

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

1883.

XXXVI. tečaj.

Odgovorni vrednik:

LUKA JERAN.

V LJUBLJANI.

Natisnili in založili J. Blaznik-ovi nasledniki.

Kazalo

tečaja XXXVI „Zgodnje Danice“ za leto 1883.

Pesni.

Razun tega do malega vsi listi imajo bolj ali manj obširen „Razgled po svetu“; „Bratovske zadeve“; veliko obilnost kratkih naznanil, novic — damačih in tujih, priporočila koristnih bukev itd. v „Listku“; pa duhovske spremembe, zaznamovanja dobrotnih darov itd.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 5. prosinca 1883. **List 1.**

Chistianus mihi nomen.

S. Pacianus.

Naš čas, dobo, v kteri živimo, različno zaznamnujejo. Imenujejo ga dobo nerešenih prašanj; dobo kulturnih in narodnostnih bojev. Vsak ima prav, naj terdi pervo ali drugo. V resnici, koliko je nerešenih prašanj! Rešitve čaka nacijonalno (narodno) vprašanje; rešiti se ima tudi čedalje bolj zamotano vzhodnje vprašanje; razvozljati tudi že žgeče družbeno vprašanje. In koliko je še druzih vprašanj, ktere vse čakajo rešitve od prihodnjosti. Kaka bo rešitev, ne vemo, to vé le Oni, ki piše veliko pratiko in v čegar rokah je osoda ljudstev. Boj kulturni (preganjanje Cerkve) je dosegel dandanes posebno na Francoskem, v Belgiji in drugod svoj verhunec, ker tù gre za obstanek keršanske omike in keršanskega družbinskega reda. Kdo bo končno zmagal, ali keršanstvo in edino prava keršanska kultura, omika, ktera oblažuje človeku um, a tudi serce; ali pak moderna spaka, ktera ima za-se počutnega človeka in skuša le čutom človeškim vstreči? Ta boj, tega smo si svesti, ne bo menda nikdar končan. Resnica, prav radi tega, ker je resnica, ima se bojevati vedno z lažjo, — kakor luč s temo.

Naš čas je tedaj res čas nerešenih vprašanj in tudi čas kulturnega boja. Smemo ga pa tudi imenovati prehodno dobo, in ta jo bo menda še najbolj zadel, kdor to terdi. Kaj pa je že odločenega za prihodnjost? Kake vterjene načela pa ima dandanašnji moderni svet, iz kterih bi mogli na srečno prihodnjost sklepati? Ali vemo, kaj nam na političnem, posebno na socijalnem, obnebji prinese prihodnji dan, prihajajoče leto in nastopajoče desetletje. Vse je negotovo, nič nam ni znano, — naj manj pa smemo zaupati na srečno prihodnjost. Imamo znamnja (premise) in po teh znamnjih umoslovno sklepaje, se bojimo, da prihodnjost ne bo srečna, temuč da v človeštvu se je bati hudih udarcev in pretresov.

Na te duri terka družbinsko vprašanje, z železno silo jih skuša odpreti. Omika sedanja, kakor sploh vsaka, to mora pripoznati tudi naj bolj zagrizen racijonalist (umomolec) in materialist (grudomolec), je izšla iz neskaljenega keršanskega vira. Svet bi bil ostal to, kar je bil po razrušenem rimskem cesarstvu, ko ne bi bilo keršanstvo prevzelo v svoje roke naloge za omiko ter ne vzgojilo divjih narodov v omikane ljudstva.

Mar mislite, da zdaj, ko se hoče zavreči vir vsake omike in vsacega napredka — keršanstvo — bo ostal njegov učinek — omika in napredek? Ali z druzimi besedami: bo mar nastalo deblo in sad rodilo, ko mu korenine podsekujete?! Cessante causa cessat effectus, — tako govorí logika, ter zdravi razum. Spodrežite drevesu korenino — posuši se! Zaprite reki pritoke — in usahne! Iztergajte otročička materi iz naročja — in revše pogine!

Ljudstva hočete izneveriti, iztergati hočete otroka iz maternega naročja — keršanstva: — kaki bodo nasledki?! Kako pa more oblažiti, omikati, kako more osrečiti materijalizem ali brezverski racijonalizem ljudstvo, ktero se edino v naročji keršanstva more dobro počutiti? — Sed factum est... Svet je grešil — hudo grešil. Greh je zaslužil kazen, ki mu ne odide.

Družbinsko in narodno vprašanje — mar ni bilo ono že rešeno — v korenini rešeno — od pervega in največega domoljuba in socijalista — Zveličarja? Mar ni on največji domoljub, ki je kdaj v tej solzni dolini gorel za srečo in blagostanje človeštva in ga rešil tudi socijalnega vprašanja?

„Ljubite Boga iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše in iz vse svoje moči, — svojega bližnjega pa kakor sami sebe.“ Usmiljeni Samarijan ni pomišljal, ali je oropani in ranjeni — jud ali pogan, — posadil ga je na svoje živinče in skerbel, da je okreval. Nespametni svet, ali ne vidiš tukaj rešitve meddružinskega in nacijonalnega vprašanja?

Jud je bil judu bližnji, gerk gerku prijazen, Rimljan do Rimljana usmiljen ob času Kristusovem. Kristus pa, ki je prinesel pravo ljubezen iz nebés nad zemljane, jih je podučil, rekoč: „Ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, se ljubite med seboj! Vi ste bratje — bratje so vsi rodovi. Za vse bom jaz svojo serčno kri prelil — za vse bom šel v smert. Vsi imate enega Očeta v nebesih in mene Odrešenika na zemlji; — toraj ljubite se med seboj, kakor otroci enega Očeta.“ Tu ni razločka ne med judom ne gerkem, med rimljanom in barbarom, — ni razločka ne med Slovanom in Germanom — vsi narodje so si bratje.

To je lepo, to je kozmopolitično — socijalistično, ali ker je keršansko, zato moramo take nazore od sebe odpraviti. Mi hočemo rešiti družbeno in narodnostno vprašanje po svoje, — mi hočemo skončati kulturni boj

s tem, da uničimo keršanstvo iz korenine! — Razbiti hočemo keršanski družbinski red — in na razvalinah svetovnih postaviti novo kraljestvo — brez vere, brez Boga, brez Kristusa — golo kraljestvo razuma — humanitete!

Tako so govorili pred francosko revolucijo modrijani „enciklopedisti“ — tako so delale prekucijske furije — Marat, Danton, Robespieres. Kri je tekla v potokih po palačah kraljevih in plemenitnikov. Kri je tekla po svetiših in cerkvah. Padla je kraljeva glava, padla tudi glava marsikterih plemenitih mož — duhovskega in svetnega stanú. Francosko plemstvo je imelo le še historično veljavo — naredila se je ž njim „tabula raza“.

In vse to, nam pravijo, so storili iz zgolj človekoljubnosti (humanitete) — iz ljubezni do ljubega, terpečega ljudstva?! (Dalje nasl.)

Nekaj rokodelcem in njim, ki želijo rokodelci biti.

Po kerščansko-družbinskih listih poročamo naslednje, kar je vredno, da si zapomnimo. Kadar se voli rokodelstvo, naj stariši poizvedó, če se ta ali ona obert ni že spravila v fabrike, ali pa se kmalo bode. Tako n. pr. zdaj pač ne bi bilo kakemu dečaku svetovati, naj postane tkalec za platno (razun ako to opravilo ima zraven druzega dela ali posestva). Kadar se voli mojster, naj se ne gleda, kje se bo manj plačevalo za uk, ne na sorodstvo, sosedstvo, temuč na to, ali ima mojster tečno obertnijo in jo dobro umeva, čversto opravlja in ima red v hiši.

Izučenec gre navadno po svetu. Toda naj ne gre, da bi prosjačil po vseh milih deželah, ali pa zapustil strah Božji in redno življenje, temuč da spozná, kako delajo tu ali tam, da si razširi duhovni pregled, da si obogati potrebne obertnijske in gospodarstvene vednosti in skušnje. Povsod naj posnema le dobro, hudo naj merzí in beží pred razuzdanostjo. Ako je pomočnik dobil mojstra, pri kterem se lahko česa nauči, naj pri njem dalj časa ostane in naj ne zapustí službe zavoljo kake malenkosti. Na drugi strani pa naj mojstri delajo v edinosti s pomočniki, naj nadzorujejo njihovo nravno in vérsko življenje, da je čedno in res keršansko, naj pomočnikom dajejo doma hrano in stanovanje, sploh naj jih imajo kot domače in ude v družini. Se vé, da se morajo pomočniki tudi kot taki obnašati, se te skerbljivosti vredne storiti, in skerb imeti za korist ter čast mojstra in njegove družine.

Ako hoče kdo na svojo roko pričeti, naj skerbno prevdarja, ali ni na tistem kraji ta in ona obert že prenapolnjena; ali je lega za razpečavanje blaga pripravna; če se bojo pervotne tvarine in podlage njihove delavnosti lahko dovažale; ima li potrebni kapital, da prične in nadaljuje rokodelstvo. Naj ne pozabi zlate resnice: Bolje z malimi in z lastnimi pomočki pričeti, ter jih množiti, kakor pa s tujim kapitalom na veliko pričeti in — zastati.

Neizrečene važnosti za rokodelca je volitev zakonske tovaršice. On potrebuje žene, ktera razumno razdelí in obrača denar, ktera z varčnostjo vé stroške kolikor mogoče manjšati, ki je zmožna nadomestovati moža pri poštevih (računih) in mu pomagati, ktera umeva z redom, s kerščansko modrostjo, s snažnostjo, z materno skerbljivostjo moža in pomočnike domá priderževati, od slabih drušinj odvračati. Tudi dota ni postranska reč. Gorjé rokodelcu, ako dobí ženo, ki se na glasovir in vse nečimernosti bolje razumeva, kakor pa na kuhinjo in drugo gospodinjstvo! Še bolj gorjé, če pride v hišo „figura“ brez vere in strahú Božjega.

Velike koristi bi bilo za marsiktero rokodelstvo tudi to, ako bi se zedinili posamezni mojstri k skupnemu delovanju, n. pr. da bi kupovali na debelo in v edinosti pervotne tvarine, napravljali si in izposojevali stroje itd. Tako bi se rokodelstvu po nekoliko v korist obernil način, po kterem delujejo veliki kapitalisti.

Gledé na postavnost in nravnost zahteva se: varčnost, delavnost, nepodkupljiva poštenost, darežljiv občutek za občni blagor, neumorljiv trud, da se izobražuje v oberti in spoznava ljudí, resen in stanoviten značaj, ki se ne dá omajati po hudih primérljejih, nesrečah, udarcih, po goljufanem pričakovanji, in se ne navdušuje po kakem začasnem dobičku za negotove, obširne početja, kakoršnim ni kos.

Te in take čednosti pa se razcvetajo le v družbi, ktero napolnuje duh živega vérskega prepričanja. Zato ni zadosti, da rokodelca le samo v domačem, delavnem in družinskem življenji vodi duh keršanstva, da le domá opravlja svoje verske dolžnosti; temuč obračati mora tudi svoj politični vpliv v to, da verske resnice tudi v očitnem življenji v veljavo pridejo. Rokodelci so, bi djal, véz med kmeti in višjo gospôdo; oni lahko na vse straní razširjajo duh keršanstva, čednosti, oni imajo biti kakor nekaki misijonarji. Zato je prav pomenljivo, da imajo rokodelske družbe sv. Jožefa varha in pomočnika. Rokodelski stan se nikakor ne smé zavreči v vérsko lenobo in malomarnost. Rokodelec, ki pri kaki volitvi dá svoj glas kulturoborcu, brezvercu, ali framasonu, se grozno pregreší nad svojim stanom.

Ne moremo zadosti priporočati, kako močno morajo vsi rokodelci in mojstri na to gledati, da se dnevi Gospodovi keršansko posvečujejo, da se o tacih dnevih ne dela, da so gotovo vsi pri sv. maši, da se ne zgodí kako pohujšanje v družini. Le če Bogu daje, kar je Božjega, se smé zanašati vsa družina na stanovitni Božji blagoslov.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Sv. Detinstva opravilo.*) V uršulinski cerkvi v Ljubljani so čast. gosp. katehet A. Keržič v god nedolžnih otročičev imeli dopoldne sv. mašo, popoldne ob 4 pa ogovor in litanije z blagoslovoma. Naj nasleduje tukaj priserčni in podučljivi govor. Glasí se:

„Pojdite in učite vse narode.“
(Mat. 28, 19.)

Pred nekaj leti sem na popotovanji v nekem mestu ogledoval veliko zbirko raznoverstnih umetnih podob. Mnogo silno lepih in dragocenih slik je bilo videti. Ena pa se mi je med vsemi naj bolj v spomin vtisnila. Pri tej je bilo zapisano: „Sveti večer na Tirolskem“. Naslikana je bila priprosta cerkev, pred cerkvijo nekteri ravno došli kmetje, eni so še deržali goreče baklje v roki, drugi so jih v debelem snegu pogasili; pri napol odpertih vratih se je videla v cerkvi polnočna razsvitljava in zbrana množica vernih, kterim se je na obrazu brala preserčna pobožnost. Podoba vsa je bila tako krasno izdelana, da je nehoté duha povzdignila, da jame premišljevati vse božično veselje, ne le ene cerkve, ne le ene dežele, ampak vse božično veselje vsih pobožnih katoličanov vesoljnega sveta, in ne le samo sedanjih, ampak tudi preših časov — do tiste veličastne noči, ko so angelji božji tako radostno oznanjali pervo Božičnico!

Večkrat sem se že spominjal te krasne podobe, še prav posebno pa zdaj v prelepem božičnem času, ko je vse tako veselo in ko prelepa cerkvena opravila z neko silo verna serca proti nebeškim višavam dvigajo.

Vendar pri vsem tako obilnem božičnem veselju človeka sprehaja neka tužna žalost, ako pomislimo, da jo še mnogo mnogo človeških serc, ki nikdar ne občutijo premilih občutkov, ki naša serca napolnujejo o raznih cerkvenih praznikih, ki se še ne vdeležujejo brezštevilnih milosti, ktere nam tako obilno pritakajo po neusahljivem studencu sv. katoliške Cerkve. Oh, število nejevernikov, ki še ne poznajo Jezusa in njegovih nebeških darov, je še tako veliko! Komu bi se ne smilili ti ubogi reveži, ki še v temi neverstva zdihnjejo? Ktero katoliško serce bi bilo tako terdo, da bi jih ne milovalo!

Pa, predragi, ne samo milovati, ampak pomagati jim je treba, ne le zdihovati, ampak rešilno roko jim je treba podajati. Potov, po kterih jim je mogoče na pomoč hiteti, je več; a danes moramo le na eno samo ozir imeti, ki se zove „Djanje sv. Detinstva“. To preblago djanje vam hočem nekoliko razložiti in upam, da me boste najlože razumeli, ako vam nekoliko pojasnim podobico sv. Detinstva. —

Kadar je kdo sprejet med deležnike sv. Detinstva, dobí prelepo podobico. Če je kdo ne bi dobil, jo smé poprositi, in ne bo se mu odrekla. Prav je, da si otroci in odrašeni večkrat pazljivo ogledajo to podobico, ker je jako podučljiva. Oglejmo si jo zdaj tudi mi nekoliko.

1. Poglejmo najpred misijonarje. Moram reči, da se mi imé „misijonar“ od nekdaj zdi jako častitljivo, in menim, da se mora vsakemu častitljivo zdeti. — Kdo pa so misijonarji? To so učeni možje, ki imajo pa razun obilne učenosti v glavi tudi v sercu čudovito veliko pogumnost. Lahko bi ostali v svoji domovini in bi v domačem jeziku domačinom oznanjali nebeške resnice; lahko bi preživeli svoje dneve med olikanimi ljudmi, ki bi jim trud in delo povračali z ljubeznijo in hvaležnostjo: toda misijonarji so pobožni in junaški možje, ki se ne zmenijo za manj težaven stan, za radost med domačini in sorodniki, ampak pogumno dajo v slovo roko predragemu očetu, objokani materi, ljubljenim bratom, sestram in prijateljem ter serčno zapustijo preljubo domovino, v ktero se znabiti nikdar več ne bodo povernili; — misijonarji so preblagi možje, kteri vsi goreči in vneti za čast Božjo, za zveličanje neumerjočih duš, za razširjanje kerščanske olike in sreče, potujejo v daljne daljne neznane kraje, med divje narode, kjer jih čaka zaničevanje, pomanjkanje in terpljenje vsake verste, nemara celó mučeniška smert; kajti premnogo jih je bilo že umorjenih v slavnem misijonskem poklicu!

Vprašam zdaj, kdo bi ne čislal tacih mož? Ali je še kdo vredniši milošnje in podpore, kakor so ti častitljivi možje?

Pa misijonarji niso le pomoči naj bolj vredni, ampak tudi naj bolj potrebni. Oh, kristjani poslušajte! noben revež v naših krajih ne živi tako revno, tako zapuščeno, kakor mnogi izmed teh junaških aposteljnov med nejeverniki! — Tako je n. pr. pisal pred več časom misijonar škof Taché, da celo leto ne jé kruha, ker je preréven, da bi si ga mogel kupiti. Kje je pri nas berač, da bi mogel po pravici kaj tacega o sebi reči? In ta škof prosi denarja, pa ne, da bi si kruha kupil, temuč, da bi mogel spreobernjenim novo cerkvico sozidati. Nek drugi je pisal znancem: „Vprašate me, kdo mi o poldne kosilo pripravlja? I, kadar je moje delo doveršeno, si spečem par krompirčkov v žerjavici; to je moje kosilo.“ Kje se more kak revež med nami pritoževati, da bi imel ubornišo hrano? In tacih izgledov je mnogo. Potlej je pač lahko verjeti, kar se bere v nekem misijonskem pismu: „Danes so me moj škof obiskali. Komaj sem mogel zopet spoznati tega moža, ki je še v najboljših letih; zdi se mi, da bi ga lastna mati ne mogla več spoznati, tako ga je v kratkem poterlo in postaralo terpljenje in pomanjkanje vsake verste.“

Kako revno in zapuščeno je tudi večidel misijonsko stanovanje! Koliko hudega imajo prestati pred nejeverniki in večkrat pred krivično vlado! Kakor divja zver so mnogokrat preganjani od gore do gore, od votline do votline, v hudih ječah morajo leta in leta zdihovati, lakote in žeje koperneti, da slednjič izdihnejo pod težko rabeljnovo roko svoje preblago življenje!

Če vse to pomislimo, moramo reči, da ni kmali tako pomoči potrebnih in vrednih, kakor so misijonarji.

2. Pa misijonarji ne delajo le sami. Privzemajo si še raznih druzih pomočnikov. Zato vidimo tudi na podobici redovnice — nune, ki z velikim veseljem ajdovske otroke sprejemajo, kerščujejo in v strahu božjem odrejujejo.

Tacih misijonskih redovnic je zdaj že obilo na Kitajskem in drugod iz raznih redov, „usmiljene sestre“, „sestre božje ljubezni“ i. dr. Neizrečeno veliko dobrega storijo te blage duše, zlasti pri mladini.

Če se že močnim možem čudimo, da si toliko upajo, toliko terpijo, toliko delajo, kako se moramo še le čuditi slabotnim ženskam, da nežne device, le dobrega vajene gospodičnje imajo toliko poguma, da serčno zapustijo starše in vse svoje, domovino in vse, kar jim je bilo od mladih lét doma tolikanj priljubljeno, ter gredo v tuje kraje in čisto neznanim ljudém posvetijo vse svoje moči in vse življenje iz ljubezni do Jezusa! In kako gorijo tam za svoj visoki poklic! Misijonska naznanila nam pripovedujejo ginljive dogodbe njihovega delovanja. Naj hujše se jim zdi, ko vidijo, da bi se dalo za ajde še veliko storiti, pa jim večkrat primanjkuje prostora za sprejemanje otročičev in druzih pripomočkov.

Vprašam zopet: Če take niso naše pomoči vredne in potrebne, kdo drugi bi je bil vreden in potreben?

3. Dalje vidimo na podobici še druge odrašene ljudí obojega spola. To so pa večidel domači kristjani, ki z veliko vnemo pomagajo misijonarjem in redovnicam: nekteri, tako zvani „katehisti“, podučujejo otroke, pa tudi odrašene za sv. kerst pripravljajo; spet drugi možki in ženske hodijo okrog in iščejo po ulicah, pri vodah in po druzih krajih zaverženih otročičev, da jih poberejo, kerstijo in preskerbijo. V poslednjih misijonskih sporočilih se tako lepo bere o neki 80 lét stari ženici, ki še vsak dan o palici hodi po mestnih ulicah, in še ven iz mesta si upa ter skerbno išče bolnih in umirajočih otrók. Ko so jo unkrat misijonar srečali, jim je smehljaje rekla: „Zdaj sem že 80 lét stara, pa dokler me noge nesó in moje slabe oči poti ne zgrešijo, ne bom prenéhala iskati ubozih otročičkov; večkrat me pač obide strah, da bi se ne prevernila v prepad ali v kakem jarku ne utonila; toda zopet obudim zaupanje v Boga in vdanost v voljo božjo, pa zopet se čutim močno ter nadaljujem svoje potovanje.“ O gorečnosti neke druge 70letne žene se enako bere.

Zlasti veliko pa storijo za ajdovske otroke kerščanski zdravniki in zdravnice. Ker znajo kristjani spretno zdraviti, jih kličejo tudi nejeverniki. Tù vidijo ajdje lep izgled, slišijo, če hočejo, večkrat lep nauk in posebno se kristjani poslužijo take prilike, da ajdovske otroke, o kterih so prepričani, da bodo kmali umerli, skrivaj kerstijo. In tako — rekel bi — z neko sveto zvijačo brezštevilnim otročičem pred smertjo milost sv. kersta preskerbijo.

Posledna natančneja poročila o tem delovanju sv. Detinstva imamo za l. 1880. V tem letu jih je bilo keršenih 424.282; živih je izmed teh ostalo 94.723. — Kdo bi pač z dobrim in veselim sercem ne podpiral tako blagega djanja?

4. In kaj še vidimo na podobici? — Trumo srečnih otrók, ki z veselim obrazom poslušajo nauke svojih uče-

nikov, in se pač srečne štejejo, da so iz tako hudih prišli v tako dobre roke. Iz raznih misijonskih poročil vam je že znano, kako ginljivo ti dobri otroci z vboglji-vostjo in z lepim svetim vedenjem hvaležno povračujejo obilni trud svojim dobrotnikom. Oh, koliko dobrega se storí po misijonih za ljubo mladino!

Samo po sv. Detinstvu je bilo l. 1880 preskerblje-nih ali saj podpiranih 401 sirotišnica, 1977 šol, 179 de-lavnic, 107 pristav, 480 lekarnic ali apotek. (Za l. 1881 se je med 93 različnih misijonov razdelilo 1,168.225 gl., tudi za Bosno in Hercegovino škofu Stadlerju v Sara-jevem je odločenih 10.000 gl.)

Ali si je mogoče misliti, vprašam zopet, da bi bil soldek, ki si ga pritergaš in sv. Detinstvu daruješ, kje drugje bolje naložen, kakor tukaj?

5. Slednjič pa se ozrimo še bolj k verhu podobice. Tam zagledamo božje Dete, ki kraljuje v oblakih neba, v eni roki derži zemeljsko kroglo, z drugo pa ljubez-njivo blagoslavlja. Angelji Božji ga obdajajo in molijo; en angelj mu kaže detice, presrečno detice, ki je v kerstni nedolžnosti zapustilo solzno dolino, — o poglejte, kako radostno steguje ročice proti Jezušku. Drugi angelj pa derží v roki papir, kjer so popisana dela vseh de-ležnikov sv. Detinstva, in s perstom kaže nanj, kakor bi hotel reči: „O poglej, božje Dete, koliko storijo do-brotniki sv. Detinstva, o blagoslovi jih in poverni jim v obilnosti s svojimi nebeškimi darovi!“ — O lahko smo prepričani, da s tem, če gorimo in se vnemamo za sv. Detinstvo, sami sebi še največ pomagamo, ker smo deležni vseh ss. maš, ki se v ta namen opravljajo, po-sebno deležni vsih molitev in dobrih del misijonarjev, redovnic in druzih deležnikov, zlasti pa deležni priprošnje srečnih otrok, ki so kolikor toliko po našem prizadevanji prejeli milost sv. kersta; — po detinstvu postanemo tudi mi misijonarji, če prav doma ostanemo!

Tako sem vam ob kratkem razložil pomen prelepe podobice sv. Detinstva. Kar pa se na drugi strani te podobice bere, sami pogledite in preberite ter zlasti nikar ne prezrite tudi opombe, ki pravi: „Kristjani! radi pristopajte k temu bogoljubnemu djanju, z goreč-nostjo ga razširjajte med mladino!“ V tem oziru moram nektere nekoliko posvariti, namreč take, ki so se zapi-sali, nekaj časa prav goreči bili, potem pa vse vnemar popustili. Vedite, da za vsako dobro delo, tedaj tudi za Detinstvo, naj nevarniši in naj škodljivši červ, ki to-liko prelepega cvetja zamorí, da ne obrodí zaželjenega sadú za nebesa, — je nezvestoba, nestanovitnost. Po drugi strani pa se tudi z veseljem poslužim današnje prilike, da vsem gorečim in zvestim deležnikom tega preblagega djanja v imenu božjega Deteta priserčno za-hvalo izrečem in želim, da bi to nebeško Dete vam vsak tudi naj manjši darček stoterno povernilo. Amen.

V Gradcu, 28. decembra 1882. — Odkar sem Vam zadnjič pisal, preteklo je precej vode in tudi mimo Vas je marsikaj poteklo, hvala Bogu, da nič žalostnega; vsaj upati je pač, da rudečkarsko „financministerstvo“ v Ljub-ljani dijaštvu ne bode na škodo, kakor je drugod deže-lam. Vendar preveč kervi kazati bi morebiti tudi ne bilo dobro, sicer bi Vam jo utegnile izpiti mlade lačne živalice, katerih ste tako obilno zbrali okoli sebe. Ka-kega kljukovca, ki je nepoboljšljiv, pognati, to bi pač ne bilo nečloveško. (Tudi to se je že zgodilo. Vr.) Pa skoro bi pozabil, kje da sem. Tukaj smo tudi v dveh mescih marsikaj doživeli. Bile so volitve za mestni za-stop, veselice, nesreče, imeli smo zimo, dobili zopet lepo jesensko vreme, za njim sneg, še celó lice graškega mesta se je za nekaj spremenilo. Mali Steinzerhof je zginil, poderli so neki zid ob Murinem bregu in sedaj s tako neutrudljivo pridnostjo podirajo par druzih hiš, da še ob nedeljah ne počivajo. Ropotanje, hrušč se daleč razlega, gotovo ne v spodbudo pobožnim ljudém! Pa tukajšnji mestni očetje že vedó kaj je pravo (saj po njih glavi). Liberalni so od temena do petá.

Adventni čas nam je prinesel marsikaj lepega, zlasti zornice in devetdnevnice. Morebiti se mi samo zdi tako, ali le z veseljem povém, da so Gradčani sploh še precej vneti za Božjo službo. Obilo jih prihaja pre-jemat ss. zakramente, tudi možki spol; nekatere cerkve so ob vsaki priliki dovolj polne, pridigati ni treba praz-nim stenam. Samo nekaj mi tukaj kaj malo dopada: da so cerkve toliko časa čez dan zaperte. Pa že morajo imeti vzroke, katerih jaz ne poznam, razun tega, da so denarne nabiralke rade v nevarnosti, toliko bolj še kaj dragocenejšega. Devetnevnice čistega Spočetja se tukaj tako obhajajo, kakor v Ljubljani; v stolnici so molili namesto litanij rožni venec, poprej pa je bilo vselej kratko branje. Največ ljudí je prihajalo v mestno farno cerkev. Ta cerkev, ki je sredi mesta, kjer je naj-bolj živo, je sedaj znotraj res krasno opravljena. Bila je letos prenovljena in ima tak križev pot, kakor ga bode dobila cerkev Jezusovega Serca v Ljubljani, ne slike, ampak vdolbljene podobe, ki se izverstno podajo.

Ko se je bližal Božič, so napravili v mnozih vsta-vih in več cerkvah božična drevesca za uboge otroke. Razdelilo se je mnogo obleke, tu pa tam tudi kake ne-potrebne stvarí. Žali, da nekteri bogataši res ne vedó, kaj je potrebno. Čemu kupovati otrokom igrač in druzih ropotij, ako je neštevilno otrok slabo oblečenih in po-trebnih tečnega kruhka, ne pa sladkarij. Nekaj tacih otroških veselic obiskali so tudi mil. škof Zwerger. Ob-leka za otroke je delo pobožnih gospej, ki imajo raz-lična društva za dobre namene. — Božično drevescé je v tukajšnjih družinah povsod v navadi.

Polnočnic tukaj nismo imeli. Zavoljo hudobnih ljudí, ki porabijo take prilike v zlobne namene, so prepove-dane v mestu. Sveti dan pa so se slovesnosti po posa-meznih cerkvah kar verstile. Na dan sv. Janeza imajo tukaj navado blagoslavljati vino, v zakristiji ali pa v cerkvi. Veliko ljudí prihaja z visokimi posodami. Tako naredé vsaj pravega Šentjanževca. — Danes, dan ne-dolžnih otročičev, so ulice polne malih tepežkarjev, v cerkvi oo. Frančiškanov pa je bila ob 9 pridiga o sv. Detinstvu in na to so maševali mil. knezo-škof, otroci pa kaj ljubo prepevali.

To je skoro vse, kar Vam zamorem o tukajšnjih dogodkih poročati. Kaj ne, sile ravno ni! Toda raji si mislite, da sem jaz zeló nenatančen poročevalec, kakor da bi imeli tukajšnje življenje za tako prazno. Ko bi mi bila prilika stopiti v nekatere božične razstave, kakor n. pr. v razstavo umetnijskega društva, ali v shode mnozih tukajšnjih društev, v raznoverstne zabave, potem bi bila moja torba bolj polna. Društev je tukaj res ve-liko in hvala Bogu, da imajo nektere lepe namene in imajo duhovsko vodstvo. Prelep prizor se je videl sv. Štefana večer v društvu tukajšnjih rokodelskih pomoč-nikov. Voditelj in predsednik njegov g. J. Wöhr, stolni kaplan in deželni poslanec, je obhajal desetletnico svo-jega delovanja pri tem društvu. Hvaležni pomočniki so mu bili za to priliko namenili lepo veselje in mu spro-sili po raznih potih čast papeževega kamornika ter na-slov „Monsignore“, — pač lepo odliko za mladega go-spoda. Omenjeni večer so mu častno diplomo izročili milg. knezo-škof sami. Da tudi druzega veselja ob taki priliki ni manjkalo, mi ni treba omenjati. Ta dogodek sem pa tudi le zato omenil, ker v majhni meri zeló jasno kaže, kako blagovito je delovanje onih mož, ki vodijo ali podpirajo kako društvo v katoliškem duhu po poti pravega kerščanskega življenja. Čast takemu možu, klo-buk raz glave, kadar ga srečaš, njegove zasluge niso

vredne zlata, pač pa plačila nebeškega, vredne, da mu verstniki skazujejo največo hvaležnost. Mislite si le, kaj bi bilo iz ubozih rokodelskih pomočnikov, ako bi bili prepuščeni sami sebi. Prelepa rokodelska društva pa odvračajo zlo, in sejejo dušni in telesni blagor na to rodovitno njivo, ki rodí in bode rodila stoteri sad. To mora v spodbudo biti vsem cerkvenim prednikom, da naj jim bodo zlasti društva ne mala skerb, v spodbudo, da naj snujejo društva, kader hočejo doseči kak namen, katerega drugač doseči ne morejo. Društvo — družba! — saj so te besede nekako načelo cerkvenega zunanjega življenja, saj je cerkev družba neenakih in raznoverstnih udov, tembolj delujoča, čim bogateji se razvijajo njeni posamezni deli. Zgodovina nam priča, da je sv. Cerkev od svojega početka do današnjega dné vedno in z naj boljšim vspehom snovala društva, in sedanji vek, v katerem je kerščansko življenje v marsikaterem oziru dospelo do svojega verhunca, odlikoval se je najbolj po razširjenih, zgledno osnovanih družbah. Naj pomislijo vneti duhovni pastirji, ali bi se ne dalo s kakim društvom vsaj nekoliko ustaviti strašno popivanje žganja po naši domovini. Viša cerkvena oblast bi gotovo rada odperla svoje zaklade milosti in oblagodarila tako društvo z odpustki in druzimi duhovnimi dobrotami.

(Konec sledí.)

Na Dunaji, 28. grudna. (*Božični prazniki.*) „Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis!“ Tako se razlega te dni po hramih Božjih katoliškega sveta. Kje tudi bi se dobilo kerščansko serce, ktero bi v teh dnéh moglo merzlo ostati, ktero bi ne pelo Vsemogočnemu pesmi hvale in slave? Glej, še lahkomišljeni Dunajčan roma te praznike od cerkve do cerkve, poklekuje pred jaslicami, moli in častí Božje Dete ter prosi mirú, kakoršnega svet ne more dati, ki ga pa Gospod delí vsem, kteri so svete volje.

Kakor pri nas o Veliki noči napravljamo Božje grobe, tako imajo namreč Dunajčanje navado razun teh o Božiču postavljati tudi jaslice in sveto Rešnje Telo v češčenje izpostavljati. Zlasti se v tej zadevi odlikujejo čč. oo. Kapucini. O Veliki noči sem opazoval tam prekrasen Božji grob, v majniku so imeli jako lepo Lurško Mater Božjo. Široko odperta votlina in v njej rajsko Brezmadežno spočetje kazalo se je opazovalčevim očém. Ob podnožji brezmadežne Device tekel je biserni potoček. Okoli votline pa je bilo videti Masabilsko skalovje s svojo romantiko.

Sploh je češčenje Lurške Matere Božje tù zeló priljubljeno. Vidijo se pogosto njeni kipi po prodajalnicah in tudi v nekterih cerkvah so njéj posvečeni posebni altarji.

In sedaj so ravno tam videti krasne jaslice. Ves prostor nad velikim altarjem od enega zidú do druzega prenarejen je v betlehemsko okolico. Od daleč kaže se ti pomenljivi Betlehem, v okolici jame pastirski prizori in v jami sveta skrivnost: B e s e d a j e m e s o p o s t a l a i n m e d n a m i p r e b i v a l a.

Tù sem in po drugih hišah Božjih (pri sv. Štefanu videti so v eni kapeli umetne slike, predstavljajoče nam skrivnosti veselega dela rožnega venca) hité Dunajčanje skazovat dolžno češčenje novorojenemu Detetu.

Opazujoč trume vernikov vseh stanov mislil sem si, bi li ne bilo koristno in pobožno življenje pospešujoče, ko bi se tudi pri nas vpeljale po cerkvah jaslice, kakor so v navadi tako krasni Božji grobi. Mogoče, da bi se s tem priprostim pripomočkom privabili tudi mlačni, kterih — hvala Bogu — pri nas sicer ni toliko. „Cogitatio incipit a sensu“, misel ima svoj začetek v počutkih, pravi sv. Tomaž. Mogoče je tedaj, da se s tem počutenjskim vabilom prebudé marsikteri mlačni in med njimi tudi oni, ki znajo misliti, ki so učeni, da se iz spanja prebudé k resnemu premišljevanju in gorečnosti.

V dan sv. Janeza Ev., 27. t. m. praznovala se je pri sv. Štefanu s posebno slavnostjo in po vseh druzih cerkvah s peto sv. mašo šeststoletnica vladanja Habsburžanov. Pri sv. Štefanu bili so pričujoči cesar Frančišk Jožef I, cesarovič Rudolf s cesaričino Štefanijo, cesarjevi bratje, nadvojvoda Albreht, in do malega vsi sorodniki cesarske hiše. Kako ginljivo je bilo videti svitlega vladarja in Njegovo hišo in druge visoke osebe sredi med podložnim ljudstvom vsi hvaleči Boga, ki da tudi kraljem in cesarjem oblast, ko že 600 lét varuje plemenite Habsburžane, hvaleči ga za edinost, zvestobo in ljubezen, ki vlada med svitlim dvorom našim in podložnimi ljudstvi, proseči ga, naj še nadalje terdno ohrani véz, ki druži tako tesno avstrijske pokrajine s svojimi vladarji. Lep izgled tudi nam, ki hočemo prihodnje poletje tudi po zunanje počastiti svojega ljubljenega vladarja. Zato mora biti ena točka slavnostnega programa tudi zahvalna cerkvena slovesnost, pri kteri hočemo prositi Gospoda vseh Kraljev, da varuje ljubljeno vladarsko hišo, ohrani Slovencem prirojeno zvestobo do nje, blagoslovi svitlega vladarja in vse njegove podložnike. Živela Avstrija! Živeli Habsburžani! —r.

Iz Amerike. Č i k a g o, 12. grudna 1882. — Jemljem si čast Vam poslati, kar je tukajšna „Illinoiser Staatszeitung“ prinesla o pervi sv. maši v Marijini tukajšni cerkvi v nekdanji „vasi“, sedaj pa tako ogromnem mestu Čikagi (Chicago), in prosim, da bi to v Vaš cenjeni list povzeli. *)

Drugo leto, ako ljubi Bog dá učakati, bomo obhajali lep god 50letnice, odkar je bila tukaj postavljena perva cerkev in se je obhajala perva sv. maša.

Kakor je iz omenjenega lista razvidno, bili so pred 50 leti tù večidel Indijani, ki so radi hodili v cerkev, kakor tudi še dandanes, kar omenja imenovani časnik. Tudi jaz sem imel priložnost v Mičigani v cerkvi videti Indijane — tako dobre in voljne, goreče do Boga, kakor kteri dobro olikani kristjani.

Tù sem imel čast govoriti z v. č. g. Č e b u l o m, **) našim rojakom, in z več duhovni poljskega jezika.

Meni, hvala nebeškemu Očetu, se zdaj dobro godí, — še dalje tako, potem bo vse prav.

Tù je precej huda zima.

Serčno pozdravljam svoj verli s l o v e n s k i n a r o d. Zmaga za zmago! Živio! *Josip Schweiger.*

Toliko piše pridni gosp. Schweiger, ki je nedavno z mil. g. škofom J. Vertinom šel v Ameriko, kteri visoki gospod so mu brez dvoma pomagali, da je tam dobil povoljno službo. Bil je poprej k o m í v Ljubljani v steklariji pri gosp. U l m a n u.

Zdaj pa še nekoliko iz lista, ki ima napis: „P e r v a k a t o l i š k a c e r k e v v Č i k a g i i n n j e n p e r v i s t a v b a r“.

Mesca oktobra, kakor se sliši iz precej zanesljivega vira, namérjajo tukajšni cerkveni dostojanstveniki napraviti slovesnost, ker ta mesec bo 50 lét, odkar se je v Čikagi opravila perva sv. maša. Mojster, ki je to cerkev postavil, je še živ, prav zdrav; imé mu je A. D. Taylor in je star blizo 87 lét. Povedal je med drugim: „Jaz sem zidal pervo katoliško cerkev. Bila je iz jelovíne, ki smo jo na malem čolnu vozili iz St. Joe. 1000 čevljev tesarskega lesa je takrat stalo 12 dolarjev (nekaj čez

*) Iskrena hvala! Prosimo, blagovolite večkrat kaj pisati. Vr.

**) Tedaj vendar enkrat sled tega gospoda, po kterem je bilo toliko prašanja in noben človek ni vedil nič povedati. Vr.

24 gld.), in precej naj ob enem povém, da l. 1834 sem za cent svinjine plačal le 1 dolar in 25 centimov, in enako ceno je imela govedina. Cerkev je imela le eno nadstropje in prostor je meril 24—30 čevljev. Pridigal je pervi v nji duhovni pastir Janez Marija Irenej St. Cir.“ Bila je pozneje prestavljena na drugo mesto. „Videl sem pervo malo cerkev velikrat napolnjeno z Indijani in tudi pri pervi maši je bil velik del Indijanov... Prišel sem iz Hartforda v Konektikutu in prav čudno je bilo o mojem prihodu. Zdi se mi, da so bile le samo tri lesene, hiše... Cerkev je imela ob obéh straneh po tri okna, zadej in spredej pa nobenega ne. Starošegna peč jo je grela in še le l. 1834 so bile notranje stene z apnom pobeljene....“ Taylor je postavil tudi še več druzih cerkev.

Očetove sladkosti in britkosti.

Oče, presladko imé!
Marsikaj ima za se,
Njemu, ki pervič ga zvé.

Oče, presladko imé!
Mnogim že vpada sercé,
Važnost ko njega se zvé.

Oče, presladko imé!
Čuje, ko drugi že spé,
Pervi da vstaja, se vé.

Oče, presladko imé!
Toči pogosto solzé,
Žena ga, hčere jezé.

Oče, presladko imé!
Slišati: ure grené,
Če mu po volji ne gré.

Oče, presladko imé!
Toži osornost žené:
Davno razperta sta že.

Oče, presladko imé!
Je odgovoren za vse,
Kar že otroci storé.

Oče, presladko imé!
Britko velikrat povė,
Križem da v hiši vse gré.

Oče, presladko imé!
Zvezane ima roké,
Rane ga stare skelé.

Oče, presladko imé!
Tare prerado možé,
Če samopašno živé.

Oče, presladko imé!
Fantje! le bojte se me,
Varno prikrivam zobé.

Oče, presladko imé!
Srečen, ki za-mé ne vé,
Razne britkosti ne zvé.

Oče, presladko imé!
Laglje za dušo skerbé,
Mene ki skušajo ne.

Oče, presladko imé!
Če me v zakonu že zvé;
Oče, pregrenko imé!
Če me vsled greha dobé.

S—d—n.

Materam.

„Eva ti terpela boš
S svojimi otroci;
Adam, vedi, tvoj je mož,
Si v njegovi roci...“
S tim Gospod in večni Bog
Je naznanil revam
Zla, terpljenja in nadlóg
Ženam Ev'nim hčeram.

Mati draga, ki učiš,
Prosiš hčerko ljubo;
Pa stori ne, kar velíš,
Poje pesem drugo;
Reva si, ki to terpiš
Milo zdihovaje:
Voljno nosi dani križ
V grehov odpušanje.

Solze grenke če budí
Sin neukrotljivi,
Težke dela, še skerbí
Glavi tvoji sivi;
Reva si, ki to terpiš,
Britko se jokaje;
Nosi serčna težki križ
V grehov zadost'vanje.

In če mož pijanec še
Gerlu samo služi,
Kdo izreče hudo vse,
Ki se rado druži!
Reva si, ki to terpiš,
S sercem zlo bolečim;
Pomni, s tim si pridobiš
Plačo z rajem večnim.

Če bolezen v hiši še
Moč poslednjo verže,
Pač ti trese se sercé,
Žalost ti ga reže.
Reva si, ki to terpiš,
Grenko je življenje,
Žalost časno ima križ,
Večno pa veselje.

Glej Marijo, njena zla,
Ki ni nič grešila;
Pa ob up le ni prišla,
Serca ni zgubila.
Mati reva, ki terpiš,
Tužna omedljuješ,
Zri pobožno tje pod križ,
Da se oserčuješ.

Mila in nestrujena
Mati je Marija,
Je zdravnica znajdena,
Olja v rane vlija.
Mati reva, ki terpiš,
Prosi le Marijo,
Da potrebno moč dobiš,
Zdatno neminljivo!

S—d—n.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

8. prosinca. S. Severin. — 9. S. Julijan. — 10. S. Pavel puš. — 11. S. Higin. — 12. S. Ernest. — 13. S. Hilarij. — 14. Druga nedelja po ss. treh Kraljih. Praznik presladkega imena Jezusovega in popolnoma odpustki skoz vso osmino pod navadnimi pogojami.

Zahvale:

Št. 1. Prav serčna zahvala bodi N. lj. G. presv. Serca, ker na njeno priprošnjo se je povernil mir, ponehalo veliko sovraštvo v družini.

Iz Notranjskega.

V molitev priporočeni:

Bolan duhoven iskreno priporočen za ozdravljenje, če je Božja volja. — Neka oseba v svojih potrebah. — Žena priporočuje napačnega moža za spreobernjenje. — Oseba v dušnih potrebah. — Dva gg. duhovna za terdno telesno zdravje in dušno pomoč pri težavnem delu. — Zanikaren dijak za poboljšanje. — Nekaj blagih oseb za potrebe dušne in telesne.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov I.)

1. Pregovori Salomona, Davidovega sina, Izraelovega kralja, za spoznanje modrosti in krotitve, za umevanje razumnih besedí, in za sprejemanje poduka v nauku pravičnosti, pravice in spodobnosti.
2. Ako jih (te nauke) posluša modri, bo modrejši, in umni dobí vajet. (Dobí vajet, to je, zmožnost sebe in druge vladati.)
3. Strah gospodov je začetek modrosti; neumni modrost in poduk zaničujejo.
4. Poslušaj, moj sin, nauk svojega očeta, in ne pušaj v némar postave svoje matere.
5. Moj sin! ako te grešniki vabijo, ne vdaj se jim.
6. Moj sin! ne hodi z njimi (z grešniki), zderži svojo nogo od njih potov;
7. zakaj njih (grešnikov) noge v hudo tekó...

Listek za raznoterosti.

Katoliška družba napravi 7. t. m. spet Tombolo v svojih prostorih. Začetek o ½6 zvečér. Vljudno povabljeni k obilnemu vdeleževanju.

Polno lepih božičnic je bilo te dni. Oratorij z živimi osebami v „Marijanišu“ je bil že kake petkrat in vselej polno ljudstva. Ravno tam so 1. t. m. dečki predstavljali prav priserčno božičnico. Novega leta večer so se izverstno skazovali gg. katoliški pomočniki z deklamacijami, petjem in igro. Nedolžnih otročičev večer so gojenke v Lichtenturnovi napravi poslavile s priserčno božičnico. Ss. treh Kraljev večer bodo rokodelski dečki napravili jaslično veselico, kakor vsako leto.

V prid Slomšekovih spisov. Verli gg. ljubljanski bogoslovci so se dogovorili, da hočejo razširjanje Slomšekovih po gosp. Lendovšeku izdajanih dél na vso moč pospeševati. Te lepe misli naj bi se poprijeli tudi gg. bogoslovci druzih semeniš po Slovenskem, s čimur bi veliko pripomogli k povzdigi slovenskega naroda.

† G. Jernej Gestrin, mestjan in barvarski mojster, je 1. pros. t. l. ob eni po polnoči, po kratki bolezni umerl v 83. letu svoje starosti, previden s svetimi zakramenti za umirajoče. Blago dušo nepozabljivega ranjcega mnogospoštovana rodovina serčno priporoča v spomin in v molitev sorodnikom, prijateljem in znancem.

Deželna šolska svétnika sta postala: Častni kanonik, bogoslov. naučni vodja dr. Leon. Klofutar in gimnazijski profesor vodja v Alojzijevišču gosp. Tom. Zupan.

V Št. Vidu nad Ljubljano. Na Peržanu je 27. grudna umerl 78letni Šimen Bitenec, po domače gorenji Cirman. Ranjki je bil 17 lét naročnik in bralec „Zg. Danice“, in sicer tudi pravi izgled skerbnega in dobrega očeta, pa tudi čverstega kmeta stare korenine. Za olepšanje farne cerkve se je vedno, in se še med pervimi odlikuje Cirmanova hiša iz Peržana. Bodi tedaj dobrim bralcem „Zg. Danice“ ranjki Šimen v molitev priporočen. — Naš čast. gosp. kaplan Fr. Marešič, ki so spisali preizverstno v premnoge jezike že prestavljeno knjigo „Lurška Mati Božja“, so dobili tudi vode iz Lurda, po kteri svet mnogo mnogo poprašuje, in se pri njih dobiva. Kdor kupi petero iztisov omenjene knjige, dobí veliko steklenko Lurške vode zastonj. Opomniti moramo, da v Lurdu se za vodo nič ne plačuje; stane pa nekaj pošiljanje in posodje. Postrežljivi gospod, kakor jih pozná vsak, ne išejo pri tem kacega dobička; njih namen je: človeštvu dobro storiti.

V Repnjah pri Vodicah, kakor naznanja škofijski list, se bodo vstanovile šolske Sestre 3 reda sv. Frančiška in pričele dekliško šolo. Čast. Sestre želé toraj dobiti kacega gosp penzijonista, kteri bi jim vsak dan maševel in — ako bi bilo moč — tudi keršanski nauk učil. Kdor tacih gospodov bi želel to opravilo prevzeti, naj bi se oglasil pri vis. čast. knežje-škofijskem ordinarijatu.

Iz Tersta, 26. grudna. Premil. gospod naš škof dr. Janez Glavina so imenovani: Domači prelat Njih Svetosti Leona XIII, pristav apostolskega Prestola in rimski grof.

Iz novega lavantinskega duhovskega imenika. Le-tá ima pred drugimi šematizmi to prednost, da poleg domačih zadév razkazuje tudi nektere važne reči iz vesoljne cerkvene hierarhije, to je: starost in izvoljenje sv. Očeta in vseh kardinalov; le-téh je skupaj 65, in sicer: 5 kardinal-škofov, 47 kardinal-duhovnov in 13 kardinal-dijakonov. Starosta kot kardinal je nadškof v Pragi, prevzv. Miroslav Jan. Celest. Švarcenberg, rojen na Dunaji 1809 in kardinal od l. 1842 (edini še od sv. Očeta Gregorija XVI izvoljeni kardinal). Starosta po rojstvu je pa kardinal Frančišk Donnet, nadškof Bordóanski, rojen l. 1795, *) za Švarcenbergom najstarejši kardinal, namreč od l. 1852; najmlajši kardinal je pa Lucid Parochi, nadškof v Bolonji, rojen l. 1833. — Lavantinska škofija se šteje pod solnograško metropolo, kjer stoluje l. 1818 rojeni prevzv. dr. Fr. Eder od l. 1876 kot nadškof; škof v Mariboru je od l. 1863 prečast. gosp. dr. Jak. Maks. Stepišnek, r. 1815. — Ta škofija ima 24 dekanij, med kterimi je ona v Brežicah največji in šteje nad 30 tisoč duš; duhovnij (fará) ima 188, lokalij 30, obstavljenih kaplanij 131, spraznjenih pa 66; skupaj 352 dušnih pastirjev. V druzih službah je 26 svetnih in 30 redovnih duhovnov; penzijonistov je 49, vseh duhovnov cele škofije pa 457, med kterimi je 12 zlatomašnikov. Cerkvá in kapel je 675. Redovnih samostanov in vstavov je: 1 minoritov, 4 frančiškanov, 1 lazaristov, 1 kapucinov, 4 usmiljenih sester, 4 šolskih sester. — Bogoslovcev ima 46, v mladenškem semenišču pa 42. — Umerlo je v preteklem letu 19 duhovnov, med njimi dva patra iz kapucinskega reda.

---

*) Je ravno te dni umerl. R. I. P.

Gambetta v Parizu — malik mesenosti, prekucuh, sovražnik svoje lastne vére, je umerl, kakor je živel, — v novega leta noč. Žalostna mu majka!

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Duhovnija Berdo je podeljena č. g. Al. Kumer-ju, župniku v Lešah. Prestavljena sta čč. gg: Ant. Verbajs s Kerke na Kerško, Drag. Kurent z Dobernič na Kerko. Bukovšica je 24. grud. razpisana.

V Teržaški škofiji: Umerli so čč. gg.: Hrovat Andrej, Štefan Janez in 3. t. m. Kastavski župnik, prošt in dekan preč. g. Alojzij Vlah. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: †† 5 gld. — Neka družina 5 gl. — Č. g. župnik J. Kapuz 1 gl. — Č. g. Ant. Dolinar 1 gld. — Č. g. Ant. Koblar 2 gl. — „Za vezilo ubogim dijakom“ Neim. 2 gl. — Preč. g. P. Sv. 7 gld. — P. Barátom 3 gl. — Č. g. J. Ažman 3 gl. 15 kr. — Č. g. Jan. Šlakar 2 gld. — Č. g. Al. Košir 2 gld.

Za pogorelce v Cerovcu v Stopiški fari: Č. g. Jan. Šlakar 3 gl.

Za Tirolce in Korošce s povodnijo poškodovane: Helena Pintar 1 gl. — Iz Mekin č. g. duhovni pastir in verniki 10 gl. — Neimenovana 1 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz Žaline po č. g. župniku Lovr. Urbaniju 12 gl. 56 kr. — Gregor Kuhar 1 tolar (2 gl.). — Mina Jenko 2 gl.

Za cerkve, ki se v Bosni delajo: Blag. g. Anton Samasa 10 gl.

Za sv. Očeta: J. Kajžar 1 gld. — Gorjani s preč. g. zlatomašnikom Kar. Tedeschi-jem za novo leto 21 gl. — Sv. Očetu za bližnjo obletnico dr. Andr. Čebašek 20 frankov v zlatu; prosi blagoslova za prav vgoden vspéh slavne okrožnice o ss. Cirilu in Metodu. — Iz fare Predoseljske po č. g. župniku J. Kerčonu 13 gl.

Za afrikanski misijon: Č. g. Jan. Šlakar 3 gl. — — J. Kajžar 1 gl. — Neimenovana 1 gl.

Za misijone na Jutrovem: Č. g. župnik K. Lapajne 1 gl. 70 kr.

Za naj potrebniši misijone: Špela Rabič 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Č. g. M. Molek 1 gl. 60 kr. — Pri opravilu sv. Detinstva v nunski cerkvi nabranih 4 gl. 52 kr.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: J. Kajžar 50 kr.

Za bratovšino Naše ljube Gospe presv. Serca: Oseba iz hvaležnosti za izprošeno milost 1 gl.

Za zamurske otroke: Neka družina 15 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. A. na Dov.: A. A. je poslano prinesel: Bog plati! Reč po Vašem predlogu vravnana; več sam naznani. — Gospa Kat. V. v Idr. in g. J. P—č v Vat.: Naročnina oddana pri založn. — Preč. g. S. K. v Beg.: Izročeno založn. — G. A. Zdol. v Št. V. na Pl.: Zarad pošilj. „Dan“ naročeno. Pozdrav! — G. —c: Preserčna hvala, in Bog plati! — G. Sv.: Gratias intim.! Veselo novo leto! — G. Mart. L. v S.: Naročeno založništvu, in upamo, da ste dobili. — G. L. na D.: Močno vstregli. Iskrena hvala in veselo novo leto! — G. P. S—n: Bratovski pozdrav in preserčna zahvala! — G. A. K. v Št. R.: Došlo in se bo vse opravilo. Veselo novo leto! — Gg. bogosl. v Senju in sl. delavsko društvo v Terstu: Spolnovalo se Vam bode. — Pot: Milwaukee, Basel nam je došlo po nakaznici nekaj denara (morebiti naročilo na „Danico“?), pa nič imena: prosimo pojasnilo od pošiljavca.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 12. prosinca 1883. List 2.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva.

(Dalje.)

5. Sv. Kazimir.

Iz Jezusovega nauka lahko povzamemo, da je bogatinom veliko teže se zveličati, kakor pa ubogim. Toraj je bilo že za marsikterega otroka dobro, da je bil v revščini rojen. Revežev otrok veliko bolj čuti kakor bogatinov, kako zeló potrebna mu je dobrotljivost Božja, in zato tudi raji moli. Revščina ga tudi obvaruje stoterih nevarnosti in zanjk, ktere nastavlja ljudém denar, dobro in zložno življenje, gizdavo razveseljevanje in postopanje itd. Če le starši skerbno pazijo, lahko odraste revno dete v nedolžnosti in pobožnosti.

Bogatinov otrok pa se ima z mnogoverstnimi skušnjavami boriti. In če vendar v sredi svetnega blišča ostane dober in nedolžen, je to prav posebno delo milosti božje; in tak otrok zasluži veče in lepše plačilo pri Bogu za čas in za večnost.

Tako milost je sv. Kazimir prejel od Boga.

Bil je sin poljskega kralja Kazimira III in Elizabete Avstrijanske, rojen v Krakovem 5. okt. 1458, in je umerl, ko je bil še le 25 lét star.

Naj lepše in naj slavnejše, kar je moč o njem povedati, je pač to, da je vkljub vsim nevarnostim mladosti in dvorskega življenja do smerti neomadežano ohranil kerstno nedolžnost.

Poglejmo, s kakšnimi pripomočki je dosegel to, kar je največa sreča in čast slehernemu kristjanu.

a) Kazimir je bil vselej vbogljiv. Imel je silno dobro mater, ki se smé prištevati naj bolj bogoljubnim in čednostnim gospém tistega časa. V pervi dobi je sama odgojevala svoje otročiče. Ko so pa nekoliko odrasli, poiskala jim je z veliko skerbjo in previdnostjo vsestransko zanesljivega učenika. Imé mu je bilo Ivan Dluglos, sploh so mu tudi Longin rekli; bil je izgleden duhoven, blagodušen Poljak, izversten gledé velike pobožnosti in nenavadne učenosti. Večkrat se mu je ponujala škofovska čast, pa je v svoji ponižnosti raji ostal korar v Krakovem in do smerti ljubljeni učenik kraljevih otrók.

Ta dobri učenik si je znal sicer serca vsih svojih plemenitih gojencev pridobiti, a med vsemi mu je bil najbolj vdan, najbolj pokoren in vbogljiv Kazimir. Kakor materna beseda, tako mu je bila sveta tudi vsaka beseda iz ust spoštovanega skušenega učenika. Zvesto je poslušal njegove nauke, natanko spolnoval njegove opomine in svete. In ravno ta zvesta ubogljivost je Kazimira obvarovala premnozih grešnih nevarnosti in ga obderžala na pravi poti, na poti nedolžnosti.

Kaj bi bilo Kazimiru pomagalo, da mu je bil Bog dal tako dobro mater in tako vestnega učenika, ko bi sam ne bil tako vbogljiv? Zgodilo bi se mu bilo, kakor se zgodí sto in sto otrokom, kteri ravno zavoljo nevbogljivosti v neskušenih letih zabredejo na napačne pota ter postanejo nesrečni za čas in za večnost.

b) Kazimir je bil iz serca ponižen. Vsakemu otroku je težko si pridobiti popolno ponižnost, ki je podlaga vsih druzih čednost; a gotovo še naj težje je to za one, kteri stannjejo v kraljevih palačah in so obdani z vso častjó in slavo ter morajo dan na dan slišati odkritoserčno ali hlinjeno hvalo domačih in tujih. Pa Kazimir je tudi v tej reči slavno zmagal. Tolikanj ljuba mu je bila ponižnost, da se ni zmenil za kraljevo čast in imenitnost; nikdar se ni bahal in tudi ni od nikogar pričakoval ali zahteval posebne častí. Edina čast, zastran ktere je bil ponosen, mu je bilo to, da je po sv. kerstu postal otrok nebeškega Očeta in dobil pravico enkrat kraljevati ž njim na veke.

In ker je v svoji živi veri spoznal in čutil, da je vsak človek otrok božji in dedič nebeškega kraljestva, je bil do vsih ponižen in prijazen, kakor do svojih bratov. Za reveže in priproste se je naj raji potegoval, tako, da so ga imenovali zagovornika revežev. Čeravno kraljevi sin, je vendar rad govoril in hodil z reveži ter jim z lastno roko stregel. O kako prijetno je bilo videti, ko je kraljevič, še skor deček, uboge zbiral v veži kraljeve palače, enim delil hrano, drugim obleko in denarja; zopet ene tolažil, druge pa z ljubeznijo opominjal k poterpežljivosti in posnemanju križanega Jezusa. Zdel se je o tacih trenutkih bolj angelj ko človek. Nekteri dvorjani, kterim je bila taka kerščanska ponižnost pač neznana prikazen, mu hočejo dopovedati, da se tako poniževanje do revežev ne vjema z njegovo kraljevo visokostjo, ali odgovorí jim prelepe besede: „Jaz pač nikakor nisem ták kralj, kakor je Jezus, Sin Božji. In ta je prišel iz nebeških višav k nam ubogim ljudem;

ozdravil je naše slabosti in postal sam reven, da bi nas obogatil. Učil je z besedo in djanjem, da revežu streči se pravi Njemu streči. Druge časti ne maram iskati, kakor posnemati svojega Gospoda Jezusa.“

Ljudje premalo pomislijo, kako važen pripomoček za keršćansko pravičnost je ponižnost. Kdor je v resnici ponižen, ne zaupa sam sebi in se ne zanaša na lastno moč, toraj se tudi nevarnosti ogiblje. Poleg tega pa tudi prejema obilnišo pomoč od zgoraj, kajti: „Ponižnim daja Bog svojo milost“.

c) Kazimir je rad goreče in pobožno molil. Kakor drugi otroci hlastno ljubijo mladostno igranje, tako je on ljubil molitev. V molitvi je iskal in našel svoj počitek, svoje naj ljubše veselje. Naj raji se je mudil v cerkvi blizo velikega oltarja, kjer se je ves zamaknjen klečé pogovarjal s svojim Zveličarjem v presv. Rešnjem Telesu. Mnogokrat je rekel svojemu blagemu učeniku: „Nikjer ne najdem večega veselja, kakor v cerkvi pred oltarjem. Če smem tam, kolikor me je volja, dolgo ostati, mi je ljubši, kakor lov, igra, ples in vse enako kratkočasovanje.“ Zato so morali večkrat v cerkev ponj iti, sicer bi bil še kosilo zamudil.

Posebno rad je premišljal terpljenje in britko smert, ktero je Jezus iz ljubezni do njega prestal. Ta neskončna ljubezen Jezusova ga je večkrat tako zeló ginila, da se je moral zjokati in vroče solze hvaležnosti pretakati. Ker se pa to terpljenje posebno pri sv. maši razodeva in nekervavo ponavlja, je z velikim veseljem hodil k sv. maši, kolikorkrat je utegnil. In s tolikim strahom in s tako zbranostjo je bil vselej pri naj svetejši daritvi, da so se vsi pričujoči izgledovali in vnemali nad njegovo angeljsko pobožnostjo.

Taka molitvenost je bila varen škit njegovi nedolžnosti. Kajti molitev donaša nedolžnosti ob enem dvojno pomoč: pobožna molitev odterguje misli in želje od posvetnega in grešnega ter jih proti nebesam povzdiguje, blaži in posvečuje; ob enem nam pa tudi potrebnih gnad sprosi in milega varstva božjega. Serce, ktero se veliko z Bogom pogovarja, se polagoma navzame nekaj božjega.

(Dalje sledí.)

Christianus mihi nomen.

(Konec tega oddelka.)

Prašajmo dalje. Zakaj se zdaj na Francoskem izganjajo domači sinovi z rojstne svoje zemlje? Zakaj se zapirajo hiše božje? Zakaj protestira pekel zoper zidanje cerkve Jezusovega Serca? Zakaj so storili šolo popolnoma brezvérno in zakaj mečejo iz šole vsako podobico, ki le količkaj spominja na Kristusa? Zakaj hočejo škofom plačo, če za zdaj ne popolnoma odpraviti, pa vsaj skerčiti in znatno znižati? Na vsa ta vprašanja odgovoré nam hinavski farizeji, da iz gole humanitete, ozirajoč se na ubogo davke plačujoče ljudstvo. In vendar, kedaj je več terpelo ubogo ljudstvo?! Pravični Bog — kje je maščevanje — kje tvoja močna desnica?... Pa stojmo! Denimo roko na serce, vprašajmo sami sebe: kolikor nas je še kristjanov? Kako pa je to mogoče? Kako je prišel svet do tacega brezbožtva?

Kristjanje! ako Vam še bíje keršćansko serce v persih, prašajte po vzroku — in videli boste, da ni toliko kriv hudobni svet, kakor se navadno prav rado sliši in govorí, ampak mlačnost in zanikarnost naša je storila, da je hudobija dospela na taki verhunec! Ako imamo še kaj ljubezni in spoštovanja v persih do Njega, po kterem se imenujemo, sramovati se moramo in bati se njegovega maščevanja.

Kaj nam prinese prihodnost, tega ne vemo. Ako nam ne prinese nič dobrega, vedimo, da veliko smo tudi mi s svojim obnašanjem in delovanjem zakrivili.

Resnica, pravijo, ima to čudovito lastnost, da enkrat gotovo zmaga, — tudi ko bi bila brez zagovornikov, od vsih zapuščena prodere, mora prodreti — kakor prodere močni solnčni žarek še v tako gosto temo. Pri taki lastnosti resnice pa vendar toliko krivice, toliko brezverstva na svetu!

Kako je to, da je svet vendar tako brezvéren? Tega so krivi oni maloverni kristjanje, ki sami brez terdnega prepričanja ne morejo vspešno pričati za resnico. Tega so krivi oni mlačni ali tako zvani „češ-kristjanje“ le po imenu kristjanje, ki se ne ogrejejo ne navdušijo za to, za kar bi se moral vsak navdušiti. Tega so krivi tudi oni oznanjevalci mirú in sprave, ki hočejo oznanjevati mir in spravo, kjer sta sprava in mir nemogoča. Združite ogenj in vodo, ako mogoče!

Gorjé, ti neverni svet — boj se prihodnosti! Boj se je pa tudi ti mlačni kristjan, ki nisi ne merzel ne gorak, ampak mlačen — mlačen za to, za kar bi moral biti navdušen, goreč, ognjen, enak iskri.

Naša doba je prehodnja doba; prehodnja doba pa je jako kritična doba, in v kritičnih časih je treba mož — značajnih, keršćanskih mož — mož z jekleno voljo. In tacih nam dandanes britko pomanjkuje.

V privatnem življenji bi bil še marsikdo kristjan — tudi bi živel keršćansko, zgojeval otroke v božjem strahu; — ali ko je treba javno spoznati svojo misel, in varovati pravice sv. križa, — koliko se jih poskrije, koliko utihne — kaka množica je ubežnikov.

Prašam vas, bojazljivci, zakaj se je sveta vera tako bliskoma širila po vsem svetu za časa naj večjega trinoštva rimskih cesarjev? Ko bi bili pervi kristjanje tako brezsernčni in bojazljivi, bi li mogel v tako kratkem času poganski svet postati keršćansk? Gotovo ne. K sreči so bili pervi kristjanje možje navdušeni za sv. Križ, navdušeni in ponosni na svojega vodnika, na Njega, po kterem so se imenovali.

Sredi divjih sovražnikov jih je prašal kervoločni sodnik: Kdo ste — kaj ste? In odgovoré mu brez strahú, odločno in navdušeno: Christiani sumus (kristjani smo). Šli so v smert zavoljo Kristusovega imena, in radi, z veseljem so dali življenje. Glej, čudo! Pogan vidi junake keršćanske, vidi njihovo lepo življenje, posebno gorečo ljubezen tudi do divjih sovražnikov, vidi njihovo sernčnost, darežljivost življenja, in — veruje, postane kristjan: „semen est sanguis Christianorum“. Poganski svet je spreobernila mučeniška kri — in njihov pogum je spremenil svetu lice.

Dalje vprašam, bi se li moglo keršćanstvo širiti po vročih pokrajinah afrikanskih in merzlih ravninah severnih krajev, ko bi ne imelo keršćanstvo sernčnih in navdušenih mož, ki so z glasílom: „Christiani sumus“ nesli sv. križ v vse štiri dele sveta. In glejte, njihov pogum je premagal zmoto in laž.

Kri mučeniška, pogum in darežljivost njihova je svet poganski pokristjanila. In zdaj pa je veliko ljudí — ogromna množica — da, večina deržave brez strahú božjega: — kdo je to zakrivil? Gorjé vam mlačni kristjanje, ki se ne upate pokazati svoje barve, — ki se sramujete križa odrešenja in Njega, kteri vam je imé dal očitno pred svetom spoznati. Maščevanje bo prišlo vam na glave. Doživeli boste udarce, ki ste jih sami zakrivili s svojo malomarnostjo.

Slomšek — župnik.

Kot špirituval je Slomšek dopisoval duhovnom, svojim učencem, ter jim dajal dobre svete in jih k gorečnosti in delavnosti spodbujal. Perve leta je pisal latinsko, pozneje pa slovensko.

Ker je imel veliko veselje do duhovnega pastirstva, je leta 1838 prosil za težavno in revno faro Vuzenice, *) ktera mu je bila tudi podeljena. Mesca oktobra 1838, predno je šel na faro, pisal je enemu svojih nekdanjih učencev, kteri je Slomšekove zasluge preslavljal in ga svetemu župniku Janezu Kanci-u primérjal, sledeče znamenito pismo: „Si non noscerem te verum Israelitam, in quo dolus vix credi potest, accusarem te utique adulationis ac falaciae in legendo ac judicando epistolam tuam, de caeteris sincerrimam. Quantum distat pauper Slomšek a magno Cantio! Utinam esset meus intercessor in tantis negotiis mihi concreditis, me autem ejus imitatorem utique exhibere cupio in quantum preces amicorum meorum me adjuvabunt. Quod successorem meum attinet, spero virum me superiorem in officio spirituali me futurum.“ Naslednik bil mu je milg. dr. Valentin Viery, pozneje škof Kerški, ki je umerl konec leta 1881, podelivši po prejetih ss. zakramentih za umirajoče svoj blagoslov vsi škofiji.

Slomšek postal je v jeseni 1838 nadžupnik v Vuzenicah, ter bil ob enem imenovan dekan in okrajni šolski nadzornik.

Dasiravno je Slomšek šel na faro, je vendar njegov duh večkrat bival med bogoslovci, ktere je zeló ljubil. Da bi jim zapustil stalni spomin, spisal je knjigo: „Mnemosynon slavicum, suis quondam auditoribus et amicis charissimis“, v kteri je priobčil nagovore, pesmi in molitve, ki so v navadi pri svetih opravilih.

Slomšek bil je vzorni šolski nadzornik. Njegovo veselje je bilo bivati med otroci; ter je tako posnemal Jezusa Kristusa, našega nebeškega učenika. V šoli je primérne stavke narekoval ter tudi večkrat povedal kako mikavno zgodbo. **) V porabo nedeljske šole spisal je izverstno knjigo: „Blaže in Nežica v nedeljski šoli“. Ta knjiga je prav mikavna; tvarina je lepo zverstena in popolnoma primerjena potrebam slovenskega ljudstva. Ta knjiga se je zeló razširila med slovenskim ljudstvom, pervi natis je imel 4000 iztisov, in njeno ceno so pripoznali tudi v zunanjih deželah.

Kot dekan je bil Slomšek ljubeznjiv prijatelj duhovščine; duhovni so ga pogosto obiskovali, in bili so vselej prijazno sprejeti, in našli so pri njem tolažbe in dobrega sveta. Z došlimi duhovni je rad molil brevir, potem se pa z njimi razgovarjal. V družbi dobrih prijatlov je rad igral na glasoviru, ter pel svete in druge poštene pesmi.

Kot župnik bil je Slomšek svoji fari duhovni pastir. Kedar je bilo treba, mogel je vsak farman z njim govoriti ter je z veliko poterpežljivostjo poslušal farmane svoje, ko so mu pripovedovali sitne reči. Kjerkoli je mogel, je rad pomagal, in obiskal je vsako revno hišo svoje fare. Posebno je rad žalostne tolažil, zatirane branil in revežem pomagal.

Skerbel je za lepoto božje hiše, ***) kakor David: „dilexi decorem domus tuae“, vedoč, da lepo ozališana cerkev in veličastna božja služba duha povzdigujete k Bogu in verski čut blažite. Oskerbel je tudi farni cerkvi tri nove zvonove. Vpeljal je več bratovščin v fari in vedno je naglašal večkratno prejemanje ss. zakramentov. Toraj je pisal leta 1831 prijatelju: „Praznik sladkega imena Jezusovega sva imela s kaplanom prav veliko ljudí za spoved, tudi v osmini jih je še mnogo hodilo; ljudje so v fari igro opustili in tudi mnogo pohujšanja je odpravljenega. *)

Silno veliko je koristil farmanom po svojih pridigah, ktere so pa tudi ljudje iz daljnih krajev hodili poslušat. Akoravno bil je veščak ter izversten govornik, se je vendar na pridige prav marljivo pripravljal: „similis fuit patri familias, qui profert de thesauro (repertorii) nova ac vetera, quod repertorium et nos praesertim hiemali tempore colligamus et ditemus ex foliis et libris utilibus et e quotidiana experientia.

Sprehajaje se ob bregu Dravskem je večkrat zaznamnjal načert za pridige, ktere je domú pridši ali na drobno izdelal, ali vsaj bogato osnoval.

Kot župnik bil je luč sveta (Matt. 5, 14), „lux mundi, qui homines ignorantiae vitiorumque tenebris obscuratos luce doctrinae vitaeque evangelicae illuminabat;“ — bil je sol zemlji, „sal terrae, nam sicut sal cibos a putredine purgat, praeservatque, ita Slomšek instar apostoli per doctrinam annuntiatam et vitae exemplum homines a putredine peccati et malitiae purgavit, bonos ab ea praeservabat et omnes Deo gratos efficere conabatur“ (vide: „Commentarius Dr. L. Klofutar in Evang. s. Matthaei“).

Svojim kaplanom bil je Slomšek bolj oče, kakor predpostavljen župnik. **) Želel je ž njimi imeti „vita comunis“; skerbel je več ko treba za njihove telesne potrebe, jima je tudi razne dobrote skazoval, ter jih je rad imel v družinji pri sebi, jima preskerbel zabavo ali kratek čas, „ne exhilarationem quaerant inter mundanos, speciatim non in diversoriis“. Bil je rad v družbi njihovi, je z njima veliko občeval, in jima je bil moder svetovalec in vodja v izverševanji dolžnost duhovnega pastirstva. Tudi je kaplanom z veseljem razlagal in pojasnoval farno vradovanje, kedar sta mu pomagala spisovati farne spiske. Posebno pa je bil kaplanov vesel, kedar sta k njemu prišla, da so brevir skupaj molili. Z njima se je veselil in tudi žalostil. Kedar je kam šel, vzel je seboj enega gospodov kaplanov. On sam je tudi rad opravljal dela duhovnega pastirstva, ne le lahkih, ampak tudi težavne in nadležne. Vsak tretji teden bil je on tednik, ter je vse duhovne opravila natanko doverševal, z veseljem šel obhajati v temni noči, naj je bilo vreme še tako nevgodno, naj so bile pota tudi slabe. Ves goreč za čast Božjo in zveličanje duš, dajal je z zatajevanjem in vzorno darežljivostjo samega sebe lep izgled svojim kaplanom in drugim duhovnikom ter jih je k gorečnosti vnemal. In res, po njegovem navodu so njegovi kaplanje postali vzorni duhovniki, čast lavantinske škofije.

---

*) Divitiis enim et honoribus non inhiabat, dixit in sermone funerali ejus successor in sedi episcopali inclytus dr. Maximilianus Stepišnik.

**) Dajal je rad dobre svete katehetom in učenikom.

***) Pozneje je kot škof našel nekje zanemarjeno cerkev, toraj je tiste farmane tako ojstro grajal, da so stermeli kakor okamneli.

*) Utinam omnes sacerdotes, quae docent, semper etiam in factis adimplerent, et pro iis quos monuerunt, orarent quoque; frequentius homines converterentur. Sed ne obliviscamur nec istud Davidis: „Non nobis Domine, non nobis, sed nomini Tuo da gloriam!

**) Kakor pravi sv. Pavel (Rom 13, 10): dilectio proximi malum non operatur, plenitudo legis est dilectio (12, 9); dilectio sine simulatione, odientes malum, adhaerentes bono, charitate fraterna invicem diligentes, honore invincem praevenientes (1. Cor. 13, 17). Charitas patiens est, benigna est, non aemulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quaerit quae sua sicut, non irritatur, non cogitat malum.

V farovžu bil je Slomšek previden, dober, pa če je bilo treba, tudi ojster gospodar. *) Svoje posle je opazoval, in vse vedel, kar so prav storili ali ne. Če se je kdo kaj pregrešil, ga je resnobno posvaril; če se pa služabnik dvakrat posvarjen ni poboljšal, bil je gotovo iz farovža odpravljen. Farovški družini bil je duhovni red za vsak dan, vsaki teden in mesec predpisan. Vsaki mesec so prejemali ss. zakramente, ob nedeljah bili so vsi pri keršanskem nauku, vsaki dan pa so večerno molitev skupaj opravili, ter vest izpraševali. Večerno molitev je Slomšek sam družini predmolil, ter je z ozirom na praznike kake molitve prideval. V adventu zlasti in v postu je molil z njimi skupaj sv. rožni venec, kar se je tudi zgodilo vse nedelje, in takrat je po celo uro bil pri njih, ter jim je bral pobožno berilo, ali pa razlagal keršanski nauk.

Srečni so bili posli v službi pri župniku Slomšeku, in to srečo so tudi spoznali. Ko je škof postal, so nekdanja družina njegova in najbolj pošteni mladenči in najbolj pridne dekleta poganjali se za službo pri njem, in ko se je v Maribor preselil, so jokaje prosili, naj bi jih seboj vzeti hoteli.

Slomšek, „omnibus omnia factus“, hotel je fari tudi koristiti v prihodnje. Pregledal je farni arhiv ter ga vredil (vredeni farni arhiv je podlaga farnemu vradovanju) in je neke stare pravice, poprej zgubljene, zopet pridobil, ter se ni menil ne za zopervanje, ne za težave, ktere je moral prestajati: poganjal se je neustrašeno za resnico in pravico, rekoč: „moji nasledniki mi bodo hvaležni“.

Slomšek je tudi rad opravljal duhovne vaje,**) kedar je le mogel. Deržal se je rad lepega reda v cerkvi in v farovžu; eden njegovih kaplanov tako-le popisuje cerkveni in hišni red — ter duhovno občevanje: cerkveni red imel je 10 točk; sv. maše so ob delavnikih ob 6, 7 in 8; duhovne opravila gospodje po versti opravljajo; v spovednico naj gre vsak, kedar je klican, keršanski nauk razlaga nadžupnik ob 6, in ob 10 pa imata gg. kaplana božjo službo; izhode opravljajo kaplanje po navadi, v farne bukve zapisuje tisti, kteri je kerševal; poroke ali pokope treba je pa pravilno čedno in lepo vanje pisati.

Hišni red imel je 6 točk: opoldne je bilo kosilo, večerja je bila po zimi ob 7, po leti pa ob 8. Ne gre od večerje izostajati brez gotovega vzroka, kteri naj se poprej ali pozneje pové. Če kaplan pomaga v farnem vradu ali pri kmetiji, dobí zato zajutrek. Po druzih hišah ne gre zajuterkovati, perilo in snaženje čevljev se v farovžu oskerbljuje. Kaplan dobí opoldne maselc vina, zvečer pa pol maselca; ne smé se pa po vino pošiljati v gostilnico — ako kaplan drugekrati hoče vina, more ga dobiti v farovžu za nizko ceno; postrežbo in kurjavo preskerbí domača družina; derva si kaplan sam kupi.

Za duhovno občevanje je bilo 6 točk: V ponedeljek, sredo in petek se matutin skupaj moli, po matutinu in hvalnicah je duhovno branje; molitev pred jedjo in po jedi se moli glasno — latinsko; pogovor bil je v ponedeljek in četertek po latinsko, v torek in petek po nemško, o sredah in sobotah pa po slovensko; eno dobro uro pred večerjo ali po večerji je poštena zabava, petje (etiam ludus honestus). Pričakuje se od gg. kaplanov, da bodo disciplinarne pravila — cerkvene in škofijske — spolnovali, ne prisiljeni, ampak radovoljno, iz prepričanja. —

*) Si quis autem domui suae praeesse nescit, quomodo ecclesiae Dei diligentiam habebit. (I. Tim. 3. 5.)

**) Exercitiae spirituales annuales sacerdotibus perutiles sunt; ast quovis secundo anno instituendae prorsus sunt necessariae.

Naj tù še sledí dnevni red, kterega P. Chaignon (I. dul. 18. meditatio) duhovnim pastirjem priporoča: „In einer guten Betrachtung will ich mir sogleich am Morgen einen reichen Vorrath innerer Kraft sammeln, welche mich während des Tages gegen die Einflüsse der äussern Dinge schützen soll. Durch das betrachtende Gebet mit Gott schon vereiniget, will ich mich mit ihm noch inniger vereinigen am Altare, und so entflammt von dem Feuer der göttlichen Liebe werde ich mit Muth an die Erfüllung aller meiner Pflichten gehen, als da sind, Studium, Dienst, Brevier, Liebeswerke. Eine Einkehr in mich selbst gegen die Mitte des Tages, eine fromme Lesung am Abende, ein Besuch des allerheiligsten Altarssakramentes und eine ernste Gewissenserforschung vor dem Schlafengehen werden die Verluste, welche ich in meinen Berührungen mit der Welt erlitten habe, wieder ersetzen, werden meinen Eifer wieder beleben, werden meinen Entschlüssen eine neue Festigkeit geben. Sobald ich merke, dass ich meine Uebungen vernachlässige, oder dass ich dieselben zerstreut verrichte, oder dass ich versucht bin, sie abzukürzen, will ich mich mit dem Worte Chrysti waffnen, und dem Versucher, wer es auch immer sei, zurufen: In his, quae Patris mei sunt, aportet me esse. (Luc. 2, 44.)“

Potem nadaljuje ta gospod, bivši kaplan Slomšekov: Kar so škof Slomšek, moj ljubljeni duhovni oče umerli, nimam več nobenega veselja. Pridjani načert reda, prosim, mi pošljite nazaj, da ga hranim za spomin svojega bivanja v Vuzenicah. Tega reda se je Slomšek prav natanko deržal, in še več je storil, kot je zapisano. Tako imel je zraven keršanskega nauka tudi zgodnje duhovno opravilo. Quod erat sine remuneratione per agendum, ipse suscepit, nobis autem reliquit ea, pro quibus remunerationem suscepimus. Tako je on opravljal v adventu brezplačno zorne maše, midva sva imela černe maše... *) Če je bilo treba po noči iti obhajat, dal nama je konja belca, da sva jahala, in tudi v tednu sva se ž njim vozila, kedar ni bilo dela na polju... Vodil me je tako modro in tako blagodejno je name vpljival, da mu bodem hvaležen do smerti. Enkrat smo bili povabljeni na veselico v Hohenmauten; Slomšek nas je tje peljal, noscens indolem meam aliquantum mundanam; pa kmali sem zapazil, da je le zarad mene tje šel — in to me je osramotilo in ganilo močno. Tega ne bom nikoli pozabil, pa tudi od takrat me niso več mikale take veselice. Le to rečem, da pokojnega dobrotnika ne bom nikoli pozabil in bodem mu vedno hvaležen ostal.“

Tako piše eden bivših kaplanov o Slomšeku. Tako je Slomšek spolnoval vse dolžnosti svoje ter se ravnal po besedah sv. Pavla: in omnibus temetipsum praebe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, et gravitate, verbum sanum, irreprehensibile — in ravno to je tudi v serce vtisoval duhovnim svoje škofije v pervem pastirskem listu, v kterem jim priporoča, da naj skerbijo za svoje lastno posvečevanje in za zveličanje duš, ter naj jih vnema k pobožnemu življenju, rekoč: Diligite cellulas Vestras, Vestrumque habitaculum; sit vel parvum aut majus, templum tamen sit devotioni studioque destinatum... Pač zlate besede.

Francoski narod preslavlja dobro znanega župnika Vianeja v Ars-u; mi Slovenci pa se smemo ponašati s Slomšekom, ker on je bil lepota in čast slovenskega naroda, svitla zvezda na nebu katoliške Cerkve, vzor katoliškim duhovnom.

*) Slomšek exemplum liberalitatis et generositatis. Avaritia namque est radix omnium malorum; fugiamus et studium dominandi nosque ingerendi in res, quae ad nos non pertinent; nam ex his oriuntur discordiae, rixae et etiam lites judiciales sacerdotum...

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Gradcu, 28. decembra 1882. (Konec.) Omenil sem Vam že zadnjič, da Gradec res precej storí za reveže. V pervi versti moram omeniti tako imenovane „ogrevalnice“ (Wärmestuben), menda tri po številu, v katere zahaja čez dan stotine revežev ogrevat se in povživat kaj gorkega. Nabira in kupuje se obleka in kurjava za uboge. Koliko da se s tem v resnici pomaga, mi ni moči povedati. Vsega se polastuje posvetna mestna gosposka in popolnoma se ne morem znebiti misli, da je ta naprava le zunanjost, le neka prevlaka čez uboštvo, ki mora vendar le terpeti in zdihovati po pravi pomoči. Posebno zaradi tega se mora nas polastiti ta misel, ker je tukaj neka posebna versta beračev, ki človeka preganjajo po cele ulice daleč, tudi v stanovanje, ako jim hitro ne spolniš želje. — Na drugi strani pa se šopiri bogastvo in zapravljivost, tako, da ima Gradec res nekako aristokratsko lice. Reči se mora, da ima tukaj res lepo življenje oni, ki ima dovolj pomočkov. Zastran zdravja pa bi jaz oziroma na Gradec ne deval ljube Ljubljane tako pod ničlo, kakor se navadno godí. Povsod polno dima in duha po oglji, ki se skoro edino tukaj žgè, megle skoro nikoli ne manjka, ki zagrinja mesto, kakor kako pregrinjalo. Nekaj večerov smo imeli tako gosto meglo, da sem videl komaj korak pred sabo in zraven tega se je tako vlegala na pljuča, da sem se jel skoro bati. Veter prepihava res kaj čversto dolge od severa proti jugu potegnjene ulice, ali za marsikaterega je ravno ta veter škodljiv. — Od Svetega dnė nam vsaki dan, akoravno precej mèdlo, ljubo solnce sije. Pravega mraza še nismo imeli, in naj manj ga imamo sedaj. Milo se mi je storilo, ko sem videl germovje poganjati popke, celó kak zelen listič je pogledal zvedavo, je li že pomlad prišla, ali ponočna slana mu je zamorila življenje. Sneg, katerega je palo nekaj pred Božičem, bode kmalu zginil.

Kakor je večinoma dandanašnja vednost protiverska, tako so tudi nauki, ki se glasé po vseučiliščnih dvoranah, pogosto veri in cerkvi malo prijazni. Res so nekateri profesorji vse časti vredni; ali marsikteri se ponašajo s prostostjo v vedi, šopiri se dostikrat materijalizem in darvinizem. Pravega zanimanja za take nauke sicer ne morem opaziti, ali vidi se, da se prijemajo, ker dostikrat manjka prave razsodbe. Zato je srečen gimnazijalec, ki je ohranil zaklad terdne vere, še vse bolj srečen vseučiliščnik, ki je na vseučiliščih ni zgubil! Kak duh da preveč veje med prihodnjimi učeniki, deržavniki, zdravniki itd., to se razodeva celó v zabavnih veselicah. Ko je odhajal modroslovja profesor Richl v Freiburg, so mu napravili v čast „komers“, pri katerem se je mnogo govorilo in se slavil odhajajoči profesor, ker je nakoval mnogo orožja, da je ž njim mogoče pobivati — kaj neki? ni težko uganiti. Naslednik njegov je precej v pervem pouku naznanil, da hoče „stopiti v Richlove stopinje“. Sad, ki se večkrat kaže pri dijaštvu, je malo prijeten, neka osornost pri mnozih, katero slabo zakriva neka prisiljena zunanjost. Večkrat je slišati o dogodkih, pri katerih ima policija opraviti.

Sicer pa je veri nasprotno govoričenje tako puhlo, da je treba pomanjkljivost s širokoustnostjo zakrivati. Dobri katoličani bi prav storili, ko bi molili za odvernjenje nevarnosti, ki grozijo katoliški veri iz marsikterih viših šol in slabih knjig. Kdor zamore s svojim podukom kaj storiti, naj ne zamudí dobrega dela, in kdor zamore odverniti koga od slabe knjige, rešiti more njegovo dušo. (Morebiti drugi pot še kako besedo o slabih knjigah itd.)

Dubica bos., 26. grudna 1882. Zahvalno sem prejel poslanih 54 gl. 20 kr. za poslane mi svete maše; Bog plati gg. pošiljateljem! Ona dva gg. misijonarja med nemškimi naselniki sem zdaj preskerbel s ss. mašami za nekaj časa; ali novi so me zaprosili, naj jih tudi njim kaj oskerbim, ter so mi, ker niso toliko potrebni, iz lastne volje obljubili, da mi bodo tretjino štipendije podarili za doveršenje in znotranje olepšanje moje kapele. Tako vidite, da berž lahko oddam vse prejete ss. maše, in od poslednjih bi imela še kapela pomoč.

Omenili ste v predzadnji „Danici“, da Slovenci tudi med tujim svetom ohranjujejo vero, in to Vam poterjujem iz lastne skušnje vsaj po jugoslovanskih zemljah. Navadno je Slovenec še precej bolj pokoren svojim predstojnikom, kakor pa drugi narodi; zato tudi večidel Slovence povsod radi imajo, celó iščejo jih, ker zraven pokorščine znajo tudi bolje in urneje delati ter svoje poslove veršiti, kakor pa drugi ondašnji ljudje. Italijani so pač še bolji od Slovencev, posebno zaradi treznosti, ktera se pri Slovencih tudi v tujih zemljah dostikrat tare in gazi. Sploh pa se deržé Slovenci po raznih okolnostih še precej domačih kerščanskih navad, da molijo skupno rožni venec, da hodijo v cerkev, ako ni celó predaleč od njih, da opravljajo tudi, ako je zbog spovednikov mogoče, velikonočno spoved. Ravno župnik iz hervaške Dubice mi je pripovedoval, da vsako leto nekaj Kranjcev o veliki noči k spovedi dohaja, ter da imajo vsi molke (paternoštre) v rokah, ko so v cerkvi. Da, m o l e k je tukaj med Slovani na jugu posebno in očitno znamenje katoliške vere ter gorečnosti v molitvi. Tako mi je neki težak (dninar) lansko jesen, ko sem bil še na pervi misijonski postaji, in sem ga vprašal, od kod da je, in ako je katolik, odgovoril, da je iz Senjske biškupije, pa da je katolik in berž je izvlekel iz žepa molek, rekoč: „Vidite, gospodine, da ne lažem, vidite, da imam molek“. Resnično je to, da se posebno med graničarji redko vidi molek; menda zato, ker se razposajeni razkolniki norčujejo iz njega; tudi pa so bili graničarji čisto pod vojaško oblastjo, ktera se za molek pač ni brigala, ampak za puško in druge stvarí. Sploh so Slovenci Hervatom podobni ljudje, vsaj tukaj okoli so v tem slovesu posebno pri župnikih, pa tudi prostem ljudstvu. Neki otec trapist mi je nekako ves začuden pripovedoval, da so njihovi delavci (bili so Gorenjci) v gojzdu zvečér vkupno rožni venec (roženkranc) molili ter mi je pristavil: Zdaj pač vém, da so vaši ljudje resnično pobožnega duha; drugi naši delavci niso rožnega venca molili; tudi so dohajali ravno ti iz šume (gojzda) o nedeljah in praznikih v samostan k sv. maši, ker ni bilo daleč proč nobene cerkve. Da sim ter tje nekteri tudi vse pobožnosti opuščajo, se — žali nam — ne more tajiti; vendar pa sploh se deržé Slovenci tudi v tujih deželah skerbneje domačih kerščanskih navád, kakor pa drugi narodi, izjemši samo Italijane. Ta dobri duh bi se morda še bolje ohranil, ako bi čč. gg. dušni pastirji sploh in še posebej onim, ki ravno odhajajo v tuje zemlje, posebno na serce in na dušo navezali, da naj živé povsod prav kerščansko, po domačih slovenskih navadah, da ne bodo ljudí pohujševali, ampak jim povsod z lepim zgledom svetili v pridnosti, v molitvi, v službi božji, v prejemanji ss. zakramentov, ter — v postu, da ne bodo mesa jedli o prepovedanih dnevih, ker ondašnji ljudje, bili katolici ali razkolnici. od olajšanja te cerkvene zapovedi nič ne vedó in tudi nočejo vedeti, zlasti ker je razkolniku vsa vera — v postu.

Veselo in srečno novo leto vsim p. n. dobrotnikom mojega misijona! Bog naj jim poverne stotero, kar so darovali — Njemu na čast in za razširjanje njegove svete vere. Z Bogom! Hvaležni

Val. Lah.

Iz Amerike. V St. Frančišku, Milwaukee Co., Wis., 19. grudna 1882. — Na preprijazno Vašo opombo v letošnjem 33. čisli cenjenega Vašega lista, da naj večkrat kaj pišem, hočem danes zopet nekoliko verstic poslati preljubi „Danici“ ex hac terra nova.

Letos prišlo je nenavadno mnogo dijakov v naše semenišče; nas tukajšne Slovane razveselilo je sosebno to, ko smo mej novimi kolegi našli tudi nekaj svojih rodnih bratov. Kar smo želeli in premišljevali že dve leti, možno nam je bilo vendar le zveršiti — osnovati slovansko literarno društvo. Poprej bilo nas je premalo, no sedaj nas je pa vendar 12 (4 Slovenci in 8 Čeho-Slovanov).

Namen našega „Slovanskega spolka“, kakor pravi § 1. društvenih pravil, je ta, da bi se člani vadili v slovanskih jezicih, soznanjali se s slovstvom slovanskim, na prihodnji stan „slovanskih“ duhovnikov se pripravljali in živelj slovanski po svojih močéh podpirali.

Da bi se ta namen le količkaj doseči mogel, treba je društvu knjižnice slovanske. Sklenilo se je toraj, da si društvo vstanoví svojo knjižnico, katero bodo člani z mesečnimi doneski podpirali. Stvar gre bolje od rók, nego se je mislilo. Nekaj knjig se je že omislilo iz društvene blagajnice, nekaj so jih pa tudi gg. člani podarili. Poučuje se v „Spolku“ slovenski in česki pri vsaki seji, sicer je pa prosto v katerem koli slovanskem jezici kdo hoče govoriti.

Za „starosto“ smo si izvolili g. Vácslava J. Koernerja. Le škoda, da nas bode verli gospod že ta teden zapustil. Potem bode namreč posvečen ter pričel svoje delovanje v vinogradu Gospodovem kot asistent preč. g. župn. Viljemu Čoki, pri cerkvi sv. Prokopa v Chikagi, Ills. Pretečeno nedeljo (17. t. m.) nam je zadnjič predsedoval. Poslovil se je od nas v jako ginljivem govoru ter nam obljubil, da se bode za svojo rodovino naj prej spominjal „Slovanskega spolka“ in svojega naroda pri pervi daritvi sv. maše. Gromeči „Slava“, „Na zdar“ in „Živio“-klici so doneli g. govorniku po dvorani. Za prihodnjega starosto izvolili smo si g. bogoslovca Bohumíra S. Kramoliša.

Kar seje društvene tiče, priznavati moram, da so člani res marljivo in pridno delali v teh dveh mesecih. Precej pri pervi seji 5. nov. t. l. govoril je gosp. V. J. Koerner „o potřebě zřizování literárních spolků slovanských“ (razprava je obelodanjena v „Hlasu“). Razkazoval nam je med drugim sosebno to, kako je treba društev ravno nam Slovanom v Ameriki. Ako nam je kaj za rojake naše, moramo skerbeti za katoliške slovanske društva, če nečemo, da nam odpadejo od sv. vere ter se utopé med druzimi narodnostmi. Tako raztresene Slovane v Ameriki veže le sv. Cerkev in društvo.

10. dec. t. l. je med drugim g. Bohumír S. Kramoliš podal nam razpravo: „Proč máme zřizovati katolické školy v Americe“. (Spis ta je tudi priobčen v 428. čislu „Hlasovem“ 1882; to čislo Vam pošiljam.) *) „Hlas“ (vrednik mu je preč. g. župnik J. M. Koudelka) je verl branivec sv. vere v Ameriki, skerbi pa tudi vspešno za ohranjenje narodnosti česke med tukajšnimi rojaci. Slišali smo potem nekoliko druzih govorov, kakor o Hálku, o žitji in delovanji Val. Orožna itd.; tudi mnogo slovenskih in českih pésen se je deklamovalo.

Ako nam še kaj več članov dojde, moglo bode društvo vspešno delovati. Začetek je povsod težek. Toliko o našem življenji v semenišči.

Iz Minnesote mi ni mnogo novic. V Wabashi, Minn., imajo boje sedaj sv. misijon.

Preč. g. misijonar Peter J. Jeram prestavljeni so iz Highlanda, Wabasha Co., Minn., v Minneapolis, Minn., 8. nov. t. l. preselili so se tje. Minneapolis je največe mesto v Minnesoti. Že sedaj ima nad 80.000 prebivalcev, a množé se pa silno hitro. Katoliških cerkvá ima mesto šest in g. Jeramova bode že sedma. Kakor mi pišejo preč. g. P. J. Jeram, so ljudje v njihovi župniji še malo navajeni, a da se pa vendar videzno boljša vse; vsako nedeljo jih je več pri sv. službi Božji, ktero opravljajo začasno v šolskem poslopji. Omislili so pa v kratkem času, kar so tam, že mnogo cerkvenih stvarí, tako: mičen altarček, kelih, ciborij, plaščev mašnih, večno svetilnico in mnogo druzih potrebnih stvarí. — Med svojimi verniki imajo tudi precejšno število Čeho-Slovanov.

Učiti se imamo dovolj; čez kaka dva meseca prejela bodeva z g. A. Ogulinom male redove.

Naj pa končam za danes, ako mi bode čas pripuščal hočem večkrat kaj sporočiti. *)

Ivan K. Solnce.

*) Iskrena hvala; došel malo pozneje. Vr.

*) Prav hvaležni bodemo Slovenci. Tudi Vam bratovski pozdrav in veselo novo leto! Vr.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Seje v deržavnem zboru se zopet pričnó 15. t. m.

Kakor že poprej, so ob novem letu dohajale nove poročila o groznih povodnjih s krajev ob Donovi in po Nemškem in Českem.

Do španjskih škofov so sv. Oče Leon XIII razglasili encikliko, ki obsega v sebi več ali manj nauke za vse narode. Španjski narod je razdeljen v več političkih strank, ki se z vso razdraženostjo med seboj napadajo; papež pa jim k sercu ženejo, da nič ni bolj napačno in nevarno, kakor če se vera meša s politiko. Toraj sv. Oče z resnimi besedami govoré o zmérnosti in edinosti; sej da Cerkev sama na sebi ne obsoja nobene deržavne vravnave, samo da ima vero in pravico za vodnico. Zato naj tudi noben katoličan druzega zarad drugačne politiške misli ne obsoja; vsi pa naj bodo edini v tem, da se katoliška vera nežaljena ohrani, ker le-ta je najmočnejši podpornja vsaki deržavi.

Prusko. Liberalno prusko novinarstvo, kakor pišejo, je hudó razdraženo zarad tega, ker je ruska vlada prehitela prusko s konkordatom s sv. Stolom. Zarad tega kričé nad sv. Stolico, kakor je njih navada, češ, ona je kriva, da ni dospelo do porazumljenja v nekterih točkah. Pravijo, če bi bila tako prijenljiva do pruske, kakor je bila do ruske vlade, bi bili dogovori že davno zveršeni, češ, tudi pruska vlada ne išče več kot ruska. Vediti pa je, da zahtéve Bizmarkove so vse druge. tudi on zahteva, naj vlada postavlja škofe in župnike, toda kako? Vse drugač kot je sv. Stol dopustil na Ruskem. Pruska vlada neče slišati o kaki prezentaciji ali prekonizaciji itd. Ona hoče škofe in župnike in vsacega duhovna postavljati kakor državnega vrednika; ona hoče imeti izločni nadzor v semeniših itd. Da se s cerkvenega ozira ne more tako daleč odjenjati, je očitno.

O Gambettu piše „Univers“: „Gambetta je bil zadosti keršćansko izrejen, da je lahko poznal sv. vero. Da bi se bil pač zadnji trenutek zavedel hudega, kar je storil, in obžaloval! To so želje, ki so jih imeli vsi katoličanje, ko so zvedili konec tega preganjavca. In ko se je včeraj hladnokervno veselilo mnogo tacih, kterim je vstrezal, so ti klerikalci, ktere je nespametno menil ugonobiti, molili za zveličanje njegove duše. Tako se mi maščujemo!“ — Pavel de Cassagnac pravi v

„Pays"-u, da se v smerti Gambettovi vidi roka Božja; ž njim je republika umerla, snop je razvezan, klasje razperšeno pojde po vetru. Meščani ne vidijo več nobenega rešitelja zoper ljudovlado, ker Gambetta je hotel biti Bonaparte. Upa se, da bo kdo v zboru zahteval preiskavo vzrokov, vsled kterih je Gambetta umerl.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

15. pros. S. Maver. — 16. S. Marcel. — 17. S. Anton puš. — 18. Stol sv. Petra v Rimu. — 19. S. Kanut. — 20. S Boštjan. — 21. Septuvagezima, ali perva predpepelnična nedelja. S. Neža.

Zahvale:

Št. 2. Priporočil sem bil nesrečno neko družino Devici Mariji v priprošnjo; ker so se zdaj razmere veliko zboljšale, priserčno hvalo Mariji Devici naznanjam.
A. K., župnik.

Št. 3. Več lét bolna na očéh, sem poskušala razne zdravila, pa nisem prišla do popolnega zdravja. Zaupno pa začnem zdihovati k Naši ljubi Gospéj presv. Serca in jo prositi, ako je volja Božja, da ozdravim. In uslišana sem bila, popolnoma imam zdaj zdrave očí. Toraj čast in priserčna zahvala Bogu in ljubi Devici Mariji!
V Ljubljani, 7. prosinca 1883. *M. S.*

Št. 4. Zgubljen človek, priporočen v „Danici", se je na Marijino prošnjo popolnoma spreobernil; zapustil krive pota in začel keršansko živeti. Preserčna zahvala Bogu in N. lj. G. presv. Serca!
Iz Ljubljane. *Družina.*

Št. 5. Mater smo imeli na smertni postelji, prevideni so bili s ss. zakramenti, že sam zdravnik je dvomil, da bi še ozdraveli; pa boječi se za njih življenje, in če je volja Božja, da bi še ozdraveli, jih začnemo priporočati N. lj. G. presv. Serca, opravljamo devetdnevnico in uslišani smo bili. Začelo se je kmalo boljšati in popolnoma so ozdraveli. Obljubili smo zahvalo v „Danici" razglasiti in danes jo spolnimo. Preserčna zahvala N. lj. Gospéj presv. Serca!
V Ljubljani, 7. prosinca 1883.
Hvaležna družina.

Št. 6. Hčerka z nevarno in hudo boleznijo je na priporočilo k Naši ljubi Gospéj in sv. Jožefu popolnoma ozdravela; vsled obljube, da hočemo zahvalo po „Danici" razglasiti, rečemo toraj: „Bodi vedno češena in zahvaljevana N. lj. Gospá in sv. Jožef!
Jožefa Porenta.

Št. 7. Naši ljubi Gospéj presv. Serca in sv. Jožefu za ozdravljenje iz hude bolezni na očéh! Priporočam se vsem udom v pobožno molitev za stanovitno zdravje.
M Klemenčič.

V molitev priporočeni:

Bolna oseba za zdravje. — Mati priporoča sina in hčér. — Srečna rešitev posebnih težav. — Ud bratovšine N. lj. Gospé priporočuje svoji hčeri v Marijino varstvo. — Žena za zdravje na nogi. — Mož hudo bolan za zdravje. — V imenu mladega Jezuška se priporočam za molitev in goreč zdihljej do Naše ljube Gospé presv. Serca, ss. treh Kraljev in sv. Jožefa za gotovo pomoč v prehudih dušnih in telesnih zadevah, in priporočam v molitev tudi svoje sovražnike. Prosim prav le po za memento pri sv. mašah. — Razuzdan sin. — Mati treh nedoraslih otročičev za zdravje. — Spreobernjenje sina.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov I. II.)

8. pros. Otročaji! doklej bote ljubili otročarije, doklej bodo neumneži želeli, kar jim je škodljivo, in nespametniki vednost sovražili. (To je: Neumneži, doklej bote ljubili greh in hudobijo; doklej bodo zasmehovavci vere zasmehovanje ljubili, kar njim samim naj huje škoduje.)

9. Spreobernite se na moje svarjenje (kliče večna Modrost).

10. Ker sem vas klicala, pa ste se branili, roko stegovala, pa ga ni bilo, da bi se bil ozerl;... se bom tudi jaz posmehovala, kadar vas zadene, česar se bojite. (Prišel bo čas, ko bi radi poslušali večno Modrost, vi zasmehovavci vere; pa utegne biti prepozno.)

11. Kadar nadloga nagloma pridere, in poguba kakor vihar priverši: tedaj me bodo klicali..., pa me ne bodo našli; zato, ker so krotitev sovražili, in za Gospodov strah niso marali.

12. Moj sin! ako sprejemaš moje besede in moje zapovedi pri sebi ohraniš: tedaj boš strah Gospodov razumel, in spoznanje Božje našel.

13. Ako pride modrost v tvoje serce, in znanje tvoji duši dopade...; boš obvarovan hudobne poti, in človeka, kteri napčno govorí (to je: obvarovan boš greha in zapeljivega človeka).

14. Zakaj pravični bodo v deželi prebivali in priprosti bodo v nji ostali. (Obljubljena dežela je bila predpodoba nebés.)

15. Hudobni pa bodo iz dežele potrebljeni.

Množenje bratovšine.

Udov bratovšine Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega je bilo do konca leta 1882 v glavno knjigo za slovenske dežele v Ljubljani vpisanih 106.932. Res, lepo število. Bog daj tudi v tekočem letu enako gorečnost in vedno več milost na tolike prošnje te lepe bratovšine!

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. V tukajšnem uršulinskem gospejskem samostanu je bila pretekli ponedeljek zopet izvoljena poprešnja prednica prečast. gospá M. Antonija Murgelj. Bog daj srečo!

Stan prebivalstva v Ljubljani. Leta 1882 je bilo v Ljubljani v stolni fari rojenih 45 (lani 55), umerlo jih je 65 (l. 61), poročenih 23 parov (l. 26). — Pri sv. Jakopu rojenih 188 (l. 173), umerlo 194 (l. 148), poročenih 41 (l. 45) parov. — V frančiškanski fari rojenih 243 (l. 206), umerlo 209 (l. 191), poročenih 68 (l. 59) parov. — Pri sv. Petru rojenih 313 (l. 287), umerlo 375 (l. 289), poročenih 57 (l. 65) parov. — V Ternovski fari rojenih 95 (l. 110), umerlo 90 (l. 75), poročenih 28 (l. 19 parov. — V deželni bolnišnici jih je umerlo 388 (l. 393). — Tedaj je bilo v Ljubljani skupno rojenih 884 (l. 831), umerlih 1321 (l. 1157), poročenih 217 (l. 214) parov.

Pro sacerdotibus Nekteri pogreški v Direktoriju pro 1883 naj se tako-le popravijo: Festum S. Petri Dam. (13 sušca) „Credo". — 3. Martii: „3. oratio: pro Papa". — Dom. III. p. Pent.: „color viridis."

V Marijanišču sirotinskih dečkov je bila 4. t. m. prav priserčna božičnica, pevana igra „Zvonček Irvinški“, vsa primérna ondotni napravi in božičnemu času. Potem je bilo kacih 50 dečkov obdarovanih z obleko, kar so blage gospé in gospodje zložili in nabrali. Poslednjič so premilostni gosp. knez in škof dr. Janez Krizostom s prav lepim govorom razveselili poslušavce in sirotinsko mladino. Omenili so, da so ti dečki sirote, pa vendar ne sirote v pravem pomenu. Sej da imajo Očeta nebeškega za svojega si očeta, Mater Marijo za svojo si mater; Sin Božji sam pa je postal njim brat, ko se je iz ljubezni do njih včlovečil in kakor malo, ubožno dete prišel na svet. Pa tudi na zemlji so si našli nove očete in matere v tolikih dobrotnikih in dobrotnicah. Opominjali so jih, kako priserčno naj toraj ljubijo Očeta nebeškega, kako zvesto naj mu služijo, posnemajo svojega nebeškega brata Jezusa, se skerbno varujejo greha itd.; pa tudi, kako hvaležni naj bodo svojim dobrotnikom na zemlji, za nje molijo itd. — Verli P. Angelik, ki je samo pri „Oratorium-u“ sedemkrat vodil petje, je tudi tukaj izverstno opravljal enak posel.

V Gorici bode v nedeljo, 14. t. m.. posvečenje novega Poreškega škofa prečast. gosp. Al. Zorna. Obljubila sta k slovesnosti priti milostna gg. škofa: dr. Ivan Nep. Glavina in dr. Fr. Anijan Feretič, Kerški škof. — Z veseljem sem čital, kako se ljubljanski gg. bogoslovci trudijo, da bi razširili Slomšekove dela.

V Gorici, kakor „Soča“ piše, je bilo l. 1882 rojenih 555, umerlo pa jih je 659, in porok je bilo 133.

Po novem imeniku čast. redovnikov sv. Frančiška hervaško-kranjska okrajina ima 12 samostanov v raznih škofijah, in sicer: 3 v ljubljanski, 1 v goriški, 2 v lavantinski, 4 v zagrebški, 1 v teržaški in 1 v senjski. Provincijal je preč. P. Friderik Hönigman na Kostanjevici nad Gorico; štirje samostani (v Ljubljani, Karlovcu, Klanjcu in Nazaretu) imajo tudi lastne duhovnije, v kterih je nad 17 tisoč duš. V Novomestu se vdeležujejo deloma pri gimnaziji in imajo tudi ljudske šole. Sicer pa vsestransko in prav obilno pomoč skazujejo s svojimi izhodi v bližnje in daljne duhovnije, s spovedovanjem in podukom domá in po napravah itd. Provincija šteje 92 oo. duhovnov, 7 klerikov, 3 novince, 34 bratov laikov, 25 tercijarjev, tedaj vseh redovnikov skupaj 161. — Starosta patrov je č. o. Matej Pibernik, zlatomašnik, rojen l. 1801. — Umerlo jih je 8 v preteklem letu. R. i. p.

Nekaj lepega za ranjce. Tudi pri nas je že prišlo precej v navado, da se po smerti kacega predrazega umerlega kupi neko število lepih podobic in se zadi natisne nekaj verstic o ranjcem, n. pr., dan in letnica rojstva, smerti, njegov bivši stan, priméren rék iz sv. pisma ali pa malo verstic, znamnajočih značaj in lepe lastnosti ranjcega itd., pa še prošnja, naj bi se ga prijatli in znanci spominjali v molitvah. Blaga Apolonija Diepenbrokova, sestra kardinala bratislavskega knezo-škofa, kakor se bere v „Moniki“, je vse svoje življenje darovala djanju usmiljenja do bližnjega in je posebno ubogim bolnikom mesta Regensburga nezmérno veliko dobrega storila. Ta dobra oseba, ki je imela silo znanstva in prijateljstva po mnozih krajih, je bila tudi v posestvu premnozih tacih spominskih podobic. Pa je tudi prijateljsko ljubezen skazovala ranjcim, in sicer s tem, da vselej po kosilu je k molitvici po jedi pridjala še „očenaš“, „češenamarijo“ in „Gospod daj jim večni mir...“ za vse tiste, kterih spominke je v posesti imela. — Morebiti bi kdo, ki sicer ni preobložen, mogel kterikrat za take tudi maševati, ali dati sv. mašo opraviti.

„Katol. Propovědnik“, kakor naznanja g. Hinko Hladeček v „Katol. listu“, bode zarad bolehnosti g. vrednika s 6. tečajem jenjal izhajati; zastala snopiča 11. in 12. prideta še v 2—3 tednih. Tudi zarad slabega plačevanja naročnikov toži g. vrednik. Škoda za verli v „Propovědnik“, ki se smé imenovati čast hervaškega duhovstva! Oserčite se, južni bratje! Sezite pod roko izverstnemu vredniku z delom in s penezom, zlasti premožniši gospodje višega duhovstva, in ne puſtite propasti „Propovědnika, kakoršnega je mučno obuditi, ako zaspí in je vender tako delo kervava potreba za jugoslovenske narode, kolikor moremo presoditi.

Spreobernjenja. Iz Poznanja naznanjajo, da sta ondi v katoliško cerkev prestopila dva znamenita uda poljskega plemstva, namreč gg.: Hipolit Bremkovski in J. pl. Wierzchaševsky. V 16. stoletji je bil namreč majhen oddelek poljskega plemstva odpadel h kalvinstvu. Ker so bili pa iz serca vdani poljski narodnosti in so vidili, kako se tudi katoliško duhovstvo poganja za njo, v tem ko ji je protestanštvo nasprotno, so zlagoma opustili predsoje in se zopet vračajo k veri svojih očetov.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Iz Škofje Loke neka dobrotna družina 30 gld. — Č. g. stolni kaplan J. Erker 1 gl. — Prečast. g. dekan M. Kožuh 3 gl. — Č. gosp. Groznik benef. 1 gld. — Č. g. Val. Orehek 1 gold. — Č. g. župnik Ign. Podobnik 1 gl.

Za Tirolce in Korošce s povodnijo poškodovane: Č. g. J. Erker 1 gl. — Preč. g. dek. M. Kožuh 2 gl.

Za hišo katoliških rokodelskih pomočnikov v Ljubljani: Zbirk o božičnici 7 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Po č. g. V. Klobusu 9 gl. 16 kr. — Č. g. R. Merčun 3 gl. (v št. 52 je po zmoti stalo 2 gl.) — Preč. g. dekan M. Kožuh 2 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Zofija grofinja Auersperg 6 gl. — Iz Radeč na Dolenjskem 25 gl. 45 kr. — Pri čč. gg. Uršulinaricah oddano 5 gl. 93½ kr. — Gospodičina Hani Götz 60 kr. — Čč. gospé Uršulinarice v Ljubljani 30 gold. — Č. g. župnik Jož. Jereb 1 gl. — Neža Robič 1 gl.

Za g. Matija Majarja: Nekteri njegovih prijatlov 7 gld.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Č. g. J. Erker 1 gl.

Za afrikanski misijon: Č. g. Fr. Groznik 1 gl. — A. P. 4 gl. — Gospá Gregelj 1 gl. — Neimenovana 1 gl. Neimenovan 25 kr.

Za sv. Detinstvo: Č. g. kat. Šim. Zupan od učenk 20 gl. — Po č. g. V. Klobusu 8 gl. — Č. g. dr. Josip Marinko 24 gl. — Č. g. Fr. Kregar 11 gl. — Po č. g. J. Erkerji več oseb 1 gl. — P. Pavlin 1 gl. 30 kr. — Č. g. P. Ogrin 2 gl. 24 kr.

Za Božji grob v Jeruzalemu: P. Pavlin 3 gl.

Za Pariško bratovšino za verne duše v vicah: Po č. g. Val. Klobus-u 17 gl. — P. B. V. 5 gl.

Za bratovšino sv. Leopolda: Neimenovane 7 gl.

Za bratovšino čist. Spočetja: Andr. Kranjec 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. S. v V.: Lepa hvala; prej ko bo moč. — Mar. W. v Šk. Loki: Naročnina je oddana založništvu. — G. J. K.: Poskusimo drugi pot. — G. Fr. Š. v M.: Bode se zgodilo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 19. prosinca 1883. **List 3.**

Odperto pismo ubozih duš v vicah.

(*Nekaj za predpust.*)

Te verstice naj bi romale do vsih čč. gg. pridigarjev, ki bodo letos o tridnevnici, to je, o 40urini pobožnosti zadnje tri pustne dneve imeli ogovore; dalje do vsih pobožnih vernikov, ki bodo te dneve prejeli zakramente ss. pokore in presv. Rešnjega Telesa; in poslednjič do vseh, ki bodo taiste dni vsaj obiskali cerkve iz namena, da bi počastili presv. Rešnje Telo.

Prepoštovani gg. pridigarji! Milosercni verniki, usmiljeni sobratje in sosestre v Kristusu!

Vam vsem je dobro znano po svetopisemskih besedah, koliko moramo terpeti mé uboge duše tu v tem kraju polnem britkosti, v tem bolečem očiševanju, da izplačujemo ojstri Božji pravici svoje dolgove, katerih v življenji poravnati nismo mogle. Znano Vam je pa tudi, kako nič si me same ne moremo pomagati, — kako močno in obilno pa nam Vi s prejemanjem zakramentov sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa, z zadobljenimi odpustki, s pobožnimi molitvami, s prošnjami in zdihljeji pomagati zamorete. Vsi, katerim Vam je dana vsaki trenutek še zlata prilika, da zamorete zajemati pri viru milosti Božje, in prositi za nas, vzemite si to globoko k sercu, in ne pozabite nas, ki se nahajamo in zdihujemo v senci zapušenosti. Zlasti o bližnji tridnevnici zadnjih pustnih dni, ko v nasprotju z norijami, nespametnostmi in razuzdanostmi posvetnih ljudí usmiljena in ljubijoča Mati sv. katoliška Cerkev odpre svoje bogate zaklade vsem onim, ki se jih poslužiti hočejo: zlasti te dni se spominjajte v keršanski ljubezni na nas Vi, katerim govorí naše pismo. Čč. gg. pridigarji! iz globočine svoje žalosti Vas premilo prosimo: ne pozabite! o ne pozabite v svojih ogovorih nas ubozih terpečih sirót v temni naši ječi, toplo nas priporočujte, da naj verniki obilno prosijo in molijo za nas! Svesti si bodite, da bodo Vaše besede hladivna rosa na spečenine naše. — In Vi, predragi naši sobratje in sosestrice, ki boste prejemali zakramente ss. pokore in presv. Rešnjega Telesa, ter dobivali ss. odpustke: lepo, o lepo in sprelepo prosimo tudi Vas, darujte jih nam ubogim sirotnim dušam v prid! — Pa tudi vsaki, ki bo le obiskal o tridnevnici kako cerkev, kjer bo izpostavljeno v počešenje presveto Rešnje Telo, naj pade pred Njim na kolena, in naj pošlje kake zdihljeje iz svojega serca gori do prestola milosti Božje, da se nas usmili, — da ohladi, pogasi strahoviti ogenj, ki nas žgè, ter da se nam skoraj odpró vrata naše prehude ječe!

Prosimo pa slednjič tudi še vse, kateri boste brali to naše pismo, vnemajte tudi še druge, ki zanj-ga po „Danici“ zvedili ne bodo, da naj se nas usmilijo, in goreče za nas molijo. Vso Vašo ljubezen hočemo Vam vsem zvesto poverniti s tem, da kadar očišene in osrečene pridemo v sveti raj večne luči, tam neprenehoma za Vas prosile bodemo, da Vas Bog ne pusti priti v ta prehudi in tako žalostni kraj očiševanja, ali da Vam vsaj prikrajša čas Vašega terpljenja, in Vam po smerti kmalo dodelí iti skoz svitle rajske vrata v presrečni kraj večnega nebeškega veselja. Še enkrat toraj lepo in sprelepo prosimo: usmilite se, in ne pozabite nas!

V imenu duš v vicah nekdo, ki bi rad vse duše naenkrat rešil iz vic, ko bi bilo v njegovi moči.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

(Dalje.)

5. Sv. Kazimir.

d) Kazimir je bil zvest častivec Matere Božje. Z neomejeno sinovsko ljubeznijo Jo je ljubil; drugače Je ni imenoval, kakor svojo preljubo Mater; kaj rad je pri vsaki priliki govoril o Njeni vzvišeni slavi, o Njenih prednostih in o Njeni mogočni priprošnji; vedno si je prizadeval Njene čednosti posnemati. Še zdaj, ko je že preteklo 400 lét, imamo pred očmi ginljiv dokaz njegove detinske ljubezni do Matere Božje: prelepo pesem Marijino, ki se v latinskem izvirniku tako-le začenja: „Omni die dic Mariae mea laudes anima“. Pesem ta je v latinskem jeziku silno lepo zložena, — zdaj bi rekli klasično, in ima 60 precej dolzih kitic. Kako krasno in vsestransko opeva visokost Marijine slave, kako priserčno zopet in zopet vnema samega sebe, naj vendar njegova duša iz vse moči časti in slavi nebeško Mater, in kako zaupljivo Jo prosi, naj ga varuje tu na zemlji

pred sleherno hudobijo, naj mu sprosi vse kerščanske čednosti, naj ga priporoči Svojemu božjemu Sinu, da ne bo pogubljen, ampak sprejet v rajsko veselje, in kakor za-se prosi slednjič tudi za vse druge, kteri z veseljem obhajajo Njene praznike in Njena dela: vse to se ne dá v nobenem jeziku tako lepo na kratko povedati, kakor je on sam zložil v latinskem jeziku!

To pesem je silno rad imel; bila mu je neprecenljiv zakad. Vsak dan jo je molil ali prepeval pred Marijino podobo; in še celó to je prosil, naj položijo po njegovi smerti prepis te pesmi ž njim v grob. In glejte, čez 120 lét odprejo njegov grob in najdejo nestrohljeno njegovo deviško truplo, pa tudi nestrohljeno Marijino pesem njemu pod glavo, čeravno je bil prostor, kjer je ležal, jako vlažen.

Da boste videli, kakšnih darov zlasti je sv. Kazimir vsak dan prosil Mater Božjo, naj postavim tu vsaj nektere kitice iz njegove tolikanj mu drage pesmice:

1.

Vsak dan spevaj,
Razodevaj,
Duša, hvalo Materi;
Serčno vdano
In svečano
Nje preslavljaj prednosti.

2.

Priporoči
Me in zroči
Jezusovi milosti,
Da me brani
In ohrani
V sredi vsih nevarnosti.

3.

To želelo,
Kopernelo
Serce moje je in bo:
Rane sceli
In dodeli
Dušno mi lepoto vso:

4.

Da priljuden
In spodbuden,
Trezen, čist, pobožen bom,
Krotek, priden
In previden
Služim si nebeški dom;

5.

V Božji vedi
In besedi
Dobro vterjen, podučen;
V strahu Božjem
In z orožjem
Svetih vaj bom preskerbljen.

6.

Prosi za-me,
Da me vzame
Jezus v večni raj;
Ti me reši,
Da ne treši
Sin me v ognja strašni kraj!

Za čednost in nedolžnost tacega častivca Marijnega se pač ni bilo bati; kajti od nekdaj je Marija premogočna bramba kerstne nedolžnosti. V neki Marijini knjigi se bere, da se bogoljubnost lahko presodi po češenji do Marije, kakor se gorkota meri na toplomer ali termometer: čem bolj je serce Mariji vdano, tem bogoljubniše je tudi sicer; če pa začne ljubezen do Marije ugasovati v sercu, pojemala bo tudi bogoljubnost sploh.

e) Le še en pripomoček naj v kratkem omenim, kteri je poleg druzih že naštetih zdatno pripomogel, da je naš ljubljeni Poljak ostal vsikdar zvest kerstni obljubi.

Kazimir je živel spokorno, on ni mehkužil svojega telesa. Čeravno v kraljevi palači, je vendar jako ostro živel in mnogoverstno zatajeval samega sebe. Ker je bil kot kraljevič primoran se lepše oblačiti, nadomestil si je s tem, da je pod kneško obleko nosil drugo ostro in spokorno oblačilo. Spal je zraven rahle postelje na terdih tleh. Cerkvene poste je zvesto spolnoval in tudi prostovoljno se postil ter celó v bolezni ni maral za olajšanje, rekoč, da ondi, kjer druga zdravila ne pomagajo, tudi mesne jedi čudežev ne delajo. Večkrat je po noči vstajal ali pa v prav zgodnjih urah, da je molil in v cerkev šel; če so bile cerkvene vrata še zaperte, je pred pragom na merzlih tléh klečal in globoko priklonjen pobožno molil. Nakladal si je po okolnostih še druzih pokoril.

Kazimir je dobro vedel, da naj lepši biser kerstne nedolžnosti je sveta čistost, ktera ima pa tudi naj več nevarnost in naj hujših sovražnikov, zlasti v mladih letih. Da bi si ta neprecenljivi biser še bolj zagotovil, je po resnem prevdarku in vsestranskem premisliku storil obljubo vednega devištva. In to obljubo je zvesto spolnoval do svoje srečne smerti. Prelepa je njegova beseda in vredna, da si jo vsakdo globoko v spomin, v serce vtisne, ktero je pri neki priliki izrekel: „Raji hočem umreti, kakor pa čistost zgubiti!“ —

Še eno plemenito čertico iz njegovega izglednega življenja naj pristavim. Leta 1471 so se bili Ogri spuntali zoper svojega kralja Matija in so poslali poslance do poljskega kralja, da bi njegovega sina Kazimira za kralja dobili. Kazimir je bil takrat 13 lét star in bi se bil naj raji ponujani kroni kar naravnost odrekel. Toda očetova volja je, da naj jo sprejme ter ga pošlje z vojsko na Ogersko. Sin uboga. Ker je pa bilo potovanje zamudno, si je med tem kralj Matija spet bolj serca Ogrov pridobil ter pride z veliko vojsko Kazimiru nasproti. Ko kraljevič Kazimir to zvé in je tudi slišal, da so papež Sikst IV se izrekli za Matija, začne preserčno prositi očeta, naj mu dovolijo, da se verne domú. Oče mu dovoli, čeravno nerad. Kazimir se nemudoma z vojske poverne ter izreče pomenljive besede: „Ni mi mar krona, ki je s kervjo podložnikov pokropljena in pridobljena.“ Stanovitno se je tudi ubranil, ko so mu še v drugič ponujali krono ogersko. Njegovo plemenito serce ni hlepelo po svetnih častéh in pozemeljskih kronah, v mislih mu je bila le neminljiva nebeška krona. Da bi si to zagotovil, je zadnjih 12 let svojega življenja le v to obračal, da je z dobrimi deli spopolnil in doveršil svoje dušno zveličanje, za ktero se je tako zvesto in slavno prizadeval od perve mladosti. — Umerl je v Vilni 4. marca 1484.

Ena za Pust,

ali:

vojska med „zastonjskim“ in „za-denarskim“. *)

Undan se je na tem mestu eden gospodov močno poganjal za „zastonj“. (Gl. „Dan.“ l. 49 in 50.) Rekel je, da ta „zastonj“ je božček, preveč obrekovan, krivo sojen, počernjen; jaz pa sem malo terde glave in neče se mi ta „zastonj“ tako popolnoma prikupiti. Zastonj, pravijo, se še mačke ne švigajo. Zdi se mi, da včasi je ta „božček“ kakor ktera tistih sedem lačnih kráv egiptovskega Jožefa, ki so še debele in tolste pojedle. Zato bi merševemu „zastonju“ rad nasproti postavil kaj bolj moškega, kar ima kaj cvénka, rekel bi: ne le kar „zastonj“, ampak „za denar“! Pa se nikar prehitro ne pohujšajte: če bo pretesno, bom že tudi kaj odjenjal. Zakaj pa se „za denar“ poganjam? Ali ni to lakomnost?... Le počasi; brez denara bi še Tombole nocoj ne bilo!

„Za denar“ namreč se dobi tablica, in za tablico lahko „činkvin“, če ne morebiti celó še „tombola“, in imaš kaj domú nesti, kacega „miklavža“, „parkeljna“ itd. Jaz sem bil že pri neki Tomboli dobil nož, vilice, žljico, — s tem se dá jesti; se vé, da bi bilo tudi to „zastonj“, ako bi ne bilo nič v skledi. Pa še več.

„Za denar“ — za šestico na mesec — se lahko zapišeš v katoliško družbo, in dobiš bukev, da jih komaj domú neseš, — pa še pravico k Tomboli hoditi, in marsikaj druzega; duhovne dobrote so še veči.

*) Besedica pri Tomboli v katoliški družbi v nedeljo po ss. treh Kraljih.

„Za denar“ se lahko vdeležiš pri Vincencijevi družbi. Denar, ki ga ji izročiš, si ona prizadeva le vrednim revežem podeliti, ker natanko pozveduje, predno komu kaj dá, in ne daje denarjev v roke, ampak moke. kave in sploh kaj živeža. Ne bom ti našteval velikih duhovnih dobrót, ki si jih s tem sam sebi nakloniš.

„Za denar“ — za dva soldka na mesec — postaneš deležnik pri lepem djanji sv. Detinstva. Za to dobiš prelepo podobico, svetinjo, več prav mičnih in koristnih bukvic. posebno za otročiče in mladino, — tudi odrašeni jih ne morejo iz roke djati, ko jih začnó prebirati, dokler niso prečitane vse bukvice. Pa to je še le majhna reč; naj boljše je to, da iz malih soldkov narastejo znatni zneski, s kterimi se na tisoče in stotisoče od paganov zaverženih otročičev reši in kersti, in kteri ostanejo pri življenji, se lepo keršansko izrejajo. S tem ti postaneš misijonar, če tudi se iz mesta ali dežele naše nikamor nič ne ganeš.

Tacih prilik, da „za denar“ moreš veliko dobrega storiti, je brez števila, pa omenil ti bom le še eno samo. Ne mara, že sam ugibaš, kaj da mislim? „Za denar“ namreč, ako ga puhneš v blagajnico študentovske kuhinje, pripomoreš h kosilu ali k večerji potrebnemu šolarju ali študentu. Vsake kvatre se za take dobrotnike enkrat sv. maša opravi in mladenči sami vsak dan zanje molijo, čez kaj lét pa, ko boš morebiti že na unem svetu, ti utegnejo še ko mašniki ali v druzih poštenih stanovih iz vic pomagati.

Pa bodi si tega dosti, naj ne poreče kdo, da denar preveč hvalim. Vém, kaj bi mi gospod „zastonjčar“ rekel na vse to, ako bi imel besedo; toda k sreči jo nocoj jaz imam. Rekel bi mi: „za denar“ se dobí tudi šnopsa — in vsled tega pivec telebne v blato, dobí „za denar“ in za šnops debelih bunk in s černimi rogmí pozno domú krevsá, če ne obleží na ulicah, ali pa ga celó mertud zadene, da nagle in neprevidene smerti konec storí, kar se je že večkrat pripetilo. — „Za denar“, bi rekel moj gospod „zastonjčar“, se zijaki in bedaki napijejo, skrešejo, velikrat pobijajo do mertvih udarcev, utegnejo sploh tako grozne rečí počenjati, da jih gonijo zvezane, vklenjene v ječe, pred sodnije, ter je kteri celó k smerti obsojen vsled tega, kar se je tudi že zgodilo.

Jaz temu priterdim in iz cele duše želím, da bi naši ljudje šnopsu slovó dali, opustili pijančevanje in ostudno ponočevanje ter ne delali nikoli več tolike sramote naši deželi, pa še vse strašnejši dušne škode. Obžalujem pa, da se take grozovitosti včasi zgodijo tudi „zastonj“, brez prešnjega pijančevanja itd. Še tudi bi hotel prašati: kdo je boljši poštenjak — tisti, ki neče delati, ki po ulicah capudrá, „zastonj“ iše denara dobiti, da ga potlej zažganjcká; ali pa človek pridnih rók, ki si z delom in trudom beca prisluži, ga sebi v potrebe obrača, pa tudi v druge lepe namene, kakor sem poprej omenil?

Da se pa ne skregam z gospodom „zastonjskim“, ker bila sva dozdaj velika prijatla; zato bodi rečeno: tudi on ima prav od svoje straní, toliko bolj, ker vém, da mi ne bo denara do čistega v nič djal, kajti sam sem že velikrat skusil, kolik revež je človek, če njegov žep „lačno jetiko“ dobí.

Poboljšal se bom pa še bolj, povedal in pojasnil vam, da denar, ki že mora biti, ima sicer svojo dobro in koristno stran, je pa tudi lahko naj veči malopridnež, živi in ukoženi Iškarjot. če ga napak obračaš ali če ga vse preveč imaš... Nobena dežela nima toliko zlata, srebra in demantov, kakor Amerika. Na Peruvanskem v Ameriki svoje dni ni noben vojak več služiti hotel, ako ni dobival polnih mavh denara. (Bila je neki vojašina radovoljna.) Španjoli, ki so bili pervi tje dospeli, so vlačili toliko zlata iz Amerike na Španjsko, da nihče ni več delati hotel. Kmetje so zapušali plug in polje, rokodelci svoje delavnice in hiteli so v Ameriko si zlatá nabirat. Španjsko je prihajalo zapušeno, poljedelstvo se je opušalo, dežela je prihajala pusta, žene in otroci so stradali, in govorilo se je že, da bi bilo za deželo morebiti bolje, ako bi nikoli ne bili našli Amerike.

Vidite tedaj, kaj storí preveč denara! Povedal vam bom pa še tudi. kako denar človeka oslepí, omami in ogluší. Marsikterega tako iz uma spravi, da misli, nedelja je ponedeljek, ter gre, štacuno odpre in v nedeljo blago prodaja, ali dela kot čevljar, krojač, zidar, hodi tergovat itd. Tudi ga ogluší, da ne sliši, kadar o svetih dnevih zvoní k sv. maši. rajši dela hlapčevske opravlja, v pisarnici sedí itd. Denar je tudi to že storil, da je berač dolge leta beračil kakor bi bil naj veči siromak; po smerti pa so pri njem dobili velik kup krajcarjev, grošev, dvajsetic, bankovcev in enacih kebrov.

(Konec sledí.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Bosanski duhovski imenik in ondotne cerkvene razmére.*) Prav posebno veselje nam je napravila kaj lična knjižica „Imenik klera i župah nadbiskupije vrhbosanske i biskupije banjalučke za godinu 1883“. Poslal nam je lepo delce dober prijatelj iz Sarajeva. Serčna hvala! To je pervi imenik, ki smo ga videli v slovanskem jeziku; ima tudi toliko znamenitega v sebi, da ne kaže precej iz roke ga djati, temuč treba ga je prerahljati in povedati slovenskim čitateljem, kar v njem dobimo mičnega in koristnega. Bosna nova in za vsacega občutnega Slovenca zanimiva, zdi se, razgrinja se nam pred očmí, ko ta imenik pregledujemo.

Na čelu kot vvod ima imenik encikliko sv. Očeta od l. 1881 z napisom: „Uspostava hierarhije v Bosni i Hercegovini“, to je: „Zopetno povzdignjenje ali vstanovljenje cerkvene vlade v Bosni in Hercegovini“. V predgovoru k okrožnici je omenjeno, kako se ljubezen Njih Svetosti razgrinja tudi nad Bosno in Hercegovino ter želé ondotne zadeve bolje vravnati in vterditi. K tej želji sv. Očeta je pritegnila dobrota premilostnega cesarja Frančiška Jožefa I, čigar vlada, vravnovaje mnogotere razmere v deželah zasedenih l. 1878, je poskerbela vrediti tudi zadeve katoliške Cerkve. Vsled tega so nastali dogovori med sv. Stolom in cesarsko vlado, ki so se doveršili z dogovorom podpisanim mesca julija 1881. Vsled tega dogovora se je imela v teh deželah zopet vstanoviti cerkvena hierarhija, kteri na čelu bode nadškof Verhbosanski s sedežem v Sarajevu, ter bode zdaj ondi osnoval tudi kapitel. Temu nadškofijstvu poddružene bodo škofije: Banjaluška, Duvnanjska (Mostarska) in Trebinjska.

Vzpostavo te cerkvene vlade so razglasili sv. Oče v dan ss. Cirila in Metoda s slovesnim pismom od 5. julija 1881. To pismo zdaj verhbosanski nadškof v prevodu razglasuje po „Imeniku“ z željo, ktero so sv. Oče o tisti priliki izrekli: „da se med narodi slovenskimi, kteri ljubijo luč, po zagovoru njihovih nebeških zavetnikih vera Kristusova vse bolj razširja, in da sétev zveličanja kakor iz rodovitne zemlje, po pomoči milosti Božje, bogato raste in se razcveta“. V imeniku nasleduje okrožnica papeževa, in dalje so v imeniku naznanjeni veliki cerkveni dostojniki:

Namestnik Kristusov, naslednik Petrov, poglavar sv. Cerkve: Leon XIII.

Namestnik papežev za Avstro-Ogersko: prevzviš. in presvitli g. Serafin Vanutelli, nadškof Nicenski.

V cerkveni pokrajini Bosanski in Hercegovinski nadškof-metropolit: presvetli in prečastni gosp. Jožef Stadler. Poddruženi škofje: presvetli in prečast. oče Paškal Bukonjić za Mostar; — Banjaluka je še prazna in namestnik je za zdaj metropolit sam; — za Trebinjsko prazno je namestnik dubrovaški škof Matej Vodopić. — Pervostolni kapitel ima za zdaj 3 kanonike, ki so pp. nn. gg.: Jož. Bežić (vicarius generalis), dr. Andr. Jagatić in dr. Ant. Jeglić.

(Dalje sledi.)

Iz Gorice, 14. prosinca. (*Posvečevanje novega škofa.*) Danes, v nedeljo sladkega imena Jezusovega, imeli smo v naši stolni cerkvi častitljivo in ginljivo cerkveno slovesnost. Posvečeni namreč so bili novoizvoljeni poreško-puljski škof mil. g. dr. Alojzij Matija Zorn. Ob devetih stopijo prevzv. in prem. g. nadškof z novoposvečencem v cerkev; njima sta sledila mil. g. dr. Ivan Nep. Glavina, škof teržaško-koperski, in mil. g. dr. Fr. Anijan Feretić, škof kerški (Veglia); takrat zadoní s kora veličastni „Ecce sacerdos magnus“, kterega je nalašč za to priložnost vglasbil tukajšnji pevovodja C. Tako vsi škofje — med čč. duhovščino in bogoslovci, kteri so bili po obeh stranéh, gredó proti Najsvetejšemu, kjer vsi molijo. Potem se je pričela sv. maša. Pela se je Mozartova maša z orkestro, ktera je bila ta dan zeló pomnožena, ter zeló močna. Potem sledijo med sv. mašo: polaganje rók na glavo novoposvečenca od vsih treh škofov; nadalje darovanje 2 svéč, 2 hlebov kruha, 2 sodčekov vina, ktera darila novoposvečeni škof v roke dá prevzv. gosp. nadškofu kot dar. Posvečevalec blagoslovijo med sv. mašo tudi škofovo palico, mitro, perstan in rokovice. In tako novoposvečenca, opravljenega v škofovski ornat, intronizirajo na sredi velikega altarja na sedež, kjer so bili poprej nadškof. Konečno novoposvečeni škof (med tem ko se nadškofu vedno bolj približuje) trikrat zapoje: „Ad multos annos!“ (Na mnoga leta); potem se mu zahvali, ga poljubi, kakor tudi oba navzoča škofa. Zeló ginljivo je bilo, ko so novi škof bili intronizirani in so prevzv. g. nadkof stali zraven njih, starček 86leten poleg svojega najmlajšega škofa. Kako ginljivo mora biti za nadškofa, ko vidijo pred seboj 3 škofe, vse v najboljših letih in ktere vse so sami posvetili. Blezo je malo takih metropolitov, kteri bi toliko časa vladali (28. leto), in kteri bi bili toliko škofov posvetili, kakor naš prevzv. nadškof dr. Andrej Golmajer. Pa kako krepko so se deržali pri vsem opravilu cele 3 ure.

Bog ohrani mnoga leta novega poreško-puljskega škofa! Mnogo težav se jim je naložilo s to novo častjó na ramena, pa Bog jih bode podpiral. Malo ima škofija duhovnov, a še manjši ji je naraščaj; kajti v tukajšnjem središnjem semenišči ima le 4 bogoslovce; dobrotljivi Bog bode tudi v tem obziru podpiral novega škofa, da bodo vzgledni mladeniči pristopali v duhovski stan ter si vinograd zbrali v tej mali škofiji. Kakor se čuje, bode vmeščenje novega škofa v Poreču še le 4. sušca; do tačas ostanejo mil. g. škof tu v Gorici.

Za rektorja v semenišču je izvoljen veleučeni mons. Štefan Kocijančič; toda le začasno, ker se je zaradi starosti na vso moč branil prevzeti to čast.

Pri slovesnosti je bil navzoč tudi cesarski namestnik baron Depretis in mnogo druzih odličnih gospodov. Duhovščine je bilo mnogo iz raznih škofij, ljudstva vse natlačeno, posebno po galerijah.

Poreški škofiji iz serca čestitamo, da je dobila tako hitro in takega pastirja, kteri je bil pravi biser v vencu goriških duhovnov.

Iz Gradca. Ker sem v prešnjem pisanji nehoté do branja prišel, naj še nekatere besede o tem opomnim. Današnji čas ima neko bolezen, ki se razodeva v tem, da ljudje preveč pišejo in preveč beró. Ko bi pač hoteli enkrat zbrati vso tisto pamet, ki jo imenujemo zdravo pamet, in se potem, kadar hočejo kaj brati in še bolj kadar hočejo kaj pisati, vselej prašati: Ali je to potrebno? Kaj mi to koristi? Ali je vredno, da se to bere? — Kako malo tiskanega bi obstalo pred to sodbo. Pomislimo le, koliko nepotrebnega, nespametnega nam prinašajo časopisi! Ali mi ne priterdi vsak nepristranski presojevalec, da se več kot polovica stvarí piše, samo da se piše, samo da se napolnijo nenasitljivi predali v časopisu. Človek pa, ki si šteje v sramoto, ne prečitati vseh najnovejših izdelkov, čita in ubija dragi čas s puhlimi rečmí. Mundus vult decipi, in goljufa se strašno. Ko bi imeli Slovenci to previdnost, da bi ne želeli čitati vsega od kraja, če je za rabo ali ne; podpirali bi dobre, vterjeno poštene liste, in tudi kadar hočejo pisati za potrebne, dobre liste, bi se morali vselej prašati: „Ali je potrebno“, ali pa: „Je li toliko vredno, da se smê natisniti?“ Koliko bolj je treba staviti si pri čitanji ta prašanja pri takih listih, ki polnijo svoje predale s škodljivimi izdelki. Serčno želim naši „Danici“ za novo leto mnogo pisateljev, da naj olajšujejo delo vredniku in delajo list vedno bolj potreben in ga vedno z novim življenjem napolnujejo. Čudno bi bilo, ako bi cerkveni službabniki svoj cerkveni list zanemarjali? Dopisniki bi včasih lahko bolj na kratko opravili. Mnogo kratkih dopisov! (Se vé, da tudi to „cum grano salis“, kajti: „brevis esse laboro: obscurus fio“, in važne dogodbe bolj stalen vtis napravijo, ako jih še le nekaka priprava čitatelju razgerne.) Ko se bode zopet kaj nabralo, Vam zopet kaj pošljem. (Prosimo. Vr.) Veselo novo leto in obilo svetlobe „Danici“. Sv.

Iz Adrijanopola, 29. grudna 1882. (*Misijonske in šolske poročila.*) Vsako leto pošiljamo poročila o tem, kar je naš misijon zamogel storiti, v teh razmerah, v ktere nas je božja previdnost postavila. S tem hočemo tudi po nekoliko spolniti svojo dolžnost do dobrotnikov, kteri naš misijon s sv. gorečnostjo podpirajo.

Naša šolska naprava ima: početno šolo s štirimi oddelki; gimnazijo s šesterimi razredi, in semenišče, v kterem so se lansko leto sedmerim poslušavcem razlagali bogoslovski nauki. Med letom imeli smo 79 notranjih, 60 zunanjih učencev in 14 semeníšnikov, kterih mlajši hodijo v gimnazijo.

Med 150 učenci, kterih je 107 stopilo v višji razrede, jih je 58 dobilo darilo, 14 pa pohvalne pisma.

Devetega julija smo končali šolsko leto s tem, da so se slovesno razdelila darila. Pri tej priliki so učenci obilno zbrane poslušavce razveseljevali z godbo in dobrim petjem, ter z moralično-verskimi predstavami.

Razun katoliškega tukajšnega duhovstva in gg. konzulov zunanjih deržav bile so pričujoče tudi naslednje visoke osebe: Nj. visokost Kadri-paša, glavni poglavar te provincije; nj. ekscelenca Vassa Effendi, poglavar Adrijanopolski in poglavarjev namestnik; oba učena moža in prijatelja šolam; pričujoč je bil tudi vojaški poveljnik divizijski general Vexel-paša z mnogimi drugimi generali in turškimi velikaši.

Med slovesnostjo pregledovali so zeló pazljivo latinske, nemške, francoske in bulgarske sostavke učencev in izdelke iz matematike, zemljepisne karte in risarije, in vse so zeló hvalili. Visokost Kadri-paša je nekaj dni po tej slavnosti v družbi več generalov in druzih gostov o naši šoli tako-le rekel: „Glejte, kako daleč je nekaj redovnih duhovnikov dospelo v vzgoji mladine vsled delavnosti in darežljivosti.“ Pritoževal se je tudi zoper počasni napredek turških šol priméroma z našimi, akoravno imajo več sredstev memo nas. Tega ne poročamo zato, da bi se s tem hvalili, temuč da razveselimo naše

dobrotnike z dokazom, da niso brezkoristni njihovi darovi, temuč so vidno pripomogli, da je naša odgojilnica dospela k takemu vspehu.

V prejšnih poročilih smo že omenjali, koliko duhovnikov je že odgojil naš misijon, in da je mnogo naših učencev že nastavljenih za vradnike v vzhodnji Rumeliji in pa v kneževini bulgarski. Opomnimo naj le to, da imajo one, ki so dalj ali manj časa bili v naši napravi, zmirom rajše, in da jih vlada rajše sprejemlje, kakor razkolnike, ker se jim smé več zaupati. Tako so višji vradniki sami govorili. Tudi se o dobri priliki pokažejo katoličane, in ne bojé se očitno za take spoznavati. V Harmaliji, nekem malem mestu ob cesti iz Adrijanopla v Filipopol, kjer stanuje več naših prešnjih učencev, je nekdo na očitnem vertu enega teh imenoval „gerka“ (to je, razkolnika). Ta pa je glasno in odločno odgovoril: „Gospod, vedite, da nisem „gerk“, ampak katoličan“; to je bilo vsem pričujoči v spodbudo In vendar je ta mladeneč hodil pri nas le samo v začetno šolo. Fanatizem Bulgarov, ki ima za nas le sovraštvo in zaničevanje, je sedaj po nekoliko zatert.

Razun opravila v šoli imeli smo med letom večkrat misijone v Toposlarju, Saselkevi-u, Dorovkliji, Rajadžiku, v Malko-Ternovem, Elaguinu in Pokrovanu. V tej zadnji vasi je bila le polovica prebivalcev katoliška. Pred nekaj mesci pa smo tudi drugi del sprejeli v naročje sv. Cerkve in tako ima sedaj Pokrovan dve cerkvi. Čast. gospod Peter Markov, naš učenec in poznejši gojenec gerškega kolegija v Rimu, je dogotovil to spreobernjenje. Prebivalci pokrovanski so večjidel oglarji, revni in priprosti ljudje; zato je bolj delala milost božja. Naj bo naslednje v dokaz njihove stanovitnosti v veri. Ob času zadnje vojske se je mnogo rodovin te vasi izselilo v kneževino bulgarsko, blizo slavne Plevne. V eni teh družin je bila stara žena na smertni postelji. Prišel je razkolniški duhovnik, da bi ji podal ss. zakramente; žena pa se je branila, rekoč: „Jaz sem se v svoji veri spovedala našemu katoliškemu duhovnu in to mi za zdaj zadostuje; ne morem in nočem iz tvojih rok prejeti sv. zakramentov, in ako bom umerla, želim, da me moji soverniki pokopljejo, ne pa ti.“

Tudi v druzih krajih, kot v Akbonarji, Elagvinu, Rajadžiku in Dorovkliju smemo zabiležiti precejšno pomnoženje katolikov. (Konec nasl.)

Iz Amerike. Perham, 12. grudna 1882. — Rudečkasta „Danica“ je tudi nas tukaj v daljni Ameriki razveselila; tudi mi novoizvoljenemu kanoniku priserčno vošimo srečo in duhovno zadovoljenje;*) in pri tej priložnosti tudi veselo novo leto 1883, naj bi nas razveselilo s svojim prihodom in podarilo mir Gospodov našim dušam.

Znabiti, da Te bo veselilo kaj slišati z naše severne Minnesote in posebno v zadevah naših indijanskih misijonov.

Enajstega junija, drugo nedeljo po Binkoštih, je bila slovesno posvečena nova cerkev na Beli zemlji (White-Earth) po preč. opatu Alešu Edelbrocku, in naš preč. škof Rupert Seidenbuš so 215 Indijanom podelili sveto birmo, kakor je bilo poleti v „Wandererju“ bolj obširno popisano. Na Beli zemlji je lep indijanski misijon in več kot 100 odrašenih Indijanov je bilo letos tam keršenih. Gospod Nace Tomazin je tam popred prav goreče delal in veliko Indijanov pridobil za sveto vero; sedaj, ko se spreobernjenja Indijanov množijo, so pa pred tremi leti oo. benediktinskega reda ta misijon prevzeli; toraj se je gospod Nace Tomazin zamogel preseliti na Red-lake (Rudeče jezero), kjer je pred kakimi 30 leti naš prečastiti rojak Lovrenc Lavtižar pri obiskovanji bolnikov zmerznil, že blizo brega. Tam stojí zdaj lesena cerkvica srednje velikosti, in je ob nedeljah precej napolnovana od katoliških Indijanov. Divjaki ob Rudečem jezeru so resnobni in veroljubni. Ob času prečastitega misijonarja Lovr. Lavtižarja je bilo le nekoliko Pol-indijanov katoliških, pozneje so jih preč. g. ranjki Fr. Pirc nekaj kerstili; potem sem jih tudi jaz vsakikrat pri popotvanji kakih dvajset v vinograd Gospodov pripravil, dokler niso preč. g. Nace Tomazin prevzeli tega misijona, kjer sedaj z velikim vspehom delajo za spreobernjenje Indijanov.

Sv. birmo so preč. g. škof Rupert tam delili to jesen, drugo nedeljo oktobra, tam ob Rudečem jezeru. Hoteli so, da naj jih jaz tje spremljam, ker so mi pota bolje znane in indijansko obnašanje umevam. Prišli so toraj prečastiti g. vladika že v ponedeljek do mojega zdanjega štacijona v Perham, da sva v torek zjutraj ob petih že od tod odrinila proti Detroit-u, in od ondod popoldne prideva na White-Earth (Belo zemljo), kjer prečastiti gospod Alojzij, benediktinec, in dve Sestri iz benediktinskega reda, opravljajo sv. misijon med Indijani.

Tukaj po Ameriki sedanji čas imamo veči del pri glavniših misijonih redovne Sestre, nune, ki otroke podučujejo ne le samo v šolskih tvarinah, temuč tudi v lepem keršanskem življenji.

V sredo jutro odrineva z White-Earth-a, misijonske štacije, proti Rudečemu jezeru. Pot pelje skoz presek smrečja okoli osemdeset angleških milj daleč med Belo zemljo in Rudečim jezerom. Les je večidel smreka, jelša in bor, semtertje se pa tudi najde veliko cukrovega drevja, javorja, lipe in hrasta. Poleti to pot prav malo rabijo, toraj je zeló zapušena in nevarna. Kupci le po zimi svoje reči prekupujejo in prevažajo, kadar saní dobro gredó. Letos, postavim, smo začeli saní tukaj pri nas rabiti že o začetku novembra, in zdaj imamo snega za čevelj na debelo, in kjer ga je veter zamedel, tudi 6 do 8 čevljev. Posebnega mraza še nismo imeli do zdaj, razun 6. in 7. decembra, ko je živo srebro bilo zamerzlo, se sterdilo.

V sredo-večer toraj se pripeljeva s preč. g. škofom na našega voznika dom, precej trudna in pretresena zarad nevarne in nepopravljene poti. Naš voznik je imel vpreženа dva konja, pa težak in močen kmečki voz, na kterem so se toraj prečastiti škof mógli voziti, ker kočija bi po takih potih ne mogla obstati, bi se polomila. V četertek zjutraj sem v nekoliko obširniši sobi na mizi napravil altar, na kterem sva s škofom maševala, potem zajuterkovala in naprej odrinila. Opoldne smo obstali pri potoku Hay-creek (travni potok); tam sta bila konjiča napasena, ogenj prižgan, čaj in kava napravljena, nekaj kuhanega mesa in kruha smo sabo imeli, in tako smo južinali pod milim nebom; voz je bil nam postužil za mizo. Zvečer ni bilo hiše v gojzdu, imeli smo pa platnen šotor, ki so ga nam razpeli Indijani, in s škofom sva v tem šotorji prenočila. Noči v oktobru so nekako merzle, najbolj prestrašil pa nas je bil vihar, ki je zbučal okoli polnoči, pa blisk, tresk in dež s točo namešan nas močil in preganjal. Drugi dan, petek, je bil sicer vseskozi deževen; ker smo pa z dežniki in protidežnim suknom bili prevideni, smo ukljub nevarnih in slabih potov vendar proti večeru prišli srečno do Rudečega jezera, kjer je nas gospod Nace Tomazin prav prijazno sprejel, in nam bil gorko sobico pripravil. Druzega posebnega ni bil mogel pripraviti, ker misijon tam je prav v revnem stanu. Gospod Tomazin je meni bil popred pisal, da naj saj kaj mesa, kruha, riža in druzih potrebnih reči sabo pripeljem, da bo zamogel prečastitemu g. škofu postreči, ker ob Rudečem jezeru se dru-

*) Prav serčna zahvala, bratovski pozdrav, veselo novo leto tudi predragim našim bratom po Ameriki! Vr.

zega ne dobí, kakor kar Indijani pridelajo: nekoliko krompirja in včasih tudi kaj turšice, če je mraz ne poškoduje predno je zrela. Tudi včasih zamorejo kaj rib naloviti. Druzih rečí se tam gori dobiti ne more. Ko misijonar več lét prebiva med Indijani, se jih privadi, in Indijani, ko vidijo, da je misijonar njih dobrotnik, ga spoštujejo kakor očeta, in posebno kadar misijonar vidi, da njegov trud ima vspeh, ga tudi veseli delati v tem delu vinograda Gospodovega.

Tudi tukaj ob Rudečem jezeru so Indijani prav vneti za sveto vero. Gospod Nace Tomazin jih je veliko kerstil te tri leta, od kar je tam gori. Bilo jih je 122 birmovanih 8. in 9. oktobra, večidel odrašenih. Posebno je veselilo Indijane prečastitega škofa videti in se ž njimi pogovarjati. Poglavarji indijanski so se bili večkrat zbrali in se posvetovali s škofom. Perva prošnja je bila, naj jim škof zagotovijo, da bo vedno med njimi misijonar in da bodo imeli katoliško cerkev. To kaže, da je ubogim divjakom resnica, ko sv. vero sprejmejo, da jo hočejo tudi ohraniti in po nji živeti. Veči del njih katoliškega škofa še nikoli ni videlo; toraj so bili prav veseli in zadovoljni, ko so bili birmovani v pričo lepih cerkvenih slovesnost, in ko jim je bila beseda Božja razlagana o birmi, sv. veri in o pravem keršanskem življenji.

V ponedeljek po opravljenih svetih mašah okoli poldne so se preč. škof zopet vračali. Indijani so na dano znamnje vsi pokleknili, da škofov blagoslov prejmejo in se z gosp. Tomazinom slovesno od škofa poslové. Vračaje se smo imeli enake prigodbe po potu, kakor ko smo tje popotovali. Kako so res te pota sterme in okorne se lahko s tega-le previdi. Gospod Tomazin mi je bil pisal, naj mu kakih 10 šip seboj pripeljem, in ko smo bili tje prišli, ni bila ne ena več cela; zdrobile so se bile vse na majhne kosce. Pa pri vsih teh neprilikah in dogodbah vendar človeka veselí, da se Božje kraljestvo tudi tukaj med divjaki tako blagoslovljeno razširja in napreduje. Z Bogom!

Jožef Buh, misijonar.

Slovesen obred pri blagoslovljevanji sob zvečér pred ss. tremi Kralji.

Stara navada je, da se po samostanih in tudi po druzih hišah zvečér pred ss. tremi Kralji sobe blagoslavljajo. Po samostanih se to godí z veliko večerno slovesnostjo. Ob določenem času (ob šestih zvečér) pridejo (v Ljubljani) mašnik in dva asistenta pred véliki oltar in zapojó „Magnificat“; pevci na koru nadaljujejo. Po odpetem „Magnificatu“ zapojeta asistenta pri oltarji: „Reges Tharsis et insulae munera offerent. Alleluja.“ Pevci na koru odgovoré: „Reges Arabum et Saba dona adducent. Alleluja.“ Potem mašnik: „Kyrie eleison.“ Pevci: „Christe eleison. Kyrie eleison.“ Mašnik: „Pater noster.“ „Dominus vobiscum.“ Pevci: „Et cum spiritu.“ Mašnik: „Oremus“, in odpoje molitev tega praznika: „Deus, qui hodierna die“ itd. Nazadnje „Benedicamus Domino“. Resp.: „Deo gratias“.

Potem gredó mašnik in asistenta na pevski kor, dalje v sobo predstojnikovo, in zverstoma po vsih druzih sobah, v kterih se imenovani obred poje ali moli. Pevci pa spremljajo mašnika in asistenta po vsih sobah in prepevajo sledečo staro pa veličastno pesem:

Dal Déte nam je Betlehem —
Tega leta;
Vesél je ves Jeruzalem!
Toraj srečo zdaj vošímo,
Vsi Marijo počastímo
S presladko radostjo.
Kristus Kralj, mi Te slavimo
Z veselo pesmijo!

Iz jaslic gleda sem na nas,
Ki gospoduje večni čas.
Toraj srečo itd. (Gl. 1. kitico. *)

Vol, osel tam okrog
Spozná, da Détek ta je Bog.

Glej, malo mleka ga živí,
Ki sam vesoljni svét redí.

Z Device rojen je le-tá,
Katera móža ne pozná.

Prišèl on z naše je kerví,
Pa ránil kače strup ga ni.

Po mesu ves je nam enak,
Po grehu čisto nič ni ták;

Da storil vboge nas ljudí
Bogú podobne, sebi bi,

Iz milosti je nam poslan:
O hvaljen bod' božični dan!

Prišèl po Devi si v naš rod;
Prehvaljen bodi, o Gospod!

Trobenta, struna, orgelj glas
Preslavljaj Ježčka vsaki čas!

Tri Kralje zvezda pripeljá
Tjè, kjer je revna štalica.

Možjé le-ti iz Jutra so,
Daríla Ježčku nesejo.

Vsi k Detetu pristopijo,
Za Kralja ga pozdravijo.

Kadila, mire in zlatá
Sabejcev vsaki dar mu dá.

Z nebés povelje pride zdaj:
„K Herodu ne hodít' nazaj!“

Ko ta ukaz zaslišijo,
Molitev berž opravijo.

Nihčè ne vpraša: kam šel bom?
Vsi vernejo na svoj se dom.

Divjá brezbožni že Herod,
Prašaje: Dete kje je? kod?

Zdaj jéza kralju se zbudí:
Preliva se nedolžna kri.

Se sliši mater bridki jók, —
Po Betlehemu vsem je stók.

V Egipet Jožef že hití,
Ko angelj béžati velí.

Le Jezusček se zdrav otmè,
Ko druge meč poseka vse.

Bogú naj slavo vsi pojó,
Ker zdaj je vse dopolnjeno.

Na duši blagor, na telés'
Dodéli nam, Gospod z nebés!

Ti blagoslôvi nas, Gospod!
Ohrani zdrave nas povsod.

*) Ponavlja se pri vsakem odstavku.

Iz Tvoje blage milosti
Naj zemlja bogat sad rodí.

Napolni svet živin'ce, tic.
Govéd prav tolstih in ovčic.

Od nas odverni vsako zlo.
Le dóbro v delež nam naj bo.

In ko pritiska zadnji čas,
O sladki Ježček, smil' se nas!

Nebeško radost nam dajàj
Od vekomaj do vekomaj!

O hvaljen bodi večni Bog
Nam Trojedini krog in krog!

Zdaj pa zahvala Večnemu,
Zahvala Vsedobrotnemu!

V. Kralji s Tarza in otokov daróv nesó. Aleluja!

Odg. Kralji z Arabije in Sabe mu daríl darujejo. Aleluja!

Razgled po svetu.

Cerkvena svoboda na Ruskem Čudne so pota božje vodbe s sv. Cerkvijo. Ob času, ko so skoro vse vlade katoliških narodov sovražne Cerkvi in papežu, je pa Cerkev v naj večem razkolnem cesarstvu, na Ruskem, zadobila svobodo, — in mogočna pruska ji zaviduje, da jo je v spravi z Rimom prehitela. Katoliška Cerkev je po pogodbi z Rimom rešena okovov, ki so jo oklepali poslednjih dvajset lét. Tako je ruska vlada pa tudi za-se dobila v katoličanstvu čversti jéz proti prehudim rudečkarskim in nihilističkim početjem, samo da Rusija tudi vse spolnuje, kar je obetala. Pač bi se tudi po druzih deželah vse drugač godilo vladavcem in narodom, ako bi bile ostale verne papežu in Cerkvi.

Ako bi bil Gambetta, stavši na čelu francoski deželi, zvest svoji sv. Cerkvi, bi bil gotovo še zdaj mogočen in zmagoslaven; ali strahotna osoda: njegov zoper Boga in Cerkev začeti boj je v njegovih naj boljših letih presekala roka zanikarne ženske. Kolika sramota za novega preošabnega Holoferna! „Strahotna osoda!“ je boje Gambetta klical na smertni postelji.

Francosko. Framasoni imajo še vedno polno komedij s truhnobo svojega Gambetta. Poprej so se nezmérno prizadjali, da bi njegovo truplo v Parizu ostalo, zdaj pa ko so ga v Nico odpeljali, zopet hočejo, naj bi ga v Pariz nazaj spravili! Ali imajo ti ljudje le iskrico zdrave pameti? Ako bi jaz ne veroval v prihodnje življenje, bi moje lastno in druzih truplo po smerti imelo tako malo cene, kakor koža in kosti kake mertve živali. Vsi narodi so trupla svojih mertvih le zato cenili in spoštovali, ker so verovali, da na unem svetu dalje živé. Mnogi pogani so jim zato še v grobe živeža dajali. Kako pa ti brezverci imajo toliko skerb za gnjilo truplo, v čegar dušo ne verujejo, to je res čudno. Zato je strahota le videti človeka, kteri v svojo lastno neumerjočnost ne veruje; to je pošast od človeka!

Vračanje v Egipt. Pod tem naslovom Ratisbon (v svojem letniku: „Jeruzalem“, snopič za mesec grudeu 1882) naznanja marsikterih mičnih, pa tudi učnih dogodb. Tako n. pr. so „Sijonske hčere“ bile primorane zapustiti svoje odgojišče v Ramli egiptovski in bežati k svojim tovaršicam v Jeruzalem in v Smirno, da odidejo naj večim nevarnostim od strani hudodelnikov. Ko so pa Angleži urno vojsko doveršili, se je Egipet zopet pričél obljudovati. Tudi Sijonske hčere, ki so bile pribežale v samostan svojih tovaršic, v „Ekce-Homo“ v Jeruzalemu, so se vernile v Egipet, in Ratisbon poterja, da so svojo lepo napravo v Ramli našle brez naj manjšega poškodovanja (intact), in to Ratisbon imenuje „zares čudežno obvarovanje sredi vsih razdjanih posestev na okrog“. K sreči je ta hiša Naše Gospé Sijonske nekaj tednov služila za prebivanje prevzviš. vojvodu Connaught-u, ter njegovim častnikom in oddelku kraljéve straže. Ratisbon jim daje to-le lepo spričevanje: „Mora se reči v čast angleškim vojakom, da so spoštljivo prizanašali vsemu, kar je bilo v redovniškem samostanu; niso odbili nobenega križa (kakor pa surovi francoski framasoni na Francoskem!), ne zdrobili kake štatve Marije Device; kapela je bila obvarovana vsakterega oskrunjenja, vse je bilo najdeno na svojem prostoru: po omarah družine in sakristije se ni pogrešala nobena stvar, in takó celó do predalov gojenk, ki so priče poštenja in doveršenega reda (discipline) angleške vojaščine.“ (To pohvalo naj bi zvedile vse vojne vesoljnega svetá in posnemale v vojskah.)

Č. g. Dupuis, duhovni pastir Sijonskih hčér v Ramli, se je zarad bolehnosti še le kacih štirnajst dni pozneje vernil na svoje mesto. Na poti iz Jeruzalema proti Jafi se mu je voz zvernil in je sam padel; ni se poškodoval, pa v Jafi je spazil, da je zgubil pismovnico s pismi in papirji z denarno ceno. Terpel je pogumno svojo zgubo in ni več mislil na to; kacih šest tednov pozneje pa ubožen zamurec zgubljeno pismovnico prinese v samostan „Ekce-Homo“. V svoje veliko začudenje, pravi Ratisbon, smo v nji našli pisma in denarne papirje. „Slava toraj poštenemu zamurcu!“ Tudi je pohvalil francoskega konzula, da je prav očetovsko dobroto skazoval za omenjene osebe na njihovem begu.

Koliko gledišč je pogorelo v enem stoletji? Nek list „za zavarovanje“ kaže sledeči pregled: Do leta 1879 našteje 252 pogorišč v gledišćih. Srednji obstanek enega gledišča je 22 lét. Izmed navedenih 252 jih je 5 pogorelo še preden so se odperle, 70 jih je terpelo po 5 lét, 38 jih ni doseglo 10. leta, 45 ne dvajsetega, 27 ne tridesetega, 12 ne štirdesetega, 20 ne petdesetega, 17 ne šestdesetega, 7 samo jih je stalo 80 lét, 8 jih je prestalo eno stoletje in samo 3 še več. Dvakrat zapored jih je pogorelo 37, 8 in sicer največih po trikrat, 4 so čutile po štirkrat grozovitost ognja, in narodno gledišče v Washingtonu je pogorelo petkrat.

Tudi število nesrečnih v teh pogoriščih se nahaja v dotičnem poročilu n. pr.:

Leta 1772 v Amsterdamu 18 oseb,
„ 1778 v Saragossi 137,
„ 1781 v Parizu 21,
„ 1781 v Nantesu 7,
„ 1794 v Capo d' Istriji (Kopru) 1000,
„ 1811 v Richmondu 78,
„ 1836 v Petrogradu 800,
„ 1838 v Ankoni 2,
„ 1845 v Kantonu ranjenih 1700, mertvih 1670,
„ 1846 v Quebeku 200,
„ 1847 v Karlsruhe ranjenih 200, mertvih 63,
„ 1853 v Moskvi 11,
„ 1857 v Livorni ranjenih 200, mertvih 100,
„ 1872 v Tsin 'Tsin-u ranjenih 600,
„ 1876 v Brooklin-u 283,
„ 1877 v Montpellier-u 400,
„ 1877 v Filadelfiji ranjenih 16, mertvih 13.

Temu poštevu pa še niso privzeta pogorišča zadnjih 4 lét. Pa ravno v zadnjem času, zlasti lansko in predlansko leto so bile take nesreče še najbolj pogostne in primeroma naj grozovitiše. V živem spominu je še požar

Ringtheatra, v Nici, v Rouen-u itd. Glediščina poslopja so pogostoma postale satanove gostilnice, — ogenj in druge šibe ima pa le še vedno nebeški Oče v rokah!

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

22. prosinca. Ss. Vincencij in Anastazij mm. — 23. Poročenje Marije D. — 24. S. Timotej. — 25. Spreobernjenje s. Pavla. — 26. S. Polikarp. — 27. S. Janez Zlatoust. — 28. Seksagezima ali druga predpepelnična nedelja. S. Pavlin, Oglejski patr.

V molitev priporočeni:

Že dalj časa bolan duhovni pastir prav iskreno priporočen za zdravje, ako je Božja volja. — Pijanosti vdan mož za spreobernjenje. — Bolna oseba za pomoč. — Oseba za spreobernjenje. — Na nogi bolna gospodičina se priporoča v molitev, da bi ji Bog na prošnjo Naše ljube Gospé presv. Serca še dal ljubo zdravje. — Bolan duhoven za zdravje, če je Božja volja. — Bolna oseba za zdravje.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov III.)

16. pros. Moj sin, ne pozabi moje postave, in tvoje serce naj ohrani moje zapovedi; zakaj dolgo življenje, dobre leta in pokoj ti bodo prinesle.

17. Usmiljenje in resnica naj te ne zapustite; na vrat si ji obesi, in na table svojega serca si ji zapiši (vedno imej pred očmí dobrotljivost in pravičnost in globoko v serce si ju vtisni): in našel boš milost in prijaznost pri Bogu in pri ljudéh.

18. Zaupaj v Gospoda iz vsega svojega serca, in ne zanašaj se na svojo razumnost.

19. Na vsih svojih potih misli v njega (Gospoda), in on bo tvoje stopinje vodil.

20. Ne bodi sam pri sebi moder; Boga se boj, in hudega se vari.

21. Časti Gospoda s svojim premoženjem...

22. Tepenja Gospodovega, moj sin, ne otresuj od sebe; in naj ti ne upada serce, kadar te on strahuje; zakaj kogar Gospod ljubi, ga tepe, in ima nad njim dopadajenje, kakor oče nad sinom.

23. Blagor človeku, kteri modrost ljubi, in ima obilno razumnosti. Nje pridobitev je boljši, kakor kupčija s srebrom, njen sad boljši, kakor naj boljši in naj čistejši zlato.

24. Ona (modrost) je dražji, kakor vse bogastvo, in kar koli si kdo želí, se ne more z njo primérjati.

25. Dolgo življenje je v njeni (modrostini) desnici, in v njeni levici bogastvo in čast. (To je, modrost še tudi časne dobrote z obema rokama — z vso obilnostjo — delí.)

26. Njene (modrostine) pota so lepe pota, in mirne vse njene steze.

27. Drevo življenja je njim, kteri jo (modrost) sprejmejo, in kdor jo oberží (kdor je stanoviten v modrosti), je srečen.

28. Moj sin, naj ne zgine to spred tvojih očí, ohrani postavo in dober svèt, in tvoja duša bo življenje imela, in tvoje govorjenje bo prijetno.

Listek za raznoterosti.

Katoliška družba v Ljubljani obhaja 24. t. m. o ½7 zvečer občni zbor, h kteremu vljudno vabi svoje družtvenike.

Cerkvena milost. Občespoštovani rodbini Levičnikov in Globočnikov v Železnikih ste od sv. Očeta Leona XIII odlikovani s podeljenjem popolnega odpustka in papeževega blagoslova za smertno uro do 3. rodú. Res lepa milost!

Velika starost. V Grand-River-u v Kanadi, kakor piše „Hlas“ amerikanski, je nedavno umerla Ana Gilvray iz Škotskega, goreča, katolikinja, stara 121 lét.

Tém je že preveč te svobode. Svet hoče včasi vediti, da na svetu je ni svobodnejše dežele, kakor je Švica. In v tej deželi je boje 10.000 züriških občanov velikemu svetu izročilo prošnjo: naj se zopet vstanoví tepenje z leskovico in obešanje hudobnežev.

Tirjanje v grudnu. „Če mi v osmih dnéh ne plačate, vas moram tožiti.“ „Kaj, v osmih dnéh? Pomislite vendar, kako so ti dnevi kratki!“

Za novo leto. Hčerka v neki napravi je materi pisala in prosila, naj ji pošlje kako ogledalo. Mati, modra žena, ji pošlje tri ogledala: pervo, pravo zerkalo s podpisom: „Taka si;“ — drugo, mertvaško glavo, z napisom: „Taka boš;“ tretje, podobo brezmadežnega spočetja Marije D., z napisom: „Taka bodi!“ Poslednji dve ogledali naj bote priporočeni za novo leto tudi Slovencem, posebno pa lahkomišljenim in nepremišljenim obojega spola.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. Jan. Tavčar 2 gl. 40 kr. — Č. g. župnik Št. Šranc 1 gl. — Č. g. župnik Matija Absec 2 gl. 60 kr. — Č. g. župnik Fr. Jarc 1 gl. — M. G. 50 kr.

Za družbo sv. Vincencija: M. G. 50 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Č. g. Jan. Tavčar 1 gl. — Neimenovana dobrotnica 1 gld.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Neimenovana 80 kr. — Gospodičina pl. Gandinova 5 gld. — Iz Mirne 11 gl. — Neimenovana 45 kr.

Za sv. Očeta: Č. g. Jan. Tavčar 2 gld.

Za afrikanski misijon: Franca Lovšin 1 gl.

Za naj potrebniši misijone: Č. g. Jan. Tavčar 3 gl. — M. G. 50 kr.

Za sv. Detinstvo: Č. g. Jan. Tavčar 2 gl. — Nektere gospé 1 gl. 40 kr. — M. G. 50 kr. — Č. g. župnik Fr. Jarc 5 gld. — P. B. V. 5 gld. (Op. Zadnjič je bilo to po zmoti pod napisom: „Za Pariško brat.“ Vr.) — Č. g. Ant. Kukelj 1 gld. — Č. g. kat. Anton Keržič 20 gl. — Gospodičina Kristina Bernard 5 gl. 58 kr. — Č. g. Blaž Petrič, župnik v Blagovici, 7 gl. — Polona Hrovat 1 gl. — Marija Franc 1 gl. — Neža Burkhard 24 kr. — Franca Lovšin 48 kr. — Neimenovana 1 gl. — Helena Nagode 72 kr. — Iz Kranja po Kancil. Mesner 60 gl. od deležnikov.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Jak. Kr. na Tr.: Naročnina izroč. založništvu. — G. Ferd. L—k: Listnico oddali založništvu. — G. Ant. Sv. v Kamniku: Pomoto naznanili založn. in se bo popravilo. — Gg. Mat. Abs. in Jan. Tavč.: Naročnino oddali pri založn.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 26. prosinca 1883. **List 4.**

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

(Dalje.)

6. Sv. Katarina Sijenska.

Od nekdaj so veliko veliko koristile svete žene in device v sv. katoliški Cerkvi. Take svete osebe so res pravi angelji v človeški podobi: angelji varhi so ljubi mladini, ktero znajo tako lepo podučevati, k bogoljubnosti in pravi sreči napeljevati; angelji tolažbe so revežem in sirotam, bolnim in umirajočim, kterim ne zná nihče tako ljubeznjivo streči in pomagati, da jim celó brezverci in krivoverci ne morejo odrekati spoštovanja; angelji, — res pravi poslanci božji, so med nesrečnimi ajdi, kjer s toliko sveto vnemo pomagajo v raznih misijonih razširjati kraljestvo božje; angelji mirú in sprave so za vse človeštvo, ker z obilno in gorečo molitvijo, ki jo med svetom in po samostanih pobožno opravljajo, zaderžujejo maščevalno šibo Božjo, da prehudo ne zadene nehvaležnega svetá.

Takih svetih duš je bilo v vsih dobah kerščanskega življenja obilo. Prav posebno pa se med njimi odlikuje sv. Katarina Sijenska, ker celó papež so poslušali glas njenih modrih svetov. Da pa morajo take izvoljene neveste Kristusove zvesto spolnovati svojo vzvišeno nalogo v kraljestvu božjem na zemlji, morajo se vestno pripravljati že v mladosti; kajti kdor v mladih letih nima angeljskih lastnosti, si jih težko težko pridobí v poznejši dobi. Zato je pa tudi sv. Katarina tako lepo živela v mladih letih, kakor se hočemo koj prepričati.

a) Njena zgodnja bogoljubnost.

Katarina je bila rojena l. 1347 v Sijeni na Toškanskem. Njeni starši niso bili imenitni in gosposki, ampak srednjega stanú, kajti njen oče je bil spoštovan in premožen meščan in barvar. Pa morajo se nam zarad tako slavne hčerke imenitni zdeti, ker slava in sreča otrók je vselej kolikor toliko tudi délež staršev.

Bog je Katarinko od perve mladosti, že od zibeli z nenavadnimi milostmi obsipal. Bilo je to dete veselo, modro, razumno, pobožno in sploh tako ljubeznjivo, da bi ga bili veseli starši in veseli vsi, kteri so ga poznali. Materi skoraj ni bilo mogoče Katarinice domá obderžati, tako radi so jo povsod imeli. Vedno so prihajali sorodniki, sosedje in znanci, čudili se modri deklici in prosili, naj jo pusté še ž njimi na dom, da jim bo veselje delala s svojo detinsko priprostostjo, angeljsko radostjo in nenavadno modrostjo. Sploh so jo imenovali malo svetnico in tudi imé Katarina so ji spremenili v „Evfrozino“, kar po naše toliko pomeni, kakor „radost in veselje“. Že njena pričujočnost je večkrat žalostna serca utolažila. Nekikrat je bila njena mati zeló žalostna. V tej otožnosti gre v sobo k spijoči Katrici, jo vzdigne iz posteljice iz objame: pri tej priči se ji žalost spremení v veselje, tema otožnosti zbeží pred svitom nedolžnega smehljanja.

Zgodaj, prav zgodaj je pričela pobožnosti, ki so že takrat naznanjale svetost, do ktere je imela pozneje dospeti. Pred vsem je prav priserčno ljubila in častila Mater Božjo. Še le pet let je bila stara in že je imela navado, da je po stopnjicah gori in doli gredé na vsaki stopnjici pokleknila in pobožno češenomarijo obmolila. Včasih so jo dobili v kakem skritem kotiču, kjer je klečé molila. Nihče ni mogel zapaziti pri njej naj manjše napake in sicer nič otročjega.

Večkrat je zbirala male deklice okrog sebe, se ž njimi pogovarjala o ljubem Bogu, in jih učila, kako naj se premagujejo v malih rečéh, ali pa tudi še kako ostrejše pokorilo poskusijo.

Bog je poplačal tako pobožnost in gorečnost dobremu dekletcu s tem, da jo je že v detinski dobi z neko nenavadno milostjo pripeljal do velike ljubezni. To je pa bilo tako-le:

Katarina je imela sestro Bonaventuro, ki je bila omožena in je živela ne ravno daleč, blizo mestnih vrát. Nekega dné — takrat je bila stara šest let — jo mati pokliče in pravi: „Katrica, danes morata ti in Štefanček iti obiskat sestro Bonaventuro.“

Ljubeznjivo se je oziral Jezus na svojo hčerko in jo blagoslovil, kakor škof dajo blagoslov pri sv. maši. Presrečna deklica se zamakne in nepremakljivo stojí na cesti ter gleda nedopovedljivo lepoto in svitlobo.

Bratec Štefan je urno dalje korakal, misleč, da tudi sestrica tikoma za njim stopinje ubira. Še le, ko je že precej daleč, jo pogreší in začne klicati. Pa nič ni odgovora. Hitro se verne nazaj in kmali jo zagleda pred cerkvijo nepremakljivo stati in moliti.

Deček, nepočakljiv tembolj, ker je že noč blizo, začne zopet klicati: „Katrica! kaj stojiš tam? zakaj ne greš domú?“

Pa deklica se ne zmeni za njegovo vprašanje. Štefanček, čedalje bolj nepoterpežljiv, gre bliže, ter jo potrese za ramo in močno zakričí: „Katrica! Kati! pojdi no domú!“

Kakor bi se iz sladkega spanja zbudila, se sveta deklica oberne proti dečku, pobesi oči in pravi: „Oh, bratec, ko bi ti le videl, kar sem jaz videla!“

„Kaj je bilo, sestrica?“ vpraša Štefanček. A ne dá mu odgovora; še enkrat se ozrè tje, kjer je Zveličarja videla; nikogar ni bilo več videti. Zdaj se začne šestletno dekletce milo jokati, da je minil tako lep pogled.

Od tistega trenutka se ji ni zdelo nikdar nikdar več nič lepo na svetu v priméri z ono prikaznijo. Odsihdob ji je bilo le nebeško veselje v mislih. Jezus je bil v njenem sercu obudil toliko ljubezen, da je skor neprenehoma le nanj mislila in hotela le Njemu živeti in želela le Njemu dopasti.

(Dalje sledí.)

Ena za Pust,

ali:

vojska med „zastonjskim“ in „za-denarskim“.

(Konec.)

Še celó svete može je včasi denar prekanil. Izmed egiptovskih pušavnikov je bil umerl eden, ki je veliko lét molil in se pokoríl. Ko so ga pokopovali, so pod bičnato njegovo posteljo našli vrečico s sto denari. Očetje se zberó in posvetujejo, kaj bi bilo z denarom s...ti? Eni so ga hotli oberniti za ubožne, drugi za zidanje cerkve, ali pa za prepisovanje ss. evangelijev z njim plačati; sveta opata Makarij in Pambo pa sta drugač odločila, rekla sta: Položite vrečo z denarom k njemu v grob, nasujte nanj perstí in zraven tega kličite: Tvoj denar bodi vekomaj s teboj v tvojo pogubo! To je pušavnike v tako stermenje spravilo, da si nobeden ni upal več kaj denara hraniti. Bili so namreč tisti pušavniki zavezani v ostro obljubo ubožnosti in niso smeli ničesar imeti v posestvu; lakomnost tedaj je bila pri njih nekak božji rop, — od tod tako ojstro posvarílo. Pa ne le za pušavnike, za vsacega človeka je lakomnost zeló nevarna strast. Skribanus pravi, tri pregrehe človeka v pogubo stermoglavijo: napuh, nečistost in lakomnost; vendar pa tako, da po zakramentu sv. pokore se jih utegne izmed sto napuhnjenih zveličati petdeset, izmed sto nečistnikov trideset, izmed sto lakomnikov pa komaj trije, ker pri poslednjih je bistven dél pokore povračevanje, kar se pa človeku tolikanj težavno zdi.

Da pa ne bo kdo mislil, da je bilo veliko tacih pušavnikov, naj vam povém drugo dogodbo iz pušave. Imenitem mož je prišel neki dan v pušavo Sciti; ta je imel seboj veliko zlata in prosil je samostanskega mašnika, naj to zlato razdelí med brate. Mašnik mu odgovorí: Bratom ni nič denara treba. Ker ga je pa bogati mož silno prosil in se ni dal odpraviti, je mašnik polno košaro denara postavil pred cerkvene vrata in rekel: Kdor kaj potrebuje, naj od tega vzame. Toda ne eden se ni dotaknil denara; nekteri se še tje ozerli niso. Miniški očak pa je rekel bogatemu možu: Bog je tvojo dobro voljo sprejel za dar, pojdi in daj ta denar ubogim. In šel je bogati mož močno ginjen od ondod.

Ne le kristjani, tudi že starodavni pogani so imeli za bebce in bedake tiste, ki so denar preveč ljubili. Njih basni nam pripovedujejo o nekem imenitnem možu iz dežele Frigije, daleč tam na Azijanskem, ki si je bil boje sprosil od svojega malika Apolina, da naj se spremení vse v zlato, česar se bode dotaknil. Imé mu je bilo Midas ali Mida. (Vsak nekoliko podučeni vé, da to so le poganske basni ali „vestorije“, ki so sicer izmišljene, pa vendar imajo marsikter koristen nauk v sebi.) Mislite si tedaj, kako srečen in dobre volje je bil ta Mida, ko je dosegel to veliko milost! Zdaj pa sad te milosti? Mislimo si n. pr.: Mida je šel in se hotel prav zalo in po kraljévo obleči; toda — kakor se je obleke dotaknil, je postala zlato in ni mogel z njo nič početi, ker bilo je vse terdo. Mida n. pr. gre vsést se v zali voz, napreže naj lepši konje: ali komaj se dotakne enega in druzega, — že je vse zlato! Pri takem péhanji se ga lóti lakota, vsede se, dá si prinesti naj boljših jedí, da bi se nasitel: toda berž ko se jedí dotakne, že je vse zlato — in Mida ostane lačen.... Komaj je bil naslednjič lakomni Mida malika sprosil, da je tisto „dobroto“ od njega odvernil; drugač bi ga bilo zlato končalo. — Ali ni ta poganska bajka lepi nauk, da denar in zlato človeka nikoli nasititi ne more?

Ker je pa ravno pustni čas, naj vam še eno povém o Midatu, ki ni manj smešna in ima tudi koristen nauk v sebi. Omenjenega Apolina so pogani častili tudi za malika glasbe ter muzike, zato ga slikajo z liro, ktera veljá za pesniško orodje. Tisti Mida pa je boje o neki priliki malo pozabavljal zoper Apolinovo liro, češ: kaj ta lira, — to in pa nič; Panova pišalka *) lepše poje, kakor ta Apolinova brenklja! To, pravi poganska pravljica, je Apolina hudo razkačilo in naredil je, da so Midatu zrastle strašno velike — oslovske ušesa, češ, ker ti imaš taki dolgoušni sluh za glasbo, pa bodi dolgouh! Revež Mida je bil s tem grozno osramoten. Kaj če početi?... Dal si je napraviti prav visoko kučmo, da naj mu ušesi zakriva, kakor n. pr. so pred malo časom tudi pri nas nektere ženske nosile podobne kučme ali visoke mišje gnjezda iz tujih lás. Toda slabo si je pomagal s kučmo. Ljudje so že tako vedili, kakošen je, in kučma ga je še bolj čudnega delala. Skrivati se je začél pred svetom, bežal v samoto in tam nekje se je skril med ločje, bičje ter germičevje. Pa kaj se zgodí?... Veter začne fruliti, bičje in ločje gibati, in Midatu se zdi, da tudi tam v samoti nekaj šepeče in ga draži, rekoč:

Midas ima oslov sluh:
Zdaj postal je dolgouh.

Če se je bil tudi iz te nove stiske skesani in osramoteni Mida izprosil, nisem ne videl in ne slišal; ali pa ne čutite, da v ti pravljici tičí neko svarílo hude vesti, ki človeka povsod preganja in mu tudi v samoti ne dá pokoja, dokler se ne spravi z Bogom.

Za posnetek iz vsega tega vidite, kako se človek zaničljivega storí, ako denar preveč ljubi, in pa tudi če sodi in graja rečí, kterih ne umeva. Nikar si tedaj iz denara ne delajte zlatega teleta, da bi ga molili; nikar ne pihajte, kjer vas ne peče, da se vam svet ne bo smejal.

Nekaj za strežnike pri sv. maši in za vsacega katoličana.

Naznanuje se, da slavni Tomaž Morus bode prištet med svetnike. Kdo je bil ta Tomaž Morus? Bil je kancler, najvišji deržavni služabnik pod grozovitežem kraljem Henrikom VIII na Angleškem. Ker je bil Morus pošten

---

*) Pan-a so čislali za malika pastirjev. Pod velikim Hermon-om v Siriji, zraven mesta Banjas a (Panea, po Panu imenovana) so še zdaj ostanki Panovega tempeljna.

katoličan in ni hotel odpasti od katoliške vere, je bil z enako zvestim in svetim škofom Fišerjem k smerti obsojen.

Ta Tomaž Morus pa je lep izgled strežajem pri sv. maši. Ako ga opravila niso zaderževale, je vsaki dan enemu mašniku stregel pri sv. maši. — Drug visok gospod na kraljevem dvoru, ki pa ni bil tako pobožen, mu je neki dan zasmehljivo bersnil besede: „No, no, najvišji deržavni služabnik je postal mašni strežnik. S tem delate nečast kraljevi službi, ktero opravljate!“ Toda Tomaž Morus, ki je dobro vedil, da služba pri oltarji je veliko višji, kakor je služba pri kralju, mu je odgovoril: „To kralju ne more biti nevšečno, kar delam za Kralja kraljev.“

Kaj menite pa tudi, s koliko pobožnostjo, kako z zbranim duhom je pri maši stregel! Ako pogledaš vsakdanje mašne strežnike, jih morebiti ne boš veliko našel, kterim bi se prav zbrani duh in resnična pobožnost mogla prištevati. In vendar so pri tako svetem, pri tako imenitnem opravilu. Mnogi se pa tako vêdejo, da se jim na pervi pogled vidi, da nimajo čisto nič spoštovanja in svetega občutka pri naj svetejšem opravilu. Kaj bo iz tacih?...

Jetniški duhovni so opazovali, da jih je prav veliko med hudodelniki, ki so bili v mladih letih ministranti. Od kod mora to biti? To izhaja pač od tod, ker so tolikrat vnémarno, nespoštljivo, pohujšljivo pri sv. maši stregli, s svojim gerdim obnašanjem še druge otroke pohujševali in odrašenim bili v spotikljej. Takemu strežniku pri oltarji je prekletstvo od Boga napovedano po besedah sv. pisma: „Preklét bodi, kteri delo Gospodovo nemarno opravlja“.

Naj bi vendar vsi dečki, ki jih doletí tolika sreča, da so ministranti, to častitljivo opravilo opravljali s takim sercem, s tolikim spoštovanjem in spodbudnostjo, kakor je to opravljal njihov nekdanji izglednik Tomaž Morus! Čast, ki mu bode z očitnim povzdignjenjem med svetnike skazovana od sv. Cerkve, bodi na ta namen Kralju kraljev, Jezusu, darovana. Dobro delo je otročiče učiti, kako bogoljubno se morajo sploh pri sv. maši obnašati, in posebej pa še, kadar k sv. maši strežejo.

K povzdignjenju Tomaža Morus-a pa naj naznanimo še naslednje poročilo iz Rima. Sv. Oče so nedavno izvolili poseben odbor za zadevo angleških mučencev. V tem odboru so kardinali Bartolini, Bilio, Oreglia, Serafin in Parochi; ti imajo že delj časa pripravljeno zadevo na vse strani temelito preiskovati in prevdarjati. Ker sv. Oče sami priganjajo, da naj se stvar skoraj reši, je upanje, da uvodni koraki za zverševanje se bodo v teku enega leta že storili. Ni pa prašanje samo za naj odličniša spričevavca Morusa in Fišerja (ob času trinoškega Henrika VIII), kakor se je v začetku mislilo, temuč za ne manj kot 350 oseb, ki so na Angleškem za vero kri prelile.

Imena, ki so kardinalom predložene, segajo v dobo 150 lét. Versta mučencev se pričenja z deveterimi osebami, ki so l. 1535 katoliško verospoznanje s svojo kervjó zapečatile; med njimi sta kardinal Fišer in Sir Tomaž Morus. Končuje se versta v letu 1681 s 5 osebami, med njimi nadškof Oliver Plunket z Armagh-a. Izmed mučencev je bilo 79 svetnjakov; svetnih mašnikov 171; 38 jezuitov; 11 kartuzijanov; 14 frančiškanov; 14 benediktinov; 5 žensk; 3 johanitarji; 1 avguštinec, 1 brigitinec, opata iz Reading-a in Glastonbury-a, in earl (r. erl, to je, grof) z Arundel-a.

Odbor za obrede ima dozdaj že čez 1000 tiskanih strani „in folio“.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Za Bosno.*) Čč. Sestri, hčeri „božje ljubezni“, Irena in Peregrina imate priporočilo od bosanskega prevzviš. nadškofa Jož. Stadlerja in od premil. našega škofa, kakor tudi privoljenje c. kr. deželne vlade za 3 mesce, da smete zbirati po naši deželi pomočke za „M a r i j i n v s t a v“ (sirotišnico) v Sarajevu. Naj bodete toraj dobrim sercem priporočeni. Opomnjeno bodi, da prednik v tej sirotišnici v Sarajevu je pn. g. dr. Ant. Jeglič. Ena sester je Čehinja Irena Benda; prednica naprave je S. Helena Benda.

Iz Ljubljane. A l e k s a n d e r D e k v a l, sicer le učenec v katoliški bukvarni, ki je 19. t. m. prav lepo v Gospodu zaspal, je zaslužil, da mu „Danica“ lepo besedico za slovó dá po smerti. Bil je prej gimnazijalec, kar se mu pa ni sponašalo, ali za bukvarja je bil videti ves vstvarjen in je v malo mesecih bil že do čuda zeló napredoval. Ne manj hvale vreden je bil zarad pravega katoliškega duha, ker veliko se je trudil le dobre bukve razširjati, zanikarne pa odvračati in o marsikteri priliki pred njimi svariti. Imel je v tem že veliko izurjenost. Tudi sveto Detinstvo je razširjal, celó marsikaj iz dotičnih bukvic poslovenil. Narodnjak je bil ves od glave do nóg, skor še malo odveč za njegove okolišine; zvedel je v svojem poslu za par gorečih, pa prav bogoljubnih mladenčev daleč v Vidmu in na Dalmatinskem, in skor ni mogel živeti, ako ni prav pogosto dopisov dobival od njiju. Bil je že samo na sebi bolj slabotne natore, v svoji veliki pridnosti je dobil še nekako sušico, ki ga je spravila na bolniško posteljo skoz več mescev in mu je poslednjič luč življenja upihnila. Svojemu poklicu je bil tako vdan, da je še v naj hujši bolezni pisaril po bukve in drugotne stvarí v Zagreb in Lipsijo, ker je blezo še vedno mislil ozdraveti, kakor jetični sploh. Gotovo po posebni Marijini pomoči si je življenje delj časa ohranil, kot je bilo misliti v hudi bolezni in enekrati mu je bilo nekoliko odleglo na Marijine prošnje. Pravil je proti zadnjemu posebno to, kako dobra molitev je rožni venec (roženkranc). Neki dan mu je bilo prav zeló hudo, začeli so rožni venec moliti, in bilo mu je res odleglo. V bolezni je bil večkrat previden, in tudi še predzadnji dan, ko je potlej zjutraj po tréh umerl. Zadnji besedi ste bili: „Marija! Marija!“

To bodi povedano njegovim bivšim sošolcem, prijatlom in znancem, kterih je po svoji dobri naravi veliko imel, če tudi še mlad — blezo pri kacih 18—19 letih. Bog mu daj večni pokoj!

Iz Ljubljane. (*Oddani darovi.* [Dalje.]) 25. listop. poslal 57 gl. preč. gosp. V. Lahu za ss. maše od raznih gospodov prejete.

Ravno ta dan gosp. kan. Jegliču 93 gl. 15 kr., in sicer večino za ss. maše od raznih gospodov.

27. list. pri c. kr. deželnem predsedniku A. Vinklerju: za Tirolce in Korošce 134 gl. 50 kr.; za Tirolce 55 gld.

30. list. gosp. Val. Lahu 10 gl. za deset ss. maš.

11. grudna po katoliški bukvarni poslal zaboj cerkvenih paramentov g. kan. dr. Jegliču v Sarajevo.

15. grudna gosp. Val. Lahu 54 gld. 20 kr. za ss. maše.

23. grudna oddal pn. gosp. dek. in kanoniku Ant. Urbas-u 229 gl. 97 kr. zbirk za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani.

5. prosinca 1883 gosp. Val. Lahu za ss. maše 44 gl. 60 kr.

13. pros. P. Tom. Brzesku v Adrijanopol 148 gld.,

in sicer 63 gold. 54 kr. milošenj za misijon, drugo za ss. maše.

Ravno ta dan nadškofu mons. Robertu Menini-u v Filipopol v turško Bulgarijo 85 gl. za zidanje bolnišnice in duhovskega semeniša.

Mariborski milg. knez in škof Jakob Maksimilijan so 18. t. m. obhajali 20letnico odkar so postali škof Lavantinski. O tej priliki so na več krajev svoje škofije poslali milih darov za ubožne.

V daljši pesmi g. K. T. so izraženi občutki ljudstva in duhovstva; tako n. pr.:

Hvaležno ljudstvo v dnu serca
Ljubezni čut za Vas ima,
In prosi milega Boga:
Naj Vas obrani zdravega.

Čestitamo vdani Vam svečeniki; blagor želimo, da srečni bi bili. Bodemo z ljudstvom — sveto veseli, prosili Boga, naj bi ovčice in Višji pastir slednjič nebeški vživali mir! itd.

Dubica bos., 12. pros. 1883. — Prejel sem hvaležno 10. prosinca 44 gl. 60 kr. poslanih za 10 maš po veleč. g. A., ter za druzih 57 maš. *) Bog poverni to dobroto, ker poslane svete maše koristijo gmotno ne samo moji osebi, ampak tudi misijonu, ker ima kapela nekaj pomoči od njih.

Pisavši poslednjič o kerščanskem življenji Slovencev po Hervaškem in Bosni, rekel sem, da so Italijani vendar še boljši. Ne želim se Slovencem zameriti, zato moram svoje mnenje dokazati. Že v Rimu sem se prepričal, da imajo Italijani, kjerkoli jih je več skupaj, svojega glavarja, pa še podglavarje. Kadar hodijo po božjih potih, imajo možaki gotovo svojega glavarja, pa tudi ženske svojo glavarico. Ti pazijo na vse strani nad svojo trumo, da se godí vse po redu in pošteno, precej bolje, kakor pa pri kranjskih romarjih, zlasti pri onih, ki naj raji romajo le na pare, pa še morda od druzih odločeni. Tudi delavci italijanski v tujih zemljah imajo navadno svojega glavarja, kteremu so dobrovoljno podložni, ter slušajo njegovo besedo. Tak zgled imam ravno tukaj v Dubici. Delalo je mnogo italijanskih zidarjev v pogorelem Priedoru; pride nedelja ter se dogovoré, da gredó v cerkev k službi božji, vsaj k sv. maši. Gredó ter se v cerkvi postavijo na svoje mesto; ali že cerkev se jim je zdela drugač narejena, kakor so navadno katoliške; potem so opazili, da se ljudje drugač križajo, kakor oni; naposled ugledajo mašnika v čisto drugačni, njim popolno neznani obleki; vse to jim vsiluje misel: nismo v katoliški cerkvi, hajdi berzo iz nje, ter jo pervi potegne glavar, in vsi ostali za njim. Doznali so kasneje, da so bili v razkolniški cerkvi, ter da v Priedoru katoliške ni. Kaj zdaj početi, ko jim ni mogoče spolnovati cerkvene zapovedi? Glavar se posvetuje in sklep je bil storjen: zapustimo Priedor ter idimo v Dubico, kar so tudi urno spolnili. Ko dojdejo sem, brez odlašanja vpraša glavar, je li tukaj katoliška cerkev z mašnikom? Kmalo je prišel k meni, ter se veselil, da je dobil človeka, s kterim se zamore zgovoriti (ne razume namreč nič hervaškega jezika, govorí samo italijanski) pa še bolj, da je našel katoliško, če tudi neznano slabo kapelico. Vse to je naznanil svojim tovaršem, ter so hodili o nedeljah k službi božji, in ko so bili poklicani na delo že bolj v jesen daleč od Dubice, so po tri ure daleč se trudili, brodili po blatu in vodi (časi do pol života), samo da so v nedeljah bili pri sveti maši. Nekaj jih je čez zimo tù ostalo, med njimi tudi glavar, kteri je svoje ljudí tako okomandiral, da vsak večer molijo kronico (rožni venec) in še vsako jutro v delavnikih hodijo k sv. maši; glavar pa se ne dá nikakor odverniti, da bi mi ne stregel pri sv. maši, ter je tudi svoje tovarše k spovedi pripeljal. Kdor roma pod skerbnim glavarjem, ali živí v tuji deželi pod njim, ter ga sluša in spolnuje njegove svete, tak bode romal bogoljubno, tak ne bode obdivjal, kakor se godí navadno vsim onim, ki živé brez nadzornika.

Temu glavarju se je Bosna toliko priljubila, da hoče v blaženi Italiji vse posestvo prodati ter ženo in 5 otrók semkaj preseliti. In ker je slišal, da hoče mnogo družin v njegovi domovini iti v Ameriko, jim je popisal Bosno ter vse vabi, naj pridejo raji v Bosno, kamor jih pot malo stane, ter zamorejo tukaj si zemlje nakupiti za denar, kterega bi v Ameriko na potu potrosili. Bog daj, da bi ga slušali! Ti ljudje bili bi za Bosno pač dobri, ker so vérni, delavni pa zmérni in varčni; ravno teh lastnost je posebno treba Bosancem, pa še bolj došlim Ličanom. — Zdaj mislim, da sem opravičil svoje mnenje; ako pa mi Slovenci dokažete, da ste še bolji od Italijanov, bom prav z veselim sercem klical: motil sem se, hvala Bogu za to zmotnjavo! Z Bogom!

Val. Lah.

*) Prosim, preglejte zapisnike, ki sem jih ob enem poslal; po svojih zaznam. sem poslal: intencij $36 + 20 + 10 = 56$.
Vred.

Iz Adrijanopola, 29. grudna 1882. (*Misijonske in šolske poročila.* [Konec.]) Razun šole in misijonov opravljamo tukaj dve cerkvi, eno v predmestji „Kajk“ in drugo v predmestji „Kirišama“. Cerkev v Kirišami je bila v nevarnosti, da razpade. Zato smo jo popravili na svoje stroške, ker ji manjka potrebnih pripomočkov, če tudi se s tem množijo naši dolgovi. Tako tudi cerkev v Kajku.

Ako bi naš misijon imel take pomočke, kot jih imajo razkolniki, bi bil vspéh vse obilniši. Škof (razkolni) bulgarskega eksarhata je nenavadno delaven. Šole odpira na lastne stroške; obiskuje vasi, obrekuje katoličane v svojih govorih, in skuša škodovati našemu vstavu ne samo z govori, ampak tudi s časopisi. Ti eksarhisti pa imajo tolik vpliv, da bi morali sodnijsko prisiliti vrednike, da bi sprejeli naše obrambe zoper obrekovanja. Ako pa tudi niso sprejeli naših obramb, so vendar toliko koristile, da vredniki, ko so uni zopet hoteli nas napadati, so naznanili, da taka napadanja nimajo prostora v njihovih listih.

Med počitnicami nas je razveselil z obiskanjem prečastiti véliki predstojnik našega reda. Obnovil je naše moči z duhovnimi vajami in papeževim blagoslovom, ki nam ga je podelil. O začetku novega šolskega leta imeli smo srečo, da nas je obiskal naš nadškofijski viši pastir, prevzviš. gosp. Vincencij Vanutelli, patrijarhov namestnik in apostolski delegat iz Carigrada, kteri se goreče pečá za naš misijon.

Pretekli mesec žugalo je zrušiti se poslopje našega vstava, kljub podporam, ktere smo napravili, da smo se izognili popolnega popravljanja, ker nismo imeli denarja. Vendar smo morali začeti popravljati, ker zidarski mojstri so djali, da hiša se v resnici poderla bode.

Pri vsem tem, da varčno živimo, vendar nismo mogli še oprostiti se dolgov, ker smo imeli toliko nenavadnih stroškov s popravo dveh cerkev, vstava, še tudi semenišča. V zadnjem poročilu izrazili smo željo, nakupiti si zemljišča. Po posebni božji naredbi dobil se je lep kos zemlje na prodaj in ob istem času poslal nam je ljubi Bog potrebni denar; dobili smo namreč iz ljubljanske škofije več vstanov za ss. maše in svoto določno v to namenjeno. Ker je bila pa ta zemlja brez inventara, imeli smo različne stroške, da smo vsaj po nekoliko mogli pričeti svoje poljedelstvo. V teku dveh do treh lét ne moremo posebne koristi pričakovati od

njega; nasprotno, delalo nam bode precejšnih stroškov v tem času, zato nam je do tedaj izredne pomoči treba.

Dostaviti moramo, da smo že pred več leti skušali dobiti od krajne gosposke dovoljenje, da bi pričeli tiskarno. Slednjič je vendar visoka Porta izrekla, da ni proti temu nikakega zaderžka in tedaj upamo, da te dni dobimo dovoljenje. To bo novo sredstvo, da razširimo našo delavnost; se vé, da ob enem pa napravilo novih stroškov. Perva knjiga, ki se bo tiskala v naši bukvarni, bo veliki bulgarski katekizem.

Globoka je hvaležnost naša do ljubljanske škofije v serca vtisnjena in posebno do onih, kteri so pomogli v to, da je misijonu zagotovljen večen spomin. Zato pošiljamo prečastiti visoki in nižji duhovščini ter vsem, ki so z milim darom misijonu našemu pomogli, s podvojeno radostjo zahvalo in naj priserčnejša in resnična voščila za novo leto. Najsvetejše Serce Jezusovo naj to katoliško deželico, ktera ima toliko za razširjanje prave vere vnetih duš, vedno z naj obilnejši milostjo in nebeškim blagoslovom poplačuje.

V Adrijanopolu, 29. grudna 1883.

P. Tomaž Brseska,
prednik mis. red. vstaj. J. Kr.

Pesniku.

(*Za novo leto.*)

Odperte so tebi prekrasne ledine,
Ki stvaril jih večni je božji Vertnar;
Odperte so tebi nadzemske miline,
Ker dan ti je pesništva vzvišeni dar.

Ti dvigaš ložeje se v sinje višave,
Narava se tebi najlepše smehljá;
Naj tudi teró te na zemlji težave,
Vkleniti ne morejo tebi duhá.

Nebeška modrica*) ti liro podala,
Najpervo da Božjo bi slavo glasíl;
Da národ bi — častna naloga in zala! —
Za Stvarnika vnemal, za dom ga budíl.

Da kazal nad zvézdami stanje mu krasno
Bi v večni spomladi okinčani vert;
Vedríl mu pošteno življenje in časno,
Odkrival mu bêsov zvijačni načert.

Se náloga li ti, o pesnik zavedaš,
Ki s pesništvom dán ti ko perstan je zlat?
Da pesem ti tvojih, al čuješ in gledaš?
Nikdar ne oskruni kosmati osát?

Glej, pesmica mila, iz serca zapéta
Tak milo odmeva, do serca doní,
Z njo duša otožna je zopet ogreta,
K veselju okó se solzeno vedrí.

A zopet nasprotno, če pesem meséno,
Pohujšljivo serce izbruha na dan,
Kar rožicam slana — kvakanje pekléno
Nedolžnemu sercu to strup je strašán.

Obdarjeni pesnik, prevdari, premisli,
Bo li to, kar poješ, narodu v korist?
Boš s petjem ti svojim pri Bogu li v čisli?
Namèn ti naj bode naj blaźji in čist.

Le vživaj pošteno dar pesništva vzoren,
Prepevaj veselo, pošteno, lepó,
In pazi — ker vedi, da si odgovôren
Za vsako verstico, „ki žali uhó“.

Naj tudi posvetnež ti slave ne poje, —
Če se posmehuje, preziraj krohot;
Preziral pa serčno vse zlobne boš rôje,
Če zvezdica vera te spremlja svoj pot.

Glej! novo ti leto odkriva razpotje,
Možato katoljško izberi si stran!
Premagaj pogumno sovražno nasprotje:
Nebeške kdaj slave zasije ti dan!

Radoslav.

*) Božja milost.

Serčnost v spoznovanji sv. vere.

Ob nekem času v prejšnjem stoletji so satanovi sužnji na Francoskem razsajali, kakor zdaj razsajajo. Posebno močno se je zoper odpad branila okrajina Bretanjska ob morji; nobeden hudodelskih naklepov ni mogel pretresti močne in žive vere teh dobrih ljudí. Antikristov berič Jean Bon se je zagrozil županu neke vasí in je zarenčal: „Dal bom posuti vaše cerkve, da ne boste imeli nobenih rečí, ki bi vas spominjale vaše prejšnje vraže.“ — Priprosti mož pa mu je odvernil: „Bodete pa nam vendar morali pustiti zvezde na nebu, in té se še delj vidijo kakor naši cerkveni stolpi.“ Deržali so se ljudje tako terdno Boga in sv. vere, da le v malo srenjah te okrajine je bila zunanja služba Božja zaterta. In kako so si v naj hujšem preganjanji vedili pomagati, kaže nasledni izgled.

V Crozonskem kraju so poganski hlapci cerkve zaperli in ni bilo dobiti nobenega skednja, da bi se bila v njem nekervava daritev Bogu darovala. Kaj se zgodí? Tisti kraj je ob morji. Polnoči odbije; luč migljá od daleč na vélikem morji; izmed morskega šumenja se zasliši zvonček. Zdaj se z vsih bregov in kotov pričnè gibanje proti luči. Kaj je to?... Ribiški čolni z možmí, ženami, otroci in starčki so, ki se zbirajo skupaj na morji; zbirajo se okoli veče ladije, na kteri stojí mašnik, da bode opravljal daritev sv. maše. Tu sem je sklical svoje vernike, da morejo svojo nedeljsko dolžnost spolniti; zbrali so se vsi verniki in klečé na kolenih po čolnih med šumečim morjem in oblačnim nebom.

Obnovite si pred očmí v duhu, če ste zmožni, ta prečudni prizor! Noč, valovi, dvatisoč vernikov na kolenih, ki z vso ponižnostjo Boga molijo med daritvijo sv. maše. Med vsako besedo oserčivne in tolažívne pridige vmes šumé valovi kakor glas Boga vsemogočnega!

Pa kako, da previdnost božja dopustí sovražnikom tako zverinsko preganjanje sv. Cerkve? Velika skrivnost je svoboda, prosta volja, ki je človeku dana, da si sam izvoli dobro ali pa hudo. Dolge verste vsakterih junakov, ki so za vero vse mnoge težave prestajali ali celó življenje dali, se vsak dan skoz leto bere v zapisnikih marternikov (martyrologium); kako častitljiva je ta vojska, in kako se bo svetila v svojem zmagoslavji sodnji dan in potlej v deželi večnega plačila! Vsega tega bi ne bilo brez svobode, ako bi človek s prosto voljo sam ne izvolil dobrega ter si ne zaslužil večnega plačila s to vojsko zoper zaveržene odpadne duhove in zoper tiste na zemlji, ki so sami hudovoljno zoper Boga se vzdignili.

Ne godernjaj toraj zoper previdnost božjo, ako vsakteri viharji terpljenja pribučé tebi nad glavo, temuč terpi vse voljno in prepričan bodi, da se bo za-te prav

izšlo, da bo Bog vse prav zveršil za-te, ako boš sam prav delal, prav rabil svojo prosto voljo.

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Po predlogi, ki jo je denarni minister Dunajevski izročil deržavnemu zboru, se imajo pridobninski davki za 7 milijonov znižati; davek od raznih prihodninskih pisem (rént) pa se ima pomnožiti za kacih 11—13 milijonov, in tudi dohodninski davek za 3 milijone.

V gosposko zbornico je poklicanih 5 novih veljakov, boje priverženцev sedanje vlade, namreč: gr. Grünne, Czedik, Reinelt, bar. Riesenfels in gr. Panovski.

Evropejski stan oziroma na Rim. Ne le samo med Prusijo in Rusijo pa Rimom so se zadeve zboljšale, ampak tudi med Rimom in Anglijo, ki je boje storila korake, da postavi poslanca pri apostolskem Stolu. Ako se te rečí poterdijo, je upati, da se Cerkev bliža novi veliki zmagi. Sploh se misli, da razmére britiške vlade do Rima prihajajo veliko prijazniše. Kakor Rusija, tako je Anglija spoznala dobrotni vpljiv Rima na Irskem. Ni dvomiti, da brez resnega opominjanja in svarila papeža in irskih škofov bi bilo stokrat huje na Irskem, kot je; bilo bi prišlo že do očitnega rogovilstva. Zlasti znamenito je postavljanje poslancev tujih vlád pri rimskem Stolu tudi zato, ker s tem vlade priznavajo papeževo nadoblast tudi v svetnem oziru, kar je laška posiljena vlada poslednji čas že čisto utajiti hotla in se je tako vêdla, kakor da bi bil papež podveržen tako imenovanemu laškemu, to je, sardinskemu kralju.

V tem tedaj, ko politiški šušmarji na Laškem in Francoskem s svojim brezglavnim framasonstvom deželo in narod zmeraj globokeje pogrezujejo, pa nekatoliške dežele veljavo papeževo vedno bolj spoznavajo in ravno s tem same sebi kviško pomagajo.

Rusko. Nadškof Fialkovski, že od l. 1864 v pregnanstvu, je od cara zdaj prejel veliki red Aleksandra Nevskega.

Protestanška propaganda na Laškem. Dolge leta so nezmérno denara zadegavali, da bi se luteranstvo gnjezdilo in širilo po Laškem; pri vsem tem ima protestanštvo ondi sušico, kakor povsod, kjer se hoče razširjati. Pred 10 leti so pastorji pravili, da imajo 70.000 svojih vércev po Laškem; letos jih pa štatistika nahaja le samo 50.000 med 26 milijoni prebivalcev. Čuden to napredek! To pa je lahko verjetna reč, ker Italijan je ali pošten katoličan, ali pa brezvérska pošast, ki ne praša za nobeno vero, in še naj manj za suho in merzlo protestanštvo.

Francosko. Zares premislika vredne so besede, ktere piše „Missionsblatt“ v Dülmenu o Gambettovi smerti, ter pravi: „Bilo je poslednje trenutke starega leta, ko je Bog poklical pred svoj sodnji stol dušo moža, kteri je deset lét stal v pervi versti sovražnikov sv. Cerkve na Francoskem, akoravno je svoje hudobno počenjanje veči del zverševal za zagrinjalom. Gambetta je po terpljenji skoz veliko tednov poslednjič omagal v noč sv. Silvestra za rano, ktero mu je bil napravil strel njegove vlačuge. Kako nečastna, po keršanskem pojmu sramotna smert! Laktancij je pisal knjižico z naslovom: „De fine persecutorum“ — „o koncu cerkvenih preganjavcev“, v kteri skazuje, kako so vsi preganjavci kristjanov do njegovega časa storili tako smert, da se v nji ne more tajiti strahovavna roka Božja; eden novejših pisavcev je delo nadaljeval do Napoleona III, ki ga je tudi sramotna smert zadela. To versto nadaljuje zdaj tudi Gambettov konec kot pretresljiv izgled, in s časom se bo versta zdaljšala z vsimi, kteri so roko povzdignili zoper Cerkev.

Nič se ne sliši, da bi bil Gambetta, ki je bil po rojstvu katoličan, s Cerkvijo spravljen umerl; omenjajo celó, da njegovi prijatli, enako njemu zgoli nevérski ljudje, prostomišljaki, so naravnost ubranili, da ni k njemu prišel duhoven, kar se je že večkrat zgodilo pri tacih hudodelnikih (n. pr. pri Voltêru). Koliko strahovita smert potem! Zdi se, da strašne bolečine je terpel ob koncu; tožil je, kako ga peče v životu... Pokopan je bil na deržavne stroške; kaj pa da? sej na vladnem kermilu so vsi njegovi prijatli in od njega povzdignjeni ljubljenci. Ljudstvo se pri njegovi smerti skor nič ni zmenilo. Gambettova zvezda je že temnela.“

Da francoska republika stojí na slabih nogah, kaže to, ker si je stričnik Napoleona III upal po Parizu očitno nabiti dati oklice zoper republikansko vlado in sam sebe ponuditi za cesarja. Vlada ga je sicer zaperla in bode pregnan z druzimi, ki so ji nevarni, vendar je prašanje, če bode to njeno veljavo pomnožilo? Rajši se serce odpira preganjanim, akoravno je Francozom tako malo privošiti Napoleonov, kakor Gambettov ne.

Misijon v Rintelnu. Prav na jaslice Zveličarjeve in njegovo milostno rojstvo v Betlehemu spominjajo dogodbe katoliških misijonarjev na več krajih med lutarani. Č. g. Frančišk Müller pripoveduje, kako se mu je godilo s službo božjo, ko je l. 1869 na Šaumburškem misijonaril, namreč v Rintelnu. On pravi: Oltar so postavili na prostoru, kjer so poprej ol (pivo) točili, že nekaj časa pa je bil prazen in je bilo toraj poslopje videti vse razdjano. Spodaj (salva venia) je bil svinjak s krulečimi prebivavci, zgoraj in ob strani pa kurnik, čigar prebivavstvo je bilo velikrat še bolj nadležno. Se je li čuditi, ako je tukaj marsikteri bival s solznimi očmí pri božji službi? Da pa so našo sv. vero zasmehovali, da so se marsikteri katoličani sramovali na tako reven prostor hoditi, to je človeka še globokeje v serce bolelo, to je storilo, da je serce kervovélo. — Zato so si pa tudi urno pomagali in še tisto leto so imeli lastno poslopje za Božjo hišo, šolo itd. in zdaj je ondi zadosti obširna srenja.

Angleško. „Sendbote“ v Avgusti Vindeliški piše: Pri nas lažnjivo človekoljubje učitelje v kaznovanji vtesnuje in derží z neugnanimi cepci; v tem pa angleški listi naznanjajo, da je lord-sodnik v nekem govoru o vedno veči razuzdanosti pri dečkih silno zahteval postavo iz parlamenta, ktera naj sodniku oblast daje, da precej po izrečeni obsodbi razuzdancu dá okusiti sladkost brezovke, potem pa naj ga izpustí. Sicer pa je lord odločno zoper kakoršno koli deško kaznovavno hišo, misleč, da te kazni vtisnejo človeku neizbrisljiv madež, nravno čutílo slabé in dečka storé nesrečnega. Omenjeni list meni, da od praktičnih Angležev se nam dá kaj naučiti.

Amerikanske novice.*) Zlo kakor pri nas. „Columbia“ Milwaukejska od 28. grudna 1882 naznanuje: „Pred tukajšno policijsko sodnijo pretekli četertek ni bilo nič manj kot 50 zatožencev, ki so se morali odgovarjati, njih 17 zarad potepanja, 26 zarad pijanosti. Žalostno znamnje sedanjega časa je, da marsikteri me-

*) Preč. g. misijonar Buh nam dobrotno pošilja „Wanderer-ja“ z Minesote; drugi preblagi dobrotnik, ki ga sicer ne vemo, vendar natolcujemo na nekega visokega gospoda, pa „Columbio“: obema mili Bog tisočkrat poverni dobroto in daj za novo leto naj boljši vspéh v sv. misijonu. Vr.

nijo, da tudi naj viši praznike morajo z nezmérnostjo oskrunovati.

Dobrotljivost. Zbirka za sirote v cerkvi Marije Device v Milwauki na Sveti dan je znesla 239 dolarjev, tedaj blizo 500 gl.; v cerkvi sv. Jožefa pa 242 dolarjev.

Česa se potepuh veselí. V ravno omenjenem mestu so pred Božičem pripeljali v „vagabundenheim“ 10 potepuhov, pri kterih je bilo vidno in očitno, kako so bili zadovoljni in veseli, da bodo 90 dni v pokorišnici zaperti.

Vse pride na dan, tudi mačja tatvina. V Filadelfiji je za serčnim mertudom nanagloma umerl posebnež, ki so ga imenovali „Quer Archie“. Po njegovi smerti je policija v njegovem stanovanji našla veliko število mačjih kož in v peči lepodišečo — mačjo pečenko. Poročilo pravi, da neštevilne stare ženke, ki so poslednji čas zgubile svoje predrage mucike, zdaj vedó, kam so prišle.

V katoliško Cerkev sprejeti so bili te dni v amerikanski Kaíri: izverstni jurist in sodnik deržavne nadsodnije gosp. John Mulkey, njegova žena in njegova nečakinja. Velika množica ljudstva je bila pri ginljivi slovesnosti.

Novih cerkev se po Ameriki neprenehoma toliko zida, da ni nič novega, ako bi posamezne naštevali.

Božične jaslice imajo v Ameriki prav pogosto po cerkvah.

Toča po zimi. 19. grudna zvečér je po Huntvillu, Texasu šla strašna toča, več zamurskih ljudí je bilo pobitih in poškodovanih, ki so bili bežali v hišo, ktera se je poderla.

Strašen požar je vničil v Buffali 21. grudna veliko tergovsko poslopje „Commarcial-Advertiser“, framasonski tempelj in tergovske prostore in še druge poslopja, ter je škode do 300.000 dolarjev.

Tatvina in „kleptomanija“. Iz Council-Bluffs-a naznanujejo kosec tistega, ki je v sorodu z znanim pregovorom: „male tatove obešajo, velike izpušajo“. Žena premožnega meščana je bila zasačena ravno, ko si je v zlatarski štacuni drago medalijo prilastovala. Ako se ubožna žena dobi pri takem opravilu, pravi poročevalec, je kar naravnost — tatica, in pokliče se policija; v tem primérljeju pa je bila „kleptomanija“ — krajohlepna blaznost! Ako se tedaj bogatin z vsakdanjo tatvino zadolží, je bil v trenutku tega početja nekako zmešan, in njegovo imé se ne razglasí; revež pa je to storil iz radosti do hudodelstva! To je pravica!

Če so brezvérski ljudje pri šolstvu!! Brooklinski tajnik šolske vradnije je zapravil 250.000 dolarjev in potem jo popihal.

V velikem semenišu v Montrealu je 23. grudna 140 bogoslovcev od škofa Fabre-a prejelo — nekaj višji, nekaj nižji blagoslove. Čez 50 teh je iz zveznih deržav, 21 iz nadškofije Bostonske, 10 iz Novojorške itd. Pa to je le kapljica za tolike amerikanske prostore, po kterih se prebivalstvo vsako leto z novimi naselci na stotisoče množi. — Ravno ta dan je v Baltimoru nadškof Gibbon delil blagoslove 12 bogoslovcem.

Amerikanci izgled Evropejcem. Iz Novega Jorka pišejo: Sodnik Armour tukajšne krajne sodnije je undan v zadevi nedeljskega posvečevanja kaznivno postavo tolmačil takó, da je vsa obertnost (kupčija, delo) ob nedeljah prepovedana; prodajati privoljeno je le samo meso, ribe, mleko, zdravila in živež za jedila. Kako ojstro je zarad kerčem, je bilo že tudi omenjeno. — Kako pa se po evropejskih mestih in tudi vaséh nedelje skrunijo, še naj huje po kerčmah in s ponočnim potepinstvom in nesramnostmi, to je več kot groza! Kakor je prišla šiba nad kazališa, tako se je je bati nad druge oskrunovavce dni Gospodovih. Ljudje išejo pomočkov zoper vse napake, le zoper to ne, kar je naj veči gnjusoba; — vse olepšujejo, le tam ne poznajo olepševanja, kjer ga je najbolj treba!

Avstralsko. Na melburnskega nadškofa dr. Goold-a je bil očitno na cesti razuzdan človek ustrelil. Nadškof je k sreči le malo ranjen. Potepuha so zaperli.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

29. pros. S. Frančišk Sal. — 30. Spomin terpljenja N. G. J. Kr. S. Adelgrunda. — 31. S. Peter Nolask. — 1. svečana. S. Ignacij m. — 2. Svečnica ali očiševanje Marije Dev. — 3. S. Blaž. — 4. Kvinkvagezima ali pustna nedelja. S. Veronika.

Zahvale:

Št. 8. Štiri leta sem imela prav nadležno bolezen na očéh in mi zdravniška pomoč ni pomagala; opravljati sem začela devetdnevnico na čast N. lj. Gospé in križev pot, pri drugi devetdnevnici se je jelo boljšati, in zdaj je že 2 mesca, kar so mi očí popolnoma zdrave. Hvaljen bodi dobrotljivi Bog, češena N. lj. G. presv. Serca! *F. K.*

V molitev priporočeni:

Nekdo za srečno izveršitev važnega početja. — Srečno in pravično spolnjenje neke zadeve. — N. lj. G. in sv. Jožefu priporočena žena za zboljšanje na očesu. — Mladeneč v nevarnosti, da bi se ne zgubil in ne pogubil. — Več šolcev za dober vspéh v naukih in keršanskem življenji. — Gospodar v dušni nevarnosti, za dušne in telesne potrebe. — Oseba za bolj goreče pripravljanje na smert. — Družina, da bi začela v cerkev hoditi in ss. zakramente prejemati. — Gospodar in gospodinja, da bi za družino bolj vestno skerbela. — Neke osebe, da bi serce od posvetnega odtergale in Bogu darovale. — Dve osebi za poterpežljivost, zdravje in pomoč v velikih stiskah. — Dve že dolgo časa bolni sestri, da bi ozdravele, ako je Božja volja. — Ozdravljenje iz hude bolezni, bolji sluh na priprošnjo N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa. — Oče za veči usmiljenje do matere po priprošnji N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov III.)

29. pros. Tadaj (ako boš spolnoval postavo Gospodovo) boš varno hodil, in tvoja noga se ne bo spotikala.

30. Kadar boš spal, se ne boš bal; počival boš, in tvoje spanje bo sladko; da se ne boš bal naglega strahú in prihrumeče sile hudobnih; zakaj Gospod ti bo na strani, in bo tvojo nogo varoval, da se ne vjameš. (Z zaupanjem v Božje varstvo boš mirno počival.)

31. Ne brani mu storiti dobrega, kdor more; če moreš, tudi sam dobro stori.

1. svečana. Ne reci svojemu prijatlu: „pojdi in zopet pridi, jutri ti bom dal“, ako moreš, precej daj.

2. Ne nakladaj kaj hudega svojemu prijatlu, kadar ima v tebe zaupanje.

3. Ne prepiraj se z nikomur brez potrebe, kadar ti ni nič žalega storil.

4. Ne zavidaj krivičnega človeka, in ne posnemaj njegovih potov; zakaj gnjusoba pred Gospodom je vsak zasmehovavec; s priprostim pa se (Gospod) pogovarja. (To je: Ne bodi žalosten, če vidiš, da se hudobnemu

bolje godí kakor tebi, in nikar si ne iši sreče po takem potu, kakor hudobnež; nič ne pomaga, če je tukaj srečen, ker po smerti bo zapadel pogubljenju. Gl. psalm 36, 1. — „Zasmehovavci“ se tukaj imenujejo hudobni, ki Božje nauke zaničujejo.)

Listek za raznoterosti.

Katoliška družba v Ljubljani prihodnjo nedeljo (28. t. m.) spet napravi „Tombolo“, h kteri vljudno vabi častitljive ude. Začetek o poli šestih. — Otroci se zraven pripušajo, le ako pridejo s stariši ali oskerbniki.

Katoliška družba je 24. t. m. imela svoj obletni zbor, pri kterem je preč. g. predsednik prošt dr. A. Jarc precej obširno poročal o delavnosti društveni skoz leto 1882, zlasti o šoli za delavke po tovarnah itd. Voljen je bil poslednjič nov odbor. Prihodnjič kaj več.

✝ **Gosp. Anton Samasa**, vit. Franc-Jožefovega reda itd., znani bivši dolgoletni zvonar, je 24. t. m. po dolgi hudi bolezni, previden s ss. zakramenti za umirajoče, umerl v 75. letu svojih dni. Pokop je 26. t. m. ob treh popoldne. Bog mu daj večni mir, kterega naj mu naznanujejo tudi premnogi zvonovi, ktere je v svojem življenji vlil.

Znani gosp. Lendovšek, vikar v Ptuju, je postal župnik v Makolah.

Terst in okolica. Zgodovinska slika. Spisal znani priljubljeni pisatelj „Ovčice“ in druzih spisov v „Danici“. Zanimiva knjižica ima 155 str. Iz „Dodatka“ škofov vemo, da pervi škof teržaški je bil l. 524 Frugifer. Dobiva se pri slav. opravništvu „Edinosti“ v Terstu po 45 kr. (s pošto 50 kr.) Priporočena.

„Das Eine Nothwendige“ od nadškofa dr. Pavla Melchers-a je prav rabna in umoslovno pisana knjižica s 315 str., še zlasti za olikani svet pripravna. Ima pa 63 raznih obravnav, kterih perva je: Die natürliche Religion; dalje: Die Offenbahrung itd., die Barmherzigkeit, falsche Menschenfurcht, Heiligung der Sonn- und Festtage, das heil. Messopfer, wahre und falsche Frömmigkeit, Gebet für die Abgestorbenen itd. itd. Ne bo mu žal, kdor za to lepo delce dá nektere groše v katoliški bukvarni.

Sarajevo, 19. pros. Dobil sem še pred Božičem nekaj stare cerkvene oprave iz Ljubljane; lepa hvala za vse. — Naš verhovni deželni poglavar bil je s soprogo v Beču. Izprosil je od presvitlega cesarja za nas ubožne katolike 1000 gold. za nakup zemljišča potrebnega za katoliško pokopališče in 500 gold. za cerkvene potrebe. Tudi usmiljenim sestram je priskerbel 500 gl.; potrebne so, posebno ker nameravajo spomladi veliko novo hišo zidati. Bog plati dobrotnikom!

Dr. Jeglič.

Mesečnik „Neue Weckstimmen“, Wien 1883. Vrednik Fr. Doll. Administr., Postgasse Nr. 2. Cena 80 kr. — Te „Weckstimmen“ v belem papirji so zdaj edine, ker une v rudečem zavitku so o novem letu prenehale (le kar manjka zvezkov, imajo še priti). „Weckstimmen“ se ozirajo na vse važniši prašanja in tehtniši verske prikazni sedanjosti na družbinskem in politiškem polji. Pervi zvezčič ima spisek „Bildungseinbildung, ein jetzt herrschendes Hauptthinderniss katholischer Frommgläubigkeit“, od Fr. Schuselka. — Med sodelavci so tudi: Greuter, pl. Hurter, M. Klinkowström, G. M. Pachtler i. dr.

V Lurd na sveto leto! Sv. Oče Leon XIII so na prošnjo novega škofa Tarbskega dovolili popolnoma odpustek v podobi sv. leta vsim tistim, kteri bodo v teku tega leta obiskali svetiše Marije Device v Lurd-u (Lourdes) na Francoskem. K tej prošnji so škofa zlasti nagibale neštevilne milosti, ki so jih verniki že 25 lét dobivali na tem svetem kraju.

V Jeruzalem se podá na spomlad 3. sušca družba romarjev iz Monakovega. Pojdejo pa na Benedke, Loreto, Neapol, Kahíro v Egiptu, Karmel, Nazaret, Tiberijo, Jeruzalem, Mar-Sabo, Suez, Aleksandrijo, Neapol, Monte Kasino, Rim, Asizi, Monakovo. Popotvanje se zverši 31. majnika. Kdor bi se želel vdeležiti, oberne se do g. H. Geiger-ja, beneficijata v Monakovem (München, Veterinärstrasse Nr. 10).

Strašna nesreča na morji se naznanja iz Hamburga. Poštni parnik „Cimbria“, ki je 18. t. m. odjadral proti Novem Jorku s 380 popotniki in 110 mornarji, se je terčil s parnikov „Sultanom“ in čez 15 minut se je potopil s prednjim delom. Večina osebstva, kolikor se dozdaj vé, je v morju pokopana. Med potniki je bilo tudi veliko Avstrijancev, zlasti iz Ogerskega in Českega.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Neimenovan, da „financminister“ na boben ne pride, 5 gld. — Gospodičnja F. B. 5 gl. — „Prebravši knjigo sv. Elizabete sem moral nekaj obljubiti na prigovarjanje g. pisatelja, in odločil sem za študentovsko kuhinjo 2 gl.“ J. Z. v Tom. (Bog plačaj z vso obilnostjo in obujaj mnogim take lepe misli! Vr.) — Č. g. župnik Jož. Jaklič 1 gl. — Preč. g. dek. M. Šlibar 2 vel. terdnjaka. — Č. g. župnik Fr. Vohinec 1 gl. — Č. g. župnik Smleški Ant. Klemen 1 gl. 50 kr. — G. K. P. 10 gl. — Dve osebi po č. P. Jožefu 4 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Fara Dol 3 gl. — Verhniška fara po preč. g. dekanu M. Šlibarji 32 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Kamnika po č. P. Celzu 11 gold. — Iz Ovsiš za to in lansko leto 2 gl. 40 kr. — Iz Dola 7 gl. — Gospa Frančiška Šupevec 10 gl. — Gdnja. Kristina Bernard 2 gl.

Za Tirolce in Korošce s povodnijo poškodovane: Fara Stari Log 3 gl. 50 kr. — Verhniška fara po preč. gsp. dekanu 20 gl. — Dobroten duhoven 63 gl. in 2 dvajsetici v starem den.

Za Bosno: Neimenovana 4 gl. 25 kr. — Preč. g. dek. M. Šlibar 2 vel. terdnjaka.

Za sv. Očeta: Neka gospá 1 gld.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Preč. g. dekan M. Šlibar 2 vel. terdnjaka.

Za naj potrebniši misijone: Radoljška fara po č. g. župniku 8 gl. 20 kr.

Za sv. Detinstvo: Preč. g. mestni župnik Janez Rozman 20 gld. — Č. g. župnik Fr. Dolinar 19 gld. — Č. g. dr. Josip Marinko 10 gl. — Č. g. katehet Anton Keržič 10 gld. — Družina Bončarjeva 1 gld. 20 kr. — Fara Dol 4 gl. — J. M. 1 gl. in J. Č. 60 kr. po g. L. Ravniku.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. A. v Sar.: Za doposlanje listov naročeno; vse drugo opravljeno. — G. P. v Vat.: Vse prav in dobro; pozdravljeni! — G. K. L.: Vse došlo in se bo porabilo; iskrena hvala in pozdrav! — G —k na P.: Mislimo, da tako bode najbolj prav. Pozdravljeni!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 2. svečana 1883. **List 5.**

Nova dobrota sv. Očeta v prid družbi Božjega groba.

Precej razširjena je tudi v naši deželi družba Božjega groba v Koloniji ob Renu. Leta 1858 so bili takrat še mladi družbi sv. Oče Pij IX za njene ude podelili popolne odpustke za dan pristopa in za zadnjo uro, pa za praznika najdenja in povzdignjenja sv. Križa, nepopolni odpustek 60 dni pa za vsako dobro delo, ki se opravi s skesanim sercem. Sedanji sv. Oče Leon XIII, ki so tolikanj vneti za blagor jutrovih dežel, so tudi to družbo ne le blagoslovili in njene ude k gorečnosti spodbudovali, temuč so jo še z novo dobroto obdarovali, namreč s popolnim odpustkom v praznik ss. treh Kraljev, in z nepopolnim odpustkom 100 dni za ude po enkrat na dan, kteri obmoli eno češenamarijo ali pa molitev, ki nasledva dalje v pismu sv. Očeta.

Papež Leon XIII.

V vedni spomin.

V Kolonji, kakor se nam poroča, obstojí po cerkvenih predpisih osnovano društvo vernih obojnega spola z imenom „društvo Božjega groba“, čigar namen je, vernim kristjanom v Sveti deželi podajati pomoč in podporo in skerbeti za to, da se v cerkvah Svete dežele dostojno opravlja božja služba. To društvo, katero se je z božjim blagoslovom v kratkem času po mnozih nemških škofijah razširilo, je Naš prednik Pij IX blazega spomina z apostoljskim pismom od 20. avgusta 1858 obdaroval z nekterimi popolnimi in nepopolnimi odpustki. S temi nebeškimi darovi poterjeni in spodbujeni, so društveniki svojo gorečnost in ljubezen tako zvišali, da vživajo od njih dobrote ne samo katoliške naprave v Palestini, temveč tudi v Siriji, Armeniji in Egiptu. Zarad tega smo na goreče prošnje, da bi k obstoječim odpustkom milostno še nektere druge podelili, takim pobožnim željam radi vstregli, in to bodi znamnje Naše dobrohotnosti do teh družnikov, da svoje hvale vredno početje toliko veselejše nadaljujejo. V zaupanji tedaj na usmiljenje vsegamogočnega Boga in opiraje se na oblast njegovih aposteljnov ss. Petra in Pavla, vsim in vsacemu udu imenovanega društva, sedanjim, kakor onim, ki bodo v prihodnje pristopili, podelimo vsako leto popolno odpušenje in odpustek za vse grehe, ako zares spokorjeni opravijo spoved in sprejmejo sveto Obhajilo ter med pervimi večernicami in solnčnim zahodom tega dneva pobožno obišejo svojo farno cerkev v praznik Razglašenja našega Gospoda Jezusa Kristusa in ondi bogoljubno molijo za edinost keršanskih poglavarjev, za zatrenje krivoverstva, za spreobernjenje grešnikov in za povzdignjenje svete matere Cerkve.

Razun tega vsim sedanjim in prihodnjim družnikom po navadni cerkveni šegi odpustimo sto dni jim naložene ali kakor si bodi dolžne pokore, ako kteri dan koli s spokornim sercem molijo eno češenamarijo za pridobitev svete dežele, ali pa sledečo molitev pobožno opravijo:

„O Bog, ki s svojo prečudno previdnostjo vse vravnuješ, ponižno Te prosimo, reši to deželo, katero je Tvoj Edinorojen z lastno kervjo posvetil, iz rok vsih njenih sovražnikov, in dodeli, da bo v keršanski veri Tvojemu imenu služila.“

Dovolimo tudi, da vsakteri teh odpustkov. odpušenja grehov in polajšanja pokoríl se v podobi priprošnje zamore obračati za duše vernih, ki se z Bogom v ljubezni sklenjene iz tega sveta ločijo.

Nobeno nasprotje naj ne zavira pričujoče podelitve, ki je veljavna za vse čase.

Hočemo pa, da prepisom ali pa natisom tega pisma naj se prav tako verjame, kakor izvirniku samemu, ako jih je podpisal kak „Notarius publicut“ (vradnik sv. Stola) in so prevideni s pečatom kake osebe cerkvenega dostojanstva.

Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim perstanom, 6. oktokra 1882 v petem letu Našega papeštva.

Za kardinala Mertel-a:
L. S. A. Trinchieri, namestnik.

O tej priliki bodi za dobrotnike Svete dežele opomnjeno še naslednje:

V celi okrajini varhov Božjega groba se vsako leto opravi do 25.000 ss. maš edino za dobrotnike Svete dežele z izločkom vsacega druzega namena.

Pospeševavci (zelatores) pa, ki se osebno pečajo z zbiranjem in pridobivanjem v prid Svete dežele, so deležni tudi sadú vsih tistih ss. maš, ki se na njihov posebni namen opravljajo na Jezusovem grobu, v cerkvi najsv. Zveličarja v Jeruzalemu, v cerkvi Marijnega

oznanjenja v Nazaretu, na prostoru Jezusovih jaslic v Betlehemu, in na rojstnem kraju sv. Janeza Kerstnika. (Gl. „Das heilige Land“; Organ des Ver. v. heil. Grabe, 5. u. 6. Heft, 1882.)

Bodi še to povedano, da v okrajino varhov Božjega groba se šteje 42 samostanov in hospicov v Judeji, Galileji, Siriji, mali Armeniji, v Carigradu, na otoku Cipru in po Egiptu; — potem 35 frančiškanskih svetiš, to je, tacih krajev, ki so zarad posebnih dogodb iz Jezusovega življenja ali terpljenja, Marije Device itd. posebno imenitni in spoštovanja vredni, n. pr. Getsemani i. dr.

Za take, ki žele pristopiti v Kolonijsko (Kölnsko) bratovšino Božjega groba, bodi povedano, da po smerti ranjcega pobožnega gosp. slikarja Miškovica oskerbuje to bratovšino že več lét posestnik in magistratni vradnik gospod Karol Lahajnar, kteri je zarad posebne vneme in vestnosti pri tem opravilu od presvitlega patrijarha v Jeruzalemu dobíl častitljiv red ter je postal „vitez Božjega groba“. (Stanuje v Florijanskih ulicah štev. 7.)

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

(Dalje.)

6. Sv. Katarina Sijenska.

(Zadnjič se je po naklučji v popisu, kako je šla Katrica svojo sestro obiskat, nekoliko verstic izpustilo. Med konečne besede „obiskat sestro Bonaventuro“ in začetne „Ljubeznjivo se je oziral Jezus“ se ima še to-le vverstiti:)

Vsa vesela, kakor more le nedolžnost biti, se napotita Katrica in njen bratec proti sestrinemu domu. To si lahko mislite, da sta bila tam dobro postrežena in da je bil ta dan za nju prazničen dan, dan radosti. Pa tudi radovanja se človek sčasoma naveliča, posebno taki celó majhni ljudje, kakor sta bila ta dva gosta. Treba je bilo zopet na dom misliti, in kakor sta vesela prišla, se zopet vesela proti domu vračata.

Štefanček, kakor se že dečku spodobi, je bil bolj hiter od sestrice, ki ga ni mogla dohajati. Prideta do cerkve sv. Dominika. Deklica zagleda nad cerkveno streho v zraku veliko svetlobo bliščečo, kakor bi solnce svetilo. V tej svetlobi zagleda prelep leskeč tron, na kterem je sedel Jezus Kristus v škofovski obleki Kerubini so klečali poleg trona in blizo Gospoda stali so ss. Peter in Pavel, in pa sv. Janez, ljubljenec Jezusov.

b) Njeno bogoljubno napredovanje.

Milost božja lahko človeka, kteri si jo sprosi in se ji ne ustavlja, v enem trenutku više povzdigne v kerščanski popolnosti, kakor bi se z lastnim prizadevanjem leta in leta mogel povzdigniti. Prelep izgled in dokaz imamo ravno v detinskem življenji sv. Katarine, zlasti od takrat, ko je videla prelepo prikazen.

Kakor krasna vertnica v spomladi se je razvijala in na okrog razširjala prijetno vonjavo kerščanskih čednosti. Čedalje obilniše so se zbirale krog nje male deklice in zvesto poslušale njene nauke in svete. Bila jim je vodnica ter jim naročala, kaj naj molijo, kako naj se zatajujejo itd. Mali Katarinki je bilo pripisovati, da se je v Sijeni marsikaj na bolje obernilo, zlasti pri mladih.

Pa odkar je imela prečudno prikazen, je postala bolj zamišljena in resnobna. Kaj je bil pač vzrok?

Na pobožne puščavnike je mislila, ki so v pervih časih kerščanstva daleč od ljudí po samotah nemoteni molili in so vedno mogli biti z Jezusom združeni. Tudi ona bi se tako rada odtegnila mestnemu šumu, da bi v tihi in mirni samoti prav po željah svojega pobožnega serca zmiraj mogla moliti in se vedno pogovarjati s svojim ljubljenim Zveličarjem. Pred si ne dá mirú, dokler res ne zverši té vzvišene misli.

Neko jutro prav zgodaj zapusti skrivaj domačo hišo s terdnim namenom, da se ne bo préd povernila, dokler ne najde zaželjene puščave. Ko bi se ji to ne utegnilo tako kmali posrečiti, vzame — prav v otročji previdnosti — hleb kruha seboj za potovanje.

Kmali pride do mestnih vrat San Anzano; serčno jih prestopi. Potem pa vedno dalje dalje hiti. „Kmali bom v puščavi!“ ta misel jo priganja, in ne čuti ne bolečin v nogah in ne sicer popotnega truda, čeravno je še tako majhna.

Zvoniki, stolpi in dimniki Sijenskega mesta se ji zdijo čedalje manjši, — slednjič polnoma zginejo. Mala puščavnica pride do neke doline, ktera se ji bolj samotna zdi. „To mora biti puščava“, si misli in krene z vélike ceste v stran. Ne gre dolgo, kar zagleda pred seboj velikansko skalovje in votlino v njem. Zdaj še le se odpočije. In ne vém, če je slavni Kolumb mogel imeti veliko veče veselje v sercu, ko je Ameriko znašel, kakor ga je imelo to sveto dete stopivši v staro votlino, — tolikanj zaželjeno puščavo!

Vsa srečna pade na kolena in začne moliti in hvaliti nebeškega očeta; dolgo moli in moli tako priserčno, da se ne dá izreči; sodimo pa lahko nekoliko po sporočilu, ki pravi, da se je med molitvijo od tal vzdignila, da se je z glavico jamskega stropa dotikala in tako več časa v zraku ostala.

V taki priserčni molitvi pa ne govorí samo človek z Bogom, ne samo ubogi červiček s svojim vsemogočnim Stvarnikom, marveč tudi nebeški Oče se poniža in govorí ljubeznjivo s svojim zemeljskim otrokom. V molitvi je Bog naznanil Katinki, da je še premlada za tako življenje, in da naj nikar ne zapušča hiše brez vednosti svojih staršev. Precej vboga znotranji glas božji in se vrača proti domu.

Strah in groza jo obhaja, ko že pozno zapušča samostarsko votlino; močno se začne bati, da bi se ji kaj hudega ne zgodilo v tej samoti. Tista junaška serčnost, ki je zjutraj deklico spremljala, je zdaj vsa zginila; kakor je préd z veselim sercem iskala samote, tako je zdaj s strahom in trepetom mislila, kako bo spet domú prišla.

Zopet išče pomoči v molitvi, in nebeški Oče ne zapustí otroka, ki ga tako priserčno ljubi in obžaluje prederznost, da si je upal zapustiti domačo hišo. Glej, angelj božji pride, vzdigne dete na svoje perutnice in kakor bi z očesom trenil — stoji Katinka pred mestnimi vrati! Od tod pa do domače hiše ji je lahko pot dobiti. Domači niso nič vedeli, kam je bila šla; menili so, da je bila pri sestri.

Čeravno se ni tako zgodilo, kakor je Katinka v svoji angeljski priprostosti nameravala, vendar zastonj ni bilo njeno potovanje v puščavo. Ta pot je bila zanjo zopet velika stopinja od dobrega do še boljšega. Duh božji, ki jo je bil zopet na dom pripeljal, jo je zdaj učil, kako naj si v lastnem sercu napravlja samotnost; učil jo je, kako naj v sredi svetnega šuma in pri vsih svojih opravilih ima Boga pri sebi in se ž njim pogovarja. Kako zvesto je sprejemalo to izvoljeno dete nauk svojega božjega Učenika, mi ni treba še na široko popisovati. Zatajevanje je bilo od dne do dne veče; njeni pobožni zdihljeji in svete molitve so noč in dan terkale na večna vrata Očetove hiše. Sploh njena bogoljubnost je bila na vse strani tako velika, da so se morali domači večkrat kar čuditi.

Nekega dné ji pravi njena mati: „Pojdi v cerkev in prosi gospoda župnika, naj opravijo eno sv. mašo v čast sv. Antonu; te sveče in ta denar pa položi za darilo na oltar.“ Katinka natanko opravi vse, kakor je bilo naročeno; ko pa v cerkev pride, jo sveto opravilo tako prevzame, da ostane do konca v cerkvi. Pride tedaj nekoliko pozneje domú, kakor je bila pričakovana. Zarad tega je bila od matere ostro pokarana; med drugimi besedami je bila tudi ena kletevska. Ubogo dete je tega močno žalostno. Kmalo potem, ko ste bili z materjo sami, prosi in pravi: „Preljuba moja mati! če kaj napak storim ali če sem nevbogljiva, kaznujte me, kakor hočete; prav je, da se poboljšam. Toda prosim vas, nikar ne kolnite več zavoljo mene; vaši starosti ni primérno in za-me je hudo terpljenje.“ Za mater je bilo to zeló podučljivo; in tudi očetu pové potlej; pobožni mož hvali Boga, da mu je dal tako dobro in pobožno dete.

V svetosti tako zgodaj podučena z nebeškim razsvitljenjem, je kmali spoznala, da med raznimi žarki svetniške krone se naj lepše blešči in sveti: sveta deviška čistost. Da bi ta neprecenljivi zaklad mogla bolj gotovo prav do smerti ohraniti, stori v sedmem letu obljubo vednega devištva. To obljubo izroči v roke naj boljše Matere Marije, ki se je bila izmed vseh perva z enako obljubo Bogu posvetila.

Tudi ta obljuba je bila nova podlaga za novo dušno napredovanje. Tako je bila vneta za lastno zveličanje in za zveličanje druzih, da je nad vse čislala one, kteri so goreče delali za dušno rešenje. Ker je bil zlasti sloveči red dominikanov v ta namen vstanovljen, ga je tako zeló spoštovala, da je celó stopinje poljubovala, po kterih je hodil kak duhoven iz tega reda.

Slomšek škofijski šolski nadzornik, kanonik in opat.

Slomšek je kot vzorni župnik, izverstni dekan in vneti okrajni šolski nadzornik postal ljubljenec svojega škofa in duhovnov. Ko je bil leta 1844 dr. Simon Ladinik postal gubernijalni svetovalec v Ljubljani in pozneje prošt, bilo je škofijsko šolsko nadzorništvo začasno izročeno dekanu v Vuzenicah, gospodu M. Slomšeku. Mesca maja tistega leta je Slomšek radovoljno sprejel to važno, pa tudi zanj težavno službo, ker moral je vsak torek iti v Št. Andrej k sejam konzistorskim, kjer je poročal v sredah, in v četertkih vračal se domú. Še živeči benediktinski kapitular P. Herman Venedik mi je pravil, da je večkrat videl Slomšeka peljati se z belcem svojim v Št. Andrej. (Ravno ta je tudi pripovedoval, kako da je Slomšek kot škof obolel.) Leta 1851 se je P. H. Venedik v Teržiču poklonil škofu Slomšeku, pridšemu s Koroške čez Lobelj. Pa Slomšek je bil bled in videla se mu je na obrazu huda bolezen. Od kod to? Ko se je namreč Slomšek vozil še na unkraj Lobelja, stopil je iz kočije ter nekaj časa peš šel v breg. Potlej je zgret sédel zopet v voz, ter se je prehladil. Peljal se potem bolan v Celje, kjer je 5 dni visel med smertjo in življenjem. Že takrat je rekel zdravnik, da more k večemu le še 10 lét živeti, a živel je še 11 lét.

Mesca avgusta 1844 imenovan je bil za korarja Lavantinskega, ter mu je bila služba škofijskega šolskega nadzornika stalno podeljena. Dvoje pismo iz one dobe je znamenito. V pervem piše Slomšek prijatelju: „Po pravici tožite o britki zgubi našega Peveca, duhovnika po božji volji: „ecce quomodo moritur justus“, mi ostanemo tù, ter imamo čas za pokoro. Dozorel je za nebesa, in prejel je plačilo. Smert takih duhovnikov je velika škoda in zguba celi škofiji. Pa to je volja Božja! Naj njegov neutrudljivi duh nas navdaja! Čemu je župnik M. maloserčen? Čem hujši vojska, tem slavniši je zmaga. Moj Andrej se menda ne bo bal križa, kakor najemnik, ki vidi volka priti, pa beží. „Patientia vobis necesaria, ut reportetis promissionem.“ Pridite k novemu škofu (Kutnarju) in žalujoči bote potolaženi. Kanonik Ladinik postal je gubernijalni svetovalec v Ljubljani, in vabijo me, da mu nasledujem, pa težko se v to vdam. Vendar kakor Bog hoče, da bi le mogel prav spoznati njegovo sveto voljo!“

V drugem pismu piše: „Hvala lepa Vam za sočutje; ljubši bi mi bila Vaša molitev, na ktero se zanašam, da poziv ter klic pride od Boga in me k njemu pelja. Deloma sem v Vuzenicah, deloma v Št. Andreju.“

Pičle dve leti bil je šolski nadzornik, pa si je veliko zaslug za šolo pridobil. Zaporedoma je prijazno spodbujal učitelje in katehete, in dajal jim koristne navode o poduku, in trudil se mnogo, da so se ustanovile nove šole, stare razširile. Spisal je dvoje mašne bukve: „Angel molitve“ in „Sveto opravilo za šolarje“,*) ki so prav primérne za otroke. Pozneje je zbral tudi šolske pesmi ter je na svitlo dal: „Šola veselega lepega petja za pridne šolarje“. Leta 1861 izdal je tudi pesmi: „Za blagoslov“. Nabiral je tudi mašne pesmi, pa ni doživel izdaje te pesmarice.

Zraven tega je bil pa kanonik Slomšek delaven v spovednici in na prižnici, ter je prav marljivo obračal zaklad mašnikovega posvečenja. Z veseljem je pridigarje nadomestoval, in rad pridigoval vsaki čas in na vsakem kraji. Postal je po svojih pridigah ljubljenec Lavantinske doline. V Št. Andreju ga je pridigovati slišal kardinal Švarcenberg, in ta ga je poznej imenoval za škofa. (Exemplo A. Slomšek et nos thesauros ecclesiae, acquisitos sanguine Chrysti, Agni immaculati, bene administremus, ut et nos divites evadamus, et populo christiano, gregi dominicae in abundantia communicemus. Quid vero, si thesauros Chrysti aliis distribuerimus, nos vero inanes inveniamur?)

Leta 1846 začel je tudi izdajati vzorne „Drobtinice“, ki so zakladnica podučivnih in blaživnih spisov.

Leta 1846 imenovan je bil Slomšek za opata v Celji, ter se je podal tje mesca aprila. Željno so ga pričakovali; ali ker ni hotel slovesnega sprejema, prenočil je v bližnji fari, od koder se je peljal zgodaj na sv. Marka dan v Celje, kjer je dospevši bil na čelu procesiji ter molil sv. rožni venec. Perva njegova pot po mestu bila je toraj pot pokore. Slomšek sam piše o svojem nastopu enemu korarjev: „Celje 26. aprila. Tu Vam poročim o svojem popotovanji in prihodu in Vas v pervič pozdravljam iz Vaše rojstne doline, ktera bode, če je božja volja, tudi moj grob. Zapustivši tiho lavantinsko dolino prišel sem v Celje 25. aprila zjutraj ob šestih. Precej ob 7 imel sem sv. mašo z blagoslovom, ter sem šel s procesijo k podružnici sv. Duha. — Kdaj bomo zvedeli o novem škofu?“

Po novem škofu poprašuje Slomšek, pa vendar je njega Bog izvolil vikšega pastirja škofije. Pri svojem vhodu v mesto ni maral za čast, slavo, ampak mislil, da bode tù njegova zadnja služba. Ali človek obrača, Bog pa oberne. Dne 30. majnika l. 1846 imenovali so

---

*) Čast verlim ljubljanskim gg. bogoslovcem, ki hočejo pospešiti izdavanje Slomšekovih zbranih spisov, kteri bodo tako postali lastina slovenskega naroda. Naj bode tù gospodom duhovnom in bogoslovcem prav toplo priporočena knjiga kanonika Fr. Kosarja: „Anton Martin Slomšek“ 1863, ktero rabim v teh spisih. Kedar prebiram spise Slomšekove, zdi se mi, da mu je sv. Duh narekoval besede; sv. Duh pa ga je tudi navdihoval, kedar je oznanoval božjo besedo. Pis.

ga nadškof Solnograški in kardinal Švarcenberg, vsled privilegije té metropole, za škofa Lavantinskega, in tako je Slomšek postal naslednik škofu Kutnarju, rojenemu Kranjcu.

Slomšekov značaj spoznavamo iz njegovih besedi. Rekel je namreč enkrat pri duhovnih vajah: „Če nas želje obhajajo po časti, naslovih, visoki službi, ali po odlikovanji, recimo s sv. Alojzijem: Quid hoc ad aeternitatem? Od mnozih se bo reklo kdaj: jam receperunt mercedem suam.“

Po Slomšeku je prava ponižnost v tem, da se človek nikjer ne vsiluje, temuč da se vda volji predpostavljenih (nam Spiritus sanctus plerumque loquitur per os episcopi, ministeria sacerdotibus per Dioecesin disponentis), da nobene službe (pohlepno) ne iščemo, pa je tudi ne odbijamo, kedar nam je na ponudbo, in da zaničevanje in krivice molčeči in mirni prenašamo.

Nikoli in nikjer ni Slomšek iskal službe in častí, pa so mu bile vendar vedno na ponudbo. Predpostavljenim je sicer izrazil svoje pomislike, pa vdal se je rad njihovi volji, ker vedel je, da Bog slabe storí močne, in da le On daje nam hoteti in dopolniti. Glej čudno ponižnost Slomšekovo, ki je bila združena z veliko serčnostjo, ktero nad njim občudujemo. Pri vsakem važnem delu zanašal se je na božjo pomoč, in je le gledal, ali je početje Bogu dopadljivo in po božji volji. Potem se ni ustrašil težáv nobenih, rekoč s sv. Vincencijem: On, ki je dobro delo začel, ga bode tudi dopolnil. — Božji blagoslov bival je nad njegovim delovanjem. Slomšek non quaesivit nec divitias, nec honores, neque dignitates, sed quaesivit gloriam et honorem ejus, qui misit eum, Patris coelestis; ideoque Deus eum inventum justum exaltavit humilem de gradu in gradum honoris et dignitatis et elegit eum Episcopum — et fecit eum crescere in plebem suam. Sequentes ergo divum Slomšek devitemus superbiam mundi, ad quam toties tum laici tum sacerdotes abstrahuntur et alliciuntur, et proh dolor! multi evanescunt in cogitationibus suis et eorum ruina facta est magna — horrenda, irreparabilis. (Gambetta, Döllinger. Omnis haeresis ex superbia!) Induamus ergo Chrysti humilitatem — et ipse nos olim exaltabit in gloria coelesti.

1. Servemus in corde nostro verba Jesu dicentis: „qui major est vestrum, sit vester minister, qui autem se axaltaverit, humiliabitur; qui autem se humiliaverit, exaltabitur. — Quicunque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister, et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus: Sicut Filius hominis non venit ministrari sed ministrare, et dare animam suam redemtionem pro multis. (Matt. 20.) Quumque olim Apostoli reverterentur gaudentes, quod daemonia subjiciuntur eis, dixit eis Jesus: Nolite gaudere, quod daemonia subjiciuntur vobis, sed gaudate, quod nomina vestra scripta sunt in coelis.

Ne simus similes Farisaeis, qui amabant primos recubitus in coenis, et primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro et vocari rabbi.

2. De humilitate, ejusdemque fructibus egregie loquitur s. Thomas a Kempis in sequentibus locis (Lib. III. cap. 40.): Vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia a vera trahit gloria et coelesti spoliat gratia. Dum enim homo complacet sibi, displicet Deo, dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

Est autem vera gloria et exultatio sancta, gloriari in te, non in se, gaudere in nomine tuo, non in propria virtute; — laudetur nomen tuum, non meum, magnificetur opus tuum, non meum; benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem tribuatur de laudibus hominum: Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei. In te gloriabor, et exultabo tota die; pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis. Quaerant Judaei gloriam, quae ab invicem est; ego hanc requiram, quae a solo Deo est. (Lib. III. cap. 42.) Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit; quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quaerit. (Cap. 45. lib. 3.) Quam tutum pro conservatione coelestis gratiae, humanam fugere apparentiam, nec appetere, quae foris admirationem videntur praebere; sed ea tota sedulitate sectari, quae vitae emendationem dant et fervorem. Quam multis nocuit virtus scita, ac praepropere laudata! Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quae tota tentatio fertur et militia! (Lib. III. cap. 47.) O si vidisses Sanctorum in coelo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles et quasi vita indigni putabantur: profecto te statim humiliares, et affectares potius omnibus subesse, quam uni praeesse; nec hujus vitae beatos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes; et pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Pri Rudečem jezeru v severni Minnesoti v Ameriki, med Indijani, na dan sv. Tomaža, 21. decembra 1882. Preljuba moja mati! Prejel sem Vaše zadnje pismo, ali nisem Vam mogel precej odpisati, ker dalj časa nismo nobene pošte imeli tukaj. Zdaj še le mi je moč Vam to pisemce poslati, in Vam povedati, da so 8. oktobra naš škof Seidenbuš in g. Buh moj misijon obiskali, in tukaj 122 Indijanom zakrament sv. birme podelili. *) Potrebovali so 5 dni, nekaj po železnici in nekaj z vozom, da so od svojega stanovanja v Št. Klavdiju do sim v to divjino dospeli. Zeló utrujeni so sim prišli, ker pot simkaj je za voz zeló slaba, in ker eno noč so morali pod milim nebom prenočiti, in ravno tisto noč je zeló deževalo in treskalo. Ali tukaj jih je zeló razveselilo, ko so videli moje novo-keršene Indijane tako dobro podučene v sveti veri, videli, s kakim veseljem in pobožnostjo so tukajšni Indijani sprejemali ss. zakramente. V nedeljo, 8. oktobra, so ob desetih g. Buh imeli peto sv. mašo; Indijani so jim po latinsko odpevali, in lepe Baragove indijanske pesme prepevali. Med mašo sem jaz po indijansko pridigoval; po maši so pa škof po angleško pridigovali; ali ker tukaj komaj eden ali dva malo angleški razumevata, toraj sem moral jaz vsako škofovo verstico po indijanski raztolmačiti. Indijani so pa tudi zeló pazljivo vsako besedico poslušali, ker to je bilo pervikrat, da so katoliškega škofa videli v tej divjini.

Vošim Vam in vsim mojim dobrotnikom in prijatlom veselo novo leto! *Nace Tomazin.*

Gaza v Sveti deželi, 31. decembra 1882. Od vstanovljenja misijona v Gazi je sedaj že več kot tri leta. Takrat se je tudi v Ljubljani več dobrotnikov za ta misijon oglasilo, sedaj pa se zdi, da se je na to popolnoma pozabilo. Misijon še vedno diha, in če tudi počasi, se je do sedaj vendar ž njim še precej napredovalo. Letos sem celó že sklenil, da bi se začelo zidati misijonsko poslopje. K temu me je napotilo to-le: Zadnjo zimo se je mnogo kamenja vozilo na prodaj in posrečilo se mi je, da sem si ga napravil veliko zalogo, da si ceno znižam. O veliki noči je prišel v Gazo zidarski mojster iz Nemškega, kateri ima dokončati zidanje nem-

---

*) Znano je že iz g. mis. Buhovega pisma, vendar ne vse; toraj dobro došlo. Vr.

škega „hospica“ v Jeruzalemu, ter mi je obljubil narediti obris, kar je tudi storil. Ker je bila žetev že pri konci, se je začelo 9. majnika delati in sicer najpervo podlaga. Med delavci je umeten Mogrebec iz Tunisa, kteri nam je do sedaj že mnogotera dela opravljal. Med tem je bil obris izgotovljen in neki Arabec, ki ni še nikdar tacega videl, bil bi imel delo sprejeti. Ko se je do 300 kub. metrov posipine odpravilo ter se dobil za zidanje potrebni prostor, je bilo treba skerbeti za podlago. To pa ni bila mala reč, tu namreč ni naravnega temelja, kajti gornja Gaza, kjer moramo zidati, je 10—12 metrov visok kup sipine, katera je nastala po vednem razdevanji mesta. Morali smo toraj napraviti umeten temelj in v ta namen smo morali 14 votlin po 8—10 metrov globokih v tlá izkopati, stebre narediti in z obóki zediniti.

V omenjeni globočini pa nikjer ni bilo kamnitega temelja, ampak le terda ilovina. Pri tem so se izkopovale vsaktere starine. Kmalo ko se je začelo za temelj delati, sem zvedil, da nemški zidar, ki je naredil načert, želí priti v Gazo, da zidanje sam prevzame. Se vé, da to mu je bilo prav močno po volji... Ob tistem času je eden mizarjev z Gaze odrinil v Tarz (Tarsus) tesarskega lesa nakupit. Naredili smo ž njim pogodbo in pridobil nam je znamenito zalogo lesa po nizki ceni, ker takrat — o skipenji egiptovske vojske — je malokdo po lesu prašal. Samo tri dni je potrebovala ladija iz Tarza do Gaze. Toda en sam zidar ne more hiše zidati; skazalo se je pa, da naš delavec, Mogrebin iz Tunis-a, zna tudi zidati. Pozneje smo dva tukajšnih zidarjev vdninali; pa ni šlo od rók, kajti ti ljudje léno delajo in hočejo zraven tega še „nargilé“ pušiti. (To je, iz turške vélike pipe tobak puhati, pri čemur se mora delavec vsesti in dosti časa zložno dimkati. Tedaj zeló tako, kakor se je očitalo svoje dni nekterim Kranjcem, ki so menda s svojo pipico tudi preveč časa zadegavali, kar je bilo vzrok, da so ljudje potlej rajši tujcem delo dajali. Upamo pa, da so se naši rojaki že zmodrili in to gerdo šego zeló opustili, in če ne še čisto, jo še bolj opustili bodo, ker tako počenjati, se pravi krasti, in taki lenuh bi moral škodo poverniti, bodi si pri zidanji, košnji ali kakoršnem koli delu. Vr.)

Nato je prišel neki Nemec iz Jeruzalema in se mi je ponudil, da bi rad prišel v Gazo s svojim bratom; bila sta oba zidarja in sprejél sem ponudbo. K temu mi je ob tistem času prečastiti škof iz Avgsburga poslal 3000 mark denara, kar je delo močno pospešilo.

Zdaj pa so se jeli kamnoseki kujati („štrajkati“), ko smo bili v naj veči zadregi. Vendar že omenjeni Mogrebec se je v vsi naglici kamnosekarstva naučil, eden zidarjev je tudi nekaj razumel in pridružil se je še eden naj boljših kamnosekov iz mesta ter smo zopet imeli kamnosekov dosti — brez poviševanja plače.

Tako se je kljubu egiptovske vojske delo vedno nadaljevalo; pervo nastropje je doveršeno, in drugo bode do velike noči tudi dodelano, ker potrebna tvarina je že skupaj. Ako bi bil robo za stavbo sam moral oskerbovati, bi bil za-me pač težek trud; k sreči pa je to opravilo prevzél tukajšni mestni zdravnik, dr. Gnezevič, brezplačno in ga prav posebno dobro zveršil. Da tudi jaz kaj storim, sem si naložil nadzorovanje pri zidanji, in do zdaj se ni nobena znatna nesreča pripetila.

Nekako leto in dan je tega, kar je tukajšni protestanški pastor katoliškega mizarja poklical iz Jafe, da bi ga pridobil za (tako imenovani) „čisti evangelij“ (to se pravi, k luteranstvu zvabil). Kaj pa, da to se ni zgodilo; namesto tega pa je tudi še izurjen mizar v mojem področji.

Iz poročanega se vidi, da je dobrotljivi Bog većkrat v sili prečudno pomagal našemu misijonu; zato zaupam, da mu bode pomoč skazal tudi v poslednji sili, in ta je, da misijon nobenih pomočkov nima več, da bi hiši tretje nastropje sozidal, in ako ne bo pomoči, ni druzega, kakor delo ustaviti, ali pa dolgove delati.

V zaupanji, da čitatelji Vašega verlega lista bodo tudi nekaj pripomogli, da se rešim iz te zadrege, se podpišem itd.

Juri Gatt,
katoliški misijonar v Gazi v Sveti deželi.

Opomba. Ta gospod je verl Tirolec in mudíl se je nekoliko v Ljubljani, ko je pred nekterimi leti šel v svoj novi misijon v staroslavno Gazo blizo Jafe ob Srednjem morji, mesto, kjer so se tudi Jezus, Marija in sv. Jožef o svojem povračevanji iz Egipta v judovsko deželo nekoliko mudili. Vred.

Nebeški sprevod in Marijina slava.

(Zložil Fr. Goriški Mestoselski, in posvetil čast. gosp. Jožefu Zupanu, duhovniku v Tomaju na Krasu.)

Glej, nebeška vrata se odpró,
In prečuden zlije svit se krog,
Kakor morje, pa po njem priplava
Zdaj krilatcev tropa tisočera,
In svetnikov Božjih in svetnic.
Aj, svitlost je svitla, in svitlóst je
Mila, ko v ščipu rajska luna.
Zdaj
„Vexilla Regis prodeunt!“
Daljno petje, čuj, zamaknjeno
Uho zdaj zasliši, petje vnetih trum
Niže plavajočih po zvezdišči.
Glasne harpe, o kako brenčé
Mi v soglasji z rajskim petjem! Duh,
Zdaj postoj, in ne zamikaj se!...
In potem, o čudo! — ko demantne
V prostorinah zvezdnih presijajne,
Rimski cesti slične, kakor blisek
Vstanové se ulice na višku
Dolge, dolge, na vsemir prostrane,
Na robéh stojé slopovi svitli
Iz rubinov in iz hijacintov,
Pa iz druzih kamenov bliščečih;
Glej, od slopa v slop zelene kite
Z žarki večnimi nanizane,
V svojem navdušenji Serafimi
Tje hité, in cvetke trosijo
Rož, mogočen, diven vonj širečih
Krog in krog. Ko zdajci se začuje
Z dalj:
„Češčena bodi, Ti Kraljica!“
Glej — o kje izraze najdem vredne? —
Svitla kakor zvezda, aj, priplove,
Na oblaku rožastem stojé, —
Glej, Kraljica rajska! Oj pogleda,
Sreče vse delečega, oj krasote!
Še nezmérnega zamaknjenja
Pervi svit ni minil na obličjih
Angeljev, svetnikov Božjih, in svetnic,
Ker — o čudo! — s svojih večnih tirov
Prihití, pevaje večne spéve,
Ino v spoštovanji vsedostojnem,
Prihiti, in glavo nezrečeno
Milo zdaj ovenča dvanajst zvezd;
Druge se po njej vverstijo v plašč,
Ki zasije po neskončji v dalje
Krog in krog, ko venec velikanski
Démantov ogromnih. Spet se sliši:

„Simeonov meč je že prestala,
V večni slavi zdaj živi,
Večno luč je ljudstvu dala,
Naj jo ljud in angelj zdaj častí!“
In naprej se, glej, pomikajo v navdušji.
Te besede pevajoče trume,
Iz katere vsak derži v naročji
Mlaj al pa zastavo svitlo z venci.
Ktero bi okó preštelo trume,
Stopajoče v tej slovesni dregi?
Zadoné trobente na vse vetre,
Silni sprevod ustavi se, utihne.
Kaka radost sije iz obličij
Mlajenoscem in banderonoscem!
Kaka zora jim nedolžja prede
Po sneženi, belojasni polti
Čakajočim na demantnem mostu!
Toda, čuj, kak tok zadeva sluhe?
Godbe divne te so harmonije,
Po zamaknjenih zopet zvezdah
Iz neskončja vedno bliže. Glasi
Veličastni, krasni so in sveti!
Vse omolkne.
Zdaj oblak pripluje
Po ozvezdnem tiru ko danica,
Migljajoča v neznanskem siju;
Pluje sredi angeljev, v molitve
Vtopljenih in v nedohodno resnost.
Čuje zdaj se: „Sveto, sveto, sveto!“
In trakjé ko bliski njega žarkov
Tje tekó v zahod, v izhod in séver,
Tje na jug. Vse zgruzi na kolena
V krogu hipno se, pa vse zapoje
Gromno in na veke sveto pesem:
„Pange lingua gloriosi...!“
Harmonije povzemó spet godbo,
In zvonovi iz daljav doné,
Vmes zapoje, čuj, neskončni zbor:
„Slava Tebi na višavah, zemlji
Mir, ljudém pa dobro voljo!“
O kakó pri serci zdaj mi je
O nebeški pesmi! Glej, v stermenji,
Ko bi trenil, kleknejo kolena.
Se ozrem, le goste megle vidim
Nad seboj, in slišim daljne grome,
Slišim strašne grome, vidim bliske,
In iz megel čujem glase rajske:
„Oj pesmi, vé zdaj se glasite,
Zapojte, vé duše sveté,
Vsi Kralja vsih kraljev častite,
Hvalite Marijno imé!“

Čudovito ozdravljenje.

(Dopis iz Švaca na Tirolskem.)

Ravno je eno leto dokončalo svoj tek, kar sem storil obljubo, da hočem po „Cvetju“ razglasiti prečudno svoje ozdravljenje. Lani novega leta dan je bilo, ko sem šel pobitega duha s pekočo bolečino v gerlu v našo samostansko kapelico svetega Bonaventura. Kapelica je bila vsa prelepo opravljena in razsvetljena od mnogih sveč, katerih bleda luč je obsijavala še bolj bledo obličje nedolžnega angeljčka v človeški podobi, ki je tu ležal na mertvaškem odru. Njegova srečna smert je bila popisana v „Cvetju“ v 3. zvezku lanskega leta. To je bil namreč brat Epifanij Lep, Slovenec iz Maribora. V to samostansko kapelico so ga prinesli, ko je bila njegova lepa dušica zapustila pozemeljsko ječo ter odplavala tje gori v zaželeno večno domovino. Kako milo mi je bilo pri sercu, ko sem videl to mirno truplo! Rad bi se bil vzdignil tudi jaz tje gori, kjer je on že užival plačilo za junaško zmago. Tožilo se mi je po boljšem domu, po domu rajskega mirú in pokoja; zapuščenega sem se čutil, sam tu poleg mertvega preljubega brata.

Več kot leto dni je bilo, kar se me je bila prijela v gerlu neka bolezen, ki mi je od dne do dne bolj sušila življenja moči. Zdravnikov merzla zdravila so mi le hujšala žgočo bolečino. Tako nemilo me je peklo v vratu, da sem mislil, zdaj mi mora gerlo preperhneti in pretleti. Nobena lega telesna mi ni zmanjšala terpljenja; ne dá se popisati, kako hudo je bilo. In verhu vsega me je ostri zrak tirolskih gor oblival, kakor vrel krop, ter mi celó dihanje oviral. Sam ne vém, kako sem mogel toliko prestati in preterpeti.

Že davno sem bil sprevidel, da po natornem potu ne bom več ozdravel. Ako me hoče Bog še dalje pustiti na tem svetu, me bo pač on sam moral zdraviti na svoj način, to upanje mi je še ostalo.

Da je Bog v svoji neomejeni oblasti tudi zdaj še Bog čudežev, da se more tudi zdaj še, preziraje natorne zakone, katerih je On sam gospod, na čeznatorni način izkazati dobrotljivega, kako bi dvomil o tem? V resnici se mi je duša terdno zanašala na skerbljivost njega, ki mu je znana vsaka naša sila in potreba.

In ko sem tako sam bil poleg merliča v kapelici, se mi je zdel čas najbolj vgoden, da z živo vero izrečem Bogu svojo željo in molitev, ter ga posrednje, po bratu Epifaniju, prosim pomoči, ako bi mi bila k sreči in ne na škodo za dušo. Nemogoče se mi je zdelo, da Bog ne bi uslišal prošnje, ki se mu izreče po ljubljencih njegovih. In brat Epifanij se ni nikoli in nikjer sramoval svojega Boga; ali bi ne hotel tedaj tudi On pokazati dopadenja do tako mladega služabnika svojega?

Pa ne le te splošne misli so mi budile zaupanje v sercu, poterjeval me je v tem tudi poseben dogodek, ki ga hočem tu omeniti. Ne dolgo pred smertjo brata Epifanija sem bil pri njem v celici ter sem ga nagovoril s temi besedami: „Ti, brat Epifanij! ako te sveti Jožef — njega je namreč posebno častil — k sebi vzame gori v nebesa, ali ne bi hotel ti Boga prositi za-me, ako bi mi bilo kaj treba? Jaz bi najprej tebe prosil, potlej bi mi pa ti izprosil pri ljubem Bogu.“ V svoji priprosti ponižnosti je odgovoril brat Epifanij: „Ja, ja, to pa že!“ — Ta obljuba njegova toraj mi je še bolj množila zaupanje. In ko sem bil tako sam pri mertvaškem odru, ga nagovorim, kakor bi bil živ: „Najljubši bratec! znano ti je, koliko jaz še terpim. Zdaj mi ti lahko izprosiš ozdravljenje tam pri ljubem Bogu; saj si mi obljubil. Ako me ozdraviš, hočem jaz to dobroto po „Cvetju“ povedati Slovencem, da bodo znali, kako dober in zvest je Bog, ter ga bodo častili in hvalili. Da, moj ljubi bratec, ozdravi me!“

Nato ves vdan v voljo božjo položim levo svojo roko na njegovo bledo čelo. Nedopovedljiv mraz me spreleti po vseh žilah. „No!“ si mislim, „če si tako hladan, potem mi pa vsaj lahko potegneš speklino iz gerla.“ In to se je tudi zgodilo. Še večkrat čez dan me pretrese predirajoč mraz. Vendar me gerlo kakor na kljubost še hujše boli in zažiga. Po noči potem me nekaj naglo zbudí. V levi rami čutim prevzemajočo bolečino. „Kaj pa to pomeni? Od kod prihaja zdaj še to?“ tako premišljam. Čez nekoliko časa se mi privleče bolečina do lakta ter me hudo zbada in terga. V skerbi, ali mi ni morebiti škodilo, ker sem se dotaknil merliča, zaspim zopet. Ali kako se začudim v jutro, ko celó zdrav vstanem iz postelje! Kako lahko se mi je zdelo gerlo! Kakor bi se mi bilo čez noč znotraj nekaj zacelilo, tako mi je bilo. Bojé se, da si mi zopet kaj ne

preterga, si nisem upal glasno govoriti. Kdo more popisati moje veselje? Kako sem hvaležen bratu Epifaniju! Gotovo se to ne bi bilo zgodilo brez njegove pomoči. In da tu ni nobene zmote ali blodnje iu prazne vere, radosti priča dosedanje moje zdravje, ki je od tistega časa ostalo stanovitno.

S tem oznanilom, mislim, da sem dopolnil svojo obljubo ter se po moči hvaležnega skazal do dobrotnika, ki mi je ljubo zdravje izprosil pri Gospodu, katerega nevidna roka me je tako milostno vodila in vladala s čudovito dobroto. Brat Epifanij pa bo ostal gotovo tudi zanaprej priprošnjik naš v nebesih. Ta Bogu zvesta duša je vredna, da jo ljubi naše serce. Takemu mladeniču slava bodi! — br. E.

(Iz „Cvetja“, 2. zvezek.)

Razgled po svetu.

Ogri hočejo letos slovesno obhajati tisočletnico svojega prihoda v deželo, svoje deržavno vstanovljenje na Ogerskem itd. Posvetujejo se zdaj, s kacimi napravami in vravnavami bi to zveršili. Govorí se o nekaki „Valhalli“ (velikem spominku slavnih móž), ki jo namérjajo vstanoviti, o silo veliki piramidi, o vstanovi, ki naj bi neugasljiv storila spomin tega dné itd. Očitno je, da njih slava izvira od papeža, ki jim je kralja sv. Štefana kronal, od sv. Štefana kralja, ki je na Ogerskem katoliško vero vterdil, od Marije Device, ki jo imenujejo patrono Ogersko. K sv. Štefanu kralju in k Materi Božji nazaj naj se toraj vernejo o svojem „Millennium-u“ z vsim narodom in s celim sercem: to bode njih naj veči slava in korist. V njihovem postavodajstvu je marsikaj zopercerkvenega in napačnega, tisto naj spremené; z nemadjarskimi narodi naj delajo po bratovsko ter naj njihovi narodnosti pusté pravice, kakor jih madjarščina ima; potem bode zopet rosíl blagoslov Božji nad deželo, kakor svoje dni.

Prusaštvo bi rado, da bi se na kulturno borbo pozabilo, ne da bi se njene pogubljive postave odstranile. Pošteni in serčni nemški katoličani pa so druge misli in so v deržavnem in deželnem zboru svoje pravične zahteve zopet obnovili, namreč: odpravo postave, ki katoličane trinoži zarad maševanja in cerkvenih opravíl, in s pripertjem duhovske plače. Tako je prav! pravi eden nemških listov, poslanci ter namestovalci katoliškega ljudstva ne smejo nikoli nehati, ter morajo vselej zopet na novo zahtevati svoje pravice, ako se jim odbijajo. Tako je tudi v druzih rečéh, v odstranjevanji raznih napák po mestih in vaséh: katoliški predstojniki naj zahtevajo vzajemno pomoči zoper razne napáke, zahtevajo pri vradih in po svojih poslancih pri deželnih in deržavnih zborih, — sej zató so; n. pr. zoper nočno potepanje in vlačugarstvo, ki je naj veči sramota za mesta, zoper napake po kerčmah, skrunjenje dni Gospodovih itd.

Angleško. Baron Steno Titby, eden naj bogatejših posestnikov v severni Angliji, je s svojo družino vred prestopil v katoliško Cerkev. Po sv. kerstu je izročil velik dar za sv. Očeta; odločil zraven tega 5 milijonov mark za katoliško cerkev, ki se bo zidala na njegovem zemljišču. V kratkem se podá z družino v Rim na božjo pot in prosit si apostolskega blagoslova od sv Očeta.

Iz Damaska ima „Journal de Rome“ prav znamenito novico, ki je kaj spodbudljiva oziroma na jutrovo gibanje med razkolniki in priča, da trud in blagoslov Leona XIII v prid jutrovcev nikakor ni zgubljen. Preteklo leto namreč je v Damasku v katoliško Cerkev prestopilo ne manj kot šestdeset družín iz gerškega razkolništva. Sprejel jih je v naročje sv. Cerkve mons. Bazilij Haggiar, nadškof Havranski. — Ni dvoma, da srečno gibanje v prid sv. Cerkve je velik del pripisovati prizadevanju in gorečnosti omenjenega odličnega prelata, kteremu časnik zato zahvalo naznanuje. (Kakor primek kaže, je nadškof sam jutrovec, ker primek Haggiar — r. Hadžar — pomeni v arabskem jeziku „kamen“.)

Razne nesreče po svetu. London. 7. grudna je pogorelo „Royal-Alhambra-kazališče“, eno naj večih in naj lepših gledišč. Drugi dan precej je nasledval še veči in strašnejši ogenj sredi mesta, ki je pokončal vse poslopja, dva orala velikega prostora in silo blaga in druzih rečí. Škoda se ceni na 15 milijonov dolarjev.

V Dublinu so 14. grudna pogorele prodajalnice z imenom „družbinske štacune“. Škoda je silo velika, zlasti ker so bile štacune napolnjene z vsakterim blagom. Neki hišni gospodar s svojo družino je boje v plamenu konec storil. — V Carricku, v grofiji Danegalski, pa je tako grozna lakota, da utegne 2500 ljudí za lakotjo umreti.

V Berdičevem na Ruskem je pogorela komedijanska naprava (cirkus Kostali), in ž njim je 300 ljudi zgorelo. Počéz je zgorelo 90 moških, 120 ženskih in 60 otrók (kteri, se vé da, so prav potrebni pri tacih burkah!?) Po umetnih ognjih se je vnelo. Godcev se nobeden ni rešil. Tudi vsi konji so zgoreli.

V Ameriki pri San-Frančišku je železnični vlak šinil s tira in se prekucnil v propad, več vozov se je vnelo, zgorelo in 15 popotnikov bilo končanih, 14 pa hudo ranjenih.

Povodnji so zopet hudo razsajale po mnozih deželah. Reka Rena grozno sega čez svoje struge. Samo v Palatinatu (Pfalz) je 20.000 ljudí brez stanovanja, ker jim je voda hiše odnesla; veliko ljudí in živine je potonilo. Tudi po druzih nemških krajih je več ljudí konec storilo v povodnji, veliko vasí je pokončanih, drugi stradajo in prezebajo. Tudi na Hervaškem in Ogerskem so povodnji. — Vse to k pokori opominja.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

5. svečana. S. Agata. — 6. S. Rotija. — 7. Pepelnica (začetek 40danskega posta). S. Romuvald. — 8. S. Janez Mata. — 9. Spomin ternjeve krone N. G. J. Kr. S. Polona. — 10. S. Školastika. — 11. Perva nedelja v postu. S. Dezideri̇j.

Zahvale:

Št. 9. Stotisočkrat bodi zahvaljena Naša ljuba Gospá presv. Serca, ker mi je zdravje sprosila. Bil sem take hudo bolan v herbtu, da nisem mogel službe opravljati: po eni devetdnevnici se mi je kmalo zboljšalo.
A. B.

Št. 10. Žena je imela neozdravljive rane na nogah in njen otrok je bil 6 tednov ves poln rán ter ni mogel ne živeti, ne umreti. Dali smo opraviti eno sv. mašo pri N. lj. G. in eno na Brezji in več devetdnevnic se je opravilo, in bili smo uslišani; bodi nezmérnokrat hvala Bogu in N. lj. G. presv. Serca. *A. B.*

V molitev priporočeni:

Dekle, že več lét na bolniški postelji zarad izpahnjene noge, serčno priporočeno. — Nevarno bolan mož. Zahv. od obéh se nazn. — Bolna, da bi na prošnje N. lj.

G. presv. Serca, sv. Jožefa in sv. Deodata ljubo zdravje zadobila, če je Božja volja. Ob enem češenje in zahv. N. lj. G. in sv. Jožefu za večkrat skazano pomoč! — Sestra priporoča sestro za spreobernjenje. — Žena svojega kletvini vdanega moža za poboljšanje. — Oseba v velikih bolečinah na nogi, kjer nobeno zdravilo nič ne zdá. Uslišanje se naznani.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov III. in IV.)

5. sveč. Modri bodo slavo posedli, nespametnih povišavanje je sramota.

6. Poslušajte, otroci! očetovsko krotitev, in glejte, da se naučite razumnosti. Dober dar vam dajem, moje postave ne zapušajte!

7. Pridobivaj si modrost... Primi se je, in te bo povišala.

8. Ne veseli se stezá hudobnih, in pot malopridnih naj ti ne dopade.

9. Beži pred njo (pred potjo malopridnih)...; ogni se je in zapusti jo.

10. Pot hudobnih je temna; ne vedó, kje padejo.

11. Moj sin, poslušaj moje govorjenje.... Z vso skerbljivostjo vari svoje serce; iz njega izvira življenje.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Za dobrotnike v prid ubožnih dijakov in šolarjev bode v ponedeljek, 5. svečana, ob $7^1/_4$ sveta maša pri oltarji Naše ljube Gospé presv. Serca, s posebnim priporočílom, da bi dobrotljivi Bog vsim dobrotnikom šolske mladine podelil obilno časno in večno plačílo, in zlasti, da bi jih na priprošnje N. lj. Gospé presv. Serca uslišal v tistih zadevah, ktere so jim naj bolj pri sercu. Tudi vsi zadevni mladenči naj molijo pri sv. maši v ta namen.

V Kranju so premilg. škof Jernej Vidmar nevarno bolni; — v Št. Vidu na Dolenjskem pa enako ondotni preč. g. župnik Mat. Kulavic. Priporočena v molitev.

Knežje-škofijska svétnika sta postala prečast. gg.: Janez Volčič, župnik v Šmarjeti, in Daniel Terček, prošt in župnik v Metliki. Čestitamo!

C. kr. okrajni šolski svétniki so preč. gg.: Kanonik Andr. Zamejic (za mestni ljubljanski šolski svèt); dalje dekani: Andrej Drobnič (za ljubljansko okolico), Ant. Mežnarec, Silv. Keše, Jan. Oblak, Jan. Rus, Edv. Polak, prošt kan. Peter Urh, Ant. Aleš, Mart. Skubic, Mart. Šlibar in Jan. Hofsteter.

Nesreča. V Ljubljanico je 30. pros. (kar značaj ranjcega in vse okolišine pričajo) po nesreči padel Egidij Jančar in utonil; šel se je bil boje umivat, ko mu je kri tekla, kakor sicer večkrat; našli so ga pri kraji v vodi — na eni strani še s suho obleko. Bog se mu duše usmlili!

Vredništvo „Mir-a“ v Celovcu je g. A. Einspieler, ker na očéh slabí, izročil g. Fil. Haderlap-u. Novi g. vrednik naznanja v 2. štev. „Mira“, da njegovo gêslo je: „Vse za Boga, cesarja in domovino“. Tako je prav in pošteno.

Velikodušna žena. Francoski dnevniki pišejo, da je princesinja Klotilda (žena Jeroma Napoleona in hči Viktor-Emanuvelova) omedlela, ko je zvedila, da je rudeči princ zapert in da njena brata vsak dan pozvedujeta, kako je z zdravjem pobožne princesinje.

„Unità cattol.“, ki je v okolišinah, da lahko zvé resnico, temu nasproti piše:

Gotovo, ta keršanska žena ni mogla in ni vnémarna ostala pri osodi svojega moža; toda ona je močna žena in ona spolnuje vse svoje dolžnosti, ne da bi zató omedlevala. Svojo duhovno moč je prav blagodušno pokazala o smerti svojega očeta Viktor-Emanuvela. Ko je bila zvedila, da je kralj bolan, je poslala prošnjo do Pija IX, da smé priti v Rim streč svojemu očetu. Nekdo, ki je videl pismo vélikega papeža, nam zaterjuje, da je Pij tako-le odgovoril:

„Predraga hči! Ne le da Vam dopustim priti v pomoč svojemu očetu v njegovi poslednji bolezni, temuč Vam tudi to zapovem.“

Princesinja se podá na pot. Predno pa dospè v Rim, zvé, da je kralj umerl; toraj méni, da ji ni več dopušeno priti v papeževo mesto, in se verne.

Ko Pij IX zvé velikodušno obnašanje Klotilde, je zaklical: „Lejte jo, pravo katoliško ženo; ta je v resnici princesinja — vredna starodavne Savojske hiše!“

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Jan. Vidergar, duhovní pom. v Vipavi, je postal kurat v Podkraju. — Duhovnija Leše je do 10. sušca razpisana. Prošnje se ravnajo do preč. g. Jožefa Zupana, stolnega prošta.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. Martin Barlič 1 gl. — J. Š. 10 gl. — Č. g. župnik Ant. Jamnik 2 gl. 96 kr. — Č. g. župnik Fr. Eržen 1 gl. — Č. g. Jan. Dolžan 1 gld. — Č. g. župnik Jan. Koprivnikar 2 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Z Ihana po č. g. župn. J. Dolžanu 5 gld. — Jan. Gasar 52 kr. — Eliz. Pintar 52 kr.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Leskovca 22 gld. — S Tople Rebri 9 gld. 70 kr. — Iz Blagovice 17 gl. — S Polšnika 15 gl. 12 kr. — Neimenovana 30 kr. — Po preč. g. kanoniku Urbasu 1 gl.

Za č. g. Matija Majarja: Neka dobrotnica 4 gld. — Eden prijatlov 1 gl.

Za Tirolce in Korošce s povodnijo poškodovane: Dobska fara po č. g. župniku L. Albrehtu 24 gl.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu: L. Krek po č. g. J. Resniku 1 gl.

Za sv. Očeta: Nekdo 3 gld.

Za afrikanski misijon: Č. g. župnik Fr. Eržen 2 gld.

Za misijon preč. g. J. Gatta v Gazi: Milg. prošt Jož. Zupan 5 gl.

Za naj potrebniši misijone: Nekdo 7 gl.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. A. J. v S.: Intencije se oddajo berzo dalje. Iskrena hvala in pozdrav! — El. P. v Terž.: Priporočeno odpravništvu, ter bode vravnano. — G. F. E. na Z. L.: Upamo, da se vse vravná; govorí se, da ni vselej vzrok pri odpravništvu. Pozdrav! — Preč. gosp. pošiljavcema iz Gorice in Celovca Preserčna zahvala in pozdrav! — G. S.: Gratias intim.!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica" dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 9. svečana 1883. List 6.

Svetloba — luč. *)

„Bog reče: Bodi svetloba! In bila je svetloba." (I. Mojz. 1, 3) — „Bila je prava luč." (Jan. 1, 9)

Ko je Vsemogočni s početka stvarjenja svetá zaklical v temni kaos (zmešanino): „Bodi svetlo!" takrat je vstvaril eno najlepših, najmilejših, najprijetniših stvarí. Svetloba pa je tudi ob enem veličastno stvarjenje polno skrivnosti, najpriméreniša podoba skrivnostnega božjega bitja. Zato pravi modri: „Sladka je svetloba, in prijetno očém videti solnčno luč" (Eccl. 11, 7). Pa drugi čuden pregovor pravi: „Nič ni temnejši ko luč!" (Nil luce obscurius.) To je, da svetlobne bistvenosti, ali kaj da je svetloba prav za prav, ne moremo mi ljudje na svetu in ne bomo mogli nikoli povsem in popolnem spoznati. Učeni naravoslovci so bili v raznih dobah različnega mnenja. Ení so terdili, da je svetloba neka silno tenka, fina tvarina, ki izvira iz solnca, drugi pa, in to je dandanes splošno mnenje, smatrajo svetlobo kot neko valovanje skoz fini svetovni vzduh, eter. Pa bodi si pervi ali drugi nazor o bistvu, ali recimo bolje, o vidnem delovanji svetlobe, pravilnejši, to je vsem neoveržljiva resnica, da je svetloba kot neka duša (se vé, da ne v navadnem pomenu), oživljajoča vesoljni svet, studenec življenja, kakor pravi psalm 35, 10: „Pri tebi (o Bog) je izvir življenja in v svetlobi tvoji bomo videli svetlobo"; — vsa lepota, krasota, radost in veselje v vidni naturi je od svetlobe. Brez nje bi stvarjenje bilo pusto, mertvo, prazno, žalostno-temno. So neke besede, ki imajo v sebi nekaj neizmérnega, in so kakor silno globoki brezni, katerih le začetek ali ustje vidimo in spoznamo poveršno, a kako daleč segajo, ni moči nam zaslediti. Verzi kamen v temno jamo, s početka je slišati, ko pade na kak rob, ali ko doli k dnu ropotá, zmiraj manj, in bolj tiho in zamolklo se čuje odmév, dokler popolno ne utihne. „Sodbe tvoje silni brezni!" (Ps. 35, 7); ali kakor neki prelagajo: „Sodbe tvoje, o Bog, so valovi veliki". Pobožni pater Faber pravi: „Opazovati nam je vsako stvar kot nekaki zakrament ali svetost, pod katere zastorom prebiva Bog".

Pa ne le kakor čudovito in imenitno stvar Božjo, ampak celó kot boga (malika) so večinoma pogani častili svetlobo in zlasti solnce. Tako zvani „sabeizem" ali častenje solnca je bilo razširjeno daleč po Aziji, posebno med Perzijani, Indi, starimi Arabi. Celó še dandanes, kakor sporoča Palgrave, glasoviti potovalec po Arabiji, se priklanjajo Beduini solncu jutranjemu, kadar veličastno vzhaja, ter mermrajo svoje molitve. Ostali so še malikovavci kakor pred Mohamedom, kljubu nauku krivega preroka, da ne smé se moliti solnce, češ, da izhaja med rogovi hudičevimi, in kdor se mu priklanja, da se bode nasadil na one rogove." (Palgrave's Reise in Arabien I. p. 7.) Drugi imenitni potovalec po srednji Aziji, Vambery, sporoča, da so mu kazali v perzijskem mestu Ispahan-u ali Isfahan-u (nisf žihan = Isfahan je pol sveta) velikanski obzidani terg Mejdani Šah, nad kterega vhodom je orjaški orkester (kor) za 500 trobentačev, ki so za časa imenitnega kneza Šah Abas-a po stari perzijski navadi pozdravljali z gromečim trobentanjem perve žarke vzhajajočega, in isto tako zvečer poslednje žarke zapadajočega solnca. (H. Vambery, Wanderungen in Persien I. p. 162.) Celó med Judi za časa preroka Ecehiela — bi reći — so nekteri častili solnce, ker isti prerok pravi: „Glej 25 mož, ki obračajo herbet templju Gospodovemu, ter gledajo na vzhod in molijo solnčni iztok." (Eceh. 8, 16.) Babilonski „Bal", keltiški „Bel", indijski „Mitras", gerški Helios ali kakor rimski „Apolin", staroslovanska „Svarog" in „Svantevit" itd. so bili solnčni bogovi. Tudi v Ameriki so našli med peruvanskimi Indijani častenje solnca. Kakor je poganom svetloba omilila, da so jo po božje častili, tako so tudi še za keršanske dobe neke ločine (secte) solnce častile, kakor sv. Avguštin priča o Manihejih: „Manihejci so verovali, da to solnce, ktero mi s telesnimi očmi vidimo in je očito ne le ljudém, temuč tudi živalim, je Kristus Gospod." (S. Aug. in tract. 34. in Joan.) Pa kaj bomo iskali po starih sperhnelih listinah, kdo vse je častil in molil solnce; saj imamo pred očmi novošegne pogane framasone, ki ne le imenujejo svoje lože: orient — vzhod (vztok), namreč vzhajajoče solnce, temuč tudi kar očitno povedó, da je solnce kakor njih bog, njih malik. „Kar nas je framasonov po svetu, hvaležni povzdigujemo oči in roke k veliki ognjeni krogli v na-

*) Naslednje sicer učene, pa vendar lahko razumljive obravnave so od priljubljenega pisatelja „Ovčice" v lanskem letniku in ne dvomimo, da bo z njimi čitateljem močno vstreženo. Vred.

turi (solncu). Tega dobrotljivega boga na pomoč kličimo itd." (Pachtler: Der Götze der Humanität str. 236.) Takim malikovavcem bilo bi treba zopet v spomin zabivati zapoved Mojzesovo: „Nikar ne povzdiguj oči svojih k nebu, da gledaš solnce, mesec in zvezde zató, da bi jih častil in molil; kajti stvari so, ktere je Gospod tvoj Bog vstvaril v korist (službo) vsem narodom, ki so pod nebom." (V. Mojz. 4, 19.) In skoraj isto pravi pobožni Job: „Sem morda šel za solncem, ki je sijalo, in pazil na luno (mesec), ki lepo po nebu plava, in se dal v sercu premotiti, da bi jima poslal poljubec z roko? To bi bilo veliko hudodelstvo, ker bi s tem zatajil Boga najvikšega v nebesih! (Job 31, 26—28.) „Kar je nevidnega od Boga, je od početka stvarjenja svetá v stvaréh vidno, namreč njegova večna mogočnost in božanstvo, da nimajo (nejeverniki) nobenega izgovora." (Rim. 1, 20.) Lepo pojasnuje te besede sv. Pavla že David v veličastnem 18. psalmu: „Nebesa oznanujejo slavo Božjo in delo rok njegovih kaže njih razsežje. Dan dnevu to pripoveduje, in noč noči pravi to znanje. Govorice niso to niti besede, da se njih glas ne bi slišal. Po vsej zemlji gre njih oznanilo, do kraja vesoljnega sveta šle so njih govorice. Na solncu si je šotor postavil, ki je kakor ženin, ki gre iz svoje sobe; raduje se kakor korenjak, ki se pripravlja na tek." (Ps. 18, 1—6.) To poslednjo verstico navdušeno lepo razlaga pobožni opat P. M. Wolter: „Noč je že pospravila svoj šotor in hitro beží. Že vsipa zlatorumena zora svoje belkaste migljajoče žarke daleč tja po obnebji. Svetlejši in svetlejši je vzhod; že se zlatijo veršički gorá, razjasnujejo se livade. V slovesno tihem veličanstvu se prikaže jutranje solnce v žarnem morju svoje svetlobe, — mogočna krasno ognjena krogla, blisketajoč se nad milijoni biserov. Žarki njegovi se razsipajo čez nebo in zemljo. Blesk svetlobe njegove se veselo igra po livadah, odséva čarovno po planjavah ter iz milijonov rosnih kapljic iskre podaja. Vsa narava čuti njegov prihod, raduje, veseli se, mu hvalo prepeva. Izmed vseh nebesnih svetíl in pozebnih telés je ta čudovita dnevna zvezda imenovana solnce, najkrasnejša priča veličastva svojega stvarnika, da se psalmist poslužuje velikanske podobe: „Na solncu si je šotor postavil Gospod!" Vse vidno stvarjenje, hoče reči, je kraljestvo Vsemogočnega; ali vender solnčno bliščečo obleko si je razpel kakor kraljevi šotor, izbral si je kot stanovališče. Ono ni Bog, kakor hiša in stanovanje ni prebivalec ali stanovnik, pa vendar nas spominja bolj ko vse druge stvari s svojim čarovnim sijanjem na veličanstvo in sijajnost neskončnega Stvarnika, kakor purpurni šotor v vojaškem tabru znamenuje poveljnikov ali kraljev stan. Glej tje, če ni tako. Kakor nakinčani ženin vzhaja veličastveno iz jutranjega neba kot iz svoje dvorane. Večna, živa mladost mu sije na licu, opanljivi venec mu kinča senci, obdaja ga v bliščeči svetlobi ženitvanska obleka zlate luči. Nikakor ne more golo človeško oko brez kazni vanj gledati, kajti sveti se mu obraz bolj kot vsaktera umetna luč, bodi si še tako bela in živa. Vedni mladosti je spojena neutrudljiva moč. Resnično korenjak, junak je solnce, taki velikanskoorjaški junak je, da bi iz njegove tvarine (materije) se lahko napravilo poldrugi milijon takih krogelj kakor je naša zemlja. Ko bi solnce votlo bilo, bi se zamogla zemlja z mesecem vred v sedanji daljavi v njem gibati in sukati, pa še bi toliko prostora ostalo! Ako bi solncu tako blizo bili, kakor smo mesecu, bi se plošča solčna toliko povekšala, da bi solnce šest ur izhajalo in stošestdesettisočkrat večo svetlobo od sebe dajalo; strašanska vročina bi vso zemljo hipoma raztopila in vse morje v goreči plin (gaz) spremenila. Gotovo strašni korenjak, 500krat veči kot zemlja z vsemi planeti (premičnimi zvezdami) vred in blizo 800krat težji. In kakor silni junak nič ne čuti teže svojega telesa, niti svojega sklepa, temuč veselo, z lagahnim, hitrim, burnim korakom naprej teka. (Dalje prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Občni zbor katoliške družbe 24. prosinca 1883.*) Hvaljen bodi Jezus Kristus! Katoliška družba obhaja danes v smislu društvenih pravil občni zbor za preteklo leto 1882. Zgodí se to letos nenavadno zgodaj, kajti druge leta imeli smo letni shod večidel še le po Veliki noči; ali s tem se je stvar preveč zavlekla, in zato je bilo prigodom lanskega občnega zbora sklenjeno, da v prihodnje se hočemo ž njim bolj podvizati.

Po prijaznem pozdravu nadaljuje prečast gospod predsednik tako-le: Gledé društvenega delovanja smem se sklicevati na naznanila prešnjih lét. Na enak način prizadevala se je družba spet preteklo leto zadostovati važni svoji nalogi. Kar je družba zadnje leto v novič vpeljala, je to, da je oskerbela za delavske deklice primérno večerno podučevanje. Nekterikrat se je povdarjal žalostni stan mladih delavk, kterih se le v tukajšni tabačni fabriki nad 15 stotin nahaja, ki v duhovskem oziru zapušene se znajdejo v silnih nevarnostih, in da družba naj sklene kaj storiti v njih dušni prid. Posreči se družbi pridobiti več blagih gospej in gospodičin, ktere so obljubile iz ljubezni do Boga in bližnjega prevzeti poduk v tem novo-vpeljanem zavodu. 5. novembra 1882 se po primérnem nagovoru in branju v ta namen sostavljenih pravil prične poduk s 70 deklicami, kterih število se je kmalu znatno pomnožilo. Od takrat se podučuje v dveh sobah mestne dekliške šole redno vsako nedeljo in vsak četertek zvečér in sicer v ročnih delih in v druzih potrebnih rečéh, pa v šolskih predmetih, kakor tudi v veroznanstvu.

Blage gospé in gospodičine, ktere pri podučevanji sodelujejo so zlasti: Gospa grofnja Sofija Auerspergova s hčerjo grofico Gabrielo, gospa Julija Moos-ova, in gospé in gospodičine: Viktorija Melcer, Rozalija Ramovš, Mihela Razinger, Wölfling, Kisovic, Přibil, Jeannette Bregar, Terezija Elsner.

Zaupljivo se nadjamo, da bode obilen blagoslov božji spremljal to blago početje in da mnoge dekleta bodo obvarovane pogina in ohranjene na poti čednosti, zraven pa se bodo tudi naučíle marsikaj, kar jim sčasoma utegne močno koristiti v njih prihodnjem stanu.

Omeniti dalje moram, da je katoliška družba na prošnjo sl. c. kr. delegirane sodnije več bukev, ki jih je na svitlo dala, darovala za zapornice v Križankih v prid tacih, ki so po nekaj časa tam priperti, ker so tam za take osebe posebno knjigarno napravili. V ta namen podarili so tudi gg.: kanonik Monsg. Jerau, Zadnikar in Gašper Jemec nekaj dobrih knjig. *)

Dne 15. januvarja pozdravila je katoliška družba Verhbosanskega nadškofa dr. Josipa Stadlerja pri njegovem nastopu škofovske službe v Sarajevu s telegrafično čestitko, ker dobro je sprevidela, koliko važnost ima v verskem in cerkvenem oziru ne le za to novopridobljeno avstrijsko deželo, nego tudi za vzhodnje kraje sploh ta dogodba, da se je po večstoletnem zatiranji katoliške vere zopet vpeljala cerkvena hierarhija v Bosni in Hercegovini.

Pretekli zimski čas imeli smo ob sredah zvečér spet znanstvene govore v društvenih prostorih, kteri so

*) Ako bi še kdo hotel v ta blagi namen darovati kake dobre katoliške bukve, naj jih oddá pri milg. proštu dr. A. Jarcu. Vr.

bili jako zanimivi, mični in podučni. Govore so imeli gospodje: Kauonik dr. Čebašek, Msg. Jeran, dr. Jeglič, prof. Marn, Keržič, Flis in Lazar. — Govori v društvu bili so tudi ob času tombol. Poleti pa so bile po navadi za društvenike ss. maše pri Materi Božji na Rožniku.

Udov šteje katoliška družba sedaj 664, to je, 430 iz Ljubljane; 234 pa vnanjih. Na novo pristopilo jih je preteklo leto v Ljubljani 35, zunaj Ljubljane 22, zlasti po prizadevanji vpokojenega župnika g. Ign. Eržena v Idriji in Mirnskega župnika g. Fr. Jarca; — toraj 57 vseh skupaj. Umerlo jih je 9, ki so: Marija Lenče, vpokojena župnika Anton Jerina in Jožef Podobnik, Urša Šmid in Marija Hace; zunaj Ljubljane, kolikor je znano, 4, t. j. duhovni prošt Simon Vilfau, Jožef Pretnar, Janez Stritar in Jakob Košir. Več jih je iz družbe izstopilo; kakih 5 je izstop naznanilo, mnogi že več lét nič ne vplačujejo in molčé kažejo, da niso več družniki.

Tombol napravila je bila leta 1882 katoliška družba svojim udom pet. Čistega dohodka so te dale 233 gld. 46 kr., od kterih se je porabilo 62 gl. 10 kr. za uboge, ki jih podpira Šentjakopska konferenca Vincencijeve družbe. V ravno ta namen se je obernilo tudi tistih 22 gl. 28 kr., ki jih je družba pri ss. mašah na Rožniku dobila pri darovanju. Le v gotovini je tedaj katoliško društvo omenjeni Vincencijevi konferenci podelilo 84 gl. 38 kr., razun drugotne pomoči, ki ji je, kolikor je bilo mogoče, vselej rado skazovalo.

Nekoliko dobitkov za Tombole je društvo zastonj dobilo po nekterih blagih dobrotnikih in dobrotnicah. Kakor so: Meščan g. Jak. Kobilica; gospa grofinja Sofija Auerspergova, gospa Hofbauerova, gospodičina Bučarjeva, sestre družine Doberletove, Neža Rozman, Jera Hribar, gospa Turkova.

Glasi katoliške družbe so namesto majhnih zvezkov po 2 poli prošlo leto na svitlo prišli samo v enem zvezku, ki pa obsega 10 pol.

Razun občnega zbora, ki je bil 22. sušca, imel je odbor skozi leto šest sej. Kaj se je v njih obravnavalo, je viditi iz dotičnih zapisnikov.

Po nekterih opombah oziroma na dr. Bleiweisov spominek, narodni dom in zgubo verlega uda dr. Ant. Jegliča, ki je šel v Bosno, poroča prečast. gosp. predsednik o blagajniških zadevah to-le:

Dohodkov je društvo imelo l. 1882 908 gl. 2 kr. in sicer iz letnih doneskov društvenikov 661 gl. 3 kr., od raznih druzih doneskov pa 246 gl. 99 kr., to je:

1. Gotovine iz ostanka ob koncu leta 1881	19 gl.	6	kr.
2. Od 4 Tombol	174 „	36	„
3. Na kuponih deržavnih obveznic .	27 „	30	„
4. Za prodane knjige	12 „	82	„
5. Za prodan star papir in podobe .	10 „	45	„
6. Pripomočki k časnikom	3 „	—	„
Skupaj	246 gl.	99	kr.

Troškov pa je bilo 858 gl. 14 kr., kteri se posamezno razdelé tako-le:

1. Za stanovanje	204 gl.	—	kr.
2. Za svečavo	13 „	56	„
3. Za kurjavo	15 „	30	„
4. Za služabnika	144 „	—	„
5. Za pisarne potrebe	— „	—	„
6. Za knjigarno	112 „	33	„
7. Za tiskovine	228 „	38	„
8. Razni stroški	140 „	57	„
Skupaj	858 gl.	14	kr.

Posamezni izdatki, kakor tudi dohodki, razvidijo se iz končnega računa in glavnega zapisnika, ki se tukaj znajdeta. V pojasnilo precej znatne svote v rubriki „razni stroški“, treba je omeniti, da se je za nakupljeno deržavno obveznico (Noten-Rente) št. 351.410 od 100 gl. vrednosti izdalo 75 gl. 97 kr., za nakupljene dobitke pri Tombolah 16 gold., zastavonoscu pri sprevodu umerlih društvenikov in pri cerkvenih obhodih 13 gl. Dalje so med njimi izdatki za novo vstanovljeno podučno napravo za delavke, v skupnem znesku 17 gl. 54 kr.

Ako se od gori omenjenega zneska dohodkov 908 gl. 2 kr. odštejejo troški 858 gl. 14 kr., ostane konec leta 1882 še 49 gl. 88 kr. gotovega imetka.

V novi društveni odbor so voljeni gospodje: Bohinec Žiga, dr. Čebašek Andrej, Čibašek Anton, Dogan Janez, Flis Janez, dr. Jarc Anton, Jemec Gašpar, Msg. Jeran Luka, Jerič Jožef, Keržič Anton, Klein Anton, Kljun Dragotin, Kolar Matija, Kraševic Kajetan, Kunčič Juri, Lahajnar Dragotin, Marn Jožef, Močnik Matej, Polak Alojzij, Pirnat Tomaž, Resnik Jožef, Rozman Jauez, Zadnikar Valentin, Zupančič Anton.

Vstanovljeni so tudi odseki za knjigarno, slovstvo itd. Prosi se tudi priljudno, ako bi bil kdo voljan, res dobrih in spodbudnih bukev, zlasti slovenskih, za društveno knjižnico darovati, da bi jih blagovolil oddati n. pr. pri preč. g. predsedniku, ali pri kakem odborniku.

Iz Ljubljane. (*Božji grob pri Ljubljani.*) Bela naša Ljubljana ima v svoji okolici mnogo krajev, kamor Ljubljančanje ob nedeljah in praznikih v obili množici na božja pota zahajajo. Tako na Šmarno goro, Dobrovo, na bližnji Rožnik, posebno tudi še k Božjemu grobu. Ker tedaj že od nekdaj posebno v štiridesetdanskem postu Ljubljančanje med tednom, najbolj pa ob nedeljah, prav obilo zahajajo k Božjemu grobu, naj postavim tukaj nekoliko zgodovinskih čertic o tem Božjem grobu.

Zraven cerkve sv. Štefana, po kteri se tudi kraj Štepanja vas imenuje, na desni strani stoji mala kapela z grobom Zveličarjevim. Kakor nam latinsk napis na kapeli priča, in zgodovinar Valvazov (v 11. knjigi na str. 696 svoje „Ehre des Herzogthums Krain“) pripoveduje, bila je ta kapela zidana l. 1653. Dal jo je postaviti Janez Andrej pl. Stemberg, tedanji prošt ljubljanski, kteri je tudi, kakor Valvasor nadalje pripoveduje, v ljubljanskem samostanskem predmestju dal postaviti kipe s podobami Kristusovega terpljenja. Latinski napis, v slovenščino preveden, se glasí tako-le: V spomin Terpljenja in Pokopa Gospodovega je postavil, zidal in z dohodki oskerbel to kapelo Janez Andrej pl. Stemberg, prošt v Ljubljani, leta MDCLIII. Ta Stemberg je bil od l. 1650—1653 prošt v ljubljanski stolnici, od l. 1653—1666 pa prošt Novomeški in ob jednem tudi nadmašnik slovenske krajine in škof in partibus*) v Skopiji v Bulgariji ter svetovalec cesarju Ferdinandu III. Umerl pa je 18. mal. travna l. 1666. Kako zeló je bilo blagemu proštu in škofu na tem ležeče, da se tudi zanaprej ohrani ta kapela z Božjim grobom, in da se v nevgodnih časih kje ne opusti in ne pozabi, kaže nam tudi njegova oporoka od 15. mal. travna 1665. V njej je zapustil precejšen znesek za Božji grob, da se tu naredí „beneficium simplex“, to je, da se nastavi duhovnik, kteri mora le dotično število ss. maš opraviti na-leto, ni pa potreba, da bi tudi tukaj stanoval in verne duhovno oskerboval. Kaj lepo nam kaže v njej tudi, kaj ga je napotilo, da je vstanovil beneficium, namreč: „v hvaležen spomin, da je Bog v odrešenje človeškega rodú, ki je po grehu našega pervega očeta Adama zašel, ter se pozneje po velikih hudobijah in pregrehah zagrešil, po-

*) To je škof v tacem kraju, kjer je bil nekdaj škofovski sedež, dokler so bili še kristjani, sedaj pa, ker niso več kristjani tam, tudi škofovskega sedeža ni, če se pa spreobernejo, potem postane ta škof in partibus njihov škof.

sredoma presvete Marije Device, svojega edinorojenega Sina poslal, kteri je s svojo kervjo svet očistil in pripeljal na pot večne sreče. Nadalje v spomin sv. Trojice, terpljenja Gospodovega, sv. Device Marije, ss. aposteljnov Petra, Pavla in Andreja, potem sv. Štefana, pervega mučenika, in slednjič za to, da bi se ljudstvo vedno bolj spodbujalo k češčenju Božjemu." Tako se tedaj glasí oporoka blagega prošta. Izveršiti pa so imeli oporoko Štefan Belčič, dekan v Novem mestu, Matija Kastelic, kanonik tudi v Novem mestu, in Friderik Dilanec, in ti so naredili 30. mal. travna l. 1680 v Ljubljani pred kanonikom Jan. Jernejem Gladíčem vstanovno pismo, ktero je poterdil še tisti dan tadanji škof ljubljanski Jožef grof Rabatta. Vsled tega pisma mora oni, kteri dobí ta beneficium, ali kak drugi duhovnik namesto njega, pri sv. Štefanu v štiridesetdanskem postu opraviti vsak dan eno sv. mašo, razun tega pa še vsak petek skozi celo leto, potem na dan najdenja (3. vel. travna) in povišanja sv. Križa (14. kim.), na dan sv. Štefana in sv. aposteljna Andreja. Dan po prazniku sv. Andreja pa peto sv. mašo za mertve, pri kteri se mora zvoniti. Tudi mora podariti beneficijat na praznik sv. Miklavža knezoškofu, kteri ta dan sv. mašo v stolnici opravlja, v spomin udanosti gorečo voščeno svečo. Verhu tega mora pa oskerbovati kapelo Božjega groba in vsako leto dijaku iz rodovine Stembergove ali Gladičeve, kteri se na Dunaji ali v Gradcu šola izplačati 50 gl. vstanove. Tudi beneficium zamorejo dobiti v pervi versti le sorodniki ali prijatelji vstanovnika iz rodovine Stembergove ali Gladičeve.

Ker so se pa v vojskinem času l. 1809 dohodki tega beneficija zeló zmanjšali, zato je ostal skozi pol stoletja brez beneficijata; še le v novejšem času se je zopet postavil in ta je sedaj g. Friderik Ignacij vitez Friess, kanonik pri stolnici na Dunaji.

Kako so naši pobožni Ljubljančanje že pred dvesto leti radi in v obili množici zahajali k Božjemu grobu, kjer so si iskali pomoči v dušnih in telesnih potrebah na grobu Križanega in se tolažili v svojih revah in nadlogah, priča nam tudi Valvasor. Ko omenja, da je prošt Stemberg dal kapelo zidati, pravi: „da posebno vsak petek v postu velika množica pobožnih ljudí tje doli zahaja, in da jih mnogo velike križe na ramah nese tje doli in zopet nazaj". Enako, nam tudi poroča, da so veliki petek napravljali oo. jezuiti procesijo in sicer od l. 1617, pri kteri se je kazalo terpljenje Kristusovo v podobah, in pri kteri so se mnogi tudi bičali ali nosili križe na ramah v pokoro za svoje grehe.

Iz teh kratkih besed našega zgodovinarja vidi se, kako spoštovanje so skazovali že od nekdaj Ljubljančanje presvetemu grobu Kristusovemu, da so celó težke lesene križe nosili na ramah doli in nazaj. To pa so delali v pokoro za svoje grehe in v hvaležni spomin onega presvetega križa, kterega je nesel naš Zveličar na goro Kalvarijo, da z njim reši človeški rod večnega pogubljenja, ter da ga po lesu sv. Križa zedini zopet s Stvarnikom, od kterega se je ravno po sadu lesa ločil.

K sklepu naj pristavimo še nektere želje v prid takim, ki hodijo k Božjemu grobu. Ako bi kdo stal na mostu pri mitnici in bi vsacega gredočega poprašal: „Ti, ali želiš hudo poškodovan od Božjega groba nazaj čez most iti?" — bi gotovo vsak odgovoril: „Tega pa me Bog obvari!" Da tedaj vsak z dobičkom in nobeden poškodovan od Božjega groba nazaj domú ne gre, je prav goreče želeti to-le:

1. Da bi Ljubljančanje in drugi ljudje, ki v postu tako pogosto tje doli hodijo, p o s t a n e s k r u n i l i po kerčmah ali po druzih potih, v pregrešnih drušinah itd.

2. Da bi med duhovnim opravilom zunaj cerkve ne ostajali, ampak res pobožno v cerkvi molili.

3. Da bi v svojih farnih cerkvah zarad tega božje službe ne opušali (n. pr. postnih pridig ob nedeljah, kar se pogosto zgodí).

4. Obiskovanje naj bi sploh ne bilo le kar za kratek čas, ampak zarés božja pot.

Iz Doba Lansko leto 23. aprila umerl je tukajšni gosp. kaplan Fr. Rus. Dobljani se ga hvaležno spominjajo v molitvah, pri ss. obhajilih, darujejo ss. maše za dušo pokojnega gospoda. Želé pa tudi in so pripravljeni kaj pripomoči, da se napravi rajnemu gospodu spodoben nagrobni spominek. Ker so, kakor mi je znano, čč. gg. sošolci pokojnega enacih željá, naj blagovolijo, kar kteri po dobri volji more ali hoče pripomoči, poslati podpisanemu, ki je pripravljen poskerbeti za napravo dostojnega nagrobnega spominka.

Fr. M e k i n e c, kaplan v Dobu.

Iz Goriškega. Častiti gg. duhovni Solkanske fare so novemu v. č. Poreško-puljskemu škofu mons. A l o j z i j u M a t. Z o r n-u o njegovem posvečenji darovali v podobi velike table natisnjeno naslednje vošilo:

V deželi naši bil je apostolski car,
Narodom Avstrije preljubljeni vladar;
Prišel je kakor dober oče mej sinove,
Nam milostno bogato je delíl darove.

Posebno radost pa nam je v serca vlíl,
Ko je, Alojzij, Tebe škofa počastíl.
Ta čin vladarja, oj, deželo vso raduje,
Izredno pa sobrate Tvoje navdušuje.

Da ločiš se, da greš od nas, Alojzij Ti,
To žali nas, to grenko v serce nas bolí;
A čast vzvišena, ki Tebe zdaj ogrinja,
Ločitve grenke čute v radost nam spreminja.

Krepost, ponižnost Tvoja, Tvoja učenost,
Vladika! Ti do serc bo Tvojih vernih most;
Sam Bog pa blagoslavljal bode Tvoje delo,
Da bo za ljudstvo vspéh, za Tebe krono imelo.

Podpisani:
Jan. Ev. Kolarčič, Št. Pahor, Jos. Mašera, Vinc. Štubelj, Andr. Leban, Ant. Božič, Bl. Gerča, Jos. Bajic, Fr. Leban, Jan. Jarec, Jos. Godnič.

Monsign. novi škof je 28. pros. delil sv. birmo v Gradu; potem enako v Ogleju, v Fiumičeli in Ronkah. Pervačino, svoj rojstni kraj, je obiskal 31. prosinca. Povsod je bil sprejeman z velikimi slovesnostmi. Na svečnico pa je v uršulinski cerkvi v Gorici blagoslovil sveče in imel pontifikalno mašo.

Dubica bos., 2. sveč. 1883. Poslanih 12 gl. 20 kr. za svete maše sem prejel, retribuat Deus! — Danes naj pa še o vremenu tu pri nas kaj opomnim in o zemlji. Preteklo leto bilo je prav deževno, posebno pa še jeseni; sneg je prišel ravno pred Božičem, da je zemlja odejo dobila, ki pa ni ostala cela, ampak kmalo so se pokazale černe kerpe na nji, ter je zdaj sneg popolno zginil. Sveti trije Kralji so prinesli precej strupen mraz, ker je burja začela pihati (ta pa je merzla še celó v Rimu), ter pihala po malo skozi 14 dni; zdaj pa je zopet jugovo, ter danes, Svečnice dan, tako toplo, da mi je bilo na solncu v zimski obleki že kar vroče. Poletje, kadar je bolj suho od lanskega, mora biti precej vroče; vendar pa mislim, da celó preveč ne, ker nas obdaja precej visoka planina Kozara, na kteri hrasti, smreke in bukve rastó. Zemlja ob Uni in Savi se v Bosni šteje med naj rodovitniše kraje, donaša 10 do 20 zern, kakor je slabša ali boljša; ali gnoja skor nobena njiva nikdar ne okuša,

kako rodovitna bi tedaj bila zemlja, ako bi bila kaka leta gnojena in dobro obdelovana! Dobiva se pa o prilikah, kadar so posedniki turčini v denarnih zadregah (sicer ne prodaja nikdo nič, ali pa prav drago), bosansko oralo, to je, polovina avstrijskega orala, od 15—40 gld., toraj avstrijsko oralo od 30—80 gld. — kakor je zemlja slabeja ali bolja, pa bliže ali dalje od mesta.

Seje se največ pšenice (ktere pa nikdo nikoli ne pleve, zato je navadno polna raznih smeti), in pa koruze ter ovsa in ječmena; reži ne sejejo Bosanci, čeravno raste po skušnjah naselnikov prav lepa in rodovitna; tudi ajde ni kmalo videti; naselniki so jo poskušali sejati, ali kakor sem sam jo videl in so mi potem pripovedovali, sejali so jo že mesca maja, ter se niso nič kaj ž njo hvalili. Pa kako bi rodila v naj hujši vročini? Povedal sem jim, kdaj se seje na Kranjskem, ter svetoval, naj jo poskusijo to leto sejati nekaj konec julija, nekaj pa še kasneje do velikega Šmarna, bodo videli, ktera bode bolja; tudi detelje še nič ne poznajo, — oh, kolika bi narastla! Kupus, to je naše zelje, se tako slabo oskerbljuje, da sem se le čudil, kako ga more kaj biti. Videl sem, da je Bosanec na vertu samo rušo spodrezal ter v stran vergel, potem pa je kar s količkom v neprekopano zemljo luknje zvertal ter sadike vanje zatolkel in bil je kupus vsajen — okoli sv. Antona; okoli velikega Šmarna je delal že prav lepe glavice, ki so sicer ostale drobne, ali bile so prav terde. Enako je še tukaj nekako vse v pelnicah povito, bodi si poljedelstvo, vertnarstvo, ali živinoreja, ali razna rokodelstva, čeravno smo na meji vojaške granice, ktera je pač malo napredovala pred sužnjo Bosno, ter več spotiklјeja Bosni dajala v moralnem življenju, kakor pa lepega zgleda v materijalnem; tako se sodi o bivši vojaški krajini.

Tukaj v Dubici se bode zdaj ustanovila fara katoliška s hervaškim jezikom v cerkvi in šoli, toraj bi tudi Slovenci zamogli se sem naseliti, kar tam v Maglaju, kjer sem bil lansko jesen, zbog čisto nemškega jezika nisem nikomur svetoval, ampak sem mnogim odsvetoval. Ako bi kdo želel sem priti, bi mu bilo treba podvizati se; zemljo mu lahko dobim po omenjeni ceni kar zunaj Dubice, ali četert do pol ure proč. Posrečilo se mi je, da imam 60 bosanskih orál v enem kosu razprodati, da bi toraj samo katoliki zamogli to zemljo v roke dobiti; zamorem pa tudi posamezne kosove po 3, 6, 10 do 15 orál skup ponuditi, kdor bi jih želel. Prodaja sicer turk samo za gotov denar, čakati navadno neče nič; ali kdor bi ne mogel vsega to leto plačati, bi mu oskerbel, da bi zamogel tudi nekaj še le drugo leto poravnati.

Bati se pa tukaj turka ni treba; zdaj brez orožja je neznano plašan; puntal se ne bode, ker na 1 turka je gotovo 20—30 kristjanov starovercev, kteri ga silno čerté. Ravno zato bi pa katoliki s turkom prav lahko izhajali tudi v mestu, kjer bi zamogel kupiti kuče z vertom od 300 do 500 gold., kakor ima več ali manj zemlje, naj veči vertovi je imajo okoli 1 bos. oral, ter so dalje ali bliže čaršije (terga). Zdaj se mi ponuja 13 kuč, 7 turških, pa 6 serbskih.

Kdor ima r e s n i č n o v o l j o sem se naseliti, mu rad še na druge vprašanja odgovorim; ali samo iz radovednosti ali znaličnosti naj me nikar nobeden ne nadlegva, ker bi bilo potem celó preveč posla z odgovori. Sploh mislim, da sem naj potrebniše stvarí zaznamoval; zdaj pa z Bogom! Val. Lah.

Iz južne Afrike imamo veselih naznaníl o misijonu naših bosanskih Trapistov. Znano je, da je angleška vlada poklicala Trapiste v svoje posestva v južno Afriko, kar kaže, da ondotna vlada se bolj zanaša na olikovanje po katoliških ubogih mnihih, kakor pa na kake bibliško-protestanške družbe. Dobili so bili menihi od angleške vlade velik kos ledinske zemlje ob južnem afrikanskem obrežji, kjer pa pri vsi nezmérni pridnosti niso mogli nič opraviti, menda zarad pomanjkanja vode. Preseliti so se toraj morali v vodenčno in rodovitno okrajino „Natal". Zemljiše je ondi zeló obljudeno in rodovitno, pa sprejemno ljudstvo za keršansko omiko, toraj bodo Trapisti ondi napravili šolo in pozneje ubožnico z delavno ali obertnijsko učilnico.

S perve naselbe se je bil preč. P. Franc povernil v Evropo, nekaj v redovnih zadevah, nekaj zbirat pomočkov za misijon. Med tem pa se je misijon pod vodstvom č. P. Jožefa preselil iz Dumbrody-a v Natal, kjer se preč. g. škof Jovilet v Pietermaritzburgu prav prijazno pečá za té redovnike. Od srede grudna so Trapisti ondi vstanovljeni. Med tem pa se je tudi P. Franc iz Evrope tje povernil in po viharni morski vožnji je 10. grudna dospel v Port-Elisabeto. Ondod je po večdnevni železnični vožnji dosegel škofov sedež v Pietermaritzburgu, in po daljni štirdnevni ježi na konji je prišel v št. Mihael, sedanji trapiški stan; 24. grudna je poslal pismo do znanega Br. Caharija, iz kterega naj važniše rečí povzamemo.

P. Franc kliče: Te Deum laudamus! našli smo domačijo pod afrikanskim obnebjem na oblagodarjeni in rodovitni Natalski zemlji, kupčija je sklenjena in ara dana. Vse je sodnijsko podpisano in jutri že dobim zemljevid (mapo) našega posestva (okoli 880 avstr. orál). Prelepa dobra zemlja je, dosti lesa za kurjavo, vedno živ potok, zadosti velik in močen, da razne naprave lahko góni, se vije skozi vse posestvo. Narašča se s studenci in napeljal bi se tudi lahko na polja; toda umetnega namakanja tukaj nikoli ni treba. Kamna za zidanje je dosti, ne daleč od železnične postaje Pinetown-a (r. Pajntavn), ki je malo mestice, $1\frac{1}{4}$ ure od Durban-a (zavetnika natalskega), in $3\frac{1}{4}$ ure od sedeža katoliškega škofa.

Do novega leta, upam, bomo imeli že znatnih prostorov in staniš iz plehnatih kolib.

Obnebje je táko, da bi tukaj zmeraj lahko živeli v šotorjih. Vsakdanji morski vetrovi hladijo prehudo vročino, in po leti (zdaj) je hudo germenje navadno hladivni, čistivni dušek.

Kakor so bili bratje pred mojim prihodom pobiti, tako so zdaj veseli! Vsi smo nezmérno razveseljeni, da se véliki, dobrotljivi Bog tako milostno na nas ozira in tako očetovsko skerbí za svoje otroke...

P. F r a n c, prijor.

Pervi amerikanski mučenec.

O merzlem dnevu mesca vinotoka 1643 je priplula ladija po ponosni reki, ki je večerna meja takratne vasí Novi Amsterdam, zdaj pa je véliko mesto Novi Jork. Bila je na ladiji vesela in šumeča družba protestanških Holandezov. Nekoliko pri strani pa je molčé in zamišljen sedel mož srednje starosti, čegar obličje je kazalo grozne bolečine. Duhovite očí, blagoserčnost na obrazu in ostanki meniške haljine na životu — vse to je razodevalo, da je katolišk duhoven.

Po rokah je imel polno rán od vžiganja, in iz mnozih, kakor tudi z glave mu je kri curlela. Ta mož je bil jezuitovski misijonar P. Izak Jongues. Poveljnik terdnjave Orange ga je bil ravnokar rešil iz dolge sužnjosti „Mohawk-Indijanov". Bili so ga pa tudi divjaki poprej hudo zdelali in z ranami obdali. Med drugim so mu bili grozoviteži na rokah in nogah nohtí iztergali, roke in noge izpahnili, in še druge grozovitosti so ž njim počenjali. Bog sam vé, kaj vse so ti Indijani njemu žalega storili. Njemu na strani je bil posekan njegov to-

varš Renné Goujal, in le kakor s čudežem je bil sam smerti odšel.

Ukljub preganjanju po Indijanih se mu je vendar posrečilo pridobivati ljudí za katoliško Cerkev, zlasti izmed jetnikov.

Protestant Bankraft piše o jetništvu P. Jongues-a med Mohawk-Indijani in pravi: „Na oddaljenem homcu v Mohawški dolini je postavil križ in je ondi molil k pravemu Bogu. Na lub vsacega drevesa je vrezal imé „Jezus“ in pa križ, in tako je v imenu Božjem to deželo v posest vzél.“

Ladija poslednjič dospè na odmenjeni kraj; urno napravijo berv iz desk in — pervikrat stopi katolišk duhoven na otok Manhattan, na kterem zdaj stojí Novi Jork.

V čast holanškemu poglavarju bodi rečeno, da je P. Jongues-a sprejel z naj veči postrežljivostjo in z naj veči prijaznostjo. Oskerbeli so ga z obleko, privolili mu spovedati dvojico katoličanov, ktera sta takrat bila vsa katoliška Cerkev v Novem Jorku, in pridobili so mu, da se je brezplačno prepeljal v Evropo. (Kdo vé, koliko mescev je takrat terpela ta vožnja!)

V Evropo dospevšega je vse preslavljalo, častilo. Knezi in grofi so tišali k njemu spoštovanje mu skazovat, celó Ana Avstrijanska, francoska kraljica, si je v srečo štela, razdjane in skažene roke in noge P. Jongues-u poljubovati.

Goreči misijonar pa ni mogel sterpeti brez svojih ljubljenih Indijanov; kmalo se je vernil v Ameriko, kjer je 18. vinotoka 1646 po Mohawk-Indijanih preterpel smert mučenstva. Truplo njegovo so vergli v reko Mohawk, in glavo so visoko na kol obesili.

Njegova kri pa ni tekla zastonj. Že takrat je bil dan blizo, da so se prevzetni Mohawkarji v česenji klanjali pred imenom Božjim; 35 lét pozneje je bilo keršenih že 2225 Indijanov! Kmalo potem so v Onondagi zidali cerkev in zdaj cvetó številne katoliške srenje po dolu, ki je po terpljenji P. Izaka Jongues-a posvečen, s kervjo pervega amerikanskega mučenca. (Sendb. Augsb.)

Razgled po svetu.

Iz Zagreba. Presvitli nadškof verhbosanski dr. Jož. Stadler se je vernil 14. u. m. v Sarajevo s svojega „romanja“. Prečast. o. Elija Cavarović, frančiškanski provincijal, je ostal še v Rimu ter čaka končnega rešenja prašanja o duhovnijah.

V Djakovem je preč. gosp. kanonik Gašpar Radić postal veliki predstavnik in naslovni škof z naslovom „de Risano“.

Postne pridige v štirdesetdanskem postu so v Zagrebu vsaki dan, zunaj ponedeljkov. Razun tega bodo duhovne vaje za ljudstvo v cerkvi Marije Device od cvetne nedelje do vélike srede. V cerkvi oo. Frančiškanov se bode ves post o ponedeljkih in četertkih vodil križev pot — ob 3 popoldne. („Kat. L.“)

Dunaj. (*Spreobernjenja.*) Preteklo leto je na Dunaju 181 oséb iz judovstva prestopilo v katoliško Cerkev. Med temi je moških 101, in 80 ženskih; 6 je zdravnikov, 3 profesorji, 3 pravdosredniki, 2 učiteljice, 10 študentov, 2 častnika, 3 c. kr. vradniki, 1 pravniški praktikant, 4 časnikarji, 1 akademiški slikar, 1 bankir, 12 tergovcev in praktikantov, 4 kazališne osebe, 1 glasbenikar, 7 rokodelcev in tiskarjev, 27 poštevnih pisarjev, štacunskih pomočnikov in zasebnih vradnikov, 16 delavcev in delavk, 1 služabnik pri železnici, 2 posla. Ti so v starosti od 14 do 64 lét. Večina moških je prestopila v 30., večina ženskih v 25. letu.

Kakor se iz tega vidi, je pri teh spreobernjencih močno zastopana inteligencija. Ako se pomisli, kako neslane basni za gotove resnice pripoveduje judovski Talmud (naučne bukve), se ni čuditi, ako judje, kteri so zmožni za zdravo mišljenje, prihajajo k studencu resnice. Med drugim se bere v omenjenih judovskih postavskih bukvah ta-le neslanost: Neki rabi je bil neki dan stopil v Abrahamov grob. In našel je Abrahama, ko ga je ravno njegova žena Sara uší očiševala. Dalje pripoveduje na tem mestu Talmud, da na tistem mestu počivajo tudi Adam in Eva, Izak in Rebeka, Jakob in Lea, in da vsak dan gredó malo okrog na sprehod, in prerok Elija da je njihov domači služabnik, ki jim vsak dan pripravi vode za umivanje. Neki dan pa ga ni bilo, nad čimur so se gospodje Adam, Abraham, Izak in Jakob, pa tudi gospé zeló čudili. Kadar pa drugi dan zopet pride in je prašan, zakaj ga ni bilo prešnji dan, je odgovoril, da včeraj, ko je imel neko sporočilo v nebesih opraviti, ga ni opravil in zató je dobil toliko batin, da je imel bolečine na spodnjem životu in mu toraj ni bilo mogoče priti. (Gl. Judenspiegel, dr. Justus, Paderborn 1883, str. 21 in 22.)

V Talmudu Baba Bathra str. 75 pripoveduje eden rabi-ev to-le: Prišel je (on, rabi) svoj dan na neki kraj, kjer sta se nebo in zemlja dotikala. Nebo pa je na tem kraju imelo luknjo in ko je to videl, je prijel culo, ki jo je imel seboj, in jo je v to luknjo vtaknil, da jo bo čez nektere ure, ko se je imel opočiti, zopet iz nje vzel. Kadar pa pride in hoče culo vzeti, je ni več našel in se je zato prav hudo ustrašil, ker se je bal, da je bila morebiti ukradena. Prišel pa je v tem neki mož in ta mu je reč pojasnil. Rekel mu je mož namreč: Nebo se vsak dan enkrat privertí okrog zemlje; naj le pričaka druzega dné tega časa; takrat, kadar nebesni ték luknjo zopet na ta kraj prinese, bodo tudi one reči zopet tukaj. In zaterdil je rabi pri svojem poštenji in kakor res je on rabi, da naslednji dan natanko tisto uro, v kteri je včeraj rečí tje položil, je nebo priletelo z njegovo pertljago. On (rabi) da je zdajci zagledal luknjo, kamor je bil položil culo, je roko stegnil, si svojo culo vzel in jo je od ondod potegnil. — Tacih pravljic, pristavlja pisatelj, je v Talmudu na tisoče.

Toda vse hujši, kakor te čenče, so Talmudove postave oziroma na obnašanje judov do „akum-ov“ (kristjanov), kterih 100 ima omenjena knjižica prestavljenih.

Prusko. Veliko govorjenja in pisanja je napravilo neko pisanje pruskega kralja in nemškega cesarja Olema do sv. Očeta Leona XIII, ktero zadeva poravnavanje med Prusijo in Rimom. Ta reč nima le samo velikega pomena sama na sebi, temuč poterja tudi pregovor: „tempora mutantur, nos et mutamur in illis“. Gotovo mnogi še pomnijo, kako zamerdljivo je bil stari Olem pred nekterimi leti odgovoril, ko mu je pokojni Pij IX pisal lepo in podučno pismo. Da je zdaj pa sam prijazno pisal Pijevemu nasledniku, to ima velik pomen, pa tudi upanje, da bojo veliki gospodje kaj dognali, čemur razni diplomati deržavniki niso zmožni. Bog daj; prelivanja kerví je že odveč, kakor tudi prepira in samosilnega postavodajavstva liberalcev.

Nemški rudečkarji so na Švicarskem kupili grad Wyden in hočejo ondi napraviti mednarodno tiskaríjo ter izdajati rudečkarsko ljuliko in osat. K temu praša „Apostolat der Presse“ v Freiburgu: „In kdaj že bodo goreči katoličani, kterim bi se zdelo od zdihovanja k djanju prestopiti, poslednjič spregledali, kolika silna moč je v tem orožji v sedanjih bojih? Filii tenebrarum

prudentiores... O kaj pa da, otroci teme, da se Bogu smili! so pač bolj prebrisani, kakor pa otroci luči."

Ravno ta list po „Pressvereinsbotu" piše pod napisom „Avstrija": „Hvala Bogu! Vedno bolj splošno prihaja prepričanje, da vsa novošegna olika po tiskarstvu — kakor denar — je v judovskih rokah! Psuje in jezí se svét čez judovsko časništvo — to je pa tudi vse. Nemarna navada ali tudi bojazljivi strah pred ljudmí jih toliko zaderžuje, da moško ne stopijo v boj zoper malopridno časništvo. Psujejo in kupujejo in beró! Ali je mogoče kaj bolj nespametnega, kakor to! Poznaš nevarnost in ji naproti dirjaš — vidiš brezno in se v taisto stermoglaviš! Bodi vendar mož in ne daj se v pogubo vleči; določna volja vse premore.

Zato te prosim, ne terpi v hiši nobenega malopridnega časnika — bodisi judovski ali framasonski — in v tem pomenu delaj tudi pri svojih znancih, zlasti po gostilnicah svoje srenje si prizadevaj, da se strup odpravi in dobri časniki pridejo na mesto zanikarnih."... (Pač potrebno: examen conscientiae — ne le po gostivnicah in čitalnicah, ampak tudi še drugod.)

Šv carsko. Vsa izverstno olikana, verla in določna duhovšina Lucernskega kantona je imela shod, na kterem je (ob kratkem povzeto) to-le sklenila:

1. Duhovstvo vsega kantona protestira zoper nespodobnosti, zoper obrekovanja in sumničenja, ki se od brezvérskega in Cerkvi sovražnega časništva vzdiguje zoper kantonske duhovne. Posebej protestira zoper nesramno očitanje, kakor da bi duhovstvo s svojim postopanjem v šolskem prašanji namérjalo ljudstvo v nevednosti obderžati, češ, da to je njemu v korist. Mi delamo in se borimo za oliko ljudstva, ktera je pa mogoča le na podlagi keršanstva.

2. Toraj očitno in določno naznanimo, da časništvu, ktero napada podlage našega keršanskega ljudskega življenja in bogočastje naše sv. katoliške Cerkve gerdi, psuje in zaničuje, bomo vselej in zméraj z vso določnostjo nasprotovali, in da si nikoli ne damo vzeti pravice, keršansko ljudstvo z vso resnobo pred takim časništvom svariti.

Ne bilo bi odveč, ako bi bili verli Švicarji tudi ktero rekli o časništvu, ktero ni — ne krop ne voda!

Francosko. Pri pravdi zoper požigavce z dinamitom (v Monceau les Mines) je župnik Gauthier kakor priča terdil, da malopridna časništva so vzrok vsega tega hudega.

G. Galignani Messenger je mestu Parizu zapustil tri milijone frankov za zidanje bolnišnice v prid bolnim tiskarjem.

Francoski prostomišljaki sami svojo reč in francosko deželo ujédajo. Nekteri izmed njih že spoznavajo svojo lažnjivo pot. Znani Jules Simon je dal na svitlo knjigo, v kteri pravi med drugim: „Ako se prašamo, kaj smo poslednje tri leta storili, je odgovor: Šibre smo napravili. Inteligentne smo zniževali, ker smo jih množici podvergli, in zniževali smo množico, ker smo jo njene vere ropali. To je v malo besedah naša zgodovina." Na drugem kraju pravi: „Mi smo le otroci v rokah enega ali dveh strašivcev (enfants terribles). Skrajni čas je, da bi zopet dobili móž." Bukve imajo naslov: „Bog, domovina, svoboda", kar zadostno kaže, kakošne prepričanja vcepovati si pisatelj prizadeva.

Cejlon, kamor je znani epigtovski rogovilež Arabi-paša pregnan (ali mar na počitnice odpeljan?) je otok ob južnem čelu predrje Indije, in ima čez dva milijona prebivavcev, med njimi čez 100.000 katoličanov. V Sanskritu se imenuje Lankadvipa. V gostih gozdih prebivajo (najberže naj starodavniši domačini z imenom) „Vedas"; drugi prebivavci so Budisti, Hindu (= Indi, Vindi) in Arabci. Otok je bil dalj časa (od l. 1505) v portugieški oblasti, — od todi katoličani, pozneje v holanški; od l. 1815 Angleži ondi gospodujejo. — Arabi in njegovi tovarši se kaj dobro tam počutijo. Ko so se ti „jetniki" 11. pros. t. l. tje pripeljali, je angleški poglavar sam prišel na barko in se je prijazno pogovarjal z glavarji teh „jetnikov". Arabi stanuje v lepi hiši, ki stojí na prijetnem prostoru. — Pred kaj leti so Angleži v drugem kraji na Jutrovem pred kanone postavljali in tako mesarili take, ki so se zoper Angleže takó pregrešili, kakor lani Arabi zoper egiptovskega namestnega kralja — ti mili Angleži, kako so se tako zeló poboljšali!?

Amerikanske novice. Kakošne poklone znajo Amerikanci rudečkarjem delati. „Kolumbia" prihod nekega dolgojezičnega govornika tako-le naznanuje: „Janez Most, plamenorudeči socijalist ali marveč anarhist, je včeraj prišel v Milwaukee, da bi tudi tukaj bruhal svoje hujskanja zoper kapital in lastino sploh. Sicer pa bodo javaljne veliko škode storile klobasanja „vélikega" gobca, ki očitno oznanuje zavratno morijo, poklanje vsih, ki imajo premoženje itd.; kajti po vsaki ceni mora z debelo plahto imeti glavo ometano, komur bi se šterk s svojo rudečkarsko-prekucijsko osnovo ne zdel prismojen."

Ta pa jo je skupila! Iz Hagenskega okrožja se naznanja nasledji mičen pripetljej: Malopridna deklina v šoli je bila kaznovana, kakor je zaslužila. Med prenehljejem malopridnica urno teče k materi in ji toži učenika. Ravno ko se je poduk zopet pričél, vidi stari učitelj mater vso raztogoteno priti po dvorišu. Stari „praktikus" pa si urno vé pomagati. Kar nanagloma otrokom zapové, kadar jim bo dal znamnje, da naj z enim glasom štejejo do sto. Razdražena starka priropoče in priklepeče v šolo. Znamnje je dano in na ves glas se pričnе: 1, 2, 3 itd. Ropotulja temu nasproti ne more zmagovati s svojim glasom. Vidi, da nič ne opravi, in odide.

V Quebeku je bil vstanovljen časnik z zoperkeršanskim namerdovanjem; škof je branje tega lista naznanil za nevarno, veliko naročnikov je odpadlo in list je nehal izhajati.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

12. sveč. S. Evlalija. — 13. S. Katarina Riči. — 14. (Kvaterna sreda.) S. Valentin. — 15. S. Favstin. — 16. (Kvaterni petek.) Spomin sulice in žebljev N. G. J. Kr. — 17. (Kvaterna sobota.) S. Konstancija. — 18. Druga nedelja v postu. S. Flavijan.

V molitev priporočeni:

Družinski oče brez službe serčno priporočen, da bi na priprošnje N. lj. G. in sv. Jožefa družina se rešila iz zadrég. — Černa duša, ki hudo preklinja, za spreobernjenje. — Hudo bolna na nogi. — Oseba v velikih dušnih bridkostih. — Deklina, prav goreča častivka Matere Božje, je že kake štiri mesce na pameti zmešana, ter so jo mógli domači dati v bolnišnico, je prav posebno priporočena v bratovsko molitev, da bi ji Bog po mogočni priprošnji N. lj. G. presv. Serca. in po priprošnji sv Jožefa in sv. Deodata zopet dodelil ljubo zdravje, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje. Ako se ozdravi, se bode zahvala v večo čast Božjo v „Danici" razglasila. — Žena, že kake dve leti tako bolna na

nogah, da ne more nikamor, pa tudi nobeno zdravilo nič ne pomaga, priporočena, da bi ji dobrotljivi Bog na prošnjo N. lj. G. dodelil zdrave noge, da bi mogla še v cerkev hoditi. Zahvala se naznani. — Nekdo za terdno zdravje in po božji previdnosti pravo spoznanje svojega poklica.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov IV. in V.)

12. svеč. Odpravi od sebe hudobne usta, in opravljive ustnice naj bodo daleč od tebe.

13. Tvoje oči naj naravnost gledajo, in tvoje trepavnice naj hodijo pred tvojimi stopinjami. (Berzdaj svoje oči in ne odpiraj z radovednostjo vrat dušnemu sovražniku. Tudi ne bodi potuhnjeno tvoje oko.

14. Ne glej zapeljive ženske; zakaj kakor satovje, ki se méd iz njega cedí, so vlačugine ustnice in glajši kakor olje njeno gerlo; njen konec pa grenek kakor pelin, in ojster kakor na oba kraja nabrušen meč. Njene noge gredó v smert, in njene stopinje peljejo v pekel.

15. Poslušaj me tedaj, moj sin! Daleč od nje (preč od nečistnice) si naredi pot in ne bližaj se durim njene hiše.

16. Gospod vidi pota človekove in vse njegove stopinje gleda.

17. Hudobnega vjamejo njegove hudobije, in vezí njegovih grehov ga zvežejo.

Listek za raznoterosti.

V Št. Vidu na Dolenjskem je 2. svečana umerl znani, obče ljubljeni in spoštovani župnik preč. gospod Matija Kulavic, knezoškofijski svetovalec itd. Umerl je po dolgi bolehnosti, pa po kratki bolezni na petek in pa ob 3 popoldne, ob enem na Svečnico ter v praznik Marije Device. Šel je tako po dolgem mučenstvu takorekoč po stopinjah Jezusa in Marije v boljši življenje v 52. letu svojega življenja.

Čez dvajset duhovnov je bilo v ponedeljek pri njegovem ginljivem pokopu, kterega je vodil milgsp. novomeški prošt Peter Urh, potem ko je preč. gosp. dekan Andr. Drobnič s prav ginljivim govorom pričo premnozega občinstva njegov spomin počastil. Pri smerti in pogrebu je bil tudi njegov preblagi brat dr. Jan. Kulavic, častni kanonik itd. na Dunaju. Upamo, da bode kdo od ondod ranjcega preblago življenje kaj bolj natanko popisal. Bog mu daj večni mir!

V Ternovem pri ilirski Bistrici je v ponedeljek, 5. t. m., po dolgi mertudni bolezni umerl prečast. verli ondotni gosp. dekan Matija Štrucelj. R. I. P.

Baron Schloissnigg, pred več leti bivši cesarski namestnik za Kranjsko, je 4. t. m. na Dunaju umerl, prepeljan pa je bil v Ljubljano in položen v lastno rakev pri sv. Krištofu, kjer počiva tudi njegova že poprej umerla žena. Bil je velik prijatelj ranjc. dr. Bleiweisa, naši deželi prijazen mož. Bog mu daj večni mir!

Iz novega imenika goriške metropole je razvidno, da se štejejo pod to nadškofijo 4 škofije: ljubljanska (s 558.241 katoličani), teržaška (s 312.291 katoličani), kerška ali Veglia (49.621 kat.), in poreško-puljska (87.613 kat.). Svoje prednike izpeljuje ta nadškofija že od časa sv. Mohora, ki je bil l. 63 pervi škof v Ogleji; vseh škofov, nadškofov in patrijarhov je bilo do l. 1751 skupaj 95 v Ogleji; Ogleji; vseh škofov, nadškofov in patrijarhov je bilo do l. 1751 skupaj 95 v Ogleji; po odpravljenji ondotnega patrijarhata stolujejo nadškofi pa v Gorici, in sedanji nadškof je 6. v versti; v Ogleji, kjer je zdaj le fara, pa še vedno stojí starodavna bazilika. Ta nadškofija šteje 7 korarjev in 8 častnih kanonikov, 16 dekanij, v kterih je 72 fará, 13 lokalij, 107 vikarijatov in 108 kaplanij; med njimi je 42 izpraznjenih služb; v druzih službah je 19 duhovnov, vpokojenih pa 48 duhovnov. Trije duhovni so spolnili po 60 lét mašništva, ki so vsi rojeni že v preteklem stoletji in med njimi so tudi prevzv. nadškof Andrej Golmajer. Devet druzih duhovnov je zlatomašnikov; šest gospodov bo pa letos imelo zlato mašo. — Redovnikov v peterih samostanih (frančiškanov, kapucinov, usmiljenih bratov in jezuizov) je 25 patrov in 29 laikov; tedaj skupno 54. — Redovnice (uršulinarice, usmiljene sestre, šolske sestre in sestre Previdnosti) bivajo v šestih samostanih in vstavih. — V centralnem semenišču imajo vse štiri škofije samo 62 bogoslovcev, in sicer: goriška 33, teržaška 19, poreška 4 in kerška 6; obiskujejo tudi trije frančiškani bogoslovje III. leta. — Umerlo je 8 duhovnov.

V Zagrebu zopet potres grozí. Preteklo nedeljo je hudo ostrašil obiskovalce v gledališu.

Rimsko. V bližnjem zboru papeža s kardinali 26. t. m. bodo sv. Oče novima kardinaloma Bianchi-u in Czacki-u izročili kardinalski klobuk. Izvolili bodo tudi več poljskih škofov.

Lahi kaznovani na morji. Veliki laški parnik „Ausoria“ se je ob tripoliškem obrežji v hudem viharji popolno razbil. Kapitan in 19 mornarjev je utonilo; drugi mornarji in popotniki so rešeni.

Grozne povodnji se godijo zdaj v severni Ameriki; veliko mest je pod vodo, silno razdevanje, škoda velika.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. L. V. 1 gl. — L. D. 50 kr.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Osilnice 65 gl. — Pri čč. gospéh Uršulinaricah oddano 9 gld. 88 kr. — Iz Mengša 30 gld. — Iz Šent-Jerneja 62 gld.

Za afrikanski misijon: Gnja. T. Bučarjeva 1 gld. 10 kr. — M. Gerjol 1 gl.

Za Ratisbona v Jeruzalemu: G. L. V. 1 gl.

Za Božji grob v Jeruzalemu: Gnja. V. Melcerjeva 1 gld.

Za bratovšino sv. Bonifacija: Gnja. V. Melcerjeva 1 gld.

Za sv. Detinstvo: Č. g. Franc Perpar 13 gl. 50 kr. — Marija Prosenec 4 gl. 6 kr. — Z Ihana po č. g. Jan. Dolžanu 13 gld. — Dobrotnica 1 gld. — Dobrotnica po preč. g. kan. A. Urbasu 5 gld. — Č. gosp. župnik Fr. Eržen 1 gl. — M. Škerjanec in L. Krek 2 gl. po č. g. J. Resniku. — Č. g. Š. Zupan, katehet v Loki 20 gld. — Č. g. K. Čigon 5 gl. — Č. g. Prim. Peterlin 4 gld. 60 kr. — Z Dola 54 kr. — Gdnja. V. Melcerjeva 2 gl. — Gdnja. T. Bučarjeva 24 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Gg. A. V. v Lesk. in P—l v Št. V.: Opravili pri opravništvu, in bode se vravnalo. Tako tudi še v enem drugem slučaju.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 16. svečana 1883. **List 7.**

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov keršČanstva. III.

(Dalje.)

6. Sv. Katarina Sijenska.

c) Njena stanovitnost v dobrem.

Mladostni bogoljubnosti je naj bolj gotova podlaga in ob enem naj lepši venec: keršČanska ponižnost in pohlevna priprostost. V tem je ljubeznjiva Katinka še prav posebno želela Jezusa posnemati. Že v detinski dobi je imela zeló v čislih ponižno revščino. Nekikrat je v šoli prosila, naj se smé presesti med revne otroke, čeravno ni revnih staršev, ker ubožni otroci so podobniši Jezusu, ki je hotel zmir v revščini živeti. Že zjutraj je jela premišljati, kaj bi mogla čez dan dobrega storiti naj revnišim otrokom.

Da bi malega Jezuška še bolj posnemala, hotela je le revno in priprosto oblečena biti. Še le pet lét stara, je rekla materi, da bi se ubranila lišpanja in lepotičja: „Ljuba mati! božje Dete je bilo v jaslicah zeló revno, zavito je bilo v ubožno in slabo tkanino!“

Toda ravno od te strani je imela dobra deklica naj veče skušnjave premagati.

V pervi dobi sicer se domači niso tolikanj zmenili za njeno ponižno priprostost v obleki in noši, tudi ne za njeno bojazljivo sramožljivost in pohlevnost v vedenji; a drugač je bilo, ko je nekoliko odrastla, — v njenem trinajstem letu.

Starši, zlasti mati, so namreč začeli misliti, kako bi Katarino naj bolje preskerbeli za prihodnost, želeli so jo bogato in imenitno omožiti. Katarina pa je od tistega dné, ko je Mariji darovala deviško obljubo, le na to mislila, kako bi mogla v kak samostan priti, da bi Bogu polnoma posvetila vse svoje življenje.

Huda vojska nastane za mlado svetnico. Mati ji prigovarja, naj se lepše oblači, naj lepote svojih las nikar ne skriva, naj se nikar vedno ne zapira, marveč naj gre v veselo druščino, kakor druge dekleta. Uboga Katarina! kaj je hotela storiti? Detinska ljubezen in pokorščina ji pravi: ubogaj! a notranji glas, spomin nekdanje obljube, s ktero se je svetu odpovedala in vso se Bogu izročila, ji veleva, naj reče: ne!

Zato vse materno prizadevanje v tej reči ni dosti izdalo; nepotrebno lepotičenje ni hotelo prav napredovati; le po nekoliko se je vdala maternim željam.

Mati upa, da bo Katarinina sestra v pregovarjanji več opravila. Zato jo pošlje k Bonaventuri, s ktero ste se skrivaj dogovorile, kako jo bo odvračala od njene obilne pobožnosti in polagoma nagibala k posvetni nečimernosti.

Veselo se preseli Katarina k sestri, ne vedé, kaka zarota se je napravila zoper njo.

Nameri se včasih, da tudi svete duše padejo v kako napako, da se potem skesano tem više povzdignejo.

Bonaventura je bila sama bolj posvetna in zbirčna v obleki; toraj se rada poprime svoje čudne naloge proti sveti sestrici. In res se ji posreči pregovoriti priprosto deklico, češ, prava pobožnost ne smé biti čmerna, ampak vesela; da na tem ne more biti toliko, ali so lasje tako ali tako spleteni, razčesani ali skodrani; da je nedolžna stvar, če se dene v lase kaka cvetlica ali druge lepotije, če se na obleko prišije nekoliko trakov ali mrež, — prava reč to!

Iz ljubezni do ljubljene sestre Katarina nekoliko odjenja in — čeravno s težkim sercem — obleče lepše krilo in sprejme še druge olepšave, kakor se ji nasvetuje. Vendar v sercu pa ohrani še zmir nerazdeljeno ljubezen svojemu Zveličarju.

Pa le nekaj mescev je bilo tako. Bonaventura nevarno zbolí, — nagloma umerje. Katarina je rešena! Sestrina smert in njen pogreb jo pretresljivo prepriča, kako nespametno in nečimerno je, menljivo telo tolikanj lišpati. Milo se zjoka. Kakor bi žive kače imela na sebi, se ji zdi nečimerna obleka. Urno odloži ves nepotreben lišp, k spovedi hiti, in se jokaje obtožuje, kakor bi bila velike hudobije kriva, kakor bi si bila s tem večno pogubljenje zaslužila. Spovednik jo tolažijo s tem, da ni imela slabega namena; ona pa v solzah britkega kesanja odgovorí: „Nikdar — nikdar bi jaz naj uborniša stvar, ki sem toliko nezasluženih milosti od Boga prejela, ne bila smela drazega časa tratiti s tem, da sem na človeško prigovarjanje lišpala to menljivo telo!“

Vedno je žalovala zarad te kratke zmote in bila ji je res, kakor sem omenil, spodbuda še k gorečniši svetosti in tako rekoč nagib k neomahljivi stanovitnosti. Neizrečeno se ji začne studiti nečimerna posvetnost in nobena moč na svetu bi je ne bila pripravila več v

enako zmoto. Kaj celó storí v svoji plemeniti gorečnosti? Škarje vzame in ostriže si svoje krasne lasé ter začne zakrivalo nositi. Mati, ki je ni bila vajena tako videti, jo vprašuje, zakaj zakrivalo nosi? Katarina vselej tiho in nerazumljivo odgovarja; noče namreč se lagati, pa tudi pravega vzroka ne razodeti. Mater nejevolja obide, jezno ji potegne zakrivalo z glave. Videti golo glavo svoje hčerke, se prestraši ter zakliče: „O hčerka moja! kaj si storila?“ Več ni mogla reči, tolika je bila njena žalost zarad odstriženih res lepih lás.

(Konec nasl.)

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Kakor se zemlja suče okoli svoje osí, tako da se okrog in okrog osuče v 24 urah, in v enem letu (365 dnevih) okoli solnca, tako so učeni zvezdogledi preračunili, da se tudi solnce okoli svoje osí osuče in sicer trinajstkrat v letu s hitrostjo sedem tisoč stopinj v vsaki sekundi. Pa tudi okoli druzega središča kroži solnce z neznansko burno hitrostjo sto in osemdeset tisoč stopinj ali osem milj v sekundi. Ta poslednji ték okoli svojega središča, ki je neki tam v ozvezdji lestencev ali gostosevcev 45 solnčnih daljav, to je, 45krat po 21 milijonov milj od solnca oddaljeno. Kako velikansko dolgo pot ima orjaški junak solnce! („Psallite sapienter“. l. p. 198.)

Pa o teh stvaréh, o telesni svetlobi in nje glavnem izviru solncu govoré posebne knjige naravoslovja, v kterih si zamore razumni čitatelj iskati natančnejšega pouka. V tem oziru so učenjaki novejšega časa silno napredovali, a da bi tudi v priznanji „Očeta luči“ in ponižnem častenji neizmérnega njegovega Veličanstva više dospeli, kakor njih predniki, o tem se uborno malo sliši in bere. In vendar je ni vednosti, da bi s tolikim občudovanjem in tako priserčnim spoštovanjem do vsemogočnega Stvarnika zamogla našo dušo napolnovati, kakor je astronomija, poznavanje svitlih nebesnih telés. Le en Jean Jacques Rousseau (beri: Žan Žak Rusó) je porugljivo dražil neumerlega Newtona: „Pokaži nam tisto roko, ki je zvezde posejala in zatakljala tje po nebu!“ Isto je od prevzetnosti pijan rekel brezvérni zvezdogled Laplaçe: „Pregledal sem nebó (zvezdne kroge), pa Boga nisem našel!“ Pa ta dva in njim enaki so podobni izbuknjenemu zercalu (konveks), v kterem se stvarí vidijo vse pomanjšane, in to je podoba napihnjenih prevzetnežev; nasprotno pa vbuknjenemu (noter vpognjenem), vboklem (konkav) zercalu se vidijo stvarí povečane, in to je podoba ponižnega. Le s pomočjo teh vboklih zercál so zvezdogledi znajdli silne čuda na nebu. Tak zvezdni daljnogled z vboklim zercalom (Spiegelteleskop), ki je povečeval 2000krat, je napravil slavni zvezdogled Heršel, in še druzega, ki je povećal 6400krat, pa ga je tudi stal 14.000 tolarjev. Ta poslednji mu je pa malo časa rabil, kajti v eni sami deževni noči je mokrota pokvarila svetlo polituro in zercalo ni bilo več za rabo. — Kakor je učenim zvezdogledom neogibno potreben zercalni velik svetlo politiran daljnogled, tako je onim, ki hočejo bolj natančno premišljevati svetlo duhovno in večno nebó, pred vsem potreba globoke ponižnosti in čistega duha. „Od kar je greh prišel na svet, ste ž njim vred dve uteži mu sledile: prevzetnost in mesénost, ki duha tlačite doli v brezno teme; a odkar je svet greha rešen na križu, ste človeku podeljeni dve peruti, da mu dušo gori dvigujeti k svetlobi: ponižnost in čistost.“ (J. Albertus: Socialpolitik der Kirche p. 479.)

Le golobi se spusté v temne pečine, in največ zrastejo drevesa v rodovitih dolinah. Bog dá ponižnim svojo milost, prevzetnim jo odvzame (I. Pet. 5, 5). in „blagor jim, ki so čistega serca, ker Boga bodo gledali“. (Mat. 5, 8.) Ti in tem enaki izreki so kakor one zvezdne meglice, ktere s prostim očesom komaj ali čisto nič ne opazimo; ako pa nastavimo pravi daljnogled, se razkrojé kakor one meglice v tisočero posamnih zvezd. Ako se smé tako reči, je bil Jezus Kristus tak največi, najdražji, najsvitlejši daljnogled, kajti „On je odsév svetlobe častí, in podoba bitja Božjega“ (Hebr. 1, 3), in pravi: „Vse mi je izročil Oče moj: in nikdo ne pozná Sina, razun Oče; in tudi Očeta ne pozná nikdo razen Sin, in komurkoli če Sin razodeti“. (Mat. 11, 27.) Silno vboknjen je po nezmérni ponižnosti: „Ponižal se je do smerti, smerti pa na križu, zató ga je Bog povišal, in mu dal imé, ktero je čez vsa imena“ (Fil. 2, 89); čist v nebeško sijajni svetosti, svitel po britkem terpljenji: „z lastno kervjo je šel v presvetišče, in je večno odrešenje našel.“ (Hebr. 9, 11.) Nad vse milijone drag: „ne z minljivim zlatom ali srebrom ste odkupljeni, ampak s predrago kervjo nedolžnega, brezmadežnega Jagnjeta Kristusa“. (I. Pet. 1, 19.) Marija, prečista Devica je imenovana: „zerkalo ali podoba pravice“, tudi ona je daljnogledno vboknjeno zercalo: „Dekla sem Gospodova“, in svitlejše kot luč po svoji brezmadežni čistosti: „Vsa čista in lepa si, in madeža na tebi ni“. Podobno so svetniki in svetnice vseh časov in krajev bili take nebeška zercala, čem več vboknjena (ponižna), tem bolj razsvitljena, kolikor više ugladjena po zatajevanji, pokorjenji, terpljenji, toliko čistejše posode za sprejemanje čudovitega razodenja božjega. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Ljubljanski pastirski list resno zaterjuje zapoved o velikonočnem sv. Obhajilu: Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu in o velikonočnem času prejmi sv. Rešnje Telo. Od tod višji pastir jemlje priliko, ter živo popisuje silno važnost tega naj svetejšega opravila. Razdeljena je obravnava po vprašanjih: Kdo je ta, ki pride k tebi? h komu pride? čemu pride?

Kdo tedaj je ta, ki te pride obiskat velikonočni čas? Pastirski list tako-le odgovarja:

Dragi moj! ta, ki te obišče v sv. obhajilu, je vesoljstvu gospodar. Nebesa so njegovo delo; zemlji je zapovedovalec. On migne in zbudi se v zemljinem notranjem nemir, da se stresa ona in ž njo prestrašeni zemljàn. Nagromadi oblake v višavi, skozi nje pustí zasvetiti se strašnim žarom ognjeni blisk. „On predevlje goré“, govorí Job, „On potresa zemljo iz njenega mesta in majejo se njeni stebri. On zapové solncu in ne izhaja; in zvezde zapira kakor pod pečatom. On sam razpenja nebo in hodi po valovih morja. On je naredil voz, palice in gostosevce in skrite zvezde v jugu. On dela velike nerazumljive in čudovite stvarí, da jih števila ni.“ (Job 9, 5—10.) „Viši je kakor nebo... Globokejši kakor pekel. Daljša kakor zemlja je njegova mera.“ (Job 11, 9 in 10.) „On razpenja sever nad praznoto in obeša zemljo na nič. On veže vodé v svojih oblakih, da se skupaj doli ne uderó. On meje daje vodam okrog in okrog do tje, kjer se končujete luč in tema. Nebeški stebri se tresejo in trepečejo na njegov migljej.“ (Job 26, 7—11.) „Prašaj namreč žival in te bo učila in ptice pod nebom in ti bodo naznanile. Ogovôri zemljo in ti bo odvernila in ribe v morji ti bodo pripovedovale. Kdo ne vé, da je Gospodova roka naredila vse to?“ (Job 12, 7—9.)

Ta in tak je, ljubi moj. véliki Bog, ki v presv. zakramentu prihaja do tebe: ni zemeljski velikáš, ne angelj iz nebes: angeljev vladar je ta, ki se hoče v presv. zakramentu vseliti v perhlo shrambo tvojega serca. — O revno serce! bodeš li v stanu prenesti v sebi večno bogatega Boga? — o revno, in vender toliko oblagodarjeno serce!

Nekedaj se je podal Gospodov prerok v puščavo. Tu je hodil memo njega Gospod. In zabučala je memo preroka velika vihra prek gorá, da se je tergalo hribovje, da so pokale skale ter so se lomila drevesa — pa Gospod v tem vetru ni bil. Po viharju je prišel potres; a Gospod v potresu ni bil. Po potresu je ogenj prigôrel, a v ognji ni bilo Gospoda. Preletávala je groza Gospodovega preroka. A potem, ko je odtulil bil vriš in je jenjal potres in ogenj ugasnil, potem pripihljá ljubki piš, ki je milo božával prerokovo obličje in v tem lahkem vetriču je bival Bog. — Kakor je v stari zavezi sicer večjidel ostro vladajoči Bog preroku vender-le se razodel že v lahkem vetrovnem pihljanji — tako ga vidimo v novi zavezi vselej skoraj kot ljubezni Boga. S prijetno besedo, sladko tolažèč in naše notranje povzdigajoč, prihaja v novem zakonu do nas. On, večni Bog, hoče namreč nas, uboge stvarí, s takó ljubezni polnim svojim prihodom bliže povzdiguiti do svojega veličastva. — In kje mileje zná priti k nam, kot ravno v presv. zakramentu? Ne kot Bog jeze, ki žuga in tepe in se maščuje, ampak kot Bog ljubezni dojde tu v zakramentu v naše serce, — povikšat to serce iz nižav v višave; utolažit je, utrujeno v prebolečih revah življenja, in napolnit je s tistim mirom iz nebes, ki ga svet dati ni v stanu.

V presv. zakramentu prihaja toraj do tebe, dragi moj, ta Bog ljubezni, ki ga stermé hvali vsaka stvar v njegovem veličastvu.

Se li spominjaš še, moj ljubi, kako je bilo tisti edini dan, ko si ga pervikrat sprejel v bivališče svojega mladega serca? Tvoje pervo sv. obhajilo mi je sedaj namreč na misli. Kako jasno je bilo tisto tvoje jutro; solnce — zdelo se ti je vsaj takó — solnce je žarneje vzhajalo na nébesnem oboku: pa saj je tisto srečno jutro tudi res veličastneje moralo solnce sijati, da je toliko žarneje osvitljevalo slavni Jezusov vhod v tvoje nedolžno serce, ki je pervokrat zaželelo v svoje pretesno notranje vseobseźnega Boga. — Zgoditi se časih utegne, da valovje življenja koga v poznejem bivanji na zemlji verže s pravega tira; a spomin sreče tega lepega dné pervega njegovega sv. obhajila, ta spomin mu utegne pa biti zopet rešilno kermilo, ki ga doveslá nazaj na pravo pot. — Zato sem, dragi moji, hvaležen Vašim skerbnim duhovnim pastirjem, ki takó vneto pripravljajo za ta blaženi pervi Jezusov vhod serca Vaših otrók ter se z vami, stariši, in z vašimi osrečenimi otroci vred ob tem pervem sv. obhajilu tudi sami veselja solzé. Prepričan sem namreč, da je prav pervo prejetje sv. obhajila večkrat odločilnega vtisa za vse pozneje človekovo življenje. — Vam vsem, preljubi, pa kličem ter zopet kličem v spomin vnemo Vašega pervega sv. obhajila, da se na-njo gledé od obhajila do obhajila ljubezen do Jezusa v vaših sercih svitleje uname.

(Konec sledí.)

Iz Ljubljane. (*K letošnjemu letu*) Pratika za letošnje leto ima to posebnost, da vnebohod Gospodov zadene na praznik oznanjenja Marije Device, 25. sušca. To se od leta 1742 ni zgodilo, tedaj 141 lét ne več. V prihodnje pa bode ravno tako že leta 1894, in v drugič še le l. 1951. Pepelnična sreda je bila toraj že 7. svečana in letošnji predpust je bil kratek. Vendar ta predpust ni bil še naj krajši; v letih 1845 in 1856 je bil še za en dan prej končan. Pa kaj še le l. 1818! Takrat je zadel Gospodov vnebohod na 22. sušca, in toraj pepelnica na 4. svečana, ter je pust imel naj krajši terpež, kar ga sploh zamore imeti. Ta slučaj je velike važnosti, ker priméri se zopet še le l. 2285, tedaj čez več kot 400 lét, ako bode svet še stal do tistega časa. (Blahovčst št. 4, 1883.) Ako bi namreč ne vedili iz razodenja, da bode svet z ognjem pokončan, bi se bilo bati, da bi še prej poginili od silne gnjilíne in neredov, ki se na njem godé.

Nekaj pratkarskega pojasnuje tudi naš škofijski list št. 1. t. l. Prašanje namreč je došlo do vis. čast. ordinarijata, kdaj naj se letos obhaja oznanjenje presv. Marije Device kot zapovedani praznik s farno mašo, pridigo itd., če morebiti 2. mal. travna, na kterega je po cerkveni pratiki oznanjenje preloženo? Škofijski list odgovarja, da obhajanje oziroma dolžnostne sv. maše in zderžanja hlapčevskih dél veljá skupaj za oboje na velikonočni dan; le po cerkveni pratiki se prestavi officium etc. na 2. mal. travna, in tisti dan (2. apr.) se ne aplicira „missa pro populo“. Po cerkvenih postavah se namreč v tem slučaju le officium in maša preloží na bližnji prosti dan, slovesno obhajanje (dolžnostno slišanje sv. maše in zderžanje od hlapčevskih dél) je navezano na pravi praznični dan sam. Tako n. pr. je letos ponedeljek v vélikem tednu zapovedani praznik, ker zadene na ta dan sv. Jožef, officium in maša sv. Jožefa pa je po cerkveni pratiki 6. mal. travna.

Izjema od te splošne naredbe je pri prazniku Marijinega oznanjenja le takrat, ako zadene na véliki petek ali na véliko soboto; v tem primérljeju je officium in očitno praznovanje (feriatio) oznanjenja na ponedeljek po beli nedelji, ki je vsled tega zapovedani praznik.

Iz Ljubljane. (*Bosanski duhovski imenik in ondotne cerkvene razmére.* [Dalje.]) Nadškofija duhovnega stola verhbosanskega se delí v 3 arhidijakonije: gučjogorsko, sutjesko in verhbosansko, ter na 8 dekanij. Banjaluška škofija, ktero za zdaj oskerbljuje tudi verhbosanski nadškof, pa se delí v 4 dekanije.

Verhbosanska ima 71, banjaluška pa 67 duhovnij, župnij ali fará. Vsih duhovnov v obeh škofijah je 248.

Kakošne razmere so med raznimi verstvi, kaže na pr. to-le: Gučjogorska arhidijakonija ima dvé dekaniji: travniško in žepaško. Travniška šteje 16 duhovnij, med kterimi perva so Brajkoviči s 1209 dušami, kjer je pa tudi 140 mohamedanskih in 5 gerško-razkolnih družin. Nekteri kraji imajo čisto malo vernikov, n. pr.: Rogačić jih ima le 7, Skomorje 9, Jezerci 24, Bila 64, največ jih imajo Čukli, t. j. 288.

Dekanija žepaška ima 8 župnij, kterih perva, Bežlja, šteje 675 duš, v kteri je pa tudi 45 mohamedanskih in 86 gerško-razkolnih družin. Podobne razmere so drugod, n. pr.:

Sarajevska župnija ima 2003 duše. Začasni župnik je preč. g. kan. dr. Jeglić; njegova duhovna pomočnika čč. oo. Bonaventura Ostajić in Alojzij Mišić. Sarajevo samo ima 800 katoliških duš, razun tega čez 4000 razkolnih gerkov in čez 15.000 mohamedanov in 2100 judov.

Ozrímo se zdaj nekoliko na razne naprave v verhbosanski škofiji. Pred drugim je v Travniku mladenško semenišče, vstanovljeno v duhu naredb, ki so o tem dane v trienškem cerkvenem zboru, da se pripravljajo mladenči za duhovsko semenišče. Z njim je sklenjena tudi očitna gimnazija, ki se je pričela lansko leto s 1. razredom. Jemljejo se vanjo tudi razkolniški mladenči. Po dogovoru, sklenjenim med sv. rimskim Stolom in Nj. veličanstvom Frančiškom Jožefom, je od strani vlade tej napravi zagotovljena znamenita pomoč. Veliki dobrotnik in vtemelitelj te naprave je gosp. vitez Lilien-

thal iz Gradca. Goreč za katoliško reč v Bosni, je ta gospod daroval 30.000 gl. za vstanovo mladenškega semeniša v Travniku, ktero je izročeno čč. oo. jezuitom. Za zidanje je prav veliko pripomoglo društvo za razširjanje sv. vere v Lion-u, ktero je to leto darovalo 9536 gl. Presvitli cesar Frančišk Jožef je daroval 500 gl. Solnograškemu društvu za razširjanje sv. vere, le-to pa, vedoč v koliki zadregi so z zidanjem deškega semeniša v Travniku, je omenjeni znesek poslalo za to napravo. Mesca kimovca 1882 je dunajsko finančno ministerstvo v ravno ta namen poslalo 6500 gl. Pravi pa poročilo, da tudi to je že izdano in treba bode še trikrat toliko, predno se naprava dozida in vravná.

Osebstvo v deškem semenišu je naslednje: Ravnatelj o. Aleksander Hofer; podravnatelj o. Ant. Mesek; profesorja oo. Erik Brandis in Jož. Celinščak; nadstojnik o. Fr. Slavić; potem o. Jak. Verhovec, in bbr.: Jož. Manek, Fr. Marković in Teofil Poš.

(Dalje sledí.)

Iz Kamnika. Pervo predpepelnično nedeljo bil je v tukajšni farni cerkvi od preč. kamniškega P. gvardijana z mnogo asistenco, prav slovesno blagoslovljen nov križev pot. Tej slovesnosti priméren govor imel je domači č. g. kaplan. Križev pot napravil je neimenovan dobrotnik (Bog mu obilno poplačaj!), in stane krog 1500 gl.; cena se ne bo zdela previsoka nikomur, kdor je imel priliko ogledovati si krasne table, ki delajo po vsem čast domačima umetnikoma. Slikan je prav lepo, rekel bi mojstersko, in to delo zopet kaže, da g. Koželj v slikarstvu čedalje bolj napreduje. On je tudi v tej cerkvi ravnokar prav okusno zveršil slikarije v prezbiteriji, razun stropa, katerega je samo umil in sem ter tje kaj popravil.

Okvirje h križevemu potu izdelal je, kakor kamniti véliki altar, že dobro znani mojster g. Vurnik iz Radoljice v renesansnem slogu jako lično in natančno, kakor je njegova navada.

Ne morem zamolčati, da se je o tej priliki pevski kor pod vodstvom g. Čenčič-a kaj dobro obnesel. Pelo se je vse dnevu in slovesnosti primérno, zlasti je bil všeč Wittov Introitus „Adjutor in opportunitatibus“. Cerkev, že poprej lepa, ker je skoro vsa prenovljena, krasi zdaj še posebno novi križev pot. Bog daj, da bi lepi križev pot tudi mnogo duhovnega sadú obrodil!

V Železnikih se je tudi letos 40urina pobožnost z izpostavljenim presvetim Rešnjim Telesom in dotičnimi opravili zadnje tri pustne dni posebno lepo in posneme vredno obhajala. V nedeljo (4. sveč.) je bilo pri zjutranjem duhovnem opravilu presv. Rešnje Telo izpostavljeno v počeševanje; ob desetih slovesna sv. maša. Popoldan ob treh imeli so č. g. župnik Soriški Anton Jamnik sprelep govor po reku: „Pridite, častimo Gospoda!“ Ozerli so se v vvodu na nedeljsko evangeljsko dogodbo, kazali na veliko množico ljudstva, ki je šla za Jezusom v Jeruzalem, pa tudi na slepega ob potu, in na to so v daljnem govoru lepo navezali vedenje taistih, ki bodo naslednje dneve hodili za Jezusom, pa tudi na dnu slepih, ki bodo vživali sladnosti tega sveta. Omenili so dalje vzrok in pričetke te pobožnosti; bogatih dušnih dobičkov; priserčno vabili navzoče k obilni vdeležbi, in priporečevali ginljivo v molitev tudi uboge duše v vicah. — V ponedeljek popoldan so imeli govor č. g. Javorski, župnik Jereb Matej, o presvetem Sercu Jezusovem in njegovem češenji; v torek popoldan pa sklepni govor č. g. župnik Zaliloški, Fr. Eržen, o neizmérni ljubezni Jezusovi v presvetem altarnem Zakramentu do ubozega človeštva. Besede vseh gg. govornikov rodile so vidno bogatega in prelepega sadú: ljudstvo, domače in iz cele okolice, se je spodbudno vdeleževalo vseh pobožnost, in čez tisoč vernikov prejelo je sv. obhajilo. Poleg domačih dveh čast. gospodov in omenjenih gg. govornikov sta pomagala spovedovati tudi čč. gg.: Fr. Boncelj, farni namestnik v Dražgošah, in Sušnik Janez, kaplan Selški. Tudi v ponedeljek in torek je bila ob 10 slovesna sv. maša; poprej pa so se v lepi razredbi verstile tihe ss. maše pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom. V torek popoldan se je pobožnost s slovesno večernico, petimi litanijami in zahvaljeno pesmijo častitljivo doveršila. Vdeležba bi pa bila gotovo še večja, ako bi, zlasti zunanjih, nenavadno gerdo vreme in zeló slabe pota ne bile odvračevale.

(Op. Ker „Danica“ ohranuje cerkvene dogodke slovenskega naroda, bi bilo močno koristno in občinstvu vstreženo, ako bi k letu osorej tudi od drugod, kjer se obhaja ta lepa pobožnost, došle podobne kratke poročila. Ob enem pa dostavimo tudi želje: naj bi se ti kratki, pa priserčni vsakoletni „misijoni“ vstanovili povsod, kjer koli razmére kaj tacega dovolijo. Sad in dušni prid bi bil gotovo bogat, in iz serca bi ga privošili našemu vérnemu narodu. Vr.)

Z Gorenjskega. Kakor se bere v novem šematizmu ljubljanske škofije, so pri nas trije preč. gg. biseromašniki in sicer:

1. Krivic Janez, vpokojeni dekan, starosta škofije, rojen dne 27. majnika 1794, posvečen dne 23. kimovca 1820.
2. Hinek Janez, vpokojeni župnik, posv. 7. oktobra 1821.
3. Sevšek Anton, vpokojeni župnik, posv. 20. sept. 1822.

Zlatomašnikov imamo pa 30, in sicer ti-le prečastiti gospodje:

1. Kozoglav Fr., vpokojeni duhovnik, posvečen 19. sept. 1824.
2. Kramar Fr., korar ljubljanske stolnice, posvečen 21. sept. 1826.
3. Premilostni gosp. knezoškof resignatarij dr. Jernej Vidmar, posv. 12. avgusta 1827.
4. Merzel Jožef, vpokojeni župnik,
5. Nakus Jožef, duhovnik v Planini,
6. Prokelj Janez, vpokojeni župnik,
7. Urevc Janez, vpokojeni nunski spovednik, — vsi štirje posv. 26. avg. 1828.
8. Skubic Janez, vpokojeni župnik,
9. Furmaher Anton, vpokojeni župnik,
10. Polak Edvard, častni kanonik in dekan v Leskovcu,
11. Cimbas Janez, duhovnik v Toplicah,
12. Markovič Matej, vpokojeni duhovnik, — vsih pet posveč. 20. sept. 1829.
13. Švinger Jožef, župnik na Verhu,
14. Klapšič Janez, vpokojeni župnik,
15. Skopec Andrej, misijonar v Ameriki,
16. Zarnik Anton, knezošk. duh. svetovalec in župnik v Naklem,
17. Tedeschi Karol, knezošk. duh. svetovalec in župnik v Gorjah, — vsih pet posv. 20. avg. 1830.
18. Bačnik Janez, župnik v Prečini,
19. Dremelj Andrej, župnik v Ratečah,
20. Krašovec Jernej, vpokojeni župnik,
21. Volc Jurij, korar ljubljanske stolice, stolni dekan itd., — vsi štirje posv. 19. jul. 1831.
22. Godec Jurij, amerikanski misijonar,
23. Kovačič Janez, dekan v Trebnjem,
24. Krašovec Anton, vpokojeni župnik,
25. Lipovšek Matej, vpokojeni župnik,
26. Skubic Jožef, vpokojeni duhovnik,
27. Smrekar Anton, vpokojeni župnik,

28. Steurer Jurij, vpokojeni župnik,
29. Toman Janez, častni korar in dekan v Moravčah,
30. Pavšler Jožef, korar ljubljanske stolnice, — vsih devet posveč. 26. julija 1832. *)

Pač lepo število bisero- in zlatomašnikov! Izmed njih je 11 še delavnih v dušnem pastirstvu, ter z velikim trudom obdelujejo vinograd Gospodov. Mnogo jih je pa tudi, ki s pridigami in ss. mašami pomagajo duhovnim pastirjem, ter še zmiraj veliko koristijo keršanskemu ljudstvu z božjo službo, ktero še opravljajo.

Ker mladih duhovnov pomanjkuje, naj nam je toliko bolj moliti, da bi mili Bog pri življenji in pri moči še dolgo ohranil te častitljive starčke, ki so v svojem dolgoletnem pastirovanji se mnogo trudili in si veliko zasluženja nabrali!

Naj tù sledé nekteri štatistični podatki, ki so posneti iz imenika za ll. 1849, 1876, 1882 in 1883. Leta 1849 bilo je v ljubljanski škofiji 579 mašnikov v duhovnem pastirstvu; leta 1876 jih je bilo 466; leta 1882 le 436, in letos jih je le še 419. Kolike razlike! Kako zeló se je število dušnih pastirjev v naši škofiji skerčilo! Od lanskega leta do letošnjega je 17 duhovnov manj, kar pa prihaja od tod, ker jih je precej veliko pomerlo, nekaj jih je stopilo v pokoj, nekteri so šli iz škofije in — le malo novoposvečenih duhovnikov je pristopilo k dušnemu pastirstvu. Vsled pomanjkanja duhovnov sledí čedalje veči natezanje posameznih — in pomanjkanje božje službe za ljudstvo. V oziru na našo deželo spominjajmo se Jezusovih besedí, kteri pravi: „Žetev je sicer velika, ali delavcev je malo: prosite toraj Gospoda žetve, da pošlje delavcev v svojo žetev.

Iz Ternovega pri Il. Bistrici. Naša starodavna in velika fara je 5. t. m. postala sirota, zgubila je svojega župnika in očeta. Umerli so namreč ta dan naš obče spoštovani in ljubljeni gospod dekan Matija Štrucelj po devetmesečni hudi in voljno prenašani bolezni. Žalost, ktera je pretresla o hudi zgubi serca vsim faranom, je velika in splošna. Dasiravno se smo vedno kaj tacega bali, smo se vendar nadjali, da bojo nekoliko okrevali ter fari še ohranjeni, pa britka smert je uničila vse naše nade. Kako naše ljudstvo svoje dušne pastirje ljubi, in kako spoštovani so bili naš ranjki gospod dekan, je pokazalo ljudstvo 8. t. m. pri njihovem pogrebu. Zbralo se je bilo ta dan toliko ljudí v Ternovem, da se je vse čudilo brezštevilni množici. Po daljnem ovinku so merliča nesli v farno cerkev; ni bilo mogoče sprevoda pregledati. Velika cerkev je bila z ljudmí prenapolnjena in krog cerkve jih je — človek pri človeku — bilo gotovo še dvakrat toliko; bilo je na tisoče domačinov in ptujcev. Za križem je šla dolga versta šolarjev peterih farnih šol, za njimi cerkovniki vsih cerkvá, potem ključarji farne cerkve in osemnajst podružnic, za temi župani in podžupani — vsi s svečami v rokah. Vodilo je sprevod 21 svetnih duhovnov in dva prečastita oo. kapucina reškega samostana, provincijal hervaške provincije o. Avguštin, in verli starček definitor o. Hijacint. Na čelu duhovnom bil je prečastiti stolni župnik in kanonik ljubljanski gosp. Anton Urbas, kteri je rad prihitel skazat zadnjo ljubezen svojemu blagemu ranjkemu prijatelju. Tudi prečastiti dekan Starološki g. M. Kožuh je bil v dolgi versti duhovnikov. Tri krasne, dragocene vence so nosili možaki pred rakevjo Enega tih je ranjkemu g. dekanu v znamenje hvaležnosti podaril bistriški gospod župan, druzega duhovni njegov sošolec, spoštovan župnik ljubljanskega predmestja, in tretji je bil poslan iz Bazovice pri Terstu od neke verle gospé, rojene v naši fari. Ginljivi govor na leci imel je preč. g. dr. Juri Sterbenec, hrenoviški župnik; veliko černo mašo je pel prej imenovani gospod stolni korar, kteremu sta asistirala domača gospoda pomočnika. Njima je fara hvaležna, da sta se toliko prizadela, ter se je tako velika slovesnost v tako lepem redu zveršila. Po cerkveni slovesnosti bilo je truplo ranjkega gospoda dekana položeno v hladno zemljo blizo kapele Matere Božje, zraven njihove ranjce sestre. Mnogo solz se je potočilo, ko je zemlja zagernila njihove pozemeljske ostanke. Gospod, daj jim večni mir, Ternovski fari pa čverstega, pobožnega, za večni in časni blagor faranov vnetega župnika! J. B.

Iz Celovca nam je došel prav priserčni in ginljivi ondotni postni pastirski list, ki obravnava keršansko usmiljenje. Beri in ti ne bo žal.

V tem letu, ki smo ga nastopili v imenu Božjem, se nam bliža sv. postni čas hitreje, ko navadno. Pa naj že post prej ali slej nastopi, vselej ga cerkev s tem prične, da nas resno k pokori opominja, naj se poboljšamo in še bolj goreče skerbimo za svoje zveličanje. Njih veliko za tako opominjanje nič več ne mara, vendar pa je ta opomin še zmirom potreben. Dandanes gledajo ljudje le na to, kar od zunaj v oči šine in iščejo le, kako bi si ložej kratek čas delali. Cenijo to, kar se blišči in o čemur svet rad govorí. Ljudje postajajo čedalje bolj poveršni, in ker so na zunanjost priklenjeni, njihovo radovednost mikajo vedno nove iznajdbe in naprave, po kterih je mogoče vse novice in dogodbe od blizu in daleč prav naglo zvedeti. Po mnogoverstnih novicah smo vsi raztreseni in nemamo ne časa, ne veselja, da bi svoje misli zbrali in premišljevali stanje svoje duše. Tako ne najdemo ne časa ne priložnosti, da bi skerbeli za to, „kar je edino potrebno“. Sveti Bernard pravi: „Nič ni bolj drago, ko čas, pa nič ni tako malo cenjeno, ko ravno čas. Dnevi milosti hitro bežijo, pa nihče tega prav ne prevdari.“ (Luk. 10. 42. Sv. Bernard ad Schol.) Zato cerkev vsako leto o začetku sv. posta glasno kliče, in njeni stražniki in višji pastirji nas opominjajo: „Donašajte vredni sad pokore.“ — „Delajte, dokler je dan, kajti prišla bo noč, ko nihče več delati ne more.“ (Mat. 3, 8. Joan. 9, 4.) Zato naj bo postni čas za nas čas, da še več molimo in premišljujemo o skrivnostih terpljenja in smerti Jezusa Kristusa. „Kdor moli, on potegne svojo dušo iz raztresenosti; on s svetom nema nič opraviti, on se povzdigne v nebeške višave in prežene si iz serca vse posvetne misli.“ (Sv. Krizost.) Postni čas naj bo za nas kristjane čas, da se vadimo sami sebe zatajevati in zderžnim biti; kajti, „to je vaš poklic, ker je tudi Kristus za vas terpel in vam zapustil izgled, da sledite njegovim stopinjam.“ (I. Petr. 8, 21.) Postni čas pa naj nam bo posebno še čas usmiljenja in keršanske dobrotljivosti. „To je post, kakor ga želim“, govorí Gospod po preroku, „da se raztergajo zveze hudobnosti, da se razvežejo spone zatiranja, da se odvzame vsako breme. Lačnemu lomi svojega kruha, popotnika pelji v svojo hišo, in če nazega vidiš, obleci ga in ne zaničuj svojega mesa. Potem bo tvoja luč prisijala, kakor jutro, in hitreje se boš ozdravil.“ (Jezaj. 58, 7 in 8.) To milodarnost, ljubi moji! hotel sem Vam o letošnjem postnem času posebno na serce položiti, z oziroma na nesreče lanskega leta in v skerbi pred nadlogami, ki nas čakajo v novem letu.

„Dobri mojster, kaj mi je storiti, da dosežem večno življenje?“ (Mat. 19, 16.) Tako je prašal bogati mladenič Gospoda, in ta mu je odgovoril: „Ako hočeš iti v življenje, spolnuj zapovedi.“ In ko je mladenič odkrito in zaupljivo zaterdil, da je zapovedi od mladosti že spolnoval, pogledal ga je Gospod ljubeznjivo in mu rekel:

*) Letos pa bodeta zlato mašo obhajala dva gospoda, Malneršič Jožef, vpokojeni duhovnik, in Ulčar Blaž, župnik v Velesovem, posvečena 27. julija 1833.

„Še enega ti manjka. Pojdi, prodaj vse, kar imaš in razdeli denar med uboge, tako boš imel zaklad v nebesih. Potem pridi in hodi za menoj. Mladenič pa se je užalil nad to besedo in šel je otožen od todi; kajti imel je veliko bogastvo.“ (Mat. 10, 81 84.) Jezus pa se je ozerl okoli sebe in rekel svojim učencem: „Kako težko bodo prišli v Božje kraljestvo tisti, ki imajo mnogo denarja!“ In Gospod je še enkrat povdarjal, rekoč: „Težko je priti v Božje kraljestvo tistim, ki svoje zaupanje v denar stavijo!“ — Človeško serce je od natore mehko, rado se odpira usmiljenju in sočutju, če vidi, da je bližnjega zadela nesreča, ali če od nje govoriti sliši; vendar je treba boja in zatajevanja, da se človek loči od svojega posvetnega blaga. Sočutje, ki samo omiluje pa ne pomaga, je prazno, in prerok stare zaveze ga je tako-le obsodil: „Vaša usmiljenost je kakor juterna megla in kakor rosa, ki se hitro razkadí.“ (Jezaj. 6, 4.) Zato učí sv. apostelj: „Ne ljubimo toraj le z besedami in z jezikom, ampak v dejanji in resnici.“ (I. Joan. 3, 18.) Sv. Ambrož pa pravi: „Pri nas kristjanih naj se besedam pridružijo dela, in delom besede.“ Usmiljenje se mora skazati v besedi in v delih, zato se imenuje radodarnost. Izvira pa iz ljubezni do Boga in iz žive vere, da smo vsi, brez razločka rodú in stanú, brez razločka narodnosti in jezika, brez ozira na medsebojni dobiček, „otroci enega in istega Očeta, ki je v nebesih, ki daje svoje solnce vzhajati nad dobre in hudobne, ki daje deževati nad pravične in krivične.“ (Mat. 5, 45.) Ta keršanska, čeznatorna ljubezen do bližnjega se loči od natorne, prirojene človekoljubnosti v tem, da vidi v vsakem človeku, naj bo še tako zapuščen in zanemarjen, podobo Božjo, in da to podobo v njem časti in spoštuje. „Če že natora skerbi za vsakdanje potrebe“, pravi sv. Tomaž Akvin, „toliko več mora za to skerbeti usmiljenost. Bogatin naj ne pusti reveža stradati, ampak naj mu pride na pomoč, naj mu bode namestnik Božji. Vi bogatinci ste dolžniki Božji, vaša dolžnost je in posebna skerb naj bode, da se za uboge ljubeznjivo potegujete.“ Ta skerb dobrotljivosti nas dela Bogu podobne po besedah Zveličarja: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen.“ (Luk. 6, 36.)

Ta dobrotljivost, ki nas Bogu podobne dela, je tudi najboljše znamenje, da res za Kristusom hodimo, in da smo njegovi pravi učenci. Saj je Gospod sam rekel, da se bodo po tej usmiljeni in delavni ljubezni njegovi učenci spoznavali: „Na tem naj vsak spozná, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.“ (Joan. 13, 36.) Še zdaj, ko prebiramo dela aposteljnov, občudujemo to svitlo znamenje ljubezni, kakoršna je odlikovala perve kristjane, in to znamenje je sveti cerkvi ostalo kot dragocena dediščina (zapuščina), kot nevenljivi biser v keršanskem imenu. Življenje pervih kristjanov se tako popisuje: „Verniki so bili enega serca in ene duše. Tudi ni nobeden izmed njih rekel, da je to njegovo, kar je imel, ampak vse so imeli skupno. — Reveža ni bilo med njimi. Tisti namreč, ki so njive in hiše imeli, prodali so vse in prinesli so skupljeni denar ter ga položili aposteljnom pred noge. Vsakemu se je dalo, kolikor je potreboval.“ (Djanje ap. 4. 32—35.) To pa ni bilo zapovedano, prostovoljno so ravnali tako iz ljubezni do bratov. Ko se je pozneje cerkev razširila in razprosterla, ni bilo več tega skupnega življenja, pa če je ktera keršanska občina prišla v potrebo, pobirali so po vseh druzih občinah za njo. Sveti Pavel, ki je ves gorel in delal za razširjanje sv. vere po celem svetu, nabiral je vselej milodare za uboge občine, kadarkoli je oznanoval sv. evangelije. Izrekel je tudi mladim občinam prelepo pohvalo, „da so bile radodarne in dobrotljive po svojem premoženji, še celó nad svoje premoženje.“ (I. Thes. 4, 10.)

Poglejte, ljubi moji! Tako je keršanska usmiljenost, ki jo je sam gospod Jezus prinesel na svet, skušala ljudém pomagati v vseh potrebah in jim olajšati vsa bremena. Iz keršanske usmiljenosti izvirata dva studenca milosti, dva žegna ali blagoslova. Pervi je blagoslov, ki v revi in sili pomaga, drugi pa blagoslov, ki revo in bedo olajša in tolaži. (Konec nasl.)

Iz Amerike. (*Kaj vse misijonar utegne doživeti!*) Po zimi l. 1860 je bil preč. g. Goiffon poslan v Pembiny, kamor je jezdaril. Zima je bila huda, in po malo obljudeni zemlji skor nikjer ni bilo nobenega prenočiša. Kakor naš ranjki Lavtižar na severu, tako je bil ta častiti g. misijonar v Kanadi skor že na cilju svojega pota, kar ga mraz premaga. Akoravno pa je čutil, kako mu noge terpnejo, je vendar dalje jezdil, dokler koli je njegov odveč natezani konj zmagoval. Kake 4 milje (amerikanske, dobro uro) od Pembiny-a se mu konj zgrudi in pogine. Ob enem nastane strahotno snežno fertačenje. Duhoven se zavije v plajš. zleze k mertvemu konju in léže k njemu, da bi imel saj nekaj obrambe. Ondi leží do pet dni pokrivan s snegom; lakoto si iše tolažiti s kosci mesa, ki ga je urezoval z mertvega konja.

Peti dan, ko je bil že brez vsake nade do kake pomoči, zapazi daleč dva jezdeca. Vse močí zbere ter kliče... K sreči ga zaslišita, in se približata. Berž ko zvesta, kako in kaj je, oddirja eden z vso naglico v Pembiny, drugi ostane pri duhovnu. Poslednjič dojde voz in na pol oterpnjenega pripeljeta v Pembiny v silno žalostnem stanu. Da bi mu življenje ohranili, so sklenili mu zmerzle perste ter odmerle ude odrezati, kar pa dandanes veljá za naj veči šušmarijo v ranocelstvu. Kmalo je bil č. g. Goiffon odpravljen k sv. Bonifaciju ter mu je bila v hiši nadškofa Taché-a pripravljena naj boljši oskerb in postrežba. Na poti tje pa so se mu obeze na nogi premaknile in bila je naj veči nevarnost, da mu kri uteče in umerje; 23. grudna 1860 so se tudi res delale že priprave za pogreb. Iskali so napraviti k temu potrebnih sveč; napravijo v kuhinji ogenj in pristavijo pisker z lojem, da vlijejo sveče. Toda nekaj loja se izlije, vname, švigne kviško in hiša je v ognji; vse gašenje je zastonj in treba je gledati, da se otme, kar je moč. G. Goiffon je ležal na žimnici, premočeni s kervjó. Plamen se je naglo širil in on je bil v nevarnosti, da zgorí. Zato so duhovni hiteli nesti ga ven iz gorečega poslopja. V začetku je bolnik temu ugovarjal, češ, da mu bo smert v ognji ravno tako ljuba, kakor smert po zmerznjenji (kar, se vé, ni bilo premišljeno rečeno, ker smert v ognji bi bila čisto gotova; zunaj pa življenje saj še kaj pridaljšano, ako ne oteto; toda na pol mertev in med plamenom ni mogel jasno prevdarjati, kaj je prav.) Duhovni pa so kljubu njegovemu ugovoru žimnico z njim vred nesli iz poslopja in ž njo vred na sneg ga položili. Naglo preloženje na hladni zrak pa je imelo ta nasledek, da je kri nehala teči in v veliko začudovanje vsih pričujočih se je stan bolniku na bolje obernil. Prenesli so ga v cerkev in naglo se mu je boljšalo. Pozneje so ga redovne sestre prevzele v oskerb. Berž ko je mogel vstati, si je napravil bergljo in hodil je o nji dosti lahko. Ostal je leto in dan pri sv. Bonifaciju, potem je bil poslan v Šenpavel, kjer je od tistega časa delal v duhovnem pastirstvu. Pred nekterimi tedni je nenadoma obiskal in razveselil g. nadškofa Taché-a v Šen-Bonifaciju. Č. g. Goiffon ima zdaj 64 lét. (Po „Blahověstu“ — iz amerik. „Hlas-a“.)

Razgled po svetu.

Papež in šolstvo. Sv. Oče Leon XIII so verli učiteljici Cazaro v Caudiji na Piemonškem podarili z zlatom obrobljen medaljon podobe Matere Božje, kterega ji je izročil nadškof Vercelejski. Zakaj se je to zgodilo? Ta serčna učiteljica se je na podagogičnem zboru Milanskem očitno zoper ministra potegnila za versko izrejo mladine. O njej veljajo besede sv. Duha, ki govorí v bukvah pregovorov: „Kdo bo našel močno ženo?“ .... Upajmo, da slovenski učitelji in učiteljice ne bodo za njo zastali, kedar bo treba verno prepričanje očitno pokazati.

14. grudna 1882 predstavili so se sv. Očetu učitelji in učiteljice s svojimi učenci in učenkami. Bilo jih je skup do 2000 — in vsi iz šol od sv. Očeta Leona XIII vstanovljenih. Bili so postavljeni v polokrogu, učitelji pri učencih in učiteljice pri učenkah. Na čelu celi deputaciji bil je knez Rustoli, kteri je sv. Očeta nagovoril. Sv. Oče so prav lepo odgovorili in poslednjič so bili obdarovani vsi z lepimi svetinjami: dobili so učitelji in učiteljice sreberne svetinje, šolarji in šolarice pa bakrene, k sklepu so podelili vsim apostolski blagoslov.

Francosko. Nadškof v Parizu v letošnjem postnem pastirskem listu povdarja, kako potrebna je keršanska izreja pri otrocih. V tem času, ko je nevarnost, da se keršanska zavednost čisto odpravi iz očitnosti, pravi nadškof, se mora vera toliko bolj skerbno gojiti doma v keršanskih družinah. Nadškof starše z vso živostjo opominja, da naj z vso skerbljivostjo nadzorujejo nauk svojih otrók, posebno tudi, da naj od otrók odvračajo vse bukve, ki so sovražne veri in vérnemu življenju; sploh naj otroke zročujejo le samo takim šolam, kjer je veroznanstvo podlaga uka in vse izreje. Kjer pa jim šola ni na zbiranje, morajo še toliko skerbneje čuti in skerbeti, da bodo otroci po kaki drugi poti podučevani, ako je šola zanikarna. Pastirski list dalje posebno hvali tiste delavske starše, ki po doveršenem dnevnem delu še zvečér domá otroke učijo katekizem in potrebnih molitev, ako šola to zanemarja. — Od vestne izreje otrók nadškof prestopi k opominovanju, kako potrebno je slehernemu na dobro smert se pripravljati, k čemur daje celo versto prav zveličavnih naukov.

Hrana ubozih. Po velikih mestih je silno veliko ubozih, o kterih se ne vé, kako se preživé. Naj slabše je v Londonu. V tem mestu je največe bogastvo, pa tudi naj več siromakov, in zgodí se, da jih vsak teden po 6 do 7 lakote umerje. V druzih mestih se siromakom bolje godí. Poglejmo v Neapol. Tam je veliko grojzdja, smokev in oliv, in v morju dobijo rib, rakov, morskih pajkov in druzih živali toliko, da siromaki lakote ne merjó. Pomniti je pa tudi treba, da je tam okoli 40.000 „lazaronov“. Sadje in morske živali kar srove vživajo; mesa celo leto ne dobé. K večemu včasih rujavih makaronov. V gorenji Italiji je še slabše; v Benedkah imajo le tisto sadje, kar ga dovažajo iz tujih krajev. V morju ni veliko živali, in ker je podnebje bolj hladno, treba je tudi boljše hrane. Revež mora na dan zaslužiti vsaj 3—5 centimov, ktere si kmalo zasluži, če vode prinese više nadstropja, pomaga komu stopiti iz čolna na suho itd. Taki človek vživa opoldne po navadi kos rujave pečene buče, eno ali dve pečeni sardeli, in za nameček enega ali dva morska skakajoča raka, kakoršne žive stergajo in zobljejo. — V Parizu je sicer marljivo ljudstvo. Tam ni videti prosečih siromakov, temveč le kak bogatin postopa. Ob 10 ali 11 vidiš tam medle ženske, ki s kanglami gredó v mesnice, kjer dobivajo juhe, napravljene iz neprodanih ostankov govejih. Nekteri siromak gre vun v Clichy, kjer najde zadaj za plankami velik kotel, stoječ na žerjavici, napolnjen z juho. Kuhar je namreč poprej ta večer obhodil vse gostilne in pobral ostanke, ktere je potem djal kuhat v velik kotel. Tej hrani ali juhi pravijo v Parizu „arlekin“. — Na Dunaju je tudi mnogo uboštva. V ljudski kuhinji dobiva se za 10—15 kr. kosilo, pa vsak tega ne zmore. Če okoli poldne prideš memo samostana, vidiš tam siromake, može, žene, ki čakajo hrane s piskri, lonci v roki. Ko se zvon oglasí, stopi vun laik brat iz moških, ali sestra iz ženskih samostanov, z veliko žljico vsakemu dá juhe in še kos kruha po verhu. Na ta način se jih na stotine na dan nasiti. (Glejte, kako dobrotljivi so samostani!) — V Ljubljani delajo enako po samostanih. Tudi je za uboge vstanovljena „ljudska kuhinja“ (en oddelek se zove „študentovska kuhinja“), v kteri dobivajo ubožni in manj premožni živeža za malo soldov. Mili Bog naj nagiba serca bogatih k dobrotljivosti in usmiljenju do ubozih. Naj bode tukaj omenjeno, da na Dunaji imajo tudi ogrevalne sobe (Wärmestuben) za reveže, ktere so prav koristne. Ali bi ne kazalo, da bi tudi v Ljubljani vpeljali to važno napravo? Gotovo bi bili hvaležni ubogi, kteri stanujejo po merzlih (nekurjenih) sobah in se nikjer pogreti ne morejo. Naj bi slavno ljubljansko mestno starašinstvo tudi na to napravo svojo pozornost obernilo.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

19. sveč. S. Konrad. — 20. S. Evherij. — 21. Spomin molitve N. G. J. Kristusa na Oljski gori. — 22. S. Petra stol v Antijohiji. — 23. Spomin sv. tanjčic N. G. J. Kr. — 24. S. Matija ap. — 25. Tretja nedelja v postu. S. Valburga.

V molitev priporočeni:

Mladeneč, ki se je zmešal, da bi se ozdravil. — Nekdo za pomoč v dušnih in telesnih potrebah. — Oseba v hudih dušnih in telesnih potrebah za pomoč. — Nekdo za dosego pomoči v več potrebah na priprošnjo N. lj. G. in sv. Jožefa. — Nekaj šolcev za pomoč pri naukih. — Oče priporoča sina, da bi bil obvarovan napčnih in nevarnih potov. — Že dalj časa bolehna oseba za zdravje, ali saj polajšanje in voljno poterpljenje. Uslišanje ter zahvala se naznani. — Deklica nevarno bolna za vratno boleznijo, serčno priporočena v gorečo molitev z obljubo, da hočemo zahvalo po „Danici“ razglasiti, ako nas Bog usliši. — Mladeneč v posebnih potrebah.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov VI.)

18. sveč. Pojdi k mravlji, o lenuh! in ogleduj njene pota, ter se uči modrosti. Ona nima vojvoda, ne učenika, ne oblastnika; pa si vender po leti hrano pripravlja, in ob žetvi nabira, kar vživa.

19. Lenuh, doklej boš spal?... Nekoliko boš spal, nekoliko dremal, nekoliko roke križem deržal,... in pomanjkanje bo prišlo k tebi kakor popotnik (to je, kakor roparski popotnik) in revšina kakor orožen človek.

20. Če pa ne boš lén, bo prišla tvoja žetev kakor studenec, in pomanjkanje bo daleč od tebe bežalo.

21. Odpadnik ni nič prida človek, hodi s spačenimi (to je, drugač misli, drugač govorí). Z očmí miga, z nogo terka, s perstom govorí (to je, svojim zvijačnim tovaršem z očmí, z nogami, s persti daje znamnje, da ga bo ogoljufal), s hudobnim sercem se hudo zmišljuje, in vsak čas prepir seje.

22. Nad tacega (to je, odpadnika, hinavca in goljufa) bo nanagloma prišel njegov pogin, in hitro bo zatert, da ne bo več zdravila zanj.

22. Šest rečí je, ki jih Gospod sovraži, sedmo pa studi njegova duša: Visoke očí, — lažnjivi jezik, — roke, ktere nedolžno kri prelivajo, — serce, ki prehudobne misli pase, — noge, ki hitro tečejo v hudo, — krivo pričo, ki lažnjivo govorí, — in njega, ki med brati razpertije trosi.

23. Ohrani, moj sin! zapovedi svojega očeta, in ne zapusti postave svoje matere. Kadar si na potu, naj te spremljajo; kadar spiš, naj te varujejo, in kadar se zbudiš, se z njimi pogovarjaj (t. j., primérjaj z njimi svoje obnašanje. Sv. Duh méri na modre nauke dobrih staršev, ne pa tacih, kteri morebiti otroke s svojim izgledom še k slabemu napeljujejo: k nespametnim šegam, k nečimernosti, gizdavosti, poželjivosti, ljubezni do svetá); zakaj zapoved je svetílo, in postava je luč..., da te varujejo hudobne ženske in prilizanjenega jezika ptujke. (Sveti Duh pogosto svarí pred nečisto ljubeznijo, ker skušnja učí, da se na tem kamnu največ ljudí spotakne, zlasti pa neumna mladost, in se v nesrečo zaplete. Nobena reč ljubezni do prave modrosti in čednosti tako ne ovíra, kakor ta ostudna in strupena strast. Zató naj se bojé sodbe Božje, kteri zlasti po „podlistkih" časnikov, po tako imenovanih „lepoznanskih listih", „novelah", „poezijah" itd. mladost k poželjivosti napeljujejo.)

Listek za raznoterosti.

Deželni predsednik gospod A. Vinkler

je poslavljen z redom „železne krone 2. verste". Vsa dežela je veséla tega v resnici zasluženega odlikovanja. — Druga vesela novica je, da se je g. vitez Schneid popolnoma ozdravil.

Iz dijaške kuhinje. Izmed 57 gimnazijalcev, ki imajo več ali manj pomoči iz dijaške kuhinje, jih je 44 v pervem semestru šolo dobro izdelalo, 4 vmés so odlični; 13 jih je padlo, pa je upanje, da saj nekaj teh se bo v 2. polletji vzdignilo. — Vse družine skupaj — namreč z orgljarji, začetniki, 1 pridnim pripravnikom (ki je pa te dni nagloma umerl: Bog mu daj večni mir!) in 1 realcem, kar jih je več ali manj pomoči dobivalo tega šolskega pol leta, je okoli 100. — Stroški za pretekli mesec prosinec so bili: v ljudski kuhinji 102 gl. 32 kr.; pri g. Valjavcu 26 gld. 63 kr.; posameznim na dom k živežu, stanovanju, obleki itd. 30 gl. 6 kr. Skupaj 159 gl. To je po večem, brez vštetja vsih malenkost. — Blagoslov Božji je bil očiten, kakor tudi dobrota prijatlov velika: Hvala Bogu in dobrotnikom!... Sliši se pa vendar od daleč boben.... Blagodušni prijatli mladine in domoljubi, varite nas! Bog bode plačevalec.

Kozé razsajajo po več krajih na Gorenjskem in pobirajo otroke, mlade z 18, 19 leti, še celó moža s 60 leti so spravile pod zemljo. Tudi v Ljubljani ni brez njih.

V Novem mestu je 11. t. m. umerl preč. P. Ignacij Staudaher, bivši gvardijan, veroznanski učenik itd. R. I. P.

V Terstu, kakor se sliši, so kupili hišo od nekega tergovca za „malo semenišе". Bog daj srečo!

Mašna zveza v Ingolstadtu na Parskem. To silno koristno zvezo smo bili pred nekaj časom v „Danici" omenili in kmali se jih je nekaj tudi pri nas vanjo zapisalo. Naj danes to reč le ob kratkem pojasnimo.

Mašna zveza je prava cerkvena bratovšina. Družnikov je dozdaj čez dve sto osem in dvajset tisoč (228.000). Umerli se vanjo ne sprejemajo, tudi drugovérci ne. Kdor pristopi, plača 25 kr. a. v. sprejemšine in dá vsako leto en radovoljen dar (kterega se pa tudi lahko za vselej odkupi, ako naenkrat dá veči dar. (P. S. Schneider svetuje n. pr. 1 gl. 50 kr., vender P. Kapistran pravi: poljubno.) Vsak družnik opravi, ali dá opraviti eno sv. mašo na leto na čast Matere Božje čistega spočetja, zlasti za družnike, ki imajo najpred umreti, pa za žive in mertve ude. Družniki so tako deležni vsako leto že več kot 227.000 (dve sto sedem in dvajset tisoč) ss. maš (česar se vdeležujejo, ako potrebujejo, tudi še po smerti). Napis za pristopnike je: „An den Marien-Messbund in Ingolstadt, Bayern". Naznaniti mora pristopnik razločno svoje imé, priimek in kraj s stanovanjem.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. Fr. Eržen 1 gl. — Č. g. župnik Ign. Podobnik 1 gld. — Č. g. M. Tavčar 5 gl. — Gospa Helena Fayenz 5 gl. — Gospa Cecilija Bergant 1 gld. — Neimenovan 1 gld. — Č. g. župnik Tom. Kajdiž 1 gld. — Č. g. kaplan Fr. Kregar 2 gld. 60 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz Lesc po č. g. župniku Frid. Hudoverniku 15 gl. 90 kr. — Iz Leš č. g. župnik Al. Kumer 4 gld. 69 kr. — Iz Višnje gore po č. g. župniku 5 gl. — Č. g. V. Orehek 1 gl. — Č. g. Bl. Muhovec 2 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Dola 1 gl. 20 kr. — Gospa Frančiška Pogačarjeva 3 gl. — Iz Leš 6 gl. 35 kr. — Iz Krašinje 8 gl. 13 kr. — Iz Kolovrata 4 gl. — S Križevega pri Kostanjevici 10 gl. — Z Žužemberka 39 gl. — Č. g. župnik Jož. Jerič 1 gl. — Marija Jerič 1 gl.

Za sv. Očeta: Iz Vodic po č. g. župniku T. Kajdižu 20 gld.

Za afrikanski misijon: Č. g. Bl. Muhovec 3 gld. — Č. g. župnik Fr. Eržen 2 gl. — A. F. 2 gl.

Za misijon preč. g. J. Gatta v Gazi: Č. g. Prim. Peterlin 5 gl.

Za misijonarje med razkolniki: Neimenovan 40 kr.

Za sv. Detinstvo: Č. g. Anton Keržič, katehet, 20 gl. — Preč. g. Janez Rozman, mestni župnik, 15 gl. — Iz Preserja po č. g. župniku 13 gl. (Intencije se bodo oddale. Vr.) — Po č. g. Fr. Kregarji 3 gl. — Iz Leš č. g. župnik Al. Kumer 3 gl. 86 kr. — Iz Idrije 9 gl. — A. F. 2 gl.

Za Pariško bratovšino za verne duše v vicah: Iz Žaline po č. g. župniku 7 gl. 16 kr.

Za bratovšino sv. Leopolda: Č. gosp. Bl. Muhovec 3 gld.

Za dobre namene: Č. g. Mih. Tavčar 25 gl.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. B.: Prav iskrena hvala in pozdrav! — G. E. na Z. L.: Je že vse v redu. — Fr. H. v St. Loki: Sporočeno odpravništvu; menda zdaj ste že dobili? — Enako gg.: J. K. v Sež. in P. Met. v Rud. — G. Al. K. v L.: Priserčna zahvala za vse! Iskren pozdrav! — G. Ant. D. v L—h: Intent. zanesljivo oddane. Pozdravljeni! — P. R. v Kam.: Preserčna hvala! Za dijake vravnano. — G. Fr. M—el v Gor.: Lista, ki ste ju želeli, sta prišla nazaj s pristavkom „unbekannt..." — P. Met. P. v Nov. m.: Zastran „Dan." odpravništvu naznanjeno in bode se vravnalo. — G. J. V.: Vse po željah berzo, berzo. Lepa hvala in pozdrav, pa še kaj pismeno. — G. Ž. v C.: Precej prihodnjič.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica" dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 23. svečana 1883. List 8.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

6. Sv. Katarina Sijenska.

(Konec.)

Enako so se hudovali tudi drugi domači. Z zbadljivimi besedami so jo zaničevali in pikali. Prične se družinsko posvetovanje, kaj je zdaj storiti zoper Katinko? Za zdaj se ukrene to-le: nič več ne smé imeti svoje lastne sobe, da bo morala vedno med ljudmi biti in ne bo mogla zmiraj moliti; kuhinjska dekla naj se odpravi in Katarina naj opravlja vsa njena težka dela.

Katarina se tega nič ne ustraši. Če so ji stanico zaperli, ji serca niso mogli zapreti; pobožnost ima svoje peruti, na kterih se vzdiguje v nebeške višave, ne more je vklepati noben ključ. Njene misli so vedno pri Bogu, kakor préd. Kuhinja ji je bila kakor svetišče božje, in njena opravila kakor angeljska služba. Kadar je stregla očetu, si je mislila, da streže Zveličarju; kadar je kaj materi storila, storila je s tolikim veseljem, kakor bi veljalo nebeški Kraljici; bratje pa in drugi domači so ji bili kakor aposteljni in učenci Jezusovi. Tako si je znala spremeniti vse težave in naj zoperniša dela v priserčno veselje, in mesto pritoževati se zastran trudapolnih opravíl, je kazala vedno veselo lice in zadovoljno serce.

To se je čudno zdelo zlasti očetu, ki je bil pobožniši memo druzih. Skerbno jame opazovati njena opravila in vse njeno nenavadno ljubeznjivo vedenje.

V vsi hiši je Katarina vedela le za en prostor, kamor se je mogla skriti in sama nemotena moliti. To je bilo v sobi njenega brata Šefana, ko ga ni bilo domá, in sploh kjer ni bila opazovana.

Neki dan gre zopet v omenjeno sobo in tam z veliko pobožnostjo moli. Skrivaj gre oče za njo, rahlo odpre duri, zagleda svojo hčerko v kotu klečečo in globoko priklonjeno, nad njeno glavo pa vidi goloba belega kot sneg. Ta pogled globoko presune dobro serce očetovo. Resno jame premišljati čudovito prikazen ter sklene, ne več se ustavljati milosti božji, ki tako čudežno vodi njegovo ljubljeno hčerko.

Sveta deklica še sama ni vedela, da je že tako blizo zmage. Po dnevi in po noči ji je v mislih njen visoki namen in poklic. Še sanjalo se ji je o tem, po čemur je tako goreče hrepenelo serce. Nekoč je v sanjah videla različne začetnike samostanskih redov; med njimi tudi sv. Dominika, ki je deržal v roki belo lilijo tako, kakor bi v plamenih stala. Ko se mu bliža, ji podá obleko spokornih sester in prijazno reče: „Predraga moja hčerka! bodi serčna in naj te ne straši nobena težava več; kajti gotovo boš prejela to obleko, kakor želiš."

Katarina se veselja razjoka in se čuti vtolaženo in močno, kakor še nobenkrat pred ne. Čeravno so bile le sanje, vendar spozná, da je to njen poklic in stan, ki ga ji je Bog sam odločil.

Vso družino skliče in serčno se vstopi pred nje ter naravnost jame razlagati, kaj je že ves čas od otročjih lét nameravala, pa si zarad spoštovanja do staršev, ki so nasprotno želeli, do zdaj ni upala razodeti, ter odločno pristavi: „Zdaj pa je moja volja tako močna postala, da bi bilo lože skalo omečiti, kakor mojo voljo upogniti. Bog hoče, da spolnim svojo obljubo, in njega je treba bolj vbogati, kakor ljudí. Če me hočete v svoji hiši ohraniti, če tudi le za deklo, — dobro! pripravljena sem vam služiti; če me pa spodite, tudi to ne smé mojega sklepa premeniti. Moj Gospod in Ženin Jezus Kristus je bogat in mogočen; ne bo pripustil, da bi mi česa manjkalo; skerbel bo za vse, kar mi je treba!"

Pri teh besedah se začnejo vsi solziti in glasno jokati. Nihče ji ne more odgovoriti, nihče nasprotovati. S pobožnim stermenjem se čudijo vsi, od kod je tolika serčnost pri deklici, ki je bila sicer tako zeló boječa, tiha in pohlevna. Le oče, ki se je vedno spominjal belega golobčka, ki ga je nekdaj videl nad njeno glavo, spregovorí in pravi: „Bog varuj, ljuba moja hči! da bi se ustavljali tvoji volji, ki je volja Boga samega. Dolga skušnja nas je prepričala, da vsa tvoja dela imajo višo podlago. Stori, kar ti bo navdajal sv. Duh. Odsihdob te ne bomo nič več zaderževali v tvojih dobrih delih. Prosi za nas, da bomo vredni veseliti se obljub tvojega Ženina, tistega, ki te je v tako nežni dobi k sebi privabil." Ženi pa in sinovom pravi: „Nobeden naj mi ne žali drazega otroka, in naj je ne moti v njenih svetih vajah. Prosto naj služi Gospodu in naj moli za nas vse; bolj bi ne mogli osrečiti svoje hčere, kakor bo srečna v družbi z Jezusom."

Zdaj spet odločijo Katarini posebno sobo, kjer sama za-se, kakor v kaki puščavi, prosto po svojih serčnih željah lahko opravlja duhovne vaje in pobožnosti. Nekoliko pozneje stopi v ostri red spokornih sester sv. Dominika. Stregla je naj revnišim ljudém in bolnikom z naj ostudnišimi boleznimi s čudovito ljubeznijo in poterpežljivostjo. čeravno je bila pri tem v zahvalo še obrekovana. Cele noči je prečula v molitvi, dolgo časa ni nobene jedi vživala, razun sv. obhajila; govorila ni nič, kakor to, kar je morala govoriti, in cele potoke solz je Bogu darovala, da bi grešnikom sprosila odpuščanje. Ni ga djanja ljubezni, da bi ga ne bila opravljala v vsi popolnosti.

Zadnje djanje ljubezni bila je njena smert. Bogu je bila darovala svoje življenje za papeža in za sv. Cerkev, in umerla je 29. aprila 1380, v 33. letu svoje starosti.

Vojska zastran šolskih knjig.

Še v otročjih letih sem slišal, da tisti, ki hoče hudobca „panati“ — satana izgnati iz obsedenega, mora biti sam brez greha, polnoma čist; če ne, mu začne černec očitno grehe očitati. Ta otročja misel se mi je iz nekdanjih lét zopet v glavo povernila, ko berem in slišim, kako se sedaj satanovo kraljestvo osorno in prederzno šopiri po raznih deželah, zlasti po Laškem in Francoskem. Zakaj Bog to pripustí? Ker tisti, ki bi imeli satana iz dežele preganjati, niso dovelj sveti, — ker se celó med boljšimi katoličani prava gorečnost pogreša: zato ima satan tako malo straha. Zlasti na Francoskem so pokojni papež Pij IX tako britko obžalovali širjenje tako zvanega katoliškega liberalizma, prevelike, neopravičene, napačne pojenljivosti.

Naj hujša kazen katoliške mlačnosti je pa gotovo ta, ako se smé satan celó k malim otročičem pridružiti, ako začne v šoli gospodariti. In to pot je sedaj nastopil satan bolj ali manj skor po vsih deželah; po nekterih krajih je še bolj tih, po druzih bolj glasen, kakor si upa; dobičke pa ima po šolah, pri manjši in veči mladini tako velikanske in zdatne, da se naj skopejši in naj bolj oderuški jud z enakimi ne more ponašati.

Naj hujše je zdaj v tej reči na Francoskem. Tam silijo malim šolarjem v roke knjige, v kterih ne le, da ni nič kerščanskega, temveč polno brezbožnih, zoperverskih naukov, v kterih se naravnost taji Bog in božje razodenje itd. Cerkvena oblast, se vé, da ne more mirno gledati, kako volkovi napadajo in davijo že naj nedolžniša jagnjeta, ampak pogumno povzdiga svoj pastirski glas in pri vsaki priliki razodeva svoje milo pa odločno svarjenje.

Že 15. dec. l. l. je bilo v Rimu prepovedanih (v „Indeks“ djanih) čvetero tacih učnih knjig, ktere brezverska republikanska vlada po vsih svojih brezverskih šolah vsiluje. Da bi starši ne zvedili, v kakšni nevarnosti so njih otroci, se večkrat prav zvijačno ravná, kajti kačja zvijača je že od nekdaj satanu in njegovim hlapcem lastna; knjige namreč dajo otrokom v šoli, ob koncu šole pa jih spet poberó, da jih otroci domá ne morejo pokazati.

To je očitno, da se vlada bojí, da bi ljudstvo ne zvedelo, kako obsojuje naj viša cerkvena oblast knjige, po kterih učiti se je primorana katoliška mladina. Pa pogumni škofje in pastirji se ne plašijo in neprestrašeno razlagajo katoliškemu ljudstvu, da vsak, kdor take knjige bere ali pa le posluša, da otroci, kteri hodijo v take šole, v kterih se one knjige rabijo in tudi starši, kteri jih pošiljajo, se smertno pregrešijo.

Med pervimi je zlasti pogumni škof v Annecy-u v pastirskem listu to razložil. Se vé, da so bili hitro žandarji razposlani po vseh župnijah, ter so prepovedovali brati dotični list. Škof je sicer v teh okoliščinah duhovščini rekel, naj ne bere lista; a sam ga je bral v svoji cerkvi in vladi je odposlal pismo, v kterem opravičuje svoje djanje, ktero mu je dolžnost, in britko očita nepotrebno urnost in gorečnost, s ktero po žendarjih begajo verno ljudstvo; češ, da ubogi žendarji morajo v zimskem času po noči hoditi v hribovske duhovnije po potih, po kterih je še po leti in to po dnevi nevarno. K mnogim gospodom so prišli žendarji še le v soboto zvečér od sedmih do desetih, ali pa v nedeljo zjutraj ob 5. In to zató. da bi zabranili, da duhovni pastir ne bi mogel povedati svojim ovčicam, kakšne hrane ne smejo vživati, da svoje duše ne pogubijo. Ali je mar turk ali drugi sovražnik v deželi, da je tolika sila?

Mnogo druzih škofov je enako povzdignilo svoj glas. Kaj bo liberalna vlada ž njimi storila, se ne vé. Ali kaj se bo z liberalno vlado samo zgodilo, če pojde tako naprej, kakor zdaj, se tudi ne more povedati, a lože se dá uganiti.

Rim in francoski škofje ne morejo drugač. V političkih rečéh je mogoče se pogajati; a kjer gre za dušo nedolžnih otročičev, ki se sami ne morejo braniti, tu ni nikakoršnega pogajanja. Tù ne smé apostoljski mož molčati, ne smé rók križem deržati; pogumno se v vojsko podá, če tudi bi imel življenje zgubiti, posnemaje in poslušaje Njega, ki je rekel: „Dober pastir dá življenje za svoje ovcé“.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

„Oljska gora“ v Ljubljani. Oljska gora se zdaj imenuje zadnja kapela na moški strani v frančiškanski cerkvi. Vravnana je namreč v podobo verta Getsemana in bila je pervo postno nedeljo po preč. P. gvardijanu slovesno blagoslovljena. Stavi pa pred očí silno lepo in umetno narejen kip Jezusa Zveličarja, klečečega v molitvi, in angela s kelihom terpljenja, še nekoliko v višavi, ko prihaja poterjevat Zveličarja v silnih britkostih na Oljski gori. Nočna doba je prav naravno izražena in tudi je res še posebno ginljivo videti v jutranjem ali večernem mraku, ko svetilka kapelo razsvetljuje. Trije aposteljni, nekoliko oddaljeno na nekem robu spijoči nad vertom Getsemanom, so enako umetno izdelani, pa tudi položaj je naraven, kajti kaže se tisto skalovje še dandanes in je z duplino kervavega potenja v taki razméri, kakor je tukaj pred očí stavljeno.

K sv. Deodatu in prelepo zmalani kapeli sv. Frančiška je frančiškanska cerkev s to kapelo dobila še tretjo posebno dragocenost. Koliko je zmeraj užaljenih serc po mestu, ki bodo v svojih bridkostih zaupljivo iskale pomoči pri žalujočem Zveličarju na Oljski gori! Res je že zdaj o vsakem času videti ljudí, ki prelepo kapelo občudujejo in ginjeni molijo k terpečemu Zveličarju. Še posebno je pa tudi za postni čas kakor nalaš primérna ta kapela, ker v kervavem potu klečeči, do smerti žalostni in v molitev zatopljeni Zveličar nas uči ne le zatajevanja in poterpežljivosti, ampak tudi goreče molitve in zaupljive vdanosti v voljo Božjo, posebno ob času težave in bridkosti. Zlasti zdaj v postnem času Jezus kliče svojim vernikom: „Čujte in molite!“ Poslušajmo ta glas, da ne bomo prepozno slišali očitanja: „Ali niste mogli eno uro z menoj čuti?“

Nekteri posnetki o Oljski gori iz blažene Katarine Emerih utegnejo marsikomu dobro služiti za postni čas

in prečastitljivo predstavo Zveličarja in aposteljnov v novi kapeli še bolj pojasniti. Ta zvesta premišljevavka ki je v svojih razodenjih terpečega Zveličarja tako rekoč povsod spremljala, je pravila to-le *):

Kadar je bil Jezus obednico (zadnje večerje) z enajsterimi zapustil, je bila že užaljena njegova duša, in ta žalost je vedno veči prihajala. Peljal je enajstere v dolino Josafat proti Oljski gori. Ko so prišli pred vrata, sem videla mesec prihajati izod hriba, pa ni bil še čisto poln. Gredé po dolini Josafat jim je Gospod rekel: da tu sem bo zopet prišel tisti dan svet sodit, pa ne tako ubožen in nezmožen, kakor zdaj; takrat se bojo eni bali in klicali: vi hribi pokrite nas!...

Prestopili so potok Cedron... Getsemani na Oljski gori, kamor so šli, je ravno pol ure od obednice zadnje večerje; do potoka Cedrona je četert ure, in od tam do Getsemana zopet četert ure. Ta kraj, kjer je Gospod v poslednjih dneh enekrati z učenci prenočeval in jih učíl, ima nektere prazne, odperte prenočiša in velik zagrajen vedrilni vert, po kterem raste polno žlahtnega germičevja in mnogo rodovitnih dreves. (Tako namreč je bilo ob Kristusovem času, zdaj raste samo nekaj starih oljk, ki so vgrajene, in po vertu cvetlice, ki jih oskerbljuje frančiškanski brat. Dalje pripoveduje Katarina Emerih:) Več ljudí in tudi aposteljni so imeli ključe do tega verta, ki je bil vert za vedrílo in za molitev. Oljski vert pa je neka pot ločila od Getsemana in se stéza višej ob gori. Oljski vert je manjši od Getsemana, v njem so jame (podzémeljske votline), na verhu pokrite in mnogo oljk, nekaka tokava. Ondi si zamore vsak, kdor hoče, vravnati prostor za molitev in premišljevanje. Kamor je bil šel Jezus molit, je kraj bolj divji.

Okoli devetih je Jezus prišel z učenci v Getsemani. Na zemlji je bilo otožno, na nebu mesečno sijanje. Jezus je bil zeló žalosten in naznanoval je bližnjo nevarnost. Učenci pobitega duha. V Getsemanu, v nekaki vedrilnici iz vejevja je Jezus osmerim rekel: „Ostanite tukaj, ko grem na svoj kraj molit". Petra, Janeza in Jakopa starejšega je vzel seboj, in šel je po poti nektere minute dalje v oljski vert ob znožji hriba. Nepopisljivo je bil žalosten; čutil je bližnje britkosti.... Janez ga je vprašal, kako da On, ki je druge krati nje vedno tolažil, zdaj more tako žalosten biti. Nato je rekel: „Moja duša je žalostna do smerti." Kakor oblaki so na Gospoda sule od vsih straní bridkosti v strašnih podobah; in takrat je rekel: „Ostanite tukaj in čujte z Menoj, molite, da ne padete v skušnjavo!" Aposteljni so ostali na tem mestu, Jezus, pa je šel še malo dalje — v votlino, kacih 6 čevljev globoko, z nadvisečim germičevjem. (To se čisto in popolnoma zlaga s sedanjo duplino kervavega potú. — Antrum agonizationis — ter podzemeljsko cerkvico s tremi altarji na Oljski gori.)

Iz Kranjskega ima „Vaterland" proti koncu prosinca prav čverst dopis, v kterem je precej v začetku rečeno, da eno naj nesrečniših djanj prostomišljakov je bilo izrinjenje čč. oo. Frančiškanov iz Kamniške šole; odkar so bili oo. Jezuiti pod Auerspergom pregnani iz Repenj, na Kranjskem nobeno djanje prostomišljakov ni storilo tolikega gibanja, nobeno jih ni pred ljudstvom tako ob veljavo pripravilo, kakor to početje. Spis dalje popisuje, kako so šli v svitke, da so svoj namen dosegli, kar se utegne s časom bolj natanko razodeti, in kako nasprotno je bilo vsemu temu pošteno Kamniško mesto, kar je tudi s tem pokazalo, da je samo take može volilo v krajni šolski svèt, kteri so tem spremembam neprijazni, ki tudi svetnih učiteljev niso hotli v šole vpeljati. — Ravno ta dopis omenja, da enake poželjivosti boje hočejo poskušati zoper Novomeško šolo, kar pa jim bo zaupljivo spodletelo pri novem deželnem šolskem svetu in prihodnjem deželnem zboru, ki deželi v škodo tacega početja ne bodeta terpela.

Kdor ima serce za keršansko oliko in našo deželo, naj pri miru pustí katoliške od Cerkve poterjene redove in njihove šole, in če ga blagri redovništva v želodcu tišé, mu vošimo, naj bi šel za par mescev k Zulu-Kafrom ter poskusil, kakošne sladkosti cvetó ondod med narodom brez meniških šol, pa tudi brez vere in kersta.

Iz Celovca. (Konec pastirskega lista.) Še v obljubljeni deželi in ob času, ko se je še od mleka in sterdi cedila, ni se manjkalo revežev in siromakov. Reveži so bili in bodo tudi v najlepših, najrodovitnejših deželah. V Mozesovih bukvah že beremo: „Revežev se ne bo manjkalo v deželi, v kteri stanuješ. Zato ti zapovedujem, da svojo roko odpiraš svojemu revnemu bratu in siromaku, ki s teboj v deželi prebiva. Ti mu daj brez premišljevanja! Tako te bo Gospod, tvoj Bog, vselej blagoslavljal in v vseh tvojih delih." (V. Mos. 15, 11 in 10.) Tudi naš Zveličar je rekel: „Reveže boste vsikdar imeli med seboj." (Joan. 12, 8.) To je kazen za greh pervega človeka, kteremu je Bog rekel: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh, dokler se ne boš povernil v zemljo, iz katere si vzet. Kajti prah si, in v prah se boš povernil." (I. Mos. 3, 19.) Odkar je ta ojstra sodba izrečena čez človeka, od tistega časa tudi najboljše naprave in najmodrejše postave ne morejo iz sveta spraviti revščine in terpljenja. In naj bodo ljudje zmirom bolj učeni in znajdeni, vendar pogosto nastopijo časi, da število siromakov strašno narašča, vsi zakladi pa se zbirajo v rokah nekaterih bogatinov. Čez take žalostne čase je tožil že prerok stare zaveze, rekoč: „Gorjé vam, ki si zidate hišo pri hiši in njivo zvežete z njivo, da (za druge) nikjer ni prostora! Ali hočete sami prebivati v deželi?" (Izaj. 5, 8.) Svet se pogrezuje v revščino in pahá še razvajene otroke razkošnosti v brezno uboštva in siromaštva. Revščina pa se tim huje občuti, bolj ko ljudje hrepenijo po dobrem življenji, bolj ko zasmehujejo staro, keršansko zmérnost in tisto blago zderžljivost, katero nam sv. apostelj Pavel tako lepo priporoča: „Velik zaklad je pobožnost v zmérnosti. Kajti nič nismo prinesli na ta svet in tudi nič ne moremo odnesti. Če imamo pa živež in obleko, bodimo s tem zadovoljni. Tisti, ki po bogastvu hrepenijo, padejo v skušnjave in v zanjke hudega duha, oni si poželijo veliko nepotrebnih in škodljivih rečí, ki so ljudém v nesrečo in pogubljenje. Kajti začetek vsega hudega je lakomnost." (I. Tim. 6, 6—10.) V naših časih hočejo ljudje prav veliko zaslužiti, da bi prav dobro živeli. Vseh, tudi že priprostih ljudí, polastila se je želja, mnogo pridobiti, da bi mogli mnogo vžiti. Marsikdo si brez posebnega truda in brez skerbi služi vsakdanji kruh. Pa on s tem še ni zadovoljen. Kruha ima zadosti, pa v njegovem sercu se zbujajo želje po različnih druzih rečéh, ki so le malokateremu prisojene. Če pa ljudje stokrat več poželijo, kakor potrebujejo, potem jim ni moč pomagati, ko bi dobri ljudje prav stokrat toliko vbogaime dajali, kakor v resnici dati zamorejo. Stiska postane potem še toliko hujša, če pridejo čez dežela še nenavadne stiske, vremenske nesreče, kakor smo jih z grozo doživeli lansko leto in tudi že letos. Toliko tisoč ljudí je grozna povodenj pahnila v siromaštvo, toliko rók terka na vrata keršanske dobrotljivosti, pa tako nezdatni in majhni so naši pripomočki, da bi skor z učencem v evangeliju zaklicali obupani in malodušni: „Kaj bo to za toliko ljudí?" (Joan. 6, 9.) Pa taki premisliki naj nas ne motijo v dobrotljivosti. Da potegnemo na-se blagoslov iz nebes, deržimo se

*) Ne moremo tukaj naznanil služabnice B. vse po besedi staviti, ker bilo bi preobširno, ampak le po posnetkih. Vr.

nauka, ki ga je stari Tobija svojemu sinu dal: „Bodi usmiljen, kolikor premoreš. Ako imaš obilno, daj obilno; imaš le malo, pa od malega rad daj!“ (Tob. 4, 9.) Sv. Avguštin pa uči: „Ako zamoreš dati, daj; ako pa ne moreš, pokaži vsaj dobro voljo. Kjer Bog vidi, da ni premoženja, tam plačuje že dobro misel. Nobeden naj ne pravi: jaz nemam nič; ljubezen pride iz serca, ne iz mošnje.“

Keršanska usmiljenost se ne razodeva samo v tem, da revežu pomaga, ampak tudi v tem, da zmirom na njega misli, da ljubeznjivo za njega skerbi, ter ga tako v njegovih težavah tėši in tolaži. V svetem pismu beremo: „Blagor njemu, ki se siromaka spominja; kajti v dan nesreče ga bo rešil Gospod.“ (Ps. 40, 2.) Sv. Pavel pa pravi: „Ako bi vse svoje premoženje razdelil med uboge, pa bi ljubezni ne imel, ne bi mi nič pomagalo.“ (I. Kor. 13, 3.) Dobrote moramo deliti iz ljubezni, ne pa iz samoljubne baharije, da bi nas ljudje hvalili. Samo na sebi ni napačno, očitno pred svetom dobro delati. Včasih se nam to celó priporoča. Gospod Jezus svojim učencem velí: „Pustite svojo luč svetiti pred ljudmí, da bodo vaša dobra dela videli in hvalili vašega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mat. 5, 16.) Očitna dobrotljivost ne sme iskati svoje časti, ampak čast Božjo. Pred dobrotljivostjo pa, ki le svoje časti išče, nas je svaril Gospod, rekoč: „Varujte se, da svoje pravičnosti ne boste kazali pred ljudmi zato, da bi vas oni videli. — Če milošnjo deliš, tvoja leva roka ne smé vedeti, kaj desnica dela, da bo tvoj dar skrit ostal; in tvoj Oče, ki na skrivnem vidi, ti bo to poplačal.“ (Mat. 6, 1—4.) Sv. Krizostom pa pravi: „Prazna čestihlepnost se prikrade na tihem in skrivaj v serce, in prej ko človek to zapazi, vzame mu vso notranjo dobroto.“ Ljubezen pa očisti keršansko radodarnost tudi vsake nevelje in čmernosti. Kdor ne dá iz dobrega serca, ampak nevoljen in prisiljen, on siromaku svoj dar ogrení in ostudi. Sv. apostelj Pavel uči: „Vsak naj dá, kolikor je v svojem sercu dati odločil; ne z žalostjo ali iz sile, kajti Bog ljubi dobrovoljnega dajatelja.“ (II. Kor. 9, 7.) Sv. Gregor pa pravi: „Ne čakaj, da bi sam poskusil, kako huda je terdoserčnost, in kako dobro je delo, biti usmiljenega serca.“ Usmiljeni človek se spominja pregovora „dajati je veča sreča, ko jemati“, ter povsodi in vselej tolaži in tėši stiskane z žertvami in dokazi svoje ljubezni. Dobrotljivi človek prigovarja še drugim in jih vabi v družbo, da združeni tolažijo obupane, vzdigujejo poterte in žalostne, da lajšajo terpljenje nesrečnim, da pomagajo ubogim, in to sicer po nauku sv. aposteljna: „Dobrotljivosti pa in milošnje nikar ne pozabite, ker taki darovi Bogu dopadejo.“ (Hebr. 13, 16.)

Pač dobro vém, ljubi moji! da sega vaša dobrotljivost še čez meje naše dežele. Kot zvesti sinovi in hčere katoliške Cerkve ste nesrečnim v deželi in zunaj dežele priskočili na pomoč, šteli ste si pa tudi v častno in sveto dolžnost, da podpirate z molitvami in darovi našega sv. Očeta v Rimu, ki se nahajajo v hudih stiskah itd.

Z Dunaja nam je v sredo po dobrem prijatlu došlo naslednje žalostno poročilo, ki zadeva dr. Jegličeve naprave v Sarajevu:

Pretekli petek, 16. febr. zvečer, pogorela je v Sarajevu v Sarasmaila-ulici hiša spadajoča k „Marijinemu zavodu“, kterega pod zavetništvom Nj. veličanstva cesarice Elizabete vodijo sestre Božje ljubezni. Vojaki in požarna bramba prišli so bili sicer nagloma na pomoč, a rešiti se ni dalo nič več. Tudi deželni komandant g. baron Appel in civilni glavar g. baron Nicolics z mnogimi drugimi višjimi vradniki in častniki prihiteli so bili na pogorišče. Le hitri pomoči in modremu vodstvu pri gašenji se je zahvaliti, da sta se mogla rešiti sosednja — „Marijin“ in „Sv. Jožefa zavod“. Ker je v obéh poslopjih primanjkovalo prostora, morala se je kupiti še sosednja hiša, ki je bila še le 23. pret. mesca blagoslovljena. Ta nesreča je bridko zadela „družbo sester Božje ljubezni“, zlasti ker se je veliko potrosilo za vstanovitev omenjenih dveh naprâv, ter se dolgovi do sedaj še niso mogli poplačati. In tudi pogorela hiša kupila se je bila s tem namenom, da bi se „Marijin zavod“, ki stojí tik nje, mogel razširiti, ako bi radodarne roke blagovolile podpirati družbo, ki po tej nesreči pričakuje, da ji bodo usmiljena serca še raje pomagale, ter ji bo mogoče doveršiti zavod, ki je za Bosno neizmérno potreben. Darovi se hvaležno sprejemajo v „Marijinih zavodih“ (Marienanstalt na Dunaji III, Fasangasse Nr. 4.) in v Sarajevu. Imena dobrotnikov se bodo razglasila po časnikih, darovalci večjih zneskov bodo se tudi zaznamenovali v zidano ploščo v Sarajevskem zavodu.

Iz Amerike. Marquette, Mich., 29. pros. 1883. Odpustite mi, prosim, da tako dolgo nisem poterdil sprejetja po verli „Zg. Danici“ nabranih darov, ki mi jih je moj sorodnik v resnici izročil, in da tudi na Vaše drago pisanje nisem še odgovoril. Vse zarad pomanjkanja časa.

Od začetka spomladi do konca listopada sem skor vedno popotoval in po škofiji obiskoval, ter sem od časa do časa le toliko bil domá, da sem ogledoval zidanje stolne cerkve, delavce izplačeval in druge škofijske opravila reševal. Od začetka adventa pa sem domá, ter opravljam farne opravila, pridige in spovedovanja, ker zgubil sem pruskega duhovna, ki je opravljal škofijsko srenjo, in imam zdaj nekega Italijana, ki ne zná angleščine zadosti, in ima le veliko mašo peti itd.

Škof Mrak je še zmeraj zdrav in močan pri svojih 73 letih, vsak dan mašuje v samostanski kapeli sester redovnic, kjer opravlja službo rednega njihovega spovednika. Č. g. Čebul je posledanje poletje iz Francoskega sem prišel in v enem misijonov pridno dela... Č. g. Andolšek je umerl ob koncu junija, Možina v aprilu; tedaj nove praznote z mnogimi drugimi za našo škofijo! Bližnje poletje, ali jesen, bi sprejel tistega študenta, ako bom mogel denar skupaj spraviti, če on ali še en drugi hoče priti.... G. F. Madar se učí zdaj bogoslovja v Milwaukejskem semenišu.

Serčna hvala in pozdrav vsim prijatlom, kanonikom in drugim, in priporočilo Illustrissimo....

Janez Vertin, škof v Marquette-u.

Op. Pridjan je bil k pismu izrezek iz nekega časnika, kteri popisuje pokop č. g. misijonarja Godca; ni pa povedan dan, kdaj je umerl in kdaj bil pokopan. Ker je pismo škofa Vertina od 29. pros., je najberže v ravno tistem mescu umerl.

Povedano je, da je bil pokopan v Greenfield-u, in da je bil „velikansk pogreb tako pobožnega, nesamopridnega in zaslužnega mašnika“. Njegov škof ga je osebno obiskal zadnji dan njegovega časnega življenja in mu je podelil papežev odpustek in imel tudi sam mertvaški govor. Popisoval je škof pretežavne, mnoge in velike, pa vspešne dela in zatajevanja ranjcega s prav ginljivimi besedami. Naj lepše spričalo, pravi dopisnik, je škof dal očetu Godcu z besedami: „Umerl je brez solda dolgov pri cerkvi, pa tudi nobenega solda premoženja ni zapustil.“ Med 26 čč. gg. duhovni, ki so bili pri pogrebu, je nekaj slovanskih imén, pa nobeno nam ni znano. Iz Vestfalije, kjer je g. Godec 30 lét, ko v resnici dober pastir služil in je prelepo cerkev, zalo šolo in berhko duhovsko hišo ko spomin zapustil, so skoro vsi občani med tolikimi drugimi bili prišli k pogrebu. Po dokončanih pogrebnih slovesnostih so šolski

otroci silo belih vertnic — kot znamnje čistega serca in druzih duhovskih čednost — nametali na novi grob zlatomašniškega starčka.

Preč. gosp. Juri Godec je bil rojen na Jančem 17. aprila 1802, in mašnik posvečen v Ljubljani 26. mal. serp. 1832. Lansko leto je imel zlato mašo, ktero pa — kolikor vemo — so tudi na Jančem s priméruo cerkveno slovesnostjo počastili. Da se spomin tako verlega rojaka v spodbudo našim mladim bolje ohrani, prosimo, naj kdo, kteremu je ranjcega življenje znano, taisto bolj natanko popisati blagovoli. Kdor bi to storil, bi se oglasil in druge nagovoril, da naj mu vsak pošlje, kar posebnega iz g. Godčevega življenja vé, ter tako ličen življenjopis napraviti zamore.

† Matija Kulavic.

Bridka zguba je zopet zadela narod slovenski. Umerl je po kratki, osemdnevni bolezni, pljučnici, častiti gosp. Matija Kulavic v Št. Vidu pri Zatičini: vnet duhovnik, iskren domoljub, izversten kmetovalec. Prerano umerli gospod je od l. 1868 zeló bolehal na pljučih, težko dihanje ga je mučilo prav pogostoma. Ob vremenskih spremenih, zlasti kedar je pihala merzla burja, moral je gospod po več dni v postelji prebiti in cele noči prečuti, ker mu kašelj in nadležna naduha nista dala včasih tudi eno urico ne zaspati. Iz zapisnika njegovega, v kterem je vse dni svojega duhovstva do 24. prosinca 1883 prav natanko zaznamoval, kje in na kteri namen je sv. mašo opravil, ali pa opustiti moral, posnamem, da je samo od 17. sveč. 1868 do 2. sveč. 1883, tedaj še ne prav v 15 letih, bil 214krat bolan, da zarad bolezni ni mogel maševati — „non celebravi propter morbum“ — in sicer je bilo vsega skupaj 585 dni bolezni! Trikrat je v teh letih imel vnetje opersne mrene, enkrat vnetje sapnika, nazadnje pljučnico, ktera mu je tudi, škoda res, prezgodaj še končala zemeljsko življenje. Reči se smé, da življenje zadnjih lét bilo je nepretergana versta smertno nevarnih bolezni. Vendar ukljub vedni bolehnosti, ukljub slabemu telesu je bil umerli g. župnik takó bistrega duha in tako neupogljive delavnosti na vse strani, da se redkoma nahajajo možje njemu enaki. Naj mu s temi versticami postavim ponižen spominek v hvaležnost za ljubi kruhek, ki sem ga vžival skozi več lét pri pokojnem župniku.

Rojen je bil Podgradom na Dolenjskem, majhni fari „pod goro“, blizo ceste iz Novomesta v Metliko, 11. junija 1831, priproste rodbine, ktera je štela 5 sinov. Naj omenim, razen g. župnika, brata preč. g. dr. Jan. Kulavica, c. kr pridvornega kaplana, vodja na Avguštinskem zavodu za višje bogoslovske vede na vsem Avstrijskem. Druga dva bila sta c. kr. vradnika, oba prebistri glavici, pa umerla sta komaj začenši svoje delovanje, najmlajši je zdaj na domovanju. Skozi 4 leta je ob enem hodilo v šolo v Novomesto, Ljubljano, v Gradec in na Dunaj vseh pet bratov; bili so izverstni učenci in izurjeni pevci ter so tako z izbornim petjem veliko pripomogli k vzvišanju cerkvenih slovesnosti. Njih oče, po vsej Podgorski okolici znan pod imenom: „podgrajski šomašter“, je bil orgljavec in cerkvenik v Podgradu, priprost mož, pa jako previdnega, bistrega duha in uma. Kdor je potreboval kacega sveta ali pojasnila v eni ali drugi zadevi, zatekel se je k očetu Kulavicu, ki je vselej pravo pogodil. Kot orgljavec in cerkvenik pri mali cerkvici Podgrajski je imel, se vé da, le pičle dohodke, toda z varčnostjo in umnim gospodarstvom si je pridobil za tamošnje revne kraje dosta lepo premoženje, da mu je bilo mogoče, štiri sinove, skozi 5 lét celó vseh pet, ob enem v šolah vzderževati.

Tudi mater so imeli gg. Kulavici silo dobro in pobožno, in kaj taka mati premore, kako ona vpljiva na serca otrók, o tem se prepričamo tudi tù. Ranjci župnik je včasih z nekakim ponosom omenjal mater svojo kot izgled keršanske matere in dejal, da malokteri otroci so tako srečni imeti tako dobro in skerbno mater. Vsaki teden je hitela z oddaljene gorske vasi v Novo mesto obiskat svoje sinove ter prinesla jim sedaj kruha, sedaj sadja ali kaj druzega za priboljšek. Koliko pa je zanje molila, to vé le On, ki zapisuje vse naše pobožne izdihljeje in zaupljive prošnje.

(Dalje sledí.)

Razgled po svetu.

Solnograški pastirski list zaterjuje, kako mora biti perva in naj svetejši skerb keršanskih staršev v našem veri sovražnem času tá, da se vera zgodaj budí v mladih sercih, da se njih mladi duh obvaruje pred vabljivostmi nejevére in spačenosti, da se mu zmeraj globokeje vsaja nauk zveličanja, sv. vere, da vsi sinovi in hčere — kakor telesno, tako tudi duhovno dojémajo v čverstem spoznanji duha Kristusovega in njegove svete Cerkve, ter naj se tako učijo verske dolžnosti spolnovati. Z vso prizadevnostjo morajo starši skerbeti, da bojo otroci pri učenji svetih resnic pred vsim drugim razsvitljeni k spolnovanju keršanskega poklica, poterjevani k delu za večni svoj namen, in k premagovanju skušnjav, ki jih v hudo dražijo, da vedno živé v spominu na Boga, povsod pričujočega in vsevednega. — Nadpastir poslednjič krepko kliče svojim vernikom: „Zbudite se, kteri ste dozdaj spali, vstanite od smerti in obhajajte Veliko noč z Gospodom!“

V Levovu je 24. pros. t. l. pod vodstvom duhovna dr. Ivana Siemienskiega in grofa Monczinskega k načelniku mestnemu prišla deputacija in mu je izročila prošnjo s 4000 podpisi, da naj se z vso ojstrostjo zapové praznovanje nedelj in praznikov. Prošnjo so podpisali sami mali obertniki in mali tergovci.

Na Avstrijskem, zlasti na Ogerskem, pravi „Journal de Rome“, se čedalje bolj agituje za splošnjo volilno pravico, in meni, da po skrivnem vplivanji framasonstva ter pristavi: Bog obvaruj Avstrijo te šibe!

Rimsko. (*Leon XIII, prijatelj otrók.*) Naj pridenem temu, kar je zadnjič „Danica“ poročala o Leonu XIII in njegovi skerbi za kerščanske šole, še naslednje sporočilo verlega rimskega časnika „Journal de Rome“. Sveti Oče so namreč sprejeli v posebnem zaslišanji 12. februarja popoldne do 1600 deklic, učenk v papeževih začetnih šolah, ki so zderževane po apostoljski milošćinji in ktere vodijo pobožne učiteljice, imenovane hčere sv. Filipa, hčere ljubezni sv. Frančiška Pavljana, in sestre predrage Kervi. Msgn. Aleks. Sanminiatelli, tajni milošnjik in prednik šol, je v zvišeni adresi naznanil hvaležnost učiteljic in gojenk do papežev in posebej do papeža Leona XIII, čigar velikodušna skerbljivost je odperla in zderžuje z velikimi stroški šole ter vzrokuje njih dobrote.

Po kerščanskem podučevanju postajajo vezi med papežem in rimskim ljudstvom čedalje ožje, vkljub nasprotnemu prizadevanju sovražnikov sv. Cerkve. V znamanje te zveze so tri deklice podarile Njih svetosti svetemu Očetu svilnat z zlatom vezen pas, z geslom Njih svetosti, od kterega so viseli obilni zlati šopki; med tem pa je zbor Marijnih hčer iz šole sv. Alojzija pél priméruo himno.

Potem so papež zapustili tron ter so šli v sredi med temi 1600 deklicami razdeljenimi v dve versti, postajaje, da so jih poslušali, blagoslavljali in nagovarjali s prijaznimi besedami. Oddelek učenk iz pripravniških razredov in otroških zavetišč oblečenih v belo, je tudi pél z angeljskim glasom, in prav majhen otrok peterih lét je deklamoval z nenavadno izurjenostjo prelepo pesmico papežu v slavo.

Na Bavarskem je dobro znamenje to, da se število bogoslovcev zdatno množí. V 14 kraljevih seminarjih je bilo leta 1867/8 nekaj čez 600 bogoslovcev, letos 1882/3 jih je čez 1000. V 11 škofijskih seminarjih je bilo leta 1871 le 990 kandidatov, zdaj jih je 1433! Kdaj se bodo pa naši mladenči kaj bolj ogreli?

Iz Beligrada naznanjajo, da opravnik serbsko-razkolne metropolije, Mojsija (Mojzes), je voljan odstopiti. On ni zadovoljen s tim, da je kralj poterdil na skupšini skovane cerkvene postave. Mojsija pravi, da po teh postavah je gerško-vzhodnja cerkev v Serbiji popolnoma podveržena deržavi, pravi edini gospodar ji je minister bogočastja. Sej to je povsod in vselej sad razkolstva, ako narod zapustí naročje prave matere sv. Cerkve. Nekteri serbski listi menijo, ako Mojsija res odstopi, da bode to velika zadrega za vlado, ker to dobo ni serbskih „kaludjerov“ (minihov), ki bi bili sposobni za vladika ali metropolita.

Prusko. Breslavški škof se v svojem postnem listu s tužno zgovornostjo spominja žalostnih razmér, ki so nastale po škofiji vsled kulturne borbe, naj postavimo tu nektere stavke.

Vém pač in z žalostjo vam zopet rečem, glas Gospodov se nič več ne razlega po prižnicah resnice, ker so pastirji pomerli, ki bi jo imeli oznanovati in ker jaz, vaš škof, iz vzrokov, ktere poznate, ne morem na njih mesto druzih poslati. Vsled tega imejte pa le še večo gorečnost za besedo božjo, in le še zvestejše spolnujte zapovedi. Bog blagoslovi oznanovanje resnice, ki razsvetljuje um, uterjuje vero, razdeva zmoto, zbuja in nazaj pripeljava zgubljene.

Če vam ni mogoče pridigo poslušati vsako nedeljo in o praznikih v cerkvi, nikar ne opustite se vterjevati v veri in se spodbujati v družini in v miru domačega ognjišča. Vsaka družina bi morala imeti knjigo za pobožno branje. Naj oče ali mati po stari navadi, ki zdaj že zginja, prične praznične dneve s tem, da na glas prebere nedeljski list in evangelij z razlago, naj skupno molijo, naj se vdeležijo v duhu svete maše, ki se bere pri druzih oltarjih, kterim se ne morete bližati.

Blagoslov iz nebes bo prišel nad družine, kjer je dan Gospodov, kjer je vsak dan posvečen po bogoljubnem branji in pobožnih opravilih. Prav iz serca me bo veselilo, če boste, predragi bratje, v vsaki družini pričeli tako domačo pobožnost. Čem silniše bo preganjanje, tem potrebniše bo po tej poti zadostiti verskim potrebam. Družina mora zopet postati nekakšna zasebna cerkev. V vseh časih nevarnosti je bila pribežališče vere in kerščanskih čednosti, in še v današnjih dneh je poklicana zverševati svete dolžnosti, ktere spolnovati nesreče časov cerkvi zabranujejo.

Kulturkampf je od dne do dne bolj zopern — besen. V Strasburgu je policija zasegla katoliški list „L'Union“, ker je natisnil papeževo encikliko o „tretjem redu“, ki se je pač po tisočih raznih listov razširjala po vesoljnem katoliškem svetu.

V Gentu na Belgijskem so katoliški vseučilišniki očitno protestovali zoper preširno razveseljevanje in poulično razgrajanje ter pohujšljivo vedenje svojih liberalnih tovaršev, kterih nečloveško obnašanje javno obsojajo ter nočejo imeti ž njimi nikakoršne zveze.

Irsko. Sv. Oče Leon XIII v pismu do kardinala Mac-Cabea, nadškofa Dublinskega, hvalijo Irske škofe, ki mirijo in tolažijo hrup med katoliškim ljudstvom. Ob enem častitajo tudi katoliškemu ljudstvu, da škofovske besede sprejema z odkritoserčno pokoršino. Grajajo pa nesrečne družbe, ki neprenehoma zoperpostavnosti počenjajo, ljudstvo dražijo in s pregrešnimi pomočki išejo svoje namene doseči ter s hudobijami svoji deželi služiti. Le po postavni poti in z dopušenimi pomočki se smé zoper krivice in zatiranja pomoči iskati; nikoli pa ne s pregrehami, kakor zdaj neka stranka na Irskem. V Dublinu n. pr. imajo zdaj zapertih 22 ljudí, ki so na sumu, da so deležne pri uboju lorda Kavendiša in deržavnega podtajnika Burke-ja. Tudi so med temi boje taki, ki so krivi umorstev, ki so se godile v Dublinu že pred nekim časom. Take ostudnosti so peklensko djanje, iz kterega ne prihaja omika, in česar sv. Cerkev nikoli ni poterdila.

Iz Dublina na Irskem naznanjajo, da je za smert bolan ondotni kardinal-nadškof Mac-Cabe (r. Mak-Keb). Že je pred nekimi dnevi prosil in dobil blagoslov sv. Očeta za zadnjo uro. Sočutje za izverstnega višjega pastirja je splošno. Rojen je bil v Dublinu 14. svečana 1816, nadškof je postal 14. aprila 1879, in kardinal mesca sušca preteklega leta. Vedil je v sedanjih zmešnjavah prav srečno razdražene miriti; Bog daj, da bi se ozdravil, ker sliši se, da mu je odleglo.

Iz Cezareje Kapadocijske se poroča, da se je tam 600 Armenskih razkolnikov spreobernilo; podučeval (?) jih je nadškof tega mesta Jak. Bosagi, iz mehitariške družbe Dunajske.

Amerikanske novice. Ne delajte hlapčevskih dél v dan Gospodov! Strašna nesreča se je zgodila pri sv. Frančišku v nedeljo 21. prosinca t. l. Popoldan ob 4 je vsa smodniška fabrika („Giant-Powder-Works“), 4 milje na sévar od Oakland-a, s strašnim germenjem puhnila razdjana v zrak. Vodnik in 30 do 40 ljudí je končanih; veliko jih je le kakor s čudežem otetih. „Columbia“ pripominja: V nedeljo tedaj se je delalo — okolišina, ki je po vsaki ceni pomislika vredna, kajti skrunjenje nedelje še nikomur ni blagra obrodilo. Tudi več bližnjih hiš in poslopij je razdjanih. — To naj prevdarjajo tudi tovarnarji in drugačni skrunivci nedelj po naših krajih.

Spomina vredna nova maša je bila na Sveti dan v cerkvi sv. Trojice v Montrose-Ave. v Brooklinski škofiji. Č. g. G. M. Hanselman je bil mladomašnik, brata Jožef in Jakop, tudi mašnika, sta mu kot dijakon, subdijakon in ceremonar azistirala, še druga brata pa sta mu ministrirala. S pretresljivimi besedami je pridigar, generalvikar May, očetu in materi srečo vošil k tej tako posebni milosti, ki jima jo je Bog skazal.

V Kanadi (v severni Ameriki) se prelepo razširja in vterjuje katoličanstvo. Tam se zlasti odlikuje krajina Ontario. Pred nekaj leti je bil ta okraj puščava. Le malokdaj se je maša brala v kaki koči. Dan danes pa ima Ontario svojega nadškofa in 4 škofe, okrog 300 mašnikov in 300.000 katoličanov. Vzrok tacega razcvitanja nam pojasnuje nek škofovski list 21. dec. 1882, ki pravi med drugim: Deržava ne stavlja nikakoršnih opovir djanju in gibanju sv. Cerkve. Nevesta Kristusova smé tukaj razvijati vso svojo lepoto, kakor nevesta v visoki pesmi, ki pride iz puščave v naj prijetniših dišavah. Polje tukajšno, odperto delavnosti in gorečnosti sv. Cerkve, je tako široko, tako lepo, tako mogočno, kakor tisto, ki se je odpiralo pred očmi očaka Abra-

hama, ko se je poslavljal od Lota. — „Velike so prilike vspeha, a tudi velike so odgovornosti.“ V poročilu iz Quebeck-a (tudi v Kanadi) se bere, kako svobodoljuben je ondotni minister, ter je obljubil, da gledé odgoje ne bo dal nikoli nobene postave, ktere bi poprej ne dal v pregled katoliškim ali protestanškim odborom, kakor nanese. Kanada pa podpira tudi misijone zunaj domačih mej, n. pr. v Afriki, in to s pošiljanjem misijonarjev in z denarno pomočjo.

Iz Pekinga na Kitajskem poročajo pisma žalostne novice. Nekteri mandarini (višji vradniki) v južnem Kiang-Si-u že nekaj časa zopet preganjajo kristjane, ki so se na novo spreobernili h katoliški veri; starim prizanašajo. Nek misijonar iz Kiang-Si-a poroča, da je eden izmed spreobernjencev bil obsojen na 400 palic. „Danes“, tako piše, „mučenec umira v ječi!“ —

V Sinigaliji je bilo glediše „Fenice“ vse napolnjeno z gledavci; kar v pervem prizoru pervega tenorista Ronconi-a zadene mertud... Vesoljni strah je prešinil pričujoče. Zjutraj je bil pevec mertev. — Le skrunite sveti post s posvetnimi igrami, ali celó s samogoltnimi „schmausi“, nasledke pa sami sebi pripišite!

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

26. svečana. S. Aleksander. — 27. S. Leander. — 28. S. Roman. — 1. sušca. S. Albin. — 2. Spomin peterih rán N. G. J. Kr. — 3. S. Kunigunda. — 4.Četerta postna nedelja. S. Kazimir.

Zahvale:

Št. 11. Hčerka z vratno boleznijo nevarno bolna je na prošnjo N. lj. G. presv. Serca nepričakovano hitro iz nevarnosti rešena bila; toraj bodi tisočkrat počešena in zahvaljevana Naša ljuba Gospá presv. Serca.

Jožefa Porenta.

Št. 12. Nič več upanja ni bilo, da se mi bolne noge ozdravijo; na živo priporočevanje k N. lj. G. in po rabi časnih pomočkov pa sem se skor do čistega ozdravila ter lahko hodim, ko poprej nič nisem mogla. *L. P.*

Št. 13. Sprejmite v cenjeno „Danico“ zahvalo za zadobljeno zdravje ljubemu očetu, kakor sem bil obljubil, ako na priprošnjo N. lj. G. presv. Serca Jezusovega zopet ljubo zdravje zadobijo. Tedaj priserčno češenje in zahvala Naši ljubi Gospéj, ki je zdravje bolnikov!

A. L.

V molitev priporočeni:

Bolan otrok za pomoč. — Bolna gospodičina za zdravje. — Sestra priporočuje terdovratnega brata za spreobernjenje. — Oseba za vterjenje zdravja. — Oseba v veliki nevarnosti za pomoč. Zahvalo usliš. hoče razgl. — Mati, ki že dolgo časa nič ne sliši o svojem sinu, ki je šel po svetu in jo grozno skerbí njegova duša in telo, ga prav živo priporočuje v bratovske prošnje, da bi v kake nevarnosti ne prišel in naj bi pisal ali se kaj zvedilo o njem. — Bolna mati se živo priporoča v bratovsko molitev Naše ljube Gospé presv. Serca. — Prav goreče se v bratovsko molitev priporoča oseba na očéh bolna, da bi ji Bog na priprošnjo N. lj. G. in sv. Jožefa ta neprecenjeni dar, ako je Bogu v čast in nji v zveličanje, zopet podelil. — Silno žalosten oče priporoča sebe in svoje tri že odrašene otroke v bratovsko molitev, da bi na priprošnjo N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa zadobili rešenje ali saj polajšanje v svojih velikih britkostih in težavah, ako bi bila Božja volja. — Zatrenje nekega hudega pohujšanja priporočeno Jezusovemu presv. Sercu, Naši ljubi Gospéj in sv. Deodatu.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov VIII.)

24. travn. Vi mladi, učite se razumnosti, in vi nespametni, umejte!... Sprejmite moj nauk, in ne denarja; zberite raji poduk, kakor zlato. Zakaj modrost je boljši kakor vse naj drajši rečí, in vse doželjivo se ji ne more primérjati.

25. Jaz, modrost, prebivam v svetovališu (kjer modri svèt imajo), in sem pričujoča pri umnih mislih. Jaz ljubim nje, kteri mene ljubijo, in kteri zgodaj na-me čujejo, me bodo našli.

26. Pri meni je bogastvo in čast, preobilno premoženje in pravica; zakaj moj sad je boljši, kakor zlato in dragi kamni, in moji izrastki (kar iz mene — Modrosti — izvira) so boljši, kakor zbrano srebro.

27. Zdaj tedaj, otroci! poslušajte me: Blagor jim, kteri ohranijo moje pota!

28. Poslušajte nauk in bodite modri, in nikar ga ne zametujte! Blagor človeku, kteri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsak dan (komur je vedno in v vsih okolišinah skerb za pravo modrost, ki se ravná po verskih naukih, ne pa po besedah in izgledih posvetnjakov).

Mesec sušec je posvečen premišljevanju Kristusovega terpljenja, pa tudi češenju sv. Jožefa. Rad moli križev pot, hodi k postnim pridigam, beri „pasijon“ ali sploh bukve o Kristusovem terpljenji, in ne pozabi ubožnih.

Listek za raznoterosti.

Vročinska bolezen in kozé — te hude šibe — rojijo po Ljubljani in zlasti kozé tudi prav zeló po deželi. Velika je res nadloga, pa zaslužena, in po Božji previdnosti se zaupljivo marsikaj otrók pogubljenja otmè, ki bi sicer bili pogubljeni. Sej spačenost je tolika, kar se vedno bolj razodeva, da je večina v smertnih pregrehah — še predno nekoliko odrastejo; med odrašenimi pa so take zverinje, da se jim človek nič ne smili, ko bi ga imeli s svojim sleparstvom tudi na méh odreti, ali ki v naj ostudniših pregrehah brez strahú živé. Sad brezvérstva...

Boh. Bistrica, 8. sveč. (*Zahvala.*) Iskreno se zahvalujem za prejetih 20 gl., katere je slavno vodstvo obertnijskega pomočnega društva v Ljubljani za zidanje tukajšnje cerkve blagodušno podarilo.

J. Mesar, župnik.

Keršanska ljubezen v djanji. Iz Gredna na Tirolskem se piše: Gospod Borgfeld, kr. pruski vpokojeni nadpolkovnik, ogledoval je dolino Gröden, ktera je bila po povodnji silno poškodovana. Videl je zasuto polje, poderte hiše, raztergane pota in pokaženo žito; med drugim plaz, ki je zasul kmetiško hišo, v kteri je bilo 6 ljudí, 20 goved in 4 drobnice. Ta verli mož je pomagal, kolikor je mogel. Razdelil je med uboge vse, kar je imel pri sebi, tako, da je v gostilnici na dolgu ostal. Potem je poslal oklic svojim tovaršem, kteri so mu v prid poškodovancem poslali 1200 gl.; te je hitro razdal, in še tudi svojega denarja precej. To je res keršanska ljubezen v djanji!

Učeni profesor Maassen je v pismenem pogovoru s škofom Zwergerjem naravnost naznanil, da nikoli ni bil družnik kake nemške „altkatoliške občine", da noben trenutek v preteklosti ni nehal biti sin rimsko-katoliške Cerkve, in kakor je zdaj táki s celim sercem, tako tudi bode in ostane. To se pravi, naravnost in pošteno svojo vero spoznati.

Spreobernjenja na Angleškem. Iz Londona vé Unione v Parizu, da je v katoliško Cerkev prestopil gospod Tatten Sykes, eden naj bogatejših posestnikov; z njim ob enem sta prestopila njegova žena in njegov mladi sin. Odkar se je pokatoličil Ripon, sedanji guvernêr v Indiji jutrovi, ni nobeno spreobernjenje napravilo tolikega zgledovanja in gibanja, kakor to. — Od kod mora to biti, da na Angleškem tako imenitna gospôda prestopa v katoliško Cerkev? Zraven milosti božje utegne vzrok tudi to biti, ker bogati protestanti in sploh nekatoličani imajo vse, kar zamore človeka osrečevati, le samo m i r ú nimajo; toraj ga išejo, kteri so odkritoserčni, in najdejo ga — v katoliški Cerkvi. Angleži namreč niso tako poveršni, kakor p r o s t o m i š l j a k i, kteri imajo serce in očí le za poželjivost.

Kako je pod morjem? Nedavno, kakor je znano, se je potopila vélika barka „Cimbria". Topník (ki pod vodo hodi), ki se je bil spustil do „Cimbrie" in utopljene ogledoval, je boje pravil, da za 1000 terdnjakov bi se ne spustil več k tej potopljeni barki, tolika groza ga je bila, ko je merliče ogledoval. Po njegovem prevdarku je bilo do 300 merličev v barki. Med drugimi je videl ženo z otrokom v naročji, ki ga je prav s strahotnimi očmí pogledala (kakor se mu je zdelo). Trije moški so bili terdo med seboj oklenjeni. Smertna borba, kakor méni, je bila kratka, pa strašna, ker več oséb je imelo po cele šôpe lás v rokah. Gibanje vode, ki jo je topnik napravljal, je tudi merliče gibalo ter se je zdelo, kakor bi bili še živi.

Popravek. V poprešnji št. 7., str. 51, v spisu „K letošnjemu letu" naj se v 2. in 10. verstici bere „v s t a j e n j e G o s p o d o v o" namesto „vnebohod Gospodov".

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Z geslom:

„Študentovska kuhinja na boben ne smé,
Ker vbogim dijakom bi bilo gorjé;
Naj tedaj pomaga, kdor more in zná,
Da žgancev bo polna, če tud' ne mesá":

12 gl. — Č. g. župnik Jan. Koprivnikar 2 gl. — Č. g. župnik J. Mrak 5 gl. — Č. g. kn.-šk. kaplan in tajnik Ant. Koblar 2 gld. — Neimenovan 3 gld. — Č. g. Jan. Šuler 1 gld. — Č. g. Ign. Šalehar 2 gl. — Z glasilom: „za duše v vicah" 2 gold. — Č. g. župnik M. Narobe 5 gl. — Dobrotnica 5 gl. — Č. g. župnik Jan. Karlin 4 gl. 10 kr. — Pn. kan. dr. A. Čebašek 5 gl. — Neimenovan duhoven 5 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Z Dobernič po č. g. župniku Jan. Karlinu 9 gl. — Neimenovan 5 gl. — Dobrotnica 1 gl. — Ana Metelko 1 gl. — Neža Kisovic 1 gld. — Neke osebe 3 gld. — Č. g. župnik Jan. Šuler 3 gl. — Č. g. Ign. Šalehar 5 gl. — Nektere osebe 5 gl. 50 kr. — Verhnika po preč. gosp. dek. Mart. Šlibarji 68 gl.

Za zidanje cerkve sv. Magdalene nad Idrijo: Dobrotnica 20 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Kamnika po č. g. Bl. Muhovcu 31 gl. 32 kr. — Iz Višnje Gore 22 kr. — Štiri neimenovane 80 kr. — Z gornjega Tuhinja 8 gl. — Iz Ternovega po č. g. Jak. Strupi-ju 15 gld. 69 kr. — Iz Osilnice 5 gld. — S Šenčurja pod Kumom 17 gl.

Za Tirolce in Korošce s povodnijo poškodovane: Neimenovan 1 gl.

Za sv. Očeta: Zbirka duhovnije na Jesenicah 3 gl. — Č. g. Jan. Keršič 2 gl. — Č. g. župnik Jan. Šuler 2 gl. — Č. g. Ign. Šalehar 2 gl. — Neimenovan 2 gl. — Č. g. župnik J. Mrak kupon za 2 gl. 10 kr. — G. M. 5 gld. — Dobrotnica 1 gld. — Iz Lesc č. g. župnik in farmani 15 gl. 90 kr. (Op. Zadnjič je bil ta znesek po zmoti med darovi za cerkev Jezusovega presv. Serca.) — Neimenovan gosp. duhoven 1 angl. souvereign.

Za misijon č. g. Val. Lah-a v Bosni: Č. g. župnik Bl. Vomberger 10 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Č. g. M. Narobe 1 gl.

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: Neimenovan 5 gld.

Za vstanovo semenišа in bolnišnice v Filipopolji: Neimenovan 5 gl. — Č. g. M. Narobe 1 gl.

Za misijon preč. g. J. Gatta v Gazi: Neimenovan 1 gld.

Za misijonarje v Egiptu: Neimenovan 3 gl.

Za afrikanski misijon: Po gospodičinji Krist. Bernardovi 4 gld. — Č. g. Ign. Šalehar 2 gl. — Ana Mihlič 1 gl. — Žefa Kresè 1 gl. — Ana Skušik 1 gl. — Liza Johart 1 gl. — Neimenovan 3 gl.

Za Ratisbona v Jeruzalemu: Dobrotnica 5 gl.

Za Božji grob v Jeruzalemu: Dobrotnica 1 gl.

Za varhe Božjega groba: Neimenovan g. duhoven *) 2 gld.

Za misijon č. g. Tomazina: Č. g. M. Narobe 1 gl.

Za misijone oo. Trapistov med Kafri: Č. gsp. M. Narobe 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Č. g. Fr. Gregori, duhovni pomočnik na Breznici, 5 gl. — Č. g. Janez Smrekar, duhovni pomočnik v Polhovem Gradcu, 52 gold. — Č. g. Anton Keržič, nunski katehet, 10 gl. — Iz Smlednika po č. g. Andreju Karlinu 10 gl. — Č. g. Ign. Šalehar 1 gl. — Iz Boh. Bistrice po g. L. Ravniku 22 gold. — Neimenovan 5 gl. — Dobrotnica 1 gl. — Č. g. župnik M. Narobe 1 gl. — Dobrotnica 5 gl. — Neimenovan gosp. duhoven 1 ces. zlat.

Za naj potrebniši misijone: G. P. Jankič 20 gl. — Neimenovan g. duhoven 1 angl. souvereign.

Za bratovšino sv. Leopolda: Neimenovan g. duhoven 1 gl.

Za bratovšino sv Bonifacija: Neimenovan g. duhoven 2 gl.

Za dobre namene: Č. g. Ig. G. v Bl. 8 gl. — Č. g. župnik Janez Šuler 5 gl.

*) Opomba brez dvoma resnična. Vred.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. K—n v D: Int. oddane oo. Trap. v Bosno; za dosež. priv. v R. pisal; za darove Bog plati! Zdravi. — G. P.: Močno vstregli; naročeno se bo zgodilo; pozdravljeni vs z dr. vred. — Tudi dalje došlo v treh pismih ob enem in storí se po Vajini želji. Hvala! — G. S—v v V.: Prejel z zahvalo. Želja se spolni. — G. S—a: Nad. precej prib Bog plati! — G. S—r na D.: Dozdaj nam še nobeno drug poročilo ni došlo; hvala! — G. V. O. v Č.: Zdaj bo pa ž šlo. Pozdravljeni!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 2. sušca 1883. List 9.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

„Vse stvarí so neko razodenje Božje in v tem oziru je sleherna stvar po svojem načinu (v neki meri) zercalo trojedinega Boga“, pravi sv. Avguštin. (De Trin. XV, 3.) Na prav vidni način pa je svetloba takovo zercalo. Poglejmo malo, kako bi se dalo to dokazati.

„Častiti otec Konstancij Beschi je šel kot misijonar v izhodnje Indije ter je kakor brahmin (indovski žlahtnik) in kot spokornik živel; v 20 letih si je pridobil toliko znanosti, da je prekosil vse indovske učenjake. Sam je zložil in napisal čudovite knjige, ki so liki zlati gori, katera se žari v solnčni svetlobi, razsipale mile žarke luči svete vere. Spisal je n. pr. pesem k časti sv. Jožefa, v 3615 odstavkih, razdeljeno v 36 pesnih oddelkov, ki se imenujejo „Tembavani“ = Hrani se z mlekom in medom. Redno je imel pet pisarjev pri sebi. V treh mesecih se je naučil perzijskega in turškega jezika. Nabob (knez) Tričinapolski ga imenuje svojega pervega ministra. Brez prenehanja se je moral prièkati o verskih stvaréh z nevernimi pogani; pa vse je vgnal v kozji rog. Enkrat prideta k njemu dva indovska brahmina spokornika, in ko z besedo nič ne opravita, ga začneta skušati z znamnji. Priklonivša se, kar molčéč dvigneta d v a persta, misleča, da oče Beschi ne bo pod tem znamnjem druzega razumel, kot da sta prišla k njemu d v a (učenca), a ona dva si bosta vse kaj vzvišen pomen mislila in s tem, da ga bosta premagala. A otec Konstancij brez dolzega pomislika jima narekuje, kar celo litanijo: solnce in mesec, oče in mati, nebo in pekel, pravi učitelj in krivi učitelj, dobro in hudo, greh in čednost, prijatelj pa sovražnik, veselje pa žalost, življenje in smert, odpreti zapreti, in še veliko več takih stvarí, ki so si nasprotne. Potem pa dvigne on samo en perst in hitro naredí krog v zraku z desnico proti levici, in ko ona dva brahmina nista mu vedila rešiti te vganke, jima sam razloži pomen tega znamenja: Le en Bog je, ki je vstaril vse rečí, in vse je minljivo in goljufivo razun njega ljubiti in njemu služiti. Na to ona dva skušnjavca niti besedice ne zineta ter odideta.“ (Annales de philosophie chret. XXIII, 42.) Beschi je umerl leta 1842. —

Dva persta sta bila znamnje očetu Beschi-ju, da je podučil poganska brahmina. Isto tako beremo na pervi strani sv. pisma: „Bog pa je rekel: Naj bodo luči na terdini neba, in naj ločijo dan in noč, in naj bodo v znamnja časom, dnevom in letom; . . . Bog je naredil dve veliki luči, večo luč, da bi gospodovala čez dan, in manjšo luč, da bi gospodovala čez noč, in zvezde.“ (I. Mojz. 1, 14—16.)

Drugej pa pravi modri: „Vse je Bog naredil po meri, številu in teži“. (Modr. 11, 21.) Vsa naša človeška vednost je naslonjena na spoznanje mere, števila, zveze med različnimi vidnimi stvarmí. Pa kaj je morda samó vidno stvarjenje in vse karkoli z našimi človeškimi čuti spoznavamo, le materija (telesna gruda), po primeri debelša ali tanjša? Tako učé današnji tako zvani monisti, t. j. edinoslovci, ki terdé, da od najmanjšega in najdrobnejšega prašička do najvzvišenega duha, bi bilo vse le ena materija, več ali manj razvita. Kaj pa da? Ako ne bi bila ena silno majhena pa neskončno važna besedica, ki je kakor „gorušično malo zernce, pa ko se vseje, postane veliko ko drevo in ptice spod neba na njem počivajo“ (Mat. 13. 31), ta je sicer naj manjši zmed beséd, pa je cela visoka gora, ali pa globoki prepad. Ta je besedica *i* (in), ali tudi *a* (pa). Kakor le s pomočjo svetlobe spoznamo vse telesne stvarí, tako s pomočjo te, ali naravnost izrečene besedice, ali pa samo ob sebi umevne, spoznavamo in razločujemo toliko telesne, kolikor po moči duševne stvarí, vidne in nevidne. „Kar se na njem (Bogu) ne more videti, to se od stvarjenega sveta spozná in vidi na njegovih delih: njegova večna moč in božanstvo, da jih (nevernikov) ni moči zagovarjati“ (Rim 1, 20). Ko rečem: i n, že pripoznavam najmanj dve različni stvari. Ta „in“ je včasih silno majhen a v nekih slučajih pa je strašansko in čudovito velik in pomenljiv: „In verh vsega tega, med nami in med vami je postavljen velik prepad, da kteri hočejo od tod iti k vam, ne morejo, in tudi ne od ondod k nam sem priti.“ (Luk. 16, 26.)

Pogreb angleškega duhovna.

Iz angleških sporočil izvemo, da je v zadnjem času tudi med ondotnimi katoličani smertna kosa obilno kosila ter pobrala več odličnih oseb duhovskega in nedu-

hovskega stanú. — Posebej naj omenimo č. g. kanonika Jakopa Fišer-ja, ki je sredi prosinca umerl v Liverpool-u. Povemo naj nekoliko o njegovem pokopu itd., da vidijo Slovenci, kako ljubezen in spoštovanje imajo tam do duhovnov, živih in umerlih. Rojen je bil v mestu Manchestru l. 1815. Izmed 6 bratov je bil naj mlajši. Posebna sreča in nenavadna čast pa je bila za njegove dobre starše to, da samo naj starejši sin si je izvolil svetni stan, vsi drugi bratje njegovi — njih 5 — pa so bili mašniki.

Gotovo bo bravce to zanimalo; sej tudi angleški katoličanje, če prav jih od nas ločijo hribje in doline in celó morje, so po tesni verski zvezi naši ljubljeni bratje.

V sredo, 18. jan., prinesli so truplo ranjcega, kteri je bil priljubljen vsim, ki so ga poznali, v lepi s cveticami in venci ozališani rakvi v cerkev sv. Petra in Pavla. Cerkev je bila natlačena raznoverstnih vernikov, nad 80 duhovnov se je zbralo iz raznih krajev vse škofije, da spodobno skažejo svojemu sobratu poslednjo čast. Kakor je pri nas navada, so tudi tam postavili častitljivega merliča na vzvišeni prostor pred prezbiterijem; obdan je bil s krasnimi venci in znamenji mašništva. Spredej je bil napis: „Orate pro anima adm. Reverendi D. Jacobi Fisher, Canonici Dioeceseos Liverpolitanae, qui pie obiit 15. mensis Januarii 1883, aetatis suae 67, cujus animae propitietur Deus. R. I. P.“

Po slovesni sv. maši je imel kanonik Carr spodbuden nagovor, iz kterega povzamemo naslednje stavke: „Kdo je zvesti in modri hlapec, ki ga je Gospod postavil čez svojo družino?“ (Mat. 24, 45.) — V imenu brata, kteri sredi med nami spi v Gospodu, v imenu častitih bratov, ki obžalujejo žalostni odhod in pričakujejo, da se zopet vidimo, vas danes pozdravljam vse in se vam zahvalim za vašo ljubezen in sočutje. S temi besedami bi rad vse drugo prepustil verni molitvi, ki jo povzdiga pravični, spominu vernih serc in čutilom hvaležnih duš. Pa on, čegar prošnja mi je — če že sicer vselej, oh, danes kakor sveto povelje, me je naprosil, naj vam spregovorim nekoliko besedí; in to hočem tudi z božjo pomočjo, če ne že v zadostovanje bratovske ljubezni, pa vstrezaje dobri volji svoje osebne hvaležnosti in spoštljive vdanosti. Moja naloga je tem ložja, ker sem večkrat slišal ranjcega reči: „Pogrebni govori so mi malokdaj všeč, ker ali preveč povejo in tako nič ne podučijo, ali pa ne zadenejo prave reči, ki bi spodbujala k resnični ljubezni in resni molitvi za mir ranjcega.“ Hočem se tedaj prizadjati, da ne bom preveč govoril. Hočem dati le kratek nauk o zvesti in modri službi, pa prositi za molitev in daritev v prid ranjcega. Priložnost, kakor je ta, mora že tako imeti naj slovesniši vtis. Kajti kdo leží tukaj med svetlimi lučmi, med živimi cvetlicami in podobami (simboli) naše vere? Telo je — in le samo telo — čegar podobo in obraz smo tako dobro poznali; obličje tako veselo s svojim žarečim smehljanjem, ki nas je osrečilo, ko smo ga obiskali; njegovi možgani, dolgo tako delavni; njegovo serce, ki je bilo vse življenje z nedvomljivo prijaznostjo za vse. Pa še več — truplo je to mašnikovo, ki leži tukaj, kjer je tolikrat stalo v Božji službi, leží tukaj mertvo na polji lastnih trudapolnih opravil, leží pred oltarjem, ne proseče, temuč da se prosi zanj; ne več sodeče, marveč da bo sojeno, na mestu, kjer je prejelo svojo oblast in svoje milosti. Glas je zdaj utihnil. Oko je zatisnjeno. Žila v miru! Začel sem z besedo Jezusa Kristusa: „Kdo je zvesti in modri hlapec, ki ga je postavil Gospod čez svojo družino?“ Zdi se mi, da naš brat je bil tak hlapec. Zvesto in modro delovanje zaznamenuje vse njegovo življenje.

Izrejen je bil v hiši stare katoliške vérnosti in modrosti, v hiši, ki je pred vsem navduševala ljubezen do Boga in do njegove Cerkve, v hiši, kjer se družinske molitve in očitne dolžnosti niso zanemarjale, kjer je bila ljubezen in spoštljivost do papeža, do škofa, do domačega duhovna doma — kako bi ne bil on dober in podučljiv deček, veren in zvest otrok? Kam ga je moglo njegovo nagnjenje siliti, kakor le za štirimi brati v svetišče in k svetemu oltarju, ki jim je bil vedno veselje v njihovi mladosti? Zmiraj dober, zvest in resnoben učenec; zmiraj prijazen, vesel in bratovski tovariš — tak je bil njegov značaj v šolah. Svoje dobre zmožnosti je pridno uril, zeló skerben v malih kakor v velikih rečéh; in dosegel je vspehe, kakoršni so bili primérni takim zmožnostim.

Posvečen je bil l. 1838, umerl je l. 1883. Bilo je tedaj 45 lét njegovega mašniškega življenja. Mnogoverstno je bilo polje njegovega delovanja; različne so bile njegove dolžnosti. Vsih se je poprijemal z radovoljno pokorščino; pri vsih se je kazal zvestega služabnika. Pri smertni postelji v mestni bolnišnici, kakor na strani starčeka v delavnici, povsod je bil enako domá. Kjer je delal začetkoma, se še zdaj pripoveduje, kako vreden duhoven je bil, kako dober sosed, kako prijazen prijatelj. Tukaj je že 21 lét bil na svojem mestu zvest in moder delavec.

Ti, dobro ljudstvo, bi imelo govoriti, ne jaz. Kdo izmed vas ni bil njegov otrok? Komu ni bil oče, z zvesto postrežbo, s prijaznim pozdravljanjem, z očetovskim prizanašanjem? Starši, vi poznate njegove modre svete v časnih in dušnih zadevah. Vdove in sirote, oh dobro vém, vé veste povedati, kako priserčno je bil skerben in uren pomagati. Otroci, naše lepe šole vas bodo vedno spominjale, kako jih je dobrega kanonika Fišerja ljubezen za vas načertala, izdelala in preskerbela kot dom vere in čednosti za male, ktere je tako ljubil. Vsi, mladi in stari, bolni in zdravi, se boste vedno spominjali, da dobro sestre, ki vam strežejo v bolezni, ki vas tako pobožno učijo, ki vam tako modro svetujejo, vas tako ponižno spodbujajo, — je sem k vam pripeljala previdnost in ta dobri pastir... Pet in štirdeset lét je bil zvest in moder služabnik, — nikoli ni rekel ali storil ničesar, kar bi mu bilo naklonilo ali zaslužilo kakega sovražnika — njegovo odhajanje je bilo vir žalosti, njegov prihod „dobro-došel“ vsim.... Lahko bi bil rekel zdaj ob koncu svojemu škofu: „Dopolnil sem delo, ktero ste mi bili izročili.“ — Škof in vsa škofija so ga veselo častili, imenovali ga prijatelja in dobrotnika; lahko mu rekó: „Prav zvesti in modri hlapec“, in pa: „Njegove dela pojdejo za njim“.

V njegovi bolezni so škof večkrat popraševali, kako mu je, in rekli: „Nobeden ne vé, kolika zguba bi bila njegova smert za-me in za nas vse!“ Vém, da so danes žalostnega in pobitega serca. Bog jim daj tolažilno moč! Poslali so naznanilo sočutja, in vam, častiti bratje, naročili, počastiti ga kot vašega splošnega dobrotnika. Vi ste prišli sem, da to storite in molite zanj in ga blagoslovite. Nič več ne boste gledali njegovega častitljivega obličja, ne pozdravljali njegovega dobrotljivega smehljanja, ali odzdravljali njegovim priserčnim pozdravom. Ohraniti hočete spomin zvestega in modrega mašnika. Predrago, dobro ljudstvo! Prinesli smo vam tù sem naš neprecenljiv zaklad, in zapustimo vam blagovito dedšino. Položili ga bomo tje, kjer si je želel počivati, zraven matere, ki ga je bila darovala Bogu in Cerkvi, in med one, ktere je poslal v nebesa v preteklih dnevih, — med one, ktere je kerstil, ktere je učil, kterim je sv. zakon podelil, ktere je posvečeval s ss. zakramenti. Vzemite ga vi, njegovi otroci, in hranite ga v ljubezni. Imejte ga v spominu pred svetim oltarjem, ne pozabite

ga ob uri molitve. Bogu te priporočimo, ljubi brat, in „blagrom svojega Odrešenika in Sodnika“!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Ljubljanski pastirski list. (Konec.) V sv. obhajilu torej je pričujoč véliki Bog, nebes in zemlje gospodar. Prašam vas, ljubi v Gospodu: h komú pa Jezus prihaja v tem presv. zakramentu?

Po priméri, ako obiše kralj podložnika ali celó reveža, nadaljuje pastirski list: In mi, ljubljeni v Gospodu, ali nismo mi tisti preubožni zapuščeni, ki si v pohišje naših serc želí vstopiti v presv. zakramentu kralj vseh kraljev? Kako revne stvarí smo mi, če se primérjamo neizmernemu Bogu. Toliko slabosti je nad nami in toliko grehov! Kako lahko zaidemo na nepravo pot, kadarkoli se ne oklenemo pomoči od zgoraj; kako slabo je naše spoznanje in kako slabotna naša volja, če se primérjamo najvišemu Bogu! Kako brezkončen je Bog v nebesih in kako uboge stvarí smo pred Božjim obličjem vsi mi, dragi, mi revni grešniki na zemlji! Saj vprašuje pobožni terpin Job: „Kaj je človek, da ga poveličuješ?“ (Job 7, 17.) „Spomni se, prosim“, Job nadaljuje, „da si me kakor ilovico izdelal in me boš zopet premenil v prah“. (Job 10, 9.) „In vse gre v en kraj“ — pridigar govorí — „iz persti je narejeno in vračuje se zopet v perst“. (Prid. 3, 20.) „Naj bi kdo tudi živel veliko lét... zastonj je prišel in gre v temo; in pozabljivost bo izbrisala njegovo imé.“ (Prid. 12, 7.) „Poverne se prah v svojo perst, iz katere je bil.“ (Prid. 12, 7.) „Kaj je človek? in čemu je človek? in koliko dobrega in hudega on premore? Število človeških dní je k večemu sto lét; kakor kaplja vode iz morja in kakor zernce peska so proti večnosti človeška mala leta“: modri v sv. pismu govorí. (Sir. 18, 7—8.) In zopet nam Job zaterjuje: „Kakor cvetica (človek) izhaja in se poteptá in beží kakor senca, in nikoli ne ostane v enem stanu“. (Job 14, 2.)

V presv. zakramentu je torej, dragi moj, do nas namenjen v vsem svojem veličastvu sam Bog. Če tedaj v presv. zakramentu ta visoki in mogočni Gospod prihaja do nas, revnih ljudí, vprašati se moramo:

Čemu pač pride nebeški kralj do nas v sv. obhajilu? Kaj prinese v dar, kadar se poniža in pride v tem zakramentu k nam?

Po drugi priméri o ljudéh, ko velikrat tudi naj premožniši ne morejo pomagati, nadaljuje: Čemu toraj prihaja ta nad vse bogati Bog v zakramentu; kaj ti hoče donesti?

Okrepčat te prihaja v tvojem čednostnem življenji; uterdit ti pride tvojo ponižnost, tvojo zderžnost povekšat; sploh vse čednosti popolnit, ki se jih poprijemlji v svojem življenji. — To je jéd močnih, ki se ti ponuja v presv. zakramentu; ker podobno se ti godí v presv. zakramentu, kot Eliji kedaj: „Ko je bil (Elija namreč) vstal, jedel je in pil in je hodil v moči tiste jedi štirideset dni in štirideset noči do Horeba, Božje gore.“ (III. kralj. 19, 8.) In v 2. Mozesovi knjigi se bere: „Ko so pa Izraelovi otroci to videli, so rekli, drug drugemu: ‚man hu‘, to se pravi: ‚kaj je to‘? Niso namreč vedeli, kaj bi to bilo. Mozes pa jim razlaga: „To je kruh, ki vam ga je dal jesti Gospod“. (II. Moz. 16, 15.) Sveti Janez pa poroča: „Naši očetje so jedli mano v puščavi, kakor je pisano: Kruh iz nebes jim je jesti dajal. Jezus pa jim govorí: Resnično, resnično vam povém: Mozes vam ni dajal kruha iz nebes, ampak moj oče vam daje pravi kruh iz nebes.... Zakaj kruh življenja sem jaz“. (Jan. 6, 31—35.) Zato ga prôsi, ljubi kristjan, da ti v hramu tvojega serca sedaj stanujoči Bog vseh milosti podeli itd.

Dragi v Gospodu! Odslej se več čudili ne bomo temu, kar vidimo pri onih, ki vredno prejemajo presv. Rešnje Telo. — V vseh poklicih bote takih spoznali. In če jih vidite v delavnem stanu pri ljudéh, ki so časih ob desetih, enajstih v noč še pri svojem trudapolnem opravilu, a ob štirih drugo jutro ob mrazu in ob vsakem vremenu čakajo že pri spovednicah, da si tu za sprejetev angeljskega kruha očistijo vest: ali ne bo ob takih prikaznih gorelo tudi vaše sercé? — Dragi moji! Taka vnema mojih ovčic je za mojo dušo ginljiv pogled in vsakemu teh se za njegovo gorko ljubezen do ženina naših duš iz dna serca zahvaljujem. Ljubi v Gospodu! Jaz se ne čudim, če se odsvit tega Boga, ki ga tako vneto prejemajo ti naši bratje in naše sestre, če se odsvit v njih pričujočega Boga na njihovem obličji zažarí ter se nam ti obhajanci dozdevajo bolj prikazni z onega, kot pa s tega svetá. Saj nam Jezus sam o vrednem prejemu sv. Rešnjega Telesa obéta: „Resnično, resnično vam povém, ako ne bote jedli mesa človekovega Sinú in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor jé moje mesó in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.... Kdor jé moje mesó in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem... Kdor jé ta kruh, bo vekomaj živel.“ (Jan. 6, 57—59.)

Torej se, ljubljeni v Gospodu, prav vestno vselej pripravljajte za to veliko djanje vašega življenja, za Jezusov sprejem v presv. zakramentu. Skerbljivost, s katero so mano nabirali Izraelci, naj vam bode v živ izgled; ker leni Izraelec, ki je mano zamudil, je lačen moral čakati druzega jutra, da je padala mana tudi za-nj z nova iz nebes. Tu v zakramentu pa je bolja mana od one za Izraelove otroke: tù biva sam Zveličar, ki ne nasituje našega telesa v zakramentu, ampak je hrana neumerjoči naši duši. Očistujmo, dragi, svoje serce, predno se bližamo ljubeznipolnemu Bogu. „Ker, kaj je človek — razlaga Job — da bi brez madeža bil, in da bi se pravičnega videl, ki je rojen od žene. Glej, nebesa niso čista pred njegovim obličjem.“ (Job 15, 14 in 15.) Angeljski mladeneč sv. Alojzij se je vselej tri dni pripravljal k sv. obhajilu in se je tudi zahvaljeval tri dni po prejetem sv. zakramentu. — Zato, dragi moji, dostojno pripravljeni tudi mi sprejemajmo vselej Jezusa v sv. obhajilu s stotnikom iz Kafarnavma govoreč: „Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho; temuč reci le besedo in ozdravljena bo moja duša,“ (Mat. 8, 8.) in prav ob prejemu izdihnimo: „Jezus! tebi živim; tebi umerjem; tvoj sem živ in mertev“. — Ljubeznjivi v Gospodu! Vseskozi se čuje po svetu glas: Srečen je, kdor ima v obilnosti pozemeljskega blagá; a jaz pa vam kličem iz dna serca danes: Srečen ta, čegar lastnina je Gospod! —

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Pod tem napisom je „Danica“ zadnjič prinesla začetek Jezusovih britkosti na Oljski gori po razodenjih bogoljubne Katarine Emerih. Zanašamo se, da so vsled tega marsikteri šli v frančiškansko cerkev prelepo novo „Oljsko goro“ ne le gledat, ampak ondi tudi molit in premišljevat, pa pomoči iskat v svojih težavah; toraj naj danes zopet malo nadaljujemo to sveto vajo, zlasti po razodenjih imenovane služabnice Božje.

Ko se je Jezus od aposteljnov ločil (na Oljski gori za lučaj), pravi Katarina dalje, sem videla daleč na okrog, kako so se strahote skupaj vlekle in se zmeraj huje zgostovale k Njemu. Njegova žalost in bridkost je bila vedno veči. Umaknil se je v duplino, podoben komu, ki ga preganja strahovita nevihta, in iše podstrešja, da

bo molil. Videla sem pa, da vse te pretéče podobe so šle za Njim v jamo in so se vedno bolj natanko razločile. Ah! to je bilo, kakor da bi v tej tesni duplini bile skupaj gnjusobe in strahovi vsih grehov in njih poželenja in njihove kazni od padca pervih staršev do konca sveta; ker tukaj na Oljski gori sta bila tudi Adam in Eva, ki sta pregnana iz raja na pervo stopila na nerodovitno zemljo, in tukaj v tej jami sta žalovala in tarnala. Razločno sem čutila, da Jezus se izročuje v svoje nastopno terpljenje, in ko se božji pravici daruje v zadostovanje za grehe svetá, da se je njegovo Božanstvo v nekakem pomenu v presveto Trojico umikalo, da bi se iz neskončne ljubezni v svojem naj čistejšem, naj občutljivšem, resničnem človeštvu, samo z ljubeznijo svojega človeškega serca oboroženo, izročilo togoti vse bridkosti in terpljenja za greh sveta. (Jezus je terpel kakor človek in ne kakor Bog, terpel pa kakor naj občutljivši človek naj strašnejši bridkosti, groze in strahote.) Popolnoma tedaj svojemu človeštvu izročen se je v neskončni žalosti in bridkosti sklonil na obraz in je k Bogu molil (kakor nedolžni človek za zagrešeno človeštvo). Videl je vse grehe sveta in njih notranjo ostudnost v neštevilnih podobah, sprejel je vse na-se, in ponudil se je v molitvi, da hoče pravici svojega nebeškega Očeta za vse to zadolženje terpeti in zadostiti.

Videla je nadalje tesno pot svitlobe, ki je lila z nebés k Jezusu, po nji se Mu je prikazala versta angeljev, od kterih Mu je lila moč in poterjevanje. (Pozneje govorí o tistem enem angelju, ki Mu je prinesel kelih terpljenja in pa poterdilo, kakor se bere v evangeliju.) Ves drugi prostor je bil ves napolnjen s podobami strahotnega in ostudnega greha in z napadi hudobnih duhov. Jezus je vse to sprejel na-se. On, kot edino, Boga in ljudí popolnoma ljubeče Serce, je sredi te pušave ostudnosti čutil gnjusobo in težo vsih teh grehov, čutil s strahom in presilovito žalostjo. Ah! videla sem tukaj toliko in toliko! Leto in dan bi ne bilo zadosti, da bi vse to povedala. —

K temu še nektere opombe. „Moja duša je žalostna do smerti“, je rekel Jezus. Kaj se to pravi? Po učenem Ljudoviku de Ponte te ginljive besede imajo ta-le pomen: Tolika je moja žalost, kolikoršna je navadna o sami smerti, in ktera sama bi bila zadosti, da mi samo smert nakloni, ako bi si sam ne prihranil življenja, da še bolj neusmiljeno smert prestanem; in ta bo tako polnogrozna, da me bo neprenehoma terla, dokler ne umerjem... O moj Zveličar, kako bi te besede ne prebodle moje duše, kako bi me s smertno rano ne ranile, ko vidim, da Te zarad mene smertna žalost tare! O presveta Marija Devica, akò bi bila te besede slišala, ali bi ne bile meč britkosti, ki bi bil Tvojo prečisto dušo skoz in skoz prešinel... O smertinosni greh, kako grozno velika je tvoja teža, ko Kristusa delaš žalostnega do smerti! (Ljud. De Ponte IV, medit. 20.)

Iz Ljubljane. (*Bosanski duhovski imenik in ondotne cerkvene razmére.* [Dalje.]) Razun oo. jezuitov v Travniku, kar smo omenili, je v tej škofiji 6 frančiškanskih samostanov. Zavetnik frančiškanskega reda je vzoriti kardinal g. Alojzij Bilio, general vsega reda prečast. o. Bernardin a Portu Romatino, provincijal preč. o. Elija Čavarović, čuvar (kustos) velečast. o. Marko Barać; definitorjev je šest. Samostani so: Fojnica, Gučja gora, Krešovo, Plehan, Sutjeska in Tolisa.

V Fojnici je silo star samostan, večkrat razdjan in zopet zidan. Samostan ima 12 patrov in 4 novince. V Frančiškansko šolo hodi 90 otrók.

V mestu Gučji gori je silo star samostan s 13 patri in 12 bogoslovci 3. in 4. leta. — V Kreševem je 15 oo. frančiškanov, v Plehanu pa njih 7.

Sutjeska (Soteska) je naj stareji izmed sedaj stoječih samostanov, gotovo že od 1378, kar so oo. frančiškani v deželi. Nezmérno veliko preganjanja so preterpeli ondotni bratje; poslopje bilo je večkrat razdjano, tudi požgano. Sedaj ima 13 patrov in 5 modroslovcev 1. in 2. leta.

Tolisa ima 13 patrov. Zunaj bosanske okrajine je 6 patrov in 10 bratov; tako n. pr.: O. Rafael Babič v Carigradu, o. Daniel Ban na Dunaju, o. Avguštin Čengić v Asizu, o. Fr. Omerčenović v Jeruzalemu itd.

Vojniških duhovnov je 12, to je: župnik Ant. Lešak in 11 kaplanov, med njimi č. g. H. Kranjec, č. g. Fr. Premrel.

Usmiljene sestre so v Dolcu, Derventu, Sarajevu in Travniku. V Dolcu jih je 6, v Sarajevu 5, v Derventu 3, v Travniku 5.

Sester Božje ljubezni je v Sarajevu 10, na pristavi Betaniji 6.

Terst. Teržaški škofijski list, ki je izhajal od leta 1865 do 1875, potem prenehal, je letos z novim letom zopet prišel na dan.

V središnje seminiše v Gorici so za Teržaško škofijo sprejeti nasledni gg. novinci: v tretje leto: Jan. Mlakar iz doljne Leskovice na Štajarskem; v pervo leto: Alojzij Černik iz Novomesta; Juri Dolžan iz Križ pri Teržiču; Aleš Gašperšič iz Bukovice; Jož. Grašič iz Križ pri Teržiču; Jož. Ivanič s Poljan (Istr.); Janez Slavec iz Lipice (na Krasu); Jož. Steržinar z Verhnike.

Preč. g. Ferdinand Stavdaher, častni kanonik, bivši gimnazijski profesor, je imenovan škofijski komisar za c. kr. gimnazijo v Terstu.

Premoženje za mladenško semenišče v Terstu, kakor naznanuje škofijski list mesca svečana, znaša 114.580 gl. Dalje bo vsaki mesec omenjeni list nove doneske naznanoval.

Družbi sv. Križa v Teržaški škofiji zarad velikih stroškov po obilnem umiranji udov žuga zadrega. Dozdaj je vsak nov družnik pri vstopu plačal 5 gl. za vselej; po novi vredbi pa plačajo pristop do 40. leta starosti tudi po 5 gl., od 40. do 50. pa po 10 gl., od 50. do 60. po 20 gl., od 60 dalje po 30 gl. Ta bratovšina je posebno dobra, ker vsak družnik za vsacega umerlega sodružnika enkrat mašuje in opravi celi „Officium defunctorum“, ter vsak umerli družnik dobí kacih poldrugi sto ss. maš nekako v enem mescu po svoji smerti; zraven tega pa opravi tudi še vsak obletno sv. mašo in mertvaške molitve za vse ranjce ude. Tudi precej duhovnov iz Kranjskega je pri tej družbi, menda, ker smo sami tako „pridni“, da si nič ne napravimo, ali pa tako dobri, da po smerti pomoči ne potrebujemo?

Teržaško-Koparski škof Janez Nepomuk so prav lep in iskren pastirski list razglasili o mladeniškem semenišču, ki se napravlja v ta namen, da se v okom pride vedno večemu pomanjkanju duhovstva. Škof naznanjajo, da se je že dozdaj veliko storilo za vstanovljenje semenišča: nabrala se je že lepa svota denara, dognane so potrebne obravnave z vradnijami, in že je tudi kupljena v ta namen hiša za 70.000 gl. Ta hiša je v naj godnišem kraju blizo cerkve sv. Justa, je prostorna in ima lep, obširen vert. Ondi se v začetku prihodnjega šolskega leta prične tudi mladeniško semenišče, in sprejelo se bode toliko mladenčev, kolikor bode radodarnost dobrotnikov dopustila. Darove nabira za to postavljen odbor (dozdaj 91.216 gl. po odbitih stroških), in pa družba „Sv. Družine“ (dozdaj 23.139 gl. po odbitih stroških). Treba bo pa še nabirati veliko darov in škof živo govorí vernikom in gg. duhovnom na serce, da naj pripomorejo k doveršenju té tako potrebne naprave. V skupnih potrebah, menijo, mora biti skupna skerb, skupni

pripomočki, skupna delavnost. Kdor bi v veliki nevarnosti, ki vsim preti, roke pod pazduho deržal in le glavarjem in voditeljem skerb prepušal, da jo odvernejo, zaslužil bi, da pogine. — Kako so poštene dijake, ki kažejo poklic za duhovski stan, že dozdaj podpirali, kaže to, da so za take podpore izdali že čez 9000 gld. Bog daj blagoslov tako potrebni napravi, pa tudi staršem pobožnost, naj bi bili mnogi vredni najdeni imeti take sinove, ki so vredni poklicani biti k oltarju Gospodovemu.

Dubica bos., 9. sveč. 1883. — Prejel sem pervih 12 gl., kakor tudi poslednjih 42, pro Sacris peragend., za kar plati Bog! Intencije lahko oddajam tudi drugim mašnikom, kteri me prosijo za-nje, pa mi podelujejo za to ljubav darov za mojo kapelo; tudi v frančiškanski samostan v Kostanjico sem jih že poslal, ter so me prosili še za drugi pot. Da prestrižem razna vprašanja o naši zemlji, dostavljam še danes kake čerte o nji.

Perst je tukaj žuta (rumena) ilovača, pa polna sipe ali čisto drobnega peska, toraj manjka samo še nekaj gnoja v njo, pa bi postala dobra in rahla zemlja, na kteri bi vse rastlo, kar bi si človek izmislil. Kakor rastó pri vas buče v krompirju, tako tukaj pod milim nebom in kar na njivah brez posebne postrežbe dinje in lubenice (vodene dinje, angurije), ravno tako polne njive čebule in česna ter po mejah menda še od kerščanske dobe loza (vinska terta), čeravno jo zatirajo in izkopujejo; sadja bi tukaj rastlo vsake verste, še po šumah je polno divjakov, jabelčnih, hruševih in češnjevih; slive (češplje) so pa dozdaj poglavitno sadje, za ktero se briga turčin, ker te mu posušene donašajo neznano lep dobiček. Tako mi je pravil (ter so mi poterjevali tudi drugi) turčin, ki mi je prodal kos zemlje, da mu njegov vert, ki je pač majhen, ter so komaj začele mlade slive roditi, donaša po 300 forintov na leto, ako je bilo vgodno slivam. Ali sliva je tudi edino drevo, kteremu se navadno kaj postreže, za druge se nikdo nič ne meni; toraj tudi ni pri nas ne jabelk, ne hrušk, še manj pa kakega boljega sadja.

Nesreča, ako se smé imenovati tako, je vsakoletna povodenj ob reki Uni, ktera se po okolici razliva jeseni, ko dolgo dežuje tukaj in na Kranjskem ter Hervaškem, pa pomladi, ako je bilo debelega snega pa ga jug naenkrat raztopi, in kterikrat leží po 4—10 dni. Ali ona ne posipa nič, še s peskom nikjer ne, ampak samo z muljem in glinom, da gnoji zemljo ter donaša velik dobiček zemljiščnim posestnikom. Proti povodnji pa se lahko zabranuje človek s tem, da hišo nekoliko od zemlje povzdigne; ali da ima odzdolej hlev ali druge shrambe, odzgor pa stanovanje za ljudí. Vodnjaki (štirne) se lahko napravljajo, ker nad šest metrov globoko ni treba kopati, pa je voda gotova in dosti dobra; zrak je zdrav, groznice (merzlice) ob Uni ni več, kakor na Kranjskem; pač je te bolezni ob Savi vse polno skozi celo leto. Gojzda tukaj zaraščenega blizo ni, ker je vse srenjsko, gore in planine pa deržavine, iz kterih se dobiva potrebno gradivo za hišo in druge poslopja, ali težko je les domú vlačiti, ker ni nič potov; kamnja blizo tudi ni, mora se po 1—2 uri daleč voziti; apno žgati ali opeko — tega ne zna nobeden; zato se je pa lani rabilo apno po Savi dopeljano, pa opeka iz Siska; zato prihaja vsako zidanje tako strašno drago. Mlinov ni skor nič, razun nekterih ob Uni, pa ne znajo še ločiti posij (otrobov) od moke; iz mlina se nosi še vse skup, doma se še le presija ter loči moka od posij; pa vender se jemlje desetina za plačo, ali kakor sploh govoré, že celó petina, in če kdo želí, da mu se kmalo zmelje, mora pomazati ali z denarom ali z rakijo, potem mu steče po volji, sicer ne. Ljudje so posebno do tujcev neznano goljufljivi in sleparski; vender pa se ne krade tukaj, čeravno so kuče čisto slabe, da bi jim steno lahko s palico prederl, in če tudi so koruzane (pleteni koši po 3—6 metrov dolgi, 1—2 metra široki, in onoliko visoki ter od zemlje povzdignjeni vsaj za en meter) do sv. Jurja polne koruze, vender se ne čuje nič, da bi bile kje izpraznjene; tudi o pretepih ter zavratnih ubojih se čuje redko. Ljudje, ki znajo čitati in pisati, so pač neznano redki, kar ne veljá samo o Bosancih, ampak ravno tako o tukaj naseljenih Graničarih, kteri so imeli nemške šole, pa se zato niso odveč naučili, ter je prosti človek kmalo pozabil, kar si je bil siloma v glavo vtepel.

Izmed goved je bosanska buša brez mleka, pa za meso in loj posebno dobra; konji so malički in urni, pa zavolj slabega in majhnega života tudi slabi za vlak, pa dobri za ježo. Edina žival, ki je resnično dobra ter se posebno gojí od kristjanov, so ščetinci, kterih je pri nas vse polno, ter o tergih kar okolico mestno zagrinjajo in pokrivajo. Ta žival si sama išče hrano, ter posebno ljubi korenine bujadi (praproti), zato so dobri pomagači za očiščevanje novih njiv in travnikov od neljube te rastljine. Rekel mi je turčin, da si kristjan mnogo laglje pomaga k premoženju, kakor pa mohamedanec, ker je tem poslednjim po veri zabranjeno rediti kermád (prešiče), in dovoljeno je to kristjanom, kterim zamore ta reja, samo da jo nekoliko razume, več denarja donašati, kakor vsa druga živina. In to so mi moji ljudje poterjevali, toraj mora biti istina.

Po zadnjem in sedanjem popisu zamorete soditi, kakošna je tukaj zemlja. Zdaj pa z Bogom!

Val. Lah.

Iz Marija-Zvezde v Bosni, 21. sveč. 1883. (*Blaga delavnost čč. redovnikov Trapistov v prid naših južnih bratov.*) Prečast. podprijor P. Bonaventura piše: Neizrečeno hvaležen sem, da se pečate za našo napravo, ker potrebujemo prav posebne pomoči v hudih stiskah, v kterih se zdaj nahajamo. Zméraj imamo čez 50 otrók, kteri dobivajo obleko in živež in popolnoma vso oskerb, pa temeljito izrejo, zraven tega se učijo kacega rokodelstva, ali pa dalje študirajo, če so za to. Tako smo jih dali že več naprej v šole in tako izrejamo aposteljne za Bosno. Kako radi bi to delo ljubezni še bolj razširjali, ako bi se nam pomočki k temu ne pogrešali ter bi mogli stroške zmagovati. Naši častiti dobrotniki naj si toraj bodo svésti, da njih milostni darovi se bodo v naj boljši namene obračali, z njimi se Božja čast in zveličanje duš prav posebno pospešuje.

Tudi na Nazaret sega naše misijonsko delo, kajti razum dušnega pastirstva, ktero osebno tam opravljam, tudi vsak teden po dvakrat tje pošiljam kateheta, ki nemške in bosanske otroke podučuje; vsaki dan pa tudi mašnika dajem, ki tam mašuje. (V Nazaretu pri Banjaluki so namreč od l. 1879 redovnice presv. Kerví Jezusove s šolo, v ktero hodi 40 učenk, kakor kaže bosanski duhovski imenik; razun teh se v tem ženskem samostanu odgoja več gospodičin. Dvajset redovnih sester in 21 novakinj je v tem samostanu.)

Tudi podpiramo usmiljene sestre v Banjaluki, ker prepušamo jim v stanovanje dvé hiši in poslopja zderžujemo na svoje stroške. (Ondotne usmiljene sestre, kakor kaže omenjeni „Imenik“, dalajo v Banjaluki od l. 1872 in jih je 6 v Banjaluki; njihova prednica je S. Gregorija Ješe, iz Kranja.)

Naše djanje se razširja enako na telesne revšine in potrebe Bošnjakov, ker dan na dan velikemu številu izmed njih zastonj dajemo zdravila in strežbo oskerbljujemo.

Zato smo tudi našim dobrotnikom neizrečeno hvaležni in vsim kličemo: „Tisočkrat Bog poverni!“ (Op. Za zdaj smo poslali samo neko število „intencij“ s pri-

poročilom, naj bi **kaj** naznanili o svoji delavnosti, ker to bi najbolj budilo dobrotnike k pomoči, na kar je prišlo to pismo, ki dosti očitno kaže, kako res koristna je delavnost častitih redovnikov Trapistov v Bosni in kako še obilniši bi bila, ako bi imeli pomočkov, kterih je pa toliko manj, ker njihov prijor P. Franc je vire močno obernil na misijon v južni Afriki, o kterem misijonu smo nedavno nekoliko poročali. Vr.)

Naj pristavimo iz „Imenika“ še to. da na privoljenje sv. zbora so Trapisti samostan „Marija-Zvezdo“ ob Banjaluki vstanovili leta 1869 po prizadevanji č. o. Franca Pfanner-ja, kar je bilo o tistem času sklenjeno z velikim trudom. V njem je zdaj velika družina bratov, ki se pečajo z mnogoterimi rokodelstvi. Izmed 50 sirotišnih dečkov se sleherni zraven odgoje učí tudi kacega rokodelstva, da bodo zmožni kdaj sami kruh si služiti in pomagati svojim bosanskim bratom k viši omiki. Ako se k temu pomisli, kako zatajeno in strogo po keršansko ta red živí in da le samo nravnost je zmožna kak narod povzdigniti, je pač očitno, kako na pravem mestu so v Bosni sredi turkov in razkolnikov katoliški redovniki Trapisti.

Iz Amerike. Perham, 5. sveč. 1883. Naslednji posnetek iz „Aurore“ bi utegnil važen biti za „Danico“, ako niste kje že poprej več in bolj natanko zvedili o bolezni in smerti č. g. Jurja Godca:

† Mašnik Juri Godec, častitljivi zlatomašnik, starosta škofijske duhovščine in vodnik občine sv. Alfonsa v Greenfieldu na Mičiganskem, je bil po kratki bolezni v boljši domovino poklican na večer v nedeljo presladkega imena Jezusovega ob četert na deset. Pričujoč je bil č. g. Bernard Werner od cerkve sv. Bonifacija v Detroitu. Šel je po plačilo za svoje več kot 50letno goreče in vspešno delo v vinogradu Gospodovem.

Godec je bil 17. mal. travna 1802 rojen v Ljubljani (beri: na Jančah pri Ljubljani), glavnem mestu dežele Kranjske, in bil je 26. mal. serpana 1832 od škofa Volfa mašnik posvečen. Po enajstletnem delu v svoji domači deželi je za duš zveličanje goreči mašnik storil junaški sklep: preseliti se v Ameriko in našim takrat zapušenim verskim bratom svoje moćí posvetiti. 23. sušca 1843 je oče Godec dospél na naše gostoljubno obrežje in podal se je zdajci na Mičigansko, kjer je do konca, blizo 40 lét, delal z redkim zatajevanjem in popolno nesamopridnostjo, in bil priprosto pobožen in v vsakem oziru izgleden mašnik. Čez 30 lét je oče Godec pastiroval kot resnično dober pastir v Vestfaliji, in tam bode še pozne leta v blaženem spominu.

Oče Godec je imel množico lepih mašniških čednosti v vzvišeni stopnji, odlikoval se je pa še posebno s svojo detinsko ponižnostjo in s prav posebno dobrotljivostjo do terpečih in ubožnih vsaktere verste. Z velikim veseljem je podpiral katoliške misijone po poganskih deželah, kakor tudi družbo Jezusovega sv. Detinstva; v ta namen je vsako leto obračal znatne zneske. Bog daj, da blagoserčni, ponižni in nesamopridni mašnik, ki je živel zgoli za Boga in bližnjega, prav hitro dospè do gledanja presvete Trojice!

V četertek, 18. prosinca zjutraj ob desetih, je bilo truplo častitega očeta Godca na mirodvoru v Greenfieldu blagoslovljeni zemlji izročeno. R. I. P.

Jožef F. Buh. *)

Besedica naši mladini. Slovenski mladeneč, prepiši si te besede in deni jih v svoj dnevnik. Preberi jih večkrat, da ne pozabiš, kako moraš svojo mladost neoskrunjeno ohraniti, da boš vreden slediti stopinje tako slavnih rojakov naših, kakor so: dr. Knoblehar, Baraga, Pirc, Mrak, Vertin, Godec in veliko drugih. Bodi si, da tudi ti pojdeš čez široko morje v neznane dežele, ali pa domá, pošteno delaš. Bogu na čast in bližnjemu na korist, po vsaki ceni se moraš neomadežanega ohraniti, s čednim življenjem in pridnim učenjem na svoj prihodnji poklic se pripravljati. Ne pozabi „detinske ponižnosti“, ki se tako odlično preslavlja v očetu Godcu; to Ti želim globoko v serce vsaditi, ker dandanes zraven razuzdanosti posebno „luciferjev napuh“ mnogim mladenčem pokoplje njih lepi poklic, njihovo srečo, čast in njihov blagor!

*) Prav posebna hvala za važno poročilo, in bratovski pozdrav! Vr.

† Matija Kulavic.

(Dalje.)

Šest let gimnazijskih je ranjki gospod župnik doveršil z izverstnim vspehom v Novem mestu, sedmo in osmo z odliko v Ljubljani, tudi zrelostno preskušnjo, ki je bila menda tisto leto pervič od vlade ukazana, opravil je s prav dobrimi redi. Po dokončanih gimnazijskih šolah gnalo ga je serce v bogoslovje. Hotel je postati duhovnik, kar je od mladega želel in se je z neomadežanim življenjem za ta stan pripravljal. Kot dijaka ga nihče ni videl v slabi druščini, pri posvetnih veselicah. Redno šolo obiskovati in z vso pridnostjo študirati, to je bilo delo njegovo. Le kak sprehod in petje si je v razvedrilo privoščil.

Mladeneč, ki v dijaških letih posvetno živí in ga je povsod dosti, kjer bi ga ne bilo treba, ki mu je šola zadnja skerb, bo težko kedaj goreč duhovnik; le iz pridnih, z vso marljivostjo študijam vdanih, poleg tega nedolžnih dijakov postali bodo častitljivi, izgledni duhovniki. Že kot gimnazijalec si je naredil literarični dnevnik, ki ga je pozneje dopolnoval, zaznamovaje imenitnejše knjige, izverstne spise, zanimive dogodke itd.

V bogoslovju je ranjki gospod z velikim veseljem učil se bogoslovskih ved. Pa kako se učil? Ne poveršno, tlačansko, temuč njegov bistri duh je hotel prodreti globoko do temelja, do bistva. Premišljeval je, kar je bral; tudi rad koga poprašal za pojasnilo, zakaj je tako in ne drugače, kar so mu eni celó zamerili in ga za sitneža imeli! Njegovi predstojniki so tudi pripoznavali njegovo pridnost in izgledno vedenje ter delali na tó, da je bil že v 3. letu bogoslovja posvečen 30. julija 1854.

Pervo službo duhovsko je dobil na Vinici med Belokranjci. Čeravno je bila ta službica močno revna ter mu ni donašala več kot 200 gold., s kterimi si je moral hrano, obleko in vse potrebšine svoje oskerbovati, bila mu je vendar v naj prijetnišem spominu še leta in leta. Ljudstvo tamošnje ga je iz serca ljubilo, ker je z vso vnemo opravljal svoje duhovske dolžnosti — kot pridigar, spovednik in katehet. Šola ga je vedno prav posebno veselila in znal se je otrokom tako prikupiti, da so ga z veseljem poslušali in vbogali. Ko je bil odtod premaknjen v Kočevje, prišla je mala deklica, triletna „Barica“, poslovit se — in kar ni ga mogla zapustiti. Dejala je v svoji otroški priprostosti: „Naj se vas še zadnjič nagledam“. Ljudstvo je ob cesti klečalo in solze pretakalo, ko se je peljal od Vinice; tudi sedanji g. župnik Viniški priča, kako vsi ondašnji poštenjaki terdijo, da tako dobrega duhovna ne pomnijo tam. V Kočevskem mestu je služboval 2 leti in večkrat pravil, kako je doživel tam prijetne ure s svojimi izverstnimi tovarši — duhovni.

Jeseni leta 1859 je g. Kulavic dobil od tadanjega gosp. kapitularnega vikarija Kos-a dekret v Št. Vid

ri Zatičini. S posebnim veseljem je nastopil to službo. Že poprej mu je bil nekoliko znan ta kraj, ko je hodil z Ljubljane domú na počitnice; — in ko je videl kaplana Šentvidska na konjih moško jezdariti, se mu e v sercu zbudila želja, da bi kedaj tudi on to službo dosegel. Ta želja se mu je spolnila, previdnost Božja ga je pripeljala v Št. Vid, kjer je bil na pravem mestu, kjer je do smerti delal v čast Božjo in zveličanje duš, kjer sedaj truplo njegovo počiva ter čaka prihodnjega vstajenja. Služil je v Št. Vidu razen malega presledka, ko je bil l. 1865 prestavljen na Rako, da bi se tam pripravil za duhovsko poskušnjo, blizo 7 lét kot duhovni pomočnik, in od 16. avgusta 1866 do smerti kot župnik. Presvitli knezoškof gospod Janez Krizostom, sedaj stolni dekan ljubljanski, so mu ob inštalaciji priligali.

Tú se je še le začelo njegovo pravo delovanje. Toliko in tako stanovitno je deloval, da ne vém, kje bi začel s popisovanjem. Spoznal je, da je pri odrašče-nih spridenost sedanjega časa preveč v kri zalezla in da se mora začeti pri šolski mladini s pravo temeljito odgojo, da se na njo opira upanje boljših časov za domovino, da le iz krepke, v veri dobro podučene mladine bode izrastel na duhu in telesu krepak rod: zato je največjo skerb obračal na poduk šolske mladine. Bila e tú prej enorazredna šola, ktero je vodil še sedaj v pokojn živeči učitelj, g. Andrej Turk, priprost mož, a za šolo kakor vstvarjen. G. Kulavic je prihajal v šolo, kadarkoli je imel kaj prostega časa, tudi po dve uri zaporedoma je podučeval ne samo v keršanskem nauku, ampak tudi v druzih predmetih, n. pr. v zemljepisji, petji, sadjoreji in druzih koristnih rečéh.

Pozneje kot župnik je šolarje tudi večkrat peljal na vert, kjer je bil navlašč za-nje zasadil malo drevesnico in učil jih, kako se drevje cepi, trebi, obrezuje itd. Dajal jim je tudi cepiče seboj, da so doma poskušali in vadili se v požlahtnovanju sadnega drevja; — lahko rečem, da na tisoče sadnih drevés po fari Šentvidski je s farovškega verta presajenih ali požlahtnjenih. Pred večjimi prazniki je šel otrokom v šolo razlagat pomen teh slovesnih cerkvenih godov in naročit im, kako naj se vedeje v cerkvi pri službi Božji. Zlasti ginljivo je bilo videti šolske deklice veliko soboto ob vstajenju in pri procesiji v praznik presv. Rešnjega Telesa. Zbral je okoli trideset najpridnejših učenk, peljal jih cerkev in tam po več dni učil, kako naj s parom k altarju gredó, tam pokleknejo in vsaka na eno stran altarja se postavijo ko častna straža pred Najsvetejšim. Vse deklice so bile prazniški dan belo oblečene, polovica jih je potresalo, polovica z okinčanimi svečami svetilo. Duhovni in svetni oblastniki: prošt Jarc, grof Auersperg, nadzornik Pirker, so o tej dobi šentvidsko šolo imenovali pervo na Kranjskem. Njegovo koristno delovanje je tudi visoka c. kr. vlada pripoznala ter ga postavila l. 1870 za okrajnega šolskega nadzornika v litijskem okrajnem glavarstvu. Se vé, da so se razmere potem v marsičem spremenile. Župnik Kulavic se je nadzorništvu odpovedal, naslednik mu je bil g. Eppich, in sedaj baron Taufferer. Pa tudi pozneje se gosp. župnik šoli ni popolno odtegnil, temuč pri vsaki priliki z modrim svetom vpljival na učitelje, da bi vspešno delovali za keršansko izrejo mladine. Koliko več pa bi bil storil ravno gledé šolstva, ko bi ne bil zadel na zagrizeno nasprotovanje tam, od koder bi imel največjo podporo pričakovati!

(Dalje sledi.)

Razgled po svetu.

Tarbski škof Billère, o kterem je bilo že poročano, da je od sv. očeta sprosil za romarje lurške božje poti popolne odpustke v podobi sv. leta, je po svoji škofiji razposlal prelép postni list „o izreji“ družine. Najpred govorí o visoki časti kerščanske družine in o posebni skerbi, ki jo ima Bog za-njo. Potem vpraša: „Kdo je tedaj družino vzderžal v preteklosti proti vsem napadom, in kdo jo bo v prihodnosti vzderžaval? Bog, brez vsacega dvoma; Bog pa po otrocih, ki so namenjeni spolniti praznoto, ki jo smert vsak dan napravlja“. Po opombi, kako lép kinč in cvét so dobri otroci za družino, nadaljuje tako-le:

„Vselej, kadar se je med ljudmí razpravljalo kako imenitno vprašanje zadevajoče dušo in zveličanje otrók, vselej je bila cerkvena oblast vznemirjena, kakor se vznemiri straža, kadar sliši stopinje, ki bi utegnile biti stopinje sovražnikove. Vselej je poslala svoje orožje, besedo, v obravnave, da bi zmagale naj svetejše pravice in naj svetejše zadeve človeštva in Cerkve. Ali nismo slišali naše čase v prebritkih okoliščinah tako obžalovanega Pija IX klicati zlasti proti Italiji: „Ugrabili so mi dušo mojih otrók!“ In naš neumerljivi Leon XIII, kar slavno sedijo na Petrovem stolu, koliko so govorili in storili, da bi rešili ravno to zadevo, poslužujoč se blagoslovljanj in izobčevanj, kakor vidijo ali vdano pomoč, ali pa terdovratno nasprotje?

Slednjič, da pokažem v eni sami čerti, kako zeló je Cerkvi odgoja otrók naj ljubše upanje, omenim to, da je v Vatikanskem cerkvenem zboru posebno na ta predmet opomnila očete ter naložila sostaviti katekizem za vse kerščanstvo. Žal res, da poltične dogodbe, ki so pretergale dela veličastnega zbora, niso dovolile tako živo zaželjenega djanja zveršiti; pa upajmo, ko nam zasvetijo lepši dnevi, se bo Cerkev na novo zbrala na klic svojega Pervaka, in nas bo obdarila s knjigo, ki je na svetu perva za evangeljem, kteremu je pravi odsév, — splošnji katekizem.“

Kdo pojde v Carigrad? Tako prašajo petrograške „Vjedomosti“, in menijo, da na Carigrad merijo: Rusi, Gerki, Bulgari, pa tudi Avstrijani, in že davno celó Angleži, čeravno skrivaj.... Mi bi privošili in priserčno želimo, da v Carigrad naj zopet pojde — katoličanstvo, sicer pa tisti narod, kteri bi v Sofijino cerkev zopet pripeljal katoliško službo božjo, pri kteri službi božji naj bi bivalo njegovo vojaštvo, njegovo vradništvo o vsih dneh Gospodovih — ne kar za parado in zunanjstvo, ampak „v duhu in resnici“.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

5. sušca. S. Evzebij. — 6. S. Friderik. — 7 S. Tomaž Akvinski. — 8. S. Janez od Boga. — 9. Spomin presv. Kervi N. G. J. Kr. — 10. Ss. štirdeseteri mučenci. — 11. Tiha nedelja. S. Heraklij.

Zahvale:

Št. 14. U. s. v Ljubljani se iskreno zahvaljuje za naglo in zdatno pomoč, katero ste dve bolnici prejeli na priprošnjo Matere Božje, ranjcega sv. očeta Pija IX, in v slovezu svetnice umerle služabnice Božje Marije Agneze Štajner, redovnice sv. Klare.

V molitev priporočeni:

Na očéh bolna oseba za pomoč. — Bolan duhoven priporočen N. lj. G. in sv. Jožefu za pomoč. — Ker sem

skoraj edina podpora svoje matere, prosim molitve vse, posebno pa gg. duhovne, da bi pri sv. maši za-me Boga prosili za ljubo zdravje na priprošnje Mar. D., sv. Jožefa, in angelja varha. Prosim, ako bi zamogla ktera oseba devetdnevnico opraviti.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov IX.)

1. sušca. Modrost si je hišo sozidala, in je sedem stebrov izsekala. (Modrost Božja — Bog Sin si je na zemlji zidal sv. Cerkev s stebri — sedmerimi zakramenti v zveličanje človeštva.)

2. Svoje klavne darove je (Modrost) darovala, je vina zmešala, in svojo mizo pripravila. (Sin Božji se je s človeško natoro sklenil, se je daroval na križu, se daruje pri sv. maši, pripravlja vernikom gostije pri sv. Obhajilu in s svojimi nauki.)

3. Poslala je (Modrost) svoje dekle vabit v grad in v mestno zidovje. (Pošilja Gospod goreče duše, aposteljne, dušne pastirje, redovnike in redovnice, misijonarje, da vabijo človeštvo v sv. Cerkev k čednosti in v nebeško mesto.)

4. Nespametnim je rekla: Pridite, jejte moj kruh in pite vino.... Popustite otroštvo, in hodite po potih razumnih. (Nespametni, zagrešeni, nevérni, zapustite neverske napake in brezbožnosti, zapustite grešniki stan greha, vdeležujte se ss. zakramentov.)

5. Daj modremu priložnost, da bo v modrosti rastel; uči pravičnega, in naglo bo (nauk) sprejel.

6. Ako boš moder, boš sam sebi (moder); ako boš pa zasmehovavec (modrega nauka), boš sam škodo terpel.

Listek za raznoterosti.

V deržavnem zboru so bile te dni obravnave o proštevu za 1883. Govoril je med drugimi tudi g. Klun prav čversto in jedernato. Zoperno pa je brati, kako so velikrat naj bolj važni in resnični stavki od levičarskih „Heiterkeit“, „Gelächter“ itd. spremljani! K smejanju in kahljanju je pač majhne učenosti in še manjši modrosti treba. Dobro je poznamnjal g. Klun gospodarstvo poprešnje in sedanje vlade. Posebno pogumno se je poslednjič potegnil za koroške Slovence, kterih je tretjina na Koroškem, pa nobenega zastopnika nimajo v deržavnem zboru.

Iz Tersta, 27. sveč. Gosta imamo tù poreškega preč. gosp. škofa, ki se v četertek odpelje in bode v nedeljo „Laetare“ obhajal svoje vmestovanje.

† V Teržiču je v petek, 23. sveč., ob 11 dopoldne za mertudom umerl č. g. Jož. Cemè, vpok. župnik iz Teržaške škofije. R. I. P.

† Iz Zadra naznanja mertvaški list, da je 22. svečana o poli šestih popoldne ondi umerl za mertudom naš učeni in čislani rojak č. gosp. Jan. Šolar, šolski nadzornik. Previden s ss. zakramenti je vsled že prešnje daljši bolezni v 56. letu svojega življenja se preselil v boljši življenje. Rojen je bil v Kropi 27. vel. serp. 1827, mašnik posvečen pa 22. grudna 1850. Lotil se je šolstva na gimnaziji in l. 1871 je postal deželni nadzornik v Ljubljani; l. 1879 pa je prišel v Zadar, kjer ga je bil pred nekterimi mesci v pervo zadel mertud, ki ga je zdaj v drugič zadel ter v grob spravil. R. I. P.

† V Budjejevicah na Češkem je umerl slavni ondotni škof Valerijan Jirsik, znan med drugim zarad priljubljene „popularne dogmatike“, ki je bila tudi slovenska Matica sklenila — pa le sklenila — jo na svitlo dati. R. I. P.

Postni kurenti so bili v Gorici za sredi-posta napovedali bal in šéme, kakor naznanja „Eco“; c. kr. vlada pa je to bogokletno ostudnost prepovedala, za kar je vse pošteno katoličanstvo iz serca hvaležno.

Od „Weckstimmen“, starih, z rudečim zavitkom, je zdaj prišel zadnji sošitek od lanskega leta, ki obsega: „Die heil. Agnes von Rom“. — Po prijaznem dogovoru se „die alten“ in „neuen Weckstimmen“ zanaprej stopijo v ene same, poslednje, ki izhajajo, kakor dozdaj in stanejo 80 kr., po pošti 1 gl. na leto. Napis: „Löbliche Administration der „Neuen Weckstimmen“ in Wien, I. Postgasse Nr. 2.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Z glasilom: „Bog nas čuvaj bobna!“ 8 gld. — Neimenovan 10 gld. — Č. g. župnik Greg. Jakelj 6 gl. — Iz Vipave: „Da bi boben ne zapél, — pošljem darek tá vesél“ — 2 gl. — Č. g. župnik Jan. Ažman 2 gold. — Č. g. župnik Jan. Mat. Jereb 2 gold. 50 kr. — Č. g. Fr. Tavčar 2 gl. — Č. g. J. M. 2 gl. — M. Košir 1 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz zapuščine † g. župnika M. Kulavica po č. g. Podboju 11 gold. 86 kr. — Č. g. župnik Mat. Lavrič iz Nove Oselice (zbirke) 20 gl. — Č. g. župnik Greg. Jakelj 2 gl. — R. Potokar 5 gl.

Za zidanje cerkve sv. Magdalene nad Idrijo: Iz zapuščine † g. župnika M. Kulavica po č. g. Podboju 8 gl. 50 kr.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Višnje gore 22 gold. (Op. Zadnjič je po pomoti stalo: 22 kr.) — Iz Rove 12 gl. — Gospodičina Viktorija Melcerjeva 1 gl. — Neimenovana 12 kr. — Iz Preske 7 gl. — Iz Kranja 36 gl. — Iz Šent-Vida pri Zatičini 17 gl. 70 kr. — Z Bučke 16 gl. — Fara Reteče 5 gl.

Za sv. Očeta: Z Rudnika po č. g. župniku Greg. Jakeljnu 10 gold. — Neimenovan 1 angl. souvr. — Iz Mekin po č. g. župniku J. Ederji 5 gl. — Fara Reteče 14 gl. — Neimenovan 1 gl.

Za misijon č. g. Val. Lah-a v Bosni: Neimenovan 5 gld.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Z Rudnika č. g. župnik 7 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Neimenovan 5 gl.

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: Neimenovan 5 gld.

Za afrikanski misijon: Iz zapuščine † g. župnika M. Kulavica po č. g. Podboju 18 gold. 85 kr. — Č. g. župnik J. Eder 2 gl.

Za misijon č. g. Tomazina: Neimenovan 5 gl.

Za varhe Božjega groba: Neimenovan 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Neimenovan 10 gold. — Polona Galjot 1 gl. — Č. g. Fr. Karun 16 gl. 60 kr. — Č. g. dr. Jos. Marinko 11 gl. — Po Mariji Prosen 3 gl. 20 kr. — Iz Mekin po č. g. župniku 3 gl.

Za naj potrebniši misijone: Neimenovan 10 gl.

Za bratovšino sv. Leopolda: Neimenovan 2 gl.

Za bratovšino sv. Dizma: Fara Reteče 5 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Š. v T.: Prav posebno vstreženo s sedanjim in prešnjim. Gratias intimas!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr , za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4. gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl. ; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 9. sušca 1883. **List 10.**

Sveti Jožef.

„Pojdite k Jožefu!“ 1. Mojz. 41, 55.

Prečudno je življenje, ktero je Vsegamogočni celi natori prec v začetku dal. Sleherno zeliše, vsako drevo ima svoje seme po svojem plemenu. (I. Mojz. 1, 12.) In zares skrivnostno, na tihem, pa neutrudljivo dela natora, kakor ji je neskončno modri Bog odkazal. Vsako v zemljo djano zernce se na spomlad izvije iz jušin svojega spanja, da se k novemu življenju razcvete. In to vstajenje natornega življenja se pri nas navadno pričue mesca sušca. Tako tudi v življenji milosti Božje obhajamo v tem času veseli praznik vstajenja Gospodovega, veliko noč.

Tiho djanje natornih moči v spomladanskem času je ljubeznjiva podoba svetega Jožefa, je podoba njegovega življenja na zemlji, mila podoba je njegove skerbi in njegovega terpljenja; pa je tudi podoba njegove pomoči in njegovega varstva. Kaj primérno obhajamo tudi njegov god in praznik v sušcu. Pa ne le en sam dan tega mesca naj nas opomni njegovega tihega djanja; vsaki dan tega mesca imejmo pred očmi ljubo podobo svojega mogočnega in dobrega patrona! Že zato častimo z detinskim češenjem celi mesec svetega Jožefa, da nam njegov god toliko več sadú prinese. 18 dni pred njegovim praznikom naj bo odločenih v pripravljanje na njegovo godovanje; 12 dni po prazniku pa naj bodo dnevi zahvale.

Po vesoljnem svetu današnje dni vsi dobri kristjani častijo neomadežano nevesto svetega Jožefa v spomladanskem mescu, ko je navadno pri nas vse v prelepem cvetju, to je, v velikem travnu, kterega radi le „Marijin mesec“ imenujemo. In to prelepo. Slovencem toliko priljubljeno češenje Matere Božje nam na njeno mogočno priprošnjo blagoslov Božji v vsi obilnosti naklanja in nam brez števila milost donaša. — Ravno tako se spodobi, da tudi njenemu deviškemu ženinu posvetimo celi mesec. Tudi to češenje nam bo obrodilo veliko duhovnega sadú, nam bo naklonilo mnogoterih milost Božjih.

Zato so mnogi posebni častivci svetega Jožefa preblago navado vstanovili, da posvečujejo svetemu Jožefu celi mesec sušec. Splošno, cerkveno tako češenje zdaj še ni v navadi. Pa upam, da bodo pobožni Slovenci tudi tega se poprijeli, ako bo češenje svetega Jožefa se tako množilo in širilo, kakor se to godí zadnje desetletje.

Ko smo po naši ljubi domovini začeli Mater Božjo celi mesec častiti — pred 30 leti —, in za to lepo češenje nismo še imena imeli, sem prigovarjal in priterjeval, da to češenje naše ljube nebeške Matere imenujmo „Marijne Šmarnice“. Marsikomu se to ni prav pristojno zdelo. Ali vérni Slovenci, vneti častivci Device Marije, so se urno poprijeli tega imena in ga bodo tudi ohranili. In kakor velikemu travnu radi pravimo „Marijin mesec“, tako upam, bomo tudi sušca imenovali „Jožefov mesec“. Češenju sv. Jožefu v čast, ki ga ta mesec opravljamo, recímo: „Jožefove vijolice“. Saj ta mesec cvetejo navadno ponižne, toliko prijetno dišeče „vijolice“; kakor Marijin mesec cvetejo premile „šmarnice“.

Ponižna „vijolica“, ko dozori, napravi majhno, rumeno-zlato zernce. Častivcem svetega Jožefa podam za letos troje zlatih vijoličnih zernic, da jih na vert svojega serca si vsadijo, ki naj na priprošnjo svetega Jožefa obrodijo obilni sad, kteri naj bi imel toliko veljavo, da si z njim nebesa kupijo.

Marsikdo misli, da mora za nebesa le kaj posebnega, čudno velikega storiti. Neki častiti pridigar pravi: Ti vidiš v mestu, ali v svoji vasi, ali v veliki hiši, da je mnogo ljudí, ki leto in dan opravljajo enaka dela ter se po zunanjem v ničemur nič bistveno ne ločijo; vendar pa je med njimi pred Bogom tako velik razloček, da bi stermeli, ko bi zamogli videti njihove duše; ker nekteri bi se svetili, kakor naj lepši zvezde; druge bi bile kakor luna; nektere bi komaj blišele; nektere bi pa celó černe bile. In vender imajo vsi enako delo, enako opravilo. Ta razloček dela njihova čednost, njihova svetost in njihovo zasluženje pred Bogom. Eni si služijo neskončno zasluženje za nebesa; eni pri ravno tistem opravilu si ne prislužijo nič; eni pa si pri ravno tistem poslu celó kazen nakopajo.

Kaj je vzrok temu čudnemu razločku? Marsikdo bi rad pobožen bil; ali on pravo čednost stavi v vse kaj druzega, kakor je čednost v resnici. To je pa prav imenitno, bistveno potrebno, da vemo, v čem je? Kaj je prava, resnična čednost? Ako vem, kje leži zaklad in tudi vem, kako si ga lahko prisvojim; tako ga že na pol imam. Če pa tega ne vem, ali zvedeti nočem, ga dobil ne bom. — Tega dolgo nisem vedel, da napravi „vijolica“ drobno, rumenkasto-zlato zernce; to pa že

precej dolgo vem, da nas sveti Jožef prav lepo uči, kako si zamoremo pridobiti zaklad, s kterim si lahko nebesa kupimo, ali kako lahko sveti postanemo.

Sveti Jožef nam je prav dober učenik, kako zamoremo sveti biti, če tudi nič posebnega ne storimo.

Zmed veliko družin na zemlji, ki čisto navadno živijo, brez vse blišobe, brez vsake posebnosti, je gotovo perva sveta nazarenska družina, ktero je sveti Jožef vodil in gospodoval. Zunanje se je kaj malo ločila od druzih družin; in vender je bila naj svetejša družina, ki je kdaj na zemlji živela in ktera je vse druge družine v čednosti, popolnosti in v svetosti višej presegala, kakor solnce v svoji svetlobi presega vse druge zvezde. Ako želiš toraj svet biti, moraš resnično voljo imeti in blago, velikodušno misel, ki se razodeva v treh rečéh, ktere nas sveti Jožef uči. In to je troje zlatih zernic iz „vijolice“ svetemu Jožefu posvečene.

1. Pervo zlato zerne je vdanost v presveto voljo Božjo. In ravno to nas sveti Jožef uči. Ako hočeš kdaj resnično čednost imeti, moraš biti popolno vdan v voljo Božjo. Premišljuj svetega Jožefa, kako je bil Bogu vdan v svojem revnem stanu, pri vsem pomanjkanju, v velikem uboštvu, v vsem terpljenju, v nezmerni britkosti, ko njega in njegove preblažene neveste v domačem mestu še pod streho nihče ni hotel; ali premišljuj ga na begu v neznano, nevérno egiptovsko deželo! Kako je bil ravno s tem Bogu dopadljiv, in koliko zasluženja si je s tem pridobil za nebesa! Oj, da bi bili pač tudi mi tako vdani v voljo Božjo v vseh zadevah, naj so nam všeč ali ne! Pa ravno ta vdanost je bistvo prave čednosti, resnične svetosti. Brez te vdanosti ni mogoče nobene popolnosti. Ker popolnost je v ljubezni do Boga. Boga pa ljubimo le toliko, kolikor smo mu iz serca vdani. Vse druge pobožnosti bi nas ne mogle Bogu dopadljivih storiti, ako bi ne bili v voljo Božjo popolno vdani. Ta vdanost pa ni druzega, kakor izročenje Bogu, da dela z nami po svoji presveti volji; ta vdanost je privoljenje v vse, kar je Bog z nami od vekomaj sem sklenil in kar se bo znami vender le zgodilo, če tudi mi nismo s tem zadovoljni. Ta vdanost je v tem, da Bogu zaupljivo prepustimo ne le sami sebe, ampak tudi vse, kar smo in kar imamo, in to ne le za pričujočnost, ampak za vso prihodnost; kakor storí in se obnaša nedolžno dobro dete proti svojim preskerbnim staršem. Kolikor bolj velikodušno se Bogu vdamo z vsem, kar smo in kar imamo, toliko radodarnejši bo ljubi Bog nam. — Le glejmo in premišljujmo v tem svetega Jožefa!

2. Drugo zlato zernce v vijolici svetega Jožefa je zgled njegove zvestobe v spolnovanju vseh, tudi naj manjših dolžnost, ktere mu je modri Bog odkazal.

Prav veliko ljudí misli, da morajo le kaj posebnega, kaj velicega storiti, da bi svetost dosegli; ali mislijo, da morajo le kaj druzega storiti, kakor je vsakdanje opravilo. Vsi ti pa se hudo motijo. Ravno v tem je prava resnična popolnost, da dolžnosti svojega stanú, naj bodo duhovne ali svetne, velike ali male, očitne ali skrite, tako zvesto in natanko opravljamo, kar in kolikor le premoremo. Malokdo ima priložnost kaj velicega, kaj posebnega storiti; vsi pa zamoremo sto in sto malih opravil, pred svetom revnih del dokončati; in ako to z veliko vnemo, z neutrudljivo natančnostjo storimo iz čiste ljubezni do Boga, jih on z velikim dopadajenjem sprejme in nam bo zato neskončno plačilo v nebesih dal.

Bog naših del ne potrebuje; njemu je veliko ali malo enako. Pa nekaj druzega je, kar našim delom veliko veljavo daje. In to skrivnost nas učí ravno sveti Jožef. — Le podajmo se večkrat v duhu v majhno nazareško hišico in opazujmo, premišljujmo sv. Jožefa, kako natanko in vestno spolnuje ubogi tesar dolžnosti svojega stanú! Kako pa tudi Vsegamogočni z dopadajenjem gleda na to ponižno, majhno hišico!

3. Še eno zlato zernce ima vijolica sv. Jožefa. Sveti Jožef nam kaže, kako opravljajmo svoje vsakdanje dolžnosti, da bodo Bogu zares dopadljive in nam neskončno veljavne?

Današnje za svetost merzle čase marsikdo misli, ali tudi pravi: Da sem le dober kristjan, če sem svetnik ali ne! Kakošen dober kristjan je to, ki svetnik ne mara biti? Hiše svetosti ne bo nihče postavil iz samih velikih skal. Kdor hoče hišo svetosti zidati, potrebuje veliko peska in pa vodenih kapljic, to je, on si mora nabrati veliko majhnih del, ki pa morajo biti, kolikor le mogoče, natanko in popolnoma storjene. Je pa posebna umetnija, rekel bi, velika skrivnost, s ktero vse peščena zerna in vse vodene kapljice v čisto zlato spremeniti zamoremo, in ta skrivnost je velikodušna ljubezen do Boga in čisti namen, s kterim vsako, še tako majhno delo opravljamo. To ljubezen, ta dobri namen, kakoršnega je sv. Jožef vedno in pri vsakem delu imel, tudi mi lahko imamo. V tem ga kaj lahko posnemamo, svoj dobri namen z njegovim namenom sklenemo, in pa tako neskončno veliko veljavnega storimo. K temu potrebujemo le edine misli, le edinega djanja ljubezni pri vsakem delu; ali da ta namen večkrat na dan ponovimo, ali ga saj zjutraj storimo; in naj bolj revno naše delo bo nam zasluživno, bo iz revnega peska v zlato spremenjeno. Koliko takih zlatih zernic si lahko vsaki dan naberemo! O zares milovanja vredni so ljudje, ki leta in leta težka dela opravljajo za majhno, revno plačilo; pa zraven še pomanjkanje, marsiktero britkost in težavo preterpijo, se kakor černa živina péhajo; ker pa pri vsem terpljenji nobenega dobrega namena nimajo, zato za nebesa nobenega zasluženja nimajo. Kdor pa še z nevoljo, z godernjanjem, morebiti celó s kletvijo spremlja svoja vsakdanja opravila, on si še kazen za plačilo napravlja. Tak pozabi, da smo vsi v solzni dolini, — pozabi, da mora prenašati križe in težave, če tudi ne rad, ktere mu je Bog v svoji modrosti odločil; on pozabi, da nevolja mu britkosti le teží, in ako se terdovratno vstavlja, mu terpljenje le kazen napravlja. —

To troje zlatih zern si naberimo iz vijolic sv. Jožefa, in da si jih vedno v spominu ohranimo, častimo sv. Jožefa posebno ves njemu posvečeni mesec. In ako bi kdo rad vedel, kako? mu priserčno rad povem:

Tako-le obhajaj „Jožefove vijolice“:

1. Ti imaš gotovo kako podobo sv. Jožefa, saj malo podobico; ako je nimaš, preskerbi si jo. To podobo postavi na častni kraj v svoji hiši. Ozaljšaj jo, kolikor premoreš. Pred njo opravljaj „Jožefove vijolice“. Ako pa tega ne premoreš, imej podobo sv. Jožefa na steni pri svoji postelji, ali nosi jo morebiti pri sebi, ter jo saj zjutraj in zvečer priserčno pozdravi in poljubi.

2. Preden pa začneš „Jožefove vijolice“, ali kedar pripravljaš, zaljšaj podobo sv. Jožefa; pomisli, ktero posebno milost hočeš s tem doseči, ali kakošne britkosti bi se na priprošnjo sv. Jožefa rad znebil?

3. Pred tako ozaljšano podobo moli vsaki dan saj kaj malega: Litanije sv. Jožefa; ali prelepe molitve v čast sedmeremu veselju in sedmeremu terpljenju sv. Jožefa; ali beri kratko premišljevanje življenja, ali ktere čednosti tega velicega svetnika. V ta namen ti lahko služijo lepe bukvice: „Vijolice sv. Jožefa“, ali „Pas sv. Jožefa“.

4. Ako ti je moč, bodi vsaki dan pri sv. maši. Prejmi enkrat v ta namen z vso pobožnostjo sv. obhajilo.

5. Daj po svoji zmožnosti kaj vbogajme v čast presveti družini.

6. Ne pozabi ubozih duš v vicah. Sv. Jožef je njihov patron. Daruj jim vse odpustke, kterih se boš ta mesec vdeležil. Ne bodo te pozabile, ko bodo s tvojo priprošnjo poprej prišle v nebesa.

7. Konec „Jožefovih vijolic“ pa skleni, da hočeš v čast sv. Jožefu vsaki dan saj kako kratko molitvico zmoliti, ali saj zdihniti: „Sv. Jožef, prijatelj presv. Serca, prosi za nas!“ — Vsako sredo pa, ki je sv. Jožefu posvečena, še saj kaj malega pristavi.

Ako boš tako v svojem življenju častil sv. Jožefa, te on smertno uro gotovo pozabil ne bo.

Pojdite toraj vsi k svetemu Jožefu. Pojdite k njemu nedolžne duše, in prosite ga pomoči za vse svoje življenje. Pojdite k njemu tudi veliki grešniki; zaupljivo se zatecite k njemu; on vam bo verige vaših pregréh raztergal ter vam bo pomagal, da zopet dosežete prostost Božjih otrók.

Vi starši in gospodarji, tecite k sv. Jožefu; potožite mu svoje britkosti in skerbí, ktere vas tarejo. On vas bo razumel, on vam bo pomagal; ako le zaupljivo k njemu pridete. Sej sv. Jožef dobro vé, sej je sam skušal, kako težko je gospodariti, koliko potú se mora pretočiti, da si zamore sebi in družini potrebnega živeža preskerbeti. Le opomnite ga, kako mu je bilo na begu v Egipt! On tudi pozná težko in ostro dolžnost, s ktero morate na otroke in družino paziti, k dobremu jo napeljevati, od hudega odvračevati. V tem vam bo on pomagal; sama vaša skerb današnje spridene čase ne zadostuje, da bi sebi izročene v nedolžnosti ohranili. Spomnite ga, kako hudo mu je bilo, ko je bil dvanajsletnega Jezusa v Jeruzalemu zgubil.

Posebno pa še ti, keršanska mladost! pojdi k sv. Jožefu, in iši pri njem pomoči zoper tolike nevarnosti, ktere ti satan in hudobni svet nastavlja. Hud je boj za ohranjenje angeljske čednosti. Sveti Jožef je njen varh; sej je njemu nebeški Oče izročil nedolžnost samo, Jezusa Kristusa in Marijo, devic Devico.

Vsi častimo sv. Jožefa, posebno ta mesec, ki je njemu povečen. (In ako si že nekoliko dni zamudil, pa pridaljšaj to češenje toliko, da bo celih 31 dni terpelo.)

Pobožni častivci sv. Jožefa se družijo v bratovšini sv. Jožefa, da ga toliko lepše častijo. Vsaki naj si odbere saj en dan v letu, v kterem hoče posebno častiti rednika Gospoda našega Jezusa Kristusa in ženina naše ljube Gospé in Kraljice Marije. —

Naša bratovšina sv. Jožefa lepo napreduje. Ima zdaj nad pet tisoč in pet sto dni odločenih, v kterih pobožni Slovenci sv. Jožefa posebej častijo. Vsi ti pa ne manj radi zdihujejo tudi vsaki dan: „Sveti Jožef, prijatelj presvetega Serca, prosi za nas!“ (100 dni odp. Pij IX.)

V Šmarjeti, na Svečnico 1883. J. V.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Začetek učenosti je v mali čerkici *i*, kajti dandanes se po vseh učilnicah menda najpred začenja s to čerko kot s temeljno podlago vsega nadaljnega čitanja. Kadar otroci že dobro poznajo *i*. potem pridejo druge čerke glasnice in soglasnice, potem zlogovanje besedi in celih stavkov. „Pa dvojne bukve nam je vsemogočni dal: duhovnikom sveto pismo stare in nove zaveze, da ga beremo po noči in čez dan. To je kakor belo in černo: stari testament je noč, novi testament je dan. Izraelskemu ljudstvu v puščavi je „Bog bil zatišje čez dan in kakor zvezdna svetloba po noči“ (Modr. 10, 17), da so potovali v obljubljeno deželo. Nam so pa svete bukve zatišje in luč ko potujemo v večnost. Saj pravi psalmist: „Svetilo nogi moji je beseda tvoja, in poti moji luč“. (Ps. 118, 105.) — A onim, ki v knjigah ne znajo brati, je Bog dal dvoje velike knjige, v kterih naj se učijo vse modrosti, ki je potrebna za dušo in za telo, da nam kaže pot v večno kraljestvo. Te dvojne bukve so nebo in zemlja. V teh učite se brati vse, kar potrebujete za dušo in za telo, na zemlji čez dan, na nebu po noči.“ (Berthold v. Regensburg: o sedem planetih.) Kadar rečem: **in**, vežem dve stvarí, dva pojma. Da ste dve stvari telesne, to mi kaže vidna, telesna luč, bodisi zemeljska ali nebna, da ste dve misli (pojma) različni, to mi pa kaže zopet dvojna luč nevidna: pamet (um) v meni, zemljanu človeku; ali pa zgornja, nevidna, nadzemeljska svetloba sv. vere in modrosti Božje. Kakor bi nespametno bilo terditi, da le ena zemeljska svetloba je in solnca ni, isto še bolj nespametno bi bilo priznavati le eno nevidno duševno svetlobo, namreč: **um** človeški, in tajiti neskončni um: Boga. Oni grudomolci, ali materijalisti se mi po tem zdé kakor učenčeki, ki so se naučili *i*, pa mislijo, da znajo že brati in se hitro naveličajo, da jih dražijo in starejši jim nagajavajo: „i, u, pa pojdemo domú“. Pa oni, ki takim na besedo verujejo, so še bolj nespametni kakor oni neotesanci, o kterih pravi Celej Rodigenij: „Iz nekega daljnega in pustega kraja je prišel mladeneč v gerško mesto Atêne, da bi se kaj naučil, pa ker je bil terde glave in je rajše po mestu pohajal, se je komaj navadil imena gerških čerk. Čez nekaj časa pride domú, in ravno je bil zbor, v kterem je župan one soseske pokregal občane zaradi njih nemarnosti in neotesanosti, kar se postavi oni študent (dijak) na noge in na ves glas začne vpiti: „alfa, beta, gama, delta!“ *) Župan je omolknil, in pričakoval, kaj bo iz tega; a množica je mislila: aha! pa ga je posekal, da mu niti besedice ne zná odverniti! Dvignejo dijaka na roke in proslavljajoči ga nesejo po mestu.“ (Veit: Die Heilung des Blindgeborenen p. 365.) Tako se godí marsikje še dan danes: Če kteri glasovit učenjak kaj izblekne, to jim je sveta neovergljiva resnica; a če kak pameten kaj nasprotuje, je pa nazadnjak, mračnjak itd.

Ko je okrutni tiran kralj Antijoh prilomastil v Jeruzalem in vlomil v tempelj, je najpred iz njega odnesel sedmoročni zlati svečnik, ki je bil v svetišču. Tako, kadar se greh vgnjezdi v tempelj sv. Duha, v človeško dušo, mu odvzame najpred ali otemní **luč** notranjo: uma in vesti.

Oni, ki le vidno stvarjenje cenijo za istinito, in se za nevidno ne brigajo, so podobni človeku, ki hoče le po eni nogi hoditi, ali pa onemu, ki je popolnem gluh in torej nič ne vé o glasovih, ali ki je slep in ne vé nič o svetlobi in barvah.

S pomočjo zunanje telesne svetlobe razdeluje naša notranja svetloba, pamet, vse vidne stvarí gledé prostorja in gledé časa, pa še gledé moči ali vtisa, ki ga dela na nas, tako, da se poterjuje izrek sv. pisma: „Vse je Bog stvaril po meri, številu in teži“. (Modr. 11, 21.) In zopet naprej razločujemo, kar je bilo, od tega kar je, in od onega, kar potlej pride: preteklo, sedanje, prihodnje; malo, dosti, prav dosti. Trojna je tudi svetloba gledé časa, prostorja in moči. Ena je časna (svetovna, kozmična) svetloba, druga je časnovečna, notranja, nevidna duševna svetloba, tretja pa je le večna, nevidna, neskončna. Ena je več ali manj omejena, dá se meriti, druga neprimérno veča, pa ni nezmérna, le tretja je neizmérna. Ako je perva imenovana živa, dasi je mertva, je druga živahnejša, a tretja čez vse naj močnejši, sama

*) Imena gerških čerk.

življenje. Te tri, druga od druge nezmérno različne svetlobe so: ogenj, solnce, duša človeška, sploh duhovi vstvarjeni, in Bog! (Dalje prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *V korist nove cerkve presv. Jezusovega Serca* so premilostni gospod knez in škof dr. Janez Krizostom 23. sveč. prelép in navdušen pastirski list razglasili. Naznanjajo pa, da cerkev Jezusovega Serca stojí že dozidana, razun zvonika, in da tudi notranje oprave je že mnogo preskerbljene. Še to leto se ima posvetiti in izročiti svojemu namenu. Nabrani denar, če tudi še dosedanjih stroškov ne zmaga, je dorasel vender do 30 tisoč, kar je zeló veliko, ako se ozira na kratek čas in na ubožne okolišine naše dežele. Kakor je pervo vabilo presvitlega višega pastirja nepričakovano lep sad obrodilo, tako se zanašajo, da tudi v drugič, ko vabijo, naj verniki pripomorejo k doverševanju cerkve Jezusovega Serca, njih klic ne bo ostal brez blagoslova iz nebés.

Nova cerkev bo priča naše ljubezni do presv. Jezusovega Serca; je pa tudi spominek neomahljive zvestobe naše do vladarske Habsburške hiše. Temeljni kamen je bil vložen 10. majnika 1881, namreč v dan, ko je bila poroka vzvišenega prestolnega naslednika Rudolfa; enako želijo viši pastir letos, ko bo dežela naša Kranjska obhajala 600letnico, odkar je zvezana s Habsburško avstrijsko hišo, pa v spomin te dogodbe cerkev Jezusovega Serca posvetiti. Da se pa to vresniči, želijo premilostni gospod knez in škof še daljne podpore od svojih vernikov, in sklepajo: „O, da bi pač nebeško Serce Jezusovo med ovčicami, ki so meni v skerb izročene, zbujalo vedno več častivcev, in da bi nas vse deležne storilo obilnega blagoslova v naš časni in večni blagor!“

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Po vsih farnih cerkvah po Ljubljani so postne pridige, nekaj ob nedeljah, nekaj tudi druge dni; povsod se opominja na boljšanje življenja in svarí pred grehom, zavoljo kterega je Sin Božji tako nezmerno terpel. Poglejmo še dalje Njegove britkosti na Oljski gori.

Vsa neznanska velikost in teža greha vesoljnega sveta se je kakor v morju gnjusobnih podób snovala memo Jezusove duše. Za vse pa se je On nebeškemu Očetu ponudil kakor spravni dar, vse terpljenje, kazni, bolečine je prosil na-Se. Po tem velikanskem daru je satan, kakor poprej v pušavi, spravil in navalil nezmérne skušnjave nad Zveličarja. Satanu namreč je bilo to prikrito, da je Jezus Sin Božji, in da je zastonj Njega skušati; skušal Ga je kakor nezapopadljivo svetega, nezmérno pravičnega, prečudno nedolžnega človeka. „Kako?“ je rekel, „Ti hočeš vse to na-se vzeti, in vender tudi sam nisi čist. Lej! v tem, in v tem, in v tem! In zdaj je vsake mnoge zadolženja pred Njim odgrinjal, Mu jih s peklensko prederznostjo očital. Njemu je nakladal vse zmote njegovih učencev, vse zmešnjave in nerede, ki so se godile po ločitvi od starih šêg in navád. Satan je delal, kakor najbolj prekanjen in zvit farizej, pravi Katarina Emerih: dolžil Ga je, da je On vzrok, ker je Herod pomoril nedolžne otročiče; vzrok stisk in nevarnost svojih staršev v Egiptu; vzrok, da Janez Kerstnik ni bil smerti rešen itd. Katarina Emerih še dolgo nadalje snuje pripovedovanje, kaj vse Mu je natvezal satan, in pravi: „med podobami grehov svetá, ki jih je Zveličar na-Se vzel, sem videla tudi svoje lastne mnoge grehe, in izmed skušnjav je ena reka tudi na-me lila, v kteri so mi bile vse pomanjkljivosti mojega djanja in nehanja pred očí stavljene, kar mi je velike bridkosti delalo. Gledala sem pa v tem vdeleževanji vedno na svojega nebeškega Ženina in obernila sem se z Njim k tolažívnim angelom...“

Pri vsem tem se ne smé pozabiti, da Jezus je s človeško natoro tudi vse človeške pritežnosti — zunaj samega greha — na-se vzel, in od tod so Njegove nezmérne bridkosti, ko Ga je strahovita butara človeških grehov težila, kterih gnjusobo je natanko videl in za kterih težo je imel zadostovati. Ako so marsikteri svetniki omedleli, ko so le slišali besedo greh, kako je moglo biti še le Jezusu, ko je kakor Nedolžen vsih nedolžnih butaro vsih gnjusob pred seboj videl in na-se vzel! Katarina Emerih pravi: V začetku je Jezus mirno klečal, kakor se klečí pri molitvi; pozneje pa se je Njegova duša tako prestrašila pred obilnostjo in ostudnostjo grehov in človeške nehvaležnosti do Boga, in opadla Ga je vsa potlačivna žalost in serčna bridkost, da se je tresel in milo prosil: Aba Oče! ako je mogoče, naj gre memo Mene ta kelih terpljenja... Vender ne, kar Jaz hočem, ampak kar Ti hočeš. Toda Njegova volja in volja Očetova je bila ena; po človeški natori pa se je stresel in groza ga je opadala pred velikostjo in ostudnostjo pregréh in pred nastopnim silnim terpljenjem in smertjo.

Ljudovik de Ponte obravnava vprašanje: Zakaj je Kristus svojo žalost razodel aposteljnom? On pravi, pervič zato, da bi spoznali, koliko premnogo in hudo je za nas préstal in da bi se zato hvaležni skazovali; da bi se tudi v svojem terpljenji po Njegovem zgledu ravnali. — Drugi vzrok je bil, da je pokazal, da ima res človeško natoro ter je podveržen žalosti in strahu, tudi da pričakuje od učencev sočutja in nekacega tolažila. Zato je rekel: „čujte z Menoj“.

Vsled tega kliče omenjeni učenik: „O tolažnik zapušenih, kdo Te je tako poterl, da od svojih stvarí tolažila išeš? Moji grehi, o Gospod, so Te do tega pripravili, in kopernenje, ktero Te žene, da bi mene tolažil, ktero tolažilo mi s ceno Svojega zapušenja pridobivaš.“

Za Berdo novi župnik č. g. Alojzij Kumer je bil v Ljubljani investiran 13. svečana. Spremili so ga 22. sveč. na Berdo kanonika dr. Čebašek in Jeran in gosp. Jož. Jerič, z Doba dalje (kjer sta ga pričakala tudi čč. gg. župnik Starè in beneficijat Železnikar) pa so pritegnili še drugi. Ljudje so novega gosp. duhovnega pastirja sprejeli s posebnim spoštovanjem, med streljanjem — vse ljudstvo je bilo na nogah. Gg. učitelja Šentviški in Berdski sta čakala ob obokih in mlajih, vsak na svojem kraju, vsak s svojo šolsko mladino, ki je bila v lepem redu ob cesti razpostavljena; od vsake šole je ena šolarica gosp. župnika s prijaznim govorčkom pozdravila, na kar so gospod enako priljudno odgovorili. Čast gre gg. učiteljema, da po tem, kar se more po zunanjem soditi, dobro skerbita za lepo izrejo in čedno obnašo otročičev. Tudi možém ključarjem in drugim gre hvala, da so gospoda prav lepo sprejeli. — Pri sv. blagoslovu, ki ga je dal novi gosp. duhovni pastir precej o prihodu v cerkvi, je bilo veliko ljudstva.

Vmestovanje v farni cerkvi se je godilo tretjo nedeljo v postu. Pričujoči so bili čč. gg. župniki iz Doba, Rov, Ihana. Preč. dekan Kamniški g. Oblak so v temelitem, globoko premišljenem govoru predstavljali g. župnika. Opisovali so delavnost duhovnih pastirjev, kteri kot oznanovalci mirú človeka pri sv. kerstu sprejmejo v Jezusovo Cerkev ter mu podelé božji mir; potem grešniku zgubljeni mir zopet delé pri spovedi; in na zadnje na smertni postelji človeku na strani stoječi odpirajo vrata v večni mir, v nebeško veselje. Dalje so razlagali dolžnosti keršanskega ljudstva do duhovnih pastirjev,

ktere naj poslušajo, vbogajo in spoštujejo. Opravilo je terpelo čez poldne. Obed je bil v duhovski hiši in vdeležilo se ga je več veljakov fare, ključarji itd. Verstile so se pri prijaznem pogostovanju napitnice, navadne pri takih slovesnostih. —

Dobili so Beruci dobrega, učenega, gorečega gosp. ljubovnega pastirja; Bog daj obilnega blagoslova čast. gospodu pastirju in blagi čedi!

Iz Podgraj. Ker so Podgrajc na Kranjskem malo znane, zato se ne zdi odveč, ako naznanim, da je vikarija Podgrajska v skrajnem kotu Istre, prav na meji istersko-kranjski, pod Snežnikom, dve uri od notranjske Bistrice. V vikariji Podgrajski je 5 vasi, 3 so Isterske, 2 Kranjski, ljudi je 1500, a cerkev imajo vse vasi le eno in še to majhno na stermem, kacih 500 korakov visokem hribu. kjer piha pogostoma tako močna burja, da je mogoče v hudi burji le krepkim ljudém v cerkev iti. Stari nadušljevi ljudje so po več mescev brez božje službe, ker je pot tako nepripravna do cerkve, da so ranjki mil. škof l. 1878, ko je bila birma, rekli: v Podgrajah bi potrebovali mašine, da ljudí navzgor potegne.

Prebivalci kranjske vasi imenovane Kutežcvo, so namenili sozidati kapelo v čast sv. Jožefa, da imajo v veliki potrebi domá božjo službo. Pred dvema letoma so bile koze v Podgrajah, 2 mesca niso smeli ljudje iz 4 zunanjih vasi v Podgrajsko cerkev. Ko je pobožna devica eno nedeljo prišla zjutraj ob 3 v cerkev in je bila zvečer do 8. ure v nji, je morala zato v Postojno v zapor. Otroke kerstiti in k poroki so hodili čez hribovje v dve uri oddaljene Jelšane. Vsak, kdor je tod bil, se lahko prepriča, da je vsaj e n a k a p e l a za toliko vasi jako potrebna, ker cerkve podružnice ni mogoče zidati. Pred 100 leti je imela vas Kuteževo kapelo sv. Katarine, a o času cesarja Jožefa so jo morali podreti!

Prečastito Teržaško škofijstvo je blagovoljno 19. prosinca 1883 št. 141 dovolilo, da se kapela sezida, slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni je 20. svečana t. l. št. 1817 dopustilo, da se smejo milodari pobirati za-njo v okraju bistriškem. Kapela bo 12 metrov dolga, 8 široka in z oltarjem in dvema zvončekoma, ki bota skup tehtala do 200 kilogramov, bo stala okoli 1500 gold., ako nam sv. Jožef nakloni dobrih serc, a manjša in ubožneja bo, če nas častilci sv. Jožefa zapustijo. Neki dobrotnik je dal v ta namen 100 goldinarjev, ljudstvo bo dopeljalo, kar bo treba, in pomagalo delavcem. in vsaka hiša, — vsih je 44, prebivalcev pa 320 — po 5 gold. Dali bi ljudje več, a so silno ubožni, le krompirja pridelajo za 4—5 mescev, turšice za 2—4 mesce, druzega žita več kmetov ne seje, kruh imajo le o Božiči in o Veliki noči. Zavolj revščine se ljudém ni prigovarjalo, da bi dali veči zneske. Moški gredó v jeseni na Madžarsko, Sedmograško in v Slavonijo, ter se potikajo po 6—7 mescev po gojzdih in med krivoverci, po letu pa zopet v gojzdu na Snežniku zaslužka iščejo, tako, da je duhoven ozir mnogo moških kakor „in partibus infidelium“. —

Bliža se praznik sv. Jožefa, mogočnega zavetnika sv. Cerkve in pomočnika umirajočih. To je prav lepa priložnost, da pobožni častilci sv. Jožefa, kterih je gotovo mnogo med prijatelji „Daničnimi“, pokažejo ljubezen in spoštovanje do tega od Boga toliko oblagodarjenega svetnika, pokažejo to s kakim darom za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem, ki se bo s pomočjo Božjo po veliki noči zidati pričela. V imenu Jezusa, Marije in sv. Jožefa naj smé ponižno podpisani blagim čitateljem teh verstic omenjeno kapelo priporočiti. Kdor bi kaj blagovolil k temu delu pripomoči, zná dar „Danici“ izročiti, ali pa naravnost podpisanemu poslati.

V Podgrajah, pošta Ilirska Bistrica, 28. svečana 1883.

Št. J e n k o, vikar.

Dubica bos., 20. sveč. 1883. Prejel sem hvaležno poslanih 29 gl. darov in za intenc. Plati Bog vsim dobrotnikom! Prav je došel denar, ker zdaj napravljam sv. križev pot, kerstilnico, spovednico in še bo treba, ko postane toplejc, napraviti zakristijo ter kapelo še doveršiti, to je, ometati zunaj, znotraj pa jo prebeliti in z bojami olepšati, kar oni glavar Italijanov prav dobro umé.

Ta hoče zdaj vso svojo rodovino sem preseliti iz svoje domovine; jaz ga dražim, da nikakor ne smé zapustiti „blažene Italije“, ampak zanjo goreti ter vikati (vpiti): Viva l'Italia unita! On pa se vselej nekoliko razserdi na ta moj klik, ter mi začne naštevati nesrečne in brezštevilne dacije, ktere mora plačevati, po odhodu Avstrijanov. Nikdar nisem zavpil: „Viva l' Italia!“ se mi potem odreže. pač sem moral bežati iz mesta, kjer sem zidal in so bili zaroteni „irredentovci“, ravno zato, ker nisem hotel ž njimi vpiti in kričati; da nisem odnesel pét, bili bi me gotovo dobro naklestili, ali še celó umorili. In ravno tisti, ki so pod vlado avstrijansko bolj želeli Viktorja, kakor Boga, ravno tisti so v kratkem potem začeli tuliti: „Maledetta Italia! Benedetta Austria!“ Prav posebno pa čerti italijansko vlado, ker jim je oropala cerkev, ali pa so morali zlatnino in srebernino, bi rekel, skor odkupiti, da so jo pustili in ne odnesli. Tudi ga posebno peče, da ima zdaj hudobija tam od vladnih organov še celó podporo, posebno po kerčmah in enacih hišah. Nikdar ni bilo tako pod Avstrijo; takrat se je očitna hudobija zatérala. Take in enake misli mi razodeva ter pravi in terdi, da posebno zato, ker se hudobija tako podpéra, se čerti vlada, ter si skušajo mnoge družine pomagati s preselitvo v bolje kraje (tudi v Ameriko jih gre veliko. To pojasnilo je zdrava lekcija za tiste, ki hvalisajo naplenjeno mlado Italijo ali tudi še Žiškata in protestanško biblijo).

Ker sem misli italijanske razodel o njihovi ter bivši avstrijski vladi, naj še objavim misli ondašnjih turkov o sedanji vladi, kolikor sem jih spoznal. Došel je bil k meni pervi hodža (duhoven turški) iz Dubice, razgovarjala sva se o raznih zadevah, še celó o veri, in Mohamedu, ter je rekel, da je njihov svetac prejšnjo vero zboljšal. Jaz sem ga opomnil samo zgodovinske istine, da so zemlje za kerščanstva cvetoče pod Mohamedovo vero naenkrat postale puste in prazne, ter se pod njim niso mogle zboljšati skozi več vékov; kadar pa prejenja mahomedstvo v kteri zemlji ter nastopi kerščanstvo, posebno pa katoličanstvo, zopet si take dežele v kratko vreme pomagajo ter povzdignejo iz pustošine. Dobro je razumel, ter nič več ni govoril o svojem „svetcu“, pa sva začela govoriti o Bosni ter sedanji njeni vladi. Rekel mi je: Mi turci volimo sultana, ako bi nam bilo mogoče; ako pa to ni mogoče, onda najbolj želimo ostati pod vlado avstrijsko, ker pod to nam je mogoče živeti; pod vsako drugo, kakor rusko, serbsko ali černogorsko nikakor ne bi nam bilo mogoče, morali bi Bosno zapustiti ter drugam se preseliti. Tako se je izustil pervi hodža turški, ki ima svoje shode in sastanke z begovi in agami, ter lahko sodim, da tudi oni enako njemu mislijo. V teh mislih za avstrijansko vlado poterjujejo jih še posebno povrativši se bosanski izselniki, kteri misleč, da jih bodo mahomedani v Carigradu imeli za mučenike in velike svetce turške ter povsod sprejemali ne le dobrovoljno, ampak celó častno, so zapustili Bosno ter se tje doli napotili. Ali, došavši, videli so se gerdo prevarjene, ker se nikdo ni menil za-nje, in če so tudi še tako goreče dopovedovali, da so zapustili zemljo svojo in očevino zavolj vere turške, zopet so jih sprejemali le merzlo, pa sploh se zanje malo malo brigali, ter rajše pogovarjali se s svojimi hlapci in deklami, kakor pa z „mučeniki in svetci bosanskimi“. To jih je toliko peklo, da so se

mnogi povernili zopet v Bosno, samo da siromašni, ko so bili bogati popred.

Dohaja prav pogosto k meni turški tergovec, ki mi pomaga zemljo kupovati. S tim se tudi razgovarjam o raznih zadevah. Enkrat sem hotel pa pošlatati, kako mu žila bije za našo vlado ter pogovor napeljem na „zlatne turške čase“, kadar je imel mahomedanec svoje predstvo pred kerščanom. „Ipak volim (raji imam) sadanju vladu avstrijsku“, mi odgovorí prav določno. Jaz mu ne verujem ter ga prosim, naj mi razloží, zakaj bi on volil sedanjo vlado pred turško. Zato, mi odgovorí, ker ima zdaj vsak svojo slobodo, tudi naj siromašniji človek, samo da plača porez (davek) ter spolnuje dane zapovedi; ali popred ni bilo tako; popred so mogli storiti begovi in age kar so le hotli in še vse pod krinko zvestobe do „svetca in sultana“. Oni so namreč deržali skup in vsakega pašo in sultanovega činovnika (uradnika) berž berž pod svojo oblast dobili ali z dobrikanjem in laskanjem, pojedinami in lepimi darovi; ako pa ta sredstva niso pomagala, onda z vednim nasprotvanjem ter tožbami pri Sultanu; da je toraj mir imel pred njimi, jim se je ali udal, ali pa prosil, da je bil prestavljen. Takih zgledov bi vam mogel dosti navesti; ali povedati vam hočem, kar sem sam na svoji osobi doživel.

Otec moj bil je velik tergovec; imel je pravdo z nekim dolžnikom v avstrijski granici, ter je moral na tožbo iti v Petrinjo. Zameril pa se je bil eden njegovih sinov begu I. s tim, da je na tergu posodico medú kupil, ki se je ravno pogajal zanj sluga begov, za kterega se ni nič menil. To visokost in oholost, da mu ni prepustil medú, hotel mu je beg izplačati ter zvedivši o prelazu (prestopu) očetovem na Avstrijsko, berzo povabi kadija (sudca) na obed in njemu na čast sebi pa na pomoč tudi druge begove. Med raznimi pogovori za mizo napeljejo besedo na prelaz mojega otca v Petrinjo ter začenjajo sumničiti o naši vdanosti in vernosti do sultana, češ, da se hočemo podvreči avstrijskemu caru. Iz tanke preje postaja debeleja in debeleja, da zahteva kadija pismeno tožbo, kar je beg ravno hotel in želel, ter je to tožbo podpisano še od dveh druzih begov tudi resnično njemu zročil. Kmalo je bil pozvan otac na sodbo ter postavljen na odgovor, zakaj je šel v Petrinjo. Vse lepo po redu razlaga otac ter dostavi, da mu ni na misel padlo, kar se mu očita, ali kadija veruje begovom, ne pa otcu in zato otca sicer pusti domú, ali ob enem izdade ukaz nas tri brate uzaptiti (zapreti v ječo) ter odpeljati v kratkem v Sarajevo do više sodnije. Tam so nam že povedano zločinstvo očitali ter pretili še ostrejšo kazen, ako bodemo tajili, kar smo storiti po pisani tožbi nameravali. Branili smo se ter zaklinali pri Bogu in svetcu, da niti otac, niti mi, niti kdo drugi v naši kuči ni na to mislil, zarad česa smo toženi. Udati se nismo mogli, zato pa nam se je težko težko godilo ter so nas odvedli v Edirne (Adrijanopolje) v Bulgarsko zemljo, kjer smo imeli biti obsojeni. Ko so nas bili potaknili v ječi po razločenih luknjah, smo bili kmalo pozvani na sodbo, da se zagovarjamo proti težki obtožbi. Kakor v Sarajevu, tako smo se branili tudi v Edirni, kar nam poslednjič pokažejo pisano tožbo, ki je bila z nami ob enem poslana iz Sarajeva, ter smo mogli za gotovo brati imena naših tožnikov, onih treh begov.

Paša v Edirni bil je pak moder mož. Ker nas je pisanje tožilo, mi pa smo se stanovitno branili, zato pošlje pismo v Petrinjo, je li resnično bil oni in oni dan tergovec bosanski I. na ondašnjem sudu, in kaj je počel tam, koga je tožil in zavolj česa, ter kaj je še tam počél. Došel mu je odgovor prav, kakor smo mi vse že popred razložili, ter nam je verjel in nas po toliko težavah in mukah izpustiti dal iz ječe. Eden brat, Salko po imenu, ni hotel nič več nazaj v Bosno, ostal je v Bulgarski zemlji ter se je tam oženil, dvojica nas sva se povernila v Dubico, pa eden je že tudi poginil v buni (puntu) v Kozari planini, kjer se je bojeval z vstaši; tudi mene so siloma vlekli v vojaški tabor v Bihač, pa podmitil sem glavarja z dukati ter me je zopet izpustil domú. Ali ni dolgo trajala ta sloboda; kmalo spet pridejo po mene ter me hočejo siloma odvesti na bojišče; jaz zamolim koj dan, da se domá vredim, potem hočem odriniti; odrinil sem od doma, toda ne v turški tabor, ampak v Beligrad serbski, da me niso mogli več siliti na boj. Ko je prestala buna, povernil sem se tudi jaz v Dubico, ali med tem sem propal, ves dučan (štacuna) bil je izpraznjen ter sem začel zopet delati, da pošteno živim. Vidite toraj, zakaj volim avstrijsko vlado; zato ker sem zdaj sloboden in pa varen, ne more me nobena zapletka begovska v ječo spraviti, ker gosp. I., cesarski činovnik, ne hodi k begovom na kosilo, in ako bi on naredil kaj zoper zakon (postavo), bilo bi mu težko in mučno.

Kdor pod sedanjo vlado plačuje porez ter se vlada po zakonu, onaj je slobodan, je varen, bil on visok ali nizek, bogat ali siromak; tudi nam vlada ne zabranjuje naše vere, ne dira v naše običaje, ne dela nam nobene krivice, toraj je zdaj bolje od turskog vakata´ (časa).

To mi je dopovedal bosanski mahomedanec, in o takih in enakih rečéh sem že tudi popred čul prav mnogokrat; glavarjem, begom in agam običnо to ni všeč, da jim je oblast vzeta; vender pa tudi med temi jih je precej vdanih Avstriji; in dopovedal mi je c. kr. činovnik, ki je dozdaj služil v sredi Bosne, da pozná tam več begov, ki so zadovoljni z vlado ter bi postali katoliki, samo da bi enkrat ta zemlja za gotovo bila odtergana od sultana. Dokler je samo naslonjena na Avstrijo, ne pa prikovana, se bojé Mahomeda zapustiti, ker napeta svojat še zdaj pretí vsim, kteri bi postali kristjani, s strupom in bodalcem; kako bi še le divjali zoper nje, ako bi zopet postali sultanovi.

Danas to, ako Bog ohrani zdravje, pa še drugi pot kaj druzega. Z Bogom! Val. Lah.

---

† Matija Kulavic.

(Dalje.)

Ko dušni pastir je g. Kulavic vestno spolnoval vse mnogotere dolžnosti svojega poklica. Njegova bolehavost na persih mu sicer poslednja leta ni skoraj nič dopuščala, da bi svojim faranom s prižnice oznanoval Božjo besedo, zató pa je domá ljudém, ki so prišli k njemu po kakem opravilu, primérne nauke dajal, očitno znane grešnike pred-se klical in svaril itd. Ob nedeljah je kake pol ure pred keršanskim naukom podal se v šolo in tam v zató odločeni večji sobi ženam in dekletom, ki so čakale od oddaljenih krajev v Št. Vidu popoldanske Božje službe, kaj podučnega bral ali povedal iz knjig in časnikov, da bi jih s tem odtegnil pregrešnemu razveselovanju ali lenemu pohajkovanju. Na ta način je izdatno nadomestoval, kar zarad bolezni s prižnice ni mogel storiti.

Podružnice je deloma prenovil in vse nekako oskerbel, farno cerkev pa tako olepšal in bogato previdel, da je marsikteri sosednjih duhovnov vprašal, kje se pač jemljó pomočki za taka dragocena popravila. Vsaki dan je cerkev zunaj in znotraj ogledaval, kje bi kazalo, še kaj predelati ali dostaviti. Imel je v takih rečéh, zlasti gledé ornamentike, posebno dober okus. Če je na potovanju kje, posebno v Ljubljani ali na Dunaju, kaj lepega videl po cerkvah: naj bo že luster, svečnik, svetilnica, altarni pert, naprava šmarničnega

tarja itd., vse si je natanko zapisal in narisal ter teh zgledih doma se ravnal. V njegovih dnevnikih ahajam brez števila tacih zaznamkov. Tako n. pr. je 1867 napravil mašni plajš z leviti, tako dragocen umetniško izdelan, da se more maloktera mestna erkev z enakim ponašati; stal je okoli 1500 gl. Gledé liko zaslug za cerkev in šolo so ga mil. knezoškof ubljanski l. 1882 izvolili za svojega duhovnega svevalca.

Sosebno marljivo si je prizadeval za razširjanje ohorske družbe, kteri je pridobil ogromno število 220 dov, skoraj vse izmed priprostega ljudstva, vpeljal raven tudi dekliško družbo in več bratovščin.

Kmetovalec in vertnar bil je ranjki župnik tako versten, da mu za umerlim Škoficem na Suhorju morda bilo enacega v deželi. O tem se je lahko prepričal sakdo, kdor je prišel kedaj k njemu v Št. Vid. Njegovo olje, travniki, vertovi, poslopja, vse je bilo v tako obrem stanu in lepem redu, da se je bilo čuditi. Njive bile najboljši obdelane, rastlo je vse veselo in vsaki s sternenjem opazoval, kako močno se je ločilo njeovo polje od druzih. — Bil je ranjki več let predsedik kmetijske podružnice in naročeval je iz Ljubljane emena, novejša kmetijska orodja in razne stroje ter dejansko ljudém kazal napredek v kmetijstvu. Goeja živina, najboljšega plemena, je bila čedna in rejena, a je bilo veselje pogledati po štalah. Pri njem se je idelo, kaj doseže umni živinorejec. L. 1879 prodal je omá izrejenega vola, velikana, ki je tehtal 23 centov, ekemu mesarju v Ljubljano, kjer so ga ljudje hodili edat za denar. Spodbujal je ranjki gospod kmete, da šli kupavat plemensko živino v Ljubljano k dražbi metijske družbe, ker je sprevidel, da le iz štale more met kake goldinarje pridobiti. Njegovemu vpljivnemu elovanju gre zasluga, da se ravno po okolici Šentidski nahaja sedaj prav lepo rejena goveja živina in vno vi Ljubljančanje pojeste največ mesá od tako anih têmeniških volov.

Veliko skerb je umerli župnik obračal na svoje ertove. Mnogo truda in stroškov ga je stalo, preden h je v sedanji stan pripravil. Špargeljni, melone, ruške in jabelka s teh vertov po okusu in velikosti e najdejo enacih. Z daljnih krajev je naročaval semena cepičev, iz Tirolskega, iz cesarskih vertov Dunajkih, iz raznih vertov samostanskih. Dve drevesci si naročil celó iz Pariza. Tudi raznoverstne cvetlice germiče je znal po vertu prav umetno razverstiti. marnice si je iz gojzda na vert presadil, da so po ridni strežbi čudovito lepe in velike izrastle in b Šmarnicah na altarju Marijnem prijetno vonjavo azpuhtevale. Češpelj je nasadil na stotine po vertovih ob njivah. Po zimi in po letu mu je dal vert veliko ela, pa vse je znal točno, o pravem času storiti. Če drevo opešalo, ali se posušilo, precej ga je dal izopati in drugo zasaditi. Raznih delavcev je vsaki dan ergolelo okoli farovža in vsi so imeli preobilo dela. odil in nadzoroval je sam ter v vsaki malenkosti okazal se pravega mojstra.

(Konec sledí.)

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

12. sušca. S. Gregorij p. — 13. S. Rozina. — 14. Matilda. — 15. S. Longin. — 16. Marija sedem žaost. — 17. S. Jedert. — 18. Cvetna nedelja. S. Edvard.

Zahvale:

Št. 15. Bodi prečešena in vedno hvaljena N. lj. Gospá presv. Serca za spreobernjenje neke žene, ki je bila o svojem času v „Zg. Danici“ v družbeno molitev priporočena.

Iz Štajarskega. J. Ž.

V molitev priporočeni:

Srečen poklic nekterim mladenčem. — Obvarovanje dobre mladine sredi med kužno. — Uslišanje neke prošnje. — Mladeneč za dober poduk. — Terdovraten bolnik za spreobernjenje. — Naj bolj zaverženo ljudstvo za omečenje, spreobernjenje in varstvo pred peklom. — Preklinjevavec za poboljšanje. — V dober namen. — Preklinjevalec za spreobernjenje.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov X.)

7. sušca. Moder sin razveseljuje očeta, nespameten sin pa je žalost svoje matere.

8. Krivični zakladi nič ne koristijo, pravica pa reši smerti

9. Lena roka dela revšino, roka močnih (to je, delavnih ljudí) pa bogastvo pripravlja. (To veljá od časnega in tudi od dušnega bogastva, od dobrih del za večnost.)

10. Kdor se na laží zanaša, vetrove pase, ravno ta tudi za letečimi ticami teče. (Lažnik sam sebe goljufá, ker laž mu ne bo sreče obrodila.)

11. Kdor ob žetvi spravlja, je moder sin; kdor po leti spí, je otrok sramote. (Čas žetve tukaj pomeni sedanje življenje.)

12. Gospodov blagodar je nad glavó pravičnega; usta hudobnega pa pokriva hudobija. (Pravičnemu Bog daje srečo; hudobiji nasledek je nesreča, ki zadene hudobneža.)

13. Spomin pravičnega bo častitljiv, imé hudobnih pa gnjilo.

14. Kdor je modrega serca, zapovedi sprejema; nespametni se z ustnicami tepe. (Nespametni, grešnik s svojim neumnim in brezbožnim govorjenjem sam sebe tepe, v škodo in slabo imé pripravlja.)

Listek za raznoterosti.

Rože in koprive za šolo in dom, I. Te knjižice je blizo toliko izpečane, kolikor je stal tisk; zdaj mora priti še nekaj ranjškov za vezanje, in kar bo potlej, dobí dijaška kuhinja. — Zato naj bode knjižica prav gorko priporočena. Ako n. pr. kupiš za 1 gold. 10 knjižic, si več kot za 10 dni enemu dijaku kosilo plačal, to vse je Tvoj dobiček. Ozirома na obseg knjižice pa to-le pomisli: Z deset knjižicami Ti razveseliš deset otrók, ko jih jim „za pirhe“ daš; koliko veselja! (Kajti, bukvice so močno lepe že po zunanjem.) Zdaj pa še to: Vsak čitatelj (ko bo bral o „Slomšeku dijaku in bogoslovcu“, — o „lepi smerti japonskega mladenča“, — o lepi „usmiljenosti“, — ostudni „nehvaležnosti“ mladih ljudí, — o neznérno „ljubeči materi“, — pa „osoljenke“, — „zgodovino dijaške kuhinje“) bode na svoji duši saj za 25 stopinj lepši, saj za 30 stopinj bližej nebés, in delj od greha, — in to se izhaja Tebi na korist. Lej, kolik dobiček za Tebe, ako knjižico razširjaš!

✝ **Velika dobrotnica ubozih**, ki je vredna, naj bi se ji postavil spominek iz naj dražjega kamna in napis z zlatimi čerkami, je une dni umerla, stara 78 lét, nam-

reč Katarina Križakar, sploh znana pod imenom „Katerca“, kuharica sladčic, pa tudi sploh živeža, in posebno pobožna in dobrotna devica, zastran česar jo je poznala vsa Ljubljana in tudi mnogi z dežele, zlasti marsikteri bivši študentje, ki so dobivali živež po nizki ceni in mnogi celó zastonj. Zatorej naj bode v molitev priporočena. Bila je tudi nekoliko v rodu z ranjkim misijonarjem Pircem, kteremu je v njegovi visoki starosti prav veliko dobrega storila. Dasiravno je veliko delala in bila prav dobro izurjena, vendar zapustila ni nič, ker vsem je dobro storila, če je le kaj mogla, in ni gledala, da bi si kaj premoženja pridobila. Bog ji daj večni mir. Opomni naj se tudi to, da dobre duše, od ranjce podučene in tako rekoč izrejene, toraj njenega duha, — zdaj tudi opravilo ranjce nadaljujejo, in imé ostane še dalje „pri Katerci“.

† **Preč. g. Jož. Hašnik**, verli župnik v št. Jurji, je bil 8. t. m. pokopan. R. I. P.

Gosp. A. Praprotnik je 1. t. m. obhajal 35letnico, odkar je učitelj, in 25letnico odkar učí v ljubljanskih šolah. Slava!

Gosp. M. Cigale na Dunaju je postal svetovalec. Čestitamo iz serca!

Požar. V soboto je pogorelo v Košani 30 hiš z imetjem, le 9 hiš je ostalo. Tudi ena žena je v požaru konec storila. Revšina grozovita.

Tovarnar Krupp v Essen-u, oče svojih delavcev. Ta mož je izgled drugim imenitnim gospodom in lastnikom tovaren. Ta kupčijska hiša v svoji lastini blizo Essen-a ima 3250 dobrih in zdravih družinskih stanovanj, v kterih prebiva 16.000 ljudí. Med posameznimi kolonijami so prostorne ulice, ktere imajo plinovo razsvitljavo. Letna najemščina takim stanovanjem je prav nizka. Za delavce same je posebna naprava, v kteri dobí 1800 delavcev hrano in stanovanje. Cena je po 40 kr. na dan. Za boljši delavce je druga naprava, v kteri dobí za 55 kr. vse to. Vradnikom rabi 150 stanovanj.

Naprav za vžitek je več: pekarija, klavnica, v kteri vsako leto 450 glav govedine in 1500 drobnice zakoljejo. V tovarniških štacunah je naprodaj vsake verste blago, ktero rabi delavcem, več gostilnic itd. V koloniji Kronenbergu je vsak dan terg. V teh štacunah in kerčmah spečajo na leto blaga za $2^1/_2$ milijona mark. Ne gledajo na dobiček, temuč samo na to, da delavci poštenega blaga po nizki ceni dobivajo. Toraj nima tovarna dobička od teh vžitninskih napráv; mora celó še nekaj dopačevati vsako leto. (To je podobno kakor v Idriji, kjer delavci v cesarskih magazinih in gostilnicah imajo prav po ceni vsakoverstnega živeža dobivati.)

Verh tega ima tovarna bolnišnico za navadne bolnike, in drugo potem za kužne bolnike, in tudi svoje toplice. Posebno se ozira na šolo. Tovarna je prepustila srenji Altendorf 20 šolskih sob na razpolaganje. Za naselbi Kronenburg in Schederhof je privatna šola, v kteri podučuje mladino 1 rektor, 8 učiteljev, in še več druzih. Učencev je skoro 1000. Za poduk v ženskih ročnih delih služite 2 industrijalni (obertni) šoli.

To je pač res velikanska naprava, v skerbi za delavce posnemanja vredna. Kako pa je z božjo službo, z nedeljskim počitkom, ni povedano. — Vse evropejske vlade naročujejo tam jeklenih kanonov, tako zvanih Kruparic (Gusstahlkanonen).

Perva česka cerkev v Ameriki. Perva česka duhovnija (fara) v severno-amerikanskih deržavah je bila zastavljena l. 1854 v Št. Lujzu. Pervi duhovni pastir je bil P. Liptovski, ki je naslednje leto pričél božjo službo s česko pridigo v cerkvi sv. Janeza Nep.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Razpisani ste duhovniji Št. Vid pri Zatičini do 25. sušca, in dekanijska duhovnija Ternovo do 1. mal. travna. — Cerkveno vmeščena sta bila 13. sveč. čč. gg.: Jož. Razboršek za Grad (Jezero), in Al. Kumer za Berdo. — Č. g. Luka Hiti, kurat v Ustji, se podá v stalni pokoj — v Vipavo. — Med žeznanimi umerlimi je tudi č. g. Prim. Klemenec, kurat na Gori pri Ribnici. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Celsissimus 10 gold. — Fr. Razpotnik 2 gl. — Č. g. Borštnar Jož. 3 gl. — Č. g. Fr. Eržen 1 gl. — Preč. g. dekan M. Kožuh 5 gl. — Č. g. župnik A. Hočevar v št. Joštu 4 gl. 50 kr. — Z glasilom: „Za duše v vicah“, 5 gl. — Č. g. kaplan J. Lasnik 2 gl. — Neka kuharica za pridne študente 1 gl. — Gosp. K. P. 5 gld. — Neki gospod 1 gld. — Neka gospá 80 kr. — Č. g. župnik Bl. Petrič 2 gl. 60 kr. — Dobrotna gospá 2 gl. — Č. g. Fr. Boncelj 2 gl. — Č. g. J. Z. R. 5 gl. — M. Š. R. 5 gl. — Neka dobrotnica 60 kr. — Č. g. župnik M. Sajè 1 gl. — G. Jan. Vodopivec, tergovec v Kamnjeh, 1 gl. Neim. rojak in višji vradnik na Ogerskem 3 gl.

Za pogorelce v Košani: Pn. g. stolni dekan Juri Volc 10 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz št. Jošta pri Polh. gr. č. g. župnik A. Hočevar 2 gl. — Iz Doba 20 gl. — Iz Idrije po pn. g. dekanu J. Kogeju 52 gl. 43 kr. — Preč. g. dek. M. Kožuh 3 gl. — Č. gsp. Fr. Boncelj 1 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Ternovega 3 gl. — Z Janč 16 gl. 80 kr. — Po čč. gg. Uršulinaricah 4 gl. 25 kr. — Z Zlatega Polja 8 gl. — Iz Starega Terga pri Poljanah 8 gl. 80 kr. — S Prema 7 gl. 60 kr. — Iz Moravč 73 gl. 34 kr. — Z Verhpolja pri Moravčah 11 gold. 87 kr. — Gospodičina Terezija Heidrich 2 gl. — Iz Rudolfovega po mil. g. proštu P. Urhu 20 gl. — Iz Starega Terga pri Ložu 31 gl.

Za misijon č. g. Val. Lah-a v Bosni: G. Jan. Vodopivec, tergovec v Kamnjeh, za 6 gld. starega srebernega denara, da naj se s priliko pošlje g. V. Lah-u, ker je čital, da tam še stari denarji veljajo. Gorko želí, naj bi mu v njegovi potrebi kaj hasnili.

Za Bosno: Po preč. g. J. Rozmanu 10 gl.

Za sv. Očeta: Iz št. Jošta nad Polh. gradcem po č. g. župniku A. Hočevarji 6 gl. — Fara Šent-Ruperška po č. g. župniku 22 gl. — Iz Doba 5 gl. — Iz Idrije po pn. g. dekanu J. Kogeju 16 gold. 43 kr. — Iz Zaliloga po č. g. župn. Fr. Erženu 3 gold. — Č. g. Fr. Boncelj 1 gl. — Po preč. g. J. Rozmanu 1 gl. — Štangarji po č. g. župn. M. Saje-tu 2 gl. — Iz Istre 50 kr.

Za naj potrebniši misijone: Po preč. g. mestnem župn. J. Rozmanu 15 gl.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Bl. P. v Bl.: Int. že posl. v Bosno. Hvala za oboje in pozdrav! — G. Ž. v C.: Vse opravljeno; hvala serčna! Drugo drugi pot. — G. J. Kl: Za poslano iskreno „Bog plati“! Omenjena zadeva se bode prevdarila, potem odgovor. — G. D. na L.: Int. se bodo oddale; za posl. Deus retribuat in omni abundantia! Upam, da 5. t. m. od tod poslano za „S. Magd.“ je došlo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr, za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 16. sušca 1883. List 11.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

7. Blaženi Herman Jožef.

Preteklo že je 700 lét, kar je živela v Kolinu, slavnem nemškem mestu, skoz ktero teče velika reka Ren, neka prav poštena in spoštovana družina. Predkedaj je bila zeló bogata, a po raznih okoliščinah je jako obožala, da ji je šc naj potrebniših rečí primanjkovalo.

Pa če tudi je vsega primanjkovalo, en dragocen zaklad je vendar bil pri hiši, kteri je staršem neizrečeno lajšal po revščini obteženo serce. Svetnika so imeli v hiši. In ta z nenavadnimi milostmi iz nebes obilno obdarovani svetnik je bil — njih ljubljeni sinek Herman Lahko so se tolažili in rekli: „Kaj pomagajo mnogim staršem kupi zlata in polne omare denarja, če pa imajo hudobne in vporne otroke, kteri jim vedno serce obtežujejo in življenje grenijo ter jim še celó pred časom grob skopljejo? Nam pa napravlja dobri Herman s svojo angeljsko nedolžnostjo toliko veselja in tolažbe.“

Herman je bil rojen l. 1150. Imel je blago in k vsemu dobremu nagnjeno serce, in sleherni nauk dobrih staršev padel je na prav dobro in rodovitno zemljo. Posebno so se bali, da bi mu to kaj ne škodovalo, ker se mu je tako hudo godilo, ko je bil tolikrat lačen in je celó tešč moral kterikrat iti v šolo. Zato so ga vedno opominjali, naj zaupa na Boga in na priprošnjo Marije Device, naj bo z malim zadovoljen in naj se nikdar ne prederzne tudi naj manjše rečí skrivaj vzeti. Tudi sicer so imeli precej od začetka zeló pazljivo oko nanj. Odkodar je prišel domú, je moral vselej povedati, kje je bil, s kom je hodil, kaj je med potjo govoril.

Ubogljiv je bil tako, da je bilo veselje. Tako zeló je bil pokoren svojim staršem, da se mu je nemogoče zdelo drugač misliti ali storiti, kakor to, kar so starši rekli ali ukazali. Bil je sicer moder in malo besedi, toda nikdar osoren ali jezljiv. Iz njegovih oči je sijala čista nedolžnost in že na veselem obrazu se mu je bralo, kako rajsko mirno je bilo njegovo serce. Čeravno je bil z mislimi več v nebesih kakor na zemlji, je vendar bilo vselej tako veselo njegovo govorjenje in obnašanje, da so tudi žalostni bili utolaženi in razveseljeni v njegovi druščini.

Ko je bil sedem lét star, so ga skerbni starši jeli v šolo pošiljati. V šoli je bil tako priden, da so se mu morali učitelji kar čuditi. Ne le v učenosti, ampak tudi v modrosti in pobožnosti je čudovito napredoval.

Vsak človek ima kaj posebnega, kar ga loči od druzih ljudí. In ta posebnost začne se že prav zgodaj, že v šolah kazati. Pri Hermanu je bila ona posebnost, ki ga je ločila od vsih druzih ljudí njegovega časa, — Marijina ljubezen in pobožnost. V tej se je tako goreče odlikoval, da je bil, je in bo eden naj lepših in naj ginljiviših izgledov za slehernega otroka Marijinega.

Ni še znal prav govoriti, in že je priserčno prosil mater, naj ga naučijo kakšno molitvico, da se bo ž njo vsako jutro in vsak večer svoji nebeški Materi priporočal. Mati ga začne z veseljem učiti „Pod tvojo pomoč pribežimo“ in druzih Marijinih molitvic, ktere je potlej z veliko vnemo ponavljal.

V cerkvi, ki je bila pri poti, kodar je hodil v šolo, je bila prelepa podoba Matere Božje. Malega Jezuška je Marija deržala v naročji in bilo Jo je tako ljubeznjivo videti, da se nedolžni Hermanček ni naveličal gledati. Naj raji bi bil kar zmiraj pred to podobo ostal, roke sklepal in molil. Kadar je šel v šolo, vselej je obiskal altar Marijin; in iz šole gredé tudi ni lahko opustil, da bi ne bil šel saj za nekoliko časa obiskat in počastit svoje Matere. Tudi sicer je rad tekel, kolikorkrat mu je bilo prilično, v cerkev Marijino. Večkrat še snesti ni utegnil, kar so mu dali, ampak je seboj vzel in hitel k svoji nebeški Materi.

Ne dá se dopovedati, kako ljubeznjivo se je vselej pogovarjal z Marijo, — še vse bolj zaupljivo, kakor z lastno materjo; bilo mu je, kakor bi Marija z Jezusom živa pred njim stala. Vselej je najpred ponižno pozdravil Mater Božjo in njenega Sina, potlej pa je potožil svoje nadloge in težave, ter je priprosto razkladal Jezušku vse, kako mu je. Večkrat je rekel: „Ljubi Jezušček! to jutro sem za zajutrek dobil le majhen košček suhega kruha, tako da sem še lačen, pa hočem biti s tem zadovoljen; ker Ti si Sin Božji in si vendar prostovoljno terpel pomanjkanje, in Ti tudi eno drobtinico lahko tako blagosloviš, da mi bo zalegla, kakor naj dražje jedí.“ Pripovedoval je božjemu Detetu, kaj se je v šoli učil, in kaj misli še ves dan delati. Slednjič pa se poslovi z detinsko ljubeznjivo priprostostjo: „Pač rad bi še dalje

ostal pri Tebi in Tvoji sveti Materi; pa zdaj je čas, da grem v šolo. Podelita mi svoj blagoslov na pot, in ne pozabita na-me, dokler spet ne pridem.“ Potem je še z roko pomignil za slovo in veselo hitel proti šoli. O, da bi hoteli vsi otroci biti temu svetemu šolarju podobni! Stopite tudi vi, kadar greste memo cerkve in vam čas pripusti, saj za nekoliko trenutkov v hišo Božjo; pokleknite tam in prav iz serca pozdravite Jezusa in Marijo; prav otročje jima povedite, kako zeló ju ljubite in kako pridno se hočete prizadevati še boljši biti; prosite za blagoslov in nebeško pomoč!

Kadar je bilo mogoče na vertu in po travnikih nabrati lepih cvetlic, jih je o svojem obiskanju prinašal v cerkev in pokladal pred sveto podobo; detinska ljubezen ga je nagibala, da mora Jezusu in Mariji kaj darovati. Smehljaje se je potlej oziral na podobo in z otročjo odkritoserčnostjo je začel: „Oh kako me veseli, da sem spet pri Vama! Še nihče me ni tako ljubeznjivo pogledal, kakor Vidva; zato sem tudi naj rajše pri Vama“. Dobri deček kar ni mogel razumeti, kako da drugi otroci ne prihajajo tako radi in nimajo tolikega veselja za Jezusa in Marijo.

Večkrat je tudi kako jedilo saboj prinesel, vstopil se je pred podobo in je zaupljivo ponujal zdaj Mariji, zdaj božjemu Detetu. In ko nobeden ni hotel vzeti, je bil močno žalosten. Pa Mati svete ljubezni, ki ljubo nedolžnost tolikanj ljubi, ne more dalje gledati, da bi bil še žalosten, ampak se ga čudovito usmili.

Neki dan dobi prelepo rudeče jabelko v dar. Urno hiti ž njim pred Marijino podobo. Tega, si je mislil, ki je tako zeló lepo, mu vendar ne bo zavergla. V otročji priprostosti začne moliti in prositi, naj vendar sprejme prelepo jabelko in ob enem ga ponuja, kolikor visoko se more proti podobi stegniti. In glej čudo! Mati Božja na podobi stegne roko in sprejme ponujani dar. O kdo bi mogel popisati rajsko veselje, ki ga je pri tem občutilo Hermanovo serce! (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Cerkev Jezusovega Serca v Ljubljani.) Kakor si na Kranjskem povsod vse prizadevajo presvetlemu cesarju o šeststoletni svečanosti pokazati znamnja ljubezni in spoštovanja, tako tudi društvo za zidanje cerkve Jezusovega Serca v Ljubljani vse moči nateza, da bi že o tej šeststoletnici svojemu visokemu namenu služila cerkev Jezusovega Serca, ki se je o poroki njihove cesarske visokosti prejasnega gospoda nadvojvoda cesarjeviča naslednika Rudolfa z njihovo cesarsko visokostjo gospó nadvojvodinjo, cesarjevičino Štefanijo 10. vélicega travna 1881 začela zidati s hišo vred za častite gospode mašnike misijonske družbe svetega Vincencija Pavljana v Ljubljani.

Društvo, ki se je pod zavetništvom milostivega gospoda knezoškofa dr. Janeza Kr. Pogačarja v Ljubljani za nabiranje pomočkov vstanovilo, in ki mu je načelnik visokorodni gospod grof Rudolf Chorinsky, c. kr. deželni svetovavec v Ljubljani, se je derznilo tudi še svojo ljubezen in zvesto vdanost do svetle cesarske rodovine pokazati s tem, da je dalo na altarji brezmadežnega spočetja na obéh stranéh podobe prečiste Device Marije malati z oljnatimi barvami na zlati podlagi svete pomočnike: Frančiška Asiškega, Elizabeto, Rudolfa in Štefana, in tako presvetlega cesarja s cesarico vred, in prejasnega cesarjeviča s cesarjevičino vred postaviti pod posebno varstvo nebeške Kraljice, ki se je tolikrat razodela naj močnejšo podpornico Avstriji. Ti sveti pomočniki bodo pa tudi vérne vedno in gotovo naj močneje spodbadali k darovanju svojih neprenehanih molitev Jezusovemu Sercu v prid presvetli cesarski rodovini.

Zidanje gotiške cerkve s hišo za častite gospode misijonarje bo stalo okoli 90.000 gold. — Doslej se je nabralo 35.000 gld., in ta zbirka je gotovo lepo spričevanje, da se zanimivajo za to bogoljubno delo po vsi Avstriji, in še celó zunaj njenih mej.

Ker je cerkev z napolsozidanim stolpom in pa misijonska hiša že pod streho, in se že tudi veliko notranje oprave napravlja, so se stroški tako namnožili, da zbirko že močno presegajo.

Mesca malega serpana 1883 bo kranjska dežela tako srečna, da jo bodo njen preljubljeni cesar Frančišek Jožef I s svojo pričujočnostjo razveselili, in o tej priliki se bode bogoljubno — domovinsko delo — cerkev Jezusovega Serca — pokazalo apostolskemu veličanstvu v pogled.

Cerkev ne bo samo postala in ostala lepota mestu ljubljanskemu, ampak vsej kranjski deželi, in bode z novega očitno kazala, koliko moč ima geslo našega preljubljenega cesarja: „Viribus unitis“ — z združenimi močmí.

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Govorí se, da bodo pri „Oljski gori“ večkrat péli primérne pesmi, kakor je naslednja, ki naj danes namestuje drugo premišljevanje:

Vvod

Jezus, terpel nečloveško,
Pil za nas si kelh grenak,
Slavo pustil si nebeško
In postal si nam enak,
Si prenesel vso bridkóst:
O ljubezni visokóst!

I.

Tam klečiš na Oljski gori,
Moliš za ves grešni svet;
Ti za nas se vdaš pokori,
Smert ponižaš se terpet' —
Ves pohléven, ves volján,
Ves Očetu v voljo vdán.

II.

Ah! zdaj v smertnih že težavah
Kelh terpljenja bliža se!
Moliš: „Oče na višavah,
Naj ta kelh mem mene gre,
Vender le, kar hočeš Ti,
To — le tó naj se zgodí!“

III.

Smertni pot Te že obdája,
Ves kervav je Tvoj obraz,
Ude vse Ti strah prehaja;
Vender prejmeš križ za nas:
Tvoje muke, kri in križ
Nam odprejo paradiž.

IV.

Res, o res: le to terpljenje
Srečne sprave nam je vir,
To nas pelje le v življenje,
Zagotovi večni mir:
Daj, da križ in bridkost
Tvoj križ, bridkost
Nam bo v večno blaženost. —
Daj Gospod, daj Gospod!

(Po L. Hörmanu.)

(Dalje sledí.)

Slovesno vmeščevanje novega škofa mons. dr. Al. Zorn-a v Poreču. V lepem vremenu je došel vzviš. prelat 1. sušca v Poreč, spremljan od teržaškega škofa, mons. Glavina, in nekterih duhovnov iz Gorice in iz Tersta, in je bil prihodnjo nedeljo, 4. sušca, slovesno vmeščen, kakor pripoveduje dopis v goriškem „Eco“. — Ob 9 so se podali kanoniki in vsi mestni duhovniki v obhodu v

podružnico Marije Angeljske zunaj mestnih vrat, ki je bila praznično okinčana, nad vratmi s krasnim napisom: „Kraljica angelov, ohrani nam našega angela“. V cerkvi se je bilo med tem zbralo osebstvo raznih mestnih vradnij, kakor tudi županstev vse škofije. Kmalo potem se pripeljejo milostljivi g. škof v praznični kočiji s svojim g. kanclerjem in kaplanom, ter so bili pri vratih slovesno sprejeti. Sledila je tiha sv. maša gosp. prošta. Po sv. maši se prične obhod proti katedrali v mesto; pri vhodu v mesto se ustavi mestni župan in obdan od svojih svetovalcev čestita škofu v prelepem nagovoru in pozdravu, iz kterega posnamemo sledeče: „Že od 6. stoletja, tedaj skoz 13 stoletij, obstoji poreška stolnica, ki je bila narodu učiteljica vere in pobožnosti. Mesto poreško je ponosno zarad svojega tempeljna in njegovega škofijskega prestola; kajti pervi nas spominja pobožnosti naših preddedov, drugi je bil pa sedež aposteljnov sv. Cerkve in oznanjevavcev sv. vere, ki je navduševala vernike in gojila božje seme resnične izobraženosti. Junaške dela predstojnikov škofije so zapisane v zgodovini, toraj pa tudi živi in bode živel v naših sercih spomin svetih prelatov, ki so ta prestol kinčali s svojimi čednostmi in dobrotami. Zdaj ste Vi, milg. prelat, od Boga izvoljeni in nam poslani škof, 73. v versti naših škofov, da posedete ta prestol; Vi ste zastopnik in branitelj tiste vere, ki povzdiguje duha in vnema serca k čednosti. In Vi, čigar imé je častitljivo zarad posebne učenosti, velikodušne ljubeznjivosti in angelske dobrotljivosti, boste gotovo sveto opravljali svoje visoko poslanstvo, obdajani s spoštovanjem in vdanostjo vse škofije. Bog Vas sprimi, ki pridete v Gospodovem imenu, ki ste nam prinesli duhá mirú in ljubezni. Blažene in tesne naj bodo vezí, ki Vas vežejo na to mesto in njeno stolnico, na duhovstvo in poreške mestjane, ki smo ponosni, da Vas imamo. Med slavoklici vseh vernikov pridete toraj z veselim sercem v posestvo Vaše katedrale in oznanujte nebeško besedo ljubezni, odpušanja in miru; vnemajte naše serca k čednosti in pobožnosti in mi bodemo Vašo skerbljivost povračevali s spoštovanjem in hvaležnostjo vedno vdanih sinov.“

Na ta pozdrav so milg. škof odgovorili s primérnimi besedami; med drugim so rekli: „Globoko sem ginjen od izrazov spoštovanja in vdanosti, ktero mi poklanja mesto poreško. Ko premišljujem svoje šipke močí, se čutim nevrednega naslednika toliko častitljivih prelatov, od Vas omenjenih, ki so se s čednostjo in učenostjo odlikovali v ti starodavni škofiji. Dasiravno spoznavam slabost svojih moči, me tolaži in oserčuje slovez pobožnosti, ki jo skazujejo verniki te moje stolice, ter se nadjam, da bodo, od tiste vneti, vsi podpirali mojo nezmožnost. Naj si bodo svesti, da si bom na vso moč prizadeval oznanovati zveličavne resnice sv. vere, ktera edina zamore pospeševati čednost, in tedaj pravo ljubezen med ljudstvom. S temi nadami navdajan stopim v stolnico, da nebeškega blagoslova prosim nad svoje ljubljene vernike.“

Nadalje se je obhod obernil proti stolnici, v kteri so zapeli „Te Deum“, spremljan od mestne godbe. Na prižnici je bilo glasno prebrano njegovo cesarsko in papeževo imenovanje. Pozdravil ga je še stolni prošt v latinskem jeziku, ter mu naznanil občno današnje veselje, ki prešinja duhovšino in vernike, in zagotovil ga splošnjega spoštovanja in pokoršine.

V prelepem latinskem govoru se milg. škof prav ponižno zahvaljuje, ter povdarja, da bi rajše bil vsakega duhovna podložnik, kakor njih predpostavljeni, da ga je imenovanje za škofa globoko pretreslo, da pa spozná vse to kot znamnje božje Previdnosti, ki ga je semkaj pripeljala in da je prevzél to težko butaro le v nadi, da ga bode pomoč Božja in bramba svetnikov podpirala, in pripravljen je vse storiti od svoje strani, da bi se nobena mu izročenih ovčic ne pogubila. Priporoča se v molitev vsem duhovnom, da bi ga Bog vrednega storil te milosti, in naj se posebno danes med sv. mašo z njim v duhu zedinijo in Boga prosijo, da bi ga rajši danes poklical še iz tega sveta, kakor da bi se imela ena sama duša zavolj njegove nemarnosti pogubiti. K sklepu prosi vse duhovne za njihovo sodelovanje, ter jih zagotavlja, da ne bodo imeli v njem svojega predpostavljenega, ampak njihovega vdanega brata.

Nasledoval je poklon prečastitih gg. kanonikov in vse duhovšine, in slednjič pontifikalna maša milg. škofa v prepolni stolnici. Popoldne se je veršilo izročevanje posestev in druzih zadev po okrajnem glavarju. Ob dveh je bil obed v škofijski palači, kterega se je vdeležilo 40 znamenitih oséb duhovskega in svetnega stanú; med tem so teržaški škof vse pričujoče razveselili s telegramom; se vé, da tudi druzih čestitek in napitnic je bilo obilno. Zvečér je bilo mesto razsvitljeno.

Iz Goriškega pastirskega lista. (*Branje kužnih bukev.*) Sveta Cerkev in samo ona je prejela od svojega božjega glavarja Jezusa Kristusa pravico in dolžnost, voditi ljudí po poti resnice in čednosti in po tej poti peljati jih v nebeško domovino, kjer se ima doveršiti odrešenje, ki ga je opravil Sin Božji.

Zatoraj ni človeška ne oblast svete Cerkve, ampak božja... Pravice, ki jih ima Cerkev, so pravice božje, in kdor prestopi katero njenih zapovedi, žali prav za prav pravice božje. Če bi hotel kdo tajiti to resnico, moral bi raztergati sv. Pismo in zavreči vsa nepretergana ustna izročila vseh kerščanskih časov. Na to resnico, da izvira oblast sv. Cerkve od Boga, opira se vsa naša katoliška vera. Jezus Kristus je z očitnimi čudeži dokazal, da je pravi Bog, in rekel svojim aposteljnom, pervim cerkvenim služabnikom, razločno: „Kakor je Oče poslal mene, tako pošljem Jaz vas“. (Jan. 21.) In še bolj je pojasnil te besede, ko je rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, zaničuje mene.“ (Luk. 16.)

Ta pojasnila našega Gospoda, ki je Cerkev vstanovil, so tako lahko razumljiva, da mora krivoverce res sram biti. Oni namreč po eni strani sv. Pismo visoko cenijo, po drugi strani pa vendar nočejo spoznati, da ima učeča Cerkev svojo oblast in veljavo od Boga, kakor sv. Pismo tako jasno kaže. Ali še bolj bi se morali sramovati tisti katoličani, kateri delajo razloček med zapovedmi božjimi in zapovedmi sv. Cerkve, češ, da v Boga verujejo in so mu pokorni, cerkvenih zapovedi pa nočejo spolnovati.

Sin Božji se je toliko ponižal, da je prišel na svet in nam sam prinesel sveto vero; ker je hotel pa svet zopet zapustiti in se verniti k svojemu nebeškemu Očetu in ker je njegova sv. vera namenjena vsem prihodnjim rodovom, vstanovil je Cerkev, kateri je izročil svojo lastno oblast, da delo njegovega odrešenja na zemlji nadaljuje. Kristus pa se je hotel zagotoviti, da bode sv. Cerkev, obstoječa iz ljudí — to je papeža in škofov — njegova prava namestnica ter da bo zvesto opravljala, kar ima opravljati; zato ji je obetal, da ostane On sam ž njo in pri njej do konca sveta (Mat. 28, 20.) Sv. Cerkev ima biti po Jezusovi volji nezmotljiva voditeljica vsem ljudém, ima biti steber in podpora resnice; biti mora narodom naj viša postavodajka in njena oblast ne smé biti nobeni človeški oblasti podložna; ona smê zapovedati in narediti, kar se ji zdi potrebno ali koristno za čast božjo, ali kar je dušam v prid; njej je dal Kristus splošno pravico, razvezovati in zvezovati, rekoč, da bodo njene razsodbe poterjene v nebesih; slednjič je pristavil še to, da, ko bi se kateri izmed vernih pre-

derznil ustavljati se temu, kar Cerkev učí, bode veljal za malikovavca brez vere. (Mat. 18, 17.) Tako je hotel Jezus Kristus na več načinov zaterditi to važno in poglavitno resnico, da je oblast, ki jo je svoji Cerkvi izročil, prava božja oblast, in da so torej verni dolžni, spoštovati jo in poslušati.

Terdno tedaj verujte, preljubi, da sv. Cerkev je resnično in postavno podedovala pravice Jezusa Kristusa, da je On njej izročil svoje božje zaklade in božjo svojo voljo. Terdno verujte, da, kar sv. Cerkev govori, govori v njegovem imenu; da kar zapoveduje ali prepoveduje, v njegovem imenu dela; verjemite, da Jezus Kristus sam v svoji Cerkvi živí in da nam po njej svojo sveto voljo razodeva. Če tedaj poslušate Cerkev, rimskega papeža, škofe in mašnike; če cerkvene postave spolnujete, skazujete čast in pokorščino Kristusu samemu. Tako bi pa tudi po drugi strani zaničevali Njega samega, ko bi Cerkve ne poslušali in za-njo ne marali. — Te poglavitne resnice si dobro zapomnite, sosebno dandanašnji, ker je zmešnjava verskih rečéh tako velika.

Z žalostnim sercem moram povedati — da se nahaja med katoličani dokaj nemarnosti gledé spolnovanja cerkvenih zapovedi, ker mnogi nebeške oblasti sv. Cerkve ne poznajo. Skrivši in očitno se vzdigujejo zoper sv. Cerkev in prederzno sodijo njo in njena dejanja; zaničujejo njene zapovedi in se še bahajo, da njim ni mar za sv. Cerkev. In lejte!

Sv. Cerkev n. pr. se oglaša proti branju slabih bukev, ki trosijo med vernimi seme nevere in greha (in to veljá sosebno tistim, ki znajo brati bukve in časnike v tujih jezikih pisane). Marsikatere bukve pa kar naravnost ojstro prepové. In s tem ne dela druzega, ko kar je dolžna storiti kot učiteljica vseh narodov, ker mora ponujati svojim vernim točno hrano čistega nauka in varovati jih strupenih naukov, to je, zmot in greha.

Ali, dasi so take cerkvene prepovedi prav modre in ima Cerkev dolžnost, jih dajati, koliko ljudí je vendar, ki se za te prepovedi še ne zmenijo.... In tako berejo mnogi vse počez, naj rajši pa take spise, ki so gladko in zanimivo pisani, v katerih se pa pod lepo pisavo skrivajo nejevérske ali krivovérske zmote, ali pa so človeške strasti in pregrehe tako živo popisane in naslikane in — rekel bi — pozlačene, da se bralec vanje zaljubi in se v njem poželjivost budí.

Pa kaj imamo od tega, da se cerkvene prepovedi ne spolnujejo? Kaj imajo od svoje nepokorščine oni, ki svoje dobre matere sv. Cerkve ne poslušajo? Vsakdanja skušnja nas uči, kam branje slabih spisov človeka spravi. Mlačen postane v vseh verskih rečéh, dvomiti začne zdaj o tej, zdaj o tej sveti resnici, dasiravno je jasna ko beli dan; ogiba se službe božje in sosebno pridige in kerščanskega nauka; je — kakor terst — v dobrem omahljiv, pa kaj omahljiv v dobrem? saj kerščansko živeti skoraj več ne zná; vdá se strastni pregrešni ljubezni in vsakoršnim napakom, in, da bi ga v pregrešnem življenji vest ne motila, prizadeva si zatreti jo s tem, da zabavlja proti naukom cerkvenih služabnikov in, ko bi mogel, iznebil bi se rad celó Boga, da bi pravični sodnik njegovih dejanj ne videl. In to so le nekateri nasledki branja slabih bukev.

Vse tiste tedaj, katere ta opomin zastran slabih bukev zadeva, zarotujemo, da naj glas svoje matere sv. Cerkve poslušajo; saj pokorščina bo njim samim v prid za čas in večnost.

Nadalje govorí pastirski list o resni zapovedi sv. Cerkve, ki zapoveduje post, pa velikonočno sv. Obhajilo, kar mora vsak katoliški kristjan vestno in natanko spolnovati.

Iz Celja. (*Iz sporočila katol. podpornega društva preteklega leta.*) Kakor ima vsaka dobra stvar svoje prijatelje, poroča gosp. načelnik Jož. Žičkar, pa tudi svoje nasprotnike, enako se je godilo v preteklem letu našemu katoliškemu podpornemu društvu. Podpirali so nas stari naši blagi društveniki, pristopilo nam je tudi precejšno število novih udov. Potrebujemo pa leto za letom obilno podpore, da se nam ohrani trirazredna dekliška šola pod vodstvom častitih šolskih sester.

Marsikdo, ki pa razmér natanko ne pozná, sicer reče: Vsaj imate lepo poslopje, v kterim prebivajo učiteljice in v kterem je dekliška šola, kaj potrebujete še posebne denarne podpore? Prijatelj, ki tako govoriš, ti ne pomisliš, da poslopje daje učiteljicam in učenkam le samo streho; a za živež, za šolske in hišne potrebščine in za mnogo pri takem stanu neobhodno potrebnih stvari se mora še posebej skerbeti, in to skerb ravno je prevzelo naše „katoliško podporno društvo“. Ko bi se našemu društvu kedaj posrečilo, zbrati toliko glavnico ali kapital, da se iz letnih obresti zamore ta šola vzderževati, potem bi bil en del društvene naloge rešen. Majhen začetek se je že storil; toda letne obresti dozdaj znašajo samo 84 gold. in te obresti so zdaj skoraj edini gotovi letni dohodki, ki pa še ne zadostujejo, da bi mogli poravnati stroške enega samega mesca.

V sporočilu preteklega leta smo izrekli željo, naj bi nas blagi prijatelji podpirali, da zamoremo vstanoviti zavod za tako mladino, ktera rase brez vsake kerščanske izreje, ter postaja nevarna človeški družbi. (To bi bilo pač potrebno v vsakem mestu, ako ima sčasoma kaj bolje biti. Vr.) V ta namen se nam je izročila obligacija za 100 gold., ktere letne obresti se imajo prištevati k glavnici, ki se ima o svojem času oberniti za vstanovo imenovanega sirotinskega zavoda....

Poglavitni blagi dobrotnik našega društva in dekliške šole so bili, kakor od začetka, naš premilostljivi gospod knez in škof, varh našega društva. Večkrat so nam pošiljali lepo denarno podporo, tako za nakup mnogih za šolo potrebnih reči, za božicnico... Darovali so to leto društvu 125 gold., da se s časoma poverne dolg, kteri se je napravil na dekliško poslopje pri njegovem zidanji. Bog Jih blagoslovi! Celjski opat so zopet darovali 50 gold.; blagorodna grofica Teodora Rumerskirch 100 gl.; umerla Uršula Prekoršekova je zapustila 50 gld.

Dne 30. junija je umerl verli podpornik kapucin P. Donat Šuster. Na njegovo mertvaško trugo je položilo društvo v znamenje hvaležnosti lep venec, za dušni pokoj pa se je opravila daritev sv. maše.

Vstanovnikov, ki plačajo vsaj 40 gl., šteje društvo 42; rednih letnih udov, ki so dajali po 2, 3, 4, 5, 10 ali več gold., smo imeli v tem letu 195. Podpornikov, ki so plačali saj 52 kr., je bilo 94.

Obhajali smo med letom več društvenih veselic s petjem, tombolo in deklamacijami. Dne 7. maja je govoril podpredsednik g. M. Žolgar, gimnazijski profesor, primerjaje dekliško šolo z lepim vertom, v kterem gojijo učiteljice, šolske sestre, pri deklicah čednosti in za življenje potrebne véde, kakor gojijo skerbne gospodinje v svojih vertih cvetlice za lepoto in žlahtne rastline za živež. Omenjal je posebno vijolico, belo lilijo, rudečo vertnico in zeleni rožmarin kot podobe najlepših dekliških čednosti. 28. in 29. grudna pri božični veselici se je razdeljevala tudi obleka in obutev med ubožne učence in učenke iz okoličanskih šol.

Dekliško šolo vodijo čč. šolske sestre. Šolo obiskuje 207 deklic. Velika večina jih je iz celjske okolice, nektere so pa tudi iz mesta in bližnjih sosesk. Odraslih deklin, ki obiskujejo šivalno in se učijo navadnih ženskih

priročnih del za hišo in dom, je 20; v nedelsko šolo hodi 25 odraslih deklin.

Naše društvo ima tudi svoj lasten pevski zbor, kterega je osnoval gosp. Ljud. Hudovernik, društveni tajnik. Namen njegov je: gojiti petje v cerkvenem duhu i. t. d.

Dohodkov je imelo društvo 3071 gl., stroškov pa 2762 gl.; tedaj ostane še dobrih 300 gl. gotovine.

Najpriserčnejša zahvala vsem blagim našim podpornikom! Kar ste darovali v blagor najmanjših Jezusovih bratov in sester, to ste darovali Gospodu samemu. Blagovolite nas podpirati tudi za naprej.

Dubica bos, 8. sušca 1883 — Izvolite v „Zgodnji Danici“ objaviti, da imamo zdaj tudi v bosanski Dubici vojaško pošto, čeravno imamo čez reko Uno samo dober streljaj do pošte v Dubico hervatsko. Da bo pa imela naša pošta kaj zaslužka, je strogo zapovedano, da ima iti po pošti vojaški čez reko Uno v našo Dubico vsaka pošiljatev, če je tudi zapisano na zavitku „poste restante“; toraj ta napis dalje nič ne veljá. Dalje se imajo poštne nakaznice, odmenjene sem v bosansko Dubico, kar iz hervatske Dubice vračati tje, od kodar so došle, ter se tukaj nikakor ne morejo izplačevati. Zato se zdaj tudi meni denar ne more nič več pošiljati po nakaznicah, ampak samo zavit v pismu, ter se zamore samo do bosanske meje frankirati, dalje pa ne. — Tri dni že imamo gerdo vetrovno, deževno vreme, danes pa nekaj snega. Oves so posejali, pšenico jarico bodo pa zdaj, ko sneg zgine. Z Bogom! Val. Lah.

Iz Banjaluke *) v osebnem pismu S. Gregorija Ješetova, prednica usmiljenih sester, piše, da so usmiljenke s svojo mladino prav lepo zveršile pervega sušca poskušnjo za pol leta. Tako-le piše v bosanskem jeziku: Gospodin predstojnik izrazio se je veoma (jako) zadovoljan, te (ter) nam je dozvolio osam dana odmor. Pa i druge gospode bilo je veoma mnogo na izpitu, kao: gospoja barunica, supruga gosp. generala, pa i on sam počastio nas je sa (s) svojom prisutnošću (nazočnostjo), gospodin prezident, od kojeg imamo dva sinčića v školi, i još mnogo ine gospode i prostijeg naroda, te su svi najveće zadovoljstvo izražali. Nu sad (zdaj) odpočivamo djeca i mi, te ćemo u petak, t. j. 9. ov. m. u ime božje opet nastaviti. Ove godine imademo do 170 djece. Na bjelu nedjelju ići će (jih bode šlo) mnogo na prvu sv. pričest (obhajilo), pa bi im rada veselje učinila, da im štogod kupim za uspomenu, da se što više budu sjećati (spominjali) velike sreče, koju ćedu na taj dan postići. To bi od naše strane težko učinila, ako ne nadjem kakvog dobročinitelja, jer (ker) naša podpora, koju dobivamo od visoke zemaljske vlade, je mala, jedva (ravno komaj) za naše uzdržavanje, te mi nije moguće za djecu štogod kupiti od naše strane. Mi ćemo vre (že) moliti se za sve dobročinitelje, da im Bog stostruko svaki novčić naplati. Dakle za svaki novčić jednu forintu da im dragi Bog dade, koji se smiluju na našu siromašnu bosansku djecu.“ M. L.

Iz Amerike. (*Ena šnopsarska in ena katoliška pridiga.*) „Blahověst“ 25. sveč. ima dopis iz Amerike, ki kaže kakošni so prostomišljaki tudi nekteri izmed Čehov v Ameriki. Dopisnik pravi:

Hudo me serce bolí, ko vidim, kako se naši rojaki goropadno stermoglavijo v nejevero (tedaj vredni Husovi in Žižkovi sinovi), kako vero psujejo z razuzdanim časništvom... To so motivci, ki ljudstvo zapeljujejo v gréz razuzdanosti. — Slučajno sem prišel v družbo novošegnih lučnjakov. Ravno so sedeli pri hmelovíni in viteško jo serkali. Kaj pa da, to se šteje za domovinstvo! Da bi pokazali tudi svoj „naprej“ in presvetljene možgane, so se na vero spravili. Zlasti pa, kakor sem spazil, bila jim je spoved resa v očesu; ob to od Boga samega vstanovljeno napravo so jezike brusili. „Kaj, k spovedi bomo hodili?“ je modroval eden. „Neumnost!“ „To bi mogel biti brez pameti, da bi duhovnu pravil, kolikrat sem grešíl? Le pomislite, kaj si duhoven z Winsted-a (kraj, kjer biva češki misijonar č. g. Povolny) dovoluje: noče sprejeti za botra nikogar, kdor k spovedi ne hodi! Kaj pravite k temu?“ — Drugi pajdaši so z druzih kotov od svojih steklenk zabavljali čez duhovna. „Jaz pa“, je začél drugi, „namesto da bi dal 4 dolarje za cerkev, si raji kupim kake sodce óla, to je bolje. V cerkev hoditi, za dušo skerbeti, kakor duhovni zapovedujejo, to je neumnost. Nebés in pekla že tako ni, in ko človek umerje, je vsega konec.“ — In tako bi bili še dalje klobasali; toda oglasil sem se in zaklical: „To je laž in sleparstvo, kar ste govorili!“... Naj bi bili vi videli, kako so se nad menoj zaderli, očí in usta odpirali. „Res, laž je to“, sem resno še enkrat ponovil, toda dregnil sem s svojimi besedami v osje gnjezdo. „Le malo poterpite“, jim zakličem, „precej vam bom to dokazal. Vi pravite, da so duhovni spoved izmislili. To bi za-se bili kaj lepega izmislili! Lejte, k duhovnu pride človek, da naj gre previdit bolnika. Sneži in fertači takó, da še pet korakov daleč se ne vidi: in duhoven mora iti na pot — večkrat nekoliko milj daleč, da spové bolnika, in ga umíri v njegovem bridkem stanu. Ali bi tudi takó delal, ko bi bila spoved gola izmišljenost?... Duhovni, škofje in papež hodijo k spovedi. Delajo tedaj mar tudi to, da bi ljudí slepili, ali da bi slepili sami sebe? Ali mar kdo za spoved plača le en sam sold? Marsikteri duhoven bil bi bogatin, ako bi bil le za vsako spoved en edini sold dobil. Je mar li tudi to sladkost, ko mora duhoven z lačnim želodcem štiri do šest ur spovedovati, kaj? Lepa hvala za tako izmišljenje! Ako bi duhovni ne bili nič boljšega za-se izmislili, v resnici bi zaslužili naziv „mračnjakov“, kakor jih psujete. Po zimi vi lepo čičate na toplem, duhoven pa v spovednici mraza odreveneje; po leti vi greste na hladni zrak, duhoven pa sedí kakor spečen v spovednici in mora v sebe dihati nezdravo sapo, čuda, da ne omedlí. Enako je pri kužnih boleznih klican v noč in dan k bolnikom, da jih spoveduje, to je zanj sadkost, kaj ne? Ali pa na vojski, kjer med ferčanjem svinčenk zraven padlega vojaka poklekne, da ga spové; je to tudi nekako sleparstvo, kaj? Lepa hvala za tako izmišljenje! —

In da č. g. Povolny nobenega odpadnika za botra pri sv. kerstu ne dopustí, ali ne dela popolnoma prav? Boter mora v imenu deteta poterditi, da veruje. Kako pa bo to odpadnik storil, ko Boga, vero, vérnost, nebo, pekel, spoved razklicuje za izmišljenje? Boter pri sv. kerstu sprejme dolžnost, da v potrebi bo za keršenca poskerbel, da bode v veri izrejen. Kako pa se odpadnik zamore v to dolžnost zavezati, ko nič ne veruje in vero céni za „mračnjaštvo“? *)

*) To pismo kaže, kako ne le naši gg. duhovni iz Kranjskega, ampak tudi naše častite domače redovnice verlo delajo za oliko naših bratov na Jugu. Vr.

*) Ljubljanski „obrednik“ (Compend. Ritualis Rom. usib. Dioec. Labac. Aut. Al. Wolf 1844) zaterjuje, da nevérniki, krivoverci, očitno izobčeni, ali kteri so v preklicu, ali očitni hudodelniki in veliki grešniki ter ljudje nepoštenega imena (publice criminosi, aut infames) ne smejo biti od župnika za botre dopušeni; pa tudi taki ne, ki niso zdravega uma, ali kteri ne znajo začetnih resnic sv. vere (rudimenta fidei). Že ljudje sami bi morali previdni biti ter ne vsilovati botrov ali boter, kteri so pohujšljivega življenja, in ne delati duhovnom zadrege, da bi jih morali od tega vsilovanja morebiti v njih lastno osramotenje odverniti.

In da za cerkev nočete nič plačati, to vam verjamem iz cele duše. Kaj neki bi imeli v cerkvi opraviti, ker pravite, da duše nimate? — Takó pogosto sleparijo brezbožni listi naše ljudstvo, sklepa dopisnik.... Pač dobro pa bi bilo, da bi se povsod našli tudi poštenjaki, kteri bi brezvérske šéme tako moško zavračali, kakor je omenjeni češki rojak v Čikagu svoje nevredne sorojake.

Sv. Jožefu.

Sveti Jožef, mož pravičen,
Zvesti v božji milosti,
Po vsih čednostih si vzvišen,
Zlate zgled pobožnosti!

Ni možá izmed narodov
Tvoje blagoserčnosti;
Ni ga kralja z nad prestolov
Take dušne žlahtnosti.

Bog nebeški gleda čistost
Serca ti premilega,
Vredno dara tvojo vestnost
On spozná nebeškega.

Božjemu si Sinu varih,
Ženin čiste vsih devic;
Vedno pa deviški ženih,
Tvoj visoki je poklic.

Sam po angelju te vpelje
V to preblaženo skrivnost;
Te sprehaja strah, veselje —
Vnema Božja zvoljenost.

Kmalu kralji te častijo
Molijoči Jezusa;
Vesti z neba berž budijo,
Da otmì Zveličarja!

Jožef z Jezusom v naročji
Si naj srečniši rednik;
Te objemlje Sinček Božji,
Zdaj preljub si nam prošnjik!

Nas usliši, sprosi milost
Čistosti, pravičnosti,
Poterpljivo zaupljivost,
Blagor zadovoljnosti.

Sveti Jožef. varh nam bodi,
Sprosi dar nam vernosti,
Boga vdane zvesto vodi
V raj presrečne večnosti!

Ž.

† Matija Kulavic.

(Konec.)

V narodno-političnem oziru je bil ranjki eden poglavitnih stebrov domoljubne stranke na Dolenjskem, oseben prijatelj dr. Bleiweisov. Nekaj mescev pred smertjo mu je ta poslal svojo sliko z lastnoročnim podpisom: „Predragemu svojemu prijatelju gospodu Matiju Kulavicu v spomin 27/3 1881.“

Ob času volitev mu je centralni odbor izročil glavno nalogo v zatiškem okraju, ker je znal svoj vpljiv tako porabiti, da se je vse gladko in vgodno za domačo stranko izveršilo. Z vso navdušenostjo je pri tacih prilikah delal, sreča in prihodnjost narodova mu je bila pred očmi. Bil je domoljub ne le z jezikom, temuč v djanji in resnici, in ravno zarad tega bodéč tern v peti nasprotnikom. Zasluge njegove za cerkev, šolo in kmetijstvo bi bile že davno posebej odlikovane, ko bi ne bilo temu na poti izredno njegovo domoljubje; zanesljivo vemo, da je to že bilo nasvetovano, pa prestriženo od nasprotništva.

In vse to in še veliko druzega je storil gospod, vedno bolan. Naduha ali po mnenju nekterih zdravnikov, počasna „tuberkuloza“ mu je od leta do leta spodjedala telesne močí. Skor vsacih 14 dni je nekoliko bolan ležal, zlasti po zimi. Pa tudi bolezen ga ni odvračala od dela; vedno je imel ljudí okoli sebe, ter jim je marsikaj naročal. Zaupljivo je pred sodnjim stolom Najvišjega lahko dajal odgovor od svojega hiševanja, ker ni bil zakopal svojih talentov, temuč pridno jih obračal v čast Božjo in v blagor svojega bližnjega. Njegov zgled naj spodbuja mlajše med nami, ki imajo čverste moči, pa premalo terdne volje, da se krepkeje lotijo dela za vero in domovino. Akoravno je Bog v svojih nerazumljivih sklepih gosp. župnika Kulavica v najboljših letih, v 52. letu njegove starosti, poklical s tega svetá, vendar to, kar je storil v svojem življenju, zadostuje, da imé njegovo ne bo tako hitro pozabljeno, temuč da bo zlasti v tej fari še slovelo mnogo lét.

23. januvarja je bila v Zatičini volitev v krajni šolski svet Šentvidski. G. župnik se je osebno vdeležil volitve, ki se je tudi po njegovih željah izveršila. Pihala pa je tisti in prihodnji dan ostra burja, njegova najhujša sovražnica, ktere se je vselej bal in jo je še v postelji čutil. Najberž se je moral ta dva dni prehladiti, če tudi ni tožil, da bi se slabo počutil, ampak je še 24. jan. prav vesel bil odlične družbe znancev, ki so ga obiskali, pozno v noči ž njimi šalil in razgovarjal. Okoli polnoči ga serdito napade bolezen, pljučnica, ki je od dne do dne hujše naraščala. Trije zdravniki so prihiteli na pomoč, pa urni tek bolezni ni se dal več ustaviti. Vse svoje zadeve skerbno in vestno vredivši je z besedami: „Naj se zgodí volja Božja“ zaupljivo pričakoval smerti. Skoraj do zadnjega zdihljeja zaveden je 2. svečana, v praznik Matere Božje, ktero je v življenju goreče častil, verli in mnogozasluženi gospod sklenil svoje življenje v veliko žalost serčno ljubljenega brata dr. Jan. Kulavica, ki je bil naglo prihitel z Dunaja bolnika obiskat in, žali res! — oči mu zatisniti; — v veliko žalost druzih sorodnikov in prijateljev, kteri so ga visoko čislali; — v veliko žalost fare Šentvidske, ki je zgubila skerbnega duhovnega očeta. Brez števila solz je kanilo iz oči, ko je véliki zvon, pred par leti po g. župniku naročen, naznanil faranom tužno novico, da je častiti g. župnik izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb njegov, 5. svečana, je bil veličansk. Ljudstvo se ga je vdeležilo v neštevilni množici. Kljub nevgodnemu vremenu, ker je bil čez noč ravno sneg zapadel. se je bilo sošlo 23 gg. duhovnov truplo drazega tovarša spremit k poslednjemu počitku. Mil. knezoškof, ki so ranjcega visoko spoštovali in radi obiskovali, poslali so k pogrebu svojega tajnika. — Pogrebni sprevod je bil lepo vravnan. Križ je nesel župan Šentvidski; ob križu viseči „flor“ na vsaki strani pa dva župana iz okolice. Za križem so nosile tri belo oblečene deklice venec, ki so ga darovali „učitelji prijatelju mladine“. Za njimi so se verstili paroma šolarji s svojimi učitelji. Potem so nesli trije odlični možje krasni venec z napisom: „Fara Šentvidska svojemu duhovnemu očetu“. Njim so se v sprevodu pridružili fantje in možje, za kterimi so korakali trije Šentvidci z lepim vencem in napisom: „Vas Št. Vid dragemu župniku“;

za njimi versta domačih vaščanov. Za duhovniki je neslo krasno ozaljšano mertvaško rakvo 6 najodličnejših posestnikov in na vsaki strani je svetilo po 5 druzih. Na trugo je bil položen venec z naslovom: „Brat bratu“ in: „Domači duhovni ljubljenemu predstojniku“, in dva druga venca, poslana od prijateljskih družin iz Ljubljane. Na deželi je redkoma videti tako lepega sprevoda. Pokopal je nepozabljivega ranjcega njegov prijatelj mil. prošt novomeški, preč. gosp. Peter Urh, — govor v cerkvi pa je imel preč. gosp. dekan Andrej Drobnič, ki je ginljivo našteval velike zasluge umerlega in lepe njegove lastnosti. Pevci so mu zapeli pred hišo in na pokopališču milo nagrobnico. Truplo ranjcega počiva na pokopališču za velikim oltarjem poleg drazega tovarša in sodelavca, č. g. beneficijata Jan. Stritarja, ki je 8 mescev pred njim umerl. Naj blaga gospoda, v življenju prijateljsko združena, tudi tamkaj v svetem raju skupno vživata plačilo za obilni trud, kterega sta prestala v duhovski službi.

Ne morem si kaj, da ne bi tu očitne hvale dal Šentvidskim faranom zarad njih res ginljivega sočutja, ki so ga ranjcemu v bolezni skazovali. Molili so zanj pri očitni službi Božji in domá v družinskih krogih; po več podružnicah so večer na pozvonenje vaščani se zbirali v cerkvi k molitvi za bolnega gospoda župnika; nekteri bogoljubni so Bogu darovali ss. obhajila ter s pobožnimi obljubami želeli izprositi mu ozdravljenje. Vse to ranjkemu zdravja sicer ni zadobilo, pa veliko tolažbo v bolezni napravljalo. Fara pa, ki tako spoštuje svojega duhovnega očeta, s tem sama sebi največji čast daje in pričuje, da je sama vsega spoštovanja vredna. Sklenem z gorečo željo, da naj Bog podelí katoliški cerkvi in narodu slovenskemu še mnogo tako vnetih in delavnih duhovnikov!

V Št. Vidu, 21. svečana 1883. P.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

19. sušca. Ponedeljek v velikem tednu. S. Jožef (zapovedani praznik). — 20. S. Volfram. — 21. S. Benedikt. — 22. Véliki četertek, po cerkveno: Večerja Gospodova (postavljenje presv. R. Telesa). S. Benvenut. — 23. Véliki petek (véliki dan smerti Jezusa Kr. na križu). S. Viktorin. — 24. Vélika sobota. S. Gabriel. — 25. Velika noč, vstajenje G. N. J. Kr. Marijino oznanjenje.

Zahvale:

Št. 16. V hudi bolezni zdihajoča, sem se pred nekaj časom po „Danici“ priporočila v bratovsko molitev. In res, kmalo po tem se mi je veliko zboljšalo, za kar tukaj naznanjam serčno zahvalo Naši ljubi Gospej presv. Serca; prosim pa ob enem prav lepo še za nadaljno bratovsko molitev, če je volja Božja, da bi zadobila terdno zdravje. *K. O.*

Št. 17. Češena bodi preljuba Marija D. sedem žalost! Bivši silo terdovraten otrok, ki je neko napako hudovoljno tajil, se je precej vdal, spoznal napako in poboljšanje pokazal, ko sem pred podobo Jezusovega Serca poklekuila in k Materi Božji sedem žalost za pomoč klicala. Od tistega časa res otrok poboljšanje kaže. *Neka mati.*

Št. 18. V svoji dolgi bolezni sem rabil mnogoverstna zdravila, katere so mi pa le malo ali nič pomagale, priporočil sem se bil v bratovsko molitev, da bi mi Naša ljuba Gospá presv. Serca sprosila zdravje, ako je Božja volja, z obljubo, uslišanje in zahvalo naznaniti. Zdaj se mi je zdravje že toliko zboljšalo, da zamorem dopolnovati nektere dolžnosti svojega stanú, za kar se priserčno zahvaljnjem Bogu in N. lj. G. presv. Serca, ter s tem spolnujem svojo obljubo. *J. F.*

V molitev priporočeni:

Bolna na nogi za zdravje. — Na očéh bolna oseba priporočena v bratovsko molitev in sv. Jožefu za ozdravljenje. Zahvala se naznani. - Ravno tako oseba v dušnih in telesnih britkostih. — Hči priporoča svojo hudo bolno mater za zdravje. — Neki gospod duhoven v svojih potrebah. — Duhoven, da bi na priprošnje N. lj. G. bil rešen bolezni v glavi, prav serčno priporočen. — Sin duhoven prav goreče priporoča svojo bolno mater za zdravje. — Duhoven v svojih potrebah. — Neki mladenč v dolgi bolezni za zdravje priporočen Jezusovemu in Marijnemu presv. Sercu in sv. Antonu. Enako neka že dolgo bolna deklica. — Na nogi bolna, da bi na prošnje N. lj. G. in sv. Jožefa ozdravela, ako je volja Božja. — Dijak v nevarni bolezni — za zdravje, če je njemu v zveličanje. — Že štiri leta bolno hčer priporoča oče v molitev za zdravje, ako je Božja volja. — Bolni osebi serčno priporočeni za zdravje, ako je volja Božja. — Oseba v dušnih potrebah. — Mladenč, da bi mu ljubi Bog dal pomoč, da bi si služil pošteno svoj vsakdanji kruh, in rešil svojo dušo. — Deklina, ki že blizo 3 leta iz postelje ne more zarad hude bolezni, bodi vnovič v molitev priporočena N. lj. G. in sv. Jožefu. — Hči priporočuje za smert bolno mater N. lj. G. in sv. Jožefu za dušno in telesno pomoč.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov X.)

15. sušca. Kdor naravnost hodi, varno hodi; kdor pa svoje pota pači, bo na dan prišel. (Kdor brez zvijač ravná, se mu nič ni bati; zvijačnik in hudobnež pa se poslednjič sam izdá, in ne doseže svojih namenov.)

16. Na ustnicah modrega se modrost najde, šiba pa na herbtu njega, ki mu pameti manjka. (Modri govorí modre nauke; hudobneža, ki brezbožno govorí, pa njegove lastne besede tepó.)

17. Modri učenost skriva, usta nespametnega pa so prav blizo sramote. (Modri ne kaže svoje vednosti, razun ako more s tim kaj dobrega storiti; bahač pa se ž njo šopiri in se sam osramotí.)

18. Pravični se trudi za življenje, hudobni pa zaslužek v greh obrača.

19. Kdor podučenje ohrani, je na potu življenja; kdor pa svaritev v némar pusti, zajde.

20. Veliko govoriti ni brez greha.

21. Jezik pravičnega je čisto srebro, sercé hudobnih pa nič ne veljá.

Listek za raznoterosti.

† **Č. P. Joahim Bl. Jereb**, frančiškan v ljubljanskem samostanu M. D. oznan., je po kratki bolezni umerl v ponedeljek, 12. t. m., kmali popoldne, in je v sredo o 1/25 imel prav veličasten pogreb. Pokopavali so ga stolni župnik g. kan. Ant. Urbas in silne množice, ki so ga hodile vsega ovenčanega kropit, pa ki so k pokopu ga spremljale, so zadosti pričale, kako močno priljubljen je bil blagi ranjki. Rojen je bil na Volči v Poljanski fari 1. sveč. 1845, v red pristopil je 1864, in l. 1868 je bil posvečen. Bil je dober pridigar, izurjen rubricist, spre-

ten vertnar in sploh izversten duhovni pastir. Ljudje ga ne morejo prehvaliti. Silno veliko ljudí je bilo pri pogrebu, kolikor se jih malokdaj pomni, veliko duhovnov, tudi z dežele, in velik jók pri pokopu je kazal, kolikega dobrotnika so zemlji izročili. Bog mu daj večni mir!

Pridnim otročičem za pirhe. V katol. bukvarni se dobí za 12 soldkov tista „**Stezica**“ (bukvice sv. Alojzija), ki je pred 20 leti otročičem toliko bila priljubljena, da sta bila zapored pošla dva natisa. Format je prav majčken, pa dosti obsega na 222 stranéh. Oblika je silo lepa in prijazna s podobico sv. Alojzija. Lepših pirhov ni za male in tudi za nekoliko večji, kot je ta lična knjižica.

Šmarnice lurške Matere Božje, ki jih je spisal marljivi in jako spretni pisatelj Fr. Marešič, kaplan v Šent-Vidu, se pridno natiskujejo. Upati je, da se bodejo v sredi mesca aprila že razpošiljale. S tem delom bo gorečim častivcem Marijnim zeló vstreženo, ker čudeži, ki so se po prošnji lurške Matere Božje godili in se še godijo, po pravici zanimajo in pretresajo vesoljni katoliški svet. Bog daj, da bi se zopet letošnjo spomlad po teh Marijinih cvetlicah obilno dušnega sadú obrodilo med Slovenci!

Od rajnega slovečega slikarja M. Langus-a so dobiti še razne slike, tudi lepa podoba Matere Božje za majnikovo opravilo; vse po nizki ceni, pri gospodičinji Ani Langusovi na št. Peterskem predmestji št. 25.

Iz Stopič, 8. sušca. (*Poterdilo.*) Z veseljem Vam s tim poterdim prejem od Vas poslane cule obleke in 22 gold. 70 kr. v denarjih za naše Cerovške pogorelce. Bog plati! Molimo za Vas, za dobrotnike in za duše v vicah. Matej Jereb, župnik.

Iz Marija-Zvezde, 11. sušca. (*Poterdilo.*) Hvaležno poterjujem, da sem prejel 76 gl. in zopet 16 gl. 40 kr., nekaj „ad peragenda Sacra“ in nekaj milošenj za misijone, kar naj dobrotljivi Bog povračuje z naj bogatejšim nebeškim blagoslovom.

P. Bonaventura l. r., podprijor.

Blagočutna pobožnost sv. očeta Leona XIII se kaže kaj lepo v tem-le: Ko so obhajali 4. marca 5. obletnico svojega papežkega kronanja in 73letnico svojega rojstva, so prejeli prekrasne vence živih cvetlic. In glej, še tisti dan jih pošljejo v razne cerkve, da se postavijo pred podobo Matere Božje. Najlepšega pošljejo v cerkev Naše ljube Gospé presv. Serca, druzega k Materi Božji v kapelo pavlinsko, tretjega k sv. Mariji D. v Transpontinu, in četertega v cerkev Naše Gospé milosti pri angeljskih vratih.

Katoliško življenje v Zedinjenih deržavah se veselo razcvita. Novo katoliško vseučilišče v New-Yorku se prične skoraj zidati. Denarja v ta namen je že nabranega 5 milijonov frankov. Kako silno potrebna naprava in toraj radostno znamenje.

Iz Berbera se poroča angleškim listom, da je krivi prerok Mahdi v Kordofanu dal zapreti 8 redovnic in 7 redovnikov.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Prečast. g. župnik dr. J. Sterbenec 5 gld. — Neimenovan 2 gld. — Č. g. župnik Ant. Klemen 2 gl. — Č. g. Ign. Tavčar 10 gl. „za pirhe“. — Č. g. dek. kapl. Tom. Potočnik 2 gld. — Č. g. kapl. Ant. Kukelj 1 gl. — Č. g. župnik Mat. Frelih 5 gl. 47 kr. — Č. g. J. D. 4 gld. — Č. g. kapl. Fr. Marešič 2 gld. — Č. g. J. Klapšič 2 gl.

Za pogorelce v Košani: Milostni gosp. stolni prošt Jožef Zupan 50 gl. — Neimenovana dobrotnica 1 gl. — Č. g. kapl. Fr. Marešič 2 gld. — Pod naslovom: „Bog nas varuj časnega in večnega ognja!“ 5 gl. — Čast. g. župnik Ant. Čibašek v Ljubljani 5 gl. — Mekinski farani 6 gl. 38 kr. — Č. g. župnik Jan. Eder 2 gl. — Č. g. župnik Ign. Tavčar 5 gl. — Č. g. M. S. v R. 3 gl. — Pod naslovom: „Da bi nas Bog obvaroval časnega in večnega ognja!“ 1 gl. — Č. g. Tom. Potočnik 2 gl. — Č. g. kapl. Ant. Kukelj 2 gld. — Gospá Frančiška Šupevec 10 gl. — Iz Hrenovic po preč. g. župniku 6 gl. — Gosp. Peter Jurič iz Novega mesta 20 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz Blók 10 gl. (prejel preč. g. stolni župnik Ant. Urbas). — Kranjskogorski farani po č. g. župniku 14 gold. — Č. g. Fr. Marešič 11 gl. — Žirovci po č. g. župniku Jož. Vidmarji 20 gl. — Fara št.-Jernejska po č. g. župniku Jan. Ev. Vovku 30 gl. — Iz Hrenovic po preč. g. župniku 5 gl. — Č. g. J. Klapšič 2 gl. — Č. g. kapl. A. Kukelj 1 gl. — Po r. Mar. Bertoncelj 20 gl. — Oseba po č. g. J. Erkerji 1 gl. — Marija Rakar 1 gl.

Za novo kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Dobrotni gospodičini 5 gl. — Č. g. kapl. A. Kukelj 1 gl. — M. Z. 1 gl. — Neimenovana 50 kr.

Za cerkev v Boh. Bistrici: Č. g. Fr. Marešič 1 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Hrenovic po preč. g. župniku 15 gl. — Z Ljubnega 10 gl. — Neimenovana 50 kr. — Rotija Gogala 20 kr. — Iz Predoselj 16 gl. 32 kr. — S Podbrezja 20 gl. — Z Ledin 13 gl. 80 kr. — Iz Dobernič 40 gl. — Iz Polja 21 gl. — Iz Cirknice 48 gl. 38 kr. — Iz Toplic 15 gl. — Jerica 50 kr. — Iz Knežaka 7 gl.

Za misijon č. g. Val. Lah-a v Bosni: Iz Henovic po preč. g. župniku 3 gl.

Za redovnice presv. Kervi v Nazaretu pri Banjaluki: Pod naslovom: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo!“ 10 gl.

Za redovnike Trapiste v Marija-Zvezdi v Bosni: Pod naslovom: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo!“ 10 gl.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Pod naslovom: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo!“ 10 gl. — Iz Hrenovic po preč. g. župniku 3 gl. — Neimenovan 1 gl.

Za Bosno: M. Z. 1 gl.

Za sv. Očeta: Zbirka v frančiškanski cerkvi 24 gl. 33 kr. — Šmartin pri Kranju po preč. g. župniku J. Krašovicu 15 gold. — Iz Hrenovic po preč. g. župniku 5 gl. — Iz Zlatega polja 4 gl. — Iz Križ pri Teržiču č. g. duhovni pastir in verniki 5 gl. — Č. g. J. Klapšič 1 gld. — A. K. 5 gld.

Za sv. Detinstvo: Č. g. Blaž Petrič, župnik v Blagovici, 5 gold. — Č. g. Janez Rozman, mestni župnik, 20 gld. — Č. g. Fr. Boncelj 1 gl. — Iz Štange po č. g. župniku 1 gl. — Iz Istre 50 kr. — Iz Hrenovic po preč. g. župniku 3 gold. — Č. g. J. Kerčon, župnik v Predosljah, 7 gl. 73 kr. — P. h. V. 5 gl. 83 kr. — Iz Zlat. polja 24 kr. — M. Z. 1 gl. — Č. g. A. Keržič 10 gl.

Za varhe Božjega groba: P. h. V. 8 gl.

Za bratovšino sv. Leopolda: M. Z. 5 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. D. v L—h: Mislim, da je došlo pojasnilo in tudi „nervus“. Pozdrav! — G. B. v B.: Verlo dobro; bode se zgodilo. Hvala in veselo Aleluja! — G. J—č v Gor. L.: Zastran „Dan.“ naznanjeno odpravn. — G. J. Šr. v Don.: Naznanjeno odpravništvu in se bo vravnalo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 23. sušca 1883. List 12.

Leseni križ.

(*Nekaj za pirhe.*)

V Kolinu na Nemškem živela je pred nekaj leti sirota po imenu Katarina. Očeta je zgubila predno ga je poznala, mater pa, ko je imela 8 lét. Njeni sorodniki bili so sicer dobri, pa revni ljudje in so imeli tudi mnogo lastnih otrók. Zaradi tega niso mogli siroti pomagati. Neko nedeljo proti večeru gre ubožica v stolno cerkev, pred altarjem Matere Božje prav pobožno moli in vsa v solzah prosi Mater usmiljenja, naj jo ona sprejme v svoje varstvo ter pomaga, da dobí kje kako službo. — V molitev zatopljena zapazi ptujo gospó, ktera se ji bliža. Bila je pa ta gospá bogata vdova, ki je imela svojo graščino 4 ure od mesta Kolina. Pride tudi do Katarinke in ji pravi: Moje dete! Ti si zeló žalostna, kaj ti je, zakaj tako globoko zdihuješ? Moj Bog! odgovorí deklica, kako naj ne bom žalostna? Pred osmimi dnevi pokopali so mi preljubo mater, očeta pa še poznala nisem! Tako nesrečna in zapuščena ne vém, kam naj se obernem. Zato sem prosila Mater nebeško, naj me ona sprejme v zavetje in mi pripomore do kacega zaslužka. „Tvoja molitev je uslišana“, pravi na to dobra gospá; „pojdi z menoj, ti bom jaz odslej mati“. — Gospá je res vzela ubogo dete na svoj grad, dala jo je podučiti v vsih ženskih opravilih, ker ljubila je Katarinko kakor svoje lastno dete. Katarinka pa je skušala dobrotnici v vsem vstreči ter je pridno vbogala.

Zavoljo velike milosti, v kteri je bila uboga deklica pri svoji dobrotnici, pa se ni prevzela, kakor se to na svetu kaj rado zgodí. Marveč bila je po svoji ponižnosti in krotkosti vsem vaškim dekletom v izgled, in vsak, kdor jo je poznal, jo je posebno cénil. — Tako je živela 14 lét pri svoji dobrotnici, ktera je skerbela za-njo, kakor lastna mati za svojega otroka. Zato ni noben dan pozabila moliti za svojo dobrotnico in Boga zahvaliti za to, da jo je izročil tako skerbni materi. Ker pa je sreča opoteča in je ni sreče brez nesreče, prišla je tudi za to dobro deklico velika nesreča. Njena dobrotnica zbolí nevarno in je dolgo bolna. Katarinka ji streže neprenehoma, po noči in po dnevi je pri postelji svoje druge matere. Streže ji, kakor zamore le otrok streči svoji materi. Zato je bolna gospá mnogokrat rekla: Moj otrok, ti veliko storiš zavoljo mene. Moj lasten otrok ne bi mogel bolj za-me skerbeti. Ljubezen se sicer ne dá poplačati, toda spomnila sem se te vendar v svoji oporoki tako, da boš po moji smerti pošteno preskerbljena. Katarinka se je milo zjokala, ko je te besede čula, ter je prosila svojo dobrotnico, naj ne govorí več o smerti. Gospá pa je rekla: Ne jokaj, dobro dete! smert ni tako grozovita, kakor se zdí; ona je prijateljica, ki nas iz telesne ječe, v kteri kopernimo, oprosti ter nam odpre vrata v vse lepše življenje. — Glej, danes je ravno velika nedelja, ko je Kristus, naš Zveličar, od smerti vstal. Kako krasno je bilo njegovo telo, veličastno kakor solnce! Ta Jezus bo tudi moje telo obudil. Tam se bove zopet snidli. In če boš pobožno živela in čistost ohranija, videla te bom gotovo zopet pri njem, in skupaj bove brez ločitve.

Res, nekaj dni potem umerje dobrotljiva gospá. In ko so odperli njeno oporoko, bilo je brati: da zapustí Katarinki, ktero je za svojo sprejela, štiri tisoč goldinarjev, kteri so bili naloženi pri nekem kupcu v mestu Kolinu, in razun tega naj si zbere izmed dragocenosti in lepotičja, kar hoče in kar ji najbolj dopade. — Kako so zavidali sorodniki ranjce gospé srečno Ketarinko, kakor svoje dni bratje Jožefovi svojega brata! Nesamopridna Katarinka pa si ni zbrala pri razdelitvi dražčic ne zlatih perstanov, ne drage zavratnice, ne dragocenih biserov, ampak lesen križec, kterega je njena dobrotnica v bolezni in na smertni postelji v rokah deržala, prav pobožno poljubovala in s solzami ljubezni močila. To mi je najdražji spomin, rekla je dedičem, kteri so se ji zaradi tega posmehovali. Ta križ spominjal me bo na zadnje opomine, ktere so mi dajali moja dobrotnica, ko so jim že ustnice bledéle. Če bom nanj zaupala, ki visi na križu, ne bom nikdar brez tolažbe in pomoči. V zadnji uri ne tolažijo ne biseri ne dragi kameni, ampak edino le On, ki je na križu.

Po smerti svoje dobrotnice postala je Katarinka žena pridnega in poštenega vertnarja, s kterim sta prav srečno živela 5 lét. Nekega dne pa se pripetí, da je vertnar, ko je obrezoval drevje, prav nesrečno z drevesa padel, ter si pri tem zlomil desno roko. Ker mu je pa niso dobro vravnali, ni se mu več toliko zacelila, da bi jo mogel še kedaj rabiti. Tedaj ni mogel več delati, zapustiti je moral službo in tako je bil brez zaslužka. — Na poštév tistih 4000 goldinarjev pa, ktere sta imela pri kupcu naložene, kupila sta si zdaj v vasi majhno

hišico, ter si napravila malo prodajalnico. Da bi si zamogla blaga nakupiti, izposodila sta si pri bogatem kmetu v vasi tisoč goldinarjev. Ob tem sta tedaj živela.

Toda nesreča ni nikdar vgnana, pravi star pregovor. Tudi ta zakonska zadel je hud udarec in prestati sta imela silno težko poskušnjo. Kupec, pri kterem sta imela naloženih 4000 goldinarjev, prišel je na boben, in Katarinka zgubila je vso dediščino do zadnjega vinarja. Ko je kmet to zvedel, prišel je kakor besen v hišo, zmérjal in klel ter napovedal, da mu morata do velike noči posojeni denar verniti, sicer jima bo dal prodati hišo, hišno opravo in vse blago, kar ga imata.

Katarinka žalosti ni vedela, kaj bi počela; tuge in bridkosti ji hoče serce póčiti, ker ni ga imela prijatelja na zemlji, h kteremu bi se bila zatekla. Véliki teden se je približeval, in skerb in žalost prihaja vedno večji; pomoči pa le ni, dasiravno je z žalostnim možem in z otroci vedno k Bogu za pomoč klicala in molila. Velike sobote popoldne, ko so vsi šli v cerkev k vstajenju, Katarinka sama mora za varhinjo pri malih otrocih domá ostati. Vse duri pozapre, vzame v roke leseni križec, kterega si je bila v spomin po svoji dobrotnici izvolila, ter začne tako-le moliti: Moj nebeški Zveličar! v kako veliki potrebi sem; pa ni mi za-me, ampak za otročiče, ktere si mi dal. Serce mi poka; pa ne za-me, za svoje otroke te prosim. Oče! ako je mogoče, vzemi ta grenek kelih terpljenja od mene. — Za tem je nekoliko utihnila; čez malo časa pa se začne zopet ihteti in k Bogu klicati: Oh! jok in stok mojih otrok mi bo serce presunil. Ti moj Zveličar, ki si se s križa ozerl milostno na svojo Mater, Ti, ki si jo razveselil po svojem vstajenji, ozri se tudi na-me revno grešno mater in dodeli, da bo današnji dan vstajenja tudi za-me dan veselja. — Ko je to odmolila, zdi se ji, kakor bi se ji bil težek kamen odvalil od serca. Vstane prav vesela in hoče leseni križec zopet obesiti na njegovo mesto. Pri tem pa je zapazila, da se je na zadnji strani križca odluščil košček lesa in na tla padel. Vsled mnogih solz in gorkih rók, v kterih je križec deržala, je namreč lim odjenjal. Stopi tedaj k oknu ter pogleda, kako bi košček lesa zopet nazaj priterdila. Toda glej! iz križca zasveti prav svital žarek. In ko je bolj natanko si pogledala, zapazi, da je v lesenem križu znotraj mali križec z zelo imenitnimi in redkimi dragimi kamni in z zlatom okovan. Kako se je pri tem pogledu njen žalostni obraz veselja spremenil, ni mogoče popisati. O od smerti vstali Izveličar! zakliče, ti si mojo molitev zopet kar na mestu uslišal, sprejmi milostljivo te moje solze veselja v zahvalo! — Lahko si mislite, kako veseli so bili na vse to mož in že veči nekteri otroci, ko so prišli vsi žalostni in pobiti od vstajenja, in so slišali, kako milostno jih je Bog uslišal. Vsi so pokleknili na kolena ter se zahvalili dobremu Bogu. Z zlatom so plačali pri kmetu dolg in še jim je denara po verhu ostalo, ki so ga hranili za potrebe; leseni križec pa so si ohranili kot dragocen spomin, otrokom in otrok otrokom, da se še v poznih letih spominjajo velike dobrote, ktero jim je bil Bog v največji sili skazal.

Moli pa pošteno živi, dobri Bog
Rešil v hudih stiskah te bo iz nadlog.

Cvetica iz verta sv. Tomaža Akvinskega.

(V spomin o njegovem godu.)

Ta praznik, kterega je sv. kat. Cerkov obhajala 7. t. m., je posebne imenitnosti za ves kat. svét. Kajti ta dan se spominja sv. Cerkev enega svojih največih sinov (ki je bil rojen l. 1224, ali po drugih l. 1226 na gradu Roccasicca iz starodavne grofovske rodovine Akvinov v Kalabriji), spominja se najslavnišega redovnika iz družine sv. Dominika zraven pa velikanskega duha, ki se zaradi nenavadne razsvitljenosti zares lahko imenuje „solnce“ v sv. kat. Cerkvi.

Dne 7. marcija l. 1274 nekoliko trenotkov pred solnčnim vzhodom je otemnelo to svetilo; otemnelo je solnce, ktero je Bog bil postavil na obok svoje Cerkve, da bi razlivalo žarke svoje nebeške luči med širni svét — tisto jutro namreč je umerl sv. Tomaž Akvinski. Pri njegovi smerti, kakor piše star zgodovinar, se je svét tako stresel, kakor da bi se solnce ob jasnem dnevu hotelo pogrezniti v svetovnem prostoru.

Po vsej pravici so Tomaža Akvinskega primérjali že njegovi verstniki solncu, in dandanes se še primérja tej naj veči luči na nebu; zato slikajo njegovo podobo navadno s solncem na persih. Bil je pa tudi sv. Tomaž vedno, je in bode solnčna luč v kat. Cerkvi, če prav je telesno ta luč že pred 6 stoletji izginila iz pred oči svetá.

Sv. Tomaža Akvinskega so njegovi verstniki imenovali tudi vesoljnega in angeljskega učenika (doctor universalis, angelicus), papež Pij V pa so ga oklicali l. 1567 za učenika sv. Cerkve (doctor Ecclesiae). In kaj so sedanji sv. Oče storili z ozirom na orjaško učenost in svetost sv. Tomaža A.? Vsemu učenemu svetu je znana slavna okrožnica „Aeterni Patris“ od 4. avg. l. 1879, v kteri dokazujejo, kako potrebno je, da oživí po vseh kat. šolah modroslovje in bogoslovje v duhu in po načelih sv. Tomaža A. V naslednjem letu so pa v dan obletnice, ko je bila ta okrožnica izdana, ta veleväžni čin svojega apostoljskega delovanja venčali s tem, da so angeljskega učenika v posebni okrožnici razglasili za patrona vseh učilišč, akademij, licej, sploh vseh katol. šol.

Omenjeno je bilo, kolike važnosti je praznik sv. Tamaža A. za vesoljno Cerkev. Toda posebnega pomena je še za naučno mladino, in to z ozirom na učenost in na pobožnost; kajti sv. Tomaž A. nam je zapustil v vseh strokah vednosti neizmerne zaklade; iz njegovega sv. življenja odseva visoka svetost in globoka učenost. Zato je rekel o njem papež Janez XXII: „Kolikor je spisal sostavkov, toliko je storil čudežev“. V ponižnosti, čistosti in svetosti je teklo življenje angeljskemu učeniku, zajemal je vso svojo učenost tako rekoč iz zakramenta presv. R. Telesa; in ravno goreča ljubezen do Jezusa ga je prignala do verhunca modrosti. Zraven tega se je skerbno ogibal vsake priložnosti, ki bi mu utegnila duha motiti, ali učenje ovirati. V tem oziru nam je zapustil angeljski učenik prelép spominek, ki v 16 opominih kaže, kako je treba ravnati tistemu, ki hrepeni po modrosti in učenosti. Ta spominek je pismo, ktero je pisal novincu bratu Janezu na vprašanje, kako se mu je treba učiti. Prevod tega pisma, ktero nam ob enem kaže, kako se je naj večji školastik sam učil, podajamo danes vsem naučnim mladeničem; naj živé po navodih ali sami za-se, vsakter bo v tem navodu našel dosti primernih naukov za svoje okoliščine.

Omenjeno pisemce se glasi tako-le:*)

*) Sv. Tomaža A. pisava je prekrasna, pisal je v krepkih in jedernatih stavkih. Pri tem mu je treba prav malo besedi, da izrazi veliko globokih misli. Zato se tudi včasih težje umeva. To veljá posebno tudi o tem pisemcu. Zaradi tega smo pridejali pri večini stavkov pomen v oklepih po navodu Dominikanca J. Nazarija, ki je sv. Tomaža neumerljiva dela z opazkami pojasnil. Ta učeni redovnik je umerl 25. sušeca 1631 v Bononiji. Opazke za to pismo je starček pri 75 letih spisal. Gl. Fr. Thomas Esser: D. Thomae Aquinatis monita et preces. Viennae 1882.

Ker si me vprašal, v Kristusu predragi mi Janez, kako se ti je treba učiti, da si pridobiš zaklad znanja, podajam ti na to taki-le svèt: glej, da se boš deržal v početku malih potokov, ne pa precej podal se na morje, ker od lažjega se mora k težjemu prehajati. (Glej, da se ne boš koj s početkom s težkimi vprašanji pečal, temveč se jim po stopinjah bližal; znanje, ktero si zamoreš pridobiti o naj bolj prostih resnicah, te bode polagoma privedlo do znanja naj globočjih resnic.)

To je tedaj moj opomin, in tebi navod.

Ne prenagli se v govorjenji, pravim ti, in počasno stopaj v razgovarjalnico. (Lahko se človek v govorjenji pregreši, in vsakter greh, posebno pa smertni, ovira učenje že navadnih véd; koliko težje bo pa tak človek premišljeval o božjih resnicah. Razgovarjalnica — locutorium — je soba, v kteri je kedo o kakem predmetu učil, o kterem se je potem cela šola razgovarjala.) Vari čistost vestí. Pogoste molitve ne opuščaj. Samotna izbica naj ti bo zeló priljubljena, če hočeš, da boš vpeljan v vinski hram. (Prim. sv. Tomaža prelepe besede v njegovem delu: de modo confitendi et puritate conscientiae:

„Cella quasi coelum tibi sit, qua coelica cernas.
Hic legas, hic ores, mediteris, crimina plangas“.

Pax est in cella, foris autem plurima bella. — (Nebeški ženin ti bode razodel svoje skrivnosti, ko boš sam ž njim občeval.) Vsem se skazuj ljubeznjivega. (Sv. pisatelj ne misli tú, da bi moral mladeneč pri vseh svojih verstnikih iskati prijateljstva, da bi bil z vsacim prav domač, temveč opominja le, da učni mladenič naj skuša s pametnimi besedami, lepimi dejanji, dostojnim obnašanjem in odločno značajnostjo kazati se po vnanjem tacega, da bo ljub in spoštovanja vreden vsacemu, ki ž njim živi, naj si je ktere verste koli. Da ga pa nekteri po značaji od njega različni ne ljubijo, temveč sovražijo ali tudi z zbadljivimi besedami, sumničenjem, zasmehovanjem, obrekovanjem ali zaničevanjem zasledujejo: to v prejšnjem stavku izrečenemu pravilu ne oporeka. Kakor namreč sličnost kreposti in značaja navadno stvarja prijateljstvo (kar pravi sv. Tomaž), tako je tudi nesličnost in nasprotje med pregreški in krepostmi vir čertenju in sovraštvu.) Ne povprašuj preradovedno o dejanjih druzih. Človek se namreč pri tem v svojih mislih raztrese, kar gotovo učenja ne pospešuje.) Nikomur se ne delaj preveč prijaznega, ker prevelika prijaznost rodi zaničevanje in je povod, da se učenje zanemarja. (Zaničevanje sicer vterjuje ponižnost v človeku in množi zasluženje; toda če se preveč odkritega, preveč domačega, preveč prijaznega delamo komu, nam utegne to škodovati na dobrem imenu.) Saj že v Pridig. (41, 15.) se čita: „Skerb imej za dobro ime“. Dobro ime pa ne more nikomur koristiti, ako ne zaradi dobrega mnenja povzetega iz dobrega imena. Dobro mnenje pa se zgubí po vsacem neradnem dejanji, torej tudi po preveliki prijaznosti. Tako se tedaj poprešnje spoštovanje take osebe zmanjša zavoljo spoznanja slabih lastnosti dotične osebe, ktere je sama po svoji preveliki prijaznosti razodela.) V besede in dejanja posvetnih ljudi se nikar ne vtikaj. Izletov se nad vse ogibaj. (Umevaj: nepotrebnih.) Ne opuščaj, da bi ne hodil po potih svetnikov in vzornikov. (Premišljevaje življenje svetnikov in dobrih ljudi skušaj, da boš njihov izgled posnemal, kolikor mogoče.) Ne glej, od koga kaj slišiš, temveč vtisni si v spomin, kar kdo dobrega reče. (Ako te podučuje kdo, ki nima ravno obče znane učenosti, ali, če je n. pr. mlajši od tebe, ali ubog, brez telesne lepote, če ni bogato oblečen; ne zaničuj in zametuj zavoljo tega njegovega poduka, temveč premisli natanko, kaj je dotični izrekel, in ako vidiš, da je pravo govoril, ohrani si to v spominu.) Skerbi, da boš to, kar čitaš in, kar slišiš, razumel. O dvomljivih rečeh pozvedi gotovost. (Pazi, da spoznaš ne le temelj dotične resnice, temveč tudi posledice. To pa se zamore le s tem, če se človek uči po gotovem logičnem (umoslovnem) redu, in iz tacih virov, ki mu resnico popolnoma odkrijejo, vse dvome pa odstranijo. In kar boš mogel, shrani skerbno v orožnici svojega duha, kakor da bi hotel posodo napolniti. (Pripomočki k temu po besedah sv. Tomaža, ki jih na drugem kraji našteva, so: 1) skerbi, da spraviš to, kar si hočeš ohraniti, v gotov red; 2) to izsleduj s svojim umom globoko in pazno; 3) premišljaj pogostokrat o tem po versti; 4) na pamet se úči od početka. K temu bi se lahko še pridejalo, da naj se študira s svinčnikom v roci, t. j., naj se vselej poglavitni obseg in posebno dobre misli zapišejo. Kar je tako vzvišenega, da presega tvojo zmožnost, ne izsleduj. (Tu svarí sv. učenik pred racijonalízmom. Izsledovanje in učenje se mora namreč opirati na božje razodenje, in to naj se potem skuša tudi kot človeškemu razumu primerno dokazati.)

Če boš po teh stopinjah hodil, boš donašal obilno cveta in sadú v vinogradu Gospoda Sabaoth, dokler boš živel. Ako se bodeš tega deržal, boš zamogel to doseči, po čemer hrepeniš. Da si mi zdrav! —

Glejte, to je zlatoperesna cvetlica iz bogato okinčanega verta sv. Tomaža A. Preljuba naučna mladina! To cvetlico ti podajam v spomin godú tega svetnika. Glej, da ti nikedar ne zvéne, ne usahne; njena prijetna vonjava naj te vedno spodbuja, da se zvesto derži vodilnih naukov angeljskega učenika sv. Tomaža Akvinskega.

B.

Velika noč.

„Per crucem ad lucem.“

I.

Terpljenje.

O Golgota, o hrib terpljenja,
Dogodbe grozne tužni kraj!
Na tebi Gospodar življenja
Boruje s smertjo se sedaj.

V zemljó vsajen je križ visoki,
Na njem Mesija je pripét;
’z neštetih rán kerví potoki
Izmivajo vesoljni svet.

Mu venča ternje sence, čelo;
Pribiti udje so na lés;
Je lice sveto obledelo,
Ugaša mili svit očés.

O Jezus, kaj Te je nagnilo
Da stopil v jasli si iz nebés?
O Jezus, kaj Te je ganilo,
Da se pribiti daš na lés?

Ljubezen Te je pripeljala
Neskončna iz raja na zemljó;
Ljubezen grehe je oprala, —
Svet odkupila je s kervjó.

Smert iz ljubezni terdo skalo
Majala je: — al ti sercé,
O človek, merzlo bo ostalo?
Al terši si od skale té? —

II.

Vstajenje.

Veselja dan, o dan vstajenja,
  Ti kažeš nam spet grob odpert;
Zmagalec britkega terpljenja
  Odperl je grob, premagal smert.

Njegova moč zemljó pretresa,
  In sterla groba je zapáh;
Vojakom žar slepí očesa,
  Junák omamljen pada v prah.

O zmagi tej pekèl trepeče,
  Zgubila smert je britko moč;
Odpert od zdaj nam kraj je sreče,
  Zdaj ni več grozna groba noč.

Kot Jezusa, bo smert objela,
  Zakril bo temni grob tud' nas;
Pa prišla doba bo vesela,
  Tud' nam vstajenja pride čas.

Vesél pa bode dan vstajenja
  In srečen, bratje, tudi nam,
Ak nosimo zdaj križ terpljenja
  Na Golgoto za Jezusam.

Velika noč, o dan vstajenja,
  Ti ključ si nam nebeških vrát,
Zastava boljšega življenja,
  Pozdravljen bodi tisočkrat!

Janez Bilc.

Petere želje ljubezni.

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse.
  Ljubezen sladka! večni raj!
  Da želja se mi spolni zdaj:
  Bi dvignil z zemeljskih nižáv
  Tje do nebeških se višáv;
  Besede te bi vžgane b'le,
  Na firmament zapisane,
  Vse s čerkami orjaškimi,
  V daljavo krog leskečimi,
  Odsvitale dab' se z morjá
  Po dnevu; s sinjega nebá
  Po noči, naj zvezdni obod
  Jih kazal daleč bi povsod;
  Da njih lepote vsaki čas
  Iz bistrih vôd odséva kras;
  Z ognjeno žarko lučijo,
  Z ljubezni krepke vso močjó
  Ljubezen ta da oživí
  V njem, ki se svit mu zažarí,
  In vsak da za-Te ves goreč,
  Ljubezni svete plameneč,
  Od sladke pšice bi zadet
  Zaklical s serca glasno-vnet:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
  Da priti danes bi mi b'lo
  V vse kraje, rož'ce kjer cvetó,
  Na polje, v log, cveteči vert,
  Na pisan travnik razprostert,
  Vonjavo svojo kjer ljubó
  V daljavo zračno dihajo:
  Ob cesti širni na dolgost,
  Na vsaki prostor v širokost
  Bi pisal za cvetlicami,
  Za bistrimi vodicami,
  Na pések droben, zelen tlak:
  Da ljubim, sladki Te Zaklad!
  In zdaj če pride trop otrók,
  Pa vidi ta ljubezni lok,
  Ko terga cvetke v šopiče;
  In čez široko če poljé
  Mladenič pride, deklica,
  Ki čisto serce še ima,
  Cvetlice tergat urnih rók,
  Pa vidi ta ljubezni lok;
  In pride žena, mož spored
  Čez zlato polje križem svet;
  In pride starček snežnih lás,
  Pa vidi tega pisa kras,
  Če vidi vsak cvetlični lok,
  Se zakopan v pomèn globok
  Oberne zopet svojo pot:
  Ne znal bi sreče kam ne kod,
  Če naposled iz ust, o raj!
  Jim zadoní besed teh slaj:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
  Prestrašno rjove oroslan
  Preljute jeze v hrib in plan;
  Pečine grozno pad hrumí,
  Ko s silo z verha se derví;
  Še hujše v zračji grom bobní;
  Če šviga blisk, oblak verší:
  O da imel teh silni glas,
  Bi v sercu jaz sedanji čas!
  Visoko šel bi na goró,
  Pod milo višnjevo nebó;
  In tam bi rjul ko močni lev,
  Da s hriba v hrib bi šel odmev,
  In klical bi v široki svet
  V vsako kočo, hišo vnet,
  V kraljéve dvore vse lepé:
  Gorjé! o ljudstvo ti, gorjé!
  Če ljubit' Jezusa ne znaš, —
  Veselje v grehu le imaš!
  Tak neprestano lé in lé
  Razlégal bi se moj gorjé,
  Doklèr z vsakih pers bi glas
  Ljubezni se ne čul med nas:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
  Da bil bi drobna ptičica,
  Medenoglasna pevčica,
  Da pesmi čarodejne pel,
  Bi za-Te s tém vse serca vjél;
  Ki vnéle vsako bi sercé,
  Kot pšica ojstra v živce gre,
  Bi vžigale z ljubeznijo,
  Da vse vse Tvoje bi bilò;
  Čez gore doli ferfolél,
  Bi pesem sladko vedno pél:
  Ljubezen Bog je, sladki raj —
  Sercé, sercé Mu človek daj!
  Ne néhal peti bi tako
  Njim, ki čez morje plavajo,
  Gredo čez hrib zelen in plan, —
  Za vsaki narod vsaki stan,
  Veljakom v slavi, ki sedé,
  Al v šumi divje še živé;
  O Jezus! kak bi bil zavzét,
  Če videl zmagan ves bi svet,

Če serca vse ljubile bi
Le Tebe, Jezus ljubljeni!
Kdo dá mi radosti le-té,
Kdo spolni serčne mi željé? —
Vesel bi zletel do nebá,
Na zmage svete gledal tlà,
In radosten kako bi pél,
Če klical vsakdo bi vesél:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
O Jezus, daj mi ojster meč,
Da ž njim hitim na boj goreč,
Za Té, Preljubi moj! v napad
Za Té do svetih zmag grem rad.
Človeška serca bom lovíl,
Globoko v serca meč sadíl, —
V ta serca, ki ne ljubijo,
Moj Bog! Te radost angeljsko;
Ki za posvetno le goré
Ljubezen, in za grešno vse.
In slepe serca bi vedril,
Do dna svoj meč jim zakadíl,
Ki polne strašnih hudobíj,
So dušnih samó nemarnij;
Ki vsako uro dan in noč,
Ah! svetu, satanu v pomoč
Kovarijo zlobnost, gorjé,
Presladki Jezus, zoper Té!
Zato, daj Jezus, ojster meč,
Da ž njim hitim za Té plamteč,
Za Té, Preljubi moj! grem rad,
Za Té do srečnih zmag v napad.
Ne bom prej, Jezus, miroval,
Da bode vsakdo ranjen zval:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
Jaz revež! — ta ljubezni tir
Me goni, vžiga zmir in zmir;
Al reven sam sem le červič,
Brez Tebe ne premorem nič;
Očesa moj'ga Ti svetlost
In duše moje vsa sladkost!
Ne morem zmagati svetá,
Da se v ljubezni Tebi vdá!
Na nebu na vse zvezdice,
Po zemlji na vse rožice
Zapisal bi prav serčno rad,
Kakó Te ljubim, moj Zaklad!
Mi manjka groma silen zvok;
Al močne burje jók in stók;
Ni dano mi, da sladko pél,
Bi za-Te vsako serce vnél.
Ni dan mi meč, ki šel v napad
Za Té do srečnih zmag bi rad.
Pa nekaj še, Gospod, imam:
Sercé, ž njim ljubit' Te imam,
Zveličar moj! očesi dvé,
Ki vir solzic bogatih sté.
Sè sercem svojim ljubim Te,
Prelivam gorke sólzice,
Ker Jezus, mesto ljubljevan,
Si z grehom žaljen dan na dan!
O daj! prej smertno da zaspim,
Solzeč v ljubezni zgovorim:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!

Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
Sè sercem svojim ljubim Te,
Z očés prelivam solzice,
Ker ne, da bi Te ljubil bil,
Sem tolikrat hudó grešil.
O daj! naj, dokler tu živím,
Besede sladke govorím:
Ljubim Te, presladki Jezus! ljubim Tebe čez vse!
Ljubim, — ljubim — Te!

S. M. Bonavent. S.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Štirdesetdanski post gre h koncu, Oljska gora pa, kakor una zraven Jeruzalema, tudi nova v Ljubljani, dalje ostane. Toraj se tudi Jezusove bridkosti na Oljski gori ne morejo zastarati. Zato naj le še dalje sledí nekoliko tega premišljevanja po razodenjih Katarine Emerih.

Jamo okrog Zveličarja, pravi, je videla vso napolnjeno z groznimi podobami, gostili so se tam vsi grehi, vse hudobije, vse pregrehe, vse terpinčenja, vse n e h v a l e ž n o s t i ljudí, ki so Sinu Božjega po njegovi človeški natori strahovito stiskale. Potem pa smertne strahote, človeške natore boječnost pred velikostjo terpljenja, ki je potrebno za spravo človeštva. To je Njegovo človeško natoro tako stiskalo in pretresalo, da se je opotekal, roke sklepal. Bridkostni pot Ga je oblival. Derhtal je, tresel se je. Ves je bil v obraz prepaden. Nekako o poli enajstih po noči je grozovitno zdelan s težavo prišel k aposteljnom, ki so bili tudi sami od strahú in skušnjáv vsi trudni pospali. Zbudil jih je z očitanjem: „Simon, ali spiš. Tedaj niste mogli ne eno uro z menoj čuti?“ Bil je tako zdelan in spremenjen, da bi Ga ne bili poznali, ako bi ne bil z navadnim, njim dobro znanim sijanjem obdajan. Janez Ga je prašal: „Učenik, kaj Ti je? Ali naj druge učence pokličem, ali naj bežimo?“ Gospod je odgovoril: „Ako bi tudi še enkrat tri in trideset lét živel, učíl in ozdravljal, bi to ne bilo dosti, storiti to, kar mi je do jutri spolniti. Ne kliči osmerih!“ Povedal je tudi zakaj da ne. Ker namreč bi ne bili zmožni tega prenesti, v skušnjavo bi prišli in omahovali. „Vi pa“, je pristavil, „ste videli Sinú Človekovega v Njegovem spremenjenji, vidite Ga toraj v Njegovem otemnjenji in popolnem zapušenji. Toda čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo: duh je voljan, pa meso je slabo.“ Govoril je silno užaljen še več, in bil je pri njih nekako četert ure.

Jezus se nato v zmeraj veči žalosti podá v duplino nazaj; aposteljni pa so za njim roke stegovali, se jokali, bridkostno prašali: „Kaj je to? kaj se z Njim godí? Ves, je zapušen!“ (Pač so se spolnovale prerokovane besede: „Pastirja bom udaril, in ovce čede se bodo razkropile“.) Aposteljni so zagernjeni na glavi začeli moliti v silni žalosti; potem pa zopet pospali. Drugi osmeri aposteljni pa, ki so bili ostali pri vhodu, niso spali; Jezusova bridkost pri vsih pogovorih ta večér jih je delala silo nepokojne, potikali so se po Oljski gori, da bi se po kacih kotih poskrili.

Marija je bila od zadnje večerje odšla z drugimi ženami v Marija-Markovo hišo, v velikih skerbéh pa je pozneje s prijatlicami prišla pred mesto, da bi kaj zvedila o Jezusu. Ondi so k nji prišli Lazar, Nikodem, Jožef Arimatejic in nekteri sorodniki iz Hebrona. Ti so skušali Marijo tolažit, ker opraševali so eni pri farizejih, če je kaka nevarnost za Gospoda; pa niso nič slišali. Rekli so tudi, da tako blizo pred praznikom pač ne bodo Gospoda napadli. Niso namreč nič vedili o Iškarjotovem izdajstvu; Marija pa jim je povedala, kako je bil Iškarjot zbegan poslednje dni, kako je bil obednico

zadnje večerje zapustil, in gotovo da je odšel zarad izdajstva. Tudi je pravila, kako ga je velikrat svarila, da je sin pogube. Svete žene so se nato vernile v Marija-Markovo hišo.

Jezus se je bil vernil v duplino in je z nezmérno ponižnostjo molil k nebeškemu Očetu. Nova vojska je šla memo Njegove duše. Pristopili so angeli in razgrinjali so pred njegovo dušo nalogo in obseg zadostivnega terpljenja v veliki versti prikazen. Pokazali so vso lepoto človekovo kakor podobo Božjo pred grehom; kazali so pa tudi vso človekovo ostudnost in pogreznjenost po grehu. Kazali so, kako vsak greh izhaja iz pervotnega greha, pa kolik grozen je pomen in bistvo vsega grešnega poželenja, kako strašno greh zdela vse dušne moči in oskruni vsega človeka. (Naj le kdo sam opazuje grozno spačenost in razdjanje človeka, kteri je začél grehu služiti!) Kazali so pa tudi angeli bistvo in pomen vsih kazen in muk, ki so grešnemu poželenju vštric. Katarina še obširniše piše, kaj vse je Zveličar za zadostovanje na-Se jemal, in pravi, da noben jezik ne more izreči, kolike strahove in bolečine je čutila duša Jezusova vsled teh podob zadostovavnega terpljenja.

V Sarajevu, 15. sušca. Dolgo časa Vam nisem pisal. Zato moram danes nekoliko novic od nas priobčiti. — Ne vem, sem li omenil kterikrat ali ne, da (tako zvani) „pravoslavni“ zmir odločnije in splošnije imenujejo sami sebe „srbi“. Govori se le o „srbski cerkvi“, o „srbskem jeziku“; „srb“ ali „pravoslavni“ (hriščanin, vlah), to je isto. Vera se je z narodnostjo v jedno zlila, zato je razkol med katolici in njimi jako širok in viden. Pa tudi za Avstrijo mnogi niso odveč vneti, kar se iz marsikterih dejanj pokaže.

V Sarajevu se njihova „cerkva“ vterjuje; skerbi se za boljo vpravo in bolji poduk njihovih duhovnov. Metropolit ima sedaj svoje četiri savjetnike: dva sta iz Bosne, dva iz Slavonije. Pripravljajo se, da se zida semenišče njihovo. V ta namen je vlada dala nad 300.000 gld.; prevzvišeni baron Nikolić je poklonil 500 gld. za kapelico semeniško, a preosvešteni gospodin metropolita daroval je lepo zemljišće, ki je uro daleč od Sarajeva ob reki Bosni in blizo železnice. V Sarajevu samem dobila je velika cerkev njihova lepo uro; to je perva javna ura, ki po naše kaže. Turci imajo dve javni uri v visocih stolpih, a kažejo čas in bijejo ure po njihovem štetji.

V Sarajevu se naseljuje zmirom več avstro-ogrskih judov. Od nekdaj so tukaj španijolski judje. Nosijo se povsem po bosanki, govoré hervatski in svoj španijolski jezik. Novi naseljenci ž njimi niso v nikakovi zvezi. Imajo svojo sinagogo in svoje predstojništvo. Predstojnik je Löwy, bogat pivarnar; perovodja Weiss, ki se je zarad ženitbe pojudil. Naj bogateji pa, mislim, je Javor; on je nakupil veliko število hiš Sarajevskih; stanarina mu nosi toliko, da more vsak mesec nekaj novih nakupiti. Pravijo, da je to dobro znamenje gledé napredka in zboljšanja in varnosti gmotnega stanja.

Pa tudi katoličani počasi napredujemo. Le škoda, da nas je malo in da smo naj siromašniji. Kar jih pride iz Avstrije, se le prerado pokaže, da pogosto niso dosti vredni. Kadar je kak kerst ali ženitba, ali pogreb, zvem za nje.*) Pa rojenih Sarajevčanov je kaj malo. Iz Hercegovine in Dalmacije so se sem naselili, po največ so sedaj drugi ali tretji rod tukaj. Da bi Vi videli, kakova so njihova stanovanja! Čudim se, da morejo živeti. Pa so jim tudi otroci dosti slabotni, stergani in bledi. Najlepši, zdravi, živi in rudeči otroci so turški. Letos jih je za kozami veliko pomerlo.

Usmiljene sestre se pripravljajo zidati novo, veče in vgodnije poslopje od sedanjega. Prostor so kupile vlani. Sedaj se jim ponuja še ena hiša z vertom tik vlani kupljenega prostora. Mislim, da se bodo mogle pogoditi. Jako so dobre in marljive. Narod jih imenuje „bele sestre. (Konec nasl.)

Iz Adrijanopola, 14. sušca 1883. (*Poterdilo. Ondotne zadeve.*) Dvoje poslednje pisanje sem prejél.... Denar je dolgo časa ležal na pošti v Carigradu zarad nekih nenavadnih okolišin; k temu pa še moja bolehnost; naprej le gre, pa počasi.*) Zdaj pa vsi z naj veči priserčnostjo naznanjamo zahvalo za sto osem in štirdeset (148) poslanih gld. a. v. in želimo prav srečne in blage velikonočne praznike!

Ne le samo zarad svojega razdjanega zdravja, ampak tudi zarad okolišin, ki niso brez tehtnosti, bom zapustil misijon prej ko moč. (Ne mara je kako povišanje v nastopu; pa ta gospod sam od sebe nikoli noče kaj dobrega povedati. Vr.) V mojo tolažbo je misijon v polnem napredovanji. Celo sv. Oče sami so za našo šolsko napravo vstanovili 6 vstanov po 500 frankov, to se pravi, za zderževanje šesterih učencev. (Nov dokaz, kako se sv. Oče Leon XIII pečajo za Slovéne.) Dobri izgled Njih Svetosti je našel že posnemavcev.

Po gorečnosti in ljubezni častitih gg. duhovnov iz ljubljanske škofije si je misijon kupil znatno zemljiše, ktero se je preteklo leto „nolens volens“ moralo skoro za polovico razširiti; zakaj sicer bi si bili turški begovci iz bulgarske knežije v precejšnem številu nakupili te zemljiša, ki so zamotano z našim posestvom staknjene; v tem primérljeji pa bi se prava nesreča bila naredila našim kmetom in za nas neprijetnosti in pravde.

Na moje mesto (kot predstojnik očetov vstajenja Kristusovega v Adrijanopolu) pride pater, ki v Ljubljani ni čisto neznan, namreč, véliki oskerbnik (generalprokurator) Valerijan Prsedoski. Zdaj je že v Parizu; od tam pride na Dunaj, kjer se imava sniti, se pogovoriti in za misijon kaj storiti. —

Oziroma na tiskarno se smé reči, da poslednjič je zdaj vender že pričela delati. Pri Turkih se pravi „javaš“**) počasi. Pismeno dovoljenje od ministerstva iz Carigrada imamo že davno, ali od todne vlade ga še nimamo v rokah. — Moj katekizem so sprejeli v cenzuri. V tem tiskamo jutranje in večerne molitve za našo hišo. Dovoljenje ministersko nam daje pravico, samo šolske in cerkvene knjige na svitlo dajati.) Z „javaš-em“ pa se bode vender dospela do namena oziroma na perijodišk list (časnik).

Moj namen je, precej po drugem velikonočnem prazniku skoz Sofijo odriniti na Dunaj. Na popotvanji v Rim bodem zaupljivo imel radost, da se vidimo.

P. Tomaž Brseska,
superijor redovnikov vstajenja J. Kr.

Gorica. Zgubili smo tedaj zopet enega naših slavnih rojakov na visoki stopinji. Ta zguba, dasiravno so bili blagi ranjki že v visoki starosti, je Slovence močno pretresla. Sej kdor koli je ranjcega bolj na tanko poznal, je vedil povedati o njih priljudnosti, postavnosti in blagoserčnosti. Kakor so bili sploh gostoljubni, so še posebno bili veseli in dobre volje, kadar je kak rojak iz Kranjskega jih prišel obiskat.

Bili so ranjki do zadnjega tako terdni, da so vse

*) Sej so tudi v Lj. taki nezarobljenci, da se pri svojem novem duhovnem pastirji še ne oglasé ne, ko pridejo v duhovnijo, dasiravno je to dolžnost. Vr.

*) Poslanje je šlo od tod 13. pros. t. l., nekaj kot razne misijonske milošnje, nekaj za intencije. Vr.

**) Ne mara bodemo to besedico skoraj čitali v kakih slov. listih za slovensko, kakor n. pr. „baš“ in še kake druge „ciganke“.

voje glavne opravila sami zverševali. Poslednje véliko djanje je bilo še pred kratkim posvečevanje novega Poreškega škofa prečast. gosp. Al. Zorna. O najzadnjih dnevih to-le naznanujejo: Teden pred smertjo so se čutili prevzvišeni nekako trudni in so ostali nekaj dni v postelji, potem je bilo zopet vse navadno. V četertek (ko so potlej v soboto umerli) so podpisali še predložene liste. V petek niso vstali, hrano so navadno še uživali. Popoldne jim je besedo zaperlo; bili pa so še pri zavednosti, in podelili so jim sv. poslednje olje. Zjutraj o poli petih so svojo dušo mirno Bogu izročili. Ték življenja je bil ob kratkem ta-le: Rojeni so bili 8. listop. v Radolici na Gorenjskem, šolali so se v Ljubljani; mašnik posvečeni 23. kim. 1821; potem se učili za dr. sv. pisma v Avguštineju na Dunaju; po kratken naslednjem pastirovanji so postali profesor Sérne v ljubljanskem semenišu, naslednjič duhovski tabernijalni svetovalec v Terstu, potem dvorni svetovalec pri naučnem ministerstvu na Dunaju. — 18. listop. 1854 so bili imenovani nadškof v Gorici in posvečeni v Ljubljani po ranjc. škofu Ant. Alojz. Volfu 3 mal. serp. 1885, potem ko so bili 23. sušca poprej od papeža poterjeni. Dan po posvečenji so prejeli „pallium“, znamnje nadškofovske oblasti; 24. mal. pa so jeli zverševati svojo oblast v Gorici. L. 1863 so postali tajni svetovalec presvitl. cesarja; 1869 dobili veliki križ sv. Leopolda. 1871 so obhajali 50letnico svojega mašništva, 1880 škofovstva 25letnico. Posebno znamenito djanje njihovo je vstanovljenje mladenškega semeniša v Gorici z imenom „Andrejevišče“ l. 1858.

Pokopani so bili v torek, 20. t. m. Vodili so veličanski sprevod premilostni Teržaški premil. gosp. škof dr. Janez Glavina. Med drugimi velikimi gospodi je bil pričujoč tudi ljubljanski predsednik pl. gosp. Andrej Winkler, Gg. kanonika pl. Henr. Pavkar in Ant. Urbas sta iz Ljubljane zastopala duhovsko stran. Silovito množice ljudstva iz vsih stanov so bile pričujoče. Bog daj preblagemu gospodu nadškofu večni mir!



Pervostolni kapitel goriški naznanja z žalostnim sercem v svojem in vse nadškofijske duhovščine imenu, da so prečastiti in občeljubljeni viši pastir, Nj. Prevzvišenost Gospod

dr. Andrej Gollmayer,

knez-nadškof goriški in pervostolnik, c. k. tajni svetovalec, veliki križnik Leopoldovega reda, domači prelat Sv. Očeta, papeževega Sedeža pristojnik itd. itd.

po kratki bolezni, prevideni s ss. sakramenti za umirajoče, dne 17. marcija t. l. ob $4^1/_2$ zjutraj v 86. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspali.

Truplo prevzvišenega kneza bode dne 19. t. m. v nadškofijski dvorani izpostavljeno. Svečani pogreb bo v torek, 20 marcija ob 9. zjutraj. Po mertvaškem opravilu v Veliki cerkvi ponesejo prevzv. ranjcega v kapelo na starem pokopališči.

N. V. M. P.

V Gorici, 17. marcija 1883.

Listek za raznoterosti.

Za veliko noč. Veselo Alelujo v milosti Božji vsim blagim sodelovcem in čitateljem „Zgod. Danice“, posebej dobrotnikom „dijaške kuhinje“! Tudi serčno čestitanje vsim mnogim Jožetom za god! Vr.

✠ **Anton Bartol,** prav marljiv učenec iz druzega lat. razreda, je po hudem vratnem vnetju (difteritis) 15. t. m. umerl, previden s ss. zakramenti; naj se ga učenci in znanci blagovoljno spominjajo v molitvi.

V Zagrebu je v četertek pred cvetno nedeljo učeni jezuit dr. Nikola Nilles pričel duhovne vaje za čast. duhovstvo. Obhajale so se v dvorani nadškofove palače.

Ravnatelj pri redovnicah sv. Magdalene na Josipovcu je postal podarcidijakon. g. Jos. Šavor; dosedanji vodnik g. Al. Boroša dobí zopet službo v nadškofiji.

Z Ledin, 12. sušca. S preserčno zahvalo v imenu pogorelcev na Gorah poterjujem, da sem zopet prejel po preč. vredništvu „Zg. Danice“ nabranih milodarov 92 gl. 70 kr. za pogoriša pri sv. Magdaleni, ter jih bom nemudoma med poškodovance vestno razdelil. Naj Bog vsim miloserčnim dobrotnikom stoterno poverne! Prelepa hvala za trud in skerb pri nabiranji in dopošiljevanji tudi Vam! *Jan. Demšar*, župnik.

Iz Gorice, 20. sušca. Pogreb prevzvišenega knezonadškofa Andreja Golmajer-ja bil je v torek v Gorici prav slovesen. Pokopal ga je mil. gosp. Glavina škof teržaški. Vdeležba duhovščine velika pri vsem slabem vremenu. Ces. namestnik iz Ljubljane Winkler, in druge oblastnije zastopane.

Iz Solnograda, 7. sušca. (*Poterdilo.*) Hvaležno poterjam, da sem po čast. vredništvu „Zgodnje Danice“ iz Ljubljane za naj potrebniši misijone v Kini prejel 43 gl. denara. Za vodstvo brat. v razširj. sv. vere:

P. Edmund Hager, O. S. B.

Žalosten in vesel prizor iz nove francoske šole. Katolišk časnik mesta Blois-a pripoveduje, da se je v neki novi šoli, kjer je predkedaj šolska sestra jako vspešno podučevala, zdaj pa novodobna učiteljica nadaljuje, raznel tak-le boj med učenkami in učiteljico:

Učiteljica napové branje iz šolske knjige Pavla Berta (ki je v Rimu prepovedana). Vse učenke odločno nasprotujejo, rekoč, da nikakor nočejo brati prepovedanih bukev. — „Kdo pa vam prepoveduje te bukve?“ pravi učiteljica. — „Naša vést“, odverne neka deklica. — „Pa vaša vest vam ukazuje, da vbogajte svojo učiteljico“, povzame novodobna odgojiteljica. Nato odgovorí druga, posebno modra deklica: „Pripravljena sem vas vbogati v vsem drugem; toda če mi kaj zoper božjo voljo zapovedujete, ne bom storila“.

Učiteljica poskuša na novo, pa zastonj; mala armada se derží hrabro. „Že dobro“, pričue nejevoljna učiteljica, „če nočete brati, boste pa poslušale“. — „Gospá“, odgovorijo deklice, „iz slabih bukev poslušati branje je ravno tako prepovedano, kakor brati“.

Vendar učiteljica prične brati. Brati je bilo lahko, ali vsiliti poslušanje?... Vse deklice si z obema rokama tiščijo ušesa; vkljub temu učiteljica le bere, in otroci se delajo siloma gluhi njenemu glasu. Tako se péha celo uro brez vspeha, ter vidi, da tako ne pojde, in odneha.

Drugi dan in naslednje dneve ni srečniša. Premagana po tolikem nasprotji, pravi, da bo naročila druge bukve. In res, nekaj dni pozneje jim ponuja Gréville-ovo knjigo. Vse deklice se spet berž oglasijo, da tudi ta knjiga je tako prepovedana, kakor prejšnja, — da je ne

bodo ne brale, ne poslušale. In učiteljica, po skušnji izučena, noče pričenjati nadaljne vojske, otročičem obljubi preskerbeti drugo knjigo.

Že se vidi, da možata beseda vnetih škofov francoskih kaže dober sad. Po mnozih krajih se tudi oglašajo starši zoper brezverske šole.

Rudečkarji pod raznimi imeni strašijo prebivalstvo, in zlasti velikaše, po Laškem, Francoskem, Ruskem. Tu pa tam se zgodi kaka grozovitost po teh obsedenih ljudéh. Zato, pravijo, se razne vlade dogovarjajo, kako bi skupno zatirale to hudo razsajanje; toda previdni so že dostikrat povedali, da vse bo le malo pomagalo, dokler je papež jetnik, dokler se Cerkvi z raznimi postavami, zlasti šolskimi, roke vežejo. — Dobro znamnje je tudi, da je mnogo preganjani Mermillod zdaj postal Lozanski in Genevski škof na Švicarskem. To se je moglo zgoditi le po zedinjenji švicarske zvezne vlade s sv. Očetom, in to kaže, da se tudi v Švici stanje na boljše obrača, kakor na Ruskem, in tako se moč prekucuhov manjša. (Le genevski (Genf) kalvinarji se neki branijo za škofa spoznati Mermilloda.)

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

26. sušca. Velikonočni ponedeljek. S. Emanuvel. — 27. S. Janez puš. — 28. S. Marija Egipčanka. — 29. S. Ciril dijak. — 30. S. Kvirin. — 31. S. Baibina. — 1. mal. travna. Bela nedelja ali perva po vel. noči. S. Hugon.

V molitev priporočeni:

Deklica bolna, ki želí na priprošnje lj. Gospé presv. Serca, sv. Jožefa in sv. Antona Padv. pomoči v nekterih zadevah, posebno da bi imela priložnost bolj pogosto in vredno prejemati ss. zakramente. — Neka družina se prav živo priporočuje Naši ljubi Gospéj presv. Serca, sv. Jožefu, sv. Frančišku Ksaveriju in sv. Antonu Padv. v telesnih stiskah in nadlogah za rešenje in pomoč. Usliš. se naznani. — Mati priporoča svojega sina Naši ljubi Gospéj presv. Serca in sv. Jožefu za darove sv. Duha, da bi bil v dobrem stanoviten in zvest delavec v vinogradu Gospodovim. — Mati in hči, da bi jima ljubi Bog iz Jezusovega Serca, na priprošnjo Naše ljube Gospé presv. Serca, sv. Jožefa in sv. Frančiška Indijanskega pomagal iz prav velike in silne zadrege in stiske, v kteri ni nobene druge pomoči pričakovati. Zahvala se po „Zgod. Danici“ naznani. — Deklica prav živo priporočena v bratovsko molitev, da bi jo ljubi Bog na priprošnjo naše ljube Gospé presv. Serca, sv. Jožefa in angeljskega mladenča sv. Alojzija rešil iz grešne priložnosti, s ktere je nobena človeška pomoč ne more rešiti. Če bode prošnja uslišana, se zahvala po „Zg. Danici“ naznani“. — Žena priporočuje terdovratnega moža za spreobernjenje. — Žena priporočuje svojega že delj časa hudo bolnega moža za zdravje —

Zahvala:

Po priporočilu k N. lj. G. sem bila popolnoma obvarovana velike nevarnosti, ktere sem se bala; zato bodi tisučkrat češena N. lj. G. presv. Serca!

Marija Klemens.

Razgled po svetu.

Francosko. Pisma Italijanov, v Parizu bivajočih, zelo mračno popisujejo ondotne okolišine. Premnoge tuje družine zapuščajo Pariz.

Kakošno oliko imajo pogani! Deset novih misijonarjev pojde te dni iz Pariza v Indijo in Kino. Preden odidejo, se obhaja še slovesna maša kakor za slovó. — V neki sobi tistega vstava, kjer se odgojujejo misijonarji za tuje dežele, je videti več spominov zadevajočih dotične misijone. Med drugimi je videti z živimi kineškimi barvami naslikana podoba, ki kaže mučeništvo škofa Barie-ja, apostoljskega vikarija v Tonkinu, obglavljenega l. 1862. Mučenec je odgaljen do pasa; na strani mu je rabelj, ki derží okervavljeno sabljo. Dvanajstkrat je zamahnil, preden je končal nesrečnega škofa. — Druge podobe kažejo zadavljenje. Na Kitajskem se to mučenje verší z neslišano neusmiljenostjo. Mučenca položijo na plahto in ga razpnejo, potem mu denejo verv okrog vrata in trije vojaki stojé zraven njega in nategujejo po „taktu“. Gospod Venard je bil tako umorjen. Podoba ga kaže ležečega na štorji, ktera je pregernjena z njegovim oltarnim pregrinjalom; štirje rabeljni mu režejo mesó z života kos za kosom, začenši pri perstih na rokah in nogah. Ko mu porežejo vse ude (rabeljni se s tem mučenjem mudijo po tri ure), Kitajci slednjič raztergajo truplo na 4 strani, eden mu izterga serce in ga žre, med tem ko drugi ližejo kline svojih sabelj. — To strahoto naj prevdarjajo tisti psevdo-liberalni divjaki, kterim je vse eno vera, ali pa poganstvo, — ali pa se še v poganstvo nazaj želé!

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. župnik Anton Tavčar 5 gld. — Č. g. župnik Al. Starè 5 gld. — L. D. 20 kr. — Neimenovan 25 kr. – G. A. St. 1 gld.

Za pogorelce v Košani: Z Rudnika po č. g. župn. 3 gld. — Pr. kan. g. dr. A. Čebašek 8 gld. — Č. g. Valentin Skul, župnik pri sv. Jakobu na Savi bivši kaplan v Košani 5 gld. — Pr. g. J. M. 5 gld. — Č. g. župnik Anton Tavčar z Rake 10 gld. — Č. g. župn. Bl. Vomberger 4 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Fara Rova 4 gld. — Pr. g. J. M. 2 gld. — Polhov gradec po č. g. očetu 28 gld. — Z Grada po č. g. župniku g. Razboršku 4 gld. 54 kr. — Neimenovan 1 gld. — Po č. g. Erkerji neka dobrotnica 1 gld.; neka gospdč. 2 gld. Katarina Pogačar 3 gld. — F. L. 1 gld.

Za novo kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana 1 gld. Č. g. B. 1 gld.

Za Božji grob v Jeruzalemu: Č. g. B. 1 gld.

Za sv. Očeta: Polhov gradec po č. g. očetu Jak. Fadat-u 28 gld. — G. A. St. 2 gld. — Pr. g. J. M. 3 gld. — Fara Rova 1 gld. 50 kr. — Pr. g. J M. 3 gld.

Za sveto Dedinstvo: Z Rudnika po č. g. župniku Greg. Jakliču 30 gld. — Fara Rova 1 gld. 50 kr. G. A. St. 2 gld.

Za kat. rokodelce: Fara Rova 1 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu. Fara Rova 1 gld.

Za Bosno: Fara Rova 1 gld. 50 kr.

Za južno-afrikanski misijon: Fara Rova 2 gld.

Za misijone v Aziji: Fara Rova 1 gld. 50 kr.

Za Amerikanski indijanski misijon: Fara Rova 1. gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. B. na B.: Vse vravnano. Pozdrav! — Gosp. F. G. v J.: Prav zelo razveselili; Bog daj zato prav vesele praznike in obilno srečo v vsih okolišinah! — G. v K.: Hvala in vesele praznike vsim! — Omenjeno prosimo. —

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 30. sušca 1883. List 13.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

7. Blaženi Herman Jožef.

(Konec.)

Drugikrat se odtegne od svojih malih tovaršev, ki so se šli igrat in gre raji v cerkev. Za to premagovanje je bil poplačan z veliko lepšim veseljem, kakor je otročja igra. Ko gre po cerkvi proti koru, zagleda presveto Devico visoko v zraku. Pa ni bila sama, bila sta pri njej tudi njeno božje Dete in sv. Janez, ki sta se radostno igrala. Hermanček to videti, obstane in se ne more dovelj načuditi. Nepremaknjen se ozira kvišku in v sercu čuti nepopisljivo veselje. Naenkrat zapazi, da ga Marija z roko vabi in ob enem tudi zasliši besede: „Herman pojdi sem gori k nam!“ Deček odgovori: „Kako morem k Tebi priti, saj je kor zapert in lestvice nimam, da bi mogel gori dospeti“. Na to mu reče Marija: „Le poskusi, če ne pojde? jaz ti bom podala roko in ti pomagala.“ Precej ponudi Herman svojo roko in Marija mu stegne svojo naproti in kmali je pri njej v višavi. Zdaj pa mu začne serce hudo tleči, boji se in sramožljivo pobesi oči. Marija mu prijazno reče: „Nič se ne boj, smeš brez skerbi se tudi igrati!“ Herman se oserči in začne igrati z malim Jezusom in Janezom, in Marija jih veselo gleda. Ko so se že dolgo igrali, mu Marija spet nazaj doli pomaga. To presladko radovanje se je pozneje za Hermana še večkrat ponovilo.

Večkrat je moral Herman tudi v merzlem času bos hoditi, ker mu niso mogli ubožni starši čevljev napraviti. Enkrat pride v zelo hudem mrazu bos v cerkev molit. Marija ga vpraša: „Herman, zakaj pa bos hodiš v tako hudem mrazu?“ — „Čevljev nimam“, odgovori ljubeznjivi deček. Tedaj mu reče Marija: „Pojdi k onemu kamnu, tam boš našel toliko denarja, da si čevlje kupiš“. Deček gre gledat, zaupljivo prizdigne kamen, ki mu ga je bila nebeška Kraljica pokazala, in res najde denar in ga radostno pokaže svoji veličastni Dobrotnici. Marija pa mu pravi: „kolikorkrat boš zopet v potrebi, le še spet pridi na to mesto, in našel boš, kolikor potrebuješ; pa zaupljivo moraš iskati“.

Tisočkrat se zahvali Herman svoji predobri Materi za toliko dobroto, in dela, kakor mu je bila rekla. Kolikorkrat je v potrebi, — pa le takrat, kadar je res v veliki potrebi — gre iskat in najde potrebni denar. To čudo ne ostane dolgo skríto. Kmali zvedó še drugi otroci, da pod nekim kamnom denar dobiva. Zdaj hitijo tudi v cerkev in molijo in čakajo in iščejo, pa za nje ni nikjer denarja, ker tudi oni nimajo tiste ljubezni, pobožnosti in zaupljivosti do Marije, kakor preblagi Herman.

Iz njegove mladosti pripoveduje se še ta-le čudež. Nastal je bil ne daleč od njegovega stanovanja velik požar v mestu. Mnogo hiš je bilo že v plamtečem ognji. V sredi med gorečimi hišami pa je stala cerkev, ktere se ogenj ni lotil, čeravno so blizo okrog nje velikanski plameni švigali. Vsi ljudje so stermeli in kazali drug drugemu ta čudež. Ko pa se tudi Herman tje ozre, zagleda Jezusa Križanega nad cerkvijo; in ko še dalje opazuje, zagleda ga še na več drugih straneh, kamor je veter ogenj nagibal in je bila nevarnost veča. Pa dobri otrok se ni le čudil temu, da Jezus varuje svojo hišo, ampak spoznal je v tem tudi najlepši nauk za dušno življenje: da namreč tudi človeka, ki je tempelj Božji, nihče ne more tako gotovo obvarovati vseh grešnih nevarnosti, kakor križani Jezus. — Njega je tedaj treba vedno imeti pred očmi, vedno v mislih, vedno v sercu!

Ker je tedaj hotel biti ves in za zmiraj Jezusov in Marijin, odločil se je dvanajst let star za samostansko življenje. Z veseljem je bil sprejet v premonstratovski red v Steinfeldu. Zarad mladosti se po pravilih ni mogel še zavezati s slovesno obljubo; pač pa je smel kmali sprejeti belo redovniško obleko. Če je bil že pred svetnik, postane zdaj res pravi angelj, seraf v belem oblačilu.

Predniki ga pošljejo najpred v Frizijo v tamošnjo samostansko šolo, da bi doveršil svoje učenje in zlasti se izuril v latinskem jeziku. Jako pridno se je učil in izverstno napredoval; vidna je bila tudi tù Marijina pomoč. Pa pri obilnem in napetem učenji se ni dal motíti v svoji pobožnosti. In kaj menite, kaj se mu je v šoli naj hujše in naj zoperniše zdelo? To, da je moral brati pri latinskem poduku starih Rimljanov ajdovske knjige in spise, v kterih ni nikjer našel presladkih mu imen Jezusa in Marije; pač pa je bilo veliko v njih brati o brezštevilnih izmišljenih bogovih ali celo boginjah, kakor so imenovali slepi neverniki svoje

malike, ker niso poznali edino pravega Boga, Stvarnika nebes in zemlje. Zato se je večkrat britko pritoževal, rekoč: „Ne morem se dovelj načuditi, kako morejo ljudje, kteri pametno mislijo in po pobožnosti hrepene, veselje imeti za tako nečimerne reči, ko je vendar toliko število modrih spisov sv. očetov in keršanskih pisateljev, ktori napeljujejo k spoznanju edino pravega Boga.“ In če se mu je odgovorilo, da so tudi stari modrijani kaj pametnega napisali, je pohlevno odgovoril: „I, zakaj pa lilije tergati izmed ternja v vedni nevarnosti raniti se, ko se drugod lahko brez škode tergajo?“

Tudi na telesu je Bog na Marijino priprošnjo nekoč skazal čudežno pomoč dobremu dijaku. Na glavi so se mu bile namreč izpahnile obilne hude hraste. Zarad tega so ga tovarši dražili in zaničevali ter niso hoteli zraven njega sedeti. To mu je silno hudo djalo; a vse je poterpežljivo prenašal. Ko so mu bili pa le prenadležni, se je naveličal in prosil Mater Božjo za pomoč. In glej čez noč so ostudne hraste vse izginile do čistega! Tovariši so stermeli, Herman pa je hvalil Božje usmiljenje.

Pozneje pride zopet v Steinfeld, stori slovesne obljube, živi več časa kot strežnik v obednici in zakristiji ter doseže tudi mašnikovo čast. Tudi tukaj v samostanu se mu je prečista Devica gostokrat prikazala in obilno milosti pridobila; v dvomih ga je podučevala in v žalosti tolažila kakor svoje ljubljeno dete. On pa si je prizadeval od dne do dne vrednišega se skazovati njene materne ljubezni, zlasti s tem, da je posnemal njen vzvišeni izgled, njeno ljubezen do Jezusa in druge čednosti. Do presvetega Rešnjega Telesa je imel plamtečo pobožnost; sv. mašo je daroval s toliko gorečnostjo, da so bila naj mlačniša serca ginjena. Obilne solze so mu kapale iz oči in včasih ga je ljubezen in pobožnost tako prevzela, da je cele ure stal zamaknjen pred oltarjem.

V čistosti, ponižnosti, poterpežljivosti, v postrežljivosti, v zatajevanji in sploh v svetniški popolnosti je bil sijajen izgled. Vendar tega mi ni tukaj na drobno razkladati; le še to hočem pojasniti, odkod ima Herman pridevek Jožef, kakor ste videli v napisu. — Zavoljo njegove angeljske čistosti in pa zavoljo tiste prisercne zveze med Marijo in njim, ki sem jo vam popisal, začeli so ga nekteri sobratje imenovati Jožefa. Ponižnemu Hermanu je to silno težko délo, in nekega dne je sklenil, da se bo drugo jutro pritožil predništvu, da bodo tisti posvarjeni, kteri ga tako imenujejo. Toda, ko po noči po dolgem premišljevanji zaspi, prikaže se mu v sanjah Marija na velikem oltarji z Jezusom v naročji, Marija ga prijazno k sebi pokliče. Herman uboga in ves zavzet zarad ljubeznjivosti božjega Deteta prosi zaupljivo: „O Predraga, daj mi svoje Detice!“ Marija ga ne usliši precej, da bi se mu hrepenenje še bolj pomnožilo: on pa ne neha prositi, dokler mu ne poda svojega Sina, rekoč: „Nosi mojega Sina, kakor ga je nekdaj nosil sv. Jožef v Egipet; sprejmi pa s to pravico tudi njegovo ime in nič se ne brani imenovati se Jožef.“ Odsihdob je dovolil, da so ga tako imenovali in od tod še zdaj dvojno ime Herman Jožef.

Umerl je blaženi Herman Jožef v silno visoki starosti, 90letni starček, 7. aprila 1241.

Prav od dela iz svojega vinograda ga je poklical Gospod; kajti v bližnjem nunskem samostanu v Hovenu je še opravljal tam navadne postne pobožnosti. Pri svojem prihodu je pokazal prostor, rekoč: „Tukaj me boste pokopali;“ na cvetno nedeljo je še maševal, veliki teden pa je nevarno zbolel in v sladki smerti dokončal svoje dolgo zaslug polno življenje. Neizrečeno giuljiv je moral biti pogreb starčeka svetnika o kterem se bere najlepša pohvala: „Vedno je neomadežano ohranil belo obleko nedolžnosti.“

Od sv. Obhajila.

I.

Vi angelji, hitite
Na zemljo iz nebes,
In Jezusa molite;
Je velik čudež res!

Gospod nebés in zemlje,
Gospod nebeških trum,
Uživati se daje
Stvarém, o stermi um!

Oblast neomejena
V podobi nizki je,
Ki tudi razdrobljena
Celota Božja je.

Ponižni v tej podobi,
O Jezus, daj se mi;
In greha moč razdrobi,
Ovenčaj z milostmi!

O kruh, o kruh presveti,
Ti jed nebeščanov,
Ljubezni daj goreti
Mi tvojih Serafov!

Ljubezen tvoja v meni
Žareče naj plamtí,
V ljubezni naj ognjeni
Sercé za Té gorí.

Gorí ves čas življenja,
O Jezus! naj za Té;
In cvetke prenovljenja
Bogato naj cveté!

Se z mano Jezas skleni,
Da dušo posvetiš;
Ostani z gnado v meni,
Da k sebi me dobiš!

II.

Jezus ženin duše moje,
Ti edini ljubi moj!
O podaj mi serce svoje,
Da zedinim se s teboj!

Pod podobo kruha Jezus
Skrivaš svojo rajsko čast,
Molim v njej te, živi Kristus,
V njej dobim Boga si vlast.

Pridi, pridi, Jezus ljubi,
In zaklade mi odpri;
V tvoji da ostanem službi,
Milost tvoja naj storí!

Duša moja omedljuje,
Hrepeneče te želí;
Milo dolgo že zdihuje,
Jezus ljubi, prideš li?

Jezus človek, Bog ob enem,
Vir življenja večnega!
S tabo sklenjen naj ostanem
Do trenutka slednjega!

Ko izteče tek življenja
In se mi mračilo bo,
Me popelji iz terpljenja
V kraj presrečni, v nebo!

III.

Že odperta so nebesa,
Jezus ljubi doli gre;
Duša hiti iz telesa,
Ker po tebi Jezus zre.

Truma angeljev ga spremlja,
Spremlja ga na revni svet!
Kdo ne hitel bi veselja.
Drušnjo sveto to sprejet!

Jezus sveti, naj svetejši,
Vir svetosti nevsahljiv!
Duša! Tebe si le voši,
Ti si dar ji zadostljiv. —

Na altarju te že čaka,
Jezus tiho, pa željno,
Milo pa skrivnostno plaka,
Če pripravljaš se lenó.

V svatovski obleki hiti,
Vzemi vere škit seboj,
Če ga vredno češ zavžiti,
Ženin Jezus da bo tvoj.

Terdno, živo jaz verujem
V trojedinega Boga;
V tej podobi ogledujem
Tu Te kruha belega.

Duša reva zlo zdihuje,
Te imeti zlo želí,
Ki v slabostih omahuje,
Da se s tabo poživí.

V serce moje Jezus hodi.
Vzemi v svojo ga oblast.
Milostno ga, oh prerodi,
Da bo rastla tvoja čast!

IV.

Kaj sercé tako želiš?
Kam puhtiš nemirno?
Kam hiteti mi veliš?
Ljubiš kaj nezmerno?
Kaj tam vidiš?
Kaj tam slišiš,
Kjer češ biti urno?

Ženin moj naproti gre,
Jezus Jagnje Božje,
Vidim, da po meni zre,
Se spušaje nižje
Iz višave
Rajske slave;
Zlo serce mu bije.

Na altarju že stojiš,
Moja ti Ljubezen,
Te prejeti da veliš —
Pač sem ti hvaležen.
Moj Bog pravi,
Le ozdravi
Serčno mi bolezen!

So velike res željé,
Res veliko prosim;
Pa ljubezen mi povè,
Rad da naj le prosim;
Da ti dragi,
Jezus blagi
Dal boš, kar si vošim.

Si zastava. sam učiš,
Dušnega življenja;
Dušo živo da zderžiš,
Otmeš pogubljenja;
To te prosim,
Kar si vošim,
Sad je odrešenja.

S—d—n.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Opravila velikega tedna in velikonočne so se obhajale prav častitljivo in spodbudno. Premilostni gospod knez in škof dr. Janez Krizostom so svoje oddelke vse osebno zverševali, pri druzih pa pričajoči bili in ljudstva se je obilno vdeleževalo, dasiravno je véliki teden hudi mraz in slabo, celo sneženo vreme nekoliko zaderževalo. Vstajenje se je godilo prav častitljivo z navadnimi procesijami. Omeniti moramo tudi, da so bile postne pridige v stolni cerkvi letos veliko obilniše obiskovane, kakor druga leta. Imel je prav izverstne govore preč. gosp. sem. vodja in kanonik dr. Jan. Gogala, za kar so se mu visočastiti gospod višji pastir na Veliko noč po veliki maši še posebej zahvalili. Sploh pa so gg. postni pridigarji svoje naloge prav dobro zverševali. V resnici hvala gre tudi gg. bogoslovcem. kteri so s prelepim petjem vse slovesnosti vélikega tedna poviševali in so zaslužili, da se jim z velikoničnim blagoslovom in pirhi postreže na počitnicah, na ktere so se po blazih praznikih do malega vsi podali. Bog daj, da bi bili tudi verniki velikonočno sv. Obhajilo opravili — vredno opravili, ali kteri ga še niso, da bi to hitro doveršili. Bog ne daj, da bi kaki katoličan to dolžnost opustil in se s tem izločil iz občine katoliških vernikov!

Iz Ljubljane. *(Iz kat. družbe.)* V novi dekliški šoli za delavke je imel podpredsednik preč. g. dr. Čebašek od 11—17. t. m. pet govorov ali premišljevanj, da bi se bolje pripravile za vredno prejemo ss. zakramentov zdaj o velikonočnem času. Kdor pomisli, da ljudje po dvé, tri, štiri ure daleč in še od delj večkrat na take svete vaje hodijo, bode lahko spoznal, kolika sreča je te delavske deklice došla s takim ginljivim opravilom. Da bi ga le tudi vse po vrednosti znale ceniti. (Vr.) Govoril je: 1. O poklicu človekovem in o smertnem grehu. 2. O pokori in o raznih vabilih k pokori. 3. O delih zakramenta sv. pokore, in sicer o izpraševanji vesti in pravem kesanji. 4. O terdnem sklepu in vredni spovedi. 5. O zadostovanji in stanovitnosti.

Od začetka je mislil in želel imeti te premišljevanja v kaki manjši ljubljanski cerkvi, kjer bi se bile lahko razvile v prave duhovne vaje, ko bi bilo ostalo pervotno število obiskovavk, kakoršno je bilo mesca novembra; a škoda, prav škoda, da so se tudi tukaj poterdile besede: „veliko je poklicanih, malo izvoljenih“. Pervotno veliko število poslušavk se je namreč močno skerčilo; toda, ktere so ostale, so pa te toliko bolj pridno in zvesto poslušale večne resnice, ki so vsakemu kristjanu, zlasti pa njim o sedanjih razmerah potrebne, neobhodno potrebne.

Od kod pa je ta mlačnost? Zakaj se je skerčilo število poslušavk? Res ne moremo natanko vedeti vsih vzrokov; a to vemo, da od strani kat. družbe, ki je po svoji moči tudi gmotno podpirala to silno potrebno šolo, in tako tudi od strani izverstnih učiteljic, ki so neutrudljivo učile ročne dela in šolske predmete, ni bilo vzroka, da tedaj morejo biti drugi vzroki hitrega zanemarjanja.

Kriva utegne biti 1. že mladosti prirojena lahkomišljenost, ki se hitro vname, kakor slama, pa spet

ugasne, pridno začne, pa hitro odstopi, ne pozna resnobe in nespametno dirja v lastno nesrečo. „Seme je padlo na pot, in bilo je pohojeno; — med ternje, in je bilo zadušeno!“ Škoda!

2. Med to seme so pa gotovo še sejali drugi ljuliko, t. j. neskusene dekleta so začeli podpihovati tú in tam malopridni znanci in tovariši; jeli so jih dražiti in šuntati rekoč: Čimu boš hodila, saj nisi otrok, saj sama veš, kaj je prav, saj tudi druge ne hodijo, pa vendar živé! K takemu podpihovanju je utegnil še priložnost dati pretečeni predpustni čas s svojimi raznimi, za mladost večidel nevarnimi veselicami.

3. Gotovo so veliko krive marsiktere slabe stanovanja, na kterih se te koristne naprave ne le priporočevale niso, morebiti celo ne vprašalo se deklet, ali hodijo zvečer v šolo ali ne; ali nimajo tega celo za pretvezo, da hodijo v druge slabe ali nevarne kraje in druščine. Nemarnost od ene strani prinese nemarnost tudi od druge strani.

4. Gotovo bi tudi nadzorništva veliko pripomogle k tej dobri stvari in bile bi deklice bolj stanovitne, ako bi bila od njih ta tako potrebna naprava bolj podperana in goreče priporočena. Nadepolna cvetlica, je vsajena v pozni jeseni veliko obetala; upajmo, da jo bode nova spomlad zopet poživila. V to sverho bi mogli pridne učiteljice podperati starši ali njihovi namestniki, da bi čuli nad šolaricami in jih spodbudovali; pa tudi nadzorništva, da bi jih delavkam priporočevale; to bo tudi njim samim v veliko korist.

H koncu dostavimo še eno pogojo, ktera bi gotovo pospeševala novo šolo, namreč, kaka gmotna pomoč za njen vspeh. Kat. družba namreč sicer rada stori, kolikor more; a vsak, kdor jo pozná, dobro vé, da nima dosti gmotne moči. Zato bi bili potrebni dobrotniki, kteri bi našo mladost in dobro stvar podperali deloma z učnimi pomočki, deloma, da bi ji za vajo in v mali zaslužek naklonili navadne ženske ročne dela; skušene učiteljice bi bile dober porok, da se bo vse dobro prav izveršilo.

Sploh naj bo ta potrebna vstanova v podporo priporočena našim blagim gospem in gospodičinam, ki vselej rade podperajo dobro stvar, kar bi bilo zlasti pri naši ženski mladosti močno, močno potrebno. Celo primerno se nam zdi, da med tem, ko se izverstne učiteljice trudijo s podukom, jih druge enako blage gospe ali gospodičine po drugi poti ali drugem načinu podperajo. Naj te prošnje in želje, kakor iz serca pridejo, tudi v serca doidejo! — *—k.*

Iz Notranjskega,*) 29. grudna. (Nova: Ciril in Metod.) — Kot veselo novico, ktera bo tudi Daničine bravce zanimila, Vam naznanjam, da je imel verli kapucinski samostan na Reki ravno na Božič jako vesel in srečen dan. Imela sta novo mašo dva meniha: Ciril in Metod, mlada, pobožna redovnika, ktera sta na en dan v samostan stopila; nista si sicer brata po kervi; pa v življenju in mišljenju sta si prava brata; ž njima je dobil Reški samostan kop. dva izverstna redovnika. Imamo toraj Slovani zopet Cirila in Metoda v samostanu! —

V Terstu, 26. sušca. Praznike imamo deževne in merzle, sicer pa navadno slovesne, ker tukaj tudi mestno zastopstvo skerbi, da se velikonočni prazniki prav slovesno in pristojno obhajajo. — Ono preskerbi strel iz topov na kastelu, tako na veliko soboto med mašo „post Gloriam“, kakor tudi popoldne pri procesiji, in na velikonočno nedeljo med pontifikalno mašo, ktere se vdeleži mestno zastopstvo z županom na čelu in magistratnimi vradniki. (Pozor! Vr.) To je jako lepo in ne vem, je li še drugod v velikih mestih taka navada, gotovo hvale vredna. — Častni kanoniki so imenovani prečast. gg.: pri stolnem kapitelnu v Terstu: Jurij Jan, dekan v Dolini; Jakob Stariha, dekan v Pičnu, in Fr. Uzman, dosedaj stolni vikar, — vsi Slovenci (perva dva Kranjca, tretji Krašovec iz Tomaja); — pri sostolnem kapitelnu v Kopru pa: Ivan Cappellari, dekan v Pazini, in Karol Mecchia, župnik v Milah. Umerl je č. g. Bartol Klemenčič, župnik v Predloki, — ta župnija je razpisana do 30. aprila. Č. g. Matija Zimmerman, župnik v Gračišcu, podá se v pokoj; tudi ta župnija je razpisana do 30. aprila.

V Sarajevu, 15. sušca. (Konec.) Redovnice „hčerá božje Ljubezni“ — narod jih nazivlje „crne sestre“ — bile so nesrečne. Zidale so dve hiši. Perva je vstav sv. Jožefa za šole v nemškem in v hervaškem jeziku in za odgojevanje hčerá iz boljših rodovin. Tu se plačuje in tako sestre dobe malo podpore za hrano sebi in sirotam. Druga hiša tik perve je vstav Marijin za sirote in za služkinje o času, ko nimajo službe, da se ne zgubé, kar je v Sarajevu neizrečeno lahko mogoče. Za te skerbeti, učiti, srediti, in odgojati jih, to je omenjenih sestrá perva naloga. To delajo vse zastonj; ne plačuje se večinoma popolnoma nič, ali le kaka mala svotica. Da bi več prostora imele, kupile so še eno hišico z malim vertom za 1500 gld.; tu je bila spalnica za nekaj sestra, tu se je pralo in marsikaj shranilo. Pa ravno ta hišica je pogorela 16. svečana zvečer. Za sestre je to precejšen udarec, ker niso mogle kar nič oteti, da so jim zgorele postelje in nekaj perila. Pa tudi za to jim je težko, ker morajo na pogorišču zidati, ako hočejo za sirote in služkinje kaj storiti, kar je njihov pervi namen. Do sedaj so za Bosno potrosile 41.000 gld.; lahko si mislite, da same niso imele glavnice, pa da tudi toliko niso sprosile in so se morale na Dunaju zadolžiti. In sedaj je treba zopet zidati. Tudi na pristavi, ktero smo Betanijo nazvali, imajo težave. Na kupljenem zemljišču je kmet. Kmet namreč obdeluje zemljo gospodarju; temu daje polovico vžitka, ako ima gospodarjevo živino, ako ima svojo, pa daje le tretjino. Ako dolžnost svojo spolnjuje, ne more se pregnati. Taki kmet je na sesterskem posestvu (čiftluku). Pri kupnji je sosed turčin obetal, da hoče kmeta na svoje zemljišče vzeti, da bodo torej sestre popolnoma proste; kmet se je zavezal, da hoče na to zemljišče oditi. A porodile so se velike težave, da kmet še sedaj na sesterskem zemljišču sedí in ako ne odide prostovoljno, ne vém, se ga bodo li mogli znebiti, ali ne.

Povedal sem že, da so korarji kupili hišo. Pri popravljanju se jim kaj terda godí. Kdor koli more, pa jih prevari. Troški so jako veliki. Bili so v nepopisljivi zadregi; pristopila jim je vlada na pomoč in jim poklonila 2000 gld. Po veliki noči se morajo v lastno — se ve zadolženo — hišo preseliti. Sedaj morajo stanarine plačevati po 84 gld. na mesec. Upajo, da kmalo po veliki noči dobé tudi četertega si tovariša, jako dobrega duhovna iz biskupije Senjske.

Najhuja se godi župniku sadašnjemu. Župnik mora poskerbeti dvema kaplanoma za postrežbo, hrano in stan; jednemu mora plačati na leto 60 gld. in oskerbeti mu 1 habit. Dohodki so v tem, kar dajo ss. maše in sploh dobrovoljna štola in dobrovoljna bira po selih. Župnik ni mogel izhajati. Hrana je v Sarajevu jako draga; za stan mora plačevati po 500 grošev (12 grošev je 1 gld.) na mesec, torej 41 gld. 64 kr. Moral je zadolžiti se. A on ne more župnik ostati, ker ima druzih poslov dovolj; pa kako dobiti župnika v tacih razmerah? Za to smo s presvetlim nadbiskupom kupili hišo, da bo za župni stan. Stoji prav blizo cerkve, dosto dobro je

*) Ta mični dopisek se je bil naključno o svojem času založil, pa je še veljaven. Vr.

narejena, dali smo za njo 3300 gld. Sedaj se mora še ena soba zgotoviti in marsikaj druzega, kar bo spet dosti stalo. Kupili smo vse na medvedovo kožo; upamo samo na dobrotnike. Sami ne moremo več dati, ker smo že vsi zarad Bosne tako zadolženi, da se več ganiti ne smemo. Na nektere kraje smo pisali za pomoč; dosedaj še nismo dobili nobenega odgovora. Prosim, naj naš Sarajevski „farovž“ „Zg. Danica“ gorko priporoči; morebiti tiči v kakem kotu Kranjske kak dobrotnik. (To je toliko, kakor „misijonska hiša“, toraj zares dobro delo. Vr.)

Ker Kranjci za Bosno mnogo daste, opomnim Vas na to, da ne dajte nikakve podpore prosilcem, kteri nimajo dovoljenja, podpisa in pečata našega nadškofa (to veljá za nadbiskupijo Verhbosansko in za biskupijo Banjaluško). Osobito za „Sion“ pri Maglaju ob reki Vrbas-u ne dajte ničesa. Toliko za sedaj, kaj več morebiti u kratkem zveste. — Bogom!

Iz Adrijanopola dopis v zadnji štev. „Zgodnje Danice“ je naznanjal, da je red častitljivega vstajenja J. Kr. pričel svojo tiskarno. Te dni pa nam je došel napis te tiskarne v bulgarskem, laškem in francoskem jeziku. Glasí se v bulgarščini pisan s cirilico:

„Knjižovna pečjatnica na missia-ta na oo. Veskresenci v' Odrin' ustroena v' 1881 s' pozvolenje-to na negovo imperatorsko veličestvo sultan Abdul Hamid II. Osnovatelj n. v. Toma Brseska, nastojatelj na missia-ta. Upravitelj n. p. o. Rafail Ferrinjo. Pritežjatelj odgovornik n. p. o. Luka Vronovski“. — V italijanščini: „Tipografia letteraria della Missione dei P. P. Resurezionisti fondata nel 1881 in Adrianopola con l' autoriozazione di sua Maestà im periale il Sultano Abdul Hamid II. Reverendissimo p. Tomaso Brseska, superiore della Missione, fundatore. R. P. Rafaele Ferrigno, direttore. R. P. Luca Wronouski, proprietorio responsabile.

Nektere opombe. Besedica „na“ kaže drugi sklon, ker bulgarščina nima sklanjáv, kakor drugi slovenski jeziki. — Besedica „ta“, „to“ k samostavnikom pritaknjena (missia-ta, pozvolenje-to) je artikelj ali členek, ki ga rabi bulgarščina. To so gotovo nepriličnosti tega jezika, in je prašanje, če se bo dal še likati in tesati, ali ne? — „Odrin“ imenujejo Adrijanopol, Drinopolje.

Bos. Dubica, 22. sušca. Po Tomažu poslane reči: 10—12 intencij ter milodare za misijon s starim denarjem vred sem pošteno prejel, ter za stare šestice (l. 1858 in 1849) dobil po 6 novih, za stare petke (turške groše) po 8 novih; stari groši po 3 kr. pa ne veljajo več, kot kolikor je vredno srebro v njih. Bog plati vsim dobrotnikom! —

Ker sem bil turške težnje razodel, naj objavim še „riščanske“ ali „srbske“. Bosanski stanovniki so vsi slovanskega plemena „hervato-serbskega“ ter vere muhamedanske, razkolniške in katoliške. Razkolniki so se dozdaj imenovali riščane (kristjane), zdaj so se začeli imenovati „Srbe“ ter so vero zamenjali vsaj po imenu z narodnostjo, ktera je ravno nesrečni razkol porodila med Carigradom in Rimom. Poganski Gerci zaničevali so vsako narodnost ter samo sebe poznali in čislali, vsi drugi narodi bili so jim divjaki, barbari; to pretiranje svoje narodnosti je kerščanstvo sperva precej pogazilo, ali kasneje zopet je oživelo, kar se jasno razvidja iz pisem Carigrajskega cesarja Mihaela III (Pijanca), ter njegovega prijatla zloglasnega Fotija, ki je posebno ponašal se s tim, da so v Carigradu na iztoku, na izviru luči in svetlobe ter znanosti in učenosti; oni v Rimu pa da so na zapadu v tami, ter neuki in nevedni; pijani car pa je v pismu do papeža Nikolaja I kar debelo zakrožil, da so v Rimu barbari ter njihov jezik (latinski) barbarski jezik. Prenapeta narodnost ter njezino vzvikšanje nad vero, to je prava korenina nesrečnega razkola, v kterega so Gerci Slovene zapletli, kteri zaslepljeni še zdaj svoje očme nasledujejo, zametovaje pravo luč, v somraku tavajo ter se ne morejo nikakor in nikjer, tudi na Ruskem ne, povzdigniti iz pervotne pičle omike, ktero so Gerci očitali Rimljanom. Med vsemi razkolniškimi Slovani pa so ravno Serbi naj odurniji do katolikov, torej tudi do katoliške vlade, kakoršno si vsaj mislijo avstrijansko. Ko je bila nastala buna (punt) v Bosni ter so Turki kristjane, kar le mogoče, sekali in pobijali, so ti v svoji sili kar vsi na avstrijansko zemljo ubežali, ter jih je Avstrija prav kakor svoje vojake oskerbovala okoli 4 leta; bili so ti uskoki skor samo razkolniki. Ko je pa imela njihova dobrotnica Bosno zasesti, so že bolj ali manj mermrali, zakaj ne Serba li Rus? In po dokončanem zasedanju, vlansko jesen še sem čul na svoja ušesa izblekniti razkolnika besedo, ki je veliko razžaljenje Avstrije. Strast zahvalnosti ne pozna nobene v svoji zagrizenosti do katoličanstva ter v komaj pervotni omiki so premnogi nekako silovitni, da katolik raji stanuje med turci, kakor pa med tacimi razkolnici. Iz navedenega vzroka taki niso prijatelji Avstriji, ter gledajo na Rusa in Serbijo; zato so tudi kteri pripovedovali si med seboj: naš knez je postal kralj, ko je Serbija postala kraljevina. Tako negotovost razkolniško je pred več kot sto leti vlada avstrijska dobro poznala, ter na važneje mesta na turški meji katolikov naselila, da ima še zdaj ravno po mestih kakor v Kostajnici, Dubici (avstr.), Jasenovcu i. dr. — povsod katoliško prebivalstvo večino po številu, ko so daleč na okoli samo razkolniki.

Katoliki v Bosni odkritoserčno in zaupljivo gledajo na Avstrijo, od ktere edino pričakujejo svojo srečo. V Bosni tedaj imamo tri vere, in vsaka teh vér se po svoji lastniji drugom ozira: slepo mohamedanstvo rado mežurka v Carigrad, neblago razkolstvo v Rusijo, še večkrat v Serbijo; katolik gleda zaupljivo v Avstrijo. Kdaj bodo vsi gledali na eno mesto, to sam Bog vé, kterega moramo prositi, naj se usmili uboge Bosne, ter ji dodeli slogo in edinost v pravi veri; popred ta zemlja ne bode srečna, ker brat merzi na brata. — Veselo Alelujo, srečne praznike daj Bog vsim dobrotnikom!*)

Devica hrepeneča po popolni ljubezni do Jezusa.

Oče večni me je vstvaril,
Blago mi serce podaril,
Da ljubilo,
Mu služilo
Bi ves čas.

Serce jelo je ljubiti;
Kdo mu more zadostiti?
Le spoznani
Srečo hrani
Vso za mé.

Cvetke roka si nabiraj,
V šopek krasen vij jih zmiraj;
Vez ljubezni,
Kinč dá nežni,
Neminljiv.

---

*) Z omenjenim spisom bilo bi občinstvu zaupljivo ustreženo: toraj prosimo. Vr.

Pesme pojem prav vesele,
Da bi serce bolj mi vnele,
Da gorelo, bi plamuelo
Vedno bolj.

Ptice z neba skupaj kličem,
Kličem dečkom in dekličem:
Le ljubite,
Le slavite,
Ženina!

Vode, hribi, breg, doline,
Morja, drevje in planine,
Na širjavo
Pojte slavo
Na vso moč!

Solnce, luna, zvezde s'jajte,
Slavo Ljubemu dajajte!
Pesem vaša
Naj naraša
Vsaki čas!

Vsa ljubezen je le réva,
Ktéra serce mi ogreva;
Bolj Preljubi
Mene ljubi
Jezus moj.

Tam v tihoti me že čaka,
Mir kjer najde duša vsaka;
Kjer neveste
So mu zveste
Združene.

Tam v družine, svete krilu
Je dušica na kermilu,
Ki učiti,
Zna ljubiti
Jezusa.

Prav ljubiti me učila,
Z Najsvetejšim zaročila
V družbi zbrani
V samostani
Nuna bo.

S—d—n.

Razgled po svetu.

Katoliške škofije na Ruskem. Dolgo je terpelo preganjanje katoliške Cerkve na Ruskem. Sedaj se je ruska vlada s papežem vendar enkrat porazumela. Slišati je, da so sv. Oče že več novih nadškofov in škofov za izpraznjene škofijske sedeže imenovali. Tamošnji katoličani dobijo tedaj v kratkem rednih višjih pastirjev. Vseh škofij se šteje ondi 12. Izmed teh je 11 poljskih in 1 ruska. Pervih 11 škofij obsega prav za prav dvoje nadškofijstev in 9 škofij in te so:

1. Nadškofija Varšavska z dvema pomočnima škofoma; 2. Škofija v Kijelcah; 3. v Kališi; 4. v Plocku; 5. v Lublinu; 6. v Sandomiru in 7. v Augustovem; 8. nadškofija v Mohiljevem s 3 podredjenimi škofi; 9. v Vilni; 10. v Kovnem in Mednikih, in 11. v Žitomiru. Medniška škofija (samogitijska) ima 2 pomočna škofa, jednako tudi Žitomirska za Luček in Kijev. Prav ruska škofija je (12.) Kerson-Tiraspolska, ki šteje 2 pomočna škofa se sedeži v Kersonu in Tiraspolu.

Večina teh škofijskih sedežev je izpraznjena, škofje so pomerli ali so od ruske vlade prognani. Sedaj bode tem neredom konec storjen. Žalostna je bila osoda Varšavskega nadškofa, veleučenega pl. Felinskega.

Bilo je l. 1863, tedaj pred 20 leti, ko ga ruska vlada naglo pokliče v Petrograd, da se zagovarja zastran svojega pastirovanja. Prijatelji mu naznanjajo, da ga v Petrogradu čaka pregnanstvo, in mu svetujejo, naj skrivaj pobegne čez mejo na Avstrijsko ali Nemško. Toda Felinski gre pogumno v Petrograd in v prognanstvo. Po zelo kratkem zaslišanji pri ministrih je odpeljan v Jaroslav ob Volgi, kakih 80 ur za Moskvo. Mesto šteje 40.000 prebivalcev, med temi pa samo 600 katoličanov. Nadškofu se je odkazalo posebno poslopje v stanovanje z malo kapelico, kjer smé opravljati daritev sv. maše in h kateri tudi katoličani prihajajo. Učiti, pridigati pa ne smé. Plačo dobiva od vlade, da zamore shajati. Mesto zapustiti mu je ostro prepovedano.

Tako je živel nadškof plem. Felinski 20 lét in se močno postaral. Vkljub temu je on pravi nadškof Varšavski in drug smé njegov sedež zasesti le, če on umerje, ali sam rad odstopi ali na povelje papeževo škofovanje odloži. Ali se poverne sedaj v Varšavo nazaj, o tem še ni znano nič. Papež imajo od ruske vlade na prosto voljo dano storiti, kar se jim najbolje zdi, tudi zastran Varšavske nadškofije. („Slov. Gosp.“)

Prusaško. Odkar je nemški cesar Olem začel prijazno dopisovati s sv. Očetem papežem, da bi se mir napravil med Prusijo in sv. Stolom, se neka potuhnjena stranka na Pruskem na vso moč péha, da bi zedinjenje odvernila. V ta namen tudi pruski vladni časnik „Norddeutsche Allg. Zeitung“ med drugim zdaj gerdo hujska zoper papeža Leona in zoper kardinala Ledohovskega, in se obnaša prav kakor volk, ki je krivičil jagnje, da njemu vodo kalí. Pravi namreč, da kardinal Ledohovski v edinosti z Windhorstom sklepu cerkvenega mirú nasproti dela! Kakor je protestanško prusaštvo od nekdaj delalo proti Avstriji, tako dela proti katoliški Cerkvi; toda prepričani smo, da je Eden še močnejši kakor ta sovražljivost, in da resnica in pravica mora nazadnje zmagati, krivica in prederzna potuha pa osramotena in tepena biti.

Kakšno je nove šege žganje? „Miru“ se piše iz spodnje Brankovice, da za špirit, ko ga delajo, jemljó za to kako slabo, dostikrat nagnjusno tvarino, in kuhajo tako poveršno, da špirit kar s curkom teče iz kotlov. Prodajalci tacega nagnjusnega špirita dostikrat še sami pridevajo različnih, več ali manj škodljivih rečí. (Glejte tedaj, šnopsarji, kaj vi dobote in pijete! Iz enega bokala špirita naredé tri do štiri bokale žganja. Iz tacega žganja postanejo ljudje omoteni in zdivjani. — Koliko žganjepivcev pomerje nagle smerti brez ss. zakramentov! To sami veste. In kaj se je une dni zgodilo pri Terstu, da je strah! Žena prinese možu večerjo; ker pa je pijana, jo mož krega; vsled tega omamljena teče na breg in skoči v morje, mož teče za njo: oba bi bila utonila, ako bi ju železnični možje ne bili z veliko težavo rešili, ko sta se že s smertjo borila. — Varite se pijaznosti!

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

2. mal. travna. S. Frančišk P. — 3. S. Abundij. 4. S. Izidor. — 5. S. Vincencij Fer. — 6. S. Sikst p. — 7. Bl. Herman Jožef. — 8. Druga nedelja po veliki noči. S. Dionizij. —

Zahvala:

Bila sem pred nekaj leti v smertni nevarnosti in sem obljubila, ako srečno odidem smerti na pomoč N. lj. G., da hočem po „Zg. Danici“ razglasiti; ker pa

ga še dosedaj nisem spolnila, zato zdaj naznanim iz a serca svojo naj gorečnejši zahvala. Zopet pa sem nj nevarno bolana, zaupljivo zopet na pomoč kličem. Deodata, sv. Antona Padv., in posebno N. lj. G. esv. Serca. Po zadobljenem zdravji hočem zahvalo po g. Danici" naznaliti. Prosim, toraj, naj dobrotna bravšina za-me moli. *K. P.*

Pred nekaj časom sem imela prav hudo bolečino nogi; priporočevala pa sem se z 9dnevnico sv. Deotu in v nekakih štirih dnevih sem bila popolnoma rava. — Pozneje sem bila na očéh prav hudo zbolela bala sem se, da bom oslepela; obernila sem se pa ridnevnico zopet k sv. Deodatu, in kar hitro v malo eh je vse minulo. Obakrat sem omenjeno češenje linila s spovedjo in sv. Obhajilom. Hvaljen bodi toraj miljeni Bog in z zaupanjem češen in na pomoč klican Deodat, kteri mi je to dobro to sprosil!

V Ljubljani 27. sušca 1883.

H. M—č.

Stoterna bodi zahvala N. lj. G. presv. Serca! Na eno priprošnjo, ko sem tudi zaupljivo rabila lurdsko lo, se čutim iz hude bolezni toliko ozdravelo, da morem i po kencu in tudi domače dela opravljati.

V Metliki 20. sušca 1883.

A. Š.

V molitev priporočeni:

Deklica prav goreče priporočena, da bi po milosti zusovega najsv. Serca in na priprošnje N. lj. G. presv. rca prišla na pravo pot in da bi pomoč dosegla v šni nevarnosti in v telesnih potrebah. — Mladeneč, bi bil obvarovan grešnih potov. — Neka mati prav o priporočuje svojega razuzdanega sina, da bi na avo pot prišel. — Prav nevarno bolan učitelj za pooč telesno in dušno pomoč. — Terdovratnega moža iporočuje žena za spreobernjenje. — Neka prošnja v ber namen z zahvalo za prejete dobrote. — Oseba v šnih bridkostih in potrebah za pomoč. — Bolan duven serčno priporočen, da bi se na prošnje N. lj. G., esv. Jožefa in sv. Antona Padv. ozdravil. —

Pomočki k modrosti.
(Iz Pregovorov X. in XI.)

22. sušča. Ustnice pravičnega njih veliko podujejo; kteri se pa ne dadó podučiti, bodo v dušni všini umerli (to je v svoji lepoti bodo umerli).

23. sušca. Hudobnega bo zadelo, česar se bojí; avičnim se bo njih želja dopolnila.

24. sušca. Gospodov strah dodaja dneve; leta dobnih bodo pa okrajšane.

25. sušca. Usta pravičnega govoré modrost; jezik dobnega bo poginil.

26. Ustnice pravičnih gledajo na dopadljive rečí; ta hudobnih pa na spačene.

27. sušca. Goljufna tehtnica je gnjusoba pred ospodom, pravična teža pa je po njegovi volji.

28. sušca. Kjer je napuh, ondi je tudi sramota; er je pa ponižnost, tam je tudi modrost.

29. sušca. Bogastvo ne bo nič pomagalo na dan aševanja; pravičnost pa bo rešila smerti. (Pravičnost, etost življenja obvaruje človeka večne smerti.)

30. sušca. Priprostemu njegova pravičnost pot vná (mu zaderžke zveličanja s pota spravlja); hudobnež bo v svoji hudobiji poginil.

31. sušca. Hinavec goljufá z ustmi svojega prijatla; pravične pa modrost otmè.

Listek za raznoterosti.

† V Grahovem je 22. sušca po daljšem bolehanji umerl v 63. letu svojega življenja ondotni župnik č. g. Tomaž Žerovnik. Priporočata ga v blagi spomin in molitev gg. stričnika Janko in Josip Žirovnik; priporočen bodi pa zlasti tudi sošolcem. (Drugi naš sošolec iz gimnazije in filozofije je umerl v Kerški škofiji, namreč čast. P. Alfons Krašovec, kapucin. Mementote sodales. Vr.)

V Begnjah na Gorenjskem so od 3. postne nedelje čč. oo. Lazaristi obhajali sv. misijon, kterega se je ljudstvo obilno vdeleževalo in upajo prav dobrega sadú. Ljudje so močno hvaležni prečast. gosp. dekanu, ki so jim naklonili to dobroto. Pred seboj imajo toliko število nesrečnih zgubljenih žensk v ondotni kaznivnici pod oskerbjo usmiljenih sester, in toliko bolj jasno vidijo, kam pride človek, ako zapusti zapovedi božje in cerkvene; toraj so toliko bolj hvaležni za dobroto sv. misijona.

V Gorici je za kapitelskega vikarija izvoljen ondotni prečast. gosp. stolni prošt dr. Volussi.

V Kerški škofiji so umerli čč. gg.: Jan. Corej, duhoven na Strojni; Maks Fluh, župnik v št. Jurji v Kerški dolini, P. Alf. Krašovec, kapuc. R. I. P.

Iz Rima, kar smo bili ob kratkem že omenil, došla je k Božičnim praznikom dvema rodbinoma v Železnikih (Globočnikovi in Levičnikovi) nenavadna, in ne ravno lahko dosegljiva čast. Naj toraj pristavimo še naslednje bolj natanko poznamenjanje (ker takrat se nam je bila ta važna novica med papirje zamešala ter bila pomanjkljiva). Po pismih (Breve), izdanih v vatikanski pisarni 10. decembra 1882, podelili in zagotovili so Sv. Oče Leo XIII. imenovanima rodbinama in vsem njihovim naslednikom noter do tretjega rodu popolni odpustek in papežev blagoslov za smertno uro. Med arabeske, ki pisma opasujejo, vpletene so prav primerno male slike: blagoslověči sv. Oče Leo XIII; nad njimi njihov gerb; v čveterih oglih pa glavne bazilike: Vatikanska, Št. Pavelska; Sv. Marije Večje in Lateranska. Poleg bogatih dušnih blagrov ostaneta ta pisma (Breve), v lepi okvir vložena, tudi sprelepi sobini kinč in znameniti rodbinski spominek še za prihodnje rodove. —

Na Irskem je bilo lansko leto 2652 najemnih družin s 13.665 osebami pregnanih s svojih najetih posestev. Iz tega se daje pojasnovati serditost domačinov proti prevzetnim Anglikanom. Pred kaj časom so jim z divjo silo pograbili posestva, ko si vere niso dali ugrabiti; pozneje pa jih preganjajo še z najemščin! — Podobno so delali turčini s kristjani na Jugu, ko so bili keršanske dežele podjarmili. Kaj so počenjali luteranarji na Nemškem, je tudi v zgodovini zapisano, in kaj počenja še zdaj prusaštvo, ne bo se pozabilo.

V Novi Oselici bo o sv. Jurju služba cerkvenikova in ob enem organistova izpraznjena. Prošnje do farnega vrada v Novi Oselici. P. Idrija.

V Novi Oselici, 10. sušca 1883.

M. Lavrič.

Poterdilo in zahvala. Da sem od sl. vredništva „Zgodnje Danice" zbirko za tukajšnje pogorelce v znesku 137 gld. 38 kr. resnično prejel, s tem poterjujem. Ob enem izrekam v. č. g. vredniku za trud in blagim dobrotnikom v svojem ter v ponesrečenih imenu preserčno zahvalo. Vsem skupaj Bog povračuj stotero. Veselo Aleluje.

V Košani, 21 marcija 1883.

Matija Torkar,
župnik.

Dobrotni darovi.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: G. F. X. G. 5 gld. — Č. g. A. P. 2 gld. in 30 gld. s pristavkom: Prijatelj, čegar imena ne smem povedati, dal mi je za Bohinjsko cerkev sv. Nikolaja 30 gld.; pridenem še sam 2 gld. . . Bi li ne bilo dobro, ako bi dobrotnike raznih stanov po „Zg. Danici“ opomnili, da je Bistriška cerkev še vedno v razvalinah? Še le zdaj, ko je sodnijska preiskava in sodba končana, bo mogoče delati naprej. — Drugi dopis nam je pred kratkim naznanil, s koliko ljubeznilo in sočutjem so farani prečast. gosp. župnika sprejeli, ko je prišel domú, obsojen za nekaj mescev, vsled nesreče pri zidanji cerkve, in kako so pripravljeni vse storiti, ako bi mogli kaj pripomoči, da bi mu sprosili pomilostenje. Ni dvoma, da usmiljeni rojaki se ne bodo utrudili pomagati hudo poskušanemu gosp. župniku, da se konečno dodela cerkev sv. Nikolaja, ktere vérniki so zopet eno zimo prebili brez matere farne cerkve. Vr. — Že nekoliko poprej poslano: iz Lucin 5 gld., in s pristavkom: „Gott zu Liebe“ 5 gld.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. Mart. Barlič 1 gld. — Pr. g. župnik Jan. Urbanček v Krašnji 2 gld. 50 kr. — Č. g. Ant. Vonča 1 gld. — Č. g. kapl. Avg. Turk 3 gld. — Č. g. kapl. Fr. Mekinec 1 gld. — Č. g. župn. Tom. Kajdiž 1 gld., „za pirhe“. — G. F. X G. 5 gld. — Č. g. A. Hočevar v št. Lor. 2 gld. — Čast. g. župn. Jož. Preša 3. gl. — Iz Dobernič čast. gosp. župn. Jan. Karlin 3 gld. 43 kr. — Iz Radeč čast. gosp. župn. Andr. Pavlič 2 gld. — Neimenovan duhovni dobrotnik 2 gld. Neimenovana 10 kr. — Z Brezovške fara čast. g. župn. J. Potočnik 4. gl. — Dober prijatelj s pristavkom: Preskerbnemu financministru“ 5 gld. — Preč. g. župn. — zlatomašnik Karol Tedeschi 3 gld. — Čast. g. administr. Fr. Spendal 3 gld. — Čast. g. župn. Fr. Rihar 1 gld.

Za pogorelce v Košani: Po g. stoln. kapl. M. Kolarji 1. gld. — Iz Vodic po č. g. župniku T. Kajdižu 4 gld. — Št. Lor. ob Tem. po č. g. župn. A. Hočevarji 11 gld. 32 kr. — Hotič po č. g. župn. 8 gld. — Bevke po č. g. A. Vonču 10 gld. — Škocijanska fara pri Dobravi 21 gld., in gospa Waraun 30 gld. po č. g. župn. — Č. g. V. Orehek 1 gl. — Iz Peč po čast. g. župn. J. Prešu 5 gld. — Iz Križ č. g. župn. in farani 8 gld. — Čast. g. župn. Štef. Jaklič 2 gld. — Brezovška fara po čast. g. župn. 10 gld. — Iz Dobernič po čast. g. župn. Jan. Karlinu 6 gld. — Radeče po čast. g. župn. A. Pavliču 5 gld. — Dovje po čast. g. župn. J. Ažmanu 5 gld. — Iz Planine po č. g. župn. Fr. Riharju 6 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Neimenvana 2. gld. — Spodnja Idrija po č. g. župn. M. Horvatu 13 gld. — Hotič po č. g. župn. M. Absecu 5 gld. 50 kr. — Po g. župn. J. Rozmanu 1 gld. — Krašnja po č. g. župniku g. Urbančeku 14 gld. 14 kr. — Bevke po čast. g. Ant. Vonču 22 gld. — Škocijanska fara 28 gld. — Brezovška fara po čast. g. župn. J. Potočniku 48 gld., 1 cekin in 1 tol., skupaj 54 gld. Preč. g. župn. Karol Tedeschi 10 gld. — Z Radeč po č. g. župn. 2 gld. — Čast. g. župn. Jan. Karlin iz Dobernič 30 gld. — Iz Peč po č. g. župn. J. Prešu 8 gl. — Iz Križ č. g. župnik in farani 15 gld. — Z Berda po čast. g. župniku Al. Kumerji 18 gld. 40 kr. — Teržič po čast. g. administr. Fr. Spendalu 31 gld. in 1 ces. cekin. — Javorje nad Loko po čast. g. župn. M. Jerebu 6 gld. 40 kr. — Dovje po čast. g. župn. J. Ažmanu 12 gld. v pap. in 6 star. dvajset. — Iz Planine po č. g. župn. Fr. Rihar 7. gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Blok 38 gld. — I: Selc 21 gld. — Iz Hrenovice 15 gld. — S Prežganj 1 gld. 74 kr. — Iz Trnovega 5 gld. — Iz Hotederšic 8 gld. — Iz Borovnice 30 gld. — M. Zupan 1 gld. — Z Voč 12 gld. — Iz Šmartnega pri Litiji 22 gld. 35 kr Iz Rudolfovega 1 gld. 40 kr. — Iz Šent-Lenarta 10 gld 50 kr. — Po pr. g. mestnem župn. J. Rozmanu 29 gld 25 kr. — S Černega Verha nad Idrijo 20 gld. — I: Spodnje Idrije 16 gld. 35 kr. — Hotič 1 gld. 35 kr. — Mengeš po čast. gosp. župniku Ivanu Zorc-u 5 gld. — Iz Nadanjega Sela 4 gld. — Iz Goričice 63 gld. 20 kr — Iz Ribnice 13 gld. — Od Sv. Katarine 18 gld. — Iz Vipave 12 gld. — Katra Plešner 1 gld. — Iz Brezovice 32 gld. — Iz Dražgoš 12 gld. 50 kr. — Far Peče 3 gld. 10 kr. — Šmartno pri Kr. po čast. g. župn g. Krašovicu 30 gl. 70 kr. — Iz Peč po čast. g. župn J. Prešu 3 gld. 10 kr. — Št. Lor. ob Tem. 14 gld. 9 kr. — Hotič 1 gld. 35 kr.

Za sveto Dedinstvo: Po č. g. kapl. Fr. Mekincu i Doba 9 gld. — G. X. G. 5 gld. — Dovje po čast. g župn. Jan. Šulerji 5 gld. — Z Brezoviške fare 3 gld — Kresnice 1 gld. 20 kr. po čast. g. župn. Fr. Gorišku

Za dr. Jegličevo sirotišnico v Sarajevu: Č. g. župn T. Kajdiž 1 gld. — G. F. X. G. 5 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Po stoln. kapl g. M. Kolarji 1 gld. — G. F. X. G. 5 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu. Iz Vodic po č. g. župn. F. Kajdižu 4 gld. — Iz št. Lor. ob Tem po č. g. župn. A. Hočevarji 5 gld. — Hotič po č. g župn. Mat. Absecu 4 gld. 65 kr. — Spodnja Idrija 5 gld 50 kr. — Vojsko po č. g. V. Klobus-u 5 gld. — Z Jesenic zbirka po čast. g. župn. 3 gld. 50 kr. — Z Loškega potoka po č. g. administr. Jož. Zelniku 21 gld 46 kr. — Iz Dobernič, po čast. g. župn. 2 gld. 57 kr — Iz Št. Ruperta 7 gld. po čast. g. župn. Al. Koširju — Brezovska fara 3 gld. — Mengeš po čast. g. župn Iv. Zorcu 15 gld. — Prečast. g. župn. Karol Tedeschi 3 gld. — Iz Preske po č. g. župn. Koblarji 3 gld. 25 kr — Dovje dva velika teodnjaka. — Smlednik po čast. g župniku Jan. Šullerji 3 gld.

Za sv. Očeta: Iz Dobernič po čast. g. župn. J Karlinu 3 gld. — Javorje nad Loko po čast. g. župn M. Jerebu 7 gld. — Smlednik po č. g. župniku Ant Klemenu 27 gld. — (Op. 31 gld. 36 kr. je g. 13. sušca oddal v kn. šk. pisarni.) — Trebelno po čast. g. župn Jan. Šullerji 5 gld. — Iz Peč po čast. g. župn. J Prešu 5 gld. — Po čast. g. župn. Št. Jakliču iz Doljenj vasi 7. gld.

Za misijon kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Preč. g kan. dr. A. Čebašek 50 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Jos. Greg, v Celovcu: Naročnino oddali založništvu — G. Fr. V—c: Poveršek šel v kuhinjo; lepa hvala! — M. Trob. v „Dan“ je vravnano; zaupljive jo že dobivate Vsi serčno pozdravljeni! — G. Fr. Demšar v Bech Cliffa Poslano po Vaši želji; ako Vam je prav, le naznanite, in s pošilj. nadaljuje. — G. Br. v C.: Lepa hvala! Pa še kaj! — G. pod čerkaami „brez im“ na vpraš.: „Kaj je bilo g Ž.?“ odg.: Eni pravijo, da je bila v—nica. — G. J. K—n: Pra z veseljem, kar se more; iskrena hvala pozdrav! — Priv. iz R. je že v šk. za podp. in Vam skoraj pride v roke.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 6. mal. travna 1883. List 14.

Jezusu v naj svetejšem zakramentu.

1.

Vse, kar življenje v sebi ima,
Naj z mánoj hvali Jezusa,
Ki v Zakramentu nam živí,
Človeku v jéd se sam delí!

Odpév. Češeno, vsêlej ljubljeno,
Presveto Rešnje si Telo;
Kar koli diha, kar živí,
Naj hvali Tebe in častí!

2.

Duhovi rajski molijo
Gospoda tu s ponižnostjo;
O ž njimi skleni se, kristjan,
Govôri s sercem dan na dan:

Odpév. Češeno itd.

O sladki Jezus, vsaki čas
Daruješ tukaj se za nas;
Daj, da za Tebe le živim,
In vselej vredno Te častím.

Odpév. Češeno itd.

4.

Le Tebe duša zaželí,
Po Tebi serce hrepení;
O Zakrament, nebeški slaj,
Zavžiti vredno se mi daj!

Odpév. Češeno itd.

5.

Le v Tebi najde se sladkóst,
Brez Tebe biti je bridkost;
Za vsêlej saboj skleni me,
Da večno v raju hvalim Te!

Odpév. Češeno itd.

S. Frančiška Grizoldova.

Sv. Gvidon.

Med mladostnimi svetniki, ktere sem že imenoval, je bilo veliko tacih, ki so posebno radi pri sv. maši stregli in se angeljsko lepo obnašali pri tem najsvetejšem opravilu. Ker je pa ta služba tako imenitna in sveta, da bi vsak, kteri jo hoče vredno opravljati, moral nekaj svetniškega imeti nad seboj, zato hočem še iz starodavnih časov en izgled povedati posebno za mašne strežnike in cerkvenike.

Gvidon je bil rojen blizo belgijskega mesta Bruselja v vasi Anderleht v 10. stoletji. Njegovi starši so bili revni, pa silno pošteni in bogaboječi. Kerščanska dobrota bogoljubnih staršev se je kmali tudi pri sineku jela kazati.

Svetnih zakladov mu niso mogli dati, ker jih sami niso imeli; tem bolj pa so želeli ga obogatiti z nemenljivimi nebeškimi darovi. V šolo ga zarad revščine tudi niso mogli dajati; pa učili so ga sami doma in sicer le ene same reči, ktero so sami naj bolj znali, namreč temeljite bogoljubnosti in strahu božjega. Pridno ga pošiljajo tudi v cerkev k božji besedi, in skerbno se prepričujejo, kako se vede pri službi božji in kako mu gre nauk k sercu; česar ne razume, mu ljubeznjivo pojasnujejo; če kaj prav ne opravi, ga resno posvarijo.

Oboje nauke, domače in cerkvene je mali Gvidon zvesto poslušal, pa tudi spolnoval.

In tako je postal silno ljubeznjiv deček. Posebno se je odlikoval v pobožnosti, poterpežljivosti in usmiljenosti do revežev in bolnikov. Po več ur je molil na dan; in kadar je doma opravil svoja dela, ga ni veselilo drugam iti, kakor v cerkev, ali pa k bolnikom in revežem. Nikoli se ni pritoževal zastran svoje in svojih staršev revščine, marveč zadovoljen je bil z malim, kar so mu mogli dati. Dobro si je zapomnil iz svetega pisma nauk, ki so mu ga dobri starši večkrat ponavljali: „Dovolj smo bogati, ako se Boga bojimo in greha varujemo ter dobro delamo“.

Pa ne le sam je bil z malim zadovoljen, tudi druge je opominjal, kadar jih je slišal žalovati in pritoževati se zastran pomanjkanja, in prosil, naj bodo poterpežljivi, da ne zgubijo nebeškega zaklada. Solz se ni mogel zderžati, ko je videl, kako zelo imajo mnogi navezano svoje serce na minljivo bogastvo. Že v zgodnji mladosti je skušal z delom polajšati težko stanje svojim revnim

staršem. Če so se odrašeni delavci poleg njega pritoževali zarad terdega dela in uboštva, jim je prijazno rekel: „O nikar ne tožite; Sin božji je tudi za nas reven postal, in On reveže blagruje“. Taki in enaki opomini iz ust nedolžnega otroka so ganili in poboljšali nezadovoljneže. Rekli so mu: „Pač prav praviš, dobri deček! Če ti moreš prenašati revščino, se moramo mi sramovati, če je ne nosimo s poterpežljivostjo, ker vemo, da si je Bog reveže odbral na zemlji, da bi jih obogatil po veri“. — Enako usmiljeno in sočutno serce je kazal do bolnikov in terpečih. Večkrat je kteremu rekel: „Rad bi Vam odvzel vaše terpljenje; pa mora biti že božja volja, da ga imate. Prenašajte toraj iz ljubezni do Boga!“ Nesrečnim so bile take besede gotovo tolažba, zanj pa zasluženje v nebesih.

Tudi to mu še ni zadosti, le z besedo tolažiti; ampak celo sam sebi priterguje od tega malega, kar dobi, da more razveseliti bolne in ubožne, kadar jih obišče.

Če kakšen dan ni mogel nikomur nobene dobrete skazati, je bil zvečer žalosten, kakor bi ga vest pekla. Tolika usmiljenošt je gotovo veliko za tacega dečka!

Lahko nam je verjeti, da so tako bogoljubnega dečka starši in sosedje zelo čislali, ljubili in hvalili. Med ljudmi je imel poleg navadnega še dvojno ime (in večkrat je pomenljivo, kako ljudje koga imenujejo), rekli so mu „Anderleški ubožec“, ali pa „vaški angelj“.

Pa ravno zato mu ni nič več prav všeč doma; rad bi skrivaj opravljal svoja dobra dela, da bi jih le nebeški Oče videl, in miloščinjo tako delil, da levica ne vé, kaj je dala desnica. Naj raji bi pobegnil v kak samoten kraj — v puščavo; in zeló mu je žal, da ne vé za tako puščavo in pa da bi ne mogel dobiti dušnega vodnika. Bog ga je bil za kaj druzega odločil.

V 14. letu mu smert pobere očeta in mater. Zapuščen od sveta toliko terdnejše zaupa v Boga, ki ga tudi v resnici ne zapusti.

Ne daleč od njegovega doma je bila močno obiskovana Marijina božja pot, Lacken (Luža) imenovana. V to Marijino cerkev pride tudi mladi Gvidon in pred oltarjem Matere Božje klečé dolgo dolgo moli.

Menil je, da je sam; a več časa že so ga opazovali ondašnji gospod župnik. Serčna pobožnost, kakoršne pri dečkih take starosti niso še kmali videli, se jim jako dopade in jih v serce gine. Ko se mladi romar vzdigne in hoče zapustiti Marijino svetišče, mu pomignejo gosp. župnik, naj pride k njim, češ, dai majo nekaj posebnega govoriti ž njim. Vprašajo ga, od kod je, kako mu je ime, koliko je star, s čem se peča in več tacega. Odkritoserčno in pohlevno deček odgovarja na vsako vprašanje. Častitemu duhovnu je deček čedalje bolj všeč, ko se prepričajo njegovega pobožnega duha, čistega serca, bistrega uma in druzih lepih lastnosti. Nagovorijo ga, če bi ne hotel zmiraj tú ostati in službe cerkovnikove opravljati v Marijini cerkvi?

Kakor iz nebes se mu zdi ta glas. Ravno take službe si je želel, da bi se mogel Gospodu popolnoma darovati. Priserčno se Bogu zahvali in z veseljem nastopi novo službo.

Kakor je bil nekdaj Samuvel postrežljiv in poslušen služabnik velikemu duhovnu Heliju, enako goreč in pobožen služabnik je bil Gvidon, — res pravi hlapec Gospodov. Spoštljivo se vede do duhovnov, častitljivo in modro se obnaša v cerkvi v pričujočnosti božji, prijazen in postrežljiv je do vsih ljudi, domačih in tujih, ki na božjo pot prihajajo. In ker je v cerkvi sleherno opravilo v čast božjo, se mu vsako še tako majhno delo v hiši božji zdi neizrečeno imenitno; vse opravlja in oskerbljuje z veliko zvestobo in natančnostjo.

Vse po cerkvi mora biti čisto in snažno in v najlepšem redu. Skerbno pometa tla, briše prah, čedi klopi in stene; redno pospravlja mašnikova oblačila in pazi, da je cerkveno perilo vedno lepo belo, da so cerkvene posode čiste itd. Zlasti pa oltarje z veliko vnemo pripravlja in spretno zališa z najlepšimi cvetlicami, ki jih more dobiti.

Vse to pa zato tako zvesto opravlja, ker ljubi Gospoda iz vsega serca in mu je toraj vsled tega tudi lepota Njegove hiše nad vse. Kakor večna luč v svetilnici, tako gori njegovo serce pred Jezusovim obličjem. Ko doverši vse svoje opravke, ne hiti precej iz cerkve, marveč dolgo še kleči pred sv. Rešnjim Telesom ali pred milostno podobo Matere Božje. Še celo po noči mnogokrat v cerkvi ostaja, in kadar ga spanec premaga, je cerkveni tlak njegova postelja.

Kakor nekdaj v pervi mladosti, ima tudi še zdaj do revežev in bolnikov enako ljubezen. Ne da bi si radodanost romarjev lakomno v prid obračal, še od te male plače, ki jo prejema za svoj trud, vse med ubožce razdelí; le toliko zase prideržuje, kolikor mu je za silo potreba.

Sicer je ves čas lepo in izgledno živel, vendar se je imel za velicega grešnika in je bil skoraj vedno videti s solznimi očmi. Naj manjše napake je bolj obžaloval in objokoval, kakor mnogi največe grehe in hudobije.

Pozneje je romal v Rim in v Jeruzalem. Nekoliko časa po svoji vernitvi z božje poti pa sveti mož nevarno zboli, z veliko pobožnostjo zadnjikrat sprejme ss. zakramente in mirno v Gospodu zaspi 12. sept. 1012.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Velika noč s prejšnjim postnim časom je minula, nova Oljska gora je ostala in dobri verniki jo neprenehoma hodijo obiskovat in ondi molit, kakor je Sin Božji hodil molit na Oljsko goro v Getsemani. Bog daj, da bi sleherni, ki hodi na novo Oljsko goro molit in premišljevat, prav močno v dobrem sam se vterdil, pa tudi mnogim grešnikom spreobernjenje sprosil. V ta namen še dalje s Katarino Emerih premišljujmo Zveličarja na Oljski gori.

Ta služabnica Gospodova je v svojem premišljevanji vidila neko podobo od Boga. Vidila je, kako se je božja natora Sinova v Očetovo nekako umaknila, in osebo sv. Duha šla iz Njiju in bila med Njima, in vender je bil le En sam Bog. Kdo je zmožen to izreči? Vidilo se ji je, kakor bi se božja volja Kristusova bolj v Očeta nazaj umikala, da bi svoje presveto človeštvo pustila terpeti vse tisto, za česar zlajšanje in odvernjenje je človeška volja Kristusova bridkostno prosila; tako da je božanstvo Kristusovo, eno z Očetom, ravno to na svoje človeštvo naložilo, za česar odvzetje je Njegovo človeštvo prosilo Očeta. V tem trenutku je vidila tudi neko polajšanje pri Jezusu po angeljih, ki so bili s tem terpljenjem ginjeni in so Jezusa v Njegovem terpljenji tolažiti želeli. Zapustili pa so ga angelji in pričele so se nove prehude, zgostene britkosti. Med drugim je Zveličarja stiskala skerbljivost, kaj bode dobiček, sad tega darovanja, kteremu se zdaj izročuje; podobe strašne, prestrašne prihodnjosti so Mu stopale pred dušo.

Nad pervega Adama je Bog dopustil spanje, odperl je njegovo stran, je vzel eno njegovih reber, in stvaril je iz njega Evo, ženo, mater vsih živih, in jo je peljal pred Adama. In Adam je rekel: To je zdaj kost iz mojih kostí, in meso iz mojega mesa... Zavoljo tega bo zapustil človek svojega očeta in svojo mater, in se deržal svoje žene, in bota dva v enem mesu. — To je bil zakon, o kterem je pisano: „To je velik zakrament, rečem pa, v Kristusu in v Cerkvi;“ zakaj Kristus, novi Adam, je hotel, da naj pride nad Njega spanje, spanje smerti na križu, tudi On si je hotel dati

odpreti stran, da naj se iz nje stvari nova Eva, Njegova deviška nevesta, sv. Cerkev, mati vsih živih. Dati ji je hotel kri odrešenja, vodo očiševanja, in svojega Duha, te Tri, ki spričevanje dajejo na zemlji. Dati je hotel svoji Cerkvi sv. zakramente, da naj bo čista, neomadežana, sveta nevesta. Hotel je biti njena glava, mi pa da naj bomo vsi njeni udje in glavi podložni, mi da naj bomo kostí od njegove kostí, meso od njegovega mesa. On, ko je človeštvo sprejel in hotel za nas umreti, je tudi zapustil Očeta in Mater in se je deržal svoje Cerkve in postal je z njo meso, ker jo živí s presvetim Rešnjim Telesom, v kterem se z nami zaroča vedno in brez prenehanja. Hotel je s svojo nevesto, sv. Cerkvijo, na zemlji biti, dokler bi se vsi ne znašli v nji pri Njem v nebesih. In rekĕl je: „Peklenske vrata je ne bodo premagale.“ Da bi vso to nezmérno ljubezen grešnikom skazoval, je Gospod postal človek in brat grešnikov, da je kazen vsega njihovega zadolženja na Sebe vzel. On je vidil velikost tega zadolženja in velikost zadostivnega terpljenja, vidil z veliko bridkostjo, in se je vender volji svojega nebeškega Očeta kot spravni dar radostno izročil. Zdaj pa je vidil vse terpljenje, skušnjave in življenje prihodnje Cerkve, svoje neveste, ki jo je hotel tako drago s svojo kervjo odkupiti; vidil je nehvaležnost ljudí.

Pred dušo Gospodovo so se verstile vse prihodnje terpljenja njegovih aposteljnov, učencev in prijateljev, malo število vernikov v pervotni Cerkvi, potem krivoverstva in razkolništva, ki so nastopovale pri njeni rasti, vse ponavljanja pervega greha z napuhom in nepokoršino v vsih podobah nečimernosti in samolastnega lažnjivega opravičevanja. Prikazala se Mu je mlačnost, spačenost in hudobija neštevilnih kristjanov, raznotera laž in goljufljiva bistroumnost vsih prevzetnih učenikov, bogoskrunske hudobije pregrešnih svečenikov in strašni nasledki vsega tega, gnjusoba razdjanja u Božjem kraljestvu na zemlji, v svetišu nehvaležnega človeštva, ktero kraljestvo Mu je bilo ravno zdaj z lastno kervjo in življenjem med neizrečenim terpljenjem odkupiti in vstanoviti. —

Ako se pa z verta Getsemana ozremo na človeško življenje, smemo prašati: Zakaj vender je usmiljeni Zveličar terpel tolike bridkosti na Oljski gori? Vsak, ki je le malo v veri podučen, dobro vé, da je terpel vse le za nas ljudí; terpel je za naše odrešenje od pogubljenja, pa tudi terpel za naše tolažilo v premnogih bridkostih na zemlji. Naša osoda je terpljenje od zibeli do groba, pravi pobožna pisateljka gr. Adele Hoffelice v prelepih bukvah: „Hülfe im Leiden“ (Mainz 1882), iz kterih naj nadalje zajemamo kake kaplje tolažila za blage čitatelje. Terpljenje na zemlji izvira namreč od tod, ker kletbo, ktero sta si bila perva človeka z uporom zoper Boga nakopala, nas vse, povsod zadeva na duši in na telesu. Da bi se človek terpljenja na zemlji rešil, to je nemogoče. Hočeš, nočeš, moramo delati, terpeti in umreti. **Moraš!** — to je neogibna postava. Pervi otročji glas je jok in povsod pri višjih in nižjih stanovih vsake starosti pritožbe slišiš: „Oh koliko moram terpeti!“ In to terpljenje utegne zadevati serce, duh, vést, mišljijo, ali pa celo naravnost telo.

Terpljenje pa ni tako studa vredno, kakor se nam zdi na pervi videz. Tako imenovana sreča le takemu dobro dé, kteri je kdaj nesrečen bil, — kdor tega ni poskusil, prav za prav ne vé, kaj je sreča. Tudi se sin blazega serca rad podverže kakemu terpljenju, ako bi s tem mogel mater, očeta, brata terpljenja rešiti. Bog, ki je v svoji večni pravičnosti neskončno dober, je terpljenje posvetil, ga s sijanjem nadzémeljske luči obdal in z njim neizrekljivo vrednost sklenil. Mora se pa terpljenja, če ne že z radostjo sprejeti, vender voljno prenašati, in tako terpljenje postane dar, darežljivost. „Jest imam lepo srečo“, je rekla neka sirotinska deklica svoji sestri. Ktera je bila ta „lepa sreča?“ Na ponudbo ji je bilo, da bi se bogato omožila; deklica pa je ponudbo odbila zato, da je svoji bolni „stári materi“ zamogla streči. Pristavila je: „Nikar me ne milovaj, ker mi je dano kaj malega dobrega storiti.“ To je darežljivost.

Tudi ti si lahko napraviš „lepo srečo“, če vse terpljenje daruješ Bogu na čast in v blagor, v zveličanje bližnjega. Kako sladko se človek lahko tolaži s tim, da poskušnja, ki terpí le malo časa, mu je zaslužna za večno življenje. Sv. Auguštin pravi: „Večni pokoj bi se moral odkupiti z večnim delom Pa koliko je Božje usmiljenje! On ne pravi: Milijon let, tudi ne, tisuč let morate delati; tudi petdeset lét ne določi, ki naj jih v delu prevžijemo; pravi pa: Delajte, terpite v kratkem času svojega zémeljskega življenja, in to vam bo pridobilo večno čast“.

Za terpljenje smo rojeni, pa zato ne smemo biti žalostni, in obupni. Oserčevati se nam je po izgledu častitljivega župnika iz Ars-a, kteri je zjutraj imel navado reči: „Zdaj pa le, moja duša! Ves ljubi dan bodeš v priserčni molitvi z ljubim Bogom v tovaršiji, ž Njim boš delala, ž Njim hodila, ž Njim se vojskovala in terpela. Delala boš, pa On blagoslavlja tvoje stopinje; terpela boš, pa On blagoslavja tvoje bolečine.“

Kako srečen si, da si otrok katoliške Cerkve in tiste edino prave vére, ktera te tako lepo uči, koliko je vredno terpljenje, ktero z Jezusovim terpljenjem zedinjaš, se s svojim sercem naj svetejšemu Sercu Jezusa Kristusa bližaš, se ž njim poživljaš, od Njega vsak čas zanesljive pomoči pričakuješ ter takó svojo dušo rešiti zamoreš.

Iz Iga. (*Sv. misijon.*) Človek v posvetnih opravilih rad pozabi svoj večni namen, časne dobrote više ceni od neminljivih, in duh njegov postane mlačen v skerbi za izveličanje neumerjoče duše. Bog, skerbni večni Oče, zmirom opominja človeka po glasu vesti, po dobrih in keršanskih bukvah, sosebno pa še po mašnikih, svojih namestnikih. Naj bolj pa človeško serce pretrese nepretergana versta pobožnega premišljevanja, navdá ga z zveličanskim strahom; posvetne reči vse drugač pogleduje kakor sicer, in vse ga bolj vžiga k bogoljubnemu življenju. Sv. Frančišek Salezijan pravi, da se mora ura vsaki dan naviti, ali vender jo je včasih treba na drobno osnažiti; tedaj je priporočal vsako leto kake dni v premišljevanje. To se zgodí pri duhovnih vajah ali pri ljudskem misijonu. Sv. misijon udari, kakor Mojzesova palica, na skalo terdovratnega serca, ga omehča in mu obilno nalije studenec gnade božje. Sv. misijon zaduši sovraštva med farani; odpravi grešne navade, pijančevanje, kletev, ustavi domače nemire, vloži berzdo hudobnim jezikom, posili vračati ukradeno blago in oskrunjeno čast; vse to premišljevaje, je naklonilo g. farnega predstojnika, da je preskerbil svojim faranom sv. misijon. Sv. misijon na Igu se je obhalal od 7. do 19. sušca; ta dan je bil slovesni sklep sv. misijona. Vodili so sv. misijon častitljivi očetje Lazaristi iz Ljubljane in Celja. Pripeljali so se v sredo 7. sušca čč. očetje: Janez Kukovič, Urban Nežmah, Ignacij Böhm, in Janez Macur, kteri so ob dveh popoldne že pričeli z otroci svoje poslanje, ter so potem do 19. sušca ti verli sinovi sv. Vincenca prav živo ogrevali serca k ljubezni božji, kakor dobrotljivo solnce s svojimi žarki ogreva merzlo zemljo. Kakor povsodi, je tudi tukaj bila njih perva pot v cerkev. Ljudstvo, kteremu je slovesno zvonenje po vsih cerkvah napovedovalo prihod misijonarjev, je na trume hitelo k farni cerkvi, in pri mnogih se je vidilo, da so jih solze po-

lile, ko so gospode zagledali. Popoldne ob štirih so bili čč. gg. misijonarji iz farovža slovesno peljani v cerkev, ter odmolijo molitev k sv. Duhu („Veni s. Spiritus“) in druge molitve. Domači gospod fajmošter so na to ljudstve nagovorili, častite g. misijonarje lepo pozdravili jih ljudstvu predstavili ter jim križanega Jezusa izročili. Nato je č. g. prednik vzel sv. križ, šel na prižnico, ter pričel razlagati namen sv. misijona in priporočevati pripomočke, da bi se ga z duhovnim pridom vdeležili. Vsaki dan je bila ob 6 sv. maša z blagoslovoma, nato pridiga, ob 10 peta sv. maša, potem pridiga; ob 2 popoldne križev pot, ob 3 pridiga, in potlej litanije z blagoslovom s presv. Reš. Telesom; vsaki večer je pa ljudstvo skupno v cerkvi molilo sv. rožni venec in druge molitve.

Na sv. Jožefa dan so se domači gospod fajmošter po sklepnem misijonskem govoru častitim, neutrudljivim gg. misijonarjem prav ginljivo v cerkvi zahvalili, odpeli zahvalno pesem, in cerkveno opravilo je bilo končano. Popoldne ob 3 so se oglasili zvonovi farne cerkve in vseh podružnih cerkvá, ter so oznanovali odhod preljubljenih oo. misijonarjev. Pred odhodom misijonarjev se je pa velika množica ljudí zbrala okoli farne cerkve, ter se jim z očitnim veseljem zahvaljevala.

Cerkev je bila vsaki dan natlačena; obilno spokornih solz se je prelilo, — bil je v resnici od 7. do 19. sušca za obširno Ižansko faro čas milosti božje. Obhajanih je bilo med sv. misijonom več kot 3000 ljudi, kar je silno veliko, ker je bil sv. misijon le za domačo faro oklican, — domača fara šteje pa nekaj čez 5000 duš. Spovednikov je bilo 9, kteri so vsaki dan od 5 zjutraj do 8 zvečer — ko je misijonski zvon zapel — le z malimi prenehljeji spovedovali. Posebna hvala gre tudi preč. g. gvardijanu P. Hugo-nu Novljanu, kteri so vsled svoje goreče delavnosti v spovednici silno veliko pripomogli, da ni veliko ljudi ostalo brez sv. spovedi. Tega sv. misijona na Igu — kteri je bil v resnici veličasten in velikansk — ne bom obširneje popisoval in na široko hvalil; — hvaliti se ima sam, ako se bo veliko sadú pokazalo, — le to povém, da se sovražniki po njem spravljajo, — zakonski pomirujejo, — nečistniki vezi grešnega znanja tergajo, — preklinjavci molijo; leni — mlačneži trepetajo.

Novo mesto, 25. sušca. Huda burja je ta mesec brila okoli novomeškega kapitelna; vender serca meščanov so se ravno o tem času jele ogrevati, za kar se imamo posebno zahvaliti za Bogom milostivemu gospod proštu Petru Urh-u, ker so imeli tako jedernate, zares dobro sostavljene, do serca in muzga segajoče postne pridige, ktere so pa tudi iz cele okolice toliko ljudi privabljale, da ob nedeljah, akoravno je bilo dvakrat prav slabo vreme, so cele procesije vidile se pomikati proti kapitelski cerkvi, ktera je bila vsako nedeljo popoldan v vsih prostorih tako natlačena, da so mnogi se mógli zopet verniti, ker ni bilo moč priti v cerkev. In enako zvesto in tiho so verni poslušali zares logične govore proštove, o kterih so naj imenitniše resnice našega odrešenja v vsih ozirih vterjevali in skazovali, in vender z jasno besedo tudi priprostemu poslušavcu jih razumljivo razlagali.

Odpérali so nam v pervi pridigi dušne oči, da bi slehern spoznal svoje zadolženje; kako da smo vsi z mnogimi grehi razžalili svojega Boga in kako bi se mógli zarad tega vaditi prave ponižnosti. V drugi pridigi so nas učili, kako se Bog z vsakim smertnim grehom neskončno razžali in kako ojstra da je božja pravica zavoljo tega razžaljenja, kar nas mora s svetim strahom napolnovati, ko spoznamo, da smo tudi mi Boga mnogokrat razžalili. V tretji pridigi so pa govorili od neskončnega božjega usmiljenja, ter slehernega grešnika opominjali, da naj zaupa, ker tudi njemu je Bog pripravljen usmiljenje skazati. Kakor so bile mnoge serca po drugi pridigi pretresene in poterte, tako so po tretji pridigi zopet z zaupanjem navdane in potolažene postale. V četerti pridigi so nam z naj bolj ginljivimi besedami popisovali Kristusovo terpljenje na telesu in na duši, ter vsim priporočevali, da naj slehern s podobno poterpežljivostjo prenaša svoje križe in težave. V peti pridigi nas je pa vnemala neskončna ljubezen božja k naj gorečniši ljubezni do Boga in bližnjega. In šesta pridiga nam je pred oči stavila veliko daritev Kristusovo na križu in pri sv. maši, ter nam v sercih budila željo in resnično voljo, da slehern tudi sebe Bogu daruje z dušo in s telesom ter se vedno zataja.

Smemo upati, da so te ginljive pridige tudi obrodile mnogo sadú. Kakor na prižnici, tako so goreče delali gosp. prošt tudi v spovednici; ljudi so imeli ves postni čas toliko za spoved, da se je slehern čudil, ko je vidil moške in ženske stati okoli njih spovednice. Sploh se čuje, da se pri nas duhovno življenje veselo poživlja. V cerkvi in pri božji mizi je veliko več ljudí.

Posebno je razveselila celo mesto in okolico slovesna procesija vstajenja Kristusovega. Gosp. prošt so namreč konec zadnje postne pridige opomnili, kako lepo da so procesije v Ljubljani, od kar gospé in gospodičine presv. R. T. spremljajo z gorečimi svečami, ter so naprosili vse gospé, gospodičine, žene in dekleta, naj veliko soboto enako počasté ljubega Zveličarja. In kar gotovo tudi sami gosp. prošt niso pričakovali, še manj pa drugi gospodje mislili, to se je zgodilo veliko saboto. Bog sam nam je bil milostljiv, ter nam je podelil zares lep dan. Bilo je sicer merzlo, vender pa jasno in prijazno. In ko po opravljenih cerkvenih molitvah mil. gosp. prošt zapojó s čverstim glasom veselo Alelujo in ko se začne pomikati dolga procesija, ktere so se vdeležili vsi odlični gospodje, vojaški komandant z vsimi oficirji in vojaki, kakor tudi mestna straža z godbo, je bilo slehernega serca ginjeno, ko smo zagledali dolgo, lepo vversteno rajdo od perve naj odličniše gospé do zadnje stare ženice — vse z gorečimi svečami v rokah. Nekdo je naštel 105 parov, tedaj 210 prižganih sveč; gotovo veliko število za naše malo mesto! In ko smo zopet prišli v cerkev nazaj, ktera je bila naj lepše razsvetljena, ker so bile prižgane vse sveče pri vsih stranskih altarjih in sveče ob potu prižgane, in ko pridejo poslednjič vse gospé, gospodičine, žene in dekleta z gorečimi svečami ter vso cerkev napolnijo, bil je zares častitljiv pogled, pa tudi velikansk vtis. Vsi brez razločka pripoznavajo, da to je bilo zares lepo, in sploh se govorí, da k procesiji presv. R. Telesa jih bo še več prišlo, ker zdaj same gospé spoznajo, kako veličasten da je tak sprevod in kako vse drugač kakor sicer, ko so pri oknih ali kraj cestá stale in malo procesijo ogledovale, med tem, ko so se ženske za presv. R. Telesom pehale in pogovarjale. Prav so imeli tedaj kan. gosp. Hočevar, ko so na veliko nedeljo v pridigi rekli: Zapomnite si mestjani, da take procesije še dozdaj niste imeli!

Lep kinč je pa kapitelska cerkev tudi dobila s tem, da so gosp. prošt napravili novi mali banderci, ker stari ste bili že tako obledeli, da ju nekaj lét več niso rabili pri procesiji. Novi banderci je naredil ljubljanske stolne cerkve cerkvenik g. Blaž Rasp, podobe pa je malal mlad učenec g. Wolfa in so posnete po šenklavških bandercih; mlademu slikarju se mora vsa čast dati, da ji je naredil v splošnjo zadovoljnost. Nekteri gospodje, kteri vejo umetnost v slikarstvu posebej ceniti, so tukaj, in tudi mlademu malarju hvale odreči ne morejo. Tudi gosp. Rasp je vse svoje delo izveršil v popolno zadovoljnost. Upajmo, da bosta ta gospoda še naročeno

eliko bandero tudi tako lepo in dobro napravila in ako se bosta smela vsim cerkvenim predstojništvom za nake dela prav gorko priporočevati.

V Gradcu, 1. aprila 1883. Rad bi Vam bil polal že za pirhe nekaj graških drobnjav, toda kasen em — ali je pa pratika prezgodnja, kakor hočete. Tisto e pa seveda tudi res, da se že komaj spominjam, kje a sem prenehal zadnjič z graško kroniko, tako dolgo em zanemaril svojo daničarsko dolžnost, in tudi Vam, ospod vrednik, je gotovo težko, ako ne celo neljubo, amisliti se v one dneve letošnje zime, katerim najraje ako gorko poveste: pustne dneve. To se vsaj pravi pustovati“, kakor so tukaj pustovali letos! No, ko bi ejali pustnega norca o pravem času spat, ali bi ga okopali, kakor je na Kranjskem navada, bi še bilo; a ukaj je med pustom in postom v nekaterih krogih kaj nalo razločka. K večemu da se deržé malo bolj pouhnjeno v postnem času, ko poprej. Pa kako imamo i kratko pamet, da, krivični, smo, ako se tako poegujemo za sveti postni čas! Le praša naj kedo voznika — fijakarja graškega, in hitro mu bode povedal, kaj je ost: Poprej so imeli drugi veselice in plese, mi smo irjali ž njimi noč in dan, sedaj se hočemo še mi veeliti in res: vozniki napravijo svoj veliki ples! Morebiti udi postreščeki tako in godci in hlapci in hišine — da ridejo vsi na versto, ki niso imeli o pustu časa. Zraven a kažejo Gradčani vendar prav nežno rahločutje za ostni čas. O pustu napravljajo kar naravnost — roato: ples; v postu pa „plesni venček“, „večerni venek“, — kaj ni to preljubeznjivo?*)

Pa skoro da sem jel opravljati, a to je greh; za o hočem tudi kaj hvalnega povedati, in tudi tega ne nanjka. Tridnevnico obhajajo o pustu sicer samo v ni cerkvi, ali lahko sem se prepričal, da se premnoga erca tukaj rada Gospodu odpirajo in Njega bolj ljubijo, ego šemasto radost. V postu je treba iti le večkrat v azne cerkve, da se vidi pobožnost Gradčanov. Pridige o jim nad vse, zato so imeli vsi postni pridigarji polne erkve. Vselej, kader sem poslušavši pridigo zapustil erkev, mi je serce veselja utripalo in dejal sem sam ri sebi: Da, prižnica ta je še naša, to je naša moč, a tudi naše delo: fides ex auditu! — Po pridigah je stajala večina pri blagoslovu, njih prav mnogo pa še ri križevem potu, katerega tukaj kaj spodbudno in inljivo molijo. Od ene postaje do druge gredé pojejo ako pesem o Gospodovem terpljenji, kar je zelo zelo riméruo; nič ne pripravi duha bolj do one mehke obutnosti in miloserčnosti v premišljevanji Gospodovega erpljenja, ki nam da res nekako okušati Njegove boečine, kakor ginljiva pesem. Torej bi prav dobro bilo, o bi se bolj pogosto tudi na Kranjskem te navade oprijeli. —

Težko sem pričakoval velikega tedna. Božje grobe o napravili po vseh cerkvah in povsodi krasne, kakor Ljubljani. Zato je prihajalo zlasti véliki petek veliko eliko obiskovalcev, da skoro ni bilo moč blizu priti. Gotovo so bili med njimi tudi taki, ki sicer nikoli ne ridejo v cerkev, in kedo more reči, da je radovednost edno napačna! Gospod kaže v sv. zakramentu svojo magovito moč tudi nad onimi, ki ga sicer zaničujejo. — Za pevca so veliki teden najbolj zanimive jutranjice. Ni mi treba praviti, da jih pojó tukaj skoro tako, kakor Ljubljani, ali mali razloček sem lahko opazil: tukaj rabijo več pripomočkov, da je petje kolikor mogoče spodbudno. Poslušal sem v stolnici in v mestni farni cerkvi. Psalme so peli v stolnici bogoslovci, lamentacije pa pevci na koru, najprej tenorist, potem bariton in nazadnje celi zbor čveteroglasno, kar se je divno lepo slišalo, vendar ne tako kakor večerno petje mešanega zbora v stolnici ljubljanski. Čveteroglasno pojó tukaj tudi responzorije, kar dela lepo spremembo pri drugem in tretjem nokturnu. Kaj pa „miserere“? Željno sem ga čakal. Kateremu kranjskemu duhovniku ne zvoni iz bogoslovskih let Palestrinov „miserere“ v ušesih, bodisi, da ga je sam pél, ali poslušal? Premalo sem zveden, da bi mogel povedati, čegav „miserere“ da so tukaj peli, ali to pa lahko rečem, da mi ni kar nič ugajal. Podoben je zelo onemu, katerega pojó ljubljanski bogoslovci, ko spremljajo kak pogreb. Peli so zmenjevaje eno versto na koru in drugo bogoslovci pred altarjem. In petje je spremljal harmonij in trobenta. Sploh sem videl, da imajo ljubljanski bogoslovci veliko večo nalogo pri petji, kakor tukajšnji, in da jo tudi bolje izveršujejo. Naj bi imeli še pomoč na koru — pevce, harmonij itd. — naj bi se tako ne upehali, delali bi čuda.

O vstajenji ne morem mnogo govoriti. Povsod je zelo slovesno, ali kar ni slovesno, so gledavci, kterih mnogi gledajo, a na sv. zakrament ne mislijo, se ne odkrijejo, kaj še le, da bi poklekuili. (Taki ošabni čuki velik del pridejo na beraško palico in njih ponižanje je toliko, kolikoršen je bil njih napuh. Vr.) — To je slika tukajšnjega cerkvenega obraza. Kakor vidite, je lahko zapaziti marsikaki lep sad katoliškega življenja, a slabo drevo tudi prinaša svoje sadove, kakor je zmerom bilo in bode.

Ta slika bi pa bila nepopolna, ko bi še nekaterih drugih strani ne omenil. Lepe cerkve ne vabijo samo vernikov k službi Božji, temuč so krasota vsaki deželi, s katero se smé ponašati. O cerkvah sekovske škofije ne morem soditi, smem pa reči, da duhovščina in verniki za svoje cerkve mnogo storijo. Največ zaslug ima v tem oziru sekovsko škofijsko umetnijsko društvo. Ker na kranjskem še ni enakega društva, bodem o priliki kaj več povedal o tem društvu, za danes naj bode dovolj kratko poročilo o glavnem zboru njegovem 8. marca, ki je podajal pregled o delavnosti njegovi v preteklem letu. Navzoči so bili mil. knezoškof, ki duševno in gmotno podpirajo vsako koristno početje, precej duhovščine, nekaj svetnih gospodov in gospéj iz aristokracije. Neutrudljivi, vneti in jako izvedeni društveni predsednik, g. konservator Graus popisal je najprej, kaj je društvo lani storilo, kaj je dalo napraviti, bodisi slike, ali načerte, ali cerkveno orodje, altarje; kako je pomagalo to ali ono cerkev popraviti itd. Glasilo društva je list: „Kirchenschmuck“, ki ima tudi na Kranjskem 6 naročnikov in prinaša prav zelo zanimive spise o cerkveni umetnosti. S serčno zahvalo vsem podpornikom konča predsednik svoje poročilo. Posebno zanimiv pa je bil govor mil. kn. škofa, ki znajo v vsaki zadevi djansko stran zadeti in pokazati. Omenjam naj le nekatere misli: Cerkev hiša Božja, je podoba vsakega kristjana, ki se telesno prenavlja in se mora tudi dušno prenavljati v čast Božjo. Izrekajo svojo serčno željo, da bi se cerkev presv. Jezusovega Serca kmalu dodelala in bi tako tudi v Gradcu dali spodobno prebivališče naj sv. Sercu, ki kliče posebno novejši čas vernike k sebi ter razodeva svojo ljubezen. — Gledé nekaterih božjih ropov bi bilo dobro napravljati železne tabernakeljne, da obvarujemo Gospoda nečasti. Ako mislimo na to skerbljivost višjega pastirja, smemo pač imeti onih duh. pastirjev neskerbnost za precej veliko, ki ne spravljajo tabernakeljnovega ključa, ampak ga prepuščajo cerkovnikom. — Za mil. kn. škofom povdarja prior dr. Grillwitzer, kako da se udje veselijo napredka društvenega, ki se razodeva po celi škofiji. Pred razhodom pa dajo kn. škof navzočim po lepi navadi svoj blagoslov. —

*) Se vé da; samo zlatega okvira še manjka tem truhljivim „vencem“.

To društvo deluje zarad tega tako plodovito, ker ima zmožne moči. Upajmo, da tudi na Kranjskem zrastejo enake moči, začetek je vsaj lep. — Med vsemi tukajšnjimi cerkvami je stolnica najbolj zanemarjena, ker nima nikakega premoženja. Pred kratkim je določilo ministerstvo 7000 gld. podpore za popravljanje in bode zunanji — vsaj prednji del — do julija prenovljen. — Sekovska škofija ima tudi cecilijansko društvo, pa kolikor je meni znano, si ne more nič kaj pomagati in ni tukaj nikakor toliko vnetih cecilijancev, kakor na Kranjskem, le v stolnici pojó bogoslovci koralne maše. — Še nekaj naj opomnim, kar mi tukaj zelo dopada: Mirni, tihi in vljudni mašni strežniki. To je tudi nekaj hvale vrednega! (Gotovo; pošljite jih kaj na Kranjsko. Vr.)

Ker ne počenja Gradec svoje posebne politike, smem to točko preskočiti. Iz politike do vremena je pa majhen korak in tu mi je treba le reči, da imamo že lepo spomlad, da bo prav kmalu vse zazelenelo, ako ne prihruje zopet kaj nespomladanskega. — Mesto se vedno bolj lepša. Hranilnica štajarska se bode razširila in Mura bode dobila med Albrehtovim in Radetzkyjevim mostom ličen levi breg. Za cesarjev prihod se že delajo priprave. Obeta se razstava in druge slavnosti. Do takrat imamo pa še tri mesece, in tako vidite, da sem v svoji graški kroniki za cele tri mesece prehitel, torej sedaj zopet lahko malo počivam. (Pa nikarte predolgo. Vr.)

Z Vojskega, 30. sušca. Pri nas je danes dopoldne zopet za péd snega padlo, popoldne silno mêde, da ni moč iti spod strehe. Veliki teden ga je bilo padlo blizo poldrugi meter, bilo je zelo mraz in je mêdlo z njim, da ni bilo moč na veliko soboto ognja zunaj blagosloviti; morali smo ga toraj v farovžu; mraza je bilo 11 stopinj Reaum. Stari ljudje pomnijo en sam tako merzel véliki teden, kar velja tudi zastran velikonočne nedelje in pervih dvéh po velikonočnih praznikih. Že sem nekaj lét tukaj, pa se skor ne spominjam, da bi kterikrat bilo tako hudo mêdlo, kakor danes, saj tako pozno ne; zametje so toraj tu in tam čez seženj veliki. Da tukaj večkrat sneg tako pozno pade, ni nič nenavadnega, včasih zapade še pozneje; tako ga je bilo 8. majnika 1876 čez čevelj, ter so tukaj nekteri še le drugo polovico majnika začeli orati; 15. rožnika še ni bil ves skopnel; ono leto ga je bilo okoli svečnice kacih 9 čevljev ter od ss. 3 Kraljev do vélikega tedna ni nobeden mogel z vozom v Idrijo po živeža in železa za kovanje žebljev, — vse je bilo treba znositi. Tisto zimo je bilo treba iti bolj daleč obhajat; prišli so štirje možje pó-me in so ga gazili pred menoj; pa ko nazaj gremo, se gaz od poprej že ni več poznala, — kajti snežilo je, kakor bi ga bil iz vreče vsipal. Berž pa ko je nehal kocnjati, so s kramplji dobro gaz za hojo skor pri verhu snega naredili tako, da je gaz bila le malo nižeje, kakor poveršje snega. Kader je veliko snega, ljudje kramplje na noge navežejo in se jim le prav malo vdira. Ti kramplji (kerplje) so po poldrugo péd široki lesene obroči, prepleteni z močno pleteno vezjó, nasajeno iz prediva, ali konoplje, kar storí, da sneg ne more skozi. — tako si vedó pomagati v sili.

Pomlad.

Sercé kipí veselja,
Oko ozira se okrog,
Narava se obnavlja
Iz zimskih spenja se nadlog.

Goré že zelenijo,
Zeleni pert pokriva log,
In lastovke hitijo
Nazaj v priljubljeni svoj krog.

Drevesa sadnja v vertu,
Ki blagi so nebeški dar,
Začenjajo berleti,
Razcvetle bodo se že kar.

Gorkota z dežjem krotkim
Obleče drevje svatovsko,
Prizor mi z dnevom vsakim
Se nov odpira za okó.

Krasota nenavadna!
Enake tebi nima svet;
A sapica soparna
Vničí bogati ves tvoj cvet!

Mladenči in dekleta!
Devištvo ki hranujete,
Vi lepši ste krasota,
Ak lice čisto vam cvete.

Devištvo, cvet nebeški,
Je krasen biser angelov;
Naj rod bi že človeški
Spoznal nebeški sad njegov!

Sovražni mu divjaki
Zadrege mnoge stavijo;
Prijazni so lisjaki,
Hinavci biser kradejo!

Devištvo občutljivo
Je bolj ko nežni cvet drevés,
Je smertno že škodljivo,
Če grešna želja piha čez.

S—d—n.

Danica.*)

Dani se že, po nebu zar'ja plava,
Nebeški že obok se rumení,
Prelepi žar pa dol in plan zlati,
Vse giblje se, k molitvi, delu vstava.

Oj čas je že, oj vstajaj majka Slava.
Tako je prav, le zdramljaj svojo kri!
Na delo blago — bratje urno vsi:
V molitvi, delu nam je sreča prava.

Na blago delo vstajajo junaki;
Tam glej ga — Aleksandra, — že hiti,
Za vero dobro vstal je med pervaki.

To zora je — pa se še le dani,
Naprej vladar močan in vsi enaki!
Da prave sreče svit vsem zablišči. —

Hrepenenje.

Kedaj lepo boš solnce vsem sijalo,
In svet v najlepšem svitu se odpre,
Da v miru, v blagru, v sreči bode vse?
Vsaj to že zemeljski bi raj nam dalo.

Serce, to berž ne bode kraljevalo;
Viharji solncu jasnemu grozé,
Dokler mil'jonom ne miné solzé,
Dokler po veri se ne bo ravnalo.

*) Veseli me, da se kaže v Rusiji nekoliko dobrega upanja za vero. Pisat.

Vladar! — glej, solnce Ti je prisijalo,
Začel se blagra, sreče beli dan,
O mili Bog, da bi tako ostalo!

Pa glej, da v bédo ljud je zakopan;
Resnici se je le začetek dalo,
Daj dobro vse — to bode dan krasan!

Brojanski.

Razgled po svetu.

V Rimu v luteranski cerkvi je véliko soboto kar-
nalvikar kerstil judovsko družino peterih oséb, potem
135 mladenčem podelil svete redove. Med posled-
imi jih je bilo 44 mašnikov posvečenih. Za pirhe
sv. Oče ubožnim družinam podarili posteljno pripravo
verh tega 12.000 lir razdelili med ubožne.

Prusaško. Kraljeva pruska vlada za Kolonijsko
dala dva ukaza za šolstvo, namreč o katoliškem po-
čevanji po ljudskih šolah, in o vdeleževanji mladine
katol. Božji službi. Pri tem so odpravljene nektere
batosti prešnjega naučnega ministra Falka. O praznikih
toliških, ko bi imelo prosto biti, pa pravi, da se bo
zneje bolj natanko določilo. To se katoličanom toliko
lj zoperno zdi, ker precej nato našteva celo versto
dovskih praznikov, o kterih se judovski otroci šole
rosté, ako starši otrók tako predlagajo. Zakaj se pa
alo število katol. praznikov enako ne imenuje? Ali
ne kaže, da z malim številom judov se hoče bolj
ehko delati, kakor pa z milijoni katoličanov?

Pariški mestni svèt in kazališni igravci. Mestni
èt v Parizu je hotel svojo infernalsko jezo do ka-
liške vere prav očitno pokazati in je zapovedal na-
mniku mestnega kazališa, da naj bode igra na véliki
tek! Vodnik pa je v pismu do mestnega svetovavstva
zodel, da te zaveze ne more spolniti, ker vse njegovo
ebstvo se brani igrati ta dan! Kaže toraj, da kaza-
ni igravci imajo vender več vere, kakor pa zagrizeno
estno svetovalstvo.

Rusko-Poljsko. „Moniteur de Rome“ 15. sušca
enuje slaven in vesel dan v papeštvu Leona XIII
častni dan za Cerkev na Poljskem. Ta dan namreč
bili izvoljeni škofje za Rusko-Poljsko. Ta dan so
oljci zopet dosegli versko svobodo in neodvisnost svojih
šjih pastirjev. Izgled, ki ga je dala Rusija, ko se je
orazumela s katoliško Cerkvijo, je očiten dokaz, da
oboda sv. Cerkve ne žali ne deržavnih pravic in ne
risti ljudstev, pravi omenjeni časnik. Rusija dobro
ti, da vera je naj močnejši jéz zoper rudečkarsko
ovodenj, ki vedno huje naraša. To bodo čutili tudi
gatini in lahkoživci po druzih deželah, ki jim je vera
zveličanje poslednja skerb; če le ne bo prepozno!
udi Prusija ima svoje nihiliste ter rudečkarje; toda
vraštvo zoper sv. Cerkev jim ne dopustí, da bi kato-
čanstvu in sami sebi dobro storili! Dve rani je dobilo
lado nemško cesarstvo precej pri svojem rojstvu, namreč:
ulturno borbo in rudečkarstvo; kar prega-
jana Cerkev zgubí, tega ne dobí veri sovražna vlada,
mpak rudečkarstvo, in tako prusaštvo samo sebi rane
eka. Zaslužilo je udarec že davno s svojim počenja-
jem zoper Avstrijo in zoper katoliško Cerkev.

Bratovske zadeve.

Zahvala:

Več let sem splošno bolehal, in vsi, kteri so me
idili, so bili že skoraj obupali nad mojim ozdravljenjem;
tej sili sem se z velikim zaupanjem obračal k N. lj.
G. ter jo serčno prosil, da bi mi ona s svojo mogočno
priprošnjo izprosila ljubo zdravje, ako je moji duši v
zveličanje: in glejte, kar sem prosil, to sem tudi do-
segel; zamorem, hvala Bogu, zopet delo svojega poklica
opravljati; in spoznati moram, da mi je to milost iz-
prosila naša mila nebeška Kraljica; zatorej z veselim
in hvaležnim sercem zakličem: Tavženkrat češena in
hvaljena bodi N. lj. G. presv. Jezusovega Serca!

Jožef Testen.

Prav nevarno sem bila bolna na nogi; po 9dnev-
nici N. lj. G. presv. Serca in sv. Deodatu pa se mi
je kmali tako zboljšalo, da zdaj že hodim. Naznanjam
toraj preserčno zahvalo N. lj. G. in sv. Deodatu, pripo-
ročam se še nadalje v bratovsko molitev.

V Ljubljani, 29. sušca.

J. B.

Za po večem uslišano prošnjo pri odvernjenji ve-
like nesreče bodi vselej češena N. lj. G. presv. Serca!

L.

V molitev priporočeni:

Duhoven za pomoč v več potrebah. — Gospá za
pomoč v bolezni na nogi. — Terdovraten grešnik na
smertni postelji za spreobernjenje in spokorjenje živo
priporočen. — Mladenič na duši in na telesu v velikih
stiskah in potrebah živo priporočen. Tudi drugi reveži
na duši neke duhovnije enako priporočeni. — Odprava
nekega nezadolženega sovraštva po milosti Jezusovega
najsv. Serca in na priprošnje N. lj. G. in sv. Jožefa. —
Zahvala se naznani. — Bolna na glavi gorko priporo-
čena za zdravje na priprošnje N. lj. G., sv. Antona P.
in sv. Frančiška S. — Nevarno bolan dijak za zdravje,
če je Božja volja. — Brat že od Božiča hudo bolno
sestro priporočuje za zdravje, če je Božja volja.

Koledar za prihodnji teden:

9. mal. travna. S. Marija Kleofa. — 10. S. Mehtilda.
— 11. S. Leon Vel. p. — 12. S. Julij. — 13. Hermene-
gild. — 14. S. Lidvina. — 15. Tretja nedelja po vel.
noči. Varstvo sv. Jožefa.

Listek za raznoterosti.

Zahvala.

Blagorodni gospod Jožef Gorjup, veliki posestnik
itd., je o priliki svoje poroke tri dni po Véliki noči
prijazno in obilno pogostoval navadne goste ljudske ku-
hinje. V sredo in v torek tistega tedna so se pa tudi
učenci dijaške kuhinje (kolikor jih je bilo prišlo
že s počitnic) omenjene dobrote vdeležili, za kar bodi
preblagemu gospodu tukaj izrečena očitna zahvala in
želja, da bi ga dobrotljivi Bog z družino vred za lepo to
djanje ljubezni obilno blagoslovil.

Vrednik „Zg. Danice“.

Iz Ljubljane. Slovesno mertvaško sv. mašo
za ranjc. prevzviš nadškofa Andreja Gollmajerja
so premilostni gospod knez škof Janez Krizostom
imeli v torek, 3. t. m., ob desetih; enako tudi gg.
župniki po vsi deželi.

Za pogorelce, za pogorelce!! Katoliška družba v
nedeljo (8. aprila) svojim udom napravi Tombolo,
ktere čisti dohodki se bodo obernili za pogorelce v
Košani. Začetek je o $5\frac{1}{2}$ zvečér. Prijazno povabljeni
prijatli ubozih pogorelcev.

Na Ježici so na vélikonočni ponedeljek imeli lepo
slovesnost, ktero so opravljali milgosp. prošt dr. Ant.
Jarc o priliki dveh novih velikih bandêr; eno za farno

cerkev sv. Kancijana, drugo za podružnico sv. Jurja v Stožici. Podobi je lepo naslikal slikar Jebačin, drugo pa vravnal šenklavški cerkvenik g. Blaž Rasp. Dragoceni banderi bodete res lepota zadevnih sosesk in vsa čast gre ljudem, ki tako pridno skerbé za lepoto in čast svojih cerkev in srenj.

Cerkveno slovstvo. 1. Za prijatle in prijatlice sv. Rešnjega Telesa je kakor nalaš prelepa knjižica **„Beim Tabernakel“** von Gräfin Strahowitz. Na 300 stranéh v mali prav prijazni obliki obsega 29 premišljevanj in molitev pred tabernakeljnom, tudi za posebne čase in praznike n. pr.: v velikem tednu; za praznike sv. R. Telesa, Jezusovega Serca, presv. Kerví, vernih duš dan. Cena v katol. bukvari samo 40 kr.

2. **Geist des heil. Franciskus Seraph. in Lebensbildern aus d. Geschichte des Kapucinerordens,** von P. Aug. Ilg, 1. Band 1. Lief. Pervi zvezek bode imel 4 sošitke. Cena 1. sošitka 60 kr. — To je nekako berílo, močno prijetno in podučljivo iz samostanskih dogodb kapucinskega reda.

3. **Der Eid,** von dr. Fr. A. Göpfert, Mainz 1883. Vsestranska in doveršena obravnava te tvarine v mnozih oddelkih; delo posebno primérno današnjemu bogoskrunskemu času, v vel. 8erki 400 strani. Cena 2 gld. 70 kr., v kat. bukvarni.

Prav lepih podobic za pervo sv. Obhajilo lepa zbirka se dobiva v katol. bukvarni po razni ceni. Enako tudi **„Kruh nebeški“**, raznotero prav lepo vezan.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Neimenovan gosp. duhoven 1 gld. — Č. g. J. S. 1 gld. — Č. g. Lor. Rozman 4 gld. Č. g. Janez Tavčar iz Fužin 2 gld. — Č. g. župnik A. Hočevar 1 gld. — Č. g. Šranc 2 gld. — Po čast. ljublj. frančiškanih 2 gld. — Duhovnik v Ljubljani 5 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Od Sv. Trojice pri Mokr. po č. g. župniku 17 gld. — Iz Štange po č. g. župniku 3 gld. 50 kr. — Zasp po č. g. župniku 18 gld. 26 kr. — Iz Št. Jošta po č. g. župniku Ant. Hočevarji 5 gld. 13 kr. — Iz Škofje Loke po č. g. župniku Bl. Šokliču 58 gld. 50 kr. — Iz Preserji po č. g. župniku Ign. Podobniku 11 gld. — Po č. g. Erkerji oseba 2 gld., druga 1 gld. — Žabnica po č. g. Lor. Rozmanu 28 gld. — Fužine po č. g. J. Tavčarji 10 gld. — S Poljanice 2 gld. — S Podgrada č. g. župn. 3 gld 80 kr. — Po čast. g. Kolarji 2 gld. — Janez Stanovnik 1 gld. — Po čast. ljublj. Frančiškanih 5 gld. — Po preč. g. dekanu Mat. Kožuhu: Mati fara 40 gld. 47 kr.; Martin Trilar 4 gld.; Magd. Šubic 4 gld. 10 kr.; Drugi dobrotniki 8 gld. 93 kr.; Fara sv. Leonarda 16 gld. — Fara Reteče 11 gld. — Iz Dupelj č. duh. pastir in farani 8 gld. — Iz Šmartina pri Kr. po č. g. župniku J. Krašovicu 43 gld. — Horjul po č. g. župn. Fr. Dolinarju 9 gld. — Iz Zlatopolja po č. g. župn. K. Lapajnetu 8 gld. — Iz Vodic po č. g. župn. F. Kajdižu 12 gld. — Iz Zaliloga po č. g. župn. Fr. Eržénu 4. gld. 50 kr. — Iz Železnikov č. g. dušni pastir in farani 8 gld. 70 kr. — Čemsenik po č. g. Fr. Rome-tu 10 gld.

Za pogorelce v Košani: Iz Smlednika po č. g. župn. A. Klemenu 20 gld. — Fara Reteče 10 gld. — Po preč. g. dekanu Mat. Kožuhu: Mart. Trilar 1 gld. Prečast. g. dekan Mat. Kožuh 3 gld. — Po čast. ljublj. frančiškanih 2 gld. — Preserje po č. g. župniku 12 gld. 50 kr. — Stanga po č. g. župniku 3 gld. 50 kr. — Kovor po č. g. župniku 7 gld. 50 kr. — Škofja Loka po čast. g. župniku Bl. Šokliču 58 gld. 50 kr. — Fužine po č. g. J. Tavčarji 8 gld. — Duhovnik v Ljubljani 50 gld. — Z Jesenic č. g. župn. in župljani 12 gld. 24 kr.; Od sv. Križa 3 gld. 60 kr. — Čemšenik po č. g. župn. Fr. Rometu 10 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Žabnica po č. g. Lor. Rozmanu 3 gld. — Iz Senožeč po č. g. župn. 2 gld. — Iz Št. Jošta pri P. gr. po č. g. župniku 2 gld. — Zbirka v frančišk. cerkvi v Ljubljani 12 gld. 90 kr. — Iz Smlednika zbirka 2 gld. — Po preč. g. dekanu Mat. Kožuhu: Fara sv. Leonarda 3 gld.; Fara Poljane nad Loko 3 gld. 50 kr. — Fara Reteče 4 gld. — Fužine po č. g. J. Tavčarji 1 gld. 10 kr.

Za cerkev v Bohinjski Bistric: Duhovnik v Ljubljani 30 gld.

Za sv. Očeta: Po prečast. g. dekanu Mat. Kožuhu: Fara sv. Leonarda pri Loki 12 gld. — Č. g. župn. Šranc 2 gld. — Iz Smlednika po č. g. župniku A. Klemenu 7 gld. (Op. Zadnjič na proš. g. župnika omenjenih, v škof. pisarni oddanih 31 gld. 36 kr. ni bilo „za sv. Očeta,“ ampak „za cerkev Jezusov. presv. Serca. Vr.) — Kovor po č. g. župniku 2 gld. 40 kr. — Janez Stanovnik 1 gld. — Č. g. župnik J. Virant 1 gld. — Fužine po č. g. J. Tavčarji 1. gld.

Za sveto Dedinstvo: Fužine po č. g. Tavčarji 1 gld. — Janez Stanovnik 1 gld. — Joana Kušar 1 gld. 20 kr. — Neimenovan 1 gld. 80 kr. — Duhovnik v Ljubljani 10 gld. — Čast. g. P. Ogrin, duh. pomočnik v Boštanji, 5 gld. 50 kr. — Čast. g. J. Volčič župn., v Šmarjeti 8 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Logatca 23 gld. 60 kr. — Iz Prečine 17 gld. 30 kr. — S Poljanice 15 gld. — Iz Zaspega 4 gld. 90 kr. — Z Verhpolja pri Vipavi 11 gld. 12 kr. — Iz Budanj 9 gld. 28 kr. — Iz Lesec 22 gld. — Iz Podlipe 9 gld. — Z Dobovca 5 gld. 43 kr. — S Podgrada 4 gld. 30 kr. — Iz Šent. Vida pri Vipavi 22 gld. — Iz Šenčurja pri Šmarji 24 gld. 61 kr. Iz Postojne 15 gld. — Duhovnik v Ljubljani 20 gld. — Žabnica po č. g. Lor. Rozmanu 8 gld. — Fužine 2 gld. — Preserje 14 gld. 50 kr. — Vojsko po 50 kr. —

Za dr. Jegličevo sirotišnico v Sarajevu: Č. g. Lor. Rozman 2 gld. — Fara Rateče 2 gld. — Duhovnik v Ljubljani 10 gld.

Za Leopoldinsko bratovšino: Po čast. ljubljanskih frančiškanih 3 gld.

Za afrikanski misijon: Č. g. župnik Lor. Bergant z Dobovca 2 gld. — Po čast. ljublj. frančiškanih 4 gld. — Č. g. župn. Šranc 5 gld. — Po preč. g. dekanu Mat. Kožuhu 2 gld.

Za bulgarski misijon: Č. g. župn. Šranc 2 gld.

Za azijski misijon: Č. g. župn. Šranc 5 gld.

Za najpotrebniši misijone: Č. g. župn. Šranc 4 gld. — Fužine po č. g. J. Tavčarji 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca in za pogorelce v Košani: Iz Kranja po prečast. g. dekanu A. Mežnarci poslano v kn. šk. Ordinarijat 134 gld. 30 kr.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Z. v M.: Prav iskrena zahvala Tebi in preblagem g. W.! — G. Lor. Kr. v Kov.: Vse oskerbljeno: menda bukv že došle.

Popravek. Pri veliki gnječi so se zadnjič vrini nekteri pogreški, ki prosimo jih tako-le popraviti: Pri darovi za „Božji grob“ naj se zadnje 3 verstice tako-le berejo: I Preske po č. g. Koblarji itd. — Dovje po č. g. župn. 2 ve terdnjaka. — Smlednik po č. g. župn. A. Klemenu 2 gld. — Trebelno po č. g. župn. Jan. Šulerji 3 gld. — In pri da „za sv. Dedinstvo“ naj se bere: Dovje po č. g. Ažmanu (n Šull.) 5 gld.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 13. mal. travna 1883. **List 15.**

Mladi mučenci Gospodovi.

Menim, da bi bila zbirka mladostnih izgledov jako pomanjkljiva, ko bi se tudi ne spominjali tistih blagih mladenčev in devic, dečkov in deklic, ki so ob časih keršćanskega preganjanja junaško dali svoje mlado življenje za Jezusa.

Grozoviti in strašni so bili ti časi; a bili so pa tudi srečni časi. Vera je bila takrat pri kristjanih živa, močna, nepremagljiva, djanska. Kristjani, zvesti posnemovavci Jezusa Kristusa, so sveto živeli in sveto umirali. Naj britkejše mučenje in terpljenje jih ni premagalo, da bi bili Jezusu nezvesti postali in sv. vero zatajili.

Čuditi se moramo in stermeti, ako premišljujemo različne muke, ktere jim je bilo prestati. V Rimu je cerkev sv. Štefana (st. Stefano rotondo), kjer so po stenah naslikane razne muke, kakoršne so morali kristjani terpeti. Že same podobe so tako strahotne, da si jih še nekteri ne upajo pogledati; kajti milo bi se jim storilo in jokati bi se morali, ko bi jih jeli ogledovati. Kako grozovito je moralo še le biti terpljenje samo!

Vse kristjanom namenjene in odbrane muke bi bilo nemogoče našteti; a koristno nam bo, ako vsaj nektere navadniše prevdarimo.

Ako se je zvedelo o kterem koli, da je kristjan, je bil poklican pred ajdovskega sodnika, pred cesarja samega ali pa pred njegovega namestnika. O kako težko je bilo že to, preden se je začela sodba in preiskovanje! Mnogi so bili bogati, imenitni, plemenitega stanu: pa vse so morali zapustiti, dom in premoženje, starši svoje ljubljene otroke, sinovi in hčere svoje predrage starše in sploh vse, kar jim je bilo še drago na zemlji.

Pa to je bil še le začetek. Kdor je pred sodnikom naravnost spoznal svojo vero, tega so skušali ob sv. vero pripraviti, naj pred s prijaznim pregovarjanjem in s prilizljivimi obljubami, potem z žuganjem, slednjič z raznimi mukami.

To mučenje se je navadno takole verstilo. Kristjane so z vervmi zvezali na rokah in na nogah; zdaj so jih položili na tezavnice in so jih tako silno nategovali, da so bili udje iz sklepov izmaknjeni, da so se kosti lomile in nohtovi pokali po rokah in nogah; med tem so jim tudi meso tergali z železnimi kremplji, kleščami in grebeni, da so se jele kosti kazati, in z gorečimi baklami so jih žgali. Druge so obesili za roke ali pa za noge, jih z veliko težo obtežili, pretepali jih s šibami, s palicami, s kolmi, z jermeni, s korobači in škorpijoni. Vse to pretepavno orodje je bilo ob koncu še oboroženo z železnimi kaveljčki, s svinčenimi kroglicami ali drugače. V rane so jim potlej še večkrat devali soli in jesiha, da so boli sklele.

Če je mučenec pri tolikem terpljenji še živ ostal, je bil peljan ali v smert ali pa v ječo, da bi potlej zopet z novim terpinčenjem premagali njegovo stanovitnost. V ječah je bilo zopet hudo terpljenje. Bile so temne, vlažne, polne zaduhlega, kužnega, smerdljivega zraka; roke in noge so jim vklepali s težkimi verigami; devali so jih v klade, ki so bile narejene iz dveh velicih širocih hlodov, v ktere so bile izdolbene luknje, da so noge, včasih tudi vrat mučencev vanje vtikali; tla so z ostrimi in z bodečimi čepinjami nastlali, da so morali hudo ranjeni kristjani na njih ležati, ali pa so jih še siloma gole vlačili po takih zbodečinah. — Včasih so jih v ječi pustili, da so umerli lakote in žeje ali pa vsled razgnojenih rán, včasih pa so jih zdravili, da bi jih na novo še hujše mučili. Tudi so jim pošiljali v ječo neverske starše, brate in sestre, otroke in prijatelje, da bi jih bile premagale njihove prošnje in solze, ker jih telesno terpljenje ni moglo.

Za mlade nedolžne so imeli pa pripravljeno še neko drugo dušno terpljenje, ktero se mi med vsemi naj hujše zdi. Če so namreč stanovitni ostali in se niso dali z najhujšimi mukami od prave vere, — od Jesusa odverniti, poslali so jih k naj bolj spridenim in zapeljivim osebam, da bi bili pohujšani in zapeljani, kajti v svoji kačji prekanjenosti so prav sodili, da kristjana, ki se je dal v velike grehe zapeljati, je stokrat lože ob vero pripraviti, kakor pa nedolžnega, ki ima le samo neomadežane stopinje za seboj po vsih svojih potih. In če se mučencem čudimo, da so telesno terpljenje tako serčno prenašali, moramo še bolj stermeti in Boga hvaliti, da so take satanove najemnike tako pogumno premagali; angelj varh jim je večkrat vidno pomagal, Jezus jih je s čudežem rešil. Izgledov te verste imamo brez števila, tako je n. pr. sv. Neža, sv. Lucija, sv. Agata itd.

Iz Ječe so bili večidel vsi v smert obsojeni. Če pa so imeli kteri še dalje pri življenji ostati, poslani

so bili v pregnanstvo. Zgubili so vse premoženje in vse pravice; kakor sužnji morali so najtežavniša dela opravljati. Slab živež, slaba obleka, verige, zaničevanje in tepenje, to je bil njih delež, dokler jih ni smert rešila in preselila v nebeško domovino, kjer ni več ne terpljenja ne žalovanja. V zaničevanje so take večkrat z razbeljenim železom na čelu zaznamnjali, da so se za vse življenje od druzih ločili.

Kteri so bili pa v smert obsojeni, umreti so morali v najhujših neslišanih bolečinah.

Velikokrat, zlasti v Rimu so jih dajali divjim zverém, da so jih raztergale. Numidijskih levov, medvedov iz nemških gozdov, oroslanov, tigrov, panterov in divjih volov so iz vsih strani sveta za drage denarje nakupovali in v posebnih prostorih zapirali. Kadar je bil cesarjev god ali kaka druga slovesna veselica, so zveri izstradali in potlej nad kristjane zapodili. Včasih so lačne zveri kristjane precej raztergale; večkrat so jim pa tudi (kakor na gotovo više povelje) prizanesle in se kakor krotka jagnjeta do njih vedle ter s tem celemu svetu kazale tužno resnico: divje zveri imajo usmiljenje, strastno zdivjani človek pa ne

Prav veliko so jih ob glavo djali; nektere precej po sodbi, nektere pa, ker jih drugač niso mogli umoriti. Premnogim so uzeli življenje z ognjem, ker so nektere na germadah sežigali, nektere na mrežah počasi pekli, spet druge so kuhali v kotlih, ktere so napolnili z vrelim oljem ali razstopljenim svincem. Tudi obešali so jih in križali. Da so več terpeli, so jih obešali z glavo navzdol in večkrat zakurili pod njimi, da so se v dimu zadušili. Močne veje različnih dreves so siloma skupaj pripogibali, kristjane na nje privezovali, potem pa naglo ma spet spuščali, da so bili v nepopisljivih bolečinah raztergani in umorjeni. S smolo so jih obdajali in zažigali, da so jim bili za svetilnice; s kamenjem so jih obtežali in v globoko vodo potapljali. Nekterim so zobe iz ust izbili ali jih oslepili; druzim so nos in ušesa, roke in noge odrezali. V kože divjih zveri so jih zavijali in hude pse na nje ščuvali itd.

Večkrat so jih mnogo naenkrat pokončali. Naložili so jih v kako slabo barko, ktero so brez jadra in vesla na široko morje pognali, da so svetniki morali lakote umreti, ali pa so še celo barko zažgali, da se nihče ni mogel rešiti ali pa so jih primorali, da so v ledu zmerznili. Neko mesto v Frigiji, v kterem so samo kristjani živeli, so na šterih vogleh zažgali, da so se v malo urah sežgali vsi prebivavci.

Toda ne prišel bi do konca, ko bi hotel vse natanko opisovati, kakor se bere v starih zanesljivih sporočilih iz tistih časov. Pa kakor je po tej strani vse tako strašno, do solz žalostno; je po drugi strani nedopovedljivo veselo in tolažljivo, da so kristjani iz vseh stanov, bogati in revni, učeni in priprosti, močni in slabotni, stari in mladi, junaški vojščaki in šibki dečki, oblastne gospe in nežne deklice, vsi iz vseh strani so pogubno, in neustrašeno, celo veselo, radostno pevaje hiteli v tako grozovito terpljenje in v tako strašno smert. Po skerbnem preiskavanji in številjenji je skazano, da v pervih tristo letih, v deseterem preganjanji jih je bilo mučenih 11 milijonov, samo v Rimu $2\frac{1}{2}$ milijona. S tem pa preganjanje še ni bilo pri kraji, tudi v poznejših časih so bili posamezni preganjani in morjeni po krivovercih in nevernikih; tadi v sedanjih dneh se v mnogih krajih spletajo mučeniške krone. Kar je Jezus rekel o revežih: „Uboge boste imeli zmiraj med seboj“, to velja — bi rekel — tudi o svetih mučencih, ker je prerokoval svojim učencem: „Mene so preganjali, tudi vas bodo; učenec ne more biti več kot učenik.“ Reveži naj bi naša serca vedno nagibali k usmiljenosti, sveti mučenci pa k serčni gorečnosti in junaški stanovitnosti.

(Dalje sledí.)

Prisega.

Prisega je tako resno in tehtno opravilo, da že ime pretrese človeka, kteri ni vere zgubil. Zakaj prisega (juramentum, jusjurandum) je slovesno poklicanje vsevedočega in vsegamogočnega Boga na pričo, da je resnica, kar prisegavec izreče, ali da bo resnično spolnoval, kar zaterdi. Človek je nagnjen k laži in k omahljivosti, zato je potreba posebnega pomočka, na kterega se je zanesti, da je terden in zanesljiv pri iskanji in zagotovljanji resnice, brez ktere človeško družbinstvo nima stalne podlage. Človek prisegajoč mora resnico govoriti in pričati, če bi imel pri tem tudi naj veči škodo terpeti, ali življenje samo zgubiti. Zato so prisego imeli tudi že poganski narodi v starodavnih časih, se vé, da ne v tem visokem in svetem pomenu, kakor je v keršanstvu. Aristotel pravi, da „prisega je zaterjenje med poklicanjem Boga, za ktero zaterjenje se dokaz pogreša.“*) In Ciceron: „Prisega je religijozno poterjenje, za ktero je Bog priča.“**) Vsi narodi so spoznali, da pri priseganji posreduje višji bitje v ta namen, da se resnica zaterdi. Ker pa je prisega tako silno važno opravilo, je čisto očitno, da v malih in neznatnih rečéh se prisegati ne smé, ampak le prav v tehtnih. Postavodajstva in sodnije imajo dolžnost posebno na to gledati, da se v neznatnih in malenkostnih rečéh ne prisega, sploh, da se prisega ne zlorabi. Ravno ker je prisega tako tehtno opravilo, zato sv. Cerkev stavi nektere pogoje, pod kterimi se smé prisegati.

1.) Prisegavec mora imeti k temu potrebno zmožnost, poznati in vediti visoki namen in važnost prisege. Biti mora toraj že v primerni starosti. Cerkveno pravo priznava zmožnost za prisego takim, ki so 14. leto doveršili, — poprej naj se ne pušajo k prisegi. Po nekterih druzih deželah se to dopustí še pozneje, n. pr. z 18. letom. — 2. Prisegavec mora tudi ozíroma na pričujoči dušni stan za prisego biti zmožen; ne smé prisegati v pijanosti, ali če je sicer zmešan. — 3. Izrek ne smé biti prisiljen, podkupljiv itd. — 4. Mora tudi prisegavec biti pošten človek; ne taki ki je n. pr. zarad krive prisege ali druzih hudobij v slabem imenu. — Drugo glavno zahtevanje pri prisegi je to, da zunanje pričanje prisegavca se mora popolnoma zlagati z notranjim prepričanjem, ne smé si v sercu nič priderževati, nič drugač misliti, kakor to kar prisega. Nedopušeni so torej notranji prideržki, tiho storjeni pristavki in enake presukovanja prisege; to bi storilo krivo prisego. — Reč, za ktero se prisega, mora poslednjič tudi biti taka, za kakoršno se po pravici smé prisegati. Neveljavna bi bila vsaka prisega, ki bi bila nasprotna veri, čednosti, ali pravicam druzih. — Po cerkvenem pravu mora prisegač biti pri jasni pameti, in priseganje naj se zgodí saj dopoldne, v sodnijski hiši, in tudi ne kako nedeljo ali zapovedani praznik. Želeti pa je po omenjenem pravu, da naj bi bil pričujoč kak duhoven, kteri bi prisegavcem pred očí stavil, kako tehtno opravilo je prisega.

Ker si prideržimo še dalje o tem kaj pisati, naj bode za danes samo še pridjan izgled v pojasnjenje, kako zvesto se mora spolnovati, kar človek Bogu ali ljudem s prisego zaterdi ali obljubi.

Pred nekaj leti se je pitje žganih pijač po Angleškem tako razširjalo, kakor se po nesreči dandanašnji

*) „Orkos esti meta theias paralepseos fasis anapodeiktos.“ — **) „Est enim jusjurandum adfirmatio religiosa . . . quasi Deo teste.“

razširja po Kranjskem. Bog pa je o tej kužnji povodnji obudil nekega P. Mathewa, ki je po vsi deželi hodil, treznost oznanoval in prejemal ob enem obljube treznosti od ljudí, da ne bodo več žganih pijač pili. V mestu Thurles-u na Angleškem mlad človek, ki je bil obljubo treznosti P. Mathewu prisegel, za smert zbolí in mu je dan na dan huje. Zdravnik mu zapiše zdravilo z močnimi pijačami in hvali, kako koristno je to zdravilo za pospeševanje zdravja. Pa zastonj; mladi človek se brani jemati zdravilo, ki je zoper obljubo treznosti. Na vso moč mu prigovarjajo, in pravijo mu poslednjič, da njegova upornost mu bode nakopala smert; na kar pa odgovorí: „Prav, ako umerjem, vender Bog ne more reči, da sem prisego prelomil.“ Toda zvestoba v spolnovaji obljub ima poseben blagoslov od Boga: otrok je ozdravel.



Matej Lavrenčič.

Vzemi zemlja, kar je tvojega! — Obudi ga, Gospod poslednji dan!

Vzemi zemlja, kar je tvojega! — Ko pogledamo merliču v obraz, v bledi, prepadli obraz, ko iščemo v truplu zastonj duha, ki je prej na njem odseval, duha, ki je bil z nami najtesneje zvezan, — ah, takrat se nam serce skerči, kakor da ga je obdala ledena skorja. Gledam — pa Tebe ne najdem, premili prijatelj! — kar vidim, to je truplo, to je zemlja, a Tebe — ni več! Tedaj tudi Tebe, ljubi Matevž, ni več! V spominu gledam še Tvoje živo lice in njegovo gibanje, slišim Tvoje govorjenje, v rokah svojih čutim še Tvojo roko, duha se oklepata, duha dveh mnogoletnih prijateljev in tovarišev, pa to je le spomin, prazen spomin — Tebe ni več tukaj! Kaj mi je tedaj mari to mertvaško lice! Zakrije ga rakev, pokajo kladva, slišim bobnenje rakve, ki derči v globočino, kako pada na-njo perst — votlo, grozno — in jaz se zakrijem in serce se mi vije od bolečin; pa čemu? Saj Tebe ni več! Naj vzame zemlja, kar je njenega!

Milemu prijatelju kličem te besede, ki je sklenil svojo mlado, bogoljubno življenje 5. aprila, Mateju Lavrenčiču. Pač mlado življenje, — saj je bil star še le 24 lét, (rojen 24. januvarija 1859), in bogoljubno življenje, — saj je bil duhovnik, lani posvečen novomašnik, Gospodov hlapec in — reči smem, kot mnogoletni tovariš, terdno prepričan — hlapec po volji Božji. Ravno zato se nam mora britka zdeti ta zguba — lepo razcvetene cvetice iz duhovskega verta. Ker se je v svojem življenji odlikoval zlasti s ponižnostjo in skromnostjo, bi umerlemu ne skazal ljubavi, ako bi ga zelo povzdigoval. Slave pri drugih ni iskal; nam pa, ki smo ga poznali, bode njegova podoba ostala kot predrag spomin, naj ga kedo hvali, ali ne. Smemo se tolažiti, da je bila zanj smert rešiteljica iz dolgega terpljenja, dolge bolehnosti. Božja previdnost mu je podala mnogo lepih darov zunanjih in dušnih. Dala mu je prav skerbne, blage stariše — oče mu je namreč verli kranjski dež. poslanec g. Matej Lavrenčič v Verhpolji — in kot pervorojenec je užival vso njihovo ljubezen. Perva vzgoja pri stariših mu je vcepila nekako naravno pobožnost in mirno vérnost, ki je tovarišem njegovim pozneje tako dobro déla. V zadnjih svojih letih bil je bolj tih in rekel bi bojazljiv. V svoji pervi mladosti bil je kaj živ, in bil je tega vesel še pozneje, ko mu je od 6. gimnaz. razreda jela pojemati naravna veselost. Obiskoval je prav zgodaj domače šole v Vipavi, v daljni uk poslali so ga v 1. gimn. razr. v Gorico, naslednje leto pa v 2. razr. v Ljubljano. Ni bilo težko spoznati, da je imel posebno za realne predmete lepe zmožnosti. Bolj pa se je vsakemu še prikupil s svojim lepim, priserčnim obnašanjem, torej je bil leto pozneje kot tretješolec sprejet v Alojznico. Tovariši njegovi so ga vedno radi imeli in tudi vodstvo je cenilo njegovo izgledno vedenje. Njegovo veselje za praktično delovanje, spoštovanje duhovskega stanú, za katerega so se mu zdele njegove moči preslabe, in neka telesna bolehavost, katera se je začela v lat. šolah, bodisi, zaradi tesnih persi ali splošne slabosti (kar je razodevala tudi njegova postava: bolj majhna in sklenjena), so ga nekoliko odvračevala od semenišča. Toda vsakdo, ki ga je poznal, moral je ceniti poklicanega in izvoljenega za duhovski stan, kterega si je tudi izvolil — v Božjo voljo vdan — in stopil je l. 1878 po zrelostni skušnji v semenišče. Čutil se je kot bogoslovec, ki se pripravlja za sveto življenje, na svojem pravem mestu. (Njegovi višji pravijo, da je bil „angeljskega življenja, pravi angelj;“ Vr.) V svojih opravilih v cerkvi in doma bil je jako natančen in vésten, zato smem — blag njegov spomin! — spominjaje se svojega tovariša iz vsega serca zaklicati: „Zvesti Gospodov hlapec.“ Ako ta ni poklican v svetišče Gospodovo, ni nihče drugi, — tako sem večkrat rekel sam pri sebi. Bolehnost ga je že to leto ožje in ožje stiskala, to mu je bilo videti na obrazu; ali vendar je ravno to leto razvijal nekako čudno moč. Mnogo je delal, bral in učil se — med drugim tudi laščine, v kateri je prav hitro napredoval. O počitnicah po 1. letu se je hotel do dobrega razvedriti in poterditi doma; ohrabril se je tudi toliko, da jo je mahnil na Hervaško, in videl sem v Zagrebu, kako je vse bistro opazoval; ogledal si je Karlovec in Dolenjsko ter vernil se dozdevno okrepčan domú. Pa kmali je jel v drugem letu tožiti, da se mu je na počitnicah in zlasti na potovanji bolehnost pomnožila, kar si je lahko razlagati, ker še zdravemu človeku je nevarna vedna sprememba v jedi, vožnje, vročina, potenje itd. Po zimi drugega tečaja bogoslovskega se ga resno loti bolehnost in ga prisili pred Božičem, da odide domú. Ni mogel prav vedeti, kaj da mu je, a slabotnost zvračal je na želodec. Doma se še precej dobro okrepčá. Ko se je zopet približalo novo šolsko leto, mu je učenje bilo težavno; toda zbujali smo mu serčnost in tako se je vernil l. 1880 v drugo leto. Tudi to leto je moral zaradi bolehnosti mnogo prestati, pa premagal je težave. Zato je v veselejšem upanji stopil v 3. leto. Tožil je sicer vedno, in videlo se mu je, da terpi. Se vé, da takrat se je malokedo zmenil za to; a če sedaj mislim, moram reči, da je težko nosil pezo življenja. O prijatelj mili, saj pač vživaš sedaj, kar si v terpljenji si prislužil. Mislim, da tudi tako terpljenje je neko mučeništvo. Zaradi njegovega vseskozi duhovskega vedenja odločili so ga lani — v 3. letniku — za mašniško posvečenje. Ko je pa tako blizo videl važnost in odgovornost duhovsko, segalo mu je v dušo. Spominjam se, kako skerbno me je poprašal: ali mu zamorem svetovati, da naj sprejme ponujeno mu čast? Kedo bi mu bil mogel odsvetovati! Kedo bi si ne bil želel imeti kmalu takega tovariša v duhovskem stanu? Odločil se je in pripravljal se z vso vestnostjo, če tudi je bil bolehen. Bil je posvečen, zapel je novo mašo, pél jo blagi mladenič in daroval Božje Jagnje — in sam sebe. Daritev ta je bila sprejeta, bila je Bogu prijetna, Božje Jagnje — in tudi on, novomašnik. O lepa daritev! Smel bi pač hvalne in sloveče pesmi peti, mili prijatelj, o tej daritvi; pa sedaj jih poješ sam, in kar si takrat gledal v podobi, sedaj gledaš od obličja do obličja!

Naj preidem od te daritve do druge, ko je dal svojo dušo Bogu, truplo pa zemlji. Ni si težko misliti, da v počasni bolezni, ki se je pričela prav resno o

Božiči, je mnogo terpel mladi služabnik Gospodov. Pred Božičem je bil odšel domú, da bi dosegel malo olajšanja. A smertna kal mu je bila že zasajena v serce, in smertni angelj je že sekal tanko nit lepega življenja. Sedaj je utergana, 5. apr. ob 11 dopoldne je skončal Matej Lavrenčič svojo zemeljsko pot, sicer čez malo postavljen, a vedno zvest: zato ga je poklical Gospod, da ga postavi v višo slavo.

Koliko solz pada na Tvojo gomilo, mili, preminuli prijatelj in vse te solze pretaka ljubezen, ker smo Te vsi radi imeli! Rekel sem, da je padla razcvetena cvetka na duhovskem vertu. Ne, ne! Le vsadili so lepo cvetko v zemljo in ako rosijo solze na to cvetico, na to klico; rosijo iz sladkega upanja, da bode cvetka prekrasno nekadaj zopet zacvetela. „Obudi ga, o Gospod!“ Tvoje bledo lice, na katerem se je sprehajala telesna bolest, kako se bode žarila zarad slave, da si terpel dolgo in vdano; glava, na kateri si nosil duhovsko krono, nosila bode nebeškega duhovstva krono; v mašnem plašči bodeš stal blizu „štiri in dvajseterih“ in v maziljenih rokah prinašal Jagnjetu darilo. To podobo gledam, dragi prijatelj in tovariš — in solza grenkobe spreminja se v solzo rajskega veselja: Saj brez solz ne moremo biti, dokler smo v tej solzni dolini. — Ti pa si tam, kjer ni več solz. Zato bežite žalostni zemeljski spomini, — za njim hrepenimo, po nebeškej domovini! *L.*

V Gradcu, 6. aprila 1883.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Nova „Oljska gora“.)* (Dalje.) Katarina Emerih še dalje popisuje, kaj vse je vidila, da se je godilo s terpečim Jezusom na Oljski gori. Vidila je, kako so se mnovale memo duše Jezusove v nezmérnih podobah vse pohujšanja iz vsih stoletij do današnjega časa in do konca sveta, za ktere mu je bilo zadostovati. To so bile zmotene lažnjive misli, prevzetna prekanjenost, prenapéte sanjarije, lažnjivo preroštvo, krivoverska terdovratnost in hudobija. Vsi razkolniki, opravičevavci samih sebe (češ: kaj bom k spovedi hodil, sej nimam nič grehov itd.), lažnjivi učeniki in videzno sveti zboljševavci, zapeljivci in zapeljanci so Jezusa zasramovali in terli, kakor da bi jim ne bil prav križan, raztergali in razdelili so suknjo brez šiva Njegove cerkve. Vsak je hotel Odrešenika drugače imeti, le ne tacega, kakor se je iz ljubezni do nas daroval. Neštevilni so Ga terpežili, zaničevali, tajili. Neštevilne je vidil, ki so prevzetno z ramami zganovali, z glavo majali in memo Njega šli, ki je stegoval rešivno roko proti njim; oni pa so memo šli proti breznu, ktero jih je pogoltnilo.

Neštevilne druge je vidil, ki se niso upali očitno Ga zaničevati, tajiti; pa mehkotno merzeči so šli memo rán njegove Cerkve, ki so vender sami pomagali jih Cerkvi usekati (n. pr. marsikteri poslanci in postavodajalci ki glasujejo v škodo sv. Cerkve, kakor je šel levit memo njega, ki je bil padel med razbojnike. Vidil je, kako so se ločili od Njegove ranjene neveste (sv. Cerkve), kakor bojazljivi, izdajski otroci zapusté svojo mater ponočni čas, ko vlomujejo roparji in morivci, kterim je razuzdano življenje odperlo vrata. Vidil je, kako so se plazili za plenom, kterega so tolovaji nesli v samoto, za zlatimi posodami in sterganim vratnim kinčem (neveste Gospodove, ko so njeno premoženje ropali.) Vidil je, kako so ločeni od prave vinske terte polegali pod divjimi vinskimi tertami (n. pr. z odpadniki, ki so razsajali v Cerkvi nasprotnih političkih družbah, poslopjih zoper papeža, Cerkev, hvalili odpadnike, jim celo pohvalna pisma pošiljali). Vidil jih je kakor zmotene ovce, izročene volkovom, ter so bili po nepridnih pašnikih od najemnikov gonjeni sem ter tje; niso pa hotli v ovčnjak dobrega pastirja, ki je dal življenje za svoje ovce. Vidil jih je brez domačije okrog tavati (ker so opustili sv. zakramente, sv. mašo ob dnevih Gospodovih in toraj zunaj sv. Cerkve, kakor brez domačije, dolgočasno tavajo po posvetni praznoti); in niso hotli viditi Njegovega mesta, visoko na gori postavljenega, ki ni moglo skrito ostati. (Slišali so zvonilo v Cerkev, vidili očitno zverševanje katoliškega življenja, povsod jim je Cerkev v očí šinjala in sijala; pa se niso zmenili za-njo!) Vidil jih je po peščenih valovih v pušavi, kako so jih razni vetrovi sem ter tje podili brez edinosti; oni pa niso viditi hotli hiše Njegove neveste, njegove Cerkve, ki je na skalo zidana, pri kteri bivati do konca dni je obljubil in ktere peklenske vrata premagale ne bodo. Niso hotli iti skoz ozke vrata, da bi vratú ne bilo treba ukloniti. Vidil je, da so šli za unimi, ki so šli drugam in ne skoz vrata notri; zidali so minljive, raznotere koče na pesek (krivoverci in odpadniki), brez oltarja in daritve in imeli so petelinaste bandera na strehi (zavili so se, kamor jih je dobičkarstvo vleklo, brez ozira na pravo Cerkev in zveličanje); po teh se je ravnal njihov nauk. Roke so po meglah stezovali in hodili so za vedenci (vešami), ki so jih vodili k vodnjakom brez vode in ob robu prepadov niso poslušali glasú kličeče neveste, in smehljali so se lačni s prevzetnim milovanjem služabnikov in poslancev, ki so jih na svatovšino vabili. (Ali se da posvetnjaštvo še bolj živo popisati?) Niso hotli na vert, ker so se bali plotnega ternja, nekoliko priteżnost; in Gospod jih je vidil, opojene od samih sebe, izstradati se brez pšenice in usahneti brez vina (opušati velikonočno sv. Obhajilo in druge pomočke milosti Božje) . . . Jezus pa je vse vidil in je žaloval in hotel terpeti za vse, ki ga ne vidijo, ki nočejo nositi za Njim svojega križa v Njegovi nevesti (Cerkvi), kteri je samega sebe dal v presvetih zakramentih, v Njegovem mestu, zidanem na gôri, ki ne more skrito ostati, v Njegovi Cerkvi zidani razkoli, ktere peklenska vrata premagale ne bodo.

Iz Gorice.*) Govor o pogrebu prevzvišenega gospoda **Andreja Gollmayr-ja**, knezo-nadškofa Goriškega, Nj. ap. vel. tajnega svetovalca, velikokrižnika reda Leopoldovega itd. itd. itd. Govoril prof. Dominik Alpi dne 20. marcija 1883.

> Regem, cui omnia vivunt,
> venite, adoremus.
> Kralja, kteremu vse živi,
> pridite, molimo ga.

Žalostno, britko opravilo mi je naloženo: govoriti imam dobrim otrokom, ki so zgubili ljubega očeta; govoriti pred tem odrom mertvaškim — v tem, ko Vaša serca globoka žalost prešinja, govoriti en sam korak daleč od mertve rakve, ki krije truplo veleččeščenega našega Pastirja. V teh okoliščinah govoreč spominjam Vas, slavna gospôda, tistih besedi, ki jih sv. Cerkev polaga na jezik svojim služabnikom od konca mertvaških jutranjic, besedi, ki imajo v sebi moč, da omečijo Vaše bolečine, da nas v naši žalosti tolažijo: „Regem, cui omnia vivunt, venite, adoremus.“ „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga!“

Visoka, božja modrost sv. Cerkve je ta, da v pričo zmag, s katerimi se smert ponaša, veli obračati misli

---

*) Po prijateljski roki nam je došel pričujoči ginljivi govor o pogrebu našega preslavnega rojaka, ki naj se kot zgodovinska znamenitost ohrani v „Zg. Danici“. Vr.

k Kralju življenja. „Regem. cui omnia vivunt, venite, adoremus.“ „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga.“

Žalostno je videti, kako smert vse podira in požira. Neizprosljiva njena kosa kosi, kakor ponižne rastljine, tako tudi stare hraste in močne ciprese. Z žalostjo nas napolnuje to grozovitno vsakdanje razsajanje smertne kose, pod katero pada vsak trenotek žertev brez števila, brez ozira, na tiáre mitre in žezla — in slavno žertev imamo tudi tukaj pred seboj; — ali tolaživna je misel, da vse živi pred neumerljivim večnim Gospodom. „Kralja, kateremu vse živi, pridite molimo ga!“

On, veliki Bog, bistveno in večno Življenje, brez začetka in konca, On je gospodar življenja in smerti; On je ustvaril to našo perst, — „Ipse fecit nos“ — On jo pa tudi, če mu je to všeč, v prah spremeni.

Uklonimo se temu najvišemu gospostvu, tej verhovni mogočnosti našega Boga! „Venite, adoremus!“ „Pridite, molimo ga!“

Kaj je človek? Kaplja jutranje rose je, cvetličica na polji, ki se zjutraj razpihne, zvečer pa že zvene in se osuje. — Prah smo, nič nismo: ponižavši se torej v svojem prahu molimo Kralja življenja! „Regem cui omnia vivunt, venite adoremus!“ „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga!“

Vse, gospôda, živi pred Bogom, po njem vse živi. — In tako — potolažite se — živi tudi naš Oče in Pastir, čegar nemo truplo tu pred nami leži. Živi, da, živi tista plemenita duša, ki je oživljala Rajncega umerljivo telo, živi v naročji Božjem. Kedar se nismo zanašali, poklical ga je Bog k sebi; saj je On gospodar življenja in smerti; uklonimo se torej temu nerazumljivemu njegovemu sklepu, po katerem je poklican naš Oče od nas. Božja volja je bila taka. „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga!“

Živi našega Višega Pastirja plemeniti duh; kaj pa truplo njegovo? . . . . Truplo njegovo spi počiva. Prestati mora ponižanje groba, sramoto gnjilobe in trohnobe — pa le za to, da nam poreče, da vse na svetu je nečimerno: bogastvo, časti in slasti; ali potem, ko to seme, zemlji izročeno, prestane osramotitev razkrojitve, pokliče ga Bog k lepše cvetočemu in častitljivšemu življenju, k življenju, katero ne zajde več; živelo bode, oživljal ga bode Kralj življenja, pred katerim vse živi. „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga!“

Duša našega Očeta živi, živelo bode njega umerljivo telo; — živijo pa tudi njegove zasluge, živijo njegove kreposti.

Živijo pred Bogom, da prejmejo plačilo, in mi prosimo milega Boga, da mu plačilo podeli obilno.

Živijo pa zasluge in čednosti njegove tudi pred nami in za nas; živijo, da nas učijo, da jih občudujemo, da jih posnemamo.

Ne pričakujte, častita gospôda, da Vam bom obširno in na drobno popisoval življenje Njega, ki se je — preživevši več ko četert stoletja med nami, te dni ločil od nas. Za tujce bi se spodobilo to storiti, nikar pa za otroke, ki so tako dolgo časa uživali njegovo očetovsko skerbljivost in ljubezen, ki so se zarad njegove čudovite starosti bili že — rekel bi — sprijaznili z mislijo, da življenja njegovega ne bode konec, in ki gotovo nikdar ne pozabijo veličastne in ob enem ljubeznjive podobe, katero so malo da ne osem in dvajset let bili vajeni gledati tamle na tistem Sedeži.

In njegovi otroci so dobro poznali njegovo življenje, poznali smo mi vsi življenje njegovo ponižno in tajno, ki se ni šopirilo, čeprav ga je venčala čast in slava; življenje skoz in skoz delavno do zadnjih njegovih dni; življenje odlično duhovno, ki se je sveto-radostno napajalo z vsem, kar je resnično in dobro; življenje polno darežljivosti za čast božjo, katera je bila vsikdar perva njegovih misli; življenje posvečeno blagostanju njegovih bratov in sinov, katerim je odkritoserčno želel naj večo korist.

Blagoslovljena iz nebes vcepila se mu je že od mladih let misel, da bode vse njegovo življenje, kakor meglica dišečega kadila na dariluiku, čast in slavo darovalo Kralju nebeškemu. Združivši z neomadežano, angeljsko nedolžnostjo krepak in bister um pa železno voljo, spoznavati zaklade resnice in modrosti, da bi jih potlej delil svojim bratom, — posvetil se je Bogu v duhovskem stanu, v katerem je imel leta in leta nositi eno najviših dostojnosti — dvojnati križ in pálium.*)

In, oj, kako je — ne iz borne častilakomnosti in človeškega napuha, ampak iz globokega spoštovanja do visoke svoje službe in časti, spoznavši se za kar je bil, za eno naj večih svetilnic na cerkvenem svetilniku, za živega namestnika Pastirja vseh pastirjev v svoji nadškofiji, spoznavši se za presvetli žarek velikosti božje, za odličnega nositelja in varha veljave in mogočnosti božje — oj, kako je on spoštoval in častil v sebi visokost svoje dostojnosti, sosebno ta čas, ko je ves zamaknjen svete skrivnosti opravljal, ali ko je ss. zakramente deléč vernim milosti studence odtikal. In mi smo se veselili, ko smo gledali častitljivega starčeka, ki je dasi že pet in osemdeset let star, vendar še kazal v prijaznem obličji mladosten cvet; častitljiv sij mu je čelo obdajal. Ta mladostni cvet v sivi starosti, ki je bil znabiti časno plačilo na tem svetu odličnim njegovim čednostim, bil je nenavadno nassprotje, kateremu so se po pravici vsi čudili; in mi smo se ponašali da smo imeli med nami to častitljivo cvetočo sivostarost.

(Konec nasl.)

V Celovcu mesca sušca. *(Poterdilo in zahvala.)* „Vis. čast. gosp.! Prijatelj moj davni! Prejel sem 12 gld., ktere so nekteri domorodci darovali in ste mi jih poslali. Razveselili ste me s tem, ker sem videl, da se spominjate mojega trudnega dela že od nekdaj na polju literature slavjanske in moje borbe za slovjanstvo in sveto vero. Hvala serčna Vam, gosp. Jeran, in vsem, kteri so se mene spomnili. — Telesno sem prileten, očí so mi oslabele, zato slabo pišem, — le pišem samo, zakaj očí ne morejo nadzorovati pisanja.“

(Dalje piše gosp. Majar, da ga je l. 1870 mertud zadel, potem ko je bil 15 let za kaplana na deželi in v mestu za provizorja, pa 18 let za župnika v Gorjah. Ima pa malo počitnino in od benefija 124 gld.)

Poslednjič pravi: „To pa me veselí, da slavjanstvo počasi sicer, pa vendar krepko napreduje, in da pri nas liberalna nevera očividno slabí.“

Matija Majar, l. r.

Pristavek: Čast. gosp. Matija Majar je bil roj. v Borovljah 7. sveč. 1809, posvečen pa l. 1836; tedaj je že dobro v letih. Pisanje kaže, da res ne more čitati, kar sicer še precej razločno piše. Bog in dobri prijatelji naj ga tolažijo v njegovem otožnem stanu. Vr.

Detinsko zaupanje.

(Za deklamacije.)

Mrâči se, v cerkvici je prazno,
In mirno krog in krog je vse;
Na pragu malo dete pazno —
Samó tak pozno, kaj li če? —

*) To je nadškofovski volneni ovratnik. Prestavlj.

Se bliža lahno do altarja,
Proseče sklene ročice
K Zveličarju. čisto ko zar'ja,
Z očescem dviga serčice.

So zveste dekle pol — siroti
Povedale enkrat skrivaj:
„Tvoj oče je na krivi poti,
Da verne — môli — se nazaj?

Besede, dete je umélo,
Globoko v serce vtisnilo;
Zato skrivaj je sem prispelo, —
Dolžnost je moja — misli — to.

Ne gane nič se, vse miruje,
Na mah pa detice čverstó
Si male čevljice izuje,
Na Božjo spleza mizico.

Tje k vraticam nagnè se lahno,
Na tabernakelj poterkljá,
Šepeče milo, a živahno:
„Al' si, moj Jezušček, domá?"

Vse tiho! — Le od stene glasi
Doné slušeči zdaj nasprot;
A dete terka spet počasi —
Gospoda kliče drugi pot.

Tud' zdaj ostalo vse je mirno
Na klic premilo se glaséč;
A dete zopet terka vérno —
Gospod mar noče čuti več?

„Moj Ježček, si li tu?" — vprašanje
Dozdaj zastonj — spet ponoví
Zaupno dete in terkanje
Na vratica — brez tožnosti.

A dete zdaj zastonj ne kliče,
Od znotraj rahlo glas doní
Kot rožce dih, ki vabi, miče:
„Da, tu sem, kaj češ dete mi?"

„Verniti ateja mi izvoli,"
Priserčno prosi deklica;
„Da zopet Te, kot drugi, móli,
Kot jaz, in moja mamica."

O blagor ti detinska vera,
Ki tak zaupno govoriš;
Gospod tolažb ti vir odpira,
Kar si prosila, zadobiš.

K verstnicam spet podá se mala,
Ko Jezus blagoslov ji dal;
Mar ni le angeljev sreč'vala.
K' jih v hišo je Gospod poslal? —

Je malo malo dni minilo,
Zgodi se, kar prosila je:
Nebó očetu odklenilo
Se na detinske je prošnjé.

Radoslav.

Razgled po svetu.

Irski mučenci. V kratkem, kakor se poroča iz Rima, ima pričeti kongregacija obredov preiskavo gledé velikega števila irskih mučencev. Imenik kaže mnogo nadškofov, škofov in mašnikov, ki so umerli v poterjenje svoje vere pred in med preganjem Henrika VIII, Elize in Cromwella.

Iz Rima. Za razširjanje sv. vere so sv. oče Leon XIII zelo vneti. Pokazali so to tudi s tem. da so izvolili za tajnega kamernika č. g. Moréla, vrednika „Annalov", in voditelja slavno znanega tednika za misijonska sporočila „Les missions catholiques" v Sijonu.

V Rimu se je pretekli mesec vernil g. Celestin del Frate, apostolski delegat in izredni poslanec sv. Stola pri republikanski vladi v Chili-u. Bil je tam skor leto in dan in je veliko dobrega storil za ondotno cerkev, zlasti pri snovanji nove šolske postave, v čemur je katoliška Cerkev dobila častno mesto. Zdaj pa je framasonski duh tako obsedel vladne oblasti. da si prilastuje cerkvene pravice, ki jih Rim nikakor ne more odstopiti; toraj je pretergana diplomatiška zveza z rimskim stolom.

Angleški katoličanje nameravajo v majniku skupno romati v Lurd. Poseben red za to romanje bo določil kardinal Manning. Za Angleško je to kaj posebnega in kaže vesel napredek katoliškega življenja, ki je bilo toliko lét tako zelo zatirano.

Kakošne pošasti so nihilisti! Na železničnem tiru ne daleč od mesta Taganroga je bilo nedavno najdeno mertvo truplo mlade dekline. Na lističu, ki je ležal zraven nje, je bilo zapisano, da umorjena je bila družnica prekucuhov, zoper ktere pa se je z izdajstvom pregrešila. Vsled tega da jo je rovarski odbor obsodil k smerti ter je obsodba s tem zveršena. S papirja se je zvedilo, da je bila umorjena študentovka Matrena Pogorelova, ktera je nedavno bila v naukih v Petrogradu. Zaklana je bila v vrat in imela je veliko rano na glavi, pa še veliko malih rán. — Tu imajo strahotni nauk nespametne dekline, ki v vsem hočejo posnemati moške zijala, še celo v rovarstvu, in jim je vse bolj mar. kakor kuhalnica, metla, orodje, ki nobeni ženski ne dela sramote, če tudi je gospodičina.

Amerikanske novice. Če ni katekizma in brezovke v šoli... Iz „Jung-Amerike" ima Kolumbia čudne rečí. Trop pobov iz očitnih (amerikanskih brezvérskih) šol se je nedavno oborožilo z revolverji, noži, bodali in drugim orožjem in zedinili so se v tolovajsko derhal. Slišalo se je pa tudi o mnogih tatvinah, ki se tem potepuhom pripisujejo. Na vsako malo razžaljenje od kacega tovarša potepuhi žugajo, da ga bodo razmesarili, in zakleli so se tudi. da se bodo zmaševali nad naдučiteljem, ako se bo vmes vtikal. V kratkem je bilo poškodovane veliko lastine. Pod stopnicami šolskega poslopja so našli kup oblanec in nažganih žeplenk, kar daje sumiti, da so hotli poslopje požgati. — Menijo, da so smerkovci prebirali prismojene „romane" o tolovajih itd.. kar že otrokom možgane zmeša, še bolj pa se pogreša prava keršanska izreja domá in v šoli. Amerikanski dopisnik je te misli, da šolske znanosti po novošegni deržavni šolski zistemi niso pomočki zoper hudobije, temuč da pri pomanjkanji vérsko-nravne izreje jih še pospešujejo in delajo prekanjene hudodelnike.. Kaj pomaga n. pr. branje. ako to znanost obrača v to, da bere knjižuge, ki ga napeljejo v zmote, v krajo, v nečistost (kakor večina novošegne beletristike) itd.?

Amerikanski freimavrarji. ki imajo v republiki Čilejski vladno kermilo v rokah, hočejo tudi v tej republiki zbuditi razpor s sv. Cerkvijo, ker zahtevajo, da bi duhovskim dostojnikom vlada službe oddajala. Dobrotno pogovarjanje ni nič pomagalo in papežev poročnik je boje zapustil deželo.

† P. Feliks Verreydt, naj starši jezuit v Ameriki. je umerl v Cincinatu, v 85. letu svojega življenja. R. I. P.

Strašne povodnji so pred kratkim razsajale v severni Ameriki, zlasti po deržavah Ohio in Misuri. V Germantownu so bile hiše tako čisto odplavljene in od-

nesene, da se še ceste več ne poznajo. Odneslo je za vselej 3 delavšnice, 2 obertniški hiši, 40 stanovanskih hiš in 3 štale; 179 hiš, 133 klanic, 12 delavšnic in 6 obertnišnic pa je bilo na drug kraj zanesenih. — V Novem Albanu je samo pri steklarnicah 500.000 dolarjev škode. — V Shawnetownu je voda 100 hiš odnesla, 2000 ljudi je brez podstrešja.

Nesramno. V Novojorku so nedavno napravili ples v korist nekega na vislice obsojenega morivca. Kakošni vitezi so bili na plesu, kaže to, da so se bili — tudi iz nesramnih vzrokov — stepli in je bil eden s samokresnim strelom hudo ranjen.

Kaj koristi šolskim deklicam branje romanov?“ V Greensville-u (Ill.) se je prav živo pokazalo, kako silno kužljivo moč do ženskih možgán ima branje sanjarskih novél, enacih povést, pesem itd. Nektere 14—16letne hčere iz najboljših hiš, ki so se z menjeno kermo pasle, so se oskerbele s popotno pertljago, zapustile šolo, se podale kake 2 uri daleč v Pocoontas, da bi se po železnici odpeljale dalje proti vzhodu, ješ, da bodo kje za pésterne se vdninale in sanjarsko živele, kakor so v romanih čitale. V svojo lastno srečo so bile spoznane, dobri prijatelji so to reč naznanili staršem, kteri so še do časa poskerbeli, da se je karavana „dolgih lás pa kratke pameti“ zopet domú vernila. — Ni čudo, da previdni Amerikanci nimajo zaupanja do tako imenovanih deržavnih šol, v kterih se veroznanstvo ne učí, toliko rajši pa mladino izročujejo redovnicam, kterih šole na svoje stroške zderžujejo, kakor so nam pravili naši rojaki.

Misijonar Jeram. V Mineapolu (St. Pavel) se je zbrala nemška srenja pod varstvom sv. nad angela Mihaela, v kteri bode pastiroval č. g. Peter Jeram. Že so kupljeni trije prostori, za cerkev, šolo in duhovšnico, za 11.000 dolarjev, in to spomlad že pričnó cerkev zidati.

Tudi drugod se neprenehoma zidajo mnoge nove cerkve.

Huda poskušnja. Na Devil-Lake-agenturi je pogorela misijonska hiša za izrejo indijanskih otrók. Ob enem je bučal grozen vihar, da se je ogenj strahotno naglo razširil. Vender so verle redovnice z neizmérnim natezanjem rešile vsih 94 indijanskih otrók in nekaj pohišja.

Štirdeseturna pobožnost se v zveznih deržavah prav pogosto obhaja; tako poprešnji mesec v poljskih cerkvah sv. Stanislava in sv. Hedvige v Milawaukeji, kjer je veliko poljskih duhovnov spovedovalo in bilo veliko obhajíl. Kako obilno je poljsko prebivalstvo v ondotnih krajih, priča tudi to, da samo v cerkvi sv. Stanislava je bilo lansko leto obhajil 15000.

Kardinal Mak-Closkey, metropolit New-Yorski, je sklical provincijalni cerkveni zbor za dan 3. junija v cerkvi sv. Patrika v New-Yorku. To bo četerti zbor te provencije in pervi pod predsedstvom Mak-Closkeya.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolehen duhovnik za ljubo zdravje priserčno priporočen. — Neka posebna hišna potreba. — Sestra priporočuje svojega terdovratnega brata za spreobernjenje. — Bolna deklica in še več drugih bolnikov. — Terdovraten grešnik za spreobernjenje. — Zanikaren in razuzdan gimnazijalec priporočen od skerbne matere za poboljšanje. — Bolnik za ozdravljenje iz nevarne bolezni. — Mladeneč, nevarno bolan, za zdravje, ter hoče s polnim imenom se zahvaliti, ako se ozdravi. — Prehuda bolezen na roki. — Brat in sestra sebe in terdovratnega brata priporočata za spreobernjenje.

Koledar za prihodnji teden:

16. mal. travna. S. Martina d. m. — 17. S. Rudolf. — 18. S. Apolonij. — 19. S. Ema. — 20. S. Leon IX. p. — 21. S. Anzelm. — 22. Četerta nedelja po veliki noči. Najdenje trupel ss. Kocijana in tov. —

Množenje naše bratovšine.

V bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca je pristopilo od 1. januvarija do 31. marca t. l. iz slovenskih pokrajin z glavnim zastopom pri stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani novih družnikov 1334; poprejšnjih je 106.932; tedaj skupaj 108.266 udov. Res lepo število vernih, kteri posebno časté N. lj. G. presv. Serca in se v njeno varstvo priporočajo. Ne da se povedati, koliko jih je bilo potolaženih in uslišanih, ki so se po skupni bratovski molitvi priporočali nebeški Kraljici. Naj bi gg. duhovni pastirji svoje verne spominjali na to res na vse strani nepopisljivo blagonosno bratovščino, ktera svojim udom tako majhne dolžnosti naklada, kar vsaki brez priterožnosti opravlja, pa mu toliko dušne koristi obrodí. Zlasti naj bi starši, oskerbniki mladino bolj priporočevali za varstvo nedolžnosti, razuzdane pa za spreobernjenje. Dobrotljivi Bog, kakor vse kaže, je za naše dneve velike nevarnosti, bi djal, nalaš dal ta pomoček katoliškim družinam, da bi se rešilo, kar se dá še rešiti. Nikar ne dremajmo! Še ako čujemo, se strahotno veliko ljulike seje. Mnogi morebiti še niso opravili velikonočnega sv. Obhajila; marsikteri bi se vender omečil, ako bi bil priporočen, ter bi veliko čez 100.000 ljudí vsak dan večkrat zanj klicalo k Mariji za prošnjo, da se spreoberne in reši svojo dušo. Kako potrebni so tudi mnogi bolniki te posebne pomoči za dušo in za telo! Hudobnež umira v grehu, in njegova duša — kdo vé, od koga jo bo Sodnik tirjal?!

Listek za raznoterosti.

✝ Prečastiti gospod Štef. Kocijančič, častni kanonik, knežje-nadškofijski konzist. svétnik, vodja kn. n. centralnega semeniša, bogosl. profesor itd. itd. v Gorici je 9. t. m. o 4 ½ zjutraj, previden s ss. zakram., umerl za mertudom, star 64 lét. Bil je naj berže naj slavniši učenjak v orientalskih jezikih na Avstrijanskem in v vsakem oziru prav izversten gospod. Bog mu daj večni mir.

✝ Iz Št. Vida nad Ljublj. Marijo Tomčevo, roj. Kraljičevo, ki je po kratki in hudi bolezni, previdena s ss. zakramenti umerla 7. t. m., priporočajo gosp. soprog Miroslav Tomec in drugi domači v molitev in blagi spomin.

Nove Šmarnice! Nove bukve pod imenom „Lurški majnik in molitvenik“ so prišle na svetlo. Obsegajo „šmarnice“ in navadne molitve. Po pošti prejete, stanejo v polusnju 1 gld., vse v usnju brez zlate obreze 1 gld. 10 kr., z zlato obrezo 1 gld. 30 kr. Dobivajo se pri čast. g. Marešič-u v Šentvidu nad Ljubljano; pa tudi po nekterih ljubljanskih knjigarnah.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vsih časov kerščanstva. Spisal Ant. Keržič, katehet. I., II. in III. zvezek. — Pogrešali smo prav občutljivo izgledov iz keršanskega življenja za mladino. Temu je v okom prišel čast. gosp. omenjeni izverstni pisatelj s svojimi 3 knjižičami, kterih obseg je po večem bil v „Zg. Danici,“ vse pa je posebej natisnjeno in se dobiva pri g. pisatelju in v katol. bukvarni pod imenovanim napisom (mehkovezani po 30 kr.), nekoliko že v drugič natisnjenega. Ne le vsaka šolska knjižnica naj bi imela to lepo

delo, ampak živo želimo, da tudi vsi izmed mladine, kolikor jih zná brati, naj bi imeli te podučne in spodbudne knjižice v svoji lasti in naj bi jih pogosto prebirali. Da se to res zgodí, naj bi skerbeli starši, oskerbniki, gg. učitelji in kdor koli ima do mladine vpljiv.

Cerkveni obredi. Za ljudske šole sostavil Sim. Zupan, katehet. V Ljubljani 1883. Ta lična knjižica, 56 strani, je tudi za družine in domače branje prav pripravna, ker vse cerkveno leto se lahko spremlja in prebira, kaj pomeni ta in ta praznik, čas, obred itd.

Svibanjsko cviće. Zbirka pjesama za svibanjsku pobožnost. (Dozvolom prem. biskupa dr. Jurja Dobrile.) Izdao O. H. M. Natis družbe sv. Mohora. Neutrudljivi naš rojak, pisatelj č. o Hrisogon, ki je že veliko spodbudnega na svitlo spravil po knjigah in časnikih, je pričel pisariti tudi že v hervaškem jeziku. Ravnokar nam je prišla v roke lična knjižica z imenovanim napisom, ktera obsega 31 spodbudnih slovenskih Marijinih pesem, predjanih v hervaški jezik za mesec majnik ali „šmarnice.“ To je gotovo dobra misel in delce utegne dosti dobrega sadú roditi, ako se pesmi spravijo hervaškemu narodu, zlasti šolski mladini, s slovenskimi napevi v roke in se pesmi pevajo po cerkvah, kapelah in kučah v mescu majniku in sicer skoz leto, posebno o Marijinih praznikih. Želimo č. o. Hrisogonu, da bi nadaljeval lepo delavnost v korist hervaške mladine.

V Kranji je bil v torek, 10. t. m., slovesno keršen ter v katol. Cerkev sprejét izraelec gosp. Mavricij Schlesinger, c. kr. artilerist, Slovak po rodu. Več prihodnjič.

Na Ježici k zadnj. naznanilu še to-le: Lepi novi križ na zalo bandero sv. Jurja v Stožicah je napravil g. Zadnikar; častitljivo bandero farne cerkve sv. Kocijana pa je tudi prav dobro in skerbno vravnala gospa Ana Hofbaurova.

Sprevod Kocijančičev je bil veličasten, duhovstva gotovo preko 50 oseb. Je pa pokojni tudi zaslužil tako sočutje, ker je bil naj blagša duša. *Š.*

Iz Tersta. Č. g. Anton Spinčić imenovan je župnik Kastavski; — v župnijo Momjan vmesten je č. g. Anton Urbanac; — v Plavije pride za kapelana č. g. J. Kavalić, v Kopar za duh. pom. in korvikarja č. g. Ivan Pecchiar; v Mile za duh. pom. č. g. Ivan Lupetina.

Služba za mežnarijo na Trati pri farni cerkvi sv. Janeza Kerstnika nad Škofjo Loko se oddaja, tako, da novi cerkvenik v dan sv. Jan. Nep. (16. majnika) mora službo nastopiti. Sposobni pošteni prosivci naj se pismeno ali osebno oglasé pri ondotnem farnem vradu (z napisom do č. g. Frančiška Dolinar-ja, župnika); prednost imajo, kteri so samskega stanú z omenjenimi lastnostmi.

Zahvala. V imenu pogorelcev iz Broda se zahvaljujem za poslanih 8 gld. 10 kr. in iz serca kličem: Bog plačaj! Z odličnim spoštovanjem.

Anton Peterlin, župnik.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župn. Tom. Šlibar 1 gld. 50 kr. — Čast. g. župn. Mat. Preželj 2 gld. — Čast. g. župn. J. Potočnik 1 gld. Čast. g. J. K. 1 gld. — — Čast. g. župn. Greg. Jakelj 6 gld. — Čast. g. župn. Jože Kerčon 1 gld. — Čast. g. župn. Fr. Klemenec 2 gld. — Čast. g. Kurat Jan. Bizjan 5 gld. – Čast. g. župn. Tom. Eržen 1 gld. — Čast. g. kurat g. Al. Puc 2 gld. 40 kr. — Čast. g. župn. L. Škufca 1 gld. — Čast. g. dr. J. Svetina 1 gld. — Čast. g. Jak. Strupi 1 gld. — Prečast. g. dekan M. Skubic 5 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Po čast. g. Erkerji oseba 1 gld. — Iz Šmartnega pri Kamniku po čast. g. župniku 5 gld. 60 kr. — Čast. g. župn. A. Žgur 1 gld. — Rudnik po č. g. župn. 7 gld. 15 kr. — Čast. g. dr. J. Svetina 1 gld. — Iz Ternovega na Notr. po čast. g. Jak. Strupi-u 2 gld. 20 kr. — Pobožna družina 4 gld. (oddano g. stol. župn. A. Urbasu). — Iz Sórice po čast. g. župn. Ant. Jamniku 34 gld. 20 kr. — Iz Krope po čast. g. župn. J. Kapuz-u 7 gld. 50 kr. — Čast. g. Jos. Lukanec 9 gld.

Za pogorelce v Košani: Iz Železnikov po č. g. župn. J. Mraku 3 gld. 10 kr. — Iz Dupelj čast. g. duhovnik in duhovnijani 4 gld. — Horjul po čast. g. župn. Fr. Dolinarju 3 gld. 25 kr. — Čast. P. B. V. 3 gld. — Čast. g. župn. Jože Kerčon 2 gld. — Iz Šmartna pri Kr. nabirka 12 gld. po čast. g. župn. J. Krašovicu. — Čast. g. dr. J. Svetina 1 gld. — Z Loškega potoka zbirke 4. gld. po čast. g. adm. Jos. Zelniku.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Č. P. V. 3 gld. — Čast. g. dr. J. Svetina 1 gld. — Po čast. g. J. Strupi-u iz notr. Ternovega 2 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Zalilog po č. g. župn. 2 gld. — Iz Železnikov po č. g. župn. J. Mraku 2 gld. — Po č. g. župn. J. Kapuz-u iz Krope 3 gld. — Po prečast. g. dekanu J. Kovačiču: Hinje 7 gld. 90 kr.; Sv. Križ p. Turna 7 gld.; Žužemberk 7 gld.; Selo pri Šumb. 4 gld.; Čatež p. T. 3 gld. — Iz Teržiča 10 gld., izročil čast. g. J. Molj. — Iz Šmartnega pri Kamniku 4 gld. 20 kr.*) Popravek: Iz Senožeč 2 gld. 60 kr. (zadnjič po zmoti 2 gld.)

Za sv. Očeta: Kropa č. g. župn. J. Kapuz-u 13 gld. — Čast. g. dr. J. Svetina 1 gld. — Čemšenik po č. g. župn. Fr. Rometu 8 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Od sv. Križa in z Jesenic 6 gld. — Rudnik 6 gld. 22 kr. — Iz Strug 12 gld. — Iz Šmarjete pri Klevevžu 22 gld. 80 kr. — Iz Mozelja 18 gld. — Iz Slavine 31 gld. — Iz Rake 35 gld. 65 kr. — Iz Motnika 6 gld. 40 kr. — Iz Horjula 21 gld. — Od sv. Križa nad Jesenicami 6 gld. — Iz Zalega loga nekaj platna in 11 gld. — Iz Kresnic 12 gld. 55 kr. — Iz Žaline 24 gld. 12 kr. — Iz Gorjan 28 gld. — Iz Žir 28 gld. — Iz Šturije 27 gld. 60 kr. — Iz Ustij 2 gld. 77 kr. — Iz Rudnika 6 gld. 22 kr. — Iz Unca 6 gld. — Iz Šmartnega pri Kamniku 6 gld. 20 kr. Popravek: V posl. štev. v zadnji verstici teh darov naj se bere: Vojsko po čast. g. Val. Klobusu 15. gld.

Za sveto Dedinstvo: Č. P. B. V. 2 gld. — Iz Zlatopolja 50 kr.

Za misijon g. kav. dr. Jegliča v Sarajevu: Čast. g. dr. Živkov 5 gld. — Ljudmila 2 gld.

Za najpotrebniši pogorelce: Fužine po čast. g. J. Tavčarji 3 gld.

Za Bosno: Pos. g. Jož. Ožura za pogorele redovnice v Sarajevu 3 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. —r v K.: Prav vstregel; serčna hvala in pozdrav! — G. L. v Gr.: Prav iskrena hvala! Bolj natanko tudi mi nismo zvedili. Sicer: Dozdevna kaka pšica je prijazna le zvezdica. — G. S. v V.: To in prešnje — vse prav in dobro o svojem času. Poštenje nezvelemu prijateljstvu! Drugo o priliki. — G. Š. v T.: Gorka hvala in poklon od vsih 3 straní. — G. B. P—lj v M. in drugim: Vsi darovi prih. — G. V. V. Gratias! Drugo prih.

*) Op. Pri tem daru v našem zapisn. ni zaznamnjan namen; ako morebiti ni prav, prosimo naznaniti. Vr.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica" dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 20. mal. travna 1883. List 16.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

Veliko veliko je število tudi mladih svetnikov, ki so v otročji dobi in v cvetji svoje mladosti pogumno prestali smert mučeniško in si junaško priborili krono nebeško. Tukaj mi je opisati le nektere izmed njih.

a) Sv. Pelagij († l. 925).

V letu 921 so se kristjani na Španjskem v kervavi vojski bojevali z mohamedanskimi Mavri. Kristjani so bili premagani. Veliko tisoč jih je padlo na bojišči, mnogo pa jih je bilo vjetih. Med vjetimi je bil tudi škof Hermogij. Ta je imel seboj stričnika Pelagija, desetletnega dečka, ki mu ga je brat izročil v odgojo. Ker so imeli pa tudi kristjani nekaj Mavrov vjetih, se je njihov kralj Abderahman III s škofom tako pogodil, da mu da prostost, ako bodo tudi vjeti Mavri izpuščeni. Izgovori si pa, da mora ostati deček Pelagij za poroštvo, dokler se ne povernejo.

Ne vé se, kako je prišlo, da se zamena ni kmali zveršila in deček je bil vklenjen in v hudo ječo pahnjen. Pelagij je bil dober, čist, trezen in resnoben deček, ki je imel vedno Boga pred očmi in je rad in veliko molil. Ječa je bila sicer huda poskušnja za tako mlado življenje, pa poterpežljivo je vse hudo prenašal, rekoč, da naj bo to pokora za njegove napake, in hvaležen je bil Bogu, da mu je dano po ozki poti proti nebesam hoditi. S tistimi, ki so ga obiskali v ječi, je rad govoril o svetih rečéh in se goreče potegoval za božjo čast.

Že $3\frac{1}{2}$ leta je bil v ječi. Slednjič je Bog hotel, da so začeli pri kraljevi mizi govoriti o zapertem dečku Pelagiju. Služabniki so močno hvalili njegovo lepoto in ljubeznjivost.

Kralj ga želi videti in ukaže ga pred se poklicati. Svetemu dečku se zdaj odvzamejo vezi in oblečejo ga v krasno obleko, ter peljejo h kralju. Kralj mu obeta veliko bogastvo, visoke službe in časti, vsakoršno veselje, ako zapusti kerščansko vero in postane muhamedanec.

Pelagij nekaj trenutkov molči, kakor bi si hotel premisliti, potem pa pogumno reče: „Mogočni kralj! kar mi obetaš, ni nič. Jaz sem kristjan, sem bil dozdaj in hočem tudi zmiraj ostati in nikdar ne bom zatajil Kristusa. Kar mi ti ponujaš, je ničevno in minljivo; Kristus pa, moj Gospod in Bog, ki je vse vstvaril in vse ohranuje z močjo, je večen in brez konca. Vedi, o kralj! jaz ne maram zamenjati večnega s časnim."

Kralj ga skuša pridobiti naj pred z lepo, s prilizovanjem in dobrikanjem. Pa modri deček hitro spozna zlobni namen take prisiljene prijaznosti; nejevoljen se mu izterga iz rok, razpara tudi drago podarjeno mu obleko in jo verže od sebe. terdno odločen raji tisočkrat umreti, kakor Jezusa žaliti. Pa tudi zdaj še ne zgubi kralj upanja, pridobiti izverstnega dečka; da ga služabnikom in jim naroči, naj ga skušajo z darovi in z vabljivim prigovarjanjem pripraviti, da bo svojo vero zatajil. Pa Pelagij se ne da nikakor pregovoriti, vedno le to odgovarja, da se čuti srečnega, ker je kristjan in da hoče vse žive dni zvesto spolnovati vse kerščanske zapovedi.

Ko kralj vidi, da je vse zastonj, mahoma spremeni svojo prijaznost do Pelagija v naj silovitejšo jezo in serditost. Neusmiljeno udari mladega svetnika po obrazu, da se mu kri pocedi in mu zažuga naj grozovitejše kazni.

Bilo je leta 925 v mescu juniju. Neko nedeljo o poldne pokliče kralj svetega dečka k sebi. Ves serdit ga zapové z vervmi zvezati, nategovati in z železnimi kremplji meso ž njega tergati tako dolgo, da bo umerl, ali pa vero zatajil. Bog dá Pelagiju čudovito moč, da ostane veselega obraza in brez strahú.

To videti se Abderahman še bolj vjezi in ga ukaže vreči čez reko Kvadalkvivir*) z nekim strojem, s kakoršnim se v vojski veliki kamni v terdnjave mečejo, da se bo ves razbil. Neusmiljeni rabeljni ga celo večkrat veržejo, pa Bog ga zopet čudežno obvaruje.

Zdaj kralju jeza do verha prikipí. V divjem serdu zapové, naj mu rabeljni ud za udom odrežejo. Pa tudi zdaj ostane junaški deček stanoviten. Eden mu odreže nos, drugi ušesa, spet tretji ustnice; porežejo mu tudi perste in odsekajo zdaj tu zdaj tam kosec mesa z njegovega deviškega telesa. Ves kervav je že angeljski

*) Iz arabskega „Vada el-kibir" pokaženo ime, ki pomeni „velika voda."

deček, pa ne neha Kristusa hvaliti in prositi. Zaupljivo in visoko povzdigne roke proti nebu: tu zamahne rabelj in mu odseka še roke, poslednjič pa glavo. Razne dele mučeniškega telesa zmečejo v reko, glavo kristjanom prodajo.

Mučenje je terpelo celih šest ur. Ko so kristjani zvedeli, da so ostanke svetnikove v vodo pometali, so prišli in so jih skerbno in pobožno zbrali in na svetem kraji shranili. (Dalje sledí.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Sv. Višarskih romarjev podoba Matere Božje.)* Vsako leto se iz Ljubljane in okolice ljubljanske, kakor tudi mnogi prebivalci okolice Cerkniške, v ponedeljek pred Binkoštmi, skupno kakor romarji podajo na Svete Višarje. Pred več leti so le-ti romarji s spodnjimi Štajarci, kateri isti čas s procesijo pridejo na omenjeno Božjo pot, napravili podobo prečiste Device Marije, katero o priliki svojega bivanja na Višarski gori s procesijo spremljajo po cerkvi in krog cerkve med molitvijo in prepevanjem.

Ta štatva je bila ravnokar po prizadetji tukajšnjega meščana in posestnika gosp. Gašperja Jemeca in gosp. Jožefa Jesiha, posestnika v Štepanji vasi, čisto prenovljena, in je čez štatvo napravljeno novo ostrešje v bizantinskem zlogu, ki se podobi prav lepo podaja. Ta štatva je še nekaj dni viditi pri gosp. Jemec-u v Vodnikovih ulicah št. 2.

Iz Ljubljane. *(28letnica.)* Katoliška rokodelska družba je varstva sv. Jožefa nedeljo cerkveno obhajala svojo 28letnico, kar ta družba obstoji. Ob ½7 je bila sv. maša v nunski cerkvi, pri kteri je bilo čez 30 družnikov in nekteri tudi pri sv. Obhajilu. Maševal je vodja preč. g. Gnezda. Mnogo dobrega se je storilo v tej družbi, za kar bodi naj pervo hvala Bogu in potem sv. Jožefu, varhu te prekoristne družbe. Pravim, prekoristne in za današnje dni silno potrebne. Zakaj kdor dobro premisli in opazuje, kako si satan po svojih privrženčih prizadeva ravno srednji, rokodelski stan popolnoma v svojo last dobiti; kdor opazuje, koliko je po temnih sprehajališih pohujšljive drušinje in koliko se Bog žali; ta bode spoznal, kako je potreba za mlade ljudi, da se po težavnem delu pa v kakem poštenem društvu nekoliko razvedrijo. In če razvedrila ne najdejo v pošteni drušinji, iščejo slabe, — pa sej je ni treba iskati, sej že slabi zgledi in smertne mreže so povsod nastavljene in nevarnost naj veča, da tudi mnogo dobrih v brezno pade. Ker iščejo rokodelci zvedril, jim jih da poštenih kat. rok. družba. Kako potrebna je pa družbi v ta namen lastna hiša, ker ti sedanji prostori za vse potrebe nikakor ne zadostujejo. Mnogi gotovo zato ne prihajajo, ker nimamo lastne hiše ter ni prostora, da bi se zamogle take razvedrenja dostojno razvijati in bi tako z večim veseljem prihajali. Serce me sili in nujna potreba je, da vsim, ki so vneti za rešenje duš in zlasti rokodeljskih pomočnikov, prav na serce pokladam potrebo take hiše. Koliko poštenih rokodelcev bi bilo obvarovanih pred slabo drušinjo, koliko smertnih grehov bi se odvernilo. — Če že neki svetnik pravi, da bo zadovoljen, če z vsem svojim obilnim trudom le en sam smertni greh zabrani; ali ni torej vsega priporočenja vredna ta naprava, po kteri bi se toliko grehov dalo odverniti, toliko mladenčev poštenih ohraniti! Gotovo se bodo še pozne leta hvaležno spominjali vsi pošteni rokodelci njih, ki bodo pripomogli k toliko potrebnemu lastnemu domu za kat. rokodelsko družbo. „Ti pa, sv. Jožef, zavetnik naš, nakloni nam dobrotnih serc.“

Rokodelec.

Iz Kranja. *(Kerst odrašenega izraelca.)* Prav ginljivo svečanost smo imeli v torek 10. aprila t. l. v Kranji. Pokristjanil se je izraelec gospod Mavricij Schlesinger, c. k. topničar v Kranji, po rodu Slovak iz Hohenstetta, v požunski stolici na Ogerskem.*) Javaljne je starodavni Kranj kedaj doživel ginljivo dogodbo, kakor je bila ta; zato naj jo nekoliko popišem. G. Moric Schlesinger, sin Wilhelma Schl., tergovca v Hohenstettu, malem mestu med Dunajem in Požunom, je hodil v štiri razrede katol. ljudske šole, doma se je že tistikrat navzel katoliškega duha, tako da zna še zdaj sv. križ delati v slovaškem jeziku (V imenú Otca, i Sina, i Duha svatoga.) Kak blagodejen vpljiv toraj razliva katoliška šola v mlada serca! Katoliškega ondotnega župnika Bela je deček rad imel, ker nosivši liste od svojega očeta župnika in nasproti je večkrat za mlade zobe kaj dobil. Šolal se je na dalje v tergovski šoli na Dunaji in je potem v vojake prišel.

Več lét že ga je gnalo prestopiti v katoliško Cerkev. V Gorici je imel že naprošenega botra (gosp. Jelovška iz prav katoliške hiše na Verhniki); a vojaške razmére preselile so ga k nam, kjer biva že kaki dvé leti, in je sploh v dobrem imenu. Tu pa je dozorel njegov sklep, zato piše svojemu očetu domov in razloži natanko vse vzroke, ki ga silijo k pristopu v pravo Cerkev, ki jo je spoznal. Oče, ki je v toliki zaupljivi prijaznosti s katoliškim župnikom, da ga gosp. župnik tika, nima nič zoper to in omenja edino to, da je že dosti star, 25 lét, da toraj lahko storí, kar sam za prav spozná. Posebno je tudi to vpljivalo nanj, ker je že poprej tudi njegov brat, sedaj Ignacij, prestopil v katoliško cerkev. Izvolil si je učenika gosp. prof. Lazar-ja, h kteremu je o večerih pridno hodil in se marljivo učil, se ve, le bolj po noči, ker po dnevi ima jako mnogo posla.

V nedeljo, 8. aprila, ga je prečast. gosp. dekan Anton Mežnarec izprašal, in sv. kerst določil na torek o poli devetih. Boter mu je bil gosp. Herman, poročnik (lajtenant) tukajšni bateriji, in botra gospa Krisperjeva. Preč. g. dekan, oblečen v višnjev večernični plašč, spremljan od keršencevega učenika g. Lazarja v roketu, gre k velikemu altarju, kjer se odmolijo predpisane molitve v velikem obredniku. Pri velikih vratih čaka keršenec z botrom in botro in silo veliko ljudstva. Izbral si je ime: Franc, Jožef, Otokar, Moric. Obredi se silno ginljivo versté. Človek se je komaj zderžal solz, več ljudi se je jokalo v ginljivosti, zlasti, ko so mu gosp. krševalec, boter, botra in asistent križe delali na čelu, na ustih in na persih. Ob koncu pa je imel gosp. dekan prav primeren, v serce segajoči govor koj pri kerstnem kamnu, v kterem je omenjal veliko srečo in nebeško milost, ktero je keršenec ravno zdaj prejel; kako velika je milost božja, da ga je morala presuniti, ko vendar vidi toliko mlačnih katoliških kristjanov, posebno med omikanimi, in je vender vse te velike ovire premagal! Opominja ga gospod dekan dalje, kako naj bo stanoviten, natančen in dober katoličan do zadnjega dihljeja svojega življenja. Zahvaljuje gosp. krševalec botra in botro, da sta mu to dobroto skazala in da nju naj bolj veseli, ako bosta videla, da se bo novi izvoljenec katoliško obnašal. Po govoru je bila sv. maša, med ktero je novi katoličan prejel pervikrat Njega, ki je judom govoril: Jaz sem živi kruh, ki je iz nebés prišel; kdor jé od tega kruha, bo živel vekomaj. V zakerstiji pa so keršenec, boter in botra tudi v kerstne bukve zapisali, da je v katoliško Cerkev pristopil nov ud, kteremu Bog daj blagoslov,

*) Primek „Schlesinger“ je očitna korupcija iz „Železnikar“, kar se večkrat nahaja. Vr.

srečo in milost, da bi vedno se z velikim veseljem spominjal naj srečnejšega dneva svojega življenja, in naj belo kerstno obleko neomadežano prinese pred sodnji stol Gospodov. Bog daj! *M. L.*

S Krasa, 15. aprila 1883.) *(Posvečenje nove cerkve v Sežani.)* „Tvoji hiši, o Gospod, se spodobi (pristojna je) svetost na dolge dni“ (Ps. 92, 5), ne le za en dan. Spominjati se imajo ginljive in veličastne slovesnosti posvečenja cerkve, hiše Gospodove, verniki mnogo in mnogo lét. Primérno pravijo v nekih krajih spominu posvečenja cerkve — „opasilo,“ kajti kakor z močno obrambo se s kinčem nadzemeljskim, bolj ko z bisernim in zlatnim pasom, obdá in „opaše“ hiša Božja, kadar se posvetí v čast Najvikšemu. Taka nenavadna slovesnost se je godila v prijaznem tergu na Krasu, v Sežani, v pervi dan t. m., v osmino Velike noči. Globoko morajo ostati vtisnjeni pomenljivi obredi, zlasti mnogi obhodi, kropljenje z blagoslovljeno vodo, pisanje čerk latinskih in greških v podobi Andrejevega križa počéz po sredi cerkve, mnogo mazíljenje in kadenje altarja, in zažiganje onih 5 iz kadila in voska zmešanih križčekov. Kolikor je obredov in molitev, vsako svoj globoki pomen ima. Ob 8 se je svečanost začela, a končala se je o poli ene. Tudi nove od zagrebškega mojstra Hefferer-ja izdelane orglje so milg. škof blagoslovili, da so oni dan pervikrat se pri sv. maši glasile. Sežanci so res veliko potrošili in darovali v preteklih pét letih za svojo cerkev, se vé, tudi drugi dobrotniki so mnogo pripomogli, da se je župnijska cerkev sv. Martina razširila in povikšala, da se je napravil nov križev pot, in letos nove krasno izdelane, kaj lepo se podajoče orglje. Velike zasluge si je pri tem pridobil vneti domači — pervi sežanski — župnik, prečast. g. Jože Koman, ki že 25 lét opravlja težavno duhovsko službo v Sežani, kjer med drugim tudi ni brez tacih, kterim ne vgaja duh kadila cerkvenega.

Ne mara kot neko odškodovanje za dolgotrajočo zjutranjo svečanost so nekteri bili priredili zvečer veselico, ktere čisti dohodek bi imel biti za „blagi namen,“ to je, za „orglje?“ Stanejo namreč 1800 gld., kterih se je tisoč že plačalo; a za ostalo se nabira. Omenimo naj le govora. Kaj je bilo bolj primérnega v dan posvečevanja domače hiše božje, kot saj malega kaj omeniti o veliki važnosti in vzajemnem delovanji cerkve in šole? Govornik pa je le „omiko“ in „izobraženje“ povdarjal, katero se zajema v „šolah in čitalnicah!?“

Ker so milg. škof Janez prinesli seboj iz Tersta za veliki altar sežanske cerkve svetinje (relikvije) sv. Martina škofa, kateremu je ista cerkev posvečena, me spominja ta slučaj na sledečo dogodbo: „Ko so prenašali svetinje sv. Martina v slovesni procesiji v mesto Tours (Tur), so godili se veliki čudeži: slepci so spregledovali, hromi se zravnali, bolniki ozdravljali, kar je zgodovinsko dokazano. Dva hroma berača pa, ki sta blizo mesta, na oni cesti, kjer je sprevod imel mimo iti, obilo milošnje dobivala, sta se prestrašila. Kaj bo z nama? Zdaj se dobro počutiva; a če nama sv. Martin noge ozdravi, se bodo nama roké usmiljenih ljudi zapirale, da ne bova več mogla ob beračenji živeti, temuč se bo treba kakega dela lotiti, ter si v potu po obrazu kruh služiti. Beživa! pravita, naprej! Zgrabita svoje mavhe in birglje, ter hitro korakata naprej, kar ju le polomljene noge in terde birglje zamorejo nositi. No, to ni bil berzovlak, niti poštni, nego kot počasen krehajoč „lastenzug“,*) s pogostimi postajami. Vedno bolj za petami se jima bliža slovesni sprevod, in o joj! že ju dojde in obá čutita koj, da stojita na terdnih nogah, ter ne potrebujeta nič več birgelj.“ (Veit: Vorwärts oder Rückwärts? p. 16.)

„Šola in čitalnica“ (gledišče) bile bi isto tako hromici, ako bi po brezverstveni poti mislili ubežati vplivu sv. Cerkve. Nič ne opravite, naj še toliko vse svoje žile napenjate. Samo posvetna omika in slika ste birglje lesene; živi duh vere ju mora prešinjati, da postanete krepke zdrave noge. —

Milg. škof teržaški Janez Nep. Glavina bodo delili zakrament sv. birme v tomajskem dekanatu in sicer: 22. aprila na Repentabru, 23. v Skopem in Kazljah, 24. v Dutovljah, kjer je ravno sv. Juri m., kateremu je Dutoveljska cerkev posvečena; 25. bodo imeli procesijo v Tomaju, 26. bo sv. birma v Štorjah; 28. v Divači (dolinski dekanat), 29. v Lokvi; 5. maja v Škocijanu, 6. v Rodiku, 7. na Vatovljah in Barki, 9. v Brezovici, 10. v Slivjah. Binkoštne praznike ravno tako v Terstu, potem pa nadaljevanje 21. maja v Podgorji, 22. v Klancu, 23. na Gročani, 26. v Podgrajah, 27. v Jelšanah, 28. v Klani, 29. v Bergudu, 31. v Pregarjah. (Konec nasl.)

† Iz Toplic, 16. aprila. Britka zguba je zadela župnijo Topliško. Danes zjutraj, malo pred 6, je umerl tukajšni župnik čast. gospod Matija Marolt po kratki mučni bolezni, za pljučnico, previden s ss. zakramenti. Ranjki gosp. župnik, dasiravno že 68 let star, je bil še jako čverstega zdravja, živahen kot mladenec, vedno vesel, postrežljiv, priljuden ter tudi vnet za vse dobro, zlasti za lepoto hiše Božje. Župnijsko cerkev je jako ozaljšal; letos je hotel vpeljati „Šmarnice,“ ter je bil že naročil podobo Matere Božje in drugo olepšavo za Marijin altar. Mislil je tudi že letos prenoviti in popraviti močno razpokani farovž, ki se hoče podreti, pa nemila smert je storila konec njegovemu delovanju. Za župnijo je ta zguba toliko občutljivša, ker tukajšnji gosp. kaplan, že zlatomašnik, ne bo mogel obširne župnije po potrebi oskerbovati. Vsi, ki so ranjcega gosp. župnika poznali, žalujejo zarad njegove prezgodnje smerti. N. v. m. p.!

Iz Gorice. *(† Štefan Kocijančič.)* Naše mesto je zgubilo v teku 3 mescev 3 priljubljene in učene može. Pervi je nas zapustil prevzv. škof poreško-puljski, dr. A. Zorn. Cvetno soboto zaspal je v Gospodu prevzv. knezo-nadškof dr. Andr. Gollmayr, in 9. t. m. je umerl semeniški vodja monsg. Štef. Kocijančič. — 5. t. m. je bilo, ravno opoldne, ko je ranjki hotel iti iz knjigarne k obedu; a tu ga mertud zadene. Prenesli so ga berzno v posteljo, poklicali zdravnika; a vse je bilo zastonj, ni se več zavedil do smerti.

Med boleznijo so ga obiskovali prijatelji in sorodniki, in kot dragega učitelja prišel je obiskat mil. g. dr. Iv. Glavina, škof teržaški. Pervi dan je ležalo truplo ranjkega v sobani za ptujce, kjer so bogoslovci molili celi dan, menjaje se, dva po dva. V torek pa se je truplo preneslo v semeniško kapelo, kjer je bila černa sv. maša, pri kteri so bogoslovci peli. Ljudstva, ktero je hodilo kropit ranjkega, je bilo celi dan vse polno, in videč bogoslovce, kteri so molili molitve za mertve, je vsak malo pomolil za dušo ranjkega. Pogreb določen je bil na $^1/_2$6. O tem času pa se je zbralo duhovnov čudo veliko iz vseh krajev, in še veliko več bi jih bilo prišlo, ako bi bili o pravem času zvedili, da je umerl. Vdeležili so se sprevoda vsi duhovski redovi goriški, čč. oo. frančiškani na čelu sprevoda, 7 duhovnikov, za njimi rakev, ktero so nosili gg. bogoslovci. Za rakvijo šli so, njegov nečak g. Goljevšček, gg. profesorji bogoslovja, mnogo drugih duhovnikov in za temi gg. bogoslovci. Vdeležili so se sprevoda predstojniki raznih vradnij goriškega mesta, okrajni glavar bar. Rechbah, dež. glavar vitez Pajer, mestni župan dr. Mavrović, zastopniki sodnij in deržavnega pravdništva, profesorji gimnazije

*) V rokopisu stojí: „lasterzug,“ — ktero je resnično? Vredn.

in realke, predstojnik goriške sinagoge, za njimi gojenke tukajšnjih šolskih sester „Notre Dame“ s svojimi učiteljicami. Sprevod bil je veličasten, in povsod, koder se je sprevod pomikal, bilo je polno ljudstva. Mračilo se je že, ko se je truplo izročilo hladni zemlji. R. I. P.

Naj sledijo tu še nekatere čertice o njegovem življenji.

Štefan Kocijančič je bil rojen 25. dec. v Vipavi. Začetne šole je obiskoval domá, latinske šole v Gorici, kjer je stopil tudi v semenišče in sicer kot eksternist, ker je bilo semenišče prenapolnjeno. 26. dec. 1841 je bil mašnik posvečen ter je ostal do konca avgusta 1841 še v semenišči. Potem so ga poslali v Ločnik za duh. pomočnika tadanjemu dekanu J. Stibiel-u.

L. 1846 pokličejo ga v goriško semenišče, ker je bil tadanji prof. Mozetić šel v Palestino in kasneje kot misijonar v Ameriko. Za semenišče je bil Kocijančič kakor rojen. Knjižnico je lepo vredil in tako pomnožil, da ima sedaj 16.000 zvezkov in nekaj rokopisov. Učil se je pridno tu orientalskih jezikov ter je znal: hebrejsko, sirsko, arabsko, koptovsko, armejsko, perzijsko. Posebno se je zanimival za slovanske jezike; znal je slovensko, hervaško, bulgarsko, poznaval je jezik naših severnih bratov Rusov, Čehov, Poljakov in lužičkih Serbov. O svojem času je tudi učil staroslovenščino v semenišči. Tudi modernih jezikov je dosti poznaval: nemški, laški, španjski, francoski in angleški. Furlansko je znal bolje nego marsikateri olikani Furlan. Tudi magjarski jezik mu je bil znan. Pisal je Kocijančič mnogo. Kdo ne pozná njegovega: „Kristusovo življenje in smert“ in drugih krajših spisov, kterih je vse polno v Bčeli, v goriškem „Glasu“, v „Zg. Danici“ in posebno v knjigah družbe sv. Mohora. A koliko je spisal tudi v latinskem jeziku v teržaškem in goriškem škofijskem listu, je znano le onemu, kdor ju je čital. Nar bolj mu je bila všeč hebrejščina. „Hebrejsko je mene h kruhu pripravilo,“ je večkrat rekel v šoli. Ker je znal tako dobro hebrejsko, so ga judje večkrat hodili prašat za svet, in ko so čuli o njegovi smerti, govorili so: naš Kocijančič je umerl. Sploh so hodili Kocijančiča za svèt vpraševat izobraženi in učeni možje. V njegovem privatnem življenji se je deržal strogega dnevnega reda. Zjutraj je vsa leta, odkar je bil v semenišči, hodil maševat k svet. Ivanu. Zadnji čas, ko je postal vodja, je maševal v domači kapeli.

Koliko je zgubilo semenišče, koliko škofija goriška z ranjkim, se ne da povedati. Takega učenjaka ne bode dobila škofija tako hitro.

Iz Gorice. Govor o pogrebu prevzvišenega gospoda **Andreja Gollmayr-ja**, knezo-nadškofa Goriškega, Nj. ap. vel. tajnega svetovalca, velikokrižnika reda Leopoldovega itd. itd. itd. Govoril prof. Dominik Alpi dne 20. marcija 1883. (Konec.)

Regem, cui omnia vivunt,
venite, adoremus.
Kralja, kteremu vse živi,
pridite, molimo ga.

Pač veseli smo bili, ko smo imeli priložnost, izraziti svoje dopadenje nad častitljivim našim Očetom pred tremi leti, kedar smo namreč obhajali 25letnico njegove duhovne vlade v tej naši nadškofiji. Duhovščina prihitevši od vseh krajev, in verno ljudstvo brez števila — vsi polni radosti in veselja so se tlačili okrog prečastitega Očeta in Pastirja. Spremljala sta ga dva milostljiva in prečastita škofa, ljubljanski in teržaški (kateri poslednji, preč. monsignor Glavina je prevzel danes britko nalogo spremiti Ranjcega truplo do groba); stopal je globoko ginjen peš sredi množice čez bližnji terg, hodil je veličanstveno in prišel semkaj v ta sv. tempelj zahvalit se Najvišemu za veliko skazano mu dobroto; in ves ginjen vpričo ginjenih svojih otrok zapel je naš Oče sam zahvalno pesem. Vernivši se domú prejel je od duhovščine v dar dragocen kelih v znamenje njene vdanosti in njenega češčenja. Došli so mu tudi mnogoteri darovi in voščila od vseh verst podložnih mu vernih, ki jih je gnalo serce, kakor si bodi izraziti svoje občutke.

Res zaslužil je bil v 25 letih to prostovoljno in splošno poklanjanje in češčenje, ki so mu ga skazovali duhovniki in verni; saj se je ves čas v naš prid trudil in se za nas daroval; zaslužile so čestitanje izverstne njegove čednosti, s katerimi nam je dajal sprelep izgled; zaslužila njegova priprosta pa odlična pobožnost, ki mu je prihajala prav iz sercá; zaslužila njegova ljubezen do sv. Cerkve, katero je videl tako hudo preganjano in zatirano; zaslužila serčna dedinska njegova vdanost do skupnega Očeta, namestnika Kristusovega. In tu se mi sili v misel prijeten spomin, 2. dan septembra 1872. To je tisti dan, ko so se naše dežele katoličani, katerim so se bili pridružili tudi bratje bližnjih škofij — vseh skup kakih štirdeset tisoč — zbrali okoli altarja Matere Božje na Sveti Gori, da bi pomoč izprosili sv. Cerkvi in stiskanemu papežu. Tej proseči množici in več ko sto duhovnikom na čelu je bil prečastiti Glavar naše nadškofije. Molil je goreče za zatiranega Višega Pastirja in podelil v njegovem imenu vsem pričujočim papežev blagoslov. Nekaj let pozneje, prav tisti dan (2. sept. 1877), je šel ranjki spet na Sv. Goro in posvetil zaobljubni altar, ki so ga bili sredi cerkve napravili verni v spomin one pomenljive procesije.

Kar se tiče češčenja neomadežane Device Marije, dokazal je bil pobožni naš Pastir že prej enkrat, kako ji je bil vdan, ko je namreč kronal podobo Matere Božje na Barbani, 15. avgusta 1863. Ves prijetni otok je bil poln radujočega se ljudstva.

Ali glavna škofova skerb je odgoja duhovne mladine, da je zmožna, z besedo in izgledom dobro voditi po poti zveličanja izročeneji ji ljudi.

In to je bila skerb ranjcega našega Pastirja. Kakor je berž pervi čas svoje vlade goreče skerbel za to, da bi se bogoslovska znanstva v centralnem semenišči pospeševala po čistih virih rimskega Sedeža, — tako se je tudi trudil, da bi napravil nekaj, česar je naši nadškofiji še manjkalo, t. j. zavod za cerkveno odgojevanje tistih mladenčev, ki kažejo nagnjenje k duhovskemu stanu. Tridenški cerkveni zbor nalaga škofom dolžnost, take jako potrebne zavode vstanoviti, da zamorejo nježne rastlinice rasti kakor v nekakem zagrajenem vertu daleč od nevarne sape pokvarjenega svetá, dihati zdravi zrak pobožnosti. Omikovaje um in serce naj bi si tam že v mladih letih nabirali in pripravljali tisti zaklad čednosti in znanosti, ki ga za cerkveno službo potrebujejo. Težavna je bila ta naloga, ali spred terdne volje marljivega Pastirja so vse težave izginile. On je dal z obilninimi doneski plemenit izgled, in posnemali so ga duhovniki po vsej škofiji, do katerih se je bil s primernim vabilom obernil. Popred že ste bili Nj. Nj. Veličanstvi cesar Ferdinand in Marijana z res cesarskim darom semenišču vstanovili podlago. In tako je bilo skerbnemu in delavnemu nadškofu mogoče novembra meseča 1858 odpreti novi mladenški zavod, ki je imel hraniti prihodnje nade sv. Cerkve. Ta zavod, ki je bil zmerom punčica njegovega očesa, hotel je imeti blizo svojega poslopja, da bi ga pogostoma obiskoval in sam gledal sad svojega prizadevanja, srečni vspeh očetovske svoje skerbljivosti.

Da je imenovani zavod posebno ljubil, kaže jasno njegova oporoka, s ktero mu je dobrotljivi Pastir zapustil vse svoje časno premoženje; zarad česar čutijo

blagi mladenči, ti ljubčeki njegovega serca, živejše ko drugi, žalost da so zgubili svojega sosebno vdanega jim Očeta, katerega ne bodo nikdar pozabili in čegar ime in spomin ostaneta v tem dobrotnem zavodu neumerljiva.

In ker že o Cerkvi govorim, moram še omeniti, da je ranjki viši Pastir dobro hotel tudi cerkvenim redovom, v katerih je spoznal močne pripomočke k posvečevanju ljudi in h keršanskemu odgojevanju mladine.

Tako goreči govornik še dalje preslavlja visokega ranjcega (celi govor je natisnjen v posebni knjižici, ki naj bi se jih veliko prodalo, ker ima reč dobroten namen; cena 10 kr.); proti koncu pravi:

Zdaj pa, častita gospôda, potem ko sem Vašo žalost potolažil, naj sklenem kratki svoj govor iz dna svoje duše vzdihnivši: ....Sirote smo;.... vdova je naša Cerkev;.... prazen tam-le tisti Sedež;.... sveča verh altarja, znamenje škofovske časti, več ne gorí;... mitro sem sicer videl jez včeraj, ali pokrivala je mertvo glavo;.... desnica je imela pri sebi tudi pastirsko palico, pa ni imela moči, da bi jo deržala! Otroci brez očeta smo, čeda brez pastirja! Kdo zna meriti to praznoto, kdo ceniti velikost naše zgube? Res je, takrat še le zna človek ceniti zaklad, kedar ga več nima. Mi nimamo zdaj več Učitelja, nimamo Velikega duhovna, Angelja naše goriške Cerkve nimamo.....!

In prav zato, slavna gospôda! kličem močneje, ko pred, ter vabim Vas nujno: Ponovite, k čemur sem Vas že večkrat nagovarjal: „Regem cui, omnia vivunt, venite, adoremus“! „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga!“

Pred njim živi ta naša (goriška) Cerkev, živi vernih čeda; in Pastir vseh pastirjev obračal bode milostljive svoje oči na nas sirote, ki smo brez Očeta.

Da, veliki Bog, Gospod življenja in smerti, ker je bila Tvoja volja, da si poklical k sebi priljubljenega našega Očeta, usliši gorečo našo prošnjo: daj nam spet Pastirja, ki naj bode ves po Tvojem sercu. Ne pusti nas dolgo časa sirot, ker pomanjkanje dobrote (ki jo ima po škofu) preveč čutimo. Potolaži svoje otroke; za to Te prosi tudi ranjki naš Oče; za to Te prosimo mi vsi poterti v prahu svoje ničnosti. „Regem, cui omnia vivunt, venite, adoremus!“ „Kralja, kateremu vse živi, pridite, molimo ga!“

Verh Skalnice, 10. aprila. Tako se imenuje od nekdaj verhunec 687 metrov visoko nad morjem pri Solkanu kupeče gore, na kteri se je 1539 neko saboto, kteri dan je že od davno posvečen Materi Božji, preblažena Devica prikazala pobožni pastirčici Uršuli Ferligojnici z Detetom Jezusom v naročji. Pri tej čudni prikazni posebno za nas katoliške Slovence znamenito je to, da se je Mati Božja prikazala ravno v tistem času, ko je krivoverec Martin Luter trosil svoje zmote po Nemčiji, kakor da je hotla naša Bogorodica s tim posebno svoje varstvo razodevati nad nami Slovenci, da nas obvaruje pred zmotami strastnega in togotljivega laži-mučenika.*) Poleg tega je znamenito tudi pri tem še to, da je nebeška Kraljica izrazila svoje želje ter pobožni pasteričici veléla, da naj se Njej v čast tukaj svetišče zida, rekoč: „Reci ljudstvu, naj mi ono tukaj sozida hišo, in me milosti prosi.“ Te besede je Ona gotovo po slovensko izustila priprosti pasterici, ktera je bila pod omenjenim verhuncem rojena v slovenski vasi Gergarje in je pasejoča čedo ovác in kóz vedno obračala svoje molitve k preblaženi Devici proti nebu. — O, da bi bili vsi pastirji in pasterice tako spoštljivega serca, da te naše preljubeznjive Matere Device in nebeške Kraljice, kakor je bila omenjena Uršula; pač bi ne bilo slišati, da tolikokrat še tako nežna mladina na pašnji v malopridni druširji oskruni neprecenljivo nedolžnost, ko zvé ostudnosti in pregrehe, ki jih niti odrašeni še imenovati ne smejo. Pač naj bi stariši in gospodarji bolj pazili na otroke, da bi ne bili sebi prepuščeni, kakor se to navadno godi, zavoljo česar je že r. slavni škof Slomšek stariše svaril, kakor je brati v njegovih pridigah. Pa o tem nisem namenil govoriti, ampak le memogrede opomniti!

Tudi nisem namenil vse zgodbe ali zgodovine te za nas Slovence preslavne božje póti opisovati, ker vse to je popisano že v latinskih bukvah. (P. Paskoni bivši gvardijan na sv. Gori, iz reda Frančiška, jih je spisal do 1717), in v nemških (spisal J. Polk 1867, do tega leta), kakor tudi v laških, iz kterih izvira tudi slovenska prestava tiskana z bohorčico v Vidmu 1843. V taistih se pripoveduje začetek te za nas katoliške Slovence prevažne božje poti, zgodbe, čudežna ozdravljenja itd. Pod papežem Pavlom III (1534—1549), s priimkom „Farnese.“ se je to že v 5 letih zidano svetišče s 4 altarji 12. oktobra z vso mogočo častjo in slovesnostjo posvetilo. Posvečeval je oglejskega patrijarha kardinala Marka pl. Grimani-a škof-suffragan iz Kaorle, po imenu Egidij Falzetta V začetku so oskerbovali to od raznih papežev z mnogimi odpustki prevideno in od nemško-rimskih cesarjev s predpravicami obdarovano svetišče — župniki v Solkanu. Ker pa ti niso mogli vstrezati vsim mnogoštevilnim romarjem, je presvitli nadvojvoda Karol že po 20 letih obstanka izročil to svetišče redovnikom sv. Frančiška iz bosenske provincije, kteri so bili od tam pobegnili pred kervoločnimi Turki v avstrijske dežele, — pozneje pa onim od sv. Križa iz Hervaškega in Kranjskega ob času papeža Pija V (od l. 1566 do 1572) s priimkom „Ghislieri.“ Omenjeni pobožni nadvojvoda je dal tudi razglasiti, da ta milostni kraj stoji pod cesarskim varstvom in v svobodnem posestvu patrov iz reda sv. Frančiška, poterdivši z nadaljnim diplomom, za vse prihodnje čase, vse pravice, predpravice (svoboščine) in dohodke se vé da s priterjenjem apostoljskega Sedeža.

Skoz 200 let je v vsacem oziru raslo in se je vtemeljevalo to svetišče, da je slovelo na daleč okrog in romarji so spremenili ime „Skalnica“ enoglasno v ime sedanje „Sv. Gore“. Žalostna osoda je pa zadela to svetišče ob času vlade cesarja Jožefa II (1780—1790), borca zoper samostane; mnihi so bili 1786 spodeni, samostan so poderli, in tudi cerkev, ter vse poprodali, kar se je dalo. Ponujalo se je vse to na dražbi za 1500 gld., v tim ko je stalo to dolzega dela celih 247 lét pa 500.000 gld. To razdertje samostana in 35 sežnjev dolge, 16 sežnjev široke in 12 sežnjev visoke cerkve in njenih dragocenosti in vsestransko zapuščenje je k sreči terpélo le 7 let, namreč do 1793. Blagi cesar Frančišk II je na splošnjo prošnjo vernih z dekretom 15. aprila 1793 ukazal, da se ima svetišče zopet postaviti in kronano podobo Matere Božje, ktera se je hranila in častila ta čas v Solkanu, zopet na Sv. Goro prenesti, kar se je zgodilo z vso mogočo slovesnostjo že 29. septembra 1793. Dobrotnikov se je za ozaljšanje postavljene cerkve čedalje več oglašalo, pa vendar so se pogrešale in se še pogrešajo razne dragocenosti, altarji, ki so bili skorej pod nič semtertje poprodani.*)

---

*) Pač naj lepše praznovanje letošnje 400letnice M. Luterjeve bi bilo to, da bi se zdaj toliko mogočna Nemčija v veri zopet z Rimom združila, ali saj polagoma nagibala k temu, ker je dokazano, da isti začetnik krivovere niti ni bil saj poslednja leta življenja pri čisti pameti! Pis.

*) Pred zatertjem je bilo 12 lepih altarjev; zdaj jih je le pét. Veliki altar M. Božje kronane je marmornat in posebno lep, pa velik. Pis.

Samostan za prenočišče romarjev se je zopet sozidal, pa ne v prejšnji razprostranosti; cerkev se je pokrila in popravila, kolikor so to dopuščali prostovoljni darovi vernih iz vsih bližnjih krajev. Škof grof pl. Inzaghi je izročil vodstvo svetnemu duhovniku, Girovacoli pl. Steinbrunnu, ki je spretno oskerboval prenovljeno svetišče 1793—1808. Sebi in svojim naslednikom pa si je omenjeni škof prideržal neposrednje vso pravo oblast in vodstvo; ker je naj bolj primérno, da ne spada svetišče nikamor in je poddruženo naravnost le nadvladiku v Gorici. Naslednik mu je bil duhoven Pavel Celotti iz Gemone, ki je bil dolgo časa, do l. 1860, vodja svetišča. Za tim je prišel duhoven Fr. Visintini in je bil ondi do svoje smerti 1870. In odtihmal pa biva vodstvo v rokah za svetišče in gospodarstvo zlo vnetega in spretnega č. g. Lovr. Rutarja, ki je stric znanega slovenskega mladega pisatelja in gimn. profesorja v Špletu, Šimona Rutarja. V pomoč in za postrežbo romarjev ima navadno še 2—3 spovednike in govornike.

Iz Carigrada, 3. aprila 1883. Msr.! Prejel sem Vaše priljudno pismo od 17. pret. mesca, v kterem mi naznanjate, da ste za našo družino po bankiru Majeru dobrotno poslali zbirko 26 gld. Naznanjam Vam s tem ponižnim pisanjem, da sem dar prejel, in zahvaljujem se iz celega serca zato tolažilno pomoč v prid naše ubožne družine. Pomoč nam je v resnici prišla v naj hujšem času. Hvala torej za blago pomoč, kar kaže Vašo gorečnost za razširjanje sv. vere. Znati je, da Bog se smiluje našega greško-razkolnega naroda.

Povedali smo že o drugi priliki, da v Carigradu je naprava tacih gg. duhovnov, ki iz razkolništva prestopajo v katoliško Cerkev in se trudijo pridobiti tudi druzih. Kakor dalje naznanja, je sem ter tje po Jutrovem koristno gibanje v prid katol. Cerkve.

Iz Gaze (v Sveti deželi), 27. susca 1883, piše ondotni misijonar prečast. g. Juri Gatt prav znamenite naznanila, ki naj tu sledé bolj po posnetku.

Vaše cenjeno pisanje, pravi, sem v resnici prejel pred nekimi dnevi in sem iz njega v svojo tolažbo spoznal, da me v Ljubljani niste pozabili. V Vašem pismu omenjeni znesek 57 gld. a. v. je tudi dospel v Jaffo (kjer je pošta za Gazo) in sprejel ga je moj namestnik. Prav serčna hvala za ta dar Vam, in kteri so dajali. (Op. Večkrat kak dobrotnik nam izroči kaj darov s pristavkom: „za misijone, — za najpotrebniši misijone, — za dobre namene“ itd. In kadar kakemu potrebnemu misijonarju druge zbirke pošljemo, pridenemo tudi kaj iz tacih prostovoljnih darov. Vredn.)

Dalje sporoča g. misijonar o svojem zidanji misijonskega poslopja, česar začetek je bil v „Zg. Danici“ popisan pred nekterimi tedni: Drugo nastropje misijonske hiše je med tem s tihim privoljenjem vradnij prav tiho doveršeno. Apno je tudi pošlo, ali znatna zaloga kamenja leží na prostoru za tretje nastropje. Fermana (pooblastivnega pisma) iz Carigrada še zmeraj ni in če ga skorej ne bo, moram poiskati druzega pomočka, da začnem zidanje tretjega nastropja; dela namreč ne smem pretergati, sicer ne bo dokončano do zime. V tretjem nastropju ima biti začasna kapela. Rad bi pa zidal še četerto nastropje za redovnice, kajti mojster mi je undan djal, da podlaga lahko nosi še četerto nastropje. Se vé, da potem se mora spodnji del pri oknih omrežiti, ker s četertega nastropja je pregled čez vse mesto.

Ne mislite pa, da zidam kako velikansko hišo; zidam nalaš le počasi z dvema zidarjema, da sčasoma ložej za stroške kaj pomoči dobivam ter da bi jih mogel zmagovati. Hiša je 14·80 metrov dolga in 12·80 široka; z le tremi nastropji bi bila 10 metrov visoka, s 4 pa 13 metrov. Pri tem pa trije metri pridejo kot podlaga pod zemljo. Hiša je ob kraju verta na visokem prostoru, vse okrog ji je na prostem in z dobrim zrakom, stojí nekako v sredi med gornjim in spodnjim mestom. Ta hiša bo za zdaj namestovala katoliško cerkev v Gazi, kar ji je gotovo v čast; pripomogla bo pa veliko tudi za razširjanje katol. Cerkve v Gazi. Pri grekih se že zdaj kaže prav veliko nagnjenja do katol. Cerkve. (Tedaj tudi pri ondotnih razkolnikih gibanje? Upati smemo, da na mnoge molitve in na prizadevanje sv. Očeta Leona XIII se napravi veliko gibanje za zedinjenje z rimsko-katoliško Cerkvijo, kakor se je pričelo ne prav davno na Angleškem in se širi vedno bolj. Vr.)

V Jeruzalemu, kakor je znano, so bili pred nekterimi mesci najden ostanki starodavne cerkve sv. Štefana pred domaškimi vrati, in vedoželjni so bili prebivavci, kteremu verospoznavanju se bode posrečilo priti do posestva tega svetiša, na kterem je bil sv. Štefan kamnjan. K sreči so si ga katoličani pridobili in sicer za dominikanski red. Kupnina znaša 45.000 frankov. Kakor se sliši, bodo ondi s cerkvijo zedinili francosko romansko hišo, in s tem se bo ob severu staknili novo predmestje mesta Jeruzalema.

Undan je v Jaffo zakernila posebna barka francoske karavane s 300 božjepotniki.

Pravijo, da turška vlada bode Nemčiji za naseljevanje prepustila Cesarejo v Palestini in Tanturo v starodavno Doro. „S kervjó mučencev napojeni palestinski Rim“ tedaj ima postati plen protestantov. (Ako se to zgodí, upajmo, da kri tolikih mnčencev bo vpila k Bogu za spreobernjenje nemških krivovercev, prej in ložej se bodo menda saj spreobernili, kakor bi se mohamedani; v ta namen prosimo molitve in „Memento“ od naših blagih Slavencev. Vr.)

Nedavno se mi je posrečilo najti kraj, kjer je stalo starodavno škofijsko mesto Antheden; celo ostanek starega imena se je še našel. Pričo mene je bilo ondi izkopanih 5 perstenih verčev, ki imajo čudno podobo in utegnejo saj 1000 lét stari biti. Štiri sem kupil za 5 frankov. To mesto je stalo $1\frac{1}{4}$ ure ob severnem zahodu od Gaze. Misel je večine učenjakov, da je bil mesto Antheden ob jugu od Gaze; pa je napčna.

V Gazi se zdaj obilno zida, in če bode pospeševalo tako dalje, dobí mesto prav lepo lice. (Kamor se le pokaže katoličanstvo, se precej tudi v časnih rečéh napredek razodeva. Vr.)

Dva mesca je, kar sem patrijarhu in avstrijanskemu konzulu (v Jeruralemu) pisal o ustavljenji zidanja, in zdaj sem zvedil, da mi je turška pošta zgubila oboje pismo; tedaj nova zadruga. (Lepa turška pošta! Vr.) V teh okolišinah mi ne bo ostalo druzega, razun brez ozira na vladine ukaze dalje zidati, kolikor moje moćí premorejo.

V naj novejši dobi se je znatno pomnožilo upanje, dobivati katoliških naselcev za Gazo iz Evrope; naj se le že enkrat dodela hiša, potem se bom resno pečal s to zadevo.

Konečno prosim, blagovolite o prilikah čitatelje spominjati na moj misijon; zakaj letos se ta misijon gotovo šteje med nar ubožniši . . .

J. Gatt,
apostolski misijonar.

Prerokovanje, ki se je spolnilo.*)

Bilo je v začetku lanskega leta, ko je bil slaboglasni Gambetta še predsednik francoskega ministerstva

---

*) Ta znameniti spisek smo posneli iz amerikanskega „Hlas-a“ ki ga katoliški ondotni Čehi izdajajo za svoj narod v Št. Lujzu. Došla nam je štev. 441, desetega letnika s slo-

n po njegovih mislih bi se bila imela vstanova na novo pregledati in kaj premeniti. Iskal si je prijateljev v erstah prekucuhov v omenjeni namen, in sicer s tim, a je predlagal, naj se odpravijo očitne molitve, ktere bila državna zbornica po izgledu iz Amerike postavno apovedala o začetku zborovanja. Poslanec Gabriel elkastel, neprestrašen borivec za vse dobro in blago, i je naj bolj delal, da se ta molitev vstanoví, je po asnikih razglasil Gambettu nasprotno opombo. Besede ega navdušenega branitelja sv. vere so zadobile znak rerokovanja, ktero se je res spolnilo. Naj toraj tukaj ostavimo njegove besede v zveličavni strah tistim, ki med nami prijatelji Gambettovi, morebiti tudi tovariši merzenji molitve. Pisal je Belkastel tako-le:

Danes Vi, gospod predsednik, s slabo zakrivanim averženjem snujete slovesno zatajenje imena Božjega, tero je deržavni zbor globoko vtisnil v vstavo te emlje. Z eno černo hočete odstraniti to Ime, ki so ga e šest tisuč lét po vsem zemljekrogu vsi ljudje v časti meli. Vi hočete to Ime zbrisati, ne da bi imeli toliko oguma, povedati nam, zakaj? in se delate s pohuljeno lavo. Glejte in pazite! Morete sicer Boga izključiti vstave, ktera je blizo svojega pogina; toda iz vlade ad svetom ne bodete nikdar zmožni ga izključiti; marveč, tisto uro, ko išete ga posloviti, ravno ta Bog ripravlja Vaše poslovljenje. On že šteje tedne aše omahujoče moči! Vi bodete padli, kakor drugi, adli bodete še globokeje kakor drugi;*) dolgo po Vaem padcu pa bode Cerkev visoko povzdignjena, na robéh in na prahu svojih sovražnikov slavodobitno daovala Bogu čast hvale kot spravo za odpad naroda, terega ste Vi memogredé zapeljati poskušali!

Ta napoved se je nad Gambettom s strahotno aglico vresničila. Kako revno je bil veržen s svoje blasti, in kako še vse bolj revna smert ga je pobrala mali potem! Domišljevala si je rudečkarska zanikarost sv. Cerkev na Francoskem pokopati, ktera pa ovzdignjena stojí toliko častitljivše, kolikor huje brezerska potuhnjenost iše škodovati.

Izgled ženske blagosercnosti.

V Parizu, kjer se sicer zbira cvet vse hudobije, ahajajo se še izgledi djanske vernosti, kterim se je le uditi. Omenimo tukaj za primer le tako zvane „Male estre revežev,“ ki imajo v Parizu 5 hiš, azilov za bolne tarčke.

V teh hišah oskerbljuje okrog sto sester povprek o 1200 betežnih starih revežev. Hišni red je povsod nak: vse vodi prednica, ki se po zunanjem nič ne oči od druzih redovnic, le da jo imenujejo dobro „mater,“ ruge pa „sestre.“ Pravila so za redovnice ostre, za skerbljevane voljno prizanesljive. Bolniki so tako rekoč ospodarji, one so dekle za vse njihove potrebe, ki so ečkrat jako zoperne, celo prosit hodijo za-nje miloščinje.

Od starčkov se ne zahteva druzega, kakor da se a mirno smert pripravljajo; sestre jim skerbijo za vse: estre jim dajejo hrano, in opravljajo vso postrežbo, preezujejo jim rane, preskerbljujejo perilo, v bolezni jih arujejo, o smertni uri jih tolažijo, potlej jih zavijejo v mertvaško obleko, položijo na mertvaški oder, molijo oleg mertvega trupla, spremijo do vrát svoje hiše, od koder se odvedejo k zadnjemu počitku.

V teh zavetiščih oskerbljevanje ni le prijazno, ampak je materno. Bolj veselo, bolj udano, bolj prijazno in ljubeznjivo bi ne mogla streči naj boljša mati svojemu otroku, kakor strežejo te blage duše čisto tujim starčekom. Genljivo je videti, kako veselo in zadovoljno stopajo te mlade matere obdane od množice starih otrok, kterih naj mlajši je star — 75 let!

Do tako blagega čutila se pa brezvestni liberalci seveda niso v stanu popeti, zato zahtevajo „laicizacijo“ vsih bolnišnic. Kako divja beseda, kaj ne, ki pomeni še bolj divje djanje! Pomeni namreč zamenjavo redovnic s svetnim večkrat nič vrednim osebstvom. Kak razloček, je-li, med človekom, ki ima tolikanj blago, kerščanske ljubezni polno serce in pa med liberalnim divjakom, ki še take blagovitosti ceniti in pripoznati več ne zna!

---

renskim napisom, gotovo iz prijateljske roke. Ako bi se melo to nadaljevati, morebiti bi bilo blagim našim ondotnim ojakom vstreženo, da bi jim pošiljali „Zg. Danico“ v zameno; tem primerljeju bi samo prosili za napis. Med tem serčna vala in brat. pozdrav. Vr.

*) (Vsim znana je čez vse sramotna smert Gambettova, ki je sledila kmali potem.

Naj svetejšemu Sercu.

Jezus! Tvoje Serce milo
Je rešilo
Nas peklá;
Naj zato bi vse ljubilo,
Te slavilo
Z dna serca!

Naj se združi vse stvarjenje,
Saj življenje
Daš mu Ti;
Veličastni spév v češenje,
V poslavljenje
Ti glasí.

Tam v nebesih naj krilati,
Rajski svati
Ti pojó;
Zemlja hvali v slogi zlati
Tisučkrati
Serce to!

Počešeno Serce milo!
Si darilo
Le za nas;
Naj bi Tebi čast zvonílo,
Vse glasilo
Većni čas!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Rim. Skerbljivost sv. Očeta za Slovane. Bulgari greškega obreda, kterih število se dan na dan množi, dobijo tri apostolske namestnike (škofe). Eden kot nadškof bode stanoval v Carigradu; druga dva v Bulgariji.

Prusaško. Prusake je blezo vender začelo malo sram biti, ker jim ni bilo dosti, da so sedanjega kardinala Ledohovskega dve leti v Ostrovski terdnjavi osorno terpinčili, potem ko je muko junaško prestal in šel na tuje, so pa še zahtevali, da naj mu Avstrija ne dopustí gostoljubja na avstrijanski zemlji, od Italije pa še celo, da naj ga zopet Prusiji izdá! Tedaj še niso bili zadosti svoje jeze nad njim napasli tisti dve leti! Oziroma na izdajo je toraj pruski poslanec pl. Schlözer razglasil neko opombo do vlád, v kteri pravi, da pruska vlada nikoli zahtevala ni od italske, da naj ji Ledohovskega izroči. „Germania“ pa temu nasproti iz čisto zanesljivega vira poroča, da je bil Viktor Emanuvel poslal adjutanta k papežu z naznanilom, da po zahtevi pruske

vlade bi ji laška vlada imela izročiti kardinala Ledohovskega. Vsled tega so sv. Oče precej zapovedali, da naj se Ledohovski preseli v Vatikan. Poročevalec je za to porok s svojim imenom, ako je treba.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Oseba, katera ima prestati veliko nevarnost, se serčno priporoča v goreče molitev z obljubo, ako srečno prestane, da hoče zahvalo po „Zg. Danici“ razglasiti. — Hudo bolna se serčno priporoča v molitev z obljubo, ako ozdravi, da hoče zahvalo po „Zg. Danici“ razglasiti. — V molitev je priporočenih več moških oséb, ki so na slabi poti, za spreobernjenje. — Zlo bolna zaupljivo kliče na pomoč premilostno Serce Jezusovo in se priporoča v bratovsko molitev, ter ako zadobí zdravje, hoče zahvalo po „Zg. Danici“ razglasiti. — Brat in sestra v bolezni priporočena za pomoč. — Otroci prav goreče priporočajo v molitev svojo staro mater, da bi jim naša lj. G. presv. Serca izprosila še dolgo zdravje, ako je Božja volja. — Za ljubi mir med brati in sestrami. — Prav ponižno se v molitev priporočam vsim udom naše lj. G. presv. Serca, da bi mi izprosili pomoč v moji bolezni, ki že dve leti ne morem iz postelje, in moram zraven telesnih še veči dušne britkosti terpeti. Pomoč se razglasi. — Sestra priporoča svoje brate in sestre, da bi na priprošnjo N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa v pravi edinosti med seboj živeli. — Na nogi hudo bolan mož goreče priporočen. — Nemodra deklina serčno priporočena za modrost. — Hudo bolna oseba za pomoč.

Zahvala:

Dolžnost naji veže spolniti obljubo, s katero sve se zavezale, da hočeve po „Zg. Danici“ zahvalo naznaniti, ako bode uslišana naji molitev v grozno veliki stiski in sili, v kateri ni bilo nobene človeške pomoči pričakovati. Torej bodi v višo slavo presv. Sercu Jezusovemu, naši ljubi Gospéj, sv. Jožefu, in sv. Frančišku Indijanskemu iz globočine serca tisočera zahvala!

H. M. P.

Koledar za prihodnji teden:

23. mal. travna. S. Adalbert (Vojtéh). — 24. S. Juri. — 25. — S. Marka. (Procesija v Ljubljani k sv. Petru.) — 26. Marija D. dobrega sveta. — 27. S. Peregrin. — 28. S. Pavel s Križa. — 29. Peta nedelja po vel. noči. S. Peter m.

Opomba. Čas velikonočne spovedi in sv. Obhajila je pri koncu, ker 3. majnika je vnebohod N. G. J. Kr. Kdor to zanemári, cerkveno zapoved prelomi in se loči iz občestva katoličanov. Bog omeči terde serca na priprošnje Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega!

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Pri dopolnivnih volitvah v mestni odbor v vsih 3 razredov so izvoljeni od narodnjakov priporočeni kandidati, namreč: v I. razredu gg. Fr. Kolman, Iv. Murnik, Mih. Pakič, Fr. Ravnihar; v II. razredu dr. Fr. Papež, Fr. Žužek, Mir. Križnar, dr. H. Dolenec, J. Tomek, A. Ledenik, Fr. Šuklje; v III. razredu dr. Derč, A. Klein.

Iz katoliške družbe. Tombola 8. t. m. je dala čistega dohodka 35 gld., ktere je prečast. gosp. predsednik precej drugi dan poslal čast. g. župniku v Košano. Serčna hvala blagim tombolašem!

Praznik sv. Jožefa se je v Madridu (tako naznanjajo časniki) v škofijski cerkvi z veliko vnemo in slovesnostjo obhajal. Zjutraj pri osmi maši je bilo velikansko število vernikov pri sv. obhajilu. Pri slovesni sv. maši ob desetih je bilo vse jako praznično; cerkev napolnjena, obilo duhovnov je spremljalo čast. škofa Danlia. Znamenito je to, da je bil katoliški časnik „Siglo futuro“ ob straneh lepoovenčan s takimi-le napisi: „Svojemu posebnemu zagovorniku — slavnemu očaku sv. Jožefu — ženinu brezmadežne Device — varhu Božjega Sina — veličastnemu gospodarju svete družine — zavetniku katoliške Cerkve! — Prosi za Cerkev! — prosi za namestnika Jezusovega papeža in kralja — prosi za starodavno (tradicijonelno) katoliško Španjsko! — prosi za naše sovražnike! — prosi za nas!

Verli študentje. Na univerzi Padovanski so nedavno študentje napravili katoliško družbo pod varstvom angelskega učenika (sv. Tomaža Akv.). Namen je, da se na univerzi budi katol. mišljenje in prizadevanje. Škof je blagoslovil novo družbo.

Otrok je liberalnha izplačal. Kakor je skor povsod navada (piše „Schulzeitung“ v Donauwörth-u), je bil v nekem velikem kraju naše domovine pred nekaj časom tudi okrajni šolski nadzornik, stopivši v šolo, od otrók pozdravljen z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus! Neutegoma usta odpre gospod nadzornik, kajti zdi se mu potrebno tako-le pojasnilo otrokom dati: Vaš pozdrav, otroci, je zdaj že precej iz mode, to pa zlasti zato, ker ni priméren za vsacega. Utegnil bi ne mara kterikrat kak jud ali pogán (ajd) stopiti v našo šolo, in za take vaš pozdrav nikakor ni pripraven saj oni v Kristusa ne verujejo. Ako pa namesto tega pozdrava zanaprej rečete: „Dober dan,“ ali „Dobro jutro,“ se nad temi besedami nihče spodtikati ne more. No tedaj, ti mala, kako moraš reči v prihodnje, ako zopet k Vam pridem? Deklica: „Dober dan!“ — „Zakaj?“ — Deklica (veliko boječa): „Zato, ker ste jud!“ Razdražen poskoči inšpektor, — deklica pa berž popravi in pogumno reče: „Ker ste pogán!“

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik Mat. Videmšek 1 gld. 70 kr. — Čast. g. Borovniški župnik Jan Oblak 5 gld. — Čast. g. A. Ž. 1 gld. — Čast. g. M. B 2 gld. — Neka gospa 1 gld. — Čast. g. župn. Štef Jaklič 2 gld. — Čast. g. Jak. Tomel 2 gld. — G. Fr Wolf iz Mengša po čast. g. J. Zorcu 5 gld. — Čast g. župn. Mat. Preželj 2 gld. — Neki g. učitelj 3 gld. — G. K. P. 5 gld. — Čast. g. Jan. Štupar v Št. Gothardu 2 gld. — Čast. g. župn. Fr. Dolinar 1 gld. — Čast. g. župn. Bl. L. 5 gld. — Ornovaso 1 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. K—c na D.: Prav dobro in lepo vse; lepa hvala! — G. Jak. P—č na V.: Dobite zdaj — zdaj, ako še niste: tudi vse drugo po Vaši volji. Bog plati! — Gg. J. Š. in J. O. v T.: Za „Šmarn.“ smo naročili; najberže so že došle. — G. M. Vid. v Os.: Naročnina pri založn. oddana in drugo vse opravljeno. Iskrena hvala in pozdrav. — G. A. K. v V.: Prav serčna zahvala za naglo sporočilo!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 27. mal. travna 1883. List 17.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

b) Petletni mučenec iz Nagrana († l. 523).

V začetku šestega stoletja je v tistem delu Arabije, ki se je pri starodavnih imenovala Saba, vladal jud Dunaan, ki je bil kristjanom silno sovražen. Veliko kristjanov je bil že pomoril; le kristjani v mestu Nagranu so mestna vrata zaperli in se branili. Pa tudi tem zažuga, da bo vse pomoril, ako se ne podajo; če mu pa prostovoljno vrata odprejo, da se jim ne bo nič zgodilo.

Pa ta obljuba je bila lažnjiva in hinavska. Ko mu mestne ključe izročijo, ukaže zažgati veliko germado in na njo pometati vse duhovne in posvečene osebe.

Drugi dan skliče Dunaan nagranske kristjane pred sodbo in jih sam očitno sodi. Tristo in šterideset kristjanov, na čelu sv. Areta, 95letni starček, se zbere in vsi glasno pričajo svojo vero v Jezusa Kristusa. Trinog izreče sodbo, da naj se vsim z mečem glava odseka.

Velika tihota nastane, ko se pričue strašno klanje. Mahoma pristopi izmed ljudstva neka žena in ž njo petleten deček. Mati z malim otročičem gre naravnost tje, kjer je bil obglavljen sv. Areta, pomoči roko še v njegovo gorko kri, pokropi ž njo sebe in otroka ter glasno zakliče: „O Bog! kaznuj nezvestega trinoga, kakor si nekdaj kaznoval Faraona.“

Rabeljni so slišali te besede, hitro jih gredo naznanit kralju. Ta precej zapové, naj nanesó lesa, dračja in smole ter mater na germado veržejo in zažgó.

Vojaki naredijo, kakor jim je ukazano. Potem zgrabijo ženo, siloma ji iztergajo iz rók otroka in jo peljejo na germado. Dete ostane samo in žalostno gleda nekaj časa za materjo. Tu zagleda kralja na sodnjem stolu; nedolžnost meni, da je to tudi kristjan; zaupno teče in pleza po stopnjicah do njega. S solznimi očesci poklekne in z otročje milim glasom prosi, naj pomaga njegovi materi. Ljubeznjivo dete je kralju jako všeč; vzame ga na kolena, se mu dobrika in prijaznega dela ter vpraša, ali bi raji pri njem ostal, ali hoče raji iti k materi. „K materi, k materi!“ kliče ubogo dete. „Jaz sem sim pritekel za njo prosit; daj jo odvezati, da bo še mene peljala v mučeniško smert. Že večkrat mi je pravila o tem.“ — Zdaj vpraša kralj: „Kaj pa meniš, da je mučeniška smert?“ — Na to odgovori deček: „Za Kristusa umreti in potlej spet oživeti.“ — „Kdo pa je Kristus?“ vpraša kralj. Otrok odgovori v svoji detinski priprostosti: „Pojdi z manoj v cerkev; tam ti ga pokažem.“ Menil je namreč podobo Križanega, o kterem mu je večkrat mati rekla, da je Kristus v podobi.

Zdaj začne mali deček zopet gledati za svojo materjo in vidi, kako jo vojaki siloma devljejo na germado in kako jo mučijo. „O pusti me proč, pusti me k materi!“ prosi. Kralj pa ga terdo derži in pravi: „Ostani pri meni, dete! dam ti lepega sadja.“ — „Ne ne,“ kliče deček, „jaz hočem k materi; mislil sem, da si kristjan; ker pa zdaj vem, da nisi, nočem ničesar sprejeti od tebe; pusti me k materi!“

Kralj se čudi takemu govorjenju mladega otroka. Nekteri njegovih dvorjanov pa mu svetujejo, naj da nesti otroka h kraljici; ker je na materno rahlo prijaznost navajen, bo toraj raji ostal pri kraljici. Tako tudi otroku govorijo. Pa on se še ne zmeni za njih govorjenje, marveč nepremaknjeno gleda na mater. Vojščaki so jo na germadi privezali za kol in zažgali. Hitro se ogenj razvname in plameni zakrivajo mater.

Pri tem pogledu se hoče kralju iz rok iztergati in k materi hiteti. Pa Dunaan ga terdno derži. Zdaj ga otrok v lice vgrizne. Jezno ga kralj pahne od sebe, izroči nekemu dvorjanu in zapové, naj ga v judovski veri izredi. Ta vzame otroka in gre. Pa neprevidoma se mu otrok izmuzne, teče naravnost k materi, skoči v plamen, objame svojo ljubo umirajočo mamo in sprejme ž njo vred v ognji krono mučeniško. To se je zgodilo leta 523. (Dalje sledí.)

Bog nas obvari krive prisege.

Pri prisegi se na pričo pokliče Bog sam, ki je Bog resnice in maševavec krive prisege. Po cerkvenih pravah se prisegavcu poda sv. pismo, da se ga dotakne z desnico, in ko izgovorí, na kar ima priseči, sklene

prisego z besedami: „Kakor res mi Bog pomagaj in sveti evangeliji.“ Prisegaje ima vzdignjeno desno roko in stegnjene tri perste v znamnje, da trojedinega Boga na pričo kliče. Mutaste osebe prisegajo pismeno, ko prisego preberó in potem podpišejo.

Kriva prisega je grozna pregreha, ktera se tudi po deželskih postavah ostro kaznuje; zato postave zapovedujejo, da mora sodnijski predsednik poprej prisegavca podučiti, kako silo tehtno je to opravilo, ali pa da ga dá posvariti in podučiti po kakem duhovnu; zakaj kriva prisega je eden naj strašnejših smertnih grehov. Pri krivi prisegi prisegavec laže in za laž še vsegavedočega Boga na pričo kliče, češ, da je resnico govoril! Laž sama je že po svoji natori zaveržena, hudobna, ostudna reč, ki nikoli in v nobenih okolišinah ni dovoljena; koliko veči pregreha, hudobija je torej še le prisežena laž, ker se sam Bog, večna Resnica, za lažnjivo reč na pričo kliče! Tukaj ni nobenega izgovora, tudi naj veči sila ali naj veči škoda krivega presežnika ne izgovarja. Kriva prisega ni le samo pregrešenje zoper ljubezen do Boga in do bližnjega, ampak je pregreha sploh zoper vero (religio), greh nejevérstva je, ker odrekuje Bogu dolžno češenje božje. Za malikovanjem in bogokletjem (blasfemijo) in za priseganjem pri kakem lažnjivem božanstvu. Suarez céni krivo prisego za nar hujši med vsimi grehi zoper Božjo čast. Ko bi se tudi nar veči dobrota doseči ali nar veči škoda imela s krivo prisego odverniti, vender nikoli ne more dopušena biti; naj bi n. pr. kdo zamogel svoje ali bližnjega življenje ohraniti, ali ko bi s prisego mislil koristiti sv. veri, sv. Cerkvi itd., bi bila taka prisega vselej grozen smertni greh. Tudi še ko bi kdo prisegel le za kako šalo, norčijo (špas); bi ne imel izgovora, ker Bog se za laž nikoli ne smé na pričo klicati.

K krivi prisegi se tudi šteje, ako kdo negotovo priseže tako, kakor bi bilo gotovo; zakaj taki se postavi v nevarnost, da kaj lažnjivega poterdi za resnico, — v njegovi poterditvi je res lažnjiva izrêka, ker to za gotovo poterdi, česar za gotovo ne vé. Drugač bi bilo, ako bi na tisto ne prisegel kakor gotovo, ampak le kakor da je verjetno, da je on te misli in bi res tako mislil.

Kakor ena nar večih hudobij zasluži kriva prisega tudi nar veči kazni. Grozne so žuganja za krivo prisego že v stari zavezi; po Cahariji preroku (5. pogl.) kliče Bog: „To je prekletje, ki gre čez vso deželo, in prišlo bo nad hišo njega, kteri v mojem imenu lažnjivo prisega, in bo v njegovi hiši se mudilo in jo pokončalo z njenim lesom vred in z njenimi kamni,“ — in sv. Krizostom pristavlja, „kakor večen spomin maševanja nad tem bogoskrunstvom, nad pregreho zoper božje Veličanstvo.“

Tudi le samo svetna pravica céni krivo prisego kakor eno naj večih hudobij, čeravno posvetna postava v tem kaznuje bolj le od té strani, ker se s krivo prisego eden naj tehtniših pomočkov pravice v nič deva, kakor pa zarad tega, ker je hudobija zoper vero. Po cerkvenem pravu pa krivi presežnik zapade v preklic (infamijo), velja za očitnega velicega grešnika, ne smé n. pr. biti za botra itd. Tudi po svetni postavi zgubí sposobnost za pričevanje in priseganje, kar tiče v rečéh častí (juramentum honoris.) Sploh je krivi presegavec nepošten, od ljudí merzen in zaveržen človek, kakor je po drugi strani n. pr. morivec, tolovaj, prešestnik.

Kako se Bog mašuje nad krivim presegavcem, kaže med mnogimi drugimi tudi naslednja resnična dogodba. Leta 1845, 12. mal. serpana, se je v Schwarzsteinu, pri Rastenburgu, na Parskem, to-le dogodilo: Neki mož je bil malo pred 12. mal. serpanom obdolžen tatvine in vsled tega klican pred sodnijo v Rastenburg. Ponudi se k prisegi, da je nezadolžen. Ker pa je bil že znan kakor pregrešen človek in tat, mu prisega ni bila dana. Toraj priseže, kar na svojo roko in reče pri tem: „Perva huda ura, ki pride, naj me ubije, ako sem kradel.“

Dvanajstega mal. serpana pa se pridervi hud vihár in omenjeni mož je bil s štirimi otroci in enim pesom ravno v svoji stanici. Neprevidoma treši, udarilo je v njegovo hišo, zadelo hudodelnika v sredi med omenjenimi, ki so ga obdajali; le-ti so bili nekoliko omoteni, pa vender brez poškodvanja· Njemu pa je šel tresk skoz nos in v usta. Ker je bila hiša v plamenu, so mógli ubitega ven nesti, pa nobeden si ni upal od Boga rojenega dotakniti se. Hiša je pogorela, ogenj pa ni segel dalje. (Gl. P. Fr. Ehmig: „Neue Gleichnisse, Beispiele . . ., 1. Band, str. 525.)

Bog dobrotljivi tedaj nas obvari krive prisege!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Nova „Oljska gora.“)* (Dalje.) Poslednjič nam je Katarina Emerih pred očí stavila Boga in Zveličarja, kako je na Oljski gori vidil premnogo terpljenje svoje svete neveste, prave katol. Cerkve. Vidil je, pravi dalje, kako je satan z Njegovo kervjo odkupljene, celo z Njegovim zakramentom maziljene Njemu pred očem iztergal in zadavil. Jezus je vidil in žaloval zarad vse nehvaležnosti, vse spačenosti pervega, naslednjega, sedanjega in prihodnjega keršanstva. Med vsim tem Mu je šepetal glas človeškega skušnjavca: „Lej! za tako nehvaležnost hočeš Ti terpeti?“ Ta glas je s toliko neusmiljenostjo, zasramovanjem in silo tišal Vanj, da je neizrečena bridkost stiskala Jezusovo človeško dušo. Kristus, Sin Človekov, je roke vil in stegoval, in Njegova človeška volja se je zgrozevala tako neizrečene rečí terpeti za tako nehvaležen rod. Ta vojska je bila tako silna, da je pot kakor kervave kaplje z Njegovega presvetega obraza tékel na zémljo. Zdelo se mi je, pravi, kakor bi slišala klic: „Ah! ali je vender mogoče preterpeti toliko nehvaležnost?“

Grozne podobe nehvaležnosti in zlorabe prihodnjih ljudí so se vedno strašnejše in silovitiše valile Nanj; boritev s človeško nasprotno voljo zoper terpljenje je terpela dalje; večkrat je slišala Zveličarja zaklicati: „Oče, ali je mogoče za vse té terpeti? O, Oče, ako ne more ta kelih memo mene iti, naj se zgodí tvoja volja!“

Pri teh prikaznih, kako so ljudje božje usmiljenje zlo rabili, napčno obračali, pravi Katarina Emerih dalje, sem vidila satana v raznih podobah tega, kar je gerdo. Zdaj se je prikazal kakor velik temen človek, zdaj kakor tiger, zdaj kakor lesjak, zdaj kakor volk, drakon, kača; vendar niso bile te zverske podobe čisto same, ampak le kar je različivnega njih bistva, to je bilo pomešano z drugimi ostudnimi podobami. Nič ni bilo kakemu popolnoma stvarjenju enacega; bile so oblike razpada, gnjusobe, groze, protigovora, greha, oblike hudobnega duha. Vidil je Jezus, kako so te podobe hudobnega duha (menda hlapci satanovi in gerde služabnice pekla) dervile, zapeljevale, davile in mesarile neštevilne derhali ljudí, za kterih odrešenje iz oblasti satanove je On nastopil pot k bridki smerti na križu. Kače, pravi, v začetku nisem vidila tako pogosto, poslednjič pa sem jo vidila, da je s krono na glavi v strašni velikosti z grozovito močjo na dan planila, in z njo vred so se velike trume ljudi od vsih straní in iz vsacega stanú

in spola dervile zoper Jezusa. (Sedanji čas?? Doba Antikristova?) Z vsakterimi mogočimi mučilnimi pomočki, orodji, orožjem previdene so se te pošasti napervo bojevale med seboj, nekaj v posameznih dobah, potem pa zopet vse skupaj s strahovito jezo zoper Gospoda. To je bil strašen pogled. Psovali so, pljuvali, kleli in mahali zoper Jezusa. (Živa podoba razdraženih krivovercev in novih poganov in odpadnikov!) Njih orožje, meče in sulice so se vzdigovale in padale kakor cepci nepregledljivo velicega skednja, in vsi so divjali zoper nebeško pšenično zernce, ki je prišlo na zémljo in je v nji umerlo, da bi vse redilo vekomaj s kruhom življenja v naštevilnem sadu.

Vidila sem Jezusa med temi razkačenimi derhalmi tako pretresenega, kakor bi ga bilo res njihovo orožje zadevalo. Kačo sem vidila sredi med njimi, ki jih je vedno na novo hujskala, s svojim repom sem sem ter tje mahala, in vse, ki jih je na tla poderla ali ovíla, je podavila, raztergala in požerla. (To je plačilo tistim, ki satanu služijo v njegovi vojski zoper Bogá in čednost.) Pri tem dobila sem spoznanje, da truma teh čét, ki Jezusa zdelujejo, so tisti, ki po naj bolj raznoterih načinih gerdo delajo z Njim, ki je po božji in človeški natori pričujoč v naj svetejšem Zakramentu. Vidila sem z grozo vse te zdelovanja od zanemarjenja, vnémarnost (za to visoko skrivnost), od zapušenja do zaničevanja, zlorabe in do nar ostudnišega bogoskrunstva; od obernitve do malikov svetá, od prazne dozdéve in lažnjive védarije do krivega nauka in nejevere, do sanjarije, do sovraštva, do kervavega preganjanja. Vsakterih ljudí sem vidila med temi sovražniki, celo slepih in kruljevih, gluhih in mutastih, in otrók. Slepí, kteri resnice niso hotli viditi; kruljevi po lenobi, ki resnici niso hotli nasledovati; gluhi, ki njegovih svaríl in milega klicanja niso slišati hotli; mutasti, ki se še z mečem besede niso hotli za Njega vojskovati; otroci v družbi posvetnih in zato bogopozabljivih staršev, učenikov in učiteljev, ki so s posvetno poželjivostjo prenapaseni, z nečimerno vedo opojeni, ki se jim nad božjimi rečmí studi, ali ki so zanemarjeni, za zmeraj spačeni za take svete reči.

Med otroci, pravi, ki so se mi hudo smilili, ker je Jezus otroke tako na vso moč ljubil, sem vidila tudi posebno veliko slabo podučenih, zanikerno izrejevanih, nespoštljivih mašnih strežnikov, ki Kristusa pri naj svetejšem opravilu ne časte. Njih zadolženje se je zvračalo deloma na učenike in nespremišljene cerkvene predstojnike. S strahom sem pa vidila, da .... (Ipsi legant.) Veliko naslednjega, naj hujšega zadeva tudi premalo snažnost, spodobnost pri ss. posodah, altarnih opravah, paramentih

Duhovita pisateljska Adele Hoffelize meni, da vzrok, zakaj da nam je Jezus svojo lastno smertno boritev razodel, je po nekoliko v tem, ker je sicer težko, pa potrebno, da smo tudi mi vedno v nekaki smertni borbi ter v strahu zarad svojega zveličanja. Terpljenje Jezusovo, bi djal, imelo je dušo in telo. Telo Njegovega terpljenja pa je natorna zamerza pred terpljenjem, žalost, bridkost, ki so spremljale bolečine in muke nebeškega Učenika. Tudi naše sedanje življenje ima dva glavna dela terpljenja; to so 1. zla, bujave, nadloge, in 2. pa težavne dolžnosti. Življenje sploh je nekaka vedna smertna borba, ki se s smertjo konča. Toda ravno ta stan je nekaka skrivnostna in tolika milost Božja, da se pravi kristjani celo ustrašijo, ako bi jih take poskušnje popolnoma zapustile, da bi čisto nič ne terpeli. Zakaj poskušnje so znamnje izvoljenja.

Tega neoveržljiva priča nam je Jezusovo nezmerno terpljenje, kteremu bi se večna Modrost nikoli ne bila podvergla, ako bi to dobro ne bilo. Jezusova smertna boritev pa je muka, ktero je Jezus Kristus terpel vse svoje življenje.

In ta Jezusova vedna smertna boritev je za nas naj veče tolažilo v našem življenji, ki je polno terpljenja. Naše življenje je živi „pasijon." Ta vedna smertna borba, pravi omenjena modra in učena pisateljka, ako jo brez pritožbe sprejemamo, je tako draga in redka skrivnost, da jo le v resnici prave pobožne duše spoznajo — to namreč, da človek trude, poniževanja, žaljenja, nasprotja, z boleznimi ob enem brez godernjanja, brez tarnanja, brez pritoževanja sprejema. Pomoček, da se to dosega, nas pa Jezus na Oljski gori učí. Sv. evangelij pravi: In ko je bil prišel v smertno težavo, je še več molil...

O tedaj ti nespremišljeni, nespametni, hudovoljni človek, ki se stresaš, ujedaš, godernjaš, kolneš in miljariš v svojih težavah, kam si djal pamet? Pojdi v frančiškansko cerkev, ustavi se ob desni kapeli pri vratih in premišljuj Zveličarja v Njegovih smertnih bridkostih; poklekni potem, priserčno moli, vdaj se v voljo Božjo, poglej na angelja: on tudi za tebe nese tolažilo iz nebés.

Iz Ljubljane. (*Nova tiskarna in bukvarna. Nasprotniki.*) Sv. Jurja dan proti desetém dopoldne so mil. gosp. prošt Jožef Zupan blagoslovili novo katoliško tiskarno, za ktere napravo sta posebno delalala čč. gg. Jožef Jerič in naš poslanec Dragotin Klun. Precej potém, še dopoldne, se je v pervo v nji tiskal „Slovenec" št. 48, 24. mal. travna. Okolišine te novosti so prav vgodne. Stroj (mašina) čisto nov, stojí v poslopji okrajnega glavarstva ob šolskem tergu št. 5. Čerke, vse nove, so prav prijetne in razločne za očí. Pomočniki in delavci prav spretni domačini.

Čemu pa nova tiskarna, ki jih je že tako precej v Ljubljani? Mislimo, da zraven druzih vzrokov posebno zarad časnika „Slovenca," ki ima boje — prej ko bo moč — postati dnevnik; sej skoro vsi veči časniki, kakor tudi katoliške društva, še po manjših mestih imajo svoje lastne tiskarne. Bog daj novi napravi svoj obilni blagoslov, da dosega svoje skoz in skoz poštene in katoliške namene, ki so s tem sklenjeni.

O tej priliki nas dolžnost veže nekoliko besed v pojasnilo spregovoriti. Kakor katoliška bukvarna, tako tudi nova tiskarna ima svoje nasprotnike; nasprotvanje pa je gotovo pri večini iz nesporazumljivosti in nevednosti. Vstanovniki te naprave zró na dušno korist in nikakor ne na časno. Kakorne časne koristi neki imajo od tega vstanovniki pričakovati? Najberže tako, kakor pri bukvarni, pri kteri se mora vsako leto dokladati, dozdaj boje že kacih 3000 gld.! Res pa je dušni dobiček velik, ker morebiti ne bo preveč, ako rečemo, da v teh malo letih se je več naj boljših katoliških bukev in drugih spodbudnih rečí razširilo med občinstvo, kakor poprej v 10—15 letih.

Ako je tedaj kdo zavidljiv n. pr. zarad bukvarne, bil bi zavidljiv ali načelnikovi zgubi, ali pa dušnemu dobičku občinstva; toda oboje je neumnost in vertoglavnost, pa tudi brezbožnost. Enako utegne biti pri tiskarni, saj v začetku in najberže precej časa. Kaj pa pomočniki in delavci, je ne mara tem kdo nevošljiv za njih zaslužek? Vsi v tiskarni so slovenski sinovi, in v bukvarni razun enega vsi. Tukaj tedaj ni čisto nič vzroka, da bi te naprave koga v očí bôdle. Le kdor se je s pametjo skregal, utegne novi napravi pisano gledati ali čez nji zabavljati.

To se nam je potrebno zdelo nekoliko pojasniti zarad nekega pripetljeja, ki močno osenčuje osebnost ali stran, od koder izhajá. Reč je ta-le:

*

Ob katoliški bukvarni so neke roke že v tretjič porezale konopce (štrike), da je senčna strešica na tla padla. Ko smo to slišali, nas je obhajala misel: kako da se to godí katoliški bukvarni? Sej se pa ne n. pr. kaki napravi, kjer se dobivajo vmés tudi spotikljive, zoperverske bukve, ali kjer se kažejo in ponujajo nespodobne podobe in spake, s kakoršnimi se žali nedolžnost, se smešijo katoliške redovne osebe itd.

Od kod tedaj jeza zoper katoliško napravo?... Ako bi hotli na hudo obračati, rekli bi: Poznamo se. Katoliška bukvarna se iše pečati le z dobrim blagom, razširjati le dobre bukve, kakoršnih je v kratkem prav veliko med občinstvo spravila: tega pa peklenski krokodil nima rad, češ, kaj sega ta v drugi kruh, pa zatira moje kraljestvo? Zato po noči, ko ljudje spé, gre memo bukvarne in udari z repom kviško, da jezo strese in naredí saj nekaj škode. Krokodil namreč s svojimi sužnji vred nič ne vé o 7. zapovedi, in katoliške naprave zatirati — to se njemu zdi dobro delo! — Tako, pravimo, bi lahko mislili, ako bi reč na hudo razlagali; toda tako djanje raji pripisujemo nepremišljenosti, kakor smo rekli, in nevednosti; zakaj za tako hudobnega ne cenimo lahko koga, da bi se s popolno prevdarnostjo nad kako rečjo hotel stresati, ki mu nič žalega ne dela.

K temu poslednjič pristavimo vošilo, naj bi blagi Slovenci pridno podpirali tudi to novo napravo, da bode več dobrega zmožna storiti za poživljevanje in vterjevanje katoliškega življenja.

S Krasa, 15. aprila 1883.) *(Posvečenje nove cerkve v Sežani.)* (Konec.) Jako užalila je premilg. škofa nenadjana smert prečast. g. Štefana Kocijančiča, njih velikega prijatelja, s kterim sta si dopisovala že iz seminiščnih let škofovih. Pokojnik je bil res blaga duša, dasiravno vnet Slovan, ni tega nikoli demonstrativno kazal, ter je znal tako ravnati, da si je pridobil spoštovanje in ljubezen vseh treh v središnjem semenišču zastopanih narodnosti: Slovencev, Hervatov in Italijanov. V tem obziru bode težavno ga nadomestovati, morda še težavniše kot v orientalskih jezikih, v kterih je bil menda v Avstriji naj bolj vešč učenjak. Za vse žive dni mi je globoko vtisnjeno ostalo, kar sem pred dvajseti leti slučajno nek popoldne v seminiškem oratoriji (molitvenici) opazil: V nekem kotiču skrit je gosp. prof. Kocijančič pobožno molil sv. rožni venec! Glej, sem si mislil, taki učenjak, ki umeva čez dvajset jezikov, moli sv. rožni venec; a pri nas, kadar otroci komaj „abc" poznavajo, že hočejo imeti molitvene knjižice z zlato obrezo. Med učenci, posebno mestnih šol, ga menda ni najti, da bi očitno v cerkvi molil sv. rožni venec. No; naj bi vsaj imel slehern svojo molitveno knjigo; pa premnogo jih je, ki nimajo ne enega ne druzega! O Kocijančiču pa pravi „Soča", da že kot dijak osmošolec si je bil kupil molik, ter je potem vse življenje zvesto opravljal vsak dan sv. rožni venec. Do Marije Dev. je pokojnik imel veliko češenje; saj mu je bila življenje za celih 25 let podaljšala. L. 1868 blezo je bil nevarno zbolel, že so ga bili z vsemi ss. zakramenti umirajočih previdili; a on se je zaobljubil Materi Božji Lavretanski. Ko so okoli stoječi duhovniki in bogoslovci začeli moliti litanije lavretanske ter so izrekli: sv. Marija! za nas Boga prosi! se je bolniku, ki je v gerlu imel oteklino, kar neprevidoma prederlo in veliko zboljšalo, da je kmalo potem ozdravel in svoj posel nadaljeval. — Res, da je pokojnik pri učenji bil malo tih, a njegova natančnost, red, pobožnost, prijaznost očetovska, ponižnost itd. so bile tihe sicer; a vendar nam bogoslovcem tedanjim v duši glasna poučevanja. Da se kmalo kdo oglasi, ter v spodbudo Slovencem tega slavnega moža življenje bolj natanko popiše.

V Sarajevu, 13. aprila 1883. Hvala Bogu, dobili smo četertega kanonika. Imenovan je 28. sušca; upamo, da konec tekočega mesca pride že v Sarajevo. Gospod dr. Ivan Koščak, profesòr in spirituval v Senju, doveršil je bogoslovne študije v Rimu. — Rešeno je tudi „pitanje o župah." Mi smo popolnoma zadovoljni. Prihodnja številka našega službenega lista prinese dotični dekret kongregacije „extraordinariis negotiis ecclesiasticis praepositae." Slične prepirke nastale so tudi v Angleški, ko so bili Pij IX tam cerkveno hierarhijo vstanovili; rešile so se še le z odločbo „Romanos pontifices" sedanjega sv. Očeta. Na to odločbo se tudi sedaj sklicujejo, pa na naputak (navod) dan za Bosno in Hercegovino od Benedikta XIV v pismu „Firmandis". V teh odločbah se načelno vravnavajo razmérja med cerkveno hierarhijo in frančišk. redom gledé duhovnij, njihove delitve, namestovanja duhovnov po duhovnijah itd. Gledé števila duhovnij nismo dosegli vsega, kar smo želeli; a vendar smo dosegli toliko, da smo zadovoljni.

Glavna prednica hčerá božje ljubezni mi piše, da se bo 1. maja v Št. Andreju odperla slovenska kandidatura za one Slovenke, ktere bi želele stopiti v njihovo družbo. Vodili bi prosivke očetje jezuitje, ki znajo slovenski. Ako bi se oglasilo okoli 15 slovenskih deklet, dobila bi se za-nje iz Zagreba hervaška učiteljica. Tako se je sedaj sklenilo, ker nam tukaj manjka prostora. Ako bi ta naredba ne bila dobra, hoče se premeniti. Žal mi je, da do sedaj nimamo ni jedne Slovenke. (Prosim, naj bi to opazko hoteli ponatisniti drugi slovenski listi, posebno oni v Štajarski, Koroški in Goriški.)

Hvala Vam za poslane denarje. Dobil sem 1) za Bosno 14 gld. 50 kr.: 2) za cerkve v Bosni 10 gld.; 3) za kan. Jegliča 2 gld.; 4) za Marijino sirotišče 17 gld.; 5) za vstav hčeri Božje ljubezni 7 gld.; 6) Za katoliške naprave v Sarajevu 2 vel. tolarja (4 gld. 45 kr.); 7) za dr. Jegličev misijon 50 gld. in 8 kr., 30 intencij (hitro se bodo opravile, lepa hvala za nje.)

Našega srebernega starega denarja (cvancike po 20 starih krajcarjev, desetice po 10 starih kr. in groši po 5 starih kr.) je veliko med narodom. Skoro vse srebernjače so prederte, ker jih tukaj dekleta za kinč nosijo. Na lepo vervico jih naberejo, kakor jagode, pa jih imajo na vrat obešene, da kar vse žvenketá, kadar hodijo. Bogateji imajo mesto srebernega denarja cekine. Sploh narod ljubi zlat kinč, z zlatom prešito in obrobljeno obleko. A z moderno obleko se taka narodna obleka vse bolj zgublja. Po mestih se evropejski kroj obleke vriva, ker je boljši kup. Le za klobuk ne marajo, „fes" (rudeča kapica) je priljubljeno pokrivalo, ktere opustiti ne marajo.

Priporočam Slovencem siromašno Bosno. Z Bogom!

J.

Ali si bil za velikonočni čas pri sv. Obhajilu?

Pet dni je še, in šesti dan, t. j. v god vnebohoda Jezusa Kristusa, je v cerkveni pratiki (Direktoriju) zapisano: „Hodie desinit Confessio Paschalis." To je: Danes je konec velikonočne spovedi. Drugo nedeljo v pósti (19. sveč.) pa je bilo ravno tam zapisano: „Hodie incipit Confessio Paschalis" — Danes se začne velikonočna spoved.

V tem času tedaj, od 19. svečena do 3. majnika, je ali še bode opravilo velikonočno spoved in Obhajilo milijone ljudi po vsem širokem svetu. To se pravi: opravili so to dolžnost vsi pravi katoličani. Prašam tedaj tudi tebe:

Ali si bil za velikonočni čas pri sv. Obhajilu??

Ako še nisi opravil, ni še čisto zamujeno, dasiravno imaš le še prav malo časa. Bog ne daj, da bi zamudil to veliko dolžnost in cerkveno zapoved prelomil!

Koliko lepih pomočkov ti je dajala sv. Cerkev, da bi sv. velikonočno spoved in sv. Obhajilo prav dobro in vredno opravil. Post, postne pridige, križevi poti in sploh premišljevanje Gospodovega terpljenja, še zlasti véliki teden, so pretresljivi pomočki, in če te ti niso k pokori in spovedi nagnili, pretresti in zbuditi bi te morala Aleluja, ki se je po vsih cerkvah glasila in razlegala in se še glasí. Povej, če moreš z veselim sercem poslušati „Alelujo," ako nisi opravil velikonočne spovedi in sv. Obhajila? Ne „Aleluja," — drugi strašan glas te čaka, ako zapovedi zanemarjaš.

Tedaj, ako imaš to dolžnost še dopolniti, nikar nič več ne mudi: peteri dnevi bodo v silni naglici memo švignili. Ko bi imel tudi kako važno delo odložiti, ali tri dni daleč popotvati; premagaj se: bolje je, kakor pa cerkveno zapoved prelomiti in cerkvenemu občestvu se odpovedati.

Neki pisatelj pravi: „Ob koncu velikonočnega časa se nam je vedno v sercu budila želja, naj bi se velik, vesoljni „Te-Deum" razlégal po vsem obsegu svete Cerkve." Prav lepa in dobra je ta misel. Da bo taki „Te-Deum" se razlegal saj v našem sercu, je potrebno zraven opravljenega velikonočnega sv. Obhajila še dvoje, namreč. vredno sv. Obhajilo, in pa poboljšanje po sv. Obhajilu. Prašam te torej pri tvojem zveličanji:

a) Ali si vredno opravil velikonočno spoved in sv. Obhajilo? in:

b) Ali si se poboljšal po teh prejetih velikih milostih?

Tega ti dalje ne bom pojasnoval, ker sam dobro veš; temuč le to rečem: ako si v kterem tega dvojega zapopaden, tudi zato je še malo časa, da popraviš; nikar, prosim te, nikar se ne obotavljaj: čas teče strašno naglo, in prej kot človek misli, ga ne bo več zanj!

Cerkve polne, prazne ječe.

V Kanadi v mestu „Tri reke" imenovanem (Three Rivers, blizo Quebeca) so se imele pričeti sodnijske obravnave. Ker pa ni bilo nobenega zatoženca, se sodnijskemu predsedniku pošlje po tamošnji navadi par belih rokovic v znamenje, da nimajo nobenega zločinca. Vesel odgovori le-ta: „Odkar imam srečo med vami bivati, imel sem priliko v vseh verstah človeške družbe, pri vladajočih in nižih, opazovati istinito verskega duha, navado treznosti in ljubezen do dela. Brez dvombe so te čednosti, ki se tako lepo vjemajo, vzročile to srečno stanje, o kterem se poroča. Kadar so cerkve polne, so ječe prazne; kadar pa so cerkve prazne, so ječe prenapolnjene z jetniki. Delo, ki ga je vera posvetila, blaží človeka, ga privezuje domačemu ognjišču, ga oddaljuje od razuzdanosti, ktere pošiljajo ljudi pred sodnije." Marsikje bi se znabiti mož na takem mestu še sramoval tako pisati, če bi bil tudi v sercu prepričan, kaj?

Čudna moč križa.

Žalostna si mati solze briše,
Zlija bridke tuge v temno noč:
„Našel sin pregrehe je osiše:
Milost, Kriste! pošlji mi pomoč!"

Izzad megle mračne zdaj prisije
Luna bleda, milo zabliší,
Kaže pot samotno tje, ki vije
Se na plan, kjer križ lesén stojí.

Že mladeneč žalostno korači,
Vedno bližej — bližej mu je križ;
Hoja pa obup le temni znači;
Zrè le v tlà; ne v zvezde, v paradiž.

Moč skrivnostna pa ga prideržala
Je pred križem, kar naprej ne gre:
In ko luna je na križ pos'jala,
Milost njemu šinila v sercé.

Pred podobo Križan'ga se zgrudi,
Pa objema blaženo drevó;
In kakó se zdaj mu greh pristudi,
Temu priča ti si, o nebó!

Luna milo že se nanj ozira,
V solzah trinjajo se zvezdice,
Pôtok se po licih mu udira:
„Žal mi je, Gospod, usmili se!"

Zdaj junak pod križem bridko joka,
Žark nebeški merzlo dušo žgè;
Strasti in pregrehe skala poka,
Za nebésa oživí sercé.

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

Požari v gledišćih. Zopet se naznanja velika „nesreča". Gledišče v Revalu (na Finlanškem) je pogorelo in končalo sto ljudi, ki so bili šli iskat veselja, pa so našli pregrozovito smert.

Na Dunaji, v Nici dvakrat, v Berlinu, povsod gledišča gorijo in ta prizor grozovite resnice (realnosti) se je čudovito pomnožil po tistih prostorih, kamor množica vré iskat veselja v izmišljenih prizorih.

Kolikor bolj so začele paganske navade po Evropi spodrivati in nadomestovati kerščansko vedenje, tem bolj se je jelo širiti med ljudstvom veselje do pohujšljivih gledišč in zapeljivih iger. Po revolucijah zbegana družba išče mirú in veselja tam, kjer ga ni, tam kjer se vest omadeževa, serce ogerdí.

Ogenj, ta grozovita moč v naravi, ima lastnost, da rečí čisti madežev: ali ga mar pošilja Bog, da bi sedanji čas ljudstva spokoril, očistil?

Pa gledišča ne gorijo sama; tudi ljudje sami z ognjem pokončujejo svoje brate v neslišani prederznosti in zlobnosti. Revolucija v Parizu, v Lijonu, v Montceau-le-Mires-ih, v Londonu, povsod se poslužuje ognja, kot naj hujšega maščevalnega orožja. Ali se ni Bog v raznih stoletjih tudi posluževal revolucije kot kaznovalne šibe za nehvaležna ljudstva? — Nekdaj je pokončal hudobna mesta z ognjenim dežjem; tudi še sedaj pokončuje brezbožne prostore z ognjem in nehvaležna ljudstva z revolucijo, ki sedaj ravno z ognjem kaže svojo pretresljivo moč. Se vé, da ne smé se pri tem pozabiti pregovor starih, ki pravi: „Gorjé tistemu, kogar se Bog posluži za šibo, da druge tepe!"

Sarajevo. Cvetno nedeljo so se tudi v ondotni katoliški cerkvi pričeli vzvišeni obredi velikega tedna. Pri sv. maši se je po blagoslovu lesa v hervaškem jeziku pelo terpljenje Gospodovo.

Matutinum so sarajevski duhovni peli z drugimi duhovni, ki so prišli po sv. olje; na koru pa so peli lamentacije.

Veliki četertek je nadškof imel sv. mašo, posvetil sv. olja, noge umil 12 starčkom, ktere je oblekel, obdaroval in pogostoval. Bili so silno razveseljeni in s solznimi očmí so se poslavljali proseči pri Bogu plačo nadškofu.

Veliki petek je zopet opravljal nadškof, položil sv. Rešnje Telo v lepo okinčan grob; pridigal je dr. Jagatić. Od prenesenja v božji grob do vstajenja so se vedno verstili duhovni v molitvi z nadškofom vred. Tako pa tudi usmiljenice in hčere Božje ljubezni na svojih prostorih. Ob grobu sta neprenehoma stražila po dva vojaka. Katoličani pa niso pozabili te dni, da je naš Gospod za nas umerl in bil v grob položen, ter so v spominu na to ljubezen v množicah hodili Božji grob obiskovat in ondi ponižno molit Zveličarja za njegovo neskončno ljubezen.

Veliko soboto je maševal g. dr. Jeglić, poprej pa blagoslovil ogenj (vatro), velikonočno svečo in kerstno vodo.

Popoldan pa se je vse lice mesta spremenilo iz žalosti v veselje. Mlado in staro, bogato in siromašno — vse je vrelo k mali cerkvi. Okoli $3\frac{1}{2}$ po matutinu je nadškof spremljan k Božjemu grobu veselo zapél Aleluj o, strel vojaških čét, pokanje topov s terdnjave je oznanovalo veselo vstajenje. Baron Appel, baron Nikolić, officirski zbori, vradnije in vse, kar je odličnega, je bilo pri procesiji.

V dan vstajenja Jezusa Kr. je nadškof pel sv. mašo in pridigal; baron Appel z gospo in mnogi odličniki so bili pričujoči.

Belo nedeljo je bilo slovesno pervo sv. obhajilo za male.

Rim. Sv. Oče Leon XIII so 8. t. m. imeli pred seboj več stotin udov družbe, ki ima namen: braniti katoliške koristi. Pohvalil je namestnik Kristusov družnike zarad doseženega sadú v prid človeštva in sv. Cerkve in budil jih, da naj pridno delajo zlasti za lepo izrejo mladine in v prid dobrega časništva. Večkratno opominjanje sv. Očeta za podpiranje katoliškega časništva priča, kako dobro vedo sv. Oče ceniti vpljiv dobrih katol. časnikov; to naj bi pa tudi vse katoličane spodbujevalo, da naj z delom, z naročevanjem in s pošiljanjem naznanil (inseratov) to dolžnost spolnujejo, pravi „Kathol. Missionsbl.“ v Dülmu.

Svoj god 11. t. m. so sv. Oče obhajali v naj boljšem zdravji. Opoldan so sprejeli čestitanja kardinalov, dvornih vradnikov, in drugozemskih škofov bivajočih v Rimu.

Sv. Cerkev, kakor naznanujejo, sedanjo dobo v Avstraliji lepo napreduje. Ondotne vradnije dobro vedó ceniti omiko, ki jo razširja sv. Cerkev, in misijonarje pridno podpírajo, v tem ko se v Evropi narodi zopet v divjaštvo nagibajo, česar priča so memo druzih ostudnost tudi premnogi nesramni samomori. Premnoge vradnije po Evropi bodo imele težek odgovor pred večnim Sodnikom zarad svojega nasprotovanja zoper Cerkev Kristusovo. Škoda, da v Avstraliji je zdaj v kratkem umerl škof O'Connor.

K kronanju ruskega cara bodo sv. Oče poslali nadškofa Vanutelli-a, kterega bodeta spremljala: Della Volpe, tajnik kongregacije za odpustke, in Msr. Palombelli, pristav kongregaciji za izredne cerkvene zadeve.

Prusko. Iz Berlina se je raznesel glas o neki novi deržavni predlogi, vsled ktere bi se imela trinoška ovira maševanja in deljenja ss. zakramentov v zloglasnih majnikovih postavah poslednjič ovreči. Čas bi res bil, toda verjeti ni nič, dokler se res v djanji ne zgodí. Bili so nemški katoličani že prevečkrat okanjeni s praznimi obljubami. Kam pa da svojeglavno prusaštvo deželo tira, pričajo med drugim strahoviti samomori, ki se vedno množijo, in jih je bilo v Berlinu mesca prosenca t. l. 39, v svečanu 41, v sušcu pa strahovito število 56, namreč samomorov in njih poskusov. Strašno znamnje, kadar osebnosti kacega naroda same sebe tako zaveržejo, da svojega življenja ne cenijo več, in da obdivjajo, da se večnega Sodnika ne bojé, ker sam sebe umoriti je ravno tako prepovedano, kakor končevati bližnjega.

Francosko. Vražja francoska politika je storila, da je zdaj Francosko osamljeno. Govorí se namreč o zvezi med Nemčijo, Avstrijo in Italijo (?) in to boje meri najprej zoper Francijo. Z Anglijo je gambettovstvo zarad Egipta še zmeraj v laséh.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Ena cela hiša za pravo spoznanje serčno priporočeno; zahvala po uslišanji se naznani. — Dosega nekega namena. — Neka družina priporoča Žalostni Materi Božji in sv. Jožefu v priprošnjo svojega duhovna strica, da bi jim Bog še dal ljubo zdravje, da bi jih opustila bolezen v persih. Ravno tako bolna žena. Enako že dolgo časa bolan duhoven. Tudi še v glavi bolna žena. Dalje družina v telesnih stiskah. Tudi tako brat priporoča svojo bolno sestro. Poslednjič priporočena enako sestra za poboljšanje v pijačni strasti. — Neka močno nevarno bolna oseba se prav živo priporoča v bratovsko molítev N. lj. G. — Nekdo v nevarnosti, da se v hude reči zamota, ako se ne bo spametoval, serčno priporočen v molitev.

Zahvale:

Bil sem po nasprotnikih zgubil službo in meni z družino vred se je prav hudo godilo. Priporočil pa sem se v bratovsko molitev, da bi bil na priprošnjo N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa rešen iz velike nadloge. In res, že v 8 dneh potem sem dobil boljši službo, ter spoznam, da le pomoč in milost te usmiljene Matere nas je rešila iz nadlog. Torej bodi vedno hvaljena in češena N. lj. G. presv. Serca od vsih stvarí! Oh, naj to usmiljeno Mater vsa serca ljubijo, slavé; časté in molijo njenega ljubega Sina, in večnega Očeta našega v nebesih vekomaj! Tudi jest si hočem prizadevati zanaprej z vso močjo Marijino milost po vsih svojih potih hvaliti. Oh bodi še zanaprej naša ljuba Mati, reši nas vselej iz nadlóg, posebno nas vari greha! Kličite vsi v stiskih to ljubo Mater z zaupanjem z menoj vred na pomoč, in bodete gotovo rešeni. *P.*

Moja mati so bili hudo bolni za smert, tako, da nobena človeška pomoč ni nič izdala. Tedaj sem se obernila z velikim zaupanjem k Mariji in sem sklenila opravljati devetdnevnico na čast presveti Družini in ako bo moja prošnja uslišana, da hočem po „Zg. Dan.“ razglasiti. In res, zdaj so moja mati popolnoma pri zdravji. Bodi torej češena, N. lj. G. presv. Serca!

Iz Dolenjskega. *M.*

Dolgo časa sem odlašal, zdaj pa moram spolniti svojo obljubo. Prav lepo se zahvalim po „Zg. Danici,“ Žalostni Materi Božji in sv. Jožefu, ki sem bil velikrat uslišan in rešen v telesnih stiskah in tudi v dušnih potrebah Zato rečem in poterdim, stotisočkrat bodi čast in zahvala Žalostni Materi Božji in sv. Jožefu za pomoč v mojih potrebah! Hodimo radi k sv. maši, in v stiskah se priporočujmo Žalostni Materi Božji in sv. Jožefu: gotovo nam bode pomagano. *J. B.*

Tisučerna zahvala presv. Sercu Jezusovemu, N. lj. G., sv. Jožefu, sv. Valentinu, sv. Kozmu in Damijanu,

sv. Frančišku Ksav., kakor tudi dušam v vicah, katere sem posebno na pomoč klicala za ozdravljenje moje bolezni, ki me je terpinčila skozi 5 mescev; prosim pa tudi družbenike bratovske molitve, da bi bilo stanovitno moje ozdravljenje.

J. P.

Koledar za prihodnji teden:

30. mal. travna. S. Katarina Sienska. — 1. majnika. Ss. Filip in Jakop. — 2. S. Atanazij. — 3. Vnebohod G. N. J. Kr. (Konec velikonočne spovedi.) — 4. S. Florijan. — 5. S. Pij p. — 6. Šesta nedelja Vel. noči. S. Janez ev. pred latinskimi vrati.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov XI. in XII.)

1. mal. travna. Po blagoslovu pravičnih se mesto povzdiguje; po ustih hudobnih pa se razdeva. (Pravični z molitvijo neizrečeno veliko pripomorejo k sreči kacega kraja; kar pa dobri z molitvijo in z lepimi zgledi zidajo, to hudobni s kletvinjo in sploh s hudobnim življenjem podirajo).

2. Kdor nezvésto ravná, skrivnosti razodeva; kdor pa je zvestega serca, skriva, kar mu je prijatelj zročil.

3. Kar storí hudobni, nima obstanka; kdor pa pravico seje, je njega plačilo gotovo.

4. Usmiljenje pripravlja življenje, hoja za hudobnimi pa smert.

5. Spačeno serce se Gospodu gnjusi.

6. Akoravno si gredó hudobni na roke, ne bodo brez kazni; rod pravičnih pa bo otét. (Op. Kako naglo se marsikdo pogrezne v nič, če tudi mu drugi hudobni pomagajo kviško! Če si hudobni še tako med seboj v roke segajo, jim na zadnje nič ne bo pomagalo: šiba zaslužena jih bo zadela.)

7. Lepa pa obotna (neumna) ženska je kakor prosica z zlatim ternkom v rivcu. (Ona zlati ternek — svojo lepoto — rabi v pregreho, jo meče v blato.)

8. Nekteri svoje razdajajo (vbogajme), in še bolj bogatijo; nekteri grabijo kar ni njih; in so zmeraj v potrebi.

9. Kdor žito skriva (ker ga v lakomnosti misli še dražje prodati), je preklinjevan med ljudstvom; blagoslov pa bo nad glavo prodajavcev.

10. Kdor se na bogastvo zanaša, bo padel; pravični pa zelené kakor zeleneče pero. (To je: pravični, usmiljeni imajo večo srečo.)

11. Kdor v svoji hiši zmešnjavo dela (z razuzdanostjo, potrato, sovražljivostjo itd.), bo imel vetrove (ki mu bodo vse raznesli), in kdor je neumen, bo suženj modremu.

12. Sad pravičnega je drevo življenja; in kdor duše sprejema, je moder. (To je: dobre dela pravičnih so kakor drevo življenja v raju. Kdor duše sprejema, t. j.: kdor duše Bogu pridobiva, k Bogú vodi, to je prava modrost, pobožnost; naj veči brezbožnost pa, kdor jih od Boga odvrača.)

13. Kdor ljubi krotitev, ljubi modrost; kdor pa svarjenje sovraži, je nespameten..

14. Kdor je dober, bo prejemal milost od Gospoda; kdor se pa na svoje misli zanaša, hudobno dela. (Kdor se prevzetno le na svojo pamet, učenost zanaša, dela hudobno in si sam zapira milost in pomoč Božjo.)

15. Hudobija človeka ne vterdi; korenina pravičnih pa se ne omaje. (Hudobni človek si ne napravlja stanovitne sreče; le pravični, bogoljubni se vkorenini v stalni sreči.)

— — —

Listek za raznoterosti.

Pomoček izrediti gada namesto dobrega sina ali hčer.

(Prosto po O. K.)

Če mladi „meh“ je svojeglav,
„Značaj bo!“ reci, to je prav;
Če kislo joka in cmendrá,
Zapoj mu, strezi, kar se dá.

Če sito hoče papce imet',
Le urno teci mu jo gret;
Če kerči, vije si obraz,
Tolažkaj berž ga vsaki čas.

Zakriči: „meda, cukerčka!“
Le urno vse naj se mu dá;
Zažlobodrá tvoj „angeljček,“
Naj ploska hvalo vse mu prek!

Ko druge toži in jezí,
Pokaži, da s tem streže ti;
Verjemi vselej mu terdó,
Če tudi laže prav gerdó.

In če je v šoli nagajiv,
Učitelj sam le bodi kriv;
Se kremži, kuja pa domá,
Naj kdor le more ga čehljá.

Prihaja sitno in čmernó,
Al hlini se ti clo bolnó;
Na vso moč ti ga milovaj,
In v vsaki reči prav mu daj.

Če v kerčmo ideš, al na vas;
Naj s taboj gre tud' mali „bas;“
Če piješ vino al žganjè,
Naj tud' otrok nalija se!

Če boter, tetka obiše te,
Otroka hvál' na cénte vse;
Če kdo ti pa pograja ga,
Ta bodi srov ti budala!

Med paglavci zavrè prepir,
Le drugim pripisuj nemir,
In primi druge vse za čop,
Ker tvoj „nedolžen“ sam je „klop.“

Ga oče malo pa skuštrá,
Na vso moč mat' naj brani ga:
„Preljubo mi še dete vbij,“
Sej pal'ce vreden si le ti!“

Iztergaj ga mu 'z roke koj,
In tarnaj „dragi božček moj!
Ne bo te „hapal“ hud divjak,
Ti revček moj si, siromak!“ —

Otrok če ti postane škrat,
Robávs, pijan'c, nesramnež, tat;
Porečeš: „kdo je tega kriv?
Jaz nisem téga te učil!“

Al glej, če bodeš sodnji dan
Nedolžen v tem zares spoznan;
In kaj? — Sodnik če dušo to
Iz tvojih rok zahteval bo!

Svitoslav.

Lurški majnik ali molitvenik — Marešičev 1883. Danes to knjižico še posebej priporočamo za domače šmarnice (za cerkveno branje zdaj po svojih okolišinah imajo po večem že povsod odmenjeno), kjer pri vedno ravno tistih poslušavcih ali bravcih staknjene in tako ginljive dogodbe bolj v spominu ostanejo. Vsaka družina, ali tudi posamezne osebe, naj bi imela ta lepi šmarniški majnik, iz kterega lahko ob enem tudi druge domače molitve opravi, ker je knjižica ob enem molitvenik. — Druga velika korist teh bukvic je, da si vsak ob kratkem zamore pridobiti znanje o Lurdu; ker dan danes se ta beseda tolikrat sliši, da se utegne med „tujce v Jeruzalemu“ šteti, komur lurške dogodbe niso znane.

Zgodovinska spomenica: „Habsburgovci na Kranjskem“ od 1283—1883. S tem napisom namerja gosp. pl. P. Radics v obeh jezikih dati na svitlo veliko listino, v spomin Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Frančiška Jožefa I, ki pride mesca julija našo deželo obiskat. Obsegati ima tudi dotične dogodbe in slovesnosti, ki se bodo takrat zverševale. Naročilo stane 1 gld. in se pošilja omenjenemu g. izdajatelju.

Postava, ki naj bi povsod veljala, je nedavno sprejelo postavodajavstvo v Mussahuzets-u v Ameriki. Ta postava namreč veleva sodnikom, da v vsih primérljejih, kadar nastopijo pričevanja, ki niso za sramožljive ušesa, morajo vse poslušavce iz dvora odpraviti.

Ob bolniški postelji na smert bolnega gosp. brata, dekana dr. Jerneja Levičnika, nazoči Franc, Peter in Jože L. priporočamo ga svojim mnogim gg. prijateljem in udom bratovšine Marije, Gospé presv. Jezusovega Serca, v iskreno molitev.

V Št. Mohoru v Zili, 23. aprila 1883.

Jožef Levičnik.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Nagy barátunk 1 gld. — Preč. g. dekan J. Kogej 1 gld. 60 kr. — G. L. V. 1gld. — H. 1 staro dvajsetico. — Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga. 5 gl. — „Brezimno“ 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz Studenega 5 gld. — Župnija Osilnica po čast. g. župn. M. Videmšeku 9 gld. 30 kr. — Neimenovan 10 gld. — Po čast. g. Šarabonu oseba 1 gld. — Z Ledin po čast. g. župniku J. Demšarji 13 gld. — Ambrus po čast. g. župn. J. Tomelju 10 gld. — Iz Dola 1 gld. 20 kr. — Iz Mengša po čast. g. župn. Jan. Zorcu zbirka 33 gld. — Iz Žužemberka po čast. g. župn. Mih. Tavčarji 18 gld. 98 kr. — Iz Mavčič nabirk po čast. g. župn. 38 gld. 16 kr. (ki so bili oddani v škofijski pisarni). — Iz Kostanjevice po čast. g. župn. Jan. Lesjaku 44 gld. 30 kr. — Stari terg pri Ložu po čast. g. župn. Bl. Lenčeku 12 gld. — Od faranov v št. Gothardu pri čast. g. J. Stuparji 3 gld. 16. — Iz Dola po čast. g. župniku 10 gld. 30 kr. — Verhnika po prečast. g. dekanu 8 gld. 85 kr. — G. L. V. 1 gld. - Iz Blok (oddano po preč. g. kan. Ant. Urbasu) 8 gld. 20 kr. — Anton Dremelj iz Petruške vasi po čast. g. Kljunu 2 gld. — Po preč. Kočevskemu g. dekanu 2 gld. — Ana Ajdnik 55 kr. — Vojsko po čast. g. Val. Klobus-u 6 gld. — Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga 5 gld. — V Idriji nabranih po preč. g. dekanu 12 gld. 42 kr.

Za pogorelce v Košani: Ledine po č. g. župn. J. Demšarji 4 gld. — Iz Spodnje Idrije po čast. g. župn. M. Horvatu 7 gld. — Sv. Križ p. T. po čast. g. župn. J. Maroltu 10 gld — Župnija Unec 10 gld. — France Karara 2 gld. — Iz Mengša po čast. g. župn. J. Zorcu zbirka 15 gld. — Iz Begenj po prečast. g. dekanu S. Keše-tu 20 gld. — Iz Kostanjevice po čast. g. župn. Jan. Lesjaku 8 gld. 70 kr. — Žirovski farmani po čast. g. župniku J. Vidmarji 7 gld. — Iz Mavčič po čast. g. župn. M. Preželjnu 15 gld. 80 kr. — Od faranov v št. Gothardu po čast. g. J. Stuparji 5 gld. — Ornovaso 1 gld. — Z Dražgoš po čast. g. Fr. Bonceljnu 3 gld. 10 kr. — Verhnika po prečast. g. dekanu 11 gld. 50 kr. — Iz Zlatopolja 3 gld. po čast. g. župn. (Zastr. vpraš. gld. „Dan.“ št. 14. Vr.) — Čast. g. Martin Tomec, župnik v Suhoru 5 gld. — V Idriji nabranih po preč. g. dek. 15 gld. 58 kr.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Sorica po čast. g. župn. 2 gld. 10 kr. — Ambrus 2 gld. po čast. g. župn. — Z Verhnike po prečast. g. dekanu M. Šlibarju: Verhnika 10 gld. 35 kr.; Polhovgradec 15 gld.; Horjul 3 gld. 60 kr.; Logatec 5 gld.; Hotederšica 3 gld.; Černi verh 2 gld. 70 kr. — Iz Idrije po preč. g. dek. 15 gld 65 kr.; iz Ledin 2 gld. 50 kr.; iz Zavraca 1 gld. 40 kr.; iz Verha 1 gld. — Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga 5 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Dupelj 9 gld. 10 kr. — Iz Vodic 40 gld. — Iz Stare Loke 51 gld. — Iz Mavčič 30 gld. 60 kr. — Neimenovan dobrotnik 10 gld. — Iz Metlike 17 gld. 36 kr. — Iz Kamne Gorice 18 gld. 35 kr. — Neimenovana Marija 20 kr. — Iz Cerkelj pri Kranji 35 gld. 40 kr. — S Kovorja 4 gld. — Iz Bohinjske Bele 8 gld. 17 kr. — S Sorice 23 gld. — Z Ježice 16 gld. 75 kr. — Iz Dovjega 50 gld. — Iz Čateža pri Savi 10 gld. — S Trate 9 gld. — Iz Studenega 14 gld. — Iz Loškega Potoka 8 gld. 3 kr. — Od Šent-Jakoba pri Savi 17 gld. 9 kr. — Iz Kočevske Reke 8 gld. 16 kr. — Iz Osilnice 1 gld. 70 kr. — Z Javorji nad Loko 7 gld. — Marija Lampe 20 kr. — Iz Polhovega Gradca 32 gld. — Iz Mirne Peči 25 gld. —

(Dalje prih.)

Za sveto Detinstvo: Čast. g. A. Keržič 10 gld. in en cekin. — Čast. g. benefic. M. Molek 2 gld. 30 kr. — Čast. g. Fr. Perpar, duhovni pomočnik v Kostanjevici, 7 gld. — Iz Dola 86 kr. — Od sv. Helene po gospodičini Katarini Gogala 5 gld. 48 kr. — Iz Mavčič po čast. g. župn. M. Preželjnu 2 gld. 30 kr. — Iz Dola 20 kr. — Čast. g. H. Dejak, duhovnik na Verhpolji, 6 gld. 24 kr. — Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga 5 gld.

Za sv. Očeta: Iz Mirne čast. g. župn. Fr. Jarc 10 gld. — Iz Ambrusa po čast. g. župn. J. Tomelju 4 gld. — Župnija Stari terg pri Ložu 24 gld. po čast. g. župn. Bl. Lenčeku. — Z Verha 2 gld.

Za najpotrebniši misijone: G. Jurij Jurič 40 gld. — Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga 5 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu. Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga 5 gld. — Iz Mavčič po čast. g. župn. M. Preželjnu 2 gld.

Za Bosno: Čast. g. Jožef Lukanec 1 čern mašni plajš s pripravo.

Za kake pogorelce ali potrebe: M. Žvegelj 5 gld.

Za afrikanski misijon: Iz Mavčič po čast. g. župn. M. Preželjnu 2 gld.

Za misijone v Kini: Neki g. učitelj 2 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Čast. g. župn. J. Dolenec z Iga 5 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Š. v T.: V bukv. sporoč.; bôje zdaj že v redu. Poklon. — G. Soln. v St. Fr. Milw.: Lepa hvala; upamo, da v prihodnje se vravná. „Hl.“ dohaja, v zameno pošljemo „Dan.“ Vsim serčen pozdrav!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo-leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 4. vel. travna 1883. List 18.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

c) Sv. Maksim († l. 483).

Ko so bili že nejeverniki nehali kristjane preganjati in je cesar Konštantin sv. Cerkvi zopet povernil mir. ki ga že tristo let ni imela, so pa v mnogih krajih krivoverci še enako strahovito morili pravoverne. Posebno hudo so razsajali zoper nje oni krivoverci, ki so se po svojem zlobnem začetniku Ariju imenovali Arijanci; in sicer naj bolj divje so se vedli v Afriki ob času vandalskega kralja Huneriha. Na stotine kristjanov je moralo umreti v naj strahotniših bolečinah. Med njimi tudi veliko otrok, ki so kazali nenavadno stanovitnost. Imenujem le enega, pogumnega dečka Maksima.

Ob tistem času je živelo v nekem afrikanskem samostanu pet menihov z opatom Liberatom, in majhen deček, z imenom Maksim. Vseh sedem so prijeli in peljali pred sodnika v Kartago.

Sodnik jih hoče naj pred s prilizovanjem pregovoriti, da bi se dali še enkrat po krivoversko kerstiti ter bi tako odpadli od prave katoliške vere. Obeta jim časti, bogastva, veselje in kraljevo prijaznost in več tacega, s čemur navadno hudobni duh slabotne duše slepi. Serčno se ustavljajo ti kerščanski junaki; o novem kerstu nočejo nič slišati in za nečimurne ponudbe jim ni mar.

Vsled tega jih ukaže sodnik zapreti v tamnice in s težkimi verigami vkleniti. Veliko kristjanov iz Kartage si je z darili pridobilo od jetničarja dovoljenje, ter so noč in dan obiskovali brate v ječi in so bili po njih pobožnih opominih tako vterjeni v veri, da so sami želeli tako terpeti v imenu Jezusovem.

To pa izve ljuti trinog in v serditi jezi odloči neslišane kazni 7 jetnikom. Ukaže namreč barko z butarami suhih derv napolniti, jetnike na nje privezati in na morji — zažgati.

Svete mučence peljejo iz ječe, kakor nedolžna jagnjeta v mesnico; velika množica katoličanov jih obdaja, kakor bi jim zavidali težke verige kot naj lepši mučeniški kinč. Svetniki radostno stopajo, kakor bi šli k veseli gostiji, ko gredo v strašno smert. Po ulicah glasno prepevajo slavo Bogu in verne opominajo, naj se ne strašijo sedanjega preganjanja, ampak pripravljeni naj bodo serčno ž njimi umreti za Kristusa, ki je tudi za nas vse umerl in nas odrešil za ceno presvete kervi.

Zlasti veselo in urno stopa za druzimi sveti deček Maksim; malo ima let, pa veliko poguma in gorečnosti. Toda glej, sodniki ga ustavljajo in veliko si prizadevajo, da bi ga odločili od sobratov, rekoč: „Ljubo dete! kaj tako hitiš v smert? Pusti té, le-ti niso pri zdravi pameti; poslušaj, kar ti mi svetujemo, da rešiš svoje življenje in boš sprejet v palačo tako velikega kralja.“

Velika skušnjava je bilo to za neskušenega otroka. Toda čujte, kako neustrašeno jim odgovarja, kakor bi imel modrost skušenega moža: „Nikdo naj me ne loči od mojega učenika Liberata in od mojih drugih bratov. Ž njimi sem živel v strahu Božjem, ž njimi hočem tudi mučeništvo prestati, ž njimi upam večno slavo dobiti. Nikar ne mislite, da morete zapeljati mojo mladost; Bog je hotel, da smo skupaj živeli, on mi bo tudi dodelil milost, da bomo z enako mučeniško smertjo kronani. Če bi ga jaz zatajil, bi tudi on mene zatajil, kajti njegova je beseda: „Kdor me bo zatajil pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“

Ker tedaj rabeljni s prigovarjanjem nič ne opravijo, hitro peljejo vsih sedem na barko in po kraljevem povelju zvezane na rokah in nogah položijo na verh derv. Ko pa suha derva pod njimi zažgo, berž vse pogasi neka viša moč. Zopet zažgó, pa spet berž ugasne; zažigajo večkrat z raznim netivom, pa vselej jim zopet ugasne. To terdosečnega trinoga grozno razjezi in zdaj ukaže vse z vesli pobiti, da se jim bodo možgani razperšili. O glejte svetega otroka Maksima: tudi njemu razbijejo glavico — njegova duša se preseli med angelje!

d) Šestnajst egiptovskih dečkov. (Okrog l. 306).

Ko je cesar Dijoklecijan kristjane neusmiljeno preganjal in moril, živel je v Egiptu svet puščavnik Pafnucij. Ta sveti mož zvé, kako grozovito kristjane mučijo po Egiptu in kolika množica jih je po ječah: urno

zapusti puščavo, serčno hodi od mesta do mesta, obiskuje zaperte kristjane, jim daja pogum in serčnost ter celo mnogo nevernikov spreoberne h kerščanstvu. (Pozneje je bil tudi sam umorjen, — z žeblji pribit na palmovo drevo.)

Nekega dné sreča pred nekim mestom 16 dečkov, ki so šli ravno v šolo. Ti šolarji so bili otroci imenitnih staršev, kteri so nekdaj Pafnucijeve pridige poslušali, se spreobernili in bili mučeni. Dečki pa so bili še vsi ajdje. Svetnik se jim približa, jih prijazno pozdravi ter jim pripoveduje, da je poznal njihove dobre starše, ki so za Jezusa kri prelili in se zdaj veselijo v nebesih; z gorečo besedo jim prigovarja, naj tudi oni posnemajo izgled staršev, da bodo v nebesa prišli za njimi.

Duh božji otroke razsvetli; vsi verujejo v pravega Boga in veselo kličejo: „Pojdimo, pojdimo! Mi hočemo tudi v nebesa, kjer so naši očetje.“ Pafnucij gre sam ž njimi, — vesel pastir veselih jagnjet — pred ajdovskega sodnika.

Pred sodnikom vsi pogumno pričajo: „Mi smo kristjani; glej, naravnost ti povemo. Otroci smo tistih, ki si jih ti umoril, ki so zdaj v nebesih pri Bogu.“

Cesarjev namestnik jim zapové, naj darujejo malikom, sicer bodo mučeni. Vsi se enoglasno oglasijo: „Le muči nas; mi ne darujemo!“

Posebno pogumen je naj mlajši med njimi. Tega se je namreč najpred lotil sodnik, ker je menil, da ga bo najlože pregovoril. Skuša ga premotiti s priliznjenimi obljubami; potem mu pokaže cesarjevo pisanje, ki govori o 70 malikih in veleva moliti jih in jim darovati. Že je pripravljena žerjavica na oltarji; sodnik in njegovi priverženci najpred sami veržejo kadila, da bi otroka lože zbegali in zapeljali. Zdaj se bliža deček oltarju, pa mesto kadila verže cesarjevo pismo na ogenj, rekoč: „Le en Bog je, Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa; malikovavci pa, o kterih to pisanje govori, bodo v ognji kaznovani.“

Tako ravnanje sodnika silno raztogoti; nemudoma ukaže dečka vreči na ogenj in sežgati. Vojšaki urno spolnijo nečloveško povelje, tovariši pa mu glasno kličejo: „Brat in tovarš naš! spomni se nas pri najvišem Bogu; ti si postal po svoji modrosti pervenski dar Gospodu.“

Deček je v živih pekočinah kmali izdihnil svojo plemenito dušo in zdajci je bil pri Bogu. Na to vpraša sodnik še druge dečke po imenih, si jih zapiše ter ukaže vse pomoriti. Vojaki jih peljejo iz mesta in polagoma usmertijo z ostrimi pušicami. (Dalje sledí.)

Blagoslovljena voda v prid dušam v vicah.

Blagoslovljena voda ima za dušo in za telo prav veliko in koristno moč, ako se rabi z vero in zaupanjem. Blagoslovljena voda je tudi silo koristna v pomoč za duše v vicah.

Mašnik vodo blagoslavlja vselej v imenu sv. Cerkve in kakor namestnik sv. Cerkve. Molitev sv. Cerkve pa Zveličar vselej sprejme z dopadajenjem, in vselej jo usliši, za kogar koli moli sv. Cerkev.

Kadar vzameš blagoslovljene vode in s kako kapljico sebe ali drugo stvar pokropiš, bodi si, da je reč pričujoča ali nepričujoča, vselej se tako rekoč z novega vzdigne molitev sv. Cerkve v nebesa in privablja milosti in blagoslov na telo in na dušo, na vse reči, ki se po kropé. Spominjam se iz mladih lét, kako me je vselej ginilo, ko sem vidil častitega gosp. duhovnega očeta, ko so po sv. maši segli z roko v kropilnik, se pokrižali, stopili iz žagreda in so z blagoslovljeno vodo pokropili tudi mertve svoje ovčice tje čez pokopališe. To tudi pojasnuje, kako lepa in priserčna je bila starodavna šega, da so svoje ranjce okrog cerkve pokopavali, ali še celo v cerkvi, in gotovo ni brez pomena, da verni katoličani so vselej žalostni, ako jim nekak „janzenizem“ ali kak drugi —izem ranjce od cerkve loči, ter morebiti brez potrebe sveti „mirodvor“ prestavi na kako „gmajno,“ — češ, da je pokopališe ob cerkvi zdravju škodljivo. Škodljivo je ne mara še bolj prostomišljaškim nosovom, ki se bojé vsacega spomina na smert, ktera pa zato ne bo odšla, mogoče, da bo še prej prišla

Že pregovor pravi: „ta se bojí té ali té reči, kakor hudoba žegnane vode.“ Blagoslovljena voda namreč moč hudobnih duhov močno odganja. Izgledov je na milijone, ki pričajo, kolik strah ima hudobni duh pred blagoslovljeno vodo. Torej je jasno, zakaj jo sv. Cerkev tako pogosto rabi, med drugim pri vsakem blagoslovljevanji in pri umirajočih še posebej.

Kako pa to, da se more tudi oddaljenim osebnostim in dušam v vicah darovati blagoslovljena voda, ter da jim pomaga?

To je jasno iz tega, kar je bilo že rečeno. Kolikorkrat namreč oddaljenemu otroku, bratu itd. blagoslovljene vode daruješ (v njegov prid vode pokropiš), vselej se s tim djanjem sklenjena molitev sv. Cerkve dvigne gori k božjemu Sercu Jezusovemu in taisto nagiba, da naj tiste tvojce v brambo vzame. Ravno to se zgodí, kader ubogim dušam v vicah blagoslovljene vode pošlješ. O koliko polajšanje občuti terpeča duša le od kapljice blagoslovljene vode!

Častitljivi Dominik „a Jesu“ je po karmelitovski šegi imel na mizi mertvaško glavo. Enkrat ko je Pater Dominik mertvaško glavo z blagoslovljeno vodo pokropil, ga je glava nagovorila in klicala je s strahotno milim glasom: „Več blagoslovljene vode!“ Ta voda je namreč gasila in hladila žerjavico strašno bolečega ognja v vicah.

Zanesljivo ima velikrat kapljica blagoslovljene vode veči moč kakor kaka dolga molitev. Zakaj naša molitev, Bogu bodi potoženo, je velikrat prav mlačna in razmišljena. Drugač pa je z molitvijo sv. Cerkve, ki je zedinjena z blagoslovljeno vodo. Ta molitev je všeč Bogu Zveličarju vsak trenutek, na vsakem kraju in povsod, kadar koli, kjer in kdor koli jo daruje v imenu sv. Cerkve. — Zato ravno tako silno hrepené uboge duše po blagoslovljeni vodi. Ako bi mi mogli viditi, kako zelo terpé, in ko bi mogli slišati njih prošnje za kapljico blagoslovljene vode, gotovo bi se potrudili saj zjutraj in zvečer in tudi večkrat čez dan ubogim dušam pošiljati blagoslovljene vode.

Kolikrat greš ven in noter skoz vrata, greš to in uno pot; bi li bil to tolik trud, ako bi kapljico blagoslovljene vode o tacih prilikah poslal v vice? Koliko veselje pa s tem delom usmiljenja storiš v vicah in koliko korist sam sebi in svojim; zakaj uboge duše v vicah niso nehvaležne. Tisti trenutek, ko jim mi kaj v prid storimo, one s toliko gorečnostjo k Bogu svoje prošnje pošiljajo za svoje dobrotnike, kakor tudi naj veči svetniki na zemlji niso zmožni storiti. Molitve vernih duš v vicah pa Bog usliši tako rad, kakor molitev naj zvestejših nevést in pošilja jim v naj veči obilnosti svoje milosti. V „Benedikt-Stimmen,“ po kterih smo po večem ta spisek povzeli, je še rečeno: Res, kristjan bi nikoli ne smel za dalj časa svoje sobe zapustiti, da bi ne daroval treh kapljic blagoslovljene vode: eno za-se in za svojce, da naj Zveličar dobrotno obvaruje vse škode na duši in na telesu; drugo za umirajoče, posebno za umirajoče grešnike, da bi jim Bog še v poslednjih urah spreobernjenje milostno dodelil; tretjo pa za uboge duše v vicah. — O koliko blagra in dobrót, koliko zasluženj in milost bi tudi le v teku enega sa-

nega leta s tem tako malim opravilom pridobil za-se n za svoje, pa za neštevilne ljudi, s tem pa množino oriprošenj si prilastil v življenji in za zadnjo uro, kakor udi za duše v vicah!

Prevdari še to-le:

1. Naj se zasliši, da 2, 3 ure daleč ali tudi še eliko dalj od tvoje domačije prav umen zdravnik delí dravila zastonj in da neštevilni bolniki se ozdravijo ri njem, samo da vsakih 8 dni bolnik v novič s svojo teklenko pride po zdravilo. S koliko naglico hité bolni takemu dobrotniku! Glej pa, neizrečeno krepko in ečno zdravilo je blagoslovljena voda; z njeno verno abo v zvezi z molitvijo jih je tisuče in tisuče pomoč obilo in jo dobiva za dušne in telesne potrebe, bili so bvarovani nesreč v hiši, v hlevih, na polji, na popotanji. Ko sem še ko otrok živinico pasel, je večkrat erna gospodinja hodila na polje, čez žita križe delala n jih z blagoslovljeno vodo kropila. Takrat nisem vedil ega djanja ceniti; zdaj pa sem prepričan, kako je vérno n v duhu sv. Cerkve delala.

2. Vsak dan smo v nevarnostih smertno grešiti in ogubljenje si zaslužiti, ter smo silno potrebni pomoči Božje. Eden naj boljših in naj tečniših pomočkov zoper apade hudobnega duha pa je verna raba blagoslovljene ode; kolikorkrat se z njo pokrižamo, nam Zveličar ošlje novo pomoč, novo tolažbo in moč, da ložej dobro elamo, hudega se pa varujemo.

3. Kadar plat-zvoná udari, je vse na nogah, vse ití gasít, vode in vsih pomočkov poiše, da bi se ogenj krotil. — Ti pa tudi veš, da v vicah je vse hujši ogenj, kterem terpé silovite množice duš, in ti jim zamoreš omagati z majhnim trudom, celo tudi z nekterimi kapicami blagoslovljene vode: ali nisi lén, neusmiljen, rezserčen, če jih brez pomoči pustiš v ognji, ko bi hko iz ognja jih reševal, ali saj prehude spečeníne m hladil!

Sv. Terezija je imela prav grozne napade od huobnega duha prenašati. V takem žalostnem stanu si pomagala z znamnjem sv. križa in posebno z blagoovljeno vodo. Rekla je sama, da blagoslovljena voda selej hudobnega duha prežene, in da vsaki pot ko je ebe ali svoje redovne sestre z njo pokropila, ji je to odelilo veliko tolažilo in moč. Pri tem je opomnila ıdi to-le: „Vidim, kako važno je vse, kar je od Cerkve ravnano, in tolažilo je zame, ko se prepričujem, da lagoslovilne besede Cerkve imajo toliko moč.“ — O apadih pa, ki jih je imela od hudobnega duha terpeti, to-le pisala: „Ako hudobni duh s telesom in z dušo, i vendar nista njegova last, tako hudo dela . . ., kaj o še le tistim storil, ki jih kakor svojo lastnino ima v osestvu!“

Kakošni molki se morejo blagoslavjati n z „odpustki sv. Birgite“ imenovanimi obdarovati.

Sveti rožni venec, čegar začetnik, kakor je znano, sv. Dominik, vstanovitelj reda pridigarjev, ima 15 dstavkov. Vsaki odstavek ima deset češčenamarij z nim očenašem spréd, in pri vsakem se premišljuje ena lavnih skrivnosti rojstva, terpljenja in vstajenja našega ožjega zveličarja Jezusa Kristusa. Navadno pa se moli tretji del celega rožnega venca, in zato imajo molki li paternoštri sploh le toliko zern, kolikor pride na retji del.

Da se pa zadobé odpustki, za molitev rožnega enca podeljeni, je treba, da ima človek v roki blagolovljen molek, in da se mej molitevjo dotika posameznih jagod, ene za drugo, t. j., da jih prebira. Kjer moli več ljudi vkup, je vender zadosti, da ima le tisti, ki naprej moli, paternošter v rokah.

Pravico paternoštre blagoslavljati imajo duhovniki dominikanskega reda ali drugi svetovni in redovni duhovniki, ki to pravico posebej iz Rima dobijo. — Blagosloviti se pa smejo le taki paternoštri, ki imajo ali po 15, ali po 10, ali po 5 odstavkov; ne pa taki, ki jih imajo po 6, razen, ako je šesti odstavek tako ločen od onih pet, da se popolnoma spozná pravi dominikanski paternošter s petimi odstavki.

To velja tudi za tiste molke, ki se blagoslové z odpustki sv. Birgite. Vender moramo tukaj opomniti, da je razloček mej navadnimi molki sv. Dominika, kterim se dodajo odpustki sv. Birgite, in mej pravimi birgitinskimi. Rožni venec svete Birgite se moli v čast preblaženi Devici Mariji, ter ima šest odstavkov; vsaki odstavek se začenja z očenašem in nato se moli deset češčenamarij in apostoljska vera; k sklepu vseh odstavkov se moli še en očenaš, da jih je vseh vkup sedem, v čast sedem žalosti ali sedmerega veselja prečiste Device Marije, in potem še tri češčenemarije, da se dopolni število 63, ker je splošno mnenje, da je blažena Božja porodnica 63 let na tem svetu živela.

Molke za ta rožni venec so nekdaj blagosloviti pravico imeli samo vikši reda sv. Birgite, ki ga pa zdaj ni več; dandanašnji imajo to pravico regularni kanoniki najsvetejšega Zveličarja pri Verigah sv. Petra v Rimu. Drugim duhovnikom dele oni to oblast, vender tako omejeno, da ne smejo blagosloviti več molkov kakor tri sto.

Iz tega se vidi, da je le-ta rožni venec čisto različen od navadnega, gledé molitve in gledé blagoslovljevanja.

Pri nas je le malo ali nič znan. Navadno ljudje pridejo z dominikanskimi molki in prosijo, da se jim blagoslové z odpustki sv. Birgite. Dobro naj si pa zapomnijo, da taki molek ne smé imeti šest odstavkov, ampak le pet, kakor je že povedano. Za duše v vicah lahko kterikoli odstavek ponavljajo, ali pa naj ta odstavek popolnoma ločijo od molka. (Glej: Schneider, die Ablässe, 1881, str. 181 in dalje; in: P. Gaudentius, Ablass- und Bruderschaftsbuch).

Udom tretjega reda sv. Frančiška pa priporočamo serafinski ali frančiškanski rožni venec s sedmimi odstavki. Ako tega molijo, dobé vsakikrat popolnoma odpustek in molka ni treba blagoslovit dajati.

Zgodovina in vse, kar je treba vedeti o tem rožnem vencu, se dobi popisane na 7 stranéh pri čč. oo. Frančiškanih v Novem mestu ali pri tiskarju J. Krajcu ravno tam po prav nizki ceni.

(Gl. „Cvetje,“ 5. zvezek 1883.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Nova „Oljska gora“.)* Emerih popisuje razne oskrunovanja Najsvetejšega in premnogotere nečastí, ki se Jezusu godé v sv. Rešnjem Telesu. Vse to je Zveličar vidil v duplini kervavega potú, in od tod Njegove nezmérne bridkosti, kervavi pot itd. Reči so tako grozne (str. 912 in dalje), da si jih ne upamo po besedi popisovati; bolj olikani naj berejo v izvirniku; tukaj bode le bolj po verhi kaj omenjeno.

Najprej so krivice, ki se sv. Rešnjemu Telesu godé z nesnažnostjo po cerkvah, tako, da v stanovanjih najbolj revnih ljudí je velikrat snažniše, kakor pri Gospodu nebés in zemlje v Njegovi cerkvi, iz česar izvira pohujšanje, zaničevanje svečenstva itd. Zveličar je za-

pušen kakor Lazar; ima le svoje rane, ki Mu jih pesi ližejo, to je, grešniki, ki se zmeraj v greh nazaj povračajo, kakor pesi k temu, kar so izmetali.

Ko bi leto in dan pripovedovala, pravi dalje, ne pridem na konec z vsim raznoterim terpinčenjem Jezusa Kristusa v naj svetejšem Zakramentu, kar sem vidila na taki način. Omenja gnjusobe iz vsih stoletij, ki se godé pri sv. maši, pri deljenji in prejemanji najsvetejšega Zakramenta, ... od mlačnih in nevrednih prejemancev. Nasledvajo dvomivci nad to skrivnostjo, odpadniki, o kterih pravi: ... vidila sem Cerkev kakor telo Jezusovo, čegar vse posamezne raztrošene ude je bil s svojim bridkim terpljenjem zvezal; in vidila sem, kakor bi bile vse tiste občine in družine in vsi njih potomci, ki so bili od Cerkve ločeni, kot celi kosovi med bolečimi ranami in mesarjenjem odtergani od Njegovega živega telesa ... Miza zedinjevanja v sv. Zakramentu, Njegovo naj veče delo ljubezni ..., je po lažnjivih učenikih postala mejnik ločitve ... Vidila sem na taki način cele narode odtergati se od Njegovega Serca in postali so brez deleža pri celem zakladu milost, ki je bil zapušen vsi njegovi Cerkvi. Bilo je strašno viditi, kako se jih je v začetku malo ločilo, in kako so se vernili kot celi narodi in so si sovražni, v Najsvetejšem ločeni, med seboj nasproti stali. Poslednjič pa sem vidila vse od Cerkve ločene, ki so v nejeveri, vraži, krivoveri, domišljivosti in lažnjivi posvetni učenosti obdivjani in razkačeni, v velikih bojnih četah sklenjeni zoper Cerkev butali in besnili (n. pr. sv. Cerkvi sovražne stranke v raznih postavodajnih in drugotnih zborih), in sredi med tem sem vidila med njimi besnečo in davijočo kačo! Ah! bilo je Jezusu, kakor bi se vidil in čutil v neštevilne male žilice razterganega. — Gospod je vidil in čutil v teh stiskah celo strupeno drevo razkolstva z vsimi vejami, razvejami in sadovi, ki se vedno in vedno krojijo do konca dni, kadar se bode pšenica zbirala v skedenj, pleve pa bodo v ogenj veržene.

Iz Ljubljane. Katoliška rokodelska družba je obhajala 29. aprila svojo obletnico. Enaka obletnica je jako znamenita za vse one, kateri se zanimajo za to tolikanj koristno družbo; znamenita zato, ker se pri njej natanko skaže, kaj so v teku celega leta storili družniki in kaj so v družbinske namene storili prijatelji in podporniki te družbe.

Zbralo se je bilo obilno število podpornikov in družbinskih udov: gg. Pakič, Gerber, Ničman, Horak, Schreiner, Drašler, Matjan, Klein, Pirnat i. dr. Č. g. predsednik je v daljšem govoru pojasnil, kako je družba v preteklem letu delovala in koliko, pa kako blagodušnih dobrotnikov in podpornikov je imela: vse to pa zato, pravi, da bi Bogu, ki Kolpingovo delo blagoslavlja, in ljudém, ki s tem blagoslovom sodelujejo, skazali čast in zahvalo.

Tudi letos se je mnogim tujcem, kat. družnikom, skazala v pravilih izrečena gostoljubnost, a dela pa jih je le malo pri nas dobilo, tedaj le tudi malo moglo v družbi za stalno ostati. Stalnih družnikov je zdaj (s častnimi udi vred) 63. Lahko bi jih bilo več, a družba nima samo prijateljev in podpornikov, ampak ima tudi sovražnikov in razdiravcev. Med nasprotniki naj bo samo eden imenovan, naj hujši, — zlobni duh časa. Kdor količkaj Ljubljano pozná, bo lahko spoznal, koliko zapeljevanja je za mladega človeka in kako težko je uiti vsim zanjkam; zlasti delovski stan je v veliki nevarnosti: vse je v sladnost in vživanje vtopljeno, viši nameni pa se tako lahko pozabijo in zanemarijo. Toraj moramo hvaležni biti, da je še kaj značajnih rokodelcev, ki se ne dajo od zlobnih nasprotnikov premotiti in ohranijo veselje in ljubezen do katol. rokod. družbe, in sploh za dobro reč.

Tudi v preteklem letu so imeli družniki priliko pošteno razveseljevati se o večerih, kadar od dela odnehajo, pa tudi marsikaj se naučiti, kar jim je v dušni prid, pa tudi v časno korist. G. predsednik Gnjezda, tolikanj marljivi voditelj te družbe, je namreč ob nedeljah imel govore verskega obsega, poleg tega pa še ob delavnikih podučeval v pisanji in spisji; neutrudljivi g. Čermak je podučeval v risanji; g. Geba v fiziki in zemljepisji; g. podpredsednik je skerbel za veselo petje itd.

Prijatelje si je družba večidel vse prejšnje ohranila, pa tudi še nekaj novih pridobila. Posebno obžalovati ima dvojno britko zgubo; umerla sta ji namreč dva ves čas zvesta dobrotnika in pospešitelja, gg. Freiberger in Samasa. Bog jima v večnosti stoterno poverni, kar sta že v življenji za družbo storila in še v v poslednji volji ji odločila.

Le visokodušnim dobrotnikom, v pervi versti blagorodni gospej pl. Scheuchenstuelovi, ki je v družbine namene podarila 100 gld., se ima družba zahvaliti, da ni prišla v denarne zadrege, temuč da ji je še ostalo 152 gld. 89 kr. Vsim priserčno zahvalo in stoterno „Bog plačaj!“

Stalno družbino premoženje (matica) se je narastlo na 2138 gld. 28 kr.; razun tega je prišlo za nakup družbine hiše po „Zg. Danici“ 107 gld. 60 kr., v hranilnici je 1077 gld. 40 kr. Skupno je tedaj sedanje premoženje 3476 gld. 17 kr., kterim pa še ni prišteta obligacija za 100 gld. ranjcega g. Freibergerja in obligacija za 1000 gld. r. g. Samasa (ker od te ima obrestni vžitek še njegova dekla do smerti, kakor je znano).

Po vsem tem je g. predsednik letos lahko že bolj glasno izrekel upanje in želje, da dobi družba „lastni svoj dom.“ Naj bo na novo priporočena ta za sedanji čas prekoristna naprava vsim miloserčnim dobrotnikom, ki imajo za dobre namene vedno odperte roke.

Družba ima tudi postranski namen, rokodelske učence, ki so še prav posebne pomoči potrebni, na dobri poti ohraniti; podučevani so v keršanskem nauku; P. Angelik jih marljivo podučuje v petji itd. Kdor je imel priliko pri božični veselici slišati lepo petje in gladko deklamovanje, ne bo mogel družbi odreči hvale in pripoznanja tudi po tej strani. Zlasti se tudi vadijo varčnosti, ki je v sedanjem zapravljivem času tako redka čednost in vendar glavni pomoček v okom priti obilnemu beraštvu. Letos jih je bilo 92, in dali so shraniti predsedniku še nad 60 goldinarjev.

Z veseljem je bila sprejeta tudi novica, da napravijo verli Šentviški rokodelci enako družbo. Ker je blizo Ljubljane, boste obe družbi se lahko med seboj podpirali in vnemali, ter kakor blagi sestrici skupno delovali v naj blaži namen — za časno in večno srečo!

Z Gorenjskega. (*Birmovanje v Kamniku.*) IV. nedelja po Veliki noči je bil imeniten dan za Kamniško mesto in okolico, ker bila je birma za ta dan napovedana. Verli Kamničani so delali velike priprave za prihod mil. gosp. knezoškofa, stavili mlaje in napravili prav lepe, višjega pastirja pozdravljajoče napise. Mil. gosp. knezoškofu, prihajajočemu iz Ljubljane, so se Kamničani v 11 kočijah naproti peljali v soboto popoldne do Toplice, kjer so jih spoštljivo pozdravili; od ondot so jih peljali v Kamnik. Župan g. dr. Samec se je vozil v 1. vozu, v drugem mil. gosp. knezoškof in za njimi pa drugi Kamničani. V nedeljo bilo je prav lepo pa hladno vreme, ter je od 8—9 velika množica ljudstva vrela proti starodavnemu Kamniku. Kmalo po devetih imeli so mil. gosp. knezoškof, spremljani od 18 duhovnikov (med njimi 2 redovnika), slovesen vhod v lepo ozališano, vso prenovljeno farno cerkev. Silno veliko pobožnega ljudstva je bilo zbranega. Viši pastir

stopijo na leco ter v daljšem govoru zbranemu vernemu ljudstvu kličejo v spomin dobrote in milosti, prejete v Zakramentu sv. kersta, omenijo duh. blagrov, ktere bodo otroci birmančki prejeli od sv. Duha pri sv. birmi, in spodbujajo verne, da naj po sv. veri živé in jo stanovitno do smerti pričajo. Razodeli so veselje nad lepo ozaljšano cerkvijo, ter nad darežljivostjo, versko vdanostjo in gorečnostjo Kamničanov za čast Božjo. Spominjali so se tudi pokojnega gosp. dekana Jurja Križaja, kteri so bili silno vneti za lepoto hiše Božje, ter so veliko storili za farno cerkev, a sedanji gosp. dekan pa verlo nadaljujejo in izveršujejo delo od gosp. prednika začeto ali osnovano, in tako bode ta cerkev ena najlepših naše škofije. Kmalo potem začelo se je birmovanje, ki je terpelo od $^3/_4$11 do $^3/_4$2. Po cerkvi gredé gori in doli so birmali nad 1100 birmančkov. Potem so se viši pastir, spremljani od gg. duhovnov in zunaj cerkve klečečim vernim (bilo jih je kakih 4000—5000) deleč sv. blagoslov, vernili v farovž. Slavnostnega obeda so se vdeležili tudi odlični kamniški mestjani in načelniki c. kr. vradov. Popoldne ob 5 bile so litanije vsih Svetnikov, pri kterih so bili tudi mil. gosp. knezoškof pričujoči. Potem sledile so molitve za verne duše, libera ...

Po duh. opravilih so se gg. duhovni in verno ljudstvo hitro razšli vsak na svoj dom; in sicer birmančki obdarovani z darovi sv. Duha, ter napolnjeni z nebeškim veseljem, in vsi drugi razveseljeni po pričujočnosti in z blagoslovom milostljivega višega pastirja, kterega naj mili Bog ohrani še mnogo lét!

Iz Vodic. (*Prihod šolskih sester.*) Daleč znana dobrotnica ubogih in cerkvenih napráv, vélika posestnica Katarina Sporn, po domače Jerajeva mati v Vodicah, dala je šolskim sestram v Mariboru v last novo prostorno hišo z enim nadstropjem v Repnjah, vasi pol ure od Vodic oddaljeni, in posestvo, ki obsega 56 orál lepega polja, velikega travnika in zaraščenih gojzdov, to pa proti temu, da se v Repnjah naselijo in ondi vstanove dekliško šolo. Po dokončanih obravnavah z dotičnimi oblastnijami došle so v saboto popoldne, 21. aprila, tri šolske sestre na svoje novo domovanje v Repnje, spremljevane od svoje gospé matere Mariborske. Domači gospod župnik sprijeli so jih v samostanski cerkvici presv. Jezusovega Serca, ter so jim izročili v poduk in izrejo Vodiško žensko šolsko mladino. V ponedeljek potem pa so prihiteli premil. gosp. knezoškof iz Kamnika, kjer so imeli v nedeljo birmovanje, v spremstvu prečast. gospodov, dekana kamniškega in svojega tajnika v Repnje, da vpeljejo čč. šolske sestre v njih novo službo.

V cerkvici Jezusovega presv. Serca pričakovala sta Jih domača duhovna in mnogo vernega ljudstva, ki so želeli videti in slišati svojega višega pastirja. Premilostni gospod knez in škof zapeli so „Veni Creator“ (Pridi sv. Duh), opravili potem sv. mašo, da izprosijo blagoslova božjega nad delovanje čč. šolskih sester. Po sv. opravilu so blagovolili nagovoriti pričijoče z milimi besedami, rekoč, da je predobrotllivi Bog v vinograd Ljubljanske škofije zasadil novo sadiko, ki bo, porošena z milostjo božjo, rastla, se razcvitala in donašala obilega sadú, zlasti Vodiški fari, pa tudi po okolici, in ta sadika je red čč. šolskih sester iz reda sv. Frančiška Asiskega. Premilostni gosp. knezoškof so očitno Bogá zahvaljevali za to milost, da jim je bilo dano vpeljati v svojo škofijo šolske sestre, ki ne le, da bodo podučevale žensko šolsko mladost v raznih šolskih predmetih, ampak jo bodo izrejevale v strahu božjem in napeljevale k lepemu keršanskemu življenju. Zato imenujejo srečne one mlade deklice, ki bodo v tej šoli dobivale poduka, in očitno so izrekli navzoči Jerajevi materi svojo zahvalo za ta velikodušni dar, s katerim so naklonili Vodiški fari in njeni okolici veliko dobroto, obetajoč, da bodo zaradi tega mnogo in mnogo let še nasledniki s hvaležnostjo imenovali „Jerajevo mater.“

Po sv. maši blagoslovili so premilostni gosp. knez in škof novo hišo šolskih sester ter so se potem med slovesnim zvonenjem odpeljali v Kamnik.

V torek, v dan sv. Jurija, se je pričela enorazredna dekliška šola v Repnjah, ki jo zdaj obiskuje 74 deklic; posebej se nekaj učenk uči tudi nekaterih ženskih ročnih dél. Sklenem te verstice s priserčno željo, da bi nova dekliška šola v Repnjah, pod vodstvom častitih šolskih sester, rastla, se razcvitala in donašala mnogo, mnogo let sad koristnega in potrebnega znanja in bogaboječega življenja!

Iz Zagreba je „Katol. List“ nedavno prinesel spomina vreden spisek o razmeri med duhovstvom in učiteljstvom. Pravi pa: Vis. kr. herv. vlada, oddelek za bogočastje, nam je poslala številko „službenega Oglasnika.“ V njem je okrožnica, iz ktere naznanjamo to-le: Neštevilnokrati je kr. vlada zaterjevala v svojih naredbah in določilih, koliko je nji do dobrega sporazumka med učitelji in cerkvenimi služabniki. Ukljub temu in kakor v poterjenje tistega lažnjivega mnenja, češ, da bi se z novo šolsko postavo bila mislila razdreti vsaka zveza med šolo in Cerkvijo, začeli so se nekteri ljudski učitelji obnašati tako, kakor bi to postavo imeli za vgodno priliko, da postrežejo onim, kteri so prešnjo oblast nad seboj morebiti neradi čutili. V versto djanj, ki očitno izhajajo iz namére nepreneh ljivega (zistematičnega) upora, nalašnega draženja in splošne emancipacije od vpljiva cerkvenega, se šteje poskušanje nekterih učiteljev za samovoljno opušanje orglavske službe, ali pa nemarno ter neredno opravljenje te službe tudi tam, kjer učitelj zato dobiva posebno nagrado; nadalje odrekanje po postavi zapovedane pripomoči, ki jo ima učitelj duhovnu skazovati pri verskem poduku, pa nepriznanje njegove oblasti tudi tam, kjer je on (duhoven) postavljen krajni šolski nadzornik.

V tem poslednjem primérljeju imel bi učitelj brez kakega pomislika spoznavati v duhovnu šolskega si glavarja; a tudi kjer to ni, tam akoravno se razméra do duhovna ne more ceniti kakor razméra podverženosti, se pa vendar po nobeni ceni ne smé misliti kakor razmera zopervanja. Kakor je naj tesnejše zedinjena versko-nravna izreja z načertom šolskega zakonika za družbinsko življenje, izražena kot naloga ljudske šole v dotičnem §. 1., tako je bistveno in neogibno potrebno, da učitelj in svečenik v doveršeni edinosti delata pri tej nalogi. Z danimi ostrimi določili se je temu kr. deželsko-vladnemu oddelku posrečilo vstanoviti primeren red v učiteljski cerkveni službi in zatreti žaljive dražila posameznikov zoper cerkvene služabnike. Ker pa v tem oziru, če tudi redkeje, vender še zmeraj dohajajo pritožbe; je ta kr. deželski oddelek prisiljen vsim za obnašanje naznaniti, da se bo z dosledno ostrostjo delalo tudi dalje proti vsim onim učiteljem, kteri se bodo svojim cerkvenim opravilom odmikali, ali kteri bodo najdeni krivci v dotiki s svečenstvom.

Take in več ali manj tem podobne so deželske postave in naredbe, ki vravnavajo razmere med duhovstvom in raznimi svetnimi stanovi. Toda le preradi mnogi pozabijo, da zraven tega, da ko so ti učitelji, drugi vradniki, tretji vojaki, itd., vsi ostanejo zmeraj še katoličani in imajo toraj kakor taki še osebne dolžnosti do duhovskih višjih, ktere so po vesti dolžni spolnovati. Zraven posvetnih višjih oni imajo še duhovne predstojnike, kterim morajo pokorni biti, ako se želé zveličati.

Čudno je, da ta tako tehtna dolžnost se tako lahko pozabi, in mnogi se tako obnašajo, kakor da bi bilo

vse prav in dobro, samo če svojim posvetnim višjim zadostujejo. Ta reč je tako važna, da jo moramo nekoliko bolj pojasniti.

Ako si v veri podučen, moraš vediti, da so vsi ljudje poklicani k resnici in da resnica je neskažena le v katoliški Cerkvi. Evangelij ni odmenjen le posameznim ljudem in osebam, ampak vsemu družbinstvu sploh, odmenjen je za narode in deržave, bodi si njihova vlada kakoršna koli, republika ali samoderžtvo. Jezus Kristus je sprejel vse narode za svojo dedišino; njegov nauk mora biti postava kraljev in narodov, kakor tudi posameznih družín in oséb. Rekel je: „Pojdite in učite vse narodé, učite jih spolnovati vse, kar sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 29—20. — Mark 16, 15—16.) Cerkev tedaj obsega vse deržave; človeške oblike (forme) ali vladne ter politiške vredbe narodov pri nji niso glavna reč.

Cerkev je gospostvo, je oblast, kteri mora vsak pokoren biti, kdor se šteje k njenim otrokom, v kar pa so vsi poklicani. Tej oblasti se nobeden ne more ustavljati, in to še toliko manj, ker je duhovna oblast, postavljena od Boga samega. Svetna oblast kaznuje nepokoršino, ktero vidi, zvé itd.; v duhovski oblasti bode kaznovana nepokoršina tudi, ako si nepokoren tudi le samo v mislih, željah.

Človeška družba ima predstojnike, kterim morajo njeni udje pokorni biti; tudi Sin Božji je postavil predstojnike v svoji Cerkvi. in večna nesreča za tebe, ako zoper nje grešiš! Sin Božji je zaterdil, da ti Njega samega zaničuješ, ako Njegovim namestnikom spoštovanje odrečeš. Oblast v Cerkvi Jezusovi ima vse znamnja nadgospostva, sovrenitete.

Cerkvine vstavne pravice so: vera, zakramenti in družbina vredba. Nauk vere je perva oblast, ki jo je Jezus Cerkvi izročil; zapovedal ji je namreč, zaklad verskih in nravnih resnic čisto ohraniti in oznanovati ga vsim narodom. Kakor pa ima Cerkev dolžnost in oblast učiti, tako imajo narodi in posamezni verci dolžnost nauke sv. Cerkve poslušati, sprejemati in spolnovati, in to vsi, visoki in nizki. Tedaj je dolžnost Cerkev poslušati, bodi si v cerkvi, v šoli itd. Nobeden nima pravice temu nauku se ustavljati, opušati ga ali zanemarjati. (Mat. 18, 19—20.)

Druga, še veliko višji oblast sv. Cerkve je posvečevanje. To je oblast, po ss. zakramentih deliti duhovne milosti ljudem. Središe te oblasti je Evharistija (Sv. Rešnje Telo), ki je ob enem zakrament in daritev. In kakor ima Cerkev to oblast v svojih rokah, tako so verniki dolžni in zavezani teh milost se posluževati, pa tudi delivcem dolžno spoštovanje in hvaležnost skazovati. Nihče se teh dolžnost znebiti ne more in ne smé.

Tretja je vpravna ali jurisdikcijska oblast sv. Cerkve, namreč oblast vravnavati, kar je potrebno ali koristno za duhovni blagor Cerkve in njenih udov. Ta oblast je vstrična z oblastjo, ktero mora imeti vsaka očitna in popolnoma vravnana družba, in obsega v sebi idejo postavodajavne, sodnijske in vpravilne oblasti. (Jan. 20, 21, 23. — Mat. 18, 15.) Le-ta zagotavlja tretjo edinost, vladavno edinost.

Ti trojni oblasti je Kristus podelil doveršeno polnost v razširjanji in terpežu; po Njegovi volji ne smé biti vtesnjena z nikakoršno mejo časa ali kraja, — razglasuje jo Kristus sam za vesoljno in neodjenljivo. (Mat. 18, 18. — Luk. 22, 32. — Jan. 14, 16; 16, 13.)*)

V teh zadevah je toliko nevednosti in krivih misel med sedanjim svetom, da je to res kervavih solz vredno, in koliko bode nesrečnih, ker nauka o oblasti sv. Cerkve ne vedó in ne spolnujejo. Gospod, ko je aposteljne poslal med svet evangelij oznanovat, je z vso resnobo rekel in zaterdil: „Kdor bo veroval, in bo keršen bo zveličan; kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen.“

*) Gl. „Kirche und Stadt,“ Ferd. J. Moulart, str. 12 itd.

Spomenica

pokojnemu župniku gospodu Jurju Godec-u, misijonarju amerikanskemu in kranjskemu rojaku.*)

V praznik sladkega imena Jezusa je sklenil svoje življenje blagi gospod Jurij Godec, misijonar amerikanski. Bil je on eden naj starejših misijonarjev amerikanskih ter veliko let verstnik Baragov, Pircev in drugih vnetih delavcev v nogradu Gospodovem. „Zg. Danica“ je sicer že prinesla čertice o zadnjih dnevih njegovih in o njegovi smerti. Naj tu še sledi kratka spomenica temu verlemu duhovnemu pastirju, čigar spomin bode blagrovan, ne bo zginil, in po njegovem imenu se bo od roda do roda popraševalo in njegovo hvalo bo Cerkev oznanovala. (Sirah, 39.) Smemo ga prištevati tistim možem, ki so z močjo svoje modrosti ljudstvom dajali naj svetejše nauke. A zdaj je njegovo truplo v miru pokopano in njegovo ime bode živelo od roda do roda.

Rodil se je na Jančem; študiral latinske šole; izvolil si potem duhovski stan, ter bil leta 1832 posvečen. 11 let je pastiroval v ljubljanski škofiji, potem pa je sklenil podati se zadrugimi kranjskimi duhovni v amerikanski misijon. Ni nam znano, kdaj ga je Bog navdihnil s to sveto in vzvišeno mislijo (eden zdaj v Ameriki pastirujočih duhovnov je v spovednici dobil to misel in storil sklep); to pa je gotovo, da je Godec slušal glas Božji in spolnil klic Gospodov. Nanj se morejo obračati besede sv. Cerkve, ktera moli v brevirji, v respons. spoznovavcev. „Iste perfecit omnia, quae, locutus est ei Deus,“ to je: Vse je doveršil, kar mu je govoril Bog, ter slušavši klic Gospodov podal se je v daljno Ameriko oznanovat sv. evangelij ajdovskim narodom. Pokojni Godec nam je toraj vzor, kako slušati glas Božji in ravnati se po razsvitljenji sv. Duha, kakor tudi lepo piše slavni Veninger na koncu svoje knjižice „Ostern im Himmel,“ ter pravi: „Das Wichtigste, den Himmel siegreich zu erkämpfen, ist der gute Gebrauch jeder Erleuchtung des hl. Geistes; denn die Heiligung unseres Lebens durch die treueste Vollziehung des erkannten Göttlichen Willens ist und bleibt der einzige Weg und das einzige Mittel, den Himmel durch Glaube, Hoffnung, und Liebe einst wirklich zu erlangen.“ Num et nos perfecimus, quae locutus est nobis Deus sive per internam illustrationem Spiritus Sancti, sive per os Episcopi, nobis divinam voluntatem manifestantis?

Gospod Bog pa tudi ni pozabil svojega zvestega služabnika, kteri je zapustivši sorodovino, prijatle in znance, ter milo domovino, in nesel njegovo ime pred neznane narode. Gospod Bog ga je tolažil z obilnim duhovnim veseljem, „quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis.“ Dospevši leta 1843 v Ameriko je do leta 1883 obdeloval z velikim trudom in terpljenjem nograd Gospodov. Leta 1883 obhajal je tam svojo zlato mašo, ktere spomin in praznik so obhajali njegovi sorodovinci na Jančah. Ta slovesnost je bila podobna svitlemu zažarjenju zahajočega solnca. Stekale so se namreč ure njegovega zemeljskega popotvanja. Dan

*) V tem ko eden čast. rojakov pripravlja obširniši življenje g. Godca, so dobra priprava k takemu popisu enake kratke obravnave, kakor je pričujoča. Vr.

njegovega življenja se je bil nagnil. Poklican je bil na praznik presl. imena Jezusovega prejemat zasluženo plačilo iz rók Gospodovih, kteri mu je rekel: Euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. T. j.: Blagor tebi, dobri in zvesti služabnik, ker si bil v malo rečéh zvest, te bom čez mnoge postavil, pojdi v veselje svojega Gospoda! G. Jurij Godec šel je počivat od svojega obilnega truda, ker rekel mu je Gospod: Ingredere in requiem meam, quia te vidi justum coram me ex omnibus gentibus. T. j.: Pojdi v moj počitek, ker sem te vidil in našel pravičnega izmed vsih narodov.

Pokojni Jurij Godec je bil namreč le malo dni bolan. Bil je previden s svetimi zakramenti za umirajoče, in milostni gosp. škof Vertin so prišli k njemu podelit mu papežev blagoslov. Na večer v praznik presl. imena Jezusovega izdihnil je svojo blago dušo, ker šel prejemat zasluženo plačilo in vživat večni mir in pokoj. Mi upamo, da mu je Bog Sodnik dodelil tudi krono pravice: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. In ker je bil velik prijatelj bratov, Amerikancev in Slovencev, zanašamo se, da on veliko moli za ljudstvo. Sed quis ejus locum occupabit in missione? *A. K.*

Izreja otrok.

Starši so dolžni otroke podučevati, svariti, po potrebi strahovati, hudega varovati in k dobremu jih napeljevati. Kar zadeva svarjenje in strahovanje otrók, prav lepo učí sv. pismo: „Strahuj svojega Sina, ne obupaj“ (nad njegovim poboljšanjem). (Preg, 19, 8.) — „Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina; ga vedno strahuje.“ (Preg, 23, 13, 14.) „Šiba in svaritev podelujeta modrost; deček pa, ki je svoji volji prepuščen, dela sramoto svoji materi.“ (Preg. 29, 15.) — Kdor ljubi svojega sina, ga vedno pod šibo ima, da se ga veseli na poslednje. — Neukroten konj se ne dá voditi, in samopašen sin bo prederzen. Le gladi sina, in on te bo imel v strahu; le igraj se ž njim, in žalil te bo. Nikar se ž njim ne smejaj, da ne boš žaloval. Ne prepuščaj ga v mladosti njegovi volji. Pripoguj njegov vrat v mladosti in daj mu po herbtu, dokler je še otrok, da kje ne bode terdovraten.“ (Sirah 30, 1. 8—12.)

Pač zlate besede so to. Pa redki so starši, kteri po tih naukih izrejajo svoje otroke, in le maloktera mati zamore reči dandenes o svojem otroku, kakor je rekla Tobijeva mati: „Naš sin bil je svitloba najinih oči, palica najine starosti, tolažba najinega življenja.“

Nekteri starši otroke preveč strahujejo, drugi jih pa premalo. Kakšni so nasledki preostrega ravnanja? Zgodí se, da otrok, preveč strahovan, beží od očetove hiše, ter se potepa okrog, in si hudo umišljuje. Tako je bilo brati, da je dekle Emilija K. v Pragi na novega leta dan zapustivši očetov dom ubežala. Pač čudna izreja otrok. Nekteri starši otroke zarad malenkosti, zaradi ubite posode, zgubljenega denarja itd. preklinjevaje silno tepejo (naj bi pač starši le zavolj velikih hudobij, s kterim otroci tudi Boga zelo žalijo, n. pr. zavolj velike svojeglavnosti, nesramnosti itd. otroke strahovali); ne pa zarad malenkosti. Naj starši nikar hudo ne tepejo malih otrók, kterim se ne prišteva, da razločijo, kaj je hudo. Ni se čuditi, če otrok, ki je napravil kako škodo po zanikernosti ali po nesreči, boječ se hudega tepenja, ubeži. Ni prav, ako starši hčer vpričo tujih ljudí, post. obertnijskih učencev in drugih poslov, brez usmiljenja, brez ozira nespodobno bijejo. Lahko se zgodí, da ko otrok nekoliko odraste, ves obupan želí od hiše, da bi se odtegnil takemu sramožljivost žalečemu kaznovanju. Naj bi toraj starši nikoli v pervi jezi otrok ne kaznovali, vselej pa ljubezen z modrim strahovanjem sklepali.

Še več je pa staršev, ki premehko ravnajo z otroci, ki jim pregledajo hudobijo, ter si iz otrók delajo šibo, s ktero jih Bog potem tepe.

Dostikrat reče vnemarni oče ali premehka mati: Jaz ga ne bom tepel. ali jaz ga ne morem strahovati; naj ga strahuje učenik ali g. duhoven pastir! — Taki otroci postanejo nadlega učiteljem in duhovnim pastirjem ker šola in cerkev tudi ne moreta doveršiti otroške izreje, če jo starši ne podpirajo. Zato je toliko tožb zarad razuzdanosti, svojeglavnosti in hudobij pri šolski mladini v sedanjem času! Starši, storite svojo dolžnost, ker vi boste pervi odgovor dajali od svojih otrók.

Prav primeren za sedanje čase je nauk, kterega daje modri Sirah staršem. (Sir. 7, 25, 26.) „Imaš sinove? uči jih, in pripoguj jih z mladega. Imaš hčere? varuj njih život, in ne kaži jim veselega obraza.“ T. j.: bodi resnoben in ne delaj jih razujzdanih s premehkim obnašanjem.

Razgled po svetu.

Dunaj. Zarad znanega strahotnega požara v dunajskem „Ringteatru“ je bilo več oseb obsojenih; presvitli cesar so obsojencem polovico kazni prizanesli. O tej priliki naj povemo še nektere čertice, ki so nasledki omenjene grozne dogodbe.

Bralcem je dobro znan veliki požar, kteri je 8. grudna pred lanskim v praznik brezmadežnega spočetja Device Marije, pokončal Ring-gledišče na Dunaju. Tisti večer bilo je namreč prišlo v gledišče do 1700 ljudi, kar nekaj minut pred 7. uro — še predno se je igra gledališčna začela, nastane na odru ogenj, ki se je hitro razširil po vsem poslopju in tako silovito divjal, da se je do 500 ljudi notri zadušilo ali zgorelo. Ti nesrečni so bili moški in ženske, ljudje mnogih narodov (med njimi tudi žali nekaj Slovencev), in raznih vér. Strašna je bila tista noč in grozni še sledeči dnevi.

V obletnico, 8. grudna lanskega leta, je dal dunajski magistrat postaviti velikansk mertvaški oder na pokopališču, na skupnem grobu pogorelih. Več tisuč Dunajčanov je prišlo tisti praznik obiskat grob unih nesrečnih, in veliko molitve je bilo tam opravljene.

Nekaj dni pozneje je v obljubni cerkvi prošt Maršal imel v ravno ta namen černo sv. mašo za une nesrečne; pri tej sv. maši je bilo mnogo ljudstva in slišalo se je veliko joka in zdihovanja dunajskega občinstva, posebno ženskega spola.

Naj tú še sledí dogodek iz obletnice od 8. grudna. Družbica nekih poštenih dunajskih vrača se iz osrednjega mirodvora domú. Kar vidijo slabo oblečenega človeka pri drevesu naslonjenega. Vzamejo ga seboj v gostilnico, ter mu dajo jesti in piti. Bil je pa ta človek dunajsk čevljar, ki je blizo tako-le govoril: Bil sem oženjen in imel dva odrašena sina, in dovolj dobro se nam je godilo. Kar pride 8. dan grudna 1881; ta večer gredó sinovi in žena v Ring-gledišče. Ko nastane požar, hitim tje iskat svojih dragih; pa nisem jih mogel najti; — vernem se domú, nadejaje se, da so že domú prišli; ali tudi domá nobenega ne najdem. Nobenega nikjer ni, dasiravno sem gotovo desetkrat šel domú in spet tje do pogorišča.

Drugi dan grem na policijo, kjer so bili mertvi ogoreli položeni; ali tudi tam nisem mogel dobiti nobenega svojih ljubih, ker nobeden ni bil podoben moji ženi in

sinovoma. Zgoreli so tedaj v gledišču — bili so prah. Nisem imel več veselja nobenega, — še delati se mi ni ljubilo; prodal sem rokodelsko orodje — in zdaj nisem hotel nič jesti, ter sem mislil lakote umreti.... (Grozno obupanje vsled nesrečnega kazališča!)

Pošteni čevljarji ga potolažijo, vzamejo seboj in mu dela dajo, ter tako rešijo nesrečnega moža časne in večne nesreče.

Poglejte žalostne nasledke silnega požara, kteri pa je bil očitna šiba za nespodobnosti, ki se tako pogosto godijo po novošegnih kazališih! Rane, ktere je silni požar vsekal mnogim družinam, se ne bodo tako hitro zacelile; kdo more prešteti brezštevilne prelite solze? Le Bogu so znani zdihljeji zapušenih sirot in drugih, kteri so zgubili svoje drage.

Vsim pa je strašni požar dunajski glasan pridigar: Discite disciplinam moniti — učite se opomnjeni krotitve! Požari kazališ po vsem svetu se ponavljajo do groznega števila: bodo li se zmotene zmodrili?...

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sin, da bi izvolil tisti stan, ki je njegovi duši naj bolj v zveličanje, serčno priporočen od matere. — Neki g. župnik za srečno doveršenje potrebnih naprav itd. — Bolan gimnazijalec za ozdravljenje, če je njemu v zveličanje.

Koledar za prihodnji teden:

7. vel. travna. S. Stanislav m. — 8. Razodenje sv. Mihaela vikšega angela. — 9. S. Gregorij Nazijančan. — 10. S. Izidor. — 11. S. Sigismund — 12. Binkoštna sobota. S. Pankracij.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov XII.)

16. mal. travna. Misli pravičnih so prave; svéti hudobnih pa goljufni.

17. Besede hudobnih preže na kri (bližnjemu po življenji strežejo); usta pravičnih jih rešijo (rešijo jih iz nevarnost s podučevanjem in svarjenjem).

18. Oberni hudobne, in jih ne bo; hiša pravičnih pa bo obstala. (To je, tako naglo zginejo hudobni in grejo v nič, kakor ko bi jih obernil; le dobri imajo stalnost.)

17. Boljši je ubožec, ki je pa zadovoljen, kakor bahač, ki mu kruha manjka.

18. Pravični skerbí tudi za svojo živinico; hudobni pa je neusmiljenega serca. (Kako ostuden je človek, ki neumno živino neusmiljeno pretepa, obklada, terpinči.)

19. Kdor si zemljo obdeluje, bo kruha sit; kdor pa lenoba pase, je pravi neumnež.

20. Kdor je vesél pri vinskih sediših, v svoji hiši sramoto zapustí.

21. Hudobni želí, da bi se prehudobni vterdili; pravičnih korenina pa bo rastla. (T. j.: Hudobni želí le hudobiji, da bi se vterdila, čednost pa zaterla; pa jim ne bo pomagalo; le pravičnih dobra reč bo speh dosegla poslednjič.

22. Zavoljo ustnih grehov se hudobnemu poguba bliža; pravični pa bo stiski ubežal.

23. Abotnik svojo jezo zdajci razodeva; kdor pa molčé terpí krivico je razumen.

24. Resnične ustnice so zmeraj stanovitne (v svoji besedi); kdor je pa prenagla priča, laží z jezikom plete.

25. Lažnjive ustnice so Gospodu gnjusoba.

26. Pameten človek skriva učenost; serce nespametnih pa neumnost oklicuje.

27. Roka močnih (pridnih, delavnih) bo gospodovala; lena pa bo davek dajala. (T. j.: Pridna kmali pride do lastnega gospodarstva, leni je vedno drugim podložen.)

28. Žalost v sercu človeka tare; dobra beseda pa ga razveseljuje.

29. Goljuf ne bo našel stalnega dobička.

30. Na stezi pravičnosti je življenje; kriva pot pa pelje k smerti.

Listek za raznoterosti.

✝ V Terstu je danes-teden o $5\frac{1}{2}$ popoldne po prav kratki bolezni umerl ondotni kanonik prečast. g. Mih. Švab. R. I. P.

V Norinbergi je mestni odbor naložil kazen 30 mark staršem, rednikom, gospodarjem in mojstrom, kteri bi nedorastle otróke, posle, učence brez potrebnega nadzora pustili v gostilnice.

Duhovske spremembe.

Iz Kerške škofije: Č. g. Ign. Robas gre za proviz. v Šmartno pri Beljaku; preč. g. kan. Jož. Štefaner za prov. v Lölling; preč. g. dr. Jernej Levičnik, dekan v Šmohoru, gre v pokoj. Umerli so čč. gg.: Jože Turkovitzer, župn. v Šmartnu; Fr. Cirus, župn. pri sv. Danielu; Karol Kramar, župn. v Löllingu. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. župn. A. Kerčon 1 gld. — Č. g. župn. J. Alijaž 2 gld. — Z Janč 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Marija Podobnik iz Št. V. 5 gld.; Jože Valentin 1 gld. — Iz Star. Loga na Koč. po č. g. župn. 3 gld. — St. Lampert po č. g. župn. 8 gld. — Vavta-vas s č. g. župn. 8 gld. — Johana Lovšin 5 gld. (oddala pri preč. g. stoln. župniku.) — Č. g. dr. Marinko 12 gld.

Za pogorelce v Košani: Iz Teržiča po č. g. Fr. Špendalu 12 gld. — Z Janč 2 gld. — Št. Lampert po č. g. župn. 3 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Iz Star. Loga na Koč. po č. g. župn. 3 gld. — Z Janč 2 gld. — S Podbrezji + + + 20 gld.

Za sv. Očeta: Stari Log po č. g. župn. J. Jakliču 3 gld. — Z Janč 1 gld. 50 kr. — Iz Št. Lamperta 1 gld. S Podbrezji + + + 10 gld.

Za sveto Detinstvo: S Podbrezji + + + 20 gld. — Iz Vavte-vasi 70 kr. — Č. g. dr. Marinko 6 gld. — Č. g. Fr. Gregori, duh. pomočnik na Breznici, 1 gld. 56 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Kranjske Gore 18 gld. 30 kr. — Iz Kočevja 25 gld. — Iz Osilnice 1 gld. 70 kr. — Iz Ternovega 2 gld. — Iz Škocijana pri Dobravi 26 gld. — Od Bele Cerkve 11 gld. 10 kr. — Od Sv. Križa poleg Turna 18 gld. — Z Verhnike 50 gld. — Neimenovana 60 kr. — Iz Černomlja 50 gld. — Iz Kostanjevice 6 gld. — Iz Begenj po preč. g dekanu Keše-tu 25 gld. — Iz Godoviča 20 gld. — Iz Bohinjske Bistrice 16 gld. — Iz Doba 44 gld. 45 kr. — Iz Grada 12 gld. Iz Vrem 5 gld. — Iz Stranj 7 gld. — Iz Besnice 10 gld. 20 kr. — Idrija po preč. g. dek. J. Kogeju 26 gld. 85 kr. — Iz Križ pri Teržiču po č. g. župn. Vohincu 13 gld. 36 kr. (Dalje prih.)

Za afrikanski misijon: S Podbrezji + + + 20 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: S Podbrezji + + + 20 gld.

(Drugi dar. prih.)

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica" dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 11. vel. travna 1883. **List 19.**

Nagovor pri pervem sv. obhajilu.
(Cvetlice, sveče, kelih.)

Pervikrat v vašem življenji vas, preljubi otroci, tukaj pozdravim, na tem svetem kraju, pred oltarjem Gospodovim. Kaj vam hočem pač druzega reči, kakor srečne vas moram imenovati, blagrovati vas moram! — Mnogokrat sem vas že pozdravil v šoli, pa verjemite mi, dragi otroci! da še nikoli ne s tolikim veseljem, nikoli še ne s toliko serčno radostjo, kakor današnje jutro tukaj le pred oltarjem Gospodovim, ko ste pervikrat povabljeni k božji mizi, k nebeški ženitnini! — Že več časa ste bili nekako odbrani od druzih součencev; na vas je bila že več časa prav posebno naša skerb obernjena; naše priserčne želje so bile, da bi se prav lepo in vredno pripravili za današnje naj svetejše opravilo. Ali danes, ko je res prišel tisti dan, o kterem smo že tolikrat in toliko govorili, — danes so skerbne oči vaših dobrih starišev in učenikov še s posebnim veseljem na vas obernjene; danes se tudi meni nekakšno častitljivi zdite, kakor še nobenkrat pred ne, ako pomislim, da vaše mlado serce postane zdaj oltar božji, sedež božji, kamor pride Jezus večni Bog stanovat in kraljevat! O kako veličasten je za vas ta dan, kako srečna ta ura!

Zato hočem porabiti še zadnje trenutke pred vašim pervim sv. obhajilom in vam še nekoliko besedi spregovoriti, da bi, če mogoče, še bolj željno ga pričakovali, še z večo pobožnostjo in gorečnostjo se pripravili. Toraj poslušajte še moje slednje opomine z enako pazljivostjo, kakor ste poslušali prejšnje podučevanje! —

Čez 4 leta in 3 mesce bo minulo ravno 100 let, kar je na Laškem umerl nek 90letni star škof; eden naj bolj razsvitljenih učenikov sv. kat. Cerkve, eden naj gorečniših svetnikov, in smem reči, naj priserčniši častivec presv. Rešnjega Telesa. Imenuje se sv. Alfons Ligvorij. Spisal je premnogo lepih naukov in priserčno ginljivih molitev, tudi več svetih pesem je zložil. Pa za danes vam omenim le ene krasne pesmi, ki jo je zložil v čast presv. Rešnjemu Telesu, ki jo slišite tudi večkrat v cerkvi peti.

V tej prelepi pesmi izvoljeni služabnik Božji blagruje c v e t l i c e, ki na altarji tako blizo Jezusa cvetejo, rekoč:

„Cvetlice vé, ki noč in dan cvetete
Pred Jezusom, o trikrat blagor vam!
O da bi mogel jaz, kjer vé merjete,
Na vaši stopnji bit' pred Jezusam!"

Potem blagruje bele voščene sveče, ki tako blizo presv. Rešnjega Telesa gorijo Zveličarju na čast ter kliče:

„Tud' blagor vam, vé svetlobele sveče,
Ki tam gorite Jezusu na čast:
O da bi jaz deležen bil te sreče,
Goreti zanj, vtopljen v nebeško slast!"

Prav posebno pa se mu zdi veličastna in srečna tista svitla zlata posoda, — sv. kelih, kjer prebiva Jezus Kristus v podobi belega kruha; zato še to posebno poveličuje, rekoč:

„Oj slava tebi, blažena posoda,
Ki v tebi On prebiva, — Jezus moj!
Kako ti častna dana je osoda,
Kot Božji hram se svetiš pred menoj!"

Toda kmali si svetnik premisli, da je on sam stokrat, — milijonkrat srečniši, kakor cvetlice, bele sveče, zlati kelih, ki nimajo čutila; on pa ima serce, ki more čutiti in ohraniti to nedopovedljivo srečo. Zato ves vesél zakliče:

O koljko srečniši sem jaz kot vi!
Ce pride k meni zvest' Pastir ovčice, —
Mi vžiti svoje dá Meso in Kri;
Če v Jezusu prejmem nebes slaščice
In v sercu mojem Kristus sam živí:
Takrat medlím, merjem moči ognjene,
Ker se Zveličar moj sam z manoj sklene!" —

Tudi vam, preljubi otroci! ni treba zavidati cvetlic in sveč in keliha, ki smejo biti tako blizo Jezusa, v Njegovi službi, v Njegovo čast. Brez primere srečniši ste vi, ki boste danes pervikrat prejeli Jezusa v sv. obhajilu in vaše serce, vsako posebej, postane takorekoč Božji hram, sveta hišica, kjer hoče Zveličar vaš prebivati.

Vendar tudi te tri reči, ki so v sv. pesmi omenjene, — cvetlice, sveče, kelih — za vas danes niso brez pomena, ampak vam prelepe nauke dajajo, kaj morate tudi vi storiti za Jezusa, da vam bo donašalo pervo sv. obhajilo obilno koristi.

a) Cvetlice pomenijo prelepe č e d n o s t i, s kterimi mora biti olepšano in ovenčano vaše serce, ako hočete, da bo Jezus z veseljem k vam prišel in pri vas ostal.

Tedaj, kakor so na oltarji poleg presv. Rešnjega Telesa razpostavljene cvetlice, tako naj bodo v vašem sercu razverstene svete čednosti, da se bo božje oko Jezusovo z veseljem oziralo na nje. Ktere ima Jezus naj raji, tiste naj bodo na pervem prostoru. Jaz bi svetoval, da na pervem mestu naj bo bela lilija nedolžnosti, ker te se bo božje Serce naj bolj veselilo, če jo najde; če pa ne, naj bo saj na njenem mestu vijoličasta cvetlica prave spokornosti in stalnega poboljšanja, saj je nekdaj sam rekel, da je spokorjena nedolžnost tudi ljuba Njegovemu Sercu in da se je tudi angelji v nebesih veselijo. — Potlej naj pride na versto trojna prelepa cvetka: živa vera, terdno zaupanje in goreča ljubezen. Kličite Jezusu naproti, kako terdno vse verujete, kar je On učil in kar Njegova sv. Cerkev veleva verovati, zlasti kar zadeva naj svetejši Zakrament, in pristavite še, da ste za to vero pripravljeni živeti in umreti; tako spoznanje On rad sliši. Imejte prav detinsko zaupanje do Njegove nezmérne dobrotljivosti; prav zaupljivo ga zlasti danes prosite prav obilno in velikih reči. Serčno in odločno Mu tudi recite, da Ga ljubite in hočete zmiraj ljubiti iz vsega serca, iz vse duše, iz vse misli, iz vseh moči, bližnjega pa zavoljo Njega, kakor sami sebe; obljubite mu tudi, da zanaprej hočete z Njegovo pomočjo vse zapovedi natanko spolnovati. — Potem naj pride na versto tista cvetlica, ktero je Jezus nekdaj še posebej priporočal takrat, ko je djal: „Učite se od mene, jaz sem krotak in iz serca ponižen!“ O gotovo, ponižnosti ne smé nikdar manjkati v vašem sercu, in še zlasti danes ne. Préd sem rekel, kako se mi danes, otroci! častitljivi zdite; pa nikar ne mislite, da gre zato hvala vam. O ne. Če ste danes odbrani izmed vsih druzih in ste deležni tolike časti in sreče, zahvaliti se imate Jezusu: On vas je sem poklical, On vam je dal doživeti srečo današnjega dneva. Če ste danes čisti na duši, Njemu gre hvala! On vas je po Svojem namestniku pri spovedi očistil. In če danes čuti vaše serce večo pobožnost ter voljo in veselje za vse dobro, tudi to je od Njega. Le to spoznajte, da Jezus dela vse, iz lastne moči brez Njega ne morete nič. Če pa še premislite neskončno veličastvo Njega, ki pride danes pervikrat k vam, potem boste primorani v prahu ponižnosti klicati: „Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša!“ — Slednjič morate še uverstiti mnogotere druge cvetlice, za zdaj še pod imenom „dobri sklepi,“ da hočete ves čas po kerščansko živeti, vedno biti poterpežljivi, pohlevni, trezni, sramožljivi, delavni, goreči, pobožni, bogoljubni itd.

b) Goreče sveče naj vam bodo opominj svetih misli in želja. Kakor se vzdiguje plamen na kviško, tako naj bodo zdaj vaše misli in želje le proti Jezusu obernjene. On sam želi in hrepení z vami se skleniti; kakor je nekdaj rekel aposteljnom: „Serčno sem želel z vami jesti velikonočno jagnje“ tako tudi vam z veseljem naproti hiti. Zato bi ne bilo prav, ko bi vaše serce ostalo merzlo, brez veselja, brez hrepenenja. Recite Mu tedaj še to, kako že dolgo časa vaše serce hrepeni po Njegovem prihodu in kako zlasti danes koperni po Njem.

Razun tega so pa tudi goreče sveče podoba daritve. Bogu ne moremo tako darovati kakor ljudem iz roke v roko: Bogu se neživi darovi darujejo s tem, da se sežgó, živi pa s tem, da umerjejo zanj, da mu življenje dajo. Odločite se tudi vi danes za tako daritev. Kakor se goreča sveča topi in se s tem vedno manjša ter čedalje bolj koncu bliža, tako se bo tudi vaše življenje z vsakim dnevom, z vsako uro krajšalo, ter se še pred svojemu koncu približalo, kakor se vam bo zdelo. Ne zamerite, da na dan vašega naj večega veselja o smerti govorim. Storim to le zato, ker želim, da bi tudi vaše serce, vaše življenje po pervem sv. obhajilu vse v čast božjo se darovalo, takorekoč zgorelo v čast božjo, in slednjič po vrednem zadnjem obhajilu v čast božjo — ugasnilo!

c) Slednjič še pomen svete zlate posode. Ta pa naj vam bo znamenje stanovitnosti! Zlato je namreč zato tako dragoceno in priljubljeno, ker se ne spremeni, ampak ostane vedno čisto in svitlo in se zato imenuje žlahtna ruda. Druge kovine ne ostanejo dolgo svitle, ampak se kmali spremené, n. pr. železo zarjovi, svinec, baker otemni itd. Oh naj bo, — naj bo vaše serce zmiraj čisto zlato, tako čisto in lepo, kakor danes pri pervem sv. obhajilu.

Če se pa zlato vendar kaj spremeni, spremeni se na lepše. Če se namreč ogladi, se še lepše sveti; če se predela v lepotičja in kinče, je očesu še bolj všeč; tako naj ostane tudi vaše serce stalno zlato, le da se bo po pervem sv. obhajilu še vedno lepšalo in bolj in bolj svetilo; da bo enkrat vredno bliščati se v nebeški bliščobi vse večne čase! Amen! *—č.*

Binkošti in sv. birma in še kaj . . .

Ni zastonj pred Binkoštmi post in predpraznik, vigilija, vsled česar so verniki svoje dni po noči čuli in molili, da bi darove sv. Duha v veči obilnosti prejeli.

Ne obhaja sv. Cerkev tega praznika zastonj skoz osem dni neprenehoma in kliče sv. Duha na pomoč vsak dan, posebno pri sv. maši in v cerkvenih molitvah.

Ni brez posebnega pomena to, da o Binkoštih in okoli Binkošt posebno se delí zakrament sv. birme, kteri je tako nezmérno potreben mladini, ki začne odrašati.

Kako imenitni in potrebni so darovi, ki jih mlad človek ima prejeti še posebej pri sv. birmi: modrost, moč, svèt, učenost, pobožnost, strah Božji.

Gledati se mora tudi na posebne potrebe pri otroku in za tiste dotične darove še posebej prositi. Nekteri otrok je bolj nagnjen k jezi, drugi k nepokoršini, tretji (in to prav mnogi) k tatvini, še drugi (morebiti po rodovini ali drugih okolišinah) k nespodobnosti, zopet drugi h kletvinji, k neusmiljenju, k poškodovanju lastine druzih na vertéh, na polji itd. Zato naj bi starši in vsi domači, posebno matere, že nekaj dni pred birmo molili za otroka in z otrokom skupaj, kteri ima iti k sv. birmi.

Gledalo naj bi se na okolišine vasí, sosésk, srenj in celih okrajín. Po mnozih krajih so v navadi grozni pretepi, sovraštva, pobijanja, kuga peklenskega ponočevanja, k čemur tudi spisi, bukve, časniki sedanjega časa pogosto mlade ljudi zapeljujejo. Mladi zarod naj se poboljša, naj ne hodi po stopinjah sedanjega, že pohujšanega rodú.

Naj se toraj v ta namen birmanci priporoče sv. Duhu posebno za dar razumnosti, modrosti in strahú božjega. Zarad poželjivosti, grešnih znanj itd. nastane ponočevanje, vsled tega pretépi, poboji, pijančevanje, in sedanje naše mladine pride toliko v ječe, da bi se s kervavimi solzami žalost in nesreče ne mogle izmiti. Take ostudnosti se morajo odpraviti.

Glejte toraj, da otroci vredno sv. birmo prejmejo in prosite že o sv. birmi, da sedanji birmanci, vaši otroci, nikoli ne zajdejo v pregrehe svojih že odrašenih bratov, sester, ali druzih domačih, sosedov itd.

V svetišu judovskega tempeljna je na sedemročnem svetilniku neprenehoma sedem plamén gorelo; tudi v duši birmančevi, kteri sv. birmo vredno prejme, gorí

sedmero prelepih nebeških plamén, ki mu grejejo serce k vsemu dobremu; mladi človek razširja svitlobo tudi med druge. Te blažene luči je prižgal sv. Duh in gorjé njemu, kdor jih gasí in morí v mladem sercu.

Med temi lučimi učeniki stavijo strah božji na pervo mesto. Vzrok pojasnuje sv. Anzelm, ker lastno je temu daru, da izkoreninuje prevzetnost, ktera je korenina vsega hudega; vterjuje pa ponižnost, ki je studenec vsega dobrega. Tako tedaj se strah božji razodeva kakor podlaga druzih darov. Po angelskem učeniku sv. Tomažu je strah božji tisti strah, ki izvira iz detinske ljubezni in se bojimo razžaliti presveto veličanstvo Božje iz častitljivega spoštovanja pred Bogom. Strah božji storí, da imaš Boga povsod pred očmí, in če je ta čednost v tebi zadosti vterjena, se z ničimur ne boš dal zapeljati, da bi z grehom Boga razžalil. O kako silno potreben je dar strahú božjega! To se je vidilo tudi te dni, ko so bile procesije križevega tedna. Te procesije so za dobro letino, za obvarovanje vsakterih nesreč po hišah, po cestah in po polji. To je toraj zadeva, ki tiče vso deželo, moli se v procesijah in po cerkvah po vsi deželi, po vsih mestih in duhovnijah; vsakemu, kteri ima zdravo pamet, mora biti na tem ležeče, da bi imeli dobro letíno, da bi nas Bog nesreč obvaroval. To tudi ljudje čutijo in veči del se prav lepo obnašajo, ko procesija n. pr. memo po mestu gre; vender se pa naletí tudi kteri, ki se tako vêde, kakor da bi bil doma iz dežele trogloditov in človekožircev. Ko se namreč v imenu cele dežele na pomoč kliče Bog, Marija, Svetniki, ko gre dolga versta vernikov in duhovstvo v ornatu z višjim Pastirjem na čelu med glasno molitvijo, s križi naprej in vmés: se naméri, da kak neotesanec se še ne odkrije (par nesramnežev je bilo celo viditi, ktera bi se smela kaznovati zarad očitnega motenja pobožnosti in žaljenja verskega čutila, kér sta pokrita in s smodko v nesramnih ustih memo šla). Molčimo o nekterih, ki se menda „olikujejo“ (?), pa se prederznejo versko čutilo žaliti! Izmed vsega narbolj divje pa je, kakor se nekteri vêdejo, kadar srečajo duhovna, ko s presv. Rešnjim Telesom gre bolnika previdit; memo krevsajo in se jim ne zdí vredno pred živim Bogom poklekniti. Tudi pri „šmarnicah,“ se nekteri tako vêdejo, da poštene ljudí žalijo in pohujšujejo. Pokojni vladika Slomšek je prav dobro poznamnjal take, ko je pisal, da „smeti ostajajo pri vratih“ — v cerkvi namreč, da bi se ložej in manj opazovani nespodobno obnašali. Znano je, da po nekterih krajih po deželi se godí veliko bogoskrunstva. Ni treba nikomur biti preroku, ako takim bogoskruncem razne verste napoveduje, da jim bode lakota še bridko poniževala napihnjene grebéne, ker se tako nespodobno vedejo o naj resnobniših prilikah, ko vse občinstvo za usmiljenje, za milosti, za odvernjenje nesreč k Bogu kliče.

In od kod so take nespodobnosti? Strahu božjega nimajo. Kdaj začne kdo svete skrivnosti ali tudi duhovstvo zaničevati? Pod nosom še mokri dostikrat takrat, kadar začnó staršem denar krasti; tudi tako imenovani „olikani“ in odrašeni, kadar imajo od tujega denara oskrunjene roke; — oboji pa še zlasti, kadar se od njih kadí tista nesnaga, ktero Duh božji imenovati prepoveduje. Strahú božjega ni, ta se pogreša pri tacih zaverženih. Zato pravi Modri: „Initium sapientiae timor Domini:“ Začetek modrosti je strah božji.

Ko se je Sin Božji ponižal včlovečiti se, je prejel naj bolj popolnoma človeško dušo, kar koli je mogoče misliti. Prerok Izaija pravi: „Gospod (Bog Oče) ga je napolnil z duhom strahú božjega.“ To je govoril prerok, ko je v duhu pred seboj vidil prihodnjega Odrešenika v Njegovem prečešenem človeštvu. Zato tudi nobeno stvarjeno bitje Boga ni tako spoznalo, kakor prečešena Jezusova duša; od tod je bilo nezmérno Njegovo češenje Božjega veličastva, in ti občutki so tako prešinovali Jezusovo dušo, da so napolnovali tudi vse ude, počutke in telesne močí Njegovega najsvetejšega telesa. To je bil tisti „duh strahú božjega,“ ki je napolnoval prečešeno človeštvo Jezusovo.

In po tem pojasnjenji si misli Jezusa, ko je molil za nas po samotnih krajih, po gorah, o zadnji večerji itd., k nebeškemu Očetu. V resnici, pravi eden pisateljev, to je prizor za angelje radi zbranosti, ki se je svetila na Njegovem naj svetejšem obličji, in radi spodobnosti (spoštovanja), ki je bila izlita po vsih udih Njegovega telesa.

Z darom strahú božjega je bila na pervi stopnji za Jezusom napolnjena ona, ki si jo je sv. Duh izvolil kakor naj čistejši nevesto v spolnjenje nezmérno visoke skrivnosti včlovečenja, ktero je sprejel Sin Božji za rešenje zagrešenega človeštva. Vse njene ljubeznjivosti do Jezusa, nebeškega Deteta, so bile spremljane od nezapopadljivega spoštovanja, to je, od naj globokejšega strahú božjega. Ne bomo se motili, ako rečemo, da Marija je imela tako sveto in globoko spoštovanje do božjega Deteta, da so pri nji bile omejene tiste razne zunanje skazovanja ljubeznjivosti do Jezusa, kakor je to mnogokrat pri druzih materah: Marija je imela dar strahú božjega v nezmérno visoki stopnji.

Po teh izgledih od Jezusa in Marije nam je očitno, kolik dar je dar strahú božjega. In če ta dar imamo, v kolikem spoštovanji bomo potem imeli cerkve, v kterih včlovečeni Sin Božji svoje stanovanje ima! Zapopadli bomo besede: „Kako grozno častitljiv je ta kraj, tukaj ni druzega kakor hiša Božja in vrata nebeške.“ Kako spoštljivo se bomo tudi povsod obnašali, ker vémo, da Bog je povsod pričujoč in pri nas, „v kterem živimo in smo.“ Kar cerkev tiče, se bere, da sveti Martin se je v cerkvi velikrat tresel na vsih udih, ker si je bil tako živo svést, da je pričujoč véliki Božji Sin. Ako tedaj birmanci vredno prejmejo sv. birmo ter posebej „dar strahú Božjega,“ ne bodo več skrunili hiše Božje z nespodobnim smejanjem, radovednim ogledovanjem, šepetanjem, igranjem, ali pa s takim telesnim vedenjem, kakor bi si pričo nobenega spoštovanega človeka početi ne upali. (Kako grozno žalostno je n. pr. slišati, da nekteri kmečki pobi po stopnicah in temnih kotih posedujejo in se celo ne prestrašijo tobak zvečiti, da molčimo o bogoskrunskem pogledovanji, ter o pasenji nečistih očí itd., kar vse je tako ostudno, da je res čudo, ako strela ne udari in v trenutku ne končá tako silno ostudnega početjanja.) Pri mestnih ljudéh so nespoštljivosti tolikanj manj odpustljive, ker taki ljudje veliko deržé do zunanje lepe šege, nikoli se ne morejo dosti olikati in osnažiti, ko gredó pred kacega višega k zaslišanju ali s kako prošnjo; v cerkvi pa se nekteri vêdejo bolj nevkretno in dervasto, kakor kaki hlapčoni, z rokami v žepu, zadi pod herbtom, stojé med povzdigovanjem in blagoslovom, sloné kakor na pol vinjeni ali zaspani itd. Kje je pri tacih „strah božji,“ ki je vender začetek modrosti: „Initium sapientiae timor Domini!“

Ako kerubi in serafi „svet, svet, svet“ kličejo, zakrivaje si obličje od svetega strahú; mora tudi naša zunanja spodobnost in notranja zbranost biti primérna svetemu kraju, na kterem se nahajamo, in svetim opravilom, pri kterih smo pričujoči. Sv. Frančišk Salezijan je imel dar strahú božjega na tako visoki stopnji, da si tudi čisto sam v sobi ni upal telesno drugač zaderžati se, kakor ko bi bil kak imeniten gospod pri njem pričujoč. Sv. Karol Baromej si tudi pri nočnem počitku

*

ni nič dovolil, kar bi bilo kakor si bodi kaj napačno, ali kar bi zahtevala zgoli telesna zložnost.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Prečast. P. Tomaž Brseska.)* Te dni je šel skoz Ljubljano v Rim prečast. P. Tomaž Brseska, bivši prednik čč. oo. od vstajenja Kristusovega v Drinopolji, v Bulgariji; zdaj pa je izvoljen za pristava naj višega vélikega redovnega predstojnika (P. Semenko-ta); je tedaj na drugi stopinji v celem redu, postal namreč je „general-azistent.“ Toraj se je podal pretekli torek iz Ljubljane proti Rimu, kjer bo zanaprej stanoval. Njegov naslednik v Adrijanopolu je prečast. P. Valerijan Prsewlodsky, tudi Poljak, ki je že na svojem mestu. Ta red ima svoje samostane daleč po svetu raztresene, kakor: v Ameriki njih 5 (1 med drugimi v Chicagu), 1 v Parizu, 1 v Berolinu itd. Pravila redovne so ojstra in on sam je močno vestin mož (zlo se je čudil, ko je slišal, da se v Ljubljani najdejo taki, ki med povzdigovanjem ali pri blagoslovu z Najsvetejšim ne poklekneje; gorjé! je rekel, kaj bojo počeli, ko bodo pri sodbi stali pred ravno tistim Kristusom Sodnikom, ki mu tukaj niso častí skazovali, ko se je za-nje daroval!) — O tej priliki naj malo pojasnimo, kar smo že omenili o bulgarskih novih škofih. Po predlogu zbora „de propaganda fide“ se bojo vstanovili na Bulgarskem trije apostoljski vikarijati za katoličane iz gerško-vzhodnega obreda. Izvoljen je za pervega apost. vikarija Msr. Nil, kteri bo kot nadškof imel sedež v Carigradu. Drugi je vikar Mihael Petkov, ki je bil une dni posvečen od nadškofa Nila v Carigradu. Če prav vemo, je le-ta pervi Brseskov učenec v Adrijanopolu, najberže spreobernjenec iz razkolništva, kakor je tudi premilgsp. Nil. (Tretji še ni očitno znan.) Upati je dobrega vspeha od vikarijev, ker bulgarski narod se močno nagiba k svoji starodavni materi katol. Cerkvi.

To se je vidilo poslednje dni, pravi „Zagreb. List,“ ko je na stotine duš zapustilo razkolstvo in se je vernilo v naročje katoliške Cerkve. Misijone po ondotnih okrajinah bode opravljal red sv. Vstajenja.

Iz Gorenjskega. Pred dvorom je umerla pobožna gospa Urbančič-eva v 94 letu; 7 duhovnov je bilo pri pogrebu; pokopaval je domači župnik gosp. Debelak, slovesno černo mašo je pel gosp. župnik Golobič. — V Šenčurji je bil peto nedeljo „bof,“ cerkveno žegnanje, ali prav za prav se je slovesno obhajal praznik cerkvenega pomočnika, sv. Jurija. Velika sv. maša je bila z leviti, gosp. kaplan Alijančič pa je kaj lepo orgljal, in krasno lepo petje je vnemalo gotovo vsacega, ki ima saj nekoliko pojma v cerkvenem petji. Pele so se težke Wittove, Försterjeve in drugih skladateljev lepe kompozicije. Pele so 4 kmečke pevke ki so pa čisto izobražene v sekiricah in tekstu, in 3 moški. Veliki altar je bil okinčan s svežimi cvetlicami na čast sv. Juriju, nekaj pa tudi zato, ker je bil samo tabernakelj še cel, drugi del sploh še zelo razdjan, ko kipar oče Šubic že druzega dela in njegov verli sin Jurij, slikar v Parizu, slika sv. Jurija v njegovi nebeški slavi.

Verh Skalnice, 5. maja. *(Nekaj o slovečem svetišu Sv. Gore.)* Že v 15. štev. „Zg. Dan.“ t. l. sem dal nekaj čertic o tem zares slovečem svetišči, kakoršnih je le malo na svetu, pa le poveršno. Ker smo v prijaznem spomladanskem mescu maju, presv. Devici in Materi Božji posebno posvečenem, bi hotel tudi jaz tej naši preljubeznjivi varhinji med toliko vencev, kteri se ji dandanašnji po vsem svetu s šmarnično pobožnostjo spletajo, saj par cvetic vplesti in še to posebno zato, ker sem tudi jaz od Nje ali po Njej že prav mnogo milosti v tem nadlog in revščine polnem življenju za dušo in telo prejel. Zares, bolj primernega griča si ni mogla Naša ljuba Gospá sredi Juliških planin izbrati, kakor je Skalnica ali sedanja Sv. Gora. Ko dospè pobožni romar*) po semtertje se vijugajoči cesti, ktere vzderževanje svetišče mnogo stane, molivši sv. rožni venec ali pevajoč pesmi ali litanije Matere Božje po svetem griču, kakor navadno delajo vsi romarji, je za ves trud dovolj poplačan. Romarji se okrepčajo najpred z molitvijo pred kipom žalostne Matere Božje v zidu pred cerkvijo, ki je na zadnji strani jugoizhoda. Od severozahodnje strani se pa pride naravnost k licu svetišča, nad kterega velikimi durimi je krasen kip Matere Božje z Detetom Jezuškom v naročju, ter se okrepčajo pred kronano podobo Marije Device na velikem oltarju, kakor tudi pervi hitijo po odpravljeni kratki molitvi v to svetišče milosti. Cerkev je vsa iz rezanega kamna in po velikosti je berž za veliko patrijarhalno oglejsko, ker obsega blezo 10.000 ljudi. Po osmerih širokih stopnicah se pride gori pred glavne vrata (stranske dvoje so vedno zaperte) z napisom letne številke 1545, ko je bila namreč cerkev doveršena, kajti posvečena je bila že 12. oktobra 1544 (torej že 5 let po znani prikazni) z vso mogočo bliščobo, krasnostjo in dostojnostjo od Egidija Falzetta, suffragana škofa tedanjega oglejskega patrijarha v Kaorli**) (Cuprulanus). Nad glavnimi durimi visí, kakor je že omenjeno, lep na zid pripet kip iz kamna, o kterem se neka resnična dogodba pripoveduje, da ga je pred leti zadela strela in da je doli padel med gosto sedečo trumo romarjev, pa velik kip se ni nič poškodoval in tudi nikogar ni ranil. Pa kdo bi zamogel popisati vse milosti, ktere je Marija Devica skazovala onim in jih še vedno skazuje vsim, kteri so hodili nad 300 let v to njeno svetišče in še vedno hodijo na kraj njenega prikazanja Jo milosti prosit? Od nekaj lét že je pa zopet viditi, da so se ljudje od bližnjih in daljnih krajev tega sv. kraja s podvojeno gorečnostjo v novič poprijeli, kar je gotovo veselo znamnje v sedanjem času verske mlačnosti in nemarnosti. Sej so pa take svetišča zares podobne zdravilnim studencem za dušne težke bolezni, ktere bi se sicer drugod med svetom ne utegnile nikdar ozdraviti, ktero resnico se spoznava že iz Marijnih besed, rečenih pasterici Uršuli Ferligojki:***) „Reci ljudstvu, naj mi zida tukaj hišo in me prosi milosti!“ Samo ss. obhajíl se podeli na leto dni nad 30.000—40.000 romarjem, ki prihajajo od blizo in daleč k temu studencu milosti. V že omenjeni knjigi o svetišču Matere Božje na Sv. Gori (nemški), in zlasti v oni (latinski) od p. Paškona, iz reda sv. Frančiška, je vse polno navedenih djanskih zgodb in dobrotnih čudežev, storjenih raznim osebam na priprošnjo Marije Device. Resnico tega pričujejo mnogoštevilne obljubne slike in table, ki visijo na sténi o veliki zakristiji za velikim altarjem, in so prinesene od vernih, ne le od prejšnjih starih časov, ampak njih mnogo tudi iz poslednjih, prav današnjih dni, kakor se lahko sleherni sam prepriča.

*) Zarad divnega razgleda prihajajo tudi drugi, pa ne pobožni romarji, tako imenovani „turisti“ ali hribolazci na Skalnico, da si pasejo oči in nič drugega. Ti imajo tudi oči, pa le telesne, zato ne vidijo edino potrebnega. Pis.

**) Kaorle je primorska vas nad Benetkami, kjer je 1848 avstrijska baterija eno sardinsko vojno ladija potopila. Pis.

***) Tako je tiskano v temeljito spisani (slovensko pisani) zgodovini, ki se ravno zdaj dotiskuje v hilarijanski tiskarni. Več o tej krasni knjigi, — ki obsega tudi potrebne molitve, kedar zagleda svetlo! Pis.

Naj imenitniša zgodba iz današnje dobe je pa ona ogromna procesija 2. septembra 1872, na čelu r. nadškof z nad 150 duhovni in z nad 40.000 drugih vernikov, kar bo ljudem ostalo vedno v spominu. In da ljudi poznejši zarod ne pozabi na to očitno spoznavanje sv. vere svojih pobožnih preddedov, se je v ta namen napravil prekrasen marmorni altar sredi velikega obhadilnika (ki obsega prostor, da se lahko 100 ljudi h kratu obhaja), in na njem se mašuje spred in zadej. Stane neki 2000 gld. Spredej je v sredi altarja v marmor izrezana slika Pija IX, klečečega pred v oblakih se prikazajočo Marijo Devico, in malo višej je pa Oče nebeški, gledajoč z dopadajenjem na velikega terpina Pija). Na zadnji ali gorenji strani tega dvojnatega altarja je pa v spomin na ono procesijo latinski napis s samimi velikimi čerkami:

Cum Pius IX. P. M. Annos L Feliciter obsolvit,
Ex quo sacratus fuit Episcopus,
Votum pro Ejus incolumitate a. MDCCCLXXII susceptum,
Mariae Matri Dei
Libentes merito solvunt
Altare dedicant. —

Ravno tako se je na isti način napravil iz prostovoljnih zbirk 63 stotov težek zvon, ktera teža spominja (po legendi) na 63. letno starost Marijnega življenja v tej dolini solz. Če tudi niso še uslišane naše prošnje za povsotno ali vsestransko zmago in svobodo Cerkve in Jezusovega namestnika, je vender, prej ali slej, gotova zmaga Cerkve; kajti „peklenske vrata je ne bodo premagale,“ je rekel njen vstanovnik sam. Toliko bodi le memogredé omenjeno in povedano v Marijno čast v tem Marijnem mescu. Zato naj mi zvesti katoliški Slovenci z vso gorečnostjo častimo to našo Mater, ki nas je po svojem prikazanju na Sv. Gori obvarovala kuge luteranstva in žalostnega razkolništva; spominjajmo se vedno, in še zlasti v tem njenem mescu, presladke in preblažene Device, kajti nič ni bolj koristnega, nič bolj prijetnega, kot tá-le misel: Da mi pribežimo k Tebi, o sveta Mati Božja, pod perutimi tvoje ljubezni in usmiljenja, brani in varuj nas. Mi za Bogom imamo naj veče zaupanje ná-Te, o Mati preljubeznjiva; ker ti si naše pristanišče, o neomadežana Devica; Ti si naša srednica in dobrotljiva pomočnica. (V. Efrem. 5.) Ako pa želimo njenega mogočnega varstva vredni postati, spolnujmo, kar pravi sv. Rihard od sv. Lovrenca: „O ljubite, dragi moji, Ono, ktero častite, in častite, ktero ljubite; kajti potem boste zares častili in ljubili, ako si prizadevate s celim sercem, posnemati Ono, ktero hvalite. Kajti prava hvala serca in ust je v posnemanju djanj.“ — O priliki zopet kaj ako Vam drago!*)

S Krasa, 4. maja. (*Birmovanje. † Miha Žvab.*) Četerto nedeljo po Veliki noči (22. aprila) so premilg. škof teržaški Janez Nep. izvolili pričeti versto letošnjega birmovanja na Krasu, v prijazni daleč s kamnitega griča belo bliščeči cerkvi Matere Božje na Repentabru. Po lastnih njih besedah hoteli so ravno tu začeti, nekaj, ker se spominjajo prejšnjih lét, ko so včasi iz Tersta prihajali k prijatlu župniku T. na Repentabor, ter slišali slavčike prepevati, kterih je veliko po rebri okoli Repentabra, nekaj pa, da pod varstvom Marijinim pričnejo imenitno škofovsko opravilo s sv. poterjevanjem v veri. Zato je pa na pervem slavoloku, kterih je še veliko bilo po vsih vaséh, kamor so premilg. škof naprej se peljali, stal primerni napis:

Z Marijnih višav
Preserčni pozdrav!

Povsod, koder so se milg. škof memo peljali po Krasu, so po cerkvah lepo priterkovali, ali „tekljali,“ kakor pravijo, — streljalo pa se ni nikjer, kajti milg. škof streljanja nimajo radi. Bili so namreč pri neki škofovski vizitaciji v poreški škofiji v veliki nevarnosti, ko je nekdo ravno pri ušesih konja, na kterem so jahali, vstrelil; konj se spnè po konci, verže škofa na tla, s kopitom po njem udari in zdirja. Od tistega časa so škof prepovedali streljanje pri škofijskih vizitacijah.

Naslednji dan (23. aprila) bilo je birmovanje v Skopem, mejni duhovniji proti goriški škofiji. Poveči napis na slavoloku je izražal veselje, povzdanost, ljubezen došlemu višemu pastirju. Zjutra je bilo jako neprijetno vreme, ves Nanos in čavenjsko gorovje je bil sneg pobelil in merzla sapa je opominjala, da ni še mila spomlad nadvladala nad kratko zimo. Popoldne se malko vremení in milg. škof se pošetajo, spremljani od domačega, za lepoto hiše Božje jako vnetega gosp. kaplana in od bližnjih sosedov duhovnikov v Krajnovas blagoslovit novo, lepo izdelano podobo sv. Neže. Ker ima ta svetnica janjčeka kot svoje znamnje, je bil pred cerkvijo na slavoloku primerni napis:

Stopi mili viši pastir v našo sredo,
Blagoslovi serčno tebi vdano čedo!

Po obedu se peljejo milg. škof v bližnjo Koprivo, kjer jih slovesno sprejmejo, ter od slavoloka do cerkve z mehko mahovino pot nastiljajo, in z bedenicami (medenka-narcissus) potrosijo. — Prenočili so v Tomaji.

Sv. Jurja dan (24. aprila) bila je sv. birma v Dutovljah, ker je ondašnja cerkev temu godovniku posvečena. Ni bil slovesen vhod, ker po smerti nepozabljivega gosp. Jerneja Brence-ta so ostali Dutovci brez dušnega pastirja, a oni, ki je bil prišel iz druge škofije začasno duhovsko službo opravljat, se je v svojo škofijo vernil tri tedne pred birmo. Na slavolokih so izražali veselje: Srečen vhod, mili viši pastir! In na drugem:

Tud cvetje spomladi najlepše cvetí,
Prihoda se Vašega mladost veselí! —

a svojo žalost, da so brez dušnega pastirja, so naznanjali v napisu pred cerkvo:

Sem mati zapuščena,
Samotno tu molčim.
Prosim Vas pastirja,
Ovčic da ne zgubim!

Milg. škof so obljubili, da poskerbe tudi za njih dušne potrebe; a rekli so, da je drugod še bolj nujno potreben dušni pastir. Pred je treba smerti rešiti onega, ki je dva—tri dni brez hrane, kakor tacega, ki morda še le pet—šest ur ni nič vžil. Tudi sv. Marka dan so se škof mudili v Tomaji ter so tam „procesijo“ imeli.

V četertek (26. aprila) je bilo birmovanje v Kazljah in Štorjah. Sploh so bili milg. škof prav zadovoljni, ter so poslovljevaje se od tomajskega dekanata, dotičnim dušnim pastirjem hvaležnost in priznanje očitno izrekli, da se pošteno trudijo svoje dolžnosti spolnovati.

V petek, 27. aprila, so se milg. škof napotili v Povir, ono vas, kjer so kot mali učenec si ubijali glavo z nemščino. Bile so takrat šole vse nemške, da so celó ves katekizem morali na pamet se učiti, ako tudi niso umeli, kaj pravijo. Isto tako so proučili knjigo: „Pflichten der Unterthanen gegen die Vorgesetzten!“ kmečki otroci slovenski so se s tem mučili! No v tem oziru je dandenes vendar mnogo bolje, ako se že v kaki šoli nemščine — učijo, se s tem poukom začenja v četertem letu, ko so učenci do dobrega se naučili slovensko brati. Z veseljem se še spominjajo milg. škof onih mladostnih lét, ko so jih zapisali v „zlate bukve“ povirske šole. Spominjali so se v pogovorih tudi o

*) Prav drago; prosimo. Vr.

prečast. gosp. kanoniku Mihaelu Žvabu, Povircu, ki so izšolali tri svoje vnuke — Povirce, kterih dva sta že duhovnika in tretji v bogoslovju. Kako bode to ginljivo, kadar bo poslednji novo mašo pel, in mu bodo gosp. ujec kot arhidijakon, oba brata pa eden kot dijakon, drugi kot subdijakon, pri pervi maši služili. Nekdo poterka na vrata: prišel je cerkovnik sežanski s telegramom. Ko župnik izide, ter prebere telegram, kar obstane: vstopi, rekoč: Gospodje, ne prestrašite se! Monsignor kanonik Žvab so nocoj ob $5^1/_2$ umerli! Kakor bi jih iz jasnega zadelo, osupnejo milg. škof in drugi pričujoči gospodje, ter si mislijo: Kako večkrat si gradove zidamo v zraku, sapa potegne, in se poderejo! Ljudje obračajo, Bog pa oberne. V otožnih mislih vtopljeni se gospodje razidejo.

V saboto (28. aprila) je bila sv. birma v Divači, in v nedeljo — 29. aprila — je kar bolj ob hitrem zjutra ob 8 začelo se sv. opravilo v Lokvi, ker so milg. škof mislili vsekako, da bodo osebno se vdeležili pri pogrebu kanonika skolastika Žvaba. Ker pa imajo v mestu gg. duhovniki ravno od 11—1 naj bolj primerni čas, je kapitel sklenil, da se pogreb opravi že $11^1/_2$. Sam c. k. namestnik baron Pretis, in druge visoke osebe, šolska mladina z mnogimi učitelji, in veliko ljudstva je spremljalo blagega pokojnika k zadnjemu počitku. Od stanovanja do stolne cerkve so vodili sprevod prijatelj pokojnikov prečast. monsignor Schneider, prošt, ker milg. škof so se še le o poldne pripeljali v Terst. Zdaj počiva kanonik Žvab na velikem pokopališču pri sv. Ani v oddelku duhovnikov na desni strani pok. škofa Dobrila, s kterim sta bila velika prijatelja, kajti oba sta bila iskrena rodoljuba, oba sinova ubogih kmečkih starišev.

Rodil se je Miha Žvab (ali kakor se je podpisoval dosledaje že iz pervotne takrat nemške šole v Povirji: Schvab) dne 22. septembra 1813, torej ni bil še doveršil 70 leta. Ko je mali Mihec kazal nenavadno nadarjenost, primora tadanji župnik povirski Zaharija Bon očeta Žvaba, da pelje Mihca v Gorico. V pervem polletji je Mihec, češ, da je kmečki otrok, dobil dvojko, a v drugem polletji bil je že pervi „premijant,“ in tako je ostal potem vedno med svojimi tovarši pervi vse skozi do osme latinske šole (filosofije.) Bil je pa silno marljiv. S početka se mu je terda godila za hrano. Iz Povirja, deset ur daleč, mu je sestra Katarina, ona ista, ktere tri sinove je pozneje dal izšolati, na glavi donašala ječmenove kaše, fižola, moke, celó kruha. A bil je Mihec včasi gladen, pravil je, da je celó luščine bobove jedel na Kostanjevici. Pozneje je dobil eno Werdenbergovih štipendij in nekaj instrukcij, da je bil gledé hrane brez skerbi. Leta 1838 mašnika posvečenega pošlje škof Matevž Ravnikar v Istro v Antinjan pri Paznu kot kapelana in učitelja. Tam ostane tri leta, ter si pomaga v Terst za kateheta. Celih 40 let je bil v Terstu pri šolah, najpred v starem mestu, potem na tadanji normalki veroučitelj, in vodja do 1857, ko postane kanonik stolne cerkve sv. Justa in šolski nadzornik v kerščanskem nauku. Zraven svojega navadnega poslovania, ktero je vedno natančno opravljal, se je pokojnik bavil v poslednjih letih mnogo z orijentalskimi jeziki: s hebrejščino, sanskritskim, in poslednjič še s kinežkim jezikom. Hotel je najti korenike pervotnemu jeziku, a sredi nedoveršenega dela in jezičnega razglabanja ga je nemila smert prehitela. Namenil je bil vstanoviti dve štipendiji za podporo ubogim dijakom; a i ta nada je po vodi splavala, kajti nikakor ne misleč na smert tako hitro, ni zapustil, bi reč', nobene v poslednjih letih pisane oporoke; torej se bode vsa zapuščina postavno razdelila. Bil je pokojnik majhne postave, pa kakor nalaš za otročiče, ki so mu mnogokrat na poti roke poljubovali. Znal je vendar strogo red (disciplino) ohraniti, in kar je odločil, je moralo biti. Naj se duša tega „demantnega brusarja“ (Diamantenschleifer), kakor imenuje pater Hattler odgojitelje mladine, v nebeškem kraljestvu ko biser sveti in naj zvesti hlapec Gospodov plačilo večno vživa v svetlem raju.

V Banjaluki. V tužni Bosni je bilo Belo nedeljo slovesno pervo sv. Obhajilo. Zaseben list to lepo opravilo tako-le naznanja: Svečanost perve svete pričesti (sv. obhajila) na Bjelu nedělju veomo (zelo) smo liepo sveršili. Iz škole miloserdnic bilo je 31 djece, koja su imala srieću pervi put pristupiti k stolu (mizi) Gospodina. Djeca bila su odvedena iz škole u cerkvu pod zastavom medju zvonenjem sa svečama u ruci pjevajuč pjesmu o sv. pričesti.

U cerkvu dočekana su bila od velečastnoga gosp. župnika, koji je odmah počeo svečanu sv. misu. Pod misom deržao im je veoma liepi govor, zatim ponovila su djeca kerstni zavět, (obljubo) te su se molile na glas pred njima molitve: priprava za sv. pričest, tako isto i poslie zahvala. Poslie svete mise bila su djeca nadarena,*) da im više u serdcu ta velika srieća ostane, svako sa jednom knjižicom i jednom slikom, a kod nas u samostanu pripravio se je za sve skupa ljepi ručak (zajuterk). To je sve djecu veoma obveselilo. Knjižice dobavio je veleč. g. župnik, te je niekoje platio od svoje strane, a njekoje novcem od dobročinitelja. *M. L.*

V nebo!

V nebo povzdigajmo serce!
Tje, kamor Jezus od nas gré, —
Tje nas mogočno k sebi vleče
Zdaj božje Serce plameneče.

V nebó povzdigajmo željé!
Vse duše tje naj koperné,
Tje skril v brezkončni je lepoti
Zveličar naš se in miloti.

Na desni Očeta zdaj sedi,
Ozira se na nas ljudí;
Zato povzdigajmo čutila
Nad zémlje prah v nebesa mila!

V nebó povzdigajmo oči,
Telesne, dušne vse moči:
Da duša Jezusa ljubila,
Se nič za svet ne bo menila.

Veselje tu je vsako nič,
In vsaka sreča hitro preč;
V nebo naj gre vse hrepenenje,
Od tam smehljá se nam življenje!

V nebo! v nebo! tam vsaki čas
Že čaka sladki Jezus nas:
Od tam Tolažnika dobimo,
Le upno te dni zanj prosimo!

On v sercu našem ogenj vžgal,
Darov bo svojih sedem dal,
V nebo — da duša hrepenela
Bo k tronu Jagnjeta vesela.

---

*) Op. Vidi se iz tega lističa, da se deca (menda pl. od dete, detice) sploh veže s pluralom glagolov in odjektivov; ne pa s singularom, kakor delajo nekteri našinci, ki so Jugovcem „uzmali deca,“ pa jim ne znajo „opank“ obuti in pišejo n. pr.: „deca hodi v šolo, deca je bila pridna“ itd., ter opletajo s tem, kakor s tistim medenim „niti— ničem“ . . . „Izmikanje“ nima sreče. Vr.

Terpeti tu nam bode slaj,
Če v sercu Duh je Božji zdaj,
Že tukaj bodemo začeli,
Kar bomo v raju tam imeli.

V nebo! v prelepo tje nebo —
Pripravljena naj duša bo:
Tam, kjer presveta je Trojica,
Že čaka nas nebės Kraljica.

S. M. Bonavent.

Milostni Materi.

(Za Šmarnice.)

Smem li, milostljiva Mati!
Bližat' se pred Tvoj altar?
Rad bi hotel darovati
Šopek belih šmarnic dar;
Al cvetličic zalih nimam,
Sem sirota grešna, znam,
Bile rop so hudim ujmam;
Kaj naj toraj Ti podam? —

Serce revno, ki žalilo
Tvojega je Jezusa,
Vse skesano, naj darilo
Moje bo, o Milostna!
Sprosi Mati, da prestvari
V vertec ga tvoj ljubi Sin,
Ti potem pa milo vari
Novo cvetje ozebljin!

V tvojem varstvu naj so klice,
Daj Marija Ti jim rast;
Jaz prilival bom solzice
Da cvetó le v božjo čast.
In ko zadnji maj se sklene,
Tu na zemlji cvét ospe,
V rajskem vertu naj požene
Cvet, ki vekomaj cvete.

Radoslav.

Razgled po svetu.

Prusko. Kako nezmérno moč ima pravica in res-ica, se vidi v pruskem deželnem zboru. Ker se Biz-ark tako nezmerno brani v Kanoso iti, je 25. aprila Vindthorstov predlog za svobodo maševanja in deljenja s. zakramentov bil sicer za zdaj še odbit (konservativci e namreč niso prederznili vladi zopervati), bil pa je amesto tega sprejet sklep konservativcev, ki prav za rav na ravno tisto méri, kar središe hoče, na temeljito redrugačenje Cerkvi sovražnih majnikovih postáv; med em pa še neka nujna postava, ki dopušča naj bolj po-rebno pomoč v dušnem pastirstvu. Po drugi strani pa e je pokazalo, da je vsa zbornica enih in edinih misel: a tako, kakor so zdaj, okolišine ne morejo bstati. Celo naprejevci in rudečkarji so odločno za opravo majnikovih postav. To se pravi, vsa zbornica – hočeš, nočeš — se obrača v nekem pomenu „proti Kanosi.“ Kako vse drugač je bilo pred malo časom!

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolan duh. za dušno in telesno pomoč. — Prav ne-arno bolan duh. za pomoč. — Žena priporočuje bolehnega moža, hčeri in hudo bolno sestro — za zdravje. — Dve osebi v dušnih potrebah. — Vsi, ki niso opravili veli-konočnega obhajila, ali ki so ga opravili nevredno. — Nekdo v prav hudih zadregah, že večkrat priporočen za pomoč na prošnje N. lj. G. in sv. Jožefa; priporo-čuje tudi svojo jezično ženo za hišni mir; svoje otroke za dobro izrejo. Uslišanje se naznani. — Prosim ude bratovšine N. lj. G. za molitev, da bi bila uslišana v neki telesni zadevi. — Šolar se prav iskreno priporoča v molitev, da bi bil pobožen, in da bi šolsko leto dobro izdelal. — Žena že delj časa v glavi bolno sestro pripo-roča, da bi jo Bog rešil iz te hude bolezni na prošnjo N. lj. G. in svet. Deodata. — Mati priporoča sebe in svojo družino za pravo krotkost, ponižnost, vneta serca za sveto pobožnost in sveti blagoslov iz Jezusovega presv. Serca na prošnje N. lj. G. in svet. Deodata. — — Starši priporočajo svojega sina, da bi kako službo dobil na prošnjo N. lj. G. presv. Serca. — Bolehna oseba za pomoč. — Sinovi serčno priporočajo na pa-meti zmešanega očeta za pomoč na pripršnjo N. lj. G.. sv. Jožefa in sv. Deodata. — Nekdo, da bi na priprošnjo N. lj. G. presv. S. in sv. Jožefa zadobil službo.

Zahvale:

Prav serčna zahvala in češenje N. lj. G. za ozdrav-ljenje od hudih bolečin na nogah, doseženo po oprav-ljeni devetdnevnici. Češena in hvaljena bodi na veke preljuba Pomočnica, Devica Marija! *K. P.*

Koledar za prihodnji teden:

14. majnika. Binkoštni ponedeljek. S. Bonifacij. — 15. S. Sofija. — 16. Kvaterni post. S. Janez Nep. — 17. S. Ubald. — 18. Kvaterni petek, post. S. Feliks Kantal. — 19. Kvaterna sobota, post. S. Peter Celestin. — 20. Perva nedelja po Bink. Presveta Trojica. S Bernardin Sienski.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov XIII.)

1. majnika. Kdor svoje usta varuje, varuje svojo dušo; kdor pa je nespremišljen v govorjenji, se mu bo hudo godilo.
2. Pravični lažnjivo besedo čerti; hudobni pa za-sramuje in je zasramovan. (To je: Hudobnež druge z obrekovanjem sramotí; pa kmali ga spoznajo ljudje in zgubí vse spoštovanje.)
3. Naglo nagrabljeno bogastvo se manjša; počasi z rokami nabrano pa se množi. (Naglo nagrabljeno je namreč rado po krivici pridobljeno, zato nima téka.)
4. Prekanjene duše v grehih tavajo; pravični so pa usmiljeni in usmiljenje skazujejo.
5. Razumni dela vse s prevdarkom; kdor pa je aboten, svojo neumnost razodeva.
6. Kdor se krotitvi odtegne, pride nadenj revšina in sramota; kdor se pa svarjenju vdá, pride k časti.
7. Kdor hodi z modrimi, bo moder; prijatelj ne-spametnih bo njim enak.
8. Grešnike nesreča preganja; pravičnim pa se dobro vračuje.
9. Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina; kdor ga pa ljubi, ga vedno strahuje (ako je namreč potreben.)
10. Pravični jé in nasituje svojo dušo; trebuh hu-dobnih pa ni nikdar sit.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Obiskovali bodo premilg. knez in škof naslednje duhovnije in delili sv. birmo: 8. majnika Čemšenik; 27. Staro Loko; 28. Železnike; 29. Poljane; 30. Žiri; 31. Idrijo.

Čast. g. **Jožef Dolenec** je 24. aprila t. l. na dunajski univerzi dosegel dohtorstvo bogoslovja.

K dopisu iz Sarajeva št. 17. Rečeno je v tem dopisu, da vodili bi v Št. Andreju prosivke za sprejetje med „hčere, Božje ljubezni v Sarajevu" čč. oo. jezuiti, ki znajo slovenski. Prošeni smo v pojasnilo povedati, da čč. oo. jezuiti kacega posebnega vodstva in podučevanja niso obljubili, ampak le toliko, da k spovedi lahko hodijo v njih cerkev.

Očitna zahvala. V imenu presv. Marije D. s Svetih Višarij priserčno zahvalo naznanjamo vsim tistim, ki so podobo Marije D. Višarske, ko je bila zarad poprave v g. Jemcevi hiši, tako pridno obiskovali, ali jo tudi z darovi obdarovali. Prelepa štatva s tronom in darili vred je že oddana in poslana na svoje mesto; 10. in 11. majnika, ako Bog dá, se vidimo na Svetih Višarjih, kamor bo podoba z bližnje postaje v procesiji prenesena. Tam gori, ko bode podoba slovesno blagoslovljena, bomo pred Marijo prosili tudi za vse dobrotnike, da bi jim Bog na priprošnje Marije Device Višarske vse dobrote obilno poplačal na duši in na telesu.

V Ljubljani, 3. majnika 1883.

Romarska družba Svetih Višarji.

Zahvala. Čast. gosp. župnik Mat. Prežel j je katol. družbi daroval okoli 30 zvezkov dobrih katoliških bukev, za kar bodi očitno naznanjena serčna hvala in ponovljena prošnja, naj bi še drugi se spominjali katoliške družbine bukvarne s podobnimi darili.

Dr. Jarc,
predsednik.

Iz Jeruzalema, 18. mal. travna 1883. — P. Marija Alfons Rotisbon si daje čast naznaniti naj globokejše spoštovanje .... in ponižno zahvalo za poslanih 113 gld., nabranih za djanje Naše Gospé Sionske v Sveti deželi. P. Ratisbone je močno ginjen z besedami sočutja in oserčevanja, ktere mu piše tako dobrovoljni vrednik „Zg. Danice" iz Ljubljane. Naj serčniši zahvala vsim dobrotnikom naših naprav!

Podpis:

Le P. Marie Alphonse Ratisbonne.

Op. Poslali smo bili perve dni sušca t. l. v Pariz preč. P. Teodoru Ratisbonu 113 gld. (ali 11¾ napoleonov v zlatu in 2 franka), da je 16 gld. za Sijonske hčere in 97 pa za njegovega preč. brata Mar. Alfonsa Ratisbona v Jeruzalemu, in na to je došla predstoječa zahvala iz Jeruzalema. Vr.

Kje je prava ljubezen do bližujega? Amerikanski „Hlas" v Št. Lujzu pripoveduje to-le: H. W. Beecher, protestanški pridigar v molitvenici v Brooklinu, h kteri se štejejo sami bogatini, je nedavno pravil v pridigi to-le: „Po sočutju hrepení vsaka človeška stvar. Je pa odveč veliko tacih tempeljnov (namreč: protestanških), v kterih se bogati ogibajo ubožnih. V tacih velikih pa ljubezni praznih tempeljnih se siromak ne more čutiti kakor doma. Od katoličanov bi si protestanje morali jemati izgled. Bil sem v naj lepših rimsko-katoliških cerkvah evropejskih in sem vidil, kako bogati in ubožni eden zraven druzega kleče. („Hört, hört," gospôda: „kleče!") Ljudje prezalo oblečeni se niso odmikali od ubožnih, ki so bili v odergnjeni obleki. Dragi prijatli, rimska cerkev nam protestantom daje svojo ljubezen do ubogih, nižjim pa nauk pravega in resničnega sočutja." — „Hlas" je — s tem po večem zadovoljen; samo čudno se mu zdi, da je g. Beecher moral potovati še le v Evropo, da zvé, kako katoliška Cerkev do ubogih in vsednjih pravo sočutje razodeva, ker to bi bil lahko vidil tudi v Brooklinu.

Poljaki v Ameriko. Nezadovoljnost Poljcev pod terdobo protestanškega Prusa se posebno kaže tudi v njih obilnem preseljevanji v Ameriko. Glavni poljski list na Poznanjskem pravi, da preganjanje katoliških duhovnov in žalostne politiške razmere so tega krive. Ako se ima to preganjanje ustaviti, pravi dalje, je potrebna temeljita sprememba oziroma na poljski narod, in sicer v narodnosti, v gospodarstvu, pa odpravljenje krivic do katoličanov; poprej ne bo jenjalo izseljevanje. V poslednjih 10 letih jih je samo iz Poznanjskega 80 tisuč in iz poljskih okrajín sploh 100 tisuč bežalo v Ameriko. To je priméroma trikrat več kakor iz druzih okrajín.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. kat. Šim. Zupan 2 gld. 20 kr. — Neka gospodičina 1 gld. — — Č. g. župn. M. Tavčar 5 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Po stol. kapl. č. g. Mat. Kolarju 5 gld. — K. P. v Kranji 1 gld. — Č. g. Jan. Brence, kapl. v Starem tergu 1 gld. — Neka gospodičina 2 gld. Zbirka po č. g. župn. Andr. Pavliču iz Radeč 11 gld. 62 kr. — Iz Brusnic po č. g. ž. Val. Bergantu 5 gld. 40 kr. — Neki g. učit. 1 gld., da bi mu bilo dano kedaj v to cerkev priti, častiti, hvaliti in moliti presv. Jezusovo Serce.

Za sveto Detinstvo: Po M. Novakovi 1 gld. 44 kr. — Iz Idrije 2 gld. — Iz Vodic 2 gld. — Neimenovana dobrotnica 20 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Smlednika 31 gld. — Iz Semiča 45 gld. 10 kr. — Iz Rateč pod Korenom 5 gld. 30 kr. — Iz Stopič 5 gld. — Iz Št. Vida pri Zatičini po č. g. Jan. Klunu 4 gld. 20 kr. — Iz Želimelj 8 gld. 10 kr. — Iz Dol 12 gld. 40 kr. — Šent-Gotharda in Šent-Ožbalda 13 gld. 2 kr. — Iz Mirne Peči 20 gld. — Iz Idrije 26 gld. 85 kr. — Od Šent-Gregorija 12 gld. 40 kr. — Z Goč 27 gld. 50 kr. — Iz Križ pri Teržiču 13 gld. 36 kr. — Iz Starega Loga pri Kočevji 31 gld. — Iz Preddvora 16 gld. — Od Sv. Helene pri Dolu 10 gld. — Iz Banjaloke pri Kočevji 14 gld. — Iz Komenda 62 gld. — Iz Šent-Janža za to in lansko leto 24 gld. (Dalje prih.)

Za sv. Očeta: Žuženbregarji po čast. g. župn. M. Tavčarji 30 gld.

Za pogorelce v Košani: Iz Brusnic po č. g. župn. Val. Bergantu 2 gld. 70 kr.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Č. g. Val. B. 50 kr.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Po čast. g. župn. Val. Bergantu iz Brusne 2 gld. 70 kr. — Neka gospodičina 1 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Več dobrotnic iz Idrije 4 gld.

Za misijone v prid jud. spreobernjenja: Iz Idrije čast. g. Onušič 10 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

S. B.: Zmeraj višej: Bog plati. G. S. Prav drago; hvala! — G. Kn.: Vse vravnano.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr, za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 18. vel. travna 1883. **List 20.**

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

e) Sv. Kvirik. (Okrog l. 305).

V naslednji dogodbi se zopet prav lepo kaže, kako milost božja že serca naj nežniših otrok nagiba, da se nad njimi spolnujejo besede Jezusove: „Iz ust malih in dojencev si si hvalo pripravil.“

V mali Aziji je živela mlada silno pobožna vdova, Julita po imenu; imela je pri sebi triletnega otročiča Kvirika, ki ga je priserčno ljubila. Tam je bil cesarjev namestnik Aleksander, jako osoren mož, ki je kristjane ostro terpinčil natanko po vladarjevem povelju. Ko Aleksander zve za bogoljubno kristjano Julito, jo berž pokliče pred sodbo in jo sprašuje po imenu, po domovini in premoženji. Julita derži svoje ljubeznjivo dete na rokah in na kratko odgovarja: „Jaz sem kristjana.“ Taka odločnost Aleksandra močno razjezi; sam ne vé, kako bi dovelj občutljivo kaznoval preblago gospo.

Najpred ukaže iz rok ji iztergati otroka, potem jo veli na tla vreči in neusmiljeno z volovskimi žilami pretepati. Strašno je bila raztepena in ranjena do kosti; pa poterpežljivo je terpela, kakor bi bila neobčutljiva in zmir je ponavljala: „Jaz sem kristjana in nikdar nikoli ne bom darovala hudobnim duhovom.“

Med tem so rabeljni malega Kvirika izročili cesarjevemu namestniku, ki si ga je djal na kolena, ga objemal, se ž njim prijazno pogovarjal in ga skušal raznoverstno motiti, da bi se ne jokal. Pa nedolžnega otroka s solzami napolnjene oči so vedno proti materi obernjene, čeravno mali sirotek o strašnih bolečinah le toliko razume, da se ljubi mami sploh kaj žalega godi. In ko ga hoče namestnik poljubiti, se brani na vse moči, razpraska z malimi nohtki obraz maternega morivca, z rokami in nogami se upira proti njemu in ga pahá od sebe, rekoč: „Jaz sem kristjan! jaz sem kristjan!“

To videti in slišati, se trinog razserdi v toliki divjosti, da triletno dete prime za nožico in ga z visokega sodnjega stola trešči z vso močjo na terda tla. Glava nežnega mučenčka se razdrobi ob kamenji in tlak je daleč okrog poškropljen z nedolžno kervjo.

Ko terpeča mati vidi tako smert svojega sinčeka, se razveseli v rajski radosti in zakliče: „Hvala ti, o Gospod, da si dovolil mojemu sinu pred kakor meni doseči nevenljivo krono zmage.“

Julito pa so še dalje terpinčili. Djali so jo na avnico, z železnimi kremplji so ji meso z života tergali, noge z vrelo smolo polivali in slednjič z mečem jo ob glavo djali.

f) Sv. Neža. († l. 304.)

Tega svetega otroka so že v starodavnih časih po vesoljnem kerščanskem svetu častili, na Laškem, na Španjskem, na Francoskem itd., najslavniši cerkveni učeniki so z navdušenjem o tej angeljski deklici pisali in jo živo priporočali vsim v izgled deviške čistosti. Sv. Ambrož, milanski škof, piše o njej tako-le: „Vsi narodi soglasno slavijo sv. Nežo, ki je premagala slabotnost svoje mladosti in grozovitost trinogov.“ Lahko bi se reklo: kar je sv. Alojzij med mladenči, to je sv. Neža med devicami; ona je vzor ženstva.

Rojena je bila v Rimu l. 291. Njeni starši so bili imenitni in bogati. Že v nežni detinski dobi je bila silno bogaboječa in pobožna. Njena telesna lepota je bila poveličana, oblažena in obvarovana po njeni veliki bogoljubnosti in svetosti. Že v otročjih letih se je zaročila Jezusu in mu obljubila vedno devištvo. Dela usmiljenja in pogoste molitve, to je bilo njeno vsakdanje opravilo.

Tako so ji pretekla v angeljski nedolžnosti perva leta njene otročje dobe; a v svojem 13. letu pa je imela prestati hude poskušnje.

V tistih časih je bila navada, da so večkrat starši svoje otroke že v zgodnji mladosti odločili ali zaročili za poznejši zakon. Tako je želel tudi sin rimskega oblastnika zaročiti se s sv. Nežo. Ko to ona zvé, naravnost in odločno reče, da nikdar ne! In na vprašanje „zakaj ne?“ na kratko odgovarja: „Zato ne, ker sem se zaročila že druzemu ženinu, kteremu ne morem zvestobe odreči.“

S temi besedami je hotela reči, da se je popolnoma Jezusu, nebeškemu Ženinu izročila za celo življenje.

Ali neverni oblastnik in njegov sin tega nista razumela: zato imata še upanje jo pregovoriti in z bogatimi darovi pridobiti. Toda ona se ne zmeni ne za draga darila, ne za prilizljivo govorjenje.

Tako vedenje se oblastniku čudno zdi; ne more si ga razjasniti. Kar zvé, da je Neža kristjana. Precej se mora oglasiti pred sodnjim stolom; dvojna pot ji je na izbero: Jezusu se odpovedati, ali pa umreti! Kakor pri druzih mučencih, se tudi pri njej najpred poskuša z vabljivim prigovarjanjem in raznimi obljubami; potem pa se prične strašno žuganje. Peljejo jo pred mališki oltar, da bi kadila vergla na žerjavico malikom v čast. Pa kakor hitro ji oprostijo roke, je pervo to, da pobožno povzdigne svojo deviško desnico, se dotakne čela in naredi znamenje sv. križa: v neustrašeno spričevanje svoje svete vere!

Vsled tega se trinog še bolj razserdi in sklene z mučeniško smertjo upogniti njeno upornost. Pa ne le samo njenega telesa, tudi njeno dušo hoče terpinčiti, če bi bilo mogoče — umoriti. Menda mu je dal sam satan to peklensko misel. K hudobnim in spridenim ljudem dá odpeljati mlado nedolžnost, da bi jo pohujšali, k hudemu napeljevali. Toda glejte čudo! Ko se sv. Neža prikaže, zdi se zlobnežem kakor nebeško bitje, da se vsi prestrašijo, vsi ostermé in trepetaje odhajajo, angelj varh jo vidno varuje! Le samo oblastnikov sin, ki je bil tudi med njimi, ostane prederzen in nima do svetnice tacega spoštovanja, kakor drugi. In kaj se zgodi? Pri tej priči ga nevidna moč podere na tla, da kakor mertev obleží.

Ko oblastnik to zvé, prihiti in svetnico dolži, da je čarovnica, da mu je s copernijo umorila sina. Modra Nežica pa mu resnobno odgovori: „Ni ne copernija kriva nesreče tvojega sina. Tvoj sin se ni zmenil za mojega angelja varha. Zato ga je moj desni angelj tako strašno kaznoval.“ — Njegova jeza se pri tej priči v žalost spremeni in ponižno začne prositi svetnico, naj moli za sina, da bi zopet oživel. Nežica povzdigne svoje serce k Bogu in moli — mertvi vstane in na glas reče: „Le en sam Bog je, Bog kristjanov; vsi drugi bogovi niso nič in ne morejo pomagati ne sebi ne druzim.„

Oblastnik bi bil zdaj rad izpustil nedolžno deklico, pa se je zbal maliških služabnikov, ki niso nehali silovito tirjati, naj jo umori, češ, „čarovnico.“ Prepusti jo toraj sodniku, sam pa žalosten odide.

Sodnik berž zapové, naj visoko germado pripravijo in zažgó. Ko je germada v najhujšem plamenu, dá deklico v ogenj vreči. Pa glej! Komaj se Nežica dotakne plamenov, koj se razdelijo in švignejo na okoli stoječe, da mnoge opalijo; sveti deklici se pa čisto nič ne zgodi. Roke povzdigne in začne na glas moliti in hvaliti Boga.

Ko obmoli, ogenj pogasne. Neversko ljudstvo pa tako zelo divjá zoper njo, da sodnik zapové jo umoriti z mečem.

Svetnica se nič ne prestraši, ampak mirno posluša to obsodbo. Zdaj jo peljejo na morišče. Kakor jagnje stoji tam v sredi obilnega ljudstva; mnogim se smili ubogi otrok; rabeljnu se roka trese, ne upa si pričeti. Mlada svetnica mu prigovarja: „Kaj se mudiš? Nikar se ne boj me umoriti; smert je zame začetek novega življenja.“ Zdaj se nekoliko oserči. Sv. Neža opravi še kratko molitev, nagne glavo in sprejme smertni udarec. Potok deviške kervi se ulije in končala je trinajstletna deklica svoj slavni boj, za kar bo večno vživala nepopisljivo plačilo v tistih verstah, ki hodijo naj bliže za Jagnjetom.

Dobri starši niso žalovali zarad tako lepe smerti svojega nedolžnega otroka. Z velikim veseljem poberejo sveto truplo ljubljene hčerke in ga častito pokopljejo na vertu, ki so ga imeli blizo mesta. Veliko kristjanov je prihajalo na grob molit. Neverniki pa so jih napadali in odganjali. Posebno rada je hodila k grobu neka ajdovska deklica, ki je bila enake starosti in tovaršica Nežina. Ime ji je bilo Emerencijana. Tudi to so napadli besni neverniki in umorili; prejela je tako kerst kervi in se za svojo ljubljeno tovaršico preselila v nebeško veselje.

Pa tudi na zemlji ste imeli skupaj počivati. Nežini starši so jo ponoči tudi tje pokopali, kamor svojo hčerko, in so potem pri grobu čuli in molili več noči. — Neko noč. ko je bilo vse na okrog tiho, zagledajo veliko množico devic priti; vse so oblečene v zlatih bliščečih oblačilih. Med njimi spoznajo starši svojo hčerko Nežo. Zraven je bilo jagnje, belejše od snega. Ko pridejo do staršev, se ustavijo device in Neža jih nagovori z ljubeznjivimi besedami: „Nikar se ne jokajte zarad moje smerti, marveč veselite se z menoj; zakaj tisti, ki sem ga iz serca ljubila, dal mi je nebeško veselje in krono večne slave.“ Zato vidite na podobi sv. Neže tudi belo jagnje.

Binkošti in sv. birma. II.

Pojasnjeno je bilo v zadnjem spisu, kako je spoštovanje pred Božjim veličanstvom ena stran strahú božjega. Druga stran strahú božjega pa je boječnost, vsled ktere se človek zgrozí pred vsakim grehom, ako ima dar strahú božjega. To je strah dobrega otroka, ki se bojí zameriti dobremu Očetu v nebesih. Kako zelo imeniten, čez vse drag je ta dar sv. Duha! Ako je sv. Duh tebi to milost dodelil, tvoje serce napolnil s strahom božjim, se boš bal smertnega greha kakor gada in modrasa, kteri z groznim strupom smert zadaja. Ako imaš ta dar sv. Duha, si naj bolje zavarovan pred naj veči nesrečo na tem svetu. Če priliznjeno poželenje poterka na tvoje serce, za nobeno ceno mu ne boš odperl, strah božji ne bo pustil greha v serce; rekel boš: „kako bi mogel kaj tacega storiti pred vsegavedočim Bogom.“ „Žena, ktera se Boga bojí, bo hvaljena. Strah božji gre nad vse. Blagor človeku, kteremu je dano Boga se bati.“ Tako govorí Duh božji o tacih, ki so obdarovani s strahom božjim. Pri nekterih sv. Duh le to povzdigne: „Boga so se bali,“ kakor pri Tobiju, Jobu, Cahariji; s to besedico so kakor sveti in posebno častitljivi zaznamnjani.

Nezmérna dobrota je dar strahú božjega! Ako imaš ta dar, boš na vso moč tudi druge varoval pošasti smertnega greha; sv. Duh bo tvojim besedam in vsemu tvojemu obnašanju podelil veliko moč, in obvaroval boš tudi druge smertnega padca in pogubljenja. Srečna je hiša, v kteri sta gospodar in gospodinja obdarovana z darom strahú božjega; — od mladih nóg se bodo tudi otroci naučili strahú božjega, kakor je bilo v Tobijevi hiši. Učenik, učenica, rednik, rednica — o koliko lepega semena taki sejejo, ako strah božji v njihovem sercu gospoduje! Nikoli ne bo človek pozabil ne lepih naukov in ne lepih izgledov svojih učenikov iz mladih lét. Otročje serca so božje ognjiša in dobri nauki in izgledi viših so sveti ogenj, ki ga oni vžigajo v mladih dušicah; godí se prav po besedah sv. pisma: „Pridite otroci in poslušajte me, strahú božjega bom vas učil.“

Ako pomisliš, kar te učí vera in pamet, da ne storiš nobene stopinje v življenji, od ktere bi ne imel enkrat večnemu Sodniku odgovora dajati; — tedaj še nadalje lahko umevaš, kolika dobrota je strah božji, ki te povsod varuje ne le velikih, ampak tudi malih grehov. Strah božji te bo varoval naj manjši laží, nezvestobe, tatvine, nepokoršine; varoval te bo vsake nespodobnosti, razmišljenja, šepetanja v cerkvi; varoval te bo nevarne

drušine, nedopustljivih misel, besed, pogledov; varoval te bo žaljenja bližnjega, nečimernosti, baharije. Opominjal te bo strah božji, da boš poterpežljiv, do druzih dober in usmiljen, priljuden in postrežljiv. Opominjal te bo strah božji, da boš ljubil in spoštoval svoje višji, posebno tudi, da se ne boš z nespoštovanjem pregrešil zoper duhovski stan. Grozne so kazni, kakoršne zadevajo zaničevavce Gospodovih namestnikov. Prav očitno se vidi na novem Laškem, kako hudo se godí sovražnikom sv. Cerkve in duhovnov. Baron Ricasoli, prešnji piemonški minister, je o svojem času delal in počenjal za to, da naj se papežu Rim uzame in ko je menil, da je ta reč že prav blizo, je sam — oslépel. Njegov naslednik Farini, enak lisičnik, je obnoril. Zdravilna naprava, v ktero je bil ta nesrečnež spravljen, je eden naj starših samostanov na Laškem, kteri je bil z drugimi vsled neke brezbožne postave zatert. „Allgemeinerica“ celo je pisala: „Kdo bi bil mislil, da Farini, ki je takrat s svojimi tovarši glasoval za odpravljenje samostanov, bode čez malo lét pozneje v tako žalostnem stanu ravno tam stanoval? Zmešan je večkrat klical: „Ho il diavolo addosso!“ (Hudobnega duha imam v sebi.) To je čisto verjetno, da so toliki sovražniki sv. Cerkve, kakor so laški framasoni, zarés obsedeni. (Ehmig, II. zvez., str. 208.) In koliko druzih groznih dogodb se bere o druzih novolaških veljakih, kteri so pomagali papeža oropati! Kako žalostno smert je imel kralj Viktor Emanvel sam! Ni imel več vesele ure, odkar so ga bili framasoni zapeljali, da je pravice sv. Cerkve poteptal.

Kako srečni in serčni so pa, kteri imajo dar strahú božjega! Sv. Edmund je rekel: Ko bi pred menoj bil pekel odpert in bi imel kako djanje doveršiti, kar bi ne mogel brez greha dopolniti, bi šel rajši v peklenski ogenj, kakor pa da bi se v kaj pregrešnega dal pregovoriti. Sv. Katarina Genuveška pa je obdarovana s strahom rekla, da bi se rajši dala v tisuč kosov raztergati, kakor da bi z odpertimi očmí nar manjši odpustljivi greh storila.

Prosimo toraj prav živo sv. Duha zdaj o Binkoštih, da v nas pomnoži dar strahú božjega; zakaj veči sreče ne moremo doseči, kakor je ta, da v božjem strahu delamo delo svojega zveličenja.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Binkoštno nedeljo so premilostni gospod knez in škof Janez Krizostom silo veliko mladine birmali, tudi v ponedeljek jih je še precej prišlo. Pervi dan je birmovanje, ki se je pričelo po véliki maši, terpelo do $^{3}/_{4}2$, in popoldne po večernicah zopet dve debeli uri. Oba dni jih je bilo birmanih najberže čez 1700. Priméroma je bilo precejšno število že odrašenih, vmes več vojakov. Tudi se mora reči, da so se birmanci, botri in botre spodobno obnašali. Poslednji naj bi ne pozabili, kar se rado zgodí, desne roke birmancu (birmanki) imeti položene na desno ramo med tem ko se birmuje. Bog ohrani vse novopoterjene v milosti, da bi res svojo sv. vero brez strahú pričali in stanovitno do smerti po nji živeli.

Iz Smlednika. *(Nova podoba Matere Božje in šmarnice.)* Povsodi po Slovenskem se obhaja majnikova pobožnost v čast presv. Božje porodnice z veliko unemo in navdušenostjo. Tudi v naši farni cerkvi je vpeljano to češenje že nad 15 let. Iméli smo sicer navado šmarnice obhajati pri stranskem oltarju; letos pa imamo veliki oltar tako prenarejen, da je za šmarnice povsem pripraven. Izrekla je namreč dobrotna duša željo, da bi bile, ako mogoče, šmarnice pri velikem oltarji in obljubila je tudi napraviti v ta namen na svoje stroške primérno podobo Matere Božje. To se je zgodilo. Dobro znani umetnik g. prof Ivan Franke naslikal nam je veliko in krasno podobo brezmadežnega Spočetja z dvema angeljema ob stranéh, katerih eden lilijo, drugi krasno spleten venec daje Božji Materi.

To podobo obesili smo binkoštno soboto — poprej ni bila gotova — v velikem oltarji, obdali smo jo še z zelenimi venci in drugim krasotičjem in tako imamo na krasnem šmarničnem oltarji prelepo kraljico majnikovo. Ljudstvo je vse navdušeno in vneto za šmarnice, rado obiskuje in posebno občuduje ljubeznjivo — priprosto olepšan oltar. Vsa hvala gre o tem posebno mnogozaslužnemu gosp. župniku Antonu Klemenu, ki se niso ustrašili težav, katere take napravljanja navadno spremljajo. Kedor je sploh že katerikrat ozerl se v našo velikansko hišo božjo, opazil je čistost, snažnost in marsikaj dragocenega in krasnega, kar je pripravila in popravila delavnost in vnema čast. gospoda očeta. Podružne cerkve pa so razun ene že vse popravili, kar mej nami bivajo; zadnja je sedaj v delu. Cerkev v Zbiljah, katera bo skoro popolno nova, upajmo, da bo do zime tudi doveršena. Duhovniki, ki za čast in lepoto hiše božje toliko storé, so svetle zvezde, katerih blišč ne ugasne. Slava!

Birmovanje v Moravški dekaniji. Za 6. nedeljo po Veliki noči je bila birma v Moravčah in za 8. dan majnika pa na Čemšeniku napovedana. Verli Moravčani so delali velike priprave za prihod premil. gosp. knezoškofa, stavili mlaje na več krajih, in napravili lepe naj višega pastirja pozdravljajoče napise. Gospod knezoškof so se v soboto, 5. majnika ob 3. popoldne, odpeljali iz Ljubljane, pri deževnem vremu, ter so prišli o $^{1}/_{2}5$ v Dob, kjer so se nekaj časa pomudili v farovžu, in tudi šli molit v farno cerkev, ki je bila polna ljudstva. Okoli 6 odpeljali so se dalje med zvonenjem in pokanjem možnarjev ter prišli do Predsej, kjer so se Jim poklonili duhovni pastirji Berdske fare, župan št. Vidski, g. Škofic, g. učitelj št. Vidski je tudi tje pripeljal mladino št. Vidske šole. Ko so prišli viši pastir do Vidma, so jih tam čakali in pozdravili veleč. gosp. dekan Moravški Janez Toman in odlični možje farmani, ki so Jim do tje naproti prišli, kjer je meja dekanije in fare Moravške. Gospod knezoškof so se potem peljali naprej in dospeli nekoliko pred 7 v Moravče. V nedeljo potem bilo je deževno vreme, in je od 8—9 velika množica ljudstva vréla proti Moravčam. Ob devetih so imeli premil. gosp. knezoškof, spremljani od 15 duhovnikov, slovesen vhod v lepo ozališano in razsvitljeno farno cerkev. Viši pastir stopijo na leco, ter v daljšem govoru, sklicevaje se na sv. evangelij, dokazujejo, kako je Jezus svojim aposteljnom poslal obljubljenega sv. Duha, kteri jih je napolnil s svojimi darovi, da so potem z veliko serčnostjo pričevali sv. evangelij Jezusa Kristusa. Razlagali so potem, kako potrebni so nam darovi sv. Duha, posebno dar moči, da moremo po sv. veri živeti, in jo stanovitno do smerti pričati. Kmalo potem začelo se je birmovanje, ki je terpelo do ene; in je bilo birmanih kakih 700 otrok. Potem so se viši pastir vernili v farovž, spremljani od gg. duhovnov in zunaj cerkve klečečim vernim ljudstvom deleč sv. blagoslov. Po obedu, popoldne ob 4, bile so litanije Matere Božje, ktere so imeli kamniški dekan veleč. gosp. Janez Oblak; pri litanijah so bili tudi gosp. knezoškof pričujoči Sledile so molitve za verne duše, Libera . . .

Po duh. opravilih se je vreme nekoliko zvedrilo, in so se gg. duhovni in verno ljudstvo hitro razšli vsak na svoj dom, in sicer birmančki obdarovani z darovi sv.

*

Duha, in vsi drugi razveseljeni po pričujočnosti in z blagoslovom milostljivega višega pastirja.

V ponedeljek, 5. dan majnika, so se knez in škof v lepem vremenu odpeljali kmalo po dveh iz Moravč, spremljani od g. dekana in odličnih mož Moravških, g. kaplana, g. nadučitelja, in kakor v soboto tako je bilo v ponedeljek njihovo pastirsko popotovanje podobno slovesnemu sprevodu.

Že v Lukovici so čakali višega pastirja župan Lukoviški, gosp. Janko Kersnik, grajšak, in notar, ondotni gosp. župnik in 1. ključar Martin Venar, po domače Slapar. Tudi mladina šolska na Berdu se je vdeležila ter čakala prihoda svojega višjega pastirja. Okoli 2 popoldne došli so knezoškof, ter spoštljivo pozdravljeni so se nekaj časa razgovarjali. V Krašnji so gosp. župnik spoštljivo pozdravili premil. gosp, knezoškofa.

V Blagovico došli so viši pastir, stopili iz voza, ter šli molit v farno cerkev. V Trojanah so počastili obče spoštovano rodovino Kavšekovo s svojo pričujočnostjo, ter se tamkej nekoliko pomudili. Potem so se peljali naprej in proti večeru prišli na Čemšenik. Drugo jutro začelo se je duhovno opravilo ob 9. — Premil. gosp. knezoškof so spremljani od 14 gg. duhovnikov imeli slovesni vhod v farno cerkev, kjer so potem 343 otrokom podelili zakrament sv. birme. Popoldne ob 2 odrinili so iz Čemšenika, so se potem nekoliko pomudili v Krašnji, kjer so šli v farno cerkev, potem pa vernili se v Ljubljano.

Iz Amerike. Slavni P. Fr. Ksav. Veninger v 52. Leopold. letniku prav pomenljivo, kakor kako poslednjo voljo piše. Pervi misijon med letom 1881, pravi, sem pričél v postnem času v Springfield-u, stolnici Illinoiski. V začetku tega leta me je v Cincinatu zaderževalo izdajanje mojega velikega dela cerkvenih govorov. Čez 30 lét je, kar sem od l. 1848 do 1881 neprenehoma obhajal misijone, in pri tem sem se ostaral do 70 lét. Sv. pismo pravi: „Življenje je človekovo 70 lét, če je veliko, 80 lét.“ Dosegel sem tedaj že visoko človeško starost in večnost imam pred seboj.

Bivši profesor na Graški univerzi, in ko sem potlej v naših kolegijah zveršil naučno stran življenja, sem zapustil Evropo z željo in namenom, da v Ameriki zbrano naučno zalogo v delavnem življenji kot misijonar porabim. Zdaj, ko se mi je življenje nagnilo, ko imam večnost pred očmí, me serce močno žene, da bi tudi še po smerti delal na zemlji za kraljestvo Božje. Ravno v ta namen pa posebno služi tiskarstvo z izdajo bukev, in med temi je še posebej izdaja djanskih pridig.

Prebivanje svoje v Cincinatu pa sem porabil še v ta namen, da sem zamurcem v cerkvi sv. Ane in po več nemških farnih cerkvah oznanoval besedo Božjo. Še druga okolišina mi je dajala priliko, da sem v tem času za cerkveno korist delal. — Med domačimi amerikanskimi protestanti se je namreč zbrala skrivna družba, ki je postavila (peklensko) načelo: da katoliška vera ni za rabo za Ameriko in da je nasprotna republikanskim napravam. In torej, če se že katoličani ravno iz deželе ne preženejo, naj bodo vender iz vsih političkih služb izključeni in naj se le terpé kakor služabno ljudstvo v zedinjenih deržavah. (Je to mar protestanška hvalisana ljubezen do bližnjega?) To družbinstvo se imenuje „amerikanska zveza“ in res že veliko škodo dela blagru in Cerkvi v zveznih deržavah. Ker se je eden družnikov te skrite družbe očitno vzdignil v časništvu zoper katoličane in katoliško Cerkev, si nisem pomišljeval, in sem odgovor nato razglasil v očitnih časnikih.

V Springfieldu, kjer sem to leto svoje misijone začél, sem pred 23 leti pervikrat pridigal. Zgodilo se je takrat spreobernjenje, ki mi je še zdaj v spominu, in je vredno, da ga omenim zdaj še po tolikih letih, ker ga takrat v svojih misijonskih sporočilih skor čisto gotovo naznanil nisem. — Odpravil sem se bil že namreč iz duhovske hiše na kolodvor, da odidem, kar priteče gospá iz neke hiše za menoj, ko sem memo šel, in me vpraša: „P. misijonar, ali že odhajate? O to mi je žal, moj mož je protestant in je hotel z Vami govoriti.“ Prašam, kje da je. „Doma je tukaj v ti hiši.“ Stopim v hišo in prašam moža, kaj da mi ima povedati? Povedal mi je, da so ga moje pridige vnéle, ter bi rad z menoj govoril o resnici katoliške Cerkve, kakor edino prave; ker pa vidi, da že odhajam, me noče zaderževati, žal pa da mu je, ker se ne morem delj muditi. Zdajci mu odvernem: „Gospod, ako Vam je resnica, bi pa zamogel svoj odhod za en dan še odložiti. Ako hočete celi današnji dan v to oberniti, da se prav pripravite k prestopu v katoliško Cerkev, odhod do jutri odložím. Kar z menoj pojdite nazaj v duhovšnico.“ Tako je tudi storil. Podučeval sem ga in na večér ravno tistega dné sem ga sprejél v sv. Cerkev. Res, da se je župniku malo čudno zdelo, da sem v enem dnevu doveršil to sprejetje, toda ni mi žal, da sem to storil, ker nekako leto in dan pozneje sem od ravno tega spreobernjenca prejel pismo, v kterem mi je z vso preserčnostjo naznanoval zahvalo, da sem bil tako usmiljen, se povernil v farovž in doveršil njegovo sprejetje. Rekel je, da po vsih človeških mislih bi on pozneje javaljne kdaj bil to dosegel; najberže bi bil zopet odlašal in slednjič popolnoma opustil.

Tudi pri tem misijonskem obnovljenji (1881) v Springfieldu so se zopet godile spreobernjenja, kacih 40 do 50 odpadlih katoličanov, zastran kterih je župnik terdil, da bi nikoli ne bil verjel, da bi kje kaka stvar bila zmožna jih na pravo pot nazaj pripraviti. To se zgodí le po čisto posebni z misijonom sklenjeni milosti (gnadi).

Veliko noč sem obhajal v Cincinatu in od ondod sem se podal proti vzhodu vštric Novega Jorka v treh srenjah pridigovat. V tem letu se je z misijonom pogosto sklepalo tudi obhajanje svetega leta. Ta okolišina je prebivavce še toliko bolj spodbadala, da so se ga vdeleževali z naj veči gorečnostjo . . .

Potem sem se zopet podal na nasprotno stran proti daljnemu zahodu in sem pričel v Hanoveru, skor nasproti Št. Lujzu . . .

Ker že 33 lét misijonarim po zveznih deržavah in so tisti, ki so bili o mojem prihodu v moški starosti, od takrat postali starčki in se jih je pač osem desetin že iz sveta ločilo, je skor en celi človeški rod, ki me je osebno poznal in poslušal kot misijonarja, že v večnost se preselil. Ljudje pri 27 letih, ko sem bil tukaj začél misijonsko delo, jih imajo zdaj že čez 60; zraven tega se v Ameriki navadno še tolika starost ne doseže, kakor v Evropi, zlasti ker se priseljenci velikrat z delom presilijo in se morajo podnebja še le navaditi. Ako tedaj zdaj čez 20 do 30 lét zopet pridem v kako srenjo, najdem nov rod, ki stopa v moško starost, in ker le-ti od svojih staršev toliko slišijo o prejšnjih misijonih, torej budí med njimi neizrečeno navdušenje, ako po tolikih letih zopet med nje pridem.

Nadalje pripoveduje misijonar, kako da se je iz Hanovra podal v visóki sever, v Marquette ob Gorenjem jezeru v deržavi Mičiganski, v okrajino rudarjev, kterih o poletji ne zaderžuje žetev od obiskovanja misijona. Misijon je imel v Eskanabi. Potem še dalje ob severnem zahodu, ob meji Dakote v 2 srenjah.

Z Minosote se je podal v Hamilton, v deržavi Ohio, kjer imajo tirolski oo. frančiškani 2 srenji; tam je pridigal že tudi pred 33 leti. — Po tem misijonu je v Altonu, škofijskem sedežu, obhajal duhovne vaje za

nemške duhovne. Pridigal je dalje za jubilej, odkar je bila zidana nova cerkev sv. Jožefa, kjer pastirujejo oo. jezuiti iz št. Lujza.

Podal se je dalje v veliko tovarniško mesto Pittsburg, obhajal misijon sv. leta v nemški cerkvi sv. Jožefa med silno gnječo ljudstva. V druzih cerkvah tega starega mesta je že prej misijonaril. Dalje piše:

Iz Pittsburga sem hitel v Novi Jork in sem obhajal misijon sv. leta v cerkvi sv. Jožefa, kjer imajo duhovsko pastirstvo oo. jezuiti. Ondi se mi je nekaj neizrečeno veselega prigodilo. Bilo je namreč pred 9 leti, ko se mi je bila na železnici iz Cincinata v Baltimore pripetila neka nesreča. Bila je grozno merzla zimska noč. Ob 2 po noči ob verhu nekega jezú železnične šine počijo in padel sem kacih 40 čevljev globoko. Voz se je trikrat prekucnil. Vozovi so v Ameriki dolgi, tudi s posteljami prevideni in se kurijo. Ko je vlak z vozovi ležal v globočini, je na obeh stranéh začelo goreti. Jest sem ležal med razdjanjem, pokrit s posteljami in sedeži, kakor pokopan. Razterti vagoni so ležali na strani, tedaj se je bilo treba reševati skoz okna, ki so bile naj zgorej. Poškodovan nisem bil čisto nič, pa ves pretresen v počutkih in sem si mislil, to je konec mojega življenja ter sem to sprejel kakor iz Božje roke. Pomagal sem nekemu možu do tacega okna na višavo; ali kdo bo meni pomagal? Nikogar več ni bilo v vagonu. Lej, kar se priplazi zamurec k oknu po vsih štirih, velik močen mož, in mi kliče: „Urno, rešite se!“ Pomagal mi je gori do okna in nekteri moški prihité ter me potegnejo ven iz vagona. Le še eno minuto je bilo časa, sicer bi bil zgorel tisto noč. Ogenj je vnémal vagon že meni pod nogami, ko sem se otéval. Dal sem zamorcu, otevcu mojega življenja, nekako 100 terdnjakov v roko, in ko smo dospeli v Novi Jork, sem mu izročil vse svoje angleško pisane bukve, zlasti bukve spreobračanja za Amerikance in ročno versko knjigo (Handbuch der Religion). Opomnil sem ga, naj zlasti te dvoje bukve pridno prebira, in ako se prepriča o resnici katoliške vere, naj prestopi k nji. In zdaj, čez devet let, ko sem prišel v Novi Jork, se zgodí, da je ta zamurec slišal o mojem prihodu v to mesto. Kmali me pride obiskat. Močno sem bil vesel in ga prašam, če je kaj bral moje bukve in kakošen vtis so nanj storile? Odgovoril mi je: „Zmeraj sem si mislil, vsi ljudje bi morali imeti le eno samo vero, sej vsi so enako ljudje, in sej Bog je le en sam; toda nisem mogel razločiti, ktera je ta edina vera. V tem sem prebiral Vaše bukve, in zdaj pa spoznam, da katoliška vera je tista.“

Kako močno so me te besede razveselile! Prašam ga, ker je oženjen, če je tudi njegova žena te bukve brala in kaj da ona k temu pravi; rad bi ž njo govoril. Pri zamurcih tukaj v Ameriki žene prav veliko določijo, kadar se ima kaj določiti. Pripeljal je svojo ženo k meni in ona je govorila v ravno tem pomenu, kakor on. Prašam jo, če bi imela kaj zoper to, ako bi njen mož postal katoličan? Odgovorila je: „Prav nič ne, ravno nasproti, jaz mu to svetujem.“

Kar precej sem ga sprejel v poduk, kerstil sem ga, spovedoval ter ga pripravljal z veliko skerbjo na pervo sv. Obhajilo. Po njegovem izgledu so storili tudi njegova žena in njuni otroci. In kako sem Boga hvalil, ki je tako dobrotljivo uslišal mojo željo in mojo prošnjo in mi dodelil veselje, da sem tega moža v zahvalo, ker me je na tistem misijonskem potu otél ognjene smerti, pa tako na njegovem popotvanji proti večnosti iz nevarnosti večnega ognja rešiti zamogel. Kako dober je Bog!

Na ta misijon sta nasledvala še dva v Ohiu v Newtownu in v Kartagi blizo Cincinata. Tam, v cerkvi sv. Pavla, sem obhajal božične praznike in konec leta, ter sem s slovesnim „Te Deum-om“ Boga zahvalil iz vsega serca za milosti preteklega leta.

Ljubezen je dobrotljiva.

Ni davno, kar je prišlo revno dekle na železnično postajo Friedrichstadt (Berolin). Doma je bila blizo Konica in je bila v službi v Cahenu (Achen). Vedno je morala prati; vsled tega je imela rane na rokah in slabe oči. Zato neki večer pobere svoje kopita in odide. Nekoliko časa se pelje po železnici; ali denar ji je kmalo potekel, in potem tri tedne hodi in pride v Berolin vsa izstradana. Skerbelo jo je, kako priti domú v Konic. Prosi toraj kake milošnje policaja, stoječega tam na središnji postaji. Temu se je sicer smilila, ter ji svetuje, naj gre v tretji oddelek policijskega vrada. Med tem neki Anglež pride na postajo in vpraša, kaj da je? Ko od usmiljenih ljudí sliši britkost tega dekleta, pravi poštenjak: Koliko stane vožnja do Konica? Odgovor 6 mark in 50 vinarjev. Na to pravi Anglež: Tu dam 10 mark, da se reva vsaj do sitega najé; vsi pričujoči se dobrotniku priserčno zahvalijo in nosač je pokazal dekletu pošteno gostilno, zato, da ne pride hudobnim ljudém v roke.

Naj bi pač deklice z dežele le s privoljenjem modrih staršev hodile v službe. Kolikrat se pa zgodi, da se dajo kmetiške dekleta pregovoriti svojim prijateljicam v mestu služečim, in toraj zoper voljo svojih staršev ali pametnih oskerbnikov zapusté očetov dom, in gredó služit v mesto ter iskat goljufive sreče. Pa namesto sreče najdejo take nevbogljive dekleta dostikrat pomanjkanje, revščino, naj večkrat pridejo v slabo drušino in smertne pregrehe. Starši, žalujoči zarad hčere, zvedó velikrat osodo svoje hčere iz mestne bolnišnice, kamor je prišla zarad bolezni ali pa zarad pregrešnega življenja.

Sv. Fridolin.

(Prosto poslov.)

Fridolin, opat pobožni, grofu Landolfu zakliče:
„Daj Bogú njegov del dolžni; brat tvoj djan je med merliče;
On da duša mir mu vživa, je zapustil cerkvi moji
Vse imetje, in počiva pri Glarisu v raki svoji.“

„Kaj ti žanješ tam po polji, ker Bogu je zapuščina?
Sékaš gojzde si po volji, ki cerkvena so lastina?
Derzneš se čez mero piti od daritve vino častno;
Za svetiša imá služiti; si svojiš ga samolastno!“

„Daj nazaj, ne iméj po sili, kar je cerkvi dal brat ranji,
Da bo mir imel v gomili, sladki pôkoj v smertnem spanji!“
Al Landolf začne šaliti: „Da verjel bom govoríci,
Mora brat nazaj mi priti, priča biti on resnici!

Ako v Rankvil ga pripelješ, delo pričue pa sodnija;
Zadobiš za cerkev délež; sicer laž je, vse izmišljija!“ —
Fridolin ne odgovarja — na zvijače vse njegove,
Le s poglédom reznim vdarja, da prešinil bi grobove. —

In s samote tam pri Reni — žene starčeka resnoba
Čez pečevje, gojzd zeleni, proti Glarisu — do groba;
Stopil že v večernem mraku v gojzdu v sveto je kapelo,
In ko grob odprè si v tlaku, v merzli grob zakliče smélo:

„V Božjem berž imenu vstani, Urze,*) zlobnim pričat idi!“
Glej! in merlič v rako djani vstaja, zopet sliši, vidi;
Kot bi trombe gromovito k sodbi zadnji že budile,
Vstalo truplo čudovito po stopnicah gre 'z gomile.

Fridolin za merzlo roko primši ga, čez kamnje stene
Brez strahú gre z njim visoko, pod snežnike gor ledéne.
In po stezah čez stermine živi z mertvim se pomika, —
Plajš ju skriva nočne tmine, sta duhov resničnih slika.

*) Priimek umerlega

Ko zasveti zlata zar'ja, 'z gošče stopata v planine;
Strah obide tam ovčarja, mozeg in kosti prešine.
A v Rankvilu Landolf zviti zgodaj sodbo skupaj spravi,
Svést si zmage derzoviti, v bližni tam sedí opravi.

Krog dvanájst je varhov prava, — žive snujejo govore:
„Vaš bo nograd, gojzd, pristava: mertvi pričati ne more!"
Čuj! kot kost mertvaška močno — v dúri terka prav počasi,
Tudi zunaj se razločno — čujejo zamolkli glasi.

Glej! in z mertvim bratom pride Fridolin zdaj skozi vrata,
Landolfa pa strah obide, da bledejši je od brata.
In merlič na glas zahrôpe, da se grofu duša stresa:
„Kaj počenjaš božje rope, brat!" doní mu na ušesa.

„Dedšine — jaz pričam — moje je lastnik le-tá mož blažen',
Daj nazaj, brat, kar ni tvoje, v grob da romam potolažen!"
„Vzemi, na kolenih kliče, grof obojno premoženje,
Brat, naj jaz grem med merliče, — ti ohrani pa življenje!

Toda, mertvi se oberne, — s svetim možem odkoraka,
Hrepeneč, da v mir se verne, trudnega spet sprejme raka.
Kakor sij večerne zore, blede lune dva odsvita —
Zginjata v daljavi v gore, dokler v gojzd se ne zgubita.

Bléd s pred strašnega sodiša Landolf se poverne k Reni,
Dom vravná si in zemljiša, da izverši sklep storjeni;
Svoje, bratovo imetje samostanu v last daruje,
Mirno slednjič pustil svet je, — z bratom v raki skup miruje.

Radoslav.

Razgled po svetu.

Kuga grozno huda je zrojila v Perziji, v okraju Kil Dilvanero, 17 ur od turške meje. V mnogih vaseh, kakor je znati. tudi ne en sam človek ni živ ostal. Ako pride na Turško, kar se vse lahko zgodí, potem ni več tako dalеč od nas. — Velik potres je zraven v ravno tej deželi razdjal mesto Ferris; 700 ljudí je smert storilo.

Napredek katoličanstva med višimi osebami na Nemškem. Iz poročila Dr. K. Walcher-ja, profesorja polit. prava v Lipsku, je razvidno, da se je v viših krogih v sedanjem veku mnogo odličnih oseb k katoliški veri spreobernilo.

Od leta 1800 do sedaj prestopili so iz protestantovske v našo cerkev: 3 knezi, (Solens-Braunfels, Isenburg-Birstein in Löwenstein-Wertheim), 2 kneginji kurlandski; 11 grofov, 12 grofinj, 13 baronov in 13 baronovk: skupaj 44 tako visokih oseb.

Razun tega je več se jih spreobernilo po zakonu s katoliškimi. 41 kat. mož protestantovskih žen je vzgojevalo otroke po katoliško. V 52 slučajih so protestantovski možje katoliških žén odgojevali otroke svoje v materni veri.

V primeri s tem številom je odpadnikov le malo. Sedanji hudi časi bodo zanesljivo katoliški Cerkvi na Nemškem tudi več koristili, kakor škodovali.

Prusko. Omenili smo v zadnjem listu obravnave od 25. aprila v pruski zbornici, v kteri je bil Windthorstov predlog za svobodo maševanja in deljenja zakramentov sicer spodbit, namesto tega pa je bila sprejeta resolucija (sklep) konservativcev, ki prav za prav ravno to obsega, na kar središe s katoličanstvom meri, namreč, temelito predelanje znanih drakonskih majnikovih postav; zraven tega pa je še sprejeta neka zasilna postava (nothstandsgesetz), ki duhovnom dovoluje potrebno pripomoč v duhovskem pastirstvu. Ob enem se je pri vsih strankah cele zbornice kazala le e n a m i s e l, ta namreč: t a k o n e m o r e v e č b i t i. Zbornica tedaj je spoznala in priznala, da je katoličanom s tolikrat grajanimi majnikovimi postavami krivice delala, in sicer krivice, kterih se bodo odkritoserčni Prusi vselej sramovali, kadar koli bodo zadevno zgodovino čitali. To je povzdigoval posebno baron Schorlemer v zbornici pri obravnavi ta dan. ki je med drugim rekel:

„Kdor bo čez 50 lét, morebiti tudi še poprej, prebiral prusko zgodovino in bo v nji našel, da obhajanje svete maše in deljenje zakramentov je bilo kazni podverženo, bo mislil, da to ni mogoče, in če terpí še na visokostopenjskem patrijatizmu, bode rekel: to je obrekovanje. Ako pa bode prišel do virov, prebiral zbrani zakonik in zasledoval parlamentarične obravnave, bode našel, da v letih zveličanja 1873, 1874 in 1875 so bile skovane postave v deržavi, ktera se pred vsemi hvali s človekoljubjem, enakopravnostjo, svobodo in pobožnostjo (v prusaškem pomenu) — postave namreč, ktere tako osorno vtesnujejo versko svobodo katoličanov, tistih katoličanov, ki so v kervavem vojskovanji za velikost, neodvisnost in svobodo domovine darovali blago in kri vsaj ravno takó, kakor vsi drugi njihovi soderžavljani. Nasprotje (kontrast) je pošastno. Nejeveri, bogatajstvu in kristotajstvu se daje svoboda; turk, japonec, kinez, celo še simonijanec imajo vsled pogodb na Pruskem svobodo verstva; osmerim milijonom katoličanov pa je vtesnjena. S temi zaprekami, s tem kaznjim zakonikom se je deržava načelno postavila na enako stopinjo s poganskim Rimom, s preganjanjem sv. Cerkve na Angleškem itd., in zlasti z zatiranjem kulturoborskim francoske revolucije od l. 1789 . . .

Vedno več duhovnij je brez pastirjev. Po drugi strani se ječe in zapornice vedno bolj prenapolnujejo. Pregnani so cerkveni redovi, kteri so s tolikim vspehom rogovilskim povodnjim in rudečkarski demokraciji nasproti delali. Celo delavnost usmiljenih sester so vtesnili. Namesto tega pa se je potepinstvo razlilo po vsi deželi in socijalna demokracija se pač ne manjša. Zmanjšuje se vera v Boga, vera v Kristusa, spoštovanje pred višjim in občutek za monarhijo. Razširja pa se bogatajstvo, nesramne spake, hudobije, ki so poprej bile komaj po imenu znane, duh rogovilstva. Dviga se deržavno vsemogoštvo, birokratiško samovoljstvo. To pa niso samo n a s l e d k i kulturne borbe, ampak tudi š i b e. Zakaj to je lastnija, pa ob enem strah p r a v i c e b o ž j e, da kakor posameznega človeka, tako tudi narode pred vsim t ê p e z n a s l e d k i n j i h o v i h l a s t n i h d j a n j.

Z versko svobodo se je pogreznila deržavljanska; podslombe na kterih sloní deržavno veličastvo, se neprenehoma pretresujejo po kulturni borbi. Prekucijski vihar pobijate z zunanjimi pomočki; ali tam, kjer imajo svoje vire, z njimi v edinosti delate . . . Nadloge, ktere naš predlog hoče odstraniti, zarés na glas vpijejo. Ako bi imel Vam to iz vsih škofij poročati, bi mi to vzelo nezmérno časa. Le nekoliko ob kratkem naj povém iz škofije Monastirske, h kteri se jaz prištevam, da Vam to pojasnim. V tej škofiji je izmed 326 duhovnij zdaj blizo 140 izpraznjenih, izmed 700.000 vernikov jih je čez 300.000 brez farnega duhovskega pastirstva. Nimamo ne škofa, ne namestnega škofa, ne stolnega prošta, ne stolnega dekana, 7 kanonikov manjka, in 150 pomočnih duhovskih služb je praznih, 300 duhovskih služb neobstavljenih. Po drugih škofijah pa je veči del še huje. In pomislite, da te praznote in potrebe ozirom duhovnov se vedno hitreje množijo in se vedno bridkejše čutijo . . . z delom preobloženi župniki in duhovni merjó veliko hitreje, kakor sicer navadno. Sila tedaj ni le v resnici vpijoča, temuč naraša strahotno kakor povodenj. Govornik še dalje popisuje veliko silo, ima malo upanja, da bi po dogovorih pruska vlada z Rimom dognala spravo, in odpravila nadlogo; torej da na poslance se snide vsa odgovornost, ako ne sprejmejo predloga, odgovornost za vse terpljenje in stiske, za vestne bridkosti, za pomanjkanje duhovnih pastirjev, za obupovanje umirajočih brez pomoči, za vedno veči surovost po srenjah.

Na Schorlemerjev pretresljivi in neoveržljivi govor je kulturminister odgovoril z besedo, ki je hvale vredna zarad mirnosti, graje vredna pa zarad političkega značaja, ker odgovor je kakor gluh strok. iz kterega ne dobiš vgodnega zerna, luši ga kolikor drago.

Windthorstov predlog so poslednjič prnski „človekoljubi“ odbili z 229 glasovi proti 133; prej omenjeni konservativni predlog, za kterega je tudi središe glasovalo, je bil sprejet z 209 glasovi proti 154.

V Gornjem Amergavu na Parskem je v 80. letu svojega življenja umerl ondotni dekan Dajsenberger. Ta gospod si je za znane ondotne pasijonske predstave pridobil velike zaslnge; zlasti je zadevne govore, pesmi itd. mnogoterno obnovil in zboljšal; napravil je tndi nekako šolo (križevo šolo), v kteri se vadijo predstavljavski deležniki. R. I. P.

Amerikanske novice. S k e r b z a d o b r o i m e. Škandalni list „Evening News“ v Detroitu je bil nne dni po 14dnevni obravnavi obsojen na 20.000 dolarjev globe, ker je bil profesorja Mak Lean-a okrivičil neke neuravne hudobije.

A k o s e č l o v e k n e z n á z v e r o t o l a ž i t i, k a j s e z g o d i? Kmet Karol Smith, proti severn od Earlville-a, je v napadu besnosti s sekiro ubil dva mlada sina pri 10 in 14 letih in svojo ženo, in hotel je razmesariti tudi svoji dve hčeri, ki ste pa k sreči pobegnili k sosedu in povedali, kaj se je zgodilo. Nekaj pogumnih mož hití v Smithovo hišo in najdejo, da se je res dogodila vsa povedana strahota. pa vidijo tudi morivca samega že v kervi ležati. ker bil je zdivjal tudi sam zoper svoje lastno življenje. Mož, poprej premožen, star kacih 58 lét, je bil postal v denarnih zadevah nesrečen ter je bil že nekoliko časa otožen in zamišljen; vender ne toliko, da bi se bili kaj hudega bali. — Ne ućí zastonj sv. vera, da se človek nikoli ne smé vtopiti v preveliko žalost, temuč se v Božjo voljo vdati, kadar ga kaj hudega zadene. Povsod in za vse je nesreča, kjer žive vere ni. —

K a k o š n e n a p r a v e d r ž a v a b r e z C e r k v e v s t a n o v l j a, kažejo amerikanske ubožne naprave, kar je zvedil poglavar Buttler, ko je d e r ž a v n e ubožnice preiskoval, posebno pa v deržavni ubožnici Tewksburyški v Massahuzets-u. Ta naprava je namenjena za nbožne, zmešane in za najdence. Kako pa se tém godí, pripovedujejo čisto nepristranske priče. Ubožni, kteri so prinesli seboj oblačila, ki so bile še za kaj, spominke, in drnge reči kake cene, so morali vse oddati, in niso teh reči nikoli več dobili. Morali so po cele tedne terpeti lakot, žejo mraz; kar so dobivali živeža je bilo malo in slabo. Mnogi bolniki so bili zanemarjeni v blatu in polni živali. Bolni in zdravi so se morali zapóredoma v ravno tisti vodi kopati. Obleka, posteljna oprava — vse je bilo umazano in nezdravo.

Nadzornik in družniki opravnega sveta, ovalstva so velik del tega, kar je bilo od deržave dovoljenega za živež, strežbo itd. sami zadegali in v zvezi z goljufnimi prodajavci so ceno, kar je bilo moč, visoko nastavljali, da so potlej dobiček med seboj delili. Z merliči ubožnih in norcev so služabniki prav živo barantali ter je bilo pogosto, da so merliča prodali, namesto njega pa težak kos lesá djali v rakev. (Kam in za kak namen so jih prodajali, ni povedano; znano je sicer, da zdravniške osebe za svoje naučnê preiskovanja merličev potrebujejo.) Namerilo se je, da so dobrotne osebe za pokop kacega merliča darovale drago rakev, ktero pa je nadzornik prodal, merliča pa je dal pokopati v kakem slabem zaboju. — Dojenci so bili po cele dni pušeni brez mleka in brez vsacega živeža, da so pa njih presunljivo cviljenje in jokanje mamili in zatirali, so jim dajali obilno opium-a. Ako jim je vmes kaka bolj usmiljena strežnica hotla po noči živeža dati, tega nadzornica ni dopustila. Posteljice otrók so bile polne nesnage in živali Za strežnice so večkrat slnžile osebe iz norišnice, ktere so dostikrat pregrozno terpinčile otroke; ena teh je za otroke odmenjeno malo mleka razlijala; druga je otrokn dala sopuna v usta; zopet druga je umorila jokajočega otroka z vajšnico, ki mu jo je pritisnila na nos in sta, da se je zadušil. Od 73 otročičev v omenjeni napravi je le en sam ostal tri mesce živ. Poglavar Buttler bo nedvoumno dal tudi še druge deržavne naprave preiskati, pravi „Columbia,“ in pristavlja, da to so nasledki, ako se oskerbovanje ubožnih in dobrotne naprave sploh odtegujejo k e r š a n s k i l j u b e z n i, ter jih deržava „monopolizuje“ (samo izločno v svojo oblast podergne) ter jih izročuje brezserčnim in brezvestnim najemnikom, kterim so ljubezen do bližnjega, darovanje in zatajevanje samega sebe neznane in neslišane reči, ravno, ker taki ljudje pri svojem mišljenji in djanji nobenih viših, blažjih nagibov nimajo.

Omenjeni verli časnik je že tudi poprej pisal o d e r ž a v n i h dobrotnih napravah in naštel ostudnost, ki se godé po mnogih tacih napravah. Mi svetujemo, naj to „lekcijo“ študirajo tisti, kteri menijo ljudstvo obiskovati brez vere, s plesom, s spotikljivimi deklamacijami, zaljubljenimi pesmimi, z nespodobnim branjem itd., ali pa s hvalo mladoliških prekucuhov.

K a k o š e n j e s a d b r e z v é r s k e i z r e j e? Menda ni lahko kje večih sleparij in „švindelnov“ s tako imenovano „liberalno izrejo,“ kakor v severni Ameriki. Zato je pa tndi sad po tem. Že omenjeni list med drugim pripoveduje te-le grozovitosti: V Austin-u (Texas) so undan 4 mladostni roparji v železniški voz vlomili, da bi ga oplenili. Eden je imel še le 13 let; ravno ta je kmali napadel triletnega zamnrskega otroka in mu je, več nevarnih rán urekal. — V Arkansas-u je 16letni Filip Reisenhover napadel pošto in jo hotel opleniti; bil je pa ngrabljen in za eno leto in 1 dan v ječo obsojen. — V Evansville-u (Indijana) je 13letni Willard J. Dunn 6letnega Jožka Mandell-a z revolverjem hudo nevarno ostrelil. — Pri Hastings-u (Nebraska) so pred malo tedni trije mladi pobi tergovca C. M. Millett-a umorili in oropali. Ljudje so bili tako razdraženi, da so dva teh „lumpov“ kar naravnost pobili, tretji si je za tisti čas še s tem rešil življenje, ker je obljubil, da bo naznanil derhal hudodelcev, ki je nabrana (organizovana) v Conty-Adams-u. (To pa ni nikoli pripušeno, da bi se ljudje sami zmaševali nad hudodelniki, to bi se reklo tolovaja naravnost v pekel vreči, ko je vender še mogoče, da se spokorí. Pa tudi pravice nimajo k temu; morajo hudodelnike le sodniji izročiti, da se jim prisodi, kar so zaslužili.) — V Št. Jožefu (Missuri) sta bila dečka Ichenny in Johnson zaperta, ker sta zatožena, da sta od 1 svečana tega leta kacih 19 šup in hlevov zažgala. Oba sta priznala hudobijo. — To so sadovi brezverske izreje doma in v šoli, in tako se mašuje l a ž n j i v a izreja nad občinstvom — in to v malem in v velikem.

T a k o b i p a š e p r i n a s n e š k o d o v a l o. V Ameriki se poštenjaki veliko prizadevajo za t r e z n o s t med ljudstvom. V Chicagi, kjer se pripravljajo za mestne volitve, se je vstanovil odbor, da si poizbere samo tacih kandidatov, ki se hočejo odločno boriti zoper šibo pijanstva. Volivcem priporočajo predlog, naj bi patent za prodajo pive stal na leto 1250 frankov, za prodajo druzih pijač pa še enkrat toliko. Republikanci so se molčé pridružili tudi temu programu in bojo beržkone tudi treznim pomagali se vojskovati zoper pijančevanje.

V nekem manjšem mestu v Kaliforniji je bilo napovedano, da bo nov gostilničar odperl novo „barako.“ Na odločeni dan se zbere velika množica ljudstva pred

novo točilnico ter poje, svari, prosi in svetuje, naj mož, če je poštenjak, zapre prodajalnico. Ker pa je vse lepo prigovarjanje zastonj, se ljudstvo začne, ker proti možu ni moglo nič opraviti, upirati proti novi zgradbi sami, in v kratkem je nova beznica — nova podertija. Enake reči se pripovedujejo še z druzih krajev. — Tako počenjajo neki krivoverci, kakoršni navadno presilujejo, kamor se zaženejo; njihova gorečnost zoper pijančevanje je vse hvale vredna, če tudi pomočki niso vselej pravi in dopušeni.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolna oseba se prav serčno priporoča v molitev, če je Božja volja, da ozdravi še ta mesec. Zahvalo hoče po „Zg. Danici“ naznaniti. — Bogu in ljudem za dobrote nehvaležen mlad človek za spreobernjenje. — V veliki britkosti zarad bolezni 11letne hčerke, ki je že 3 mesce v postelji in vsa zdravniška moč nič ne izdá, prosimo vse ude N. lj. G. presv. Serca naj se z nami obračajo do Nje, ki je zdravje bolnikov. Ako bomo uslišani, hočemo po „Zg. Danici“ razglasiti. — Žalostna mati prosi bratovske molitve za sina, zlo kletvinji udanega za spreobernjenje, in pa bolnemu fantu za zdravje. — Več šolskih mladenčev za dober šolski vspéh. — Dijak bolan za jetiko. — Srečna izvolitev poklica.

Zahvala:

Vse stvari prepevajo in dajejo čast in hvalo Bogu. Med vsemi stvarmi naj bolj dolžan jo je dajati človek, naj imenitniši stvar Božja, posebno če je toliko dobrot prejel, kakor sem jih jaz prejela. Samo Bogu, potlej pa Mariji Devici, Gospej presv. Serca, se imam zahvaliti za pomoč in za ozdravljenje po hudi bolezni. Obernila sem se bila prav zaupljivo k Devici Mariji, opravljala devetdnevnice na čast Jezusovemu naj sv. Sercu in Mariji, obljubila objavljenje; in reči smem: ne zastonj, ker spoznati moram očitno pomoč. V večjo čast in hvalo Jezusovo, v zahvalo preljubi Gospej to vsem očitno naznanjam.

Radeče, pri Zid. mostu, 9. maja 1883.

Frančiška Dolinar.

Listek za raznoterosti.

✝ V **Kranju** so v četertek, 17. t. m., zjutraj ob 4 po dolgi bolehnosti umerli visokočast. g. **Jernej Vidmar**, prešnji škof Ljubljanski. Bog jim daj večni mir! Pokop bode v ponedeljek.

Deželni zbor Kranjski je razpušen. Nove volitve bodo: za kmetiške občine 9. rožnika (jun.); 12. rožn. v mestih in tergih; 15. rožn. pa za veliko posestvo.

Nekaj za šolo. Abecednik za slovenske ljudske šole — je prav lično sostavil g. nadučitelj in ravnatelj Andr. Praprotnik in ministerstvo ga je odobrilo za slov. ljudske šole. Umno zložena, podučna in vedrilna knjižica bodi slov. šolam priporočena.

Slovenske pisanke raznih verst je sostavil in jih prodaja po spodobni ceni g. Iv. Lapajne, v Kerškem. Gg. učitelji jih morejo od njega dobivati tako po ceni, da jih iz dobrega papirja po 1 kr., in iz prav dobrega papirja po 1½ kr. lahko oddajajo.

V Gorici je prečast. g. dr. Jož. Gabrievčič, profesor pastirstva postal vodja središnjega semeniša. — Prečast. g. Andr. Jordan je izvoljen začasno za spirituvala v ravno tem semenišu. — Čč. gg. Jož. Lužnik in Jož. Poljak sta bila pri poskušnji za samostalno duhovsko pastirovanje.

Iz Neapola se naznanja, da 29. aprila je iz južnih laških okrajín okoli 1000 kmetiških ljudí odšlo v Ameriko. Samo pretekli mesec se je preselilo v Ameriko 6272 ljudí — sitih „novolaških blagrov.“

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Marija Jereb 1 gld. — L. D. 20 kr. — Neimenovana 20 kr. — G. K. P. 5 gld. — Čast. g. A. St. penes Lit. 2 gld. — Čast. g. J. Lasnik 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Sv. Križ poleg F. 25 gld. po čast. g. župn. J. Maroltu. — Po čast. g. župn. Mraku iz Železnikov 4 gld. — Čast. g. Val. Bergant iz Brusnic 5 gld. 40 kr. — Mekine po čast. g. župn. J. Ederji 8 gld. — Po čast. g. M. Šarabonu 2 gld. — Iz Radeč po čast. g. župn. Andr. Pavliču 11 gld. 62 kr.

Za sveto Detinstvo: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld. — Čast. g. župn. J. Eder 5 gld. — Čast. g. A. St. penes Lit. 2 gld. — Visokočast. g. J Rozman mestni župn. 34 gld. — Čast. g. J. Košmelj, duh. pom. na Dobravi, 11 gld.

Za pogorelce v Košani: Čast. g. Gašper Vilman s Sel pri Šumb. 2 gld. 65 kr. — Čast. g. Val. Bergant iz Brusnic 2 gld. 70 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: S Sel pri Šumbregu 2 gld. — Z Olševka 6 gld. — S Šent-Lamberta 14 gld. — S Poljice 6 gld. — Iz Košane 12 gld. 60 kr. — Iz Černomlja 10 gld. — Od Stare Cerkve pri Kočevji 15 gld. 80 kr. — Iz Teržica 18 gld. — Iz Vavte Vasi 6 gld. 70 kr. — Iz Zatičine 12 gld. 74 kr. — Grofinja Hermina Auersperg 6 gld. — Iz Podkraja 10 gld. — Iz Želimelj 2 gld. — S Rakitine 5 gld. 50 kr. — S Homca 18 gld. 36 kr. Iz Brusnic 11 gld. 30 kr. — S Cola nad Vipavo 28 gld. 30 kr. — S Suhorje nad Košano 26 gld. 65 kr. — S Poloma 7 gld. — Iz Bohinjske Bistrice 1 gld. — Iz Škocijana pri Turjaku 10 gld. — Iz Iga 15 gld. 54 kr. — S Šent-Vida nad Cirknico 3 gld. — Iz Železnikov po čast. g. župn. Jak. Mraku 11 gld. 6 kr. — Po čast. g. M. Šarabonu 1 gld. 50 kr.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Po č. g. Bergantu iz Brusnic 50 kr.

Za sv. Očeta: X. iz Lj. 3 gld.

Za odkup vjetih afrik. misijonarjev: X iz Lj. 5 gld.

Za misijon v prid spreobernjenja razkolnikov v Carigradu: Prečast. g. st. dekan Volc 5 gld.

Za afrikanski misijon: Čast. g. A. St. 10 gld. — Po čast. g. M. Šarabonu 1 gld. — X iz Lj. 5 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Prečast. g. st. dek. Juri Volc 10 gld. — Č. g. V. Bergant iz Brusnic 2 gld. 70 kr.

Za misijon Trapistov v Bosni: Prečast. g. st. dek. J. Volc 10 gld.

Za misijon Ratisbonov v Jeruzalemu: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld. — Jan. Kajžar 50 kr.

Za misijon v Adrijanopolu: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld.

Za misijon g. škofa Vertina: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld.

Za misijon g. Ign. Tomazina: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld.

Za misijon v Gazi v Sveti deželi: J. Kajžar 1 gld.

(Drugi dar. prih.)

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 25. vel. travna 1883. List 21.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

g) Sveta mučenca Just in Pastor († l. 304).

Najslavnišim mučencem španjske dežele se prištevata sveta brata Just in Pastor. Bila sta sinova kerščanskih staršev in sta živela v mestu Komplutu. Hodila sta še v mestno šolo.

Nekega dné pa se razglasi sporočilo, da grozoviti Dacijan, ki po vsem Španjskem preganja kristjane, je zdaj prišel tudi v Komplut. Ko dečka to zvesta, veržeta od sebe šolske tablice in tečeta na kraj, kjer se je imelo mučenje veršiti.

Neverniki ju vidijo priti in berž naznanijo cesarjevemu namestniku, da sta tu prišla dva otroka, ki sta kristjana; prišla sta radovoljno terpet mučeništvo, ktero je Dacijan namenil kristjanom.

To sporočilo Dacijana hudo razkači. Nikakoršne preiskave noče pričeti ž njima; kajti bal se je, da bi otročja stanovitnost in serčnost še druzih ne pridobila za kerščanstvo in pa, če bi jih ne mogel pregovoriti, bi njegova čast terpela, češ, otroci ga premagajo.

Brez preiskave toraj ukaže dečka prijeti in oba neusmiljeno pretepati.

Just, mlajši je bil še le sedem in Pastor še le devet let star.

Ko se je namestnikovo povelje zveršilo in sta bila že grozovito raztepena, sta se oserčevala drug druzega. „Nikar se ne boj, bratec Pastor,“ pravi mlajši; „ne boj se teh muk in udarcev, ki jih dobivaš na pleča. Po milosti Kristusovi bova kmali prišla v njegovo veličastvo; on naju bo podpiral v najni slabosti. Tukaj pri ljudéh živiva le nekaj časa, tam gori pri njem pa bova večno živela.“

Pastor mu odgovarja: „Prav praviš, ljubi Just. Rad s teboj umerjem, da pridem h Kristusu. Z veseljem hočeva preliti svojo kri za Njega, ki je tudi za naji prelil svojo kri.“

S takimi enakimi besedami sta si dajala dečka pogum in voljno terpela. Vojščaki to naznanijo oblastniku. Ta se začudi in jame ga skerbeti, da bi tak izgled ne zbudil še veče vneme za kerščanstvo; zato ukaže oba iz mesta peljati in ob glavo djati.

Pred mestom je bilo lepo rodovitno polje, na polju pa velik, širok kamen. K temu kamnu privlečejo sveta dečka Ko ju na kamen položijo, se kamen omehča kakor vosek in vtisnile so se vanj njune roke in noge. Tukaj jima glavo odsekajo l. 304.

Neverniki, kteri so bili pričujoči pri smerti teh dveh mladih mučencev, so videli, kako je Kristus od angeljev obdan iz nebés prišel in sprejel v svoje veličastvo blagi dušici zvestih in stanovitnih otrok. Tudi to zvé Dacijan; zdaj si ne upa v tem mestu nobenega kristjana več poklicati pred sodbo; kakor bi se zbal, zapusti urno ta kraj. Po njegovem odhodu pokopljejo kristjani z veliko častjo sveti trupli. Nad grobom je bila zidana kapela, v poznejših časih pa škofovska cerkev.

h) Sv. Evlalija. († l. 304.)

V nekem drugem mestu na Španjskem, ki se mu pravi Merida, je v ravno tem času v veliki pobožnosti in svetosti živela pri svojih kerščanskih starših dvanajstletna deklica, Evlalija po imenu. Bila je iz slavne in bogate hiše. Starši so jo zelo skerbno odrejevali; najeli so ji posebej učitelja, pobožnega duhovna Donata, in za tovaršico so ji pridružili bogoljubno deklico Julijo. V veseli nedolžnosti ste deklici preživeli otročja leta; kakor dva angelja ste bili. Otročje igre, lepa oblačila, posvetne veselice, in enake nečimerne reči jima niso bile nič mar, kajti njuno serce je po višem kopernelo.

V dvanajstem letu sliši Evlalija, kako brezserčno preganja Dacijan kristjane in kako le-ti pogumno prenašajo najhujše bolečine. V svoji detinski gorečnosti in v plemenitem pogumu sklene iti naravnost do krutega oblastnika in mu v obraz očitati njegovo nečloveško ravnanje.

Materi se tudi dozdeva, da kaj tacega namerava, kajti materno oko hitro spazi, kakšnih misli in želj so otroci. Da bi jo obvarovala smerti, pelje jo iz mesta ven na deželo. Ali tukaj se blagi deklici še čedalje bolj vnemajo želje posnemati junaške mučence in iz ljubezni do Jezusa darovati svoje mlado življenje. — Neko noč, ko že vse spi, tiho vstane, skrivaj odpre duri, in po noči hiti naravnost v svoje rojstno mesto.

Po težavnih potih med ternjem in germovjem dospe še le ob jutranji zori v namenjeni kraj.

Njena perva pot je do ajdovskega oblastnika. Neustrašeno mu očita vpričo zbrane množice veliko krivico, ki jo dela kristjanom, in vpraša. kako morejo tako nespametni biti on in vsi nevérniki. da neme in slepe podobe molijo, kajti vsi njihovi bogovi in boginje so golo nič!

Tacega govorjenja še ni slišal; silno ga razdražijo tako odločne besede iz ust nežne deklice, ki je še otrok. Pa začetkoma jezo zakriva in jo hoče z lepo pregovoriti, češ, naj pomisli, koliko žalosti in solz bo napravila svoji materi, koliko ponižanje imenitni družini, pa kako veselo in srečno življenje bi jo lahko še čakalo itd. ter sklene: „Glej, ti si še otrok; usmili se svoje nežne mladosti; mar daruj bogovom kadilo in obvaruj se smerti!“ Deklica mu odločno odgovori: „Jaz sem kristjana, in ne bom nikoli storila, kar ti veliš!“

Oblastnik Dacijan jo izroči rabeljnom, naj jo pretepajo z bičem in gerčavimi palicami. Pa Evlalija ostane stanovitna, čeravno do kosti ranjena in raztepena.

Le še s hujšim terpljenjem jo obsipajo. Z vrelim oljem jo oblijejo, z živim apnom jo zasujejo in z vodo oblijejo, da bi jo apno pri gašenji opeklo in umorilo. Pa tudi to je ne premaga; božja moč jo varuje.

Dacijan ukaže rabeljnom, naj prineso posodo vrelega svinca in železno mrežo. Oboje postavi pred Evlalijo, da bi jo prestrašil. Ona pa se zaupno ozre proti nebu, moli in mirno čaka novih bolečin. Toda glej, ko hočejo svinca vliti na njo, se hipoma sterdi in rabeljni si roke opečejo. Sodnik se raztogotí in jo ukaže zopet pretepsti, potlej pa ranjeno telo po bodečih čepinjah semtertje vlačiti.

Dacijan ji žuga še z novimi mukami, ali ona spozná, da jo nebeška moč varuje in pravi: „Ne moreš me premagati; kajti on, ki še v meni vojskuje, v meni zmaguje.“ Zdaj jo mučijo z gorečimi bakljami, potlej jo veržejo v razbeljeno peč; pa tudi to je ne premaga. Zopet jo vzemó iz ognja, odstrižejo ji lase in jo zasramovaje po ulicah vlačijo; ona pa mirno in veselo Boga hvali.

Trinoga že to čez mero jezi in sram ga je, da bi ga dvanajstletna deklica premagala. Toraj še ne odjenja. Na tezavnico jo zapové djati, žgati jo ob stranéh in z železnim grebenom meso ž nje tergati. Evlalija terpí in moli: „O Gospod! ta znamenja, ktera železo vtiskuje v moj život, so čerke, s kterimi mi je zapisano tvoje ime in ktere tvojo zmago v meni oznanujejo.“ Potem se oberne še do rabeljna in praša: „Zakaj si tako neusmiljen do mene, Kalpurnijan? Le poglej me, in zapomni, da me boš na sodnji dan zopet spoznal, ko se bova oba prikazala pred sedež mojega Ženina Jezusa Kristusa, in boš prejel zasluženo kazen za svojo silovitost.“

Mnogi izmed gledavcev so stermeli videti toliko stanovitnost; ne morejo drugač, kakor da spoznajo moč Božjo, ter se spreobernejo.

Slednjič zakurijo okrog nepremagljive deklice. Vroči plameni jo obdajajo in še čez glavo segajo. Evlalija odpira usta in vleče plamene v se, ker serčno želi, da bi bila že skoraj združena s svojim Zveličarjem v nebesih. Ta prisercna želja se ji spolni; v sredi ognja umerje l. 304.

Neusmiljeni trinog se hoče še po smerti maščevati nad to izvoljeno deklico. Njeno razmesarjeno, na pol sežgano truplo pusti v zasramovanje tri dni viseti. Pa Gospod jo tudi te sramote reši; debel sneg pošlje, da zakrije deviško telo nedolžnega otroka. Kristjani jo pobožno pokopljejo; na njenem grobu se pozneje sozida krasna cerkev. — Tudi tovaršica Julija je bila še tisti dan ob glavo djana in šla je vesela za prijateljico v nebesa!

---

† Škof Jernej Vidmar.

„Memento mori!“ Spomni se, umerl boš, bodi kralj ali prosti podložni, škof ali vsakdanji vernik, pravični ali grešnik! Ta misel nas je obhajala, ko smo imeli zapisati nektere verstice o pokojnem blagem škofu Jerneji Vidmarji. Dolgo so gospod bolehali, dolgo se branili; vendar je le udarila poslednja ura njihovega življenja in nit življenja je bila prestrižena.

Pervo pismeno naznanilo smo dobili od dobrega prijatla iz Kranja 17. t. m., in to se glasí:

„Škof Vidmar so ob 6 zvečér (16/5) dobili silo težko sapo, niso se mogli več odkašljati, kakoršno težavo so zdaj večkrat imeli; ležali so na desni strani, — malo kaj spregovorili, če jih je kdo kaj prašal. Ob 8 so bili v sv. olje djani: ob 3¾ zjutraj (17. t. m.) so lahno, mirno v Gospodu zaspali. Do 3 je bil pri njih še čast. g. kaplan Mervec, — do 12 vsi trije gospodje.“

Drugo poročilo je mertvaški list v. č. Ordinarijata ljubljanskega, ki se tako-le glasí:

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani naznanja, s prežalostnim sercem, da so premilostljivi, prevzvišeni visokorodni gospod

Jernej Widmer,

bivši knezoškof ljubljanski, doktor sv. pisma itd. itd. itd., po mučni bolezni, prevideni s ss. zakramenti za umirajoče, v Kranji 17. maja 1883, ob 3¾ zjutraj v 81. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspali. Traplo ranjcega prevzvišenega gospoda knezoškofa bode 21. t. m. ob ½9 zjutraj v mestno cerkev preneseno in po opravljenih slovesnih mertvaških obredih v kapeli ondotnega pokopališča zemlji izročeno. Dušo visokega ranjcega vsem duhovnom in vernikom priporočamo v pobožno molitev.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, 17. maja 1883.“

Kot zgodovinski spominek naj stojí tukaj tudi mertvaški list iz Kranja, ki se glasí:

„Prevzvišeni, premilostni gospod

dr. Jernej Widmer,

knez in škof, zlatomašnik, po odstopu Ljubljanske knezoškofije 1875 bivajoči v Kranji, so danes zjutraj ob 4 v 81. letu svojega blazega življenja po prejetih ss. zakramentih za umirajoče mirno v Gospodu zaspali. Pokop bode v ponedeljek, 21. t. m. o poli 9 zjutraj na tukajšnem pokopališči.“

Kranj, dné 17. maja 1883.

Anton Mežnarec,
župnik in dekan,

v imenu 5 žalujočih sestrá ranjcega knezo-škofa.“

Rojeni so bili ranjki 11. vel. serpana 1802 v Kranju, kjer je bil njih oče dekanijski sel (pot). Po izveršenih začetnih šolah v domačem mestu so gimnazijo in filozofijo študirali v Ljubljani ter jo doveršili l. 1824. Zdajci so nastopili bogoslovje, ki so ga izverstno dokončali l. 1828, bivši že v 3. letniku 12. vel. serp. 1827 po tretjem letu mašnik posvečeni. Kacih 10 mescev so bili potem kaplan v št. Rupertu. V začetku leta 1829 so bili poslani na Dunaj, da se izučijo za doktorja sv. pisma. Zarad kolere l. 1831 na Dunaju so bile tudi višji šole v Avgustineju za nekaj časa zaperte, gosp. Vidmar vernivši se v Ljubljano postanejo adjunk v se-

menišu. Pa še v tistem letu so bili poklicani nazaj na Dunaj. Naslednje leto 1832 postanejo namestni profesor za nauke sv. pisma starega zaveta in orientalskih jezikov, ob enem pa so se pripravljali za poskušnjo v teh tvarinah. L. 1857 so postali c. kr. dvorni kaplan in naučni vodja v Avguštineju na Dunaji in ondi so 5. avg. ravno tistega leta postali častni kanonik ljublj. kapitelna, 6. listop. 1859 pa so bili od Nj. veličanstva cesarja Frančiška Jožefa knez in škof ljubljanski izvoljeni, in 23. rožnika 1860 poterjeni od sv. Očeta Pija IX, 17. rožn. potem na Dunaju posvečeni, in 1. mal. serp. ravno tistega leta so nastopili novo čast, kteri so se pa pozneje odpovedali; odpoved je bila od Pija IX 30 kim. 1872 sprejeta in poterjena; odstopili so 10. mal. serp. 1875. Kupili in vravnali so si v Kranju lasten škofovski dom. Med tem časom so postali tudi še zlatomašnik in kakor taki so sklenili svoje dni na zemlji. Bog jim daj večni mir.

Pogreb v Kranju 21. t. m. je bil v resnici velikansk. Od vsih strani, posebno z Gorenjskega in Notranjskega, se je bilo sošlo silo gg. duhovnov in druzega ljudstva. Duhovnov, kar moremo poverhu reči, je bilo blizo sto in trideset. Med njimi premilostni gospod knez in škof dr. Jan. Krizostom, kteri so opravili slovesno sv. mašo in pokopovanje. Prišla sta bila preč. gospoda kneza škofa Stepišnik iz Maribora in Zwerger iz Gradca, ki sta dve noči prenočevala pri našem škofu. Izmed civilnih so bili iz Ljubljane: visokorodni gospod baron Winkler, deželni glavar grof Thurn, mestni župan Graselli. Dalje pn. gg. kan. in duh. dr. Šust in stolni župnik Sterk, Koman in Legat iz Tersta, pn. gg. kanonika Bensa in Kafol iz Gorice; iz Ljubljane milgsp. prošt dr. Jarc, pn. g. vodja sem. naukov dr. Klofutar, kanoniki Premerstein, dr. Gogala, Zamejic in Jeran, preč. gg. župniki Rozman, Hočevar in P. Kalist še z dvema drugima oo. frančiškanoma in drugi gg. duhovni; z dežele veliko preč. dekanov, župnikov, kaplanov; zastopani so bili čč. oo. Loški kapucini itd. Med drugimi odličniki sta bili tudi poslanca dr. Poklukar in čast. g. Karol Klun. Odveč bi bilo praviti, kako se je vdeležilo celo mesto Kranj z mestnimi veljaki, profesorji, z gimnazijo ter šolsko mladino itd. Verlo se je pri tem obnašala tudi požarna straža. Reči pa se mora, da vse mesto s premnogimi zunanjimi vred je bilo na nogah, in pogreb je bil silo lep, častitljiv, velikansk, kakoršnega Kranjsko mesto še ni vidilo. Duhovni s premilostnim gosp. kn. škofom na čelu so najprej šli pred hišo ranjcega škofa ter so ga po navadnih molitvah duhovni prenesli v cerkev, kjer so odpeli pervi „nokturn“ in „hvalnice“ in potem so preč. g. domači knez in škof opravili slovesno černo mašo med azistencijo.

Po maši je g. kan. dr. Gogala imel prav primeren žalni govor. Zavernil je pozor poslušavcev na besede sv. Avguština, kako da učenost brez ljubezni napihne, ljubezen brez učenosti lahko zajde, učenost z ljubeznijo pa povzdigne. Pojasnoval je potem, kako so ranjki škof zarés imeli učenost sklenjeno s pravo ljubeznijo, ki je vir tolikih dobrót, ki so jih ranjki škof skazovali, bili so v resnici ponižni, od tod njih pravá čednost itd. Nasledovale so tako imenovane „absolucije,“ petje in molitve ob merličevi rakvi, ki so jih peli po versti: goriški kanonik Bensa, prošt dr. Jarc, škofje Zwerger, Stepišnik in domači premilgsp. knez in škof.

Velikansk je bil potem sprevod na pokopališe pri naj lepšem vremenu. Pred merličem so šli preč. gospod škof pokopovavec s spremstvom in drugi škofje in kanoniki, drugi gg. duhovni in šolska mladina. Mirodvor je precej daleč zunaj mesta, ter se je versta spremljavcev zamogla precej lepo razviti; sicer pa so bile ceste, pota polne ljudstva.

V sredi kapele na pokopališu je bila skopana globoka jama in v njo lepo vravnan kamniten predál, v kterega so spustili prelepo rakev z mertvim truplom ranjcega škofa Jerneja, — res prav vreden in dostojin grob. Noter tedaj so položili blagoserčnega škofa Jerneja. Premilostni knez in škof Krizostom so ga blagoslovili, izverstni pevci zopet zapeli k slovesu Riharjevo presunljivo antifono in — zapustili smo živi mertvega. Naj počiva mirno in svoj dan zveličan od smerti vstane, kar nam vsim milostni gospod Bog dodeli.

Po pokopu je bilo pripravljeno kosilo v dvoru r. škofa, kterega so se vdeležili vsi trije škofje in mnogi drugi gg. duhovni. O tej priliki se je domači prečast. gosp. dekan Anton Mežnarec v svojem in v imenu sester ranjcega škofa zahvalil premilostnim gosp. škofu Janezu Krizostomu, pa tudi tujema preč. škofoma in drugim gospodom za častitljive pokopne opravila in dobrotno vdeležitev. Premilostni gospod knez in škof so v odgovoru tudi zahvalili pričujoča škofa, ktera sta odgovorila, da ju je hvaležnost do ranjcega k pogrebu privolila. Poslednjič je tudi še častni kanonik prečast. g. dekan J. Toman v imenu vse Kranjske duhovšine naznanil zahvalo obema tujima škofoma.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pri duhovskih poskušnjah mesca majnika so bili čč. gg.: Jož. Lavtižar Jan. Piskar in Jan. Pleváneč. — Prašanja:

Ex Theologia dogmatica: 1. Hominem peccato originali nec rationem nec libertatem amisisse, probetur. — 2. Defendatur institutio divina et praestantia Confessionis sacramentalis.

Ex Theologia morali: 1. Quid est conscientia dubia: quid conscientia perplexa? an licet operari cum conscientia dubia? — Data notione correctionis fraternae ostendatur, quando, a quibus et quo modo hoc opus caritatis adhibendum sit.

Ex jure canonico: 1. Domicilii momentum influxusque in matrimonium contrahendum exponatur. — 2. Parachorum obligatio Ss. Missae pro populo applicandae librorumque parochialium conscribendorum proponatur.

Expositio exegetico — homiletica: Fiat (lingua vernacula) exegetico-homiletica expositio pericoparum epistolae atque evangelii, quae leguntur Dominica 7. post Pentecosten, nimirum epistolae ad Romanos cap. 6. a vesu 19. usque ad versum 23. et evangelii s. Matthaei cap. 7. a versu 15. usque ad versum 21. inclusive.

Iz duhovnega pastirstva; 1. Kako je ravnati spovedniku z grešnikom, kateremu mora sv. odvezo odložiti? — 2. Kedaj in kolikokrat naj duhovni pastir bolnike obiskuje? — 3. Kako naj se duhovni pastir obnaša proti svojim sovražnikom?

Pridiga: Naj se napravi govor za šesto nedeljo po veliki noči po reku. (Jan. 15, 26.) „Kadar pride Tolažnik, katerega vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, kateri od Očeta izhaja, on bo pričeval od mene.“ Vpeljava naj se popolno izdela, izpeljava in sklep naj se pa samo osnújeta.

Keršćanski nauk: Birmancem naj se razložé šege sv. birme.

(Dekan in zlatomašnik v. č. gosp. dr. Jernej Levičnik †.) Smertni angel jel je v Kerški škofiji zadnji čas prav nemilo kositi med duhovstn. Dne 9. maja t. l. zaspal je po prejetih ss. zakramentih za umerajoče in po hudi 24dnevni bolezni tudi v. č. g. Jernej Levičnik, dekan in zlatomašnik, dr. modroslovja, odli-

kovan od presvitlega cesarja z vitežkim križem Franc-Jožefovega reda. Skoz dolgih 31 let bil je rajni za dekana v Št. Mohoru v Zilski dolini, in da je delal neutrudeno v nogradu Gospodovem, kaže dosti jasno to, da je pri številu nad 15· sto faranov oskerboval poleg obilnih dekanijskih opravil že dolge leta faro sam, brez duhovnega pomočnika; bil zraven za kateheta na ondotni 4razredni ljudski šoli, in moral vsako nedeljo in zapovedani praznik po dvakrat maševati. Ni čudo toraj, da ga je smertna bolezen zasačila pri spolnovanji njegovih dolžnost; zbolel je namreč 3. nedeljo po Vel. noči v cerkvi med slovesno sv. mašo, katero je bil komaj komaj skončal. Ravno prejšni dan dobil je bil dovoljenje, da se smé podati v pokoj; ali kesal se je nekako zarad te vloge, in sklenil je bil, ostati tudi še dalje v pastirski službi. Večer njegovega življenja pa je bil nastopil, in Gospod Bog sam ga je poklical — tako za terdno upamo — k Sebi na večni počitek. Naj mu sije zlatega sv. raja večna luč! —

Dostavek. Po obilnih spisih, katere je neutrudljivi rajni zapustil, dal bi se sostaviti prav obširen življenjopis. Morda se vsaj po večjem zgodi to pozneje; za zdaj pri najboljši volji ni moč.

Dostavek k dostavku. K prelepim izgledom, ki jih imamo že iz spoštovane rodovine Levičnikov, močno želimo in prosimo tudi nadaljevanje teh izgledov ter bolj natank popis življenja preblazega r. preč. Jerneja Levičnika. Vr.

Iz mlade Italije. *(Kakošne pečene jabelka laškemu narodu v usta leté v edini Italiji?)* Brez „franž“ in „fraz,“ brez modrovanja in pretiranja naj omikanemu čitatelju podám nektere mladolaške djanja, da naj sam presodi verski, nravni in deržavni stan nove Italije, in sicer djanja iz poslednjih mescev. Vidil bode, kakošna je nova Italija, kakošen sad rogovilstva; vidil bode, koliko je zedinjena Italija boljši ali slabši, kar tiče verski, nravni in političi blagor. Ozrimo se na pervo na sardinski Torin in vidili bodemo, kakošen je ondi občinski red.

Na prizadevanje slavnega Jan. Bosko-ta, dobrotnika in reševalca zapušene mladine po Italiji in po druzih deželah, se pred več leti v Torinu začeli zidati cerkev sv. Sekunda, posvečeno spominu papeža Pija IX. V zidavo je l. 1867 privolila mestna gosposka v Torinu in sostavil se je v ta namen odbor. Mesto samo je darovalo v ta namen potrebno zemljiše in še denarne pomoči 30.000 lir po treh obrokih. Delo je le počasi pospeševalo, skoro zastajalo. L. 1878 je smert preslavnega Pija IX pretresla vesoljni svet. S pastirskim listom od 27. svečana 1879 pa je nadškof določil, da naj se duhovnija sv. Sekunda posvetí častitemu spominu tako slavnega papeža, ki je toliko dobrega storil za Italijo in za vse človeštvo. Od tistega časa so darovi od vsih straní v veliki množini prihajali za zidavo cerkve in doseglo se je v 4 letih, kar se poprej v 11 letih pri vsem trudu ni moglo doveršiti. Napis na steni je od l. 1879 naznanoval vsim, da nadškof, mestna gosposka in meščani so posvetili to cerkev: „Bogu najvišemu, časti sv. Sekunda, mučenca Tebejskega kardela, in neumerlemu spominu Pija IX.“ Tri leta je stal mirno ta napis in tri leta so darovi tako se množili, da so narastli do 200.000 lir. L. 1882, 23. sušca, je tudi torinsko mesto plačalo poslednji obrok svojih pomočkov, namreč 10.000 lir. K vsemu temu je prebivalstvo pokupilo na tisuče omenjenega napisa, ki je bil posebej natisnjen, s čimur je kazalo, kako je vse s tem posvečenjem zadovoljno.

Po vsem tem je bila nedelja 11. aprila t. l. odmenjena za posebno slovesnost kakor v zahvalo za doveršenje preslavne cerkve sv. Sekunda. Bilo je povabljenih več nadškofov škofov, itd., pa tudi mestni torinski župan, kteri je vabilo sprejel. Vse je bilo veselo prezalega spominka, kteri je bil dan 14.000 Torincem.

Toda zelénec nikoli ne počiva. Eden psevdoliberalnih listov, „Gazzetta del Popolo,“ je začel derhal podpihovati in hujskati zoper napis, ki toliko časa poprej ni nikogar v očí bodel, zlasti ker je bila tudi mestna gosposka v njem s pohvalo imenovana, kakor oskerbništvo tega dela. In dasiravno je bilo v napisu zbrisano, kar se je očitalo, je vender imenovani frajmavrarski časnik nadalje občinstvo šuntal in podpihoval z znano hudovoljnostjo cerkvenih sovražnikov, in pripravljal je uličarsko derhal ter jo vabil skoz dva dni k nekakemu rogovilstvu za tisti dan, ki je bila slovesnost napovedana. To bi se bilo lahko odvernilo. Toda očitna oblast je imela druge misli, kakor pa za očitni red skerbeti. Kakor je navada, da „jagnje volku vodo kalí,“ tako je bilo tudi tukaj. Neka zoperkatoliška demonštracija se je 11. aprila imela skoz mesto derviti, razsajati in preklinjati; toraj ni bilo od vradnije dopušeno v procesiji prenesti S. Rešnjega Telesa iz začasne kapele v novo cerkev; preslavni cerkveni obredi so se morali med cerkvene zidove vtesniti. Mestni prefekt je to prepovedal „zarad javnega reda;“ ni pa pomislil, da na taki način se vlada naznanja „nezmožno red zagotoviti, in ne da bi prehitela nered hudovoljnih, je zatirala pravice mirnih meščanov,“ kakor je pisal eden časnikov.

Kakor so rogovilski časniki derhal pripravljali, tako se je res obnašala. Kako ne? Sej oserčevana je bila k temu po obnašanji od vladne straní same. Kaka 2 ali 3 tisuč uličarjev se je zbralo pod tremi zastavami, se vé, da zapeljana šolska mladina mora tudi vmés biti, in dervili so se po mestu do mestne hiše, pred ktero so župana klicali na pomolje. In le-ta, kakor se je bil v pervo ustrašil in ni šel k cerkveni slovesnosti, tako se je tudi zdaj rogoviležem poklonil. V imenu svojih tovaršev (kterih mnogi pa bi ne bili poterdili njegovih besed) je slovesno naznanil, da „mestni odbor je bil zmeraj v edinosti z ljudstvom, kadar se je ravnalo za to, da se skažejo spodobne, liberalne, italijanske čutila.“ Razvilo se je tudi sardinsko bandero, kar se godí le o velikih slovesnostih, kakor pečat sovraštva tega strančarstva zoper vero, in je tako poterjevalo in zavetovalo žaljenja ki so se s tem godile celemu vernemu ljudstvu, in česar se je po taki poti oblast vdeležila.

Ta derhal tedaj se je podila proti novi cerkvi sv. Sekunda in neprenehoma „abbaso“ in „morte“ katoličanom kričala. Cerkev je bila vsa napolnjena z ljudstvom, ki je ravno z vso zvestostjo poslušalo škofa iz Albe, kteri je tačas pridigal. Več dni je namreč verno ljudstvo napolnovalo novo cerkev od jutra do večera. Kakor je pa satan ves razdražen, kadar vidi verne serca k Bogu goreče moliti, tako so bili razkačeni oni podpihnjeni satanovi sužnji, ko so vidili vse polno poštenih italijanskih katoličanov mirno moliti in besedo božjo poslušati v novi cerkvi. Pred cerkvijo samo sv. Sekunda so torej nadaljevali rogoviležі petje garibaldovske pesmi, krič, berlizganje zoper katoliško ljudstvo je spremljalo njih satanski obhod. Počenjale so te pošasti tako divjaško, da se je pretergalo popoldansko sveto opravilo v cerkvi. In to se je zgodilo, akoravno laški deržavni zakonik žuga s kaznijo do šest mescev ječe in z globo do 5000 lir vsakemu, kdor bi opravila ali obrede deržavne vere (ki je katoliška) begal z napadi, z razsajanjem, z žuganjem jo zaderževal, pretergal ali zmotil v cerkvah ali zunaj cerkev. Drugi členek (185.) enako žuga z ječo in globo za zaničevanje ali žaljenje sv. vere. To se je godilo ukljub postave in

očitnega varstva, pa še hujše, ker divja besnost se je derla s svojim „abbasso“ ob vratih celo zoper Najsvetejše!!

Po vsem tem tedaj se sme prašati: kakošen je ta red? kakošno varstvo katoliškega prebivalstva in njegove vere? kakošno spolnovanje deržavnih postav? Opravniki očitne moči v znatnem številu so spremljali demonštracijo (bili so pričujoči pri prizorih, ki so se razmotavali ob cerkvenih vratih), in kako so bili čujoči na vse, kar se je godilo, kaže to-le: Zoper toliko bogokletja se je nekdo oserčil in na glas zaklical: „viva Pio IX!“ In glej: precej so mu bili za herbtom policijski opravniki in so ga v ječo vlekli in tam so ga prideržali čez noč z lažnjivo pretvezo, da je klical: „viva papa-re“ (živi papež-kralj). Če pa tudi bi bil res tako klical, bi to nikakor ne moglo biti zadolženje, ker tudi sedanje deržavne postave priznavajo rimskemu papežu „kraljeve predpravice.“

Opravniki pa imajo še drugo reč na vesti, ker ne da bi bili razgnali rogovileže, so zaperli cerkveno omrežje in so ondi nekaj časa deržali priperte pa ne branjene katoliške vernike, in bilo jim ni kar nič mar, da so pri nekterih napravili velik strah in grozo, ker so nepričakovano vidili, da so zaperti.

Malopridneži so se poslednjič od cerkve preč dervili, pa ne kakor bi bili razkropljeni, temuč ker so se bili naveličali kričati in razsajati. Bilo jim je pa čisto prosto drugje ponavljati svoje ostudnosti. In res, vedno spremljani od straž, so se dervili dalje med kričem „abbasso“ (proč) in „morte.“ (smert) pod okni nadškofovimi, ki je že nekaj dni bolan ležal. Pa vse to še ni nasitilo framasonske jéze, ktera je bila pri tej reči že večkrat poteptala pravico in svobodo katoličanov. Odmaknjen je bil na povelje mestne gosposke že celi tisti kamen z napisom; toda zdaj so divjali tudi zoper Pijevo podobo na cerkvenem čelu. Tudi še to je ukazal mestni župan odpraviti, čeravno je poprej sam bil odgovoril nekemu odboru rogoviležev, da to storiti ni v področji mestne gosposke.

Tako so en prekucijski časnik in peščica mavtarjev, v zavetji očitne oblasti, teptali pravice celega naroda s svojim kričem in bogoskrunstvom. Namestnik Kristusov, že v večnosti, je bil v svoji podobi od frajmavrarjev izdan in očitno tako rekoč umorjen.

Saj terganje papeževe kamnitne podobe s svojega stališa je bilo temu podobno, kar pa posebej popisovati je preostudno. Gorjé peklenskim bogoskruncem.

Iz tega vsak resnicoljub lahko sam presodi, če novolaško rogovilstvo zida ali podira, če je jagnje ali volk, če zveličuje ali pogubljuje. (Prim.: La situazione relig., mor. e politica. Roma 1882.)

Iz Jeruzalema. *(Razne Ratisbonove novice.)* Ali v sili smo vam pa dobri? — Neka judovska družba iz Poljskega je v Jeruzalemu vstanovila precejšno starojudovsko in prav talmudsko šolo. S to hočejo kljubovati prostomišljaški šoli neke „splošnje zveze,“ ktero so pa vsi terdi rabini v preklic djali. Pred nekimi tedni zbolí vodjeva soproga te poljske naprave in pokliče k sebi — koga? . . . Ne prusko-protestanških dijakonic, ki so njene sosednje, še manj bolniške strežnice iz Rothšildove bolnišnice, ampak, res čudno! pokliče sestre Naše ljube Sijonske. Ker pa take materinske pomoči in zadeve, kakor so bile tam, skoz in skoz ne morejo biti v delokrogu redovnih katoliških devic, se je z milovanjem moralo obiskanje odreči.

Rusi na Oljski gori. Rusi imajo mnoge svetiša Svete dežele v posesti, posebno pa si išejo krajev na Oljski gori pridobiti. Že nekoliko poprej so naravnost po posredovanji carovem v svojo last pripravili velik kos zemlje na Oljski gori, in to se je doveršilo po očitni krivici. Pred nekterimi dnevi so se hotli polastiti prelepega zemljiša ravno pred svetišem, kjer je Kristus aposteljne očenaš učil, to je prav blizo mesta, s ktere je Sin Božji v nebesa šel. Pa tukaj se jim ni posrečilo. Kmali potem so se Rusi in Judje prepirali za posest predrage njive, tudi na Oljski gori. Imenuje se grob prerokov. Po dolgem omahovanji je jeruzalemski paša svetiše prisodil Rusom. Judje, ki so menili, da ga imajo že v rokah, so zato hudo razdraženi. Mi katoličani pa v Boga zaupamo, da v nepredolgem času bode katoliško, kar je zdaj rusko; v ta namen toliko gorečniše molimo: „Sveta brata Ciril in Metod, za nas Boga prosita!“ Zadevna bratovšina za spreobračanje razkolnikov bi se lahko nekoliko bolj goreče razširjala. —

Tudi pri Turkih ni obupati. Pred malo tedni je Ratisbon v svojo šolo Sijonskih hčeri sprejel dve mali Turkinji, eno s 6—7, drugo z 8 leti.

Podertine cerkve sv. Štefana zraven Jeruzalema so si katoličani pridobili ravno v god tega svetnika. Tudi tukaj je eden razkolniških služabnikov hotel katoličanom njih pravico zatreti s tem, da je kazal ponarejene pisma in poprej storjeno pogodbo, kakor ti gospodje večkrat počenjajo; pa to pot mu je spodletelo. Odpravili so ga, ne da bi mu bili za njegov hudobni naklep kazen naložili. Pri sv. Janezu K. v pušavi, kjer je ta svetnik svoje dni stanoval, se je naselila francoska družina, mož, žena in otroci. Ratisbon občuduje njih pogumnost (zakaj, javaljne bodo varni pred tolovajstvom), meni pa, naj bi se duplinsko svetiše bilo izročilo kje redovnikom Trapistom, k čemur najberže še pride. —

Ob novem letu se v Jeruzalemu celi teden slovesnosti obhajajo in ljudje imajo obiskovanja med seboj. Le-té se pa dajo z malo besedami povedati, ki so: Salámalejki („Mir vam“), „bakšiši“ (darila), „tabaki“ (puhanje), „kahova“ (kofkanje, ker če 20 družin obišeš, pa 20 lupin kave dobiš), „raki“ (menda „aragi“ ali sladka žgana pijača, s čimur se ravno tako postreza, kakor s kavo), in „busidak,“ (poljubljam ti roko).

V gerško novo leto (14 dni po našem), piše Ratisbon, je naddijakon Photius, vodja greškega semeniša pri sv. Križu (gerška naprava med Jeruzalemom in sv. Janezom v pušavi) skazal priljudnost ter nam poslal grozdja, kterega jagode so imele neverjetno debelost. (To zopet kaže, da Ratisbon in Sijonske hčere imajo veljavo tudi pri drugovercih.) —

Učenci iz Ratisbonove naprave sv. Petra. Znano je čitateljem, da Ratisbon v Jeruzalemu ima posebno šolo za mnogostransko omiko mladih ljudí, ki jo imenuje „pri sv. Petru Sijonskem.“ V svojih poročilih od mesca sušca 1883 piše, da precejšno število mladenčev iz njegove naprave je doseglo najboljših služb v Jafi, Bejrutu in celo v Damasku in v Aleksandriji. „Nedavno sta dva teh predragih učencev (so njegove lastne besede), zdaj prav postavna mlada človeka, dobila službo na pošti pri telegrafu v Bejrutu in v Damasku. Eden le-tih ima že enako službo v Jafi. Ko pa ravno o pošti govorimo (pravi dalje Ratisbon), naj opomnimo naše prijatle in dopisce, naj se varujejo nespodobne radovednosti, ki se nahaja v teh arabskih napravah. Ogibajte se pisati poštne listnice, telegrafirajte s skrivnimi besedami, zapečatite raji pismo trikrat, kakor da bi ga devali le v en sam zavitek itd. itd.“ —

Abd-el-Kaderov sin. Emir Hakim, sin slovečega Abd-el-Kadera, je preteklega mesca svečana počastil s svojim obiskanjem samostan redovnic pri „Ekce-Homo“ v Jeruzalemu. Mladi princ je skor oslepel in popotuje čisto priprosto, brez spremljavstva. Zastonj so za svèt prašali naj spretniši zdravnike za očí v Pa-

rizu; njegova slepota je neozdravljiva. Emir Hakim ima strastno veselje do glasbe (muzike), kakor skoraj vsi slepi. Silno razveseljen je bil nad nekterimi virtuoznimi glasovirskimi igrami v Sijonski napravi. Tudi v Carigradu je bil obiskal Ratisbonovo napravo, in ker je bil tam tako priljudno sprejet, je obljubil, da na svojem potu hoče obiskati tudi enako napravo v Jeruzalemu. Bil je mož-beseda in skazovalo se mu je tudi vse naj veče spoštovanje, kar koli je bilo mogoče. Pri odhodu je obljubil, da to sprejetje v Carigradu in v Jeruzalemu bode Abd-el-Kaderu naznanil. — Tako preč. gosp. Alfons Ratisbon vé na vse strani priljubljeno delati sv. katoliško vero. —

Mlad romar. Proti Božiču je dospela z Nazareta v Jeruzalem pogumna grajšakinja gospá La Roy. Le-tá je vnukinja poljskega maršala Junot-a, vojvoda z Abrantes-a, ki je bil general-adjutant Napoleona I. Stanovala je v avstrijanskem hospicu v sobanah, ki so bile pred več leti vravnane za avstrijanskega cesarja Frančiška Jožefa. Z njo je romal njen mladi vnuk markiz pl. Andoche, vojvod Abranteški, ki šteje k večemu 12 lét, kterih ima pa 30 po svojem bistrem umu, zgovornosti in omikani obnaši. Do čuda moder in ljubeznjiv je mladi vojvod. V naukih je na Dunaju pod nadzorstvom svojega očeta, toda nežna njegova telesnost zahteva, da se njegova nenavadna marljivost v naukih modro prideržuje in to je vzrok, da so mu dopustili popotovati s častito gospó La Roy.

Po svoji dobrotljivosti ima ta bogoljubna gospa zvezo s sijonsko napravo v Parizu; zato je tudi te naprave v Jeruzalemu obiskala. Posebno zanimiva ji je bila naprava sv. Petra; njen bistri duh je na pervi pogled spoznal, kolikega pomena je taka vstanova v deželi, kjer se vse na novo poživlja in razcvéta. Močno je bila ginjena z glasbeno predstavo številnih otrok v napravi Ekce-Homo. Ni se mogla načuditi priljudnosti in lepi obnaši toliko mladih Arabkinj iz Svete dežele in z Libana. In kako je bila ginjena. ko je zagledala množico mladih turkinj v tej šoli!

Gospá La Roy se je mudila tukaj o tistem času, ko smo bili pridobili za katoličanstvo cerkvene podertine sv. Štefana; 12. prosenca se je odpravila na daljni pot.

„Ne norčuj se s spovedjo! Spoštuj duhovne!“

Umerl je na Slovenskem mož — pijanec, bogokletnež in zasmehovalec ss. zakramentov, sosebno sv. spovedi. Mož ta ni bil, kakor se sliši, že več lét pri spovedi in zasmehaval je očitno druge, ki so k spovedi hodili ali sploh o spovedi le govorili. Rugal se jim je celo močno, ko so v cerkev po velikonočne listke hodili. Sovražil je doslednje, sé vé da, tudi svojega dušnega pastirja in menda sploh vse duhovne. Še malo pred smertjo rekel je nekomu, da je neumen, ker duhovnom svoje skrivnosti razodeva. „Prihrani si (je rekel) to za zadnjo uro, saj bo zadosti, da se enkrat spovemo“ itd.; in glej, ta je umerl! Pa kako?... Kakor je živel. Pil je pozno v noč v kerčmi. Ves vinjen se potem v temi odpravi proti domu, ali komaj gre nekaj korakov, pade v grapo tik ceste in druzega dné najdejo ga mertvega. Strašen pač konec! Strašna smert! Naj bi bilo to v svarjenje onim, ki spoved zasmehujejo, se žnjo norčujejo in se ji spakujejo. Ako bi spovedi ne bilo, kaj bi bilo na svetu? Ali bi se svet ne prebernil in bil jama razbojnikov! Gorjé temu, ki za spoved ne mara! Gorje večkrat že na tem svetu, stokrat gorjé pa na unem svetu! „Z Bogom ni se norčevati!“ Strašno je pasti v roke živemu Bogu, kterega človek spoznati ni hotel, dokler je bil čas.

Zdaj še eno. Blizo tam zgodilo se je pa še nekaj druzega, kar pričuje staro resnico, da, kdor duhovne zaničuje, sam sebi škoduje. Umerla je namreč neka žena nagle in nepreviđene smerti. Rajna prizadevala je svojim duhovnom vedno veliko sitnosti in opravíl. Kar začne bolehati in sicer še precej dolgo. Bila je en dan boljši, drugi dan slabši. Nekega večera reče hišnim: „skoraj bi poslala po gospoda...., pa saj bo jutre še čas! A ni ga bilo več. Drugi dan prinesejo ji sicer po navadi kavo, to spije in — izdihne dušo. Pet minut na to najdejo mertvo!

Pač: „čujte ker ne veste ne ure, ne dneva!“ Smert poterka na vrata, ko bomo narmenj mislili. Gorjé nam, ako naših dušnih reči ne najde v redu. Preprositi se pa ta huda žena ne dá, da bi le četert ure počakala, temuč na njeno besedo treba je iti. In kam? — V večnost!!

„Konference“ šolske in konference sv. Vincencija Pavljanskega — v kakošni so si zvezi?

Profesorji imajo o svojih časih večkrat v šolskem letu „konference“ za dijake oziroma na njihov napredek ali pa tudi „nazádek.“ Vsled tega je polno opominjanja in „imenovanja,“ posebno v tisti nadležni, v življenji malo rabni matematiki, kakor tudi v naravoslovji, gerščini itd. Zato je vselej „bavbav,“ kadar se prične „opominjati.“ — Druge so „konference“ družbe sv. Vincencija Pavljana, pri kterih se vsak teden naznanuje, kdo je kaj dobíl in prinesel za ubožne dotičnega kraja, in posvetujejo se družniki, kteri reveži so potrebni in vredni, da se jim dajo listki ter dobé na nje moke, kruha, kave, juhe itd. Kakor se slabeji študentje profesorja ustrašijo, ko pride s svojimi „konferenčnimi opomini“ v šolo, tako se razveselé ubogi, ko pride vincenški družnik v njih stanico z listki, s kterimi hité k mesarju, v štacuno, k mokarju itd., da berž dobé, kar jim je zapisano.

Kdo je pa začetnik, vstanovnik teh dobrotnih vincenških „konferenc,“ ktere na tisuče in tisuče revežev že po vsem svetu tolažijo, razveselujejo, poživljajo. Kdo jih je na dan spravil?

Dijaki, študentje...

Kako? Kdaj?

L. 1833 se je v neki hiši v Parizu sošlo 8 študentov, ktere je poživljala keršanska ljubezen do bližnjega in so torej napravili nekako družbo v podporo ubožnih. Predsednica je bila keršanska ljubezen in predmeti reveži, ki so jim hotli pomoč skazovati zavolj Jezusa Kristusa. Tej družbi so dijaki dali šolsko ime „konferenca“ in postavili so družbo pod zavetje sv. Vincencija Pavljanskega. Perve konference so dijaki imeli mesca majnika 1833, tedaj pred 50 leti, in zato je prednik teh družb v Parizu napovedal, da družba letos obhaja svojo 50letnico po vesoljnem svetu. Sv. Oče so v ta namen podelili popolnoma odpustek za priliko tega obhajanja.

To prelepo študentovsko dijanje tedaj se je razširilo po vsem keršanškem svetu. Taki sveti ogenj se vname iz male iskrice, ki izhaja iz blazega, ponižnega, Bogu vdanega mladega serca.

Razgled po svetu.

Berlin. Kako se hudobije množijo. Ne-
ıvno je ječarski vodnik in deželni poslane Strosser v
ɔsnem govoru pojasnil, kako strehoto hudobij in pre-
réh raste. Prebivalstvo na Nemškem se je od l. 1871
ɔ 1877 pomnožilo le za 4 odstotke; hudobije pa so
ırastle v tem času v odstotkih od 77 do 365. Ena
ıj grozniših hudobij je kriva prisega, in ta je od
)4 (l. 1871) narastla na 1048 (l. 1877); pregrehe zoper
ɾavnost (razne nesramnosti) od 591 na 1915; morije,
bijanja, detomori in hude telesne poškodvanja so dva-
ɾat viši. Tudi tatinstvo se množi, — narbolj pa vrad-
ıške hudodelstva: od 143 na 580, ter vradništvo, ta
ɔnos domovinski, ta steber pruske deržave tudi začenja
ı v šibre, pravi „Wanderer," in ni čudo; kdo pa opo-
inja ali nadzoruje vradnika, da bi verske dolžnosti
ɔolnoval — in brez tega se na nikogar ni zanesti.
udi ostudni samomori se sramotno množijo, še gerše
ı je oziroma na samomore na Avstrijanskem, Sakson-
ɩem, Hanoveranskem. Kakor vera peša, tako se hu-
ɔbije in nesnage širijo.

Rim. Sv. Oče so 9. majnika sprejeli kardinala
ıdškofa Lavigerie-a iz Algerije in Tunezije. Bilo je
ɩlenjeno, da izvolijo dva nova škofa za Afriko, kar je
ɔbro znamenje za razširjanje sv. vere po francoski
friki. —

Po smerti kardinala Matei-a je osem kardinalskih
ıstí praznih. Izmed kardinalov je le še sam Švarcen-
ɜrg iz Prage izvoljen od papeža Gregorija XVI, dalje
40 kardinalov izvoljenih od Pija IX, 20 pa od Leona
III. Razun Czaki-a so že vsi več kot po 50letni: 5
50letnikov, 4 šestdesetniki, 28 sedemdesetletnikov in
osemdesetletniki. —

V rimski Propagandi je zdaj 120 gojencev, ki se
učujejo za misijonarje med pogani. Po obredih je:
l armancev, 9 sircev, 5 maronitov, 9 kaldejcev, drugi
ı latinskega obreda. Po narodnosti so: 3 Zamurcev,
Kitajec, 1 Indijan, 22 Ircev, 11 Nemcev, 6 Albanci,
Oger, 5 Slovenov, 1 Georginec, 1 Švêd, 1 Danec, 1
) Gerkov, 2 Perzijana, 4 Francozi. Drugi so iz Ame-
ke, Avstralije, Anglije v tesnejšem pomenu, iz male
zije in Mezopotamije. Kaj tako znamenitega je mo-
ɔče le v katoliški Cerkvi. Mladenči nosijo černo su-
ıno z rudečim pasom. Leto na leto med molitvijo ka-
ɔličanov za razširjanje sv. vere iz te naprave izučeni
isijonarji gredó v različne okrajine vesoljne zemlje
ɜnanovat veselo sporočilo zveličanja. Kedaj bode tudi
ranjska zopet dala kacega Knobleharja v Propagando?

V Petrogradu v katoliški cerkvi sv. Katarine je
l 7. t. m. Varšavskemu nadškofu Popiel-u pallium
ıadškofovo znamnje) izročen. Škof Kulinski iz Kjelic
bil papežev pooblastenec za to opravilo. Nadškof
opiel je zvestobo prisegel v ruskem jeziku in je pod-
sano prisego izročil gr. Tolstoj-u, ministru za no-
anjstvo.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Že delj časa bolna, posebno v glavi, se serčno
ːiporočuje presv. R. Telesu, N. lj. G. in sv. Jožefu za
ɔmoč. — Hudo sovražna oseba, da bi se spreobernila
ı ne pogubila svoje duše. — Že delj časa serčno pri-
ɔročena, da bi na pripršnje N. lj. G., sv. Jožefa in
ɾ. Antona P. pomoč zadobila, če je božja volja in nji
zveličanje.

Zahvale:

Bila sem pred nekaj leti v smertni nevarnosti in sem obljubila, ako srečno odidem smerti na pomoč N. lj. G., hočem po „Zg. Danici" razglasiti; ker pa tega še do sedaj nisem spolnila, zato zdaj naznanim iz dna serca svojo naj gorečnejši zahvalo. Zopet pa sem zdaj nevarno bolana in zaupljivo zopet na pomoč kličem sv. Deodata, sv. Antona Padvanskega, in posebno našo lj. G. presv. Serca. Po zadobljenem zdravji hočem zahvalo po „Zg. Danici" razglasiti. Prosim toraj, naj dobrotna bratovšina za-me moli. *K. P.*

Priserčna hvala bodi prečisti Devici Mariji in sv. Jožefu! Bila sem v velikih skušnjah in sem se serčno priporočala prečisti Devici in sv. Jožefu in pomagano mi je bilo. Oh, kličite vsi zaupljivo Marijo in sv. Jožefa, kteri ste v skušnjavah in pomagano vam bode.

M. K.

Bilo je na tem, da bi bila morala roko zgubiti; na priprošnje N. lj. G. in sv. Antona pa sem se v treh tednih skorej do čistega ozdravila. Bodi toraj od vsih ljudí češena N. lj. G. presv. Serca, češen sv. Anton P.!

V Ljubljani, 17. majnika 1883.

Ana Ulčar.

Bila sem prav slabotna več lét in nadlegovana z neznano, pa hudo boleznijo. Rabila sem po nasvetu raznih zdravnikov več zdravíl, ali vse zastonj. Vsa že obupana zatečem se k N. lj. G. presv. Serca z obljubo, da objavim, če bom uslišana, in — uslišana sem bila kmalu po doveršeni devetdnevnici. Ali po zadobljenem zdravju pozabila sem svoje obljube. Bolezen se mi zopet poverne. Nehvaležnica obernem se zopet k Mariji z obljubo gotove objave. In — hvala Mariji, gospej Serca Jezusovega. Tudi v drugo sem po opravljeni devetdnevnici zopet rešena hude bolezni! Priznati moram, da pomoč N. lj. G. presv. Serca je silno velika.

M. S. pod Krasom.

Bil sem v veliki zadregi bolan in že tako malo premožen; po neprevidnosti pa mi je kazalo priti še ob precejšen del premoženja. V tej veliki nadlogi smo jaz in nekteri prijatelji obernili se s serčno prošnjo do N. lj. G., naj bi pač ona, ki veliko premore, pomagala. In glej, vse se je na bolje obernilo: Za silo sem ozdravel in tudi omenjena zguba me ni zadela. Naj tedaj zdaj, če tudi že pozno, v tem Marijnem mescu objavim svojo serčno zahvalo v čast in hvalo do N. lj. G. presv. Serca!

F. K.

Na priprošnjo Matere Božje in sv. Jožefa sem v neki dušni in telesni potrebi zaželjeno pomoč in še več, kakor sem prosil, po opravljenih pobožnostih dosegel. Da svoje obljube, uslišanje očitno razglasiti, predolgo ne odlašam, se s tem preserčno Materi Božji in sv. Jožefu očitno zahvalim, da bi tudi v druzih zaupanje in goreče češenje do M. B. in sv. Jožefa kolikor mogoče vnel.

F. S.,
duhoven.

Koledar za prihodnji teden:

25. majnika. S. Urban. — 26. S. Filip Nerij. — 27. Druga nedelja po Bink. — S. Marija Magdalena Paciška. — 28. S. Viljem. — 29. S. Maksim, zavetnik ljublj. stolne cerkve. — 30. S. Feliks. — 31. Osmina presv. R. Telesa. — S. Angela. — 1. rožnika. Praznik

presv. Jezusovega Serca. — 2. S. Marcelin. — 3. Tretja nedelja po Bink. (Op. V. Direct. mora stati „c. v.“ namesto „c. a.“) S. Klotilda.

Mesec rožnik je posvečen češenju najsv. Jezusovega Serca in presv. Rešnjemu Telesu. Veliki pomočki k temu so: bratovšina presv. Jezusovega Serca, bratovšina vednega češenja presv. R. Telesa, pogosto sveto Obhajilo, pogosto obiskovanje presv. R. Telesa, mnoge zadeve molitve itd.

Zdihljej. Hvala in zahvala bodi brez konca naj svetejšemu in božjemu Zakramentu! (100 dni odpustka enkrat na dan; — 300 odpustka vsak četertek v letu in vsak dan v osmini sv. R. Telesa, ako to molitvico v teh dneh po trikrat izrečeš; — popolni odpustek enkrat v mescu pod navadnimi pogoji, ako jo opraviš vsak dan v mescu.)

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Za † škofa Jerneja veléva kn. šk. Ordinarijat, da po vsih duhovnijskih in samostanskih cerkvah naše škofije naj se pol ure z velikim zvonom zvoní, opravi naj se tridnevno zvonjenje in tudi ena slovesna černa maša za prečastitljivega ranjcega. V stolnici v Ljubljani so premilgsp. knez in škof 22. t. m. imeli to slovesno mertvaško opravilo.

Iz Ljubljane. V zadevah „Dejanja sv. Detinstva. Pokrajno vodstvo „Dejanja sv. Detinstva“ za slovenske kraje je sklenilo družbenim deležnikom za leto 1883 podariti knjižico: **„Stezica v nebesa“** (bukvice sv. Alojzija). Zatorej naj blagovolijo vsi vodniki po slovenskih duhovnijah vodniku preč. kanoniku Andreju Zamejcu po dopisnici naznaniti število deležnikov, da se jim bode moglo poslati primérno število iztisov imenovane knjižice.

V nunski cerkvi v Ljubljani bode 31. tek. mesca ob sedmih sveta maša za ranjce deležnike „Dejanja sv. Detinstva.“ Pomniti je, da oni, ki so pri tej sveti maši pričujoči, prejmejo pod navadnimi pogoji popolni odpustek, ki se more tudi dušam v vicah v prid oberniti.

Nove zastave pri mestni farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani so dali napraviti za čast Božjo vsi vneti mestni župnik preč. g. Jan. Rozman pri spoštovani, v zdelovanju cerkvene obleke izurjeni gospej Ani Hofbauerjevi, katera je naročene zastave prav izverstno izdelala v cerkvenem zlogu. Slike, za véliko zastavo sv. Florijana in žalostne Matere Božje; za mali dvè pa Odrešenika svetá, Matere Božje brez madeža spočete, sv. Alojzija in sv. Stanislava Kostka, je domači slikar in župljan g. A. Jebačin prav spodbudljivo izdelal.

Dijaško ministerstvo dolžnostno naznanja, da mesec april je potreboval za dijaško kuhinjo 120 gld. 90 kr. v ljudski kuhinji, in posameznim na dom 11 gld. 10 kr., za druge potrebe pa 15 gld. 61 kr.; skup čez 147 gld. Minister prosi, da bi se to ne pozabilo.

Žalostno. Iz nekega kraja se naznanja, kako lepo je častil neki oštir sv. Florijana. Še celo občinski in krajnega šolskega sveta odbornik je mož, pa se je prederznil godbo imeti in ples v petek. Ubogi č. g. župnik, ki mora med takimi farani živeti, ubogi srenjčani s tacimi izgledi! Načelnik občinski, vse to dobro vedoč, je djal černe očala na oči in zamašil ušesa!

Z Dunaja, 20. † Mertvašnica v Avgustineju. Tudi v Avgustineju smo vsi „in corpore“ z dinekcijo vred opravili včeraj mertvaške molitve za prevzvišenega škofa Jerneja; tudi še pri večerni molitvi skoz celi teden se spominjamo ranjcega nekdanjega mnogozaslužnega vodnika te naprave, kakor je navada.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Jan. Tavčar, administrator v Fužinah, je dobil duhovnijo Leše. — Duhovnija Ternovska na Notr. je podeljena č. g. Jan Urbanček-u, župniku v Krašnji. Č. g. Mih. Lavtižar je prestavljen iz Prečine v Selce za duh. pom.

V Lavantinski škofiji: Čg. Jož. Toporšič se je št Jurški fari na južni železnici odpovedal ter ostane š[t]. Lovrencu; č. g. Jan. Simonič je dobil faro sv. Križ[a] v Terbonjah; č. g. A Fišer. župnik v Svičini, je zbole[l] ter se podá v Gradec v duh. bolnišniko; č. g. M. Dolinar, župn. v Slivnici, je umerl. R. i. p.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Kat. K. 40 kr. — Čast. g. župn. Fr. Dolinar 1 gld. — Čast. g. kapl. Jož. Lasnik 1 gld. — Nekdo, ki znan dobro kuriti za dijašk[o] kuhinjo. — Gimn. prof. preč. g. J. Legat 2 gld. — I[z] Škofje Loke posl. č. g. ž. 4 gld. 20 kr. (Op. 1 gld. ve[č] kot je bilo na lističu zapisano. Vr.) — Č. g. A. St. 2 gld

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Čast. g. Karol Čigon 1 gld. — Št. Helenska duhovnija 5 gl[d]. 60 kr. in dva napoleona po 20 frankov po čast. g. župn. Fr. Štupicu. — Št. Rupert po čast. g. župn. Al. Koširj[i] 30 gld. — Sv. Križ poleg T. po čast. g. Maroltu 25 gl[d]. — Iz Mekin po čast. g. župn. J. Ederji nabirk 8 gld. — Iz Nove Oselice č. g. župn. Mat. Lavrič 6 gld. — Dobrova po čast. g. župn. 11 gld.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. Prim. Peterlin 2 gld (že prej oddano). — J. Bahovec 1 gld. — Čast. g. ka[plan]... tehet A. Keržič 15 gld. — Iz Mekin čast. g. župn. J. Eder 5 gld. — Od sv. Križa pri Lit. čast. g. A. S[...] 3 gld. — Iz Sore po čast. g. župn. Fr. Porentu 5 gl[d].

Za opravo ubožnih cerkev: S Černega Verha na[d] Polhovim Gradcem za več let 22 gld. — Po čč. gospé Uršulinarcah 8 gld. — S Štange 8 gld. — Iz Šentvid nad Vipavo 6 gld. — S Kerke 18 gld. — Iz Radoljic[e] 13 gld. — Z Berda 12 gld. 40 kr. — S Trebelnega 1[...] gld. — Iz Dobrepolja 11 gld. 21 kr. — S Slapa 7 gl[d]. 10 kr. — Po prečast. g. dekanu iz Šmarije 20 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Po prečast. g. dekanu A. Drobniču: Župnija Šmarijska 3 gld. Kerška 6 gld.; Zatiška 3 gld.; Zagraška 5 gld.; Ko[...]panjska 2 gld.

Za pogorelce v Košani: Št. Rupert po č. g. župn. Al. Koširji 6 gld.

Za Bosno: Čast. g. župn. M. Saje 10 gld. (pro 1[...] Sacris) in 1 gld. za „farovž“ (za g. kan. Jegl.)

Za sv. Očeta: Št. Helenska duhovnija 23 gld 40 kr (ob enem za najpotrebn. mis) po čast. g. župn. Fr. Štupicu — Nabirke po preč. g. dek. Šmarijskem, 41 gl[d].

Za poškodovane Tirolce in Korošce po povodnji: P[o] preč. g. dek. A. Drobniču 5 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. K. na D.: Za posebno dragi spom. preserčna hval[a] — G. J. L. v A.: Z naznanilom prav vstreženo; tudi zast[...] druge želje korak storjen. Pozdravljeni! — G. Č. v Č—h Serčna hvala! Zastran sv. Det. čisto prav tako. — G. Š. Treb.: Dal naprej darove in pismo. Bratovski pozdrav! — G. dek. A. Dr.: Tudi za katol., cecil. in podporno družb[o] darovi oddani. — G. S. v N.: Hvala lepa; pa za letos b[i]lo prepozno.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 1. rožnika 1883. List 22.

Nekaj trenotkov pred sv. Rešnjim Telesom.

Tu klečim pred tabo, Gospod; klečim, ker me vleče neka čudna moč k tebi; klečim, ker mi je sladko biti tukaj. Ali prav za prav samega sebe ne razumevam. Res je, ko pridem sem k tebi, sem srečen: saj tukaj lahko odpiram svoje serce in ne morem tožiti, kakor tožim med ljudmi, da nisem zanje in oni ne zame. S teboj smem govoriti, kakor otrok, a ljudje bi se mojemu govorjenju smijali. Naj jim govorim o čem drugem, kakor o vsakdanjih rečéh, pa me gledajo, sem li zdrave pameti. O sladko je biti pri tebi, Gospod. — Ali vendar, kaj govorim in motim samega sebe? Ti me poznaš in vidiš, da je to veselje mnogokrat samo na poveršji, a na dnu serca rije nemir, dviga se kipeče hrepenenje. O da bi tudi tukaj zavladal pokoj in zginile želje! Hvalo ti pevam, Gospod, za vse, kar si mi dal. Toda en dar tvoj, ki mi je naj milejši, je kakor kak ljubljenec starišev: najraje ga imajo, ali menda ravno zato jim napravlja največ britkosti. Tudi jaz imam en dar iz tvoje roke najraje in veselim se ga najbolj: pa kakor da me hočeš kaznovati zaradi tega veselja — pripuščaš, da se mi rodé v sercu vedno nove želje. Pamet, to je oni dar; vedno več vedeti, razumeti, skusiti, to so tiste mučne želje. Zato ne morem biti nikoli popolnoma srečen in še tu pri tebi me motijo one želje, še sem v to svetišče me preganjajo neusmiljeno. Gospod, pomagaj mi! Glej, v stari zavezi si se prikazoval v ognji, v oblaku, v vetru in iz groma je prihajal tvoj glas. Mojzes, tvoj služabnik, te je pa gledal v obličje. O srečni Mojzes! Res je, nam kristjanom se ne prikazuješ, nam se dajaš samega sebe. V podobah kruha in vina imamo tebe popolnega. Ali — ali — v podobi. Oči moje vidijo kruh in tudi vino. Podobo to si postavil med se in med nas; da te vidimo in vendar ne vidimo. Ne obsodi me, sodnik moj, da tako prederzno govorim, ali namenil sem se potožiti tebi vse. Ko vidim tebe v podobi kruha pred saboj, ko pomislim na to svojo nemarnost in mlačnost, takrat bi pač želel, da bi prišel raje v tresku in gromu. Vsaj prestrašil in preplašil bi se jaz in tresel od svetega strahú. A pred teboj v podobi kruha sem raztresen, sem napihnjen, a — pomagati si ne morem. — Morebiti vendar. Ali nisem iskal nekdaj svojega Boga v naravi in ga našel? Tako je bilo: Vedel sem dobro, da je Bog in poznal sem ga od otročje pameti. Ali pozneje je začela popraševati pamet: kje je, kje je? Pamet ga je hotela prijeti in serce je hotelo občutiti, tako kakor otrok čuti očetovo serce bíti na svojem sercu. Pa serce moje je bilo tako goreče, da ga nisem mogel zderževati. In šel sem v hládnem večeru ven na prosto, na holmec, da je segel daleč pogled, da se je serce moglo širiti. Zamislil sem se, mislil o svojih čudnih željah. Legel sem na travo, položil glavo ob zemljo. Kaj je tukaj v zemlji? kaj me vleče k njej? Zakaj se mi zdi, da ona čuti z menoj, gavori z menoj? Ej, serce, ti se motiš: tu v zemlji iščeš svojega Boga? Ne, ne motim se. To gibanje, to življenje — kaj je drugega, kakor dihljej njegove moči. Rekel je, in bilo je, živelo je: jaz pa čutim to življenje, čutim božjo moč. Na njej pa se povspne serce in hiti dalje, dalje, do Njega in ihti: moj Bog, moj Bog! — Hladen veter igrá okoli vročega čela, po vetru plavajo sem do mene daljni glasovi zvonov in petja. Zopet vskipí serce in se še širi v daljavo. Neznane harmonije mu kažejo pot tje, kjer se glasi vse v neskončni harmoniji. — Povzdignil sem oči in gledal leskeče zvezde. O neskončni prostor! Od ene zvezde hitim do druge in kam pridem nazadnje? In te silne moči, neznanska nebeška igra! Skri se serce! Ne, ne: prostor in zvezde in sile — vse to je Njegovo. Glej zvezde so iskrice, ki padajo v tvoje serce, da se vname božje ljubezni. Vnemalo se je tudi, gorelo, dokler ni upehala se moč njegova. — Tako sem iskal svojega Boga in ga vselej našel. O Jezus moj, kako pa naj Tebe najdem? kam naj grem, kje naj gledam tvojo moč in silo? Nisi niti v planjavi, niti v vetru, niti v zvezdah. Tukaj klečim in po tebi hrepenim .... Že vem, že vem! Miza Božja je obdana, gotovo se je zbrala cela versta. Jaz pa imam v rokah zlato posodo. Stopim k vsakemu, vsakega obdarujem. Serce poznava serce in duša moja gleda gostom v dušo. Kaj vidim? Tu, — sedaj vidim — tu si ti, Gospod. — Kako se žarí ta duša kakor solnce, ki se dviga izza gorá! Kako je čist ta žar, kak plameni; pač plameni; saj vroča je ljubezen. V takih dušah prebivaš ti in to tvoje stanovanje je lepo, podobno onemu na desnici Očetovi. Ali te nisem našel, o Gospod? Ali nisem privzdignil nekoliko zakrivala, ki te prikriva pred menoj? — Še drugo pot sem našel. Res, čutil sem Božjo moč

na zemlji in zvezde so me vodile do tvojega podnožja. Dihal sem na tvojih persih, tvoj glas je bil glas očetovski. Ali vendar — ljubiti in ne imeti popolnoma, samo upati — je za nas pretežko. Serce bi si želelo imeti tebe, Jezus, kot malo dete, da bi se ga radovalo, ga poljubovalo. A kaj govorim — želelo bi: saj ima, ima tebe v najprijetneji postavi in ne poljubuje te samo serce, marveč ti ostajaš v njem in on ostaja v tebi, eno sta in to je najlepša vez ljubezni, ki jo spleta serce. Slab sem, malovreden: da, da, ti prihajaš k meni, to čutim. Bodi tedaj mirno serce moje! Ko si prašalo svoje naj plemeniteje želje, bile so ti one vodnice, da si se približalo Jezusu in da je umaknila se podoba, ki ga zakriva tvojim očem. — Pa, kaj je to? Kaj praviš pamet? „Ko bi samo kruh bil, ko bi se ti le varal . . . in varali drugi . . . kakor se varajo neverniki pri svojih malikih . . . in zidajo tempeljne . . . in divje rajajo . . . okoli svojega malika . . .“ Joj! Grozovita pamet! Moj Jezus, ali pri tebi ni pomoči? Ali me nečeš iztergati mukam? Slušaj, slušaj! Od tabernakeljna sem prihaja glas: „To je moje meso, to je moja kri. Veruj!“ Veruj, veruj! Umevam, Gospod, in hočem, ti imaš besede večnega življenja. Odpusti razberzdanemu otroku, saj vidiš, da mi solza napuh raztaplja. O vera, v tebi je sladko počivati! Sedaj je mirno serce. Pamet, tu sem pridi, upogni se in — môli!

Svetilko.

Za slovo od majnika.

(Spisal Svetilko.)

Ko se ločimo od kakega prijetnega kraja, kader zapuščamo drago nam mater, kader smo na koncu prijetnih dni, takrat radi sprejemamo kako malo stvar, katero ohranimo v spomin. Ako nam pride pred oči tudi za mnogo let, duša se zopet oživi v nekdanjosti in oni „spomin“ vliva vanjo davno minule prijetnosti. Ali bi ne bilo tedaj prav, da ohranimo tudi o lepem ravno preteklem majniku, Marijinem mesecu, kak spominek?

Skušal sem napraviti tak spominek za Daničine bralce in tukaj ga jim ponujam. Nate ga in shranite ga dobro, saj je vreden tega. Poglejte: Marijina podoba je. Devica nedolžnega obraza derži na svoji desni roki zalo dete in z levico ga pritiska si na persa. Iz milih oči ji odseva materna skerb, lice razodeva nebeško srečo. — To podobo si vzemite za spomin, zaprite, ne, — vtisnite si jo v serce, kajti velik zaklad vam je ta podoba: ima namreč neke posebne moči, ne skrivnih, ampak skrivnostne, ne za posvetno bogastvo, ampak za zveličanje. Ker vam pa jaz ponujam to podobo, vam moram njeno vrednost in moč tudi razložiti.

Skušnja uči in marsikedo vé tudi iz svojega življenja, kako blagodejen je človeku spomin dobre matere. Zdi se nam, ako je tudi že dolgo dolgo nimamo žive, da je še vedno blizu nas, da še vedno kot otroci radi polagamo svojo glavo v njeno naročje in da nam boža njena roka naše čelo in lice. Njen glas nam zvoní v ušesih, njene besede se mnogokrat ponavljajo, sploh vsa njena podoba se je nekako zlila ali stopila z našo. Kako sladko nam je ime mati, kako pomenljivo, kako krepko — saj nam mati nikdar ne umre. Ali ni res tako? Res je, vsakemu otroku je njegova mati naj boljša na svetu in ni je ženske pod solncem, ki bi se meriti smela z materjo njegovo: vendar ima eden ali drugi neprecenljivo srečo, da je njegova mati ne samo zanj, ampak tudi sploh dobra, blaga, verla žena, ki se povzdiguje s svojimi krepostmi nad drugimi svojega rodú. In naj si je otrok tega svest, svest, da ima krepostno, preblago mater — o to je občutek vzvišen nad vse, kar nam dviga serce naše. Take matere otroci so redkokedaj slabi, in ko bi se tudi primerilo, da zaide tak otrok; spomin na blago mater ga spremlja povsod, tudi v breznu pregrehe ne miruje ta spomin, ampak vliva solze svoje žalosti kakor žolč v kupo pregrešne sladnosti. Spomin na blago mater je rešilna roka za mnogo takih, ki so bili skoro že zgubljeni. Kakor pa spremlja mati svojega zašlega otroka še po smerti in ga otima iz hudega, tako je na strani tudi dobremu otroku, varuje ga slabega in mu daje naj lepšo hvalo in naj bolje plačilo, kader stori kaj dobrega. „O ko bi ranjka mati to videla in vedela; kako bi bila vesela,“ tako si misli otrok, in zdi se mu, da se mu prijazno smehljá podoba njegove ljubljene matere.

Ako mi tedaj vsakdo izmed vas priterjuje, da je res, kar sem govoril, upam, da bodete priterdili tudi temu, kar bom povedal sedaj. Premila nam je podoba naše matere, to je res; toda ali moreš reči, da ni neka žena vendar še veliko blažja, krepostneja, plemenitejša in lepša bila od tvoje matere, in ta žena, ta mati in naj čistejša devica h krati je Marija. Poglejte sedaj na podobo, ki vam jo podajam, oglejte si jo dobro, dobro vprite vanjo svoje oči in odprite svoje serce; ali ne čutite, da je v tej podobi še nekaj vse drugačnega, kakor v podobi vaših mater? Saj meni se tako zdi, ko gledam Marijino podobo, kakor bi bilo nebo gledalo na zemljo in iskalo, kaj je na njej naj lepše. Našlo je nedolžno devico Marijo, a ni se nebu zdela še dovolj lepa. Zato je jelo sipati na njo vse svoje lepote in sulo tako dolgo, dokler je mogla ona prejemati. Še le potem je bila vredna sprejeti nebes Gospoda samega, Zveličarja. Ali ne čutite tudi vi tega? O pač dobro vem, da imate še dobro pred očmi podobo presv. Device, ki vam jo je kazala vaša mati, ko ste bili še majhni otročiči. Ali niste takrat stegali ročice po tej podobi. Ko ste pa malo odrasli in prihajali v cerkev, zazerli ste najprej podobo Marijino in hitro kazali nanjo ter govorili materi: tako imamo tudi mi. Leta so se potekala, mater je zakril hladen grob, čudne želje in misli so se začele ti snovati, ali prijazna podoba Marijina te je gledala vedno enako: kaj ti je, sin moj, hči moja, je govorila podoba, ko so tvoje oči nepremično zerle v njene oči. Bilo ti pa je, kakor da bi hotel vse razodeti tej podobi, tako priserčno in sočutno te je gledala. Ni pač lahko povedati z besedami, kaj ne? kaj sta govorila med seboj, saj pozna in razume ono govorjenje samo serce: ali gotovo govorim po prepričanji vsakterega izmed vas, ako pravim, da ono govorjenje, ono lahno pretakanje milih občutkov iz podobe v tvoje serce — to je najti samo pri podobi Marijini, in sicer najti vsakteremu. To podobo razume mladenič, kakor jo ljubi devica, časti jo mož in zdihuje pred njo žena. Vsak vidi nekaj v njej, kar mu dé prijetno, ga blaži in tolaži, veseli in miri. Zakaj? Oh zakaj? Ko bi hotel o tem govoriti, vam bi moral ponavljati vse, kar ste lepega slišali ta mesec, lepega o Mariji. Le spomnite se njene slave in hvale, njene lepote in visokosti, njene ponižnosti in dobrotljivosti, pa bodete razumeli, zakaj. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Požar grozovit! Grozovita nesreča zadela je v nedeljo 27. maja vas Terboje v smleški župniji. Ravno smo še skončali procesijo s sv. Rešnjim Telesom, katero obhajamo ta dan vsako leto in se je ljudstvo razšlo na

razne kraje, kar zaklenkajo žalostno zvonovi terbojske cerkve in tožni klici: „gori! ogenj!“ začujejo se po vasi. Ko stopim iz duhovske hiše, ugledam — o groza! — ravno tik cerkve lesen pod ves v ognji. Plamen šviga naravnost v zvonik — že se vnema streha — za njo sosednje hiše in v silnem pišu vetra sega ogenj poželjivo naprej, takó, da je v poldrugi uri do petdeset gospodarjev brez pohištev. Pomagati ni bilo mogoče; vode v vasi ni veliko, na Savo po zgornji poti zaradi silne vročine ni bilo mogoče; toliko, da se je ohranila duhovska hiša in nekaj drugih z opeko kritih v spodnjem delu vasi, Požarna straža kranjskega mesta dospela je sicer na pogorišče, delala neutrujeno, a iz vnetih hiš že ni bilo mogoče več mnogo rešiti. Hvala ji iskrena za plemeniti trud! Streha na zvoniku in na cerkvi je zgorela, zvonovi so se stopili, bati se je bilo celo, da razpade tudi obok pri cerkvi. Grozno je gledati poprej lepo okinčano cerkev sedaj kakor razvalino. Lustri in svetilnice popadali so na tla in se popolnoma razbili. Boječi se, da se ne vžgó tudi oltarji in tabernakelj, vzeli smo srečno še sv. Rešnje Telo in prenesli v farno cerkev.

Žalosti in revščine popisati mi ni mogoče. Kedó jih prešteje bridke solzé žalostno se ozirajočih po razvalinah svojih posestev! Ljudstvo, že sicer revno, o tem času še posebno v pomanjkanji, ne vé kam se oberniti, nezaupno tarna in — čaka mile pomoči.

Do vas tedaj, rojaki slovenski, obračam se z milo prošnjo, da odprite svoja dobrotna serca nesrečno zadetim faranom. Zgodovina prejšnjih lét in prošlih nesreč mi kaže, koliko dejanskega sočutja in tolažbe podajejo dobrotni Slovenci nesrečnim svojim bratom; to me tolaži posebno v sedanji nezgodi, to mi je porok, da tudi moja prošnja ne bo ostala neuslišana. Nadloga je nepopisljiva, potreba nedopovedljiva, pomoč nujno potrebna. Samo pri cerkvi je škode nad pet tisoč goldinarjev. Kako silno so vaščani zadeti, tega za danes določiti še ne morem; toliko pa smem z gotovostjo reči, da škoda znaša nad petdeset tisoč goldinarjev. Res, da so posestniki zavarovani, a samo za malo svoto; ko bi še tega ne bilo, ne mogli bi začeti na novo staviti svojih poslopij.

Iskreno želéč in upajoč, da najde prošnja ta blag odglas v sercih premnogih dobrotnikov, ob enem prosim vredništva slovenskih listov, naj blagovolijo sprejeti te verstice v svoje predale, ter nabirati milih darov ubogim pogorelcem. Bog obudi mnogo dobrotnih rok. Fiat!

Smlednik, 29. maja 1883.

Anton Klemen,
župnik.

Iz Ljubljane. (*„Nova Oljska gora“* še dalje.) — Pri Jezusovih bridkostih v Getsemanu se ne smé nikoli prezreti, da je Jezus terpel kakor človek. On je bil nase vzel narbolj popolnoma človeštvo, doveršeno stvarjeno, občutljivo stvarjeno telo in dušo; zato je bilo tudi Njegovo terpljenje naj grozovitniše, kar ga kdo terpeti zamore. Od tod je bolj jasno, kar Katarina Emerih dalje pripoveduje, da kar je vse vidila o Jezusovem kervavem potenji, je tako prestrašno in grozovito, da bi nji sami, ko je vidila, bilo od strahú serce póčilo, ako bi je nebeški Ženin pri tej prikazni ne bil obvaroval. Vidila je zdaj, kako je kri v debelih, temnih kapljah kapala čez bledo obličje Gospodovo. Lasje so bili od kerví skup staknjeni in so se zmešani ježili, brada kervava in zmetena. Kakor begoč pred peklom, tako je pred raznimi podobami greha iz dupline bežal in se zopet k aposteljnom vračal. Pa to ni bila terdna hoja; šel je kakor kdo, ki je skrivljen pod veliko težo in pokrit z ranami in ima vsak trenutek pasti.

Tudi pri trijeh aposteljnih se je vidilo, da čutijo grozo Gospodovega terpljenja; ni jih zdaj našel tako spijočih, kakor pervikrat: bili so z zakrito glavo naslonjeni na kolena, kakor je ondod bila navada pri ljudéh, ko so sedeči žalovali in molili. Od britkosti, straha in in trudnosti napadani so bili zadremali. Ko je Jezus tako neznansko zdelan k njim dospel, ga s svojimi trudnimi in dremotnimi očmi niso precej spoznali. Videči toliko oslabljenega in zdelanega, Mu naproti šinejo, Ga primejo pod rokami in podpirajo. On pa jim je v veliki užaljenosti pravil: da jutri bode umorjen, da gotovo uro Ga bojo vjeli, pred sodbo vlekli, z Njim gerdo delali, Ga zasramovali, bičali, umorili, kar se more narbolj neusmiljeno. Priporočal jim je, naj tolažijo tudi njegovo Mater. Nektere minute je tako govoril; oni pa niso vedili kaj reči, ker jim je to pravil. Odpravljal se je nazaj v duplino kervavega potú, pa zarad velikega oslabljenja sta Ga Janez in Jakob morala peljati. Bilo je nekako četert čez enajst.

Marija Devica je med tem terpela silno žalost in bridkost v hiši Marije Markove. Bila je vsa obernjena od vsega, kar jo je zunaj obdajalo; vidila in čutila je zgoli samo terpljenje svojega božjega Sina. Poslala je bila selov pozvedovat, kako je z Jezusom; ni pa v silni skerbljivosti mogla jih pričakati; šla je z Magdaleno in Salomo v dolino Josafat. Vidila sem jo zagernjeno, pravi Emerih, in velikrat roke stegovati proti Oljski gori; ker vidila je v duhu Jezusa, kako je od bridkosti kervavi pot potil. Bilo je, kakor bi z raztegnjenimi rokami hotla Jezusovo obličje obrisati. Tudi Jezusa je Emerih vidila, kako je ginjen od bridkosti svoje Matere se po nji oziral. To nasprotno vdeležje med Jezusom in Marijo je vidila razodevati se v podobi žarkov, ki sta si jih eden do druzega pošiljala. Tudi Magdalene se je spomnil Gospod in zapovedal učencem, jo tolažiti; vedil je, da za Marijino ljubeznijo je njena ljubezen do Njega naj veči; vidil je tudi, koliko bo spokornica še terpela na zemlji in da Ga vse žive dni nikoli več ne bo razžalila. —

Zdaj se pa obernimo nekoliko tudi na naše terpljenje na zemlji. Svet je poln terpljenja. Vse terpí, pravični in grešnik, Jezus in Marija, kakor tudi Peter in Magdalena. Pravični terpí za grešnike, grešnik terpí sam zase. Jezus je terpel za vse, in ker je On nar bolj spoznal gnjusobo greha, zato je nar huje v duhu terpel v duplini kervavega potú. Terpljenje je tako reč občna, medsebojna zadeva; nobeden pa ne terpí brez pravičnega vzroka, če je tudi nedolžen; nobeden ne terpí zastonj. Po neki skrivnosti večne modrosti in pravice je Bog med ljudmí postavil nekako vidno vzajemnost v terpljenji — djal bi, vsi za enega, eden za vse. Zakaj? Tega ne vemo, vemo pa, da je prav tako, ker je naredba večne modrosti Božje. Postava se ti zdi terda, pravi Hoffelize, toda dana je iz velike dobrote, ki nas bo v večnosti obilno razveseljevala.

Ti, ki to bereš, si morebiti že sam dostikrat to skrivnostno naredbo premišljeval, in če imaš Bogu vdano serce, si morebiti tudi že kterikrat klečal v kapeli pred „novo Oljsko goro“ zarad svojega lastnega, ali pa zarad terpljenja kterega svojcev. Kje hoče terpeči človek iskati pomoči in tolažila, če ne v Getsemanu? Kolikrat vidimo, da ta ali ta je neprevidoma z verhunca blagostanja pahnjen v naj veči revšino, gre na kant, ogenj, bolezen ali druga nesreča mu vse uzame. On, žena in otroci — vse je zagernila revšina. Tudi ni manj čudno, da otroci so večkrat onečasteni zarad grehov svojih staršev ali predstaršev; sej večkrat žuga Bog v sv. pismu, da bo pregrehe staršev šibal v njihovih otrocih in v daljnih rodovih. Se li smé kdo prederzniti ter grajati pravico Božjo, ki se poslužuje dobrih

in hudobnih, da svetu daje nauk, kterega potrebuje? Ako bi šiba zadela samo grešnika, bi li ne bila to skušnjava za pravičnega k napuhu, ali bi mu ne bila s tem odtegnjena priložnost skazovati velike čednosti? Še prav posebno pa je to, da pravični, kadar z grešniki vred terpé, se vdeležujejo dela Jezusovega odrešenja. Kristus je za grešnike terpel; zakaj bi dobri kristjan z Njim vred ne terpel za reševanje grešnikov iz njihov okov smertnih grehov? Kolikrat se zgodí, da radovoljno sprejeto terpljenje pravičnega odverne človeštvu velike šibe na tem svetu, ali pa grešniku spreobernjenje pridobí ter ga pogubljenja obvaruje. Pred nekterimi leti je v Amiens-u na Francoskem zrojila kolera in je močno kosila. Redovnice Louvenkurške so se tresle, kaj bo, če pride strašna bolezen v notranjo šolo med gojenke. Ena izmed redovnic se s privoljenjem svoje prednice ponudi Bogú kot dar, da bi bilo drugim prizaneseno. Njena molitev je bila uslišana. Kolera je samostanu prizanesla, umerla je le tista goreča nuna sama . . . Koliko premore prava keršanska ljubezen! Kako srečen je človek, ki z voljo prenaša vse hudo, kar koli ga zadene! Prišel bo čas, ki bo vse razjasnil in pokazal, kako dobro in očetovsko je usmiljeni Bog vselej z nami ravnal.

V Gradcu, 23. majnika. Najraje bi videl, gosp. vrednik, da bi sami prišli ogledat si naše mesto v tem lepem času. Priznati se mora, da ima Gradec spomladi res lepo lice. Vse polno zelenja in cvetja, prijeten duh, gosta senca, petje tičev, snažna pota — to res ni lahko prehvaliti. In teh prijetnosti ni treba iskati dolgo in pehati se po dolgih ulicah, kajti na eni strani vabi botanični vert, na drugi mestni vert, tudi imamo še ljudski vert. V sredi pa se dviga nad vse ljubeznjiv hribec: grad, zavit v preprijazno zeleno obleko. Nekaj precej toplih dni v pervi polovici tega meseca je kar naglo vzbudilo to življenje v naravi; sedaj pa nas skoraj merzlo opihavata séver in burja, in zunaj mesta je bila slana. O veliki škodi pa ni bilo slišati. Iz gornjega Štajarskega poročajo, da je padel precej nizko v dolino sneg, ali vendar kaže na polji in na vertu vse jako lepo. — V onih prijaznih dnevih so bile letos po sreči binkošti, gotovo v veliko veselje letošnjim birmancem, katerih je bilo v mestu do treh tisoč. To število je v primeri z Ljubljano majhno. Ne da se tedaj drugač misliti, kakor da jih mnogo ne prejme tega sv. zakramenta. V nekaterih krogih se gotovo sramujejo priti v cerkev, še bolj pa prejeti zakrament, češ, „ni potreba ali sila.“ Zato se mi skoro čudno zdi, da ni tukaj več tako zvanih civilnih zakonov. V zadnjem času smo doživeli dve taki županski poroki. Žalostno pa je primérjati one številke, ki kažejo tukajšnje nravno življenje. O tem se mi ne zdi spodobno več pisati, samo toliko naj bode dosti povedati, da pregreha po mojem mnenji mogočno kraljuje in sicer vsakoverstna. Ne manjka samomorov ne pretepov, grozovitosti itd. Drugače skoro ne more biti tam, kamor ne seže glas pridigarjev ali spovednikov ali vsaj glas zvónov, ki vabi k molitvi. Kako bridko mora biti vestnim in gorečim duhovnim pastirjem pri sercu! Marsikaj več bi zamogli ti storiti, ko bi pomagala jim kerščanska gosposka in očitno razodevala svojo vérnost. Kjer pa vernosti ni, tam se tudi razodevati ne more, in Gradec ne veljá po krivici za zelo liberalno mesto. Ob nedeljah delati je prišlo že menda v navado. Celo binkoštne praznike se nekje niso bali delati očitnega pohujšanja z delom. Na sv. Trojice dan obhajajo Gradčani že od davna slovesno obljubljeno zahvalno procesijo, v spomin, da se je ustavila bila l. 1680 strašna kuga. Liberalni mestni zastop pa jo je saboto poprej iz mesta popihal, da bi mu treba ne bilo iti k obhodu. Vreme jim je spridilo veselje, kajti dež in merzel veter sta zabranila procesijo in slovesnost je bila tedaj samo v cerkvi, gospodje so pa zunaj lahko ohladili si nejevoljo. — A Gospod si izbira povsodi svoje služabnike in častilce in kedor bi prišel letos v majniku v „mestno farno cerkev,“ moral bi biti vesel lepe majnikove slovesnosti. Proste govore ima vsaki večer ob 6 jezuit, zanimive in podučljive; na to so litanije z blagoslovoma. Zelo primérno je, da tukaj sploh mnogo pojó po cerkvah, to privabi marsikoga in omehča njegovo serce, ki bi sicer ne menil se za cerkev. Tudi pri šmarnicah pevajo prijetno, morebiti še predolgo. Opomniti pa moram, da so slovesne šmarnice samo v eni izmed farnih cerkvá vsako leto. Zato, se vé, ni kaj posebnega, da je ne prevelika cerkev polna.

(Konec nasl.)

Dubica bos., 19. maja 1883. Precej dolgo že molčim; boste mislili, da me je pohrustal kak turčin. Pa tega se ne bojte, smo si precej prijazni med seboj, in prav gotovo me vsak teden vsaj po 3 ali 4 turčini obiskujejo v raznih zadevah; toraj vidite, da se mi teh ni treba preveč bati, no to pa je tudi istina, da jim jaz ravno preveč ne verjamem in po tem potu mi gre nekako ravno prav, kolikor vidim dozdaj. Tukaj v Dubički okolici je letošnja pomlad vlanski ravno nasprotna — čisto v vseh rečéh. Vlani bila je vsaj en dober mesec zgodnija od letašnje, pa je tudi potem mraz vzel vse toliko polne „slive“ (češplje), samo na viših mestih po Bosni in pa v zavetju in zatišju je bilo simo tamo najti kaj sadja; letos dozdaj slive neznano bogato bernjo obetajo. Vlani pa je bilo težko in mučno za gladni (lačni) svet, ker koruza bila je skor dvakrat dražja od letos, ljudje so stradali in za velike obresti iskali kaj hrane dobiti; navadno morali so jeseni tergovcu dvojno mero koruze povračevati za jedno pomladi si posojeno. Letos je za ljudi bolje, ker navadno imajo še kaj koruze, toraj tudi kruha; ali za živino je bilo vlani prav dobro, ker se je ravno začela pasti, letos pa je bilo prav slabo, ker je okoli 5 tednov kasneje začenjala kaj dobivati si na polju in po travnikih, ako ni še sneg zakacal. Kadar pa v Bosni sv. Gregor ne razžene živine po paši že travnati (zunaj lazi celo zimo, tudi po snegu in dežju), onda se vselej končá mnogo mnogo živine, kar se je letos tudi godilo in se še godi. Razun volov in konj, ki se vprezajo v kola ali pod tovore in kterim se daje v hlevu seno in tudi kaj ovsa, se za vso drugo svojo živino Bosanec pač malo meni; sama mora pod milim nebom, po koruziščih in šumah, kjer hrusta iz snega molečo koruzovino, pa tudi objeda mlada drevesa, ter jim pristriza letne mladike. Kako strašno oslabé te sirote, ni moč povedati; večkrat se ne morejo same povračati iz šume proti domu, kjer tako nimajo navadno nobenega hleva. Tako sem bil letos enkrat kravo, ki je hotla na moj vert, nekako hitro zavernil, in obračaje se, je padla, da je težko vstala od same slabosti. Ako tako oslabljena žival kmalo v pomladi pride na dobro pašo, se tudi kmalo popravi, v 3—4 mescih postane debela, kar je posebna lastnost bosanskih buš. Ako pa se pomlad zakasni, kakor letos, onda jih prav mnogo tako oslabí, da poginejo že na paši, kakor sta ravno te dni dva konja poginila turčinu, daljnemu sosedu mojemu. Pa ne cépanje pomladi, ne kuga živinska v Bosni ne more zmanjšati obilnosti tukajšnje živali, ker o Jurjevem imajo teleta, kterih pa se le eno samo ne zakolje, vse živi in raste, ter napolnuje berda in doline bosanske, vsa škoda je v kratkem popravljena, da se več ne pozná. O da ima ta zemlja modrih živinorejcev! Ali Bosanec ne umé in ne zná bolje, ter bi sam sebi prepuščen morda še druzih 400 lét enako kakor dozdaj svoje blago (živino) oskerboval. Tukaj okoli Dubice je polno lepih in naj lepših

livad (travnikov), kteri bi se večidel zamogli po trikrat kositi na leto, samo da se nekoliko oskerbujejo. Ali do srede maja meseca pase se vsa živina po njih, potem se paša prepové, pa dobri začetek trave je pogažen in pomandrán, zopet potrebuje novega poganjanja ter se mesca avgusta začne kositi, dostikrat že kar suha trava; potem pa zopet derví na „košanice" brezštevilno govéd in konjád od pomladi zabranjene paše. Letos so naši turčini seno kupovali na avstrijski strani, kjer ni skor nič travnikov, plačevali so cent po 2 gld., pa še morali od prevoza čez reko Uno dajati lepih novcev. Vprašal sem nalašč enega teh kupcev, bi se li dale njihove livade dvakrat v letu kositi? Odgovoril mi je, da prav gotovo. I, pa zakaj jih ne kosite? ga dalje pitam. „E, gospodine! ovo u nas nije adet" (navada), mi odgovori na to, in s tim je tudi končano vsako daljno govorjenje o tej stvari; kadar pridė namreč Bosanac do „adeta," in se začenja sklicevati nanj, misli, da boljega dokaza nikakor ne more več povedati ali najti. Po eni strani teh košanic teče hudournik Moštanica, kteri skor o vsaki veči plohi po gori Kozari vsaj nekaj košanic poplavlja, daljne pa preveč namáka; časi o košnji še merve sušiti ne dopušča, kakor se je zgodilo ravno vlansko leto; zato je bilo tako malo sena. Kaj pa mislite, da se je kterikrat kaj storilo, da bi strugo temu hudourniku počistili, ali še poglobili? O kaj še! Namesto očistiti in popraviti strugo, jo vsako leto pomladi še le dobro zamašé, ker vsak, kteri obsekuje germovje ob potoku, po tukajšnji navadi vse odsekane veje v graben meče, ter ga polni, da kadar voda pridere in če drobnine prinese, nekako vso strugo poravná, sama pa toliko bolje na vse strani teče. Z malim trudom bi toraj prav lahko osušili svoje livade, ma to ni v njih „adet," da bi namreč človek kaj terpel. Iz tega se pa zopet vidi, kakor pri živini, da je treba sem tujih ljudí, od kterih bi se nekteri domačini radi kaj naučili, vsi pa, se vé da ne, ker ima še v vaših zemljah precej ljudi, kterim delo pač malo diši.*) V Dubički okolici je že letos storjen početek za skušnjo, kaj bode tukaj bolje vspjevalo in rastlo. Meni dobro znan staroverski kaludjêr (mnih) dal je okoli svojega samostana, okoli 3 ure od Dubice bolj v berdih, posaditi okoli tisuč ključev raznih vinskih tert, vse domače sorte — kar s hervaške strani, kjer ima neki župnik naj plemenitnije loze, da prodaja avstr. vedro svojega vina po 30 gld. Sam ta kaludjer ne zna saditi, pa ima v službi, kakor mi je sam pravil, nekega Kranjca, ki razumeva dobro to delo.

Naselnik pa, ki je došel sem iz Tominskega, posadil je dve precej debeli butari vinskih ključev tukaj blizo Dubice; ena butara došla mu je iz Gorice, drugo prejel sem iz Marije-Zvezde trapistovske pod Banjaluko. Obojne te terte so pa tuje, posebno italijanske, francoske in nemške; toraj bomo v malo letih vidili vse sorte, ktere bodo tukaj dobro delale, ali srednje ali celo ne; tudi se bo zamoglo opaziti, bodo li domače hervaške bolje vspjevale, ali pa tuje. Ta skušnja se mora najpred narediti, potem se zamorejo samo bolje in pripravneje terte saditi.

Moj naselnik je že morda tudi letos kakih 800 raznih drevesec cepil, vse s posebno dobrimi cepiči, se vé pa, da s tujimi, ker Bosna jih šteje malo sort. Tudi hoče skusiti ta naselnik, kaj bode iz dozdaj zanemarjene bosanske buše, ako jo od pervih lét opravlja, kakor svojo boljo sorto. Domača živina se mora najpred preiskati in spoznati, potem mislim, bo se lahko dala zboljšati tukajšnja govéd; konji pa so celo premajhni ter, kolikor vidim, večidel od drugod sem vpeljani.

Po veliki noči prinesel mi je glavar italijanski od Vidma smokvinih vejic, ktere je posadil kakor verbe, (prilivati se jim mora, pa delajo korenine) okoli mojega verta, ter me bodo, ker tako hitro rastejo, kar vsega na okoli zaperle, da bom nazadnje res postal figa-mož, če tudi mislim, da dozdaj še nisem. Pozabil sem mu naročiti, naj prinese še oljko, da jo bomo imeli vsaj za cvetno nedeljo v cerkvi, če tudi sadú ne bo dajala, ker je že prehladno tukaj; v zavetju od burje ter sploh v zatišju mislim, bode nekoliko rastla.

Tako je z božjo pomočjo že letos začetek storjen za zboljšanje živine, za sajenje vinske loze, za zboljšanje sadjereje, pa tudi v oranju se bodo delale skušnje in s tukajšnjo perstjo, za ktere sadeže je že zdaj dobra, za ktere se bo morala še kaj predelati in pripraviti. Tukaj namreč bo treba vse in vsako stvar še le iz skušnje začenjati in zboljševati, zato bodo pervi umni naselniki pač veliki dobrotniki domačim ljudém. Tako še tukaj o detelji nikdo nič ne vé, in neznano so se čudili, ko sem jim pravil, da sejejo po drugih zemljah deteljo „lucernsko," ktera se za 6—8 lét enkrat vseje, potem pa kosi vsako leto po 5—6krat. Tudi o rezanci (zobanji) živa duša bosanska — pa še graničarska, nič ne vé, in zato tudi seno kopní v svislih, kakor sneg o sv. Jurju; zopet ne zná nikdo z mlekom ravnati, še manj pa dobro maslo kuhati itd.

Kako presojujejo Bosanci zemljo, hočem Vam povedati izgled. Ponujal mi je turčin komad (kos) zemlje; ima, kakor mi Bosanci pravijo, okoli 18 bosanskih dni ali 9 avstr. oral; šel sem jo ogledat, dopadala mi je toliko zavolj polja, kolikor zavolj neznano pripravne lege za vinograd, ter sem jo tudi kupil prav po nizki ceni. Bosanci pa so me začeli izpraševati, čemu vendar mi bo tako slaba zemlja? kaj denar zametujem? Tominskemu naselniku pa je toliko všeč, da mi je na vprašanje ali bi jo dal za 500 gld., kar hitro se odrezal: Gospod, tudi ne za tavžent. In to obširno zemljo in njemu toliko všečno predal sem mu za 250 gld.

Na zadnje naj zapišem še „en špas." Ondašnji staroverski proto, t. j. dekan, ima svojo kučo, pa brez verta, kterega si je že davno želel, ter tudi kupoval od soseda turčina, ki pa mu ga še prodati ni hotel, čeravno ga je meni večkrat ponujal. Turčin hitro umre, vert se ima prodati na dražbi, ali proto imel je velik strah, da bi mu ga jaz ne gonil, toraj me je dal prositi, naj mu ne dražim. Jaz sem mu odpisal, da nečem verta, toraj ne bo imel nobenega nasprotnika. Ali proto ni verjel mojemu pismu, ter mislil, da sem tako pisal, da bi njega prevaril. Jaz nisem šel na dražbo, ali vidil je proto v komisiji turčina, ki je meni že večkrat pomagal pri kaki stvari. Tega se prestraši proto ter začne dražiti. Turčin poredněž vidivši, da meni nič ne veruje berž sklene, da mu bo ceno gnal in jo je res gnal, da je bogati proto (že resnično obogatel po kupčiji s šetinci) vsaj 350 gld. zastonj iz žepa vergel, zravno pa nazadnje še onemu turčinu za mašo dal 10 gld. in kave in cukra, da je jenjal dražiti, kar je turčin prav lahko storil, ker ni imel nobene oblasti za to od nobenega človeka; proto pa je v svoji budalosti 700 gld. dal za majhen vertiček, kterega bi si bil, da je verjel mojemu pismu, za 350 gld. lahko dobil v oblast. — No, zdaj sem menda dosti napisal. Priporočam se vsim dobrotnikom, posebno za intencije zdaj v suhem času. Z Bogom!

V. Lah.

---

*) Da bi jih tako ne bilo! Take lenuhe, šnopsarje itd. bi bilo treba preseliti v kako samoto, da naj obdelujejo pušavo ali pa lakoto prodajajo.

Govor o pogrebu premilostljivega knezoškofa Jerneja Vidmarja,

bivšega knezoškofa Ljubljanskega, doktorja sv. pisma itd.

(Govoril kan. dr. Janez Gogala 21. maja 1883 v Kranji.)

Blagor mertvim, kateri v Gospodu umerjó. Razod. 14. 13.

Modri kralj Salomon pravi: „Vse ima svoj čas in vse pod nebom prejde ob svojih časih. Je čas rojstva in čas smerti; čas saditi in čas rovati, kar je bilo sajenega; čas jokati se in čas smejati se“ .. (Pridigar 3, 1. 2. 4.) Prišli so za nas dnevi žalosti in britkosti, moramo jih sprejeti v duhu pokoršnosti in udanosti ter jih porabiti v svoj dušni blagor. Nahajamo se sedaj v naj lepšem spomladanskem času, narava je na verhuncu svoje lepote in svojega kinča, vse zelení in cvetè, na milijone različnih cvetlic povzdiguje ponosno svoje glavice proti nebu; lepši so kakor Salomon v vsi svoji kraljevi blišobi; toda vse te krasotice imajo vpisane pomenljive besede: Še malo časa, in ne bote me več vidili. Ne le cvetlica, sadno drevo; veličastna cipresa tukaj leží, ki je bila dolgo časa v Gospodovem vinogradu v čast in veselje, in nas opominja z ginljivimi besedami: Še malo časa, in ne bote me več vidili. Spominjam se tu prav živo beséd preroka Izajija, ki pravi: „Vse meso je seno in vsa njegova slava kakor cvetlica na polji. Seno se je posušilo in cvetlica je obletela, ker je Gospodova sapa vanjo pihnila“ (40, 6. 7). Bridke so besede, katere tu povdarja prerok, a resnične so, poterjuje jih današnji dan, čutim jih tudi jest ta trenutek, ko iz globočine serca zdihnem: Premilostljivega gospoda Jerneja Vidmarja ni več! Želel bi sedaj mogočno povzdigniti svoj glas, da bi tužni trombi enak donel po hribih in dolinah, po mestih in vaséh ter povsod naznanil prežalostni dogodek, in svest sem si, da bi milo odmeval v mnogoterih sercih prijateljev in častivcev. Tolaži in okrepčuje nas v preveliki žalosti opravičeno in sladko upanje, da se je preblaga duša, ki je začasno zapustila trohljivo telo, že preselila v pravo domovino večnega veselja. Sv. Janez, evangelist in prerok je slišal glas z neba, ki pravi: „Blagor mertvim, kateri v Gospodu umerjó.“ Tem sreččnim po vsi pravici prištevamo premilostljivega bivšega knezoškofa, katerega življenje po božji previdnosti bivši postavljeno na svetilnik, je vsim dobro znano. Ne bom na drobno popisoval pobožnega življenja, ki je doseglo celih 80 lét, ne bom razlagal, koliko so k temu pripomogli pobožni starši, vzlasti skerbna mati, ki je s plamtečo gorečnostjo seme sv. vere in keršanskega življenja pokladala v mlado in rahlo serce, ne bom slikal pridnosti in nravnosti izglednege mladenča; samo dve prednosti visokorodnega gospoda hočem oziraje se posebno na škofovsko čast, kolikor se da v kratkem času, v blagi spomin pojasniti.

Sv. Avguštin pravi: Učenost brez ljubezni se napihuje, ljubezen brez učenosti zaide, učenost z ljubeznijo spodbujuje. Ta učenik povdarja oboje: učenost in ljubezen. Te prednosti ste toliko bolj potrebni, kolikor veči je duhovska čast in oblast, ste tedaj posebno višjemu pastirju neobhodno potrebni. Učenost pa je različna. Preiskujejo učeni vse stvari na zemlji, pod zemljo in na nebu in vsi pravijo, da išejo resnice. Ta učenost obsega pač mnoge reči, tudi je v vseh rečéh resnica, če se tako spoznajo kakor so, vender pa v rečéh ni cela, ni polna, ni najvišja resnica. Kaj nam pomaga, ako poznamo tudi vse reči, pa ne vemo od kod so in zakaj so? Človeški duh zato ne miruje, dokler ne najde najvišje resnice, Gospoda in Gospodarja vseh reči. Ko bi mi vse vedeli, kar so modri in učeni celega sveta spisali, ko bi mi vse jezike govorili, vse umetnije in vednosti razumeli, vse skrivnosti narave odkrili; ako ne poznamo pa Gospoda, ki edini vse teme obsvetljuje, je vsa naša učenost brez posebne veljave in vrednosti. Akoravno nas pa že zdrava pamet pelje k Bogu, je tudi božje spoznanje nepopolno, kakor je nepopolna in omejena naša pamet. Boga, neskončnega bitja, ne spoznamo prav, če nam Bog sam ne pové, kakšno je njegovo bitje, kakšne so njegove lastnosti. Ko je kervoločni Asklepijad bil dal povelje svetega Romana mučiti, je neki otrok na materinem naročji povzdignil glas, rekoč: Jezus Kristus je pravi živi Bog. Poln togote pravi trinog: Kdo ti je to povedal? Otrok odgovori: moja mati, in na vprašanje, kdo je to povedal materi, pravi otroče: Bog. Zares, vse resnice imamo od svoje matere, sv. katoliške Cerkve, mati pa jih je dobila od Boga Jezusa Kristusa, ki jo je vstanovil. Glejte, tukaj je terdna podlaga resnice, tukaj je nepremakljiva skala nebeške modrosti, na tej podlagi dviguje se imenitna, veličastna učenost, katero imenujemo božje ali teologično znanstvo. To preobširno polje nebeške modrosti obsega vse, kar je Bog razodel in kar je k našemu zveličanju potrebno. Ravno v tej pravi sveti učenosti se je visoki ranjki gospod tako odlikoval, da ga smemo slovečega imenovati. Vsled nenavadne učenosti postali so predniki pazljivi na mladega učenega gospoda in odmenili so ga za imenitniše službe. Bil je tedaj le malo časa v Šent-Rupertu za kapelana, kjer je nekdanji goreči pastir še vedno v dobrem spominu, podučeval je tudi bogoslovce na Ljubljanskem učilišču; a kmalo bil je poklican na Dunaj in imenovan za pridvornega kapelana. Ob enem postal je tudi gospod vodja višjega obrazujočega zavoda, kjer se zbirajo odlični duhovniki vseh škofij celega cesarstva, da se o teologičnih vedah bolj temeljito urijo. Delal in trudil se je visokorodni ranjki v tej častni službi 23 let, imel je priložnost iz bogatih zakladov svoje učenosti deliti drugim duhovnikom in jih poterjevati o preimenitnem poklicu. Koliko je škofov, prelatov, profesorjev, ki so zveršili svoje študije pod vodstvom tega učenjaka in so sedaj v raznih škofijah cesarstva stebri sv. Cerkve; tudi navzoči prevzvišeni knezoškofi, ki so nas s svojim prihodom jako razveselili, niso prišli samo počastit bivšega knezoškofa, ampak tudi nekdanjega nepozabljivega vodja. Velika učenost prevzvišenemu gospodu ni bila samo v čast in korist, temveč tudi v zveličanje po besedah preroka Danijela, ki pravi: „Kteri so pa bili učeni, se bodo svetili, kakor nebesna svetloba, in kteri jih veliko podučujejo v pravici, kakor zvezde na vse večne čase“ (12, 3). Opravičeno je tedaj naše upanje o ranjcem premilostljivem gospodu in potolaženi rečemo: „Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjo!“

Sv. Avguštin pa ne povdarja samo učenosti, ampak tudi ljubezen. Naj globokejša učenost brez ljubezni nima nobene cene in veljave. Sv. Pavel piše v listu do Korinčanov: „Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bi bil kakor bučeč bron ali zvoneč zvonec (I. 13, 1). Kakor je zemlja brez solnca ali telo brez duše, tako je naše življenje brez ljubezni. Ljubezen vse druge čednosti olepšuje in oživlja, ona jim podelí večno ceno in popolnost. „Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; naj veči med temi je ljubezen,“ pravi sv. apostelj v navedenem listu (13, 13). Tej kraljevi čednosti mora vse služiti, torej tudi učenost. Bolj ko učeni človek Boga spoznava, bolj ga mora ljubiti, zvestejše in gorečniše mu mora služiti. Kolikor veči je dalje oblast v cerkvi, ravno v tisti meri mora tudi ljubezen rasti. Prav živo nam Jezus Kr. sam razodeva kako je sv. ljubezen oblastnikom potrebna.

Ko je hotel sv. Petra izvoliti poglavarja svoje Cerkve, ga je trikrat vprašal, če ga bolj ljubi kakor vsi drugi aposteljni, in ko Gospod vtretjič zasliši iz Petrovih ust slovesno zaterditev ljubezni, mu podeli najvišjo cerkveno oblast.

Serčno smemo terditi, da je bila v blagem sercu premilostljivega ranjcega ljubezen do Boga in bližnjega globoko vkoreninjena. Že v mladem sercu nadepolnega mladenča vladala je le ena želja: posvetiti vse moči najvišjemu gospodu, in ko se približa željno pričakovani čas nove maše, daroval je ta od Gospoda poklicani duhoven svojo bistro glavo, svojo angelsko nedolžnost, svojo prostost z naj večim veseljem nebeškemu Očetu. Kdor pa ne le, da nastopi duhovski stan z naj boljim namenom, temuč tudi spolnuje vseskozi njegove težke dolžnosti, — kdor ohrani visoko čast tega stanú nad 50 lét neomadežano; o tem zvestem služabniku moramo reči, da ima posebni dar svete ljubezni. Kakor ljubezen do Boga imeli so ranjki knezoškof tudi priserčno ljubezen do bližnjega, ki se je razodevala v posebni dobrohotnosti in darežljivosti. Pri zmérnem in samotnem življenji so prevzvišeni gospod le malo potrebovali za-se, toliko več delili so potrebnim, posebno velikodušno delili so obilne darove tam, kjer so zasledili sramožljivo in boječo revšino. Ker se je to godilo navadno le na tihem, da levica ni vedila, kaj dela desnica, bo še le Gospodov dan razgernil dolgo versto blagoserčnih del.

Naj opomnim še eno višjo stopnjo keršanske ljubezni. Laglje darujemo denar kakor sami sebe; kdor sam sebe premaga, zadobi naj večo zmago. Veliko zatajevanje občudovali smo mnogokrat pri ranjkem knezoškofu, ki so vsako razžaljenje, če je tudi globoko v serce segalo in hudo ranilo, vselej iz celega serca odpustili. Iz te goreče ljubezni živeti in delati Bogu v čast in bližnjemu v blagor, izvirale so tudi tiste zvišene želje, več storiti kot pripušajo človeške moči. Ker se tedaj marsikteri blagi nameni niso spolnili, vsilila se je želja škofijo krepkejši moči prepustiti. Na drugo dotično prošnjo so sv. oče Pij IX spolnili željo in premilostljivi gospod, potem ko so 15 lét v nevgodni, razburjeni dobi častno vladali Ljubljansko škofijo, se podajo v zaželjeno tiho življenje. Gledé na to priserčno ponižno ljubezen visokega ranjcega gospoda rečem: Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjó. Jezus Kristus sam nas tako učí, rekoč: „Kdor mene ljubi, bo ljubljen od mojega Očeta in jest ga bom ljubil in se mu bom sam sebe razodel (Janez 14, 21). V tem mestu bili so prevzvišeni knezoškof rojeni, v tej cerkvi bili so keršeni, tukaj so zadobili belo oblačilo nedolžnosti in gorečo svečo keršanske ljubezni; terdno upamo, da so v belem oblačilu stopili pred sodnji stol, in da jim sveti večna luč v raju večnega veselja. Preden zapustimo cerkev, želijo premilostljivi gospod od nas slovo vzeti. Tako nas zadnjikrat ogovorijo iz rakve: Zahvalujem se vam vsim za zadnjo ljubezen, ki mi jo skazujete, ohranil sem vam vedno očetovsko ljubezen in prosim vas, skazujte mi tudi vi sinovsko ljubezen v pobožni molitvi. Ako sem katerega razžalil, prosim ga odpušanja iz celega serca. O ko bi vi vedili, kar sedaj jest vem, ko bi vi vidili, kar jest vidim, kako bi se spremenile vaše misli in želje, kako bi hrepeneli po tem, kar je edino potrebno. Storite to in zmanjšali bote mojo odgovornost in zvišali boste moje veselje.

Sv. Rešnjega Telesa dan.

Mladi, stari prihitimo
Se k procesiji združimo!
Zvonov glas že milo vabi,
Da nobeden ne pozabi.

Vsi ponižno pokleknimo,
Verno Jezusa molimo;
Skrit očesni je svitlobi,
V kruha belega podobi.

Naj kolena se sklonijo,
Z nami angeljci častijo
Prav goreče Jezusa
V sliki kruha belega.

Trésite na pot cvetlice,
Vse nedolžne vé ročice,
Z vami božji Ženin gre:
Čisto dajte Mu sercé!

Starčiki in vi dekliči,
Žene blage, otročiči!
Iskreno ga hvali vsak,
Moli révež in velják!

Oj ovčice, ne mudite
Se, ponižno poklePnite:
Vam je živež, sladki mir,
On vaš dušni je pastir.

Vi učeni pristopite,
Verno se pred Njim odkrite.
Saj On prava je modrost,
V njem le prava učenost.

Vi junaki pristopite,
Se v procesijo vverstite!
Gre pred vami večni Kralj;
V vojski On le moč bo dal!

Pridite vi, ki terpite,
Vsledi dušnih ran medlite;
Z nami hodi dans zdravnik,
Rán skelečih ohladnik.

Le poklek nimo zopet vsi okrog!
V moštranci trikrat sveti Bog
Že dviguje proti nam roké,
Ki nam božji blagoslov delé.

Vse posvetno pozábimo,
Še serčneje Ga molimo!
Duša, serce in oko
Sklenjeno naj z Njim le bo!

Bomo tukaj Ga molili,
In v ljubezni Ga spremili:
On zapustil nas ne bo,
Sprémil bode nas v nebó.

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

V Zagrebu je sostavljen odbor za popravo stolne cerkve sv. Marka, kteremu predsednik je v. č. g. škof Janko Pavlešić; v odboru sta med drugimi tudi preč. g. Höpperger, in znani g. Ivan Vončina. „Kat. List“ je prinesel „Poziv“ k pristopu te družbe in podobo, ki jo ima dobiti popravljena nadstolnica, ktera pa se kaže tako krasna in veličanska, da bode proti stari kakor nova in namesto dosedanjega enega priprostega zvonika dobí dva prekrasna v gotiškem zlogu. Kakor je znano, je bila cerkev po potresu silovito poškodvana. Nadpastir in kapitel so bili že poprej v popravo zložili neko glavnico, od ktere pa je od 1879 do 1882 potrošeno že

144.000 gld. in preostaja le še do 100.000 gld.; vsi stroški pa so bili po predštetji postavljeni na pol milijona; toda to število bode vsled potresa 1880 zvišano za več kot 80.000 gld. Vabijo torej vse stanove na pomoč, zlasti ker v deset letih ima škofija slaviti osemstoletnico svojega obstanka. Član tega društva more biti vsak, kdor plača 1 gld. na leto; kdor pa počéz dá 100 gld., pride v vpravljajoči odbor; pošlje se denar lahko preč. kan. dr. Franju Račkemu v Zagreb.

Rim. Pod predsedstvom prefekta rimske Propagande, kardinala Simeona, je bila 16. t. m. očitna seja za pregled gerško-rutenskih cerkvenih bukev. Poklican je bil v sejo nadškof Jož. Sembratovič, gerški rimski škof ms. Stefanopolis, in dva kanonika svetojeronimskega kapiteljna v Rimu.

V Moskvi na Ruskem je bilo 27. majnika silno slovesno kronanje cara in carinje. Iz Avstrije je bil pričujoč cesarjev brat nadvojvoda Ljudovik s svojo soprogo in sijajnim spremstvom. Ker je Rusija zdaj s sv. katoliško Cerkvijo v prijaznih razmerah, se je vdeležil tudi papežev poslanec.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Duhovnija na Dolenjskem, da jo mili Bog obvaruje vsake nevihte, časne in večne. — Naj bi Bog volilne može razsvetlil, da volijo **verne** poslance v deželni zbor. — Mati in hči, kteri ste zavoljo premoženja v pohujšljivi razdraženosti že dalje časa, in kteri Bog prečudno k spravi kliče, ste lepo priporočeni, da se precej v ljubezni spravite. Uslišanje se naznani. — Žena, že dolgo časa prav nevarno bolehna, se priporoča vsem bratom in sestram, da bi N. lj. G. presv. Serca prosili, naj bi nji sprosila še zdravje, ako je Bogu na čast, njeni duši pa v izveličanje. — Mož, že več lét terpeč neozdravljivo, kronično notranjo bolezen, iskreno priporočen za pomoč, da bi se ozdravil na priprošnjo N. lj. G., če je B. volja. — Mladeneč, ki se mu hoče mešati, da bi ne prišel ob um. — Bolna oseba, za zdravje. — Da bi se odvernila neka nesreča našemu narodu. — Poravnanje neke zmešnjave. — Mladeneč za srečno volitev stanú. — Bolna, hudo bolna oseba, pri kteri so vse zdravila zastonj, se preserčno priporoča v molitev, da bi po Mariji, ki je zdravje bolnikov, zdravje zadobila; zahvalo hoče po „Zg. Dan.“ s polnim imenom naznaniti. — Mlada mertvoudna žena, ki že pet lét na tej bolezni terpí, tako, da od nekaj časa še ležati ne more, ampak je vedno na postelji sklonjena, se zaupljivo v molitev priporočuje, da bi ji ljubi Bog na mogočno priprošnjo N. lj. G. presv. Serca dodelil ljubo zdravje, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje. Ako bo uslišana, hoče se po „Zg. Dan.“ očitno zahvaliti. Mati priporoča neukrotljivega sina v bratovsko molitev, da bi na posredovanje Marijnega Serca pri Jezusovem najsv. Sercu bil hudega obvarovan.

Koledar za prihodnji teden:

4. rožnika. Sv. Kvrin. — 5. S. Frančišk Kar. — 6. S. Norbert. — 7. S. Lukrecija. — 8. S. Medard. — 9. Ss. Primož in Felicijan. — 10. Četerta nedelja po Bink. S. Marjeta.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Mašnikovo posvečevanje bodo letos premili knez in škof delili nenavadno zgodaj zaradi slavnosti julija meseca. 7. julija bode že posvečevanje. Novomašnikov bode letos 15, in sicer: Iz četertega leta sledeči gospodje: Anton Berce iz Mošenj; Janez Bolta iz Šmartna pri Litiji; Julij Čuk iz Idrije; Ignacij Fertin iz Breznice; Jožef Lavrič iz Dvora pri Žužemberku; Matej Pintar iz Zalega Loga; Jak. Porenta iz Virmaž pri Stari Loki; Janez Šašelj iz Mokronoga; Jožef Šiška iz Hrastja pri Ljubljani; Jož. Škofic iz Ivanje vasi pri Mirni peči; Janez Vavpetič iz Škofje Loke. Iz tretjega leta gg.: Andr. Gliebe iz Smuka; Jan. Možina od fare pri Idriji; Fr. Rihar iz Polhovega Gradca; Ignacij Žitnik iz Zagradca. Bog daj svoj blagoslov v vsi obilnosti!

Volitve se bližajo, to je silo vestno opravilo: zedinite se za značajne katoličane in Slovence, ki bodo res zastopali katoliški slovenski naš narod, ne pa sami sebe. Taki navadno sami sebe na cente hvalijo, ker jih drugi nečejo, in imajo mešétarje sebi enake. Sploh pa, ker pravijo, da je polno kandidatov, toraj:

Varite se turkov in ciganov,
Vsih za vero in čednost gluhih,
Volkov v ovčjih kožuhih,
Pa novih poganov.
Previdni bodite,
Iz njih dél jih sodite!

Iz Ljubljane. Za procesije sv. Rešnjega Telesa je bilo vreme kakor nalaš vgodno — v praznik sam in naslednjo nedeljo. Šenklavško so vodili premil. gosp. knez škof, kakor navadno. Obnašanje je bilo po večem spodobno; bolj bi morali ljudje poklekovati, ko se z Najsvetejšim memo gre, in odkriti biti gledavci, ne le v pričo sv. Rešnjega Telesa, temuč sploh, ko memo njih procesija gre. Kteri so se sploh kaj pregrešili, naj prevdarjajo besede, ktere je undan govoril bulgarski misijonar: „Kolika groza bo za-nje, ko bodo stali pred ravno tistim Jezusom Sodnikom, pred kterim niso hotli poklekovati.“

V Kranji bode v torek, 5. rožnika, osmina po ranjkem visokočast. gosp. škofu Jerneju Vidmarju.

† **Čast. gosp. Jan. Smole,** župnik v gornjem Tuhinju, je za vratno boleznijo umerl v Ljubljanski bolnišnici. R. I. P.

G. Andreju Praprotniku je mestni ljubljanski odbor 29. maja podelil častno meščanstvo. Bog daj srečo!

† **Čast. gosp. Mat. Dolinar,** župnik v Slivnici, je umerl. R. I. P.

Novi mučeniki. Pariški listi naznanjajo, da v Jun-Nan-u, v večerni Kini, je umorjen misijonar čast. gosp. Terasse iz Francoskega, in 14 domačinov katoličanov. G. Terasse je misijonaril v Kini od l. 1874.

Tri in osemdesete leta, kakor pišejo, so od starodavnih časov imele dobre létine. To se je zlasti v vinskih okrajnah skazovalo. L. 1383: za mehko zimo je nasledvala prav izverstna vinska letina; vedro je bilo po 32 kr. — 1483: obilno in dobro. — 1583: prav veliko in dobrega; zarad obilnosti vina je sodov manjkalo. 1683: veliko in dobrega vina. — 1783: izverstno vino, naj boljše tega stoletja!... Kaj bo Bog dal za 83 v devetnajstem stoletji, to se bo kmalo pokazalo. Da bi le svet Bogu nehvaležen ne bil in zarad obilnosti vina dobrotljivega Darivca še huje ne žalil!

Pogovori z gg. dopisovalci.

P. Hr. v Samob.: „Šm.“ so Vam poslane pod križn. zavitkom! menda ste jih prejeli? — G. P—č. v Bl.: Serčna hvala! Za J. Ž—i prav z veseljem, kar bo mogoče. — G. L. R—k v B. Bistr.: Naj se oglasi, kadar kdo v Lj. pride.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 8. rožnika 1883. List 23.

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

Križ na gori Golgati, veselo znamenje našega odrešenja, je mejnik. ki delí zgodovino ljudstev in življenje narodov v dva velika oddelka. Nad 4000 lét je preteklo od Adamovega odpada, ko se je bil prevzetno uperl svojemu Stvarniku, zgrešil bil pervi svoj pravi namen ter je pahnil sebe in svoje potomce v temo pregréh in zmót. Tavala so vsled tega ljudstva starega zakona po neznansko temnih potih; ali čudovito je zasvetil križ na Jeruzalemski višavi ter jim pokazal zopet pravi pot odrešenja. Neštevilno milosti je izrastlo iz lesa sv. križa za vse človeštvo. Tako piše sv. Krizostom: „Križ je vir naši sreči: on nas je rešil slepote in zmót ter nas je pripeljal iz teme na svitlobo; križ je dal mir preganjanim, združil je zgubljene zopet z Bogom ter zbližal ločene Stvarniku. Križ razdene vsak razpor, on je najboljša podlaga mirú.“ Tako je govoril slavni cerkveni učenik, kajti prav dobro je čutil blage nasledke križa; čutila so pa te blage učinke tudi ljudstva pred nami, čutimo jih tudi mi ter jih ne moremo dovelj občudovati. Ni li tedaj vredno, da križ, to sveto znamenje, ogledamo malo natančneje ter zvemo pervič, kak pomen da je imel križ v življenji in čutenji starodavnih narodov, predno se je daroval na njem Odrešenik sveta, in drugič, kak pomen da je zadobil potem, ko je umerl na njem Božji Sin.

1. Pomen križa pri narodih starega zakona.

Ako pogledamo v one starodavne čase, ktere pozná zgodovina prav malo, zvemo da je križanje bilo stara navada pri narodih. Ko so bili ljudje pervih onih časov zgubili božje razodenje ter bili zelo vdani malikovavstvu, častili so tudi solnce po božje. Častili so pa solnce na grozoviti način. Svetni pisatelji nam pripovedujejo, da so solncu na čast ljudi zažigali na gromadi ali jih tudi križali. Križali so pa ljudi, ker so mislili, da potolažijo s tem solnčnega boga (malika) ter odvernejo ljudém preteče nevarnosti; zdelo se je tako ravnanje ljudstvu najboljša in najgotovejša pomoč v nesreči. Pa tudi še potem, ko je postala smert na križu sramotivna kazen, najdemo pri križanji mnogo znakov, ki nas spominjajo pervotnih daritev, ki so jih opravljali solncu. Tako nam pripoveduje Justin, da so leta 600 pred Kristusom Kartažani bili poslali v pregnanstvo vojvoda Maleja, ker je bil zgubil veliko bitko v Siciliji. Malej, zvedevši to in dobro vedoč, da ne bodo Kartažani preklicali sklepa, je hitel oblegat mesto Kartago. Obdal je mesto s svojimi četami, pa sreča mu ni bila mila; mej tem časom se je povernil k njemu njegov sin Kartolo, kterega je bil odposlal v Tir z desetino plena za Heraklejev tempelj; tega je zapovedal pribiti na velik križ pred mestom in sicer v ta namen, da bi sprosil sreče in pomoči od razserdenih bogov (malikov.) In domišljevali so si, da si je s tem zadobil naklonjenost bogov, kajti posrečilo se mu je vzeti mesto. Ta smert na križu gotovo ni veljala za kazen. Umerl je sin, da bi odvernil nesrečo od očeta. In taka smert ni bila redka. Tudi sloveči Origen zagovarja misel, da more poštenjak, ako sebe samega žertvuje, odverniti nesrečo od deržave. Ako opazujemo križane žertve pri nekdanjih narodih, se spomnimo nehoté tudi daritve Kristusove na križu. Se li ne zdí, kakor bi bile to nekake predsenčnosti smerti Odrešenikove na križu? Hočemo li čudni, nenavadni pomen darovanj na križu le edino naturno razlagati?

Zapustimo pa sedaj to temno preteklost, v kteri se povedka, zmota in resnica medsobno objemajo ter stopimo v zgodovinski čas, ko je križanje bilo pri narodih in v raznih časih na mnogoversten način. Kaj nam pripovedujejo gerški pisatelji o križanji? Oglejmo si nekoliko izgledov! Ko se je perzijski kralj Kserks želel zmaščevati nad prederznimi Gerki in je hotel leta 480 p. Kr. prodreti v gerško deželo, zastopila je pot v ožini pri Termopilah njegovi mogočni vojski majhna truma gerških junakov pod hrabrim kraljem Leonidom. Jezno je gledal Kserks malo hrabro četo, ki se je tako junaško uperla presili. Slednjič so premogli mnogobrojni Perzijani kardelo gerško in Kserks je dal truplu padlega Leonida odsekati glavo, truplo pa obesiti na kol. — Sandoklet, kraljévi perzijski sodnik, je podkupljen izrekel krivo obsodbo. Kralj ga je ukazal zaradi tega natakniti na križ. Ko je sodnik tako visel na križu, se je spomnil kralj njegovih sicer dobrih lastnosti ter ga ukaže s križa sneti. In Sandoklet je tako odšel gotovi smerti. — Perzijski kralj Darij se je bil l. 516 po Zofirovi zvijači polastil v drugič mesta Babilona; tedaj ukazal je zidovje podreti in 3000 najodličnejših meščanov križati. — Tacih in enacih izgledov naštevajo gerški pisatelji mnogo, včasih pa govoré pri nekterih

izgledih malo temno, ter ne moremo prav jasno spoznati, so li obsojenca križali ali ga samo na kol nataknili. Toliko je gotovo, da se je križanje godilo, godilo pogosto, sosebno pri Perzijanih.

Podobo križa primérja gerški pis. Lucijan gerškemu τ (fau) ter pravi, da so se kruti samosilniki naučili po tej čerki narejati križe. Redko kedaj se je zgodilo, da so natikali na križ mertve, navadno so križali še živeče. So li obsojence na križ samo privezovali ali jih tudi pribili? Gotovo po okolišinah eno in drugo. Efežan Ksenofon, pripovedujoč, da v Egiptu na križ navezujejo obsojence, pa takoj pristavi, da Egipčani križajo na drugačen način, kot je navada pri druzih narodih. Smert na križu pa je bila huda kazen, to sprevidi vsakdo; zatorej je bila tudi namenjena le prestopkom, ki so veljali kot naj hujši. Križali so one, ki so se pregrešili proti deržavi ali vladarju; stara deržava bila je nedotakljiva, njej in edino le njej je moralo služiti vse v blagor; kedor je delal njej na kvar, ta je bil s smertjo kaznovan, s smertjo na križu. Isto tako so bili oni, ki so oropali ali onečastili kakemu maliku posvečeni tempelj, obsojeni k smerti na križu.

(Dalje prih.)

Za slovo od majnika.

(Konec prih.)

Sedaj pa prevdarite dobro. Ako vas podoba materna tako povzdiguje, ako vam je kakor angelj varh, menite, da Marijina podoba nima enakih moči? Morebiti je na podobi tvoje matere, dragi moj, kaka pega, kak madež: ali ga pa moreš najti na podobi Marijini? Kaj je madež, kaj je pega? Greh je to, greh, ki je edina gerdobija pred Bogom. Na Mariji pa ni greha. Iz njenih oči ni se izvil pregrešno radoveden pogled, čez njeno vedno jasno lice nikoli ni potegnila sapica strasti, usta nje niso govorila praznih besedi, serce ni krilo niti najmanje slabe želje. O kako je čista ta podoba! Glej vendar, človek: človeške žilice in kitice — vse človeško, kakor je na tebi: a na njej se vse tako lesketa in odséva v naj jasnejših žarkih! — To, to je pač, kar nas tako vleče do te podobe, tu je ona čudovita moč, katero mora občutiti vsak, ki ni zamoril vsega višega hrepenenja v sebi. Na njej ni greha, polna je nebeške milosti, nebeškega žarú; — a vendar človek, mati, devica, vsem vse, mati Božja in mati naša, nebés gospá in gospa našega serca, ona ima do nas ljubezen in mi jo ljubimo po otročje. — Nje podoba da ne bi imela moči? Nesrečni otrok vije roke pred njeno podobo: vlijejo se mu solze, izvabi mu jih mili pogled Marijin, in polajšano mu je. Po dolgem tavanji v temini zmot pride mladenič pred njeno podobo: gleda, gleda, komaj sam sebe razume: svetlo mu postaja v duši. „Da, da, modrost!“ A kaj je ž njo? Kaj sem dobil? Dvom, nemir, nesrečo. Imam pa tudi serce, in zanj mora biti nekaj, česar ne pozná modrost. Tu pri tebi, Mariji, in pri tvojem Detetu, tukaj je mir, tukaj je sladkost. Tu počivaj serce! Pride k podobi dekle, gleda svojo mater, gleda svojo sestro — čisto Devico, in deró ji solze, solze kesanja in bridkosti. O Marija, pribežališče grešnikov!

Dovolj, dovolj je hvale! Ako vas to ne more prepričati, da imate res lep nebešk zaklad, ako imate podobo Marijino, potem je kriva samo moja neukretnost, ki ne zna govoriti dovolj vneto. Pa naj vas to ne moti, temuč le vzemite si podobo Marije za spomin lepega majnika, lepih šmarnic, in shranite ta spominek dobro. Pa še nekaj bi vam rad povedal, zlasti vam stariši in učeniki. Vi nimate skerbi samo za-se in za svoje zveličanje: veliko jih je vaši skerbi izročenih, in sicer veliko nedolžnih otrók. Za njihove duše ste vi odgovorni in njihova poštenost bo vam šteta v zasluženje. Ali ne bi tedaj radi, da bi vam dani ali izročeni otroci bili dobri, pošteni, vedno v milosti božji, in da bi dosegli enkrat svoj večni namen? Gotovo da, mi pravite. Tedaj vzemite tudi zanje prelepe Marijine podobe in dajte jih tudi njim. Ali samo podobice dati, da bi jih vtaknili morebiti v molitvenik, to ni še dosti; podobico morate vi dati, t. j. vtisniti jim v serce. Ni dosti, da bi jo samo gledali: Vedeti morajo tudi, kaj da gledajo. Da govorim o tej tako imenitni zadevi naravnost, vam pravim: Vtisnite Marijine lepe čednosti otrokom v serce, pripovedujte jim njeno življenje; popisujte jim njeno ljubezen do nas vseh in posebej še do malih otrók; pokažite jim, da je ona dobra mati, blaga, prelepa, bogata in imenitna mati! S takim pripovedovanjem jim ogrevajte serce, da jim bode vnela se počasi stalna ljubezen do Marije. Vi, stariši in učeniki, zapomnite si to dobro, ker ni prazno, kar govorim. Pri vsakem podučevanji imejte pred očmi njeno podobo. Ta svet vam dajó vsi skušeni odgojevalci, ki kažejo, kako je treba kerščansko učiti in vzgojati otroke. V nobeni šoli bi se ne smela pogrešati podoba Matere Božje zraven podobe križanega Zveličarja. Še nekaj vam povém. Bral sem že večkrat, da celo taki, ki niso katoličani, imajo radi podobo Matere Marije in zgodilo se je, da so ravno tako častilci presv. Marije spreobernili se h katoliški Cerkvi. Celo znani nemški pesnik Göthe je lepo peval v „Faustu“ o Mariji, in sloveči Daumer pripoveduje, da je njega naj bolj prelepa podoba — dušna podoba — svete Device vlekla v katoliško Cerkev. Peval je Mariji lepe pesmi v čast, ko je bil še protestant. Ravno tako še veliko drugih spreobernjencev. Sv. Cerkev slavi Marijo v svojih molitvah, rekoč, „da je Marija vse verske zmote premagala na celem svetu.“ In mi katoličani, da ne bi imeli radi podobe sv. Božje Matere? Ali nam katoličanom bi ne storila tega, kar dela krivovercem?

Le vzemite tedaj brez pomišljevanja, a s priserčnim veseljem podobo Marijino za spomin. Marija vas ne bode pozabila, ako vi nje ne bodete, in upam, da ne bode tudi mene, ki bi rad bil storil kaj v njeno čast in slavo.

Svetilko.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Loka, 28. maja. Že pred binkoštmi so starološko cerkev popravljali, da bi vsa osnažena sprejela višega pastirja, ki so bili namenjeni drugo pobinkoštno nedeljo zakrament sv. birme v nji deliti. Poprava se je prav okusno doveršila. A kaj se zgodi? Na dan sv. Rešnjega Telesa se med procesijo ubije véliki zvon! Res temu času jako neprijeten dogodek.

Za olepšavo in napise je skerbel spretni gosp. R. Pokazal je, da ima nekoliko žilice ranjcega gosp. strica. Naj omenim samo dva primerna napisa; v sredi vasi je bilo brati:

VeLe ČastItI, preMILostnI VIšI PastIr!
ODprIte StarI LokI bLagosLoVa BožIega VIr!

in pri cerkvenih vratih:

IVbILa SIon! ECCe pontIfeX MagnVs VenIt, beneDICens tIbI.

Slovesnost se je veršila po navadi in v naj lepšem redu. Pridigovali so v. č. g. dekan; pred sv. birmo

sta mestna g. kateheta v prićo mil. knezoškofa nekoliko katehizirala. Birmanih je bilo: 778. Med kosilom nas je ostrašil zvon, ki je naznanjal ogenj; mislili so v zvoniku, da gorí pri sv. Duhu, a gorelo je v Terbojah. Proti večeru so se mil. g. knezoškof odpeljali v Železnike.

—x.

Iz Železnikov. (*Birmanske slovesnosti.*) Minulo je le malo tednov manj kot šest let, odkar naša fara ni imela sreče viditi med seboj vikšega pastirja, premimilostljivega gosp. knezo-škofa dr. Janeza Krizostoma. Ta čast in veselje bilo ji je v delež 27. in 28. dan maja t. l. — Da se birmskih slovesnost veseli vse, mlado in staro po deželi, tudi visoko in nizko, to je pri Slovencih že starodavna navada. Toraj si tudi vsaka fara prizadeva storiti po mogočnosti vse, da bi svojemu višjemu pastirju skazala dostojno čast; ob enem pa tudi hvaležnost za trud, ki je navadno več ali manj sklenjen s takimi popotvanji.

Nikakor ne zarad kake lastne hvale, ampak edino le iz namena, da bi slovesnosti ostale popisane kot zgodovinski dogodek, naj blagovoli „Danica“ vverstiti v svoje liste kratko poročilo, kako so bili milostljivi gospod nadpastir ta pot v naši fari sprejeti in počasteni. — Pri vhodu v terg stal je ob dva visoko-šibka mlaja prislonjen lep in visok slavolok (nalaš za take in enake slovesnosti narejen od znanega Poljanskega slikarja in kiparja Št. Šubica). Verh slavoloka imel je napis:

„Pozdravljenje, Božji mir,
Bodi Tebi, vikš' pastir!“

Nad napisom je bila vravnana mitra (škofova kapa), sloneča na navskriž položeni škofovi palici in križu. Zastave, ki so kinčale ta slavolok, bile so, in sicer naj bližej mitre: belo-rumena (papeževa) in belo-rudeča (cerkvena — tudi avstrijska); naprej od teh: černorumena (cesarska) in višnjevo-bela (bavarska): ob skrajnih stranéh pa dve narodni (belo-višnjevo-rudeči). — V spodnjem oddelku terga razpet je bil med dvema visokima mlajema zal zeleno-cvetlični venec čez cesto; nad njim vihrale ste ob stranéh veliki: papeževa in cesarska zastava. — Naprej gori v zgornjem oddelku terga, kjer se odpre razgled proti farni cerkvi, stal je masivni slavolok, kakoršnih se po krajih zunaj mest le redkokdaj vidi. Bil je to res prav zal, snežno bel portal. Nad obokom imel je v narodnih barvah zgotovljeni napis:

„Zvestemu nadpastirju, zvesto vdane ovčice“;

verh obrobeka pa je kinčal veliki, po slikarju Šubic-u jako lepo zgotovljeni gerb sedanjega milostlj. gosp. knezoškofa. Tri velike narodne zastave, papeževa in cesarska vihrale so znad slavoloka v primérni simetriji.

Konec spodnjih Železnikov gori blizo mosta, ki derží čez Soro v srednji oddelek terga, stala sta na stranéh ceste ob dveh šibkih mlajih na primerno-visocih postamentih lepa angela, deržeča v rokah zelena venca, nasproti ju moleča prevzvišenemu nadpastirju; v drugi roki pa deržeča v cerkvenem zlogu narejeni zastavi. Na pervi je bila vpodobljena monštranca, na drugi pa kelih s hostijo. (Konec prihodnjič.)

Od nekod, 10. maja 1883. (*Žganjepivcem.*) Dne 25. sušca 1882 zagledam tropo ljudi teči iz M. Tudi jest grem gledat, kam hitijo ljudjé. Ko pridem malo na prosto, zagledam tropo ljudi stati poleg ceste; ti ogledujejo mladega človeka, kateri leží v cestnem grabnu, gerd in ostuden, in ni bilo viditi, da je še življenje v njem. Malo dalje leží druga enaka podoba. Zopet malo dalje enako 20letna oseba brez vse zavednosti! To je bilo ob 12 opoldan. Strah me spreletuje, ker za gotovo sem mislil, da so vsi trije mertvi; nobeden ni bil podoben, da je še kaj življenja v njem. To so bili: trije domači ljudje iz bližnje vasi. Bili so prišli k pervi sv. maši; šli so potem v neko štacuno, napili so se gerdega žganja tako, da so po malo stopinjah kakor mertvi na cesti obležali — brez zavednosti. Kakor neke nečedne živali so ljudje po blatu vlačili nesrečne ljudí, — vsak je mislil, da so vsi mertvi. Čez malo časa pride voz, — ljudje zmečejo te poživinjence kakor mertve na voz, v steljo in jih proti domu odpeljejo, kjer so s pomočjo zdravnikovo še k zavednosti prišli. Ker zdaj, ko niso močna vina, ostudni pijanci nesrečno žganje pijó, ker take pijanosti vdane sirote hočejo pijane biti, ker se z letošnjim slabim vinom vpijaníti ne morejo: pijo ostudno žganje, da take spake potem niso več ljudém podobne. Kaj bode potem iz takih pijancev! Vsakteri grehi so nasledek, ker takih ljudí navadno ni nič sram; koliko pohujšanja, koliko kletve in hišnih nemirov! Koliko revšine in žalosti, koliko nar hujših pregréh izvira iz nesrečnega žganja! Postava daje take ukaze, da bi se žganje oviralo, kar je nar bolj mogoče. Deželni odbor je bil poslal vsim županijam opomin, naj se prizadevajo, ter kar je mogoče skerbijo, da se kar je moč zatirajo take hiše ali kuhnje, v katerih se tudi večkrat na skrivnem žganje prodaja. Škoda, da župani v tej zadevi premalo storijo. Vidil sem tudi večkrat, kako marsikteri župani pred okrajnim glavarjem zarad žganja zatožene zagovarjajo, in s tim potuho dajajo takim gnjezdam, katere so odperte kakor vrata ostudnim pregreham, in prav z žalostnim sercem moram reči, da sem dobro poznal več županov; ali nisem ga dobil, da bi ga bilo skerb v tej reči za blagor svojih občin. Znano mi je, koliko priložnosti imajo mnogi župani, da bi zmogli greh in grešne priložnosti zatirati; ali žalostno morem odgovoriti, da tega malo storijo, na to ne gledajo, da z dovoljenjem te kerčme, te žganjarske lože občinstvu škodujejo. Koliko grehov si bodo na svojo dušo nakopali s plesom, kar bi bili lahko zabranili! Pa to marsikterim nič ni mar, oni vse dovolijo, kar človeška poželjivost imeti hoče. Kam pridemo! A vse hrepeni po posvetnem veselju, kakor berem ta ali uni časnik: tukaj pa tukaj smo imeli veselico s plesom vso noč! Res žalostno. Kot mnogo skušen v mnogih okolišinah moram reči, da ples, nočni ples je mesnica nedolžnosti. Gotovo, kdor ples in razuzdano veselje ljubi, ta Boga ne ljubi. Kdor si prizadeva Bogu služiti, Boga čez vse ljubiti, gotovo v take grešne priložnosti šel ne bode, kjer vse le po posvetnih veselicah dahne. To je grozna zmota, da človek v tacih razuzdanostih veselja in sreče iše. Sreča in veselje je le v Bogu. Kdor Boga ljubi in si prizadeva njemu služiti, ta vživa že tukaj veselje, ki ga posvetnež z vsim svojim denarjem in bogastvom ne zamore doseči; le čista vest in nedolžno serce, to daje človeku nebeško veselje že tukaj. Bogati hudobnež si z vsim svojim denarjem tolikega veselja kupiti ne more. (Konec nasl.)

Iz Štorij pri Sežani, 1. rožn. Dan Serca Jezusovega se je pri nas slovesno obhajal. Bila je peta sv. maša ob 6 z blagoslovom. Ko so milostljivi gosp. škof birmo imeli v Štorijah, so čast. gosp Janez Teran ustmeno prosili škofa, da bi blagovolili dovoliti omenjeni dan bolj slovesno pri nas obhajati, kar se je tudi zgodilo. Za to lepo djanje bodi serčna zahvala čast. gosp. Teranu, da si toliko prizadevajo in posebno v sedanjih viharnih časih išejo svoje vérne ovčice srečne storiti na tem in pa na onem svetu. Na dan sv. birme bili so od mil. gosp. škofa po pravici očitno v cerkvi pohvaljeni. V resnici me je presunilo, ko sem tudi jaz tisti dan pri sv. maši bil, bilo je vse polno ljudi v cerkvi. Posebno me je pa v serce ganilo, da sem vidil veliko število ljudi, posebno mladine, pri sv. obhajilu, želel sem tudi jaz med njimi biti. Vidi se, da obilni trud

*

tudi obilen sad rodí. Tudi moram povedati, da so službo Božjo verlo poveličali. Bog živi gorečnost do Serca Jezusovega! Saj pri Sercu Jezusovem imamo vse, v njem so ključi do vsih dobrot in vrata odperta. Tako delajmo in nič se ne bojmo. V. V.

V Gradcu, 23. majnika. (Konec.) Moja cerkvena poročila za danes niso kaj bogata. K večemu zamorem dostaviti za one, katerim je Gradec znan, da najstarejši graški cerkvi na „Leechu" (Leechkirche) žuga žalostna osoda. Upati pa je, da jo bodo popravili in ohranili ta starodavni spominek prave gotike. Ali nekaj drugega zanimivega ne smem zamolčati. Imeli smo tukaj na ogled do binkoštnega ponedeljka v razstavi sliko g. Max'ovo: „Doveršeno je." Pravijo, da je ta slika povsod vzbudila pozornost; tukaj pa menda ne kaj posebno; slišal sem, da v razstavi to spomlad ni bilo mnogo ogledovalcev. Slika kaže Zveličarja na križu v pravi velikosti. Umerl je že, truplo je že obledélo, in glava je nagnjena na levo stran. Neizrekljiva miloba prihaja iz tega obraza, kakor da bi hotel Zveličar oznaniti vesoljnemu svetu: Glejte, kako sem svet ljubil! Ta obraz je središče v celi podobi, središče — rekel bi — vesoljstva. Solnce je zatemnelo, narava je razdjana, strašansk, grozen vihar se podí za križem. Iz Gospodovega obraza pa sije miloba, tu je smertni mir. Daleč tam za obzorom se je ravno kar dvignil iz teme živo rudeči pas, nova zarija, novega življenja pervo znamenje. Res, „doveršeno je." Najvišji, Najboljši je dopolnil svojo zemeljsko nalogo, doveršil mučno življenje, doveršil delo za celi svet, da odmeva nebo in zemlja, doveršil daritev in odrešenje iz grehov teme, iz katere žarí zarija milosti itd." Tako „Kirchenschmuck." Ali nekaj posebnega je še na tej sliki. Na deblo križevo Gospodu pod nogami ste položeni dve možki roki, na vsaki strani sta videti še dva para rok otročjih in ženskih, ki derhtijo proti Zveličarju. Vedno mi je uhajal pogled na te roke, zato bi skoro rekel, da motijo celoto. A raji si razlagam tako, da ogledovalca nekaj vleče dvigati enako roke proti Zveličarju, kakor one skrivnostne roke dviga moč sv. križa. Kakor govoré, je hotel umetnik v onih rokah pokazati sebe, svojo ženo in tri otroke v molitvi pod križem. — Ker je ta podoba tako lepa in imenitna, bi jo svetoval kupiti za kako kranjsko cerkvico. Stane namreč samo bozih 30.000 gld. (trideset tisuč) lepa ta slika.

Razstava cerkvenih reči, posod, oblek itd. utegne biti o prihodu svitl. cesarja kaj mična. Štajarsko ima stare samostane, menda tudi nekaj cerkvenih zakladnic, veliko cerkvá, torej ne bode zadrege. — Ko je bila sklenjena šolska postava, ni bilo posebno veliko solz, k večemu nekaj duškov več graškega piva, da se je lože polegla jeza.

Sedaj pa naj bode dovelj; ne zamerite. Vsaj sem staknil vse žepe svojega spomina. Kar se bode pa zanaprej zgodilo, tega ne vem še danes, — torej prihodhodnjič. Na svidanje!

Tudi v Ameriki poznajo Lurško Mater Božjo.

Amerikanski „Hlas" v Št. Lujzu piše letos 9. maja to-le:

„Sv. Bernard pravi, da se ni še slišalo, da bi kdo bil zapušen, kdor je k Devici Mariji pribežal. Tisuč — in tisučeri dokazujejo resnico teh besed. Skusila sem to sama na sebi.

Pred 23 leti, ko smo prišli v Ameriko, sem terpela strašne bolečine v glavi; prehajale so z ene strani na drugo. Mož moj se je že nekolikrati solzil zraven mene, misleč, da sem mertva. Zdravniki so svetovali, dajali zdravila, — vse zastonj. Do 16 let so me zvijale te bolečine. Že sem se bila izročila čisto v voljo Božjo. Jezus terpeči na križu je bil moja vtéha in moč. Neki dan, ko sem se vračala iz cerkve, rekli ste mi dve ženi, da naj pribežim k Mariji Devici in naj grem k bližnjemu samostanu, da tam imajo vodo iz Lurdov (Lourdes), iz Francoskega, kjer se je Marija D. prikazala. Ubogala sem. Šla sem tje in eden čast. gospodov, P. Stanislav, mi je dal malo tiste vode ter mi povedal, kaj naj molim. Na priprošnjo Matere Božje in sv. Jožefa sem ozdravela.

To naznanjam, da vterdim zaupanje v pomoč preblažene Marije Device v sercih naših rojakov.

Jozefa Hampel.

Velikonočna svetinjica.

Kakor je pri nas navada, da si dajemo o veliki noči rudeče pisanke ali pirhe v spomin, tako je v nekterih druzih krajih navada pri gospodi, da dajejo otrokom srebeme ali zlate svetinjice v spomin. Te si denejo potem otroci na vrat, ter so jim še v póznih letih drag spominek po svojih roditeljih. Na njih pa je navadno vtisnjen rodbinski gerb. Naj tukaj povém zgodbo take spominske svetinjice, s ktere se posebno vidi Božja vsegamogočna dobrota, ljubezen in previdnost v vladanji človeštva.

Okoli leta 1597 živel je v mestu Ferari na Laškem imeniten grof Fabricij. Bog je blagoslovil njegov zakon s tremi otroci. Zadnjemu bilo je ime Marijanka. Ta je dobila, ko jé spolnila drugo leto, za veliko noč od svoje matere sreberno svetinjico okoli vratu. Kmalo potem pa je umerla blaga mati. Po smerti svoje ljubljene žene grof ni mogel dalje bivati v Ferari; zapustil je to mesto in se preselil v Pjačenco. Pri odhodu iz Ferare je naročil, da naj pride mala Marijanka in njena dojenica na barki po vodi za njim.

Kakor je pa vožnja po vodi včasih srečna, včasih nesrečna, tako je bilo tudi tukaj. Od začetka peljali so se prav srečno po reki Padu. Toda kar se spremení vreme, in silen vihar nastane. Valovi vzdigovali so barko visoko, potem pa jo zopet pahnili v prepad. Taki grozni nevihti barka ni mogla dolgo kljubovati. Še enkrat jo strašen vertinec zgrabi, potem jo trešči, da se vsa razletí. Vse, kar je bilo na njej, pogreznilo se je v dno globoke reke in nesrečni popotniki so se vsi v valovih velike reke potopili. Le Marijanko, ktera je mirno spala v zibelki, odnesli so valovi daleč po reki, ter jo pustili slednjič na pesku ob obrežju. Tukaj bi bilo dobro dete gotovo moralo ali lakote umreti, ali pa bi ga bila kaka zvér pogoltnila, da ni Božja previdnost tako po očetovsko skerbela za ubogo Marijanko.

Proti večeru namreč šel je po obrežji kmetič s svojega dela domov. Ko zapazi zibelko in dete v njej, smili se mu mala Marijanka ter jo vzame na svoj dom. Toda dasiravno je povsodi popraševal, čegav bi bil otrok; vendar ni mogel nič izvediti o njenih stariših. Zatorej je sklenil dete pri sebi obderžati in skerbeti zanj, kakor za lastnega otroka. Marijanka dosegla je deseto leto, pa je bila preslaba, da bi mogla svojim rednikom na polju pomagati, zatoraj jo dá kmetič v odgojilnico v mesto Feraro. Tam podučevale so se sirote, ki niso imele več starišev v vseh ženskih opravilih, in če so se dobro vedle, so se s časom tudi z vsim za življenje potrebnim preskerbele, Marijanka bila je izmed najbolj ročnih in pridnih v vsej odgojilnici; vsi so jo radi imeli. In ko je bila 14 let v tej sirotišnici, pripetilo se je. da je prišel zelo sloveč urar iz Francoskega v Feraro, ter se je tu naselil. Ta je slišal

o krepostih in čednostih uboge Marijanke, šel je k predstojnici odgojilnice ter tu poizvedel o vedenju pridne deklice. Vse, kar je o njej poizvedel, mu je bilo tako zelo všeč, da si jo je za ženo v zakon sprejel. Bila je ravno 24 let stara.

Kmalo potem prišel je zopet stari Fabricij v Feraro stanovat in ž njim vred tudi njegov sin, kteri je bil že oženjen ter je imel malo hčerko. Ta Fabricij je slišal o slovečem urarju, ter si je dal pri njem narediti lepo uro, ktero mu je tudi v popolno zadovoljnost naredil. Staremu Fabriciju dopadel je urar, ker je bil tako zelo prijazen, prav močno, in kakor so visoki gospodje radi radovedni, izprašal je tudi grof Fabricij prav natanko urarja o njegovih domačih razmerah. Gospod mi je podaril, pravi urar med drugim, sicer revno, pa prav pošteno in pridno dekle, nima starišev, in ktero sem si iz tukajšnje odgojilnice za ženo vzel. Drugi dan pride urar z ženo k staremu grofu. Čakaj, pravi žena, ker te je grof tako dobro plačal za uro, ktero si mu naredil, hočem jaz njegovi mali unukinji dati mali spominek, svetinjico, ktero sem prejela kot dete od svoje mi neznane matere.

Drugi dan je grof s svojo unukinjo prišel k urarju in ko vidi Marijano, pretreslo ga je nekaj po životu. Izpraševal jo je po vsih njenih okoliščinah. Na to pa pravi Marijana: Dovolite mi to milost, da podarim Vaši unukinji kot mali dokaz mojega spoštovanja do Vas, to-le svetinjico. Fabricij vzame svetinjico v roke, si jo ogleda po obéh stranéh, pa kako se začudi, ko vidi na eni strani grb svoje rodovine. Kako si dobila to svetinjico vpraša stari grof Marijano? Ona pa odgovori: Kmetič, kteri me je pred 22 leti našel na obrežji Pada, mi je pripovedoval, da sem jo imela okoli vratú. Ko je stari Fabricij to čul, bilo mu je v njegovem blagem sercu vse jasno — s solznimi očmi zakliče dobri gospod: Moj Bog! kako dobrotljiv in usmiljen si pač do mene, in kako veselje si mi pripravil še na večer mojega življenja! Pridi mȯj sin, zakliče, glej! ta gospa je tvoja sestra, ktero si že tolikokrat objokoval! Marijana! moja preljuba hči! tvoj angelj varh rešil te je kakor Mojzesa srečno iz valov! Tako je govoril in nezmerno je bil razveseljen. Marijani bilo je vse to nepričakovano, ona da je hči premožnega grofa! Ni se mogla zderžati, omedlela je. Ko se je pa zopet zdramila, bilo je veselje še veče. Ona, dobri otrok, ni vedela, kako bi veselje naznanovala. Dobri oče pa je sprejel urarja v svojo hišo, ter mu podaril več premoženja. Pa tudi hvaležni urar se ni prevzel, marveč ostal je ponižen in dobrotljiv, ter je opravljal tudi še na dalje svoje rokodelstvo. Nasproti pa tudi Marijana ni nič manj cenila svojega moža, dasi je bil rokodelec. Oba sta živela prav zadovoljna in sta bila mnogim revnim res pravi blagoslov, ker sta bila zelo dobrotljiva in radodarnih rók.

Razgled po svetu.

Dunaj. Tudi Češki deželni zbor je s cesarskim patentom od 17. majnika razrešen in nove volitve precej razpisane. Razrešen je eno leto poprej, kot je njegova doba pretekla. V dosedanjem zboru je bilo le 83 Čehov proti 152 vstavovercem, in še med temi 83 Čehi je bilo 15 mladočehov, ki ne da bi za blagor dežele kaj storili le zmešnjavo delajo. Vidilo se bo tedaj, kakošen bode nasledek novih volitev. Prava podpornja Avstrije in deželnega blagra so pošteni konservativci; „mladi“ — bodi si tu ali tam — krenijo na pot nesrečne nove Italije, kjer ni nihče srečen in zadovoljen, — kralj sam še narmanj. — Vsih poslancev v češkem deželnem zboru bi moralo biti 242; in da bi se dosedanji volitveni red spremenil, bi po ondotni postavi moralo biti pričujočih 182 poslancev, in za dvetretjinsko večino mora biti 121 glasov. Vstavoverci se smejo boje zanašati na 70 glasov. Po vsaki ceni bodo na Češkem, kakor še marsikje, hude borbe med obema strankama, in to je velika nesreča. Tega zla ne bo konec, dokler ne vstane velik oznanovalec mirú, recimo „misijonar,“ kteri bo imel duhovno moč in bo njegov glas pretresel vse dežele, ta glas namreč: „Kar nimaš rad, da tebi drugi storé, tega ne delaj drugim!“ Le samo keršanstvo je zmožno razdražene narodnosti umiriti.

Serbija. (Razkolstvo v razkolstvu.) Serbska vlada je pred nekaj časom odstavila svojega metropolita (ali bi djal serbskega papeža) Mihaela, ki vladi ni bil po volji, in postavila si je novega metropolita Teodozija, kteri se mora sukati popolnoma po njen volji. Novi metropolit tudi res v pastirskem listu razkolno duhovstvo opominja k pokoršini v bizantinskem pomenu in en del duhovstva mu odgovarja, da se v vsem zlaga z vladinimi mislimi. Drugi del pa je razglasil zaupnico do razmetropolita Mihaela in terdi, da edini pravi nazori so oni, ki jih brani Mihael. Tudi sam razmetropolit v okrožnici opominja nekdanje vernike svoje eparhije k stanovitnosti v tistih mislih, ktere on zastopa; verh tega pa obsojuje djanje vladino kakor bogoskrunsko. Vlada, se vé, je okrožnico in zaupnico razkolnega duhovstva zasačila in z vso ostrostjo zabranila. Eksmetropolit se je med tem podal na božjo pot v Jeruzalem in njegovi soverci so ga povsod sijajno sprejemali. V Ruščuku so ga svečenstvo in oblasti sprejele slovesno in načelnik ga je pozdravil kakor mučenca „pravoslavne stvari.“ Podobno v Carigradu. „Mihajlovce“ je vlada obsodila v razne kazni. — Razkolnikom je to priliko premišljevati, kam zabredejo, kteri se od Rima ločijo.

Prusaško. Prusija nikakor noče spolniti naj pravičnih zahtév sv. Stola, temuč čaka, da bode doživela popolnoma polòm s svojo terdoglavno politiko. Že pišejo da središe v pruskem zboru bode zdaj v polnem nasprotovanji z vlado, ker obravnave z Rimom so toliko kakor pretergane. Tudi že govoré o ministerskem sporekovanji z Bizmarkom.

Francosko. Na Francoskem sovražniki sv. Cerkve imajo tako malo blagoslova pri svojem gospodarstvu, da jim žuga polom. Da bi se tega ognili, silne in večkrat skor smešne davke nakladajo, škofom in duhovnom plačo tergajo. Tudi s svojo vojno na Jutru nimajo sreče. V Tonkinu pri Hanoi-u je bil francoski pomorski kapitan ubit, fregatni kapitan Bertbe pa smertno ranjen; tudi 26 druzih vojakov je bilo ubitih in 50 ranjenih, ter so se morali Francozi pred sovražniki umakniti. Bojé se, da nastane razpor francoski s Kino in celo z Anglijo. Vsled tega utegne pariška jakobinarska vlada biti uzrok, da bojo katoličani tudi po tujih deželah preganjanje terpeli.

Amerikanske novice. Binkoštne praznike so Amerikanci posebno slovesno obhajali, kakor časniki pišejo; povsod so bile slovesne pontifikalne maše in delíl se je zakrament sv. birme, kjer koli so to okolišine dopustile; tudi med birmovanjem so pevci primérne pesmi spevali. Ali ni to modra naprava, zlasti kadar birmovanje terpí dolgo časa?

V češki cerkvi sv. Janeza Nepomuka v Milivaukei so 16. majnika slovesno obhajali svojega zavetnika. Prečast. g. general-vikar msr. Botz je imel slovesno vel. mašo, pri kteri je prečast. g. nadškof 19. maja štirim kapucinskim dijakonom podelil zakrament sv. mašnikovega posvečevanja, ki so po raznih cerkvah obhajali svoje nove maše, eden ravno v sv. R. Telesa god.

V Št. Lujzu bilo je v binkoštni praznik posvečenih 12 bogoslovcev, kterih 10 je iz frančiškanskega reda.

V Grand-Rapids-u je bil 20. maja temelj postavljen za novo cerkev presv. Trojice.

V novem Jorku so se 3. t. m. škofje ondotne okrajine zbrali k provincijalnemu cerkvenemu zboru, ki ima terpeti do 10. t. m. Kardinal Mak Kloskej je v okrožnici v ta namen duhovnom zapovedal očitne molitve in jih povabil k pričetnim slovesnostim in k vdeležju pri treh velikih sejah 3., 6. in 10. t. m. Devet škofov s svojimi general-vikari, bogoslovi in tajniki, pa semeniškimi vodji itd. se je imelo sinode vdeleževati. Upa se, da bode temu okrajnemu zboru nasledoval kmalo polni deželni cerkveni zbor.

Sad amerikanskih deržavnih šol. V Township-u (Ill.) je bil očiten pretèp med šolsko mladino. Razdraženje je bilo toliko, da so učenci — tudi še smerkovke učenke — razbijali okna, peči, stole, klopi, mize in metali na cesto, učenika pretepli, spodili in druge napake počenjali. Reč je šla pred sodnijo. „Kolumbia“ pravi, da vzrok tega je pred vsim deržavna šolska zistema.

Nasledki kužljivih romanov, novêl itd. V Novem Jorku je bil 13letni Edvard Garnet, sin premožnih staršev, kot jetnik postavljen pred policijsko sodbo. Ukradel je bil očetu 200 tolarjev, revolver in druge reči in s tem šel se po svetu klatit. V njegovi culi so našli kup „novêl,“ ter romanov in enacega spaka, iz česar se je brez dvoma naučil svojega klatoviteštva.

Še hujši reči se naznanjajo iz Richmonda (Virg.). Ondi se je bilo v stanovanji policijskega načelnika J. H. Parater-ja hitro zaporedoma zgodilo več ulomov. Skazalo se je pa, da branja gladna hči policijskega načelnika sama je bila roparica. Več zdravnikov je po skerbnem opazovanji izreklo, da branje roparskih in morijskih pripovedk, novêl je hčeri možgane zmešalo ter je take reči počenjala. Šestnajst lét je, odkar neki zapeljivec, čegar ime ni vredno, da bi tukaj stalo, amerikansko mladino s pisanjem tacih knjižur (Schund- und Schandliteratur) okužuje, pa tudi brez druzih ni. Po več okrajinah išejo hudodelstvo zatirati, pa ne dosti resnobno; kjer je tacih žalostnih primerljejev vedno več. Slovenci, pazite tudi Vi! Kar se je podobne robe na svitlo spravilo, rodi po večem več škode, kot koristi. —

V škofiji Dubuque-ski se zidajo mnoge nove cerkve.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolehen g. duhoven, velik dobrotnik šolske mladine, priporočen N. lj. G. in sv. Jožefu za pomoč. Ravno tako neka bolehna devica. — Mladeneč, že 5 mescev prav hudo bolan, prav goreče priporočen v molitev, da bi na priprošnjo N. lj. G. in sv. Jožefa pomoč dosegel. — Dve bolni sestri. — Žena moža igravca, da bi se spametoval. — Bolna deklica serčno priporočena. — Brat priporoča svojo v vratu bolno sestro za pomoč. — Dijak se serčno priporočuje N. lj. G. in sv. Alojziju, da bi mogel šolsko leto srečno zveršiti. — Na nogi hudo bolna oseba. — Bolna gospa za zdravje. — Razuzdan dijak za poboljšanje. — Nevarno bolni: žena in hči za pomoč. — Žena svojega moža za poboljšanje.

Zahvale:

Bil sem v tacih stiskah in nadlogah, da ni mogoče popisati britkosti in težave, katere sem imel terpeti. Priporočal sem se pa Mariji N. lj. G. presv. Serca vsaki večer z eno češeno Marijo, da bi me Ona rešila iz teh nadlóg. In glejte, rešen sem vsih nadlóg in težav po čudnem načinu, tako, da sem sedaj prav zadovoljen. Toraj s hvaležnim sercem kličem: Bodi tisučkrat češena, Marija N. lj. G. presv. Serca! Ker Ti si skazala svojo Materno ljubezen meni, ubozemu grešniku.

Z Dolenskega, 22. maja.

A. G.

Bil sem po nesreči hudo zbolel. Nobena jed mi ni več dišala in moči so mi jele tako zelo pešati, da sem se bal, da ne bi popolnoma omagal. Obernil sem se do marsikaterega zdravnika, pa mi nobeden ni mogel pomagati. Kar berem v 11. listu „Zg. Dan.“ lanskega leta od čudovitih ozdravljanj na priprošnjo sv. Jožefa, in sklenil sem precej oberniti se k temu mogočnemu priprošniku. Obljubil sem tudi po „Zg. Dan.“ razglasiti, ako bom uslišan. Preskerbel sem si pas sv. Jožefa in se tudi zapisal v bratovščino sv. Jožefa. Začel sem opravljati devetdnevnico na čast sv. Jožefu. In glej, kar precej mi je odleglo, in pomagale so mi zdravila, katere sem poprej dalj časa rabil brez vsacega vspeha. Očitno spoznam, da sem zadobil zdravje le na priprošnjo sv. Jožefa in s hvaležnim sercem zakličem: Tisočkrat bodi češčen sv. Jožef, prijatelj presv. Jezusovega Serca.

Omenjeni mož daruje tudi dva goldinarja v zahvalo za kapelico sv. Jožefa v Kutuževem.

B. Bistrica, 26. maja.

M. Godec.

Dolgo časa sem odlašala, zdaj pa moram svojo obljubo spolniti. Preserčna zahvala presvetemu Sercu Jezusovemu, N. lj. G. in sv. Jožefu za mnogokratne uslišanja in rešenja v telesnih stiskah in dušnih potrebah!

Na Notranjskem.

Franja Vičič.

Početkom tega leta sem prav nevarno zbolel; priporočal sem se prečisti Devici Mariji in sv. Antonu Paduvanskemu za ljubo zdravje in obljubil, ako ozdravim, to po „Z. Dan.“ naznaniti. Ker se mi je zdravje zdatno zboljšalo, obljubo s tem spolnim. Večna čast in hvala bodi Očetu nebeškemu, in pa prečisti Devici Mariji in sv. Antonu, ki sta za mene prosila. Ako je kdo v dušnih ali telesnih potrebah, naj se zateče k Materi Božji in sv. Antonu, gotovo bo uslišan.

V Gorici, 29. maja.

A. J.

Že dolgo je, kar sem obljubila, da se hočem po „Zg. Dan.“ zahvaliti, ker sem bila hudo bolna za rebernico, da nisem mogla kar nič vstati; zdravniki so mi bili jetiko napovedali. Z žalostnim sercem sem se pa Mariji priporočila, in na čudno vižo sem prav kmalo ozdravela. O Marija, zdravje bolnikov, bodi od vsih ljudi češena in prosi za nas še nadalje.

Katarina Treven.

Bil sem celo zimo tako zlo bolan, da mi že niso več zdravja obetali. Udna bolezen me je tako zelo zdelala bila, da so me tudi s ss. zakramenti za umirajoče že previdili. Nekoliko mi je odleglo, pa delati nisem vendar še nič mogel; ko se mi pa posreči, da dobim iz Lurškega Marijnega studenca nekoliko vode ter jo zavžijem, in tudi opravim devetdnevnico na čast N. lj. G.; se mi je začelo hitro boljšati in sedaj, hvala Bogu, sem tako zdrav, da še pred nobenkrat ne tako

katorej bodi tisočkrat češena in hvaljena N. lj. G. presv. Serca!

Iz Bohinja.

J. Š.

Koledar za prihodnji teden:

11. rožnika. S. Barnaba. — 12. S. Janez Fakund. — 13. S. Anton Padv. — 14. S. Bazilij. — 15. S. Vid. — 16. S. Benon. — 17. Peta nedelja po Bink. S. Adolf.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov XIII.)

11. majnika. Modra žena si hišo zdela; nespametna tudi zdelano podere s svojimi rokami. (To je: dobra gospodinja v hišo dober stan pripravi; nespametna pa jo z neumnim ravnanjem v nič dene.)

12. Zvesta priča ne laže; goljufna priča pa laží plete.

13. Hiša hudobnih bo potrebljena; šotori pravičnih pa bodo zeleneli.

14. Je pot, ki se človeku prava zdi, toda nje konec pelje v smert. (Zato je treba nezmotljivi nauk sv. Cerkve poslušati in se njenim sodbam podvreči.)

15. Zvijačen sin se nima nič dobrega nadjati; modri hlapec pa bo srečen v svojih delih, in njegova pot bo ravna.

16. Hudobni bodo pred dobrimi ležali in krivični pred durimi pravičnih. (To je: hudobni bodo ponižani pred dobrimi, in krivičniki bodo pravične še kruha prosili.)

17. Kdor je poterpežljiv, ga vodi obilna razumnost; kdor je pa nepoterpežljiv, zvišuje svojo neumnost.

Za mesec rožnik.

Kdor kadarkoli v letu opravlja devetdnevnico na čast presvetemu Jezusovemu Sercu, dobi med tem časom vsak dan 300 dni odpustka; pervih osem dni po opravljeni devetdnevnici enkrat pa popolnoma odpustek z navadnimi pogoji*) brez obiskanja cerkve, ako se pri tej pobožnosti poslužuje primernih od škofa poterjenih molitev. Pij IX. 26. listop. 1876.

Kdor meseca rožnika, ki je posvečen češčenju Jezusovega Serca, vsak dan s pobožnimi vajami, primernimi molitvami itd. nekoliko časti to presveto Serce, dobi vsak dan meseca 7 let odpustka, enkrat v mesecu pa popolnoma odpustek z navadnimi pogoji. Pij IX. 8. vel. trav. 1873.

Kdor v praznik presvetega Jezusovega Serca obišče cerkev ali kapelo, v kteri se obhaja ta praznik, in ondi nekoliko moli na papežev namen, dobi popolnoma odpustek po vredno prejetih ss. zakramentih. Pij VII. 7. mal. serp. 1815.

Kdor očitno (v cerkvi ali kapeli) izpostavljeno podobo presvetega Jezusovega Serca obišče in pred njo nekoliko moli na papežev namen, dobi 7 let in 7 kvadragen, t. j. skupaj 2835 dni odpustka. Pij VI. 2. pros. 1799.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. (Oddani darovi. Dalje.) Oddal ali poslal: 26. grudna 1882 čast. gosp. Matiju Majarju v Kreuzberg pri Celovcu od prijatlov mu darovanih 12 gld. 30. pros. 1883. Preč. g. kan. A. Zamejcu vodniku sv. Detinstva, 293 gld. 62 kr.

31. Prečast. g. misijonarju Val. Lah-u 12 gld. 20 kr. za 20 intencij; in zopet 3. sveč. 42 gld. za 70 intencij.

5. svečana v knežje-škof. pisarno za sv. Očeta: 20 frankov v zlatu, 3 velike križavce in 1 vel. tol. v sr., 258 gld. v pap. in 10 kr. drob. — Za srednje-afrikanski misijon v raznem denaru do 164 gld. in nekaj kr.

16. svečana. Gosp. mis. V. Lahu v Bosno 29 gld. raznega namena.

1. sušca. V kn.-škof. pisarno: za sv. Očeta: 2 angleška cekina, v kuponu 2 gld. 10 kr., av. velj., 108 gld. 50 kr.; dalje za naslednje bratovšine: za Leopoldovo 45 gld., Bonifac. 42 gld. 50 kr. čistega spočetja (za kristjane na Jutru) 24 gld. 70 kr.; za srednje-afrikanski misijon 38 gld. 85 kr.; za Božji grob in varhe v Jeruzal. 12 gld. 50 kr. (Dalje prih.)

Katoliška družba za Kranjsko ima prihodnji torek, 12. t. m., sveto mašo na Rožniku ter vabi spoštovane ude in druge vernike ob enem k darovanju za uboge Vincencijeve družbe.

A. Jarc.

Iz dijaške kuhinje. Mesec majnik žuga hudo letino dijaški kuhinji. Treba je bilo dati v ljudsko kuhinjo 134 gld. 13 kr.; za druge, ki dobivajo na dom pomoč in za razne šolske potrebe pa še 33 gld. 88 kr. — Za prihodnje tedne utegne že malo „sitno“ biti, še sitniše pa oziroma na prihodnje leto. Ko bi mladenči po določni večini ne bili tako pridni, bi rekel človek: „pojdite se solit!“ tako pa bo treba le nektere „neslane“ poslati solit se; drugi pa naj bodo serčno priporočeni našim vse hvale vrednim prijateljem, kteri lepoupnega cvéta naše domovine gotovo ne bodo pozabili. — „Kri ni voda,“ — pa tudi krop ni sneg. O tej priliki bodi povedano, da tudi oni iz začetnih šol so po večem prav dobro izdelali. Izmed 24, ki so kazali spričala, jih je zlo polovica med pohvaljenimi; kaki trije so bolj slabi; nekaj malo jih ni bilo blizo, kar jim pa ni dobrega sadú obrodilo v kuhinji.

Serce Jezusovo, ali molitvene bukve za vse kristjane, zlasti pa za častivce in ude bratovšine Jezusovega presv. Serca. Ker je tekoči mesec rožnik posvečen Jezusovemu presv. Sercu, naj neštevilne častivce Jezusovega Serca opomnimo na to zalo, čez 500 strani obsegajočo knjigo, ktera zamore biti vélik pomoček za to češenje. Prelepe nauke, vaje in molitve v nji si bodo bravci obračali v lepšanje svojega serca, v časni mir in v večno zveličanje. Stane pri založniku g. H. Ničmanu in drugod v platno vezana 80 kr., v usnju 90 kr., z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

V Kranju je bila pretekli torek slovesna osmina po ranjkem milgsp. kn. škofu Jerneju Vidmarji. Pričujočih je bilo 28 gg. duhovnov; milgsp. prošt dr. Ant. Jarc so imeli véliko mašo in druge glavne opravila. Po cerkvenem opravilu so imeli kosilo v hiši pokojnega prečast. ranjcega gospoda škofa, kteremu Bog daj večni mir!

Pogorelcem v Terbojah so presvitli cesar vsled poročila in prošnje gosp. deželnega predsednika A. Winklerja podelili 800 gld. podpore.

Spreobračanje oseb z višjih krogov h katoliški Cerkvi dela na Nemškem zgledovanje. Na Parskem je pred nekterimi tedni iz luterstva v katoliško cerkev prestopila grofinja Aleksandrina pl. Buttler-Heimhausenova, in po njenem izgledu kmali potem grofinja Mina pl. Dürckheim-Montmartinova. Iz Kurhesena pa naznanjajo, da je baron pl. Hainau, topničarski nadlajtenant v Gradcu, postal katoličan. Sploh, kar je nedavno sta-

---

*) Navadni pogoji so: vreden prejem zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, obiskanje kake cerkve in molitev na papežev namen v cerkvi.

tiško razkazal dr. Karol Walcker, docent deržavne vede na univerzi v Lipsiji, od začetka tega stoletja je katoliška Cerkev izmed višega plemstva veliko udov pridobila, protestanštvo pa jih je v enaki meri zgubilo.

Sterpljivost liberalna, ali kaj? Pred nekaj časom se je ena princesinj Windischgräzovih zaročila z vojvodom Pavlom Miroslavom Meklenburg-Severinskim. Ravnokar pa je telegraf naznanil iz Berlina, da je omenjenega vojvoda Pavla njegov brat pregnal iz velikovojdskega grada, ker je le uni hotel, da naj se njegov drugorojenček kersti po katoliškem, ne pa po luteranskem obredu, kajti je mati vojvodičeva tako želela. Mati je zdaj v Nici. Vojvod bode prestopil v katoliško Cerkev in se bo vstanovil na Dunaju.

Gobova bolezen, kakor piše amerik. „Hlas," se prikazuje v deržavi Novojorški, zlasti v glavnem Novem Jorku, v Ameriki. V poslednjih 8 letih so spoznali zdravniki 30 primérljejev te bolezni. Mnogi zdravniki menijo, da ta bolezen ni nalezljiva; je pa grozna in dolgočasna, kakor smo opazovali pri tacih revežih v Jeruzalemu, kterih je bilo več ondod viditi, ki so ob potih milošnje prosili.

Obrekovanje katoliške spovedi. Pred nekterimi mesci je bilo iz gospodarske banke v Cagliari-u na Sardinskem otoku ukradenih 100.000 frankov. Vse iskanje tatú je bilo zastonj. Nedavno pa je pisal rimski „Fanfula": Prečast. g. kanonik N. pri cerkvi v B. je prinesel gospodarski banki znesek 19.999 frankov, kteri so bili njemu od nekega spokornika pod spovedno zamolčljivostjo izročeni s tem namenom, da jih lastniku oddá. — Dalje: Župnik v S. izročil je danes 37.480 frankov storjene tatvine zgorej imenovani banki. Ta znesek je bil omenjenemu duhovnu oddan v spovednici, da naj ga poverne pravim lastnikom. — In zopet: Jan. H., duhoven v S., je prišel danes k vodju gospodarske banke in oddal je 25.000 frankov, ki jih je prejel od nekega spokornika za povernitev. To skupaj, piše imenovani list, je skor ves banki ukradeni znesek. — Ravno bogatini so večkrat hudi sovražniki spovedi, tu pa se vidi, kako koristna je tudi zanje.

V Prevezi na Albanském je mesca svečana t. l. divjal grozovit vihar, ki je tudi katol. mis. hiši storil za 2000 gld. škode. Revšina je tam velika, še zlasti, ker so katoličani sredi med prenapetimi drugoverci. To bolj obširno pojasnuje pismo do preč. mil. gosp. knezoškofa od avstr. konzula Dembickega, kteri so zdajci odmenili dar v ta namen, in ako bi kdo blagovolil kaj pripomoči temu zelo ubožnemu misijonu v veliki sili, naj blagovoli oddati v knezoškofijski pisarni. Prošnja izhaja od apostolskega prefekta za Macedonijo, prečast. P. Bonaventura da Palma.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Štefan Jaklič, župnik v Dolenjivasi, je dobil faro Št. Vid pri Zatični; č. g. dr. Jos. Dolenec pride kot duh. pomočnik v Mengeš; č. g. Avgust Turk pa v Borovnico — Č. g. Jernej Krašovic, župnik v pokoji, je v Kamniku 3. t. m. umerl. R. I. P.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Jos. Hajšek je prestavljen v Škale; č. g. Josip Kotnik v Šmartno pri Šaleku in č. g. Janez Pajtler v Svičino.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. Fr. Mekinec 1. gld. M. Š. 60 kr. — Čast. g. Martin Narobe 5 gld. — Nekdo spod Angelske gore na Primorskem po blagem A. N. 10 gld. po dokončanih šmarnicah za odpušanje grehov. — Čast. g. J. Z. R. 10 gld. — M. Š. R. 2 gld. — Po čast. g. M. Kolarji dobrotnica 3 gld. — Čast. g. župnik Bl. Petrič 3 gld. — Oče enega gojencev 1 gld. Čast. g. Ant. Dolinar iz Lučín 1 gld. 10 kr. — Čast. g. župn. St. Šranc 1 gld. — Gospa Fr. Šupevka 5 gld. — Č. g. župn. J. Kapuz 1 gld.

Popravki: Nekdo, ki zná dobro kuriti za dijaško kuhinjo, 5 gld. (štev. je bila po zmoti izpušena v zadnjem listu.) Iz Škofje Loke čast. g. mestni župn. Bl. Sokeč 4 gld. 20 kr. itd. (zadnjič je bilo ime izpušeno.)

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Po čast. g. stoln. kapl. M. Kolarji 2 gld. — Čast. g. župn. M. Poč 2 gld. iz Sturije. — Mor. Kristan 5 gld. po čast. g. M. Šarabonu. — Fara Tujnice 10 gld. — Fara Nevlje 3 gld. 50 kr. — Zgornji Tuhinj 3 gld. — Mar. Kuralt 4 gld. po č. g. župn. St. Šrancu.

Za pogorelce v Košani: Zgornji Tuhinj 3 gld. — Preč. g. dek. J. Oblak 5 gld.

Za pogorelce v Terbojah: J. Šušteršič 5 gld. — Prečast. g. stolni dekan J. Volc 5 gld. — Dve gospodič. 6 gld. in culo obleke. — G. terg. Tom. Pirnat 3 gld. Po čast. g. P. Jožefu dobrotnica 5 gld. — Iz Lučin 3 gld. 30 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Kamnika po čast. g. Bl. Muhovcu 25 gld. 60 kr. — Neimenovana 20 kr. — Iz Škofje Loke 47 gld. 70 kr. — S Sel pri Šumbregu 12 gld. 15 kr. — Iz Trebnega 35 gld. 50 kr. — Neimenovana Marija 30 kr. — Iz Kopanj 5 gld. 30 kr. — G. Jožef Zelnik 1 gld. — Neimenovana 40 kr. — Marija Mikuš 12 kr. — Urša Ferjan 50 kr. — Z Gorjan 5 gld. — Iz Soteske 4 gld. 92 kr. — Iz Krope 15 gld. 20 kr.

Za sveto Detinstvo: Dve sestri 1 gld. — Za ude iz Budanj po Johani Praček 2 gld. 75 kr. — G. Tim Soloman po čast. g. P. Kriz. Majarju 1 ces.-cekin, t. j. 5 gld. 58 kr.

Za sv. Očeta: Po čast. g. M. Kolarji 2 gld. dobrotnica. — Čast. g. župn. M. Narobe 1 gld. — Iz Vranje peči 3 gld. 30 kr. — Tujniška fara 1 gld. 35 kr. — Čast. g. Ant. Zorman župn. 4 gld.

Za kristjane med Turki: Po preč. g. dek. A. Drobniču 2 gld. — Kamniška fara po preč. g. dekanu 5 gld. 5 kr. — Preč. g. dekan J. Oblak 6 kouponov po 2 gld. 50 kr. — Neimenovan 30 kr.

Za afrikanski misijon: Od sv. Križa pri Litiji čast. g. A. St. 10. gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Dobrotnica 5 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu so neke dobrotne roke podelile 100 (in za druge misijone 100 gld.)

Za misijon gosp. Tomazina: Čast. g. župn. M. Narobe 1 gld.

Za misijon preč. gosp. škofa Vertina: Čast. g. župn. M. Narobe 1 gld.

Za misijon Ratisbonov v Jeruzalemu: Čast. g. župn. M. Narobe 1 gld.

Za misijon čast. gosp. Val. Laha: Preč. g. stolni dekan Juri Volc 10 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Juri Godec iz Boh. Bistrice 2 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Dol. v Luč.: Vse oddano in opravljeno; hvala in pozdrav!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 15. rožnika 1883. **List 24.**

Opomini presv. Serca Jezusovega.

Glej, stojim pri vratih in terkam, ako kdo posluša moj glas in mi odpre vrata, pojdem noter k njemu in bom ž njim večerjal in on z manoj. Raz. 3. 20.

Od velike noči dalje obhajamo le vesele praznike. V mnozih ozirih naj veselejši pa je praznik, ki smo ga pred enim tednom obhajali, praznik presv. Rešnjega Telesa. Ravno zavoljo tega, da bi se mogel ta praznik z vso mogočo radostjo in slovesnostjo praznovati, ga je sv. Cerkev postavila v tako godni čas, ko je v naravi vse tako veselo ter vse po polji in travnikih k veselju spodbuja; v žalostnem velikem tednu bi nikakor ne bilo mogoče tega naj veselejšega spomina najveselejše dogodbe tako veselo obhajati. In da bi se to veličastno, veselo praznovanje še povekšalo, se obhaja praznik presv. Rešnjega Telesa z osmino ter se celi teden vsak dan verni v obilnem številu zbirajo pred Najsvetejšim k službi božji.

S prav posebnim veseljem pa mora napolniti vsako v resnici bogoljubno serce to, da se preveselo praznovanje konča z drugim enako veselim praznikom, namreč s prelepim praznikom presv. Serca Jezusovega. Saj lepše bi slovesnega počeščevanja te nebeške skrivnosti ne mogli doveršiti, kakor s tem, da na zadnje še posebej prav goreče počastimo naj svetejše Serce Jezusovo; kajti, če je že pri človeku sploh serce naj imenitniši del telesa, kolikanj bolj je pri božjem Telesu Jezusa Kristusa naj imenitniše ravno njegovo presveto Serce. Toraj to, kar velja za praznik presv. R. Telesa, veljá tudi za prelepi praznik, ki ga danes obhajamo in lahko rečem, da tudi to je praznik, ki naj se ga veseli nebo in zemlja.

Veselijo se ga angelji v nebesih. In kaj bi se ga ne, saj je Serce, ki danes svoj god obhaja, Serce neskončno svetega Sinú Božjega, ki ga v ponižnosti molijo in mu brez prenehanja slavo prepevajo; saj je Serce, ktero danes svoj god obhaja, Serce nebeškega Kralja in Gospoda, kteremu vsi nebeški duhovi z rajskim veseljem služijo; saj je Serce, ktero danes obhaja svoj god, Serce polno nebeške svetosti, ktero stermé občudujejo, polno ljubezni, s ktero jih večno osvečuje.

Veselijo se današnjega praznika tudi vsi svetniki in svetnice v nebesih, saj vedó, da nezmerno veselje, ki ga vživajo tam, so po tem naj svetejšem Sercu si pridobili. Po njem so postali to, kar so. Jezusovo premilo Serce si je izvolilo in odbralo a p o s t e l j n e ter jih je z milostmi podpiralo, da so tako slavno zveršili svoj zemeljski tek; to presveto Serce je dajalo ss. m u č e n c e m (zlasti v sv. obhajilu) moč, da so z veseljem darovali svoje življenje za sv. vero; to presv. Serce je napolnovalo ss. d e v i c e s tisto nebeško ljubeznijo, s ktero so premagale vse svetno zapeljevanje, da zdaj tako blizo Jagnjeta pojejo pesem, ktere drugi ne morejo peti; temu presv. Sercu se imajo zahvaliti ss. p a p e ž i, š k o f j e in m a š n i k i, da so mogli rešiti sami sebe in še toliko druzih v nebesa pripeljati; temu presv. Sercu, iz kterega je na Kalvariji tekla rešilna kri, se imajo zahvaliti vsi ss. s p o k o r n i k i, da so prejeli odpuščanje in stanovitnost v pokori. Sploh vsi svetniki in svetnice zdaj še le prav spoznajo, da vse, kar so na zemlji dobrega storili, jim je prihajalo iz tega studenca božjih milosti. Zato molimo v litanijah presv. Serca Jezusovega: „Serce Jezusovo, veselje vsih svetnikov, usmilise nas!“

Veseliti se smemo tega prelepega praznika pa tudi vsi verni na zemlji. Sv. Janez pravi: „In beseda je meso postala in med nami prebivala.“ Tisti srečni časi; ko je Jezus še na zemlji živel, so sicer že davno minuli. Toda Jezus nas ni zapustil, ko je šel k svojemu nebeškemu Očetu, temuč zagotovil nam je: „Jaz ostanem pri vas do konca sveta;“ vstanovil je sv. Cerkev, ktero nevidno sam vlada in po njej nam deli vse milosti, ki jih je na križu zaslužil. Tedaj je on z neskončno ljubeznijo svojega presv. Serca še zmiraj med nami. Kakor je nekdaj, ko je bil še na zemlji, njegovo presv. Serce ves čas edino le to želelo, da bi se vsi grešniki k Bogu povernili, da bi vsa serca Boga ljubila in njegovo sveto voljo spolnovala in tako večno srečna postala; tako tudi še zdaj le za to skerbi in še zdaj zmiraj le za to dela, da bi se grešniki spokorili, da bi bili pravični še pravičniši, sveti še svetejši, da bi bili vsi njegove sreče deležni.

Vse te želje in prizadevanje presv. Serca za našo časno in večno srečo nam naj lepše kaže sv. Janez v skrivnem razodenji z besedami; „G l e j s t o j i m p r i v r a t i h i n t e r k a m“ itd. To genljivo podobo si hočemo danes nekoliko ogledati in razložiti.

Že silno stara, menda po vsem olikanem svetu razširjena navada je po mestih, da préd poterkamo na vrata, predenj stopimo v tujo hišo, v tuje stanovanje. In kaj to terkanje pomeni, pač vsak dobro vé. To je nekakšna prošnja, da sme vstopiti, kakor Jezus sam pravi: „Kdor terka, se mu bo odperlo.“ Pred vratmi stati in terkati je znamnje ponižne prošnje.

Na vrata poterkati pred vstopom, — ta navada veljá pa le samo za tuje ljudi; domači n. pr. oče, mati, gospodar, gospodinja, otroci itd. imajo prosto, ni jim treba nobenkrat poterkati, predenj stopijo v sobo.

Pa poglejmo zdaj Jezusa pri vratih človeškega serca, kako tam čaka in terka! Oh kako genljiva, ponižnosti in ljubezni polna podoba je to! Jezus, Kralj vsih kraljev, edinorojeni Sin nebeškega Očeta čaka pred vratmi in terka! O neizrekljiva ljubezen. — Jeli treba Njemu čakati? je li treba Njemu še terkati? Ali ni on gospodar naših serc? Ali ni On sam stvarnik slehernega serca? Ali je pod solncem ktero serce, da bi ga On ne bil vstvaril? Ali ni vsak kotiček, vsak prostorček našega serca Njegov? Ali ni vsaka žilica našega serca Njegova last? Ali se more le kapljica kervi premakniti v našem sercu brez Njegove volje, brez Njegove zapovedi?

In vendar Jezus čaka, se ne naveliča čakati pri vratih našega serca! „Glej, jaz stojim pri vratih“ — znamenje, da že dolgo čaka, ko bi bil Jezus še le prišel, bi ne govoril tako. Ko bi že sedel ali ko bi pred vratimi sem ter tje hodil, da bi lože čakal, kdaj mu bo kdo odperl, — bi se nam to zdelo menj ginljivo. Pa ne, On pravi: „glej, jaz stojim!“ Jezus stoji in nepremakljivo čaka, kdaj bo prišel tisti trenutek, ko se bo zljubilo človeku — ubozemu červičku — odpreti mu vrata svojega serca. O kolika ljubezen! — Kakor stoji mati pri postelji svojega bolnega otroka, tako blizo nam stoji Jezus; in kakor ljubeča mati le za en trenutek ne zapusti postelje svojega umirajočega otroka, tako tudi Jezus ne našega ubozega serca.

In Jezus stoji brez razločka pred vratmi velikih in malih, mladih in starih, imenitnih in priprostih, bogatih in revnih, učenih in neučenih. Enaka skerb mu je za tisto serce, ki bije v persih priprostega pastirja, ki v mrazu in pomanjkanji po planinah čedo pase, kakor za tisto plemenito serce, ki kljuje v persih mogočnega vladarja! O nezmerna ljubezen božjega Serca, ki hoče enako objeti vse serca vseh zemeljskih prebivalcev brez razločka!

Jezus terka na vrata svetih in grešnih serc. Na vrata pravičnega in svetega serca terka, ker želi še obilniše pravičnosti, še veče svetosti; na vrata grešnega serca poterka, ker si želi privabiti zgubljeno ovčico. O kako genljivo je to, da Jezus ne zbeži tudi izpred vrat zgubljenega sina, zgubljene hčere, marveč vedno terka in kliče: „Moj sin odpri mi z grehom zaklenjene vrata svojega serca! moja hči odvali že vendar kamen pregrehe izpred duri svojega serca!“ In celo na smertno posteljo gre še za grešnikom in ga ne zapusti; ko že sercé pojema, že prav počasi začne biti, On še stoji pred vratmi in kliče: Moj sin, moja hči! glej samo še nekoliko izdihljejev imaš — daj mi jih, o daruj jih meni! Vsaj še te-le trenutke, ki so tvoji zadnji, pozabi na vse drugo, na ves svet — misli zdaj le name, prosi me odpuščanja — glej jaz stojim pri vratih!

Kako pa terka Jezus na vrata našega serca — kakó? To vprašanje je za nas zato silno imenitno, da bomo spoznali njegov glas in mu odperli. — Človeka, s kterim večkrat govorimo, precej na glasu spoznamo, da le spregovori, dasi ga tudi ne vidimo; enako se tistemu, ki nas večkrat obišče ter večkrat poterka na naša vrata, tudi tako privadimo, da ga koj spoznamo že po tem, kako poterka, da mu gremo koj lahko odpret.

Ali moremo pa tudi Jezusa spoznati, kadar terka na vrata našega serca? O prav lahko, Jezus terka tako umevno, da vsak človek, učen in neučen, celo mali otrok lahko spozna Njegov glas. Včasih poterka prav nalahko, tako tiho, da se komaj sliši, pa vendar dovelj umevno tako rekoč s perstom gnade božje, v mislih in čutilih; včasih pa poterka bolj glasno s kladvom besede, s svojim nebeškim naukom; posebno glasno pa terka s svojimi božjimi deli — s čudeži!

(Konec nasl.)

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje.)

Poglejmo pa sedaj k Rimcem, pri kterih je križ tudi zgodaj postal smertno orodje. Leta 509 p. Kr. so Rimci sklenili pervo tergovinsko pogodbo; vsled živega prometa mej cvetečimi deržavami prišle so razne navade in naprave iz Kartage v Rim in mej temi je bila tudi grozna navada, obsojence križati. Ta šega se je kaj naglo vdomačila v rimski deržavi ter je postala navadna; izgledov je na izbiro. Tako vemo, da je ukazal Pompej križati vjete morske roparje. Ko je rimski vojvoda Tit oblegal mesto Jeruzalem, je velel toliko Judov pribiti na križ, da je zmanjkovalo prostora, kamor bi postavljali križe; tako govori Jožef Flavij. Kakošen da je bil rimski križ, to ni znano iz poganskih pisateljev, ker se jim je sramotno zdelo pisati o križu; razun tega je pa bil tudi vsakemu dobro znan kot pogosto smertno orodje, zato se jim je zdelo nepotrebno in prazno delo, o njem pisati. Natančneje poročila o križu nam podajejo kerščanski pisatelji. Včasih je bil križ eno samo navpično drevo, kamor so pribili obsojenca. Sicer je imel križ podobo čerke X, ali pa T. Navadno pa je bil taki, da sega navpični les čez poprečnega (†); in tacega smo vajeni tudi mi videti, ker je skoro gotovo, da na križu take podobe je umerl Kristus. Edini razloček med nekadanjim križem kot smertnim orodjem in križem, kakoršnega danes slikajo in rezljajo, je ta, da je imel pervotni križ na sredi navpičnega drevesa zabit količ, na kterem je križani, rekel bi, bil opert, ali je nekako sedel; zato so Rimci imenovali tudi ta količ „sedile,“ kar bi rekli po naše stolec. Vendar so kiparji in slikarji pri vpodobljevanji križa ta kolec zgodaj opustili, ker nas protuje čutu spodobnosti in pravilom umetnosti. Da je sedanji križ podoben nekedanjemu križu, kažejo tudi razne stare slike, tako n. p. na onih steklenicah, ktere je bil poslal papež Gregorij Veliki kraljici Teodolindi.

Križ je bil navadno tako nizek pri Rimcih, da se je križani z nogami skoro tal dotikal; le posebnišim hudodelnikom so postavljali višje križe. Zgodilo se je večkrat, da so truplo raztergale divje zveri. Tudi pri Rimcih so pribijali navadno še živeče na križ; o Cezarji pa vendar vemo, da morske roparje, kterim je zažugal smertno kazen, je zapovedal prej umoriti, potem še le obesiti na križ, kar mu rimski pisatelj Svetonij šteje v veliko dobroto; to se je pa redko pripetilo.

Kazen je navadno zverševal oddelek vojakov; ta se je pričela s tem, da so obsojenca bičali, včasih prav nečloveško, tako, da je marsikdo že vsled bičanja dušo izdihnil. Križ je moral obsojenec sam nesti, če ne celega, vsaj poprečni les, ker je bil navpični les včasih pripravljen že na morišči; iti je moral skozi javne ulice. Med potom so ga tepli in mučili na vse mogoče načine; pred njim je stopal glasnik ter je razglašal pregreho obsojenca, ali pa je imel obsojenec sam na vratu tablico, na kteri je bil zapisan vzrok smerti; to

tablico so potem pribili na krížu nad glavo križanega. Ko je obsojenec dospel na morišče, so mu slekli obleko, ki je pripadla kot last vojakom; pustili so mu le pert okoli ledij. Ko je bilo vse pripravljeno in je križ že stal po konci, so dvignili obsojenca na križ, ga privezali, da se ni mogel braniti, in slednjič ga pribili. Hude bolečine je terpel križani, in dobro je bilo zanj, ako je smert kmalo storila konec njegovim mukam; včasih se je prigodilo, da so živeli taki nesrečni še celo noč in celi dan potem, včasih se ga je smert usmilila še le tretji dan. Hujša kazen kot ta je pa bila, ako so obsojenca tako z glavo navzdol pribili na križ; včasih so muke povišali tudi s tem, da so zanetili pod njim ogenj. Trupla so pustili toliko časa na križu, da so segnila, ali pa da so jih požerle tice ali divje živali.

Tako se je križanje navadno veršilo; da se pa mora tako spolnovati, ni bilo zapovedano. Določenega pravila tedaj niso poznali, sosebno ne za časa vojske, ko vlada strast, ki ne pozná pravil. Enako tudi niso hoteli priznavati tacih pravíl gospodarji, ki so kaznili sužnja s smertjo na križu; samovoljno so delali s sužnji, kakor so hoteli, lahko ga tudi križali, kakor se jim je zljubilo. Suženj je bil terpin, ki ni imel človeških pravic, najmanjša pregreha mu je utegnila obsodbo nakopati: ibis ad crucem. „pojdeš na križ,“ s kterimi besedami je sodnik obsodil koga k smerti na križ. Horac nam pripoveduje, da so križali sužnja zato, ker je bilo kusil juho in ostanke rib, kar je ostalo od velike pojedine. Ako je smel kazniti gospodar sužnja za tako malosten pregrešek, gotovo mu je bilo tudi na voljo dano, križati sužnja tako ali tako. Modrijani in učitelji pravice so skušali omejavati to samovoljnost in kazen vrediti z zakoni. Tako je modrijan Seneka zahteval prostost za vse ljudi, če tudi le v dušnih zadevah; mnogo je že to, da prisvaja ta modrijan sužnjiku dušo. Pozneje se je jel brigati za sužnje sosebno cesar Hadrijan; ta cesar, ki je bil jako vnét za blagor ljudstva, je skušal boljšati stan zanemarjenih sužnjev, kolikor je mogel; nadzoroval je strogo kazni, s kterimi so kaznovali sužnje, tako tudi smertno kazen križanja. Kmalo potem je zapovedal pod kaznijo, da se suženj brez tehtnega vzroka ne smé umoriti. Pravo varstvo zatiranim sužnjim je prineslo še le kerščanstvo. Kajti Konštantin, pervi kerščanski vladar, je dal leta 319 zakon, da se sužnji samovoljno, samooblastno ne smejo moriti; postaviti se je moral sužnjik tudi pred javnega sodnika, ki ga je sodil po obstoječih zakonih. In skoro gotovo je tudi ta cesar odpravil kazen križanja iz spoštovanja do smerti Odrešenikove na križu. Po njegovi smerti se je pokazala ta kazen le še tu in tam, ter se je naglo poizgubljala v zgodovini in od 5. stolotja skor nij več sluha po tej kazni. — Gotovo je, da je bila ta jako mučna smert na križu zelo sramotna; kakor pri Gerkih, tako je tudi pri Rimcih veljala za najsramotnejšo. Zato je v starem Rimu zapovedal zakon, da se rimsk deržavljan ne smé kaznovati s smertjo na križu. Ciceron toži, kako krivično dela pretor (sodnik) Veres, ker se prederzuje križati rimskega meščana; ne more dobiti besedi, da bi zadostno ograjal kruteža, ki dela tako krivico ter napada in ruši blagor rimske deržave. Da bi rimskega deržavljana pribili na križ, tacih slučajev poznamo malo, in še te le iz poznejše dobe. Ko je v Rimu imel oblast vojak, je ukazal cesar Galba križati rimskega meščana, ker je zastrupil svojega varovanca, hoteč se polastiti njegovega premoženja. Pa iz ravno te zgodbe previdimo, kako redka in nenavadna je bila ta kazen za Rimca; kajti Svetonij pripoveduje, da je ta na križ obsojeni Rimec zahteval častnejšo kazen in se je kot Rimec skliceval na deržavljansko pravo. Cesar Galba ni uslišal njegovega priziva, vendar ga je odlikoval od druzih na križ obsojenih s tem, da mu je ukazal postaviti višji in z belo barvo prevlečen križ. Očitno je, da se je Rimec bal take kazni, za ktero tedanji pisatelji ne najdejo dovelj sramotilnih priimkov; Ciceron jo imenuje: naj višjo, naj večjo, naj grozovitejšo, naj strašnejšo. Na križ so obsojevali samo zločince, hudodelnike, cestne roparje, izdajalce, upornike.

Taka sramota je bila sklenjena s križem. Ako to pomislimo, bodo nam jasne pomenljive besede sv. Pavla o Jezusu Odrešeniku: Preterpel je križ in se ni menil za zasramovanje.

(Dalje prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Djanje katoliške družbe in nov zvezek „Glasov“.)* Po raznem načinu deluje katoliška družba za svoje različne namene. Med drugim že več let izdaja male knjižice, „Glase,“ kteri obdelujejo važne verske in druge času primerne in koristne tvarine. Kakor je vlani na svitlo prišel veči zvezek, obsegajoč deset pol, tako je ravno kar tudi letos zagledal beli dan še dosti veči zvezek, ki obsega 186 strani in obdeluje prav podučljive in mične zlasti času primerne reči. Pervi sostavek govori o katoliški Cerkvi nevesti Kristusovi in materi vsih vernih, zlasti o njeni nar večji prednosti nezmotljivosti in edinoveličavnosti. Kdor pozná duha naše dobe, bo vedil, da zametuje ošabno in dostikrat misli in terdi, da je vsaka vera enako dobra, da človek le pošteno živí. Vernim katoličanom v brambo, in zoper take napčne pojme in lažnjive misli je dokazano, da je katoliška Cerkev v veri nezmotljiva, zares pravo drevo spoznanja, in po tej svoji prednosti narviši, božje veljave. Zato je pa tudi le ona sama prava nevesta Kristusova, ki hrani vso Njegovo resnico in milost, ona sama zveličavna, ter pravo drevo življenja: tedaj je doslednji sklep: k nji ali pa — v nihilizem, vse, ali pa nič, polovičar ne moreš biti!

Drugi sostavek obdeluje prav obširen predmet po poglavitnih potezah: Družina v paganstvu in kerščanstvu in kaže, kako globoko je bilo propadlo družinsko življenje v paganstvu; žena je bila le kakor blago, s kterim se povoljno ravná. Potem razkazuje, kako je družina v kerščanstvu, v kterem je zakon posvečen in nerazvezljiv, kjer ju veže nasprotna kerščanska ljubezen v medsebojni skerbi za časno in večno srečo; pa ravno tako učí dolžnosti do otrok, ki so dar in podoba božja. Pač razvidno je, koliko je človeštvo pri kerščanstvu zadobilo, kako znamenite dolžnosti jih pa tudi vežejo! Pa je tudi res: le ako bo družina, ki je podlaga Cerkvi in deržavi, zares pošteno kerščanska, se bodo zmanjšale nadloge, začeli se boljši časi.

Močno važen in znamenit je tretji spis: Pervi lustrum Leona XIII, ki pretresa poglavitne točke tako blagodejnega delovanja sedanjega sv. Očeta v pervih petih letih, in se derži pri tem ocenjevanji zlasti poglavitnih in vplivnih okrožnic Leona XIII. Pred vsim omeni djanje sv. Očeta v prid Slovanov: okrožnico o Cirilu in Metodu, slovesnosti o velikem popotovanji Slovanov v Rimu; dalje vredovanje cerkvene hierarhije po Bosni in Ercegovini, po Bolgariji in Rusiji. Zoper napade kat. Cerkve po vedi, časopisih skrivnih družbah ocenjuje važno okrožnico sv. očeta o sv. Tomažu Akv. in vstanovitev akademije tega bogoslova; nagovore do laških škofov in kat. časnikarjev o tej zadevi. Okrožnica o svetni oblasti kratko in krepko uči dolžnosti vladarjev in vladanih. Nevarnosti socijalizma in pomočke zoper njega

*

kažejo sv. Oče v izverstni okrožnici o priložnosti šeststoletnice sv. Frančiška Asiskega, in uče, da je po njegovem zgledu in nauku le to edina pomoč, ako so bogati in revni: ubogi v duhu. Ko poslednjič pisatelj omeni še razmere sv. Očeta do svetnih oblasti, nam je krepko in izverstno načertal delovanje in podobo Leona XIII, ki so v kratkem času petih let res kaže kakor prava luč iz nebes (Lumen de coelo).

Četerti sostavek zanimiva posebno nas o sedanji slovesnosti šeststoletnični. Le v kratkih potezah omeni, kaj so storili vladarji iz habsburške rodovine pri nas za vero in narodnost; nekoliko več pové od sedanjega preljubljenega cesarja Franca Jožefa, s kterim se je tudi pri nas začela nova doba za vero in narodnost.

Peti spis govorí o dvestoletnici, kar je bilo cesarsko mesto Dunaj slavno in za vselej rešeno turške sile. Te dvestoletnice se ne veseli le Dunaj, temveč vse cesarstvo, ktero je bilo v naj hujši nevarnosti, še več — vsa zahodnja kerščanska Evropa, ktera bi bila dobila čisto drugo, žalostno podobo, ko bi dunajsko mesto ne bilo slavno rešeno.

K koncu sklepa lepi sedemnajsti zvezek „Glasov“ mična daljša pesem: Katoliška Cerkev — rešilni otok, ki se lepo vjema s pervim stavkom o katoliški Cerkvi, in v podobi viharnega in nevarnega morja kaže edino rešitev na varnem otoku: v katoliški Cerkvi.

To je vsebina letošnjega zvezka „Glasov“. Mislimo, da so dovolj obširni in tudi zanimivi, in upamo, da bodo vstregli udom in dobro vplivali tudi na druge vernike. Zato želimo in prosimo ude kat. družbe, naj bi jih pridno brali, pa tudi dalje razširjali, da se bolj doseže namen naše družbe in „Glasov,“ zraven pa tudi, da se stroški nekoliko povernejo. Tudi razne pisavce bo to spodbujalo, ako se prepričajo, da ne pišejo dvakrat zastonj, temveč da njihovi „glasi“ daleč doné in odmevajo med Slovenci, ter jih kličejo na novo stanovitno delo v korist katoliškega življenja. Sploh priporočamo o tej priložnosti katoliško družbo vsim udom in drugim zvestim katoličanom v vsestransko podporo, da bo mogla na vse strani delovati, in tudi svoje „Glase“ čedalje bolj krepiti in širiti. V to pomozi Bog in dobri Slovenci!

—*k.*

Iz Lašič, 12. junija. — Zelencu se je menda vsaj devetkrat nos obesil, ko smo obhajali od 24. maja do 3. junija sv. misijon. Čas za to je bil nar pripravniši izbran; dela na polji ni bilo še nič takrat; vreme kakor nalaš — zmeraj vgodno. Cerkev, dasi tudi velika, bila je vedno polna. Pridige — trikratne vsak dan — bile so ginljive — pretresljive. Obhajanih je bilo nad 2500, — večidel po dvakrat. Nasledki sv. misijona so — upamo — obilni; Bog daj, da bi bili tudi stalni! Naj bo torej s tem v imenu faranov vsim peterim misijonarjem čč. gg. Lazaristom za njih velikanski trud — kakor tudi čast. očetu frančiškanu P. L. staremu župnikovemu prijatelju, in vsim druzim sosednjim gospodom, ki so sodelovali, izrečena naj priserčniša zahvala. Bog plati! Bog blagoslovljuj! —

Iz Železnikov. (*Birmske slovesnosti.*) (Konec.) Tudi srednji Železniki bili so lepo okinčani za prihod milgsp. nadpastirja. Sredi glavnega terga stal je šibek visok mlaj z veliko narodno zastavo na verhu. Ob vhodu v farno cerkev dvigoval se je na dve lepo-slikani palmi opert visoki slavolok z napisom:

„Iz serca se danes Železniška fara raduje,
Ker jo viši pastir obiskuje.“

Tudi ob čelu farovža, t. j. ob njegovih glavnih vratih narejen je bil primeren slavolok z napisom:

„Premili naš knezo-vladika,
Blagoslovite Vam verno-vdano čedo Antona Svetnika.“

Verha obeh teh „slavnih vrát“ bila sta okinčana z znamnji škofovske časti (z mitro, palico in križem), ter z mnogimi razno-barvnimi zastavami. — Tudi šolsko poslopje kazalo je slovesno, da pri nas „šola še ni ločena od cerkve;“ kajti poleg prenovljenih zunanjih stén ozališano je bilo ono tudi v drugem prav primerno za prihod milgsp. knezoškofa. Iz vseh čveterih oken šolske dvorane, ki so obernjene proti glavnemu tergu, obešene so bile iz vsacega po dve narodni zastavi; iz sprednje strešne line pa so vihrajoči: papežev, cesarski in narodni prapor poočitovali rek: „Za vero, cesarja in dom.“ — Verh vsega dozdaj pisanega pa je stalo ob cesti po spodnjih in srednjih Železnikih še od praznika presv. Rešnj. Telesa mnogo druzih mlajev in zelenih brezovih vej, kar vse je dajalo tergu še bolj praznični obraz.

Prihod milgsp. škofa napovedan je bil na večer 27. maja proti 7. Do pravega časa jelo se je ljudstvo v obilnih trumah zbirati za slovesni sprejem. Občinski odbor ustavil se je pri vhodu v terg ob zunanji strani slavoloka; šolska mladina z zelenimi vejicami v rokah s svojo zastavo je bila zverstena po obeh straneh ceste na znotranji strani, naprej gori razverstilo se je ostalo ljudstvo. Kmali po 7 zagromi móžnar v znamenje, da milgsp. knezo-škof se bližajo od Selc gori; — vedno bolj pogostni pók naznanjeval nam je natančno kraje, memo katerih se peljejo. Zdaj se oglasijo tudi od obéh cerkvá našega terga dobro vbrani zvonovi, priterkovaje praznične napeve, in zdajci priderdrá kočija z milostljivim gosp. knezo-škofom do slavoloka, kjer se je ustavila, in občinski odbor pozdravil je dostojno pridšega milgsp. nadpastirja. (Kot kaj nenavadnega naj ostane zapisano, da sta milgsp. knezo-škofa prispremila v Železnike dva tukajšna rojaka — duhovnika, č. g. Koblar Anton kot kn.-škof. dvorni kaplan, in č. g. Lotrič Leon, kaplan starološki.) Počasna vožnja skoz spodnje Železnike med gromenjem možnarjev in ubranim priterkavanjem delala je res pravi slavnostni vhod. Pri portalu farne cerkve pričakali so milgsp. knezo-škofa čč. gg. župnika domači in zaliloški in domači č. g. kaplan v roketih in z aspergilom, cerkev se je kar žarela v lučih, mogočni orgeljni glasovi pak so s kora pozdravili prihajajočega višega pastirja in njihovo spremstvo. Domači župnik so podelili zdaj vsim nazočim blagoslov s presv. R. Telesom, potem pa so bili milgsp. nadpastir pospremljeni v duhovsko hišo.

Zvečer proti 9 zažaril je hipoma zvonik farne cerkve v prekrasni osvečavi; razsvitljen je bil tudi transparentni napis na slavoloku pri cerkvenem vhodu; možki zbor iz spodnjih Železnikov pa, akoravno mu gre le naslov „naravni pevci“ (Nemci imajo zato izraz „Natur-Sänger“), zapel je prav dobro nekatere narodne pesme, n. pr. Slomšekovi „Sabotni večer,“ „Ure glas,“ „Svet' Anton izgled nam kaže“ (napev rajnega župnika Poženčana kot nekdanjega tukajšnjega duh. pomočnika), himno papeževo in cesarsko, ter po izrečeni lastni želji milostlj. gosp. nadpastirja tudi Riharjevo sprelepo pesem: „Marija, o sladko Ime“ (nap. v D.); močno nas je veselilo to očitno cenjenje duševnega ploda neumerljivega našega rajnega skladatelja g. Greg. Riharja.

V jutro 28. maja je že zarano jelo dohajati ljudstvo v gostih trumah od vseh strani in duhovnij cele doline, ker se je delila sv. birma ta pot edino le v našem tergu. Ob 9 imeli so med gromovitim strelom in vbranim priterkovanjem milgsp. knezo-škof slovesni vhod v farno cerkev. Pospremljevali so jih naslednji vv. čč. gg.: Kožuh Matej, dekan starološki; župniki: domači (Mrak

Jakob), zaliloški (Eržen Franc), soriški (Jamnik Anton), javorski (Jereb Matej), leskovški (Škufca Ljudevit); farna namestnika dražgoški (Boncelj Fr.) in št. lenarški (Peterlin Primož), kn.-škof. dvorni kaplan (Koblar Ant.), ter duhovni pomočniki: domači (Zaletel Leopold), selški (Sušnik Janez), starološki (Lotrič Leon) in loško-mestni (Arko Mihael). — Ker je poslednji čas prišlo nekako v šego, omenjati tudi cerkveno petje, naj bo o tem povedano, da se je pelo vse po slovensko, bolj po domače, kakor sta učila in z lepimi izgledi kazala rajna naša narodna skladatelja čč. gg. Dolinar Luka in Rihar Greg., kar je ljudstvu po deželi tudi naj bolj priljubljeno. Mil. gosp. knezo-škof so maševali sami, in njihov krepki glas pri petju dal nam je upanje, da Jim bo Gospod Bog dal doživeti še kaj dosti let. Po sv. maši, katere glavnim oddelkom pridruževal se je mogočni strel, dali so milgsp. nadpastir spraševati v svoji nazočnosti otroke iz večih fará po njihovih dušnih pastirjih iz keršanskega nauka, potem pak se je pričelo birmovanje, ki je terpelo čez pervo popoldansko uro. Poterjenih je bilo z darovi sv. Duha 676 otrok, in sicer iz Selške fare 240, iz Železnikov 120, iz Soriške 138, iz Zaliloške 73, od sv. Lenarta 49, iz Dražgoš 40, iz Leskovice 10, iz Loke 2, iz Poljan, Javor, Krope in Boh. Bistrice po 1.

Po sv. birmi so sledile še molitve za verne mertve in obhod okoli cerkve; potem so bili knezo-škof zopet slovesno pospremljeni v farovž. Pri sledečem obedu vladale ste prav pesebna prijaznost in vesela zadovoljnost; čulo se je izverstno slovensko petje; bilo tudi ni brez priserčnih napitnic, katerim so gromeči možnarji dostavljali svoj: „Fiat!“ Po petih popoldne odpeljali so se milgsp. knezo-škof zopet od nas, spremljevani od serčnih vošil in željá: naj bi Jih po vsih Njihovih potih spremljevala, pri vseh delih pa podpirala Božja pomoč, in ker so našo faro obiskali do zdaj dvakrat, naj bi se to še tretjič, in pa še večkrat zgodilo.

R. Podratitovski.

Verh Skalnice, 9. junija. (*„Kronanica“ na sv. Gori; pridga za gluhoneme.*) — Zares prekrasen in nepopisljivo veličasten razgled se razprostira romarju pred očmi, dospevšemu na verh Skalnice ali sv. Gore. Pri jasnem nebu se vidijo na severno-izhodu juliške planine z najvišimi verhunci Triglavom, Kernom, Matajurjem in Mangartom; proti severo-zahodu se razprostirajo karnske planine v polokrogu tje do tirolskega ali trentinskega pogorja nad Verono. Pri čisto jasnem nebu se s kukalom vidijo Benetke z visokim stolpom sv. Marka, z griči Evganeji in Berici pod Padovo tje blizo do znamenite terdnjave Verone; dalje na jugu se vidi s prostimi očmi teržaški zaliv in adrijansko morje in njegovo obrežje; proti izhodu vidno Vipavo, Kras, Kranjsko in del Istre z griči Nanosom in Snežnikom in na okrog vse polno vasi in tergov, bližnjo Gorico in Videm. Pod znožjem Skalnice se vije bistra zelenkasta Soča, tik hriba sv. Valentina tje doli skoz Furlansko nižavje, na kterega obrežju se zliva pod imenom Zdoba v teržaški zaliv. Tako nasituje ter odškoduje romarja za ves prestani trud in znoj neprimerno krasen razgled okrog in okrog. Še bolj pa, kakor navadnemu hribolazcu odškoduje vse potne težave pobožnemu romarju pogled v svetišče, na kraj, in v sv. hram, kjer se je Mati Božja 1539 prikazala pobožni pasteričici Uršuli Ferligojki*) z besedami: „Reci ljudstvu naj mi zida tukaj hišo in me prosi milosti!“ Tako so se tukej dopolnile preroka Izajija besede: „In poslednje dni bo vstanovljena gora Gospodova verh gorá, in se povzdigne čez griče in vréli bodo k njej vsi narodi!“ (Iz. II. 2.) Slovesno kronanje milostne podobe Matere Božje se je godilo v pričo neštevilne množice 6. junija 1717 na Travniku v Gorici. Zato se obhaja god tega kronanja ali obletnica, „Kronanica“ imenovana, vsako leto 3. nedeljo po binkoštih. Ta dan prihaja velika procesija iz Kanala in okolice, na čelu vis. čast. g. kanalski dekan okoli 8. ure zjutraj na sv. Goro. Letos je bila posebno mnogoštevilna tako, da je bila obširna cerkev napolnjena. Štelo se je blizo 6000 ljudi z drugimi romarji vred. Pozdravljal je došlo procesijo gromoviti pok možnarjev in milo priterkovanje svetogorskih zvonov, vse, se vé da, le v večo slavo blažene Marije Device. Pridigal je že prejšni večer obilno zbranim romarjem č. g. A. Červ (pisatelj omenjene zgodovine) prav ginljivo v namenu prikazanja milostne Device na tem sv. kraju, drugo jutro enako ginljivo pa ob 5 čast. g. J. Skočir, oba veleučena mašnika na sv. Gori; ob 10 pri slovesni službi božji pa čast. o. Mihael Tomazetič iz družbe Jezusove. Ginljivo je bilo tudi gledati procesijo po službi božji okoli svetišča z mnogimi banderi in križi med slovesnim zvonenjem in pokanjem topičev pa prepevanjem Marijnih pesem, tako da se mora vsak iskren častivec Marije D. nehoté spominjati na vedno spolnovanje njenih preroških besed v pesmi „Magnifikat“ ali „Poveličuj“: „Odsihmal me bodo zveličano imenovali vsi narodi.“ Tako časti naš narod, kakor tudi drugi laški sodeželani Ono, ki si je zbrala ta grič, da nam deli tukaj dušne in telesne milosti. Zato ni čuda, da se mnogo romarjev, tudi izmed pobožnih gospá, že na podnožju sv. Gore izzuje, kakor nekdaj Mojzes pred skrivnostno gorečim germom, svoje obuvalo, ter hodijo bosi po stermem ojstrem griču, nemareči za bolečine, ki jih takšna hoja nevajenim ali rahlim gosposkim nogam prizadeva. Tako je 4 dni pred letošnjo „Kronanico“ prav imenitna v černo svilo oblečena teržaška Gospa, neka bogata pa mlada vdova, bila bosa prišla od Solkana 2 uri navzgor in prav v svetišče. Pobožna gospa se ni mogla ločiti od svetišča, ter je tú ostala cele tri dni, opravljajoča svojo pobožnost na prav ginljiv način. Pripovedovala mi je marsikaj iz svojega življenja, kako da je bila vedno v svojih prošnjah od svetogorske Matere B. uslišana in da zaupa, da bode tudi zdaj v neki važni dušni zadevi uslišana itd. Vse njeno govorjenje in obnašanje je bilo izgledno in spodbudno, pa nič presiljeno. O, da bi bila vsa mestna gospoda takega vernega obnašanja in polna češčenja do naše Matere; ne bi bila mesta v mnogem oziru berlogi pohujšanja in tolikih dušnih in telesnih nadlog, kakor so tolikrat dandanašnji; tako sem si tedaj mislil!

Mesca maja je prišla tudi gluhonema šolska mladost (blizo 60 oseb) na sv. Goro. Pripeljala sta uboge čast. g. duhoven Fr. Lenardič, pa verli učitelj g. A. Rudež. Milo se nam je storilo v sercu, viditi toliko ubogih otrok obojega spola brez darú govorjenja. Lahko si je misliti, kolik trud in poterpežljivost morajo imeti njih učeniki, predno naučijo brati in pisati. Narodnost jim morajo še le učitelji po njih stariših določiti. Lahi pišejo le laški, Slovenci pa slovenski. Nekterim sem zapisal na papir, kako se kličejo in od kod so? Če sem Lahu zapisal po slovensko, ni umel; kedar sem pa po laško, me je berž umel in mi je odgovor in vse zapisal, kar sem ga pismeno prašal. Enako sem storil z otroci slovenskih starišev; slovensko pisavo so uméli, laške pa nič ne. Med seboj se pa uméjo otroci obojih narodnosti z enimi in tistimi znamnji; to je pač gluhonemi jezik, zá-nje obćni jezik. Posebno pa je bilo viditi prav ginljivo „brezbesedno pridigo“ pred sv. mašo, ktero je služil njih učitelj in katehet č. g. Lenardič.

*) Dotična že omenjena zgodovina te božje poti je dotiskana, pričakuje se le še naprava plošče za sliko prikazanja M. B., ktera se bode naročila še te dni v zlati Pragi, da bode kinčala naslovni list iz te knjige. Pis.

S samimi znamnji rok, perstov, glave in z gibanjem života jim je pripovedoval v svoji zares čudni brezbesedni pridigi čudež prikazanja Matere Božje in kako naj jo tudi oni častijo. Vsi otroci so gledali kakor okamneli v častitljivi obraz svojega pridigarja in učitelja, da je bilo prav zanimivo verlega pridigarja in njih same opazovati. Poleg tega sem si pa jaz tudi to še mislil: O hudobni ljudje, ki imajo sicer jezik, pa ga ne obračajo v Božje in Marijno češčenje; pridite sèm, ter glejte na tih ubogih gluhonemih, kako velik neprecenljiv dar je pač dar jezika.

Vevnica.

(Piše Svetilko.)

Ali se ni že sterla ta čudna „vevnica," okorna, robata, težka? Bili smo že veseli, da nam ni delala „Danica" ž njo prahú in upali smo, da je obležala kje med učenjaško ropotijo. — Tako morebiti govoré Daničarji, ko vidijo „vevnico" kako se jim poklanja z vso vso svojo širokostjo, dolgostjo in globočino. A jaz, vevničar, prosim, ne obsojujte in ne zaverzite je prehitro. Le oglejte si jo bolj natanko! Ni več robata in okorna, ampak gladko sem jo obdelal; naredil sem ji prav lep ročaj, da jo je lahko sukati in se ne delajo na roki žulji; tudi je sedaj prav lahka, celó néžne roke ne bode upehala, le poskusite jo! Z eno besedo: skušal sem jo prenoviti. Ako si me bralec lani pisano gledal in se jezíl nad učenjaškim prahom, prosim, pozabi; obetam ti, da bode letos drugač. Saj se tudi meni godi taka, kakor tebi. Primem list, ogledam si naslove spisov, včasih tudi pisatelja in ako mi perve verste vgajajo in vzbudijo nekaj „napora," potem lezem še dalje navzdol po čerkah in verstah. Ako ne, — hej, le naprej, že vem, kaj je, obernem pervi list, na to drugi in pri kraji sem, jako vesel, da dandanes tako hitro znamo brati. Kakor vidiš, imam tedaj slabo vést, morebiti celo hudobno, da o tebi ravno kaj takega mislim. Zato sem zelo v skerbeh za svojo vevnico: kaj, ako se bode njej ravno tako godilo! Ravno ta skerb pa me je naučila, kako in kaj da naj vejem letos. Ne boj se, učenjaškega prahú ne bode več letos, z učenjaki sem se skregal, ne bodem razmetaval starih knjig, ne bom našteval, kaj je treba pervič, česa ni treba drugič in kar vendar le pride tretjič, ne bom kazal, kaj je bilo: ampak to, kar je, naj si bode prav ali napačno, dobro ali slabo. Trudil se bodem, da ne bodeš delal kislega obraza, ako si moj prijatelj in enakih misli. Ako pa letijo pleve na onega nazaj, ki jih meče na nas, to menim, ni krivično: naj požira prah oni, ki ga dela.

Kader premišljujem človeško življenje, pridem vselej do tistega konca, namreč: Mi se vêdemo v življenji, kakor bi bilo igrača, a življenje dela z nami grozno resnobno. Neskerbno poseda metuljček ob divnih cvetlicah, ki molijo iz bistrega potoka, kako lahno se ziblje nad čistim vodnim zerkalom! Pa glej, že ga ima valček, že ga je opljuskal in kmalu zgine izpred oči! Ravno tako je z nami. Kedor meni, da je življenje samo igrača, se vara: kaj, ali naj tedaj imamo vedno smertni strah in preženemo iz serca vso radost, katero vliva vanj življenje? Nikakor ne! Prava modrost življenja uči oboje strinjati tako, da poganja radost, prijetnost, veselost kakor lepo cvetje iz resnobe. Da so večne resnice, to vem in verujem; da so večne postave, katerim ne more uiti človeško bitje, tudi vem. Kako slep bi tedaj bil, ako bi tega ne hotel kedo priznavati. A ravno tako čutim, da je serce podobno onemu metuljčeku, ki se ziblje po livadah in serka igraje se sladkobo. Krivično bi bilo jemati sercu, kar mu je dal stvarnik. — Čemu naenkrat to premišljevanje? me prašaš. Zato, da me bodeš umeval, zakaj da ovijam in bodem ovijal terpko in bridko resnobo v prijetno in ocvetličeno tančico, zakaj da se bodem šalil z žalostjo, a krasni venček, ki bi se podajal tvoji glavi, vergel v mlakužo. Kar bi ti rad povedal, je resnica, borim se za pravico, v tvoje serce pa bi rad vsadil mirno veselje in nebeške želje.

Duhovski stan.

1. Pleve.

Vevnica in — duhovski stan? Poprej je vela učenjake, sedaj pa duhovnike? Hoče li med njimi iskati plév? Da, zares, pleve hoče razmetati „vevnica," a drugačne, kakor si ti skoro mislil, duhovski prijatelj ali sovražnik. Okoli duhovstva vidim velike kupe plév, katere so nametale na duhovstvo sovražne roke. Pleve letijo še zmerom na duhovnike, neutrudljivo jih mečejo nanje sovražniki, češ, „morda jih sčasoma zasujemo; pa ako tudi ne, vsaj ogerdimo, onečedimo jih. Težje se bodo gibali v prahu in plevah in kedor jih bode take videl, jih bode zaničeval in zasmehoval." — Ali ni res tako? Ali ni okolo duhovstva mnogo kupov takih plev, od sovražnikov nametanih? Ali nima vevničar prav, ako se hoče spraviti na te kupe, razmetati enega za drugim in jih verniti onim, ki so jih nametali. Ako govorim o duhovstvu, govorim seveda o katoliškem, drugega ne poznam; samo en duhovski stan je postavil Kristus. Sovražniki njegovi so vsi oni, katerim veljajo besede: „Kedor vas zaničuje, zaničuje mene"; pleve so pa besede, djanja pa tudi prikrite misli, ki gerdijo čisto podobo, katero je naslikala sv. Cerkev o svojem duhovstvu.

Ni še tako dolgo, da bi se ne mogli spominjati, kaj je govorila levica v deržavnem zboru na Dunaji proti novi šolski postavi. Govorjenja ni bilo ne konca ne kraja in akoravno je bilo brezvspešno, vendar je imelo tudi kake dobre nasledke za nasprotnike naše, kakor tudi za nas. Njim se je pač serce olajšalo, bodi jim; mi smo pa slišali, kako nekateri tudi zelo „učeni" gospodje sodijo o stvaréh, katerih se hoče dotikati tudi „vevnica." Ali niso letele pleve tudi na duhovski stan, od duhovnega pomočnika do sv. očeta papeža? Kako so sodili o duhovskem delovanji v šoli? Ali so mu pustili pač še na prižnici in pred altarjem malo prostora? Ali ni po nazorih levice duhovnik pravi puntar, ali še kaj hujega? — To je nekaj. Ako hočeš videti še kaj več plév, greš lahko v nemški deržavni zbor. Celo sv. maša in ss. zakramenti nimajo milosti pred vsemogočno deržavo po njihovih nazorih. Morebiti še huje je na Francoskem. Tam se mnogokrat vidi, kako se zaganja vsa sovražna moč naravnost na duhovstvo, da bi padla ž njim katoliška vera. Pa pravijo deržavniki, da nečejo zatreti vere, ampak le nepokorno (?) duhovstvo upogniti. Skoro bi dejal, da Lahi nimajo zoper vero kar nič (od kod bi sicer, ako bi vere ne bilo, dobili besedí za kletvino?), a sv. očeta in njegove stražnike in vse njegove prijatelje — te morajo preganjati, da se reši Italija! — Ali ni plév na duhovstvo dovolj? Pa to še nikakor ni vse. Liberalno časopisje ne meče, marveč kar vozi obrekovanje, podpihovanje, natolcevanje, opravljanje, zabavljanje, grajanje, gerdenje, laži, sumničenje itd., na duhovski stan, bodisi na posamezne ude, bodisi na celoto. Kako in zakaj, to bomo pozneje videli; da je pa res tako, tega mi ravno tako ni treba dokazovati, kakor tudi ne, da je liberalstvo sovražno duhovstvu. Kaj pa naj bi vendar bilo drugega liberalstvo? Recimo, da je sovražno veri, potem je tudi duhovstvu, ako je sovražno verskim in cerkvenim postavam, je tudi duhovstvu. Ako pa pravijo, da sovražijo samo napetost nekterih duhovnikov, je to le hinavstvo. Kar

je proti duhu cerkvenemu in Kristusovemu, to sovraži tudi Cerkev in si pomaga sama sebi, in liberalstvo lahko mirno spava. Boj liberalnega časopisja zoper duhovstvo in tudi način, kako da se bori, zamoremo dandanes tako lahko pregledati in presoditi in zdi se mi tudi tako zanimivo pretipati žilice tega duhovskega sovražnika, da je vredno pomuditi se nekoliko pred papirnatimi plevami. (Dalje prihodnjič.)

Razgled po svetu.

Belgijansko. (Kako brezvérci sami sebi dajejo spričevalo revšine.) V Belgiji so pred nekterimi leti framasoni šoli ugrabili verski poduk in brezvérski deržavniki so šolo pod svoje vodstvo vzeli. Ondotni framasoni namreč hočejo mladino odgojati kakor živinčeta, brez kacega verskega poduka. Toda verli katoličani, ker vsi njih protesti nič niso izdali, so si z veliko darežljivostjo napravljali lastne vérske šole, in zdaj so te poštene katoliške šole prenapolnovane z mladino, deržavne brezverske učilne pa skoraj prazne stojé. Tako je lansko leto izmed 830.498 všolanih otrók njih 622.437 hodilo v verske šole, — in njih 208.061 pa je po nekoliko obiskovalo deržavne šole, po nekoliko pa nobenih ne. V edinem okraju Kourtraiskem, kteri je poprej imel 10.225 šolskih otrók, jih ima zdaj samo 789, devet očitnih šol nima ne enega učenca, po druzih podučujejo učitelji le svoje lastne otroke. In za take framasonske šole morajo pa katoličani s kervavimi žulji davke plačevati! Tako se godí, kadar brezverski ljudje in framasoni prevagujejo v poslanstvu ter v postavodajavstvu in pri vladah.

Kako pa zapeljivci ljudstva svojo ničvrednost sami morajo priznavati, je prav očitno pokazal Lavelaye, profesor na framasonski univerzi v Lüttich-u boritelj za „liberalstvo." Pred nekterimi tedni je v „Rev. Belg." očitno spoznal ničnost deržavnih šol in pa tudi pisal, da vzrok tega je, „ker v šolskem načertu ni ne sence kake višje ideje v prid nravne odgoje učencev. Kaj pač v začetnih in srednjih šolah, kjer je verski poduk izključen, še ostane za oliko duhovskega in nravnega bistva? Nič ali celo nič ne. To je strašna lisa (praznota) in vedno bolj se kaže s tem, da vse nravno mišljenje zginjuje!" — K takemu nesrečnemu stanu mladine pomagajo pa tudi po deželah z verskimi šolami tisti učeniki, kteri so sami brezvérni, svoje brezverstvo v šolske nauke vpletajo, ali ki se pri božji službi, pri procesijah itd. tako vêdejo, da vsa njihova zunanjost razodeva mlačnost ali pa celo zaničevanje sv. vere, naj ne bode učenik mladine; kajti on ni zanjo sreča, ampak živa nesreča.

Eden časnikov je pisal undan, da učeniki imajo dolžnost, šolsko mladino pri procesijah nadzorovati, ker so dolžni za njeno versko-nravno odgojo skerbeti. To je vse prav; toda ako bi imel višji pri tacih prilikah tako se obnašati, da bi sam nadzorstva potreboval, je gotovo boljše, da ga blizo ni. „Exempla trahunt," — brezvesten pa je rednik, cujus exempla trahunt juventutem ad malum.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Deklica, ki je že več let bolna na telesu in na duhu, da bi jo Bog na priprošnjo N. lj. G., sv. Jožefa in sv. Antona rešil. Ako bomo uslišani, hočemo zahvalo naznaniti. — Enako se priporočata zakonska, ki sta popolnoma ob sv. vero, da bi se ju Bog usmilil in ju zopet zavernil na pravo pot. — Zmešana deklica, da bi se je Bog usmilil na mile priprošnje N. lj. G. in sv. Jožefa. — Žena priporoča v molitev moža, ki je pijančevanju in drugim pregreham silno vdan ter je čisto na potu pogublenja, da bi se resnično poboljšal in spokoril. — Silovit prosivec v dušnih in telesnih potrebah. — Žena priporočuje nevarno bolnega moža za pomoč. — Žena priporoča N. lj. G. presv. Serca svojega zelo nevarno bolnega moža. — Brat priporoča v bratovsko molitev svojega čez mero divjega brata, da bi starišev ne zaničeval, ne preklinjal, ter se ne pogubil. — Sin priporoča svojo bolehno staro mater. — Zmešan mož za ozdravljenje. — Oseba za spreobernjenje. — Ostudna preklinjavka, da bi se v pekel ne pogreznila. — Priserčno priporočam svoje učence v posebno Marijno varstvo sv. Antona Padvanskega in sv. Alojzija, da bi dobro izdelali, se tudi v počitnicah lepo obnašali in Boga z grehom ne žalili. — Odvernjenje nekega pohujšanja. — Neka oseba v posebnih potrebah. — Dosega dobrega namena.

Zahvala in prošnja.

Mnogoterih milost in darov na duši in na telesu sem v teku dveh let po opravljenih devetdnevnicah prejel na priprošnje Marije, naše ljube Gospé in svetnikov, poslednji čas pa tudi po M. Lurški. Toraj naznanjam preserčno zahvalo Bogu vsemogočnemu, M. Božji sv. Jožefu, sv. Deodatu, sv. Antonu Padovanu, sv. Boštjanu in sv. Uršuli — s prošnjo za pravo stanovitnost v dobrem, za zatajevanje samega sebe, resnično spokornost in vdanost v sveto voljo Božjo, ter prosim vse ude te bratovščine, naj bi goreče v duhu in v resnici drug za druzega molili, da bi bili ohranjeni.

Kamenik, 7. rožnika 1883.

B. Št.

Zahvala:

Brez odloga spolnim svojo obljubo in zahvalo. Prav lepo in ponižno se zopet po „Zg. Dan." serčno zahvalim M. Božji 7 žalosti in 7 veselj in sv. Jožefu, ki sem bil resnično rešen v svoji telesni stiski in v dušnih potrebah, in sta mi resnično pomagala. Zato rečem sto tisočkrat bodi preserčna zahvala M. Božji 7 žalosti in 7 veselj in sv. Jožefu. Hodimo radi k sv. maši in priporočujmo se M. Božji in sv. Jožefu, gotovo bomo dosegli pomoč v svojih stiskah in potrebah.

J. B.

Koledar za prihodnji teden:

18. rožnika. Ss. Feliks in Fortunat. — 18. S. Julijana Falkonier. — 20. S. Silverij. — 21. Sv. Alojzij. — 22. S. Ahacij. — 23. S. Zenon. — 24. Šesta nedelja po Bink. Rojstvo sv. Janeza Kerstnika.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. (Oddani darovi.) (Dalje.) Oddal ali poslal: 2. sušca. Trapiškemu podpredniku P. Bonaventuru: 76 gld. za intencije; 2 gld. za redovnice presv. kervi; 2 gld. 10 kr. za južno-afrikanski misijon; 10 gld. za Trapiste.

Ravno ta dan 8 gld. 10 kr. za pogorelce v Št. Mihel čast. g. župniku.

Isti dan g. župn. Mat. Jerebu v Stopiče 22 gld. 70 kr. za pogorelce Cerovške in culo obleke.

Enako g. kapl. Podboju v Št. Vid 15 gld. za nadgrobnico r. g. Jan. Stritarja.

3. sušca. Preč. g. kan. in stoljnemu župn. Ant. Urbasu 243 gld. 81 kr. za cerkev presv. Serca Jezusovega.

Isti dan P. Bonaventuru v Banjaluko 13 gld. 40 kr. za intencije, in 3 gld. za jugo-afrikanski misijon.

5. sušca. P. Edmundu Hagerju v Solnograd 43 gld., izbirk za naj potrebniši misijone v Kini.

Ravno ta dan g. župn. J. Demšarju v Ledine 61 gld. za pogorelce, cerkev pri sv. Magdaleni; in 9. sušca zopet 31 gld. 50 kr.

7. sušca. Po redovnici Ani Lah. P. Ciprijanu, komisarju Sv. dežele v Benetkah, 14 gld. zbirk in splošnjih milošenj.

8. sušca. G. misijonarju Gatt-u v Gazo v obljubljeni deželi 57 gld.

Isti dan P. Teodoru Ratisbonu v Pariz 97 gld. za misijon njegovega brata Alfonsa Ratisbona v Jeruzalemu, in 16 gld. za redovnice „sijonske hčere.“

13. sušca. V kn.-škofijsko pisarno 135 gld. 78 kr. za Tirolce in Korošče, in 80 gld. 2 kr. samo za Tirolce.

15. sušca. G. Val. Lahu nekaj čez 30 gld. v razn. den., večidel za intencije.

30. sušca. Dr. Jegliču v Sarajevo 123 gld. za razne misijonske namene in za intencije.

8. mal. travna. Preč. g. kanoniku A. Zamejcu za cerkev Jezusovega presv. Serca 819 gld. in 2. ces. cekina. — Za sv. Detinstvo pa 171 gld.

19. mal. travna. Redovnicama Ireni in Peregrin, iz Sarajeva za dr. Jegliča izročil nekaj paramentovi veči pošiljatev intencij in milošenj, poslanih od preč. g. dekana M. Kožuha za bosenske misijone; druzih milošenj 3 gld. za pogorelke redovnice v Sarajevu; 25 gld. 70 kr. od čast. g. L. Rozm. za ss. maše; 17 gld. za dr. Jegličev misijon sploh; 13 gld. za sirotišnico, in 7 gld. 30 kr. za nektere druge potrebe.

29. sušca. Preč. g. Jan. Gnjezdu 16 gld. zbirk za hišo katoliških rokodelcev, ki jo želê napraviti v Ljublj.

5. mal. travna. Preč. P. Tom. Brsesku, bivšemu misijonskemu predniku v Adrijanopolu, gredočemu v Rim, oddal: 6 gld. za misijon v Adrijanopolu; 15 gld. za ondotne usmiljene sestre.

11. vel. travna. Za cerkev Jezusovega presv. Serca preč. g. kan. A. Zamejcu kot stavbnemu odborniku, do 406 gld. 32 kr. v raznem denaru.

28. vel. travna. Preč. g. dr. Jegliču poslal po njegovi sestri: 10 gld. za sirotišnico, 10 gld. za njegov misijon sploh, 30 gld. za intencije od dveh gospodov; 2 gld. za „Serce“ čast. g. župn. Jan. Potočnika. In zopet 31. vel. travna po pošti 100 gld. iz dobrotnih rók za dr. Jegličeve misijone.

29. vel. travna. V kn.-šk. pisarno oddal: 564 gld. 26 kr. za pogorelce v Košani; in 270 gld. 33 kr. za varhe Božjega groba v Jeruzalemu; malo pozneje zopet 6 gld.

4. rožnika. Misijonarju g Val. Lahu po pošti: 101 gld. 22 kr., t. j.: 15 gld. milošenj, drugo za intencije.

Iz Ljubljane. Poslednji dan tega mesca popoldne bodo v slovesni procesiji prenesene svetinje in prelepa podoba (štatva) Jezusovega presv. Serca od špitalske cerkve v novo misijonsko cerkev Jezusovega najsvetejšega Serca; 1. dan prihodnjega mesca (mal. serp.) to je, 7. nedeljo po Bink., dopoldne pa bodo premilgsp. knez in škof dr. Janez Krizostom novo cerkev Jezusovega najsv. Serca slovesno posvetili.

Pri sv. Jakopu v Ljubljani bodo to nedeljo o½10 skoro čisto nove orglje blagoslovljene.

✝ V Loki je 11. rožn. ob 8 zvečer s ss. zakramenti previdena v Gospodu zaspala čast. korna sestra uršulinarica M. Marija Alojzija, roj. Kozina, učiteljica zunanjih šol, in sicer v 44. letu svojega življenja in v 19. letu svoje slovesne obljube. Bog ji daj večni mir!

„Glasi“ — v današnjem listu napovedana knjižica katoliške družbe — so dodelani in se dobivajo po 45 kr.; udje knjižico, kakor navadno dobe brezplačno. — Šola za „cigararice“ je za zdaj prenehala; v oktobru se zopet prične — bolje vravnana.

Oborožena Evropa. Amerikanski „Hlas“ piše: Evropejska vojna šteje skupaj 9 milijonov 551.000 móž. Ako bi se vsi ti po volji pregledovavca imeli postaviti v eno versto, bi preglednik moral 4115 angleških milj daleč jezditi; zato bi s čverstim konjem potreboval 12 dni in 6 ur, in ta doba bi se z vlakom nagličem zamogla skerčiti na 4 dni in 18 ur.

Ali ga bo dal kronati? „Unita“ piše, da je novolaškemu ministerskemu predsedniku Depretisu misel v glavo šinila, da bi dal kronati mladolaškega kralja Umberta z železno krono, češ: ves svet se giblje in pošilja zastopnike v Moskvo h carovemu kronanju; kolika sramota za Italijo, ako bode sama s kraljem brez krone! — Kdo pa ga bo kronal? Na kaj? S čigavo krono?

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Duhovnik v Ljubljani daruje 5 gld. — Čast. g. Fr. Tavčar 2 gld. — Čast. g. župn. Fr. Rihar 2 gld. — Čast. g. J. P. 2 gld. — Čast. g. župn. Greg. Jakelj 6 gld. — Čast. g. R. Merčun 1 gld. 20 kr. — Duhoven iz Loke 3 gld. — Fr. Razpotnik 2 gld. — Prečast. g. dekan M. Kožuh 5 gld. — L. D. 40 kr. — Čast. g. kn.-škofijski kaplan itd. — Anton Koblar 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Preč. g. dekan M. Kožuh 6 gld. — Soseska sv. Jošta po čast. g. Fr. Tavčarji 15 gld. — Iz Planine čast. g. župn. Fr. Rihar 3 gld. — Dve sestri 1 gld.

Za sveto Detinstvo: Po čast. g. župn. Jak. Dolencu 5 gld.

Za pogorelce v Košani: Čast. g. Fr. Tavčar 2 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Duhovnik v Ljubljani daruje 50 gld. — G. Šim. Jurič v Novem mestu 25 gld. — Z Brezovice čast. g. župn. 5 gld. — Čast. g. Fr. Tavčar 3 gld. — Prečast. g. dekan M. Kožuh 5 gld. — Čast. g. Šim. Kosmač 5 gld. — Neimenovana iz Gradca 50 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Planine od družnikov 20 gld. — Iz Špitaliča 26 gld. 76 kr. — Iz Stopič 1 gld. — Iz Šent-Jošta nad Polhovim Gradcem 25 gld. — Iz Radeč pri Zidanem mostu 92 kr. — Iz Šent-Vida nad Cirknico 20 kr. — Iz Šent-Ruperta 28 gld. — Od Šenčurja pri Kranji 28 gld. 79 kr. — S Cola 1 gld. — S Tujnic 17 gld. 55 kr.

Za sv. Očeta: Farani v Mavčicah po čast. g. župn. M. Preželjnu 28 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: G. Boštj. Št. 1 gld.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Duhovnik v Ljubljani daruje 40 gld.

Za odkup od krivega preroka v Obeidu vjetih misijonarjev: Čast. g. Šim. Kosmač 5 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. L. v Z. p.: Serčna hvala za dobre misli! Prava je ta, da moli naj se več; molitev tje predere, kamor nobeno drugo orožje nima ne pota in ne steze. — Č. S. M. B.: Bog plačaj trud in tverine! Bode prav prišlo. — G. L. v Ž.: Došlo nepomudno; hvala za blagi trud in skerb!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica" dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 22. rožnika 1883. List 25.

Opomini presv. Serca Jezusovega.

(Dalje.)

Večkrat nam pridejo tako lepe, vzvišene misli, nebeško sveta čutila, ko sami ne vemo od kod, — tako krepki sklepi se snujejo nam v persih, serce je tako vneto, stopiti bi se hotelo, umerlo bi rado za Jezusa! Od kod tako navdušenje? Jezus terka s svojo milostjo nam na serca — On, ki je rekel: „Ogenj sem prinesel iz nebes, in kaj hočem druzega, kot da se vname in gori!" Ali o tem tako tihem, le znotranjem glasu ne bom dalje govoril, ker se tako rad presliši in je le tistim popolnoma razumljiv, ki imajo dar pobožnosti, dar molitve in premišljevanja.

Še glasneje Jezus terka z besedo, s svojim božjim naukom. a) Na vrata posvetnih, v denar in nečimerno čast in lišp in grešno vživanje zamišljenih serc Jezus terka: 1) Blagor ubogim v duhu. 2) Nihče ne more dvema gospodoma služiti. 3) Kjer je tvoj zaklad, tam je tvoje serce. Ne zbirajte si zakladov na zemlji. 4) Kaj pomaga, če, kdo cel svet dobí, na duši pa škodo terpí. 5) Neumnež, to noč bodo tvojo dušo od tebe tirjali; kar si pa pridobil, čigavo bo? b) Na vrata terdih, merzlih, napuhnjenih, jezljivih, sovražnih serc Jezus terka: 1) Blagor mirnim, blagor krotkim, blagor usmiljenim! 2) Kdor se povikšuje, bo ponižan! 3) Ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, na tem bodo vsi ljudje spoznali, da ste moji učenci. 4) Odpustite, da vam bo tudi nebeški Oče odpustil! 5) Ljubite tudi sovražnike, dobro storite onim, ki vas sovražijo, molite za nje, kteri vas preganjajo. Ako samo tiste ljubite, kteri vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne storijo tega tudi cestninarji? Ako le tistim dobro storite, kteri vam dobro storijo, kakošno zasluženje boste imeli? To tudi grešniki delajo! Ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite odveč; ali ne delajo tega tudi malikovavci? Ampak ljubite svoje sovražnike in (jim) dobro storite. (Mat. et Luk.). c) Na vrata žalostnih, otožnih serc Jezus terka: 1) Blagor žalostnim, ker potolaženi bodo. 2) Pridite k meni vsi, ki ste obteženi itd. 3) Vi boste žalovali, svet pa se bo veselil. 4) Blagor vam, če vas bodo preganjali zavolj mene itd. d) Na vrata mlačnih, omahljivih, lenobnih serc Jezus terka: 1) Blagor jim, kteri so (kerščanske) pravice lačni in žejni, ker nasiteni bodo. 2) Kdor prime za drevo, pa nazaj gleda itd. 3) Ne vsak, kteri pravi Gospod, Gospod itd. 4) Pojdite skoz ozka vrata v moje kraljestvo, zakaj itd. 5) Nebeško kraljestvo silo terpi in le silni si ga bojo pridobili. 6) Ako te desno oko pohujša, izderi ga, verzi ga od sebe, boljše, da z enim očesom greš v življenje . . desna roka; desna noga. e) Na vrata čistih, nedolžnih, deviških serc Jezus terka: 1) Blagor jim, kteri so čistega serca, ker Boga bodo gledali. 2) Pustite male k meni, ker tacih je nebeško kraljestvo itd. A ravno s timi besedami terka tudi na vrata nečistih, nesramnih serc, pa kako vse drugače tam odmeva, kakor bi klical: Gorjé jim, kteri niso čistega serca, ker Boga ne bodo gledali. Nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo! Gorjé mu, kdor kterega izmed teh mlajših pohujša, bolje mu bilo itd. f) Zlasti na vrata ženskih serc Jezus terka s prelepo priliko modrih in pa nespametnih devic; da bi pametna dekleta in modre žene ohranil v stanovitnosti, nespametne in zgubljene reve pa, da bi predramil, veleva, naj se o pravem času še preskerbijo z oljem gnade božje, zato še pristavi in prav resno poterka: „Čujte, ker ne veste ne ure ne dneva!" g) Pred vrata slehernega serca pa se vstopi Jezus s svojim veličastnim nebeškim izgledom. Tacega življenja ni bilo in ne bo, kakor Jezusovo; to je bilo božje življenje! Zato lahko oblastno poterka na serce slehernega kristjana, rekoč: „Kdo izmed vas me more le enega samega greha obdolžiti?" Jaz in Oče sva eno. Kdor vidi mene, vidi tudi Očeta. Izgled sem vam zapustil, da tudi vi tako delajte. Od mene se učite, ker jaz sem krotak in iz serca ponižen! Zato, draga duša! „hodi za menoj." Moj sin! moja hči! daj mi svoje serce!" Ali ni to dovelj glasno terkanje, ki se skor vsak dan, zlasti pa še ob nedeljah in praznikih ponavlja? In če beseda, ki iz serca pride, do serca seže, kaj hočemo še le reči od besedi, ki prihajajo iz naj boljšega Serca? Ali nas ne bodo pretresle in zboljšale?

Pa še naj bolj glasno nam terka Jezus po svojih čudežih. To pač vsak lahko iz lastne skušnje vé. Povej mi odkritoserčno, ali še tega nisi nikoli čutil v svojih mladih in poznejših letih, ko so ti pravili učeniki tvoji božja dela Jezusa Kristusa? Ali ni bilo nič ginjeno tvoje serce, ko se ti je pravilo, da Jezus, ki tukaj med

nami na altarji prebiva, je tisti mogočni Kralj nebés in zemlje, ki mu je vsa natora pokorna? ki je le hotel in se je precej voda spremenila v naj boljše vino? ki je le rekel, pa so silni viharji in vetrovi utihnili in so bili razburjeni valovi morja precej pri miru? ki je blagoslovil 5 ječmenovih kruhov in 2 ribi, pa je bilo nasitenih 5000 ljudi in je ostalo 12 jerbasov, tedaj več, kakor je bilo préd?! Ali te ni kar nič pretreslo, ko si slišal, da je Jezus po verhu vode hodil tako, kakor po suhi cesti, ravno tisti Jezus, ki ga pri sv. obhajilu prejmeš? ko si slišal, da so aposteljni, ki so že préd celo noč ribe lovili pa nič vjeli, zjutraj na Jezusovo besedo še enkrat vergli mreže v vodo, in toliko rib zajeli, da so se mreže tergale in se skor čolnič potopil; da je bil celo Peter, ki je takrat tako blizo čutil vsegamogočnost, ves preplašen in ni vedel, kam bi se djal, ter je trepetaje klical: Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek?!

Ali ti ni to nič serca presunilo, ko si slišal pervikrat in potlej že tolikrat, kako je Jezus, tisti predobrotljivi Jezus, čigar premilo Serce častimo na oltarji, tri leta hodil po svoji domači deželi, povsod dobrote delil in nagloma ozdravljal bolnike, kterim že ni nobeno zdravilo pomagalo? Ali res nisi nič čutil, ko se ti je pripovedovalo n. pr., kako je slepemu beraču, ki še svoj živi dan ni videl solnca, ne zvezdic, ne krasote naše zemlje, kar oči z blatom pomazal, pa mu ukazal, naj se gre umit — ter je precej spregledal in svojo srečo povsod pripovedoval, in ko je Jezusa spoznal, pokleknil pred Njega in Ga molil? — Ali je znabiti tvoje serce merzlo ostalo, ko si slišal, da je Jezus mertvoudnemu možu, ki si sam ni mogel nič pomagati ter so ga morali štirje možje v postelji nesti pred Jezusa — tako ljubeznjivo rekel najpred: „Bodi potolažen, sin, tvoji grehi so ti odpuščeni,“ in potlej: „Vstani, vzemi svojo posteljo in hodi,“ — in da je moža res pri tej priči spreletelo zdravje po vseh udih, da je precej vstal, zagrabil posteljo in šel domú ves razveseljen? — Ali ti ni bilo enako, ko si slišal, da je žena, ki je bila že 12 let bolna in je vse premoženje izdala za zdravila, pa ni nič pomagalo — naenkrat ozdravela, ko se je le robú Njegove obleke dotaknila? ali pa, da je 38letnemu bolniku, ki je bil zarad tako dolge bolezni znabiti izmed vsih bolnikov naj bolj usmiljenja vreden, rekel: Vstani vzemi posteljo in pojdi, ter je res precej in popolnoma ozdravel, vzel posteljo in hodil?

Pa reci, če moreš, da ni Jezus s temi in z drugimi čudeži že sto- in stokrat glasno terkal na vrata tvojega serca, in terka in bo še terkal na serca mladih in starih, dokler se evangelij oznanuje, do konca sveta!

Posebno glasno, tako, da se mora vse potresti, pa terka z onimi tremi čudeži, ko je celo mertve k življenju obudil.

Kako veličastno je bilo obujenje Jajrove hčerke! Tamkaj v hramu leži 12letna deklica mertva na postelji, oči njene so vderte, obličje upadlo-bledo; roke ležé onemogle poleg nje, ravno tako so noge oterpnile — milo se joka mati pri postelji: — kar pride Jezus v hišo, ravno tisti, ki je tu na altarji pričujoč, veličastno stopa po hiši, se bliža postelji, prime deklico za roko ter pravi: „thalíta kumi“ — deklica vstani!“ — In glej! pri tej priči se začne spet kri pretakati po njenih žilah, mlado serce že spet bije, že se širi rudečica po njenih licih, oko se ji zablišči, že se lahkó oprè na roke — na noge, — tudi — deklica vstane vsa zdrava, vsa vesela! — Ali more Jezus še glasneje terkati na tvoje serce in na serce slehernega kristjana, dokler se sv. evangelij oznanuje, t. j. do konca sveta!

Ali poglejte na Jezusa takrat, ko sreča pogreb Najmljanskega mladenča! Kako ljubeznjivega se skaže jokajoči materi, ktero utolaži rekoč: žena, nikar ne jokaj! In potem kolika mogočnost se vidi, ko Jezus pristopi k mlademu merliču, povzdigne svojo mogočno roko ter pravi: „Mladenič, rečem ti, vstani!“ In mladeneč se strese — se predrami in vstane ter gre ves vesel spet z materjo nazaj v mesto! — Ali ni to dovelj glasno terkanje na vaše serce in na serca mladih in starih, povsod, kjer se evangelij oznanuje!

In kako veličasten se nam pokaže Jezus pri Lazarjevem grobu! — Že 4 dni je Lazar v grobu; milo se jokate njegovi sestri Marija in Marta; tudi drugi ljudje milo žalujejo; Jezusovo usmiljeno Serce, ravno tisto presv. Serce, ki ga tukaj na altarji častimo, je tako ginjeno, da se tudi On razjoka — tako da še judje, ki to vidijo, pravijo: „oh kako ga je ljubil!“ Na to Jezus svoje objokano oko proti nebu oberne, moli, ter glasno zakliče: „Lazar, pojdi ven!“ In Lazar, ki je že 4 dni v grobu trohnel, precej pride, odvežejo mu mertvaške rjuhe in perte — in spet se veseli v družbi svojih prijateljev! — Povej mi, ali ni to glasno terkanje na tvoje serce in na serca mladih in starih, dokler se sv. evangelij oznanuje!

(Konec nasl.)

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

i) Sv. Vid († l. 303).

Ta ljubeznjivi mladenček je bil rojen v Sicilji v mestu Megari. Njegov oče se je imenoval Higla, ki je bil slovečega imena med neverniki in hud sovražnik kristjanov.

Sv. Vid je bil 12 let star, ko se je zoper njega pričelo preganjanje. Sv. Modest in njegova žena Krescencija sta ga bila v kerščanski veri podučila, pa tako skrivaj, da do tedaj še oče tega ni vedel.

Kar zve Valerijan, sicilijanski oblastnik in strasten preganjavec kristjanov, da je mali Videk kristjan. Precej pokliče očeta k sebi in ga osorno nagovori: „Kaj slišim o tvojem sinu? on moli kerščanskega Boga. Če hočeš, da ti ostane zdrav in živ, odpravi mu to norost.“

Oče se prestraši. Zelo ga začne skerbeti zastran sina, kterega priserčno ljubi. Da bi ga rešil zažuganega mučenja in smerti, ga očetovsko opominja: „Preljubi moj otrok! poslušaj dober svet svojega očeta. Popusti Kristusa in njegovo službo! Ali ne sprevidiš, kako je nespametno križanega človeka moliti? Vbogaj me, sicer bo oblastnikova jeza tebe in mene hudo zadela!“

Pohlevno in milobno odgovori Vid: „Oh oče! ko bi hoteli spoznati Njega, ki ga imenujete umorjenega človeka, bi ga tudi z menoj molili. On je naš Bog, Jezus Kristus! Od njegove ljubezni me ne more nobena bolečina ločiti.“ Še veliko je govoril dobri deček o Jezusovi neskončni dobrotljivosti, da bi prepričal očeta, pa vse zastonj.

Deček ostane, kakor préd, pobožen in Jezusu vdan. Še bolj goreče moli; in po njegovi detinski molitvi stori Bog več čudežev slepim in drugim bolnikom. Ljudje govorijo veliko o njem. Tudi poglavar to zvé in zdaj pokliče oba k sebi, očeta in sina. Najpred ozmérja očeta, kako more kaj tacega terpeti, kaka sramota bo to za slavno družino, če bo moral Vid umreti kakor hudodelnik. Potem se oberne proti dečku in mu na-

štcva, kake grozovite kazni ga čakajo, ako noče bogovom darovati.

Poln svetega duha odgovori neustrašeni otrok: „Nikdar ne bom molil izrezljanih reči in kamenja. Moj Bog je živi Bog; ljubim ga iz celega serca in mu hočem služiti vse svoje življenje.“

Pri tem odgovoru ajdovski oče na glas žaljuje. Ves otožen se poverne k svojim prijateljem in kliče: „O jokajte se z manoj. Glejte pogin svojega edinega otroka moram gledati!“

„Oh oče, kaj govorite?“ odverne prijazno Vid; „saj ne poginem, ampak v družbo naj plemenitejših duš pridem, med pravične v nebesa.“

Valerijan je bil kakor besen. Nežnega dečka ukaže s palico pretepati. Toda glej! ko hočejo služabniki dečka zgrabiti, jim roke odervené in tudi oblastnikova roka se posuši. Služabniki in njih gospod začnejo kričati in ga copernije dolžiti. Deček pa jih poduči, da jim je Jezusova moč to storila; začne moliti in roke zopet ozdravijo.

Oblastnik se čudi in še enkrat zaterdi očetu: „Pojdi in poboljšaj svojega sina, da mu ne bo treba v mladih letih umreti mučne smerti.“

Oče pelje dečka Vida spet domú. Doma ga skuša z raznim prilizovanjem, z godbo in plesom in z vsakoverstnim radovanjem od Kristusa odverniti. Toda vse zastonj. Videk le še tem priserčniše moli in prosi Jezusa čem veča nevarnost ga obdaja. Potem dá Higla Vidovo sobo kar moč krasno olepšati. Da jo opisati, z najlepšimi preprogami prevleči, z bliščečimi kamni ozališati in Vida vanjo zapreti.

Tako je hotel otroka omehkužiti in od Kristusove vere odverniti. Pa zastonj je tudi ta poskušnja; Vid še gorečniše moli za pomoč in zmago.

Nekega dne je bila njegova molitev prav posebno navdušena, in glej, nenadno zažarí po njegovem stanovanji nepopisljivo bliščeča svitloba in po vsej hiši se razširja prijetna vonjava. Vsi domači prihitijo gledat in se čudijo, rekoč: „Kaj tako lepega še nismo nikoli videli!“

Tudi Vidov oče pride gledat. Tu zagleda dvanajst angeljev v čudoviti lepoti in svetlobi. Toda malikovavsko oko ni za nebeško svetlobo; pri tej priči Higla oslepí. Ves obupen začne kričati in glasno objokovati svojo nesrečo. Vsi služabniki prihitijo in se tudi razjokajo, ker se jim njih gospod smili. Vse mesto, mlado in staro, je pokoncu vsled tega čudeža. Tudi Valerijan pride; toda nesrečo pripisuje malikom in slepega moža tira seboj v ajdovski tempelj, da bi si sprosil pogled. Pa zastonj so vse prošnje. Žalosten se spet domu verne in prosi svojega sina, naj moli zanj, da bo spet spregledal.

Vid položi slepemu očetu roke na oči in moli. Kar naenkrat spregleda in je zdrav, kakor préd. Pa mesto zahvaliti se pravemu Bogu, zahvalit se gre malikom; in ne da bi bil hvaležen čudodelnemu sinu, še zmir prevdarja, kako bi ga ob Jezusovo vero pripravil.

V očetovi hiši je za Vida čedalje bolj nevarno. Zato zapusti dom na neko više povelje. Modestu, njegovemu pobožnemu odgojitelju, namreč se angelj prikaže in pravi: „Vzemi dečka in pojdi ž njim k morju. Tam boš našel barko, v kteri ga pelji čez morje v kraj, ki ti ga bom pokazal.“ Angelj tudi obljubi jima vodnik biti.

Modest stori, kakor mu je rečeno, in najde, kakor je bilo obljubljeno ter srečno prepelje mladenčka Vida, ki je utegnil takrat kakih 14 ali 15 let star biti, na Laško zemljo. Tudi tukaj opravlja zvesto svoje molitve, podučuje nevernike, dela čudeže in jih mnogo spreoberne.

Pa kmali zve zanj cesar v Rimu in oba pokliče pred-se, Vida in Modesta. Sodniki se začnejo Modestu zaničljivo posmehovati, ker je že nevkreten starček in kot priprost človek jim ne zna dovelj olikano govoriti. Blagi Vid pa se potegne zanj, rekoč, naj ne zaničujejo sivega starčka in naj spoštujejo njegove bele lasé. Pri tej priliki se prikaže tudi cesarjev sin, ki je bil obseden in Vid ga čudežno reši.

V zahvalo za toliko dobroto pa sili cesar svetega mladenča, naj se veri odpové in naj malikom daruje. Najpred poskusi s prilizovanjem in obljubami, potlej z žuganjem.

Ker je pa zastonj vse njegovo govorjenje, ju da vreči v globoko, temno ječo. Tako ju vklenejo in s tako peznim železjem obtežijo, da se ne moreta pokonci deržati; tudi nobe hrane ne smeta dobivati.

Pa angelj nebeški pride in jima odvzeme težke verige; z nebeško tolažbo jima napolnuje serce. Zdaj ju cesar zapové vreči divjim zverém.

Po mestu se je že povsod veliko govorilo o čudežnih delih sv. Vida. Zato se je silno veliko — nad 5000 ljudi zbralo tisti dan, ko ga je imela divja zvér raztergati. Vsi prostori so napolnjeni, glasno šumenje se razlega med množico.

Naenkrat nastane velika tihota. Od ene strani prideta Vid in Modest. Ginljivo je videti mladoletnega Vida, kako serčno in veselo koraka po morišču, in starega Modesta oserčuje rekoč: „Ne bojte se, oče! bodite serčni, večna krona se bliža!“ — Zdaj se zverinjak odpre; velikanskega leva afrikanca je ukazal cesar danes spustiti. Mogočno koraka lev, ognjene velike oči ponosno obrača na okrog in prevzetno stresa dolgo in gosto grivo; kakor grom je njegov glas. Že se bliža svetnikoma. Modest moli in Bogu izročuje svojo dušo, Vid pa se zaupljivo ozre proti nebu, povzdigne desnico, naredi sv. križ čez leva in glej — divja zver postane krotka kakor jagnje, kakor prijazen psiček stisne rep, uleže se in svetniku noge liže! Cesar ukaže zverinskim varhom, naj z razbelenim železom razdražijo leva; lev precej dva razterga, svetemu Vidu pa se dá mirno zopet nazaj peljati v zapor.

Vse se čudi in stermi; cesar pa se serdi, da je jeze bled. Spet nova enako grozovita zapoved, če ne še hujša! Velikansk kotel postavijo na trinogato stalo, napolnijo ga s smolo, z oljem in svincem in velik ogenj zanetijo pod njim. Pobožno klečita in molita Vid in Modest. Ko zavrè strašna pekočina ter šumi in vervrá po kotli, zakliče rabelj: „Vzdignita se, kopel je že gorka!“ In zdaj — kajne, še misliti nas je groza — zdaj zgrabijo Vida in ga veržejo v razbeljeno tekočino. Pa mladi svetnik ni nič boječ; zaupljivo naredí sv. križ in angelj iz nebes prihití, razdelí plamen, pogasí vročino; glasno začne Vid hvaliti in častiti pravega Boga in nepoškodovan pride iz kotla.

Kako veličasten se je zdel zdaj Vid celo nevérnikom! Stermé je ljudstvo klicalo: „Tacih čudežev še nismo nikoli videli; zares, Bog kristjanov je resničen in velik.“ Do tisoč ajdov se je spreobernilo pri tem pogledu. Cesar pa še ne odjenja. Premagan po šibkem mladenču kar divjá in nove strahovite muke izmišljuje, neusmiljeno nategovanje itd. Pa tudi to, pravi staro sporočilo, svetnikov ne umori, ampak hud potres nastane, grom in blisk, in da vse zbeži, svetnika pa sta po angelju rešena in kmali potem mirno v Gospodu zaspita.

Sv. Vida slikajo kakor cvetečega mladenča v razbeljenem kotlu. Časté ga posebno kakor pomočnika zoper božjast na Parskem in Českem. Tudi v naši deželi ima več cerkev in je v veliki časti. Mladina naj ga posnema zlasti v gorečnosti za sv. vero in v skerbi za ohranjenje kerstne nedolžnosti.

Molitev.

Pomagaj nam, o Bog! da oblačilo nedolžnosti vsaki čas tako čisto ohranimo, kakor sv. Vid, in ako bi se

kdaj omadežalo, da ga brez pomude v zakramentu sv. pokore zopet očistimo. Po Jezusu Kristus, Gospodu našem. Amen.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Kakošni možje morajo biti poslanci? Prava ljubezen do domovine.*) Poslanci za deželni zbor stopijo na čelo cele dežele, djal bi, na svetilnik v obličji visokih in nizkih. Zato je neutajljivo pred vsim potrebno, da so možje v vsakem oziru poštenjaki, čistega značaja, brez graje. Kdor se v čem grajavnega čuti, naj bi se na tako višavo ne derznil, v tako čast ne vsiloval; če pa jo je že vender sprejel, naj se odpové, ali pa saj se tako poboljša in v taki red spravi, da bo svet vidil in spoznal, da je krivo pot zapustil in si prizadeva napake popravljati. Marsikteri, kadar se za poslanstvo poganjajo, ne pomislijo, da s tem pridejo na dan vse njihove slabosti, zanikarnosti ali celo pregrehe in pohujšanja, poprešnje in sedanje, ker vsa dežela o njih govorí, jih prerešetuje in sodi. Nič ne pomaga, če nekteri njihove enakosti in stranke njih černe lise belijo, zakrivajo, tajé, nje same pa hvalijo in v zvezde kujejo; kajti resnica vendar le ostane: da so zaznamnjani, omadežani, graje vredni.

Kar tiče razno strankarstvo in narodnosti, se mora v Avstriji še poseben ozir imeti. Eden verlih prijatlov nam je te dni naznanil svojo lepo idejo nekako tako-le:

Pri zidanji babilonskega stolpa so narodnosti delo razderle in ljudje so v prepiru šli vsak na svojo stran. Znano je, kako se jim je potem godilo. Binkoštni praznik je narodnosti zopet zedinil, pojasnil jim je, da Parti, Medi, Elamci, Mezopotamci, Kapatoci, Frigijani in drugi po Aziji, Afriki, Evropi so bratje med seboj. Previdnost Božja je vravnala tako, da so v katoliški Avstriji zastopani trije veliki narodi, slovenski, nemški, romanski, med ktere je zagnan še tudi madjarski. Njih véz je katoliška vera, in dokler se bode ta čislala ter vezala razne narodnosti, bode prav za deržavo in za vse narode; ako tega ne bo, bode vse nesrečno. Ako bi se bilo po načelih in naukih katoličanstva vsakemu narodu pustilo in dajalo, kar mu gre, bi ne bilo nobenega razdora, bili bi vsi zadovoljni. Spodjedal pa je že od davno drevo življenja med njimi malík narodnosti, kteri ne privoši nikomur nič razun le sam sebi, in to je nesreča. Pričkanja in prepira ni konec in ga ne bo, dokler se ne bode delalo po katoliškem nauku: „Kar sam nimaš rad, drugim ne delaj!“

Sedanja vlada iše mir napraviti, zediniti razne narode: naj se vsi vladni možje, vsi poslanci in postavodajavci popolnoma oklenejo imenovanega načela in — dosegli bodo, kar želé vsi pošteni podložni.

To je edino-pravi patrijotizem. O tej priliki pa moramo še ošibati neko očitanje, ki ni druzega kakor pravi, suhi, v framasonski kuhinji spečeni in od psevdoliberalstva zabeljeni „farizeizem.“ V poslednjih časih namreč so jeli prekanjeni sovražniki katoličanstva sumničiti ljubezen katoličanov do domovine; očita se jim, da so pokorni tujemu vladarju, in s tem hočejo poglavarja katoliške Cerkve razvpiti za kako tujo oblast, češ, da je potreba previdnosti zoper njo! Ako to česnjá kak lutermartinovec, kdo mu bo toliko za zlo jemal; pri katoličanih pa, ki so kaj študirali in niso brez možgán v glavi, je kaj tacega neodpustljivo. To počenjanje pravi, F. J. Moulart („Kirche u. Staat,“ str. 136), je delo čisto dijabolske malopridnosti in nobenega druzega namena nima, kakor v sercu nevednih zmanjševati ljubezen in podložnost, ktero so dolžni Cerkvi in njenemu poglavarju. Ko smo pokorni papežu, s tem nikakor nismo pokorni kakemu časnemu vladarju cerkvene deržave, ampak vélikemu mašniku Cerkve, ki v svojem naročji obsega vse samoderštva in republike; pokorni smo duhovnemu očetu svojih duš, kteri se povsod nahaja v sredi svoje družine, v Bruselju, v Parizu, v Londonu, v Petrogradu ravno tako, kakor v Rimu. Zares, skupna véz, ktera dela iz vsih deržav eno samo kraljestvo, kraljestvo Jezusa Kristusa, ta véz za nas ne more biti „tuja véz;“ ona ravni svoj vir ima v naši bistveni odvisnosti od Boga, ker oblast sv. Cerkve je tista oblast sama, ktero ji je Kristus, Sin Božji, izročil nad vesoljni človeški rod. Toda vdanost naša do rimskega papeža, kakor koli močna in velika si bodi, kratko in malo ne zmanjšuje ljubezni do naše časne domovine. (Ravno nasproti smemo brez pomislika terditi, da le pravi, papežu serčno udani katoličan je pravi in zvesti domoljub). Po čudovito krasnih besedah Fenelonovih smo mi vsi rimski deržavljani: „Vsaki katoličan je rimski deržavljan in to v globočini svojega serca,“ je klical neumerljivi Kambrejski nadškof „in njegova desnica bi se usušila in življenje v njem ugasnilo prej kot da bi se branil ga dati tisučkrat kakor kapljo vode za Cerkev, ktera je mati in gospodovavka vsih cerkvá.“ Ta katoliška velikodušnost pa ne izločuje velikodušnosti do domovine, temuč jo le še oblažuje, spopolnuje in poživlja.

Zahvala in poterdilo. Od mnogih strani sem do danes neposrednje prejel darov v denarji za naše pogorelce v Terbojah. Da se dobrotniki prepričajo, da je denar došel v prave roke, naj njih imena „Zg. Dan.“ po versti naznani. Poslali so pn. gg.: Matija Jeriha v Škofji Loki, 5 gld.; Edvard Globočnik, zdravnik v Cerkljah, 5 gld.; Karol Hut, vojniški kurat v Terstu, 2 gld.; Vinc. Majer, župnik v Selcih, 10 gld.; Jos. Belar, župnik v Hotederšici, 12 gld.; Ivan Sušnik, duh. pomočnik v Selcih, 10 gld.; Karol Tedeschi, župnik v Gorjah, 10 gld.; Ivan Šlakar, duh. pomočnik v Gorjah, 5 gld.; Stanko Šranc, župnik v Retečah, 5 gld.; Matej Preželj, župnik v Mavčicah, 38 gld. 28 kr.; Anton Mežnarec, župnik in dekan v Kranju 70 gld.; Anton Golobič, župnik v Cerkljah, 70 gld.; Blaž Ulčar, župnik v Velesovem, 13 gld.; Matej Tavčar, župnik v Komendi, 10 gld.; Tomaž Kajdiž, župnik v Vodicah, 23 gld. 20 kr.; Alojzij Stare, farni oskerbnik na Rovih, 10 gld.; Martin Narobe, župnik v Zapogah, 6 gld.; Primož Peterlin, župnik pri sv. Lenarti, 15 gld. 50 kr.; Matej Jereb, župnik v Javorjah, 16 gld. 20 kr.; Ivan Oblak, župnik v Barovnici, 5 gld.; Juri Dernovšek, farni oskerbnik v Želimljah, 5 gld.; Luka Aleš, župnik v Preski, 7 gld.; Neki dobrotnik je podaril 10.000 tisuč žebljev, okoli 20 gld. vrednosti.

Vsim dobrotnikom v imenu pogorelcev s tem izrekam priserčno zahvalo. Bog poverni stoterno!

Škoda se je ob cenitvi še veča pokazala, kakor sem pervič, poročal. Pri cerkvi je tudi obok v nevarnosti, zato je vsako opravilo v nji vradno prepovedano.

Bog nam nakloni še veliko dobrotnikov!

V Smledniku, 19. rožn. 1883.

Anton Klemen,
župnik.

Dubica bos., 11. rožnika 1883. Prejel sem hvaležno poslanih 101 gld. 22 kr. — za 54 maš g. Mih. Tavčarja, ktere ste mi početkom maja naznanili, in za 60 maš g. Dolinarjevih (oboje se že opravljajo) ter 15 gld. za moj misijon, med temi 10 gld. od preč. g. stoln. dekana, za ktere bom dal napraviti baldakin altarju, ker nima zida nad seboj ampak samo deske. Bog naj poverne vsim dobrotnikom obilno tukaj in tamkaj!

Danes sem si pa odločil nekaj napisati o stvari, o kteri bi se utegnil marsikdo sperva muzati ali celo krohotati, pa nazadnje mu bo sméh prešel — o čistosti. Resnično je, da Muhamed svojim dozvoluje v zakonu mnogoženstvo, ali ravno tako resnično je, da je zunaj zakona nečistost obema spoloma (samo da se deržita Muhamedovih zapoved) skor nemogoča. Turška ženska je od otročjih lét pa do smerti vedna jetnica; samo najbližnje sosede in zopet samo naj bližnjo žlahto smé obiskavati, sicer pa v nobeno hišo ne hoditi, nikdar ne sprejemati v svoji hiši možakov, tudi turčinov ne: razun domačih ljudi v hiši nima zlasti z možkimi nikdar nič opraviti, ker je vedno doma in še celo skoz okna ne more gledati, ker so v njihovih sobah zabita z rešetko, prav kakor oknica pri katoliških spovednicah. Ako pa gre obiskat sosedo ali žlahto, je vselej vsa ovita, tudi obraz ima zavit v belo platno, ktero ima dve luknji, da skozi nje gleda in more iti, pa se ne pogovarja z nobenim človekom razun s tovaršico, ako ravno ktero ima, pa prav malo in tiho, da ju nikdo ne more razumeti. V takih okoliščinah živi dete, živi devojka, živi žena, vedno odločena od sveta, posebno popolnoma od možakov.

O tistih nesrečnih in kužnih znanjih pred zakonom turški mladenči in devojke ne vedo nič — navadno se spoznasta ženin in nevesta še le tadaj, ko ju hodža (turški verski služabnik venča) poroči; popred ženinu nevesto, nevesti pa ženina samo nekoliko z besedami opisujejo pervi žlahtniki ali sosedje. — Zakonska zvestoba se tirja in čisla, preljub (nezvestoba) pa strašno merzi in sovraži. Na to pazi že mož, ki ima popolno oblast nad ženó, ter jo derži v večni ječi, kakor sem popisal. O kdo bi se te ječe raje znebil, kakor turške bule (žene)?! Ali možje so terdi kot kamen, ne dajo ženam nad seboj gospodariti, temuč hočejo stare navade do čista spolnovane imeti. Ne pazi pa samo mož nad zvestobo svoje žene, ampak vsa hiša, in še celó vsa soseščina. Ravno pred nekterimi dnevi se je opazila tukaj v nekem predmestju taka nezvestoba pri turkinji, in kaj se zgodi? Vsi sosedje (sami turki) so priderli k svojemu podžupanu tudi turku, ter razserdeni določno tirjali, naj ono nesnago berž odpodi iz njihove soseščine, zato naj pregovorí moža, da jo odpusti od sebe in iz svoje hiše; ako pa bi je ne hotel, moral bo tudi on zapustiti njihovo soseščino, ker ne bode imel mirú nikdar. Tak upor cele soseske proti grehu in hudobiji vselej pomaga, ker ljudje, ki se sicer ne bi bali Boga in greha, imajo vsaj strah pred sosesko, kakor živina pred palico. Bili so časi, ko se je tudi po Slovenskem zoper kake velike in očitne grehe v fari glasno zdihovalo in očitna meržnja kazala — in ti časi bili so dobri, skor brezgrešni v primeri s sedanjim časom, ko se pošastním grehom samo še muza ali posmehuje, pravega studa pa je premalo do njih. Zato povzdiguje tudi greh prešérno svojo glavo, ter prezira kardelce poštenih ljudi, ker ima trumo priverženčev in še celó hvalivcev za seboj, ter se mu premalo upira in ne ustavlja.

Po mojem opisu toraj vidite, da živé turki v oziru čistosti bolje od marsikterih kristjanov; in toraj na sodbi — kdo bo laglje obstal? Mnogoženstva pa v Bosni ni skor nič; turški carski činovci (vradniki), pravi turki po rodu (bosanci so po rodu Serbi) soznanili so tudi Bosno ž njim, ali redki redki so jih posnemali, večidel imajo tukaj samo po eno ženo, ter se vsakemu ustavljajo žlahta, prijatli, kteri hoče še drugo ženo vzeti. Celo mene so hotli napeljati, da bi bil nekemu turčinu, ki si je še drugo ženo v glavo spravil, ta merkej iz glave izgnal; pa se vé, da se nisem hotel udati temu zahtevanju, ker ima svojega hodža. Oni upor turške soseske proti turški prešestnici me je napeljal nekoliko premišljevati življenje turško v oziru čistosti, ter sem našel, kar sem zapisal, in vse to prav lahko služi v zgled — kristjanom. — Oh sramota, ali resnica! Z Bogom! Brez zamere!

V. Lah.

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

1. Pleve.

Kaj govori liberalno časopisje o duhovstvu? Prerok Danijel pripoveduje (v 7. poglavji), kaj je videl v sanjah pervo leto babilonskega kralja Baltasarja. Štiri zveri so priderle iz morja, po katerem so divjali vetrovi. Najstrašneja je bila zadnja zvér. Imela je velike zobe, na vse strani je grizla in gazila; imela tudi deset rogov. Kar na enkrat pa se vzdigne med rogovi mali rog, zraste in izdere tri rogove. In dobil je ta rog človeške oči in usta, „ki so govorila velikansko in strahovito," govorila zoper Najvišega. — Ne rečem, da je prerok s to podobo prerokoval ravno o časopisji, vsaj naravnost gotovo ne, kakor razlaga prerok sam; ali z eno preroško podobo kažejo preroki tudi več dogodkov in zato ni kar nič presiljenega, ako obračam to podobo prerokovo na liberalno časopisje, in žival, ki ima deset rogov, imam za današnjo protiversko sovraštvo, ki se kaže sicer na mnogoterih stranéh, a prav za prav je pa samo eno. Kakor silno močan rog se je povzdignilo v novejem času novinarstvo liberalno, oči ima človeške in usta človeška — neznano velika, govori glasno, da ga sliši celi svet, in grozovito — zoper Najvišega. Silna je njegova beseda, in zaganja se kakor ljuto valovje ob prestol Najvišega. Prestol Najvišega so večne resnice, in žezlo v njenih rokah — to je večna postava. Beseda iz onih ust pa bi rada poderla ta prestol in zlomila žezlo; vso trumo, ki obdaja prestol, hoče omamiti, kakor silni tresk plaho serce. — Dovolj o podobi! Časopisna usta govoré in govoré zoper to, kar imenujemo in kar nam je sveto in tedaj naj više. Sveta nam je prava človeška čast; podoba božja in človeško hrepenenje po vzvišenih rečéh. Sveta nam je prava natorna krepost in čednost: zmernost, treznost, čistost. Sveta nam je natorna postava: o zakonu, o pravici starišev do otrók svojih. Sveta nam je pravica, bodisi reveževa, bodisi bogatinova; sveta nam je pa še posebno in naj bolj vera, ker ona posvečuje celo življenje človekovo in celega človeka. — Vse to, kar sem naštel, spodbija bolj ali manj liberalno časopisje. Ono namreč vleče človeštvo na pozemeljsko, na vsakdanje, in sicer edino le na to. Vživaj, pij, jej in delaj za jed in obleko, raduj se kakor te žene natora — to je modrost našega liberalnega časopisja. „Za krepost prezadevati si je po njegovem modrovanji neumno; pravico ima močnejši, vera jim je pa dandanes čisto odveč, in hujskajo podreti jo, kakor kedo more. Zato se jim zdi naj bolje: vero zasmehovati, zlasti verske obrede, kazati, kako — češ — je nespametno verovati, celo škodljivo! Ker je pa duhovstvo steber vere, išejo ta steber razrušiti. Naj lože bi se to zgodilo, ko bi mogoče bilo duhovstvo popačiti. Zmerom mora biti tedaj skerb liberalnemu časopisju vleči na svojo stran vsaj nekaj duhovnikov; to jim je lepa zaslomba proti neupogljivemu nasprotniku. Kako se dá iz te zaslombe mahati po drugih, češ, „sedaj tolčemo duhovnike z duhovskim orožjem!" Ali navadno spodleti prekanjencem tako zalezovanje, torej udarjajo kar naravnost ob duhovski stan. Oni pišejo: „Duhovski stan je dandanes čisto nepotreben, še celo škodljiv je,

škodljiv posameznim in tudi deržavi; kar stori morebiti tu pa tam dobrega, to ne odtehta slabega in škodljivega; ljudstva neče učiti in likati, temuč hoče, da naj bi ljudje vedno ostali neumni. Ako se preganjajo duhovni za kako stvar (pravijo), se poganjajo le za svoj dobiček; duhovstvo je nekaka sklenjena družba, nekaka kasta, ki se poteguje samo zase. Zato da se zmerom upira in ustavlja deržavi ter podpihuje še ljudstvo, da je nepokorno. Ono (pravijo) ne uči ljubezni, ampak sovraštvo. Duhovniki so večidel neolikani, neotesani in neomikani ljudje; vednosti se boje in jo preganjajo. Lepo slovstvo, lepe pesni, romani itd. to jim je tern v peti, ker ne razumejo, kaj je lepo. Večidel so fanatiki, to je: jeza jih naganja, da se vojskujejo za svoj obstanek in podirajo, kar je proti njim. Posebno nekateri izmed njih, so kakor ogenj, ki gori iz same jeze in sovraštva. Sploh, dokler je še kak duhovnik, ne bode prave sreče na svetu.“ Tako-le nekako lahko beremo v naj različnejših spremembah vsaki dan za jutra in večera. Nikoli ne zmanjka vode tem mlinom. Seveda, jaz sem njih ropotanje razložil kar naravnost: liberalni listi znajo tako viti in sukati se, da se je kar čuditi. Sedaj se spomnijo, da so tudi duhovniki ljudje in v deržavi, kakor drugi. Tedaj jih pomilujejo in želijo samo prav serčno, da bi popustili svoja načela. A kmalu pozabijo to, naredé nekaj poklonov Kristusu, ki je bil pa po njih bogoskrunskem govorjenji samo dober človek; potem pa sikajo strup na njegovega naslednika v Rimu. Ako bi po liberalnih mislih sklenili sodbo nad papežem, moral bi biti najmanj smerti vreden, ako ne hujšega. Druge duhovnike bi pa ti „človekoljubi“ naj raji „zapodili, in bi kar nič ne kazilo, ako bi vtaknili nekatere v ječe, n. pr. kakega terdovratnega škofa ali vročega kaplana. Zakaj pa ne! Ako je morebiti sedanji papež pošten mož, no pa njegovi predniki niso bili. Pa tudi samo papež biti je hudodelstvo!“ In veliko tacega pišejo in ropočejo. Le berite „feuilletone“ (podlistke), bodete videli, kakošni ljudje so duhovni (po njihovih framasonskih mislih)! „Ali niso naši romani, novele in povesti bolj resnični, kakor vsaka zgodovina, in tukaj se bere černo na belem, kake grehe imajo duhovniki nad sabo!“ „Presneto!“ Dunajski Langer tudi ve, kaj da govori, kader piše kako „5 Kreutzer-Bibliothek!“ Kedor se hoče do dobrega podučiti, lahko bere kake: „Geheimnisse eines Beichtstuhles,“ ali: „Geheimnisse eines Klosters“ itd.“ Slep je, kedor tukaj ne vidi.“ Tako se odrezujejo liberalna usta. Kaj more gospod Janez za to, da kar naenkrat vsled tega, kar vinjena glava časnikarjeva piše, mora zdihovati, tožiti čez svoj stan, javkati, kakor „otročja pupa“ itd. — Vendar kar je res, je res: mi smo krivični, ako ne nehvaležni, da tako govorimo o liberalnem zanimanji za nas. Ali niste brali, kako so enkrat tekle nekemu gospodu res prav debele krokodilove solze, ko je videl mlade, češ, pomilovanja vredne bogoslovce, ki so bili ravno „prodali svojo prostost!“ Usmiljenje ga je gnalo tudi v semenišče, in zaradi tega mu je neki serce počilo; vsaj jaz sem tako sklepal, ker ga od takrat ni bilo več videti blizo duhovnikov.

(Dalje prihodnjič.)

Papeževa nova vravnava o 3. redu sv. Frančiška.

Rimski časniki so prinesli v latinskem jeziku novo postavo, ali prav za prav novo vravnavo sv. Očeta Leona XIII od 30. maja tega leta o tretjem redu sv. Frančiška, kteri red je s tem po potrebah sedanjega časa obnovljen in vravnán.

Postava omenja encikliko „Auspicato“ od 17. kim. 1882 in izreka prekrasno pohvalo redom sv. Frančiška. Potem prestopa k pravilu 3. reda, ki je poterjeno od papeža Nikolaja IV z apostoljsko vstavo „Supra montem“ (Na gori katol. vere“ itd. Gl.: „Molitvena knjiga za ude tretjega reda sv. Frančiška,“ v Ljublj. 1882, Blaznikova tisk., str. 243 itd.) od 18. vel. serp. 1289. Sv. Oče pristavljajo, da se ne zlaga čisto vse in v vsem s sedanjim časom in šegami, in da je potrebno odpraviti nektere dvome, ki so vstali oziroma na odpustke tretjega reda. Ko so tako pojasnjeni nagibi za obnovljenje, nasleduje v treh ločenih poglavjih nova „Postava sobratov frančiškanov tretjega reda“ ali svetnih udov; in v treh druzih poglavjih kazalo odpustkov in predpravic, ki so dane tretjemu redu. Tukaj naj nasleduje le nekoliko iz 2. poglavja o redu, disciplini. Rečeno je n. pr.:

Tretjeredovniki in tretjeredovnice se v vsaki reči zderžujejo gizdavosti (luxus) in premetenega lepotičja, deržé se tiste srednje poti, ki se spodobi slehernemu po njegovem stanu.

Zderžé naj se z vso previdnostjo plesov, nevarnih gledišnih iger (glumaštva) in vsih nezmérnih pojedinj. — Zmérni naj so v jedi in pijači, nikoli naj se ne vsedejo jést in ne vstanejo od jedí, da bi Boga pobožno ne klicali in ne zahvalili.

V predgod Marijinega neomadež. Spočetja in sv. očeta Frančiška naj se postijo; prav hvale vredno je, ako se po stari šegi tretjorednikov postijo vsak petek in se zderžé mesnih jedí v sredah.

Naj prejmejo zakrament sv. pokore in sv. R. Telesa vsak mesec.

Duhovni tretjoredniki, ki že tako imajo vsak dan moliti svoje duhovne ure, v tem oddelku nimajo druge dolžnosti. Svetni, ki ne molijo velikih duhovnih ur (oficium-a) in ne malih M. D., molijo vsak dan 12 „očenašev,“ „češenamarij“ in „čast bodi,“ ako jih bolezen ne zaderžuje.

Kteri po postavi zamorejo, naj do časa svoje rečí (s poslednjo voljo) v red spravijo.

V družinah naj gledajo, da bodo v dober izgled drugim, naj pospešujejo pobožne vaje in dobre dela. Naj ne pusté v svojo hišo bukev in časnikov, iz kterih se je bati škode za čednost, in naj prepovedó tako branje svojim podložnim.

Naj bodo med seboj in med drugimi dobrotni ter blagovoljni. Kjer premorejo, naj zatirajo prepire.

Nikoli naj ne prisegajo, razun v resni potrebi. Bežé naj pred vsim nespodobnim govorjenjem, vsakim kvantanjem in nespodobnostjo. Vsak večer naj vest izprašajo itd.

Kteri morejo, naj bodo vsak dan pri sv. maši. Na vabljenje predstojnikovo naj pridejo vsaki mesec k shodu. O bolezni kacega uda naj ga opominjajo, da naj si do časa dušo oskerbí. Umerlih naj se spominjajo duhovni udje pri sv. maši, svetni naj pristopijo k sv. Obhajilu, če morejo in naj molijo ranjcemu za večni mir. Kar je v teh predpisih tacega, da ni obseženo v božjih ali cerkvenih zapovedih, ne veže pod nobenim grehom.

Sveti Alojzij.

V plodnem vertu laške zemlje
Limbar divni zacvetè,
Tam slovo od sveta jemlje
In Bogú daruje se.

Vam, mladenči in device,
Pred oltarjem vzor klečí;
Glejte mu v nedolžno lice,
Čistost mu z očés blišćí.

Tam v molitvi roke sklepa,
Star še komaj sedem let.
Raste ko mladika lepa
Svet' Alojzi, Cerkve cvet.

Po livadah duh sprehaja
Mu nebeških noč in dan,
Družba sveta ga obdaja,
Lepi duši v varstvo, brán.

Dih pogubne sape njega
Ne dotakne se nikdar;
Skerbno se ogiba vsega,
Kar nedolžnosti je kvar.

Strogo si počutke têre.
Se nedolžen pokori;
Čisto dušo svojo pêre
Preobilno s solzami.

Kakor seraf, poln ljubezni,
Ves za Jezusa živi;
V zdravju, stiski, in bolezni
V eno méro zanj gori.

Serčno on častí Marijo,
V njó obrača zmir oči;
Zvoli v zvesto mater si jo,
V varstvo njej se izroči.

Čisti angelj od mladosti,
Le še zadovoljen ni;
Še po veči on kreposti
Brez prestanka hrepeni.

Truma angeljev raduje,
Ž njim že veseli se raj,
Ko od grada mlad potuje,
V celico se séli zdaj.

Kmalo blažen pa umira
Ta prečudežni svetnik;
Že nebo se mu odpira,
Tam je zdaj naš pomočnik.

Hiti, Vékoslav! k pomoči
Zoper zlobe ljuti roj,
Da v sedanji temni noči
Srečno naš končá se boj!

Vari nežne vse cvetlice,
Hráni jih za Jezusa;
Peljaj čiste vse dušice
Za seboj do Jagnjeta!

Slabim bodi ti podpora,
Oj nedolžni spokornik!
Da nam lahka bo pokora,
Bodi ti naš pomočnik.

Svet' Alojzij, vzor mladine!
Prosi tam Boga za nas;
Naše klice 'z globočine
Ti poslušaj vsaki čas!

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

Iz Anglije na božjo pot v Lurd k M. D. se pripravlja veliko število božjepotnikov. Vdeležili se bodo božje poti pervaki katoliškega plemstva, vojvoda z Norfolka s soprogo, grof Deubigh, lordi Arundel, Herries Lovat itd., dalje mnogo duhovstva, namestniki vsih katoliških družb in mnogo ljudstva.

V Londonu se število katoličanov tako množi, da jim ne zadostujejo več dosedanje cerkve; zidali so zopet novo v Hanerstock-Hill-u. Posvetil jo je kardinal Manning v pričo 8 škofov, števílnega duhovstva, plemstva itd. Vidi se, kako vspešuje Cerkev tam, kjer ima popolno svobodo. Izročena je nova cerkev oo. Dominikanom.

Prusko. (V kake kléše je prišla pruska vlada.) Ko so se dogovori Prusije razderli, je pruska vlada sama svojemu zboru izročila nekako „novo cerkveno-politiško predlago," češ, da hoče omečiti neprenašljivi jarem terpinčenim katoličanom. To pa, kakor pišejo, ne bode nikakoršna resna poprava majnikovih postav zoper katoličane. Kakor piše „Schw. Bl.", „po tej osnovi imajo majnikove postave še veliko več terdôb in ostrín, kakor ktera koli civilizirana deržava, ter je stan katoličanov na Pruskem, kakor poprej, naj zanikarniši v vsi Evropi." Obravnáv o tej čudni predlogi se Bizmark gotovo nima veseliti. Bizmarkova „Allgemeinerica" priznava, da vlada teh priboljškov ni dopustila iz občutka do pravnosti, ne iz sočutja za terte katoličane (to prav radi verjamemo), temuč iz ozirov lastne koristi in pa v kazen liberalcem za njihov odpad od vlade. Ako bi bili le-ti deržali zvesto z vlado, bi bila vlada kulturoborstvo nadaljevati zamogla (lepa reč!) tako pa je primorana na drugi strani večine iskati in v kulturni borbi odjenjevati (?). In kaj tacega se lisci ne sramujejo razodeti! Kaj ko bi se v svoje lastne zanke vjeli? Oni namreč imajo misel, da bodo s tem središe saj nekoliko precepile in marsiktere iz njega za-se pridobili.

Francoski republiki se hudo utépa njeno zelénčevsko napadanje Boga in katoliške vere. Stroški za odpravo vojakov v Tonkíng, kjer so bili Francozi od morskih tolovajev tako gerdo tepeni, so vedno veči in deržavni dolgovi zmeraj rastejo. Tudi naj veči kričavci in hvalisarjí sedanje zanikarnosti začenjajo umolkovati. Bojé se, da tudi Kina se utegne v vojsko vtakniti; kam bode to prišlo? Kakošen je duh v deželi do brezvérskih sužnjev, kažejo marsiktere dogodbe. V Bezancy-u (Dep. Ain) je naj vikši vradnija dala v nekem kraju križ odpraviti; nato se je razdraženo ljudstvo zagnalo na županske poslopje in je podobo republike razdjalo. — Marsikteri minister ima „tonkinško" ali pa kako drugo zimico in iše lepe prilike, da bi se z vročega ministerskega stola mogel umakniti.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolen brat je serčno priporočen v gorečo molitev za pravo spoznanje. — Bolna na očéh se priporoča v priprošnjo N. lj. G. in Pija IX za ljubo zdravje in hoče uslišanje razglasiti po „Zg. Danici." — Dijak, da bi šole dobro izdelal.

Zahvale:

Bili smo v veliki časni zadregi in stiski, in v taki okoliščini, da bi nam bilo z neko rečjo lahko pomagano, pa z vsem prizadevanjem ni bilo mogoče kaj doseči. V tej nadlogi se tedaj (bilo je ravno 24. maja t. l., praznik presv. R. Telesa in Marije pomočnice) zaupljivo obernem do N. lj. G. in njenega čistega ženina sv. Jožefa z obljubo očitne zahvale po „Zg. Dan.," ako bom uslišan. In glej! v par dneh se je neprijetna reč na dobro

obernila, in nam je bilo pomagano. V kteri koli nadlogi si tedaj, o kristjan! prosi zaupljivo, prosi prav, in boš uslišan; N. lj. G. nas ne pusti brez pomoči!

S Primorskega, 17. rožn. 1883.

J. K.

Tisučkrat bodi češena in zahvaljena N. lj. G. presv. Serca za prejeto zdravje!

M. Č.

Koledar za prihodnji teden:

25. rožnika. S. Prosper. — 26. Ss. Janez in Pavel, — 27. S. Ladislav. — 28. (Post.) S. Leon II. — 29. Zapovedani praznik sv. Petra in Pavla. — 30. S. Lucina. — 1. mal. serpana. Spomin presv. Kerví N. G. Jezusa Kr.

Listek za raznoterosti.

Svarilo. S Podčavna nam je došel dopis, da zdaj pa tamkaj nekak mešetar trosi med ljudmi luteranske sv. pisma in razno ropotijo ter ljudi moti in za denar žuli. Znano je, kako je bil pred nekterimi mesci iz Ljubljane vradno odpravljen ták človek, ki je veljal za brezverca in je menda celo v shajališih ljudi begal in zoper katoliško vero šuntal. „Danica" je že dostikrat zoper take počenjanja svarila; naj se krivi preroki naznanjajo gosposkam; davkoplačevavci imajo pravico varstvo zahtevati zoper motivce ljudstva. (Dopis prih.)

Izdaten pridigar. Telegrami iz Bombay-a in Kalkute naznanjajo, da kolera ondod strahovito róji. Nekaj tisoč jih pomerje na dan. Te naznanila zbujajo veliko gibanje, zlasti med tergovci. Ni čudo! Dandanes le še koščenka s smertno koso kaj opravi pri poživinjenem svetu.

Dubica bos. 12. rožn. 1883. Izvolite po „Zg. Dan." objaviti, da naj mi nikdo ne pošilja denara po poštnem povzetji (Postanweisung), ker te v Bosno ne morejo priti; toraj jih mora pošta na meji poslati nazaj, od koder so prišle. Tako mi je naznanila pošta, da so tri povzetnice, na moje ime poslane, se povratile, toraj pošiljateljem zopet izplačale. Samo v pismu (kakor je za pošiljanje denara) se zamore v Bosno meni denar poslati. Z Bogom!

V. Lah.

Vprašanje in odgovor.

Cene: Kakošen razloček je med študiranim in kmečkim srovežem?

Jurko: Eden ima dolge, eden pa kratke hlače, sicer pa sta ênega têsla in kopita.

Duhovske spremembe.

V Teržaški škofiji: Preč. g. Fr. Petronio, prošt Koperski, vitez železne krone 3. reda, je postal prostonotarij apost. „ad instar participantium." Umerla sta prečast. gg.: Ivan Tomaro, kanonik kurat v Piranu, star 68 let, in Martin Poklukar, kurat v Vodicah, star 41 let. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. Radoslav Silv. 1 gld. — Čast. g. župn. Fr. Vohinec 1 gld. — Čast. g. župn. Bl. Artelj 2 gld. — Čast. g. Ant. Kukelj 1 gld. — Pn. g. dek. Jan. Porenta 2 gld. — Čast. g. Bl. Muhovec 2 gld. — Čast. g. duh. pom. Iv. Gornik 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Čast. g. duh. pom. Iv. Gornik 2 gld.; dve osebi 2 gld. — Iz Sel pri Šumb. po čast. g. farnem oskerbn. G. Vilmanu 16 gld. 66 kr. — Iz spod. Idrije po čast. g. župn. M. Horvatu 7 gld. 50 kr. — Katarina Slabic 1 gld.; Mar. Oficija 1 gld.; Matija Slabic 1 gld. — Z Dola po čast. g. župn. J. Jarcu 4 gld. 20 kr. — Po čast. g. M. Kolarji dobrotnica 1 gld. — Fara Cirknica po preč. g. dekanu 36 gld. 62 kr. — Begunje pri Cirknici 20 gld. 10 kr.

Za pogorelce v Košani: Cirknica iz Begunjami vred 30 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Milgsp. stolni prošt Jožef Zupan 50 gld. — G. R. S. 50 kr. — Iz spod. Idrije po čast. g. župn. M. Horvatu 6 gld. — Iz Mengša po čast. g. župn. Jan. Zorcu zbirka 48 gld.

Za pogorelo cerkev v Goropecih v Žirovski fari: Dobrotna gospa 15 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Čeb. na Opč.: Naročnina oddana založništvu: — J. K. v G. in Fr. Č. na Op.: Naročnina oddana. — Gg. G—b in K—s v Št.: Poskušali bomo kaj storiti za Vašo dobro reč, samo da malo do sape pridemo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 29. rožnika 1883. List 26.

Opomini presv. Serca Jezusovega.

(Konec.)

Veliki petek o poldne je bil Jezus na križ pribit in tedaj je solnce otemnelo — tri ure je visel na 4 ranah, v temi v naj grozovitejših bolečinah, ob treh pa je glasno zaklical naj zadnje besede, potlej je glavo nagnil in umerl. In zdajci se je zemlja stresla tako, da so skale pokale in se grobi odpirali, veliko pregrinjalo v tempeljnu se je samo pretergalo od verha do tal. Oh kristjani! — vsa natora se giblje, se trese, stermí, žaluje; — solnce si ne upa sijati, zemlja ne more biti mirna in skale se ne morejo več skupaj deržati; ali samo ubogo človeško sercé bi se pa kar nič ne pretreslo! O pač, tudi se je: „ljudje so se trepetaje vernili“; pretreslo se je celo ajdovsko serce — neverski stotnik je rekel: „V resnici, Sin Božji je bil ta!“ In če je bilo ajdovsko serce presunjeno, ali bo pa merzlo ostalo serce keršansko, serce katoliško, za ktero se še posebej največi čudež ljubezni božje — Jezusova smert — vsak dan pri sv. maši ponavlja, ali ga tudi to kladvo ne bo predramilo!

Ali še veče čudeže, kakor v življenji, je delal Jezus po smerti. Ošabni farizeji so grob zapečatili, čversti vojščaki so ga po dnevi in po noči varovali, — pa vse ni nič pomagalo! V nedeljo zjutraj se zemlja strese — vojščaki junaki straha popadajo — Jezus veličastno iz lastne moči iz zapečatenega groba gre!

In kdo je videl kdaj veči čudež, kakor so ga vidile solzne oči aposteljnov, ko jih je Jezus šterdeseti dan po svojem vstajenji še enkrat zbral okrog sebe, jih peljal na oljsko goro — tam povzdignil svojo vsigamogočno roko — jih blagoslovil — in med tem, ko jih je blagoslavljal, se vzdigoval čedalje više in više — svitel oblak ga je zakril — Jezus je sédel na desnico Boga Očeta! — Ali bi moglo presv. Serce Jezusovo še glasneje terkati na vrata tvojega serca in vsih serc do konca dni?

„Pa še tudi z nebés visokega trona“ dela Jezus čudeže. Aposteljni so v imenu Jezusovem bolnike ozdravljali in tudi svetniki so ves čas, kar sv. Cerkev obstoji, v Jezusovem imenu bolnike čudovito ozdravljali, celo mertve k življenju obudovali! Tudi še dan danes se čudeži godijo; od vsih strani v imenu Jezusovem, zlasti na priprošnjo presv. Device Marije. Pobožna pastarica Bernardinica na Francoskem je bila tako srečna, da je Marijo 18krat videla v prikazni. Na Marijno povelje je Bernardinica jela z roko perst razberskavati, in na celem je jela izvirati bistra voda, in še zdaj tam teče bister studenec. Sozidali so prelepo cerkev, voda pa se razpošilja povsod na okrog. Brez števila bolezni, ki jih ni moglo odpraviti nikakoršno zdravilo, je bilo že po tej čudežni vodi na Marijno priprošnjo ozdravljenih. Čudeži so popisani v debelih bukvah in so tako dokazani po cerkveni in svetni gosposki, da jih ni v stani noben nejevernik ali krivoverec utajiti, ko bi si še toliko prizadjal! Enako se godijo čudeži po druzih božjih potih. In pa saj vsako mesto, vsaka vas, kjer je kak svetnik živel, je zanesljiva priča, da Jezus po svojih služabnikih čudeže dela; saj sv. Cerkev nikogar med svetnike ne prišteje, ako ni prav terdno dokazano, da so se po njem tudi čudeži godili. In saj so mnogi svetniki sami za nas velik čudež; svetnikovo truplo zakopljejo v zemljo, kakor kako drugo truplo, in zgodí se včasi, da čez sto lét ga zopet odkopljejo — in glej! ni še trohnelo! Tako je kakor dan pogreba! Ali niso taka dela božje vsigamogočnosti nekakšno težko kladvo, ki bije oblastno na vrata našega serca!

Vendar še eno delo božje vsegamogočnosti, božjega veličastva, ki je v nekem oziru izmed vsih še naj imenitniše in naj bolj pretresljivo, — vam imam naznaniti preden končam.

To delo božjega veličastva se še ni zgodilo, se še le bo. In kdaj pride na versto, tega ni v stanu nihče vedeti, še angelji v nebesih ne. Mi le toliko vemo, da se bo gotovo zgodilo. Vsi lahko razumete, da imam zdaj v mislih sodnji dan.

Angeljeva trobenta nas bo sklicala od vseh strani sveta; zagledali bomo na nebu znamenje Sinu Božjega — Jezusov Križ; Jezus v neskončni častitljivosti, obdan s trumami angeljev, bo stopil pred nas in nas bo najpred ločil na dvé strani, — ljubljenci Jezusovega Serca bodo na desni, njegovi sovražniki na levici; potlej nas bo sodil vse — in nato pride naj bolj pretresljiva reč, ki je ni bilo ne pred ne potlej; ločitev za vse večne čase! Izvoljeni prijatelji presv. Serca pojdejo vsi veseli z Jezusom, Marijo in angelji v večno veselje nebeško — in tamkaj — takorekoč na pragu — porekó: „oj blagor nam, tu smo — srečni za vse večne čase!“

Pa tudi zaverženi sovražniki presv. Serca ne bodo tiho. Še enkrat se bodo ozerli za izvoljenimi in v obupnosti bodo klicali (kakor je pisano): „O mi neumni! imeli smo njih življenje za nečast, glejte kako so zdaj prišteti med otroke Božje in med svetniki je njih delež! — O hribi pokrite nas! Gore padite na nas!“ — In zdajci se bo brezno zaperlo — sveta bo konec, — časa konec; — začne se večnost — srečna v nebesih, strašna v peklu!

Tako umevno, glejte, terka mili Jezus, da ga lahko vsak otrok razume!

In vendar se Jezusu godi, kakor marsikomu, ki v navadnem življenju terka — pa zastonj, in mu noče odpreti, tisti, ki je notri; znabiti zato ne, ker ima notri že obilno družbo, tako, ki ni vgodna za onega, ki terka; ali pa zato, ker se mu ne zljubi ž njim govoriti in zato gre in zaklene še celo vrata, ne da bi jih odperl! Na vrata marsikterega serca Jezus zastonj terka, zato ker je v njem taka družba, ki ni zanj — greh! Kjer je greh, tam Jezus ne more biti: greh je Jezusova smert! Apostelj pa pravi, da je Jezus enkrat umerl in zdaj ne more več umreti, zato ostane zunaj serca, v kterem še greh gospoduje; drugi pa nalašč serce zaklenejo pred Jezusom in ga pustijo zastonj terkati. Marsikako ubogo serce je zaklenjeno s sedmero ključavnico človeških strasti: s ključavnico napuha, lakomnosti, jeze, lenobe in poverhi tega je še terdni zapah grešne navade. — Spet drugi sicer niso tako zakopani v grešne strasti, pa se jim ne ljubi govoriti in pečati se z Jezusom — mlačni so. Tacim pa govorí po svojem aposteljnu; „O da bi bil merzel ali gorak; ker pa nisi ne merzel ne gorak, te bom pljunil iz svojih ust!“

Oh mi, preljubi! pa nikar tako; marveč, kterim vest nič posebnega ne očita, nikar ne bodite mlačni; kteri imate serce že odperto, odprite ga še bolj na široko; kteri pa omahujete, ter enkrat odprete, potlej pa spet za nekaj (znabiti še za več) časa spet zaprete, — o nehajte že omahovati na dve strani, — bodite vendar stanovitni! Oh, odločite se Jezusovo naj boljše Serce ljubiti iz vsega svojega serca in mu služiti iz vseh svojih moči; kajti povém vam, da ga ni tako plemenitega, tako hvaležnega serca, kakor je Serce nebeškega Kralja; vse, vse, tudi naj manjše zasluženje vam bo poplačal On, ki je rekel, da kozarec merzle vode, če jo kdo da bratu v njegovem imenu, ne bo brez plačila! Saj druzega namena nima, kadar terka na vrata, kakor da bi vas osrečil za čas in za večnost; zato pravi: „Ako kdo posluša moj glas in mi hoče odpreti, bom prišel noter k njemu in bo z manoj večerjal in jaz ž njim.“

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje nasl.)

Poglejmo sedaj še k judom, ki so svojega Mesija zavergli in ga tako sramotno na križ pribili. Križanje v Mojzesovi postavi ni znano; to smertno kazen so vzeli od Rimcev ter je postala navadna pod Herodi. Judje sami niso več imeli pravice kaznovati s smertjo; obsoditi koga na smert so mogli, zveršiti ne, če namestnik rimskega cesarja ni poterdil obsodbe. Tako se je zgodilo tudi pri Kristusu. Sicer bi morali Judje Kristusa po svojih zakonih kamnjati; pa ta smert se je zdela zaslepljenim judom prelahka; hoteli so ga umoriti sramotnejše, zato so ga zatožili kot upornika. Pilat je ukazal Kristusa bičati, da bi obudil v sercih judov čut usmiljenja; pa zastonj! Pilat je moral izreči in poterditi sodbo: preterpel bodeš smert na križu. Kristus, ves truden in razdjan, je nesel svoj križ na morišče; onemogel je na potu, prisilili so tujca Simeona, da mu je pomagal nesti križ; vse ga je zaničevalo, le mati njegova, sv. Janez in usmiljene žene so pokazali občutno serce.... Na morišči so Jezusa pribili na križ, in križ povzdignili. Razprosterte je imel usmiljeni Odrešenik roke med nezmernim terpljenjem, kakor da bi hotel v ljubezni objeti vesoljni svet; iz rane njegovega serca je tekla kri in voda, tekel blagoslov vsemu svetu. Tri ure je visel Zveličar svetá na križu; ko se je začel boj s smertjo, je nastala splošna tema, zemlja se je stresla; žalovala je natura po zgubi velicega Sina, kakor govorí tudi izročilo pri mnozih narodih.

2. Pomen križa pri človeštvu novega zakona.

Željno je pričakoval svet Odrešenika. Pogrezoval se je v pregrehe in strašne krivice. Judje so komaj spoznali še pravega Boga, pa častili so ga le še z ustnicami ter bili vdani hudim strastim. Vsi drugi narodi, tudi izobraženi Gerki in Rimci, so služili brezbožnemu malikovanju; krivica, hudoba, nečistost in druge strasti so se po božje častile. Darovali so ljudi brez usmiljenja malikom. Še častno se jim je zdelo v velicih pregrehah živeti. Modrijan Seneka pravi: „Hudobije se ne prikrivajo več očém, očitno se kažejo našemu pogledu. Zlobnost je prestopila vse meje, vdomačila se je v vsih sercih tako, da je nedolžnost zginila iz sveta.“ Kedo je mogel tu pomagati in človeštvo rešiti? Edini Bog! In res je pomagal, ga rešil. Poslal je svojega edinega Sina, ki je oprostil človeštvo oklepov greha s tem, da je umerl — na križu. In križ, rešilno orodje, je postal znamenje novega veka, je postal gerb kerščanstva. Kristus sam si je izbral kot kralj in vojvoda za gerb križ. S križem je premagal sovražnike svojega kraljestva, satana, greh in smert; s križem je človeštvo zopet pridobil Bogu in mu preskerbel pravice prostosti in dobrote božjega kraljestva; križ je bil altar, na kterem se je daroval veliki duhoven sam za rešitev sveta. Ako je križ prinesel svetu toliko dobrot in milosti, kedo se more čuditi, da so že pervi kristjani jeli to rešilno znamenje častiti, ljubiti, slaviti? Kerščanski pisatelji perve dobe nam pripovedujejo, da so kristjani križ že zgodaj kot znamenje svoje vere častili ter se z roko pokriževali, ako so moliti začeli ali nehali, pred delom in po delu. Ustno poročilo nam pravi, da so apostoli sami naučili to lepo navado perve kristjane, apostole pa da je naučil sam Jezus Odrešenik, ko je vzdignivši se proti nebu, k svojemu nebeškemu Očetu, blagoslovil svoje učence s križem. Dobro vemo, da sv. Pavel se ni hotel v drugem hvaliti kot v križu Odrešenikovem, da sv. Andrej nič ni bolj cenil kot križ, ker ga je posvetilo telo Kristusovo. Verniki so poznali in cenili milosti, ki jih vzrokuje to sv. znamenje; s križem so reševali obsedene, spravljali spokorne z Bogom in cerkvijo, posvečevali škofe in mašnike ter blagoslavljali sv. zakon. Imenovali so ga znak prave vere, zastavo blaženega upanja, véz ljubezni; učili so kerščene, naj se pogosto znamnjajo s križem. Sv. Ciril, škof jeruzalemski, opominja kerščene tako-le: „Delajte znamenje križa, če delate ali pijete, sedite ali ležite, vstajate, govorite, hodite, z eno besedo, pri vsakem delu; kajti ko bi bil križani in pokopani Jezus ostal v grobu, bi se morali sramovati; sedaj pa ko je vstal, se ne smemo sramovati njegovega zmagovavnega znamenja.“ V drugem stoletji priča Tertulijan: Kolikorkrat se premaknemo, gremo od doma ali domú pridemo, ali se kopljemo, ali luč prižigamo; vselej zaznamnjamo čelo z znamnjem sv. križa. In sv. Hieronim opominja sv. devico Evstohijo v pismu, naj dela to sv. znamenje pri vsakem delu. Sv. Avguštin pravi: Mi nosimo na čelu križ, na kterem je bil Kristus križan. (Dalje prihodnjič.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Obhajanje sv. Janeza Kerstnika v Ternovskem predmestji.)* Patronsko opravilo v Ternovem se je letos še posebno slovesno obhajalo, ko je god zadel ravno na nedeljo. Ob 8 so maševali premilgsp. knez in škof dr. Janez Krizostom. Ob 9 je imel cerkveni govor in slovesno sv. mašo vrednik tega lista. Izverstno je pevski zbor pel od J. Burgarell-a, vradnika finančne direkcije, novo komponirano mašo, ktera se močno hvali. Sploh se je kor prav pošteno obnesel. Vsega sv. opravila se je vdeležil tudi mestni župan g. P. Grasselli, ker je cerkveni patron ljubljanski magistrat, in na prijazno povabilo prečast. g. župnika je bil potlej tudi pri kosilu. Popoldne pred 5 je grajski kurat č. g. Al. Puc pridigal. Za ondotno ubožno cerkev, ki nobenih lastnih prihodkov nima, je bilo pri vsih tréh duhovnih opravilih darovanje, ki je toliko bolj potrebno, ker tudi ternovska, kakor druge ljubljanske cerkve, je zdaj prav okusno zunaj obnovljena. Kaj posebnega je bila pri popoldanskem darovanji po litanijah dolga versta malih otrok, posebno veliko deklic, ki so čedno okinčani s svečami v rokah šli k darovanju in so bili med obilnim veseljem po litanijah na mostovžu duhovske hiše od preč. g. župnika z lepimi podobicami obdarovani. Blaga devica, vsa goreča za cerkveno lepoto in za olikano in keršansko odgojo otrók, L. D., je bila to reč vravnala. Bog in sv. Janez Kerstnik ji poverni lepi trud kakor tudi marsiktere stroške. Odveč bi bilo praviti, da tudi sicer, kakor vsako leto, je bilo zunaj in znotraj cerkve vse ozališano.

Svetinje in podoba za novo cerkev Jesusovega presv. Serca se bodo to soboto, 30. rožnika, v slovesni procesiji zvečer ob 6 prenesle od špitalske cerkve v novo misijonsko cerkev presv. Jezusovega serca. Slovesne te procesije vdeležila se bo tudi tukajšna katoliška družba z društveno zastavo. Družbeniki se toraj vljudno vabijo, da bi obilno zraven priti blagovolili. — Naslednji dan, 1. mal. serp., bodo premilgsp. knez in škof novo cerkev posvetili. — Prihodnji torek (3. julija) ima katoliška družba na Rožniku zjutraj ob petih sv. mašo za žive in mertve ude. Prijazno vabimo k obilnemu vdeleževanju pri tej mali božji poti. *Predsednik.*

Za prihod presvitlega cesarja se poslopja po vsem mestu neizrečeno pridno lepšajo, — vse po večem bode takorekoč novo. Opomniti naj smemo, da naj bi se tudi razne čečkarije po mnozih zidovih, zaturnicah, oknih in stenah itd. odpravile; vsako poslopje bodi snažno, če že ne na novo obeljeno; vsaka hiša naj za to skerbi; sleherni pa, zlasti mlado ljudstvo, naj bi si v prihodnje štelo to v čast, da se mesto snažno ohrani; Ljubljana se béli, naj tedaj ostane bela!

Iz Ljubljane. Knežje-škofijske naredbe za šeststoletnico Habsburgovcev za cesarsko popotvanje po Kranjskem:

1. Enajstega mal. serp. (11. jul. t. l.) bode slovesna sv. maša z zahvalno pesnijo po vsih farnih in kuratnih cerkvah, kjer se nahajajo c. kr. vradnije, pa tudi povsod, kjer je kaka ljudska ali srednja šola, in enako po vsih samostanskih cerkvah. To opravilo se vravná tako, kakor je sicer zapovedano za rojstni dan Nj. c. kr. veličanstva (18. vel. serp.). Ura se določi po dogovoru z dotično c. kr. vradnijo ali oziroma s šolsko vradnijo, in oznani se z lece, da ne le c. kr. vradnije in šolska mladina z učeništvom, ki naj se dostojno povabijo, ampak tudi verno ljudstvo števılno vdeleží.

V krajih, kjer ni nobene c. kr. vradnije, ali kjer je Božja služba farne občine ločena od maše za županijsko srenjo, se cerkvena slovesnost lahko opravi v nedeljo, in sicer pred 11. malim serp. ali pa tudi pozneje.

2. Cesar prestopi mejo v našo deželo 11. jul. popoldne ob 3. V pozdrav se po vsih cerkvah z vsimi zvonovi zvoní od 3/43 do 1/44 popoldne. Po vsih krajih, se po cerkvah zvoní, kadar se Nj. Veličanstvo ondod skozi pelje in ljudstvo k pozdravljenju zbira.

3. Duhovstvo zadevnega kraja pride k pozdravu v talarji, roketu in nesó se pred duhovni cerkvene zastave. Kjer se Nj. Veličanstvo delj mudí, se zvoní pri prihodu in odhodu, in duhovstvo pride tudi k odhodu, ako se mu nasprotno ne naznani.

4. Kjer ima Nj. Veličanstvo kako cerkev obiskati, se taista okinča, goré luči in pripravi se klečálo. Duhovn sprejmó vladarja pri cerkvenih vratih in župnik mu podá kropilo „profunda cum reverentia“ pri vstopu in pri odhodu.

5. Ako razun duhovnov tistega kraja k pozdravu pridejo še drugi iz okolice, so oblečeni ali v roketu ali v semajnici duhovski (talar s cingulom in abê-plajškom, čevlji in nogovice, černi klobuk z dvojnatim motozom in čopom).

6. Zarad velike množine ljudstva, kakoršne se je 13. julija o cesarjevi pričujočnosti v Ljubljani nadjati, jenja tisti dan prepoved mesnih jedí za Ljubljano in okolico. To se vernikom naznani z lece.

Pod Čavnom. *(Luterjevo sv. pismo.)* Te dni potikal se je po tukajšnjih vaséh človek, čedno oblečen in s torbico ob ramah, kterega bi po zunanjem štel berže med kake naravoslovce, kakor za kaj druzega. Toda motil bi se; kajti bil je to eden tistih protestantovskih agentov in prodajalcev svetopisemskih popačenih knjig, ki tudi naše dobro katoliško ljudstvo večkrat nadlegujejo in semtertje priprostost njegovo na svoj mlin obračajo. Imel je biblije razne velikosti in debelosti, vse pa krasno, terdno vezano in po prav nizki ceni. Dajejo se pa, pravil je, knjige po nizki ceni, zato ker se pozná revni kmečki stan in se mu toraj želi in hoče pomagati, da pride do lepih bukvic brez velikih stroškov. Da bi se za to željo drugi dihur ne skrival! Ali kakšna pomoč je to, vznemirjati ljudstvu serca, spodkopavati mu terdno prepričanje, krasti mu vero, begati ga in sejati ljuliko med pšenico? Hvala za tako pomoč! Kaj hoče naše verno ljudstvo s suhimi merzlimi in golimi knjižicami, ki jih krivoverski opravnik trosi? Kaj hoče verno ljudstvo s knjižurami, v kterih ni ne maše ne križevega pota, ne spovednih ne obhajilnih molitev? Čudno je bilo pa pri tem prodajanju in ob enem smešno, da mož svoje krame ni hotel kar malo in nič v roke dajati, dokler se mu ni odštelo tistih krajcarjev. Čemu to? Šej kupec ima vendar pravico si stvar ogledati, predno jo kupi. Mačke v mehu vendar nihče kupavati ne more! Poštena reč se ne skriva; a — tù tiči lisjak. Mož v gosposki suknjici je svojo nalogo dobro razumel.

Ko zvemo o vsej tej stvari, naznanimo hitro v cerkvi in razložimo ljudstvu pomen teh knjih, nevarnost jih prebirati in imeti ter ukažemo vse pokupljene odpraviti ali pa nam prinesti. V žalost svojo in začudenje zvem že hitro tisti dan, da se je te nesrečne krame veliko razprodalo in še tisti dan dobim več takih knjig v roke. Romale pa so kmalu kamor jim tiče. V bližnji fari pokupilo se je neki prav veliko teh knjig. Človek vsiloval je te knjige, kakor se zdaj pripoveduje, na vse kriplje in zvijače, govoril je med drugim: da knjige obsegajo zgolj svete reči, evangelije, molitve; kazal in razlagal je zraven razne podobice, in izjavil se je semtertje celo nekoliko proti naši katoliški veri itd.*) Čuje se, da se je tudi po drugih krajih take in enake krame

*) Sej je znano, da eden tacih trosivcev in barantačev je bil pred nekimi mesci iz Ljubljane vradno odpravljen, ker je ljudi motil.

v teh letih mnogo prodajalo. To pa ima, po mojem mnenju, posebno tendenco — namen. Knjige te se zdaj in zlasti letos le zato tako derzno in pridno širijo, ker ima ravno letos biti štiristoletnica Martin-Luter-jevega rojstva. Po Nemškem se v ta namen nameravajo napraviti velike slavnosti — protestanti in luterani hočejo proslavljati svojega očeta, zato tako gibanje!

Prav dobro bi bilo, da bi kdo kaj o tem spisal, ali da bi katoliška družba prinesla v svojih mesečnih „Glasih" kako razpravo in kratek popis Luterja, njegovega delovanja in krivoverstva. Tvarina bi bila času čez vse primerna. Taka knjižica naj bi se na to obilno med ljudstvom razširila, a bi kaj tacega kaj rado ljudstvo prebiralo in protestantovskim agentom in krivim učenikom bi drugikrat vrata pokazalo. Kar delajo uni, delajmo tudi mi. Nekaj enacega imajo ravno zdaj „Neue Weckstimmen" Dunajske, in nekaj tacega imele so prejšnje v l. 1874. Oboje opisujejo Luterja in njegove zmote in to kaj dobro. S takimi brušuricami bi se naše ljudstvo čedalje bolj vterdilo v resnici in spoznalo bi, kaj imajo v sebi in kaj ne tiste toliko vsilovane in hvalisane knjižice in kaj naj misli o tistih in tacih protestanških biblijah, o kterih je sam M. Luter pisal malo pred smertjo: „nihče naj ne misli, da razumi sv. pismo, razun ako je sto let s preroki, z Janezom Kerstnikom in z aposteljni vladal cerkev. Mi smo reveži, to je resnica."

Luter postavljal je sv. pismo kot edino vodilo vsega kristjanskega življenja, drugo zavergel je vse, vendar se on sam za sv. pismo ni veliko zmenil, temveč ga je pačil, po svojem obračal, izpuščal, kar mu ni bilo všeč, priložil, kar je bilo po njegovem spačenem nagnjenju, in vse to, da bi ložej vterdil svoj krivi nauk, da „človek je lahko zveličan brez dobrih del."

Kako strašne posledce; kervave vojske, zmešnjave, krivice vsestranske, pregrehe vsakoverstne itd. so sledile po Luterjevih naukih, je znano in uči zgodovina. M. Luter sam je pisal nekemu svojemu prijatelju malo pred smertjo tako-le: „Po razodetju evangelija (po njegovi glavi) umerla je čednost, umira pravica, zvezana je zderžljivost, resnica raztergana je od psov, hudobija je na dnevnem redu, služba božja je odpravljena in druzega ni kot krivoverstvo. Hudiči obsedajo ljudi kar v celih trumah in so hujši in derzniši kakor so bili pod papeževo vlado. To vidi se pri kmetih, mestjanih in plemenitaših, v vseh stanovih, od narvišega do narnižjega. O kako nesramno, neredno ti živé — v lakomnosti, pijančevanju in v vseh verstah nespodobnosti in strasti! Ljudje so zdaj obsedeni od sedem hudičev, med tem, ko so bili prej le od enega. Mladost je tako zdivjala, da se po nobeni veri, po nobenih postavah, nobeni veljavi staršev in učenikov več berzdati ne dá in hubija raste od dné do dné. Jaz nočem več dalje živeti, ker ni več upati mirú. Jaz molim (in pa preklinjaš!), da bi po moji smerti moja žena in otroci dolgo več ne živeli, ker prišli bodo prav nevarni časi. Mi živimo v Sodomi in Babilonu — vse je vsaki dan hujše."

Žalostne pač priznanja! Ni čudo, da so mu te skušnje in taki nasledki krivih njegovih naukov zadnje leta njegovega življenja tako grozno ogrenili, da je zdihoval: „jaz sem sveta sit, in svet sit je mene." Stopil je v večnost l. 1546, 18. febr. In nauki tacega človeka naj bi se med nami širili!? Bog nas vari!

Iz Vipave. — L. H. — Konec pervega polletja se bliža; dovolite toraj, da Vam nekoliko iz tukajšnje doline poročam o tem času.*) Pervi trije meseci bili so zelo merzli, včasih je burja silno razsajala, po cesti je podila in metala ljudi kakor snope, — na veliki petek zjutraj, da me ni vergla k sreči 1 seženj pred zidom na tla, treščila bi me bila ravno v zid in gotovo usmertila; pa tudi zadnji trije meseci so bili zelo hladni in še celo sedaj o Kresu ne morem o kaki toploti govoriti, ker obilno dežuje. To vreme je vpljivalo slabo na ljudi; provzročilo je prehlajenja, da je veliko starih ljudi, pa še več otrók zarad tega pomerlo; nasproti pa je vreme vpljivalo prav dobro na zemljo, ker je zabranilo prezgodnjo rast in cvetenje, ter je pozneje brez nevarnosti kake slane nagloma pognalo, da sedaj vse lepo stoji in dobro kaže, tudi terta, pa le tam, kjer je toča lansko leto poškodovala ni, tako da se imamo dobre letine nadjati, če nas Bog naprej obvaruje vsake nesreče. — Kakor drugej veršile so se tudi pri nas med tim časom volitve deželnega poslanca. Natihoma bil je sovražnik jel tudi tú ljuliko sejati med pšenico, pa k sreči ljudje niso še spali, nevarnost so o pravem času zapazili in voljen bil je jednoglasno zopet stari poslanec g. M. Lavrenčič, kaj pa — le proti temu — da ostane zvest geslu svojih volilcev: Vse za vero, dom, cesarja, kar tudi upamo. — Procesije sv. R. Telesa so se povsod častito v Vipavi in v Šentvidu pa še posebno slovesno obhajale. Stara lepa navada je, da pride ta dan duhovščina cele dekanije v Vipavo, da je sprevod tolikanj slovesniši in tako se je bilo tudi letos zgodilo, pa kak spremen! Lansko leto je smert tú med duhovščino neusmiljeno kosila, pobrala 3 starejše in 1 mladega duh. pastirja, pa letos zopet na 3 ali vsaj na 2 preží. Bili so tedaj pri obhodu letos skoro samo mladi gospodje duhovni, le enega izmed starejših smo imeli še med seboj, namreč: preč. starčeka g. J. Nakuza, župnika s Planine; on je še vedno čverst na duhu in na telesu; naj ga Bog ohraní še več let! Srenja je bila preskerbela dva nova altarja, kar je svečanost povzdignilo, tudi petje je bilo povsod izborno lepo, ter upamo, da bode novi organist g. P., ker je v tej stroki vešč s podporo g. dekana kmalo in popolnoma vpeljal cecilijansko petje. Kakor v Vipavi, bil je obhod sv. R. Telesa prihodnjo nedeljo v Šentvidu, kterega je vodil s popolno azistenco g. dekan, tudi posebno slovesen. Ljudstvo se je obnašalo kaj pobožno, red bil je naj lepši, petje prav dobro, kar posebno dela čast še mlademu in verlemu g. učitelju. Svečanost pa je čez vse povzdignila preljubeznjiva snažnost, čistost, ki si jo najdel povsod, kamor si stopil, posebno pa v cerkvi. Župnik g. J. Tomažič je že v tem kratkem času, kar tukaj biva, cerkev po predpisanih pravilih prav posebno lepo vravnal.

V praznik farnega pomočnika sv. Vida preskerbel je neutrudljivi g. župnik svojim faranom zopet lepo svečanost. Bila je ta dan služba božja zopet s popolno azistenco; — povabljen bil je za arhidijakona in govornika Hrenovški župnik, g. dr. J. Šterbenec. Dasiravno je g. župnik skoro celo uro govoril, ga je vendar ljudstvo prav pazljivo poslušalo, saj je pa tudi govoril lepo mirno, razumljivo in kaj mikavno. Daj Bog, da bi ne bilo brez sadú! Bog ohrani župnika g. J. Tomažiča zadovoljnega in vedno tako vnetega za čast Božjo še mnogo lét v Šentvidu!

Jutri, 26. junija, obhajali bomo obletnico po r. g. dekanu, J. Gabrijanu. Njegovi čestitelji oskerbeli so mu grobni spominek; narejen je iz kraškega in kararskega marmelja in je v pokopališčini kapeli že postavljen: Napis se tako glasí:

Tu počiva velečastiti gospod Jurij Grabrijan, dekan in župnik vipavski, častni kanonik, vitez Franc-Josipovega reda itd. Umerl 22. junija 1882 v 83. letu svoje starosti.

Postavili čestitelji njegovi.

*) Serčna hvala; le še večkrat kaj!

Pastir ovčicam, učenik mladini,
Duhovnom oče, steber domovini,
Serca preblagega in poln modrosti,
V življenji lep uzor kreposti:
Te zemlja hladna tú zakriva;
Naj duša večno srečo vživa!

Iz Sarajeva, 6. rožn. (*Poterdila. Nova nadškof. stolnica.*) Poterjujem, da sem Daničine zbirke prejel: pervič mesca maja po sestrah „Božje ljubezni" z Dunaja: a) 50 gld. 40 kr. od ravno tega za bosenske misijone, naprave in potrebe itd. (Gl. „oddane darove v poprejšnjem listu „Zg. Dan.") b) Moja sestra mi je prinesla (ravno tam. c) Zopet pretekle dni pa po pošti 100 gld., ktere sem dal presvetlemu nadbiskupu, da se zmanjša dolg narejen. ko se je župni stan kupil.

Lepa hvala vsem dobrotnikom. Ss. maše so se nekoliko opravile, nekoliko se ravno opravljajo. Drugi denarji so se razdelili po potrebah. — Temu dodam le še to veselo novico, da bodo že letos začeli zidati našo stolno cerkev. Že so inženirji pregledavali mesta za to pripravna in gradivo; sedaj se u Beču dela načert; berž ko ne se bo sozidala v orientalskem zlogu s kupljami.

Lepa hvala za vaš trud v prid Bosne. Skoro pišem kaj več. Z Bogom!

Dr. Ant. Jeglič.

Iz Marija-Zvezde v Bosni, 11. rožnika 1883. (*Poterdilo. Odhod v južno Ameriko.*) Poterjujem hvaležno, da sem prejel 110 gld. 60 kr. (to je: 22 gld. za redovnice v Banjaluki, 16 gld. za južno-afrikanski misijon, drugo Trapistom za intencije in milošnjo) in iz serca rečem: Bog plačaj . . .! Za sv. maše bodem precej in vestno vravnal in mile darove oddal na določeno mesto.

Zvedili ste že. da čast. P. Franc je z množico bratov odrinil v Afriko, ter ga ne bo več nazaj. Tako je Marija-Zvezda zopet precej oslabljena v vsakem oziru; upamo pa, da z Božjo pomočjo, se bojo zapušene praznote skoraj zopet ponapolnile. Posebno nam manjka mašnikov . . . (K sklepu pravi, da bi bili neizrečeno hvaležni, ako bi se jim poslali nekteri dobri mašniki.)

P. Bonaventura.

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

1. Pleve.

Ker pa morebiti vsi bralci ne razumejo, kam da se zaletava moja vevnica, jim morem povedati. Hotel sem reči, da časopisi in knjižice mažejo in gerdijo duhovski stan v izmišljenih povestih, podobah, slikah itd. Kaj pa je na tem? prašaš, saj pač vsakdo vé, kaj je izmišljeno. Prijatelj poterpi! Kaj ne, ti bi se hudoval, ko bi videl duhovnika na cesti pijanega, in po pravici. Spoštovanje tvoje bi se precej zmanjšalo, morebiti ne samo do one osebe, ampak do celega stanú. Oni človek, ki je tako pozabil na svojo čast, bi ti ne zginil iz spomina. Ali je pa zelo drugač, ako bereš v povestih itd. o kaki izmišljeni duhovski osebi izmišljene gerde stvari? Ali ne ostane tisto v spominu in kader vidiš pred seboj duhovnika, ali ti ne pride na misel tudi ona podoba in ti moti serčno zaupanje do njega: kaj, ko bi bil tudi ta-le tak? se morebiti prašaš. Pisalci lesičniki dobro vedó, kaj delajo. Sploh pa opominjam tukaj, da ne govorim o resničnih poročilih časniških, ki bi povedale resnične dogodke. V mislih imam le za nalašč izmišljene dogodbe, katere raznašavajo časopisi in knjige samo zato, da mečejo blato na duhovstvo. Ravno to mora razdražiti še tako mirnega golobčeka. Taki listi imajo vest široko, da zleze vanjo naj debelejša reč. Na tem jim ni čisto nič, da se opira občna nravnost, poštenost, vestnost itd. na spoštovanje duhovnikov in da je njihov dober ali slab glas méra, po kateri meri ljudstvo tudi sebe. Zato mislim, da po pravici ne zahtevam kar ničesar preveč, ako pravim: Predno govori kedo kaj slabega o duhovniku, moral bi dvakrat prevdariti, je li resnica; tako veléva vsaj občna korist. Ali pri liberalnih časnikarjih je ravno narobe. Vsaka novica, ako je še tako bosa in gola in neumna, — dobra je: je vsaj kaj „effekta," po domače bi rekli gnojá. Sicer sem tudi jaz precej liberalen in imam včasih čudne misli. O taki priliki se mi zdi, da liberalna skerbnost za duhovski stan tudi zanj utegne meti nekaj dobrega. Ali vsa liberalnost mora popustiti človeka, ki vidi, da časnikarji nimajo strahovalne palice, ampak gnojne vile.

Toda stoj! Ti mi hočeš nekaj reči, prijatelj vidim, da se ti nabira nevolja na obrazu. Kaj ne, ti praviš, da samo z besedami ropotati, posebno ako so zbadljive, ne pomaga nič, s kričanjem se ne dá nihče prepričati. — Dobro, tudi sam priznavam: ali kedo more reči, da ni resnica, kar sem govoril? Ali je pa tudi drugači mogoče! Žalostna resnica je, da so dobri katoličani o nekaterih stvaréh vedno nekaj korakov za svojimi nasprotniki, tako tudi gledé časopisja. Judovstvo, skrivne in druge neverne družbe, bogataši, ki hočejo vladati, itd. — to so tisti, v kterih rokah je večinoma časopisje. Samostojni časopisi so dandanes bele vrane, ki morajo kmalu skriti se; dobri katoliški časopisi se skoro zastonj borijo in skušajo zastonj predreti v one kroge, katerim bi bili najbolj potrebni. Dobri katoličani, seveda, podpirajo svoje časopise, ali kaj pomaga, ako katoliški časnikar resnico in pravico še tako pogumno in terdno brani ter razkriva sramoto, laži in goljufije, — če tisti lista ne beró, katerim je namenjen; dobri katoličani pa tako vedó, kaj je pravo. Pisatelji časniški so večidel kupljeni, oni pišejo, kar jim gospodar narekuje. Prišlo je že nekako v pregovor, da postane časnikar taki dijak, ki obesi svoje učenje na kljuko. Da govorim kar naravnost: kolikrat se primeri, da je takemu časnikarju verski učenik na srednjih šolah, kakor pravimo, v želodcu, ker ga je karal in svaril! Kolikrat se hoče znositi tak časnikar nad duhovstvom, da je moral hoditi k spovedi, k maši! Kolikrat hoče pokazati, da je postal sedaj velikan, ki ima veljavno besedo! — Vendar nalašč slep nečem biti in voditi slepo svojega bralca. Naj sem naštel tudi mnogo o protiduhovskem boji liberalnih časopisov, glavnega vira sem se še vedno ogibal: ta je silni duh sedanji. Poglej, prijatelj, skozi zaperto okno na prosto: kako se vali prah po cesti, kako se pripogibajo drevesa, kako plapolá ljudem obleka, kako urno gredó vsi proti eni strani; od kod to? To je veter, praviš, akoravno ga ne vidiš. Tudi človeške misli, želje in dejanja goni navadno neki veter; včasih začne pihati tako močno, da se mu le malokdo ustavlja. Sedaj pa dobro poglej in mi povej, ne vidiš li, kako neki veter cvíli okoli cerkvá in se zaganja vanje, kako goni prah proti duhovnikom, kako se verté velike trume v tem vetru in dirjajo ž njim, kakor bi bile pijane. Ravno ta veter veje tudi iz časopisov, v njih diha duh sedanjega časa — in moje razlaganje je pri kraji. Samo podobo tisto, ki sem jo rabil poprej, stavim še pred oči: Rog, ki ima velika usta. Časopisi so le usta, misli prihajajo iz serca. Zato bi sedaj rad nekoliko naslikal ti tudi še tisto serce, iz katerega prihajajo misli sovražne zoper duhovstvo. Že naprej pa ti moram povedati, dragi bralec, da se bodem skerbno varoval pretiravati. Saj je še resnica sama prehuda!

Dalje (prih.)

Razgled po svetu.

Prusko. Cerkveno-politiška predloga je bila 11. rožn. pervi pot pred poslanci. Poslanec Reichensperger je v izverstnem govoru pojasnil, kako težko odgovornost zastran pravic do katoliškega prebivalstva si vlada že deset let na vest nakopičuje. Priznal je, da je potreba Falkove postave omečiti, da pa tudi nova predloga ima prav malo djanskega pomena za zboljšek. Povdarjal je, kako postavno se je katoliško prebivalstvo obnašalo, če tudi so bile zatiranja grozno hude itd. Windhorst je nasvetoval, da naj se predloga izročí enemu odsekov, in pojasnil, da sv. rimski stol se ne uda iz nespravljivosti, temuč ker cerkvene načela ne pustijo odjenjevati čez gotovo mejo, na čemur sloni obstoj sv. Cerkve. Središnja stran, je rekel, akoravno od vsih straní psovana, je zoper rogovilske življe vedno podpirala vlado, ktera je pa katoličane (v hvaležnost!) s škorpjoni tergala, ohranilo se je namreč središe na konservativnih potih. Zato je katoliško ljudstvo pač zaslužilo, da naj se reši iz okovov; če ne, utegne poslednjič počiti struna poterpežljivosti. Sedanja predloga majnikovim postávam ne sega do živega, nobene znatne priteżnosti ne odpravlja, ponuja kervavo malo svobode in ima malo pomena v djanskem oziru. Izročena je bila predloga odboru 21 zborničarjev. Predloga ima 6 nabadkov in sprejeta je bila poslednjič s 13 glasovi zoper 8. Pomenljivo je, da ravno zastopniki liberalnih (??) strank so bili tisti nedosledni vitezi, ki so glasovali zoper vse, kar je le kolikaj malo vgodno katoličanom. Ljudje take vertoglave politike želé vedno še teptati in treti katoličane ter jim nič svobode ne privošijo! Spomina vredno je tudi, da ravno Windhorst je kulturministra nekako primoral naznaniti, da pruski poslanec v Rimu se bode tudi po rešeni sedanji prilogi še vedno pečal s pretresanjem tega prašanja in da vlada tudi potem ne bo cenila, da pregled majnikovih postav je čisto nepotreben. Predloga bi bila tedaj le začetek pomirovanja.

Ravno tisti dan, ko se je bila pričela obravnava cerkveno-politiške predloge, se je v zbornici razglasilo naznanilo, da se je deželnemu in deržavnemu zboru odpovedal Bennigsen. Med vzroki njegovega odstopa, pravijo, je tudi ta, da narodno-liberalni njegovi tovariši niso bili prijazni za ravno imenovano predlogo, kar je on vender želel. Čudno; in vender pravi „Dülm. Misbl.“ da je bil Bennigsen eden narbolj grenkih sovražnikov naše sv. katol. Cerkve! Majnikove drakonske postave so delo ravno té narodno-liberalne stranke, odstop Bennigsenov pa je boje prav smertni udarec tej zagrizeni stranki in omenjeni list imenuje ta dogodek „ein Gottesgericht“ (očitna kazen Božja) in meni, da to je še le „začetek konca.“

Rimsko. Pri volitvah za srenjski odbor rimskega mesta je bilo izvoljenih vsih 25 od katoličanov priporočenih kandidatov (nekteri po kompromisu z liberalnimi volivci) ter je med 34 na novo voljenimi 18 določnih katoličanov. Ta vspéh bode katoliški volilni odbor spodbudoval, da bo pri prihodnji volitvi brez kompromisa s samimi katol. kandidati zmagal. Že sam dogovor (kompromis) kaže, da se nasprotna stran ne čuti močna, ker vsled dogovora je voliti morala zmérne liberalce. Cerkev na Laškem že dolgo prenaša vnebovpijoče krivice od zlobnih framasonov: zaupljivo čas zmage ni več daleč.

Rusko. Papeževemu poslanstvu je ruska vlada ob času carovega kronanja posebno spoštovanje skazovala, kakor tudi car Aleksander III sam. Poročnik Vanutelli in njegovi spremljavci prelati so bili ob meji in na več druzih postajah prav priserčno sprejemani. Že pervi dan o prihodu je poslanstvo imelo privatno zaslišanje. Msg. Vanutelli je caru izročil lastnoročno pismo sv. Očeta in v latinskem nagovoru je izrazil veselje papeževo zarad carovega kronanja; povdaril je upanje, da med sv. Stolom in rusko vlado storjena pogodba bode vedno močneja véz in da iz te edinosti bode Cerkvi in ruskim narodom izviral zmeraj bogatejši sad. Vanutelli je zapustil audienco z nado, da za ruske katoličane se pričenja boljši čas.

Amerikanske novice. Če se smé katoličan krivoverske božje službe vdeležiti? Šen-Pavelski škof milgsp. Grace je dal po cerkvah oznaniti, da osebe, ki bi se protestanške ali sploh nekatoliške božje službe s petjem vdeleževale, se morajo od ss. zakramentov izločiti. Ako bi taka oseba prišla k sv. Obhajilu, je mašniku naj ostrejše ukazano, da jo pri obhajanji mora izpustiti.

Devetdeset lét je bilo 25. majnika t. leta, odkar je bil v zedinjenih amerikanskih deržavah pervi mašnik posvečen, namreč francoz iz Orlean-a č. g. St. Badin, ki je umerl pred 30 leti v Cincinatu.

Razširjanje katoliške vere. V škofiji Oregonski se je v tréh letih katoličanstvo tako pomnožilo, da je ondotni škof milgsp. Seghers samo o tem času 10 novih cerkev posvetil. — Znatno število novih mašnikov je bilo mesca majnika po raznih škofijah posvečenih. — O procesijah presv. R. Telesa naznanjajo, da so se prav slovesno obhajale. Nove cerkve se posvečujejo, zidajo, zlepšujejo po mnogih krajih.

Zoper nedeljsko skrunjenje. V deržavi Viskonsinski je „Mayor“ poslanstvu gostinilničarjev naznanil, da bode ostro zahteval zverševanje postave oziroma na zapiranje kerčem ob nedeljah.

Nova cerkev na čast Mariji D. Lurški je bila 27. majnika posvečena v Klevelandu. Le-tá je že tretja češka cerkev v ondotnem mestu, kakor piše amerikanski „Hlas.“

Nevéra nesreča za nevérca in za družino. Neki Čeh v Št. Lujzu se ni zmenil ne za Boga in ne za cerkev. Kako neki bo taki človek imel blagoslov? Zapravil je blagoslov božji, zgubil zdravje, zgubil zaslužek, postal otožen in mračnih misel, v glavo si je vtepel sam sebe končati, kar je nesrečni tudi res doveršil! Strašno! Uboga družina, ubog še milijonkrat huje on sam! Delaj, človek, pa zraven Bogu služi; brez tega si nesrečen.

V Čikagu ima izhajati drugi časnik za ondotne katol. Čehe. Imenoval se bode „Cechoslovan.“

Mala Avstrija pri cerkvenem žegnanji v Ameriki. Kaj mično popisuje učitelj g. Jos. Novak v amerik. „Hlasu,“ kako so pri Heidelbergu („Minnesoti obhajali cerkveno obletnico sv. Janeza Nepomučana. V predvečer se je prikazala rudeča zastava z belim križem s stolpa božje hiše in gosti streli z možnarjev (hmozdiř) so naznanovali slovesnost. Prišlo je že tudi nekaj gg. duhovnov raznih narodnost. Drugo jutro na vse zgodaj pók in pók, pa ljudstva zmeraj več, ter se je napolnovala hiša božja. Ob 8 se pričnó službe Božje. Ondotna „svetojanska družba“ je pristopila k sv. maši in k mizi Gospodovi. (V Ameriki posebno neštevilne katol. družbe razširjajo in poživljajo katoliški čut, kar je vse hvale vredno.) Mogočno se je razlegala češka pesem v slavo sv. Janeza Nepomuka in pri vsih se je vidilo, kako ginjeni so bili pri sv. maši. Potem je č. g. Šimonik pretresljivo pridigoval.

O poli-devetih so imeli poljski duhovnijani sv. mašo s poljskim petjem, in precej potem Nemci.

Ob 10 pa je bilo véliko opravilo, ki se je pričenjalo s častitljivim obhodom. Zvonovi se oglasé. Procesija se gane. Na čelu so 3 junaki na konjih z veliko zastavo; za njimi šolska mladina s križem na čelu in z

zastavami; za temi nemški župljani in bratovšine, potlej češka bratovšina sv. Janeza Nepom. Zdaj pride mladina: kacih 40 šolskih belo-oblečenih deklic; nekoliko dečkov, ki so nesli štatvo sv. Alojzija, za njimi drugi s štatvo sv. Jožefa, dalje deklice v višnjevi obleki, ki so na krasno okinčanih nosilih nesle štatvo Marije Device. Nasledovali so duhovni in potem 10 čeških mater, ki so nesle štatvo sv. Ane, — in dalje nepregledljiva množica ljudstva, domačega in vnanjega. Obhod so dokončavali župljani poljski.

Šla je procesija k cerkvici sv. Janeza, kake četert ure od Heidelberga; med navdušenim petjem so hitro bili na mestu. Tukaj tedaj so imeli veliko službo Božjo, ktero je opravljal č. g. Peter Jeram (naš rojak iz Smoléve pri Železnikih, ki je še pred malo leti bil dijak v Kranju). Po sv. maši so Nemci blizo kapele imeli svojo pridigo; Čehom je č. g. Blaške navdušeno popisoval življenje sv. Janeza Nep., spominjal jih na drago domovino, naj bi ne zgubili dveh zakladov, ki so ju seboj prinesli, vére in domoljubja. Kazal je na druge narode, ki so tudi v Ameriki, vživajo svobodo, pa vendar ostanejo zvesti svoji veri; živo je popisoval žalostni stan nevércev, ki ne pričakujejo nobenega druzega plačila razen pozėmeljskega, in zavračal je na nasledke tacega življenja. Ob eni popoldne so se zopet v obhodu vernili v Heidelberg, kjer se je v hiši Gospodovi z blagoslovom slovesnost doveršila. Vse se je razveseljeno vračalo domu, ker so tako lepo v Božjo in čast počešenje sv. Janeza Nep. bili dan dokončali.

Tako se razni narodi v katol. Cerkvi prav lepo lahko med seboj zlagajo po pravilu: „Vsakemu svoje.“ Kteri pa se koljejo med seboj, ker eden druzega pravice spodjedajo; to niso poštenjaki, to so gadi, kušarji, modrasi, volkovi, tigri, rudečkarji, brezverci, človekožirci, nevredni, da rumeno solnce nanje sije . . . Capito?

Pomanjkanje vérske izreje se razodeva v strahotnih pregrehah. V dvéh krajih skor ob enem času se je zgodil umor za 5 kr. — Eden višjih vradnikov se je skazal za vélikega potepuha, ker lagal je, da mu je 24.000 dolarjev na železnici ukradenih, izmaknil in zapravil je pa sam ta znesek in pride pred vojno sodnijo. — Drugi, čverst vojak sicer, si je dal svojo mezdo izplačati, akoravno je bil dal nekemu upniku na taisto nakaznico. To je bilo v Wašingtonu; v novem Jorku pa pride drugi višji vojaški častnik, ki si je dal svojo mezdo dvakrat izplačati pred sodnijo.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Dijak, da bi srečno šolo doveršil, prav živo priporočen N. lj. G. presv. S., Sv. Jožefu in sv. Alojziju. — Že skoraj čisto oslepela reva, da bi na priprošnjo N. lj. G., sv. Lucije, sv. Jožefa dosegla zdravje in sicer za pomoč v revšini. Zahvala, ako milost doseže, se bo oznanila. — Oče priporoči v molitev svojo hčer, da bi spoznala svoj grešni stan in svoje starše spoštovala. — Mati se priporoča v gorečo molitev presv. Mariji Devici za pomoč, da bi mogla keršansko izrediti svojo hčerko.

Zahvale:

V raznih bratovšinah vpisana imela sem strašno veliko terpeti od svojega gospodarja — besed, čertenja, preklinjevanja itd. A narhujša mi je žugala zavoljo tretjega reda. — Obernem se tedaj prav živo do presv. Serca Jezusovega, in spoznati moram, da vsi naklepi mojega gospodarja so mu spodleteli. Rešena sem bila očitno in obvarovana hudih in strašno maščevalnih njegovih rók. Bila sem namreč že v veliki nevarnosti. Zahvaljujem se toraj tú očitno presv. Sercu Jezusovemu za skazano mi pomoč, Sercu, ki bodi moljeno in hvaljeno od vsih ljudí.

Z Goriškega, 10. junija 1883.

N. N.

Koledar za prihodnji teden:

2. mal. serpana (jul.) Marijno obiskanje. — 3. S. Otón. — 4. S. Udalrik (Urh). — 5. Ss. Ciril in Metod. — 6. S. Izaija prerok. — 7. S. Bonifacij. — 8. Osma nedelja po Bink. S. Elizabeta vd.

Mesec mali serpan je posebno posvečen presv. Kerví N. G. J. Kr.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Gosp. deželni predsednik A. Winkler je nedavno dobil red železne krone 2. verste s pravico do baronskega stanú, v kterega je djansko zdaj povzdignjen od presvitlega cesarja. Veselje za vso deželo: **Slava!**

Deželni glavar je postal grof Thurn, njegov namestnik pa mestni ljublj. župan gosp. P. Grasselli.

V spomin 600letne vlade Habsburške presvitle rodovine na Kranjskem je gosp. stolni kapelnik Anton Foerster sostavil lepo delo pod naslovom: „Missa solemnis in memoriam felicissimi DC annorum regiminis augustissimae ac serenissimae Domus Habsburgicae in ducatu Carnioliae“ itd. ki ga je cecilijansko društvo v krasni folioobliki dalo na svitlo. Vravnana je maša za čveterospév z orgljami ali za spremljanje z drugim glasbenim orodjem („2 violinis, viola, violonc., contrab., flauto, 2 clarinet., fag. et 2 cornib. Aut ad 4 voc. tantum, omissis pausis non obligatis“).

Nadškofa Golmajer-ja naslednik, kakor naznanja dunajski telegram iz Rima, bode monsign. poreški škof Zóren.

V vel. Gabru pri Št. Vidu na Dol. je umerl č. g. Jan. Sevšek, zlatomašnik, roj. v Št. Lampertu 12. rožn. 1795. posvečen 20. kim. 1822. R. I. P.

Na gornji Ponikvi v lav. škofiji je 22. t. m. umerl č. g. župnik Fr. Pirkovič, R. I. P. — Č. g. župnik v Bučah M. Koren v pokoj.

Sv. Detinstvo neprenehoma rodí velik sad med nevérniki. Poročilo mesca sušca iz Jutrovega do velikega vodja te bratovšine prečast. gosp. Janssen-a naznanja, da sv. Jožefa dan t. l. je bilo v južnem Šang-Tong-u 687 keršencev v nauku za sv. kerst, in da v preteklem letu je v smertni nevarnosti 1116 poganskih otrok prejelo zakrament sv. kersta.

Grabštanj. (Nove orglje). Kakor na Kranjskem, tako so se Kropovski gg. Zupani skazali s svojim orglovskim delom tudi na Koroškem. Poslednjič so naredili orglje za cerkev v Grabštanju (Grafenstein), ktere je celovški stolni kapelnik g. Lučovnik pregledal in skusil ter zelo pohvalil, zlasti zarad nove prav pripravne in lahke kegeljske zisteme in zarad lepega dela ter lične in prijetne zunanje oblike. Imajo pa 9 spremenov in 5 stranskih potegljejev ter stanejo 1000 gld.

V Kini je umerl 13. sveč. t. l. naj starši škof ondotnega misijona, preč. g. Kalderon!

Erklärung und Predigtenentwürfe zu sonn- und festtäglichen Evangelien des kath. Kirchenjahres župnika Ant. Tappenhorn-a. To delo v dveh zvezkih je zdaj doveršeno: I. cena 4 gld. 20 kr., II. pa 3 gld. 60 kr. v kat. bukvarni. Za take, ki cerkvene govore

sami izdelujejo, so te osnove dober pomoček, zlasti zarad mnogoterih tvarin v verskem in djanskem oziru, zarad mnozih svetopisemskih citatov, kakor tudi zarad primerne razdelitve vsake osnove. Kdor k temu vé primérno zbirati izgledov iz življenja svetnikov itd., zamore prav praktične govore sostavljati in mnogoterost osnov mu lahko služi več lét.

Grahovo je dobil č. g. Jan. Šafar. Razpisane fare: Krašnja, Fužine, Dolenja vas, gornji Tuhinj, Loški potok, Bukovšica, Zaplana, Sv. Magdalena.

Spominki za rudeče srajčnike. V Parizu bi nekteri radi napravili spominek za Gambetta, v Torinu drugi enako Garibaldu; pa na obeh krajih ni „beca“ in nihče ga ne mara dajati. Francoski časniki poterjujejo iz Pariza, da 5 vojaških častnikov je ondi Thibaudin obsodil na 15 dni v zapor, ker so se branili podpisati za spominek „vstanovniku republike francoske.“ Tako si vé „liberalni“ Ferry pomagati. V Torinu so rudeči možje si pomagali enako ali še bolj oderuško.

Poskušnjo za veroznanstvo na srednjih šolah so 26. in 27. t. m. delali čč. gg.: Jan. Gerčar, P. Hugolin Satner, A. Karlin, J. Komljanec, dr. J. Marinko.

Gorečnost zoper mlaje. Namestnik A. Colvet v Vandeji na Francoskem je letos 15. majnika prepovedal mlaje v zemljo zasajati o škofovem obiskanji; češ, da je to prepovedano na očitnih cestah. Kaj se zgodí? Pred nosom pregorečega namestnika je škof o svojem birmanji korakal med množico ozališanih mlajev; toda s tem ni kar nič prelomil prefektove prepovedi, kajti verli katoličani so mlaje v svojih krepkih rokah deržali. — Ali se ni že tudi pri nas slišala neka podobna županska prepoved?

Narobej svet. Svoje dni so bile opice v gozdu; dan danes hodijo po mestnih ulicah.

Svoje dni so ljudje izdajke vravnavali po prihodkih; sadaj prihodke po izdajkih. Svoje dni je delala hči; sadaj dela mati, hči je gospodičina in sedí pri glasoviru.

Svoje dni so mladi delali in stari so pri njih vbogajme prosili, sadaj delajo stari in mladi pri njih beračijo.

Svoje dni so očjale nosili stari zarad opešanih oči; sadaj jih nosijo šterkolini iz nečimernosti, ali tudi iz potrebe, — ker jim je nečimernost oči pokvarila.

Svoje dni so moške dela opravljali moški, sadaj jih veršijo ženske: treba je samo še, da tudi kuhalnico moškim v roke dajo.

Duhovne vaje za ljublj. škofijo bodo letos od 27. do 31. avg.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Dober prijatelj pod napisom: „Pomagajte financministru! 2 gld. — Čast. g. A. St. 2 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Cirknica 4 gld. 18 kr. — Begunje pri Cirknici 2 gld. — Fara Stari terg pri Ložu 6 gld. 20 kr. — Bloke 5 gld. — Planina 2 gld. — Studenc 1 gld. — Sv. Vid pri Cirknici 2 gld. — Grahovo 1 gld. — Unec 1 gld. — Sv. Trojica pri Cirknici 1 gld. 38 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Čast. g. Ant. St. 2 gld. — G. A. M. 1 gld. — Po čast. g. stoln. kapl. M. Kolarji 2 gld.

Za sv. Očeta: Cirknica z Begunjami vred 10 gld. — Čast. g. Iv. Gornik 2 gld. — Čast. g. župn. Bl. Artelj 1 ces. cekin.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana 1 gld. — Čast. g. Ant. St. 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Po čč. gg. Uršulinarcah 7. gld 53 kr. — Iz Sostrega 21 gld. — Iz Sore 10 gld. — Od čč. gg. bogoslovcev 6 gld. 50 kr. — Iz Terstenika 20 gld. 55 kr. — Gospodičina Tereza Bučarjeva 5 gld. — Iz Vinice 16 gld. 50 kr. — Iz Šent-Ruperta 1 gld. 20 kr. — Po čast. g. M. Kolarji 1 gld.

Za sveto Detinstvo: Iz Gorice po g. J. K. 5 gld. — G. R. S. 50 kr. — — Z Dola 48 kr. — Čast. g. Simon Župan 12 gld. — Čast. g. Anton Keržič 10 gld. — Čast. g. Fr. Perpar 5 gld. — Čast. g. Greg. Šlibar posl. 1 gld. (zapisano je bilo pa le 70 kr.; če ima 30 kr. drugi namen, prosimo pojasnila. Vr.)

Za afrikanski misijon: M. M. 1 gld. — P. M. 1 gld. po čast. g. Fr. Vohincu.

Za Leopoldinsko bratovšino: Ča. g. Gregor Šlibar 2 gld. 16 kr.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neka mati 1 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Č. g. st. kapl. M. Kolar 2 gld. — *„Nabirajte si zaklade za nebesa, dokler je dan, in Bog vas bo tudi po priprošnji sv. Florijana obvaroval pred časnim in večnim ognjem,“* 10 gld. neim. iz Vip. doline.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 6. mal. serp. 1883. **List 27.**

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

k) Sv. Akvilina († l. 293).

Akvilina je bila v Feniciji rojena. Očeta je že prav zgodaj zgubila; mati jo je jako skerbno odgojevala in učila Boga nad vse ljubiti. Deklici so materne besede z božjo pomočjo čudovito lepo oblažile mlado serce; od zgodnje mladosti je Bogu zvesto služila. Njeno blago serce je bilo tako polno svete ljubezni do Jezusa, da je rada tudi druge spodbudovala; in ne brez vspeha. Prišle so celo ajdovska dekleta in gospe jo poslušat in njene besede so jih tako ganile, da so postale kristjane.

Pa tudi v Fenicijo je prihrulo rimsko preganjanje. Posebno hudo je bila zatožena pri oblastniku Voluzijanu Akvilina, takrat 13 let stara, da celo ajdovske ženske spreobrača. Kakor drugod, se tudi tukaj poskuša naj pred s prijaznim prigovarjanjem. Ker je še tako mlada, ji pravi Voluzijan, ji hoče rad prizanesti, ako zapusti kerščanstvo in časti malike.

Ali Akvilina pa mu pogumno odgovori: „Nič mi ni treba prizanašati; le neusmiljen bodi, če hočeš, in vse muke poskušaj nad manoj; videl boš potlej, da naše moči so po Kristusovi kervi tako krepke, da jih ne moreš upogniti.“

Te besede ga tako razserdijo, da beriču zapové, naj deklico s pestjo v obraz bije. Na to zaničljivo reče: „No Akvilina, ali ti dobro diši začetek mučeništva?“

Deklica odgovori: „Nisi hotel s tepenjem prizanašati oni, ki je po božji podobi vstvarjena; zato tudi Bog tebi ne bo prizanašal.“

To poglavarja še bolj razdraži. Dvema rabeljnoma zapové, naj jo deneta na tezavnico in z ostrimi biči dolgo pretepata. Zmiraj je še menil, da bo mogel upogniti njeno voljo in jo odverniti od Kristusa. Pa Gospod je dal svoji služabnici nadčloveško moč; dolgo in strahovito terpinčenje je prenašala brez pritoženja; in ko jo oblastnik spet nagovori, mu še odgovora ne dá.

Neznansko je to peklo Voluzijana, da kerščanske deklice ne more premagati. Zatoraj poskuša še s hujšim mučenjem. — Železnih šil ukaže razbeliti in Akvilini ušesa in glavo ž njimi prebadati. Bolečine, ktere je pri tem čutila, so bile tako velike, da je omedlela in kakor mertva obležala.

In tudi res so mislili, da je že mertva. Zato jo ukaže Voluzijan iz mesta nesti, da bi bilo zunaj njeno truplo psom in pticam v živež.

Cel dan je tako ležala tam zunaj na polji. V naslednji noči pa se ji angelj približa in ji zaceli vse rane. Potlej ji veli, naj se verne k Voluzijanu in mu pokaže, kako je bilo brez vspeha vse njegovo prizadevanje.

Pogumno in brez straha stopi ozdravljena Akvilina pred Voluzijana in mu pravi: „Ali še ne spoznaš moči Kristusove? Če si tudi po svoji duši slepec, verjemi vendar svojim telesnim očém; tukaj sem, le poglej me, jaz sem Akvilina in stojim zdrava pred teboj!“

Voluzijan se neznansko začudi, ko zagleda pred saboj deklico, ktero je že za mertvo cenil. Pa prestraši se tudi tako zelo, da se dolgo ne more umiriti. Ali pri terdovratnežu tudi to nič ne opravi. Urno pozabi strah in zapové Akvilino, hrabro braniteljico kristjanov, z mečem umoriti.

Mlada svetnica se zelo razveseli, ko zasliši tako sodbo. Na glas se zahvaljuje Kristusu, svojemu Gospodu. Zdaj jo peljejo precej na morišče. Tam prosi dovoljenja, da bi smela nekaj časa še moliti. To se ji dovoli: in molila je, gotovo da celo uro, z ginljivo pobožnostjo. In glej! h koncu molitve, še preden se je rabelj z mečem dotaknil njenega vrata, se počasi zgrudi na tla in mirno izdihne svojo preblago dušo.

Rabelj pa le hoče spolniti, kar mu je ukazano, in že mertvi odseka glavico. Kristjani spoštljivo pokopljejo njeno truplo; na grobu se zgodi mnogo čudežev.

Kdo je junak!

(Janez Kerstnik. Krasno cvetje. Herakles. Čeponov Tone. Nekaj detinskih junakov. Jure Kastriotić Škanderbeg.*)

Čuditi se nam je, kadar beremo ali slišimo, kako siloviti in močnodušni so se premnogi skazovali v delu

*) Ta spis, posnetek govora od 24. t. l. v Ternovem, naj ob enem veljá za sklep članka od preteklega leta o Škanderbegu.

za svoje prihodnje življenje. Čudovito goreče so bile množice v pušavi, ki so po več dni hodile za Zveličarjem in poslušale njegov nauk zveličanja, ne prašaje za to, če dobé za svoj život kaj jesti, ali ne. Še bolj čudovit je bil vaš patron sv. Janez Kerstnik, ki se je vse dni svojega življenja v samoti trudil — ne le za svojo, temuč še veliko bolj za druzih srečo po smerti. In kdo bo popisal, kako čudovito močnodušnost po vsih mnozih potih so vsled tacih zgledov pozneje razodevali verniki vsih stanov, starost in obeh spolov! Kdo bo štel junaške dela keršanskega zatajevanja po pušavah, ktere so se vedno napolnovale s tacimi, ki so mislili na prihodnjost. V samostanu opata Apolina n. pr. je živel mladeneč, ki je iz gorečnosti za zveličanje svoje duše sklenil, da nikoli ne bo vode in ne vina pil in tudi druzih pijač ne. To je tudi spolnoval in vžival je le kako zelenjav, ki je ob enem nekoliko žejo gasila, in to je z naj veči zvestobo spolnoval do svoje smerti.

To so zares velikanske dela in zatajevanja, ki so pri sv. Janezu Kerstniku zaznamnjane z besedami sv. Duha, da je bil „močen v duhu", — tako močen, da ga nobena stvar ni mogla premagati, da bi bil resnico zamolčal, kjer je bila dolžnost govoriti in svariti, ali pa da bi bil kaj storil, kar Bog, vera in vest prepoveduje.

Ozrite se pa na današnji svet, in vidili bodete, kako silno se ravno močnodušnost sv. Janeza zdaj pogreša. Skoraj mislim, da bi vam veče službe ne mogel storiti, kakor če vam to velikansko čednost iz življenja sv. Janeza K. in iz drugih nekoliko bolj pojasnim.

Sv. evangelist Lukež pripoveduje, da je sv. Janez K. rastel, prihajal močen na duhu, in da je bil v samoti do trenutka, ko se je imel (očitno pred ljudmi) prikazati v pušavi. (Luk. 1, 80.) Lepše bi sv. evangelist ne bil mogel stanovitnosti sv. Janeza zaznamnjati, kakor jo je s temi besedami. Kakor je sv. Janez K. rastel, tako je prihajal vedno močnejši na duhu, in pa bil je v samoti, ni hodil med drušine, dokler ni prišel čas, ko je bila dolžnost očitno pred ljudí stopiti. O koliko nevarnosti ima mlad človek premagati, da v mladosti in pozneje stanoviten ostane! Nad sv. Janezom K. serčnost v vojski, pa tudi častitljivo čednost vidimo, ki se imenuje stanovitnost do konca. Človek mora svojo dušno lepoto ohraniti precej kot dete in otrok, potem kot deček, mladeneč, kot odrašen mož in kot starček, ako starost doživí: potlej je vse prav. Če pa zgubí dušno lepoto, je zgubljeno naj lepši cvetje. Mladina namreč je cvetje po keršanskih duhovnijah. Po vertéh in travnikih imate lepe cvetice, zdrave in koristne zéli, ako jih kaka sovražna moč ne pokončá; doma pa so duhovne cvetke dobri vaši otroci in sploh mladina, pa le, ako jih slabi izgledi ne spridijo in ne spačijo. Kaj je storil sv. Janez K., da je ostal lepi cvetek? Umikal se je drušini že v mladosti, že v otročjih letih in je živel samotno. Tako je delal tudi, in pa še posebno skerbno, ko je bil odrastel. Njegovo stanovítnost je Jezus sam prav živo pohvalil, ko so se njegovi učenci od Janeza v pušavi k njemu vernili. Prašal jih je: Kaj ste šli ven v pušavo gledat? Mar človeka mehko oblečenega? Ali pa terst, ki ga veter sem ter tje majè? (Mat. 11, 8—9.) Blagor otroku, blagor mladenču, deklici, o kterih se smé reči, da niso mehkužniki, da niso terst, kterega bi veter skušnjav, hudih nagnjenj in nevrednih tovaršij svojevoljno premikal, majal, v pregreho premotil!

Ktere so nevarnosti za cvetice? Nevarnost za natorne cvetlice je slana. Kaj storí slana? Prikrade se v jutranjem mraku, posmodi nar lepši cvetice, zeli in koristne sadice, in kadar solnce posije, glavice pobesijo, zvenejo, omahnejo, — zgubljene so! Enaka slana v duhovnem pomeni so od malopridnega človeka ali sploh od slabe tovaršije navdihane grešne misli, želje, besede in djanja, ktere lepo serce osmodé, spačijo, da se mu nedolžnost usuši, in zvenela je cvetica, zgubljena je dušna lepota, zgubljena lepa čistost! Kako se je sv. Janez K. obvaroval take slane? Varovala ga je milost božja, kakor je napovedoval v njegovem imenu že prerok Izaija rekoč: V senco svoje roke (t. j., v posebno varstvo) me je vzel. Varoval se je tudi sam, ker je bežal pred senco zapeljivosti. Varoval je z vso gorečnostjo še druge, ko jih je ostro svaríl pred grehom, kakor je od njega pisal že naprej ravno ta prerok, rekši: „Storil je moje usta kakor oster meč," — kakor oster meč je namreč odbijal pregreho tudi od druzih s svojimi pridigami.

Cvetlicam in sadnemu cvetju, kakor poljem sploh, škoduje toča, vihar in burja, kar vse lepoupno cvetje in sadež potolče ali požgè in potare. Kaj so ti sovražniki v duhovnem pomenu? To so velikrat silovito zapeljevanja, lažnjivi duh časa, kteri se spočne iz Cerkvi nasprotnih misel in naukov, sega čez mesta, vasí, dežele. Taka strupena sapa so neke pregrehe, ki se sčasoma vkoreninijo in kakor strupene kače dalje lezejo in usmertivno zalego dalje zanašajo, kakor: ponočevanje in nečistost, kletvinja, pijančevanje in dandanašnji posebno pitje strupenega žganja itd. Kolike serčnosti je potreba, da se človek obvaruje pregrehe, kteri so mnogi vdani! Le samo tistih, ki so tako stanovitni, kakor je bil sv Janez K., taki viharji saboj ne potegnejo. Duh sovraštva sv. Cerkve, duh brezvérstva, duh zaničevanja duhovskega stanú, ali ob kratkem, duh framasonstva — to so tisti strupeni viharji, kitoliko lepih serc okužijo. Zato je rečeno, da je veliko poklicanih, pa malo izvoljenih. Ravno taki stanovitni značaji, ki se niso dali smertivnemu duhu časa opihati, pa so bili sloveči in hvaljeni o vsih časih.

Starodavne greške basni nam popisujejo gerškega junaka po imenu Herakles ali Herkules, kteri je pred očí stavljal junaka tistega naroda, močnega mladenča, ki je brez števila slavnih dél doveršil. Pervo junaško djanje, ko je bil še med pastirji (kralja Amphitryona na hribu Kithairon-u), je bilo to-le: Ondi v gostem gojzdu je strah delala grozovita zvér, velikansk lev. Kolikorkrat je ta pošast bila lačna, se je iz gošave zagnala na živinčeta in je podavila in raztergala veliko lepih goved, druge pa razpodila na vse straní. Vsi pastirji, da so le od déleč zagledali leva, so se prestrašili in nobeden si ni upal z njim poskušati se. Herakles pa jim je zaklical: Ne bežite kakor zajci, vi plašljivci; ostanite mirni pri svojih volih; mislim, da hudi lev vam kmalo ne bo več škodoval, meni pa bode s svojo kožo oskerbel plajš, kakoršen se dobro podaja mlademu junaku. Oborožen s težkim tolkačem (kolom) in močnim nožem gre Herakles na lov in kmalo zadene na pošastno zvér, ki mu s svojega ležiša serdita in pleno-hlepna naproti skoči. Toda predno Herakla doseže, mu Heraklovi strahotni udarci kakor strele leté na glavo; med grozovitim rjovenjem se lev na zemljo zgrudi, kteremu Herakles le še nektere udarce pritisne in ga popolnoma pobije. Potem potegne z njega kožo in se z njo ogerne kakor s plajšem: žrelo levovo mu je pokrivalo glavo kakor čelada, drugo kožo s prednjimi tacami pa si je na persih skupaj spél, in tako se je ponašal kakor premagavec mogočnega leva.

Čemu pa to popisovanje? To je sicer poganska basen, pa ima imeniten nauk v sebi za kristjane in za keršansko mladino. Tudi na nas vsak dan zlasti preží grozovitna zvér, ki med vsimi nar bolj mlade ljudi požreti žuga; le kdor je tako serčen in neprestrašen, kakor je Herakles popisovan, bo odšel nevarnosti in

lahko bo tudi druge iz nje reševal. Tista zvér je peklenski napadnik, kteri, kakor Kristus pravi, res vedno kot rjoveč lev okrog hodi in gleda, koga bi požerl. O da bi bilo veliko tacih junakov, kteri se z vso serčnostjo veržejo na tega leva in mu nikakor blizo ne pusté. Tu mora gospodovati močnodušnost, da lev ne more keršanskega junaka, junakinje v oblast dobiti in pa nikoli ne, ne v otročjih letih, ne v mladenški dobi in ne v starosti. Vojskuj se zoper njega s tolkačem, močnim lesom sv. križa; vojskuj se z ostrim nožem molitve in premišljevanja. Poznal sem tacega junaka izmed vas, in med vami je bil kakor svitla luč, kakor drugi Janez Kerstnik se je v ostro obleko oblačil in tudi prav priprosto živel. Vsi ste ga spoštovali in se ga še zdaj hvaležno spominjate. On se ni nikoli sramoval očitno Boga pred ljudmí spoznavati, križevega pota v cerkvi voditi, bolnikov tolažiti in na smert pripravljati, mladim blazih naukov dajati jih resno svariti pred hudim in vse k dobremu buditi. Ko je še vojak bil, je hodil v staro cerkev tukaj, je orožje odložil in očitno pred vsimi spoved opravljal. Ne bom vam dalje pravil, kako stanoviten je bil v vsem dobrem, ker vi od njega več veste kakor jest, in tudi njegovega imena mi ni treba imenovati, ker vsi le nekoliko bolj odrašeni se še dobro spominjate njega, njegovih čednost in njegovih lepih del in zgledov, in jih gotovo mlajšim pripovedujete; rečem samo: živel je kakor svetnik po svoji veri in vesti; ni bil terst, ki bi ga veter gonil sem ter tje, in ga opihal kužljivi duh časa; nikomur ni resnice zamolčal. Po njem se ravnajte, tako serčno se vojskujte zoper leva, to je, zoper svet, satana in vse hudo, kakor se je on, in srečni bodete, živel bo tudi vaš spomin, kakor „Tonetov“ spomin ne ugasne, in vi ostanete nepozebli cvet pred Bogom in pred ljudmi! (Konec nasl.)

Jédel in le jédel, pa knjige požiral!

Janezek, jej pogačo, jej kolač! — Janezek, jej kašo, žgance in cmôke! Le dobro se jih napókaj, da se boš hitro redíl! Janezek, zdaj pa še ocvirke, klobase, slaníno! Le veliko jej, vedno jej, — potlej pa zalivaj, pij hruševico, mleko in siratko, pa vino — magari tudi žganjček, da mi le hitro švigneš nakviško; kajti jest potrebujem volarja, potrebujem hlapca!...

Kaj pravite k taki modrosti?

Janezek je poslušal, pa kmali je sam tako čuden cmòk postal, da skor ni bil več človek podoben in — v kratkem je njega snedla vodenica!

Tako delajo veliki Janezi dostikrat tudi s šolskimi Janezki v duhovnem pomenu. Janezek, uči se, le veliko se uči, vedno se uči, toliko tvarin se uči, da ti bo vse temno pred očmí! En sam Janezek bi moral večkrat v enem dnevu toliko povedati, kolikor pet Janezov razlaga, ali pa še več. Zato pa dosti Janezkov ne priraste do Janeza; ali če to vender dosežejo, že mnogi hrepajo, kašljajo, v medloti tavajo kakor starci, predno so moške leta dosegli. Pa tudi prečudne duhovne bolezni se razodevajo pogosto, kakoršnih svoje dni še sence ni bilo.

V telesnih delih se je treba varovati vsake presiljave, ker je vselej škodljiva; tako pa tudi se ogibati prenatezanja v duhovnih za olikovanje, za vede, ker tukaj presiljava ni nič manj škodljíva. Predniki, pravi Sickinger, so to prav umevali in vedili so pri odgoji pravo mero ohraniti. Natanko so pretehtali, koliko naučne tvarine je zmožen otrok, in koliko odrašeni. Zato so tudi to dosegli, da je naučena reč v resnici postala lastina pri gojencu, ter je sprejemane uke tudi razumel. Na tem je zamogel dalje ozidje staviti, ker je imel dobro podlago. V očéh novošegnih mnogovedežev so si sicer pretekle stoletja nakopale ime neumnosti in mračnjaštva; v resnici pa je takrat luč prave véde bolje cvetla, kakor dandanes. Pristaviti se pa mora zlasti, da so bili ljudje bolj terdni, močni, zdravi na telesu in manj zaguljeni na duhu. Omenjeni pisatelj toraj meni, naj bi se starši in redniki vernili k načelu starodavnosti, ter otrokom in mladini le toliko učenja prilastovali, kolikor so zmožni prenašati in prebavljati.

Naš čas, meni Sickinger, nekaj napačno, nekaj pa prisiljeno delí duhovno oliko. Napačno je, ker izreja ni primérna okolišinam, v kakoršne otrok verjetno ima priti. On méni, da po mnogih ljudskih šolah po deželi in po mestih se počenja, kakor da bi iz teh šol morali zgoli učenjaki izhajati; priproste skoz in skoz potrebne reči pa se zanemarjajo, kakor verski nauk, branje, pravopisje, števílstvo; odtegujejo se ure potrebnim naukom in obračajo se nekaj na prazne čenčljarije in nečimurne igrače, nekaj pa na tvarine, ki so za višji šole primérne, kakor je obilno risanje, obilno naravoslovje, zgodovina, višji matematika, teloslovje, telovadba, zvezdoznanstvo, ki se odveč meša v potrebne nauke.

Veliko napačnosti je očitno še tudi v ponavljavnih in dopolnovavnih šolah. Učiti bi se morale reči, ki so potrebne poljedelcu in rokodelcu; namesto tega se pa večkrat trati čas z višjimi vedami, ki jih mladine umevajo in ki jim niso za rabo. Zato meni pisatelj, da poljedelstvo, obertnost gre rakovo pot. Posebno škodljivo za nravnost je, da so o svetih dnevih mladi ljudje dostikrat tako obsuti s šolskimi urami, da svojih vérskih dolžnosti skoraj spolnovati ne morejo. Na vse zgodaj že je viditi nektere, ko z velikimi plahutami in drugo tvarino pod pazduho proti šoli lezejo, kakor tudi, da se mnogi še le opoldan o dnevih Gospodovih iz kake učilnice snujejo. Taki človek zgubí ves verski občutek, sčasoma popolnoma zakerkne ter je suh kakor hrastova skorja in merzel kakor léd za vse dobro. Zato v družinah zginuje blaga priserčnost; ko odrastejo, imajo kamen namesto serca; namesto k božji službi hodijo taki merzli ljudje na veselice in v kerčme, zaslužek brez potrebe zapravljajo, nastaja pomanjkanje, nezadovoljnost, divji prepiri, ločitve zakonov in celo samomori. O posvečevanji nedelj in praznikov taki zanemarjeni ljudje nič ne vedó, ne vedó, da o nedeljah in praznikih se mora dopoldne in popoldne še posebej Bogu dajati, kar je Božjega: brez tega ni in ne more biti blagoslova in sreče. Naj toraj tudi mojstri nikoli ne odvračajo svojih pomočnikov in učenčev od božje službe, temuč z vso vestnostjo naj skerbijo, da se je vsi hišni vdeležujejo. Naj nesrečniši in naj nevarniši deržavljani bodo taki, ki brez omikovanja in blaženja serca odrašajo. En sam ud družine dostikrat s svojo spačenostjo pahne vso družino v žalost, sramoto, nesrečo, ker si serca v mladosti ni omikal in raste kakor živinče.

Janez Krizostom,

po božjem usmiljenji in apostolskega sedeža milosti knezoškof Ljubljanski, vsem vernim Ljubljanske škofije svoj pozdrav, izveličanje in blagoslov od Gospoda!

Ljubljeni v Gospodu!

Dolga doba je 100 let in redka milost božja je ta, da zemeljski bivalec doživi enega stoletja starost.

A ne samo v življenji posameznega človeka, tudi v življenji ljudstev je 100 let veliko število. Koliko zgodb sklepa namreč eno stoletje v sebi in kako silno utegne že v enem stoletji spremeniti se ter napredovati človeštvo.

*

In ko bi se štelo več od 100 let; ko bi jih petkrat 100 let bilo, kako velikanska je ta številka v povestnici narodov. Saj od Kristovega rojstva, te najsvetejše in največe zgodbe v človeštvu, jih še ni in jih ne bo še kmalo preteklo le samo četero petstoletij.

Jaz pa bi Vas, ljubljeni v Gospodu! spominjal rad danes še dalje verste let, ko jih ima eno poltisučje v sebi. — Celih 600 let je namreč preteklo, odkar je naša ljuba Kranjska dežela zedinjena s Habsburžanov slavno vladajočo rodovino.

Ko Vam izgovarjam besedo Habsburžani, svest sem si tega, kakošna čutila hvaležnostnega spoštovanja da samo s tem izrekom v Vas budim. — Začetnik temu, naši dragi deželi vladajočemu, vzvišenemu rôdu, je cesar Rudolf, pervi tega imena; oni krščanski vladár, ki je leta 1273 kronan v Ahénu, ko je izmanjkalo kraljeve palice, poprijel mesto nje sv. križ, zastavo našega odrešenja. — S tem v resnici kraljevim znamenjem v roki je novoizvoljeni cesar očitno spoznal, kako vsaka človeška oblast pride le od zgoraj, in pričal je s tem določno, kako mogočna bramba katoliški cerkvi on sam kot vladar hoče postati.

In že koj sin tega slavnega keršćanskega pradeda Habsburžanov, vojvoda Albreht, je leta 1283 v posest dobil našo Kranjsko deželo. Od te imenitne zgodbe nam vlada tedaj naš ljubljeni Habsburški rod v vsem celih 600 lét, ki se iztekó ravno 11. julija letošnjega leta. In kakor je cesar Rudolf, ki je začel Habsburžanov versto, vselej varoval sv. katoliško cerkev, s tako prijaznostjo do katoliške cerkve so se odlikovali vsi potomci te sijajne cesarske rodovine v vseh naslednjih časih.

Kako so goreli Habsburžani za pravo našo sv. vero, kaže se za našo deželo že v tem, da je Friderik III. leta 1461 ustanovil Ljubljansko škofijo, in kako so bili Habsburžani zoper krivo vero, luteranstvo, ki je svoj čas mogočno gospodovalo po naših mestih in tudi okrog po deželi, to z neizbrisljivimi čerkami zapisano ostane vse čase v zgodovini.

Tako so se v verskih zadevah vêdli Habsburžani do današnjega dne.

Do današnjega dne — govorim in se povzdignjenega duha spominjam ob tem sedaj vladajočega cesarja Franca Jožefa, Pervega — onega vzvišenega oblastnika, ki te dni pride kot veličasten gost v našo deželo, med nas, prav kot oče med svoje otroke.

Prašam Vas, ko govorim o Njegovem Veličanstvu, našem svetlem cesarju: katero izmed kronanih glav ste mi v stanu imenovati, da bi ji tako usmiljeno čutje bilo? — Vsako revo posameznikov, vsak udarec unesrečenih vasí in mest, vsako škodo celih dežêl vé poravnati naš ljubljeni cesar s svojo milodarno roko. Sami skušamo v Kranjski deželi, kako ob slednji naši nesreči očetovsko začuti njegovo serce. In ne samo enkrat se je zgodilo pri nas, da je opazil nesrečo naš dobrotni vladar in jo zacelil poprej še, preden je po časopisih postala očitna pred svetom; ravnajóč se prav po izreku: Dvakrat da, kdor hitro da. — Opozorujem pa vas tudi še na verno pobožnost našega svetlega cesarja. Poglejte namreč v naše cerkvé v domači deželi. Koliko njih je prejelo našega cesarja blagodušnih darov! In sedaj se v teh po njem obdarovanih Božjih hramih na planjavah in po višavah ne glasi le molitev, kakor jo velevajo po vseh deželah postave za najviše glavé; ampak tu v cerkvah prepevajo zvonovi vsak dan še posebej zahvalo dobrotnemu cesarju in na posvečenih altarjih se tu še prav posebno vsak dan za našega cesarja — božjega maziljenca — vseobsežno, v resnici veliko sercé.

Ta naš ljubeznipolni, verni cesar obišče tedaj v nekaterih dneh našo deželo. Pred vsim deležno postane te redke časti glavno mesto Ljubljana, potem Idrija ter Postojina, Kámenik in Kranj in okolica Blejska. Ob poti v te kraje bo videl naš svetli vladar velik del Gorenjske in Notranjske dežele; osebno bo opazoval, kakošna je naša domovina; kakošna so naša mesta in naše vasi in morebiti bo občudoval naravino lepoto marsikatere naših pokrajin — o, da bi se, dragi moji, ob tej priliki prepričati mogel tudi o lepoti in blagosti Vaših serc; o Vaši globoki veri; o tem, da ste pripravljeni dati vsak čas, kar je božjega — Bogu in, kar je cesarjevega — cesarju.

Kaj bote storili, dragi moji, ko se bo od 11. do 17. julija t. l. naš cesar v slavnostnem obhodu vozil po naši Kranjski domovini?

Vesele kresove bote zažgali po svojih hribih in po gorah; razsvetlili bote svoja mesta in vasi; svoje palače in skromne hišice po deželi. Pričali bote tako, da živi plamen Vaše in vaših otrok ljubezni do prirojenega nam vladarja v Vaših srcih žarí. Ko bote radostno žgali svetlemu vladarju v počeščenje tak ogenj, opominjam Vas, kot Vaš vikši pastir, da naj pa tudi Vaša molitev, sad te notranje vnetosti Vaših serc, te dni in vseskozi za naprej od vsakega svetnega ognja više in žarneje v nebo zakipi za blagor cesarjev in vse presvetle njegove rodovine. Vzdih in vroča molitev Vaših src naj se te slavnostne dni in vselej glasi v besedah: Bog ohrani, Bog obvaruj presvetlega cesarja; vso vzvišeno Habsburško-Lotrinško vladarsko rodovino; našo ljubljeno Avstrijo Bog ohrani!

Izdano v knezoškofovi palači v Ljubljani dne 20. junija 1883.

Krizostom m. p.,
knezoškof.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(„Slovenec“ dnevnik).* Na mnoge in davne želje je časnik „Slovenec“ naznanil, da z 11. mal. serpana (julija) postane dnevnik. to je, da bo razun nedelj in praznikov vsak dan izhajal. „Slovenec“ je katolišk in konservativen list, vrednik mu je gosp. Jožef Jerič, cena za celo leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četert leta 4 gld.

Oba papeža Pij IX in Leon XIII sta ne le gorko, ampak goreče priporočevala take časnike, kteri bi se res moško in junaško poganjali in vojskovali za sv. Cerkev in njene pravice, razširjali čverstega keršansko-katoliškega duha med narodi in ne omahovali na dve straní, ter bi dajali zdravega in tečnega živeža čitateljem. Vsi mnogi verli vstanovitelji „Slovenca“ pred več leti so imeli ta namen in ga imajo; toraj Bog daj dosti močí, duhovnih in tvarinskih, da se bode ta namen čezdalje bolj popolnoma dosegal in zverševal v Božjo čast, korist sv. Cerkve, v oliko in blagor slovenskega naroda.

Iz Ljubljane, *(Posvečevanje nove cerkve presv. Jezusovega Serca).* Kakor je „Danica“ napovedala, je bila danes cerkev Jezusovega Serca z vso slovesnostjo posvečena. Prelepo opravilo se je pričelo ob osmih zjutraj in je terpelo do ene popoldne. Vse opravilo, tudi sv. mašo, so imeli prečastiti gospod knezoškof Janez Krizostom, zunaj ogovora do ljudstva pred cerkvenimi vratami, kteri je bil izročen preč. g. kanoniku Andreju Zamejcu, in zunaj blagoslavljanja altarnih pertov, križa, podob in tabernakeljna, ki je bilo izročeno kanoniku stoln. župn. preč. g. Antonu Urbasu. Govornik je omenil v kratkem imenitnejši obrede pri dotičnem posvečevanji in tako vernim razjasnil, s kako lepimi šegami, s kako

gorečimi molitvami in s kako ginljivim petjem se cerkev posvečuje, da bi toliko bolje spoznali, kako častitljiva in sveta je hiša Božja, da s svetim strahom vanjo stopajmo, z vso pobožnostjo v njej molimo in prejemajmo obilne milosti, ki nas delajo vredne kdaj bivati vpričo neskončnega veličastva Božjega v nebesih. K temu bodo pomagali misijonarji v novi cerkvi, ki bodo v njej oznanovali sveti evangelij, Kristusa križanega, ki bodi jedro vsega katoliškega pridigovanja, in sicer ne v pregovorljivih besedah človeške modrosti, ampak v skazovanji duhá in moči. Marsikomu bo beseda Božja do živega segla in mu pokazala madeže njegove duše. Naj pribeží grešnik z zaupanjem k oo. misijonarjem, ki ga bodo kakor usmiljeni Samarijan z ljubeznijo sprejeli, mu olja v dušne rane vlivali, z vso krotkostjo z njim ravnali in ga milo sodili, in povernila se mu bo prijaznost Božja. Da pa posvečujoče milosti Božje, ki nas z Bogom združuje, ne zgubimo, imamo na altarji nar imenitnejši pomoček, Jezusa Kristusa v zakramentu svetega Rešnjega Telesa, kterega bodo misijonarji z nar večim veseljem delili ne le svetim, ampak tudi slabim, ker ravno tam je sveto obhajilo nar bolje zdravilo. — Izrekla se je tudi zahvala vsim, ki so tako velikodušno pripomogli k zidanju te prelepe cerkve, ki je dika mestu ljubljanskemu in vsi Kranjski deželi. Nabralo se je v dveh letih večidel pri ubožnih okoli 42.000 goldinarjev. Ali stroški znašajo že čez 60.000 goldinarjev, in bodo, da se delo popolnoma doverši, narastli čez 100.000 goldinarjev. Treba bo tedaj še velike darežljivosti, k kteri naj nas spodbada tudi ta misel, da se z vsakim darom za to cerkev razodeva vdanost našemu svetlemu cesarju, ker se je ta cerkev začela zidati v spomin slovesne poroke cesarjeviča naslednika, nadvojvoda Rudolfa; razodeva se pa pred vsim ljubezen do Jezusovega presv. Serca, ki se njemu v čast danes ta cerkev posvečuje, in ki je dovolj bogato, da vsak darek poverne z obilnimi milostmi. — V pomoč pri posvečevanji sta bila preč. gg. kanonika Anton Urbas in Andrej Zamejic, podpredsednika društva za zidanje imenovane cerkve, gospodje misijonarji, in obilno duhovščine iz Ljubljane in iz okolice. Petje so lepo oskerbovali verli gg. bogoslovci. — Proti koncu posvečevanja so pristopili v novo cerkev: gosp. deželni predsednik baron A. Vinkler, deželni poglavar Gustav grof Turn, vojna poveljnika, vladna svetovavca grof Chorinsky in baron Paskotini, predsednik deželne sodnije Anton Gerčar, višji sodnijski svetovavec Jožef Perše, višji finančni svetovavec Avgust Dimic, mestni župan Peter Grasselli in mnogo druzih odličnih gospodov in gospá, ki so po tihi škofovi maši tudi pogledali misijonsko hišo in se ondi z milostivim gospodom knezoškofom vred s hladno hrano nekoliko okrepčali.

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

1. Pleve.

Ako slišimo koga, da govorí hudo o kakem človeku, si mislimo precej, da sta si ta dva sovražnika, ali da vsaj eden sovraži drugega. Nikakor drugač ne more biti med časnikarji in duhovniki. Gotovo morajo liberalni časopisci sovražiti duhovnike, — ta sodba je tako razvidna, kakor beli dan. Sedaj pa prevdadarimo: zakaj in kako. „Ni učenec nad učenikom, je rekel naš Zveličar. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas sovražili.“ Te besede nam podajajo ključ, s katerim lahko odpremo serca duhovskih čertilcev. Ker sovražijo kerščansko vero, sovražijo tudi njene duhovnike. Vero pa sovražijo, ker jim naklada neprijetne dolžnosti, ker veleva krotiti mesenost, upogibati napuh, uklanjati se s svojo pametjo, ker jim budi nemirno vest. Vero sovražijo, ker so se navzeli drugih misli, ki jim mnogo bolj dopadajo, ki jim dajo obilo prostosti, ki se dobrikajo njihovemu sercu, slabim željam.

Le pomisli enkrat, prepoštovani Daničin bralec: časnikar, ki vlada s svojim peresom tisoč in tisoč kratkopametnikov, on naj se komu upogiba! On, ki se bori za „svobodo, prosto mišljenje“ itd.? Glej, dragi moj, ako hočeš z eno besedo zaznamovati popolnoma sedanji protivérski čas in rod, reci samo: n a p u h , in vse si povedal. Samosvoj, samostojec, neodvisen, prost, svoboden, — tako šumí dandanes po svetu; ali malokedo vé, kaj govorí. Vse prizadevanje pa ima ta namen: vse vezi, vso veljavo, vso vzajemnost in skupnost, bodisi naravno (kakor v družinah), bodisi prostovoljno (v družbah nekdanjih rokodelskih), razdreti, človeka postaviti tako, da je sam zase in potem: boj enega proti drugim, v katerem zmaga močneji. Ker nečejo spoznavati Bogá, hoče biti vsakdo sam bog — najviši, nobenemu pokoren, in bojuje se proti vsakemu, ki hoče tako ali tako imeti kako oblast nad njim. To, o čemur ravno govorim, je zelo zanimivo, in skušal bodem pozneje pojasniti to stvar bolj obširno; tukaj sem jo samo poverhoma omenil, da vsakdo lože spozná, od kod je ono silno nasprotovanje proti duhovstvu. Torej kratko: „Duhovstvo stoji na božji veljavi in zastopa načelo, ki se glasi: Je med ljudmi neka veljava, neka notranja moč, in sicer od Boga; n a r a v n o s t o d B o g a jo ima duhovstvo, in tej morajo biti pokorni vsi, ki hočejo doseči večni in pravi namen. Veljavi se pa upira svet in tedaj najprej duhovstvu.“ Zato psujejo časnikarji, in vsi ki „prosto mislijo,“ duhovstvo, češ, da uklepa Rim ves svet v sužnje okove itd.; zato govoré o „srednjeveškem tiranstvu.“ Ali me razumeš? Poglej na cesti mogočnega, našopirjenega gizdalina! Ravno zvoní: „Zdravo Marijo; toda se mar li on odkrije? Nedelja je; a o n, da bi šel v cerkev? Velika noč pride: o n, da bi šel k spovedniku? Zvezde in solnce bi morale začeti letati okolo njegove glave, in blisk bi moral paliti mu lase, da bi se njegove visokosti visočina znižala do spovedničnega klečala. Taki naj tedaj spoštljivo govori o duhovniku? — Pa, čuda! Ravno ta človek se globoko poklanja, kleči pred žensko, berači za kako čast pred vsakim človekom, kakoršnim koli. Duhovnik mu je groza. „Da, svet bi bil lep,“ modruje on, da bi duhovnikov ne bilo. Smert jim!“ — Take misli se sprehajajo po takem sercu in takih serc je mnogo. — Serce ima neki kotiček in v tistem kotičku preže nezaupne misli na duhovnika. Gorjé mu, ako se mu ponesreči, da ga vjamejo. Se vé: duhovnik je méra, po kateri svet sebe meri. Kako gleda tedaj na to mero! Gorjé duhovniku, ako ga začnejo ljudje meriti, še bolj, ako ga po sebi meriti morajo. Upam, da ne govorim skrivnostno; ako se pa le komu zdi, pravim še enkrat: naravno v nekem pomenu je, da je kdo bolj ali manj nezaupen do duhovnika, zato, ker vsakdo tirja in tudi smé tirjati od njega mnogo. Ravno zato je duhovnikov položaj tako težaven. Tudi on je človek in ima človeške slabosti, ali o tem še neče misliti. Tudi on je pod ravno tisto postavo, kakor drugi verniki, on je le oznanovalec in ne postavodajalec. Svét ga pa tako sodi, kakor da bi on svojo postavo dajal drugim. Ako torej ljudstvo misli, da je sam ne spolnuje, si utegne razlagati, kakor da je njegovo govorjenje samo za šalo itd.

Šolstvo in prostozidarska zveza.

Šolsko vprašanje, s kterim so se v poslednjih letih skoraj vse civilizovane deržave pečale ali se še pečajo,

je zavoljo tega tako težko rešiti, ker je pri tem več deležnikov, kterih vsak se sklicuje na svoje posebne pravice, in zahteva na podlagi teh tudi svoj delež pri šoli. Če pomislimo, da išče družina, cerkev, deržava pred vsemi pa otrok sam z ozirom na svoje pravice korist pri šoli, razumeli bomo lahko, kako težko da je, tako različne pravice prav in primeroma oceniti. Božje ter pozitivne, naravne pravice, pravice na eni strani, pridobljene, zgodovinske in zastarele pravice na drugi strani je treba tu primerno vravnati. Tu je prašanje za časno in večno, za korist in pravico. Lahko je tedaj spreviditi, da je ravno vprašanje o šoli tako težko za vse stranke povoljno rešiti in da se zamore le po prijaznem sporazumljenji dotičnih deležnikov to storiti. Pri tem pa je treba ravnati čisto pravično, nepristransko in nesebično; kjer se počenja drugače, tam ostane šolsko vprašanje — vprašanje in nerazrešljiva uganjka.

V sedanjem času si pred vsem dostikrat ena ali druga deržava prilastuje gledé šole več pravic, kakor jih ima po božjem in zgodovinskem pravu. Nektere deržave, ktere se po Hegelnovem izreku cenijo za „pričujočega boga,“ so vpeljale svoje šole, ki so jih tudi po svojem okusu vredile — popolnoma brezbožno in le svojemu namenu v prid. Oglejmo si nekoliko natančneje deržavo tacega kalupa.

Taka deržava je sama „deržavni bog“ in sama sebi namen in cilj, in toraj stojí na podlagi laží. Prilastuje si božje pravice preziraje Boga, gospoda vseh reči, in meni, da je ljudstvo zaradi nje, a ne ona zavoljo ljudstva. Zato pa tudi misli, da je vse njeno, vsako človeško bitje — od novorojenega otroka do starčeka, ki je v tem trenutku dušo izdihnil; njeno imetje, kri, vést podložnikov; njena cerkev, obredi, vprava in delovanje cerkveno; njena dekla bodi cerkev, ktera naj bi k večjemu opravljala službo policistov in ovaduhov. In šola? Ta ji je deržavna naprava od naj nižje ljudske šole góri do vseučilišča; le deržava kot generalšolmojsterca jo smé voditi, vravnavati, nadzorovati in za svojo korist rabiti — saj šola je deržavni „monopol.“ Izreja v teh deržavnih šolah mora, se vé da, pred vsem skerbeti, da se vera v deržavno edino veljavo, kteri naj se nepogojno uklanja, vedno ohrani. Prihodnjemu ljudstvu, naučni mladini tacih samopolnih deržavnih šol se mora po učenikih in nadzornikih, po učnih knjigah in pri vsem uku oznanovati, da je deržava „alfa in omega,“ začetek in konec deržavljanov. Stariši naj imajo le eno pravico, namreč to, da otroke posvetijo deržavi, redé za deržavo, zobrazijo za deržavo. Cerkev naj ima le en namen in eno pravico, namreč, da ljudstvo za deržavine namere upogljivo pripravlja. Otrok sam pa naj ima tudi le edíno pravico, da smé ponosen biti na svojo deržavo. Tako se godí v brezverski vsemogočni deržavi. Amerika kaže, kako strahoten sad rodijo take deržavne mališke šole, ker ni je tako ostudne pregrehe, da bi se že pri smerkovih otrocih ne nahajala.

Da tedaj tu o sporazumljenji s stariši, Cerkvijo, ljudstvom zaradi šole ni mogoče govoriti, razume se samo po sebi. Za tako deržavo je šolstvo naj bolje tako vravnano in šolsko vprašanje naj vgodniše takrat rešeno, če stariši na deržavino povelje pomagajo šole vstanoviti in vzderževati, če oni svojo skerb za šolanje svojih otrok le na to omejijo, da točno plačajo šolnino, zahtevane šolske knjige nakupujejo in svoje otroke od jutra do večera deržavnemu učeniku v obdelovanje prepusté. Da pri tacih razmerah Cerkvi in ljudstvu ne kaže druzega, kot vedno in vedno spet na novo protestovati proti tacemu gospodarstvu, je jasno.

Toda, ne govorimo več na dalje tako splošno, ne hodimo več tako okoli kraja, vprašajmo se marveč: Kdo vlada prav za prav v taki deržavi, kdo vpliva v taki deržavi naj bolj na šolstvo? Saj mora vendar nekaj biti, kar tak vladni zistem vodi in ga navdihuje. Odgovor se glasi: Prostozidarska zveza vpliva na tako vlado, na tako šolstvo, če nima že kar naravnost kermila cele deržave v svojih rokah. Ta zveza pa je zakleta sovražnica kerščanstva in vsega, kar je ž njim v dotiki.

Slavni orleanski škof F. Dupanloup, kteri je nalašč vse vire prostozidarske pregledal, da bi jim le to očital in o tem pisal, kar prostozidarji sami pravijo in nameravajo, opisuje jih (v svojem „prostozidarstvu“) takole: „Bistveni cilj prostozidarstva je ta, da bi se ves verski in družbeni red spodkopal; vedno globočje spodkopava prostozidarstvo temelj pod altarji in prestoli, kteri se še vzderžujejo, dokler se tudi ti ne zgrudijo. Oni pravijo, da so luč, ktera bi svet razsvetlila; a oni so le baklja za pokončavanje. Njihovo načelo je brezbožnost, popolna tajitev kerščanstva, ne le Jezusa Kr. kot Sina Božjega, temveč tajitev Boga samega. Politiška oblika pa, iz ktere naj bi se osnoval nov deržavni red brez vere, brez božje službe, brez Kristusa in brez Boga, jim je ljudovlada, in sicer demokratična in socijalna ljudovlada (rudečkarstvo), ktera bi morala povsodi na mestu monarhije nastati. Prostozidarstvo je načelno naj bolj nespravljivi sovražnik kerščanstva. „Mora se,“ pravijo, „vsa moč porabiti, da se smert in potrebljenje prav v notranje te slepe vere zanese.“ Oni čisto tajé Boga in razodenje in pravijo: „Mi smo sami svoji duhovniki in sami svoji lastni bogovi; naš naj višji cilj je tisti, kterega je imel Voltêr in francoska revolucija, namreč: popolno uničenje katoliške vere in sploh vsake kerščanske misli za vsako ceno!“ (In vender bi se bil réva Voltêr na zadnje tako rad dal s ss. zakramenti previditi; pa mu ni bilo dano.)

To veljá o prostozidarjih v obče; kajti enak namen ima prostozidarska zveza po vsem svetu. Da bi pa to dosegli, ravnajo z naj večjo previdnostjo in satansko premetenostjo. Zato delajo v eni deželi počasneje, v drugi hitreje; tu pod tem imenom, tam spet pod drugimi spodjedajo monarhijo, tu tako in tam spet drugač. Pred vsem pa jim je šola na serci, da bi Boga in kerščanstvo stergali iz mladih serc, v kterih še bije kerščanska žilica. Zato išejo vero naj prej na visokih in potem na srednjih šolah spodriniti; na zadnje pa pridejo na versto tudi ljudske šole, da bi se otrokovo serce že kar naprej Bogu in kerščanstvu popolnoma zaperlo, — in to je radikalno.

Ta vpliv prostozidarstva na šolstvo in vzgojo in razmere med prostozidarsko zvezo in šolskim vprašanjem v kaki deržavi oglejmo si natančneje.

S čudovito terdnostjo se derži ljudstvo, ktero se je h kerščanstvu spreobernilo, svetosti svoje vere. Celó če je v teku časov mlačno in popustljivo postalo, ostane vendar kerščanski značaj temelj njegovega naj globočjega mišljenja in hotenja, temelj v tisočerih napravah in navadah vsakdanjega in meščanskega življénja, v zgodovini preteklih časov in v upanji v prihodnost. Verska korenina pač včasih pri kerščanskih ljudstvih ne more veliko življenja kazati, ne cvetja in sadú obroditi; a popolnoma se vendar tako hitro ne usuši. Bog namreč s kerstno gnado vkorenini sv. vero globoko v serce, da se ne more lahko zatreti.

Tudi prostozidarstvo vé le predobro, kako težko je narod od Boga in od njegogovega svečeništva odtergati, vsakdanje življenje, nagibe, misli, zgodovino prenarediti, ter óno golo, pusto svetovno cerkev prostozidarskega evangelija, lažnjive humanitête na kerščanskih razvalinah sozidati. Zato radikalno in premeteno počenja. Perva skerb jim je tedaj, da vero v božje raz-

odenje odstranijo v besedi in dejanji že pri mladem naraščaji. Kajti večinoma ostane človek to, kar se je iz njega vzgojilo. Kdor ima tedaj vzgojanje v rokah, tega je prihodnost. Te zaderžke je prostozidarski brat Vaillant na Nizozemskem l. 1869 v posebnem govoru sam raztolmačil, rekoč, da je prostozidarstvo sedaj bolj praktično nego spekulativno, t. j. prostozidarstvo je obrazovalnica, ktera obdeluje celega človeka, njegovo mišljenje, govorjenje in delovanje. Zato mu je podučevanje mladine važno njej lastno polje. In zgoraj omenjeni pariški list to kar očitno oznanja, rekoč: Zakaj bi prostozidarstvo ne porabilo svojega vpliva, da bi nauk v to naredilo. kar bi prav za prav moral biti: orodje napredka. Zares lep napredek — nesramno tajenje Boga in Kristusa, siljenje nazaj v poganstvo!

(Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

Prusko. Silo znamenito sodbo o pruskem kulturoborskem postavodajstvu obsega brošura skrivnega pravnega svétnika in profesorja dr. L. pl. Bor-a v Göttingi, ki je v kratkem na svitlo prišla v Berlinu in ima naslov „Staat und katholische Kirche in Preussen.“ Delo je toliko tehtniše, kolikor gotovše in znano je, da pisavec skozi ni prijatelj katoličanstva. Ta brošura majnikove zopercerkvene postave kar naravnost v nič deva; na celem zistemu Friedberg-Falkove „deržavniške modrosti“ pisavec ne najde skoro nobene dobre dlake. Das staatliche Einspruchsrecht, der Gerichtshof für kirchl. Absetzung der Geistlichen, Altkatholikengesetz, Staatspfarrer, Staatseid der Bischöfe, Culturexamen, Sperrgesetz“ in kakor se sicer še zovejo novopruske tezavnice in terlice — vse je z najostrejšimi besedami zaslišano in obsojeno. Še več, vse novoprusko deržavnocerkveno pravništvo, razun nekaj malo določíl, ceni pisatelj kakor eno samo pošastno zaletélstvo, ki je potem, kakor je očitno imelo tudi pošastne nasledke.

Pisatelj po zaslugi šiba globe, mučenja, silovitosti zoper neoborožene duhovne in vernike, ki so še zvesto vdani svoji cerkvi, in kaže, kako je v tacih okolišinah zmagavec le tisti, ki je preganjan in terpinčen. „In ako duhovni in škofje (pravi po besedi) globe in ječne kazni nase sprejmejo in poslednjič nastopijo pot v pregnanstvo, je bila le samo tako imenovana liberalna derhal zmožna nad tem svoje zasramovanje in škodoželjnost razodevati. V resnici so ti možje dali spričevanje, da v katoliški cerkvi živí vérsko prepričanje, duhovna moč, česar izgledi v druzih krogih niso ravno pogosti.“

Cerkvena politiška predloga, vsled ktere se ima stan katoliške Cerkve na Pruskem nekaj malo zboljšati, je bila v deželnem zboru 23. rožnika v celoti sprejeta, kakor je po odborovih sklepih prišla pred zbornico. Razne liberalne stranke, ki so spako pošastnih majnikovih postav izgnjezdile, so pri drugem branji 22. rožn. še enkrat pokazale svojo zagrizeno jezo zoper katoliško Cerkev; bile so pa od središa in tudi od konservativcev pošteno v kozji rog vgnane. In tako je upati, da sedanja postava bode začetek k popravljenju nesrečnih majnikovih postáv. — Tudi na Hasenskem. kakor kaže, se hočejo ravnati po Prusiji, ako le-tá odjenja od drakonske kulturne borbe.

Francosko. Vse je zdaj obernjeno na Tonking, kjer je bila francoska brezbožnost hudo tepena za ostudnosti, ktere vlada domá počenja zoper katoliško vero. Poslali so na Jutrovo veliko vojaštva, utegne pa to imeti resne nasledke, ker tudi Kina, Anglija in celo severna Amerika imajo ondi besedo.

Sv. Oče papež so obširno pisanje poslali predsedniku Grevy-u v Pariz. V tem pismu govorí blagovoljnost pa tudi resnoba. Namestnik Kristusov povdarja žalostni stan v deželi, kterega je napravilo preganjanje redovništva, kakor tudi postave, ki se ravno kujejo zoper sv. Cerkev in upa, da vedno zagotovljanje miru od strani vlade ne bode prazno, da bode odvernila bridki razpor, ki bi utegnil nastati med deržavo in Cerkvijo in bi bil enako škodljiv za obé.

Poslednjič prosi papež predsednika, naj vpliva v tem pomenu, da se hudo odverne.

V Rusiji se razodeva vedno lepše upanje za katoliško Cerkev. Aleksander III želí katoliško Cerkev vravnati tako, da bode namestnik Kristusov v Rimu popolnoma zadovoljen ter bo ruska vlada v vedno ožji zvezo stopila z Rimom. V kratkem hoče car posebnega poročnika svojega vstanoviti v Rimu in pravijo, da je Butenjev odmenjen za to častno službo. Ta poštenjak, ki je tudi poslednje obravnave vodil med Rimom in Rusijo, je posebno priljubljen pri sv. Očetu.

Iz Bulgarije, kakor pišejo iz Rusčuka, se mohamedani neprenehoma izseljujejo na Turško. Skor vsak parnik, ki pride po Donavi, odpelje na stotine izselcev.

Amerikanskim škofom so sv. Oče naložili, da naj se mesca oktobra v Rimu zberó, da sostavijo program vélikega amerikanskega cerkvenega zbora.

Kolera je pričela hudo divjati po nekterih krajih na Jutrovem, posebno pa v nesrečnem Egiptu. Kar je dozdaj slišati, je bilo najhujše v Aleksandriji in v Dometi; v teh mestih jih je umerlo ene dni po več kot 100 oseb na dan.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sestra serčno priporočuje N. lj. G. in sv. Jožefu za poboljšanje svojega razuzdanega brata, in da bi se mu kaka nesreča ne primérila. — Žalostna mati prosi in priporoči v bratovsko molitev sebe, posebno pa svojega sina in hčer, ker ne pomaga nobena prošnja, ne dobrota, ne opominovanje, ne svarjenje več; da bi se jih Bog usmilil na priprošnjo N. lj. G. pri presv. Jezusovem Sercu. — Žena, močno bolna, živo priporočena v bratovsko molitev. — Neka zadeva, da bi se tako iztekla, kakor je Bogu v čast in dušam v zveličanje. — Dijak, da bi ostal stanoviten v dobrem.

Zahvale:

Oseba, ki je bila nevarno bolana, se preserčno zahvaljuje Mariji N. lj. G., sv. Jožefu, sv. Deodatu, in vernim dušam za zadobljeno zdravje, toliko bolj, kolikor manj upanja so zdravniki imeli. (Op. Zakasnj.) *M.*

Zahvaljuje se očitno N. lj. G. podpisana, kteri je le ona sprosila zdravje oči.

Frančiška Drenik.

Koledar za prihodnji teden:

9. jul. S. Brikcij. — 10. S. Amalija. — 11. S. Pij I. — 12. Ss. Hermagora in Fortunat, patrona ljublj. škofije. S. Marjeta. — 13. S. Anaklet. — 14. Bonaventura. — 15. Deveta nedelja po Bink. Ločenje aposteljnov.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Duhovna svetovalca sta od visokočast. knezoškofa dr. Janeza Krizostoma iz-

voljena prečast. gg. mestna župnika: Janez Rozman in P. Kalist Medic, gvardijan in župnik frančiškanske fare.

Za družnika deželnega šolskega sveta sta imenovana gg.: Ivan Murnik in dr. Jož. Vošnjak.

Na Rožniku je katoliška družba pretekli torek ob 5 imela navadno svojo mesečno sv. mašo. O tej priliki so bili pričujoči posebno razveseljeni s prelepim petjem Šentvidčanov; preblagi gosp. slikar in organist g. Miroslav Tomec je bil namreč pripeljal svoje pevstvo, in on sam je orgljal ter je bila res prav posebno ginljiva in lepa božja služba. Serčna hvala toraj verlemu šentviškemu pevskemu koru! Zraven tega pa je bilo tudi ljudstva prav veliko pri sv. maši in darovanje za uboge družbe sv. Vinc. je dalo dobrih 10 gld.

Podobo Marijinega oznanenja, slavno staro delo, je prelepo obnovil gosp. slikar Wolf. Vsak je vesel, kdor jo pogleda. Ravno nad to podobo pa stojí še prazna dolblina, namenjena za postavo (štatvo) sv. Jožefa. Več glasov se je slišalo, da naj bi se varhu vesoljnega katoličanstva skazala čast ter naj bi se njegova štatva umetno izdelala in postavila na častno mesto, ki mu je odločeno na licu Šenklavške stolnice; eden „gospodov Jožefov“ je precej obljubil 10 gld. kakor začetek. Živio Jožef drugi, tretji, četerti itd., — pa ne samo „Jožefi,“ ampak vsi darovalci!

Čast. g. dr. Ant. Lampe je doveršil poslednjo poskušnjo za doktorat v Gradcu in se je pred malo dnevi povernil v Ljubljano. Že je dobil dekret za podvodja v kn. šk. semenišu. Bog daj srečo!

Gg. letošnji posvečenci so preteklo sredo v škofovi kapeli prejeli subdijakonat; v saboto prejmejo prezbiterat (mašništvo). Nove maše bodo letos v teh krajih: 8. jul. imel jo bo čast. g. Anton Berce pri nunah, čast. g. Jan. Bolta pa pri sv. Petru v Ljubljani; č. g. Jož. Škofic ravno ta dan na Černem verhu. — 13. jul. čast. g. Andrej Gliebe v stolni cerkvi v Ljubljani. — 15. jul. čast. g. Jan. Možina pri frančiškanih v Ljubljani. — 22. jul. čast. g. Julij Čuk v Idriji; čast. g. Ignacij Fertin pri nunah v Ljubljani; čast. g. Jož. Lavrič v Žužemberku; čast. g. Matej Pintar na Zalemlogu; čast. g. Jož. Šiška pri sv. Petru v Ljubljani; čast. g. Jan. Vavpetič na Čemšeniku. — 29. jul. čast. g. Jak. Porenta v Stari Loki; čast. g. Jan. Šašelj v Mokronogu. — 5. avg. čast. g. Ignacij Žitnik v Zagradcu. — 19 avg. čast. g. Fr. Rihar v Polhovem gradcu.

Sv. maša za dobrotnike dijaške kuhinje bode v ponedeljek ob 7½ pri altarji Naše ljube Gospé presv. Serca. Vsi zadevni učenci naj pridejo k sv. maši in pobožno molijo, da bi dobrotljivi Bog na prošnjo N. lj. G. vse naj serčniši želje blazih dobrotnikov spolnil.

Cerkev na vodi. Škof Paraški in Amazonski, kakor pišejo iz Rio-de-Janejra, namérja na velikanski Amazonski reki napraviti plavajočo cerkev sv. Janeza Krizostoma. Cerkev ima biti postavljena na parobrodu, in služila bode prebivavcem, ki živé raztreseni ob velikanski reki, da bodo ob nedeljah in praznikih zamogli svojim verskim dolžnostim zadostovati.

Kako se bojo pri taki skerbi za posvečevanje nedelj pa tisti izgovarjali ob sodnjem dnevu, ki imajo morebiti le malo stopinj do cerkve, pa vender ne grejo k sv. maši ob nedeljah in praznikih?

Tudi dim je za kaj. Družba amerikanska „Elk Rapide“ je iznašla način, po kterem se tudi iz dima kaj dobí, namreč apno, alkohol in smolnjak.

Iz Smlednika, 1. mal. serp. (Poterdilo II.) Za pogorelce in pogorelo cerkev v Terbojah. Neka blaga duša v Kranju 50 gld.; dalje so mi poslati blagovolili p. n. gg.: Anton Lušin, župnik na Homcu, 5 gld., 67 kr.; Anton Zorman, župnik v Nevljah, 5 gld.; neimenovan dobrotnik s čerko R., oddal v Borovnici 25 gld.; Frid. Hudovernik, župnik v Lescah, 19 gld.; blaga gospa Šupevčeva v Ljubljani 20 gld.; Greg. Jakelj, župnik v Rudniku, 3 gld.; Ignacij Vrančič, župnik v Zagradcu, 3 gld.; Anton Kerčon župnik v Vavtavasi, 2 gld. 50 kr.; Anton Zarnik, župnik v Naklem, 25 gld.; Jernej Ramovš, župnik v Poljanah, 20 gld.; + + 10 gld.; Jak. Mrak, župnik v Železnikah 50 gld.; Jože Kerčon, v Predosljih, 12 gld.; Franc Vohinc, iz Križa pri Teržiču, 13 gld. V imenu pogorelcev vsim darovavcem priserčna zahvala! Bog poverni! *Anton Klemen,*
župnik.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. župnik J. E. Vovk 2 gld. — Č. g. kapl. V. Orehek 1 gld. — Čast. g. župnik J. Karlin 4 gld. 85 kr. — Prečast. gosp. dekan Martin Šlibar 5 gld. — Čast. g. župnik Mat. Videmšek 1 gld. 10 kr.

Za sv. Očeta: Prečast. g. župnik Karol Tedeschi 15 gld. — Iz Št. Jerneja po čast. g. župniku J. E. Vovku 8 gld. — Čast. g. kapl. V. Orehek 1 gld. — Ihan po čast. g. župniku Dolžanu 9 gld. — Od sv. Trojice po čast. g. župniku Jož. Gerčarji 4 gld. 11 kr. — Škofja Loka po čast. g. mestnem župniku Bl. Šokliču 58 gld. 10 kr. — Iz Loškega potoka po čast. g. adm. Jož. Zelniku fara 16 gld. 55 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Spitaliča 1 gld. 18 kr. — Iz Zapog 4 gld. 40 kr. — Helena Velkaverh 1 gld. — S Svibnega 15 gld. 65 kr. — Iz Zagorja pri Savi 13 gld. 40 kr. — Marija Lukan 50 kr. — Iz Rudolfovega po čast. P. Metodu 3 gld. 20 kr. — Z Goč 5 gld. 30 kr. — Iz Šmihela pri Žužemberku 8 gld. 20 kr. — Čast. g. Anton Žlogar 2 gld. — Ihan 17 gld. 20kr.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. A. Keržič, katehet 10 gld. — Čast. g. Andrej Karlin, duh. pomočnik v Smledniku, 4 gld. 40 kr. — Čast. g. Simon Zupan, katehet pri nunah v Loki, 5 gld. 68 kr. — Apolonija Žontar 5 gld. — Čast. g. Valentin Eržen, duh. pomočnik in katehet v Loki, 9 gld. 32 kr. — Čast. g. J. Resnik, duh. pomočnik in katehet, 8 gld. — Terezija Kos 5 gld. — Ihan po čast. g. župniku J. Dolžanu 11 gld. — Gnj. K. P. 24 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Čast. g. župnik M. Videmšek 1 gld. 60 kr. — Verhniška fara po preč. g. dek. Mart. Šlibarji 50 gld. — Ihan po čast. g. župniku J. Dolžanu 12 gld. — Iz Vinice čast. g. Simonovič 5 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Škofja Loka po čast. g. mestnem župniku Bl. Šokliču 58 gld. 10 kr. — Čast. kapl. Val. Orehek 1 gld. — G. prof. J. M. 2 gld.

Za zidanje Bohinjske cerkve sv. Nikolaja: Milgsp. stolni prošt Jožef Zupan 100 gld.

Za poškodovane s točo v Stopiški fari: Prečast. g. Karol Tedeschi 8 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Iz Vinice čast. g. Simonovič 2 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. V. Or. v Č.: Zastr. nap. naznanili odpravništvu. — G. J. K. na D.: Vse se bode vravnalo; za poslano: Bog plačaj in plačuj „in omni obundantia!“ — G. M. Vid.: Naročnina oddana; za poslano: Bog plati: Pozdr.! — G. J—č v Sar.: V „Dan.“ poterd. nekoliko zakasn., pismo se nobeno ni zgubilo. Pozdravljeni.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 13. mal. serp. 1883. List 28.



V SPOMIN

600letnega združenja Kranjske vojvodine

s preslavno

habsburško dinastijo.

(Napev cesarsko-avstrijske himne.)

Serčno dans se vsi radujmo,
Glas veselja naj doní;
Serca kviško povzdigujmo,
Ker se velik dan slavi:
Dôba **šest sto let** minila,
Kar vdružila Avstriji
Se je Kranjska, zemlja mila,
Ji postala zvesta hči.

Skupno šest sto let delile
Ste vesele, žalne dni;
Zveste druga drugi bile,
Pomagale v stiskah si;
Ena drugo varovale,
Če sovražnik je protil;
Kri, življenje žertvovale,
Dokler ni premagan bil.

Slavni Avstrije cesarji
Zmir cenili Kranjsko so;
Bili skerbni ji vladarji,
Jo ljubili preserčnó;
Sine njé odlikovali,
Znali dela njih cenit';
V sili jim rokó podali,
Jim hitel' pomoč delit.

Združba, ki dozdaj vezala
Kranjsko terdno z Avstrijo,
Nikdar naj ne bi nehala,
Dokler zemlja stala bo!
V to pomagaj, Oče večni!
Blagoslov Cesarju daj!
Kranjsko, Avstrijo stor' srečni!
Srečne nas vse vekomaj! —

Jos. Levičnik.

Slava Habsburžanom!

Kaj dom slovenski danes se raduje?
Kaj pesmi se navdušene glasé?
Kaj vencev ličnih kras nam oznanuje?
Zvonovi kaj tak praznično doné?
Kaj v Božji hram vró množine neštete,
Kjer se pojó zahvalne himne svete?

Za vero, domovino in cesarja
Kaj ród slovenski vsega bi ne dal?
Sred solnčno-jasnih dni ko sred viharja
Svetinje svoje te je varoval.
Ponosno se ozira v čase davne,
V vladarje svoje ljubljene in slavne.

Ozira v preteklih časov se v daljavo
Duh, naglo lét preide šestkrat sto;
Osrečeno si gleda očetnjavo,
Ki se, ko dans, raduje preserčnó,
Ker je dobila blagega vladarja,
Premilega očeta, gospodarja.

Ki dika svojemu so veku bili,
In sreča srečno vdanih jim rodov;
Pravično, modro ljudstva so vodili,
In polni bili zvišenih darov.
Klijona jih je v knjigo zapisala,
Imena bodo v slavi jim ostala.

„Bog živi rod habsburški,“ sliši klice!
Očetje naši ravnega sercá
Krepkó k prisegi dvigajo desnice,
Za Avstrijo so vsi, za Albrehta.
Ko skala hoče Kranjska večno stati,
Za rod habsburški kri, življenje dati.

Kaj hoče Krajna danes pokloniti,
Presvitlemu cesarju vdana vsa?
Prisego svojo hoče ponoviti,
Iskreni glas naj dviga do nebá:
Dokler slovenski rod po Krajni biva,
Habsburžanom zvestoba klije živa!

Bog živi! serca kličejo vesela,
Bog živi vedno ves habsburški rod!
Naj bi mu sreča vedno divno cvela,
In blagoslov zmir spremljal ga povsod!
Naj Avstriji zmir sreče solnce sije, —
In Slava nezvenljive vence vije.

—*v*—

Njih Veličanstvo presvitli cesar
Frančišk Jožef I.
na Kranjskem, v Ljubljani!

Že davno napovedani veseli dan je zasijal.

Naš deželni oče in presvitli cesar Frančišk Jožef I so med nami!

Ljubljana okinčana, da še ne tako odkar stojí, je med gromečimi slavo-klici vidila svojega preljubljenega Vladarja peljati se s kolodvora po dunajski cesti med neštevilnimi mlaji, zastavami in kinči sredi silovite množice v mesto in v deželno hišo. Ondi so cesarja pričakovale premnoge civilne in duhovske zastopstva, stolni kapitel, z mil. g. proštom J. Zupanom na čelu, prošti dr. A. Jarc, novomeški P. Urh, Metliški g. Dan. Terček ter premnogi drugi dostojanstveniki.

Zvečer je bilo vse mesto na nogah, petje, godba na kongresnem tergu.

V četertek ob 8 je bilo Nj. Veličanstvo pri veliki sv. maši premilgsp. knezo-škofa v stolni cerkvi. — Ob 10 so se jim predstavili dostojanstveniki — duhovstvo, vojaštvo, vradništvo itd. Zvečér razsvitljava. — Petek in sobota sta bila odločena za razne ogledovanja, avdiencije itd. — V nedeljo po sv. maši (blezo v stolni cerkvi) se odpeljejo cesar proti Idriji, kamor imajo dospeti ob 9¾; ob 11¾ od ondod skoz Logatec v Postojno, kamor je prihod odločen ob 3¼, in ob 7¼ dospejo zopet v Ljubljano.

V ponedeljek (16. t. m.) zjutraj ob 7 v Kamnik, ob 11 skoz Cerklje v Kranj, prihod ob 1¼; ob 1¾ skoz Radolico — Lesce, Begnje; ob 3½ proti Bledu, prihod ob 5, — ob 9 velikansko petje na jezeru.

V torek o 5½ odhod z Bleda skoz Terbiž.

Na priprošnje sv. Jožefa, cesarjevega patrona in posebnega zavetnika naše dežele, naj dobrotljivi Bog varuje preljubega cesarja na teh in vsih Njihovih potih in pripelje zdravega in veselega nazaj v Njihovo stolno mesto.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

l) Sveti deček Ciril († l. 260).

Ciril je živel v Cesareji v Kapadociji, kjer so bivali njegovi bogati in imenitni, pa še neverni starši. Ciril pa je bil že v pervi detinski dobi vdan pravi veri. Kdo ga je v veri podučeval — ali pesterna, ali kteri sužnjih ali tovaršev — nihče ni mogel vedeti. Vedno je imel v ustih presladko ime Jezus; imenoval se je kristjana, še preden je bilo misliti, da sploh kaj vé o kerščanstvu; naj raje je mislil in govoril o tem, kako bi Kristusa poveličeval. V pokorščini, pridnosti, dobrotljivosti in krotkosti se je tako odlikoval, da so še drugi otroci njegove starosti ga želeli posnemati, in da si je vsih serca pridobil — le serca lastnega očeta ne!

Ajdovsko serce očetovo je ostalo tako terdo in merzlo, da ga niso kar nič ganile preljubeznjive čednosti dečkove; še očital in žugal mu je ter tepel ga brez naj manjšega vzroka. Toda moč sv. vere je dečka navdajala s čudovito stanovitnostjo. Čem bolj ga je oče obsipal z zaničevanjem in karanjem in tepenjem, tem veselejše se je Ciril imenoval kristjana. Pa ne le imenoval se je kristjana, ampak tudi obnašal se je v vsih okoliščinah po kerščansko. Vse neusmiljenosti je prenašal s krotkim in veselim sercem, vedno pripravljen še terpeti za Jezusa; očetu je povračal terdoserčnost s priserčno ljubeznijo in postrežljivostjo. Toda terdi mož ostane neobčutljiv in raste v zlobnosti in sovražnosti, kakor blagi sinek v čednosti in ljubezni.

Nekega dne ukaže Cirila tako silovito pretepati, da je njegovo šibko telo vse z ranami pokrito. Na to ga vpraša, če se hoče kerščanstvu odpovedati; in ko deček odločno odgovori, da ne, ga merzločutni oče zapodi od hiše, mu zapre vrata za zmiraj, se mu popolnoma odpové in mu dedšino odreče.

Tako postane dvanajstletni deček Ciril zapuščena sirota, ranjen, zaveržen beraški otrok. Pa mladi svetnik se za to nič ne zmeni in pravi, da to, kar je zgubil, je celo malo proti bogastvu, ktero vera obeta.

Vsled tolike otročje serčnosti se zavzame vse mesto: kristjani hvalijo Boga, ki si male in slabotne izbere v svoje poveličevanje; malikovavci pa se po gadje serdijo, da jim mali deček z neslišano prederznostjo malike zaničuje. Če so bili že otroci taki, kaj so imeli še le od mož pričakovati?

Mestni sodnik zapové vojščakom, naj dečka poiščejo in k njemu pripeljejo. Deček pride. Sodnik mu hudo žuga, ako se ne odpové kerščanski veri; pa hrabri otrok se ne da preplašiti.

Sodnik zdaj oberne na prijazno stran in mu prilizljivo pravi: „Otrok, vse tvoje zagrešenje ti hočem prizanesti, in tvoj oče ti hoče tudi odpustiti, zopet te hoče v svojo hišo sprejeti in te postaviti za svojega dediča, ako le hočeš spet pameten biti in spoznati svojo norost.“

Ciril pravi: „Če neprijazno ravnajo z menoj, to me veseli, ker me bo Bog tem prijazniše sprejel. Vesel sem, da sem pregnan iz očetove hiše, ker bom v tolikanj lepši stanoval. Veseli me, da sem reven, ker bom prejel večno bogastvo in dobre smerti se kar čisto nič ne bojim, ker pričakujem boljše življenje.“

Zdaj sodnik glasno zapové, naj ga zvežejo in na morišče peljejo; skrivaj pa ukaže, naj ga le z žuganjem samo strašijo ter mu pokažejo meč, tezavnico, germado itd., sicer pa mu naj še nič žalega ne storijo. Tako se zgodí. Germado zažgejo; zgrabijo Cirila, kakor bi ga hoteli na njo vreči; zamahujejo z bičem, bližajo se mu s klešćami in železnim grebenom; deček ostane miren in vesél.

Rabeljni pošljejo sodniku sporočilo, da Ciril se nič ne joka, se nič ne boji, ves je pripravljen za smert: kaj jim je toraj storiti?

Sodniku je žal za ljubeznjivega otroka. Spet ga predse pokliče; še ga meni pregovoriti. „Zdaj si videl ogenj in meč, otrok moj!“ mu reče; „to lahko umori; premisli toraj, da ti oče spet odpre svojo hišo in te sprejme za dediča.“ — „O gospod,“ odgovori svetnik, „kako mi je žal, da si me dal nazaj poklicati, da je bil zastonj zažgan ogenj in meč zastonj nabrušen! Hiša, v ktero grem stanovat, je veča kakor hiša mojega očeta in dedšina mojega Gospoda je obilnejša od dedšine očetove. Hitro me umôri, da jo kmali sprejmem!“

Kaj tacega se pa sodniku že preveč zdi; sveto stanovitnost dečkovo ima za prederzno nepokorščino, ki mora kaznovana biti. Svetemu otroku napové smertno sodbo: z mečem bodi umorjen. Vsi okrog stoječi so žalostni, ker se jim smili; le Ciril je vesél. Vsi so do solz ginjeni, on pa jim očita, rekoč „Veselite se vendar, da mi je terpljenje v delež! Ali ne veste, kako veliko upanje imam? v kako veličastnem mestu bom stanoval? O privoščite mi, da darujem svoje življenje!“

*

To so bile zadnje besede 12letnega mučenca, ki veselo dá pod rabeljnovim mečem svoje časno življenje, da mu večno nastopi.

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje.)

Kakor sv. Bazilij in drugi cerkveni očetje pripovedujejo, so se mučenci pervih stoletij, ako so morali hude muke prestajati očitno in slovesno zaznamnjali s križem. Pervi kristjani so bili prepričani, da znamnje sv. križa naj bolj odganja od njih hudobnega duha, našega največjega sovražnika. Njega je premagal križ, zbeži tedaj, kedar ga ugleda. Zato imamo dovelj izgledov iz življenja svetnikov. Sv. Anton se je podal v puščavo, da bi ondi spokorno živel in samo Bogu služil. Hudobni duh ga je skušal pridobiti z mičnimi, zapeljivimi podobami žive domišljije. Pa svetnik, poln vere in upanja v božjo vsemogočnost, je spoznavši slabost hudobnega duha, ga zapodil vselej s tem svetim znamenjem. Tako je tudi svojim učencem slavil križ kot najboljši pomoček v skušnjavah. Sv. Ignacij, učenec sv. Janeza, pravi: Križ je zmagovito orožje zoper mogočnost vladarja tega sveta, ako ga zagleda, se ga ustraši. Pa to slavno znamenje rešenja ni samo vsemogočno, da odžene hudobnega duha, ono je zmožno ljudi tudi ozdravljati od telesnih bolezen in ubraniti nesreče života. Tako n. pr. so bili svoje dni nekteri menihi, nezadovoljni s strogostjo sv. Benedikta, sklenili ga s strupom umoriti. V ta namen so mu podali kupo otrova, da ga izpije. Božji služabnik pa je povzdignil oko proti nebu ter naredil znamenje sv. križa čez kupo; ta pa se je hipoma razdrobila in otrov se je razlil.

Pervi kristjani pa ne le samo, da so rabili znamenje križa, temuč risali so tudi podobo križa na stene v hiši in zunaj hiše, na hišni opravi, na knjigah, vdelavali ga v obleko, kar nam spričuje mnogo izgledov. Delali so pervi kristjani križe tudi iz lesa, kamena in kovine, ter so jih postavljali po zasobnih hišah in cerkvah. Pagan Cecilij dolži kristjane, da molijo na križu umerlega in lés križa. Iz tega lahko sklepamo, da so kristjani imeli narejene križe, kterim so čast skazovali. To sprevidimo tudi lehko iz spisov Tertulijana; tudi protestantovski pisatelji priznavajo, da za časa Tertulijana, okoli 2 stoletja, križi v cerkvah in hišah niso bili nič nenavadnega. Podoba križa se je razširjala s kerščanstvom vred, tako govorí sv. Bazilij; in očetje cerkveni pišejo, da je raba podob, tedaj tudi sv. križa še iz časov apostolov.

Ker so kristjani skazovali čast križu, so jih pogani hotli sramotiti s primkom: čestilci križa, in pogan Cecilij je očital kristjanom, da molijo les in na les pribitega človeka. Pa kerščanski pisatelj ga je zavernil: mi ne častimo križa tako, kakor vi pogani častite svoje lesene podobe in bogove, kakor da bi bil les božanstvo ali del božanstva, temuč nam se zdi križ časti vreden zarad Njega, ki je na njem visel. Kerščanski pisatelji, ki jih imenujemo „apologete,“ so bili vedno pripravljeni zavračati sumničenja in natolcevanja poganov; vendar so morali kristjani vedno prenašati mnogo zasramovanja zaradi vere in križa; niso pa se bali vere in križa očitno pred svetom spoznavati. Sramotenje vsega, kar je bilo v dotiki s kerščanstvom, je dajalo povod pervim kristjanom, da podob pogosto niso izpostavljali očém brezbožnikov in da jih niso izdelavali v veliki množini, ker so se bali, da bi jih pogani ne skrunili.

Videli smo do sedaj, da so se pervi kristjani pogosto pokrižavali, da so imeli tudi narejene podobe sv. Križa, da se pa niso upali vselej na dan z znamenjem odrešenja, boječ se oskrunovanja. Da so se pa vendar mnogokrat spominjali odrešenja na križu, so jeli rabiti namesto križa skrivna znamenja, ki so bila vsaj podobna križu; videli so kristjani v teh znamnjih križ in odrešenje in globoki pomen teh znakov bil je znan samo kerščenim, drugoverci so videli v njih le navadna, brezpomembna znamenja. Te znamenja imenujemo „monograme.“ Kaj pa hoče reči ta beseda? Monogram je sostavljeno znamenje, zapleteno iz dveh ali več začetnih imenskih čerk osebe ali stvari, ki nadomestuje celo ime dotične osebe ali stvari; take monograme vidimo tudi dandanes pogosto na pečatih, prstanih itd. Ta znamenja, ki so bile velike pomembe sosebno za čase preganjanja Cerkve, imajo vsaj začetek in svojo zgodovino v katakombah. (To so oni obširni, podzemeljski prostori, v kterih so kristjani o preganjanji pokopavali mučence ter se zbirali k službi božji, ker jim nij bilo pripuščeno verskih obredov očitno opravljati.) Pervotni monogram ima podobo X, to je gerška začetna čerka besede Kristus; vrezavali so to znamenje kristjani v pečatnike, plošče nad grobi mučencev in spoznovalcev; najdemo jih pa tudi zgodaj na denarjih. To pervotno znamenje ni kazalo in pomenilo samo kerščanske vere; bilo je tudi znamenje kerščanskega nauka in kerščanskega življenja, pomenilo je Jezusa, ter je bilo podobno tudi križu, kar je pa bilo razvidno samo zaupnim; navadni ljudje, pogani, pravi Evsebij, so videli v X navadni znak čerke. Križ je bil skrit za časa preganjanja tudi v podobi gerškega T, ki pomeni v gerščini število 300; pri kristjanih je pa že v apostoljskih časih ali vsaj v drugem stoletji postala čerka tudi znamenje križa. Na grobnem kamenu v katakombi sv. Priscille se najdete čerki X in P tako zvezani, da vidimo v tej zvezi popolnem izražen križ; isto tako se dobite zvezani tudi čerki T in P, sosebno na grobnih kamenih. Kolikor prosteje se je gibalo kerščanstvo toliko bolj je stopala v teh znamenjih izražena podoba sv. križa na dan; to vidimo sosebno še pozneje, ko je križ prišel do splošne časti in so cesarji ga vpodobljevali na denarjih.

(Dalje nasl.)

Kdo je junak!

(Janez Kerstnik. Krasno cvetje. Herakles. Čeponov Tone. Nekaj detinskih junakov. Jure Kastriotić Škanderbeg.)

Omenil sem, kaj da cvetlicam škoduje, kakor slana, toča, vihar; pa cvetlice tudi kosa pokosí. Ta kosa so včasi starši in oskerbniki. kteri otrók nič ne dajo podučiti v kerčanstvu, molitvah, raznih dolžnostih, ali jih pa še celo v take priložnosti dajo, da se spačijo predno kaj vedó od Boga, zveličanja in pogubljenja. ali pridejo celó v krivoverske ali brezverske hiše, šole in zanikarne priložnosti, da se ne učijo matere sv. Cerkve spoštovati in ljubiti, ampak jo sovražiti, ne moliti ampak kleti, ne za dušo, ampak le za telo skerbeti. Taki starši so smertna kosa svojim lastnim otrokom. Ta kosa jim zveličanje odkosi in zato jih grozna sodba čaka; oni so veči sovražniki svojih lastnih otrók kot je bil Herod, ki je ukazal betlehemske otročiče pomoriti: zakaj, ti so postali mučenci, uni pa bodo napačno izrejeni in si bojo pogubljenje vsled tega nakopali.

Zato pa Bog sam dostikrat veliko mladih rožic po prečudnih potih v varstvo vzame in jih tako oserčí

s keršansko pogumnostjo, da ali smert ali pa sicer veliko terpé za sv. vero in lepo življenje. Taki so dajali velikrat prečudno lepe izglede svetega življenja in blažene smerti. V malih bukvicah „Stezica“ najdete n. pr., kako je 15letni mladenček sv. Agapit bil za sv. vero šiban, z živim ogljem na glavi žgan, s kropom v usta zalivan; on pa je mislil na besede Jezusove: „Kdor bo mene pred ljudmí spoznal, bom tudi jest njega spoznal pred nebeškim Očetom.“ in je stanovitno dal življenje za Jezusa. — Sv. Romana je z desetim letom Jezusa spoznala, pa tako lepo potem živela, da se je po njenem zgledu spreobernil še njen poganski oče sam k sv. veri, in vsa njegova družina ž njim. — V Kartagi so krivoverci 12 mladih mašnih strežnikov grozno tepli in terpinčili zarad sv. vere; ti so pa v bolečinah govorili: „Telo nam lahko raztergate in nas ubijete; svoje vere pa nikoli ne bomo zatajili, in trikrat sveti kerstni zavezi ne bomo nezvesti;“ in trinogi so bili premagani in so jim morali odjenjati. — V Arabiji je celo že 5leten detek po prečudnem Božjem razsvitljenji umerl za sv. vero. — Sv. Alojzij, sv. Stanislav Kostka in drugi mnogi so imeli od svojih domačih ljudi silo veliko terpeti zavolj lepega življenja in nebeškega kraljestva. Nedolžne otroke namreč vodi sv. Duh, jih obdaruje s keršansko močnodušnostjo; zato so velikrat čudovito stanovitni v vojski za sveto čednost. Tako milost pa dosežejo zlasti otročici, kterih ni zgodaj napuh obsedel. ali pa sovražnik njihove nedolžnosti razdjal; otrok namreč, čegar serce je zgodaj napuh prevzél, je zgubljen. Viditi je večkrat še mlade šterkovce, ki se ne odkrijejo pred nobenim križem, pred nobeno cerkvijo, pred nobenim duhovnom, še pred lastnim spovednikom ne, kakor tudi pred nobenim sprevodom in obhodom, če je tudi s sv. Rešnjim Telesom, in to vzrokuje ošabnost, ker so se zgodaj naučili sv. Cerkev sovražiti: v take napihnjene mlade serca gnada sv. Duha ne more, taki so večidel zgubljeni, — zlasti tudi, ker so večidel že v druge smertne pregrehe pokopani. Taki mladi ošabneži so ravno nasproti onim mladim junakom, ki sem jih poprej iz „Stezice“ omenil.

Ker pa so danes mladi in stari junaki na versti, naj vam omenim še silovitega junaka, kakoršnih je malo zemlja vidila. Ta je bil Jure Kastrijotič Škanderbeg. Živel je v Albaniji ob času, ko so bili grozoviti Turki nar močnejši — v 15. stoletji. Že so imeli v oblasti gornjo Afriko z Egiptom, silovit del Azije, s Španijo vred prav veliko Evrope in so zmeraj dalje derli. — znano je, da o svojem času so bili tudi na Kranjskem. Toda male dežele Albanije pa vender niso mogli premagati. Junaško branil jo je Jure Škanderbeg, ki je bil albanski vojvod, in se je celo za cesarja imenoval. Bil je katolišk vladar, naj veči prijatel sv. Očeta papeža. Ker ni mogel zediniti keršanskih poglavarjev k skupni vojski zoper Turka. je sam napovedal sultanu vojsko, in obsedel Macedonijo. Imel je samo 8000 vojakov, toda njegovo oko je bistro pazilo na vojake; moralo je biti med njimi naj čistejši življenje in popolnoma kerščanski red in strah; zato je bilo njih junaštvo nepremagljivo; kolikorkrat se je spopadel s Turki, vselej jih je premagal in potolkel, če tudi jih je bilo kolikor listja in trave: ker Gospod se je z njim vojskoval. Dosti bodi rečeno, da v 22 bitvah je turke premagal, in nikoli ni dobil nobene rane, če tudi je vselej sam na vojski bil. Še le po njegovi smerti je Bog dopustil, da je tudi Albanija prišla pod Turka. Umerl je Škanderbeg 14. pros. 1467, potem ko je še na smertni postelji glasno terdil katoliško vero in prejel ss. zakramente. In ko je turški cesar Mohamed zvedel, da je Škanderbeg umerl, je zaklical: „Kdo mi bo zdaj branil kristjane do čistega potrebiti z zemlje? Zakaj zgubili so zdaj svoj meč in škit.“ Turki sami so imeli toliko spoštovanje do Škanderbega, da pozneje, ko so prederli do Vis-a (Lissa), kjer je bil pokopan Škanderbeg, so njegovo truplo izkopali in so male delce od njega vkovali v srebro in zlato ter jih vedno pri sebi nosili s to mislijo, da se bodo tudi oni njegove hrabrabrosti vdeležili. — (Kakor Škanderbeg naj se obnašajo kerščanski vojaki, naj ne kolnejo, naj hodijo k božji službi o dnevih Gospodovih, naj bodo čistega življenja itd.: tako bodo tudi oni srečni in slavni.) Lejte! taki možje, ki se z Bogom za sv. vero vojsknjejo, to so pravi junaki, vredni našega spoštovanja. Takim tudi Bog delí svoj blagoslov. — Taki junak za duhovno vojsko pa je bil veliki sv. Janez K., vaš patron. Častite ga, priporočujte se mu, prosite ga za pomoč. da bodete vi sami, vaši mladi in stari serčni vojšaki za sv. Cerkev, za čednost, ter da nobenega peklenski sultan ne dobí v svojo oblast in ne pogubi! Sv. Janez K., za nas Boga prosi.

„Slovenija vstani!“

Ozálišaj mati Slovenija krila,
Ovenčaj si čelo prekrasno cvetnó;
Spodobno očeta da bodeš spremila
K otrokom, ki hrani jim serce gorkó.

In slavnostno pesem priserčne radosti
Prepevaj navdušen slovenski ves rod!
Pozdravljaj očeta, ki vzor je blagosti,
To car je Franc-Jožef, tvoj slavni gospod.

Veselja se blišči preslavna Emona!
Glej, z oljko prihaja ti vzvišeni knez,
Pohoda njegovega bodi ti krona
Izraz vse dežele, znam serčnih zavéz.

Oj hiti naproti Mu, sprejmi Ga slavno,
Kot tvoje zmir verno ti serce velí;
Slovensko zvestobo pozná že on davno
Vladar, ki pod solncem blagejšega ni.

Z očetovskim sercem se k tebi ponižal,
Slovenec, je danes tvoj slavni vladar;
Kako se boš narod moj k Njemu približal,
Za god šeststoletni kaj nesel mu v dar? —

Cvetličič prekrasnih mu daj za vezilo, —
Ljubezen, zvestoba, to njih je imé,
To tvojih prededov je bilo darilo
Prestolu Habsburgov lét dolgih versté.

Premnoge je skazal On tebi dobrote,
Ki pričajo blago, preblago sercé,
Ki polno je vsmiljenja, polno milote,
Kjer koli se kaže nesreča gorjé.

Duhá so ti krile, o narod! tamnice;
A Cesar dobrotni ti kliče svoj dan:
„Enake bremena, enake pravice“
Naj ima Slovenec, naj ima Slovan! —

Da luč svete vere počasi bi vternil,
Še v Avstrijo pihne brezverstva vihár;
Po svoji je moči, odpravil odvernil
To zló apostoljski naš svitli vladar.

Je temelj zastavil on pravi svobodi:
V „viribus unitis“ je sreče izvir,
On hoče, naj dragi Njegovi narodi
Pod žezlom Njegovim vsi vživajo mir.

Le večni Bog tehta njegova vsa dela,
In vedno odperto dobrotno rokó;
Slovenija! bližaj se k Njemu vesela,
Poglej le zaupno Mu v milo okó!

Ponovi preddedov prisego slovesno:
Naj hrast se mogočni omaja, perhní;
Prezvésto za vero, dom, carja — in resno
Slovenec daruje imetje in kri.

Zatoraj se dvigni, Slovenija mila!
Ovenčaj si čelo prekrasno, cvetnó;
Spodobno očeta da bodeš spremila
K otrokom, ki hrani jim serce gorkó.

Naj vsaka ročica mu cvetje posipa,
Navdušena pesem povsod naj doní;
Preljubega carja Frančiska Josipa
Naj Bog nam ohrani, naj Bog ga živí!

Radoslav Silvester.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Za šeststoletnico,

odkar vladajo Habsburžani na Kranjskem.

Slišali ste, blagi čitatelji, navdušene besede premilostljivega gospoda višjega pastirja Janeza Krizostoma, s kterimi vam naznanjajo veselo slavnost 600 letnega vladanja slavne ces. rodovine Habsburške na Kranjskem. Naj vam še nekoliko zgodovinskih djanj v spomin pokličem, da boste ob kratkem to dolgo versto 600 let pregledali in se še bolj veselili tega znamenitega dogodka, ki ga te dni obhajamo na Kranjskem.

I. stoletje od 1282—1382. Začetnik naše sl. c. rodovine je grof Rudolf Habsburški. Prelepe kreposti je imel ta pobožni grof: pogumnost, modrost, pravičnost in strah božji. Znana vam je pripovedka, da je na lovu srečal duhovnika, ki je nesel sv. popotnico bolniku; ko je imel ta prebresti dereč potok, mu je ponudil svojega konja, s kterega stopivši ponižno moli sv. R. Telo. Kmalo nato je bil izvoljen za rimsko-nemškega cesarja. In ko je l. 1273 pri kronanji njegovem v Ahenu zmanjkalo kraljevega žezla, poprime mesto njega s križ — in ob enem pokaže, v kakem duhu hoče vladati. Postal je res kerščansk vladar, kar so ostali skoro brez izjeme tudi njegovi nasledniki. Na velikem deržavnem zboru v Avgsburgu (Avgusti vindeliški) je cesar Rudolf 27. decembra 1282 izročil svojima sinovoma Albrehtu in Rudolfu (Avstrijo), Štajarsko (Koroško le formelno), Kranjsko, in Slovensko pokrajino ali Marko. S tem je bilo vladarstvo Habsburžanov na Avstrijskem vstanovljeno. In ravno pred 600 leti 11. julija l. 1283 so vladarju Albrehtu deželni stanovi kranjski (tudi štirski in avstrijski) prisegli vdanost in zvestobo. Od tega časa le z malimi prenehljeji vladajo Habsburžani na Kranjskem.

A Kranjska takrat še ni bila tako obsežna, kakor je dandanes. V tem stoletji pa se je po vgodnih okoliščinah in podedovanjih združila skoro v današnjí celoti. Razni grofje so tu in tam imeli svoja posestva in skoro vladarske pravice. L. 1474 sta avstrijska vojvoda Albreht III. in Leopold III po smerti goriškega grofa Albrehta V podedovala grofovstvo Metliško in več pokrajin na Notranjskem. Sklicala sta vse stanove iz Kranjske, iz Slovenske pokrajine (sedanje Dolenjske proti Savi), Metlike, iz Pivke, Krasa in Istre v Ljubljano, da so jima zaprisegli, kakor bi bili vsi iz ene zedinjene dežele.

Tako nam je pervo stoletje pod Habsburžani večinoma zedinilo sedanjo ljubo domovino Kranjsko.

II. stoletje 1382—1482. To stoletje pod Habsburžani je zopet zeló imenitno za Kranjsko. Kranjskih Slovencev zvestoba in vdanost do sl. rodovine Habsburške se je posebno lepo razodevala. Ko so se namreč celjski grofje vzdignili zoper postavnega vladarja avstrijskih dednih dežel, Friderika IV, so se med vsemi Slovenci posebno skazali Kranjci. Sosebno Ljubljančanje, ktere je celjski vojskovoda oblegoval, so sklenili pod poveljem Apfaltrernovim za Avstrijo do zadnje kaplje kervi se bojevati. Ker so pa Ljubljančanje kazali avstrijsko misel in slovenski pogum, je to navdušilo tudi druga slovenska mesta, posebno Kranj, Novo-mesto, Radolico, Loko, da so vsi se bojevali za Avstrijo. Za te velike zasluge je pa Miroslav Kranjce tudi poplačal, jim poterdil njih stare pravice in še bolj terdno zedinil „Kranjsko vojvodstvo“, kar je za pozneji razvitek slovenskega naroda velike pomembe! Ljubljano je postavil za glavno mesto tej svoji zvesti deželi ter veliko pravic podelil, kjer so se potem shajali vsako leto deželni stanovi in se posvetovali za blagor dežele, posebno za brambo njeno v nastalih turških bojih.

Neprecenljive važnosti je bila njegova vstanovitev Ljubljanske škofije. L. 1461 je 6. dec. cesar Miroslav IV v Gradcu podpisal vstanovno pismo, kar je papež Pij II koj prihodnje leto poterdil. Kakor je bilo kranjsko vojvodstvo velik del Slovencev telesno združilo in tako rekoč središče postalo, krog kterega se imajo zbirati vsi drugi Slovenci: tako jih je mnogo tudi Ljubljansko škofijstvo duhovno zvezalo. Prej so imeli duhovno oblast (deloma tudi posvetno in še tudi pozneje v raznih farah čez Kranjsko oglejski patrijarhi, ki pa zbog svoje oddaljenosti niso mogli vspešno delovati v blagor vernikov. A. Friderik postavi v sredi dežele škofijski sedež in zgodovina spričuje, kako blagonosno so delovali ljublj. škofje za prospéh sv. kat. vere in sploh dežele Kranjske.

III. stoletje 1482—1582. Že pod prej imenovanim cesarjem so jeli grozoviti Turki, ki so bili iz Azije privreli v Evropo, tudi slovenske dežele napadati. Koliko je takrat naša domovina terpela, to je nemogoče povedati in človek kar s strahom bere dotična zgodovinska poročila. Takrat se je pokazala naših predočetov ljubezen do domovine v najsvitlejšem žaru, takrat so oni svojo kri prelivali za kat. vero in bili močen jéz, da zlobni Turki niso še dalje derli proti zapadu in uničili keršćanske omike. Neštevilno je skoro napadov teh kervoločnikov v Kranjsko deželo. Kakor listja in trave je prišlo nevernikov l. 1472 na Dolenjsko ter je derlo povsod ropaje in požigaje proti

glavnemu mestu Ljubljani. A Ljubljančanje so sklenili do zadnje kaplje kervi se bojevati. Turki se vtaboré krog Šiške, za sv. Krištofom in divje naskakujejo mesto; prederó na Poljane, šentpetersko predmestje in požgó farno cerkev, (kar se še zdaj bere na kamniti plošči zraven vrat pri sv. Petru). napravijo si nakope v pridobljenih ulicah ter hočejo prodreti v notranje mesto. A z vso silo planejo hrabri Ljubljančanje nanje ter jih preženó. To za zgled. Povsod so Turki ropali, požigali, skrunili, otročiče in odraščene morili, ljudi v sužnost vlačili — sploh našo domovino spreminjali v puščavo — in to je terpelo, čez 200 let.

Kristijani! Koliko so takrat naši predočetje terpeli, tega si mi skoro misliti ne moremo. Neprenehoma so se morali bojevati za svojo vero in domovino. Versko njih prepričanje pa je tudi čudeže hrabrosti skazovalo, njih zaupanje v božjo pomoč in njih pogum je slednjič vender rešil domovino. S klici „Jezus, Marija!" so šli v boj naši preddedi in so res neštevilnokrat zmagali.

Vladarske hiše Habsburške vzvišeni poklic je bil že od začetka: biti ščit in zaslomba sv. kat. veri, ustavljati se navalu nevernih Turkov proti zapadnji Evropi ter keršćansko omiko rešiti. Ta vlada je naše sprednike, kolikor je bilo v tistih žalostipolnih časih mogoče, podpirala, deželne stanove kranjske sklicavala v posvetovanje. kako se je Turkom zoperstavljati, jih z denarji in vojščaki podpirati. ali pa kranjske plemenitaše vojščake zbog njih hrabrosti v odločilnih bitvah na naj bolj potrebnih krajih med cesarsko vojsko postavljala.

Tretje stoletje pod Habsburžani je Kranjski zbog silnih navalov Turških veliko žalostnega obrodilo; a pri vladarjih svojih je naša domovina takrat našla vselej svèt, sočutje, pomoč, pa tudi priznanje in poslavljenje svoje hrabrosti. In če so takrat kresovi po slovenskih gorah klicali naše sprednike v boj za vero, dom, cesarja, ter pričali tedanjim vladarjem, da Kranjec ljubi svojo domovino in cesarja, naj tudi (kakor svitli knezoškof opomnijo) zdaj kresovi po naših gorah vpričo naslednika ondašnjih vojvodov Kranjskih plapojajo ter pričajo, da enaka ljubezen in vdanost do cesarja in domovine še zdaj plamtí v naših sercih.

IV. stoletje 1582—1682. Ni bil še končan boj zoper krutega nevérnega Turka v naši domovini, že ji protí drugi vihar in boj od severne, nemške straní. V 16. stoletji se je začela luteranska kriva vera širiti tudi po Kranjskem, zlasti med plemenitaši. In pri tem boji, kterega je na našem ozemlji bojevala kat. vera z nemškim krivoverstvom, komu ni znano slavno ime cesarja Ferdinanda II, kteremu se imamo skoro največ zahvaliti, da se tudi na Kranjskem ni vgnjezdil Lutrov nauk. S tem, da so nam ohranili pravo vero, so nam tudi rešili naš ljubi slovenski jezik. Marsikedo bi pri tem z glavo majal, rekoč: Saj so bili krivoverci, ki so jezik zopet oživili! Res je sicer, da so se ravno krivoverci v začetku za razširjanje luteranstva posluževali domačega jezika in s tem pomogli k novoslovenski književnosti. Njih pregreške — pravi Slomšek, da so namreč nesrečno zavili od prave vere — je Bog našemu narodu v dobro obernil po neskončno modri svoji previdnosti, ki večkrat hudo dopusti, pa tudi to zlo k našemu pridu oberne. Vender vsakdo ve, da je bil to za nje potreben in neizogiben pripomoček, da so sploh začeti mogli svoje verske novotarije. Toda, ko bi bili svoj namen dosegli — vero kat. v deželi zaterli — javaljne bi se bili navduševali za slovenščino luteranski pridigarji, ki so svoja povelja prejemali iz Nemškega. Mogočen jéz — razlika v veri — proti ponemčevanju bi bil odstranjen, in kdo vé, ali ni bil ravno ta jéz najterdneji, ki je do danes zemljo kranjsko tako vspešno branil pred tujim navalom!

Sicer pa delovanjem krivovercev nasproti tudi katoličani niso smeli in mogli več rok križem deržati. Mnogo apostolskega duha prešinjenih mož je nastopilo in se za preganjano vero potegnilo ter jo s peresom zagovarjalo. V pervi versti so bili škofje ki so se potegovali za sv. vero in zdaj se je pokazalo, kako srečna misel je bila cesarja Miroslava vstanovitev ljubljanske škofije v prejšnjem stoletji. Kdo ne pozná imen škofa Urbana Tekstorja in posebno Tomaža Krena. Ona dva sta svitli zvezdi, na kteri sme vsak kat. Slovenec z občudovanjem in hvaležnostjo gledati. Posebno Tomaž Kren, ki je tudi temeljni kamen za našo šentjakobsko cerkev postavil ter jo posvetil (1613 in 1615 l.), je z besedo in peresom naj več storil za kat. vero ter se zbog svojega delovanja po pravici imenuje „apostelj Kranjske dežele."

Četerto stoletje pod Habsburžani nam je dva zlata in dragocena bisera, sv. vero in jezik slovenski ohranilo, in ne malo zaslugo za to imajo tedanji vladarji iz hiše cesarske. Ni čuda, da je zveza med našo domovino in njimi zmiraj ožja in bolj priserčna prihajala.

V. stoletje 1682—1782. Ravno na pričetku te 5. stoletnice, namreč 12. sept. 1683, je bila rešena Evropa turške grozovitosti, keršćanstvo svojega največjega sovražnika. Kajti takrat je bil Dunaj rešen po cesarski vojski, v kteri so se tudi Kranjci hrabro borili, in po slavnem poljskem kralju Ivanu Sobieskem. S klicem „Jezus, Marija" so kristjani planili nad Turke, kterim poveljnik je bil Kara Mustafa, in so jih slavno premagali ter v divji beg zapodili. In od takrat je njihova moč bila zdrobljena za vselej, in zdaj se nam jih več ni treba bati. Cesar Leopold I, kralj poljski Ivan Sobieski, vojskovodi sploh so Bogu pripisovali to zmago Papež Inocencij XI je v znamenje hvaležnosti vstanovil praznik Imena Marijenega, ker na njeno priprošnjo in pomoč je bila zmaga pridobljena.

Nasledki poterte moči turške so se tudi kmalo pokazali. Dežele so se jele v miru bolje obdelovati, blagostanje se je povzdigovalo, veda se je bolj gojila, saj med višjimi stanovi. Valvazor je v začetku te stoletnice veliko storil za ohranitev spominov († je 1693) naše domovine.

Za cesarice Marije Terezije, ki je po izmertji moških Habsburžanov vsled pragmatične sankcije prevzela vladarstvo avstrijskih dednih dežel, in ki se je enako odlikovala po svoji pobožnosti in vestnosti, kakor po modrosti in značajnosti ter bila v spodbudljiv zgled svojim ljudstvom, pa tudi drugim vladarjem ,se je blagostanje cesarstva, posebej tudi naše dežele povzdignilo itd.

VI. stoletje 1782—1883. V začetku tekočega stoletja so se vsled francoske prekucije veršili po vsej Evropi dolgoletni boji, tudi naša domovina bila je vanje zapletena in še celó za 4 leta 1809—1813 odtergana zoper svojo voljo od ljubljene hiše vladarske ter bila podveržena Francoski. Ko je cesar Franc I l. 1821 zbral „kongres" v Ljubljani in je le-ta lep mir naredil med evropskimi deželami, se je blagostanje in omika jela bolj in bolj razširjati in vkljub slaboverskim naporom od tu in tam napreduje do današnjega dné.

Za vas Kranjce in Slovence sploh bi se 19. stoletje smelo imenovati zarija novega življenja, za ktero utegne nastopiti beli dan, če tudi še le po nekterih borbah. Občut za narodovne pravice se je zdramil in narod iše priti do svojih pravic. Kdo se ne ozira hvaležno proti svitlemu cesarju Francu Jožefu I, ki je v

svoji očetovski ljubezni in skerbi tudi Slovence poklical v enakopravno versto drugih narodov avstrijskih? Pravice, ki jih naš jezik nekoliko že vživa in jih sčasoma bo povsod v javnem življenji zadobil, ali nima teh od svojega ljubljenega cesarja? Koliko je presvitli cesar storil za omiko, za razcvit pravega kerščanskega življenja, za ozališavo naših cerkev in kapel, za vse stiskane in potrebne, koliko tisočev je miločutni vladar naši deželi v raznih nesrečah, po požarih, povodnjih, uimah . . . podelil, to je zapisano v bukvah življenja, pa tudi v sercih njegovih hvaležnih in vedno zvestih Kranjcev! Tako se bode ozirorna na vero in Cerkev v postavodajstvu itd. zaupljivo še marsikaj na bolje obernilo.

Ob prihodu Tvojem, slavni, dobroserčni, mili, preljubljeni Car, vojvoda Kranjski, se toraj zaročijo naša serca s Tvojim preblagim sercem in zveza, ki šteje s Tvojimi pradedi in nami že 600 lét, se zdaj tu pred vsem svetom ponoví in ostane nerazdružljiva. To so naše molitve; dobrotljivi Bog naj jih usliši in blagoslovi Tvoj cesarski rod; pa naj milostno svoj blagodar izliva tudi na verne Slovence, kterim si Ti, presvitli Vladar, pokazal pot k lepši bodočnosti — da tudi zanje nastopi zlata doba.

Submontanus.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Neki gospod se živo priporoča za pomoč pri očéh. — Slepa deklica upa na priprošnje N. lj. G. presv. Serca ozdraviti se in se priporoča v ta namen v prav gorečo bratovsko molitev. — Duhoven enako za dosego dušne in telesne milosti.

Koledar za prihodnji teden:

16. mal. serp. Marija D. Karmelska. — 17. S. Vincencij P. — 20. S. Jeronim Emil. — 21. S. Kamil L. — 22. Deseta nedelja po Bink. S. Mar. Magdalena.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Za priliko cesarjevega prihoda je vsa šolska mladina po oddelkih imela sv. mašo, nekaj že v torek, največ pa v sredo o raznih urah. Tudi so se že več dni poprej po šolah pripravljali na slovesni sprejem Nj. Veličanstva.

Kaj je bil Habsburg? Habsburg je bil grad na gori „Wülpel" (Wulpelsberg), ne daleč od Windiša ki je starodavna Vindonissa"*) v kantonu Aargavu na Švicarskem, ob bavarski meji. Habsburgovci izhajajo boje iz rodovine alemanskih vojvodov in so si zlagoma posestva močno zmnožili. Sozidal je grad Habsburg Werner, škof Strasburški l. 1029. ki je bil iz habsburške rodovine. L. 1239 ste po deljenji vsestev ostale dve rodovinski liniji: „habsburška" in „habsburglaufenburška," ki je bila kmalo izmerla; iz perve izhaja Rudolf IV, ki je l. 1273 z imenom Rudolf I. postal cesar, in zedinjene so bile naslednjič dežele Avstrija, Štirija, Koroško in Kranjsko, Tirole, Češko, Šlezija, Moravija in Ogersko in še druge dežele. S hčerjo Karola VI, Marijo Terezijo, in Frančiškom (cesar Franc I) se je pričela rodovina habsburglotrinška ali sedanja avstrijanska rodovina.

*) Če je bila Vindonissa (Vindonica?) kdaj v kaki zvezi z „Vien, Videm. Wende, Winde" itd., ki so slovenske korenine, bi morala zgodovinska preiskava pojasniti.

V Rudolfovem so obhajali v kapitelski cerkvi habsburško 500letnico že v nedeljo, 8. t. m. Pričujoče je bilo vse vojniško in civilno dostojanstvo in milgsp. prošt P. Urh so o tej priliki v pridigi živo pojasnovali kreposti habsburških vladarjev ter posebno lepo popisovali čednosti sedanjega cesarja Frančiška Jožefa I kakor vladarja in vérnega katoličana, ki zvesto spolnujejo božje in cerkvene zapovedi, n. pr. oziroma sv. maše, prejemanje ss. zakramentov itd. Naj bi jih zvesto posnemali vsi podložni vsih stanov, — oh kako dobro bi bilo za vse!

Ministra Taaffe in Falkenhayn sta 11. t. m. popoldne dospela v Ljubljano.

V Dvoru na Primorskem je umerl čast. g. župnik Fr. Ravnik, Kranjec iz Breznice na Gorenjskem.

Pri cesarski maši je bila šenklevška cerkev polna, če tudi so morali imeti listke, kteri so se želeli vdeležiti. R. I. P.

Novomeški prošt mil. gospod Peter Urh je 9. t. m. prišel v Ljubljano. Stanuje pri premil. gospodu knezu škofu.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik Bl. Petrič 3 gld. — Neimen. duhoven 1 srednji in 2 mala križavca. — Iz nekega ostanka 15 kr. — Neki čast. g. duhoven 3 gld. — Čast. g. župnik Mih. Bogolin 2 gld. 45 kr. — Čast. g. kurat g. Škerjanec 2 gld. — Čast. g. kurat g. Škerjanec 1 gl. — Čast. g. župnik J. Mrak 5 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Terezija Kos iz Kranja 3 gld. — Iz Ihana 17 gld. 20 kr. — S Sel pri Kamniku 10 gld. — Iz Osilnice 11 gld. 70 kr. — Gospodičina Magdalena Bleiweis 1 gld. — Iz Velesovega 2 gld 52 kr. — Gospa Frančiška Pogačar 2 gld. — Po čč. gg. Uršulinarcah 8 gld. 25 kr. — Čast. g. J. Škerjanec 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Neki čast. g. duhoven 110 gld. (oddal preč. g. kan. A. Urbasu). — Idrija po preča. g. dek. J. Kogeju 10 gld. 90 kr.

Za misijon v Bosni: Iz Ajdovice po čast. g. župn. M. Bogolinu 3 gld. 20 kr.

Za sveto Detinstvo: Po čast. g. Fr. Petrovčiču oseba 2 gld. — Neimen. oseba 2 gld. — Neimen. duhoven 10 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Štanga po čast. g. župniku M. Sajetu 5 gld. — Loški poto po čast. g. adm. Jož. Zelniku 3 gld. 50 kr. — Blagovica po čast. g župniku Bl. Petriču 4 gld. 20 kr. — Sorica po čast. g. župniku A. Jamniku 10 gld. — Stara Loka po preč. g. dek. M. Kožuhu 27 gld.

Za pogorelce v Košani: Stara Loka po preč. g. dek. M. Kožuhu 10 gld.

Za pogorelce v Prečini: Stanga po čast. g. župniku 3 gld.

Za rešenje vjetih misijonarjev v srednji Afriki ali sploh za odkup sužnjev: Neimen. duhoven 31 tolarjev. — Neimen. duhoven 10 gld.

Za najpotrebniši misijone: Neimenovan duhoven 10 gl.

Za sreberne pušice za ss. olja v prid misijonov: Neimen. duhoven 31 vel. tolarjev.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Kar. L. v Zl: Oddano založn. Gratias. — G. A. K—r v Št. Rup.: Vse sprejeto in oddano. Pozdr.! Oddano založn. Hvala.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.
„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.
Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 20. mal. serp. 1883. List 29.

Častni spominik
Rudolfu I Habsburškemu in Njegovi preslavni hiši.

Prepokorno poklonjuje
Njihovemu c. kr. Veličanstvu
FRANCU JOŽEFU I.

Štefan Benedičič,
bivši vojak.

Živi, živi Rimu slava,
Živi s tabo časov tek;
Vitez Rudolf, knezom glava,
Zdaj pozdravlja novi vek!

Srečni dan je dan spomina
Rudolfa Habsburškega!
Naša slávi domovina
Svojega branitelja.

On si je po Božji volji
In po gôdu ljudskih želj
Zoper zlobni svet oholi
Več zedinil bil dežel.

Tako ž njimi, ki jih sreča
Druži v družbo Rudolfa,
Tudi Kranjska je sloveča
Še do dne današnjega.

Pleti toraj vence Slava,
Očetnjava ljubljena:
Véke vse se venča glava
Rodovini Rudolfa;

Pleti, v dobi svoj'ga cveta,
Z Avstrijo zedinjena,
Kot nevesta vence spleta
Z Rudolfom zavezana.

Dokler koli Bog naj veči
Vlada kneze narode;
Kranjski narod pregoreči
Krone té naj biser je.

Šest stoletij je preteklo,
Kar zedinjenih moči
Brani zmagonosno jeklo
Naj svetejše nam reči:

Še stojí nam Cerkve skala,
Varno pristanišče vsim;
Še se dviga Božja hvala,
Kot učí nas večni Rim.

Še živi nam bojna slava,
Bojna slava slavnih trum;
Si Franc Jožef vredna glava,
Vodi Te modrost, pogum!

Še vihrajo nam zastave,
Mladi čuje oroslan;
Še je krepka véz deržave
Stati vihram v domobran.

Devetero še narodov,
Dušmanom trepet in strah,
Caka na pomig gospodov,
Zlobno moč podreti v prah.

Še poživlja Bog vladarja,
Korenino Rudolfa;
Ohranuje nam cesarja,
Mil'ga Franca Jožefa!

Srečni dan je dan spomina
Rudolfa Habsburškega,

Naša slavi domovina
Svojega branitelja.

S krepkim umom, hrabro roko
Cerkvi bil je močna bran;
Spoštoval je on visoko
Posvečen duhovski stan.

Za poštenje, za pravico
Je kot skala terdno stal;
Ce potreba, je z desnico
Krepko ju braniti znal.

Vez ljubezni med narodi
Je ponavljal in krepil,
Ter jim v zgodi in nezgodi
Mil, sočuten oče bil.

Bil zarés je čuti blage,
Močnodušnega sercá,
Ki podložne — brate drage,
Ne za sužnike ima.

Ginil ga je glas težaka,
Ginil s'rote mili jok,
Ginil težki stan vojaka,
Ginil vdove bridki stók.

Slikati vse krasne čine,
Um in roka mi slabi;
Oj, prijatlji domovine,
Nujte jih popisat' vi!

Vse ga ljudstvo je ljubilo,
Modri knezi vsi okrog;
Za blagosti vsih plačilo
Bog mu krono podeli.

In povzdignjen že za kralja
Ne preverne si duhá;
Je ponižnost ga spremljala
Prav do groba hladnega.

So brezverci si kovali
Lastnega pogina meč;
Rudolf pa na Cerkve skali
Stal je z ljudstvom knez sloveč

Kneze, kralje in cesarje
Je kosila smertna ost;
Rudolfovce Bog obvar'je,
Krepka sije jim mladost.

Pozni vnuki njega hiše
Vredni so očeta še;
Večni Rim jim je svetiše,
Blagor ljudstva njih željé.

Pleti toraj vence, Slava!
Očetnjava ljubljena;
Veke vse se venča glava
Rodovini Rudolfa.

Pleti, v dobi svoj'ga cveta
S Habsburgom zedinjena,
Kot nevesta vence spleta,
Z Rudolfom zavezana.

Dokler koli Bog naj veči
Vlada kneze, narode,
Kranjski narod pregoreči
Krone te naj biser je.

Šest stoletij je preteklo,
Kar zedinjenih moči
Brani zmagonosno jeklo
Naj svetejše nam reči.

Srečni dan je dan spomina
Rudolfa Habsburškega,
Slavi naša domovina
Svojega branitelja.

Mir vam toraj v zemlje krili,
Blaženi očetje mi,
Ki ste Rudolfu zročili
Naj svetejše si reči!

Mir ti bodi, knez sloveči,
Veri in pravici vdan;
Za-te moli rod cveteči
K svoj'mu Bogu noč in dan.

Mir vam, vnuki njega hiše!
Blag ostane vaš spomin;
Dokler vlada bitje više,
Vam udan je Slave sin.

O, raduj se, narod Slave
Pod potomci Rudolfa;
Verne derži se zastave
Mil'ga Franca Jožefa!

Živi, živi Rimu slava,
Živi s tabo časov ték;
Vitez Rudolf, knezom glava,
Zdaj pozdravlja novi vek!

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

m) Tri svete sestrice († l. 120).

Ob času cesarja Hadrijana je živela v Rimu blagorodna gospa, Zofija imenovana. Imela je tri hčere. Najstarejša se je imenovala (v gerškem jeziku) Pistija in je bila 12 let stara; srednji je bilo ime Elpija in je bila dve leti mlajša; naj mlajša je bila stara 9 let in se je imenovala Agapeja. Perva materina skerb je bila, svoje otroke v kerščanski veri dobro podučiti in lepo izrediti. Vse tri so dobro mater rade ubogale in jo zelo ljubile; tudi med seboj so se kaj rade imele. Življenja so bile tako pobožnega in govorjenja tako modrega, da so celo mnoge nevernike pridobile Kristusu.

Ko rimski oblastnik zve za to bogoljubno družinico, jo gre nevtegoma tožit cesarju. Cesar jih pokliče pred se in jih sam sodi.

Naj pred nagovori deklice in jim svetuje, naj nikar ne poslušajo svoje matere, ampak njega, ki jim dobro hoče. Obeta jim bogastvo in čast, če njega vbogajo in se odpovejo materni veri; če pa ne, jih čaka naj hujše terpljenje.

Na to mu ena izmed deklic odgovori: „Tvojih daril ne iščemo in tvojih muk se ne bojimo. Za nas kristjane ni večega veselja, kakor terpeti za Jezusa, ki nam je dal to minljivo življenje, pa nam tudi večno zaslužil s svojo kervjo.“

Te odločne besede precej prepričajo cesarja, da z besedo ne opravi nič, zato prične koj z mučenjem.

Perva je na versti Pistija. Najpred jo do kervavega pretepajo in hudo ranijo, potlej jo z bakljami žgejo in v vrelo smolo veržejo. Pa milost božja je bila v devici močnejša, kakor vse bolečine, in kar bi sama ne mogla preterpeti, to ji je odvzela vsemogočnost Jezusova. Ogenj se je ni lotil, zgubil je takorekoč za njo svojo moč. Sodnik jo zapove ob glavo djati.

Deklica se poslavlja najpred pri materi: „Vidiš, ljuba mati! koliko dobroto mi skazuje Gospod Jezus; toraj le še dalje me podpirajte s svojo molitvijo v mojem boji.“ — Potlej reče sestrama: „In ve dve, preljubljeni sestrici, ne bojte se za Kristusa prestati tako slavno smert. Eno mater smo vse imele in smo skupaj rastle; zato naj bo tudi naša smert skupno in naš odločni sklep sestersko zedinjen.“ Jokaje poslušate sestrici te besede in z materjo vred se z ginjenim sercem poslovite in blagrujete srečno mučenko.

Potlej pride na versto Elpija. Sodnik meni, da jo je sesterno terpljenje preplašilo in omečilo, zato jo z lepo besedo povabi, naj malikom daruje. Ona pa mu odgovori: „Veš, da je moja sestra ta, ki je ravnokar umerla. Tedaj vedi, da ji hočem biti sestra tudi po stanovitnosti.“

Tudi njo najpred neusmiljeno pretepejo, potlej pa v razbeljeno peč veržejo. Ali ogenj ji ne škoduje. Še s hujšim jo strašijo, ona pa na tihem moli za stanovitnost. Velik kotel napolnijo s smolo in žveplom in velikansk ogenj zanetijo pod njim. S tem hoče tudi najmlajšo sestro strašiti in mater. Pa preden veržejo mučenico v razbeljeno pekočino, se na božje povelje kotel razpoči kakor steklo; vse se razlije in še konča več rabeljnov. Ker je ne more drugače, jo umori tudi z mečem.

Zdaj ostane le še devetletna Agapeja. Veselo preterpi enake bolečine, kakor njeni sestri. Tudi njo Bog čudovito varuje in ohrani; tudi ona je slednjič obsojena, da se ji glava odseka.

Veselo jo spremlja mati na morišče ter glasno kliče: „O jaz presrečna mati! S koliko milostjo si me o Bog počastil, da si moje preljube otroke z mučeniško krono ovenčane sprejel v svoje kraljestvo! Tukaj vidim angelje, ki čakajo še na te moje dete! Pojdi tedaj, hiti k ženitnini, ki jo že obhajate tvoji sestri.“

Agapeja še zapoje slavo Kristusu in — meč ji preseka vrat.

Mati pobožno pokoplje vse tri hčerke. — Tretji dan pride na grob svojih otrok molit. Med molitvijo tudi ona mirno in sladko v Gospodu zaspi. Truplo svete matere položijo poleg svetih hčerk, da bi vse šteri skupaj čakale veličastnega vstajenja.

Šola in prostozidarstvo.

Ko smo tako težnje (naméne) prostozidarjev gledé šolstva v glavnih potezah označili, poglejmo sedaj, kakov je glavni načert in značaj vsega prostozidarskega šolstva in odgoje.

Šolstvo in odgoja v prostozidarskem smislu je pervič brezversko, drugič naturalistično in racijonalistično.

Če se sliši tu izraz brezverstvo, ni treba tega tako razumevati, da bi se v ljudski šoli učilo popolno brezboštvo (atheizem.) O, nikakor ne! Da bi loža tako ravnala, to je proti njeni praksi (djanju) in pravilom; loža se zadovoli v početku s tem, da zahteva šole brez veroizpovedanja (confessionslos). Najpreje seveda z ozirom na toleranco. Kajti prigodilo bi se lahko, da tudi kak judovski otrok isto šolo obiskuje, kakor več kerščanskih otrók; potem pa tudi z oziroin na to, da bi se v drugih predmetih več in natančneje podučevalo, ker v tacih šolah verski uk izostaja. Da bi se pa spet ne reklo, da so te šole brezvérske, se nastavi zato učitelj liberalec, ki razlaga otrokom o nekakovi nravnosti (čednosti) po nekem „katekizmu,“ v kterem so na vladino povelje spisani oni splošni temeljni stavki, v kterih se vsi ljudje strinjajo. Ti občni pojmi so po njihovem terdilu prava nabožnost, prava vera; vse drugo so jim „predsodki.“ Tako se radikalno (v korenini) zatira v otroku ves nadnaravni (čeznatorni) čut, tako mladega človeka oropajo vse pozitivne (razodete) vere. Da se pa slednja pri kakih skrivnih vratih ne vmuzne v otroško serce, prepové se duhovniku nauk v šoli, zunaj šole se pa oteži; o tem pozneje. Če pridejo po tem take mlade rastline na gimnazijo in na vseučilišče, skerbe že vzbujene strasti in vse učeno in neučeno ozračje za to, da se v belcebulu pričeto delo dokonča, in da mladi mož postane vsaj po mišljenji skozi in skozi prostozidarsk, če tudi ne nosi modro ali rudeče obrobljenega predpasnika. Tako pa postane svetovna cerkev prostozidarka ne le mogoča, temveč tudi dejanstvena.

Pomenljive so besede, ktere je govoril 26. aprila l. 1844 grof Montalembert v francoski zbornici z ozirom na táko moderno šolstvo: „Mej sadovi vseučiliške odgoje je tudi to dejanstvo, ktero vse druge nadkriljuje in je jasno, kakor solnce: mladeniči, ki s kalom vere svojo družino zapusté, da grejo na vseučilišče, vernejo se kot nejeverniki.“ —

In kako se dela, da bi se mlademu zarodu vse nadčutno in nadnaravno zatemnilo? To je obče znano. Gledati hočejo, da se vzgoja mladino le za ta svét, preslavljati hočejo le bolj za ta svet koristne znanosti, naravoslovje učiti bolj kot sveti verski nauk v nasprotji z razodenjem božjim; zraven tega pa več ali manj prezirati učenike, ki jim tako že vse preveč spoštljivo in častitljivo pišejo o Bogu, o nravnosti in nadzemeljskim življenjem. Pri tem povdarjajo prostozidarji, da le prostozidarji, da le prosta samoodločljivost, na ktero nič vnanjega ne vpliva, daje upanje v plodonosno sodelovanje pri zidanji tempeljna za prostozidarske namére. To — natoralizovanje (zgoli obračanje na posvetnost) je posebni (cilj) vzor znanostne lože in je postalo duša vseučiliških študij v sedanjem času. Prostozidar J. G. Fichte, čegar modroslovje ima posebno na višje vzgajanje veliko vpliva, pravi, da je nravnostna sverha vsacega razumnega bitja, samostojnost razuma sploh.

Iz tega se kratko razvidi, da prostozidarstvo povdarja pri šolstvu in vzgoji prostost, samoodločljivost razuma, ne gledé na višji namene, vse le iz človeka, po človeku in za človeka, a vse le brez Boga in proti Bogu. Iz tega je prav očitna brezbožnost tega početja.

Da bi si pa ta skrivna zveza šolo in mladino za-se pridobila in s tem svojo prihodnost zavarovala, zato ste ji odperti dve poti.

Prostozidarji skušajo namreč tu pa napraviti svoje lastne šole in vzgojilnice, v nje pa tako učiteljsko osobje

vriniti, ki je brezversko in pripravljeno delovati v prospéh zidarstva. Šole zidati, to je težavna reč, ki stane denarja, mnogo denarja. Za take reči, namreč za obilno plačevanje pa loža ni posebno navdušena — denn beim Zahlen hört die Gemüthlichkeit auf. Pač se baha loža s svojim človekoljubjem in dobrotljivostjo; toda že pred sto leti je „klasik“ brat Lessing rekel, da je dobrotljivost le izkaznica (Legitimationspass) prostozidarjev med zlobnim svetom. O priliki zidanja „ženske vzgojilnice“ v Belgiji pa je pisal prostomišljak prof. Laurent v Journal de Grand: „Vi veste bolje kot jaz, da liberalci (prostozidarji) niso posebno liberalni s svojim denarjem. Katoličan dobi ložje 100.000 frc., kot liberalci 100. To je sramota, a tako je.“ Sicer se večkrat čita o milijonih, kteri se izdajo v podporo revnim prostozidarjem itd.; a to je le navidezna reč. Kajti znano je, da prostozidarji dajejo velikanske svote za pojedine in nočne veselice, ker so zeló ješči, a sprejema in izdaja se denar le večinoma pod naslovom: za dobrodelne namene, da se tajnost ohrani. Tako je tudi menj verjetno, da bi veliko šol v novo sami postavili, ker bi bila to prav za prav podpora dotične občine. Bolj splošno je in z manjšimi stroški zvezano, če se učitelji, kolikor mogoče, za ložo pridobé (to je, zapeljejo in za vero ogoljufajo.) Kajti pri razlaganji starih in novih klasikov, pri tolmačenji modroslovske propedevtike, povestnice, in čisto brez ovir pri akademičnih poukih, kjer gospoduje hvalisana „učna prostost“, zamorejo zidarske misli brez učenceve vednosti v njegovo serce cepiti.

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje.)

Povedali smo že, da je bil križ judom in poganom sramota, znamenje prekletstva; aposteljni pa so na sramotnem lesu Križanega oznanjevali ter vnemali ljubezen in spoštovanje do križa. Za nespametne so toraj imeli pogani aposteljne. Od začetka so „čestilce križa“ le sramotili, ter jih imenovali kar naravnost zmešane, neumne (kakor zdaj novi pogani); mislili so si, da so kristjani le ločinka judov ter da mora tako kmalo sama zginiti; zato so jih tudi prezirali. Ko so pa pogani videli, da šteje kerščanstvo vedno več priveržencev, so sprevideli s časom, da je kerščanska vera nevarna poganstvu. Začel se je tedaj tudi terd boj med poganstvom in kerščanstvom, ki je terpel do 300 let. Ljudstvo neversko je čertilo častivce križa, ker je mislilo, da so kristjani vzrok mnozih nesreč. Cesarji so preganjali z vsemi svojimi silami kristjane, ki so jih imeli za terdovratne in deržavi nevarne ljudi. Tristo lét je zahteval križ od svojih spoznovavcev prostost, premoženje, življenje; mnogo tisoč jih je prelilo kri za križanega Jezusa. Cesar Dioklecijan je mislil, da je že spravil kerščanstvo raz zemskih tal, vse peklenske moči so se zavezale proti križu, pa križ je slavno zmagal, njegov blišč je zasijal ter prederl gosto temo poganstva!

Večna previdnost je izbrala rimskega cesarja Konštantina Velikega, da je pripomogel križu do popolne zmage nad prej vsemogočnim poganstvom.

Konštantin, hoteč premagati svojega nasprotnika Maksencija, je hitel z armado čez Alpe v Italijo. Zmagovito je prederl do mogočnih zidov večnega mesta. Tu se je morala osoda sveta odločiti: ali naj vlada kruti samosilnik Maksencij, ali pa blagi Konštantin. V tem osodovitem času se je spomnil Boga, ki je tolikra pomagal njegovemu, kerščanstvu prijaznemu očetu, spomnil se je pa tudi nesrečne smerti cesarjev, ki so zatirali kerščanstvo. Obernil se je s prošnjo k edinemu, pravemu, vsemogočnemu Bogu. In njegova prošnja je bila uslišana. Neko popoldne, ko je bil Konštantin z oddelkom vojske na poti, se je prikazal na nebu bliščeč križ z napisom: S tem bodeš zmagal. Stermel je on in njegova vojska. Vendar pomena ni razumel. Prihodnjo noč se mu je prikazal Kristus z znamenjem križa ter mu ukazal, naj zapové temu znamenju podobno znamenje narediti ter nositi ga pred vojsko. Poklical je Konštantin koj drugi dan zlatarje in umetnike, popisal jim prikazen ter zahteval, naj mu naredé podobo križu enako, kakoršno je videl v prikazni. Ti so vzeli dolgo sulico, jo prevlekli z zlatom ter priterdili nanjo poprečni drog, raz kterega je viselo krasno pretkano sukno; na koncu sulice so napravili venec z zlatom in dragimi kameni obsejan, v venec pa napis (monogram) z dvema čerkama, ki ste pomenili ime Kristusovo. Zaupajoč na nov prapor (zastavo) in na pomoč Najvišjega je pričakoval sovražnega napada, pri Milviškem mostu ob reki Tiberi se je vnel serdit boj; kmalo pa se je zagnala armada samosilnikova v divji beg, Maksencij sam v polni opravi padel v Tibero in utonil.

Konštantin pa tudi v sreči ni pozabil Boga rešitelja; ko mu je starašinstvo (senat) postavilo kip na „forumu“ (tergu), je ukazal, da naj mu dajo namesto žezla v roko bandero s križem in napisom: „S tem blaženim znamenjem, znamenjem prave moči sem rešil mesto iz oblasti samosilnikove.“ Od tega časa je bilo v navadi bandero s Kristusovim monogramom; imenovali so ga Rimci „labarum.“ Da je Konštantin imel prikazen, pripovedoval je sam zgodopiscu Evsebiju ter poterdil to s prisego. Naj važnejše za nas je pa to, da je prišel križ na častno mesto, na bandero, ter se vse čase skazuje kakor slavno znamnje zmage.

Kmalo potem se je vnela vojska med Konštantinom in Licinijem, cesarjem vzhodnega rimskega cesarstva. Konštantin je zaupal v zmagovito bandero križa ter je imel veliko število škofov krog sebe; Licinij se je posmehoval tem „pobožnim bojnim napravam.“ Obdan od poganskih maliških služabnikov in vedeževalcev je zaklical darujoč malikom: „Današnji dan bode odločil, smo li mi, ali so kristjani v zmoti; odločil bode med našimi bogovi in križanim Bogom.“ In odločil je; zmagal je križani Bog! Odločivni se je l. 323 vnel boj; Licinij je bil tepen, kmalo pozneje je zgubil deržavo in življenje. Zmagal je križ!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Cesar v Ljubljani. Med živijo in slavo-klici in silnim veseljem cele Ljubljane, kakor smo že unkrat omenili, je bil presvitli vladar Franc Jožef 11. t. m. popoldne prišel v Ljubljano. Obširno so časniki popisovali velikanske slovesnosti in djanja o pričujočnosti Njihovega Veličanstva. Cesar so vsak dan od zgodnjega jutra do 6 zvečér obiskovali razne naprave, vojaštvo, dajali zaslišanja, in ob 6 še le je bilo kosilo. Precej pervi dan so bili med drugimi vis. gg. kakor zastopniki duhovstva k cesarski mizi povabljeni p. n. gg.: knez in škof dr. Jan. Krizostom, gosp. stolni prošt Jožef Zupan in kan. Henr. pl. Pauker.

Naslednji dan, 12. t. m., so bili presvitli cesar z vojaškimi in civilnimi dostojanstvi pri veliki sv. maši ob osmih. Cerkev je bila okinčana naj lepše, kar se dá; že več tednov poprej so se delale priprave; več drazih reči se je na novo napravilo, še več obnovilo ter znašajo stroški kacih 1500 gld.

Pred sv. mašo so škof v ornatu z vso azistenco pričakali cesarja pri velikih vratih in so presvitlemu vladarju podali aspergil. Cerkev je bila polna, dasiravno so smeli v cerkev le taki, ki so imeli dopustne listnice.

Pri véliki maši so imeli presvitli cesar sedež na evangeljski strani, kjer so sicer škof; premilgsp. škof z azistenco so bili na episteljski strani. Blizo Njih Veličanstva, tudi v svetišu, sta bila ministra Taaffe in Falkenhayn, general-adjutant Mondel in par druzih dostojanstev. Od sanktusa do povživanja so cesar vedno klečali, sicer le stali. Sv. maša je terpela nekaj minut čez eno uro. Po zahvalni pesmi so premilgsp. škof z vso azistenco spremili cesarja do velikih vrát, kjer so bili pričakali Njih Veličanstvo pred sv. mašo.

Omeniti moramo tukaj, da lepo, postavno in pobožno obnašanje cesarjevo pri sv. maši je občinstvo močno ginilo in dosti lepega se govorí vsled tega zdaj po mestu.

Ob 10 so se pričele zaslišanja raznih stanov, in bila je kmalo na versti duhovšina s premilgsp. knezom škofom na čelu.

Premilostni gospod knez in škof so v nekoliko obširnišem govoru razodevali naslednje občutke: Zastop duhovstva ljubljanske škofije ima danes visoko čast, da tukaj pred prevzvišenim obličjem Vašega Veličanstva o 600letnem spominskem dnevu, odkar je naša dežela zedinjena z Vašo preslavno dinastijo, v lastnem in v imenu izročenih vernikov ponavlja občutke svoje naj globokejši pokoršine, vdanosti in zvestobe. V naj priserčniši hvaležnosti do Boga se spominjamo danes preobilnih blagrov, ki jih je v šest stoletjih dosegala naša dežela pod miloserčno vlado habsburške hiše. Kdo je zmožen vse našteti? Iz serca udanemu duhovstvu se posebno spodobi v tem slovesnem trenutku misliti na preslavno vstanovo Ljubljanske škofije in stolnega kapitelna po Habsburgovcih, vsled česar imamo srečo v preddedih vzvišene habsburške rodovine in ,sedaj v preslavni osebi Vašega Veličanstva ljubiti in spoštovati patrona naše škofije v tesnejšem pomenu. Vernim Habsburžanom se je tudi zahvaliti, da je naši deželi ohranjena edinost sv. vere in zveza s središem sv. Cerkve (z Rimom). V oziru na tolike dobrote naša hvaležnost nikoli ne bo ugasnila. Kakor skalovite gore naše domovine, tako nepretresljiva bo toraj tudi naša udanost in zvestoba do prevzvišene cesarske hiše. Z vsih prižnic bodo donele enake opominovanja v serca vernikov, z vsih oltarjev pa se dvigale molitve k nebesom za naj obilniši blagoslov Vašemu Veličanstvu, presvitlemu dednemu princu, in vsi cesarski hiši.

Jedro cesarjevega odgovora je to-le:

Napolnuje Me vesela zadovoljnost, da o jubilejni slovesnosti Kranjske dežele z avstrijskimi deželami zastopnike duhovstva ljubljanske škofije vidim tukaj zbrane. Dobro mi je znano, da kranjska duhovščina pri oznanovanji nauka zveličanja svoj imenitni poklic spolnovaje si neprenehoma prizadeva svoje vernike z domoljubno gorečnostjo učiti tudi zvestobo do starodavne cesarske hiše in njih serca tudi k gorki ljubezni do domovine vnemati. Upam, da z Božjo pomočjo bojo tudi v prihodnje svojo duhovsko službo v enakem duhu opravljali, in za poklon udanosti, ki ste ga Meni izrekli, Vam naznanjam Svojo odkritoserčno zahvalo ter Vas Svoje neprejenljive blagovoljnosti zagotavljam.

Ljubljanski župan je cesarja nagovoril v obeh jezikih. V slovenskem je omenil, da naše mesto se „b e l a L j u b l j a n a“ imenuje, in da res je b e l a in n e o m a d e ž a n a njena zvestoba in vdanost do cesarske dinastíje in da taka, kakor je bila skoz 600 let, bode tudi ostala.

Presvitli cesar so odgovorili, da zvestoba in vdanost kranjskega glavnega mesta v veselih in žalostnih časih jim je dobro znana, in v teh slavnostnih dnevih se v novo kaže. Ljubljana je bila vselej pravo avstrijansko mesto, in svesti so si, da táko tudi ostane. „Zagotovite meščane Mojega glavnega deželnega mesta Moje cesarske blagovoljnosti in skerbljivosti.“

V dokaz, kako natanko Njih Veličanstvo cesar Frančišk Jožef svoje dolžnosti kot katoličan spolnujejo, naj povémo dogodek, ki je vresnici silno podučljiv in ginljiv za vsacega katoličana.

V večer pred petkom je cesarski nadkuhar grof Kinsky prišel k premilostnemu gospodu knezu škofu dr. J. Krizostomu in je prosil privoljenja za presvitlega cesarja, da bi smeli naslednji dan, kot v petek, mesene jedi vživati, ko so na popotvanji. (Ni namreč vedil, da so milgsp. škof to že privolili tudi za Ljubljano in okolico za ta dan.)

Obiskali so cersar v petek zraven druzih naprav novo cerkev presvetega Jezusovega Serca, ki je bila ravno undan posvečena. Pričakali so jih pri velikih vratih preč. g. knez škof, predsednik odbora za zidavo te cerkve, t. j. vladni svétnik Rudolf gr. Chorinsky, in drugi vísoki gospodje, duhovski in deželski. Po kratki molitvi so cesar ogledali novo cerkev, ki je slavna tudi iz tega ozira, ker se je začetek zidanja pričel o poroki dednega cesaroviča R u d o l f a. —

Drugi spominek v dotiki s cesarovičem Rudolfom bode novi muzej (hram za starinarstva), ki se bo imenoval R u d o l f i š č e, k čemur so preteklo soboto ob 10 premilgsp. knez in škof vkladni kamen slovesno blagoslovili. Ko je bila debela pušica z dokumenti v obširno izdolbljino spušena in s pokrovom zakrita, so najprej cesar trikrat na kamen udarili s srebernim kladvom, potem ravno tako škof in dalje še nekteri drugi gospodje. Pevci so med tem peli himno „Oče naš.“ Govore sta o tej priliki imela še pred opravilom dež. glavar gr. Thurn in hranilnični predsednik Aleks. Dreo; cesar so na oba nagovora prav krepko in primérno odgovorili. —

13. julija ob eni popoldne prišli so presvitli cesar obiskat tudi deško sirotišnico. Čakali so že v veži nekteri udje družbe sv. Vincencija, med temi prošt dr. Jarc, Karol Polak in drugi, da sprejmejo Nj. Veličanstvo. Pri vstopu v vežo se je g. kanonik dr. Gogala v kratkem ogovoru zahvalil v imenu družbe sv. Vincencija, gospej zavetnic in ubogih sirot za preveliko milost cesarjevega obiskanja. Presvitli cesar so odgovorili, da jim je posebno veselje dobrodelne zavode obiskovati, v kterih se odgojujejo ubogi zapušeni otročiči. Pri vstopu v primerno okinčano sobano zadoní cesarjeva pesem iz ust 57 dečkov v slovenskem jeziku. Po dokončanem pervem oddelku pristopi odgojenec Fr. Suhadobnik in v nemškem jeziku lepo govorí posebno za to slovesnost sostavljeno pesem. Rešil je deček svojo nalogo tako pogumno in ginljivo, da so ga presvitli cesar pohvalili in za nekatere okolišine njegovega življenja vprašati blagovolili. Zapeli so dečki pod vodstvom P. Angelika še dve slovenski pesmici, ki ste presvitlemu cesarju jako dopadli. Potem ko so presvitli cesar preprijazno ogovorili nekatere iz verste gospej in družbe sv. Vinc. in se vpisali v krasno spomenico; prehodili so vse sobe in občudovali lepe in primérne prostore; poslednjič so izrekli s toplo besedo svoje veselje in popolno zadovoljnost.

V nedeljo-jutro so se presvitli cesar podali za nektere ure še na Notranjsko, poprej pa so spolnili svojo dolžnost kot katoličan in so bili v Šenklavžu pri sv. maši. O ½6 so jih zopet pričakali premilgsp. knez

z 2 kanonikoma in nekterimi gg. bogoslovci. Cerkev je bila polna ljudí, med kterimi so ljubljeni vladar šli proti velikemu oltarju. Tukaj je vsakdanje ljudstvo imelo priliko viditi svojega cesarja, kako postavno in pobožno so se obnašali pri naj svetejši daritvi in v resnici so bili ljudje tako ginjeni, da marsikteri tudi manj cerkveni priznavajo, da od presvitlega cesarja se jim je učiti, kako se morajo v cerkvi obnašati.

Silno ginljivo je bilo, ko smo po sv. maši Njih Veličanstvo zopet spremili k velikim vratam. Premilostni gosp. škof Krizostom so cesarju vošili, „da naj jih ljubi angelj-varh spremlja na potu;“ cesar pa so se z vso priljudnostjo škofu zahvalili, „da so sami osebno prišli jim za to priliko maševat,“ in vidno razveseljeni so se vsedli v kočijo ter urno odhajali. Bili so v Njih spremstvu in pri sv. maši tudi drugi visoki dostojanstveniki, deželni predsednik baron Vinkler itd.

Poslovljenje.

Ako je bil prihod cesarjev silo ginljiv in prijazen, se mora reči, da je bilo poslovljenje v ponedeljek 16. t. m. še prav posebno priserčno in polno cesarske dobrotljivosti.

O poli sedmih zjutraj je bilo pred stanovanjem Njihovega Veličanstva polno naj višjih dostojnikov, civilnih in vojaških, zlasti tudi duhovskih s premilostnim knezom in škofom dr. Janezom Krizostomom na čelu. Veliko število prelepih kočij je čakalo za visoke gospode, da sprejmejo presvitlega cesarja in Njihove spremljavce proti Kamniku, Kranju, Jezeru.

Ravno ob sedmih pridejo Njih Veličanstvo doli po stopnjicah deželne hiše. Po obeh stranéh v preddvoru stali so naj višji dostojanstveniki in med njimi premilostni gospod knez in škof dr. Janez Krizostom; zunaj veže pa so čakale velike množice višjega duhovstva, in svetnih častnikov, veljakov itd. Pridši po stopnjicah so presvitli cesar par gospodov nekoliko nagovorili, dalje časa pa so se pomudili pri prem. gosp. knezu-škofu; presvitli cesar so ponavljaje škofu zaterjevali, rekoč: „Z vsim, kar sem vidil in slišal, sem popolnoma zadovoljen.“ Tudi vemo, da so proti drugi visoki osebi Njih Veličanstvo se izrazili, da so bili z duhovščino posebno zadovoljni. — Stopivši čez prag so se presvitli cesar zahvaljevaje poklonili proti duhovščini in na vse strani, proti vsim stanovom? Z obraza Jim je sijala in iz vsega obnašanja se kazala velika zadovoljnost. Po besedah: „Da se skoraj zopet vidimo“ — „Auf baldiges Wiedersehen,“ so sedli v kočijo in med živijo in slavo-klici so se odpeljali med dostojanstveniki in potem memo velike zbrane množice ljudstva. Spremljali so jih gromoviti slavoklici.

Tudi nadaljno popotvanje cesarjevo je bilo kakor nepretergano zmagoslavje. Na Ježiči pri Ljubljani je bilo zbranega silo ljudstva, okinčanje prezalto. Pozdravili so Nj. Veličanstvo dekan za okolico preč. g. kan. Ant. Urbas v prav čverstem ogovoru, župan in deklica, ki je cesarju izročila venec v tem ko so pevci peli cesarsko himno. V Mengšu so cesar po svojem adjutantu podarili 30 gld. nekemu bivšemu vojaku, kteremu ste bili na vojski obe roki odbiti. Okinčanje je bilo prekrasno. V Kamniku je bilo sosebno slovesno in častitljivo, tako dalje ob potu, v Kranju itd.; ljudstva je bilo povsod nezmérne trume in germeči živio-klici so se razlegali. Pozdravljali so cesarja povsod duhovni in župani.

Na tej poti pa se je bilo tudi že vreme preverglo in privihral je velik naliv (ki pa k sreči ni dolgo terpel) in vsi snežniki globoko proti znožju so se s snegom pobelili, ter bodo cesar smeli reči, da na Kranjskem so v malo urah imeli naj hujši vročino in pa zimo s snegom skoro ob enem. V Kranji jih je pričakala dekanijska duhovšina pri cerkvi in bili so pri blagoslovu s presv. R. Telesom. — V Lesce so dospeli malo po dveh v velikem dežji. Pričakala je ondi dekanijska duhovšina. Potem ko so se v nalivu odpeljali v Begnje ogledat kaznilnico, so se podali nazaj skoz Lesce v Bled. Povsod je bilo zbranega silo ljudstva, če tudi je vedno deževalo. Naj hujše je deževalo in po gorah snežilo okolo poldne. Viharni dež je polomil mnogo kinča in napravil veliko škodo. Po prihodu cesarjevem v Bled, okoli 5 popoldne, je nehalo deževati; vender se vsled vremena slovesnost ni mogla tako razviti, kakor je bilo nastavljeno. Po dvornem obedu ob 6 so se jeli hribi na okrog razsvitljevati, kar je bilo nezmérno opanljivo víditi. Nekdo pričujočih je naštel 45 kresov, moralo pa jih je utegnilo biti veliko več. Prelepo ste se z daljnih gorá vidile čerki cesarski cesarjevega imena „F. J.“ Ob jezeru in po vasi se je pričela razsvitljava, cesar s spremstvom pa stopijo v čoln, se prepeljejo v otočič in obišejo prelepo okinčano romarsko cerkev, potem se še peljejo podolgoma ob bregovih med godbo, šviganjem umetnega ognja in silnimi slavo-klici ob bregovih. Tudi jezerska cerkev je bila bingalično razsvitljena. Ob 9 so se cesar podali k počitku, zjutraj ob 6 so se podali na pot proti Dunaju skoz Koroško.

Predno so cesar našo zemljo zapustili, so z Bleda predsedniku baronu Vinklerju pisali prav prijazno pismo, v kterem naznanjajo svojo veliko zadovoljnost zarad tolikega navdušenja pri obhajanji 600letnice, pa tudi zarad važnih napredkov v naši deželi, o kterih so se te dni prepričali, in vsim prebivalcem sporočajo naj toplejši zahvalo za priserčno sprejemanje, ki so ga Jim bili povsod pripravili. —

Prav lepe besede so govorili cesar tudi županu Grasselli-u na njegovo zahvalo, ter rekli, kako so se prepričali, da ljublj. mesto navdaja pravi rodoljubni avstrijski duh, da so pripravljeni pospeševati mestno blagostanje. Dnevi, ki so jih tukaj preživeli, jim bodo ostali v prav prijetnem spominu in prav zelo jih bode veselilo mesto zopet obiskati. Županu so naznanili prav prijazno priznanje za mestno vodstvo in zagotovili so ga svoje popolne zadovoljnosti. — Enako priserčno zahvalo so izrekli deželnemu glavarju gr. Thurnu v Lescah. — Predsednik bar. Vinkler je spremil presvitlega cesarja do Jesenic.

K sklepu bodi še rečeno, kako prijeten vtis so zapustili presvitli cesar v vsih sercih. Slišali smo že iz marsikterih ust: „oh kako je dolg-čas, ko ni več cesarja tukaj!“ Več prav prijetnih rečí pripovedujejo o Njihovem Veličanstvu, n. pr.: Prišli so eno jutro ob štirih v „Zvezdo“ (sprehajališče precej zraven deželne hiše), in ko so vidili, da ljudje z dežele ondi po klopéh in travi spijo, so enega vprašali: „Kaj si tu prišel?“ — Odgovor: „Cesarja gledat.“ Na to cesar: „Si ga pa vidil?“ Odgovor: „Vidil, vidil.“ — Ali ne navdaja marsikoga opravičena misel, da bo Bog dal cesarju Frančišku Jožefu za prestano terpljenje in za Njihovo blago serce še prav slavnih dni doživeti? In k temu pripomoči zvesti Kranjci ne bojo zadnji. Bog daj!

Iz Bohinjske Bistrice, 11. julija. *(Poterdilo in zahvala; prošnja.)* Prejel sem od marca t. l. in naprej za tukajšnjo cerkev po „Danici“ nabranih 114 gld., ter se za te, kakor tudi za poznejši še naznanjenih 40 gld.*) in od mil. gospoda stolnega prošta 100 gld., zadevnim preblagim darovalcem kar naj toplejše zahvalim in z resničnim vošilom, naj predobrotljivi Bog vsem tisučerno povračuje.

*) Teh 40 gld., ki so v „Dan.“ 15. jun., je bilo meni izročenih 7. jun. in so že med unimi 114 gld. všteti, ki sem jih čast. g. župniku izročil 12. rožn. Vr.

Zarad zdaj pričetega pozidovania deloma razrušene cerkve naše je zdaj tudi vradno vse dognano in prav po predlogu cerkvenega predstojništva poterjeno, da le popolno prostovoljno kakor popred brez najmanjši sile za farmane naj se to delo pod tehničnim vodstvom dobro znanega g. Fr. Faleschini-a izverši.

Nesreča je bila tako nenavadno velika, da je fari po večletnem trudu namesti nove cerkve le veliko razvalino pokazala; meni pa po nenavadnih druzih težavah na zadnje morebiti tudi še kaki osamljen kot odkaže; — in gledé na tako nenavadno nemilo zgodo, po kateri naj bi se vsaj fari, ki je hvalevredno toliko že darovala, zdaj kolikor moč prizanašalo. Preljubi rojaci, prijatli, duhovni in neduhovni! Zdaj o priliki, ko se Vam za darove iz Vaših dobrotnih rok tako obilo že prejete preserčno zahvaljujem, naj bo opravičeno pristaviti tudi nar ponižniši prošnjo še za kaki daljni milodarni ozir v polajšanje naše nesreče, za kar naprej nar veči hvaležnost zagotovljam.

V Boh. Bistrici, 11. jul. 1883. *J. Mesar,* župnik.

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

1. Pleve.

Sedaj pa prosim malo poterpljenja. Zdi se mi, da sem se malo zagledal in v svoji nepazljivosti segal z vevnico že v drugi kup, predno sem prevèl pervega. Da se tedaj sporazumemo, naj ti povém, da sem hotel pokazati ne samo, kako so nekateri ljudje posebno sovražni duhovnikom v svojih sercih, ampak kako je vernik že po natori rad nezaupen in oster sodnik proti duhovniku, ako ravno je tak vernik sicer pošten in pameten človek. Mislim, da je tudi to prav dobro prevdariti, ako hočemo razumeti, kako da je človeško serce duhovniku nasproti. Ako se tako godí na zelenem drevesu, kaj pa še na suhem! ker sem že zašel na to pot, še nekaj besedi za spomin. Ako n. pr. slišiš kaj slabega o kakem duhovniku ali duhovskem stanu sploh, skoro bi smel staviti, da bodeš raji verjel, nego zavernil tako govorjenje. Vzrok sem že povedal. Toda prašaj samega sebe: Ali ni to velika krivica, katero delaš dotičnemu duhovniku in samemu sebi? Ali ni lahko zlagano, kar si slišal? Ali ni morebiti pervi opravljivec kake reči samo slabo razumel, n. pr. kako besedo slišal, reč dozdevno videl, napačno razlagal si: ti pa verjameš precej! Tvoje serce misli slabo, spoštovanje do duhovnov se ti zmanjša, njihove besede imajo manj veljave: ali ni to krivica do tebe samega? Zato pravim: nikar se ne daj preslepiti prehitro svojemu sercu, ki je nagnjeno k slabemu, ne verjemi slepo vsega, kar slišiš, ampak reci: Dosedaj nisem še imel vzroka misliti kaj slabega o tej stvari, torej tudi sedaj nečem, dokler ne bodem prisiljen.

Tako! Vevnica zna dajati tudi nauke, češ, da bo tudi kaj zerna in ne same pleve za Daničine shrambe. — Gledajmo še dalje človeška serca. kako rada bijejo zoper duhovski stan. O učenjaku si že lani toliko slišal, da je sedaj dovolj samo par besedi. Učenjak posvetnjak misli, da veliko vé, in da je vse to resnica; on pravi, da to, česar on ne spozná s svojo pametjo, to je prazno.*) Duhovnik pa pravi: Veliko resnic je, ki jih vemo samo po Božjem razodenji, teh ne moremo razumeti, ampak moramo jih verovati. Lahko tedaj vidiš, da ta dva, posvetni neverni učenjak, in duhovnik, ne moreta biti prijatelja. Učenjak sovraži duhovnika, češ, da duhovnik zatira vednost in uči prazne stvari. — Mogočni deržavnik liberalec sovraži duhovnike, ker misli, da se ustavljajo in upirajo njegovi oblasti in moči. Se vé da, včasih je to res; še sv. Peter je rekel pred sodniki, da je treba Boga bolj poslušati, kakor ljudi, in ko bi prašali mogočnega Bismarka, ali je kedo, ki neče poslušati njegovih povelj, rekel bi: samo papež.*) — Tudi denarski mogočneži nimajo prijaznega serca do duhovstva — govorim o večini, ne o posameznih — zakaj, vsakdo vé, kupčevalci — bi rekel jaz — ne hodijo radi k spovedi, tudi vojaki ne; sicer pa še v cerkev hoditi, že to je mnogim preveč. Kerčmarji — no to je že stara reč, da sta si gospod župnik in kerčmar zraven cerkve zmerom nasprotna, posebno, kader se gledate odperta vrata cerkvena in kerčmarjeva. Znano je tudi, da premetavajo najbolj po kerčmah duhovske izmišljene, ali če tudi kterikrat resnične napake. Včasih pač menijo taki obiralci, da imajo pravico, meneč: volenti non fit injuria, ker pobirajo dlako. Sapienti sat. — Ostali bi nam tedaj rokodelci, kmetje in posli, ki so naj bolji prijatelji duhovnikom, a tudi ne vselej. Sploh pa vendar ti naj bolj spoznavajo, da ima duhovnik zanje serce in zato mu večidel tudi enako vračajo.

„Ubogim se oznanuje evangelij.“ Nazadnje pa še nekaj! „Nazadnje“ pa zato, ker ne morem reči, je li res, ali ne, kar se govorí: namreč, da tudi ženske s svojo zgovornostjo večkrat rade počasté duhovski stan? Vzrokov za to imajo neki veliko. Vendar naj same poprašajo svojo vest. Skušeni možje pravijo samo to: Da se je na to stran neznano lahko zameriti, in da je hudo zameriti se, zato bi se tudi jaz rad ne zameril.

Naj bode dovolj toliko o virih, iz katerih prihajajo slabe misli, slabo govorjenje in pisanje o duhovskem stanu. Vem še veliko drugih, pa kedaj bi prišel do konca, ko bi hotel stakniti vsako luknjico! Nekaj druzega raje sedaj razjasnim in razložim, kar je bolj imenitno: Kake nasledke ima slabo govorjenje in pisanje o duhovskem stanu, kaj stori, kaj napravi, — posebno kaj je že storilo in dela dan današnji, v sedanjosti?

*) Nobeno terjanje ni bolj brezglavno kakor to, ker naj veči učenjak ne more povedati, kako da naj manjši bilka raste, ne da bi jo sam stvaril. Vr.

*) Pred malo leti morda si je to domišljeval; zdaj ima priliko že videti skoz druge očjale; tudi na Nemškem ima mož dosti upornikov. Vr.

Razgled po svetu.

Na Francoskem je veliko gibanje in žalost, ker je grof Henrik Chambord v Frohsdorfu pri Dunaju nevarno zbolel. Henrik Chambord je namreč poslednji mlajši postavine burbonske kraljeve hiše. Ako le-ta umerje, je konec naj starši rodovinske linije. Po Henrikovi smerti francoski legitimisti (poganjavci za kraljevo stranko) priznavajo kraljevo pravico grofu Pariškemu. Kako so Francozi vneti za kralja in ne za kako trinoško republiko, je očitno od tod, ker vse cerkve, v kterih se mašuje za bolnega Henrika, so bile napolnovane s pobožnimi molivci.

V Egiptu kolera vedno še hudo razsaja in razširja se z boleznijo vred tudi strah. Že pred več dnevi se je štelo za kolero umerlih čez tisuč ljudí.

O hudih urah v pervih dnevih tega mesca se sliši zlasti iz Pruskega; po več krajih so od toče razdjani poljski sadeži; in precejšno število ljudí in poljščine je pobila strela in toča.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolnik serčno priporočen za zdravje in za dušne potrebe. — Dva prijatelja za srečno doveršenje svojega lepega namena — Mati prav goreče priporoča sina dijaka, da bi izvolil stan po volji Božji, v kterem bi se zveličal.

Zahvale:

Bila sem v dušnih in telesnih stiskah, ne vedoča, kam se oberniti. Po opravljeni devetdnevnici v čast sv. Jožefu mi je bilo zdatno pomagano. Vest mi je vedno očitala, da na čast sv. Jožefu naj uslišanje očitno naznanim; pa nisem tega storila. In bolezen se je povernila, še veča kakor poprej. Priporočila sem se sv. Antonu Padov. in N. lj. G. presv. Serca. In zdaj sem tako zdrava, da še svoje življenje ne tako, in tudi v drugem oziru sem dobroto prejela. Toraj zdaj serčno kličem: hvaljen bodi Bog v svojih svetnikih! Hvala sv. Jožefu, varhu presv. Jezusovega Serca; hvala sv. Antonu Padov.; posebno čast in hvala Naši materi, prečisti Devici, premogočni naši pomočnici! *S.*

Koledar za prihodnji teden:

23. mal. serp. S. Apolinar. — 24. S. Kristina. — 25. S. Jakop ap. 26. S. Ana. 27. S. Pantaleon. — 28. S. Nazarij. — 29. Enajsta ned. po Bink. S. Marta.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Častne meščane je ljubljanski mestni zbor imenoval gg.: ministerskega predsednika Taaffe-ja, gr. Kar. Hohenwartha, in dež. predsednika bar. A. Winklerja. Slava!

Preblagim dobrotnikom dijaške kuhinje „financminister“ veselo sporoča, da šolarji in dijaki blage naše naprave so z malim izločkom dobro in prav dobro opravili. Vsak pa vé, da o pričujočnosti ministrov v v našem mestu tudi „financminister“ ni imel časa za bolj natančno poročilo, kar pa gotovo pride pozneje.

Skoro vsi mladenči prosijo pomoči še za prihodnje: ali bo to mogoče, bode zastavljeno na to, kakošna letína bode zdaj o počitnicah za „kuhinjo;“ ako se bo namlatilo kaj dosti rumenega in belega zerna, ali tudi le papirnate veljave, se bode tudi v študentovski kuhinji kaj varilo in kuhalo za vredne slovenske fante, in ki umevajo, kaj je tista čednost, ki se ji pravi „hvaležnost.“

Častni spominik Rudolfu I Habsburškemu in njegovi preslavni Avstrijanski hiši, kakor je v današnjem listu, je sam zložil in presvitlemu cesarju Frančišku Jožefu poklonil bivši vojak Štefan Benedičič. On je samouk, zato naj se slavospév, iz kterega veje naj lepši duh, ne deva na preveč ojstro šolsko pilo, sej gotovo je, da premnogi, ki so študirali osem šol, in morebiti še kako „enajsto“ zraven, bi kaj tacega ne spravili na dan, če jim tudi ljubljanski grad obljubiš.

„Slovenec“ ko dnevnik se verlo dobro, res čversto obnaša; moramo priznati, da je prišlo novo, mlado življenje vanj, in da je naše pričakovanje presegel. Bog daj srečo in čezdalje več čitateljev!

Prav serčna zahvala: Preblagorodnemu g. Guthmansthalu Benv., ki je o pričujočnosti presvitlega cesarja 14. in 15. t. m. tudi šolarje in študente dijaške kuhinje blagodušno pogostoval! — Posebna zahvala častnemu predstojništvu in vsemu osebstvu ljudske kuhinje za ves blagi trud, ki so ga imeli z našimi mladenči v šolskem letu.

Naj gorkejši zahvala in „Božje povračilo“ pa še posebno vsim mnogim dobrotnikom dijaške kuhinje po vsi škofiji in pa nekaj tudi še zunaj deželnih mej!

Vrednik „Zg. Dan.“

Petindvajsetletnico svojega mašništva bodo 1858 posvečeni gospodje letos 31. julija obhajali v Šentvidu nad Ljubljano. So pa sledeči čast. in preč. gospodje součenci iz omenjenega leta: Jožef Buh, misijonar; Franc Gorišek, župnik na Kresnicah; Luka Hiti, penzijonirani kurat; Martin Indof, župnik v Šmihelju pri Žuženberku; Tomaž Kajdiž, župnik v Vodicah; Anton Kerčon, župnik v Vavtovasi (posv. 1857); Mih. Kotnik, administ. v Kokri; P. Juri Novak, zdaj sekularizirani duhoven pri sv. Hemi blizo Karlovca, posv. 1857; Miroslav pl. Premerstein, kan. v Ljubljani; Emanvel Rehn, zdaj P. Telesfor (posv. 1859); Lovro Rozman, ekspozit v Žabnici; Janez Teran, župnik v Ljubnem; Andrej Volc, župnik v Šentvidu nad Ljubljano (posv. 1857). Janez Žan, duhoven v pokoji; Janez Šimuc, vikar v Velikih Žabljah (nadškofije Goriške.) Umerli so sledeči gg.: Janez Projič, Anton Rozman, Janez Zagoda in Henrik Zagorjan.

Nemškemu gradcu so cesar podarili 6700 gld. za siromake in dobrotnim napravam in pomilostili mnoge jetnike.

V prid slovenščine. Minister Pražak je deržavnim pravdnikom na Slovenskem ukazal, naj se precej učijo slovenščine, da bodo popolno zmožni narodovega jezika ter zamogli z njim obravnavati.

Čast. g. Janko Radočaj (ml.), župnik v Restovu (Komanju) je umerl 27. rožnika. To naznanjamo, ker je še precej sošolcev in prijateljev ranjc. Janko-ta živih na Kranjskem, da naj bi se ga spominjali. R. I. P.

G. Matija Gerber, bukvar, naznanja, da je svojo knjigoveznico in prodajalnico papirja, pisavnega orodja, prodajo knjig itd. prepustil svojemu sinu Jos. Gerberju. Zahvaljuje se za skazovano zaupanje in prosi, naj se taisto ohrani tudi njegovemu sinu.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik Fr. Dolinar 2 gld. — Neimenovana dobrotnica 1 gld.

Za sv. Očeta: Zlato polje po čast. g. župniku 4 gld. 35 kr. — Stara Loka po preč. g. dekanu M. Kožuhu 30 gld. — Iz Št. Lorenca ob T. zbirka 5 gld. 60kr. — Po čast. g. župniku Šmavska fara pri Kr. 5 gld. — Sornica po čast. g. župniku 11 gld. 50 kr. — Zbirka v Ternovem 2 gld. 8 kr. — Idrija po preč. g. dek. J. Kogeju 14 gld. 52 kr. — Čast. g. župnik iz Zapóg nabirk 4 gld. 12 kr. — Z Rudnika nabirk 20 gld. po čast. g. župniku Greg. Jakeljnu. — Ajdovica po čast. g. župniku M. Bogolinu 7 gld. 75 kr. — Štanga po čast. g. župniku Sajet-u 4 gld. — Preč. g. J. G. kan. v Pl. 2 gld. — Polhov gradec po čast. g. župniku 18 gld. — Iz Peč po čast. g. župniku 2 gld. Fara Reteče pri Loki 7 gld. — Fara na Doljem 5 gld. — Iz Horjula 2 gld. 40 kr.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. V. v Št. V.: Gratias intimas! Tudi omenjenega prosimo. — G. P. v Š—r in J. V. v Šv.: Prav vstreženo — za prihod. — P. Hr.: Lepa hvala in pozdrav! Berž ko moč več pismeno. — G. K. na B.: Naj bolje, da se sami obernete do g. J. zastr. K. B. —

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 27. mal. serp. 1883. List 30.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

n) Nedolžni otročiči betlehemski († l. 1).

Ko sem bil še sam učenec nižih šol, nas je skerbna gospodinja (Bog ji poverni vso njeno skerb in dobroto v večnosti!) ob nedeljah peljala k sv. Petru h kerščanskemu nauku. Ob taki priliki smo večkrat ostali pred tistim stranskim oltarjem, na kterem je tako lepo naslikana podoba „nedolžnih otročičev,“ ki so v Betlehemu v tako zgodnji mladosti svoje življenje dali za novorojeno Dete božje. Ne vem, če mi je še ktera podoba iz mladih let tako v živem spominu, kakor le-ta. Zato bi pa tudi rad videl, da bi še vi gostokrat mislili na betlehemske otročiče.

Sv. evangelist Matej nam to pretresljivo zgodbo ob kratkem takole pove: „Ko je Herod videl, da je od modrih zapeljan, se je silno razserdil, in je poslal in pomoril vse fantiče, kar jih je bilo v Betlehemu in v vsih njegovih pokrajinah po dve leti in manj starih, po času, ki ga je bil od modrih izprašal. Takrat se je dopolnilo, kar je bilo govorjeno po Jeremiju preroku, ki pravi: Glas se je slišal v Rami, jok in velik krik; Rahela je jokala po svojih otrocih, in se ni dala utolažiti, ker jih ni več.“

Res kratka dogodba, pa kako veliko ima v sebi! Le prevdarite sami: prav vsi dečki, ki niso bili čez dve leti stari, morali so umreti v grozovitih bolečinah. Ker je bilo vojakom na tem vse ležeče, da bi umorili Jezusa, kterega pa niso poznali, gotovo nobenemu niso prizanesli. Od hiše do hiše so hiteli in vse preiskali. Iz rok so materam otročiče tergali, iz postljic so jih jemali, z ostrim mečem so jih prebadali, sekali in morili. Kdo bi popisal mili jok in obupno glasno žalovanje užaljenih mater, ki so v nedolžni kervi videle ležati svoje ljube otročiče!

V celem mestu so vojaki tacih otrok pač veliko veliko našli; pa ne samo v mestu, temuč po vsih betlehemskih pokrajinah so vse pomorili, kar so jih našli. Tedaj, če tudi ni v sv. pismu število pomorjenih povedano, si lahko mislimo, da jih je moralo saj kakih sto biti, če ne več.

Kako lepa družbica, kako veličastno zmagovalna vojska malih in naj manjših, ki so že s svojo nedolžno kervjo bili kerščeni, še preden je Jezus sveti kerst postavil.

Kako srečna res se nam mora zdeti ta angeljska družba nedolžnih otročičev, če si jo ogledamo z očmi svete vere! Pač srečni so bili, da so smeli za Jezusa umreti v tako zgodnji mladosti, ko še njegovega Imena niso mogli klicati. Svet so premagali, še preden so ga poznali, komaj so začeli živeti, že darujejo svoje nežno življenje, da se jim zamenja za večno. Pervenci so izmed vseh brezštevilnih mučencev vsih dežel in vsih časov, ker so pervi za Jezusa kri prelili; pa saj še ne tolikanj za Jezusa, ampak celo namest Jezusa so dali svoje nedolžno življenje. Blagrovati jih moramo zastran take zgodnje zmage. Znabiti bi se jih bilo mnogo iz med njih pozneje na napačno pot zgubilo in bi bili enkrat z druzimi vred vpili zoper Jezusa: „Križaj ga, križaj ga!“ ali pa: „Njegova kri naj pride nad nas in nad naše otroke!“ Zdaj pa so zavarovani za vso večnost: o blagor se jim!

Zato sv. Cerkev z veliko vnemo slavi njihov spomin in obhaja njihov praznik z osmino. Častite jih tudi vi, in prosite nje in vse druge, ki so za njimi življenje dali za Jezusa, za naj večo in naj potrebnišo milost: junaško stanovitnost do konca!

(K temu gl. 10., str. 239 in 240.)

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje.)

Križ, poprej znamenje največje sramote, je postal znamenje časti, zmage. Svetil se je na kroni Konštantinovi, lesketal se v Rimu, glavnem sedežu poganstva, ter naznanjal slavo križanega Boga človeštvu!

Sicer so križ verniki že od nekedaj spoštovali; saj je Bog na njem odrešil svet, greh uničil, smert in moč pekla premagal. Pa še le sedaj, ko je na Tíberskem mostu križ slavno zmagal nad poganstvom, je stopil iz podzemeljskih katakomb na beli dan. Veselo

se je začelo kerščanstvo širiti in po vsem svetu, kamor je prišlo oznanilo, se je zasvetil križ kot nepremagljiv prapor kerščanskega imena. Jél je kinčati krone knezov, zidove gradov, stolpe pri cerkvah, lesketal se je v polni svetlobi na onem griču večnega mesta, kjer je nekedaj višji poganski malik Jupiter, v krasnem svetišču na zlatem sedežu sedeč, prejemal častenje mnogobrojnih narodov. Sv. Hieronim pravi: Tudi po mestih je poganstvo zapuščeno, nekdanji bogovi narodov so ostali s sovami in nočnimi tiči na svojih odličnih krajih; praporji vojakov so slavni, purpur kraljev, leskeče kamene dijademov krasi znamenje rešenja — križ. Sam Konštantin je z lepim izgledom kazal pot ter križu povsodi skazoval čast; o kipu, kterega mu je senat dal postaviti, že vemo. Evzebij pripoveduje, da je Konštantin v naj imenitnejši sobi svoje palače, v sredi pozlačenega tramovja pod stropom, dal obesiti veliko tablo in križ Odrešenikov, zložen iz mnozih dragocenih kamenov. Daroval je cerkvam v Rimu, v Konštantinopolu in Jeruzalemu križe iz zlata, ki so tehtali, kakor pripovedujejo, nad 100 funtov. Vstanovil je novo prestolno mesto, Konštantinopel (Carigrad), kterega so radi njegove krasote imenovali novi Rim. Pa ta novi Rim se je razločeval od starega, da v njem ni bilo poganskega tempeljna, raz vseh svetišč se je svetil — križ. Do take časti je prišel križ pod tem cesarjem. Poganstvo se je jelo drobiti, le cesar Julijan ga je hotel še oživiti in križ zopet osramotiti. Zapovedal je križ odpraviti raz bander ter je ukazal zidati tempelj v Jeruzalemu, da bi s tem overgel prerokovanje Kristusovo, da ne bode kamen na kamnu ostal. Pa vsemogočna roka je zaderževala zidanje z nevihto, potresom in ognjem. Zopet se je križ pokazal na nebu v znamenje, da je Kristus zidal cerkev na skalo. Odpadnik Julijan je vladal le malo časa; božja kazen ga je kmalo zadela. Padel je v boji zoper Perzijane, umirajoč pa je zaklical: „Galilejec, premagal si.“ Sv. Atanazij pravi o tem sovražniku križa: „Bil je samo oblaček, ki je naglo izginil.“ In križ se je svetel zopet v prejšnem lesku!

Po zmagi križa o vladi Konštantina je zavladal kerščanski duh po vseh tedaj znanih krajih ter prešinil deržavo in družino. Pobožni misijonarji, polni svetega duha in navdušenja, so nosili križ med divja ljudstva, kamor močna rimska roka ni mogla seči; s križem so jim pa prinašali tudi vero ljubezni, ki je zaterla pervotno divjost ter jih pripeljala v naročje omike. Ko so za časa občnega preseljevanja udarila germanska plemena in vničila truhlo zapadno-rimsko cesarstvo, je oklenil križ tudi svoje vezi okolo teh narodov, jih prevzel v svojo odgojo, jih poblažil in popolnoma prestvaril; vsa sedanja evropska omika sloni na naukih križa. Prešinilo je kerščanstvo vse stanove, vse naredbe. V zasobnem in javnem življenji je zadobil križ veliko veljavo, začel se je kmalo rabiti kot znamnje največjega odlikovanja.

Po zmagi križa se ni začelo samo novo bolje življenje, kakoršno je vredno človeka, ki je vstvarjen po Božji podobi, temuč zginjala je tudi stara poganska umetnost, ki je kazala le na zunanje lepe oblike; človeškega duha pa ni povišavala in blažila. Na njeno mesto je stopila blažilna kerščanska umetnost. Pognala je iz lesa križa ta božja cvetka, kakor jo imenuje neki pisatelj. Lep predmet umetnosti je bilo znamenje odrešenja, križ. Križ, poprej znak sramote, je bil ljudém v spotiko, pravi apostol; stvari pa, ki imajo na sebi znak sramote, ne morejo biti predmet umetnosti. Tako se je godilo tudi križu. Še le po tako slavni zmagi kerščanstva se je jela prosto gibati kerščanska umetnost, z ognjeno domišljijo krasiti križ ter ga lepšati s tako ljubeznijo, kakor nobene druge stvari ne. Mnogokrat so ga obdajali z zvezdami, odsvitom nebeške vsemogočnosti, znakom večne slave; to je bil najlepši kinč, kakoršnega so si mogli izmisliti križu. Kar je imela zemlja dragocenega, zlata in drazega kamena, kar je imelo morje bogastva, vse kar so imeli za lepo in drago, so stavili krog tega znamenja, kakor bi hoteli s tem križu zadostiti za poltisočletno zasramovanje. Seveda so kerščanski umetniki vedno opominjali, da križa ni naredila znamenitega njegova podoba sama na sebi, temuč še le kerščanska misel. Do znamenitosti ni prišel zarad tega, ker se nahaja v naravi njegova podoba (n. pr., leteči tič, plavajoč človek), temveč ker je na njem Kristus odrešil svet. Križ je bil nositelj kerščanske misli, in kot taki je velikega pomena za umetnost. Tudi pesništvo je slavilo križ, to znamenje našega odrešenja; mnogo legend in pripovedk ima zahvaliti svoj postanek križu. (Dalje (prih.)

Šola in prostozidarstvo.

(Dalje.)

Vendar ta pervi pot prostozidarjem še ni všeč. To se jim še ne zdi dovolj odločno, in splošno zistematično. Zato skušajo céli šolski zakon in zakonodavce tako vravnati, da so vsi pomočki pozitivne vere nevspešni in da je célo šolstvo v rokah mogočne deržave. Berž ko se je to posrečilo, je loža že pervi dobitek zadela. Jeden ali dva visoka administrativna vradnika vsemogočne deržave, ktera ob enem nosita prostozidarski predpasnik, zamoreta potem pri šoli čudovite skaze delati. Če tudi namreč, da rabim izraz italijanske lože, ni sicer morda vlada v loži, je pa loža v vladi, pot je uglajena. Malo zmerjanja od strani kerščanskih starišev in katol. duhovništva — protestantovski pridigarji se za to ne brigajo dosti — se lahko prenese in tudi zaverne z znanimi liberalnimi psovkami. Reče se, da je na katol. strani le željnost po gospostvu in neopravičeno vmeševanje, pravi se, da duhovnik preveč poveršno dela vse pri šoli, češ, ker nima dotičnih „izpitov,“ piše se o pretečih nevarnostih ultramontanskega rovanja, kteremu — češ — se mora ravno mladina odtegniti. Tako se valovi razdraženosti poležejo in marsikter dobrodušen liberalec, ki ne vé, kam pes taco molí, z veseljem soglasuje, ne sluteč, da je kerščansko reč zarad nočne zveze izdal in odobril popolno oblast brezverske deržave nad otroci kerščanskih starišev. —

Po vsem tem bomo lahko razumeli, da je po mislih prostozidarjev naj večji sovražnik šolske mladine duhovništvo s kerščanskim katoliškim katekizmom. V tem oziru naznanja spredaj omenjeni škof Dupanloup, kako nesramno obrekujejo katol. vero, ker pravijo, da nauk katekizma je največja zapreka, da se dušne moči otrokove ne morejo razvijati; da pomoč duhovnikova oropa otroke vsega nravnega logičnega in pametnega pouka. Zato prostozidarji pravijo, da v teh vprašanjih morajo vsi enoglasni biti in vse svoje moči napeti, da se otrok, če tudi s silo, vzgoji brez Boga in brez kake nabožnosti! Verska vzgoja je tem hudobnežem strup; oni hočejo, da starši bi se morali zavezati, da hočejo svoje otroke verski vzgoji odtegniti. Zato je pa tudi glavno sredstvo prostozidarstva, da bi se njegove ideje v šoli vkoreninile, to, da se odstranijo duhovniki in redovniki od šol, in če treba, tudi iz dežele preženó. Kaj pomaga tudi dokaz, da ga „ni pouka brez vzgoje in ne vzgoje brez vere,“ kakor je rekel nekedaj že Napoleonov minister Portalis; kaj pomaga, če se dokazuje, da je za vzgojiteljico v pervi versti poklicana Cerkev in njeni služabniki; kaj pomaga če zgodovina priča proti tem brezverskim zahtevam, da je Cerkev vstanovila visoke, srednje

in začetne šole, in da se imamo Cerkvi za vso svojo „kulturo“ zahvaliti? Naj se sklicuje tudi na nepreklicljive prednosti in odličnosti onih šol, ktere vodijo moški ali ženski redovi, naj se povdarja nizka cena in korist tacega šolstva: to izdá le malo, včasih celó nič ne; kajti tu se bije boj proti skrivni zaroti, ktera imenuje z besedo „Laienunterricht“ le brezversko šolo.

Proti kerščanskemu uku je kričal nekedaj francoski ostudni rudečkar Ledru Rolin v poslanški zbornici: „Ali je mogoče večje terpljenje za individuum, kot to, da se njegova vest vklepa v suženjske vezí, da mora oče otroke v take šole dajati, ktere pozná kot kraje popačenosti?“ Kaj pa morajo še le kerščanski stariši reči, če se njim s takim predpisanim pošastnim ukom otroci kvarijo in za prostozidarsko deržavo vzrejajo!

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Nova maša.)* Slovesno novo mašo je imel 22. t. m. pri sv. Petru v Ljubljani gospod J o ž. Š i š k a, po domače Tinčkov iz Hrastja. Točno ob 9 se je jela pomikati velika množica svatov, za njimi dvanajst duhovnov z novomašnikom, proti lepo okinčani veličastni cerkvi, v kteri jih slovesno pozdravi lepo petje bogoslovcev in drugih pevcev. Po cerkveni pesmi „Veni S. Spiritus“ stopi na leco preč. g. cirkniški dekan, J. Porenta, kteremu je novomašnik in njegova poštena hiša še dobro znana od časa, ko je bil pri sv. Petru duhovni pomočnik. Primerno vzame govornik za vvod lepo povest o egipt. Jožefu, ki je bil visoko povzdignjen in se z veseljem naznani očetu Jakopu: Tvoj sin živi in je kralj čez vso deželo egiptovsko. Na to se oberne na novomašnika, g. Jožefa, razloži ss. opravilo duhovnikov in dolžnosti vérnih. H koncu se oberne do novomašnika, in mu prav ginljivo na serce govori, kterih naj se posebno spominja pri pervi najsv. daritvi. Po navadnem darovanji se je gladko in spodbudljivo veršilo sv. opravilo do zahvaljene pesmi, ktera se je končala ravno pred 12. uro.

Potem so se podali vsi svatje in duhovščina v Hrastje na novomašnikov dom, kteri se je že od daleč odlikoval po velikem številu mlajev in zastáv. V prav primérnem prostoru se je vesela različna družba poživljala, med pogovori in petjem se vedrila do petih, ob kteri uri so bile pete litanije v domači cerkvi. V naj lepšem redu se je poslednjič razšla družba. Ni treba spominjati, da so se verstile navadne napitnice ne le na novomašnika, ampak na vse svate različnih stanov; pa tudi na nepričujoče osebe različnih stanov; in tudi na nepričujoča naj víši glavarja, sv. očeta in presvitlega cesarja. Ker je bila tudi ta napitnica navdušeno sprejeta, se je spet pokazalo, da je Slovenec dober katoličan in zvest Avstrijan. Bog ohrani v tem dobrem duhu vse svate, zlasti pa g. novomašnika kteremu so vsi pričujoči iz serca želeli kdaj še zlato mašo!

Iz Vodic. V ponedeljek došla je župnijama Komendi in Vodicam velika čast, da ste se smeli pokloniti presvitlemu cesarju in prespoštljivo izreči mu svojo neomejeno ljubezen in nepremakljivo zvestobo. Naj pripravneji kraj za skupno predstavljanje zdel se je v Mostah nasproti cerkve, vasi v župniji Komenski ob okrajni cesti. Prostor, kjer je ljudstvo obeh župnij s šolsko mladino pričakovalo cesarja, bil je dostojno olepšan: stal je lep slavolok s krasnim avstrijskim orlom in dolga versta visokih mlajev z velikimi zastavami, avstrijskimi in deželnimi. Prav ob določenem času, četert na 12, pripeljal se je presvitli cesar s sijajnim spremstvom iz Kamnika med strelom in zvonenjem, od obilno zbranega ljudstva navdušeno pozdravljan. Ljubljeni vladar stopi iz voza in se podá k zbranim občinskim zastopnikom in navzoči duhovščini. Mlaški župan jih je pozdravil v imenu občin in župnik Komenski izrazil je presvitlemu cesarju čutila vdanosti in zvestobe v imenu obéh župnij. Presvitli cesar so se veseli zahvaljevali za prijazni sprejem in za čutila vdanosti in zvestobe, nagovorili vse župane, gospode duhovne in še nekatere s prijaznimi besedami. Zlasti so se zanimivali za pričujoče šolske sestre iz Repenj. Ko so slišali, da imajo ondi dekliško šolo, rekli so: „T o j e p r a v h v a l e v r e d n o; ž e l e t i j e, d a s e t a k e š o l e r a z š i r i j o.“ Bili so toliko prijazni, tako ljubeznjivi, da smo bili tolike ljubezni mogočnega cesarja do podložnih močno ginjeni. Zato smo nad vse navdušeni cesarja in spremstvo pozdravljali, ko so se proti Cerkljam odpeljali.

Iz Šmarjete. Osmo nedeljo po binkoštih smo blagoslovili nov križev pot. Dalje časa sem premišljeval, kje bi si naročil nov križev pot. Sem ter tje sem pregledoval nove, tudi sloveče in velike križeve pote. Na marsikterem sem zapazil, da čez kaki dve ali tri leta je iz novih slik zginila perva, precej živa barva, in podobe so postale prav revne, prešnjim skoraj nepodobne. To me je plašilo. Še manj pa mi je bilo všeč, kar se lahko zapazi pri križevih potih, kteri iz Nemškega, ali tudi od kod drugod po časopisih hvalisanih „firmah“ pridejo, da ima skoraj vsaka postaja svojega malarja; in da take podobe nimajo prav nič, kar bi človeka k pobožnosti napeljevalo.

Po takem opazovanji sem naročil slike novega križevega pota pri slikarji g. Matiju Koželju v Kamniku, ki je naredil že veliko križevih potov po Kranjskem. Če tudi me je malo dolgo zavlekel, sem pa z njegovimi slikami popolno zadovoljen. On ne dela na videz (ali kakor pravimo, sleparsko). Njegovo delo je z vso skerbjó, celo z veliko vnemo delano. Vidi se, da on živí za slikarijo. In ker je dobrega keršanskega duha, zamore svojim slikam kaj dobrega, keršanskega vcepiti. Saj beremo od starih malarjev, da so bili sveti možje, da so celo klečé malali. Kar človek ne čuti, kar nima, tega ne more dati. Kako bodo posvetnjaki, ki nimajo nobene vere, nobenega pojma o keršanskem življenji, kako bodo taki naredili slike, ktere naj bi verno ljudstvo o premišljevanji sv. križevega pota spodbujale, jim sveto sočutje vnemale? To ni mogoče. — Z lahko vestjo priporočam g. Matija Koželj-a vsem čast. cerkvenim predstojništvom.

Okvire tem slikam nam je napravil podobar v št. Rupertu, g. Karol Poglajen. Ta podobar mi je že veliko delal. In te okvire mi je prav izverstno naredil. — Na misel mi je prišlo, bi li ne bilo čedno, da bi oblike okvirov bile različne. Ker pa oko tega ni vajeno, mi je marsikdo rekel, da to ne gre. Ali vender sem se poprijel te misli. Odbral sem sedem različnih oblik iz okvirov, kakoršine sem vidil v Rimu in so narisane v prelepih bukvah „Roma.“ In po teh mi je napravil podobar zares lepo izrezane, izverstno pozlačene okvire tako, da imate nasprotno postavljeni sliki križevega pota enake oblike. Na vsakem okviru je spodaj podobi primerjen izrek iz sv. pisma. Kdorkoli jih je vidil, jih je pohvalil. — Tudi tega umetnika smem priporočiti. — Enako sta v ceni oba prav zmerna.

Osma nedelja po binkoštih je bila odločena za blagoslovljenje tega novega križevega pota. Mladenči in dekleta so imeli ta dan svoj poseben praznik, spomin sv. misijona, ter so prejeli ss. zakramente.

O poli desetih se je vzdignila velika procesija izpred duhovne hiše po precej dolgem ovinku proti farni cerkvi, ki je bila vsa okinčana. Od zunaj je bilo po-

*

stavljenih čez trideset mlajev, na kterih so vihrale razne zastave. Tudi zvonik je bil ovenčan in dolge zastave so visele iz visokih lin. — Za križem so šli možki; za njimi vsi šolarji s svojo zastavo, z lipovimi vejcami v rokah; potem več zastav in šolarice z venci; za temi je neslo 14 belo oblečenih, ovenčanih šolaric lepo spleten venec. In zdaj so nesli pošteni fantje sv. križev pot; vsako po dva. Za vsako postajo je neslo ovenčano dekle precej velik iz maha spleten, razno okinčan venec (te vence smo nad postaje v cerkvi obesli) na vsaki strani tega dekleta je svetilo drugo ovenčano dekle. (Tudi grajski gospodičini ste se vdeležili te slovesne procesije, in ste nesle za pervima dvema postajama svoje vence, v lep izgled celi fari). Za vsemi postajami so šli mašniki; med njimi trije gg. župniki bližnjih duhovnij in za njimi ženske. Vsi smo molili sv. roženkranc. Da so naši čisto vbrani zvonovi ta dan še lepše peli in možnarji močno pokali, mi ni treba praviti.

Ko smo prišli nazaj v cerkev, smo postavili vse postaje pred veliki altar, in č. g. P. Metod Poljanšek je v ginljivi pridigi razložil pomen sv. križevega pota. Po pridigi je v. č. gvardijan novomeški P. Bernard Vovk blagoslovil in razpostavil novi sv. križev pot. Po blagoslovu roženkrancev, svetinic in križcev je bila slovesna sv. maša, pri kteri so na koru ubralno peli. Ko je bila slovesnost končana, je ura kmali dve odbila. — Bog daj k temu svoj mogočni blagoslov na priprošnje preblažene Device Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa! — Ne bo se kesal, kdor pride pogledat to novo delo domačih umetnikov. *J. V.*

Iz Smlednika. *(Poterdilo in zahvala III.)* Podpisani hvaležno poterjuje, da je od slavnega vredništva „Zg. Dan." za pogorelce in pogorelo cerkev v Terbojah resnično prejel 349 gld. 20 kr. Ravno v ta namen so mu dalje neposrednje poslali p. n. gg.: Janez Potočnik, župnik na Brezovici, 12 gld.; Franc Boncelj, farni oskerbnik v Dražgošah, 3 gld. 20 kr.; Fara v Krašnji 5 gld. 20 kr.; Tomaž Šlibar, župnik v Dupljah, 4 gld.; Franc Klemenec, župnik na Unici, 8 gld.; Jernej Jarc, župnik v Dolskem, 4 gld.; Nikolaj Križaj, župnik v Godoviču 5 gld.; Nace Tavčar, župnik pri sv. Križu poleg Kostanjevice, 15 gld.; Karol Ceme, farni oskerbnik v Št. Lamperti 12 gld.; Martin Povše, župnik v Šentjurji, 10 gld. Za te blage darove se imenovanim gospodom in njih farmanom priserčno zahvalujem z resničnim vošilom, naj jim mili Bog vse to obilno poplača.

Anton Klemen,
župnik.

Iz Zaspega. Kake pol ure hoda od Blejskega jezera blišči se ti, dragi čitatelj, sicer ne velika, pa prijazna, visoka, v „renesanskem" slogu zidana cerkev. Tudi znotraj je kaj okusno opravljena. Po prizadevanji za olepšavo vnetega ondotnega č. g. dušnega pastirja se je že marsikaj napravilo. Tako, novi zvon, ponovljenje altarjev, lepa železna ograja v primérnem zlogu krog kerstnega kamna, jako krasna obhajilna miza iz gorenskega marmorja, in letos novo veliko bandero, katero je prav lično zdelal g. Blaž Rasp, cerkvenik stolne cerkve ljubljanske. Cena v primerí z lepim delom ni visoka, ter da se smé vsakemu, ki bi kaj enacega potreboval, prav gorko priporočati.

Zahvala.

Šenčur pri Kranji. Beseda sv. Bernarda, ki pravi, da se ni še nikdar slišalo, da bi bil kdo zapušen, če se je k Mariji zatekel, se pač tudi še zdaj poterjujejo. To nam kaže naslednje ozdravljenje. Prav pošteno dekle Jera Kos, zdaj 34 lét stara, iz Šenčurja, je že nad 7 lét za histeričnim kerčem bila tako hudo bolna, da je morala vsa ta leta le v postelji prebiti; vstajala je le zarad naj večih potreb. Kerč je bil tako hud, da je Cerkljanski gosp. zdravnik Ed. Globočnik meni sam rekel, da kaj tacega še ni nikoli najdel in vidil. Poskušala je različna zdravila; toda vse je bilo zastonj. Svetoval sem ji kot njen spovednik, naj se oberne še k Velesovski Materi Božji, naj se tje na božjo pot obljubi, in naj še tudi devetdnevnico nji na čast opravi ter ss. zakramente prejme. Veselo zadovoljna s tim mojim svetom se prav skerbno pripravi za ss. zakramente: 26. rožnika zvečer sem jo spovedal in 27. rožn. sva odločila zjutraj zgodaj romati v Velesovo, da bo ondi pri sv. maši, ki jo bom opravil, in tudi pri sv. obhajilu.

Težko jo pripravijo na voz in jo ležečo na vozu v Velesovo pripeljejo. Bila je tako slaba, da ni mogla sama z voza in so ji morali drugi pomagati, jo po stopnicah v cerkev podpirati, in ko jo sredi cerkve pripeljejo je morala v klop iti in se opočiti; sapa ji ni pustila naprej. Še le, ko se nekoliko oddahne, ji je mogoče z nar veči silo v pervo klop priti. Ko k altarju pristopim in začnem daritev presv. maše, mi je potem pravila, je čutila, kakor da bi se bilo nekaj po nji polegalo in od nje ločilo, in da je zdrava. Ko po sv. maši strežaj za obhajilo pozvončka, slišim tudi sam, kako krepko in čversto k obhajilni mizi stopa, kakor bi ji prav nič ne bilo, — vsi pričujoči z menoj vred so se začudili. Bila je na to brez vsih težav še pri drugi sv. maši, ki jo je opravil domači g. župnik. Domu se je potem prav lahko sede na vozu peljala, in zdaj hodi okoli, tudi lahko dela opravlja in ne čuti nič več tistih bolečin kakor préd.

Bodi tedaj tisučkrat češena in pozdravljana Velesovska Mati Božja, Ti zdravje bolnikov! Bil bi to čudno ozdravljenje že precej po 27. rožniku razglasil; toda nalaš sem odlašal, da sem se prepričal, bode li dekle res ostalo zdravo, ali ne. Ker se ji bolezen toliko časa ni povernila, mislim, da je moja dolžnost to dogodbo objaviti v veči čast Marije Velesovske in v spodbudo vernemu ljudstvu, da naj se v stiskak in potrebah k Mariji zateka s terdnim zaupanjem, in gotovo bo vsak uslišan. *Martin Povše,*
župnik.

V Postojni, 17. julija 1883. *(Požar.)* Čudne so pota božje previdnosti, le redko je veselje brez žalosti, pri sladčici je tako rado kaj pelina! Zasvetil je zaželjeni, veseli dan cesarjevega prihoda, krasno jutro je bilo, na nebu nobene meglice, solnce toplo, Postojna pa okrašena, kakor še nikoli ne, ljudstvo domače in z okolice vse navdušeno, ker bo v kratkem gledalo v milo obličje ljubljenega Vladarja. Pa glej! ravno je bilo duhovno opravilo in med pridigo — začelo je goreti v Velikem Otoku, prijazni vasí, blizo sloveče naše jame, katero obiskat so ravno tisti dan prišli presvitli cesar. Vas šteje 34 hiš, katere so po nesreči preblizo ena pri drugi, in akoravno ima vas svojo požarno brambo in brizgalnico, je le vendar, ker vodnjaki so plitvi druge vode pa ni blizo, 28 gospodarjev pogorelo in nastala vsled tega velika réva. Roka, katera tako rada rane celi, serce katero v resnici po očetovsko bije za svoje podložne, naš presvitli cesar so pri prihodu v Postojno precej 1500 gld. darovali pogorelcem. V resnici cesarski dar! pa škoda je velika, revšina nepopisljiva, akoravno so gospodarji večinoma za majhne zneske zavarovani; obernem se tedaj z zaupljivo prošnjo do dobrotnih serc po vredništvu „Zg. Dan.", da bi nam pomagali v tej strašni nesreči. *J. H.*

Novomeška gimnazija je letos v osmerih svojih razredih imela na koncu šolskega leta 159 učencev (v začetku šolskega leta pa 179), in sicer v 8. razr. 10,

v 7. le 7, v 1. 39 itd. Med temi je bilo 11 izverstnih, 104 s pervim, 18 z drugim, 5 s tretjim redom; 18 jih ima ponavljati, 2 sta neizprašana. Po domačiji je 15 Novomeščanov, 126 sicer Kranjcev, 9 Štajarcev, 2 Istrijanca, 2 Ogra. Program ima od 3. do 48 strani obširen spis: „Erziehung und Unterricht bei den Griechen“ od prof. Fr. Brežnika. Prihodnje šolsko leto se prične 16. sept. s sv. mašo k sv. Duhu. Zapisovanje v 1. gimn. razred je 14. in 15. sept. dosedanji gimnazijci in drugod prišlici se oglasijo naj pozneje 15. sept. Ponavljavne spraševanja bodo 15. sept.

Iz Maribora. *(Poročilo družbe za vedno češčenje presvetega Rešnjega Telesa in za podporo ubožnih cerkev v Lavantinski škofiji za leto 1883.)* Minulo je drugo leto, kar je bratovščina vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa v lavantinski škofiji vstanovljena. V tem letu je družba zopet dobro napredovala, ter je precejšnje število novih udov pridobila, kateri po določenih urah Jezusa Kristusa molijo v najsvetejšem zakramentu božje ljubezni in kakor marljive bučelice donašajo mile darove za olepšanje hiše Gospodove, za pripravljanje snažnega perila in dostojne cerkvene obleke, da se zamore služba božja spodobno obhajati. Koncem družbinega leta je v matično knjigo vpisanih 6296 družbenikov, kateri so v družbine namene na altar božje ljubezni položili zdatni znesek 1531 gld. In ker so iz nekaterih dekanij bili doposlani mili darovi, imena družbenikov pa se še niso objavila, se mora tedaj reči, da je število vseh udov gotovo še veče.

Ta misel nas mora z veseljem napolnjevati, pa tudi ob enem spodbujati, da ob določeni uri Jezusa Kristusa pobožno molimo v najsvetejšem zakramentu in da po mogočnosti donašajmo mile darove v družbine lepe namene.

Družbeniki sicer že takrat postanejo deležni svetih odpustkov in drugih obilnih dobrot bratovščine, kedar so v družbo sprejeti, pa vendar je treba imena novih udov saj enkrat v letu vodstvu bratovšine v Mariboru naznaniti, da se vpišejo v družbino matico, ker to tirjajo družbinska pravila. Kedar pa so vpisani, jih ni treba zopet objavljati.

V Mariboru živeče gospé in gospodičine, kot delavni udi bratovščine, so tudi v tem letu skerbno pripravljale cerkveno perilo in obleko, katera je bila potlej v razstavi na ogled postavljena. In da zamorejo tudi za prihodnje leto primerne reči pripravljati, so častita cerkvena predstojništva, ki zavoljo uboštva vsega potrebnega za svoje cerkve oskerbeti ne morejo, vljudno prošena, da saj do novega leta vodstvu bratovšine svoje želje naznanijo, da se zamore na to ozir vzeti in zaželeno prirediti.

V tekočem letu je družba dobila v dar tri lepe oljnate podobe in marsikaj druge robe; posebno se mora omeniti, da so skoro vse čipke ali špice na korokih in albah ročno delo mariborskih gospá in gospodičen. Za vse to se spodobna zahvala izreka.

Iz graščinske kapele v Mariboru je družba kupila 5 kazul, 3 Marijine plaščike, 2 mašne bukve, kelih, velum in nekaj cerkvenega perila; kar se je vse porabilo za družbine namene.

Za ubožne cerkve v Bosni in Hercegovini je družba prejela precejšnje število ponošene cerkvene obleke in drugega cerkvenega blaga, za kar se očitno zahvaluje vsem milim darovavcem in dobrotnikom. Te obleke še ni bilo mogoče do zdaj vse popraviti.

Iz tega poročila se lahko razvidi, da je družba vednega češčenja v mariborski škofiji res blagotvorna naprava, podobna rodovitnemu drevescu, ki se vedno lepše razvija in razcveta, ter donaša že sedaj obilno sadu. Zato pa se ta prelepa bratovščina še zanaprej vsem živo priporoča, naj se vedno bolje širi in vterjuje, da se bo po njej vzbujalo dolžno češčenje in moljenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, in da se bo očitna služba božja opravljala v dostojni obleki in na lepo okinčanih altarjih, ter bomo v resnici zamogli govoriti s kraljevim pesnikom: „Gospod! ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo“, potem: „Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum. Moja duša hrepeni in koperni po hiši Gospodovi, moje serce in moje meso se veseli v živem Bogu!“ Ps. 83.

Razstavljena je bila proti koncu mesca rožnika cerkvena roba, kakor naslednje: 21 mašnih plaščev ali kazul raznih barv, 18 dopetnic ali alb, 24 korokov, 72 nadramnic ali humeralij, 100 telesnikov ali korporalij, 100 malih korporalov za pale, 144 kelihovih in 144 lavabo-pertičev, 13 altarnih blazink, 3 zvončnih trakov, 23 štol raznih barv, 16 korokov za strežnike, 6 korokov za mežnarje, 2 talarja za mežnarje, 6 pa za strežnike, 12 rudečih, 5 pa černih haljic za strežnike, 7 altarnih predgrinjal, 7 pogrinjal in 10 pregrinjal, 7 plaščekov za spoved in 2 za ciborij, 18 pasnikov, 2 keliha, 3 oljnate podobe, 4 pajčolane za monštranco, venec in nekaj cvetic na sveče.

Za mašnike ima „Zagreb. katol. List“ naslednje:

P. n. gg. duhovni, kterim se morebiti ni poneslo zvediti za določilo „sv. kongregacije za odpustke“ od 17. sveč. 1883, podajemo tukaj omenjeno določilo v celoti: „Ex s. Congregatione Indulgentiarum Decretum, quo conceditur Indulgentia 100 dierum sacerdotibus, qui adnexam recitant orationem. — Beatissime Pater! Fr. Maria Bernardus Abbas Lirinensis et Vicarius Congretionis de Senanque, ad pedes S. V. provolutus, postulat, ut presbyteri tum saeculares tum regulares adscripti piae sodalitati Nostrae Dominae de presbyteris, recitantes ante missam orationem sequentem: „O mater pietatis et misericordiae, Beatissima Virgo Maria, ego miser et indignus peccator ad te confugio toto corde et affectu et precor pietatem tuam, ut sicut dulcissimo Filio tuo, in cruce pendenti adstitisti, ita et mihi misero peccatori et sacerdotibus omnibus hic et in tota sancta Ecclesia hodie offerentibus, clementer adsistere digneris, ut tua gratia adjuti dignam et acceptabilem hostiam in conspectu summae et individuae Trinitatis offere valeamus. Amen.“ — lucrari valeant Indulgentiam centum dierum. — Sanctissimus D. N. Leo Papa XIII. in Audientia habita die 17. Febr. 1883. ab infrascripto secretario s. Congregationis indulgentiis sacrisque reliquiis praeposito benigne indulsit ut n e d u m s a c e r d o t e s, de quibus in precibus, sed o m n e s t u m s a e c u l a r e s t u m r e g u l a r e s, propositam orationem, corde saltem contríto, ante celebrationem Missae devote recitantes, lucrari valeant indulgentiam centum dierum. Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscunque non obstantibus. Datum Romae ex Secretaria ejusdem sacrae Congregationis die 17. Febr. 1883. Al. Card. Oreglia a S. Steph. Praef. F. Della Volpe, Secret.

Iz Amerike. *(G. Ign. Tomazin z indijanskima poglavarjema na kongresu.)* Rudeče Jezero v severni Minesoti v Ameriki, 28. junija 1883. Zdaj še le Vam odpišem na Vaše zadnje pismo. Bil sem na popotvanji to zimo z dvema tukajšnima katoliškima poglavarjema, kterih imena so: „Nejetavab,“ ali „Little Thunerd,“ to je, „Mali Grom,“ in Gebegabau,“ ali „Leading Feather,“ to je „Orlovo pero,“ ki ga ima pervi poglavar na glavi.

Bili smo v Vašingtonu pri prezidentu, in na Kongresu. Prezident Arthur nas je zelo prijazno sprejel, in njemu sta katoliška poglavarja zlo dopadla, in tako tudi njuno obnašanje in govorjenje. Indijanske govore

sem moral jest v angleško prestavljati. Pokazal sem prezidentu tudi indijanske molitvine bukve, ki so jih ranjki škof Baraga tako lepo in umevno sostavili in ki so našim Indijanom tako zelo priljubljene. Pazljivo je prezident bukve ogledoval, in se čudil, da katoliški misijonarji zamorejo tako lepe bukve v takem divjem jeziku sostaviti. Hvalil je delo in marljivost našo, da se trudimo, in tako veliko dobroto skazujemo indijanom v teh deržavah, da iz divjakov s časom tudi Indijani zamorejo postati dobri in zvesti deržavljani po nauku katoliških misijonarjev. Obljubil nam je, da nam bo pomagal, kolikor mu bo mogoče. Naši Indijani namreč imajo veliko zemlje, ki je veliko vredna zarad smrečjih gozdov. Nekteri belci hočejo te smreke posekati, in prodati, in hočejo, da bi se tukajšni Indijani na Belo zemljo preselili. Ali tukajšni Indijani tega nočejo. Indijani hočejo svoje posestvo ohraniti, in sami rabiti. Če bi kongres Indijanom privolil, da bi sami smeli smreke sekati in Belim prodajati, bi tukajšni Indijani ne bili dolgo tako zelo revni, kakor so zdaj, zakaj voljni so delati in si z delom svoj živež zaslužiti, ker na lov se ne morejo več zanašati, kakor v prejšnih časih. Lovščine je zmeraj manj.

Zavolj teh opravil smo šli v Vašington. Po železnicah so nam železniške kompanije povsod pustile se zastonj voziti, ker so si v čast štele, da se Indijanski poglavarji ali kralji hočejo po njih železnicah voziti. Governêr ali deržavni poglavar deržave Minesote v Št. Pavlu nam je pa tudi pisanje dal, da sta moja dva spremljevavca zarés Indijanska poglavarja.

Vernivši se domú iz Vašingtona smo šli v Novi-Jork. Tukaj smo obiskali kardinala Mak-Kloskija, in smo bili tudi zelo prijazno od njega sprejeti. Vidili smo tudi njegovo velikansko katedralo (stolno cerkev), ki je vsa iz belega marmorja narejena, in ki ima velike umetno zmalane okna. Sploh na tem popotvanju sta moja dva poglavarja, ki poprej nikoli še do Št. Pavla nista popotvala, se zlo čudila, ko sta povsod vidila toliko lepih in velikih katoliških cerkvá v vsakem mestu, kamor smo prišli. Še celo v Vašingtonu smo vidili veliko lepih cerkev, ki jih katoličani imajo. Posebno oo. dominikani imajo zelo lepo véliko cerkev. Kakor so nam dominikani pravili, je več kot dve tretjini ljudi, kolikor jih v njihovo cerkev hodi, konvertitov, to je, takih, ki so še le pred kratkim katoličani postali, in njih število se zméraj bolj množi. Tudi oo. jezuiti imajo dve cerkvi v Vašingtonu, eno za angleški govoreče, eno pa za nemški govoreče katoličane. V angleški cerkvi jezuitov smo vidili veliko katoliških zamurcev, ki so se pri službi Božji prav zelo pobožno obnašali. Sicer imajo v Vašingtonu katoliški zamurci lastno velikansko, prav lepo, skoraj naj lepši katoliško cerkev, ki je sv. Avguštinu posvečena. Zraven sv. Avguština podobe v velikem altarji je tudi podoba enega zamurskega svetnika.

Jezuiti v Vašingtonu imajo tudi velikansko poslopje na enem hribčiku, kjer je naj bolj imenitna katoliška univerza (vseučilišče) v Ameriki. Bogati Amerikanci, ne le katoliški, ampak tudi protestantovski, dajó svoje sinove tukaj podučevati. Tako bi Vam lahko še veliko pisal in povedal, kar smo vidili na tem svojem popotvanju, kako se lepo povsod razširja tukaj v Ameriki katoliška cerkev, kjer je prosta, in kjer ni treba duhovnu, kadar v kako tuje mesto pride, še le kakega kislega birokrata prašati, če smé daritev sv. maše opraviti, ali ne. Zelo me je razveselilo, ko sem dobil rudečo „Zg. Dan.“ in zvedil, da ste Vi ljubljanski kanonik postali. Gratuliram Vam iz celega serca in bom s svojimi Indijani molil in Boga prosil, da bi Vas še veliko let pri zdravji in moči ohranil, in Vam srečo dal, še veliko za pravo sv. vero, in za slovensko domovino dobrega storiti, in si tako veči plačilo za nebesa pripraviti.

Zdaj se pa vsim dobrotnikom mojega indijanskega misijona prav lepo zahvalim za vse darove, s kterimi so mi pomagali, da zamorem te divjake voditi na pravo pot proti nebesom. Bog poverni vsim več kot tisučero! Vsako soboto darujem daritev sv. maše za vse moje dobrotnike. Posebno se zahvalim preč. g. proštu Jož. Zupanu in g. dekanu Jur. Volcu za vse dobrote. Vam pa tudi še posebej za vse, kar ste meni in moji ubožni materi skazali. *Ignacij Tomazin,*

misijonar.

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

Gnjil sad.

Calumniare audacter, semper aliquid haeret, pravi znani latinski pregovor, katerega smemo po domače tako le prestaviti; „Blato se rado prime.“ Kako da ometavajo ljudje duhovski stan, to sem skušal razkazati v dosedanjih pogovorih. Seveda, rekel bodeš: znana stvar. A toliko žalostneje — ti odvračam jaz, — ker ni priznana. Kako da se gerdi krivica, to veš. Pa kaj pomaga, ako nečeš spoznati, da je krivica! Krivico delajo ljudje duhovskemu stanu, škodo človeški družbi, škodo tudi sebi — to bi moral sedaj dokazovati, da bi tako pahnil z vso močjo vsaj za nekaj časa, vsaj gledé nekaterih krogov naše družbe od duhovstva sovražne navale, odbil sovražne napade. Toda zdi se mi, da bi bila podoba, dosedaj slikana, nepopolna, ako ne pokažem žalostnih nasledkov sovražnega ravnanja z duhovskim stanom. Ni dovolj, da sem naslikal, kako dirjajo sovražniki po lepih naših deželah, kako se vali prah, kako se bliska iz topov: marveč pokazati moram še potlačene setve, pomandrana polja, goreča poslopja in uboge prebivalce na svojega upanja razvalinah. A ravno ta del slike je najtežavneji, zato prosim že naprej bralca, naj pomanjkljivostim prizanaša.

Marsikaj sem že rekel dosedaj, po čemur bi me zamogel eden ali drugi soditi, da sem černogledec. Prijatelj, ako tako misliš, motiš se. Nič mi ni bolj zoperno, kakor navada nekaterih, da vse zametujejo, vse za slabo imajo in nikjer drugega ne vidijo, kakor strašno hudo, žalostno, objokovanja vredno. Meni se taki človek zdi vreden palice, ker stori mnogo hudega, kot sodnik bi ga obsodil vsaj na dva mesca zapora in mu naložil, da mora o tem času enkrat do dobrega prečitati zgodovino. Ako ima sploh še kaj pameti, bi videl, da je bilo nekdaj v marsikaterem oziru še veliko huje, nego je dandanes. Kedor govori o propadlosti vere, naj pogleda v preteklost, in videl bode še kaj žalostnejega, n. pr. o Lutrovih časih. Komur se zdi, da je duhovski stan dandanes naj bolj zaničevan, naj se ozre nazaj, da vidi, kako napačna je njegova sodba. Ne bode tedaj neprimerno, ako podam pri tej priliki onim bralcem, ki ne poznajo dobro zgodovine, kratek pregled, kako se je godilo duhovskemu stanu nekdaj.

O pervih časih, ko so kristjane preganjali, mi ni treba govoriti mnogo. Kedo ne vé, da je takrat duhovstvo naj bolj kervavelo za sv. vero, da se je takrat naj bolj pokazalo, da so duhovniki pravi učenci in nasledniki Kristusovi. A ko je cesar Konštantin postal kristijan, se je kar na mah vse zasukalo. Duhovniki so bili spoštovani, škofje so se po svoji veljavnosti merili s cesarjem in mogočni Konštantin sam je rekel, da on je le škof v zunanjih stvaréh. Akoravno je tolika veljavnost marsikomu bila v dušno pogubo, smemo

vendar reči, da so one častí in spoštovanja duhovniki tudi vredni bili. Od te dobe pregledamo lahko skoro več kot pol tisočletja in ne zapazimo posebne spremembe. Vnetost za razširjanje sv. vere, ostra vredba, hude kazni, — vse to je ohranilo duhovstvu čisti značaj, s tem pa tudi močen vpliv do ljudstva in do vladarjev. Posamezni slabi zgledi niso nikaka priča, da so bili vsi taki. Še med aposteljni je bil Judež. Lepa vez edinosti, medsebojnega zaupanja, medsebojne ljubezni je vezala pastirje in čedo. Treba je le čitati knjige iz onih časov in hitro se vidi, kaj je bilo ljudstvu duhovstvo in kako je bilo proti duhovstvu ljudstvo. Res, tako dandanes ni — žali človeštvu samemu, da ne. Zato se nam zdé glasovi iz devete deželo besede onih pisateljev, ki so pisali o duhovskem stanu. V onih časih, to je do devetega stoletja, gledam duhovski stan na vzorni visočini. In drugač si tudi dandanes onega vzora ne morem slikati. Duhovnik iz ljudstva, med ljudstvom in z dušo, telesom za ljudstvo. Med njima ni razpora, ni razdora. Ljudstvo daje telesno hrano in duhovnik daje dušne hrane. Med ljudstvom je, a je vendar nad ljudstvom; kakor angelj v višini plavajoč podaja roko svojim varovancem, svojim duhovnim otrokom. — V enajstem in dvanajstem stoletji je duhovstvo dobilo tudi posvetnega posestva obilo. Ne smemo si misliti, da je bilo kedaj brez premoženja, ali bile so poprej razmére drugačne. Poprej so imele posamezne cerkve, škofije itd. premoženje, a ne tako posamezni duhovniki. V tem času pa so dobili posamezni marsikaj v dar od ljudi, bodisi posestva, pravice itd., deloma se je pa skupno premoženje med posamnike razkosalo. A to ni bilo dobro za cerkev Gospodovo. Ne samo, da je bogastvo nevarnost, temuč bogastvo dela naj veče zapreke edinosti, ki mora biti med duhovstvom in ljudstvom. Bogatin se ne zmeni za reveža, in revež zavida bogatinu. Zraven velikega bogastva je vedno tudi velika revščina. Vse to se kaže v 12. in 13. veku. Ni se čuditi, da beremo o ubožčkih duhovnikih, katere so imeli graščaki kakor za svoje hlapce; ni se čuditi, da so bili duhovniki, ki so hodili od kraja do kraja iskajoč si potrebnega zaslužka. Zaničevan je bil duhovski stan, zaničevan, akoravno je bila veči del še močna vera in je keršćanski duh vel po vsi omikani Evropi razun Španjske. Takrat se je začel boj med duhovsko in posvetno oblastjo tudi najvišjo, kar se je kazalo med višjimi in v veliki meri, to se je veršilo v malem med nižjimi. Poprej je bila med njimi lepa edinost. Nobeden ni povdarjal svojih pravic, ampak samo prizadeval se je pomagati drugemu, papež cesarju in cesar papežu. Sedaj se je vkovalo vse v natanko določene pravice. Kjer so pa pravice, tam je tudi boj za pravice. Za cerkvena opravila so bile natanko določene službe in gledé dohodkov vedno bolj zapletene pravice. — Cerkev Gospodova je rodovitna nevesta Kristusova in rodila je v hudih časih sinove, ki so jo reševali. Nastali so ubogi redovi, velikanski po čednosti in učenosti, stopili so med ljudstvo in ljudstvo se jih je oklepalo, kakor nekdaj pervih oznanovalcev. Duhovstvo se je prenovilo in verno življenje je v poznejih vekih krepko cvetelo.

Prišel je petnajsti vék. Nenavadno posvetni, ako smem reči, meseni duh se je polastil narodov, segel večkrat tudi med duhovne. Huda šiba božja za ljudstvo duhovniki, ki imajo posvetnega duha. Vender so bili o vsih časih še možje, ki so klicali ljudem: kvišku kvišku! klicali so, a ni ga bilo, ki bi jih bil poslušal. Razmére deželske so napravile pogostokrat, da je bil duhovni pastir ob enem gospodar svojim vernikom, in to so porabili Cerkvi v kvar. Nezadovoljneži so začeli ljudstvo podpihovati in rastla je nejevolja ne samo proti vladarjem, ampak tudi proti duhovstvu. Vsled tacih razmer je bil zaničevan duhovski stan. Ako izgovarjam pa tako: „mea culpa,“ govorim o pregreških oseb, posameznikov, ne sploh. Pomisli, da so duhovniki ljudje in ljudje imajo svojo zgodovino. Drugač je, ako govorim o stanu. Stan je od Boga vstanovljen, vedno božji, vedno tisti. Lahko se zgodi, da je kaka duhovska oseba vredna graje, a ne zaradi tega tudi stan, ne nauk, katerega uči, ne vera, katero oznanuje, ne zakramenti, katere delí, ne Cerkev, kateri služi. Tudi v nevrednem moraš spoštovati namestnika Kristusovega.

---

10. Sv. Tarcizij.

(Za pervo sv. obhajilo.)

Še tebi, o preblaga čeda
Nedolžnih jagnjet snežnobelih,
Zdaj zadnja naj velja beseda;
Saj dni tak srečnih, — tak veselih
Ne bo več, kakor je presrečni dan,
Ko pervikrat je k vam prišel Gospod!
O rajski dan, veselo praznovan,
Milejši naj vam bo, kot rojstni god;
Naj nikdar vam ne gre iz spomina;
Naj več ne zajde Solnce sreče té!
Varujte zvesto Boga Sina,
Ki pervič ste prejeli ga v sercé!
Le hrabro vedno se vojskujte,
Da greh in strasti Ga ne prepodé!
Zato prelep izgled še čujte:

I.

Kerví kerščanske že obilo
Prelili trinogi so kruti,
A spet preganjanje nemilo
Pričeli so glavarji ljuti:
V desetič se morija ponoví,
Morija strašna, strašno klanje;
V potocih teče spet nedolžna kri
Kristjanov, — oh, hudo je zánje!

Tje v Rim zdaj misli obernimo,
Tam dvojno družbo obiščimo.
Poglejmo najpred one v ječi,
Ki jutri že zverine, meči
Življenje v hudih mukah jim vzemó.
O glejte, kak veselo, kak lepó
Za sveto smert je pripravljanje!
Že davno svetu dali so slovó,
Zdaj krone je pričakovanje, —
Oj, kmali bodo jim plačilo!
Na zemlji le še to samó želé:
Da zadnje sveto obhajilo
Bi dalo jim pomoč, pogum v sercé.
Pa kdo Popotnico prinesti
Prederznil pač se bode v ječo k njim? —
Sovražniki bi kar na cesti
Pobíli ga. —

Pa drugo družbo,
Ki skrita v Katakombah pod zemljó
Obhaja sveto božjo službo,
Ogledati si zdaj še moramo.
Že sveta maša je končana,
Pripravljeno presveto je Teló.
Stermé ga moli družba zbrana
Ter čaka, kaj duhoven porekó.
Pastír častit se okrog ozrejo
In iščejo z očmi junaka,
Kateremu zročití smejo
Jed Božjo čedici, ki čaka

Zaperta — smerti mučeniške.
In preden družbe te svetniške
Utegnil kdo se je oglasiti,
Poklekne že, začne prositi
Tarcizij, deček trinajstleten,
Nedolžna duša, strežnik spreten;
Roké steguje in obeta,
Kak varna bo Skrivnost presveta,
Če njemu bode izročena.
„„S tem ravno bo zagotovljena
Še naj bolj varnost moja. — O dajte no!““
Spet prosi tak genljivo, tak gorkó,
Da lica zarudé, solzí okó.

Namestnik Božji zdaj odjenja,
Ne more nič več se ustavljati:
Zastavo večnega življenja
V posodi jame zavijati,
Na persi skriva med obleko mu,
In za zlovó ga podučuje:
„Pomisli, kak zaklad sprejel si tu!
Kristjan nevarno zdaj potuje;
Ogibaj šumnih tergov se in cest
In vedi, da se psom metati
Ne smé nikoli svéto! — Boš li zvest?“
„„O, raji čem življenje dati,
Kot Jezusa Boga zgubiti!““
To komaj utegne odgovoriti.

* * *

O ljuba mladina, ti tudi je dana
Pri mizi Gospodovi angeljska hrana.
Pa ne med obleko skrivnostno zavito,
Temùč na prestolu nedolžnega serca zvesto
Po tesnih in stermih stezah zmagovíto
Med svetnim ti šumom hraniti bo Božje Teló.
Vas vprašam: Li hočete zvesti ostati?
Mi hočete, kakor Tarciz obljubiti:
„O rajše življenje mi hočemo dati,
Kot svojega Jezusa kdaj kolj zgubiti?!“

(Konec nasl.)

Razgled po svetu.

Prusko. Nemški cesar je poterdil novo cerkveno-politiško postavo, ktera je obetala nekaj omečenja v preganjanji katoliške Cerkve. Zdaj pa je prusaška „Allgemeinerica“ jela na novo hujskati zoper Rim in vidi se, da prusaštvu je toliko priserčnosti za mir do katoliške Cerkve, kolikor volku do jagnjeta. Priti mora in prišlo bode še vse drugo ponižanje za toliko zagrizeno sovražljivost, predno odjenja nevesto Gospodovo zatirati.

Škocija. V Edinburgu je nagloma umerl ondotni nadškof dr. Strain. Umerli prelat je svoje dni študiral v Rimu in imel je sošolca Leona XIII. Bil je l. 1864 v Rimu za škofa posvečen, l. 1878 pa je postal pervi nadškof v Edinburgu-Št. Andreju.

O gr. Chambordu so se slišale vgodniši naznanila oziroma na njegovo bolezen; zdaj pa, kakor pišejo, bi bila smert neizogibljiva. Postavil si je naslednika za francosko krono grofa Pariškega.

Kolera v Egiptu sega od mesta do mesta dalje; zdaj posebno v velikem mestu Kaíri hudo rogovili.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Tužna mati priporočuje že dve leti bolno dete, katero terpi na nevzdravljivi bolezni in kateremu se je tako shujšalo, da še govoriti ne more, da bi mu Bog po mogočni priprošnji nebeške Kraljice, sv. Jožefa in sv. Antona dodelil zopet ljubo zdravje, ako je njemu v čast in duši v zveličanje. — (Op. Zdi se nam, da je bilo to pregledano? Vr.) Mati priporoča svojega sina častilcem N. lj. G. presv. Serca v molitev: v daljnem ptujem kraji je, in ne vé, ali je še živ, ali že mertev? Tako dolgo da izvé; ko izvé, bo po „Zg. Dan.“ zahvalo naznanila. — Dijak se priporoča v bratovsko molitev, da bi na priprošnje N. lj. G. presv. Serca in sv. Blaža bil obvarovan vratne bolezni.

Koledar za prihodnji teden:

30. mal. serpana. S. Konrad. — 31. S. Ignacij. — 1. vel. serpana. Verige sv. Petra. — 2. Porcijunkula (popolni odpustki). — 3. S. Avgust. — 4. S. Dominik. — 5. — Dvanajsta nedelja po Bink. Marija Snežnica.

Opomba. Mesec vel. serp. je posvečen češenju presv. Marijinega Serca.

Listek za raznoterosti.

Zlato sv. mašo bodo 5. avgusta imeli čast. gosp. Blaž Ulčar, župnik v Velesovem.

Čitateljem. Kdor želí spoznati, koliko silovito važnost in moč ima katoličanstvo za omiko narodov, naj ne prezrè gosp. Tomazinovega pisma v današnjem listu.

Iz Nazareta pri Banjaluki v Bosni, 7. julija 1883. (*Poterdilo.*) Danes so mi prišle v roke dobrotne zbirke „Zg. Dan.“ za našo napravo poslane po čast. oo. prednikov redovnikov Trapistov, to je 22 gld. a. v., kteri mili dar dobrotljivi Bog tisučero časno in večno poplačuj! Naj poslednjiši čas smo zopet dva otročiča rešile iz turških rók; mnogi še čakajo, da jih sprejmemo.

Ana Kaspareth,
prednica redovnic presv. Serca.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Po čast. g. M. Kolarju 2 gld. — Čast. g. sakrist. Jož. Erker 1 gld. — Čast. župn. Fr. Dolinar 2 gld. — Čast. g. Ant. Kukelj 1 gld. — Čast. g. M. Barlič 1 gld. — Po čast. g. P. Jožefu 5 gld. — Čast. g. J. A. 2 gld.

Za cerkev presv. Serca: Preč. g. J. G. kan. v Pl. 2 gld. — M. Ložar 5 gld. — J. F. 3 gld. — Po čast. g. M. Kolarju 3 gld. — J. Č. 1. gld. — Po čast. g. P. Jožefu 8 gld.

Za sv. Očeta: Iz Loškega potoka po čast. g. Jož. Zelniku admin. 16 gld. 55 kr. — Zbirka v Ternovem na Notranjskem 2 gld. — Po čast. g. M. Kolarju 2 gld. — Kranjskogorski farani 13 gld. po čast. g. župn. Bl. Arteljnu. — Iz Mekin po čast. g. župn. zbirka 4 gld. — Po čast. g. P. Jožefu 3 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Kranjskogorski farani po čast. g. župniku 13 gld. — Iz Mekin po čast. g. župn. zbirka 4 gld. — Fara Reteče pri Loki 6 gld. — Po čast. g. župn. iz Horjula 3 gld. 30 kr. — Peče po čast. g. župn. 3 gld. — Čast. g. župn. Ign. Podobnik iz Presarji 5 gld. — Nova Oselica po čast. g. župn. M. Lavriču 4 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. A. v Hot.: Naročn. oddali založn. Pozdrav! — G. H.: Hvala za dobro blago! Precej prih. — G. K. v V.: Hvala; prav vstregli. — G. L. v K.: Dobro! — G. Verb.: Naročnina oddana založništvu. Salve!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 3. vel. serp. 1883. List 31.

10. Sv. Tarcizij.

(Za pervo sv. obhajilo.)

(Konec.)

II.

Korakov urnih stopa akolit,*)
Ogiblje se ljudi množice,
Na sveti Kruh skerbno zavit
Pobožno sklenil je ročice.
Le êno v sercu vedno skerb ima,
Samó ta misel zmir navdaja ga,
Da skor poslanje mu zročeno
Bi bilo srečno doveršeno.

Gospa ga neka opazuje
Spred praga svoje lepe hiše,
Ko memo gre in občuduje
Lepoto angeljsko, ki ni še
Je take pri otrocih videla:
Skrivnostno bitje zdi se ji iz neba:
O kaj bi vendar hotla dati,
Ko takemu bi bila mati!
Za svojega sprejeti hoče
Ter kliče dečka ljubeznjivo:
„O ljubo dete, ni li vroče
Ti, ker hitíš takó marljivo?
O stopi malo v sobo mojo,
Da si počiješ in mi vse poveš,
Kje hišo imajo starši svojo,
Kako imé ti je in kar še veš!“
„„Tarcizij sem, jaz sem sirota,
Ni mojega, kot le dobrota;
Tak kraj je moje stanovanje,
Ki bil za vas bi milovanje...
Pa oh, gospa! pustite naj hitim,
Nalogo važno, sveto berž zveršim!
Ne vtegnem nič, se mi hudo mudí!““ —
„Pa jutri pridi, oh obljubi mi;
Saj hiša lahko je dobiti.“
„„Če bom še živ, res hočem priti.““
Prijazno reče in se poslovi. —
Gospej se zdaj še vse bolj čudno zdi,

Neverna še, je bolj zvedava,
Za njim hiteti namerava.

* * *

Enako vabilo
Stoterno slepilo
Vas bode v življenji.
Mar smem se zanesti,
Da bodete zvesti
V mamljivem vabljenji?

In satan lažnjivec
Vam bo pohujšljivec;
Bo hotel končati,
Kar nagnjenje lastno,
Pohujšanje strastno
Pustilo je stati.

Vaš serčno želenje
In grešno hlepenje
Raz pot bo vabilo;
In svet ves hudobni
In zgled ne menj zlobni
Vam delal bo silo.

Tarcizija vnema
Naj zmir se posnema:
In v vsaki skušnjavi
Zveličar ostal bo —
Pri vas zmagoval bo —
Prav v vsaki težavi!

III.

Poskušnjo pervo hrabro je prestal
Tarcizij, a še hujša mu pretí.
Zagleda dečkov radostno druhal
Na prostem kraji, kjer se nadjal ni.
Ti ravno k igri so se zbrali
In v ta namen se preštevali.
„Še manjka enega,“ zdaj zakričí
Druhal, „Tarcizij! naš tovarš si ti,
Zato se bodeš z nami zdaj igral.“
„„Bi rad se, dragi! z vami radoval,
Pa zdaj ne vtegnem, ni mogoče!““
Ga primc eden, tepsti hoče:
„Le stegni sklenjeni koj roki.
Da naravnamo krog široki!“ —
„„Prevažno je poslanje moje,
Zamudil bi dolžnosti svoje:
Pustite me, vas prosim prav lepó!““

In kar se zdaj zgodi, je prestrašnó,
Da skor ne upam si povédati.
Močan in zloben deček vpije:
„Kaj skrivaš? Moraš nam pokázati!
Kaj neki roka skerbno krije?
Če list je skriven, daj sem meni,
Bom hranil jaz; — roke razkleni!“

*) Akoliti so se imenovali nekdaj cerkveni strežniki, ki so bili s posebnim nižjim redom posvečeni za svojo službo pri oltarji. V onih nevarnih časih so smeli tudi neduhovni nesti presv. Rešnje Telo, takim, ki niso mogli sami priti k sv. obhajilu.

Svetnik roke tesneje sklene,
Skrivnosti stiska dragocene
In milo kliče. „Ne, ne! nikdar ne!“
In zlobnež: „Hočem videti, kaj je!“
Na to ga zgrabi, vlači, suje;
Z ljudmi se prostor napolnuje.
Velikih, malih se nabere zbor,
In nenavaden gledajo prizòr:
Močneji šibkega pretepa,
Bi rad mu vzel, kar skrivno nosi;
Nebeška moč pa roke sklepa
Svetniku, ki terpi le in prosi,
Razžalniku nič ne povrača.
In videti, da ne premore ga,
Se drug do druzega obrača
Vprašaje: „Kdo je? Kaj je neki ta?“

Nek mož bogat, nasprotnik Kristusov,
Nasmehne se in ljudstvu reče:
„Kdo neki bo? sovražnik je bogov;
Kristjan skrivnosti nese v ječe.“
In kakor dregnil bi v čebelni panj,
Al če kedo osí razdraži,
Od vsih strani tišči vse, vpije vanj:
„Kristjan, pokaži! kaži! kaži!“
„„Dokler živim, nikdar! nikoli!““
Odločno govorí in moli.

Zdaj vdari ga krepak kovač s pestjó.
Svetnik omahne, kri ga obliva,
In brez števila vdarcev z vso močjo
Nedolžni deček še dobiva,
Da ves kervav in ranjen zgrudi se. —
Pa še na tleh junaško se borí,
Nepremakljivo sklepa še roké
Na persi akoravno pol mertev medlí, —
Oh, zdaj zdaj bo premagan!
Toda: ne!!

Nenadno nek junak priteče
In urno razpodí, razmeče
Druhal razkačeno in besno:
Na vse strani, na levo in desno
Zbežijo zlobneži, se pozgubé.
Na to poklekne blagi orjak na tla
(Kristjan je namreč, mu Kvadrat je imé),
V naročje k sebi vzdiga ranjenca;
Ravná ž njim rahlo, ljubeznjivo,
Kot streglo bi sercé mu materno;
Solzé tekó neprenehljivo.

Svetnik se spet zavé — pogleda,
Kvadrata častnika spozna oko, —
Pa lica so mertvaško bleda.
„Tarcizij! si mar hudo ranjen?“
Vojščak sočutno ga popraša.
„„O, kaj jaz? — Bog je tukaj hranjen,
Skrivnost presveta je tu naša!
O varuj ti jo mesto mene!““

Častitljivo na ramo dene
In nese — sladka mu je butara —
Ne le mučenca vmirajočega,
Temveč mučencev vsih Gospoda,
Pobožni mili dečka zdihljeji —
So pesem nežnega laboda.
Omahne glava v omedlevici —
Rokè tišče presveto še Teló.

Na poti ju nikdo ne moti;
Gospa le neka zrè začudeno,
Ko pride blizo nju nasproti.
Prestrašena zavpije tožno:
„Tarcizij! oh je li to možno?
Obličje, ravno kar tako lepó,
Kervavo zdaj, bledó, vse ranjeno!
Oj, kdo je mogel to storiti?“
„Gospa preblaga!“ reče ji Kvadrat,
„Neverniki so siloviti
Ga stepli, da že diha zadnjikrat,
Naménili mu smert, ker je kristjan!“
Gospa prav blizo stopi mu na stran,
Kervav obraz si ogleduje: —
Še živ je, še mu žila kljuje —
Odprè oči — se rajsko nasmehlja —
Vmerje! —

Gospo pretrese pogled ta,
Postala kmali je kristjana.
Kvadrat ga v Katakombe nese,
Kjer pred je bila družba zbrana.
Duhovniku se roka trese,
Ko jamejo mu odgrinjati
Skrivnosti, kterih še o smerti
Ni nehal zvesto varovati.
Tak žalostni so, tak poterti,
Da gorke solze jim na tla tekó.
Potem slovesno ga pokopljejo. —
Na prošnjo njega tudi se zgodi,
Da verni v ječi so obhajani.

* * *

Pač nauk te zgodbe je jasen:
Zvestobe to zgled je prekrasen.
Nad vse naj tudi vam stanovitnost veljá,
Zvestoba do konca le krono podá.
Naj stalna junaška zvestoba
Vas vsacega spremlja do groba!
Na novo ste spet obljubili,
Da Jezusa boste ljubili.
Spolnujte do konca obljubo zvestó
Serce mu za zmiraj darujte serčnó:
„Serce Ti, o Jezus! darimo
In Tebi umerjemo, živimo
V nesreči in v sreči in v boji, —
Zmir — živi in mertvi — smo Tvoji!!

Šola in prostozidarstvo.

(Konec nasl.)

Ker smo ravnokar govorili o glavnem sredstvu za razširjanje prostozidarskih smisel pri šolstvu in vzgoji, naj kratko omenimo še dveh posebnih napráv, ki nista naj manjša pomoč za razširjanje framasonstva, namreč: višja ženska šola na brezverski podlagi, in pa Fröbelnovi otroški verti. Perve verste šolo so vstanovili l. 1864 v Brüsseljnu, ki se ji pravi: „école professionelle de femmes.“ Za voditeljico so postavili prostomišljaško gospodičino Gatti. Loža namreč dobro vé, da se njen vzgojevalni načert ne bode nikedar popolnoma izverševal, dokler živé kerščanske matere. Zato hočejo v mladem ženskem sercu ves verski in nravnostni čut zatreti. O teh ženskih šolah in njihovem nesramnem namenu nemške lože bolj tiho govoré kot belgiške, kjer je tam brezbožtvo bolj očitno in zistematično.

Fröbelnovi verti imajo tudi sličen namen. V teh vzgojilnicah se začne že pri otrocih obojega spola na to delovati, kakor oni lažejo, da se predsoki otroškega serca ne primejo, temveč da bi bil otrok od pervih let vse življenje stanoviten brezvernež. Središče teh vzgojilnic je v Draždanih.

Potem takem je pač jasno, da delovanje prostozidarske zveze ni na nobenem polji bolj nevarno, kot na

šolskem. Prostozidarstvo hoče vsa ljudstva brez kerščanstva vzgojiti in zato namerava vse deržavne šole prestrojiti v pripravljavnice za veliko vsega sveta revolucijo, ktero imajo lože v svojem programu.

Dragi čitatelj! Če si bil tako poterpežljiv, da si stavek za stavkom s premislekom prečital, če si pazljivo posameznim odstavkom sledil; dovôli mi sedaj vprašanje: Ali nisi med čitanjem nekterekrati morda tudi nehoté zaklical v svojih mislih: V resnici, kako očitno mi vendar vse to razjasnuje ozir na politično evropejsko obzorje v komaj preteklem in v sedanjem času! Tam gôri na severu se žari obzorje, tam je „kulturni boj!“ Na severozahodnji strani pa se še vidijo nakopičeni oblaki, kateri niso se še razkadili, če tudi je boj na irskem otoku nekoliko ponehal. In na zahodu! Ali se ne čuje od daleč že votlo bobnenje? Zares, óni černi oblak, kterega bliskova svitloba tako čarovno včasih osvetli, je nevaren. Francija, ti si v skrajni nevarnosti! Tudi na jugozahodu, v jasni Italiji, ni vse jasno in vedro! Kaj ne, čitatelj, take-le podobe nastajajo pred tvojimi dušnimi očmi? Pred mojimi tudi. Na misli ti je prišlo pri tem gotovo iztiravanje redovnikov iz Francoske, gotovo tudi vrivanje glasovite drobne knjižice deržavnega katekizma v šole in upor škofov proti temu vsilovanju, a tudi ukor od strani prostozidarske vlade. Morda si se pri tem spomnil tudi Avstro-ogerske monarhije, šolskega vprašanja v Cis- in Trans-Litvaniji, posebno še zadnje šolske debate v deržavni zbornici.

Ali se ti ne zdi, kakor da bi nekje tam v ozadji velikih strastnikov tičalo prostozidarstvo? Sicer me utegneš zaverniti, rekoč, da na naši strani prostozidarske lože niso dovoljene; a pomisliti je treba, da je prostozidarska zveza mejnarodna tajna zveza in da so lože v Ogerski pripuščene. Vedi tudi, da se ti ljudje znajo pod olepšavna imena skrivati in dajejo na svitlo tudi svoje liste. Morebiti si tudi kaj čul, da so na D. po nekaterih gostilnicah in kavarnah razobešeni nabiralniki za prostozidarje. Čitati je bilo, kako je liberalni list „Deutsche Ztg.“ zavernil konservativni avstr. organ, ki se je nad tem počenjanjem spodtikal, s primero, da se tudi po kerščanskih cerkvah nabira denar. Besedo pa „Deutscher Schulverein“ vem, da si že dostikrat slišal ali čital. Vsaj zadnje kričanje liberalnih nemških listov ti je moralo priti do ušés, ko so se namreč v linškega škofa Rudigiera zaganjali, ker je namreč to društvo in njegove namene v svojem listu dovolj očitno osvetlil.

Rad bi te že izpustil, dragi čitatelj; a moram ti za nameček podati še prorokovanske besede framasona Br. dr. M. Conrada, ktere je prinesel prostozidarski tednik „Bauhütte“ 28. febr. 1874, namreč: „Ja, nach dem christl. Weltalter mit seiner unseligen dualistischen Lebensanschauung und dem christlich verbissenen Kampfe ums orthodoxe Dasein auf Erden und im Himmel, mit den theologisch allein seligmachenden Haderanstalten der Confessionskirchen und den dominirenden Interessen der christlich frömmelnden Bourgeoise, mit dem gotteslästerlichen Fluchkodex des heil. Syllabuspapstes und den gegen Staat und Kultur revoltirenden christlichen Sionswächtern — wird anbrechen das Weltalter des reinen Menschenthums, wo der Protestant, der Katholik, der Christ, der Jud nichts mehr gilt, wo Muhamed und Budha, der dogmatische Christus und der unfehlbare Papst überwundene Autoritäten sind, und wo in der Arbeit, in Wissenschaft und Kunst nur ein Gedanke seinen höchsten Ausdruck und seine reinste Verklärung sucht: der Menschlichkeit.“ A midva, kristjana, katoličana, upajva terdno, da se to prerokovanje ne bo nikedar spolnilo, če tudi so v prihodnosti daleč razširjeni grozoviti boji med lučjo in temo neizogibljivi. Midva ostaneva pri tem, kar se je vselej poterdilo, kar je rekel Kristus, prava luč: i n p e k l e n s k a v r a t a j e n e b o d o p r e m a g a l a.“

Strašni konec hudodelca, ki je umoril pariškega nadškofa d' Affrea.

Eden pariških listov piše o koncu mizarja Laforce-a, kteri je bil 22. rožn. 1848 pariškega nadškofa Affre-a umoril. Bilo je takrat rogovilstvo v Parizu, „černa vojska,“ Laforce se je skrival v neki hiši, ki se imenuje „singe vert,“ v predmestji „St. Antoine,“ in od tam je na vojake streljal. V jutro 25. rožn. je nadškof obiskal generala Cavaignac-a (r. Kavenjak-a) in mu razodel, da se hoče podati rogoviležem mirit. Dasiravno mu je general to odsvetoval, se je nadškof vender podal v Št. Antonsko predmestje, ki je bilo obsedeno od rovarjev. Hotel je nadškof vse početi, da bi bratomorskemu klanju konec storil. Ko se nadškof prikaže na Bastilskem tergu sredi med borečima nasprotnikoma, utihne streljanje, in častitljivi prelát mirno in serčno stopa proti barikadi (pregraji). Mladi človek z zeleno vejo gre pred nadškofom, kteri koraka med verstama vojakov in rovarjev.

Pred sredo barikade imenitni duhovski častnik povzdigne križ in začenja govoriti borečima strankama, kar póči puška iz pritličnega okna hiše „singe vert-a“ in nadškof se na tla zgrudi. Morivec je bil Laforce. Ranjenega nadškofa neutegoma odpeljejo v bolnišnico „Quince Vingt,“ kjer je umerl kakor mučenec svoje miroljubnosti.

Morivec je kmali potem pobegnil, spremljan od svojega 18letnega sina; podal se je v Ameriko in naravnost v Kalifornijo; ondi v samotnem rudniku je sebe in svojo strahovito hudobo pred Vsegamogočnim iskal skrivati. Toda z butaro zadolženja obloženi, ki je prelil kri nedolžnega, bil je sicer skrit človeškim očém, ne pa pred Njim, ki govorí: „Maševanje je moje!“ Pred vsevedočim Bogom ni mogel ubežati.

Léta 1856 pride mlad človek strahotnega obraza v predmestje sv. Antona; kmali spoznajo, da ta človek je sin morivca nadškofovega. In kaj bo ta naznanil o svojem očetu?

Povedal je, da njegov oče je bil naletel bogato zlato žilo, potem se je s pridobljenimi zakladi vračal v San-Francisko; toda med potjo je bil napaden od razbojnikov, umorjen in oropan, njegovo truplo so žerle divje zveri. Pristavil pa je mladi človek: „To je bila kazen Božja, ker je bil nadškofa umoril.“ Dva mesca pozneje je bil mladi Laforce kakor neozdravljiv blaznjenec dan v norišnico, kjer je pozneje umerl!

Ti, ki si to prebral, si morebiti misliš: Hvala Bogú, jest nisem nobenega duhovna umoril in se mi ni kaj tacega bati. Res hvala Bogu, če nimaš kacega bogoskrunstva na svoji vesti; vender pa poglej v serce, če ni morebiti kaj podobnega v duševnem pomenu v tebi? Ali ne sovražiš morebiti duhovskega stanú? Ali nisi kterega obrekel? zaničeval, sramotíl pred drugimi? Marsikteri je morivec svoje lastne matere sv. katol. Cerkve, ktero sovraži in zaničuje, namesto da bi jo ljubil in spoštoval, kakor je dolžnost vernega katoličana.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V l j u b l j a n s k i g i m n a z i j i je bilo letos v začetku leta 676 učencev, ob koncu leta pa 645. Med temi je bilo Kranjcev 568, in sicer Ljubljančanov 140, Gorenjcev 108, Notranjcev 99, Dolenjcev

121, iz druzih takrajlitvanskih dežel 67, 1 Dalmatinec, 15 Primorcev, 31 Štajarcev, 7 Korošcev, 2 Egipčana itd. Po veri so bili zunaj 2 vsi katoličani. Nar mlajši gimnazijalec šteje 10, nar stareji 24 let. Med pohvaljenimi jih je bilo pervega pol leta 62, druzega pol leta pa 67; s pervim redom v 1. sem. 409, v 2. pa 420; z dvojko v 1. sem. 163, v 2. 66; s trojko v 1. sem. 42, v 2. pa 35. — Za vpisnino je bilo plačanega 409 gld. in za učne pripomočke 691 gld., in šolnine 8461 gld. Ako se še pomisli, da so bukve silo drage in da so zraven stanine in živeža vse leto še mnogi stroški, je očitno, da je to prehudo. Mnogi reveži oblazijo premnoge dobrotnike predno ta terdi davek skupaj spravijo; ali pa morajo pri naj boljših zmožnostih višji omiki slovo dati, do ktere morajo vender vsakemu vrata odperte biti. Zato ponavljamo v imenu ubožnih, kar smo že o druzih prilikah omenjali, da naj bi se te vravnave v prid ubožnih in manj premožnih v boljše predrugačile.

Novo šolsko leto se prične 17. kimovca z mašo k sv. Duhu. Vpisovanje je 13. in 14. kim., pri čimur mora novinec plačati 1 gld. 10 kr. vpisnine in 1 gld. za učne pomočke. Spraševanje za sprejemo v 1. gimnazijski razred se prične 15 kim. Letno sporočilo ima v začetku do 28. strani spis: „Der österreichische Feldzug im Jahre 1812“ od prof. J. Heinricha.

Iz Ribnice, 31 julija. Od 2. do 14. junija t. l. smo imeli pri nas v Ribnici s. misijon. Vodili so ga prečastni očetje Lazaristi iz Ljubljane in Celja. — — Ljudstvo je z veliko vnemo hitelo v prostorno cerkev poslušat govore in drenjalo se okoli spovednic. Blizo 15 let stoji naša nova cerkev, bile so že nove maše, bilo je birmanje, posvečenje cerkve; ali nikdar ni bila naša cerkev popolnoma polna, kakor zdaj o misijonu 2 nedelji in o sklepu misijona. Prav veseli smo bili vsi ob času misijona, spovedniki, kakor farani; če kdo pravi: Čemu misijon, saj imamo domače duhovne? zamore govoriti le uni, kateri se misijona ni nikdar vdeležil, in kateri je v veri opešal. — 4. avg. se prične misijon v Dobrepoljih.

Iz Vipave, 24. julija. *(Zlata maša.)* Ko ste unkrat moje sporočilo v velecenjeni list svoj sprejeti blagovolili, izrazili ste željo, naj bi večkrat kaj pisal, pa tudi jaz sam sem bil te misli, da bi ne bilo ravno napačno kterekrati za pero prijeti; — toda — odkod meni bolehnemu, doma tičečemu jemati zanesljive tvarine? Ko bi bil „Brencelj,“ kteri iz Ljubljane kar naenkrat v Berolin sferčí, kteri šine kar skozi zid, ter vidi in sliši, kar je in kar ni; ali pa, ko bi imel Pavlihove noge, ki naredi en sam korak iz Cherbourg-a (Šerburg-a) v London, ali iz Carigrada v Aleksandrijo, potem bi mi gotovo ne manjkalo obilne in zraven tudi zanesljive tvarine. Ker pa kot navadni človek teh spretnost nimam, le redkokrat kaj zanimivega in objave vrednega sam vidim ali slišim; na to pa, kar drugi ljudje pripovedujejo, naj si bo vže kaj dobrega ali slabega, se — žali nam — ni vselej zanesti, saj smo čitali, da so nekteri dunajski judovski listi 1 dan naprej poročali o dogodkih Ljubljanskih ob času bivanja presvitlega cara v našem stolnem mestu, kteri gotovo niso bili resnični; take neresnične poročila pismene pa še bolj slabo vplivajo na priprosto ljudstvo, kot ustmene. Iz navedenega vzroka bodo tudi moja poročila le redka, a zato pa zanesljiva.

Danas Vam poročam o nenavadni redki slovesnosti, ki smo jo 22. julija imeli v našem tergu, o zlati maši, ktero so ta dan obhajali preč. in preljubljeni Vipavski rojak, g. Jožef Malneršič, ki so bili 3. marcija 1808 v Vipavi od poštenih staršev Marka in Katarine Božičeve rojeni in ravno pred 50 leti mašnik posvečeni. Vže tri dni pred nedeljo naznanjalo je prijazno priterkavanje zvonov nenavadno slovesnost, pravim, nenavadno, kajti le malokteri duhoven doživí 50letnico svojega mašništva. V nedeljo zjutraj proti 9. uri prihajali so duhovni sobratje zlatomašnikovi iz okolice, kteri so le mogli priti, potem povabljeni gostje, ki so se vsi zbrali v veliki sobani pri g. dekanu. Ob ¾10 določi g. dekan azistenco, duhovščina se cerkveno opravi, slehern dobi zal z vonjavo napolnjen šopek, zlatomašnik pa še zraven imenitno palico, ktero je bil preč. g. Primož Peterlin iz sv. dežele prinesel, ter jo ranjemu dekanu, g. J. Grabrijanu, zlatomašniku, bil osebno podaril. Naznani se še sprevodni red za goste in sprevod se prične med zvonenjem in strelom iz farovža v cerkev. Naprej se nese znamenje odrešenja, sv. križ, potem pridejo male, belo oblečene deklice z venci na glavi, ktere nadzoruje eden g. učiteljev, dalje sledijo častiti gospodje gostí in naposled duhovščina z g. jubilantom, ktero ob straneh spremljajo možaki z gorečimi baklami (voščenicami). Prišlo je bilo ta dan mnogo ljudstva iz okolice, ki je radovedno ob stranéh gledalo sprevod, ter ga potem spremljalo v cerkev, ki je bila natlačeno polna. Cerkev sploh, posebno pa altarji, na kterih vsih so sveče gorele, bili so prav okusno z raznimi cvetlicami okinčani.

Po „Asperges-u,“ kterega je po želji g. dekana zapel in podelil župnik, g. J. Tomažič, prične zlatomašnik sveto opravilo. Pred darovanjem stopi na leco preč. g. dekan, g. M. Erjavec, ki je imel slavnostni govor. Predolgo bi postalo moje sporočilo, ko bi hotel prelepi govor na drobno popisovati; toraj naj zadostuje le nekoliko. Rek govoru bil je: „Tako naj nas vsak ima, kot služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnost. Tukaj pri delivcih pa se išče, da je kdo zvest najden. (I. Kor. 4, 1. 2.) Vvod se je nekako tako-le glasil: „Velikokrat že sem na tem sv. kraji besedo Božjo oznanoval, odkar sem fajmošter Vip. postal; toda s tako skerbjo, kot danes, še nikdar nisem šel na prižnico in ako bi mi ne velevala hvaležnost in veliko spoštovanje do preč. g. zlatomašnika, bi nikakor ne bil prevzél častne pa težavne naloge, imeti današnji slavnostni govor. Bojazljivost in skerb moja pa niste prazni, ampak po vsem opravičeni. Nenavadna in redka je namreč slovesnost . . . ., nenavadni so tudi poslušalci . . . ., kteri vsi od mene pričakujejo, da bi jim o današnji slovesnosti povedal kaj posebnega. Nenavadna je pa tudi okoliščina, v kteri se danes sam nahajam. Vi se po pravici nadejate, da bodem danes govoril o preč. g. zlatomašniku, oni pa bi v svoji ponižnosti naj raji imeli, naj bi o njih popolnoma molčal in govoril o drugih rečéh. Moja naloga je toraj zares težavna in skerb opravičena. Pa v božjem imenu skušal bom vstreči preč. g. zlatomašniku, ki danes gorečnejše kot prej zdaj ponavljajo psalmistove besede: „Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak svojemu Imenu daj čast.“ Ker pa slovesnost ne zadeva samo zlatomašnika, ampak celo faro Vipavsko, v kteri je zlatomašnik rojen bil in v kteri tudi umreti želi, ker zadeva tudi ves duhovski stan Ljubljanske škofije, ktere ud in kinč je zlatomašnik, pregovoril bodem nekoliko o vzvišenosti duhovskega stanú in o delovanji preč. zlatomašnika, kterih vodilo je vedno bilo: čast božja in zveličanje duš. — Govor je terpel sicer celo uro; vendar bi bil vsak rad še daljšega poslušal; toraj gotovo brez sadú ostal ne bo. Mi pa vsi želimo g. dekanu pri njegovem silo trudovitem, vsestranskem poslovanji dočakati enkrat tudi ta nenavadni, redki dar 50letnice mašniške. — Zlatomašnik nadaljuje potem daritev sv. maše, pevaje prav čversto, mladeniško, ter končá z zahvalnico. Po službi božji smo se zopet v sprevodu podali nazaj v farovž, kjer smo preč. g. jubilantu vsi skup čestitali za to posebno srečo, ki mu jo je podelil premilostljivi Bog, daritelj vsih dobrot.

Nato je bil obed, kterega pa ne bom popisoval, ker je navadno povsod enako živahen, le napitnice opomnim, ki jo je naredil preč. g. dekan. Glasila se je nekako tako le: „Znano je, da so vse deržave stare Evrope oborožene, da se še oborožujejo — bis auf die Zähne — kakor pravi Nemec. Posamezne občine v vsaki deržavi prisiljene so veliko denarja potrositi, da si vzderžujejo gozdne, poljske in druge čuvaje, naj bi ti varovali imetje občanov; toda ni je vlade na svetu, ki bi vladati mogla več milijonov ljudi, ako je ne podpira živa vera, to nas uči zgodovina vsih časov. Vernost sodi se pa natančno po spoštovanji, kterega ljudstvo do svojih duhovnikov skazuje; ako se duhovniki spoštujejo, je očitno znamenje, da je ljudstvo verno in dobro, brezvérec in hudobnež bo duhovnike le zaničeval. Današnja slovesnost, ki je toliko odličnih gospodov zbrala okoli preč. zlatomašnika, za katerega se je ljudstvo močno zanimivalo, je preveselo znamenje, je porok, da je Vipava, dasiravno v posamnih udih več ali manj korumpirana, v veliki večini vendar verna in dobra. Tukaj je zbrana družba, ktera mora v pervi versti skerbeti za blagor Vipavske doline; bodi živo in gorko vsem priporočeno, da svojo vérnost kažejo tudi v djanji, ter tako vpljivajo na svoje podložne. Ker se pa vérnost meri po spoštovanji do duhovnikov, povabim vse častite gospode, naj povzdignejo čaše in pijó na zdravje slavljenega representanta duhovstva.“ *H.*

V Lurde na Francosko roma letos silo ljudstva na božjo pot, ker so to leto tam zarad 25letnice tega svetiša popolni odpustki. Tudi iz Ljubljane sta romala dva gospoda in sta zdaj zanesljivo že tam. Francoski časnik „Figaro“, ki ima ondi svojega dopisnika, pravi, da ravno pretekli dnevi so bili silo znameniti za vérne Francoze, in kdo vé, če ne tudi za vnémarne in za prostomišljake, ako bi hotli to reč prevdarjati. Sodite! O polovici julija je tje dospelo do 15.000 božjepotnikov; to je več kot 100.000 zijalcev v Parizu, pravi oni list, in potem silo živo popisuje, kako silo ginljiva je bila procesija teh 15.000 med lučmí, molitvami, petjem. Misli se, da predno leto mine, bode vsih romarjev 1 milijon in 180 tisuč! Iz tega pravi „Figaro“, „naj se sklepa, da vera na Francoskem ne bo še tako berzo ugasnila. Tisti, ki menijo, da vodijo očitno mnenje, in tisti, ki imajo poslanje, da so predsedniki naših vladnih dogodb, bi pametno storili, da bi to gibanje v poštév jemali . . . Postavodajstvo, upravništvo . . . bi morali se z njimi pečati . . . Dokler se vladarstvo ne bode oziralo na nizke množice (masse profonde), se ne more imenovati poljudno vladanje.“ Zdajci pa kaže, da to niso same nizke množice, rekoč: „Tu vidimo vojvoda pl. Norfolka na čelu angleških romarjev; imenitno družino španjsko; italijanskega kneza, ki pelje narod v Lurde, in ti molijo z vami in kakor mi.“

Dopisnik časnika „Unione“ v Bolonji pripoveduje o čudežnem ozdravljenji, kako je 16. julija skljućena gospa zadobila zdravje. Ta žena se imenuje Ana Baraille, je 42 let stara, iz Mazzamet-a v škofiji „Castres.“ Terpinčena je bila od te nadloge že celih 25 lét, že 3 leta pa ni mogla več iz hiše, in 3 mesce ne več iz postelje. Romarji njenega kraja so jo peljali v Lurde in naravnost k jami (kjer studenec teče). Opomniti je, da je že v petič bila v Lurdih prosit milosti, da bi se ozdravila; in to pot jo je Marija uslišala. Dvakrat je bila potopljena v studenčnico: pervi pot je precej dosegla zdravje po nekoliko. Ne dá se izreči, kako ji je narastlo zaupanje, in kako se je molilo zanjo. Po pervem potopljenji, so jo peljali v jamo; ker pa je od Marije upala popolnoma zdravje, je prosila, da naj jo še enkrat potopé. In smé se reči, da zdaj je bilo ozdravljenje popolnoma; samo še v členkih perstov je kaj malega ostalo. Ko jo potem peljejo v jamo, ji tam močijo perste s čudežno vodó; dergne si ona z rokami obličje, in milost je bila doveršena . . . V poterjenje dosežene milosti je s svečo v roki potem spremljala presv. Rešnje Telo, ki je bilo preneseno z oltarja v Duplini v stolnico.

Ko se je milost naznanila, je navdušenost bila splošna, in v zahvalo se je oglasil Magnifikat Marije D., ki se je tolikrat ponavljal v enacih dogodkih.

Iz Jeruzalema. Ratisbon A. Mar v zvezku od mesca rožnika piše prav mične stvarice in dogodbice. Najprej o romarjih:

Nadškof Sembratovič, člen rimske Propagande, je o svojem potovanji v Jeruzalem v imenu Slovenov obiskal tudi Ratisbonovo napravo in je maševal v svetišu „Ekce-Homo.“ Tako tudi monsgn. Keahn, škof misijonar iz Richmonda (Amerika Virginijo) . . .

V četertek, 15. sušca, je prišel v Ratisbonovo napravo pri sv. Petru v Jeruzalemu g. Cadot že s e d m i č. Cadot (r. Kadó) je Francoz, ki vodi v Palestino karavane spokornikov. Čuden mož je ta Cadot: 80 lét ima na plečih, pa je živ in čverst kakor mladeneč. V Jeruzalemu ga vsi poznajo, pa le enega kopita ljudje ga ne morejo terpeti, in — to so „mukeri“ in oslovci, ki si s konji in osli kruh služijo: Cadot namreč vedno péš hodi; gre v Betlehem in pride peš nazaj v Jeruzalem; gre k sv. Janezu v hribe in zopet jo nazaj primaha, vedno dobre volje, vselej pervi pred drugimi, in noben človek na svetu ne potuje s tako lahkoto, kakor g. Kadó. Popotva pa vedno z vézenjem (štrikanjem), v roki. Rekel je Ratisbonu, da mu bode naredil par nogovic in ga zagotovil, da mu jih izroči, kadar bo prišel osmič v Jeruzalem. To pot ni prišel v tovaršiji spokornikov, ampak s karavano 24 romarjev, kterim predsednik je bil spoštovani pobočnik Schelcher. —

S m e r t n i p a d e c. Neki latinec v hribih pri sv. Janezu, povernivši se nedavno iz Aleksandrije, je delal v Jeruzalemu, spodtaknil pa se je na terasi (plani strehi), zgubil ravnotežje, padel na tla in si glavo sterl ter je malo ur pozneje umerl, ne da bi se bil več zavedil. Imel je družino in Ratisbon je sprejel stareji otroke v svojo napravo . . . To bi ne bilo še kaj tako posebno novega, posebno pa je to, da ta latinec, čegar otroke je zdaj sprejél, je bil eden tistih, ki so skrivaj strašno zaklétev snovali zoper Ratisbona. —

R u s o v je bilo to leto toliko števila v Jeruzalemu, da je med njimi vstal légar (mačuh) in je hudo rojil; vender se po mestu ni razširil, ker po skerbi mestnega paša, konzulov in zdravnikov so bili ruski potniki čisto ločeni od druzih prebivavcev. Rusija namreč, ki je poslala letos toliko svojih ljudi v Jeruzalem, je hotla narediti protiskazovanje (contre-manifestation) proti veliki množici Francozov, ki so bili lansko leto priromali v Sveto zemljo.

Lahko je uganiti, pravi Ratisbon, kterim božjepotnikom gre prednost; da pa skažemo pravico, moramo poterditi, da ruski romarji so povsod priljudni, mirni, zatajeni in sploh prav spodbudni (que les pèlerins Russes se montrent partout polis, paisibles, mortifiés, et en general trés edifiants). En del 40danskega posta prebijejo po cele noči ob Kalvariji in Božjem grobu, med molitvami in pobožnim petjem. Po noči véliki četertek ali pa véliki petek napravijo po zvitih potih oljske gore nezmérno veliko procesijo z lučmí, da se prečudno lepo od daleč vidi. —

Častiti bratje keršanskih šol imajo že od dalj časa v Jeruzalemu svojo šolo, v kteri podučujejo več stotin dečkov. Pozneje so ne z manjšim vspehom vstanovili enako lepo napravo v Jaffi. Sedaj pa vstanovljajo že tretjo podobno napravo v Kajfi, ob hribu Karmelu v Galileji pod vodstvom Br. Antona, s Cipra, ki govorí

enako gladko arabsko, kakor laško in francosko. Že ima 130 dečkov, med kterimi so maroniti in zedinjeni greki. Mnihi karmelski jih ne morejo prehvaliti. Ti ponižni šolski bratje po vsem Jutrovem, smé se reči, po vsem svetu služijo sv. Cerkvi; od tod izvira, zakaj da je služabnica pekla — francoska vlada, pregnala njihovo mirno družino iz Pariza.

Odpadi. Govorí se, piše Ratisbon, da je v Egiptu čez 2000 Koptov odpadlo k razkolstvu. Lahko je uganiti, pravi on, kakošen je k temu pomoček, ki se v lepi šali imenuje „šterling." Anglikani plačajo dobro, in nevedni pa ubožni Kopti nad vse cenijo tisto, kar jutrovci zovejo: „massari" (denar) . . . Spominjam se zarés, da sem to besedo prav pogosto slišal pri Arabcih, in kakor se v Evropi navadno tujec najprej naučí kake gerde kletvinje, tako v Egiptu in Siriji blezo najprej zvé tujec, kaj je „massari" in „felús," namreč „denar" . . . Mi pa molímo tudi za uboge Kopte, da se spreobernejo, ako jih je res zapeljal angleški „judež."

Blagoserčnost mohamedanskega vladarja.

Tuniški bej, mohamedanski vladar, se proti katoliškemu nadškofu vse drugače obnaša, kakor pa n. pr. francoski ali pa laški vladni veljaki, in želeti je, da bi se mnogi katoliški predstojniki izgledovali nad tem mohamedanom.

Prečast. nadškof v Tunisu monsg. Sutter, iz kapucinskega reda, je imel nedavno daljši razgovor z bejem, ondotnim vladarjem. Po obiskanji je bej Rasnadár poklical ministra in mu je rekel: „Ta škof je storil na-me prijéten vtis in želim mu napraviti kako veselje. Idi, izprašaj, kako naj bi to naredil."

Minister gre k nadškofu in mu to pové. „Močno vstreženo bi mi bilo," odgovoré nadškof," ako bi mogel to doseči, da bi v Tunisu bila davka rešena cerkev in katoliški samostan, ker zdi se mi to silo neprimérno, da bi kraj, kjer za vse ljudi k Stvarniku molimo, bil podveržen davku."

Berž ko je bej nadškofovo prošnjo zvedil, je ves začuden klical: „Kako to, le samo za svojo občino škof nekaj prosi, in zase nič ne? To je zares mož Božji!" — Od tega trenutka sta bila cerkev in samostan za vselej davka oprostena.

Enak dokaz blagoserčnosti je to-le: Koder koli po vsi škofiji, ki obsega vso Tunizijo, nadškof hodi, birmuje itd., mu bej oskerbljuje vse pomočke k popotvanju, prebivanje in živež, in pa v toliki obilnosti, da je nadškof zmožen pomagati tudi ubožnim prebivalcem. Verh tega ima nadškof na svojem popotvanji še to-le posebno pravico: na njegovo željo morajo oblasti tistih krajev, v ktere nadškof pride, rešiti vse jetnike, kteri niso krivi moríje ali izdaje veličastva. O svojem poslednjem popotvanji je po taki poti nadškof zopet rešil 2000 jetnikov. Lahko si je torej misliti, koliko je veselje po vsih krajih, kodar koli slišijo, da se nadškof zopet napravlja na kako obiskovanje.

(„Hlas amerik.")

Razgled po svetu.

Avstrijansko. O cesarjevem popotvanji piše „Missionsblatt" v Dülmen-u v naslednjem pomenu: Na Avstrijanskem je 16. julija cesar doveršil svoje potovanje po Štajarskem in Kranjskem zarad 600letnice, odkar ste deželi pod habsburškim žezlom. Akoravno vlada dvojni jezik po teh okrajinah, se je vender povsod, kjer se je vladar prikazal, slišal le en sam jezik, to je, jezik zvestobe in podložnosti do cesarske hiše. Vtis, ki g[a] je vladar s tega popotvanja seboj prinesel, pač ne b[o] drugi razun tega: kakor koli raznotere stranke naj b[i] bile v deželi in v njenih posameznih delih, je vende[r] ako se oziraš na ljubezen do vladarske hiše, le en[a] sama stranka, ktere udje po vsi deželi se med sebo[j] skušajo razodevati občutke svojega patrijotizma. —

Prašanje: Ali tudi v Italiji, na Pruskem tako In na Francoskem? . . . Francozi so 14. julija obhajal[i] svoj národni god; o tej priliki so razkrili v Parizu veliko štatvo republike; občinstvo pa se je obnašal[o] zelo hladno, kakor pišejo. Republika se ne nahaja v veselih okolišinah; financielni natòk se je posušil i[n] deržava kaže svojo slabost v pogodbi z vélikimi železniškimi družbami, kterim je nekako zadavkana postala. Tudi nova naselbinska politika in lakota po deželskih grudah, ki preží po tujih delih svetá, stane dokaj ljudi in denara.

Na Laškem vsled žalostnega stanú kmetiškeg[a] ljudstva kaže na kmečke nepokoje; „irredentovci" namreč imajo preveč opraviti z rogoviljenjem zoper Avstrij[o] in zanemarjajo kmečki stan, — rudečkarji pa boje podkurjajo nepokoj.

V Rim so menda prišle naznanila z gornjega Egipta, po kterih bi bil lažnjivi prerok v Sudanu zopet več kristjanov pomoril in nekaj misijonarjev in redovnic zajél v jetništvo. (Če je to kaj novega, ali le posnemanje prešnjih govoric, se ne vé; sploh je malo verjeti tem novicam. Gl. daljši spis o tem precej dalje.)

Zamursko. Dolgo časa je v srednji Afriki terlo in morilo le neprijazno obnebje ondotne misijonarje; sedaj pa so prišli in pritisnili še drugi sovražniki. Že je nekako leto in dan ali več, odkar je lažnjivi prerok Mahdi dobil v oblast velik del srednje Afrike in med tem zajel tudi nekaj katoliških redovnikov in redovnic ob Nilu v Kordofanu in Džebel-Nubi; pa še zdaj v Hartumu nič gotovega ne vedó, kako je z jetniki, če so živi ali mertvi; dasiravno niso čez 6 dni narazen, kolikor pošta potrebuje iz Hartuma do Obeida.

Avstrijanski konzul g. Hansal z misijonskim višjim v Hartumu je bil odpravil poslanstvo k Mahdi-u, tako večkrat tudi že novi škof Sogaro, odkar je prišel v Hartum, in naročil, da naj obravnavajo z Mahdi-em zarad odkupa vjetih. Ponujali so po 500 terdnjakov za odkup vsaktere osebe, ali tudi še več, ako bi se zahtevalo; pa ne enega ni bilo nazaj, da bi naznanil, kaj je opravil. In zakaj tako? Tudi to je čisto neznano.

General angleški Hicks, ki ima poveljstvo čez egipčansko vojsko, ktera je poslana zoper vstajnike in lažnjivega preroka, je bil primoran ustaviti svoje napredvanje proti Kordofanu, kjer bi se z Mahdijem poskusil; ustaviti namreč zarad pomanjkanja vode in živeža. Poslal pa je tudi posebnega sel-a, da bi kaj zvedil o jetnikih in poročal s pismi; pa vse zastonj!

Govoré se vsaktere rečí, kako da se vjetim misijonarjem godí; vender gotovega se ne vé. Eno naznanilo, do č. g. o. prednika, je terdilo, da je Mahdi vjete v Obeidu dal odpeljati na neki kraj, kjer skupno prebivajo; da jih pa ni naravnost terpinčil, razun kacega nagovora, da naj svojo vero zatajé, v kar pa nikoli niso privolili. Imajo pa mnogo terpeti zarad tesnobe stanovanja in zarad pomanjkanja toliko potrebnih rečí. Po tem bi utegnilo le prerés biti, da so kteri že umerli v tako hudih okolišinah. Drugi pravijo, da jih je kupil poglavar neke vasi od Mahdi-a, da bi z njimi kupčeval in gledal, kako bi dobil veči odkupščino. Drugi zopet pripovedujejo, da so misijonarji na prejšnjem mestu, da se jim dobro godí, da jih celo podpirajo z denarji itd. To so mohamedanske skrivne zvijače, kakoršnim je malokrat kaj verjeti. Gotovo je, kar je general Hicks v

ačetku majnika pisal avstrijanskemu konzulu Hansalu, a namreč s svojim bojevanjem zoper vstajnike mora rejenjati, dokler ne bo deževanje, ki se godí od junija o oktobra, previdilo dežele z vodo, ktere ondod manjka, er bode zopet dobivati vode, zelenja za kamele, konje, nule in za vojake.

Novi škof Sogaro, ko je vse poskusil za rešenje etnikov, se je 13. majnika vernil iz Hartuma in je 18. ožnika dospel v Kairo. To je storil po volji Propaande, ki noče, da bi že tako nekoliko bolehni škof v aj hujšem letnem času ostajal pod ondotnim morivnim bnebjem. Pripeljal je seboj tudi 3 bolehne redovnice. zročil pa je v Hartumu svoje povelja in oblastila, da aj se nadalje dela za rešenje jetnikov, on sam pa v airi ne opustí nobenega pomočka, da bi se tolikanj oželjeni jetniki rešili iz sužnjosti. Zelo ob tem času e je vernil tudi bolehni misijonar g. Jan. Dichtl v Evopo, da bi si zdravje vterdil.

Kakor poslednje novice pravi pismo od 12. rožnika Hartuma, da ni kaj upanja, dokler general Hicks ne drine s svojo vojsko proti Mahdi-u. Druga nesreča o podpihovanja in ropanja med Hartumom in Berberom na poti proti Kairi) tedaj tudi tákraj ni več prave varosti. Telegraf med Hartumom in Kairi je v vednem delu, a eno naznanilo pobija drugo.

Amerikanske novice. Poroke v Kanzaški škofiji e bodo v prihodnje obhajale le med sv. mašo. Tako bilo sklenjeno v diecezanski sinodi pod predsedstvom kofovim.

Amerikanski nadškofje in škofje bodo v ratkem imeli posvet (konferenco) v Rimu o amerikanih cerkvenih zadevah.

Nov kapucinski samostan zidajo v Russelorove-i, v škofiji Detroitski; ta mesec je bil vložen odstavni kamen. Nove katoliške cerkve, šole in druge aprave se delajo po več krajih. Vse kaže, da katoško življenje po Ameriki močno napreduje.

Škof Mak-Mullen v Davenportu in nadškof Purcell Cincinatu sta za smert bolna. — Škof Keane v Richondu je romal v Jeruzalem, Sveto deželo. Od ondod poslal podstavni kamen za svojo novo stolno cerkev; amen je odsekan od pečine v vertu Getzemanu ob nožji Oljske gore. To je častitljivo.

Za sv. Očeta je bila 3. rožnika tudi med Indini „d' Alene-misijona" zbirka, ki je dala 66 dolarjev, z 100 gld. Poročevalec pristavlja: „Kako marsikteri li katoličani se dajo od pridnih černih Indijanov osraotiti!" — Veliko katoličanov tudi pri nas v Evropi od sovražnih krivovércev zapeljanih k lažnjivi misli, so papež z vsim potrebnim preskerbljeni, toraj taki peljanci še druge motijo z lažjó, da sv. Oče ničesar potrebujejo. Taki zapeljivci so tatovi, ki papežu omočke kradejo, da bi ne mogli za misijone, za škofe poganskih deželah, in za 100 in 1000ere druge poebe oskerbeti, ter bi se potlej sv. Cerkev ne razširjala. d kod neki so papež preskerbljeni, ker so od framaonov vsih časnih pomočkov oropani! Papež so ravno ko oskerbljeni, kakor tisti posestnik, so mu krivički s silo vse premoženje uzeli.

Pogreb amerikanskega škofa. V stolnici Filadelfiji je bil 26. rožn. pokop nadškofa F. J. Wood-a. ričujoči so bili trije nadškofi in 8 škofov, veliko evilo mašnikov in druzih vernikov. Po odpetih dnevcah je imel škof O'Hara veliko černo mašo, nadškof ibbons je pridigal; potem so v obhodu nesli merliča določeni dalji iz cerkve, poslednjič so se vernili v rkev in nadškof je bil položen v rakev blizo vélikega tarja. R. I. P.

Kakošne poštenjake imajo kitajski poani! . . Une dni so v Novem Jorku 3100 zabojev zavernili, ki so bili pripeljani po morji iz Kine, češ, da je čaj, bila pa je mešanica peska, prahú, svalkov iz testa itd. Zavernili so tudi 542 zabojev iz Japonskega, ter jih niso pustili na suho, ker je bil prah in rudninska šara v njih namesto čaja. Ti tatinski malikovavci morijo naše katoliške misijonarje: lahko je verjeti, da so jim zoperni evangeljski učeniki, ki jim naznanjajo večnega Boga, kteri goljufe in tatove kaznuje z večnim pogubljenjem.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Oseba, ki že silo veliko lét ni bila pri spovedi, da bi se spreobernila in rešila svojo ubogo dušo. — Več mladenčev za srečno izvolitev stanú, priporočenih N. lj. G. presv. Serca in sv. Tomažu Akvinskemu. — Mati serčno priporoča svojega neukrotljivega sina za poboljšanje. — Mladeneč, da bi zadobil zdravje v glavi in sebi primeren stan. — Neka hiša prosi brat. molitve, da bi bila hišna živinica obvarovana nesreče.

Zahvala:

Po „Zg. Dan." naznanjam prav lepo in ponižno zahvalo Materi Božji sedem žalost in sedem veselj, sv. Jožefu in sv. Jurju, kjer gotovo sem bil uslišan pri sv. maši in sem dobil gotovo pomoč v svojih telesnih potrebah; zato pravim: hodimo radi k sv. maši, ki smo bolni ali sicer v dušnih in telesnih potrebah, in priporočujmo se Materi Božji, sv. Jožefu in drugim svetnikom Božjim; gotovo nam bode pomagano. *B. J.*

Koledar za prihodnji teden:

6. vel. serpana. Spremenjenje N. G. J. Kr. na Taboru. — 7. S. Kajetan. — 8. S. Peter Faber. — 9. S. Alfons Mar. Lig. — 10. S. Lorenc. — 11. S. Krištof. — 12. Trinajsta nedelja po Bink. S. Klara.

Listek za raznoterosti.

Vabilo.

Udje in dobrotniki bratovščine vednega češčenja presv. Rešnj. Telesa in oprave ubožnih cerkev Ljubljanske škofije se vljudno vabijo k očitni razstavi cerkvene obleke, ki jo bode bratovščina letos razdelila. Razstava bo prihodno nedeljo in nasledni ponedeljek in torek, to je: 5., 6. in 7. tega mesca v navadnih sobanah nunskega samostana, in bo imenovane dni odperta od 9 zjutraj do 6 zvečer. *Vodstvo bratovščine.*

Iz Ljubljane. Č. g. dr. Janez Svetina, prefekt v Alojzijevišču, je imenovan katehet na višji ljubljanski gimnaziji. Bog daj srečo!

Katoliška družba ima prihodnji torek, 7. t. m., spet sv. mašo na Rožniku za mertve in žive svoje ude zjutraj ob petih.

Petindvajsetletnica v Št. Vidu se je izverstno lepo obnesla, bodi si v oziru olepšave v cerkvi in zunaj, v oziru prelepih in spodbudnih opravil, ali blagih deležnikov. Počastil je pričujoče tudi njih sošolec visokorodni g. grof Chorinsky, ki je bil pričujoč pri vsih opravilih. Preč. g. amerik. misijonar Jožef Buh je sošolcem telegrafiral iz Bremena, da je na poti domú in vidili se bodo v osmino tega veselega dne. Prejeli so gg. jubilanti blagoslov od sv. Očeta Leona in pa privoljenje za černo slovesno sv. mašo, ker bil je tisti dan „duplex." Obširniši popis prelepe slovesnosti nam je obljubljen.

Stezica v nebesa. Bukvice sv. Alojzija (s prav lepo podobico tega svetnika), ki se dajejo pridnim otrokom namesto podobice. Natisnjenih je 6000; torej se jih lahko dobí v katol. bukvarni, kolikor kdo hoče, po 12 kr. Otrokom so tako priljubljene, da jih vsak hoče imeti, kteri jih le vidi; so pa tudi močno koristne in izvirno za mladino vravnane (čez 20 let tretji natis). Želeti je, da bi mladina v cerkvi sv. mašo iz bukvic brala in v ta namen omenjena knjižica veliko pripomore, ker zarad prav majčkene oblike skor nič prostora ne vzame v žepu.

Kteri so zapisani v družbo sv. Detinstva, to knjižico dobijo zastonj pri dotičnem vodstvu. Le po njih! Če jih bo zmanjkalo, se bojo pa še natisnile.

S Podgrada, 1. vel. serp. 31. mal. srp. je ob 3 popoldan ob hudem viharju upepelil silni požar 4 posestnikom na Mehovem vse njih imetje; ker ljudi ni bilo doma, niso mogli nič rešiti, zgorelo je nekaj ovac in prešičev, vsa kerma in žito v kozolcih. Toča nam je 15. rožn. in 16. jul. pobila polja in vinograde, — zdaj še ta nesreča! Zatorej prosim, zbudite nam usmiljenih serc, da nam nesreče olajšajo, — Bog se usmili!

Virant, župnik.

Gg. Zupančič in Keržič sta 30. julija Pariz zapustila in se napotila proti Lurdom.

V Tominu se 26. avgusta prične ljudski misijon.

V Vipavi je 25. t. m. čast. gosp. Luka Hiti, župnik zarad bolehnosti v pokoji, precej slovesno obhajal svojo 25letnico, če tudi na to sam ni mislil. Natihoma se je zbralo več gg. duhovnih prijateljev in so mu pri sv. maši azistirali; čast. gosp. dekan so poslednjič vse skupaj prijazno pogostovali. Prav lepo; čestitamo gosp. jubilantu in prijateljem za lepi izgled.

V Gorici so se bogoslovske šole sklenile 28. jul. Čtertletnikov je 7, ki so tečaj izveršili. Druge šole so se dokončale 31. jul. — 30. so imeli spraševanje gluhomutci.

Šibe potresa — reši nas o Gospod! Zraven Napolja v morji je mali otok Ischia (r. Iskija) z nad 24.000 prebivalci, ki ga je preteklo soboto strahoten potres skoro čisto pokončal. Kacih 15 sekund zvečer ob 3/410 se je tako grozno treslo, da je nekje do 5000 ljudi konec storilo. Naj hujše je bilo v oddelku Casamicciola, kjer je izmed 4000 prebivalcev končanih veliko čez polovico, kakor pišejo. To je napravilo velik strah po vsem Laškem, zlasti ker so v tem kraju sloveče toplice in je tam tudi veliko odličnih tujcev. Pravijo, da to ni navaden potres, temuč da se je usédil celi otok.

Precej dijakov, samo kar je nam znano, je šlo s sušico na počitnice in je vprašanje, če bodo okrevali za nadaljno študiranje, ali ne? Dolžnost zahteva preiskovati vzroke in iskati pomočkov, ker šole ne morejo imeti namena: mladino končevati. Ako jih neko število ima očitno sušico, je misliti, da še dosti veče število je tacih, ki so pri učenji opešali, če tudi ni še očitne bolezni. Večkrat se vidi tudi v novi êri, da potlej ko so mladenči že v kak stan prišli, so slabotni in premalo zmožni za svoj poklic. Nova êra hoče preveč brez blagoslova Božjega dosegati: zato nima blagoslova.

Povzdignjenje godov ss. Benedikta, Dominika in Frančiška Asis. — Z določilom od 5. aprila tekočega leta so sv. Oče Leon XIII godove imenovanih svetnikov tako povzdignili, da bodo od novega l. 1884 se šteli med višji dvojnate godove (duplex majus), ko so zdaj bili v versti manjših dvojnatih godov (duplex minus). To veljá za cerkveno pratiko in sv. Oče so dovolili to na prošnjo posebnih častivcev sv. Benedikta in sv. Frančiška, kterima so pa sv. Oče pridjali še sv. Dominika, ki je bil z očakom manjših bratov v tesnem prijateljstvu, ki je branil čistost nebeških naukov in hudobne zmote krivovércev tistega časa z lučjo keršanske modrosti odganjal in veliko zmotenih zavernil k posnemanju Kristusa. Sv. Oče pa tega niso storili le samo na prošnje druzih, temuč tudi iz lastnega nagnjenja, iz posebno velikega spoštovanja, pa tudi da bi nadalje zarad predrugačenih rubrik ne bili preveč zapušeni ali včasih celo opušeni v cerkvenih molitvah: „ne videlicet posterum, ob immutatam Rubricam de translatione festorum illorum officia saepe saepius ad modum simplicis ritus reduci, aut penitus omitti contingat.“

Duhovske spremembe.

Iz Kerške škofije: Č. g. M. Šašelj, slov. pridigar in nunski spovednik pri S. Duhu v Celovcu, je postal dekan in župnik v Gosposveti. Č. g. J. Müller, župnik na Reberci; č. g. J. Seher, provizor pri sv. Urhu, pa župnik pri sv. Kervi. — Umerl je č. g. Ign. Verbič, župnik v Kotarčih. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. P. učitelj 2 gld.

Za sv. Očeta: Dob po čast. g. župn. L. Albrehtu 8 gld.

Za pogorelce v Košani: Dob po čast. g. župn. L. Albrehtu 10 gld.

Za pogorelce v Terbojah: A. 5 gld.

Za cerkev presv. Serca: Nektere osebe s Trebelnega 5 gld.

Za sveto Dedinstvo: Preč. g. J. G. kan. 2 gld. — Hugo Turk 1 gld. v neki dober namen. — Čast. g. Ant. Kukelj 1 gld. — G. P. 1 gld. — Z Rudnika 2 gld. 5 kr. — Čast. g. dr. J. Marinko 4 gld. — Čast. g. J. Ažman, župn. na Dovjem 35 gld. — Čast. g. M. Molek, duh. pomočnik v Šmartnem pri Litiji 2 gld. 30 kr. — Čast. g. kateh. A. Keržič 13 gld. 44 kr. — A. 2 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Nova Oselica 4 gld 70 kr. — Iz Vogelj 9 gld. — Po čast. g. Erkerju 4 gld 84 kr. — Iz Javorja pri Litiji 7 gld. 60 kr. — Lenka Babnik 50 kr. — Iz Št-Vida pri Zatičini 4 gld. 70 kr. — Gospodičina Marija Dolar 1 gld. — Z Dobrove pri Ljubljani 30 gld. 60 kr. — S češnjic 6 gld. — Iz Radovnice 11 gld. — Iz Harij čast. g. Škerjanec 2 gld.

Za pogorelce v Velikem otoku: Milgsp. prošt Peter Urh 1 ces. cekin.

Za najpotrebniši misijone: Neki dobrotnik 194 gld — Po čast. g. P. Jožefu 3 gld. — A. 4 gld.

Za rešenje vsužnjenih misijonarjev: Čast. g. M. Barlič 1 gld. — G. M. Močnik 1 vel. terdnjak.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Preč. g. J. G. kan. v Pl. 2 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana dobrotnica 1 gld.

Za misijon čast. gosp. Val. Laha: A. 10 gld. v neko pristavljeno pogojo.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Sk. v. R.: Berž ko kaj pozvém, odgov. po pošti. Hvala in pozdrav! — G. K. v B.: Omenjeno pismo iz Bos. prišlo, pa reč se je zakasnila; vse doželjeno se vravná v kratkem. Z omenjenim popis. bo vstreženo; prosimo. — G. Fr. Z. v M.: Plačano je za g. P. za pol leta. — Prejeli z razne zaznamnjane namene 22 gl.; prosimo pa pri onem z L. pojasnila, ali se bere: „za sveto mašo“, „ali za svete maše?“ —

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 10. vel. serp. 1883. **List 32.**

Mladenčem sploh,

še zlasti tudi učencem o počitnicah.

Pri mlademu drevescu je vse na tem, da se deblo obvaruje kake hude rane, pri mlademu človeku pa vse na tem, da se obvaruje mladi človek dušne rane.

Sedanji sv. Oče, ko so bili škof v Peruggiji, so spisali katekizem, čigar pristavek ima pravila za mladenče. Iz teh pravíl naj tukaj nekoliko nasleduje.

Moj sin! Vse svoje žive dni imej pred svojimi dušnimi očmí svojega naj ljubeznjivšega, povsod pričujočega Boga.

Prični vsako jutro s tem, da svoje misli in želje k njemu povzdigneš, mu svoje serce daruješ; toraj zbrano opravi jutranje molitve in obudi priměrne djanja keršanskih čednosti. Ljubi ga vselej iz cele duše; hvali ga zavolj njegove velikosti, zahvali se mu priserčno za njegove dobrote, prosi ga ponižno, naj on tvoje stopinje vodi in obrača po poti svetega strahú božjega in večnega zveličanja.

Takó glej, da se vedno bolj zedinjaš s svojim Bogom, pravo in naj višji dobroto, in to po zgledu v resnici angeljskega mladenča sv. Alojzija.

Moj sin! spomni se, da te Bog vsaki čas vidi, vari se, da kdaj ne privoliš v greh, ki je Bogu neskončno zopern. Berž ko ti greh pred dušo stopi, beži pred njim kakor pred strupeno kačo.

Da se greha obvaruješ in se vedno bolj zedinjaš z Bogom, velikrat in pobožno prejmi ss. zakramente, namreč spoved in sv. Obhajilo . . .

Moj sin! Poslušaj pogosto besedo Gospodovo, ker s poslušanjem besede božje se dušne očí zmeraj bolj razsvetlijo, da moreš hudo sovražiti in Božje svete zapovedi spolnovati.

Moj sin! Tvoj serce bodi dobro, ljubeznjivo, usmiljeno, dobrotno do bližnjega. Spominjaj se, da smo vsi otroci ravno tistega Očeta in bratje v Jezusu Kristusu.

Vari se, komu kaj tudi najmanjšega žalega ali naj manjši krivico storiti.

Visoko céni skazovanje milošnje (ako si namreč v takem stanu, da moreš), na to je Bog zastavil mnoge in predrage gnade.

Spoštuj in ljubi očeta in mater, bodi jim pokoren in pomagaj jim (v čemur jim premoreš).

Moj sin! vari pred vsim drugim z nar veči gorečnostjo sveto čistost in neomadežanost in bodi in ostani terdno sklenjen rajši terpeti vsako časno škodo, kakor da bi se oskrunil pred očmi naj svetejšega Boga.

Vari se napuha kakor smertnega strupa. Ne v svojem sercu, ne na svojem jeziku ga ne pusti gospodovati, zakaj napuh je začetek vsih grehov. (Pri mnogih šolskih mladenčih satan začne z napuhom, da nesrečni začnó prezirati vero, cerkev in kar je svetega, in potem grozovito urno divjajo v pogubljenje!)

Beži pred spačeno tovaršijo. „Kdor se s smolo pečá, se osmoli,“ pravi pregovor.

Poslušaj dober svet tacih, ki so v Božjem smislu v resnici modri. (Mladeneč iše rad drušine tacih, ki so posvetno-modri, prederzni ali celo samopašni; tega Bog obvari tebe, mladi človek, to se pravi z gadi pajdašiti se!)

Da se ne utrudiš na poti čednosti in popolnosti, se o vsaki priliki spomni Jezusa Kristusa, svojega Zveličarja, kteri je na križu za-te umerl. Pribeži pod brambo presv. Marije Device, Kraljice vsih milost, ker njo nam je Zveličar s križa dal za mater. Derži se nje, kakor svoje matere, vselej pribeži k nji, kakor k svoji preljubijoči materi. Tako boš s spominom na Kristusovo terpljenje, ta studenec vsih dobrót, od nebeškega Očeta prejemal naj obilnišega blagoslova, in po detinskem pribežališu k Mariji pa boš živel vedno v sinovskem strahu Božjem — kakor sv. Edmund, ki je od mladih nog vedno imel veliko pobožnost do Kristusovega terpljenja in priserčno češenje do Matere Božje, ki je torej stanoviten ostal v nedolžnosti, ter je na pragu smerti o svetih ranah Kristusovih rekel: „O kolika sladkost se okuša v tem studencu zveličanja!“ In potem je pristavil: „Kako lepo je umirati pod Marijinim varstvom!“

Poslednjič, moj sin! spomni se velikrat svoje kerstne zaveze. Obnovi velikrat njene obljube; béži pred satanom, da boš vselej živel zedinjen s Kristusom, kteri ti je v sv. kerstu novo življenje dal.

O počitnicah posebej naj dijaki dve reči dobro zapomnijo: 1. da naj nikoli brez dela ne postopajo; 2. da naj vsak dan bodo pri sv. maši, kolikor je to mogoče.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Ljubljani, 3. avgusta. *(Zahvala.)* Nekteri velečastiti gospodje in nektera slavna družtva so se tudi v minulem šolskem letu dobrotno spominjali Alojzijeviške knjižnice, kakor so: Vodja bogoslovskih naukov dr. Klofutar (17 knjig); dalje prof. Jos. Marn, župnik A. Šimenec, škofijski tajnik A. Koblar (9 zvez.); družtvo sv. Jeronima v Zagrebu (23 zvez.). „Matica hrvatska“ je obljubila pozneje poslati nekaj knjig iz svoje zaloge. Slednjič so tudi nekteri gojenci, posebno odhajajoči, darovali knjižnici nekaj knjig, zlasti šolskih.

Zahvalujoč se vsim dobrotnikom priporočamo knjižnico, za ktero se iz hišnih dohodkov ne more veliko porabiti, še na dalje v blagovoljno podporo.

Alojzijeviško vodstvo.

Iz Šentvida pri Ljubljani, 1. avgusta. *(O petindvajsetletnici.)* Kakor je bilo napovedano po časopisih, praznovali so v Šentvidu 31. julija svojo petindvajsetletnico sledeči gospodje: Gorišek, Hiti, Indof, Kajdiž, Anton Kotnik, Kerčon, o. Kalasancij Margreitner, pl. vit. Premerstein, Lovro Rožman, Šimuc, Teran, Volc, Žan. Velika večina izmed teh je prišla že v ponedeljek popoldan. K tej slovesnosti je prišel tudi njihov sošolec grof Chorinsky, c. kr. deželovladni svetovalec. Šentvid je bil olepšan. V cerkvi je bilo prav lepo vmeščenih veliko veliko cvetlic, nad poldrugi sto posodic. Presbiterij je bil ozališan, da ne kmalu tako (zato ga je fotografoval ljubljanski fotograf, g. Pogorelec).

Pri velikih cerkvenih vratih je bil slavolok z napisom:

LEPA
ČAST BOGU
SLAVA SV. VIDU
SREČA JUBILANTOM.

Med cerkvijo in farovžem je stal drug slavolok, sicer prav priprost, pa vendar prav lep. Imel je napis:

POBOŽNI VISOKI
PETINDVAJSETLETNICI
NAJ SLEDI
SVETA IN VIŠJA
PETDESETLETNICA.

Pred farovžem je stal tretji slavolok, lepo pripravljen, z napisom:

SALVETE
GAVDEAMVS
IN CELEBRATIONE
PARVI IVBILÆI
PIE CONGREGATI.

Zraven tega slavoloka se je vzdigoval visok mlaj.

Ob štirih popoldan se je oglasilo priterkavanje, ki se je veselo — praznično razlegalo čez lepo šentviško ravnino, ter oznanjevalo bližnjim faram, da se ima v Šentvidu obhajati lepa slovesnost. Germenje z možnarjev je mogočno zrak pretresalo in poveličevalo prihod jubilantov.

Ne bom popisoval veselja, ki so ga imeli sošolci, ko so se zopet sošli po toliko letih; nekteri se niso videli že 25 lét, ali pa še več. — Ob sedmih zvečer so bile pete večernice in po večernicah litanije z blagoslovom.

Torek ob sedmih so bile bilje in černa sveta maša za mertve sošolce. Maševal je g. Kerčon. Ob devetih je bila dobro premišljena pridiga, v kteri je g. Kajdiž razlagal pomen slovesnosti za jubilante in vernike. (G. govornik bi veliko ljubav storil ne le vsem onim, ki so slišali njegov govor, ampak tudi marsikomu drugemu, ko bi izročil „Danici“ svojo pridigo v natis.) Po pridigi je bila slovesna sveta maša; maševal je g. kanonik Premerstein. Glasílo se je pri maši lepo cecilijansko petje, kakeršno se morebiti daleč okrog ne sliši na deželi; vsa čast za to gre pevovodju, Miroslavu Tomcu, ki neutrudljivo in vspešno dela zá povzdigo pravega cerkvenega petja.

Ko je slovesnost v cerkvi minila, zbrali so se gospodje jubilanti v farovžu, kjer jih je fotografoval g. Pogorelec. Pri naslednjem obedu so se glasile prijazne napitnice. G. Volc je v svoji napitnici omenjal sv. očeta Leona XIII, g. knezoškofa Krizostoma, jubilantov, presvétlega cesarja, in gr. Chorinskega, kot sošolca in nekako zastopnika neduhovnih sošolcev. G. grof Chorinsky se je v svoji napitnici priserčno spominjal svojih sošolcev iz gimnazije, ter jim je izrekel željo, naj bi doživeli zlate maše. G. Kerčon je navdušeno opisoval veselje, ki so ga doživeli vsi skup pri tej slovesnosti. G. Lovro Rožman je v dolgi napitnici opisoval vesele in žalostne trenotke duhovskega življenja.

Sv. oče Leon XIII so jubilantom poslali svoj apostolski blagoslov.

Prišlo je tudi nekaj telegramov od sošolcev, ki se niso mogli vdeležiti slovesnosti. G. Novak, duhovnik na Hervaškem, je telegrafoval iz Jaske: „Od serca čestitam vam i vašim vriednim gostom k današnjoj svečanosti. Živili!“ G. Žvegelj je telegrafoval z Bleda: „Hvaležen prijaznega spomina serčno pozdravljam v Šentvidu zbrane sošolce. Rad bi bil danes osebno med vami, pa me zaderžujejo silna opravila.“ Č. g. Jožef Buh, misijonar v Ameriki (ki je pa zdaj na potu v svojo domovino), telegrafoval je iz Bremena: „Congratulor. Celebremus et octavam jubilaei; die septima augusti ero vobiscum.“ G. Janez Mader, zdravnik v Ljubljani, je pisal g. Volcu: „Ave amice reverendissime! Condiscipulus tuus te et collegas XXV anni solomnitatem sacerdotii celebrantes salutat — dr. Joanes.“ Č. g. o. Telesfor Rehn, karmelit v Lincu, je pisal, da obžaluje, ker se slovesnosti ne more vdeležiti zavoljo bolehnosti.

Veselo družbo jubilantov so prišli popoldan obiskat gospodje iz Ljubljane: g. stolni dekan Juri Volc in monsignor Jeran, kanonika, gg. prof. Marn in g. Žakelj; drugi je sošolec jubilantov. O somraku se je zadovoljena razišla družba jubilantov ter je odnesla saboj blaženi spomin na petindvajsetletnico.

Pridiga o 25letnici součencev od leta 1858 posvečenih, v Šentvidu nad Ljubljano 31. julija 1883.

Duša moja poveličuje Gospoda,
in moj duh se veseli v Bogu,
svojem Izveličarji. Luk. 1, 86. 47.

Bilo je leta 1873, 29. jul., tega je 10 let in dva dneva, ko so Vaš pokojni nepozabljeni župnik gospod Anton Potočnik s svojimi sošolci tudi pri Vas v Vaši lepi farni cerkvi obhajali 25letnico mašništva, tako imenovano sreberno sv. mašo. In danes zopet vidite lepo versto častivrednih duhovnih tovaršev vašega sedanjega od nas in vas ljubljenega župnika g. Andreja Volc-a. Po ljubljanski in sosednjih škofijah razkropljeni smo se zbrali tu pri vas vsi z enim namenom, se še enkrat viditi, še enkrat bratovsko se pozdraviti, združeno ponavljati spomin perve sv. maše, združeno hvaliti Njega, ki nas je poklical v duhovski stan ter nam milostljivo podaljšal leta našega življenja, da že četertstoletja stopamo k altarju Gospodovemu, — združeno se izročiti v varstvo Marijino, ki, kakor moli sv. Cerkev, prosi za duhovne, namestnike svojega Božjega Sina.

Preden o tej slovesnosti obširneje govorim, sprejmite vsi pričujoči prijatli in znanci, na čelu visokorodni in plemeniti gospod grof Chorinsky, ki zveršuje v zadevah cerkvenih Ljubljanske škofije visoko in važno službo, nas vsih bratovski pozdrav, vi pa Šentviški farmani priserčno zahvalo za častitljivi in ljubeznjivi sprejem. Krasno okinčana cerkev, spleteni venci, mlaji, vihrajoče zastave, priměrni in spodbudni napisi, veseli strel, veličastno zvonenje nam glasno pravi, da spoštujete in ljubite duhovski stan, da se hočete z nami veselimi veseliti ter s svojo obilno pričujočnostjo podpirati naše molitve in naše prošnje. Poslušajmo, kakošen pomen ima petindvajsetletnica za nas in za vas. Ti pa, o sv. Duh, vodi mojo besedo, vnemaj moje serce, da vžgem svojim poslušalcem ljubezen do Tebe, ljubezen do duhovskega stanú!

„Idi iz svojega doma, iz svoje rodovine, iz hiše svojega očeta, in pridi na kraj, katerega ti bom pokazal, storil te bom v veliko ljudstvo, blagoslovil te bom in ti boš blagoslovljen.“ Tako je govoril Bog Abrahamu, ko ga je izvolil, da pripravlja pot prihodnjemu Odrešeniku, da bode orodje božje previdnosti v izveličanje človeškega rodú. Abraham je bil pokoren glasu Božjemu, prišel je v obljubljeno deželo, postal je oče izvoljenega ljudstva, in po njem in po njegovem zarodu so bili osrečeni vsi rodovi.

Tako je tudi nam duhovnom rekel Gospod Bog: Idi iz hiše svojega rojstva, izmed svoje sorodovine, in pridi na kraj, katerega ti bom pokazal — blagoslovil te bom in ti boš blagoslovljen, postal boš duhovni oče mojega ljudstva. Bila je nedelja, lep jasen dan, 25. jul., sopraznik sv. Jakopa apostola, ko smo večina tu pričujočih v tretje pokleknili pred svojega višjega pastirja, knezoškofa Antona Alojzija, da so na nas, zadnje pred svojo smertjo v dolgoletni versti posvečevanja, položili svoje apostoljske roke ter nam podelili sv. zakrament mašnikovega posvečevanja.

O sveta, o blažena ura, kdo te smé pozabiti, kdo ne bi z veseljem mislil nate! Bili smo novomašniki, kakor apostoli po prihodu sv. Duha, polni sv. vneme oznanovati evangelij Kristusov, željni deliti moč ključev nebeškega kraljestva vsem, ki iščeje mira v Bogu! Podobni ravno razcveteli cvetlici v vinogradu Gospodovem smo bili ozališani z vso lepoto neizbrisljivega znamenja mašnikovega posvečevanja. Težko smo čakali ure, da nam bo dano pervikrat darovati daritev nove zaveze. In res, prišel je naj lepši dan našega življenja, dan nove sv. maše. Kakor ženini sv. Cerkve, obdani s spremstvom duhovskim in svatovskim, smo pokleknili in zapeli pred oltarjem: „Pridi sv. Duh,“ razsvetli naš um, podpiraj našo voljo, da bodo naše dela, naše pota svete, Bogu dopadljive! Toda veselje nove maše je hitro minulo, tiho in mirno so potekli spomladanski dnevi duhovskega življenja. Kmalo so nas višji pastir razposlali in razstavili v mesta in kraje, kamor nas je božja previdnost odločila; pričela se je naša duhovna služba, delo v vinogradu Gospodovem.

Jezus Kristus, naš Izveličar, je opravljal trojno službo. Bil je veliki duhoven po redu Melkisedekovem, bil je učenik, bil je kralj svojega božjega kraljestva na zemlji. Tudi katoliški duhoven opravlja to trojno službo.

I

Naj imenitniši del duhovske službe je sv. maša. V tej službi je duhoven srečniši, kakor David, katerega hrepenenje se vtopi v koperneči zdihljej: Kdaj bom prišel in stal pred obličjem Gospodovim? Glejte, duhoven stoji vsaki dan pred obličjem Božjim, na njegove besede se odpró nebesa in Gospod nebés in zemlje, kakor nekdaj v betlehemskih jaslicah, počiva v njegovih posvečenih rokah na altarji; trume angeljev ga obdajajo, kerubini in serafini v zamaknjenost vtopljeni zakrivajo svoje obraze ter pokladajo pred Jagnje svoje krone. Tu stoji duhoven v sredi božjega svetišča in povzdiguje nar svetejšo, nar čistejšo, neomadežano daritev, nad katero ima Oče nebeški vse dopadajenje. Tu poklada vpričo angeljev potrebe dragih Kristusovih ovčic na altar, da najdejo polajšanje, da bi vse njih pregrehe ogenj sv. daritve zmagovalno požgal, vse njih čednosti, da jih milost nedolžnega Jagnjeta vzdigne k višji popolnosti.

Ljubljeni duhovni bratje! Kdo bo štel altarje, na katerih smo v 25 letih to nekervavo daritev darovali, kdo vedel žive in mertve, za katere smo pri sv. maši k Bogu molili? Ako ena sama sv. maša Bogu vsegamogočnemu naj večjo čast in naj boljšo zahvalo skazuje, ako se ene same sv. maše razveselé vsi nebeški prebivalci, vse terpeče duše v vicah; se li ne bo naše serce danes, ko se živo spominjamo perve sv. maše in vseh ss. maš darovanih v 25 letih, širilo in zdihnilo z Marijo prečisto Devico: Duša moja poveličuje Gospoda in moj duh se razveseljuje v Bogu, svojem Zveličarji, ki se je ozerl na našo nevrednost, na našo nizkoto, in nas je izvolil v darovalce nove zaveze. Ako se druži temu hvaležnosti kipečemu čutu boječnost, da ne bi bili presvete daritve darovali vselej s potrebno živo vero, s popolno vdanostjo in zaupanjem in z ono sveto ljubeznijo, ki je božje Serce Jezusovo nagnila, da pri zadnji večerji pred svojo smertjo vzame kruh in vino v svoje presvete roke, rekoč: To je mojo telo, to je moja kri — zdihnimo ponižani in poterti: Usmili se nas, o Bog, prizanesi nam, o Gospod!

II.

Jezus je bil, drugič, učenik; tudi mašnik je oznanovalec božje besede. Kakor je Jezus hodil po svoji domači deželi od kraja do kraja in povsod sejal seme božje besede, tako tudi mašnik lomi kruh življenja leto za letom, teden za tednom; vedno stopa na prižnico pred ljudstvo oznanovaje veličastvo Jezusovega kraljestva na zemlji, s krepkim in vnetim glasom kliče, naj se zbude iz spanja vsi, da jih razsvetlí Kristus. Beseda, ki pride iz ljubezni gorečega serca, gre v serce, da le potem, kar je v resnici dobro, hrepení.

Ljubljeni duhovni bratje! Zopet vprašam: Kdo bo štel poslušavce, ki so nas v 25 letih zvesto poslušali, kdo vedel za vse otročiče, ktere smo podučevali v šolah in jih k vredni prejemi sv. birme, perve sv. izpovedi, pervega sv. Obhajila pripravljali? Le Bogu je znano, koliko zmotenih in zgubljenih je beseda božja otela večnega pogina, koliko pravičnih razveselila, koliko omahljivih okrepčala, koliko žalostnih potolažila! O kako lepa zavest je biti 25 let drugi oče, druga mati nedolžnim otročičem, biti 25 let vidni varh keršanski mladini, biti vodnik in tolažnik vsem izročenim z besedo, ki smo jo oznanovali na povelje Kristusovo.

Jezus je izrekel osrečevalno obljubo: „Blagor jim, ki božjo besedo poslušajo in jo ohranijo.“ Ali ne veljá ta vesela obljuba še bolj onim, ki božjo besedo oznanujejo. In zopet se nam pri spominu te obilne setve širi serce hvaležnosti, da ponavljamo hvalnico Marijino: Duša moja! poveličuj Gospoda, in moj duh, razveseli se v Bogu, svojem Izveličarji! Pa tudi pri tej vzvišeni misli stopa pred oči človeška pomanjkljivost. O če smo sami krivi, da beseda božja ni imela zaželjenega sadú, če smo kdaj premoteni in zapeljani s svojim življenjem poderli, kar je beseda božja zidala, zdihnimo: Usmili se nas, o Bog, prizanesi nam, o Gospod!

III.

Tretja služba Jezusova je bila kraljeva. „Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji.“ Meni je Oče

vso sodbo prepustil tako, da On nobenega ne sodi, ampak Sin, ki je sam sebe v smert dal. — Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljem.

To oblast, vladati in voditi duše, izveršuje duhoven, a) zlasti v spovednici in b) pri smertni postelji njemu izročenih. V spovednici je sodnik, da sodi po postavi sv. Cerkve; zdravnik, da zdravi prav spoznane bolezni s primernimi zdravili. Tu odpušča namesti Boga skesanemu grešniku storjene grehe. Tu pa tudi spoznava spovednik vso visokost, širokost in globokost božjega usmiljenja, ki človeka, ki prederzno klic ljubezni zametuje, ne pahne koj od sebe, ki za zgubljenim sinom tudi v daljno daljno deželo z milim pogledom gleda, ga z očetovsko ljubeznijo išče ter z ojstrim zelom vesti dolgo in hudo zbada, da naj vstane in se verne nazaj na Očetov dom. — Tu najde po popolnosti hrepeneče serce pomoč, da vedno bolj spoznava svojo nevrednost, da se čuti včasi pastir ponižanega pod ovčico svoje čede.

In zopet vas vprašam, ljubljeni duhovni bratje, kdo more šteti vse, ki so pokleknili pred nas v tih 25 letih iz vsake starosti, vsacega stanú, da bi dosegli zaželjeni mir, pomnoženje milosti božje? O, kolikrat smo sedeli na tem sodnjem stolu po noči in po dnevi, v mrazu in vročini, zdravi pa tudi bolehni; pa vender z željo postreči vsem, ki so iskali vdeležiti se moči ključev nebeškega kraljestva! In če pred Bogom več veljá in več doseže, ki Eno samo dušo reši, kakor da bi ves svet pridobil, ali ne bomo prenapolnjeni veselja in hvaležnosti nad obilnostjo te duhovne žetve zopet ponovili hvalnice Marijine: Duša moja, poveličuj Gospoda; duh moj, razveseli se v Bogu, svojem Zveličarju!

Nevarna je služba sodnikova, nevarna služba zdravnikov. Oboja služba zahteva globoko učenost, nadarjeno izurjenost, veliko previdnost. Ako sodnik ne sodi prav, terpí nedolžni, zmaguje hudobni; ako zdravnik ne pozna bolezni in ne dá primernih zdravíl, pomaga bolniku ne k zdravju, temveč k smerti. Moj Bog! ako smo tudi mi Tvoji služabniki v teh 25 letih službo sodnikovo opravljali že utrujeni kdaj nepravilno in službo zdravnikovo ne vselej k zdravju na duši bolnih: zanesi nam, o Gospod, usmili se nas, o Bog!

Naj bolj nevarna in odločivna ura je zadnja ura. Ona odpre srečno ali nesrečno večnost. Kdo bi se je ne bal? Nemirno in boječe se ozira bolnik v pretečene leta; čuti, da se mu bliža ura, ko bode gospod Bog rekel: „Daj odgovor od svojega hiševanja!“ Tolažijo ga domači, tolažijo ga prijatli, ali ta tolažba ne sega v dno serca.

In glejte, zdaj pristopi mašnik v imenu sv. Cerkve. Kakor usmiljeni Samarijan obvezuje rane, jih hladi z besedo in molitevjo, podá mu močno popotnico opominjaje ga, naj se ozira na sv. križ, na kterem visí upanje večnega življenja: in lejte, bolnik zaupljivo izroča sebe in svojo dušo v roke svojega Stvarnika.

Slednjič vprašam: Kdo bo štel in naštel vse, katerim smo bili, ljubljeni duhovni bratje, Samarijani pri smertni postelji? Da bi nihče o tej odločni uri ne ostal brez duhovne pomoči, kolikokrat smo hiteli v teh 25 letih vsaki čas v naj gerjem vremenu čez log in dol v naj ubožniša stanišča. Kdo izmed nas bi se ne razveselil v spominu, da duše vseh onih, ki so z našo pomočjo srečno v Gospodu zaspali, zdaj v nebesih za nas Boga prosijo? In tudi to zasluženje danes darujemo Bogu ter s hvaležnim sercem slednjič zakličemo hvalnico: Duša moja! poveličuj Gospoda, ki se je ozerl na nas in nas storil pomočnike umirajočim.

Sklep.

Tako vam, ljubi poslušavci, postaja jasen pomen današnje slovesnosti. Kakor se popotnik, dospevši na visoko goro, rad ozre na ceste in pota, mesta in vasi, po katerih je hodil; tako tudi mi danes gledamo pota in dela, katere nam je Bog odkazoval. Kakor se priden delavec opoldne odpočije in pobožno oči proti nebu povzdigne, da pozdravi Marijo, svojo mater; tako tudi mi, kterim se že nagiba in bliža večer zemeljskega in duhovnega življenja, danes zaupljivo svoje oči obračamo proti nebu in se izročujemo Bogu, in Mariji, svoji materi.

Preljubljeni duhovni bratje, približala se je ura slovesne sreberne sv. maše. O molimo za vse žive sošolce, duhovne in svetovne; saj ljubezen med nami, dasiravno nas stan in služba loči, ni ugasnila in upam, tudi ugasnila ne bo. Posebno molimo za sošolce, ki so želeli se z nami združiti, pa jim daljava ali bolezen tega ni pripustila. Misijonar amerikanski gosp. Jožef Buh hitel je celo iz Amerike k naši svečanosti, in ravno došli telegram iz mesta „Bremena“ nam izreka njegove voščila in željo skoraj z nami biti. Gospoda Emanvela Rena, karmelita, v Lincu prideržuje bolezen; vender pa nam naznanja, da se bode danes nas spominjal pri altarju.

Molimo slednjič za sošolce, kterim je neizprosljiva smert prezgodaj prerezala nit življenja in katerih naše oko na zemlji ne vidi in tukaj nikdar več vidilo ne bo. Daleč tu od nas počivajo njih koščice, g. Rozmana v Doberničah, g. Zagoda v Lučinah, g. Projiča v Oreheku, g. Zagorjana v Postojni, g. o. Maksa Gestrina v Ljubljani in g. o. Gregorija Lušina v Kamniku. Naj bode molitev Bogu dopadljiva in zdihljej uslišan: „Bog jim daj večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti;“ nam pa, ki se še veselimo manj ali več terdnega zdravja, Bog dodeli svojo milost! — In ako bo kateri izmed nas tako srečen, da učaka visoko starost in zapoje zlato mašo, prosim ga, naj se spominja pri tej večerni daritvi današnjega dneva, svojih v Bogu zaspalih součencev, pa tudi dobrih Šentviščanov, ki se danes z nami veselé, in z nami molijo.

Še se k tebi obernem preden končam, Marija, Pomočnica kristijanov in varhinja duhovnov; Ti si veselje in tolažilo vsemu človeštvu, — bodi tudi nam zlasti ob smertni uri; k Tebi danes zaupljivo oči obračamo. Glej! toliko mašnikov si že vzela v svoje milo varstvo; hrani in varuj tudi nas, vnemaj nas z ognjem ljubezni svojega maternega serca, da tudi naše serca plamté v večnost, kjer ljubezen ne ugasne, kjer ni ločitve, ne smerti. Amen.

Iz Šentvida nad Ljubljano, 7. avgusta. *(Osmina 25letnice v Šentvidu.)* Gosp. Buh, amerikanski misijonar, ki je ravnokar došel iz Amerike, biva zdaj pri svojem sošolcu župniku Šentvidskem, in je danes obhajal sedmino 25letnice ob 9 z azistencijo svojih sošolcev, kterih eni so se tukaj snidli. Tudi gosp. profesor Žakelj nas je počastil, naš nekdanji ljubljeni součenec. Lepo se je priterkavalo in mogočno z možnarji streljalo. Imel bo g. Buh to nedeljo ob 10 sv. mašo s pridigo in darovanjem za amerikanski misijon. G. Buh je bil namenjen priti k 25letnici 31. julija, a ko se je vozil že 6 ur po morji, se je pri ladij (šravb) parno kolo zlomilo in morali so z ladijo spet v Novi Jork nazaj, in zamudili so 3—4 dni. Zato je g. Buh 25letnico zamudil; ko bi se ta škoda pri ladiji ne bila zgodila, bi bil o pravem času prišel. Mudil se bo g. misijonar na Kranjskem kaka dva mesca in se potlej zopet vernil v Ameriko. On se je s svojim ljubeznjivim obnašanjem tukaj hitro prikupil. Pripoveduje nam znamenite reči iz Amerike.

Iz Lipnice imamo naznanilo, da prečast. P. Maks Celejan, Senica, iz kapucinskega reda, se je po skoraj 11letnem misijonarjenji v Ameriki (v Čilejski republiki) vernil nazaj v Evropo in je od 27. jul. zopet ud on-

dotne okrajine svojega reda, ter zdaj že biva v Švambergu na Štajarskem. Tudi v misijonu je bil zvest prijatel „Zg. Dan." ter jo je dobival s posredovanjem švicarskih bukvarjev br. Bencingerjev, če tudi več mescev pozneje.

Vozil se je nazaj na parobrodu „Memphisu," ki je 25. aprila odrinil iz Valporais-a in je po Cosmosovi ridi dospel 24. junija v Hamburg. Med potjo so zakernili v naslednje zavetneke (luke): 1. Lota in Punta Arenas (v Magellanski ožini), oba še čilenska. 2. Post Stanley (na otocih Sokolovskih angleško). 3. Montevideo (Uruguay). 4. S. Vicente (izhod iz „Capo verde;" portug.). 5. Dartmouth (na Angleškem). 6. Havre de Grace (francosko). Po suhem: čez Hamburg. Berlin, Draždane, Prago, Solnograd, Bruk.

Prečast. P. misijonar priserčno pozdravlja vse svoje znance in prijatle.

Stara Loka. (*Nova maša.*) Krasen je bil dan 29. julija. Deževno vreme se je umaknilo solncu, ki je ta dan prijetno obsevalo Staro loko. Tako vreme pa smo si tudi želeli, ker obhajali smo ta dan znamenito slovesnost; pél je novo mašo gosp. Jakob Porenta. Pri lepem dnevu se je tudi vse drugo veršilo v naj lepšem redu. Cerkev Matere Fare se je za ta slovesni dan zopet pomladila — zunaj in znotraj se ji je lice spremenilo in ponovilo, za kar vsa čast gospodu dekanu in farmanom, tako vnetim za lepoto svetišča Gospodovega. — Prelepi in umetno sostavljeni napisi v cerkvi, pred cerkvijo in župnijsko hišo, razpostavljeni visoki mlaji in zastave: vse je pričalo, da hoče nevesta s častjo sprejeti novega ženina. — V mnogem številu zbrani duhovni in bogoslovci od blizo in daleč, številni svatje so spremljali novomašnika v slavnostnem sprevodu v krasno ozaljšano cerkev, kjer so ga pozdravili gg. pevci, večinoma bogoslovci, ki so tudi med sv. mašo z lepimi pesmami poviševali slovesnost. — V krepkem in vnetem govoru, kterega je govoril domači gosp. dekan, kazal je slovesnosti primérno, kaj da je človeštvu sveta vera, brez ktere bi bil svet velika puščava in kaj mu je duhovnik, oznanovalec tega veselega oznanila. Ljudstvo, kterega je bila velika cerkev prav natlačena, je bilo pri prelepem govoru ginjeno do solz. — Po končani sv. maši spremljali so zopet duhovniki in svatje novomašnika iz cerkve v župnijsko hišo, kjer je bil pripravljen obed za duhovne, azistenco in pevce, svatje pa so se podali na novomašnikov dom v Virmaže, kjer so bile tudi popoldan pete litanije z blagoslovoma. — Naj bi gospod novomašnik, ki stopa čverst na duhu in na telesu v pastirsko službo, prav dolgo in z obilnim blagoslovom delal v vinogradu Gospodovem!

Brez nesreče pa dan vendar le ni bil. Med priterkavanjem zvonov pri slovesnem sprevodu v cerkev se je ubil srednji zvon, in ker se je véliki tudi ubil že na sv. R. Telesa dan, imamo sedaj zelo tiho zvonenje. Tolažimo se, da dobimo kmalu nove, krasne zvonove, ktere že vliva Zamasa v Ljubljani. Véliki zvon, kterega že lahko vidi, kdor je bolj radoveden, je posebno krasen in mogočen gledé lepega dela na njem in znamenite teže.

Zlata maša v Velesovem. Prelepo slovesnost so obhajali preteklo nedeljo, 5. avgusta, v Velesovem. Čast. g. župnik Bl. Ulčar je doživel 50. leto svoje mašniške službe, zato je omenjeni dan stopil spremljan od mnogih duhovskih tovarišev — okoli 17 jih je bilo — pred altar, hvala Bogu, še čverst in terden, opravit nekervavo daritev. Ljudstva se je bilo zbralo toliko, da ni moglo vse v cerkev. Krepko se je razlegal strel po sicer mirni dolini velesovski, lepo vreme je podpiralo slovesnost. V tehtnem govoru je razložil gosp. prof. in alojz. vodja Tom. Zupan delovanje duhovnikovo — zlatomašnikovo; pri sv. maši pa je pel izurjen mešani zbor iz Šenčurja, ki ga je vodil za pravo cerkveno glasbo zelo vneti in delavni gosp. Jožef Lavtižar, kaplan šenčurski. Ta gospod kaže djansko, koliko se dá doseči v cerkvenem petji na kmetih. Kaj živahno je bilo pri obedu. Pač, neka posebna radost mora igrati v sercu vsakega, ki je pri taki priliki blizo starega, toda krepkega, zdravega mašnika. Da je bilo mnogo napitnic, mi ni treba praviti. S ponosom je smel g. župnik Golobič povdarjati, kako razodeva kranjsko ljudstvo svojo vdanost duhovnikom in smel je šteti srečno faro brezniško, ker so bili v tej družbi nazoči štirje gospodje duhovniki rojeni v fari brezniški. Želo prijetno pa se je zdelo vsem svatom, ko gospod zlatomašnik od samega veselja ni mogel končati svoje zahvale, da so ga danes tako iznenadili in počastili. Sosednja gg. župnika, cerkljanski ter šenčurski, sta mu podarila krasno palico v spomin te slovesnosti.

G. zlatomašnik se je moral sicer pred kratkim boriti z boleznijo, a njegova krepka natora nam vzbuja upanje, da bode doživel za deset let še lepšo slovesnost. Iz vsega serca mu jo želimo. Lepi velesovski cerkvi pa želimo mnogo obiskovalcev, obiskovalcem mnogo dušnih milosti.

Od levega brega Soče, 1. avgusta. — Kedor se s podukom mladine, posebno one na ljudskih šolah peča, ve, kako ljuba ji je knjiga: „Zgodbe svetega pisma stare in nove zaveze." (Schusterjeva, izdaja v Lesarjevem prevodu.) Kakó hlastno pobirajo otroci kar proti vsako besedo katehetu z ust! Kaj še le, ko iz knjižice sami berejo, kar so malo prej slišali, ko vidijo lepe podobe, ki izražajo poedine važne dele vzvišenih dogodkov, — kako v slast jim je ta dušna hrana!

Žal, da se o zadnji (oziroma predzadnji) izdaji te knjižice gledé podob ne moremo pohvalno izreči. Mej tem, ko šteje prejšnja izdaja 113 „podobšin," ima jih zadnja le 50. To gotovo ni napredek, kajti izpuščenih je mnogo posebno važnih podob. Manj važne so pa v knjigo privzeli. In kakšne so nekatere podobe v tej izdaji! Pobožno serce jih gotovo ni izumilo. To so pohujšljive karikature za kak dovtipno-šaljivi list, ki služi zlobnim namenom. Tudi pobožna roka ni imela pri njih opravila. Že stari ajdi krasili so bogovom in junakom glave z vencem ali sijem. Toliko manj sme ti znamenji opuščati kerščanska umeteljnost zaradi visocega pomena, ki je njima lasten. Ne sme ju opuščati posebno na podobah, ki so važno učilo za verski poduk. To znamenje kaže otroku razliko mej svetimi osebami in navadnimi ljudmi, „uči ga spoštovanja in svetega strahú do božjih oseb;" in ta razlika bodi očividna, da jo otročje oko na pervi hip spozna.

Opravičen je bil torej hrup, ki so ga katoliški možje zoper to izdajo zagnali, kakor je bilo o svojem času v dunajskem „Vaterlandu" brati. Popolnem so knjigo obsodili tudi: Linzer-Quartalschrift, 1883, II, 439; Christlih pädagogische Blätter, 1883, št. 10, 165; Correspondenz-Blatt für den katholischen Clerus Oesterreichs 1883, št. 2. 4. „C. kr. založba šolskih bukev" na Dunaji se je tega hrupa ustrašila, ter je ukazala založniku Herderju prejšnjo izdajo s 114 podobami nespremenjeno zopet natisniti. Ta izdaja je bila, kolikor je nam znano, najmanj 15. apr. t. l. če ne prej že dogotovljena, kakor smo posneli iz vira, ki ne kaže, da bi ne bil zanesljiv.

A o tej izdaji ni v goriških knjigarnah ne duha ne sluha, razprodaja se prejšnja popačena knjiga in še celo c. kr. okr. šolski svet (goriški) razpošilja mej knjigami, ki so ubožnim učencem ljudskih šol namenjene, to pokvečeno izdajo!

Vest nam je velela o tem ne molčati.

„Soča."

Na Porcijunkulo je bilo prišlo silo ljudstva v Ljubljano odpustkov vdeleževat se v frančiškanski cerkvi. Ne le v frančiškanski cerkvi je spovedovalo 18 spovednikov, spovedovalo se je tudi prav obilno po druzih cerkvah, v stolnici, pri sv. Jakopu itd. Kolika dobrota je ta slovesnost za vso deželo, lahko sleherni spreviđi iz naslednjega prevdarka:

Vsak udeleženec lahko zadobí popolnoma odpustek o tej priliki ne le enkrat, ampak kolikorkrat cerkev na novo obiše (toties quoties), in ako tudi vsaki en odpustek sebi v korist oberne, še zraven tega 1, 2, 3 ali še več njih daruje dušam v vicah, in tako smemo upati, da verniki o tej priliki na tisuče in tisuče duš rešijo iz vic. In če je kdo hvaležen za dobrote, so hvaležne rešene duše, ki po tej poti pridejo v večno luč ter brez vsega dvoma tudi veliko prosijo pri Bogu za deželo, ki jih je rešila iz ognja očiševanja. To pa veljá tudi o odpustkih sploh, kakor o druzih dobrih delih v prid dušam v vicah. Dobra je tedaj politika, skerbeti za reševanje duš iz vic, — dobra ne le za mertve, ampak tudi za žive.

Družba katol. rokodelcev v Št. Vidu pri Ljubljani, ki se je pred kratkim vstanovila, je preteklo nedeljo imela prav lep dan. Počastila jo je ljubljanska družba katol. rokodelcev s svojim obiskanjem in se z njo pobratila. Imeli so skupaj na Kraljičevem vertu vedrilo, da je bilo vse veselo. Kaj lepo bi bilo, ako bi tudi po druzih pripravnih krajih napravili take družbe rokodelskih pomočnikov, n. pr. v Kranju, v Teržiču, v Loki, v Šmariji, na Verhniki itd.

V Sarajevu, 30. julija. Poslednjih 14 dni so se veršili izpiti (vprašanja) po raznih šolah v Sarajevu. Pri sestrah družbe hčerí božje ljubezni bili so 16. in 17. julija. Učenk se je v teku leta nabralo 130 za pet razredov in za otročje zabavišče. Šole so vrejene po načertu, po kterem se mora podučevati v Avstriji. Privatno se je podučeval francoski jezik in glasovir. K izpitom so došli vsi kanoniki, civilni adlatus baron Nikolić, vladni savjetnik g. Vuković, perovodja g. Dlustuš in mnogo druge gospode. Vladni zastopniki so se jako povoljno izrazili o vspehu, kterega so častne sestre dosegle. Posebno so bila vsem všeč ročna dela. Novo šolsko leto se prične s 1. septembrom. Za ročna dela pa so učenke izprosile, da smejo že 1. avgusta zopet priti.

Sestre so morale letos zidati gospodarska poslopja na svojem zemljišču. Troški znosijo okoli 4000 gld., akoravno se je zidalo po bosanski šegi, ker je materijal neverjetno drag. Ko se zemljišče zboljša in vravná, bo lepa podpora to za sestrinske zavode v mestu. Pa tudi v mestu bodo morale v prihodnjem letu vsakako zidati, ako hočejo kaj več storiti za svoj pravi namen: odgojevati sirote in oskerbljevati služkinje. Njihov trud je že letos lep sad obrodil, daj Bog, da skoro pride čas, ko bodo mogle prav veliko sirot in služkinj sprejemati, ter jih lepo kerščansko odgojevati.

Veseli me, da se je za to družbo oglasilo in se pripravljati začelo pet Slovenk. Za sedaj so v št. Andreju na Koroškem. Slišim, da so jako marljive. Dve, ena Kranjica in ena Goričanka, prosite za sprejem. Družba ima očitno blagoslov božji. Nima premoženja, pa je vender v 15 letih na 13 mestih sozidala lepe naprave, ktere mora še vsako leto razširjati; za denarje poskerbela je previdnost Božja, ki je dobrotna serca naklonila, da se je dosta darovalo v družbine namene.

Tudi usmiljene sestre iz Zagreba letos zidajo novo poslopje. Zidovi že stoje in so pod streho. Poslopje je na dokaj lepem prostoru v Cemaluša-ulici. Imele so sestre letos 50 učenk. Škoda, da ste ravno dve učiteljici, ena Hervatica in ena Kranjica, oboleli; morala je priti pomočnica, ki je tudi iz Kranjske. Njihovi izpiti so se lepo in dobro zveršili.

Mislim, da sem že pisal o novi stolni cerkvi. Zemljišče se je našlo ne daleč od sedanjega nadškofovega stanovanja. Vlada ga še ni odobrila: Ko ga odobri, bode se koj kupilo in z zidanjem začelo. Kolikor vem, biti ima bazilika s kupljami. Gojim veselo nado, da nam bote Slovenci zvonove preskerbeli; ko bo treba, prišel bom terkat k Vam na vrata. Vem, da ste ubožni, a skušnja me uči, da naj več milostinje ravno ubožci podelé. Z Bogom!

Nazaret v Bosni, 2. avgusta 1883. *(Poterdilo in zahvala.)* Zopet poterjujem, da sem resnično prejela 108 gld. zbirk „Zg. Dan.“. Ne moremo besed najti, da bi se spodobno zahvalile za toliko dobroto, — dobrota toliko bolj, ker naša delavnost je zastavljena zgoli na miloserčnost blagih serc. Hvala iz celega serca in „Bog plačaj!“ Zagotovljaje, da bomo vsak dan za dobrotnike molile, prosimo tudi v prihodnje se nas spominjati.

A. C. Karpareth, prednica.

Oh, naj vedno mislim na Te, Moja sladka mila Mati!

Predno svit še zore zlate
Iz za gór začne sijati,
Ko zbudim se, mislim na Te,
Moja sladka mila Mati!

Kliče zvon čez hribe, trate,
Ko zbudi se zbor krilati;
Vstanem, mólim, mislim na-Te,
Moja sladka mila Mati!

Tvoje čednosti bogate
Čujem, ko oznanovati
Vnemam se, in mislim na-Te,
Moja sladka mila Mati!

Čujem lepo sestre, brate
Tvojo slavo prepeváti,
Pevam z njimi, mislim na-Te,
Moja sladka mila Mati!

Čujem lepo sestre, brate
Tvojo slavo prepevátí,
Pevam z njimi, mislim na-Te,
Moja sladka mila Mati!

Strupne strasti! ko zdivjate,
Žugate me zmagovati;
Ti oderneš jih, ko na-Te,
Proseč mislim, sladka Mati!

Da za Jezusa in za-Te
Mogel vse bi darovati.
Misliti le Nanj in na-Te,
Sprosi meni, sladka Mati!

Zor večerni ko gorate
Verhe zadnjič še pozlati,
Molim: „Ave,“ mislim na-Te,
Moja vselej sladka Mati!

Ah! da smel bi kdaj med svate
Rajske, Tebi čast dajati,
Med nebeške tje krilate;
Sprosi, sladka moja mati!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Praški kardinal-nadškof Mir. Švarcenberg
o 15. t. m., na véliki Šmaren, obhajal 50letnico svojega
ıašništva. K temu se delajo velike priprave. Katoških družb, poslanstva iz predmestji in mesta bodo že
rešnji dan imele slovesno zaslišanje in bodo Nj. emienciji svoje spominke oddajale. 14. avgusta ob 4 pooldne bode zbor Cirilove družbe v nadškofijskem seıenišu napravil slavnostno akademijo. V programu je
ıed drugim: Slavnostni „praeludium" na orgljah; „Ecce
Sacerdos magnus" (od Jos. Försterja nalaš komponiran);
Rorate" dne nedeljnega; Andante na orglje: „O sarum Convinium" itd. Tudi na večer se nadaljujejo razne
lovesnosti. V dan slavnosti se vse razne društva in
rugi vdeleževavci v dolgih verstah zberó pred nadškoɔvim dvorom, da potem visokega jubilanta v cerkev
premijo. Nadaljevala se bo slovesnost tudi naslednji
lan. Slavnostni jubilejni list v češkem in nemškem
eziku, ki ga bo odbor izdal, bo na drobno vse slovesıosti naznanoval.

Rim. 7. avgusta ima biti konzistorij, v kterem
na poterjen biti milgsp. Al. Zorn za Goriškega nadškofa.

Francoska zemljohlepnost utegne tudi na tujem
atoličanom sekati pregrozne rane. V Tonkingu imajo
'rancozi v oblasti mesto Hanoj; nedavno so se zagnali
ı mesta ter so Anamcem vzeli 7 topov in pobili 700
ojakov. Anamci pa pobijajo kristjane; nedavno so bili
čitno ob glavo djani 4 misijonarji (med njimi župnik
Bechet, Francoz po rodu) in 3 anamski kristjani. Tudi
Kitajci niso prijazni odpadni francoski malopridnosti;
birajo neki veliko število vojaštva in žugajo, da pojejo Anamcem na pomoč, ako bodo le-té Francozi
ıapadli.

Amerikanske novice. „Kolumbia" 19. julija piše
o-le: „St. Klavdij, Minnes. — Čast. g. Jož. Buh,
luhovni pastir srenje sv. Jožefa in sv. Henrika v Perıamu, okraj Otter Tail, je odrinil v Evropo, da bode v
voji domačiji v Lučnah, v avstrijanski deželi Kranjski,
25letnico svojega duhovstva obhajal. Čast. g. je bil
25. julija 1858 posvečen v Ljubljani in je prišel v Ameiko v majniku 1864. V kacih štirih mescih se misli
ês verniti."

Nove slovanske šole v Milwaukeji napravljajo
Čehi in Poljci, kteri se močno razširjajo v Ameriki.
Českih župnikov eden ondi je čast. g. Suhy.

V Port-Wašingtonu zidajo novo katol. cerkev,
ako tudi v Belleville-u cerkev sv. evang. Lukeža; oo.
benediktini pa nov samostan ravno tam. V Danville-u
je bila 8. jul. posvečena nova cerkev sv. Patricija.

P. Fr. Ksav. Veninger se je vernil iz Green-Bay-a v Št. Lujz in bo nadalje imel misijone med Valoni in Belgijani. Dasiravno prav star, je vender še
čverst.

V Cincinatu je po smerti monsign. Purcell-a
postal nadškof vis. čast. g. Elder, dosedanji koadjutor.
Rojen je bil Vil. Henr. Elder l. 1818 v Baltimoru;
študiral je prejemši subdijakonat še 3 leta v Rimu; l.
1857 je postal škof v Natchez-u, ktera škofija obsega
vso deržavo Misisipi. Zidal je cerkve, samostane, ubožnice, vstanovljal farne šole. O prehudi želti merzlici je
skazoval junaško ljubezen do bližnjega ter si nakopal
tudi sam to bolezen, ki ga je bila pripravila že na
kraj groba.

Vse pride na svitlo. Neki tat-kasir je bil
lansko leto v zveznih deržavah banki Preston unesel
čez 100.000 gld. vrednosti; nedavno pa ga je skrivna
policija zasačila v Limi peruvanski, v južni Ameriki. —
Zastonj se skrivaš, goljuf, tat, nočni lomastuh: vse pride
na dan!

Bogatin iši mirú v spolnovanji verskih dolžnost; brez tega je tvoja pamet in vse v nevarnosti! V Dwight-u okr. Livingstone, je bogati kmet A. White 12. julija v blaznosti ustrelil svojo ženo, dva otroka in potlej sam sebe.

Nevihte. V Dakoti je po nekterih krajih toča pobila. — V Cimaron-Stationu, na Kansaškem, je strahoten vertinec 11. jul. 7 poslopij kar pri tléh odbril in popolnoma razdjal; veliko lesenjačo, v kteri je stala „biljardna sobana," je vzdignil, dvakrat zasuknil, potem pa jo veliko sežnjev daleč nepoškodvano na tla postavil. V Soldiers-City je bilo 16 hiš razdjanih in veliko druzih poškodvanih, 3 žene in en otrok so bili v trenutku ubiti in 15 druzih ljudí ranjenih. — Tudi po Nebraski so ravno tisti dan podobne nevihte veliko razdjale.

V Krystal-Springs-u na Misisipskem je bila goveja živina postala stekla in se je klala med seboj tako hudo, da so mesarji morali klavnice zapreti; misli se, da je bilo več govéd popadenih od steklega pesa. Nobeden naselcev se ne spominja, da bi bilo kdaj kaj tacega med govejo živino.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Zmešana oseba za ljubo zdravje. — Oseba, ki ima veliko bolečino v nogi, serčno priporočena, ako je volja Božja, da ozdravi na prošnjo N. lj. G. in sv. Jožefa. Zahvalo hoče po „Zg. Dan." razglasiti. — Bolehna oseba, da bi na priprošnjo N. lj. G., sv. Jožefa in sv. Antona Pad. zadobila zdravje, poterpežljivost in popolno vdanost v voljo Božjo. — Mladeneč, pijančevanju vdan, ki tudi ss. zakramentov ne prejema, da bi se spreobernil ter ne pogubil. — Že več let zmešana oseba za pomoč. — Odvernjenje nekega očitnega žugajočega pohujšanja, po priprošnji N. lj. G., sv. Jožefa in sv. Nikolaja. — Oseba za telesno zdravje, če je Božja volja in duši v zveličanje, in za primerno službo. — Družina, da bi ji Bog svoj sveti blagoslov dal, ker je v veliki zadregi. — Oseba, da bi na prošnjo N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa dobila dobrih dijakov v stanovanje. — V molitev je priporočena deklica, ker je v nevarnosti čisto pogled izgubiti, da bi ji N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožef sprosila zdravje očí.

Koledar za prihodnji teden:

13. vel. serpana. S. Hipolit. — 14. S. Evzebij. — 15. Vel. Šmaren. — 16. S. Rok. — 17. S. Liberat. — 18. S. Agapit. — 19. Štirnajsta nedelja po Binkoštih. S. Joahim.

Listek za raznoterosti.

† Iz Ljubljane. Prežalostnega serca naznanjajo sorodniki, da njihova serčno ljubljena, nepozabljiva tašča, oziroma stara mati, gospa Frančiška Šupevec, svečarja vdove, je 6. avgusta 1883 zjutraj o poli 8 v 82. letu svoje starosti, po kratki bolezni, previdena s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspala. Prelép pokop je imela v sredo 8. avgusta ob 5 popoldne, iz hiše štev. 3, v slonovih ulicah. Drago umerlo priporočajo vsem sorodnikom in znancem v blagi spomin in molitev.

Iz Ljubljane. (*Vstanove za domače sirote.*) S pričetkom prihodnjega šolskega leta 1883/4 se bodo oddale nekatere deželne sirotinske vstanove za sprejem dečkov in deklic v sirotišnico, slučajno se bodo nekaterim si-

rotam podelile vstanove na roko. — Do takih vstanov imajo pravico edino le otroci z domovinsko pravico na Kranjskem, ki z ubožnim in rojstnim listom in z zdravniškim spričalom skažejo svojo starost (vžitek vstanove se more pričeti po 6. letu in trajati do končanega 15. leta), popolno ubožnost, telesno in duševno sposobnost za šolski poduk, in da so brez očeta ali matere, ali brez obéh. Dotične prošnje naj se oddajo na deželi pri c. kr. okrajnem glavarstvu, v Ljubljani pa pri mestni gosposki, da jih ta izroči do 20. avgusta deželnemu odboru.

V Travniku v Bosni je 31. julija verhbosanski škof Jožef Stadler slovesno blagoslovil ondotno diecezansko semeniše oo. jezuitov. Naprava ima 25 gojencev; rektor je naš rojak čast. P. Hofer, kakor je znano. Pri naslednjem obedu je bilo 50 gostov in navdušeno se je napijalo sv. Očetu Leonu XIII, cesarju Frančišku Jožefu, verhbosanskemu škofu itd. Ta dan je kaj imeniten za Bosno.

Poglejmo v dijaško kuhinjo! Šolcev, ki so dobivali pomoč iz štud. kuhinje, naj več v živežu, nekteri pa za druge potrebe, ali za oboje, je bilo nekaj malo čez 100 proti koncu šolskega leta, in sicer: 63 gimnazijalcev (med temi 4 izverstni, 51 s pervim redom tako, da jih 7 izmed teh mora še nekaj popraviti; 9 pa z dvojko). Dva gimnazijalca sta bila nekoliko podpirana iz druzih gimnazij, ki sta tudi izdelala; 1 je na preparandiji in 1 iz realke (oba dobro opravila). — 30 jih je iz začetnih šol in med temi polovica izverstnih; kaki 3—4 so slabo izdelali (ljubljanski cvét!). — Iz orgljarske šole jih je bilo 7, naj več iz 1. in 2. leta. Iz zadnjega leta dva — sta lani in predlanskim bila podpirana, letos pa sta si z orgljanjem že sama živež služila in sta to leto šolo zveršila.

Po naj večem številu so podpirani dobri, hvaležni in pošteni mladenči: le nekaj malo je podobnih tistim gobovim v evangeliju. — Boben za preteklo leto nam je prizanesel, hvala Bogu in dobrotnikom!

Zadrega financministrova za prihodnje leto pa sega do gerla in skoro nad glavo, ker večina prosi pomoči še za naprej, pa še novih veliko! Kaj pravite, ali bo kaj mogoče?

Slovstvo. Natur, Vernunft, Gott. Abhandlung über die natürliche Erkenntnis Gottes, nach der Lehre des heil. Thomas von Aquin dargestellt von Dr. Ceslaus M. Schneider. Gekrönte Preisschrift.

To slavno delo je pisano za učene, kterim modroslovje ni tuja zemlja, ali kteri saj misliti znajo in hočejo. Delo, 353 straní v veliki osmérki, je v vsakem oziru izverstno in naj bi se zlasti pečali s tacimi študijami tisti, kteri hočejo učeni biti, pa jim morebiti v veri podlage manjka. — Dobí se brez pomude v katol. bukvarni. Cena 5 mark, to je: 3 gld.

Iz Lurdov listnica kaže, da 2. avgusta sta naša romarja ondi bila; vse v zdravji in posreči; 3. avgusta sta bila dalje odmenjena. Listnica je potrebovala 4 dni do sim. — 5. avgusta krenila iz Avignona v Lijon; domú o V. Šm.?

Kolera je v Egiptu pobrala že čez 10.000 ljudí domačinov, pa tudi precejšno število ondotnega angleškega vojaštva.

V **Marija-Celje** se pripravlja veliko romanje; iz Gradca gre 13. avg. ob 4. uri 30 min. zjutraj v Kupfenberg poseben vlak; vožnina sem ter tje na pol znižana.

Goriški gg. duhovni imajo duhovne vaje od 27. avg. zvečér do naslednjega petka.

Na deški vadnici v Gorici je bilo ob koncu leta 530 učencev, in sicer Goričanov 240, z Goriškega 223, od drugod 67. — V višji realki jih je bilo 178, t. j.: 28 Slovencev, 24 Nemcev, 123 Italijanov. — Viši gimnazija je imela ob koncu 341 dijakov, in sicer 151 Slovencev, 137 Italijanov, 53 Nemcev. Odličnih je bilo 42, s pervim redom 218, z drugim redom 31, s tretjim 14; 34 jih ima popravljati.

„Strah je dobra reč.“ Strah pred kolero je v Parizu napravil, da celo „jakobinarji“ (naj gerši brezverski dedci) srenjskega sveta so priznali, da usmiljene sestre so v tej bolezni boljši, kakor pa svetne strežnice.

Kaj žganje dela! V Tönis-u, v Obrenskem okrogu, je 9. rožnika brat brata umoril. Brata Franc in Henrik Giese sta se zjutraj pri neki domači veselici po živinsko z žganjem zalivala. Skregata se pa, Henrik letí domú po revolver in Franca ustrelí, potem je pobegnil z materjo, ktera je prepir podžigala!

In kaj dela jeza! V Oppum-u, ravno tistega okraja, je 8. rožnika delavec, poprej ključarski pomočnik, Janez Kempkes, s kolom do smerti pretepal svojo delavno in pridno ženo. Hudodelnik je lenuh, potepuh, kakoršnih je tudi pri nas vse preveč, človek nagle jeze, ki je bil ravno prišel iz ječe, v kteri je dve leti sedel zarad tatvine.

Kaj bo iz njih? Sliši se pritožba, da dečaki tukajšne obertnijske šole nimajo nič poduka v keršanskem nauku, toraj, brez kateheta, nimajo nikogar, ki bi jih priganjal k sv. maši ob nedeljah, k spovedi večkrat skoz leto, k zvestobi do njihovih gospodarjev itd. Kaj bode iz tacih, se že zdaj kaže, pa bo še vse huje.

Vinska pátaka. V renskem Palatinatu (Rheinpfalz) je Frankentahlska deželna sodnija dva vinska sleparja W. in Gust. Gennheimer) obsodila k globi 1000 mark ali pa 100 dni ječe, ker sta iz vode, sladkorja, špirita, glicerina in druzih ropotij delala sleparske vina. — Kdo vé, koliko ljudí dandanes s takimi sleparskimi čobodrami svoje ljubo zdravje zapije in zapravi! Ali veš, zakaj si večkrat po pijači ves poparjen in potert? Pil si ne mara narejeno mlakužo namesto vina. Ako bi se bil namesto tega napil studenca iz vodnjaka v „Zvezdi,“ bi bil pa zdrav kakor riba.

Kaj zasluži, kdor pobožne opravila moti? Neki krojač, kakor piše „Mir,“ je obsojen na štiri mesce težke ječe, ker je v Krivi Verbi motil procesijo sv. Rešnjega Telesa.

Kdor želí biti misijonar v Ameriki in se za ta namen v kolegiju izučiti, je zdaj prilika, ker je P. Jernej R. misijonar tukaj in bi vzel seboj nekaj poštenih dijakov, n. pr. od 4. lat. razreda naprej. Ako čuti kteri tacih poklic, v Šmartnem pri Kr. v duhovski hiši lahko kaj več o tem zvé.

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Za kaplana gredó čč. gg.: Purgaj v Prihovo; Irgelj k sv. Petru pri Radg.; Muha v Šmartin pri Slov. gr.; novomašniki: Gaberc v Dramlje; Hribarnik k sv. Jurju ob južni žel.; Lešič v Marenberg. Čast. g. Rožanec je imenovan za prov. konzist. svétnika.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. K. Majar 2 gld. — J. M—c 20 kr.

Za cerkev presv. Serca: Čast. g. K. Majar 3 gld.

Za sv. Očeta: Iz neimen. roke 40 kr. — H. Jama 1 gld., proseča sv. blagoslova.

Za pogorelce v Mehovem: Čast. g. M. Kukelj 1. gld.

Za pogorelce v Terbojah: Čast. g. Jan. Volčič 5 gld. — Ihan po čast. g. župniku J. Dolžanu 7 gld.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. Henrik Dejak, duhovnik v Verhpolji, 7 gld. — Čast. g. Fr. Mekinec, duhovni pomočnik v Dobu, 5 gld.

(Drugi dar. prih.)

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.
„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.
Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 17. vel. serp. 1883. List 33.

Popotvanje iz Minnesote do Ljubljane.

(Popisal misijonar Jož. Buh.)

Osmega julija sem se bil poslovil v svojih misijonih pri Perhamu. Devetega sem se po 4 urah vožnje po železnici pripeljal do Belle-Praicije, svojega nekdanjega stališa, da sem se poslovil tudi tam, kjer smo bili pred tremi leti med Kanadskimi Francozi novo cerkvico izzidali, in sestre ali nune reda Svetega Frančiška vpeljali za izrejo mladine. Desetega zjutraj sem se peljal 1½ uro po železnici do Št. Klavda k škofiji, kjer pastiruje naš nekdanji semeniški vicedirektor g. Anton Gross, zdaj z imenom oče Severin, O. S. B. On dela z velikim vspehom pri pro-katedralni-fari, ljudje ga radi imajo in tudi preč. g. škof so si ga za general-vikarja izvolili. Popoldne tistega dne se pa peljem zopet 4 ure po železnici do Št. Pavla, poglavitnega mesta Minnesote. St. Pavlški general-vikar preč. oče Ravoux, ki še živí, je bil prišel, ko mlad misijonar v Minnesoto, in je tam postavil bil znamenje svetega križa ob lepem bregu, reke Misisipa med divjimi Indijani, med kterimi ni bilo belega človeka viditi, razun kakih dvanajst tergovcev, zdaj pa tam stoji lepo mesto Št. Pavel, ki šteje okoli 80.000 ljudi, in kjer je ta preč. oče Ravoux, francoski duhoven, od začetka sam misijonaril; in tam, kjer je bilo pred 19 leti, o mojem prihodu v Ameriko, še le 28 duhovnov, jih je sedaj okolo 200; in Minnesota je med tem že razdeljena v dve škofiji, razun Dakote, ki se je v duhovskih zadevah nekdaj tudi pod Minnesoto štela. Tam v Št. Pavlu tedaj prenočim in za svoje popotovanje oskerbim potrebne reči. Enajstega o poldne zopet sédem v soparni vozovlak, in derdramo po železnici vse popoldne in celo noč brez prenehanja, ker v Ameriki ni potreba postajati zavolj ljudi, da bi si kaj jesti kupili, ali druge potrebe opravljali; to vse se dobí in opravi na vozovlaku med tem, ko se naprej pelje. Dvanajstega ½8 zjutraj se pripeljemo do Čikaga, in ob 9 uri, dve uri potem, se zopet na hitri vozovlak vsedem in se peljemo celi dan ter pridemo zvečer po „Central-Michigan“ — železnici do Detroit-a, iz Detroit-a se neutegoma zopet celo noč peljemo do Buffala ali slapa Niagara, ki je nar imenitniši in nar večji slap na sveti, kar je nam znano. V Buffalo smo bili toraj prišli zjutraj. Trinajstega zjutraj se odpeljemo po „Erie-liniji proti Nov. Jorku kamor smo se tedaj celi dan in pol noči derdrali in okoli 11. ure po noči srečno došli. Štirnajstega v jutro si preskerbim biljet ali tiket za prevožnjo čez morje, pri nemški tovaršiji „Lojdovi“ na velikem parniku „Main-u.“ Ob dveh popoldne odrinemo od Hobohen-a, to je nasproti mesta Nov. Jork-a, kjer je barka v zavetju ležala.

„Stewarti,“ (strežaji na barki) so izurjeni na muzikalne instrumente, torej so prav prijazno muzicirali, ko smo se memo mesta Novega Jorka peljali, in dvakrat so iz velikih topov vstrelili, ko smo se ob zadnjih terdnjavah memo peljali in ko se potem zemlja več ne vidi. Vse je bilo veselo in prijazno, tudi lepo vreme, in ptujci na barki, od vsih vetrov skupaj zgnani so se začeli sprijaznovati in soznanovati. Okoli šeste ure se barka nekaj pretrese; kapitan nekako preplašen, barko in soparno mašino ogleduje, barka pa obstojí, soparna mašina je ne more več naprej gnati. Torej ni bilo več upanja naprej jadrati; bilo je pa vprašanje, kako nazaj priti v zavetnik? K sreči, ako tudi zemlje več vidili nismo, je vender še bilo več malih ladij in bark tam okoli; torej je kapitan imel priložnost poslati enega svojih vodnikov pomoči iskati. Okoli polnoči pride barka in se prizadeva našo nazaj spraviti; pa ni imela dovelj moči. Torej drugo jutro pridejo trije mali parniki, ktere vprežejo, eno spredi, eno ob levi, in tretjo ob desni, in naš veliki parnik vlečejo nazaj proti Novemu Jorku in memo tega mesta. Vse je bilo viditi neko pobito in žalostno; ni bilo več muzike in ne smeha slišati. Tako pridemo nazaj v nedeljo popoldne, in tam moremo čakati do srede, da smo zamogli se zopet na drugi barki z imenom „Rhein“ proti Evropi odpeljati. Una barka „Main“ pa, ki se ji je bilo pod vodo odlomilo vertivno kolo, ktero je sklenjeno s parno mašino in barko naprej žene, ne bo menda kaka dva mesca za rabo. Pravijo, da ta nesreča se redko kdaj zgodí, v 20 letih komaj enkrat.

Namesto 14. julija sem torej še le 18 v resnici iz Novega Jorka odriniti zamogel. Novi Jork je eno nar večjih mest na zemlji ozirom na velikost, v zadevi starosti pa eno mladih mést, ker Amerika je še mlada, komaj kakih 400 lét je, odkar je bil Krištof Kolumb Ameriko iznajdel; popred so samo divjaki tam stanovali, sedaj pa, ko se tako strašno veliko belih ljudi v Ameriko naseljuje od vsih narodov se divjaki morajo v gozde

naprej proti zahodu umikati, koder se jih še sedaj veliko nahaja. V zedinjenih deržavah še štejemo okoli 800.000 Indijanov in teh je četerti del spreobernjenih in omikanih; večina jih je še nevérnikov ali divjakov, in jih tudi večina še po gojzdih leta, ter se živé samo od ubozega ribštva, ker druzih dohodkov nimajo; zverina, ki jim je nekdaj mesa in kóž obilno dajala, je sedaj večidel pobita in postreljana, od kar so se beli ljudje naselili in zemljo obdelujejo. Torej še le kaka dobra četert naših Indijanov je pokeršenih; ti radi Božjo besedo poslušajo in radi sveti roženkranc molijo, k spovedi hodijo, zemljo nekoliko obdelovati začenjajo in male lesene bajtice ali kočice delajo. Težavno je Indijana k delu pripraviti, ker še nikoli delal ni; zato mu delo ne diši in od rok ne gre. Verh tega mu vsega pomanjkuje, nima živine, nima orodja, nima semena, in ko bi tudi še kaj pridelal, ne vé, kam spraviti, da bi mu slabo vreme in zima ne pokončala; godi se mu kakor zanikernimu kmetiču, s tem razločkom, da zanikerni kmet je večidel sam kriv, da v pomanjkanji živí, Indijan pa še nikoli znal ni delati, in njegovi očetje nikoli delali niso. Torej so usmiljenja vredni. Osemnajstega julija se tedaj drugič podamo z Novega Jorka ob 2. uri popoldne in se peljemo 10 dni, da zemlje ne vidimo. Enajsti dan je barka poštne reči oddala pri mestu „Southtempton“ na Angleškem, in smo torej južne kraje angleške dežele ogledovali, ko smo se peljali skoz Kanal-la-Manche in severno morje proti Bremen, kamor smo bili dospeli 12. dan po odhodu iz Novega Jorka, 30. julija zvečér.

Vožnjo na morju smo imeli, hvala Bogu, mirno in pokojno. In ko smo prašali vélikega strežaja, „štewarte“ če je večkrat tako mirno na morji, je rekel: zná biti enkrat na letó, ali pa enkrat na dvé leti. Ena noč je bila posebno zanimiva — bilo je vse oblačno in megleno, tako rekoč prav temna noč; ali okoli 11. ure, kar jih še ni bilo zaspalo, vsi hitijo na verh barke, prašam nekóga, kaj da je? Pravi, hitro na verh pojdite, bote vidili kaj zanimivega. In res, ko na verh pridem, je bilo čudovito gledati na morje: vse morje, kamor se je oko ozerlo je mergolelo lučič, nekaj malo je bilo vetra, da je morje se nekoliko gibalo in pluskalo, in torej je bilo viditi, kakor da bi se male lučike v morju in po morju zibale in igrale, barka pa, ki neprenehoma naprej morje reže in seka, je bila viditi polna ognjenih isker, in tam kjer voda okoli barke šumi in perši, je bila morska voda vsa svitla, da se je vidilo v temni oblačni noči okoli barke kakor ko bi bil mesec svetil. Tako zanimljiv je bil ta pogled, da je človek celo uro stal na verhu barke in stermel tje v morje. Pravijo, da se morje nekako včasi od elektrike vname, in da se voda, in kar v morji živi, svetiti začne. Petindvajsetega julija, praznik sv. Jakopa, ko sem pred 25 leti za duhovna posvečen bil, sem torej mogel na atlanškem morji, oceanu, v sredi morja med Evropo in Ameriko praznovati; težko mi je bilo, da nisem mogel maševati. Devetindvajsetega julija pa, v nedeljo potem, ravno v sredi kanala med Angleškim in Francoskim, se pa nisem mogel več zderžati brez božje službe; ker na barki maševati ni mogoče, sem pa saj pridigoval. Ako tudi je bila večina protestantov, jim vender Božja beseda zamore k pridu biti; torej sem jim poklic človeka razlagal in zvečér pa nekoliko od Indijanov povedal. Edenintridesetega julija sem pa že bil zopet na suhem, in sicer prišel do Berlina okoli 10 ur vožnje po železnici od Bremena, in v Berlinu sem torej maševal ob času, ko so moji predragi součenci svojo 25letnico duhovstva v Št. Vidu pri Ljubljani obhajali, akoravno telesno razločen, v duhu pa vendar zedinjen. Pervega avgusta se peljem 8 ur po železnici do Draždan, in tam postanem, da bi bil vidil, sikstinsko Mater Božjo, od slovečega Rafaela slikano. Kar sem podob dozdaj videl, nobena ni tej izverstnosti enaka, in ko jo človek zagleda, navadno po celo uro pred njo stojí, in jo občuduje, ker postava Matere Božje in Jezuška k sercu človekovemu kar govorí, tako je zanimljiva ta podoba, res doveršena. Druzega avgusta opoldne se z Draždán v Saksoniji odpeljemo skoz Bodenbach nekako ob 4. uri popoldne, in skoz Prago ob osmih zvečer, — skoz Olomovec, pri solnčnem izhodu drugi dan, in pridemo do Dunaja ob devetih dopoldne; torej sem zamogel še tam maševati in potem tretjega avgusta popoldne Dunaj s stolpa sv. Štefana ogledovati in se malo opočiti. Četertega avg. se pa zopet o ½8. uri odpeljem proti ljubi domovini in zvečér malo po 6 dospemo do bele Ljubljane, do svojih nepozabljivih znancev in prijateljev, hvala Bogu zdrav in srečen!

V domačiji mislim kaka dva mesca ostati, in med tem časom imam namen za kaka dva tedna na Tirolsko in Švicarsko se podati, potem pa se zopet nazaj v Ameriko verniti.

J. F. Buh,
misijonar.

Sporočilo bratovščine za vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa in za opravo ubožnih cerkev v Ljubljanski škofiji leta 1882/83.

Ko imamo zopet poročati o stanu in delavnosti naše bratovščine, se nam je pred vsem drugim ponižno zahvaliti Gospodu v najsvetejšem Zakramentu za obilni blagoslov, s katerim je tudi v preteklem letu obdaroval naše prizadevanje, ki izvira iz ljubezni in gorečnosti do Njega. On, ki vžiga v sercih svojih zvestih otrók tisti ogenj ljubezni, ki ga je sam prinesel na svét (Luk. 12, 1. 9.), je z močjo svoje milosti privabil naši bratovščini v preteklem letu zopet 1307 novih udov, da bi tako Njegovo čast povikševali, in ljubezen z ljubeznijo vračevali. V veliko tolažbo nam je tedaj, da se je do zadnje velike noči število v našo bratovščino zapisanih povzdignilo do 35.708 udov, in ako tudi od njih odštejemo do sedaj umerle ude, se vendar v Ljubljanski škofiji opravi vsaki mesec čez 30.000 molitvenih ur na čast presv. Rešnjemu Telesu.

Dosti obilni so bili pa tudi darovi, ki so jih bratovski udje v preteklem letu zložili v poveličevanje presv. Zakramenta, kakor je bilo sproti izkazovano v „Zg. Dan.“ Znesli so ti milodari 4827 gld. 19 kr., ki so se obernili za naprave v prid ubožnim cerkvam. Napravilo se je namreč s pomočjo blagih družbenic, ki so se neutrudljivo darovale temu pobožnemu delu, v preteklem letu: 15 pluvijalov (11 belih, 3 vijolični, 1 čern), 50 mašnih plaščev (in sicer 16 belih, 14 rudečih, 8 vijoličnih, 6 zelenih in 6 černih), 15 velumov, 8 plajščekov za ciborije, 5 antipendij, 28 raznih štol za pridige in za obhajila, 30 burz za obhajila, 26 blazinic za mašne bukve, 55 mašnih srajc, 51 koretljev, 165 humeralov, 55 cingulov, 100 korporalov, 100 pál, 200 rutic za lavabo, 400 purifikatorjev, 2 oltarna perta, 4 ogrinjala za oltar. Vsi ti paramenti so bili viditi v tukajšnem nunskem samostanu pri očitni razstavi od 5—7 tega meseca, po tem so se pa blagoslovili in razdelili, in sicer je dobila:

1. **Cerkev sv. Petra v Ljubljani:** 2 burzi in 2 štoli za obhajilo.

2. **Cerkev presv. Serca Jezusovega v Ljubljani:** 1 rudeč mašni plašč, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.

3. **Polje pri Ljubljani:** 1 velum.

4. **Dobrova pri Ljubljani**: 1 burzo in 1 štolo za obhajilo, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
5. **Brezovec**: 1 burzo in 1 štolo za obhajila.
6. **Sostro**: 1 zelen mašni plašč.
7. **Ježica**: 1 belo pridigarsko štolo.
8. **Škofja Loka**: 1 rudeč mašni plašč, 2 štoli za obhajila.
9. **Žabnica**: 1 vijoličen mašni plašč.
10. **Trata**: 1 bel pluvijal.
11. **Železnike**: 1 bel mašni plašč, 1 štolo za obhajila.
12. **Sorica**: 2 vijolični blazinici za mašne bukve.
13. **Zalilog**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
14. **Šent-Lenart**: 3 koretlje.
15. **Reteče**: 1 velum.
16. **Dražgoše**: 2 rudeči blazinici za mašne bukve.
17. **Spodnji Bernik**: 1 rudeči mašni plašč.
18. **Šenčuri pri Kranji**: 2 obhajilni burzi.
19. **Predoslji**: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
20. **Naklo**: 1 velum.
21. **Kovor**: 1 rudeč mašni plašč.
22. **Velesovo**: 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 cingulum, 3 korporale, 3 pále, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
23. **Goriče**: 3 koretlje.
24. **Besnica**: 1 belo štolo za pridige, 1 burzo za obhajila.
25. **Terboje**: 1 vijoličen mašni plašč.
26. **Begunje**: 2 štoli za obhajila.
27. **Grad**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
28. **Bohinska Bistrica**: 1 čern mašni plašč.
29. **Kropa**: 1 vijoličen pluvijal.
30. **Jesenice**: 1 štolo za pridige, 3 koretlje.
31. **Ljubno**: 1 zelen mašni plašč.
32. **Lesce**: 1 štolo za pridige, 3 koretlje.
33. **Zasp**: 1 rudeč mašni plašč.
34. **Kamna Gorica**: 1 vijoličen mašni plašč.
35. **Ovšiše**: 2 štoli za obhajila.
36. **Radoljica**: 3 koretlje.
37. **Rovte nad Jesenicami**: 6 korporalov, 6 pál, 11 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

(Konec prih.)

Pogum veljá!

(Novomašnikom in sošolcem v spomin.)

Kaj plah se oziraš, prijatelj, okrog,
Ko kliče na delo neskončni Te Bog?
Kaj s strahom nemirnim sercé Ti navdaja?
Kaj sklepe prej terdne in stalne Ti maja?

Mar plaši neštetih kerdel Te Gospod,
Kateremu služil boš vedno, povsod?
Pred kterim šibé se nebeški duhovi,
Trepečejo vsi neizmérni svetovi!

Mar bega junakov iskrenih Te cvét,
Pred kterimi trese zlovoljni se svét?
Ki strah so grozeč vsem sovražnikom Tvojim
In škit so braneč vsem prijateljem svojim!

Premaganih morda zastraši Te broj,
Ki slabi brez meča hiteli so v boj?
Sovražnik brezskerbne je hitro zapazil
In v boji kervavem jih ljuto porazil. —

Ne boj se, prijatelj, nevstrašeno stoj!
Serčán se postavi sovragom na boj!
Škit vere mogočne si vzemi v levico,
Ljubezni puščico si deni v desnico!

Z orožjem obdan — le pogumno naprej,
Z junaki je zmaga poprej ali slej!
Naj stresajo gromi, naj strela udarja:
Naprej le: za vero, za dom, za cesarja!

Opert na Boga in junake čversté,
Naprej brez strahú med vojakov versté!
Za dobro in pravo in lepo bojuj se!
Človeštva uzorom duhovnik daruj se!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Prečast. g. amerikanski misijonar Jernej Rajgelj, naš rojak iz Bitnjega, se je te dni vernil nazaj v svoj misijon. Obiskal je svojo 73letno mater in druge svoje prijatle. Ž njim vred so pri oo. benediktinih tudi naši rojaki čč. oo.: Gros, Ločnikar, Šifrer. Benediktini ondi so nekaj po farah razstavljeni v dušnem pastirstvu, nekaj pa doma v samostanu profesorji, ker v Collegevill-u v Minnesoti imajo male in velike šole, zdaj celo tudi univerzo, vseučilišče. Ob nedeljah grejo vsi — tudi profesorji — na deželo v duh. pastirstvo.

Kako daleč so ti misijoni, sodi se lahko iz tega, da se čez veliko morje pelje nar manj deset dni, ko parnik vedno s silno naglico teče; vender je od morja v Ameriki do teh misijonov v Minnesoti še ravno tolika dálja, kakoršna je čez morje. Po teh misijonih v daljnem severu je še dosti divjaštva toraj tudi revšine pri ljudstvu in pri naših misijonarjih.

Preč. g. Jož. Buh pa se bode mudíl še nektere tedne v naši deželi, med tem se podal tudi še nekoliko na Tirolsko in na Švicarsko. Ta verli misijonar dasiravno nekoliko oslabljen, si tudi na svojih počitnicah ne dá pokoja, ker vsako nedeljo v kaki cerkvi božjo besedo oznanuje. Blezo drugo nedeljo bode imel tudi v stolni cerkvi slovensko in nemško pridigo.

Šmarina gora, že stara božja pot, praznuje dan sv. Ane. V cerkvi romarski je tudi oltar na čast ljubeznjive matere in patrone sv. Ane. Množica pobožnih priroma ta dan semkaj, da opravijo svoje obljube. Letos je pa še posebno zanimiva cerkvena slovesnost tukaj, ker dve prenovljeni v češenje presvete Božje Matere zidani znamnji dobili ste cerkveno blagoslovljenje, tako so zopet pomnoženi starodavni pomočki milosti na tej sveti Marijini gori. Sej že l. 1314, 16. aprila, je patrijarh Oglejski Ottobonus podelil 40 dni odpustkov tistemu, ki obišče kapelico Marije Device na „Cholemberch-u" (Šmarna gora, na Golem berdu); l. 1400, 3. maja, pa Antonius P. Aquil. cerkvi Svete M. D. na „Kollemberg-u" (Marienberg an der Save) ravno tako 40 dni; l. 1411, 14. marca, so papež Joanez XXIII v pervem letu svojega papeštva podelili za romarje preč. D. M. na „Kollenbergi" odpustkov 160 dni (podpisan na brevu je Janez, nadškof Soltamensis, patrijarhov podložni, pisano in civitate Zigly); l. 1411, 3. maja, enako 40 dni odpustkov od patrijarha Ogl. (na pismu je še pečat rudeč in lastnoročni podpis); l. 1475 zopet 40 dni odpustkov cerkvi blažene in naj čast. M. D. na „Colemberg-u" (podpisali so kardinali v dan 22. marca v svojih staniščih ob časi papeštva Siksta IV v četertem letu); l. 1499 je bil v. č. Sebastijan Nossinbonus, škofov kanonik, osebno v tukajšni cerkvi čast. D. M. in posvetil je altarja v čast sv. Ahacija in sv. Barbare,

*

podpisal pismo „dano Collenpergh“ in podelil moč odpustkov za 40 dni pri zvonenji „Ave Maria“. L. 1673, 2. julija, v četertem letu papeštva Klemena X, posvečuje Jožef škof ljubljanski, knez grofov Robatda in vitez veliki altar tukaj; l. 1729, 31. maja, je pa obletnica posvečevanja (žegnanski dan) na Šmarni gori, ker takrat je bil Sigismund Feliks, cesarski knez grofov Schrottenbachov, velike cerkve Solnograške kanonik, nam. episkop, posvetil na Šmarni gori cerkev in altarje v njej. Tukaj v romarski cerkvi je bratovščina živega rožnega venca imela svete odpustke na papeževo pismo, dano v Rimu pri sv. Mariji Večji, zaznamovano s pečatom ribičevim 15. marca 1662 od P. P. Aleksandra VII v sedmem letu, — privoljena je od ljubljanskega škofa 21. junija 1662, podpisan je tukaj kanonik Filip Terpin, in 7. nov. 1707 so zaznamovani prazniki za odpustke, podpisan je Janez Anton Thalnitscher, škofov namestnik.

Na tej poti je sedaj ponovljeno znamenje M B. sedem žalosti, podpis se glasi:

Britkih žalost polna Mati,
Daj mi s Tabo žalovati,
Da se grehov spokorim,
Odpušenje zadobim.

V drugem znamnji že pri verhu gore pa stoji iz kamnja umetno izrezana podoba M. B. z Jezuškom v naročji z napisom v skalo vsekanim:

Ljuba Mati, hvaljena!
Angeljsko pozdravljena!
Ti si Romarjem veselje.
Gledat' Te — so naše želje!

Veličasten je razgled v Božje stvarjenje s Šmarne gore. Vernega kristjana duh se povzdiguje k nebu, ko se bliža višje in višje k romarski cerkvi; če se pa še mogočen glas zvonov in pok iz možnarjev oglasuje in spremlja cerkveno opravilo na tem svetem kraji, takrat se bogoljubnemu romarju zdi, kakor bi užival že nekaj nebeške sladkosti.

Tako ginljivo je bilo tudi, ko so v četertek pred sv. Vidom pridne deklice iz Tacna nesle lepo podobo Matere Božje gori po hribu, ktera je bila djana v sedanje olepšano znamnje na Šmarni gori. V polnem spoštovanji do nebeške Kraljice in svoje preljube matere so bile praznično oblečene in med svetim petjem in priserčnim veseljem so nosile in spremljale ta predragi zaklad na posvečeno goró. Danes pa, v dan blagoslovljevanja Marijinih podób, se je obnovilo romarsko veselje. Ozališana so znamnja, strel za strelom poka, zvonovi se vbrano glasé, solnce nam slovesnost prijazno obséva, častiti gospodje pa blagoslovljaje pred podobo Marijino molijo: „V s e g a m o g o č n i v e č n i B o g, b l a g o s l o v i i n p o s v e t i t o p o d o b o M a t e r e B o ž j e i n d o d e l i, d a k d o r k o l i t u k a j p o n i ž n o p r o s i i n r e s n i č n o č a s t i M a t e r B o ž j o, n a j z a d o b i n e b e š k o m i l o s t n a z e m l j i i n v e č n o s l a v o v n e b e s i h. P o K r i s t u s u G o s p o d u N a š e m. A m e n.“ — Te priserčne prošnje sv. Cerkve imejte v spominu, kteri koli bodete pred podobo Marije D. pomoči prosili. Imejte jih v spominu, tudi vé, blage deklice (Jerica in Micka Jeralovi; Lenka, Micka in Jerica Tomšičeve, Joana Černivcova, Neža Joževa, Neža Borštnarjeva, in druge), ki ste skazale Mariji Šmarnogorski prelepo postrežbo! Kakor sté vé venčale in spremile Marijo na Šmarno goro, tako naj Ona vas venča s čistostjo in enkrat v nebesa spremi.

Serčna zahvala čast. gosp. župniku Vodiškemu za vse lepe vravnave in oprave! Lepa hvala čast. g. duhovniku Šmarnogorskemu, ki ima zraven mnozih druzih skerbí tudi bistro oko na lepi réd pri romarjih, da bi se božja pot v resnici posvečevala v Božjo čast, v češenje Marije D. in v zveličanje neumerjočih duš.

Poštenje pa tudi g. mojstru Lor. Vodniku, ki umno vravnava in dela poprave in olepšave na Šmarni gori, ki bode še letos postavil prelepo iz kamna sekano obhajilno pregrajo itd.

Češena bodi, o Marija D'vica,
Na Šmarni gori, naša pomočnica! *Ž.*

Iz Kremsa, meseca avg. 1883. Na stermih gričih ob bregu tako imenovane reke „blaue Donau“ vidi se marsikaj mikavnega, kar budi v človeku misel na zale v rimskem zlogu zidane starodavne cerkve, in veliki vstavi spominjajo popotnika na tiste starodavne čase, ko so ljudje bolj za izgojo v keršanstvu in sploh za izveličanje duše skerbeli, kakor pa zdaj.

V okolici, kjer sedaj bivam, in sicer poldrugo uro hoda od starega nekdanjega rimskega mesta Kremsa (Cremsia), dospe se na silno stermi hrib z velikim vstavom reda sv. Benedikta, „Göttweih“ po imenu.

Ta vstav praznoval je 4., 5. in 6. t. m. osemstoletno slovesnost svojega obstanka (od l. 1083).

K tej slavnosti prikipelo je do tri tisoče ljudstva od vseh krajev iz nižje Avstrije. Zraven tristo duhovnikov vsacega reda bil je tudi nadškof Dunajski nj. presvitl. g. Gangelbauer navzoč. Sv. oče papež Leon XIII vdeležili so se te slovesnosti s tem, da so podelili pismeno (Rim, 26. junija 1883) odpustke tistim, kateri se vdeležijo te slovesnosti.

Naj v kratkem popišem kroniko tega „Štifta.“

Že leta 1072 bila je cerkev tega vstava toliko dodelana, da so zamogli veliki oltar postaviti in blagosloviti. Slovesno posvečenje novega vstava je bilo leta 1083; vstanovnik Altmann, škof Pasavski, položil je bil vstanovno pismo na Marijin altar, katero je še dandanes tam shranjeno. Tudi njegovo truplo počiva v močno pozlačeni posodi v ti zali cerkvi, in sicer glava v stekleničnem in drago pozlačenem hranilu pred velikim oltarjem, drugo truplo pri stranskem oltarji. L. 1093 je bil škof Ulrih primoran namesto korarjev (Chorherrn) drugi red duhovnikov tam vstanoviti. Po dovoljenji papeža Urbana II. podala se je naselba benediktincev od sv. Blaža (St. Blasien) v Schwarzwaldu na Cöttveih, in izmed teh izvoljen je bil za opata o. Hartmann. Kmalo (1116) odšel je oddelek teh benediktinarjev v tačas vstanovljeni stan Seitensteten. V znožji hriba Göttweihskega bival je že pred pervim opatom ženski samostan, kateri je bil toliko bolj sloveč, ker prebivala je v tem ozidju tudi sestra sv. mejnega grofa Leopolda, Heilberg po imenu. Bila se je preselila precej po smerti svojega moža Bořiwoj-a, češkega nadvojvoda, v ta samostan. Toda l. 1557 razpustili so ta samostan; nune so se zaradi slabih zemljiških dohodkov podale v cistercienški samostan sv. Bernarda ob Ibsi. Tudi benediktinski samostan na Göttweih-u je v 15. in 16. stoletji tako opešal, da je bila l. 1556 volitev opata opuščena in opravništvo (administracija) vstava prišlo je pod herzogenburškega prošta Jerneja „a Catancis.“ Že l. 1564 žugal je ta vstav Altmanov propasti, ker istega leta ni bilo nobenega novinca zanj. Podala se je torej deputacija k takratnemu cesarju in na to postavljen je bil Melkovski koventuval Mihael za opata. Ta opat je s svojim neutrudljivim in varčnim gospodarstvom postavil ta vstav zopet na noge. Pod cesarjem Karolom VI bil je že v taki moči, da si je zamogel propadeno opatijo sv. Adrijana v Szabavaru na Ogerskem „inkorporirati“ in s konventom v posest vzeti. Z začetkom l. 1873 ločila se je inkorporacija vstava Göttweihskega. Zraven dveh proštij šteje „štift“ Göttweih 57 opatij, in je naj bogatejši razun Klosterneuburškega na Niže-Avstrijskem. *M. Jakša.*

Dubica bos., 3. avgusta 1883. Prejel sem poslanih mi 111 gld., ter nove in že popred mi naznanjene intencije, ktere so že tudi razdeljene med duhovne, kteri jih bodo opravili. Nadaril Bog! Tukaj pa vlada zdaj nekaka tužnost, ker imamo veliko sušo, da je stern prerano zorela ali prav za prav se posušila, in tudi kasneje sejane koruze niso mogle rasti, rano sejana se v debeli zemlji, kakoršna je tukaj skor vsa, vsaj po ravnem še dosti dobro suše brani. Vender, ako ne bode dežja, mora tudi ta terpeti. Dalje imajo turci svoj ramazan ali post, toraj ne jedo in ne pijó nič od solnčnega vzhoda do zahoda, tudi ne pušijo tabaka. Ta post terpi en mesec neprestano, ter pride vsako leto v drugi čas, ker se ravná ne po solncu, ampak po luni. Kadar tedaj zadene v vroče poletje z dolgimi dnevi pa težkim delom, je resnično težek. in prav pogosto cepajo na zemljo oslabljeni postivci na potu, ali med delom. Vidi pa se, da tega posta ni sv. Duh postavil, kakor katoliškega po sveti Cerkvi. Od ene strani je strašno težek, resnično neprenašljiv, od druge pa zopet nekako evropsko kurentovanje, ker četert ure po solnčnem zapadu pokne top, ali možnar, ali puška, in zdaj se začenja jesti ali piti prav po volji, pa še tudi bolje od navadnih jedíl, ker pravijo, da kdor zamore, ta mesec po 100 gld. več potroši na jelo, kakor pa kak drug mesec. „Ramazanove“ noči so med turki nemirne in burne, polne vika in krika, bobnanja in piskanja ter vsakojake (se vé, da turške) muzike, pa raznih iger po kavarnah in kučah. Ženitbe niso zabranjene, ampak svobodne in dopuščene; pa saj imajo tako vsako noč pravo pirovanje (ženitbe). Kar bi toraj dobrega storil post ob dnevu z molitvo in milostinjo (vsak veren turčin ima vsaj dvakrat s hodžem, toraj v džamiji ali cerkvi, na dan moliti in gospodarji milostinjo deliti — vsaj 3 funte pšenice za vsako glavo v kuči — za čas ramazana), to vse podira ponočno kurentovanje; toraj ne more koristiti nravnosti nič, morda ji še škoduje. Kakor žalostno je v mohamedanizmu, pa je zopet žalostno v razkolu ali serbizmu, ker ta svet pridige nima nikdar, službo božjo pa sim ter tje tudi neznano redkokrat. Poznam (razkolnega) župnika, ki ima okoli 500 družin v svoji fari, pa nikdar o nedeljah ni doma; vselej je v Dubici, toraj fara nikdar nima službe božje, razun 3—4krat o večih shodih; kadar pa navadno tuj svećenik službo božjo opravlja, ne pa domači. Katoliški dušni pastirji obhajajo službo božjo redno, ali fare so široke in dolge, n. pr. od Gradiške ob Savi do Banjaluke, okoli deset ur narazen, je samo ena fara vmes, pa še ta v hribih. Ta daljava za službo božjo je rojenim Bosancem težka, tujim naselnikom pa vzrok, da službo božjo popolnoma opuščajo in torej nekako obdivjajo. En tak izgled naj povem, ker tiče prav Kranjce, to je, zedinjene iztočne katolike od Medlike.

Sedmerica duš od tam, iz fare Drage in Svete nedelje, naselili so se dobre tri ure od Dubice v planini Kózari, v selu Vojskovo. Blizo tam je stari razvaljeni samostan razkolniški, kjer stanuje en kaludjer (mnih), da pase razkolniško svojo čedo. Metliški zedinjenci so kar k njemu v cerkev hodili, k spovedi in obhajilu, ter se njemu hotli dati viončati (poročiti), misleč, da je onaj kaludjer prav ednake vere, kakor njihovi duhovni doma (ker imajo namreć zedinjeni Gerki vse obrede prav tiste kakor razkolni, samo verujejo drugače). Zvedel pa je to (ne vem že, kakó) župnik v Dragi, ter je pisal ondašnjemu kaludjeru, da so ti Kranjci uniati, ter bi moral po carskem zakonu platiti znamenito globo, ako jih vienča. Ta globa je prestrašila razkolnika, ter ni hotel poročiti; ali ženin došel je sim v bos. Dubico zopet k razkolniškemu proti (dekanu), da bi njega poprosil za venčanje. Ko je ravno stal pred vratimi, da bi stopil na dvorišče, ugleda od daleč mene, ko sem se domú vračal. Ugleda me ter spozná, da sem katoliški duhoven, ker je njemu dobro znana noša kranjskih duhovnov, toraj počaka, da pridem bliže in hitro k meni pristopi in mi začne razlagati, da se hoče oženiti, pa nobeden ga neče venčati (poročiti), da hoče zato telegrafirati caru itd. Izprašam ga, odkod je, kake vere, in kje zdaj stanuje, morda se bo njegova želja mogla kmalo spolniti. Ko zvem, kar je bilo treba, rečem mu, da on je katolik, sicer ima vse obrede kakoršne Serbi (razkolniki), ali v e r o ima pravo, ker veruje, da je rimski papež glavar Cerkvi, toraj čez njega nima oblasti noben serbski kaludjer ali pop, pač pa kato liški duhoven, ako tudi rimskega obreda, in saj dobro vé, da zedinjenci okoli Metlike hodijo v cerkev k sv. maši k latincem, in že tudi k spovedi k latinskim duhovnom. To mi je priterdil vse, toraj mu rečem dalje: zamoreš ti ravno tukaj pri meni svoj namen doseči, da se le dobódo potrebna pisma. In to se je tudi zgodilo V cerkev bodo zdaj sem hodili v našo latinsko kapelo. tudi spovedovati jih zamorem, ali dovoljenje za obhajilo samo s presveto hostijo (Gerci se obhajajo pod obema podobama) bom moral sprositi za nje od preč. ordinarijata. Kako se je godilo in se še zamore goditi v Bosni zbog vere rojenim Bosancem, evo vam zopet izgleda. Došel je o uzkersu (vel. noči) človek neznan k meni ter me prosi, da naj ga izpovém. Čul sem bil že popred nekaj o njem, ter ga izprašam natančneje, odkod je, kakove vere i. dr. Odgovoril mi je, da je on rojen v Travniku; otac bil mu je neki dalmatinec, sluga pri pašu turškem, pa mu je otac kmalo umerl in za njim zopet mati, bil je sirota toraj okoli 5—6 lét star. Neki dan pride turčin s Priedora k pašu, kteri me izroči temu tujcu, da me pri odhodu spravi v sepet (precej dolga korba, skor majhen košek), pa me priveže konju na stran in me prinese v svojo hišo, kjer sem toliko let živel da sem postal že precej močan. Pride pa mojega gospodarja obiskat prijatel iz bos. Dubice, Osman aga Pezić (tega sem pa jaz poznal, zdaj je pa že umerl), kteri me je iz Priedora pred dve leti pripeljal, ko sem pal in ohromil, da nisem mogel več delati, zato me je pa tudi turčin iz kuče iztiral, da sem moral beračiti.

Vprašam ga, kako vé, da je on katolik? Odgovoril mi je, da so mu stari katoliki povedali, kdo je bil njegov oče, kje je bil rojen, kako je prišel iz Travnika v Priedor, ter da je po veri katolik tudi on, in od tistega časa spoznaval se je vedno za katolika, če tudi ni nič vedel od katoliške vere, ter se je počasi naučil križati se, pa očenaš in zdrava-Marijo, kar mi je tudi izmolil. Turki so ga večkrat skušali za svojo vero pridobiti, ter mu marsikaj obetali, ako bode mohamedan; vender nikdar jih ni poslušal, ostal je brez vsega poduka, popolno stanoviten katolik. Zdaj se bo počasi kaj več naučil, ker bo že nekaj več priložnosti imel. Kakor ta, se je mnogo katoliških sirot v turške hiše spravilo ter so skoro vsi vero zgubili, posebno deklic se je nahajalo pri muhamedanih. Vse to se je lahko godilo, ker so bili katoličani tako redko nastanjeni, da niso vedili, kaj se godí s pervim sosedom, ter so bile fare posebno oddaljene, toraj tudi dušni pastirji niso zvedeli, kaj se je zgodilo s tim ali unim otrokom, še zlasti zato, ker so bili večidel samo po 3 leta na fari, potem pa so se menjali z drugim. Ravno zdaj imam pisanja zavoljo dekliča, čigar oče živi tukaj v Dubici ter jo je bil zapustil teti, ta pa jo je dala v hišo turško, iz ktere jo bom s pomočjo ondotnega župnika zopet njenemu očetu v hišo pripeljal. V kolikih nevarnostih vero zgubiti so toraj katoliški naselnici tukaj v Bosni zavolj daljnih fará, in zopet koliko bosanskih sirót je vero zgubilo zavolj daljnih fará!

Morajo se toraj katoliške fare zgostiti, potem bo vsak naselnik lahko hodil v cerkev, potem tudi turčini ne bodo mogli katoliških sirót v mohamedanstvo zapeljevati; morajo se vstanoviti katoliške fare v sredi med Serbi, v sredi med Turki, kjer jih dozdaj navadno ni bilo. Ali kdo naj jih vstanovi? Bosanci sami, kakor tudi navadno siromašni naselniki, jih naenkrat ne morejo; toraj je treba pomoči od drugod, in treba je hitre pomoči, ker zdaj se še zamore delati, ali se bo vedno zamoglo to se ne vê, to je resnično, da bi razkolna vlada vse poskušala, da bi ovirala take poskušnje in napore. Misijonske družbe so za Bosno do naseljenja oo. trapistov neznano malo storile; razpošiljale so novce v Ameriko, Azijo, Afriko in Avstralijo; Bosno je redkokrat kaka drobtinica doletela; to nesrečno deželo moral je še le častiti o. Pfanner, trapistovski prijor, najti, tako je bila Evropi neznana. In še zdaj se ozira na Bosno menda samo bratovščina brezmadežnega Spočetja, drugi enaki zavodi pač malo, ker se derže namena, iz kterega so bili vstanovljeni.

Dalje bi bila Bosna, v katoliški veri vterjena, pomoč in zavetje za sosednje jugoslovenske dežele, v kterih bi se potem katoličanstvo krepilo in množilo. Toraj po vsem tem lahko rečem, da je misijon v Bosni posebne in hitre pomoči potreben ne samo iz enega, ampak iz več razlogov. Delajmo dokler je dan, ko pride noč, delati ne bo več mogoče. Z Bogom! *V. Lah.*

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

Gnjil sad.

Prišli smo do dobe, katero si moramo ogledati natančneje, kajti v tej dobi živimo, deloma še dandanes. Imenoval sem glavno lastnost petnajstega veka posvetnost, mesenost. Meso in duh pa sta po besedah aposteljnovih eden drugemu nasprotna, bojujeta se vedno. Duhovstvo in vsak pošten kristjan se mora boriti po svojem načelu za duha, za to, kar je više, a z mesom in za meso se bojuje svet. Kader je svet (posvetnost) močan, takrat se godi huda duhovstvu. Naj si bode tudi, da ima videzno mir, da ima premoženje, da se mu dobro godí: nevarnost zanj je še veča. Ni se tedaj čuditi, da je sovražnost zoper pravo duhovstvo v začetku šestnajstega veka rodila gnjil sad, rodila odpad od Cerkve, rodila Lutherja in njegove posnemovalce. Pomislimo, da mora živeti duhovščina katoliška deviško; pomislimo, da je v katoliškem duhovstvu stroga razredba viših in nižih, vez pa je pokorščina; pomislimo, da oznanuje duhovstvo vedno isto vero in povsod enako, nikdo ne sme po svoje razlagovati razodetih naukov: mesenost, nepokorščina, razberzdanost pa se je vzdignila mogočno, poderla vse ovire in porušila velik del katoliške Cerkve, pridobivši si mnogo nezvestih sinov njenih. Od takrat pa ima katoliško duhovstvo ne samo skritega, ampak vidnega, stalnega, močnega, zagrizenega protivnika, in to je p r o t e s t a n t o v s t v o. Nihče naj me čudno ne gleda rekoč, da govorim, kar se samo po sebi umeva. Le počakaj malo, da se pomeniva.

Protestantovstvo ne pomeni nič druzega, kakor nasprotje proti katoliški Cerkvi. Ako je pa nasprotno katoliški Cerkvi, je gotovo tudi katoliškemu duhovstvu. A jaz terdim, da je še posebej nasprotno katoliškemu duhovstvu in tudi p o s e b n o. Zakaj? Luther je začel sicer učiti najprej krive nauke o odpustkih, o milosti itd.; pa ni potrebno imeti mnogo bistrega razuma, da se spoznajo njegovi glavni nameni. Človeka prijemlje in zanima to, kar je zunanje in zato si ne morem misliti drugač, kakor da je najprej proti katoliškemu duhovstvu zamahnil s svojim kôlom. Mesenemu Lutherju je presedal celibat; pokorščina mu ni bila lahka; zlasti redovniška ne; moči ni imel dovolj, da bi bil branil in ohranil pravo in dobro, ko je pobijal slabo. V duhovskem stanu katoliškem je, da tako rečem, vteleseno vse to, kar je Luther najljutejše podiral. Lutheranstvo se je vterdilo, ostalo je kot kriva cerkev, sovražnica pravi Cerkvi, pobijajoča katoliško duhovstvo. Protestantovstvo nima duhovstva, akoravno hoče imeti duhovnike. Njegovi tako imenovani duhovniki so pa čisto kaj druzega, nego katoliški duhovniki. Mislimo si tudi še tako vzornega, blagega, plemenitega, vnetega krivoverskega duhovnika: vedno se kaže v njem veliko nasprotje proti katoliškemu duhovstvu. Mislimo si n. pr. blagega župnika Wakefieldskega, kakor ga je naslikal O Goldsmith in primerjajmo ž njim katoliškega duhovnika. Uni je mož poštenjak, verl oče, neutrudljiv učenik; toda on živi najbolj v svoji družini in ne v svoji občini, kakor mora katoliški duhovnik; obdajajo ga sinovi in hčere in žena. Katoliškega duhovnika obdajajo duhovni otroci. Oni boljša s svojo vneto besedo in neupogljivo značajnostjo: — katoliški duhovnik tudi z besedo, toda on je najprej služabnik Kristusov in posoda njegovih milosti, orodje, bodisi vredno ali nevredno nebeškega zveličanja. Protestantovski bogoslovec, učenjak v veronauku uči, kakor mu nese pamet in samovolja: — katoliški veroučenik uči nespremenljivo nauk svoje Cerkve. S tem sem pa tudi že omenil vse one strani, na katerih napadajo najhuje katoliško duhovstvo: zaradi samskega življenja, stroge pokorščine in zaradi njegovih vzvišenih božjih opravil. Protestantovski služabnik cerkveni, ki ima svojo ženo, je nekaterim, res le nekaterim, in vé se kakim, mnogo bolj vzvišen, nego samski katoliški duhovnik.

Ko si izbira katoliški mladenič, dijak svoj stan, se je morebiti iz protestantovskih knjig ali pa med svetom navzel misli, da je sramotno živeti samsko, deviško, in da je le takrat popoln, ako je v zakonskem stanu. Tega, se vé, se ne more pri protestantih naučiti in zvedeti, da je Gospod in Zveličar samski stan povzdignil nad zakonskega in da je tudi po naravnih nazorih, kakor so jih imeli n. pr. pagani, bolj plemenito, bolj vzvišeno: iz pravega namena živeti samsko, nego živeti v zakonu. Pa o tem več pozneje. Ravno tako si vcepijo mladenči v glavo, da je sramotno slušati in pokornim biti — tudi v svojih mislih — višjim prednikom. Protestantovske knjige zasmehujejo sv. mašo, zasmehujejo naj svetejša opravila, zasmehujejo duhovnika samega, češ, da se šopiri in se ima za kako božje bitje itd. In sedaj naj mi kedo reče, da ne pobija protestantovstvo naj prej in naj bolj duhovstva katoliškega!

A hitimo dalje. Kadar te v kakem udu že dolgo časa boli, oteče ud, pod kožo se nabirajo bolne snovi, gnoji se, koža se predere, gnoj odteče in zdravje se poverne. Tako se je godilo tudi katoliškemu duhovstvu v 16. veku. Reformacija je za-se pobrala vse gnjile snovi; tridentinski cerkveni zbor je prederl rano, pokladal nanjo zdravila in krepko, zdravo je stopilo konec 16. veka naše duhovstvo na čelo svojim čedam in jih je vodilo, kako kdaj v dobrih časih. Bolj so jeli katoličani spoštovati svoje dušne pastirje in duhovska čast se je mérila z naj višo pervotno častjo. Tako je bilo zlasti na Francoskem in v Avstriji. Na Francoskem so politične in druge razmere povzdignile duhovski stan nekako med plemeniti stan; za Ludovika XIV in še pozneje je bila prav lepa edinost med duhovskim in plemenitaškim stanom. Pri dvornih obedih je bila duhovščina vedno, v viših krogih so se gibali duhovniki, kakor bi bili tukaj doma, nikogar ni strašila in plašila

uhovska suknja. Žali, da je imelo to kaj slabe nasledke. Duhovski stan se je večkrat bratil s plemenitim, odtegoval se je ljudstvu. Plemenitniki so bili pogosto ravnospridеni: po slabi tovaršiji pa glava boli in ljudje e sodijo po tvojih tovarših. Tlačeno francosko ljudstvo e začelo sovražiti plemenitaše pa tudi duhovnike in osvetni bliščč, posvetna čast je duhovskemu stanu bila dušno nečast, in grozovita francoska prekucija, ki je poderla plemstvo, davila je tudi duhovstvo. Pazen opazovalec pa si povzame iz zgodovine koristnih naukov. Ta doba, katero sem kratko naslikal, nam kaže, da le pravi duhovski značaj pridobiva duhovstvu moči in veljave. Ta veljava pa se ne sme nikdar rabiti v posvetne namene, za svetno čast. Gorjé duhovstvu, kader se hoče ločiti od ljudstva. Duhovnik naj je izmed ljudstva, med ljudstvom in za ljudstvo, njegov prijatelj, njegov tolažnik in zdravnik; a ne samovoljni gospodovalec. — Francoska prekucija je v duhovskem stanu naenkrat mnogo spremenila. Vzela mu je vso posvetno oblast, pobrala premoženje in mu dala v roko beraško palico. To velja skoro o vseh deželah. Duhovstvo je na eni strani mnogo zgubilo, a na drugi mnogo pridobilo, stalo je naenkrat tam, kjer je bilo pred tisoč leti: bilo je ubogo, a postalo je močno, krepko, čisto. Kedo bi mogel reči, da se ni godila duhovstvu, oziroma Cerkvi, velika krivica, ko so ga oropali in mu s silo pobrali vse. A zgodovina hodi svoja pota, in mi vemo, da v zgodovini vlada Vsegamogočni in neskončno Modri, in ravno On je tudi vladar svoji Cerkvi; a kedor zaupa v Božjo previdnost, on sicer z žalostjo razkriva bridke rane, ki jih seka zgodovina, a tudi v žalosti ponižno moli Njega, ki „močno sega od konca do konca, a vravnava vse rahlo.“

Razgled po svetu.

Nemško. Pravijo, da Bizmark ob nemško-ruski meji pomnožuje prusko vojaštvo. Ali mar prusaškim druživcem ni po volji lepa zedinjenost med Rimom in Rusijo? Da bi jih! —

Francosko. „Union“ naznanja, da eden častitljivih mašnikov pariške nadškofije, ki so si ga bili rudeči komunardi za svojo žertvo izvolili, se zdaj goreče s tem pečá, da pripravi hišo za pribežališe tistim „komunardom“ (rudečkarjem), ki so bili od francoske vlade iz dežele pregnani in se zdaj revni in zapušeni vračajo iz pregnanstva domú. Njih večina je namreč v silo revnem stanu, brez premoženja, brez prijatlov se domu povračajo in cenijo jih za smetí človeštva. Ta stari, častitljivi mašnik tedaj hoče zdaj pribežališe odpreti za ljudí, ki so si njega bili izvolili za žertvo svoje peklenske jeze, in to zato, da bi ti zaverženci od zgoli réve in nadloge ne storili konca. — Kardinal-nadškof pa je že vstanovil hišo za tiste sirote, kterih starši komunardi (rudečkarji) so konec storili, ali pa so v pregnanstvu. — Ako katoličani skerbijo za blagor svojih naj večih sovražnikov, je toliko manj misliti, da bi svoje zveste otroke pozabili. Šest in dvajset nadškofov in škofov je pred osem leti sodelovalo za katoliško univerzo (vseučiliše) v Lijonu, da se zagotoví ravno tako vednostni napredek kakor čednost katoliških sinov; ravno ti škofje — z lijonskim in algierskim škofom na čelu — so zdaj razglasili skupni pastirski list do svojih vernikov, v kterem jih oserčujejo, da naj tudi dalje skerbé in delajo za pospéh te visoke katoliške učne naprave.

Španjsko. Na Španjskem so začeli republikani rogoviliti, to so po novi šegi taki lisci, ki ljudém ne nebés in ne zemlje ne privošijo, kakor se kaže na Francoskem zdaj in vselej, kadar ti ljudje na kermilo pridejo; nebés ljudém ne privošijo, ker jim branijo Bogu služiti; zemlje jim ne privošijo, ker ne le da bremén ne zlajšajo, temuč ljudstvo še na mnoge načine tarejo. V Ameriki so bile nektere republike ljudém včasi pravične; pa kmali pridejo na čelo kaki framasoni in vse dobro se zopet tlači in zatira. Na Španjskem so zdaj že na dveh krajih poskusili republiko razklicati: v Badajozu ob portugalski meji že v drugič, in na nasprotnem kraju — v Najeri ob Ebru. Tudi po več druzih krajih vstaja rogovilstvo in reč prihaja resnobna. Kralj je vsled tega preklical vstavne pravice in dal tudi pravico v obsedni stan djati take kraje, kjer bi se kazala potreba. Če bo s tem vstaja zaterta ali ne, se bo v kratkem vidilo.

Sad nove êre: V Costres-u na Francoskem so dijaki dve bombi nastavili, da bi šolo razdjali.

V Audert-u je 10letin smerkovec s svojo še mlajši sestro imel prepir, tekel po puško, na njo pomeril in jo v čelo zadel, da je mertva na tla padla.

V Gradcu je une dni osmošolec na lastnega profesorja revolver sprožil in ga ranil, ker mu je na prašanje odgovoril, da ni zmožen zrelotno poskušnjo dobro opraviti. Porotniki so izrekli, da je šolec nedolžen; samo zarad neopravičene nošnje orožja je bil na tri dni v zapor obsojen. — Kaj, ko bi bil profesor na dijaka ustrelil?

Komu pomaga zatiranje vére. V Parizu ravno pred vrati financministerstva je neki potepuh artilerijskemu seržantu Moulin-u izmaknil pismovnjak s 40.000 franki. To se je zgodilo v trenutku, ko je seržant pismovnjak položil na prednji sedež in hotel vozniku neko povelje dati in ko je zraven voza neki vriš vstal . . . Tat gotovo ni izmed tistih, ki 10 božjih zapoved spoštujejo. —

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Mladeneč, da bi po premaganih zaderžkih srečno dosegel svoj odmenjeni stan. — Mladeneč se serčno priporočuje k Jezusovemu in Marijnemu presv. Sercu, da bi se namenjene njegove serčne želje spolnile. — Sin priporoča na smert bolnega očeta za zdravje ali saj polajšanje terpljenja. — Brat živo priporoča svojo zmešano sestro za pomoč.

Zahvale:

Mož Z. iz Višnjogorske fare je dve leti terpel silne bolečine v glavi. Pri tem je res nekaj posebnega. Bil je večkrat previden; naredil je že testament in šteli so mu le še ure, da bo sklenil. V ravno taki bolezni mu je umerl že odrašeni sin ukljub vsi zdravniški pomoči, in tudi očetu je bilo po vsakem zdravilu večidel le slabše. Videl je, da človeška moč mu ne more pomagati, ter se je obernil k M. B., kakor je večkrat v „Zg. Dan.“ bral, in dosegel svoji starosti primérno zdravje, za kar tukaj očitno zahvalo naznanuje.

Z . . . . po R.

V hudi bolezni v glavi, sem neko sorodno in jako mi drago osebo priporočila v družbino molitev N. lj. G. presv. Serca Jezusovega. Obljubila sem takrat, ako bi bila vredna poznana moja prošnja, da bi bila uslišana, da se bodem očitno zahvalila. Ker se je to nepričakovano hitro zgodilo in so vse bolečine prenehale, radostno spolnim svojo prijetno dolžnost, ter tukaj svojo tisučerno zahvalo izrečem N. lj. G.

Ljubljana, 6. avgusta 1883. *M. L.*

Oseba serčno zahvalo naznanja N. lj. G. in sv. Jožefu za zadobljeno zdravje.

Iz Dolenjskega, 5. avgusta. *J. V.*

Hudo zmešan mladeneč se je na priprošnjo N. lj. G. popolnoma ozdravil. Češena bodi vekomaj, N. lj. G. presv. Serca.

Iz Ljubljane, 7 avgusta. *St.*

Moja sestra je bila hudo zbolela, bila je zblaznila, po mislih zdravnikov neozdravljivo. Pa v zaupanji na priprošnjo Dev. Marije, sv. Jožefa, Sv. Antona so se odpravljale devetdnevnice na čast presv. Serca Jezusovega; tudi se je rabila Lurška voda. In Bog dobrotljivi in usmiljeni je uslišal molitev. Bolana je sedaj popolnoma zdrava, kar se javno oznanja po storjeni obljubi, k časti presv. Serca Jezusovega in v veče češenje Dev. Marije, sv. Jožefa in sv. Antona. Naj, kdor potrebuje, njim se priporoči. *Marijana Kos.*

Op. Poterjeno tudi od čast. g. župnika Fr. Č. pri M. D. Pom.

Iz Tersta.

V zadregi sem se priporočila Naši lj. Gospej presv. Serca, ktera mi je prav kmalo pomoč sprosila, ki bodi toraj od vsih ljudí vedno Češena in v vsih potrebah na pomoč klicana! *N.*

Serčno zahvalo izrekam Mariji, naši ljubi Gospej presvetiga Serca, za pomoč v velikih britkostih in zadobljeno zdravje. Bodi vekomaj češena N. lj. G. presv. Serca!

Koledar za prihodnji teden:

20. vel. serpana. S. Bernard. — 21. S. Joana Šantalska. — 22. S. Timotej. — 23. S. Filip Benicij. — 24. S. Jernej. — 25. S. Ljudovik kr. — 26. Petnajsta nedelja po Bink. S. Zefirin p.

Mesec kimovec je posvečen češenju ss. angeljev varhov. Že zdaj lahko začenjaš misliti, kako si tudi ti zmožen biti angelj-varh: svojim domá, pa tudi drugim — ubogim sirotam, šolski mladini itd.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Cesarjev rojstni dan 18. t. m. se bode obhajal toliko bolj živo, ker je pričujočnost Nj. veličanstva še v živem spominu po vsem Kranjskem.

Deželni predsednik bar. Winkler je klican na Dunaj v uradnih opravilih.

Deželni zbor se bo nadaljeval v pervi polovici kimovca.

Pri čč. duhovnikih Trapistih v Marija-Zvezdi pri Banjaluki je bil po noči od 31. jul. do 1. avg. hud požár, ki je storil škode za kacih 10.000 gld. Nesreča je toliko občutljivši, za redovnike, ker imajo veliko dolga na svoji napravi in ker so jim vsled afrikanskega južnoafrikanskega misijona tudi naj boljši delavne močí odtegnjene.

V mariborski škofiji. Razpisane duhovnije: Podsreda, Buše, Reka, sv. Ožbald.

Mali cerkveni zbor (sinoda) v zvezi z duhovnimi vajami se v Mariboru prične 28. avgusta.

V Grižah so vložili temeljni kamen za novo cerkev; v Vuherji ob Dravi jo že zidajo; sv. Jožefa pri Doberni žele letos posvetiti.

Šolsko. Celovška gimnazija šteje v 8 razredih 328 učencev, Slovencev le samo 49; Belaška pa 161 učencev, in med njimi le 19 Slovencev.

G. Ivan Tomše, c. kr. vojniški distriktvalni župnik za Hervaško in Slavonsko, je postal častni kamernik sv. Očeta. Slava!

Zarad bogokletstva je v Hamburgu Harbert Harberts, vrednik lista „Hamburger Reform,“ na tri mesce v ječo obsojen.

Katoliška cerkvena vlada. Po novi rimski pratiki „Gerarchia Cattolica“ ima rimsko-katoliška hierarhija 1229 cerkvenih častnikov, med njimi 62 kardinalov, 9 patrijarhov, 737 nadškofov in škofov latinskega in 46 orientalskega obreda, 343 nadškofov inškofov za poganske kraje (in partibus) in 5 druzih prelatov (nullius dioecesis). Poslednje leto so umerli 4 kardinali, 11 nadškofov in 38 škofov. Naj starši kardinal je Bonnechose, nadškof v Rouen-u, s 84; naj mlajši pa Czacki z 49 leti. Naj dalj časa je kardinal nadškof Švarcenberg Praški, od Gregorija XVI izvoljen pred 41 leti.

Kaj dela žganje! Pri Starem dvoru se je 20letna deklina žganja tako napila, da je za tem umerla. Znano je, da mnoge ženske in babele so posebne prijateljice smerdljivega žganja; ali vidite, kako je to nevarno!

Prelép izgled. „Dülmenski Missionsblatt“ to-le pripoveduje: Neka imenitna gospá iz tuje kolonije je bila zadnji 40danski post pripravila večerno vedrílo (pri visokih stanovih se imenuje „soirée dansante“). in povabila je tudi vojšaka iz avstrijanske cesarske hiše, nadvojvoda Ljudovika. Ko se začne plés, je gospá tudi njega povabila plesat. Prevzvišeni nadvojvoda odgovorí: „V postnem času ne plešem.“ Pride čas k večerji, gospa se zopet bliža nadvojvodu in poprosi, naj bi se podal v obednico, kjer je bila pripravljena velikanska večerja; toda nadvojvoda se je ponudbi odrekel z besedami: „Gospá, v postnem času ne večerjam.“ — Omenjeni list je pristavil prav častno pohvalo, ktere pa nam pri tako slavno- in moško- častitem djanji ni treba ponavljati. Rečeno bodi samo: To nas spominja na pričujočnost presvitlega cesarja Franc-Jožefa v Ljubljani.

K obredom. Kakor pišejo iz Rima, je zbor za svete obrede odločil in papež poterdil važno vravnavo za cerkveno duhovsko pratiko. Vsled nove prenaredbe o prestavljanji godov ostane namreč veliko dni med letom prostih, brez godú kacega svetnika, ter se potem opravljajo „dnevne molitve“ (de feria), ki so pa dolge in se včasi težko za-nje čas dobi, zlasti tudi zdaj zarad pomanjkanja duhovnov. Papež so tedaj vsim kapiteljnom, cerkvenim redom in vsim posameznim duhovnom, samostanskim in svetnim, privolili, da namesto zadevnega delavničnega offici-a smejo primérno votivne officije opravljati, in sicer: o ponedeljkih officium od angeljev, v torek od ss. aposteljnov (v Rimu pa ss. Petra in Pavla), o sredah sv. Jožefa, o četertkih sv. R. Telesa, o petkih od Kristusovega terpljenja, o sabotah čistega Spočetja: razun pepelnične srede in tihega pa adventnega časa. Drugič, praznika spomina sv. Pavla (30. jun) in ss. angeljev (2. okt.) se v vsi Cerkvi povzdigneta med „duplicia majora“ (poslednji je pri nas že duplex 2. clasis in se obhaja 1. nedeljo v sept.). Tretjič, praznik ss. Petra in Pavla se v Rimu celi teden „komemoruje,“ naj pride kakoršen koli velik praznik tisti čas.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Iv. Solncu v Mineop. Minnes.: Zavit. in nap. Dan. za g. Pet. Jer. je v novo vravnán in v tem menda saj ne bo več zaderžka. Prosimo, naznanite s priliko, ktere štev. so se zgubile in bodo doposlane. Prav serčen pozdrav vsim ob enem!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 24. vel. serp. 1883. List 34.

Cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani.

Trinajstega mal. serpana so naš presvitli cesar, spremljani od vzvišenega gospoda generala topništva, velicega pobočnika barona Mondel-na in gospoda deželnega predsednika barona Winkler-ja, ogledali cerkev Jezusovega Serca. — Milostljivi gospod knezoškof, častiti gospodje misijonarji in odborniki društva za zidanje cerkve Jezusovega Serca so presvitlega cesarja pri velikih vratih z vso častjo sprejeli. Kratki ogovor milostljivega gospoda knezoškofa ko zavetnika društva so Njih Veličanstvo prijazno poslušali in kratko odgovorili. Nato je gospod vladni svetovavec grof Rudolf Chorinsky, ko predsednik društva, predstavil te-le gospode: mestnega inženirja Adolfa Wagner-ja, ki je vse obrise in vodstvo cerkvenega zidanja brezplačno oskerboval, stavbnega mojstra Faleschini-ta, in podobarja iz Lašič Fr. Jontes a, doslej še skorej neznanega, zelo umnega, mladega umetnika. Z vsakim izmed teh treh so Njih Veličanstvo nekoliko govorili, z gospod Faleschini-em po laški. Ko so presvitli cesar pozvedeli, kako je z zidanjem, so stopili v cerkev, kjer so jim častiti gospod prednik misijonarjev podali kropilo. — Po kratki molitvi pred svetim Rešnjim Telesom so cesar prelepo zidavo in notranjo napravo ogledovali, brali tudi napis na marmeljnati ploši, ki se glasi:

Hae sacrae aedes
in honorem Sanctissimi
CORDIS JESU
Summo Pontifice
Leone XIII.
Imperatore Austriaco
Francisco Josepho I.
occasione solemnium nuptiarum
haeredis Imperii
Rudolphi
celebratarum cum Archiduce
Stephania
VI. Idus Maji MDCCCLXXXIII.
inceptae et ab Ordinario Labacensi Principe Episcopo
Joanne Chrysostomo
consecratae
Calendis Julii MDCCCLXXXIII.

Njih Veličanstvo so bili z izpeljavo tega versko-domovinskega dela zelo zadovoljni in so vidoma veseli šli iz hiše Božje, ktero naj tukaj natančneje popišemo.

Cerkev stojí v prijaznem kraju v predmestji sv. Petra, bliz južnega kolodvora. Hiša dveh nastropij za gg. misijonarje je s cerkvijo sklenjena po mostovžu, ki derži v žagrad in ima nadstropje za prehod v molitvarnico. Stransko lice cerkve je obernjeno proti parnim ulicam, sprednje pa proti travniškim ulicam. Med hišo in cerkvijo je vert. Vert in hiša, ki je nje dolgostna stran vštričňa z dolgostno stranjo hiše Božje, — sta zagrajena proti travniškim ulicam z železnim omrežjem, ki je cerkvenemu zlogu primerno in sega do sprednjega lica hiše Božje.

Veliki stolp, bo stal na desni strani sprednjega lica, in bo od vnanjih tal s križem vred 50 metrov visok. Vert, ki se bo ob stranskem licu napravil, bo zopet omrežje ločilo od parnih ulic.

Cerkev in hiša ste zidane v gotiškem zlogu, in sicer cerkev v zlogu 13. veka s sirovo opeko, hiša pa po obrisih inženirja Duffe-ja. Cerkev ima križno podobo s križevim obočjem ter je znotraj 34 metrov dolga 10 metr. široka in 17 metr. visoka, ima tedaj podolgasto ladijo s poprečno in z mnogobarvanim svetišem. — Na levo od svetiša je žagrad, na desno pa kapela sv. Cirila in Metoda, ki je prizidana in v ktero se gre od desne strani poprečnice. Šest stopnjic derží od vnanjih tál do veže, ki se nje obok opira na dva stebra. Veža je ločena od notranje cerkve s trojnimi velikimi vrati, ki imajo po dvojne duri. — Pogled notranje cerkve je za slehernega obiskovavca spodbuden in dobrodejen; ne hoté človek postoji precej pod korom, ki je s hrastovim lesom lepo opažen (res lepo delo tukajšnjega mizarja Vincencija Hansela) in se tudi na dva stebra opira. Oko se najpervo oberne k svetišu, k trem oknom, ki so silo lepo pisane in prav vgodno razsvetljene in predstavljajo presveto Trojico, našo ljubo Gospo presvetega Serca s svetim Jožefom in pa razodenje Gospodovo zveličani Marjeti Alakok; ozrè se dalje k velikemu altarju, ki je narejen iz hrastovega lesa v natorni barvi in z zlato vdelavo. Ta altar ima na obéh stranéh tabernakeljna po dve v zlatu malani podobi, pervaka aposteljnov sv. Petra in Pavla, Leona in Krizostoma, in nad tabernakeljnom je prestol za podobo Jezusovega Serca, ki je 180 cmetr. visoka in iz kamnine silo lepo narejena z bogato in umetno vdelavo. — Enako lepe so druge

okna, zlasti okna na sprednjem licu, ktero je z mnogimi oklepki ozališano. (Konec nasl.)

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje.)

Raba križev s pribitim Odrešenikom na njih se je pričela na vzhodu, pri gerkih mnogo poprej, kot na zahodu. Slikali so kristjani radi take križe na kupice, posode, pogosto jih nosili kot persne križce. Gregor Nazijanski pripoveduje o svoji sestri Makrini, da je nosila že od mladih nog železen križec na persih. Papež Gregorij je poslal taki križ zahodno-gotiškemu kralju Rekaredu. Taki dar je veljal kot zelo časten. Še l. 811 je poslal cesar Nicefor papežu Leonu III dragocen križec v znak posebne prijaznosti. Cesar Karol Véliki je dobil taki križ od jeruzalemskega patrijarha Janeza (799). Papeži in cesarji so nosili take križce na zlati verižici krog vratú.

Ljubili in častili so tedaj kristjani križ, kakor se spodobi znamenju odrešenja. Cesar Leon Izavrij pa je začel leta 726 proti podobam divjati, češ, da se zlorabijo. Vse podobe in križe so odpravljali iz cerkev, s stén tergali, ali jih pobelili z apnom. Kedor ni slušal povelja cesarjevega, bodi si škof ali menih, je bil kaznovan; moral je v pregnanstvo, če so mu pustili življenje. Nečloveško je delal ta cesar z onimi, ki se niso hoteli ločiti od drazih podob. To sovraštvo do križa in druzih podob je terpelo do leta 842, ko je cerkveni zbor v Carigradu zapovedal, da se mora podobam in križu skazovati prava čast. Pobožna cesarica Teodora je naredila konec tej strastni borbi, v kteri se je prelilo toliko nedolžne kervi.

Med tem ko so kristjani po svoji moči častili križanega Boga-človeka, je bil pa sveti lés Kristusovega križa brez sledú izginil. Judje in pogani so zasuli votlino Božjega groba, da bi zakrili sv. kraje, kjer je Jezus terpel in bil pokopan. Cesar Hadrijan je ukazal zidati poganski tempelj na mestu, kjer je terpel Odrešenik sveta, da bi odvernil kristjane od obiskovanja teh svetih krajev.

L. 326 je pa romala mati Konštantina Vélikega, pobožna, skoro 80letna cesarica Helena v obljubljeno deželo, s sveto željo, križ odkriti svetu. Poderli so poganski tempelj, posip odstranili ter pridno kopali na mestu, kjer so križ upali najti. Kmalo so prikopali do kamenite votline groba. V bližini pa so našli 3 križe, napis Pilatov in žeblje. Vprašali so se, kteri je pravi križ, križ Odrešenikov? Sv. Makarij, škof jeruzalemski, je dal svèt, naj se bolna žena dotakne vsacega izmed treh križev po versti. To se je zgodilo pred cesarico in ljudstvom. Komaj se je bolna žena dotaknila tretjega križa, je hipoma izginila bolezen. Nepopisljivo veselje se je polastilo vseh navzočih; ljudstvo je vriskalo od veselja zaradi dobljenega bisera.

Del križa je ukazala cesarica v srebro vkovati ter izročiti v last in varstvo jeruzalemskega škofa; del križa z žeblji je poslala svojemu sinu Konštantinu v Konštantinopol, en dél je pa skoro gotovo tudi saboj prinesla v Rim. To se je zgodilo l. 326, kar spričuje toliko očetov in prič, da tega dogodka ne more nikdo utajiti. Na kraju, kjer so našli križ, je ukazal cesar Konštancij zidati prekrasno cerkev, vso v zlatu in marmorju, prav s cesarsko darežljivostjo. Imenovala se je cerkev sv. groba, cerkev vstajenja, bazilika sv. križa ter je bila blagoslovljena z velikansko slovesnostjo l. 335. V to cerkev so položili del križa, kterega je Helena pustila v Jeruzalemu. Samo s posebnim dovoljenjem škofa jeruzalemskega so smeli pobožni odrezati od njega male koščike, ktere so hranili kot prave bisere; pa vsled tega križ ni postajal manjši, kakor poroča sv. Pavlin. Vsako leto je sulo ljudstvo v cerkev sv. križa, ko je bil izpostavljen sv. križ k očitnemu češčenju, sosebno pa 14. sept., v dan najdenja sv. križa in posvečevanja cerkve sv. križa.

Ko so Perzijani l. 614 v oblast dobili mesto Jeruzalem, ga oropali ter prelili mnogo kerščanske kervi, so saboj odpeljali tudi patrijarha Zaharija in križ Kristusov, kterega je odkrila sv. Helena. Perzijani so sv. križ skerbno varovali, svesti si, da ga bodo odkupili kristjani za veliko odkupnino. Ko je cesar Heraklij leta 627 Perzijane premagal, so morali sv. križ cesarju izročiti. Cesar, vračajoč se iz zmagavne vojske, se je pripeljal v krasnem sprevodu v Carigrad, 4 sloni so peljali njegov okinčani voz, pred vozom je pa ukazal nesti sv. križ. Pomladi leta 629 je potoval cesar s sijajnim spremstvom v Jeruzalem, da bi sv. križ zopet povernil mestu in se Vsemogočnemu zahvalil za slavno zmago. V slovesni procesiji so prinesli sv. znamenje v cerkev sv. križa na goro Golgato. Cesar sam je hotel v krasni cesarski obleki nesti križ. Ko je pa procesija med godbo in veselim petjem prišla do vrat, ki peljejo na sveto goro, se cesar ni mogel več prestopiti, ne za korak ne. Ljudstvo je ostermelo, tako tudi patrijarh Zaharija, kterega je cesar tudi bil rešil iz sužnjosti. Patrijarh je obernil oči v nebo ter spregovoril, kakor navdihnjen od zgoraj: „Pomisli, o cesar, imaš li v svojem krasu podobnost Odrešenika, ki je sv. križ nesel na tem potu kot naj ubožniši in naj ponižniši.“ Heraklij odloží svojo krasno obleko, se ogerne s priprostim plaščem ter je bos lahko nadaljeval svojo pot in križ prinesel na svoje mesto. Povernitev križa v Jeruzalem in ta čudovita dogodba je dala prazniku povišanja križa (14. sept.) nov blišč. Od tedaj se je jel ta dan praznovati s posebno ljubeznijo tudi na zahodu.

(Dalje nasl.)

Sporočilo bratovščine za vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa in za opravo ubožnih cerkev v Ljubljanski škofiji leta 1882/83.

(Konec.)

38. **Kamnik:** 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase, 3 koretlje.
39. **Mengeš:** 1 velum.
40. **Goričica:** 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
41. **Vodice:** 1 bel mašni plašč.
42. **Šinkov Turn:** 4 korporale, 4 pale, 8 rutic za lavabo, 16 purifikatorjev, 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 prepas.
43. **Dob:** 1 plašček za ciborij, 1 velum.
44. **Berdo:** 1 burzo za obhajila, 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
45. **Motnik:** 1 zelen mašni plašč.
46. **Špitalič:** 1 burzo za obhajila.
47. **Tujnice:** 3 koretlje.
48. **Zlato polje:** 1 antipendij.
49. **Moravče:** 1 bel mašni plašč, 2 burzi za obhajila.
50. **Zagorje:** 3 koretlje.
51. **Vače:** 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
52. **Dol:** 1 vijoličen mašni plašč.
53. **Šent-Gothart:** 1 bel pluvijal.

54. **Kolovrat**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
55. **Šent-Lambert**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
56. **Šent-Helena**: 1 bel mašni plašč.
57. **Blagovica**: 1 antipendij, 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
58. **Hotič**: 1 velum.
59. **Češnjice**: 1 čern mašni plašč.
60. **Višnja Gora**: 1 čern pluvijal.
61. **Kerka**: 1 bel pluvijal.
62. **Zatičina**: 1 velum.
63. **Žalina**: 2 černi blazinici za mašne bukve, 3 ogrinjala za oltar.
64. **Šenčuri pri Šmariji**: 1 antipendij.
65. **Polica**: 1 bel mašni plašč.
66. **Kopanje**: 1 bel pluvijal.
67. **Litija**: 1 rudeč mašni plašč.
68. **Šenčur pod Kumom**: 1 štolo za obhajila, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
69. **Polšnik**: 1 velum.
70. **Dole**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
71. **Kresnice**: 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 prepas.
72. **Prežganje**: 1 bel mašni plašč.
73. **Štanga**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
74. **Javorje pri Litiji**: 1 zelen mašni plašč.
75. **Trebnje**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
76. **Šent-Rupert**: 1 antipendij.
77. **Trebelno**: 3 koretlje, 2 burzi za obhajila.
78. **Doberniče**: 1 vijoličen mašni plašč, 2 burzi za obhajila.
79. **Šent-Janž**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
80. **Mirna**: 1 plašček za ciborij, 2 koretlja, 2 štoli za obhajila.
81. **Šent-Lorenc na Temenici**: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
82. **Ambrus**: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
83. **Šmihel pri Žužemberku**: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.
84. **Selo pri Šumbregu**: 1 rudeč mašni plašč.
85. **Leskovec**: 1 velum, 2 burzi za obhajila.
86. **Kerško**: 1 velum.
87. **Šent-Jernej**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
88. **Škocian pri Dobravi**: 1 plašček za ciborij, 1 rudeč mašni plašč.
89. **Raka**: 1 bel mašni plašč.
90. **Križevo pri Kostanjevici**: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
91. **Kostanjevica**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
92. **Bučka**: 1 bel pluvijal.
93. **Studenec**: 1 velum.
94. **Rudolfovo**: 1 bel mašni plašč.
95. **Mirna Peč**: 1 velum.
96. **Toplice**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
97. **Soteska**: 1 burzo za obhajila, 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 prepas.
98. **Prečina**: 1 rudeč mašni plašč.
99. **Brusnice**: 1 plašček za ciborij, 1 bel pluvijal.
100. **Podgrad**: 1 burzo in 1 štolo za obhajila.
101. **Semič**: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
102. **Černomelj**: 1 čern mašni plašč.
103. **Vinica**: 1 rudeč mašni plašč.
104. **Suhor**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
105. **Kočevje**: 1 plašček za ciborij.
106. **Stari Log**: 2 burzi za obhajila, 2 albi, 6 humeralov, 2 prepasa, 2 koretlja.
107. **Stara Cerkev pri Kočevju**: 1 burzo in 1 štolo za obhajila.
108. **Mozelj**: 1 burzo in 1 štolo za obhajila.
109. **Osilnica**: 1 zelen mašni plašč.
110. **Banja Loka**: 1 čern mašni plašč.
111. **Polom**: 1 velum.
112. **Dobrepolje**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
113. **Škocijan pri Turjaku**: 1 vijolični mašni plašč.
114. **Struge**: 1 bel mašni plašč.
115. **Šent-Gregor**: 1 bel pluvijal.
116. **Verhnika**: 3 koretlje, 2 štoli za obhajila.
117. **Polhov-Gradec**: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
118. **Preserje**: 1 vijoličen pluvijal.
119. **Horjul**: 1 vijoličen pluvijal.
120. **Logatec**: 1 štolo za obhajila, 3 koretlje.
121. **Rovte**: 2 černi blazinici za mašne bukve.
122. **Šent-Jošt nad Polhovim Gradcem**: 1 bel mašni plašč.
123. **Rakitina**: 2 beli blazinici za mašne bukve.
124. **Černi Verh nad Polhovim Gradcem**: 1 bel mašni plašč.
125. **Bevke**: 1 rudeč mašni plašč.
126. **Idrija**: 1 bel mašni plašč.
127. **Žiri**: 1 vijoličen mašni plašč.
128. **Godovič**: 1 vijoličen mašni plašč.
129. **Ledine**: 1 čern mašni plašč.
130. **Spodnja Idrija**: 2 štoli in 1 burzo za obhajila. 3 koretlje.
131. **Cerknica**: 1 čern mašni plašč, 1 burzo za obhajila, 2 koretlja.
132. **Bloke**: 1 bel pluvijal.
133. **Unec**: 1 burzo in 1 štolo za obhajila.
134. **Postojna**: 1 rudeč mašni plašč.
135. **Hrenovice**: 1 bel pluvijal.
136. **Slavina**: 1 plašček za ciborij.
137. **Košana**: 1 bel pluvijal, 1 plašček za ciborij, 1 antipendij.
138. **Knežak**: 2 burzi za obhajila, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
139. **Prem**: 1 bel mašni plašč.
140. **Suhorija**: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa. 2 koretlja.
141. **Vipava**: 1 velum, 1 burzo za obhajila, 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase, 3 koretlje, 6 korporalov, 6 pál. 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
142. **Šent-Vid pri Vipavi**: 1 bel mašni plašč, 1 burzo za obhajila.
143. **Podraga**: 1 velum, 1 štolo za obhajila.
144. **Sturija**: 3 koretlje.
145. **Goče**: 1 rudeč mašni plašč.
146. **Podvelb**: 1 bel pluvijal.
147. **Budanje**: 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 prepas.
148. **Verhpolje pri Vipavi**: 1 bel mašni plašč, 1 plašček za ciborij, 3 korporale, 3 pále, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
149. **Podkraj**: 1 rudeč mašni plašč.
150. **Vrabče**: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 2 koretlja.
151. **Slap**: 1 zelen mašni plašč.

152. Frančiškanska cerkev v Rudolfovem: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

153. Kapela društva za bolehne duhovnike v Gorici: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.

154. Dubica v Bosni: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase, 1 koretelj, 2 oltarna perta, 1 ogrinjalo za oltar.

Hvaljeno in češčeno bodi na veke presv. Rešnje Telo!

V Ljubljani, sv. Lorenca dan 1883.

Vodstvo bratovščine.

Češena si Marija!

Za mesec Serca Marijinega.

Tam živel miren je menih,
O njem čem pesem peti,
Iz serca šel mu zmir je vzdih:
„Za Mater čem goreti!“
In kar je del in kar je djal,
Pri Njej prej sveta je iskal,
Prej počastil Marijo.

Imel je mil'ga tičika!
Ga čuval noči, dnove;
Učil ga blago pesmico,
Ki se najmilši zove.
In trudil se je dan na dan,
Da tiček peval bi glasan:
„Češena si Marija!“

Ko vstal je, tiček je zapel:
Češena si Marija!“
Ko v cerkev šel, je glas donel:
„Češena si Marija!“
In če je delal, če je bral,
Priserčno tiček je dejal:
„Češena si Marija!“

Pa glej, spomlad ko je prišla,
Povsod so tički peli,
Mu v celici mirú ne da,
In k trumi gre veseli.
Ko vzdiga v zrak se čez raván,
Doni premilo jek glasán:
„Češena si Marija!“

Oh, dolgo se ne veselí
Prepevajoč po zraku; —
Ko hudournik priletí
Hud kragulj v temnem mraku.
Joj, zgrabi ga strašanski tič,
Pa čuje se prav mili krič:
„Češena si Marija!“

In čuda! groze strepetá
Le-tá pošastna tica,
Iz kljuna ga spusti na tla,
Ker se prestraši klica.
In milši, kakor prej kedaj,
Doni čez log in plan sedaj:
„Češena si Marija!“

Preplašen, skerben zdaj menih
Za revno gleda tico,
Zasukne jo, ko vetra pih,
Rešiti begovico.
Že čuje milo pesem zdaj,
Ki se glasi čez plan in gaj:
„Češena si Marija!“

Oj že je blizo tičice,
Roko po nji steguje;
Ko tičica se nanj ozre,
Se zdaj mu dobrikuje.
In nanj zleti, domú hiti,
Tam spet prepeva cele dni:
Češena si Marija!“

Brojanski.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Kri sv. Januvarija in „naučni slovnik“.*) Pod tem napisom ima moravski „Hlas“ in za njim „Blahověst“ nektere spomina vredne verstice. Zavrača pa „naučni slovnik,“ kteri nespodobno piše o čudežu sv. Januvarija. Pravi namreč: „Dne 19. kimovca se kri sv. Januvarija zopet stopí in začne vreti . . . V novejši dobi se je mnogo pisalo o tem dozdevnem čudežu.“ — K tem prostozidarskim besedam pristavlja g. gimnazijalni prof. v Olomovcu dr. Evg. Kadeřavek to-le znamenito opombo:

Močno me veselí, da me je lastna skušnja podučila in zamorem poterditi to-le: Po čudežu zarés se stopí in začne vreti: v majniku, v kimovcu in grudnu vselej po celo osmino, ko se izpostavi steklenica s kervjó sv. Januvarija; čez noč se kri sterdi tako, da je zjutraj prisušena. Kraj, kjer se kri in glava hrani, je zaklenjen z dvema ključema, kterih enega ima nadškof, druzega svetni knez mesta Neapelna; pokaže se ljudém napervo prisušena kri, potem se očitno pristavi k glavi tega svetnika in tako se pokaže pred ljudmi, med kterimi je mnogo viših in učenih popotnikov, in kri se topí. Steklenica je dobro zavarovana, tako da se na kako sleparijo še misliti ne more. Mnogo pričujočih je do solz ginjenih. To vse sem vidil s svojimi lastnimi očmí letos v majniku, ko sem potoval po Italiji. Nik. Tergola, preiskovalec prirode, matematikar in filosof na neapolski univerzi († 1824), je to prikazen temelito preiskal in zaznamnjal jo je za čudež. Pisatelji popotnih knjig, n. pr., protestant Baedecker, pripovedujejo to dogodbo, kakor sem jo jaz zapisal in ne govoré o nikakoršnem sleparstvu. — Tudi sedanja liberalna vlada se je prepričala, da se to tako godí in ni pri tem nobene sleparíje, ter ne dela nikakoršnih zaderžkov slovesnostim sv. Januvarija, kakor koli je katoliški cerkvi naj bolj divja sovražnica in bi katoliško Cerkev zaterla po naukih framasonskih. Tej resnici dajem očitno pričevanje in se močno veselim tega, da nas ta čudež poterjuje v katol. Cerkvi. Tako piše olom. gimnazijalni profesor.

Po tacih spričalih se prederzne naučni slovnik ta vsestransko vterjeni čudež psovati kakor „dozdevni čudež!“ Sram bodi pisača, ki si upa svojo nevednost v tako očitnem delu svetu kazati. Tako pa se godí rado, da se košati nevednost v tako imenovanih „Konversations-lexikih“. Nekaj enacega večkrat tudi kar po hišah ponuja kak kruhovski agent. Vsak pameten človek se toraj varuje mačka, nejevero in nevednost v žaklju kupovati, t. j. naročevati se na tako tuje blago v škodo svoje duše, svojega uma in svojega premoženja. Veči del judje, pa odpadniki in slaboverci imajo take „šaharstva“ v rokah; toraj bodite previdni!

Zalilog. (*Nova maša.*) Nenavadna in za našo faro silno imenitna slovesnost se je obhajala 22. mal. serp. Častiti g. Matej Pintar je imel novo mašo, ktera je bila pri nas perva, od kar Zalilog stoji. Zato je bila pa tudi vas z obilnimi mlaji, venci, zastavami in primernimi slavoloki kaj lepo okinčana. Ob 10. uri se je slovesno pomikala dolga versta svatov, družic in

9 duhovnov v mašni obleki, spremljanih od obilnega ljudstva, od farovža v lepo okinčano cerkev. Veselo priterkavanje in gromeče streljanje je celi fari naznanjalo, da se zdaj pričenja že dolgo doželjeni slovesni dogodek. Ko je g. novomašnik odpel „Veni st. Spiritus!" (pridi sv. Duh), stopi prečast. g kanonik dr. Jan. Gogala, semeniški vodja, na prižnico. V prelepem govoru je prav razločno pokazal, kako imenitno službo je čast. novomašnik prevzél, ko si je, kakor nekdaj Marija, nar boljši del izvolil, ker je postal namestnik vsegamogočnega Boga, Stvarnika vsih vidnih in nevidnih reči. K sklepu je novomašnika vsim goreče priporočal v molitev, da bi zamogel povsod to imenitno službo vredno in zvesto spolnovati. Med slovesno sv. mašo se je po cerkvi kaj lepo razlegalo petje v cerkvenem duhu, za ktero je naš dobro izurjeni organist Lovrenc Veber ves vnét. Po dokončani službi Božji se podajo duhovni v duhovsko hišo, svatje pa v posebno hišo, kjer so se vsak posebej pri pogostovanji prav dobro razveseljevali. Verstile so se raznoverstne napitnice in vošila, med kterimi je posebno imenitno vošilo, kterega je poslala častita mati Julijana v imenu Uršulinskega samostana v Ljubljani do svojega s o r o d n e g a novomašnika s prelepim darilom. Glasi se tako:

Duhovnikom govoril kdaj je Večni,
Da hoče njihov delež biti sam;
Želeč doseči delež ta presrečni
Mladeneč mnogi krene v božji hram;
Svetá goljufno srečo preziruje,
Junaško Jezusu se ves daruje.

Matej! dans novomašnik prečastiti!
Ti tudi slušal si Gospodov glas,
Dans pervikrat daruješ dar slaviti,
Ki dopolnitev je daróv in kras,
Za žive, mertve Jezusu daruješ,
In svoje serce Njemu posvečuješ.

Vseh blagih djanj je to najblažje delo,
Da se pomaga bližnjemu v nebo; —
Ti si odločil v to življenje celo,
O blagor Tebi! danes kličemo;
V nebeškem domu čaka Te plačilo,
Ki bode vsaki trud Ti povernilo!

O idi v božji vínograd veselo,
Posipaj séme in deluj zvestó;
Gospod vinograda naj Tvoje delo
Namaka s svoje milosti rosó;
Pogubne naj nevihte brani sétev,
Bogato da prinaša onkraj žetev.

„Jokaje svoje seme so sejali,"
O zvoljenih je prerok djal nekdaj,
„Radostno bodo zopet se vračali,
Snopovje polno prinesoč nazaj."
Ko Tebe bo močila truda sraga,
Ne zabi venca, ki ga daje zmaga.

Ko nekdaj mine dan in delo jenja,
Ko zemeljski se tek Tvoj dokončá,
V plačilo vénec večnega življenja
Pravični naj Gospod Ti v raju dá,
Vse duše, kterim pot si kazal pravo,
Naj radost tam množijo Ti in slavó.

Uršulinski samostan v Ljubljani. St.

Ko se je med kosilom to vošilo novomašniku prebralo in mu poslano darilo izročilo, se je potem tudi v zmislu preblazih pošiljavk častiti materi Julijani na zdravje napivalo, da bi jo Bog samostanu še dolgo ohranil, ker je za vse dobro tako silno vneta. — Da v kratkem rečem, ne le samo duhovni in svatje, ampak cela fara se je ravno tako na ta dan veselila, kakor željno ga je pričakovala. Leta in leta bo ta veseli dan globoko v spominu ohranila. Čast. g. novomašniku pa vsi farani iz serca vošimo, da bi ostal vedno tako goreč in vnét za svojo službo, kakor je zdaj, in da dolgo in dolgo dela ko pravi namestnik Kristusov v vinogradu Gospodovem, in pripelje veliko duš v sveti raj.

V Železnikih je letos v praznik Marijnega Vnebozetja (15. t. m.) obhajal ondotni verli učitelj in slovenski pisatelj g. J o s. L e v i č n i k na tihem štirdesetletnico svoje organistovske službe. Pričel je bil opravljati ta posel kot železniški rojak v domači fari še zelo mlad, kakih 13 let poprej kot je postal ondi tudi učitelj. Mislimo, da tudi to je kaj redkega in nenavadnega, če kdo skoz celih 40 let na enem in istem kraji opravlja kako službo; iz serca toraj zakličemo g. jubilantu: Na m n o g a j a l e t a!

Iz raja Štajarskega *(Savinjske doline.)* Rekel sem nekdaj, preč. g. kanonik! da je slavni g. dr. Jordan bivši vrednik spisov „Alte Weckstimmen," nameraval na svitlo dati o „bratovščini ssv. Cirila in Metoda" v teh spisih. Dal je to delce na svitlo pod imenom „Die Cyrill- und Methodvereine," kot del teh Weckstimmen. V njih se nahaja le malo, po njem gotovo ne zadolženih pomot. Tu omenja razun naše lepe bratovščine tudi nekaj druzih družb ssv. Cirila in Metoda, skupaj XVIII in udov vseh teh družb je nekako okoli 200.000.

Dve misli o omenjenem listu se mi zdite posebno imenitni. Vrednik opozorja in spodbuja dostojne in kompetentne gospode, naj bi svojo misel sprožili ali sodbo izrekli gledé združenja vseh omenjenih družb v eno samo in naj bi tudi reč sami v roko vzeli, kajti on, pravi, ne more začetno postopati. Naj torej verli in vredni P. T. gospodje se zanimajo za ono početje in zasluženega dr. Jordana podpirajo z besedo in z djanjem. — S tem naj gre vabilo na vse preljube in predrage, katerim je za ohranjenje prave vere in narodnosti in edinosti v obeh mar. Sveta aposteljna bosta gotovo iz nebeške višave in slave roke proti njim razprostirala in blagrovala in blagoslavljala njihovo blago početje.

Druga reč, ki utegne biti velikanskega pomena za prihodnjost, je bodoči shod (kongres) Slovanov l. 1885 (tedaj prej, kakor čez 2 leti) v Velehradu na Moravskem v spomin častne smerti sv. Metoda. Vsem, ki prebirate slovanske časopise ali nemški „Vaterland," mora biti znano, da se pod vodstvom gg. kneza Salma in grofa Belcredi-ja delajo velike priprave za dostojno praznovanje onega dneva. Tudi v zgorej imenovanem delcu je nekoliko o tem. Med drugim mora cerkev v Velehradu do tiste dobe biti lepo popravljena, okrašena in s posebnimi orgljami poveličana.

Veliko se je že govorilo in pisarilo, kaj hočejo Slovani o tem godovanji govoriti, ukreniti, zediniti; zatorej Bog daj dobre misli in svoj blagoslov! Da bi se zedinili v enem književnem jeziku, ali vsaj v enem pisanji, ni verjetno, jim bo najberž spodletelo. Ni pa tudi take važnosti, kakor se zediniti v eno samo in sicer edinozveličavno katoliško Cerkev. Tu pokažite junaci „uma svitle meče," tu dokažite zgodovinsko resnico sv. vere, okoliščine, vzroke in nasledke ločenja, — tega razdora — te nesloge, stare pregrehe med slovenskim (slavjanskim) svetom. Hic Rhodus, hic salta! In to ti bo Slovén v prid, v prid ne majhen! O kaka čast, kaka sloga, kaka sreča ti bo zaigrala, mili moj slovenski brate, ako bi se dalo dospeti do unije, — edinosti sv. Cerkve. Dasiravno zna tvoj vspeh, brate, sestra, biti pičel, skromen; vendar „zerno do zerna pogača, kamen do kamena palača." Vsak naj stori svoje, sploh vsak za-se, Bog bo za vse. Molite, delajte, darujte v ta vzvi-

šeni namen! Začnite pa precej, storite vsak dan kaj, in nikdar ne jenjajte; molitev ponižnega oblake predere in skupna molitev je silna moč, je sedma velevlast, pred katero celo trepetajo milijoni sovražnikov in vsa peklenska druhal. Vsi vsi P. T. udje bratovščine slavnih aposteljnov Cirila in Metoda, na noge z molitvijo, s postom, z obhajilom, s sveto mašo, križevim potom, litanijami, procesijami, z darovanjem in terpljenjem! Tudi jaz hočem po svoji slabosti moliti, prerad, da bi nam Bog bil mil in sreča blaga. Glejte, ali ne vidite in tako rekoč ne tipate z rokami, koliko ste že storili z molitvami in terpljenjem, koliko se jih je že spreobernilo, kako se blago serce mogočnega carja obrača v središče Rim, kako nekako solnce se prikazuje po razprostrani Rusiji, kako se iz sibirskih planjav vračajo mašniki, možje in žene do ljubih svojih, in se postavljajo škofje po katoliških pokrajinah ruskih! Evo blagoslov Božji te bratovščine. Zaupajte na daljni blagoslov, samo da ne jenjate biti stanovitni v tem izverstnem prizadevanji.

Še enkrat opominjam: nikar ne govorite: E, nimam časa toliko moliti in na to misliti, ali pa: e, kaj bom jaz sam opravil! Pomisli, s tem koristiš sebi, in lahko tisočim svojih bratov in sester po kervi in rodu. Če je sv. Pavel goreče molil za Jude, rekoč: „Za moje brate, ki so moji sorodniki po mesu, katerih so obljube Božje .... Resnico govorim, ne lažem, da imam vedno žalost v svojem sercu, namreč zavoljo svojih nesrečnih bratov“, — če je tako sv. Pavel klical; koliko bolj naj bi mi klicali, koliko bolj naj bi se nam smilili ubogi bratci in sestrice, ki so tako blizo, ki stojé pred pragom sv. katoliške Cerkve in nočejo stopiti čez prag v njo! Se vé, če Ti nočeš nič storiti in bi vsakdo po Tvojem zgledu ravnal, potem se ne more pospeševati. Zgodilo se bo kakor pri velikanskem heidelberškem sodu. Zapovedano je bilo, da naj vsakdo, kedor more, vina vanj vlije, da se ves z vinom napolni. Pa pervi, ki zraven pristopi, pravi: „E, jaz ga tako ne napolnim z vinom,“ in natoči verč z vodo in vanj vlije. Ko drugi pristopi, reče: „Jaz ga tudi ne morem z vinom napolniti in spet nekaj vode izlije vanj.“ Tretji, četerti in vsi zaporedoma tudi tako storé in nazadnje je bil sod namesto vina, napolnjen s samo vodo: — Vi pa ne delajte tako, predragi! Če le en očenaš vsak dan izmolite, kolika zaloga molitev bo nakopičena pred Bogom do tistega časa in sicer v najblažji namen — Čas je zdaj ravno prav vgoden, ker se za nas in za njih mnogo na bolje obrača. Nunc tempus acceptabile. „Zatorej, če danes glas Gospodov zaslišite, ne oterpnite svojih serc.“

Glejte, od vseh strani nezmernih slovenskih dežel obljubljajo priti slavni gostje. Še celo v širni Rusiji je našel glas (odperto pismo) dr. Jordana odglas in g. Pobjedonoscev, predsednik „svetega sinoda,“ naprosil je zares učenega profesorja na Harkovskem univerzitetu g. Platanov-ega za odgovor. Le-ta je sicer z mnogo neresnico in z jezo na latince (katoličane) v obširni knjigi odgovoril, a nazadnje je vendar svoje veselje in upanje na veliki shod in na slavnostno obhajanje smerti Metodijeve izrekel.

Enako mislijo in nameravajo prav mnogi.

O da bi le nam vsem to prineslo srečo in blagor! V to pomozi Bog in mila Mati Marija in sv. aposteljna Ciril in Metod!

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

Gnjil sad.

Skoro na domačih tleh smo. Videli smo, kako je francoska prekucija viharno zagnala se na katoliško duhovstvo in ko bi na tem mestu bilo primérno, naslikal bi grozno sliko nečloveškega boja ljutih revolucijonarjev (prekucuhov) proti nedolžnim duhovnikom. Na moriščih je tekla duhovska kri, brez števila duhovnih pastirjev je moralo zapuščati svojo čedo in iskati si strehe v tujini, njih stare pravice so zginile, kakor zgine papir, ko ga liže plamen. Vse to pa se je zgodilo, da se je pokazal gnjili sad prejšnjega dela, gnjili sad na protiverskem drevesu. Kar sem zadnjič povedal o duhovskih razmérah na Francoskem v 17. in 18. veku, je le ena stran zgodovinskega lista. Obernimo sedaj list in poglejmo hitro še drugo stran. Skoro, da bi moral ti oči zapreti, toliko svetlobe se je vsulo na tvoj obraz, ko si pogledal nadpis: svetla doba prosvete, razsvetljena doba ali kakor že hočemo prestaviti nemško „čudodelno“ besedo: Aufklärung. Od l. 1730 naprej — da stavim vsaj eno določno letnico na mesto nedoločne besede — se je začelo po vseh omikanih evropskih deželah neko gibanje, toda bolj v slovstvu nego v djanskem življenji, gibanje ne samo protikerščansko, ampak tudi protiversko. „Kar ti veleva pamet, to veruj,“ tako se je glasilo načelo novih učenikov. Tudi jaz (in menda vsak razumen katoličan) smem reči: kar veleva pamet, to veruj! Saj je pametno skerbeti za večno srečo in hoditi po pravi poti do nje. Toda „razsvetljevalci“ so hoteli s svojo pametjo napraviti si vero brez Kristusa in prav za prav tudi brez Boga. Veliko bukev je prišlo na svitlo, ki so razširjale take misli in čisto naravno je, da so pobivale tudi veljavo duhovsko. Kolikor dalje se je potekal 18. vek, toliko silneje so napadali duhovstvo. V boji terpi naj bolj perva versta in tudi v tem boji je terpela naj več perva versta katoliškega duhovstva: jezuitovska družba. Žali, da so imeli jezuiti tudi med duhovniki mnogo nasprotnikov, kakor je znano: janzencev, ki so pomagali brezvercem kričati nad jezuiti. Kraljestvo pa, ki je deljeno, se razcepljuje. Ta nauk nam podaja tolikrat in tolikrat zgodovina in tudi dandanes veljá ta nauk. Gotovo ni odveč povdarjati tudi dandanes, da duhovstvo katoliško, bodisi posvetno, bodisi redovsko, bodisi jezuitov močna družba, bodisi kapucinov pohlevni red — duhovstvo je eno, eno telo, ki ima mnogo udov. Ako en ud terpí, terpé gotovo vsi drugi. Nič manj nevarna pa ni rana, ako ti jo vseka kedo drugi, ali ako si jo vsekaš sam. — Skoro neverjetno je, kako prekanjeno, kako hudobno, kako dosledno in vstrajno so spodkopavali „prosvetivci“ katoliško hijerarhijo (duhovsko vlado). Neprenehoma je deževalo obrekovanje, zasmehovanje, gerdenje itd. na francosko duhovščino. In potem je že kakor blisk za daljnimi gorami švignilo plameneče sovraštvo. Saj je znano geslo duhovskih in kraljevih sovražnikov: „Prej ne bode svet srečen, dokler ne zadavimo zadnjega kralja s čévesom zadnjega duhovnika.“ Pod takim silnim navalom so padli najprej jezuiti, in da se naval potem ni ustavil, je znano vsakemu, ki bere zgodovino. Tako se je pripravljala ona silovita prekucija, ki je na Francoskem poderla ne samo duhovščine, ampak tudi kerščanstvo.

Oni, ki v zgodovini ne išče le dejanj, temveč njihovih virov in vzrokov, je vendar komaj zadovoljen s tem, kar sem povedal o vzrokih strašnega boja nove dobe proti duhovstvu. Zakaj vendar tako sovraštvo? Boj lažnjive „prosvete“ proti Cerkvi in duhovstvu ni bil boj vednostni, bil je boj kakor bi bil boj za pravice, za obstanek. Sovražniki duhovščine so se bili zaprisegli, da hočejo vničiti duhovstvo. — Naj lože je umeti to zgodovinsko zanimivost, ako se spomnimo tako važne besede v zgodovini: prostost, svoboda. Katoliško nravoslovje nas uči, da je prostost dvojna, prav za prav trojna. Nam je zadosti, da se spomnimo prostosti mesa in prostosti duha. V novem veku je zapisal si

svet na svoj prapor: svoboda; ali ta svoboda ni prava duhovna svoboda, zato se ji mora ustavljati duhovstvo. Častiti bralec pa povzame lahko iz tega, da se je v 18. stoletji bistveno le nadaljeval oni boj, ki se je pričel že pred reformacijo. Vsaka zgodovinska prikazen se mora razlagati dušeslovno. Kedor jo zna tako razlagati, smé posneti iz zgodbe pravilo, zlato jedro za prihodnost. Ljudstva hočejo biti prosta. Vse, kar ovira to prostost, razbije sila. Gorjé duhovstvu, ako ga ima ljudstvo za tlačitelja. Njegova naloga je tedaj vzgojevati narod za pravo, duševno svobodo. To svobodo je kaj dobro povdarjati ob vsaki priliki, t. j. ono svobodo, ki daje oblast le duhu; ono svobodo, po kateri smo vsi enaki, saj smo vsi pod eno postavo Božjo. — Meni se zdi, da bi ne bilo napačno, bolje premisliti te razloge ter jih ob pravem času tudi porabljevati. Ker je prekucija imela duhovstvo za sovražnika svobode, ga je hotela porušiti, kakor je porušila staro deržavno upravo.

(Dalje (prih.)

Sv. Jožefu.

Ženin čiste ti Device,
Varuh božjega Sinú,
Slušaj serca vroče klice,
Mil priprošnik bodi mu!
Tebi slednji dan zročujem
Želj obilo in prošnjá,
Sveti Jožef, zdihujem,
Prosi za-me Jezusa!

Kdor te prosi v tugi, sili,
Ko ga straši dušna noč,
Usmiljeno kot oče mili
Mu hitiš koj na pomoč.
In če duši plahi umira
Slednji žarek upanja,
Ko na tebe se ozira,
Spet tolažba jo navdá.

Množica zato kristjanov
Dviga k tebi prošnje glas,
Vbozih usmiliš se zemljanov,
Jim pomagaš vsaki čas.
„Naj zgodí se!“ pravi Dete
Ti v naročji presladkó,
Ko besede tvoje vnete,
Ko zasliši le prošnjo.

Iz doline solz vzdigujem
K tebi tudi jaz okó,
V tvoje varstvo se zročujem:
Vodi s svojo me roko,
Dokler čolnič mi življenja
V pristanišče ne dospè,
Kjer viharjev sila jenja,
Kjer nam večni mir cvetè.

Dokler še v otetih krogu
Me ne vidiš, oče moj,
Prosi za-me ti pri Bogu,
Bodi zmir povsod z manoj!
Da še onkraj ti donijo
Moje pesmi vekomaj,
Ker za Bogom in Marijo
Ti pomagal si mi v raj.

St.

Razgled po svetu.

Iz Briksna, 7. avgusta 1883. *(Poterdilo.)* Serčna hvala za srebro in papir, namreč: 32 vel. tolarjev in 1 gld. v srebru, pa 25 gld. v papirji za odkupljenje vjetih afrikanskih misijonarjev; dalje 25 gld. za naj potrebniši misijone, 1 pruski tolar za Egipt, 16 gld. za uboge terpeče v Aleksandriji, 10 gld. za uboge misijonarje v Egiptu, in 3 gld. za misijonarje pregnane iz Egipta (kteri darovi zadevajo čas, ko je bila vojska v Egiptu). Vse bom po željah oskerbel, in sicer precej jutri, ker že tako grem v Verono. 16 Terezijskih tol. (od l. 1780) bom oddal v srebru (ker namreč imajo dobro veljavo v Afriki, v pričujočem primérljeju za odkupovanje vjetih misijonarjev); drugo srebro sem zmenjal in dá z bankovci vred 116 gld. Naj serčnejši zahvala! Vaš vselej zvesti *J. Kr. Mitterrutzner.*

Op. Preč. g. prof. dr. Mitterrutzner, avguštinec v Briksnu, je v vedni zvezi z misijonarji v srednji Afriki in znan torej v Veroni s kolegijem za afrik. misijon in v Egiptu; torej smo njega prosili, da je prevzél nadaljno prav težavno odpravo omenjenih darov, kar je s trudom in stroški sklenjeno. Vr.

V Pragi se je na veliki Šmarin prečastitljivo obhajala mašniška 50letnica kardinala nadškofa Švarcenberga. Že dva dni poprej je bil prišel z Dunaja apostolski nuncij, ki je kardinalu čestital v imenu sv. Očeta papeža. Že poprej je kardinal dobíl lastnoročno vošilo Nj. veličanstva presvitlega cesarja. Došel je nadškof dunajski (solnograški je na potu obolel) in več škofov. Obednica nadškofijskega semeniša je bila spremenjena v prekrasen vert, podobe Gregorija XVI, Pija IX in Leona XIII. Ob stranéh so podobe prešnjih nadškofov in sem. rektorjev. Posebnega spomina vredno je, da pri novi maši pred 50 leti, 4. jul. 1833, mu je pridigal preslavni Emanuvel Veith, pri čemur je tudi povdarjal nezmérno veličanstvo sv. maše.

V Zulu-deželi je znani zulovski kralj Cetevajo v bitvi pri Ulundi storil prežalosten konec 21. julija t. l. Eden izmed 12 naj hujših njegovih nasprotnikov, glavar Usibepu, ga je nepričakovano napadel z veliko manjši močjo, izvabivši ga iz mesta na prosto, zagrabil in raztepel dvakrat veči moč, da so vsi na vse straní bežali. Cetevajo je peš bežal v neko góšo, kamor pa so ga sovražni vojaki preganjali, napadli, in kot mertvega popustili. (Pozneje naznanilo pravi, da je Cetevajo ostal živ.) Bežali so potem tudi ubijalci sami, ker sicer bi po zulovski postavi tudi oni morali glavo dati. Grozovito so potem divjaki po mestu morili, ropali, skrunili, in poslednjič še mesto požgali! Samo pred mestom so našli 1000 Cetevajovih vojakov mertvih; njegovo lastno truplo pa so dozdaj Angleži zastonj iskali. Vpraša se, kaj bojo zdaj storili Angleži, ki so bili Cetevaja poterdili kot zulovskega kralja in ga postavili nad druge poglavarje?

Amerikanske novice. Kaj prederznež stakne? Angleški plavec Matej Weps, ki se je skazoval s svojim plavanjem, je hotel 24. jul. preplavati in premagati grozni vertinec, ki ga dela reka Niagara, eno miljo nad Queenstow-nom. Revež pa je ravno tam v vertincu zapravil svoje življenje; njegovega trupla teden pozneje še niso bili dobili. Niagara je iztok Erie-jezera v jezero Ontorio ob meji Kanade in Nov. Jorka, je naj bolj veličanski slap (vodopad) vesoljnega sveta. Delí ga pa Kozji otok v dva slapa, v amerikanski slap, ki je 330 metr. širok in 47 metr. visok, in Podkovski slap — 578 metr. širok in 44 metr. visok.

Slovniško. „Kolumbia“ pravi, da ime zulukaferskega glavarja „Cetewayo“ se izgovarja: „Kečvejo.“

Mak-Mullen, škof v Davenport-u, je umerl 4. julija. Rojen je bil na Irskem, oče pa se je preselil, sin je študiral v Rimu, postal l. 1877 general-vikar v Čikagu in l. 1881 škof v omenjenem mestu. Umerl je za rakom v želodcu. R. I. P.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Neki mož, z nevarno boleznijo v vratu, za pomoč. — Bolehen mladeneč za zdravje, za dušne in telesne potrebe, na priprošnje N. lj. G. in sv. Deodata. — Brat prav živo in priserčno priporoča svojo že v drugič oblaznelo sestro v bratovske molitve. Zdravnik meni, da ne bo več zdrava, namreč po naravnih pomočkih, brat pa zaupa še na Marijo, ki je upanje brezupnih in zdravje bolnikov; doma opravljajo za njo 9dnevnice, in brat prosi vso bratovšino, da bi molila zanjo, ker pri Bogu nič nemogoče ni; in ako bojo uslišani, hoče dobroto po „Zg. Dan." razglasiti. — Nekdo v prehudih zadregah za vsakdanje zdihljeje in „memento" pri ss. mašah za pomoč po N. lj. G. in sv. Jožefu, da bi mogel svoje dolžnosti spolniti in bi se ne pogubil. — Nekdo sebe in rodovino za dušne potrebe priporoča. — Zatrenje pohujšljivih časnikov in spisov. — Odvernjenje pijančevanja, zlasti z žganjem, v neki deželi. — Odvernitev mladine neke dežele od pohujšanja. — Jezi udana žena. — Otroci za božji strah, dušni in telesni blagor. — Revna slepa deklica. — Žena pijanskega moža za poboljšanje. — Več mladenčev za srečno dosego poklica. — Za smert bolna, še mlada samostanska sestra se prav goreče priporoča v molitev, da bi ji Bog na mogočno priprošnjo N. lj. G. presv. Serca, sv. Jožefa in sv. Antona Padvanskega ljubo zdravje dodelil, ako je njegova sveta volja in njemu k časti; sicer pa da bi voljno terpela. Ako ozdravi se bo zahvala očitno naznanila po „Zg. Dan." — Deklina, že mnogo let s hudo bolečino, je že mnogo zdravíl poskusila in že tudi mnogo molitev in pobožnosti v ta námen opravljala, pa je le vedno hujše; lepo torej prosi slavno bratovšino, da bi ji pomagali Marijo prositi, ako je Božja volja, da bi še ozdravela, ali saj, da bi se ji polajšalo.

Koledar za prihodnji teden:

27. vel. serpana. S. Jožef Kalasancij. — 28. S. Avguštin. — 29. Obglavljenje sv. Janeza Kerst. — 30. S. Roza Limanska. — 31. S. Rajmund. — 1. kim. S. Tiln. — 2. Šestnajsta nedelja po Bink. Praznik angeljev varhov.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. V cesarjev rojstni dan so v stolni cerkvi imeli pontifikalno sv. mašo milostni gosp. stolni prošt Jožef Zupan. Pričujoč je bil gosp. deželni predsednik baron Vinkler, ravno vernivši se z Dunaja, in veliko število vradnikov in gospôde iz naj višjih vradnij. Vojaštvo je imelo sv. mašo v „Zvezdi." — O tej priliki je deželni predsednik baron Vinkler mestnemu županu izročil 200 gld. za nektere ljubljanske ubožne naprave. Enako so bile slovesne sv. maše po druzih mestnih cerkvah in po vsi deželi. Bog ohrani presvitlega cesarja in cesarsko rodovino vso!

Cerkveno slovstvo. Decreta authentica Sacrae Congregationis indulgentiis sacrisque reliquiis praepositae ab anno 1868 ad a. 1882, edita jussu et auctoritate D. N. Leonis P. XIII. — Ta velika knjiga je silo važna za duhovne sploh, pa tudi lahko rabna zarad trojnega prav praktičnega kazala. Pervo v začetku kaže vsih 200 let po versti, kaj se je zadevno leto in mesec določilo oziroma na omenjene tvarine. Drugo je: Index alphabeticus locorum, dioecesium, ordinum, unde causae sunt propositae. Tretje je „Index rerum" — prav obširen, ki tudi že odgovor ob kratkem v sebi obsega. Tako n. pr. je perva beseda: Absentes — fideles non posunt admitti et adscribi in Confraternitates. 226. (1761 28. Apr.) 437. (1878 13. Apr.) 437. (1878 13. apr.) — Exceptiones ab hoc praescripto locum habere possunt vel ex peculiari Sodalitatum quarumdam constitutione, vel ex privilegiis, vel ex intrinsecis circumstantiis, vel ex benigna Apostolica dispensatione. 453. (1880 26. Nov.) In potem so še vsi ti 4 primerljeji posebej pojasnjeni v tem kazalu.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Iz prav blage roke 12 gld. z naslednjim pristavkom:

„Da se dijakom kuhinja zderžat' zamore,
Treba ministru je splošne in zdatne podpore;
Kdor tedaj bedo ubozih dijakov pozná,
V žep naj poseže, grošičev večkrat kaj dá,
Da ne duši financministra zadrega,
Skerb za dijake da vsega ne zbega."

Terezija Vales 1 gld. — Čast. g. kn. šk. kapl. Ant. Koblar 2 gld. — Čast. g. Jožef Jerič 3 gld. — Gospa M. Turk 1 gld. — Čast. g. Lovro Rožman 1 vel. terdnjak za 2 gld. — Nekdo 1 tol. za 2 gld. — B. B. 1 gld. — Čast. g. dekanijski kapl. Jan. Brezovar 3 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Iz Cirknice po preč. g. dekanu J. Porentu 8 gld. — Iz Moravč po preč. g. kan. dekanu 14 gld. — Po čast. g. župn. J. Keršiču 2 gld. — Iz Šmartna pri Kr. po preč. g. župn. J. Krašovcu 33 gld. — Po čast. g. župn. Jan. Ažmanu z Dovjega 5 gld. 5 kr. — Iz Doba zbirke 9 gld. — Komenda po čast. župn. M. Tavčarji 16 gld.

Za pogorelce na Otoku: Komenda po čast. g. župn. Mat. Tavčarji 8 gld.

Za pogorelce v Mehovem: Po čast. g. župn. J. Keršiču z Jesenic 2 gld.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Iz Moravč po preč. g. kan. in dek. J. Tomanu 50 gld.

Za sv. Očeta: Homec nabirk 4 gld. po čast. g. župn. — Iz spodnje Idrije po čast. g. župn. M. Horvatu 8 gld. — Iz Cirknice po preč. g. dekanu 6 gld. — Čast. g. župn. Mihael Tavčar iz Žužemberka 30 gld. — Z Zlatopolja 1 gld.

Za sveto Detinstvo: Terezija Vales 2 gld. — Iz Cirknice po preč. g. dek. J. Porenta 6 gld. — Čast. g. Fr. Perpar, duh. pomočnik v Kostanjevici, 5 gld. — Gospodičina Amalija Kopše, učiteljica v Idriji, 9 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Dobrave pri Kropi 5 gld. 10 kr. — Po čč. gg. Uršulinarcah 13 gld. 71½ kr. — Iz Gorič 23 gld. 50 kr. — Z Roba 19 gld. — Gospodič. Marija Elsner 1 gld. — Gospodič. Terezija Elsner 1 gld. — Gospodič. Marija Bosizio 1 gld. — Iz Osilnice 2 gld. — Iz Šmihela pri Žužemberku 1 gld. — Z Vranje Peči 13 gld. 29 kr. — Iz Šmihela pri Rudolfovem 9 gld. 20 kr.

Za cerkev presv. Serca: Terezija Vales 1 gld. — Iz Moravč po pr. kan. dek. J. Tomanu 30 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: „Memento!" 5 gld.

Za redovnike Trapiste: Terezija Vales 2 gld. — B. B. 10 gld.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 31. vel. serp. 1883. **List 35.**

Cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani.

(Konec.)

Enako imenitne so zvišane podobe Križevega pota, ki so v dolblinah v zidu in tako izverstno narejene, da kristijan in umetnik nahaja vse, česar serce potrebuje. Okna, veliki altar in križev pot so narejeni v Majerjevi dvorni napravi za umetnijo v Monakovem, katero so Njih Veličanstvo posebno pohvalili. — Zunaj imenovanih reči je tudi še pomniti leca, ki stoji na kamnitem stebru in je po umnem obrisu gosp. mestnega inženirja Wagnerja tudi iz hrastovega lesa z zlato vdelavo narejena.

To pa in okvire za križev pot je v lastnem oskerbovanji izverstno naredil podobar Fr. Jontes. Stene notranje cerkve so sivkaste, le obok je pisan — predstavljajoč višnjevo nebo z zvezdami in omejen z obrobki, ki so izpeljani v silo umno izbranih barvah, o čemur so Njih Veličanstvo tudi blagovolili opomniti, da tako enojno pisanje prav posebno dopada, in ravno to je jako dobro oskerbel malar Borovski v Ljubljani. — Notranjo cerkev lepša tudi tlak, ki je pisan in iz dunajske tovarne za lončeno posodje.

Spominska ploša, kakor tudi oba kropivna kamna, iz belega, koroškega marmeljna, so izverstno delo kamnarskega mojstra Petra Tomana v Ljubljani.

Stenski stebri v cerkvi in mejni okrajki od zunaj so iz sevniškega debelozernatega peščenika. — Debla zgorej omenjenih stebrov so iz černega marmeljna z Lesnega berda pri Verhniki. Verhi in predstave tankih in debelih stebrov, naslon nad vežjo in oklepi za okna so iz istrijanskega kamna. Ploše podpornih stebrov in poglavitnega verha in stolpček na sprednjem licu so iz nabrežinskega apnenca, najterdnejega kamna, ki se more dobiti. — Lepe verhe in podstave stebrov in podpore pevskega kora, oklepe pri oknih in težavno delo stolpčka je naredil podobar Jontes. Rebra in pasi in sklepniki so glinasti iz lončarije Drelsetove v Ljubljani. — Streho za cerkev je postavil tesarski mojster Jerančič, za hišo pa Pust. — Streho je pokril z angleškimi raznoverstnimi plošicami škrilar Okoren. — Ključarska dela: Križ in prepletje na slemenu in železno ograjo, in sicer sèm ter tjè prav raznoverstno je jako dobro in za nizko ceno naredil ključar Pilko.

K surovemu zidanju potrebno navadno in tiskano opeko je dajal Jelovšek na Verhniki. Vtis, ki ga dobiva obiskovalec cerkve JEZUSOVEGA SERCA in misijonske hiše, je častitljiv, in to poslopje bo vedno v čast mestu in deželi, in lepo znamenje pobožnosti in ljubezni do domovine pri slovenskem ljudstvu.

Ali stolp, kapela sv. Cirila in Metoda in misijonska hiša še niso dodelani, ravno tako je še prazen prostor za altar brezmadežnega spočetja Matere Božje z nasvetovanimi podobami v zlatu: sv. Frančišek Asizijan, sv. Elizabeta, sv. Rudolf in sv. Štefan, kakor tudi za altar sv. Vincencija Pavljana (vsak na eni strani prepreżnice) in v kapeli za altar sv. Cirila in Metoda.

Presvitli cesar so blagovolili pri odhodu še vprašati, ali se bo delo letos še nadaljevalo, ali bo zavolj pomanjkanja pomočkov prenehalo, in odgovor je bil dejaven in nikaven, to je, ako bo društvo za zidanje cerkve pri upnikih še vero imelo, d a, ako ne, pa n e; in v hitrosti se ne more vselej vse tako lahko razložiti.

Sicer moramo s hvaležnostjo spoznati in izreči, da je bilo le z upanjem, zlasti gospoda stavbenega mojstra Faleschini-ja, Majerjeve dvorne naprave za cerkveno umetnijo v Monakovem in pa skoraj vsih druzih gospodov zakladavcev in obrtnikov mogoče, delo tolikanj dognati, da je bila cerkev uže 1. mal. serpana posvečena.

Ali bo to versko-domovinsko delo še to leto končano, stojí na tem, če bo kupčevavec Toenies, ki daje nabrežinski apnenec, v kratkem štiri kamne za stolp poslal ali ne. Pa po sedanjih skušnjah smemo pričakovati, da on, ki so njegovo napravo v Ljubljani tudi presvitli cesar obiskali, uže iz domoljubnih vzrokov e d i n i zadržek nedovršenja hiše Božje ne bo hotel biti. Se ve, da cerkvi manjka pomočkov, in pa še zeló, pa zaupanje na Boga je bilo doslej močno opravičeno, in to bodi tudi v prihodnje podpora društva.

Dohodkov je imelo društvo v dveh letih nekaj čez 40.000 gold., in doveršena cerkev z misijonsko hišo vred bo zahtevala 120.000 gold. — Za nov dohodek je slavno c. kr. denarstveno ministerstvo z razglasom 4. rožnika 1883 št. 17.741 v ta namen dovolilo rečno loterijo brez davka, ki bo obsegala 2000 verst po 40 sreček (po 25 soldov). Imela bo 2000 dobitkov, in srečkanje bo tako, da ima vsaka versta en dobitek.

Med rečmi za dobitke sta sedaj uže dva konjiča, eno- do poltretjeletna, obljubljena junica in pa dve te-

lici. — Tudi to početje bodi priporočeno Bogu in častitim naročnikom našega lista, da se ga prijazno vdeležujejo ali s kupovanjem srečk (najbolje celih verst) ali s podaritvijo reči v pomenu reka na srečkah: Blagor mu, kateri pomaga k zidanju cerkve! Sveto pismo pravi: „Oblagrovani bodo, ki té zidajo.“ (Tob. 13, 6.)

Vodstvo rečne loterije je v Kravji dolini št. 11 v Ljubljani.

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Dalje.)

Dragi so bili kristjanom kraji v Palestini, kamor so pogosto romali pobožni romarji vseh stanov; število romarjev je vedno rastlo, sosebno v 11. stoletji, ko so tje potovali knezi z mnogim spremstvom in škofje s trumami pobožnih. Arabci, ki so sami spoštovali Jeruzalem kot svet kraj, so lepo delali z romarji. Ko so pa divji Turki vderli v deželo, so ti kristjane vedno bolj zatirali, cerkve podirali, altarje skrunili, duhovnike in romarje mučili. Glasno so romarji tožili čez krivice; tedanji pisatelj pravi: „Ravno, ko so bili zbrani kristjani pri božji službi, so priderli krivoverci z vrišem v cerkev, so posedali po altarjih, prevračali kelihe, patrijarha potolkli na tla.“ Z nejevoljo in žalostjo so gledali katoliški duhovni žalostno osodo svetih krajev; rodila se je v njihovih blagih sercih želja zagotoviti kerščanstvu dragocén biser, oprostiti sv. kraje, kjer je Kristus s toliko ljubeznijo učil ljudstvo ter umerl za odrešenje sveta, da se skažejo hvaležni Zveličarju, ki je toliko milosti podelil svetu. Oživil se je kerščanski duh v persih vitezov in ljudstva zapadnega sveta; povsodi se je kazalo veliko navdušenje. Nekteri so pravili, da[1] so videli ognjen križ na nebu, ki je svetil daleč na okoli, in razlagali so si te prikazni tako-le: Kristus se je pokazal v podobi križa, da bi ljudi napeljal, da iztergajo sv. deželo iz rók Saracenov in podelil sv. grobu prejšno spodobno čast. Pervi, ki je z ognjenimi govori navduševal kristjane za prostost sv. krajev, je bil puščavnik Peter Amienski, kteremu se je bil v spanji prikazal Kristus.

Ko je papež Urban II na cerkvenem zboru v Klermontu v pričo silne množice govoril, kako morajo v svetih krajih bratje v Kristusu terpeti ter zaklical: obernite orožje, s kterim bratovsko kri prelivate, raji proti sovražniku kerščanskega imena in Kristusove vere, je odgovorilo ljudstvo s tisočerimi klici: „Bog hoče, Bog hoče!“ Čudovito moč so imele papeževe besede. Hitro so rastle čete, polne navdušenja za sveto reč; to vojsko zvali so križansko, ker imeli so pripet k r i ž, znamenje enega hrepenenja, znamenje prave moči in mejsobne ljubezni. Naredile so križarske vojske velikanske spremembe v življenji evropskih narodov ter bile sijajna zmaga kerščanski misli, če tudi kristjani dosegli niso, kar so želeli. Lepo in spodbudljivo je videti, kako ljubezen do svetih krajev navdušuje kralje, vojvode, živeče v sovraštvu, da se združijo kot bratje pod praporjem križa. Križanske vojske so nenavadna, velikanska prikazen v zgodovini, ki kaže terdno, živo vero, združeno z navdušenjem in darežljivostjo. Oslabile so križarske vojske moč mohamedansko ter zaderževale skoro za 200 lét navale turške v Evropo; pospeševale so umetnost in vedo ter tako zelo pospeševale omiko narodov. In križ je bil tisto znamnje, pod čegar varstvom so vstajali blaženi nasledki teh velikanskih bojev.

Kakor so se na vzhodu proti križu vzdignili Mohamedani, tako so jih v zapadu posnemali v sovraštvu križa priverženci Lutra, ki je začel učiti krivo vero na Nemškem. Karlstadt, prijatelj Lutrov, je z dijaki, rokodelci vdiral v cerkve, podiral križe in altarje in razbijal podobe svetnikov. Lutru samemu tako početje ni bilo všeč; dokazoval je iz sv. pisma, da ne delajo prav: ni prepovedano delati podobe in jih imeti, temuč prepovedano je le jih moliti. Zato dobimo v pervih Lutrovih cerkvah podobe, križe; nasledniki njegovi, ki so se od svojega učenika ločili, so pa zopet divjali proti križu in podobam. Enako so tudi delali brezbožniki na Francoskem za časa prekucije; lomili so križe, jih teptali. Pa znamenje odrešenja je premagalo. Njegovi preganjavci so pomerli, križ je ostal kot zmagavec.

Povedali smo malo prej, da je križ navduševal ljudstva za časa križarskih vojsk; pa tudi pozneje, ko so divji Turki vderli v Evropo, so se zbirali bojniki v velike trume ter so odvernili mnogo napadov, zaupajoč v to sveto znamnje. Križ je bil tolažba narodom, ki so bili tako nesrečni, da so prišli pod turški jarem; križ je mnogim tudi pripomogel, da so dospeli zopet do zlate svobode.

Blaga moč križa kazala se je povsodi; nekteri so bili slepi in so še slepi, ki njegovih blagih učinkov nečejo spoznati; več jih je pa bilo in jih je še, ki mu spodobno čast skazujejo. Ljubili so ljudje to sv. znamenje; ljubila ga je posebno Cerkev ter ga ljubi in ga pogosto izpostavlja svojim otrokom, da ga časté. Ni ga altarja brez križa; ni je daritve sv. maše, ki bi se ne obhajala pred križem; križ se nosi pred procesijami in se rabi pri pogrebih. Cerkev sama ima v izrisu podobo križa, križ je vtkan v cerkvene perte in obleke, vsekan v marmor ter se sveti visoko na stolpu oznanjujoč, da tu živé podložni Križanega!

Čemu pa toliko križev v katoliški cerkvi? Dragi bralec, glej! Cerkev ti hoče s tem reči: Tvoja sreča in tvoje zveličanje ima izvir v križu. Kje drugje imajo svoj vir, začetek in svojo moč zakramenti in milosti, ako ne v križu? Cerkev vodi vernike k križu, ker v križu je njeno bogastvo, od tega delí darove svojim otrokom, kakor skerbna mati: kako bi mogla pozabiti znamenje, ki je prineslo srečo človeštvu?

(Konec prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Vprašanje in pojasnilo.)* Došlo nam je pisanje o opušenji blagoslova s presv. Rešnj. Telesom pri podružnicah. Ker je o tem pritožb veliko, smo bili pismo izročili gospodu, ki ima s tacimi rečmí opraviti in izročil nam je nekoliko pojasnila. Posnetek pisma je:

Blagovolite, častiti gospod, v svojem cenjenem listu spraviti med svet te-le verste iz naše zapuščene d. P., o kteri se le malo kedaj bere v „Zg. Dan.“ — Ni tedaj pričakovati še sedaj, da moje žuljave roke Vam pervič kaj veselega vedó napisati v „Zg. Dan.“, temuč le pritožbo ... Pustil bi bil še sedaj v kotu rejnato pero, ko dozdaj, kar bi bil tudi raji storil; a s tem morebiti pomagam potolažiti svoje ... rojake, da bodo jim dopovedali, da ne bodo potem nezadovoljni. —

Pričela so se „žegnanja“ po podružnicah. Ali povedalo se je z lece: „brez žegna, — tako je prišlo iz škofije in to je storiti, ne gledé na to, kaj reko farmani (?)“. Šli so farmani domú, ko po navadi; a ne tako mirno. — „Žegnanje in brez žegna;“ saj ni čuda, da vera peša, ker še gospodje na to nič ne deržé (?!); saj bi nič ne rekel, ko bi ne imeli priprave za to.“ Take in enake pritožbe so se slišale, ko smo šli domú

in rad bi bil dokazoval in tolažil, zakaj je to, in da gospodje niso vzrok; a tudi jaz nisem vedel. — Spravili so se na gospoda kaplana P—skega in T—skega, rekoč, ta nečeta, sta pa neki prosila, da bi imela manj opraviti. — Dobro bi tedaj bilo, da bi se ljudem pojasnilo, zakaj in kako je to, da bi se ljudje ne jezili. — Ker vsem se to čudno zdi, da bi se prepovedovalo, kar je že tako dolgo bilo in ker imajo tudi pripravo. — Tako n. pr. so tudi na pred ne dolgo časom napravili nov tabernakelj, monštranco, velum itd. samo zaradi tega, da je bil vselej žegen; in sedaj ne bi smeli imeti veselja, da bi to saj enkrat v letu videli rabiti. Čemu jim bo sedaj to?

Povedó naj tedaj gospodje s prižnice bolj natanko, kaj in kako? da bodo ljudje potolaženi . . .

To je pritožba, ktero smo tu postavili, ker s tem ni nič pomagano, ako se molčí o tem, kar ljudstvo žali in o čemur je veliko govorjenja. Nihče ne more tajiti, da gorečnost pri ljudstvu in veselje za svete rečí je vse hvale vredno; zato pa tudi, kolikor nam je bilo omenjeno, vis. čast. Ordinarijat na tehtne razloge tudi pri tej reči ozir ima, ako se razložé (pa spodobno in spoštljivo; govoriti, da n. pr. gospodje sami do tega nič ne deržé, to je hudo žaljiva neresnica: naslednje pojasnilo ravno nasprotno kaže). Po teh opombah naj sledi nam izročeno:

Nekoliko besed v pojasnilo.

Zadnja leta omislilo si je ljudstvo pri nekaterih podružnicah naše škofije vse za izpostavljenje presv. Rešnjega Telesa potrebno, ter prosilo svojega duhovnega pastirja, da bi zanaprej ob določenih dnevih imeli božjo službo z blagoslovom, kakor pri farni cerkvi. Ko se je to zgodilo na nekterih krajih, zahtevali so enako tudi drugej in tako je prišlo, da se je zadnje čase pri mnogih podružnicah naše dežele po enekrati v letu dopoldne sv. maša in so se sem ter tje popoldne tudi litanije opravljale pred izpostavljenim Narsvetejšim.

A pokazalo se je iz tega odveč slabih nasledkov in zato so na zadnjih pastoralnih konferencah zbrani čč. gg. duhovni pastirji željo izrekli do škofijstva, naj bi se pri podružnicah odpravila božja služba s svetim Rešnjim Telesom. Ker so konference skoraj enoglasno izrekle to željo, je prečast. knezoškofijski ordinarijat res določil, da se pri tistih podružnicah, kjer ne biva vedno kak duhovnik, božja služba zanaprej ne smé obhajati s presv. Rešnjim Telesom.

Sliši se pa, da se nekateri izmed ljudstva hudujejo nad tem, in bi kdo utegnil misliti, da je škofijstvo stvar odvernilo brez tehtnih vzrokov. Duhovni pastirji, spoznavši razmére kraja in ljudi, vedeli bodo nezadovoljnim reč pojasniti; nekoliko pa vendar bodi tu o tej priliki omenjeno:

a) Presv. Rešnje Telo hranjeno imeti in vsled starodavne navade naše dežele pri božji službi ž njim sv. blagoslov dajati, je prednost in pravica farne cerkve ali vsaj take cerkve, kjer biva vedno kak mašnik. Pri farni cerkvi, ki je navadno v sredi kakega večega kraja, vasi ali terga, tu najde ljubi Jezus v presv. Zakramentu vedno po nekoliko obiskovavcev in častivcev; tu je tudi po mogočnosti zavarovan pred onečastovanjem in pred roparskimi rokami. Nasproti pa je

b) Presv. Rešnje Telo zlasti pri bolj oddaljenih, samotno stoječih poddružnicah tiste dni, ko je tam hranjeno, večinoma popolno zapuščeno, osamoteno, brez častivcev in molivcev. In če cerkovnik, ki časih še daleč proč stanuje, ni prav zanesljiv in kerščansk mož, se tudi za luč pred Najsvetejšim in za varstvo cerkve dosti ne meni, — tako se utegne velika nečast zgoditi presv. Zakramentu in se je sem ter tje že tudi res zgodila.

c) Je to hudo breme duhovnemu pastirju, ako mora k daljni, časih visoko v gorah stoječi podružnici zarad opravila z blagoslovom po večkrat iti: dan prej, da posvetí, in zopet dan po opravilu, da zavžije presv. Zakrament. Pri mnogih farah je dandanes zarad pomanjkanja duhovnov po en sam mašnik, ki ga ljudje doma pri fari tisti čas mnogokrat zelo pogrešajo, zdravi in bolniki! Časih ima duhovnik dan prej ali dan po podružniškem opravilu doma posel, ki se preložiti ne dá, n. pr. poroko, pokop, vstanovljeno mašo . . ., toraj mora že par dni prej iti k podružnici, da posvetí, ali pa je prisiljen, sv. Rešnje Telo pri podružnici pustiti po nekaj dni — in kaj se med tem Jezusu Zveličarju vse utegne v nečast zgoditi pri osamljeni cerkvici! Čuli smo, da je pri neki podružnici božja služba z blagoslovom na velikonočni ponedeljek v navadi; tedaj mora že véliko sredo iti tje mašnik, da posvetí. Kako dolgo je tu preljubi Izveličar v samotni podružnici zapuščen; kdo bi si upal reči, da to ni zelo napačno!

d) Ako se presv. Zakrament v cerkvi izpostavi v očitno češčenje, mora se to po cerkvenih terjatvah prav spodobno, dostojno in slovesno zgoditi, kar pri podružnicah zarad pomanjkanja potrebnih rečí večinoma ni mogoče.

e) Že pri farni cerkvi se pri božji službi in zunaj nje ne godi vselej, kakor bi se imelo; — kaj pa še pri podružnicah! Slehernemu je znana ta prežalostna reč: popivanje, godba, ples, ponočevanje, pretepi, poboji radi spremljejo opravila pri podružnicah. Celó po časopisih so se zadnje dni slišale hude pritožbe zarad tega.

Slišali smo, da tožijo ljudje tu pa tam: Napravili smo pri svoji podružnici monštranico, kadilnico itd.; čemu nam bo sedaj vse to, ako sv. Rešnjega Telesa pri opravilu ne bo? Vender pa je resnica, da škofijstvo, katero edino ima pravico, o tej zadevi določevati, menda nobeni podružnici ni reklo, da naj si napravi tacega orodja; časih se je celó brez župnikovega dovoljenja to zgodilo — nihče drugi toraj tega ni kriv; utegne se pa nekako poravnati, ako napravljeno posodje sedaj kaki farni cerkvi oddajo, če tudi z nekoliko zgubo.

Iz Ljubljane. *(Dr. Alban-Stolzova 50letnica in še nekaj.)* Šestnajstega tega mesca je ta posebni mož, čegar spise vsa Evropa bere in občuduje, obhajal svojo 50letnico, odkar je postal duhoven. Ta učenjak je med drugim pisal tudi bukve o izreji „Erziehungskunst.“ „Schulzeitung“ v Donauwörth-u je precej posnela iz te knjige, mi pa iz tega le nektere stavke. On pravi med drugim: „Kolikor bolj pošteno in keršansko se otroci odgojajo, toliko pridniši se tudi učijo, v tem, ko nravno-spačenih otrók ni lahko k pazljivosti in resni pridnosti pripraviti.“ To veljá za „velike otroke,“ kakor za male, za učitelje in za šolarje.

„Če kaka šola kaj storí za izrejo otrók, in koliko da storí, to je zastavljeno na tanko na to, če za vérnost otrók kaj storí, in koliko da storí, zakaj na to je zastavljena vestnost in dalje vsa prava nravnost. Zato narmanj storé brezverske šole, ker ves njih uk in obravnava otrók je brez tiste močí, ktera sama človeku daje notranjo in zunanjo tehtnost . . . Napeljevanje k pokorščini, spodobnosti, pridnosti, ako se tudi godí v brezvérskih šolah, nima nobenih stalnih nasledkov za poznejši pošolske leta, ker ni korenine — kaj močí le ima do človeka, dokler mu je šolska policija nad glavo; vestí pa ni (za čedne djanja).

Poprej so imeli žalostno skušnjo, kako se na vseučiliših vera odstranuje kakor kaka obdelana reč; pozneje se je zopervérski strup priplazil tudi v srednje

*

šole. Brezvérsko oliko namreč so hotli ubogi mladini po mestih in po deželi vcepiti! . . . Kako surovi pa zamorejo ljudje pri vsi šolski oliki biti, ako se vera pogreša, to se večkrat opazovati zamore po mešanih švicarskih šolah in pri raznih slovesnostih, kjer se vender s šolstvom mnogo bahajo, pa tolika neotesanost. Že Wellington je rekel: „Šole brez vere izgojajo olikane hudiče.“

Pisatelj pa ne govorí o učenji vere takó, da bi učenec le svojo lekcijo vedil gladko povedati, temveč on govorí o izgoji v vernosti, o religiositeti, in k temu mora vse učeništvo z besedo in izgledom pripomoči: ne eni zidati, drugi pa podirati! Marsikteri šolec zná prav gladko katehetu svojo lekcijo razložiti, kako da je dolžnost pri sv. maši biti; kadar pa pridejo taki cepci v cerkev, je večkrat táko šepetanje in celo glasno žeznanje, da se mašniki bojé k tistim oltarjem maševat iti, blizo kterih se nahajajo dijaki. Ali če opustí ss. zakramente, kadar ga šola več k temu ne priganja, kje je vest, vera in vernost! (Gl. več o tem: „Kathol. Schulztg.“, 16. avg. str. 258).

Alban Stolz je bil rojen v męstu Bühl-nu na Badenskem l. 1808, in študiral je gimnazijo v Rastattu filologijo in filozofijo na univerzi v Heidelbergu, bogoslovje pa v Freiburgu. Bil je profesor na gimnaziji, v bogoslovji profesor in direktor, tudi pedagogiški profesor na univerzi. Pisal je veliko število del in eno je bolj osoljeno in mično memo druzega. Bog mu daj še dolgo živeti in pisati.

Iz Krapine. *(Sv. Ane proslavljenje pri podružnici Křižke fare, blizo Krapine v Horvatski.)* Pobožne Ane in Ančice so bile v kratkem razveseljene z novim molitvenikom, spisanim v čast sv. Ane, majke Matere Božje, stare matere našega Odrešenika. V njih veselje hočem tudi jaz malo popisati, kako se časti sv. Ana pri bratih Horvatih. Praznoval se je tu slovesno god sv. Ane 29. julija, 11. nedeljo po Binkoštih. Blizo Krapine je fara (župa) sv. Križa, kjer župnuje gostoljubni župnik g. Serček, Slovenec po rodu. Fara ima več podružnic, kakoršne se tu zovejo kapelice.

Tri četerti ure od Krapinskih toplic je precej velik homec, breg (brežuljak) s kapelico sv. Ane. Vreme je bilo krasno. Od vseh strani je vrelo ljudstvo na brežuljak. Horvatje visoko cenijo proščenje“ (božjo pot, odpustek). „Kamo ideš?“ — „Na proščenje k sv. Ani,“ je bil odgovor. Skoro vsako nedeljo imajo kje proščenje, shod.

Ob 9 se je začela slovesnost s tem, da je krapinski župnik gostoljubni g. Rukavina imel celo uro dolg in lep govor. Predmet mu je bila keršanska izreja. Křižki g. kaplan pa je pel slovesno sv. mašo. Po opravilu smo se v mežnariji nekoliko okrepčali, in o poli dvanajstih se je začela velika svečanost. Šli smo nekaj minut od cerkve proč, kjer se je ljudstvo zbralo z zastavami in venčanimi razpeli. Krapinski g. župnik je vodil sprevod (procesijo) deržeč v roki sv. bridko martro in ž njo je blagoslovil ljudstvo, ki je po stranéh klečalo in se na persi terkalo. Med petjem, streljanjem se je sprevod pomikal proti cerkvi. Tam se je petje nadaljevalo, pričela se je zopet pridiga od drugod naprošenega govornika, g. Jermana, in potem druga slovesna sv. maša. O poli dveh še le se je sv. opravilo doveršilo. Ves grič je bil bel; če so se mogli vdeležiti vsi sv. opravila, ne vem. Tudi sta me dva slepca zanimala, ki sta v enomér milo in britko popevala in prosjačila, kakor je sploh na jugu stari običaj.

Med jako prijetnim obedom je vladala staro-hervaška šega; zunaj pa so vnovo dohajale procesije iz bližnjih duhovnij med petjem in žvenkljanjem. O $4^1/_2$ so bile pete litanije s tem razločkom, da so se popevale samo na koru in domači g. kaplan je dal s sv. razpélom blagoslov.

Dopadlo mi je zelo, da je bila na bregu samo ena kerčma in še tam malo pivcev; a veliko nas je bilo okoli — medice, za žejo prav dobre pijače: voda, malo medú in ledú. Pervikrat v svojem življenji sem jo pil in si dobro ogasil žejo. Zato pa tudi ni bilo ne pijanca ne vekača, niti razsajača. Vse je bilo mirno, kakor bi bile le pohlevne ovčice in krotka jagnjeta na griči. Hej Slovenci! Kaj pa vi pravite k taki pijači! Bi Vam li dopadla? Če ni vina, da od njega glava tri dni boli, če ni žganjčka, da jezik zmeša, če ni plesa; ukanja, pretepa, sejma, ni shoda, „proščenja!“ Herder popisuje Staroslovene in jim med drugimi dobrimi lastnostmi tudi pripisuje gostoljubnost, pridnost, ter slednjič pravi, da so radi pili medico. Slovenci! povernite se k Staro-Slovencem in pite neškodljivo pijačo, da ne zapijete uma, pameti in premoženja. Živela medica!

Pa če bi še tako prosil, opominjal, svaril pijance; nič ne pomaga: „pijanec se spreoberne, kader se v jamo zverne!“ Žalostno — pa istina. Kaj bo, če se ljudstvo žganja ne obvaruje! Kranjski Slovenci so že tako v nekaterih krajih zabredli, da celo rajši „šnops“ pijó, kot pivo ali vino! Ženstvo celo že pije — šnops! Ako se ne bo začelo resno, z močjo delati zoper pijanstvo, kakor v severni Ameriki, ne bo nič pomagalo: Slovenski rod se bo pokvaril na duši in na telesu, kakor se večkrat pokvarijo Indijani z žganjem; Strašna resnica! Bog odverni to nesrečo! *M. L.*

Logatec, 21. avgusta. *(Cerkvena slovesnost.)* Pretečena nedelja bila je za Logatec in njegove prebivalce zelo lep in nepozabljiv dan. Blagoslovili smo namreč istega dné nov sv. križev pot, katerega je prav pohvalno po „Fürichu“ izdelal znani umetnik gosp. Jurij Tavčar iz Idrije. V ta namen je došel čast. gosp. pater Placid, vikarij čč. oo. frančiškanov v Ljubljani, ter naš preljubljeni, za vse dobro mnogozaslužni gosp. dekan Martin Šlibar z Verhnike.

Točno ob 10 vzdigne v župnijski hiši 14 domačih čedno oblečenih mladeničev table sv. križevega pota, ter jih neso med lepo vbranim zvonenjem, gromovitim strelom topičev — spremljani od preč. duhovščine, občinstva, ob sleherni tabli od dveh logaških učenk z znamenjem nedolžnosti na glavi. Pervo gre obhod okolo cerkve, potem med veselim lepo donečim petjem v krasno ozaljšano cerkev pred glavni oltar, kjer se po klicu k sv. Duhu prične in doverši splošno blagoslovljenje sv. križevega pota, postavi se vsaka podoba med molitvijo in premišljevanjem sv. skrivnosti na odločeni prostor.

Po tem zelo ginljivem opravilu stopi na leco čestiti pater vikarij ter povdarja in opisuje v lepem, jedernatem govoru pomen, zgodovino sv. križevega pota, in navdušuje vérno ljudstvo, da naj ga rado obiskuje, uči, kako naj zraven premišljuje, da mu bode naj boljši studenec za dušo in telo potrebnih milosti.

Sedaj se je pričela sv. maša, katero je opravljal med azistenco peterih gg. duhovnikov prečast. gosp. dekan. Pri sv. maši pele so kaj vbrano in dobro logaške pevke pod vodstvom učitelja gosp. Kernca. Po sv. opravilu zapela se je zahvalnica milemu Bogu, ki je dodelil svojemu ljudstvu tolik dar.

Pri obedu v župnijski hiši verstile so se mnoge napitnice; naj omenim le one na čestitega, za čast Božjo neumorno delavnega gospoda župnika logaškega Markiča; vedela se mu je hvala za toliko naprav, ki jih je preskerbel logaškim cerkvam, zlasti pa župnijski, a klicalo se Bogu, naj bi ga milostno še dolgo ohranil, ter bi med drugim tudi še razširil s pomočjo Božjo in svojega dobrega ljudstva župnijsko cerkev. Bog usliši željo in naše prošnje! Bog živi gospoda župnika Mateja

Markiča in vse za Božjo čast neutrudljivo delavne njegove vernike! Preserčna hvala prečast. gosp. dekanu, preblagemu p. vikariju in vsim, ki so se prezale slovesnosti vdeležili!

V Levpi, vikarijatu dekanijske fare Kanalske, bila je v nedeljo, 26. t. m. blagoslovljena nova cerkev, za katero se je slovesno blagoslovil vogelni kamen 10. aprila t. l. Pri obeh opravilih bila je nazoča vsa sosednja duhovščina in v nedeljo posebno veliko vernega ljudstva. Obojno blagoslovljenje opravil je z dovoljenjem prečastitega nadškofijstva pn. gosp. dekan Fr. Vidic. Da se je delo v tako kratkem času zamoglo toliko doveršiti, kakor se je, gre v zaslugo tamkajšnemu vikarju gosp. Jožefu Tomšič-u in vernemu pa radodarnemu ljudstvu. Prihodnjo nedeljo se bo slovesno blagoslovilo novo pokopališče v Kalu. Na praznik Imena Marijnega bo pa zlata maša pri Marija-Celji, zlatomašnik je vis. čast. gosp. Ant. Ukmar.

Jeruzalem. Izgled mladenčem. V zvesku m. rožn. Ratisbonovih letnikov se med drugim to-le bere:

Med romarji perve spokorne karavane je bil mlad mulat, star kacih 25 let; starši (eden bele, drugi temne barve) so mu Indijani, on pa je rojen na Mavriškem otoku; ime mu je Edvard Moti.

Na potu so vsi tovarši stermeli nad tem mladenčem. Noč in dan je preklečal in premolil, nepregibljiv, kakor bi bil zamaknjen. Treba ga je bilo po sili spraviti iz tega stanú in ga pripraviti, da je kaj malega vžil ali nekoliko počíl.

O svojem bivanji v Jeruzalemu je enako spodbudoval tiste, ki so ga spremljali na njegovih potih. Mi, ki nas je došla sreča, ga imeti med stotino gostov, ki so bili sprejeti pri sv. Petru, smo imeli priliko občudovati vedno prosto in postavno pobožnost tega mladenča.

Pred nekimi mesci se je Moti zopet k nam povernil, pa ne več v drušinji, ampak sam z namenom, da v Jeruzalemu ostane. Prosil je te dobrote, da bi bil za stražnika v napravi „Ekce-Homo," in to je tudi dosegel; pa čudno! tisti dan, ko je Moti za to službo prosil, zbolí latinec iz št. Ivana v hribih, ki je že nekaj let imel to službo, in moral je odstopiti. Naš novi „janičar (tako tam take imenujejo) je v samostanu Ekce-Homo to, kar je bil na parniku Guadalupskem, večno móljenje. Berž ko mu njegova služba kacega opravila ne naklada, na gole tla poklekne, ne da bi se kam naslanjal, in ostane cele ure nepremaknjen. Da smo ga pripravili k temu, da si je privošil malo počitka, mu je bilo treba zapovedati pod sveto pokoršino.

Vsako jutro pristopi k mizi Gospodovi, kakor angelj.

Nektere ure dneva so odločene za učenje latinščine; Monti namreč ima pregorečo željo študirati, da bi bil duhoven.

Cenim ga za naš misijon in zlasti za naše svetiše kakor jasno zastavo blagoslova Božjega.

Pervo sveto Obhajilo. Zadnji dan majnika smo imeli srečo, Jezusu in Mariji majhen venec cvetlic podati. Pristopilo je z ginljivo pobožnostjo 25 naših mladih sirotinskih hčerk pervikrat k mizi Gospodovi. Bile so v sv. veri dobro podučene, pa s svetimi duhovnimi vajami v arabskem jeziku prav dobro pripravljene.

V napravi Ekce-Homo je sv. Obhajilo brez vsake misli na kaki zunanji kinč; naši otroci imajo edino le z Bogom opraviti. Vsa lepota je v notranjem, in nasledki tega vélikega djanja imajo resnobne in stanovitne sadove.

Popoldne pred svetim opravilom in blagoslovom obnovijo otroci kerstno obljubo. Z močnim glasom obmolijo. Nicejsko veroizpovedanje in djanje darovanja presveti Mariji Devici, svoji nebeški Materi.

Naj Jezus in Marija te ljube male na vekomaj obvarujeta spačenja, jih s svojim blagoslovom prenapolnujeta in se z ljubeznijo na nje ozirata.

Oddelek malih turških deklic — ta se množi neprenehoma. Ta trenutek jih je 130 in vsak ponedeljek prihajajo nove. Ta nenavadna čedica nam dela prav veliko tolažilo. Otroci imajo odkritoserčne želje za nauk in žele se preobraziti (zboljšati). Podučljive so, duhovite, prijazne in hvaležne. Za plačilo sem jim obljubil velik lép izhod v pervih dnevih meseca mal. serpana.

Vevnica.

Duhovski stan.

Gnjil sad.

(Dalje.)

Mi živimo še vedno v dobi prevratov, živi cela Evropa. Kar se je bilo zveršilo tako naglo in silovito na Francoskem, to se je zverševalo bolj polagoma v našem veku po drugih evropskih deželah. Duhovstvu se ni godilo tako hudo drugodi, kakor sem prej pisal o Francozih, a dosti bolje tudi ne, n. pr. na Španjskem, Laškem. Spreminjevalo se je pa katoliško duhovstvo v sedanjem veku kaj znatno. Pervi naval revolucije ga je bil skoro potlačil k tlam (na Francoskem, Nemškem, Španjskem), pa revolucija je bila do l. 1820 večinoma zadušena in samosvoji vladarji so začeli gledati, kako bi jo zabranili v prihodnje. Vstanovila se je „sveta zveza," začela se je stroga samosvoja vlada, ki je iskala pomoči pri veri, tedaj tudi pri duhovnikih, a hotela je strogo vladati tudi nad njimi, bolje bi rekel: nad Cerkvijo. Duhovstvo je pač imelo sedaj močno deržavno zaslombo, ali imelo je tudi deržavne spone. Med tem je beseda „svoboda" narode vzbujevala, dražila, vnemala in vnovič so se ponavljali prevrati (l. 1848). Pričelo se je novo deržavno življenje in tudi duhovstvo je zadobilo nekako prostost, ki mu je potrebna za njegovo nalogo. Bilo je, kakor da se je svetu zažarila nova doba in tudi duhovstvo je menilo, da jo sme pozdraviti veselo. A kmalo se je pokazalo, kaka svoboda da je to bila. Nezmérno sovražni duh se je zagnal nad Cerkev, nad duhovstvo, ko so padle spone tiskovnih postav. Ono slovstvo, ki zraste kakor gobe čez noč, je začelo premišljeno in dosledno pobivati, kar je katoliško in tudi sploh versko. Kako pa se bojuje, to sem popisal na drugem mestu, zato mi sedaj o tem ni treba govoriti dalje. Pleve smo videli poprej, sedaj poglejmo še gnjili sad, ki raste na novodobnem drevesu sovražnosti proti Cerkvi in duhovstvu.

Poznal sem mladeniča polnega najlepših vzorov, za katere je gorel in katerim je hotel posvetiti svoje življenje. Bližal se je čas, ko je treba stopiti na določeno pot, zbrati si svoj stan. Imel je navado, da je zlival vse svoje občutke, svoje misli, svoje veselje in svoje tožbe v dnevnik. Čital sem ga pozneje, ko se je bil že odločil in srečen bil v novem stanu. Milo se mi stori vselej, ko se spominjam vseh serčnih bojev, ki jih je prestal in se mi zbudi čut one mladeniške poezije, ki je navdihovala vsako verstico njegovega dnevnika. Težko, da bi se posrečilo mojemu spominu in mojemu sercu podati bralcem le nekoliko podobno sliko mojega prijatelja v malih potezah, ki so mi na tem mestu dovoljene. (Mladeneč namreč je pisal dnevnik svojih misel in naj se nihče ne spodtika, ako so kteri izrazi odveč derzni. Vr.)

Iz dnevnika. 30. aprila. Čudim se sam sebi. Še lani mi je spomlad budila najslajšega veselja obilo. Radoval sem se v naravi in veselih obrazov se je rado prijemalo moje oko. Kakor otrok bi bil letal po polji

in pri otroških igrah bi bil pozabil, da sem odrasel mladostnim zabavam. A letos! Vse je prazno, vse je mertvo zame. Čemu mi je narava, kaj imam od nje? Nad veselimi ljudmi se jezim, vesel obraz mi je kakor strupeno želo; saj jaz ne morem biti vesel: zakaj naj se tedaj veseli drugi? O dvom, grozoviti dvom! Ako hočeš uničiti človeško srečo, vsadi mu dvom v dušo! O čem pa dvomim?

Otroške podobe se mi oživljajo v duši. Dobra mati me vodi za roko, vodi me malega dečka pervič v cerkev. Kako je bilo to čudno! Toliko ljudi, da jih nisem videl nikoli toliko v domači hiši, tudi takrat ne, ko se je možila sestra; vse tako lepo veličastno, skrivnostno, da nisem mogel prav razumeti. Tam pred altarjem se je gibala nerazumljiva oseba, kmalu potem se je prikazala visoko nad menoj in govorila je goreče besede. Sam nisem vedel, kje da je glasila se glasba in od kod je prihajalo petje. Pa še vse drugo: podobe v cerkvi, altarji, leskeči lustri — to me je kar mamilo. Pozneje sem spoznaval vse reči v cerkvi in serce se mi je veselilo vsake. Tako se je začela lepa spomlad v meni in začele so se vzdigovati perve cvetice: otroške želje, da bi kedaj tudi jaz imel opraviti v teh prostorih, da bi postal enak onemu veličastnemu možu v zlati obleki, na katerega so se naj bolj vpirale moje oči, namreč mašnik. O sladke otročje želje! Pač takrat sem bil otrok, a bil sem srečen, in sedaj, ko hočem biti kaj več, srečen nisem. — Mož, ki sem ga gledal pred oltarjem, prišel je tudi v našo hišo, hitro sem ga spoznal na obrazu. Ta mož, naš župnik, je pregovoril mojega očeta, da so me dali v šolo. Kako se vendar varaš, neumna slutnja! Postal bo enkrat duhoven, rekel je župnik in materi se je žarilo serce od veselja. Jaz pa nisem mogel sterpeti v hiši; tekel sem ven na prosto, ne, skril sem se nad hlevom, da sem se tam veselil neopazovan. In sedaj? Preč je, preč! Da bi se bil raji jokal! Pa saj je solza veselja tudi solza, to je znamenje, da se žalost in veselje ne ločita: le trenotek časa ju loči.

2. majnika. „Trenotek časa," sem zapisal zadnjič. Da, kaj je ves čas druzega, kakor trenotek? Samo trenotke opazujemo — sedaj — sedaj — pa sta dva minula — in ni jih. Tudi pervega majnika — ni ga več in mojega življenja enkrat ne bode več. Kakega življenja? Moj Bog, kako je to čudno! Sam ne vem, kaj hočem, kako mi je: kako naj pišem dnevnik? Že vem. Postal bode enkrat duhoven, je rekel župnik in sedaj pravim jaz, da ne postanem duhovnik. Zakaj pa ne? Ker nisem več otrok. Seveda nekdaj, ko sem imel pred očmi samo lepo domačo cerkev, bi rad bil mašnik. Ali sedaj imam pred seboj druge cerkve: vednosti, umetnije in zraven še bujno življenje. Ali nimamo svoje pameti za vednosti, in domišljije za umetnosti? Ali nismo vstvarjeni za življenje? Kolikrat sem slišal, da človek ni zato, da bi se odločil od drugih ljudi, ampak da se verže v življenja burni tok okusit sladkosti in britkosti njegove. Kaj pa v duhovskem stanu? Ne, ta stan ni niti za eno niti za drugo in tedaj tudi ne zame. Iti samotarit v kake hribe, pečati se samo s kmečkimi ljudmi — ne, ne, ne morem. Človek je za družbo in ne za samoto. Potem, da bi pokoren bil celo v svojem prepričanji, da bi to mislil, kar velevajo drugi, in to govoril, kar narekujejo drugi: ali je to za človeško čast, svobodo in njegovo vzvišeno nalogo? Le tje, le tje, kjer se dvigajo kakor stolpi slavni možje — na polje vednostno hočem iti in v umetnosti napajati utrujenega duha, v življenji pa kazati moč „uma in dlana." Ali vendar, zakaj me tako čudno milo vabi duhovski stan? Ali sem morebiti zanj? Za stan, katerega delovanje je nasprotno mojej pameti? Oj dvom, oj grozni dvomi! Zopet me pekó, zopet mi kljuje tu notri. Od daleč pa se glasi zvonenje domačih zvonov, in duha objema domače petje. Stopim pred altar — kedo? ali jaz? Da, jaz in tukaj sem pred ljudstvom — mašnik. So li to sanje? Morebiti, toda sladke. Moja glava, moja glava!

5. majnika je sanjaril nekako to-le: „Danes sem šel sprehajat se in razvedrovat si temnega duha. Sreča me šolski prijatelj iz prejšnjih lét ter mi povė po kratkem razgovarjanji, da sem s a n j a v e c in p r e n a p e t e ž. Norci govoré včasih resnico, a sedaj?... Pokazati hočem svetu, da nisem niti eno niti drugo. Kar kipelo je v meni, ko sem slišal ono prazno glavo tako govoriti. Da, da, že vidim: ako imamo v sebi više vzore, viši misli in naklepe, ako ne govorimo tako, kakor drugi ljudje, imajo nas za sanjavce. Više vzore, prav govorim, više vzore: ali ni kaj višega: živeti za vede, živeti za občni blagor človeštva, nego zapreti se svetu, udati se nemarnosti in prav po kitajsko ostati vedno pri starem? In to bi moral storiti, ko bi stopil v duhovski stan. Kaj pa storé duhovniki? Kako lahko bi obdelovali slovstvo, širili znanosti, napredovali v vedi! Ali vidim kaj takega? Ko bi postal duhovnik jaz, postal bi enak drugim. Že samo semenišče ima namen storiti človeka topega in neumnega; saj je bilo to slišati iz profesorjevih ust. K večemu, da se navzamejo nekega čudnega samovestja in mislijo, da so nekaj višega, kakor drugi ljudje. Zato hočejo gospodovati, tlačijo ljudstvo, ga kujejo v svoje spone. Vse dobro vem, bral sem tolikrat. (Res se take in enake laži berejo v judovskih in framasonskih romanih in knjižurah.) Na nasprotni strani pa je čudno vladanje med njimi samimi! Pa, da bi se pokoril komu in šel v daljne hribe, kader bi me doletelo povelje. Nikdar ne. Zato mi je že misel zoperna... In ta nerodna obleka! Zakaj bi se ne oblačili tako, kakor drugi ljudje? — Mertev je duhovnik za svét; človeški čuti so mu zaterti; kako bi imel usmiljenje za svet? V serce me reže ta samota. Ali bi ne terpela v nji moja pamet? — Pa kaj bom našteval: veselja nimam in ne morem ga imeti. A zakaj ne? Ali ga nisem imel nekdaj? Nekdaj pač, ali to je bilo nekdaj. Od takrat sem mnogo slišal, mnogo bral (Kaj je bral, kažejo te sanjarije.) in svet se je pod menoj zasukal. Ko bi takrat toliko bil vedel, kolikor vem danes, bi ne bil imel veselja nikdar. Ali vendar — zakaj se bojuje novo moje veselje s starim? Zato, ker bi me nekateri radi imeli duhovnika? Kaj oče! Naučil sem se prezirati njegovo voljo. Zato, ker se ti obeta v duhovskem stanu lahkotno življenje? Ravno to ne, to mi je groza. — O srečna otročja leta! Da, da, takrat se je duša veselila v priprostem, nedolžnem veselji in rajsko veselje serkala je pri pobožnih vérskih opravilih. Zato, me je tako vleklo nekdaj v ta stan, v katerem se mi je obetalo takega veselja obilo. Kedo ve, ali ni takrat moja nedolžna, neskvarjena duša čutila in slutila bolje, nego sedaj, ko mi je moril jo že dvom in obupnost? Ali tudi strast? Upam, da ne, ali pervo dvoje je dovolj. O srečna otročja leta! Kako živo sem takrat veroval in bil sem srečen. Sedaj pa, ko se baham, da kaj vem, sem nesrečen. Čemu mi je znanost? Ali ima znanost to nalogo, da dela človeka nesrečnega?

Vidim, vidim! Otrok sem še hvala Bogu, še nekoliko. Tudi imam še otročje veselje in tisto me vabi v stan duhovski. Zato je boj v meni. Kako hudo je meni! O mati, zlata moja mati, ko bi ti še živela, ko bi ti bila sedaj pri meni na strani, uperl bi v té oči in bral bi v njih tvojo voljo, tvojo željo. Kako sladko bi bilo slušati tebe! Pa, ne vem li, kaj bi želela? Zdi se mi, da. O vi, ki ste mi iztergali to otročje čisto veselje, pridite sem, to je grenki sad vašega dela!

Razgled po svetu.

V Frohsdorfu pri Dunaju je 24. avg. umerl grof Chambord Henrik Karol, postavni kralj francoski, kterega prestola pa ni bil dosegel.

O novih pogoriših kazališ se sliši neprenehoma. 12. t. m. je v Sunderlandu na Angleškem do tal pogorelo naj bolj priljubljeno kazališe; bilo je nad 1500 ljudi v njem, pa k sreči so se rešili. — Tudi glediše v Jekaterinodaru na Ruskem je pogorelo poslednje dni.

Za definitorje so zvoljeni: prečast. oo. Janez Žibrat, Kalist Medič, Atanazij Krajnek in Pacifik Fister.

V Zagrebu je znani častni kanonik in spovednik usmiljenih sester Fidel Hoeperger postal infuliran opat B. M. D. Bela-Stienski, in prejel red železne krone. V nedeljo, 19. vel. serpana, so bile v tem samostanu znamenite slovesnosti: 22 devic je bilo preoblečenih v Sestre, 24 Sester je storilo obljubo in so sprejele sv. molek. (Med temi ste tudi dve zamurki, ki ste bili precej let v ljubljanskem uršulinskem samostanu in ste pred nekterimi leti od tod se preselile v Zagreb). Prečast. g. Hoeperger je ta dan pervič imel pontifikalno sv. mašo in 7 Sester je obhajalo 25letnico samostanskega svojega življenja. Od cerkvene oblasti se mu je ta dan, kakor piše „Katol. List," naznanilo posebno priznanje za vse mnoge zasluge, ki si jih je pridobil kot vodnik in pospešitelj družbe sv. Vincencija P. na Jugu: na Hervaškem, v Slavoniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini z Rumelijo, koder se je ta red vstanovil in razširil po želji pokojnega kardinala Havlika. Te zasluge je vedila ceniti tudi svetna vlada, ki je toraj omenjenemu gospodu podelila réd železne krone, kakor smo ravno omenili. Bog daj srečo!

Laško. Na otoku Iskiji je bilo o potresu zasulo tudi škofa s Casamicciole. Naznanuje se, da škof je živel še blizo 24 ur pod posipinami, in da je klical za pomoč; delavci pa da so ga našli mertvega, ko so do njega dokopali.

V Raveni na Laškem so rudečkarji imeli shod s prekucijskimi nameni zoper laško vlado. Govorili so proti vstavi in kralju; začeli so se pa tudi dreti zoper Boga in vero, in takrat jih je policija razgnala. Na razhodu so se tudi slišali glasi: „živelo papeštvo in njegova svoboda."

Francosko. Francoska vlada nikjer nima blagoslova. Doma je silna nezadovoljnost med vsimi poštenimi katoličani; blagostanje, zlasti v denarnem oziru, silno propada. Posebno nesrečna pa je na Jutrovem; iz Hongkonga pišejo, da je bila francoska vojašina pomaknila se do Hanoi-a, pa se je morala s hudo zgubo zopet umakniti.

Amerikanske novice. Pazite na mladino! „Kolumbia" svarí starše in rednike, da naj ne pusté mladine v slabe drušine in zanikarne znanja. Iz Town-Milwankee-a naznanja namreč g. Springer, da njegova šestnajstletna hči je njega (lastnega očeta) najprej za 2900 dolarjev vrednosti okradla, potlej pa se nekemu igravskemu potepuhu (gambler-u) dala odpeljati. Oče je oba, hčer in potepuha, zasačil v mestu Chikagi ter dobil nazaj tudi ukradene vrednosti. List pristavlja to-le svarilo, ki zadeva tudi marsiktere izmed naših mest in krajev: „Žalostna resnica je, da mnogi starši izrejo in nadzorstvo svojih otrók, in še zlasti tudi svojih hčér, tako hudo zanemarjajo, da se Bogu usmili! Kdor se hoče tega prepričati, naj le enkrat zvečér gre po ulicah našega mesta, koder se mlado ljudstvo na stotine okrog potika in se le prevečkrat, še v otročjih letih, na telesu in na duši čisto okuži. Starši tacih deklín in mladenčev si strašno odgovornost nakopujejo in so sami krivi, da žalost in sramoto pri svojih otrocih doživé." — Ravno ta list pripoveduje na drugem mestu, da v enem samem tednu je zopet znatno število mladih ljudí zginilo, da se ne vé kam! V kako grozovito revšino, v živi pekel, taki zabredejo, bodi si, da radovoljno ali neradovoljno zapusté svoje starše in družine, — kdo tega ne spozná?

Lepo djanje umirajočega. „Cehoslovan" v Čikagu pripoveduje to-le: Na eni jugo-amerikanskih železnic se je zgodila nesreča, pri kteri je bil eden popotnikov smertno ranjen. Zdravnik mu naznani nevarnost in ga vpraša če morebiti ima svojim prijateljem kaj naročiti? Ranjeni vprè vanj vpadle očí in vpraša, če je bilo ne mara razen njega ranjenih še več ljudí . . . „O okoli 100 ljudí," pravi zdravnik. — „Tedaj telegrafujte moji ženi, naj brez pomude prodá 10.000 menjic te železnice" (namreč, ranjenim v prid), je odgovoril ubogi ranjenec s smehljejem zadovoljnosti na svojem vélem obrazu, ter izdihnil dušo in preselil se tje, kjer edino se nobene nesreče na železnici ni več bati.

Strahoten bogatin! Ravno omenjeni verli list piše, da v Braziliji živí bogatin Ricardo do Jouza, kteri ima 300 milijonov dolarjev letnih prihodkov. Teko mu zlati iz zlatih in demantnih rudnikov. V Parizu ima ta milijonar 29 hiš. Star je še le 35 lét in revno biva vsako leto mesec dni v Parizu. — Ko bi ta „revež" le kapljico svojega premoženja dal za našo „dijaško kuhinjo," bi to pač bolje obernili kakor on, in pridnih dijakov molitev bi morebiti tudi njemu sprosila kaj boljšega, kot so njegovi milijoni, ki jih jesti ne more in morda neče; vendar pa jih bo moral zapustiti.

Družbo ss. Cirila in Metoda so Čehi osnovali v Čikagu; 5. mal. serp. je imela vstanovni shod. Oglasilo se je 38 udov in volil se je odbor na pol leta. Predsednik je Václav Herink.

Ta je doplesal! Neki mazáč J. Hayhoe v Čikagu gre v soboto ob koncu rožnika na ples; ob 2 po noči gre k odpertemu oknu 2. nastropja ohladit se; bivši dosti napit telebne z višave na tla, si zlomi tilnik in ostane mertev.

Serčni škof. Milgsp. Spalding z Pearie se je vernil domu z daljnega popotvanja: Obiskal je mnoge italijanske mesta, Egipt: dospel v Aleksandrijo, se peljal po Nilu do Kaire, ogledal piramide, po sueški ožini se peljal v Palestino, obiskal vse svete mesta, potoval po obrežji male Azije, se je mudíl v Smirni, na Gerškem, v Carigradu, prišel na Dunaj, dalje po Nemškem dospel na Francosko, Angleško in nazaj v Ameriko. Gotovo veliko skušenj si je nabral, ki mu bodo dobro teknile na bližnjem plenarnem amerikanskem cerkvenem zboru, ki se prične potem, ko se bodo v Rim poklicani amerikanski nadškofje posebej posvetovali o važnih amerikanskih vprašanjih.

Op. Gotovo od naših znanih prijateljev v Ameriki nam so došle številke 2, 4 in 5 novega illustrovanega katol. tednika „Čechoslovan-a" v Čikagu, za ktere naj priserčniši zahvala! Naznanjeno pa nam je ob enem, da nekaj listov je vradno prideržanih in nazaj poslanih, kar je menda toliko, kakor po našem zaplenjenih. Prav serčen pozdrav verlim bratom v Ameriki! Vr.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Mladenič, popolnoma na napčnih potih, za spreobernjenje. — Oseba se priporoča Mariji Devici, ako bi bila Božja volja in osebi v dušno zveličanje, da bi svoj stan premenila in neko pogodbo doveršila.

Zahvale.

Neka gospa je bila v silnih zadregah, ter ni vedela bolje pomoči, kakor pribežati k Materi Božji, in jo pomoči prositi. In glej! prav vidno je bila uslišana. Priporoča ti toraj, ljubi bralec, živo in goreče moliti k naši nebeški Materi, in gotovo boš uslišan. (Odgov. na vprašanje: Nič ne. Vr.)

Iz Notranjskega.

Zahvala preserčna od matere, kateri je pomoč došla za izrejo hčer, in v hišnih stiskah. Večna čast Bogu in hvala Mariji Devici!

Z Notranjskega. *K.*

Koledar za prihodnji teden:

3. kimovca. S. Evfenija. — 4. S. Rozalija. — 5. S. Lavrencij Justinijan. — 6. S. prerok Caharija, ki je opominjal ljudstvo k poboljšanju in prerokoval novo zidanje tempeljna. — 7. S. Regina. — 8. Rojstvo Marije Device ali mali Šmarinj. — 9. Sedemnajsta nedelja po Bink. Presveto Ime Marije Device. (Celo osmino popolnoma odpustki po spovedi in sv. Obhajilu.)

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Prestavljeni so čč. gg.: Jan. Belec v Kropo; Jan. Berlic kot oskerbnik v Fužine; Mih. Terček na Vače; Pavel Kramar v Adlešiče; Jan. Nagode v Horjul. Semeniški čč. gg. duhovniki so nastavljeni: Fr. Hoenigman v Černi Verh; Andr. Kalan v Predoslje; Fr. Krek v Žiri; Ant. Jaklič v Metliko.

Katoliška družba ima prihodnji torek 4. septembra zadnjikrat letos na Rožniku sveto mašo za žive in mertve svoje družbenike. *A. Jarc.*

Osobne vesti iz kuhinje „študentovske.“ „Denarni minister“ je že delj časa nekoliko zamišljen in nič prav pri dobri volji, ker skor dan na dan prav pridni šolski mladenči na kuhinjske vrata terkajo; pa je v nji temno in premalo zaloge, ter se nikakor ne bo moglo vsim odpreti, pa tudi večini ne, ako solnce prav veselo ne posije.

Škofijski cerkveni zbor se je 27. avgusta pričel v Mariboru za lavantinsko škofijo. Seje so bile v semeniški cerkvi pod predsedstvom knezo-škofa Maksimilijana. Duhovnov je bilo veliko čez sto; sinoda je imela zlasti rešiti 17 ji zročenih prašanj, n. pr. ravnanje duhovšine oziroma na politiko; poduk v sv. veri; kako skerbeti za otroke po fabrikah? cerkveno petje; družbe. V četertek je bil zbor po tretji očitni seji doveršen.

Za Provincijala je pri poslednjem kapitelnu zvoljen prečast. P. Bonaventura Sell, iz Gradiške, rojen 23. februvarja 1820, šel v samostan 14. julija 1851, slovesne obljube naredil 14. julija 1852, 23. septembra 1853 mašnik posvečen, in 22. avgusta t. l. za provincijala zvoljen. Bil je več lét profesor bogoslovja na Kostanjevici pri Gorici, nekaj časa gvardijan, potem definitor in učitelj novincev na Tersatu. — Za kustosa: prečast. P. Friderik Hönigmann, poprejšni provincijal.

V Ljubljano pride preč. Pater bivši provincijal Evstahij Ozimek. Gvardijani so postavljeni prečastiti pp.: v Gorici Evgenij Heglař, na Tersatu Feliks Podbregar (kamor pride tudi Marijan Širca), v Novem mestu Hugolin Satner, v Kamniku Rajnerij Kokalj (kamor pride tudi P. Teodorik Muren iz Nazareta), v Brežicah Efrem Turk, v Samoboru Albert Pintar, v Pazinu Hugon Novljan, v Jaski Nikolaj Traven. Prestavljeni so dalje čast.: P. Teofil Respet s Tersata v Gorico, P. Vilibald Sever ravno tje iz Pazina; P. Vindišar iz Nazareta v Novo mesto za učitelja; v Nazaret pa P. Romuvald Jereb iz Kamnika in P. Otmar Vidic iz Jaske; v Samobor P. Solan Nadrah iz Jaske in P. Kalasancij Margreitner s Klanjca; iz Samobora v Klanjec P. Samuvel Kimovec.

V provinciji čč. oo. kapucinov postali so gvardijani preč. oo.: V Lipnici o. Teofil; v Irdningu o. Fulgencij; v Knittelfeldu o. Lorenc; v Muravi o. Honorij; v Schvannbergu o Rihard; v Kerškem o. Odilon, v Celovcu o. Gregorij; v Wolfsbergu o. Gotfrid; v Gorici o Rafael. Premeščeni so med drugimi čč. oo.: Iz Irdninga o. Natanael v Knitelfeld, o Joahim v Muravo, o. Peter v Schwannberg; iz Gorice o. Hermenegild v Loko; iz Wolfsberga o. Romuvald v Irdning; iz Kerškega o. Luka za vikarja v Škofjo Loko; iz Murave o. Teodozij v Irdning; v Knittelfeldu ostane o. Ludvik vikar; iz Škofje Loke o. Irenej za vikarja v Celje; v Schwannbergu postane o. Bonifacij vikarij; premeščeni: o. Kajetan v Celje, o Ambrozij v Gorico, o. Maksimilijan (vernivši se z misijona v Ameriki) postane tam ravnatelj III. redu in katehet.

Pri stolni cerkvi v Terstu je imenovan starosta korarjev vis. čast. g. Vincencij Batalja za domškolasta, in za korarja vis. čast. g. Franc Uzman.

Varite se vode! Danes-teden je 12leten deček v neki graben pod Žalostno goro skočil in se hotel kopati — in to še pričo dveh druzih otrók; je pa revež utonil! Veliko otrók se brez vse sramožljivosti očitno koplje v velikih nevarnostih za dušo in telo; torej ni čuda, ako se večkrat slišijo nesreče. Skerbite za otroke, da se ne ubijajo ne na duši in ne na telesu!

✝ Naj priserčniši zahvalo naznanjam vsim sosedom in znancem za lepe vence in obilno spremstvo pri pogrebu moje rajne matere ter jih ob enem priporočam v pobožno molitev. *Antonija Breskvar.*

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Preč. g. župn. Fr. Karun 5 gld. — G. Tom. Pirnat 5 gld. — Čast. g. Fr. Mekinec 1 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Župnija Trate 11 gld.

Za cerkev presv. Serca: Čast. g. Jak. Strupi 1 gld. 30 kr.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neimenovana v namen spremenjenja stanú po Božji volji 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Neimenovana 90 kr. — Od sv. Petra v Ljubljani po čast. g. J. Zagorjan-u 42 gld. — S Suhorja 16 gld. — Gospodičina Jožefina Pelc 3 gld. — Neimenovana 50 kr. — S Kerke 1 gld. — Z Rovt nad Logatcem 7 gld. — Iz Banjaloke pri Kočevji 10 gld. — Iz Dolenje Vasi 9 gld.

Za sveto Detinstvo: Delavke v Vevčah 10 gld. 28 kr.

Za sv. Očeta: Iz Trebenjske fare po čast. g. M. Kolarji 6 gld.

Za afrikanski misijon: J. R. 1 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

R—c: V pesmici so lepe misli, pa za natis še ni zrela; drugo se bo zgodilo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 7. kimovca, 1883. **List 36.**

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. življenji.)

(Konec.)

Očetova podoba je draga otroku in prijatelj hrani prija teljevo sliko kot dragocen zaklad. Kedo se temu čudi? In mi kristjani bi ne častili in ne ljubili podobe Odreš enika, našega naj boljšega prijatelja. Veliki svetniki so nosili vedno saboj križ, ga častili ter pred njim pošiljali svoje molitve k Bogu. Cerkev želi, da bi se verniki križa pogosto posluževali v življenji. Verni Slovenec vstreza kaj rad tej cerkveni želji; križa se rad po tej cerkveni želji; križa se rad, kedar delo začne ali ga konča; spominja se križa v sreči in nesreči; ako švigne blisk po nebu, pokriža se pobožno rekoč: „Bog in sveti križ božji!“ kedar načne hleb kruha, ga prej prekriža z nožem, proseč, naj dobro tekne. Pa saj so te navade vsakemu izmed nas znane, naj bi se pri Slovencih ohranilo to hvalevredno spoštovanje križa!

Cerkev nas opominja imeti križ po vseh hišah. Kako spodbudno je, ako v postnem času večkrat kleči družinski oče s celo družino pred podobo križa, se spominja ljubezni in terpljenja Odrešenikovega, moli za odpuščenje grehov ter prosi za srečno zadnjo uro! Križ je drag hišni prijatelj, tolažnik v stiskah in nadlogah; nesrečni pogleda nanj, zmoli pred njim kratko molitvico in poverne se mu mir v žalostno dušo, zmanjša bolest ter mu podeli vdanost v voljo Božjo! Zbolí kedo v družini, mu dajo križ k postelji, da ga lahko vedno vidi ter dobiva tolažbo v terpljenji od Vsemogočnega. Kedar umerje, dadó ga mu v oterpnelo desnico, da ga spremlja v hladni grob.

Da, križ je potreben človeku v življenji in Cerkev vé, zakaj ga tako zelo priporoča. Neskerbni stariši se malo brigajo, da bi odgojili otroke v bogaboječnosti, v ljubezni do križa. To je tudi vzrok, da vera peša v marsikterih družinah in iz serc gine. Bog obvaruj ljudí take nemarnosti! Ako ide tako naprej, nimamo pričakovati lepe bodočnosti! Mnogi tožijo, da je danes hudo na svetu, pa smemo terditi, da bi ne mogli tako tožiti, ko bi se ljudje v nezgodah bolj zaupno obračali h križu. Mir, ki je zginil, bi imeli v sercu in srečni bi bili tudi v nesreči. — Povedali smo, da so že pred 14 sto leti kristjani radi postavljali križe ob potih ter se spominjali odrešenja po Kristusu. Dolgo časa je terpela ta lepa navada, pa močno izginja iz mest, in zginja tudi vera; novošegni izobraženci po mestih se že sramujejo križa! Križ ali druge svete podobe so imeli po hišah, stenah, po mostovih itd., zdaj vidiš namesto svetih znamenj včasi pohujšljive poganske spake, ki je čudo, da ne treši vanje, ker jih keršeni ljudje ne spravijo nedolžnim spred očí. Na marsikterih krajih so obetali, da bojo svete znamnja nadomestili, ko so jih odpravili. Kdaj se bo to zgodilo? Zunaj na deželi, tam se še nahaja ta lepa navada, kakor nekedaj, ko so se serca tako zelo ogrevala za Križanega. Naj bi se tudi ohranila ter ogrevala nadalje mlačna serca, križ naj bode govoreč pridigar povsodi! Križ na polju, na griču, pod košatim hrastom, kako lep pomen! Ko je vera v križanega Jezusa bila še živeja, so se tudi raje spominjali nanj ter mu kot naj dražjemu gostu radi odločili mestice na častnem kraju. Z ljubeznijo so pozdravljali križanega Zveličarja, molili pobožno pred križem. Še živé stari gospodje, ki so kot dijaki gredé v šolo molili pred križem na špitalskem ali na čevljarskem mostu, da bi nalogo v šoli dobro izdelali, — in živi dokaz imamo, da ne zastonj.

Križ na razpotji, kako pomenljivo znamenje! Pred potnikom ste dve cesti; jedna prijetna in široka, druga skalovita, ozka: na ktero naj jo krene? Po kteri bode prišel do zaželjenega kraja? Krenil jo bode po oni, ktero mu kažejo kot pravo, če je tudi ozka, ternjeva. Pobožni potnik tudi poklekne pred Križanega ter ga prosi blagoslova, da dospè srečno do zaželjenega kraja. Kako lepa podoba to za življenje!

Križ ob poti na verhu goré! Tu postoji potnik, veselo gleda srečno prehojeno pot. Ozrè se na sv. razpelo, ktero je postavila pobožna roka na ta visoki kraj. Čuti se nekako bližje nebes, bližje nebeške glorije! Posije mu v sercé žarek srečnega hrepenenja po Njem, ki ga je z drago svojo kervjo odkupil.

Križ na sredi vasi! Ta naznanja pobožnim vaščanom, da biva blizo, prav med njimi, ljubeči Odrešenik, do kterega naj se v nezgodah obračajo zaupno. In Kristus rad biva med njimi, saj hodijo, pobožno pozdravljajoč, mimo križa, znamenja njegove ljubezni. Sram v černo dušo pa bodi vsakega keršenega človeka, kteri se pred križem ne odkrije.

Križ ob robu gozda! Tu stoji stoleten mogočen hrast, kterega je majal že marsikteri vihar; a križ je

kljuboval viharjevi sili! V duplino je postavil pobožen vaščan sveto razpelo, da naj se spominjajo mimogredoči Stvarnika vsemogočnega, začetnika vseh reči, ki je pa iz ljubezni do ljudi ponižal se viseti na lesu križa! In to ljubezen mu skušajo nekoliko plačevati vaške deklice, ki pri vsaki priložnosti ozalšajo podobo križanega Jezusa z lepimi poljskimi cvetlicami, s cvetlicami duhtečimi in ga bogoljubno kušujejo, tudi včasi tam molijo. Gospod gotovo zadovoljno gleda na te blage, nespridene serca. bode jim tudi poplačal to lepo nedolžno ljubezen; cvetele v vencih stanovitnosti bodo tudi one nekedaj v večnem Jeruzalemu!

Križ sredi mosta. Vsih poštenih potnikov serca naj se nanj ozirajo! Globoko pod taboj dêre voda, peneča se ter bijoča ob terde skalíne — teče poslednjič v morje neizmernosti — opominjajoč te minljivosti vsega svetnega! V križu pa je stalna sreča!

Ne redko vidiš križ, skrit v temnem gozdu, na samotnem pašniku. Glej, dragi bralec, to lepo katoliško navado. Pred leti so tu ubili nedolžnega, nič hudega slutečega popotnika tolovaji napadli in umorili. Kerščanska ljubezen je postavila ondi spomenik — križ, z napisom: „moli za njegovo dušo.“

Zopet tam v soteski je pred več desetletji prehitela noč popotnika, ulegel se je k počitku pod milim nebom — in se več prebudil ni. Preselil se je k večnemu Očetu. Pobožni so postavili na mestu križ, opominjajoč, naj se spominjajo nesrečnega v molitvi. Ni-li to lepo? Tako križ na samoti prešinja popotnika z dobrimi mislimi. On želi večni pokoj ponesrečenim in v duši se mu glasi molitev: obvari nas o Bog! nagle, neprevidene smerti! Koliko očenašev se je na tacih mestih že zmolilo. Privoščite radi mesto takim znamenjem!

Na sredi pokopališča, tam stoji velik križ. Podoba Zveličarja gleda, mir oznanjujoč, na grobove vseh, ki počivajo ob stalu križa, gleda tudi na gomilo naj bornišega, kterega ne kinča spomenik, na kterega ne pada solzica. Ta križ je znamenje vere, upanja, ljubezni. Tu na mestu mirú počiva borni zemljan, ki se je vlegel po trudapolnem potovanji k počitku, da ga o svojem času vzdrami iz spanja trobenta angeljev, kličoča ga k večnemu življenji!

Tudi ti, dragi kristjan, bodeš počival na tej Božji njivi, tudi tebe bode čuval križ na pokopališču do sodnjega dné, upaj, da v življenje!

Spoznavaj tedaj to presveto znamenje, časti ga, ljubi ga: z njegovo pomočjo prideš do zmage in večnega plačila v nebesih. Kedar se bode znamenje Boga-človeka — križ — o njegovem drugem prihodu pokazalo na nebu, kličoč narode sveta k sodbi, ga bodeš radostno pozdravil in zaklical z veselim glasom: „O križ, moje edino upanje, bodi pozdravljen!“

Le križ nam sveti govori,
Da zopet vid'mo se nad zvezdami,
Da vid'mo v raji večnem se
Nad zvezdami!

F. R.

Angelj-varh.

Te dni se je na Koroškem, kakor piše „Vaterland,“ to-le pripetilo:

Par volov pelje senén voz ob groznem prepadu. Vihar potegne in voz s konjema verže v grozovito brezno. Ubitih volov in voza še nekaj dni pozneje niso mogli izleči iz globočine, ker se ne more blizo. Dva otroka pa, ki sta sedela na vozu, sta bila kakor s čudežem rešena. Zagnana sta bila o prekucu na neko germičevje, zagrabila sta se za veje in se deržala dotlej, da je pomoč prišla.

Kdo bo tukaj drugač rekel, kakor da angelj-varh je otroka obvaroval. Kolikokrat se kaj enacega zgodí pri mnozih, če tudi ne vselej tako očitno, kakor pri teh dveh otrocih.

Raznim varhom in varhinjam kralji, cesarji in drugi veljaki zročujejo v varstvo svoje otroke; toda tako zanesljivih varhov in varhinj jim noben človek ne more dati, kakor so angelji-varhi. Po vsem sv. pismu stare in nove zaveze imamo polno naukov in dokazov, kako da angelji Boga časté in ljudí varujejo. „Glej, svojega angelja pošljem pred teboj, kteri te bo varoval po poti in te pripeljal na kraj, ki sem ti ga pripravil,“ je pisano v Mojz. bukvah. In kralj David v psalmih poje: „Svojim angeljem je Bog zapovedal zavoljo tebe, da naj te varujejo po vsih tvojih potih. (Ps. 90.)

Kakor veliko druzih naukov, tako so pogani iz izvirnega razodenja tudi nauk o angeljih ohranili, če tudi popačen. Gerki, Rimljani in drugi narodi so verovali v dobre in hudobne duhove. Hudobne so imenovali demone, bése, hudobe, dobre pa genije, škrateljne itd.

Angelji imajo veliko moč do človeka in njegovih djanj. Oni za nas prosijo, nas svaré pred vsim hudim in k vsemu dobremu nas opominjajo, nam pomagajo posebno v skušnjavah, in prav velikrat nas obvarujejo v velikih nevarnostih, nas iz njih rešijo, skazujejo pomoč zlasti v smertni sili. Zato prav dobro storiš, da se vsak dan angelj-varhu priporočaš, njemu na čast saj nekoliko moliš.

Angelji so duhovne bitja nezmerne lepote; vse, kar zemlja lepega ima, presega njihova lepota. V vsem so višji kakor človek, v moči in kreposti, v ljubezni do Boga in do ljudí. Prerok Daniel pravi: „Vidil sem ga (angelja) in pred njegovim veličanstvom sem se tako prestrašil, da ni v meni nič več močí ostalo. Obličje mi je obledélo in bil sem v nesvesti. Koliko dobroto ljudém skazujejo, se vidi med drugimi nad sv. Petrom. Bil je zapert v temni ječi. Kralj Herodež ga je hotel ob glavo djati in ga je zato dal zapreti. Sv. Peter je bil priklenjen z dvema težkima verigama, in šestnajst vojakov je bilo na straži, ječa pa je imela trojne železne vrata. Le dvanajst ur je še bilo, in hudobni kralj bi bil ob glavo djal apostoljskega poglavarja. Čas za njegovo mučenstvo pa še ni bil prišel; imel je še veliko nalogo na zemlji: v Rimu se vseliti in vstanoviti sv. Cerkev. Toraj po noči pride angelj v ječo. ktera se vsa razsvetlí, in sv. Petra reši. In kako ga je iz tako močnega zapora rešiti premogel? Prav lahko. Verigi je pretergal, kakor bi bili tanki nitki; vojake je vergel na tla kakor močna sapa bilke na polji; dvojne železne duri puhnejo narazen in ko prideta do mestnih vrát, so se same odperle, in tako je bil sv. Peter rešen po angelju. Angelj ga je zapustil, Peter je mislil, da je le prikazen vidil. Ko se pa prav zavé, je zaklical: zdaj vem zarés, da je Gospod svojega angelja poslal in me rešil iz Herodove roke in judovskega ljudstva, ki je čakalo, da bi bil usmerten. Ko je pa sv. Peter nato po noči prišel k veliki zbrani množici vernikov, so vsi stermeli, in so menili, da ni Peter sam, ampak njegov angelj, — tako neverjetno namreč se jim je zdelo, da bi se mogel iz tako hude ječe rešiti.

Velika je tedaj moč angeljev; pa velika je tudi njih ljubezen do ljudí. Priserčno dobra mati svojega otroka ljubi, vodi in varuje pred nevarnostmi; pa še zvestejše to opravlja pri svojih varovancih angelj-varh. Gotovo angelji tiste varovance pripeljejo v nebesa, kteri njih skrivni glas poslušajo in se jim voditi dajo. Ko-

likokrat hudobneži zalezujejo nedolžnega, — pa angeljvarh vselej pokaže svojemu varovancu pot in priložnost, da se more rešiti, ako resno hoče. Angelji navdajajo dobre misli, poživljajo vero, upanje, vžigajo ljubezen do Boga in bližnjega, tudi do razžaljivcev. Angelji vnemajo gorečnost do molitve, priganjajo k spovedi, navdihujejo veselje za sv. Obhajilo.

Angelji navdajajo mladenčem dobre misli za izvolitev njim primérnega stanú, v kterem bi se mogli zveličati. Kako marsikterega šolskega mladenča ravno v tem času pripeljejo na stezo, ki derží v duhovski stan, v samostanstvo, v misijone. Kako marsiktera devica v cvetečih letih zapusti šumeči svet in gre v tihoto duše Jezusu pridobivat — kakor redovnica s podukom v šoli, z molitvijo, s pogostimi posti in prejemanjem sv. Obhajila, ali po drugi strani kakor strežnica nar bolj revnih in zapušenih bolnikov itd. Lejte! taki junaški sklepi — so delo ljubega angelja varha.

Tako djanje angeljvarhovo pri človeku je sv. Anton sam velikrat skušal. On pravi: „Dobri angelji se ne prepirajo in ne kričijo; tekajo tiho in pohlevno in nam v serce vlivajo veselje, živo radost in zaupanje; zakaj z njimi je Bog, kteri je studenec in začetek veselja. Tu naše serce razsvitljuje pohlevna in mirna luč; duša bi z njimi kar v nebesa zletela. Ako se njih svitlobe prestrašimo, oni precej strah preženejo. — Hudobni duhovi nasproti pa (ki namreč v človeku delajo) imajo termaste obraze, delajo ropot, zbujajo nečiste misli, in obnašajo se, kakor neukroteni dečaki. Oni dušo strašijo in oglušijo počutke; navdihujejo sovraštvo do vere, nejevoljo in zamerzo do duhovnega življenja ..., hudobne želje, utrujenje v čednosti in topóst serca. Ako tedaj za strahom nasleduje veselje, zaupnost in ljubezen Božja, vedi, da je pomoč prišla, ker mir duše je znamnje pričujočnosti Božje.“ (Emig: Neue Gleichnisse, II. Band str. 16.)

Kako silo potreben je dobri angelj otročičem, ki so tolikim nevarnostim izpostavljeni! O tacih govorí Jezus, ki pravi: „Glejte, da ne pohujšate koga malih; zakaj povém vam: njih angelji vsak čas gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.“ Ako pa angelji varhi vedno gledajo obraz Očeta v nebesih, je gotovo, da tudi za male vedno prosijo, in pohujšljivce malih tudi bridko tožijo pri Bogu. O da bi mali in ne manj odrašeni mogli viditi prelepega svojega angelja varha, koliko bolj bi se greha varovali in bežali pred zapeljivci! Sv. Frančiška Rimska je zarad svoje posebne pobožnosti bila vredna viditi svojega angelja varha. V prečudno lepi svitlobi jo je spremljal po vsih njenih potih; stal ji je neprenehoma ob desnici, in ako je skušala ga pogledati, ji je bilo kakor bi gledala v svitlo solnce. Kadar koli je molila ali bila terpinčena od skušnjav, se ji je pokazal kakor prijazen in prav močen varh.

Prečudna je ta previdnost Božja, ktera kaže, koliko je ležeče na človeku, ki je stvarjen po podobi Božji, da bi se ne skazil in z grehom ne oskrunil. To nas uči, kako resno moramo tudi sami skerbeti, da se božji nameni z nami dosežejo, in kako hvaležni moramo biti Bogu, ki nam je precej, ko smo prišli na svet, odločil posebnega angelja varha, in pa hvaležni tudi angelju varhu samemu za njegovo varstvo. Modri človek mora posebno tri reči imeti pred očmí oziroma na angelja varha, namreč: spoštovati ga, njemu na čast moliti (najbolje vsak dan kaj), in njegova navdajanja poslušati. Sv. Bernard pravi: „Na vsakem kraju in v vsakem kotu imej sveti strah pred svojim angeljem.“ Star očak v pušavi je bil vprašan, kako dela, da živi vedno čisto in bogaboječe. Odgovoril je: „Pridno mislim na angelja varha, ki mi je nevidno na strani in opazuje moje djanja.“

Menda znaš kratko molitvico k angelju varhu; opravi jo pridno zjutraj in zvečér zraven druzih molitev, to ti bo močna bramba zoper greh.

Še na nekaj te moram opomniti o tej priliki: Nikar vendar ne bodi tako černo-nehvaležen, kakor so mnogi po mestih, da bi se ne odkril in ne molil, kadar opoldan in zvečér zvoní „angeljsko češenje.“ Papež Janez XXII je l. 1318 podelil deset dni odpustkov za vsakratno molitev angeljskega češenja; Papež Benedikt XIII pa l. 1724 po enkrat na mesec popolnoma odpustek vsim vernikom pod navadnimi pogoji, ako redoma to molitev zjutraj, zvečér in opoldan opravljajo; za vsaki pot posebej pa 100 dni odpustkov.

Jezuitovski pater Tomaž Saillies je Marijo prav posebno ljubil. V tridesetletni vojski je katoliško vojno spremljal na njenih vojskah. Pridigal je vojakom in opominjal jih, naj Marijo časté in na njo zaupajo. Od vojvoda Parmanskega, ki je takrat bil poveljnik katoliških Španjcev, je dosegel, da je bil vsi armadi o jutrih s trobento naznanjen klic k „angeljevemu češenju.“ In lejte! ta zvesti Marijin častivec je bil veliko let na vojskah, pri bitvah, pri oblegah, in veliko vojakov je vidil zraven sebe pasti, kterim je bil pa on tolažni angelj pri umiranji, krogle so ferčale okrog njega; vendar on nikoli ni bil zadet in ranjen, ter je sam priznal, da za to varstvo se ima presv. Mariji Devici zahvaliti. Kako lepo je to slišati! Tudi sedanji vojaki bi morali zvesto Marijo častiti, o nedeljah in praznikih bi jih morali vikši vselej k sv. maši voditi, preklinjevanja in spotikljivega življenja bi se morali z vso resnobo varovati: le tako bi bilo upati, da bode njih orožje v vojskih srečno in nepremagljivo zoper sovražnike, da bodo nad svojimi angelji varhi imeli vselej močno brambo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Vodic, 4. septembra. *(G. misijonar J. Buh.)* Na angeljsko nedeljo popoldne je pri nas č. g. J. Buh, amerikanski misijonar, imel pridigo, h kateri se je sošlo prepolno cerkev ljudi, domačih in iz sosednjih župnij. Iz mikavnega nagovora, ki je terpel čez uro, naj posnamen, kar bode tudi Vaše bralce veselilo vedeti. Č. g. pridigar nam je med drugim pripovedoval, kako veselo napreduje naša katoliška vera v Ameriki, kjer se zlasti v zedinjenih deržavah leto za letom povzdigujejo nove škofije ter se katoliška Cerkev vspešno bojuje z brezštevilnimi verskimi ločinami. Naj sledijo nekatere številke, ki kažejo na veselo rast in naglo razširjevanje sv. katoliške Cerkve v zedinjenih deržavah severne Amerike. V letu 1845 bilo je v teh deželah 21 škofov, letos pa jih je 72. Število duhovnov bilo je takrat, pred 38 leti, 572; letos je mašnikov že šest tisuč 516. Cerkev takrat ni bilo več ko 675, a zdaj je narastlo njih število že na sedem tisuč 421. Velik je tudi mladi naraščaj služabnikov sv. Cerkve — bogoslovcev. Takrat bilo jih je le 220, letos pa jih imajo tisuč in 434. Vseh katoličanov bilo je v l. 1845 le milijon in tristo tisuč, sedaj je vseh katoličanov že nad šest milijonov. Posebno zanimivo bode vedeti, kako se razširja sv. Cerkev v severni Minesoti, ki je tako velika, kakor vse deželе našega cesarstva takraj Litave. Ranjki g. Fr. Pirc je pervi zasadil sv. križ v severni Minesoti na kraju, kjer stoji zdaj mesto Št. Klavdij, ki šteje pet tisuč ljudi. Seme, ki ga je ranjki apostoljski mož, naš rojak g. Fr. Pirc, v trudu sejal, obrodilo je stotern sad. Zdaj ima severna Minesota enega škofa v Št. Klavdiju, 51 druzih duhovnov in 60 cerkev; vseh katoličanov je eden in trideset tisuč 500 in sicer trideset tisuč belih, in tisuč

500 Indijancev. V celi Ameriki je dan današnji blizo 98 milijonov, toraj čez polovico. Tako lepo se širi naša sv. vera po prostornih amerikanskih deržavah. Kjer je poprej divja zverina rjula, zdaj mili zvonovi pojó; kjer so se divjaki pred nekoliko leti na kervave vojske zvali, se zdaj pobožne pesmi razlegajo. Razumni zedinjeni Amerikanci med druzim po modrih postavah skerbé za praznovanje Gospodovih dni. Ob nedeljah ne vozi nobena železnica, nobeno pismo, v nedeljo narejeno, ne veljá; nobena kupčija, v nedeljo storjena, pred postavo nima veljave. Hiše, v kterih se prodajajo vpijančljive pijače, morajo biti v nedeljo zaperte; in kdor daje omotne pijače pijancem ali otrokom, je postavno kaznovan. Tako ravnajo bistroumni Amerikanci in ne stavijo katoliški Cerkvi ovir, dobro vedoč, da ona najbolje pospešuje ljudski blagostan in pravo omiko.

Iz Gorice, 4. kim. (*Posvečevanje duhovnov. Pokop Chambordov.*) Kakor čitam v časopih, se že povsod pošiljajo novomašniki v službe, a tu pri nas bode še le sedaj ordinacija. Vzrok je pri namestništvu v Terstu, ker poprej ko da komu „tit. mensae,“ mineta vsaj 2 meseca. Tu so sedaj duhovne vaje od sobote, in sicer za novomašnike. Drugi duhovni so jih končali pa v petek zjutraj. Vdeležba ni bila prav velika, ker vseh je bilo kakih 50. V četertek podelijo mil. g. teržaški škof dr. Iv. Glavina subdijakonat naslednjim gg. bogoslovcem. Iz goriške nadškofije so: Fr. Bandel, Fr. Kastelic, Aug. Čargo, Iv. Kokošar, Bart. Maran, Fr. Pipan, Jak. Pirih. Iz teržaške škofije: Mat. Gerškovič. Iz poreško-puljske škofije: Iv. Cotelj. V soboto, t. j. na dan rojstva M. Device, prejmejo dijakonat in v nedeljo, 9. t. m., prezbiterat.

Goriški nadškof premil. g. dr., Al. Zorn pridejo zadnje dni t. m. v Gorico.

Včeraj smo imeli tu prekrasen pogreb, namreč grofa Chamborda, francoskega kralja. Toliko ljudstva, mislim, ni bilo kmalo na nogah v našem mestu, kakor ta dan. Sprevod so vodili premilg. nadškof dr. A. Zorn, kteri so nalašč za to prišli iz Poreča. Ob 8 je pripeljal posebni vlak truplo ranjkega, ktero so položili na voz, kterega je vozilo 6 černih konj. Sprevod se je pomikal potem proti veliki cerkvi, kjer so rakev položili na prekrasen oder. Potem je bila slovesna černa sv. maša, ktero so peli prevzv. nadškof. Popoldne ob 4 pa so dvignili rakev ter peljali na Kostanjevico, kjer so pokopani tudi drugi udje te rodovine. Skoro vsa večja francoska mesta so poslala vence, in pa kake vence! In kako so se ti Francozi obnašali? Marsikteremu Goričanu bi lahko služili v lep izgled. Pri maši so se tako lepo obnašali da jih je bilo lepo gledati. In kako so plakali za svojim umerlim kraljem. In ko so počeli tergati vence, ga ni bilo Francoza, kteri ne bi imel cvetke ali kaj druzega za spomin. Bilo jih je pa tudi mnogo. Pravijo, da čez 2000. In kako daleč so prišli! Tu si videl gospo iz okolice Metca, tam zopet kmeta iz Vendé-je itd. Sploh prav mikavno je bilo gledati ves ta veličastni sprevod. Našega presv. cesarja je zastopal knez Thurn Taxis. In koliko je bilo drugih dostojanstvenikov! Sicer, ako bi hotel vse natančno popisati, bi pisal lahko na cele pole in še bi ne bilo vse popolno. Ranjkemu pa naj plati Bog za njegovo dobro in usmiljeno serce ter naj ga venča tam z drugo krono, ker so mu jo tu odvernili.

V Gorici so se pretekli petek zveršile duhovne vaje za duhovstvo, ki jih je vodil čast. o. jezuit Labati. Ne morejo ga prehvaliti, kako izverstno je zadostoval svoji nalogi v vsakem oziru.

V ponedeljek, 3. kim., proti 9 zjutraj je bil merlič Henrik Chambord pripeljan po železnici in peljan v metropolitansko cerkev, kjer je bila slovesna sv. maša in ostal je tam na mertvaškem odru do 4 popoldne, potem pa bil prepeljan na Kostanjevico, kjer je družinska rakev Chambordov. Mestno in z dežele duhovstvo v silni množici je pričakalo v roketih merliča ob železnici. Vse goriško mesto je skazovalo veliko žalost nad toliko zgubo, ker velik dobrotnik temu mestu je bil slavni ranjki.

Pn. gosp. Štefan Kafol, nadškofijski kancelar, častni kanonik, je postal pravi kanonik metropolitanske cerkve.

Duhovne vaje za mašnike bile so v Alojzijevišču od 27. do 31. avgusta. Vodil jih je vis. čast. gosp. vizitator Müngersdorf iz Gradeca. Zraven navadnih meditacij imel je tudi vsakdanjo konsideracijo sam. Vsem priserčnim njegovim nagovorom bila je glavna misel: Sacerdos est alter Christus — duhovni pastir je drugi Kristus, namestnik Kristusov; kaj tedaj mu je storiti, da bo v vseh svojih svetih opravilih zares „Alter Christus!“ Milostni g. knezoškof so berž ob začetku eksercicij v prav ganljivem pisanji zbranim naznanili, da jih letos bolezen zaderžuje, telesno pričujočim biti, da pa se bodo duševno vdeleževali duhovnih vaj, ter se vsem v molitev priporočajo. — Zraven 59 domačih čč. gosp. vdeležil se je letošnjih eksercicij tudi naš rojak vis. čast. misijonar gosp. Buh. — Bog daj prav obilnega blagoslova!

Jeruzalem. Preklicanje protestanštva. Tridesetega majnika je bilo ginljivo opravilo pred oltarjem N. lj. G. Sionske v hribih sv. Janeza; bila je znamenita pridobitev v škodo protestanštva.

Hči naj bogatejšega bankirja in naj bolj čislane družine v Jeruzalemu se je ondi odpovedala s preklicanjem protestanštvu, in pristopila je pervikrat k mizi Gospodovi. Bila je v napravi Ekce-Homo odgojena.

Nova spreobernjenka je morala posebno serčnost skazovati v borbah, ki jih je imela prestati v svoji družini. Njeni starši namreč so iz judovstva prestopili k protestanštvu, in ko jim je hči razodela svojo vero, je bila iztirana iz očetovske hiše in brez usmiljenja svoje dedišine oropana.

Tukaj se poterjuje, koliko krivovercem samim veljá njihovo temeljno načelo protestanško, namreč sterpljivost, — toleranca, prosto preiskovanje (freie forschung) itd. in kako te svoje principe sami zveršujejo? Naša nova, goreča katoličanka je nezmérno srečna. Bila je 7. rožnika od preč. jeruzalemskega patrijarha birmana.

Rokodelska šola Ratisbonova. Pri sv. Petru (v Jeruzalemu), 20 minut zunaj obmestnega ozidja, je naša rokodelska šola; vendar se pečajo zanjo številni romarji jeruzalemski in mestno veljaštvo, duhovski dostojanstveniki, veliki vradniki, konzuli skoro vsih narodov itd. Vsak z veseljem občuduje zale poslopja, ki pa nikakor še niso doveršene; radi obiskujejo razne delavnice, kjer vidijo 40 malih učencev pri delu, vsacega pri njegovem rokodelstvu pod vodstvom dotičnega mojstra. Veseli so priljudnega obnašanja našega malega kerdela, cvetečih in veselih obrazov naših otrók, snažnosti in dobrega obnašanja. (Ali slišite, ljubljanski in drugi slovenski rokodelski učenci? Pri vas teh lepih lastnosti rado primanjkuje, posebno pa priljudnosti in modrega obnašanja. Posnemajte jeruzalemske rokodelske učence v lepih lastnostih; morebiti potlej koga sreča zadene, da tudi sam še pride kdaj v Sveto deželo, v Jeruzalem itd.?)

Se vé, da se mora včasi tudi strahovati pri teh mladih dečkih, ki brez sence izreje pridejo v našo napravo; kazni pa so redke, naredé zveličaven vtis in skor vselej imajo naj bolji vspéh. Kacih 10 naših večih dečkov ima med seboj bratovšino presv. Serca Jezuso-

vega in s ponosom nosijo te bratovšine znamnja. Že več prejšnjih mladenčev ima častne in dobre službe, ali delajo po tovarnah v mestu, ali po delavnicah mesta in okolice.

Tri dečke smo izučili za samostansko življenje in so zdaj v malem novicijatu frančiškanskih dijakov.

Ratisbon piše, da je bil nedavno pruski princ Friderik Karol prišel v Sveto deželo in je bil v Jeruzalemu z veliko vojaško častjo sprejet. Taka dogodba, pravi Ratisbon, se dá s tem razlagati, da Nemci bodo sosedje Turkom. Princ je prišel v Sv. deželo s tem namenom, da je v posest vzel razvaline mesta Cezareje v Palestini; te razvaline s svojimi zemljiši so bile Prusiji (od Turka) podarjene.

Prusija hoče ondi vstanoviti kmetijsko naselbo, kakoršne že ima v Jaffi in Kajfi.

V Cezareji bodo Prusi samovladarji, ker tam ni ne domačinov in ne tujcev. Mesto, ki se bode vzdignilo na podertinah, bo izločno prusko. in ondotni zavetnik (luka) bode naj znamenitiši v Palestini.

Je li jasno, kolik pomen to ima? (Čisto jasno; ker znano je, s koliko pohlepnostjo prusaštvo protestanško iše tudi na morji svojo moč vstanoviti in vterditi, kar se pa tako hitro in izdatno vender ne bo zgodilo, ker francoska in angleška politika ni manj lačna in lisičja, kakor pruska; pa tudi že Amerikanci sem čez široko morje gledajo.

Med tem, ko se Prus tako vgnjezduje v Sv. zemlji, se pa latinci za malenkosti rujejo in svoje moči ubijajo, meni Ratisbon.

Rumunskim judom se njihov stan v lastni deželi zdi neprenesljiv in preselujejo se v Palestino. Ondi se nakupujejo zemljiš, da bi napravili poljedelske naselbe. Čez 40 judovskih družin je Rumenijo zapustilo, in vselujejo se v vasi Summarem, ne daleč od gore Karmela. Ta kraj je nad 400 čevljev nad morjem stoječa planinska ravnina, kake tri milje od Tanture. Kupili so si judje kakih 400 orál zemlje, ki je dobra za sétev in za pašnike. Da so dobili privoljenje ondi naseliti se, so se morali poprej zapisati za turške podložnike. S tem je Porta nektere ruske osnove spodkopala. Še le, ko bo v Summaremu in Tanturi vse vravnano, smejo judje svoje družine tje za seboj poklicati.

Druga rumunska naselba s 35 družinami se je vstanovila v Janni, miljo od Safed-a blizo Genezareta.

Keršanski šolski bratje. Ko pa se drugovérci širijo po Palestini, tudi katoličani rók križem ne deržé. Šolski bratje imajo v Jeruzalemu šole s stoterimi otroci. Z ne manjšim vspehom so napravili enako odgojiše v Jaffi, in zdaj so vstanovili že tretjo enako šolo v Kajfi, kjer imajo že čez 130 otrok, med njimi mnogo Maronitov in zedinjenih grekov.

V gorah sv. Janeza K. je dodelana nova Ratisbonova ubožnica „Sijon," ki zamore sprejeti kacih 100 otrók, in pričela se bode zdajci, ako se še ni. Dobiti ima le še tudi kapelo.

Žetev v Palestini se je to leto slabo obnesla; temu nasproti pa je do sile sadja, zelenja in olív (oljkinega sadú). Vina, kakor kaže, bo neverjetno veliko; v Ratisbonovem vertu je terta, ki je mesca rožnika imela čez 100 grozdov silne velikosti, podoba nekdanje obljubljene dežele.

Pojasnilo Faraonovih sanj. Nekdo je pravil, da mu je čisto nerazumljivo v zgodbah sv. pisma o Faraonovih sanjah, da je sedem medlih kráv pojedlo sedem debelih, da bi se jim nič ne poznalo. — „Tudi jest tega poprej nisem razumel, dokler se nisem oženil," mu je odgovoril neki kupec. „Imel sem več kot sedem hranilničnih (sparkasnih) in obertnih bukvic; moja gospa pa je imela le mali gospodarski (stroškovni) zapisnik. Ob koncu leta pa je mali zapisnik povžil vse moje velike in tolste knjige, in vender tudi ta ni bil zato nič debelši. Od tega časa terdno verujem v Faraonove sanje."

Ali ni kaj posebnega tudi to, da sem bil 6—10krat v delu premoten, predno sem te verstice predjal iz „Čecho-Slovan-a" v Čikagu amerikanskem v „Danico," je-li mar kaki skrivni „moči" na tem, da bi slovenski kupci in tergovci ne zvedili, kako se marsikterim njihovim tovaršem godí v Ameriki??

Poslednji trenutki Henrika V.

Kakor smo že naznanili, je grof Chambord umer v Frohsdorfu na Avstrijanskem, in sicer 24. avgusta zjutraj. Zadnji njegovi trenutki so za vsacega kristjana tako spodbudni, da jih ne smemo zamolčati. Bil je na zadnje prav pri čisti zavednosti in obdajala ga je množica visokih sorodnikov, kraljevih oseb itd. Akoravno so se premagovali, se vender niso mogli zderžati zdihovanja in jokanja. Grof pa jim je rekel: „Ne jokajte: Božji nameni so neizvedljivi: jest umiram z vestjo, da sem spolnoval svoje dolžnosti kot kristjan in kot kralj." Potem je s perstom pokazal proti nebesom, in nekoliko povzdignjena glava se je sklonila nazaj na blazino.

Soproga njegova je bila s prečudno stanovitnostjo vedno pri bolnikovi postelji . . . Kakor v življenji sploh, tako je v svoji bolezni prav pogosto prejemal sv. zakramente.

V noč pred smertjo sta njegov spovednik in pa njegov kurat bila vedno v stanici preslavnega bolnika, knezi pa v bližnji sobi. O ½6 24. avgusta je grofinja Chambordova rekla: „Zdaj grem v kapelo k sv. maši in bom pristopila k sv. Obhajilu za tebe." Grof je prikimal. Ko se verne soproga iz kapele, je šlo že proti koncu; ona sklepa svoje goreče molitve z molitvami mašnikov in tako ostane do njegovega zadnjega zdihljeja. Umerl je popolnoma miren in jasnega obličja v njenih rokah, in duhoven mu je rekel po pravici: „O sin sv. Ljudovika, pojdi v nebesa!"

Grofinja, terda od žalosti, se je nekoliko umaknila; potem se zopet verne v sobo, dvigne očí in sklenjene roke v nebesa in zakliče: „Bog mi ga je dal, Bog mi ga je vzel.

To je izgled v resnici keršanske žene.

Merliča so oblekli v černo, na vrat mu je bila djana verižica reda Sv. Duha, v rokah je imel križ. Truplo je bilo balzamovano in pozneje prepeljano v Gorico, v frančiškansko cerkev, kjer ima francoska kraljeva družina svojo rakev. Bog mu daj večni mir.

Papež Leon XIII. in vesoljni predstojniki serafinskega reda.

Dne 7. malega serpana so bili pri papežu vesoljni predstojniki serafinskega reda, da se zahvalijo namestniku Kristusovemu za dobrohotnost Njihovo glede tretjega reda.

Sveti oče so povdarjali pred vsem ljubezen svojo do svetega očaka in tretjega reda serafinskega. „Vže od mladih nog," so djali, „svetega Frančiška Asiškega posebno ljubim. Gotovo ljubite vi tako imenitnega očeta s sinovsko ljubeznijo; ali tudi jaz ga z nemanjšo vdanostjo ljubim. Že je pa prišel čas, da se vodilo tretjega reda nekoliko zlajša po okoliščinah sedanje dobe, kakor je želelo in prosilo mnogo škofov po svetu. Zato smo skerčili poste ter za tiste, ki ne morejo opravljati brevirja, le 12 očenašev, češčenasimarij in čast bodi Bogu določili, 5 namreč za zornice, 1 za hvalnice, po 1 za

vsako uro, pervo, tretjo, šesto in deveto, in 2 naposled za večernice in sklepnice. V današnjih okoliščinah, ko se delo množi in rastejo skerbi za življenje, gorečnost kerščanska pa se hladi, je bilo treba vpogniti staro ostrost tretjega reda, da se jih več privabi k evangelijskemu duhu sv. Frančiška."

Ko je nato eden izmed prečastitih generalov ponižno vprašal papeža, ali je odpravljena za duhovnike tretjega reda pravica, da se smejo posluževati frančiškanskega brevirja, so odgovorili papež: „Nikakor ne, temuč ta pravica ostane, samo, da se nikomur ne nalaga."

In nadaljevaje začeto govorjenje so pristavili sveti oče: „Oporoko svojo glede sv. Frančiška sem hotel pisati, da mu izkažem svoje češčenje ter s tem zaslužim varstvo njegovo v življenju in brambo pred sodnjim stolom Kristusovim. Nekateri so mislili, da se je po novi vstanovi „Usmiljeni Sin Božji" tretji red znižal do priproste bratovščine. Taki ni naš namen, temuč ostane kakor je bilo, ni priprosta skupščina, temuč pravi red. Vam, patri observanti, konventuvali, kapucini in regularni tretjeredniki, pa gre, da ta spokorni red po redovnih mašnikih in vizitatorjih, in kjer ni vaših redovnikov, po pooblaščenih ravnateljih gojite in razširjujete, da boste mogli doseči namen, ki ga je imel sv. oče Frančišek ter ga imamo tudi mi, v korist človeške družbe in v pomnoževanje kerščanske pobožnosti."

Naposled so sv. oče dobrotljivo podelili apostoljski blagoslov prečastitim patrom generalom in vsem redovnikom, ki so njih skerbi izročeni. *(„Cvetje.")*

Vevnica.

Duhovski stan.

Gnjil sad.

(Konec.)

Morebiti je enemu ali drugemu bralcu prihajalo tesno pri sercu, ko je gledal dušne boje našega mladeniča. Kako blizu so si bili plemeniti, blagi in nedolžni čuti, in pa cela versta naserkanih, od drugodi vsiljenih napačnih nazorov? Ali pisal sem resnico in slikal po „natori." Tako mislijo zaista naši dozoreli mladeniči; prav mnogo se jih bojuje enako, ali žali, da le pri malo katerem zmaga nepokvarjeno nedolžno serce: skušnjave so silo hude, napačnih misli je preveliko; boj nasprotni pa premlačen. Ni težko spoznati, da govorim o neki stvari, ki je dandanes prav važna postala: o pomanjkanji duhovnikov, ki izvira iz merzenja doraslih mladeničev do duhovskega stanú. Govoril sem pa nekako predolgo, po ovinkih, o tej žalostni prikazni, da sem razjasnil vsaj deloma one nagibe, ki delujejo na tej strani mladega življenja, pa tudi opravičiti sem hotel nekoliko naše mladeniče. Prav dobro vem, da jih ima mnogo prav dobro serce in naj boljo voljo: toda protiduhovski duh je to serce objel in spravil popolnoma v svojo oblast. Kaj čuda, da hodijo po poti, kamor jih vodi krivo spoznanje, napačno mišljenje! Koliko blagih duhovnikov se čudi v poznejših letih, kako je bilo mogoče imeti toliko predsodkov o tem stanu takrat, ko so se odločevali. Res čuditi se je, a ne toliko nad zmotenimi mladeniči marveč nad hudobijo onih, ki mladeničem take nazore v glavo cepijo. Pač g n j i l s a d je to, gnjil sad sovražnosti do duhovnikov in postavil sem ga na pervo mesto, ker je najočitnejši. Vzemi pastirja in ovce se bodo razkropile, to veljá tudi tukaj. Da je pomanjkanje duhovnikov huda šiba za sv. Cerkev, vedó vsi dobro, prijatelji njeni in sovražniki. Zato zasajajo sekiro na korenino, da bi polagoma padlo celo drevo. Seveda, tega se ni bati, Cerkev ne bo padla. Ko niso povabljeni hoteli priti na ženitnino, je ukazal gospodar pripeljati vse ljudi, ki bi jih dobili služabniki ob cesti, ob plotih itd. Tako se godi v tem slučaji, o katerem govorim. Britko je, toda res je. Sicer smemo pa imeti veselo upanje, da takega sadú ne bomo gledali dolgo. Bili so časi — in ni še dolgo tega — ko so si šteli mladeniči v največo čast posvetiti si stanu duhovskemu, precej škofij je, v katerih je sedaj zopet tako, in tudi pri nas bode drugače z božjo pomočjo. Pomisliti je samo treba, od kod da prihajajo one ovire, ki mladeniča zaderžujejo pomisliti, da mladeniči nimajo samostojne sodbe, da so v nekakih sanjah, v katerih se obračajo tje, kamor jih vabi dozdevna in domišljevana prihodnja sreča. Že se mnogi streznujejo, in berž ko bode pri nas nehal oni sovražni duh, kakor hitro bode mogoče nespremišljeno sanjarstvo krotiti in jemati mu moč: precej — na mah se bode spreobernilo na bolje.

„Zaničevan je bil duhovski stan:" tako se je ponavljalo večkrat zgoraj, ko si bral, prijatelj moj, pregled zgodovine duhovstva. Tudi na tem mestu moram reči: zaničevan je duhovski stan, zaničevan posebno v viših in omikanih krogih. To sicer ni čudno in taka je osoda duhovstva, katero mu je napovedal njegov pervak: „Ako so mene zaničevali — —," ali britko je in neizmerno škodljivo za one kroge same. Ali niso tudi oni poklicani in sprejeti v sv. Cerkev? Ali nimajo tudi oni upanja večnega življenja? Kedo pa oživlja, vzbuja in ohrani ono življenje, kakor duhovniki? Ako tedaj njega zaničujejo, si zapirajo vrata do prihodnje sreče. Duhovnike zaničevati se pravi Kristusa zaničevati. Vzroke takega zaničevanja sem naštel že začetkom tega spisa; najbolj izvira od tod, da duhovstvu sovražni časopisi itd. neprenehoma spodkopujejo njegovo veljavo in spoštovanje. Marsikateri duhovnik si to nekako težko misli, kar sem povedal. Sredi svojih dobrih in nepokvarjenih ovčic vživa najodkritoserčnejo vdanost in prijaznost. A povsodi ni tako.

Tudi na drugo stran sem povdarjal večkrat, ko sem govoril o duhovstvu v različnih dobah: e d i n o s t m e d d u h o v s t v o m i n l j u d s t v o m. Duhovnik ni sicer služabnik ljudstva, njega ne izvoli in ne postavi v službo ljudstvo, ampak on je poslan od Boga, poslan od vladajoče sv. Cerkve. Ali vendar mora med duhovnikom in ljudstvom biti najtesnejša zveza, ki se kaže ne samo v pokorščini ljudstva in v oblasti duhovnikovi; marveč prava, naravna vez med duhovnim pastirjem in njegovo čedo, l j u b e z e n mora biti, kakoršno imajo otroci do svojih staršev in stariši do svojih otrok. Ljubezen ta je na strani pastirjevi goreča ljubezen do svojih duhovnih otrók, na strani čede pa je prav naravna, serčna ljubezen, ki izvira iz spoštovanja, hvaležnosti in udanosti do duhovnega očeta. Blagor duhovniku, ki vživa tako ljubezen! On ima že na svetu sladko zadovoljnost, in nekako plačilo za svoje delo. Kjer vlada taka ljubezen, tam zamore delavec v vinogradu Gospodovem delovati vspešno; ako pa tiste ljubezni ni, temuč needinost, prepir in celo sovraštvo, potem gorjé čedi in pastirju, in pa tistim, ki prepir sejejo! Besede pridigarjeve padajo na kamenita tla in ko vidijo nasprotniki duhovnika pred altarjem, se težko dviga njih molitev k Bogu kot prijeten duh; lahko pa celo nezadovoljnost in razmišljenost. Tudi to vedo dobro sovražniki duhovščine. Zato sadijo nezaupnost, prepir, sovraštvo med duhovstvo in ljudstvo, češ, tako porežemo duhovstvu najložej prave žile življenja. Spomnimo se le, kaj se je godilo pri nas pred desetimi leti! Ali nismo brali in slišali dan za dnevom, kako je takrat neka stranka „šuntala" ljudstvo zoper duhovščino? Dobro je imeti nauk pred očmi, ki nam ga podaja skušnja. Ali se ni kazal tudi sad takega hujskanja?

Edinost in ljubezen med pastirjem in čedo, to je studenec plodonosnega delovanja, nekak zveličanski vir, katerega naj bi milostljivi Bog oživljal po ljubi naši slovenski domovini in katerega naj bi hranili in rabili vestno in neutrudno vsi duhovni pastirji.

Nekateri — tudi merodajni — krogi nečejo spoznati, da so duhovniki stebri nravnosti, podlaga lepega življenja pri ljudstvu. In vendar gledajo gnjil sad, ki ga prinaša sovražnost proti duhovstvu: nravno propadlost. Tako tožijo zaradi pobojev, pijančevanja, surovosti — a pobivajo duhovstvo, jemó mu iz rok orožje proti pijanosti, odmikujejo vpliv v učilnicah, kjer je poprej s svojo veljavo in verskim ukom berzdal in krotil mladino.

Naj bode sedaj dovolj o gnjilem sadu. Povedal bi lahko še marsikaj drugega o slabih stranéh sedanjega društvenega življenja; pa Vevničar ima že zadosti prahú, rad bi pokazal tudi kaj lepega zerna. Zato se bode do prihodnjega svidenja očistil, osnažil in nališpal. Navadil se bode tudi lepše vihteti svojo vevnico; kajti res je, da ga je včasih do sedaj obšla trudnost in da je pri delu tudi malo kímal. Kedo bi mu zameril: saj se je še slavnemu Homeru primerilo kaj takega, akoravno je bil pevec. In kedo tudi ne ve, da je lira vse kaj drugega, kakor vevnica?

Sv. Telemak.

(Prosto poslovenjena.)

Ko junaško zmaga Gote, gre Honorij spremljevan
S s'jajnim spremstvom v slavno Romo praznovati pre zmage dan;
Na tergéh, cestah vse vríska, hvala v stolnici doni,
Radosti pijano ljudstvo rimsko ročno skup hití.

Slavnosti veršé velike zdaj na carjev se ukaz,
Borci, tékavci za stavo se poté in kratek čas,
Tiger, Leopard borí se, v cilj za vozom voz derdrá,
Vino vrè iz vodometov, ljud pa pije in igrá.

Al nad slavnosti vse slavnost za rimljansko slad, okus
Vabi ljudstvo v gledališe gledati — o groza, gnjus:
Sužnjev boj do smerti tirja mož in žena sin in hči,
Celo starec hoče pasti vajene gnjusôb očí.

Če premaga kralj zverine, viša se naklonjenost,
Več sočutja se priznava, če ponosni lév je prost;
Al boritelj tu je sužen, nizki sluga, in divjak,
Staro pravo ima Rimljan vjetega končati vsak.

Tak misleči ljud napolni gledališe krog in krog,
Versta nad verstó hlepeča daje znam z ropotom nog,
Nesterpljivost, kliče glasno: „hej! pričnite, vrata proč!“
Ter pohlepno gleda, čaka, skor pričnè da boj se vroč.

Spodaj pa, bolj blizo tlaka, sred med gosto množico,
Mož stoji v prevbožni halji, golobrad, obrit v glavó;
Njega blédo vpadlo lice kaže vendar še mladóst;
Le on sam je tih, otožen, vlada splošna ko radost.

Mnogo v resnega meniha zre jih, a pogléd jim koj
V kraj odmakne se, kjer tudi zdajci se pričel bo boj.
Glej! že vrata odleté, in zbor borilcev zaporéd,
Skušen v boju, ves v orožji, se prikaže temnobled.

Tisočglasni vrisk jih sprejme, topoglavost sužnjev kar
Še bolj mika v boj kot nada, za dobitek dragi dar;
Kratke zavihté zdaj meče, z divjim krikom zaleté
Drug prot drugemu se besno, grozni bor se zdaj pričnè.

Tu predère gosto trumo, skoči z visokosti tih,
Z derznim skokom med borilce, bledoličen mlad menih;
Razkropí jih na vse strani, vbrani daljni bor, krepkó
Ter visoko proti nebu dvigne z vélo križ rokó:

„Nehajte!“ doní mogočno, da gledišni stresa krog,
„Z gnjusno igro zasramuje se kristjanov pravi Bog!
Proč z orožjem! ceno, znajte, vaših duš poklic častеč,
Kristus tudi vas je rešil, sužen ni nobeden več!“

Vam pa, sprideni Rimljani, Božje kletstvo napovém,
Ki po kervi hrepenite, ki izvira z ran ljudém;
V cerkvah vaših se ne moli, vaša vera smertno spí,
Bližnjega ljubit' za Bogom ona pervo „vas učí!“

Jaz v službi Kralja kraljev zahtevaje tu stojim,
Ne želite šeg poganov, ljudoklavstva, vam velim;
Oprostite vboge sužnje, bratovsko ljubite vse!
Še enkrat — v imenu Božjem — pojte, spokorite se!“

Tak on kliče. Sužnje gane govora prečudna moč,
Vsi osupnjeni, boječi, veržejo orožje proč;
Ali gori po stopnicah krik zamolkel, vihrovit
Iz vsih gerl se razlega, v silnem judu derzovit.

Zmédeno doné glasovi: ne slušajte, mnih je nor,
Méra derznosti je polna, proč ž njim! zrel je za umor!
Vendar ta prizor ne vgasi po borenju še željá:
„V boj, o sužnji!“ vpije ženstvo, „v boj!“ kričanje je moztva.

In ta krič odmeva grozno kot po gojzdih hud vihar,
Vstraši sužnje, poberó vsi zopet meče za udar.
A mnih pervega zagrabi, zvije meč mu iz roké,
S silno ga močjo prelomi, da še sužnji ostermé.

„Níkdar več!“ — navdušen kliče — dokler živ bom, na tih tleh,
Níkdar več! ne ponovi se ljudomorstva grozni gréh,
Nebo! grom in blisek pošlji, naj z morišnice leté, —
Kervoločnike prežene, kteri Krista sramoté!

Komaj to izgovorivši, iz višine zadegan
Težki kamen pade, blizo na govornikovo stran;
„Kamnjajte ga!“ glas od zgoraj zadoní, beseda ta
Z gerl vsih odmeva grozno: „derzneža kamnajte ga!“

Vertoglav, glup, jaden, žejen zmir bolj ljuške ljud kerví,
Zid razdira, terga sténe, v svoji divji steklosti,
In kot gosta toča vsuje kamnje iz višin se zdaj,
Da prestrašeni borilci vsi zbežé na varni kraj.

Ali mnih dvignivši z desno križ, osámljen tam stojí,
Kakor duh k nebesom moli: „Mučenik na Golgati!
Name zri s prestola, kar je Tebi storil Izrael,
Vernikom nad slugom tvojim ponavljati je pričel.“

Izgovoril . . pervi kamen zbije križ mu iz roké,
Drugi v čelo ga zadéne, — zgrudi se na tlà terdé,
Tretji in četerti vdari, — loči glavo od vratú; —
Pol zagernjen z grobljo — zdihne močno dušo on Bogú.

Ko osveto zverši, vriska, rjove zlobna zdaj druhal:
A na máh ji pod nogami zmáje krog se terdih tal,
V zraku tulijo vetrovi, gromi molklo zadoné,
Zemlja trese se in ziblje, kot razburjeno morjé.

Starodavno drevje ruje, z brona vrata silnih péz
Verže iz tečajev, v skladju kamna jenja vsaka véz,
S treskom marmorne stopnice kos za kosom kruši:
In druhal pred nebnim znamnjem — vsa preplašena beží.

Tje na polje se majoče ljud hití trepetajoč . . .
„Čudež!“ z bledih ust se čuje, po cestah odmevajoč;
„Čudež!“ zdaj po celem Rimu se glasi, in kervohlep
Zgine 'z serc, ki zlo spoznavši pokorjenja dela sklep.

Zemlja zopet umirí se, le še serca so plašné;
V gledališe v gostih trumah ljud skesan poverne se,
Sramovaje zla se čina, mučenika bledega
Z grobelj dvigne, prečastljivo déne v zlato rakev ga.

In koščice, ki kamnjala malo prej je še druhal,
Vsemu svetu v počešenje na altar denó svital;
Toda zadnja kri, ki gnjusne vmorne igre pil je tlak,
Bila je, poslanec Božji, tvoja kri, o Telemak!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Na Nemškem namerjajo mesca listopada obhajati neke Luter-Martinove slovesnosti, ki jih pa posamezno že zdaj pričenjajo s psovanjem katoličanstva. Tako je bilo v Erfurtu, kjer je Luter študiral, in v Eisenach-u (Wartburg). „Missionsblatt“ v Dülmenu pravi, če so to predigre, da ima Nemčija hudih rečí pričakovati iz

teh „lutrovanj.“ Konec teh „pobarij“ so bili za zdaj nočni „škandali“ nemških študentov (vrednih Lutrovih učencev!) pred hišo katoliškega župnika in enega katoliškega tergovca, pobijanje oken itd. „To zaznamnuje slovesnost in je njena obsodba, pravi omenjeni list. Tem ljudem se v glavi meša, če tudi mislijo, da so filosofi, ker luteranstvo samo ne zaverže katoliške vere, temuč priznáva, da se zamore v nji človek zveličati: če pa je zveličavna naša vera po vašem lastnem priznanji, zakaj jo psujete? zakaj preganjate? zakaj nas pri miru ne pustite? Ali ni res, da se vam v glavi meša, kakor je dokazano, da Luter sam ni bil pri jasni pameti! Spoznajte, da zraven nedoslednosti ste tudi v naj strašnejših zmotah, ste pravi odpadniki, krivoverci in preganjavci Kristusovega nauka.

V Ameriko se v kratkem podá 6 bogoslovcev iz Padenbornske škofije, ki se bodo ondi izučili in pozneje v škofiji Čikagoški pastirovali. V ondotni škofiji med Nemci je namreč pomanjkanje duhovnov, torej se je nadškof Fenhan prizadjal bogoslovcev iz Nemčije si pridobiti. To se godí, akoravno tudi Nemčija sama terpí veliko pomanjkanje duhovnov. Škofija Monastirska (Münsterska) n. pr. ima vsled prusaškega verskega preganjanja praznih: 179 župnij, 156 kaplanij in 6 viših služb; skupaj 305 služb brez duhovnega pastirja! Kdor je tega kriv, mu mora tudi mehka blazina terda biti.

Velike rane in pogreški amerikanske izreje. S temi besedami pričenja „Columbia“ spisek in pravi, da ta amerikanska izreja pri olikovanji uma čisto zanemarja olikovanje volje in serca, in te rane pomislek obujajo celo v krogih, ki se nikakor ne morejo pobožni imenovati. Rudečkarska „New-Yorker Volksztg.“ n. pr. piše:

„Mlada Amerika je to poletje postala silno moríjehlepna. V torek je bil v Pittsburg-u neki deček zarad umora k smerti na vislicah obsojen. Včeraj je 15leten mladič v Halifaks-u nekega moža ustrelil. In iz Brownsville-a, Texas, se poroča, da je mlad šolmašter nekega dečka ubil in potem je bil sam umorjen. Zelo pogosti taki primérljeji so slabo pričalo za amerikansko odgojitelstvo (šolsko izrejo).“

Res veselo je, da celo v tacih (liberalnih) krogih vendar enkrat spoznavati začenjajo, kako žalostno je za izrejo mladine pri sedanjem šolstvu, toda ravno tako milovanja vredno je, da vse le pri spoznavanji ostane in se nič ne ganejo, da bi namesto malopridnega kaj boljega postavili. Sej zoper vpeljavo versko-nravne izreje se z rokami in nogami upira liberalizem, radikalizem in socijalizem.

Tudi anglikanski Čerčman hudo šiba amerikansko deržavno šolsko odgojo in pravi, da izrejevanje, ki obdeluje le samo um, duhovno in nravno natoro pa samo sebi prepuša, zamore le samo prekanjene satane izrediti. Ravno tako biča ta list nekako tedensko mladinsko literaturo, ki hoče mladino pasti z nekakimi izmišljenimi povedkami, „novelami“ in neslanimi popevkami: da s takim slovstvom otročje serce postane topo in nezadovoljno ter otrok poslednjič do tega pride, da ga nič ne veselí razun povesti o morijah, tolovajstvih in bogokletstvih.

Poslednjič prav gorke zaušnice daje „Fröblnovim otročjim vertom,“ kterih pa liberalci ne morejo prehvaliti.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Družina, da bi na priprošnjo N. lj. G., sv. Jožefa in sv. Antona P. bila obvarovana velike nevarnosti, ki ji žuga. — Več mladenčev v neki dober namen. — Oseba zoper bolezen na obrazu. — Neimen. v hudih zadregah za pomoč in zboljšanje žalostnih okolišin. (Op. Sv. maša je tudi opravljena.) — Zgubljen mož za razsvitljenje in poboljšanje. — Oseba, na kteri je veliko ležeče, in zraven še več druzih oseb, se priporočuje goreče družbi N. lj. G. presv. Serca v molitev, za srečen izid neke posebne britkosti, za lepo spravo, mir in ljubezen med njimi. — Oseba, ki je namenjena stan spremeniti, da bi ji Marija sprosila dobrega tovarša, s kterim bi zamogla srečno, mirno in keršansko živeti. — Neka vdova priporoča v molitev svojega nepreskerbljenega sina, da bi ga sv. Duh razsvetlil, kam bi se obernil in česa se lotil, da bi bilo za njegove okolišine dobro in njemu v zveličanje. Zraven priporočuje še drugo potrebo, da dobí dobro in pošteno keršenico.

Koledar za prihodnji teden:

10. kim. S. Nikolaj Tol. — S. Daniel prerok. — 12. S. Pelagij. — 13. S. Amat. — 14. Povišanje sv. Križa. — 15. S. Nikomed. — 16. Osemnajsta nedelja po Bink. Spomin 7 žalost M. D.

Listek za raznoterosti.

V Ljubljani 2. kimovca. Rojstvo nove princesinje je ob 3/4 2 popoldne z grada naznanilo 21 topovskih strelov. Zvečer ob 6 pa so v stolni cerkvi milgosp. prošt Zupan med azistencijo opravili slovesen Te Deum vpričo deželnega predsednika bar. Vinklerja in velikega števila dostojanstev vsake verste, kakor tudi druzega prebivalstva. — Presvitli cesar hočejo o tej priliki tudi neko število kaznovancev pomilostiti.

Presvitli cesar so za zidanje cerkve na Bohinjski Bistrici darovali 500 gld.

V Polhovem gradcu se je 19. vel. serpana prelepo obhajala nova maša č. g. Fr. Rihar-ja. (Popis došel za zdaj prepozno. Vr.)

Na Dovjem je bil 4. t. m. pokopan preč. g. Ant. Furmacher, zlatomašnik in župn. v pokoju. R. I. P.

Dvestoletnica, odkar je bil Turk pred Dunajem premagan, zadene na 12. t. m.; toraj bode v stolni cerkvi ta dan velika sv. maša in Te Deum; v drugih cerkvah po škofiji pa bode to cerkveno obhajanje že 9. t. m., to je, v god presv. Marijinega imena.

Egipt. Kolera, kakor je znati, se je preselila v gornji Egipt, ker ondod je v 24 urah, v začetku t. m., umerlo 50 ljudi za to boleznijo, v spodnjem Egiptu boje nobeden ne. Po vradnih naznanilih je v Egiptu dozdaj kolera pobrala 37.318 ljudí; izmed angleške vojne je neki umerlo za kolero 140 mož.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji: Prestavljeni in postavljeni so čč. gg.: Jož. Lukanec v Lozice za benef.; J. Bajec v Suhorijo; Jož. Rome v Šmihel; Gasp. Majar v Senožeče; Fr. Hoenigman v Černi Verh; And. Kalan v Predoslje; J. Nemanič v Cirklje; A. Berce v Križe; J. Bolta na Faro pri Kostanjevici; Jul. Čuk v Vipavo; Ig. Fertin v Prečino; Jož. Lavrič v Planino; M. Pintar v Čatež; Jak. Porenta v Srednjo vas pri Kočevji; J. Šašelj v Št. Peter pri Nov. mestu; Jož. Škofic v Begnje; J. Vavpetič v Koč. Reko.

V Alojzijevišče sprejeti dijaki. V 3. lat. razr.: Ant. Bulovec, Jan Cvek, Kar. Jaklič, Al. Gregorič, Greg. Pečjah, Tom. Rožnik, J. Kulavec, Jan. Starè, Al. Stroj; za 4. lat. razr.: Ant. Cestnik, Vikt. Fabiani, Jan. Toporiš.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. Z. R: Presercna hvala! Za Bosno tudi v redu.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr, za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 14. kimovca, 1883. List 37.

Iskrice

za mladino in starino.

Kakošna bi bila zemlja, ako bi nikoli solnce na njo ne posijalo? Nezmérno žalostna! In kakošen bi bil človek, ako bi ga solnce čednosti ne obsevalo? Taki, kakor zemlja brez solnca in brez svitlobe.

Od vsih ljudí se mora tirjati, da naj živé v čednosti. Precej otrok se mora čednosti navaditi; če tega ni, bo vse njegovo življenje žalostno, suhoparno, nerodovitno, človek bo nesrečen.

Zato mora precej otrok tako podučevan biti, da koj spomlad svojega življenja Bogu daruje. Razdjanje človeškega občinstva se s tem pričnè, ako so že otroci spačeni in brezbožni. Ako že pri teh angeljčkih ni več čednosti, potem je vse zgubljeno, potem nastopi čas, kakor je bil pred vesoljnim potopom, ko se je reklo: „Vse meso je bilo spačilo svojo pot.“

Za nektere prelepe biserje morajo očetje in matere, odgojitelji in odgojiteljice, posli, pesterne itd. še prav posebno skerbeti, da pri otrocih ne otemné, se ne zgubijo, temuč da se vedno lepše svetijo.

Pervi tacih biserjev je spodobnost in čistost serca. Pred vsimi drugimi rečmí se mora malim vcepiti strah zoper vse, kar sveto sramožljivost žali; na duši in na telesu morajo ostati nedolžni, kakor Božji angeljci. Veliko se greší v tem oziru na več straní. Že v obleki šega in nečimernost mnozih mater prav veliko greší in si dostikrat hudo zadolženje nakopuje. Tiste kratke in spotikljivo urezane, tiste tesne obleke, ki otroke spreminjajo iz angeljcev v male komedijante in „pajace“, so peklenska iznajdba, nad ktero se poželjive oćí in zarad tega satani pasejo. Nič boljši niso marsiktere igre, nespodobne zviranja in kretenja. Pazi naj se, pravi Sickinger, da bodo otročje oblačila spodobne in čistost varovajoče, zlasti pri deklicah. Le nekeršanski in lahkomišljeni starši se pri otrocih ravnajo po oblačilnih modah, ktere so vse skozi kuga za spodobnost in sramožljivost. Nikoli drugač, kakor čedno oblečeni, smejo otroci okrog hoditi, če tudi bi bili starši le sami v sobi. Otroci morajo to čednost ljubiti zavolj Boga, ne zavoljo ljudí. Učeniki tudi grajajo čisto, mnogo in nečimerno poljubovanje otrók, od kogar si bodi tujega, s čimur se zraven dušne nevarnosti neki ljudi marsiktere bolezni otroku lahko vcepijo. Ako se cvetka mnogo po rokah valja, zgubí lepoto.

Ničesar ne smejo otroci brati, kar ni vse skozi spodobno, ne tacih podob ogledovati, ne pesem peti, ne kazališ in komedij obiskovati, ktere sramožljivost žalijo. V spodobnosti in nedolžnosti se mora otrok od naj mlajših lét voditi in tako živeti, da se v lepem, poštenem življenji vterdi in tako živí vse nadalje. „O kako lep je čisti ród v svitli čednosti!“ pravi sv. Duh. „Neumerljiv je njegov spomin, in pri Bogu in pri ljudéh ima priznanje.“ (Modr. 4, 1. 2.)

Pervi in naj lepši biser mladine je tedaj spodobnost in čistost, ali nedolžnost.

Prelep biser za mladino je tudi resničnost in odkritoserčnost. Bog je zgoli svetost in resnica, ki le resnico ljubi in oznanuje. Prej bi šel svet v nič, kakor da bi naj manjši neresnica prišla iz Božjih ust. Kdo mora in more v tem pa Bogu bolj podoben biti, kakor otroci! Ta čednost se mora otrokom prav globoko v serce vcepiti. Vse, kar se otrokom pripoveduje, ukazuje, govorí, mora biti resnici primérno, ker neskončno resnični Bog sovraži vsako laž, potuho, prekanjenost. Otrok mora dobro vedeti, da bo moral od vsake besede odgovor dajati.

Vsak naj torej vé, da otrok bode resnicoljuben le zavoljo Boga, če že bo res resnico ljubil in neresnico studil. Ako otrok lažnjiv postane, je znamnje, da se Boga ne bojí, in taki otrok je zgubljen. Otrok bi še vedeti ne smel, da so tako gerdi ljudje na svetu, ki se prederznejo resnico žaliti in lagati. Kako silo napačno je, da mnogi odrašeni otroka tako rekoč „za norca imajo,“ mu očitno neresnične reči pripovedujejo, ga z raznimi neresničnimi rečmí strašijo itd., ter ga tako lagati učijo! Tudi iz šale tedaj se ne smé lagati, otrok — bi djal — „v april pošiljati.“ Z vso skerbljivostjo se mora resničnost v serce cepiti. Laž je veliko gerši in veči greh, kakor marsikteri mislijo. Zato človeka v začetku, ko začne lagati, serce zabolí, mu kri v lice zažene, v lice ga speče. Starši bi morali kervave solze točiti, ako spazijo, da njih otrok zna lagati; s tem je zgubljen značaj, zgubljena poštenost, zgubljena čednost. „Kdor rad laže, rad krade!“ Vsak pošten človek pri hiši tedaj naj skerbno varuje, da se otroci lagati ne navadijo. (Dalje nasl.)

Križ.

Spomlad' ob jasnem dnevu,
Ko solnce že na nebu
Sijalo je gorkó,
Ogrevalo krepkó,
Sem pasel Božjo stvar,
Čebelico vertnar.

Prepridne so sestrice
Nam verle učenice,
Pred žrelom ne stojé,
Na pašo ven hité,
Pa kmalo so domá,
Bogate, to se zná.

A ene manj letijo,
Le v panju bolj šumijo,
E — kaj veljá — če roj
Nemirni dal bo loj?
Izrečem — že letí,
Iz verta se spusti.

Ko zvezdice na nebi
Čebelice po dnevi
Migljajo, se prašé;
Na njih pa jest gledé
Tisočen vidim križ
Čebelic si navkriž.

Kaj, — križ? — se menda motim?
Nikakor ne, — saj slutim
Mi klicati v obraz.
Ne slušam Božji glas?
Narava kaže križ,
Če urno ji slediš.

Narava — je mogoče?
Vodé res mar tekoče,
In veje mar drevés,
Njih redna rast peres?
Da. Kar si je navkriž
Spominja me na križ.

Če pota opazujem,
In sobo ogledujem,
Okviri okna, vrát,
In tla še mnogokrat,
Ter vse, kar je navkriž,
Spominja me na križ.

Še ptičice letavke,
Živalice sesavke,
Peruti kar ima,
Hoditi kar le zná,
Ki so s kostmi navkriž,
Spominja me na križ.

Če sebe premišljujem,
Si roki ogledujem;
Na herbtu nosim križ,
In roki če navkriž
Si denem, zopet križ,
Če stegnem, mar ni križ?

Narava kaže križe,
Na sebi nosim križe;
V življenju gledam križ,
Bom zadnje gledal križ,
Na odru v rokah križ,
Pri nogah stal bo križ.

O križ, o križ presveti!
Ti se na trugi sveti,
Ti spremljaj moj pokop,
Ti kinčal boš moj grob,
Nad njim se boš svetlíl,
Ko bodem v njem počíl.

Res — prah, pepél postanem,
Podobo zemlje vzamem;
A vgledal bodem križ,
Ko angelj me zbudiš.
Jest veroval sem v križ,
Zveličal me bo križ.

R—v—n.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Preč. g. mis. Buh se je 11. t. m. povernil z Gorenskega. V torek zvečér je g. mis. v frančiškanskem samostanu razkazoval celo vrečo indijanskih vražarskih rečí, kakoršne Indijani morajo oddati misijonarju, kadar so se spreobernili. To ti je silna množ kož in kožic od podlasic in menda dihurjev, veveric in raznih druzih živál, ena medvedova taca, več žimnatih kosmatin itd. Vsi večji maliki so z manjšimi napolnjeni in zmnogoterimi kerpami, kinčarijami itd. okovarjeni. Ob enem so mnogotere ropotulje, velika čararska srajca in druge kosmatine, v ktere se čarar obleče, kadar je v svojem opravilu, da ga je res groza viditi, ali poslušati divjaško ropotanje z obešenimi zvenčkuljami, bobenčki itd.

Na Igu, 16. t. m., bode prihodnjo nedeljo pél novo mašo čast. g. Jan. Cotelj iz Poreške škofije. — Ravno to nedeljo bodo imeli nove maše vsi drugi novi mašniki, ki so bili preteklo nedeljo v Gorici posvečeni.

O tej priliki bodi omenjeno blagim mladenčem, ki so izdelali osmo šolo in imajo poklic za duhovski stan, da po škofijah na Primorskem, kolikor vemo, narbolj pomanjkuje duhovnov in bodo dobro delo sebi in bližnjemu storili, kteri si tam kje svoj poklic izvolijo.

Polhov gradec. *(Nova maša.)* Polhovgraška dolina še ni popolno odložila lepega svatovskega oblačila, v katero se je bila oblekla 19. vel. serpana. Veliki, mogočno k nebu se dvigajoči, z mnogobarvanimi zastavami okinčani mlaji in krasni venci ter lepi napisi (pred cerkvijo: „Novomašnik, bodi pozdravljen!“ — na cerkvenih vratih: „Novomašnika, o Marija Mati, sprejmi v milostno serce!“ — in v cerkvi v krasnem vencu pred velikim altarjem: „Spomni naj se Gospod vse tvoje daritve!“ Ps. 19, 4) pričajo, s kolikim veseljem so pograjski duhovnjani sprejeli čast. g. novomašnika, gosp. Franceta Rihar-ja. Pel je ta dan svojo pervo sv. mašo. K veselju tega dné je pripomogla tudi narava. Vreme je bilo najvgodniše, toplo solnce je prav prijazno obsevalo lepo Gradaško dolino.

Ob 10 se veliko spremstvo gg. duhovnov, bogoslovcev in svatov z novomašnikom iz duhovske hiše pomika v cerkev. V cerkev stopivšega novomašnika pozdravijo s prelepo pesnijo izverstni pevci na koru. Po spetem „Veni sancte Spiritus“ stopi na leco čast. g. Ant. Dolinar iz Lučin, ki je prišel povzdignit slovesnost nove maše. V izverstnem govoru je zvesto poslušajoči množici, katere je bila prostorna cerkev gosto natlačena, prav jasno razkazal, kaj so mašniki ljudstvu, zlasti s svojo molitvijo, in kaj je zato ljudstvo dolžno mašnikom. Nato je bila sv. nova maša. Po dokončanem svetem opravilu se v procesiji med priterkavanjem zvonov in pokanjem topičev vernejo v duhovnijsko poslopje. Tu so vis. čast. g. oče, velec. g. župnik J. Fada bogato pogostovali g. novomašnika, druge duhovne ter vse svate tisti in še naslednji dan. Ob 3 popoldne je imel novomašnik med azistencijo pete latinske litanije

z blagoslovoma. Odveč bi bilo popisovati, kako so se verstile krepke napitnice, posebno prečast. g. očetu, izverstno petje in pokanje farnih topov.

Bog daj g. novomašniku v svetem stanu doživeti dokaj duhovnega veselja ter obilno blagoslova pri delovanji v vinogradu Gospodovem!

Iz Smlednika, 4. kim. *(Poterdilo in zahvala VI.)* Zopet sem prejel od sl. vredništva „Zg. Dan." za naše pogorelce in pogorelo cerkev M. B. v Terbojah 167 gld. 35 kr.; v isti namen so mi dalje poslali p. n. gg.: po g. J. Jeriču: Lovro Potočnik, dekan v Gornjem gradu, 5 gld.; J. Podboj, administrator v Šentvidu pri Zatičini, 14 gld. 40 kr.; Andrej Pavlič, župnik v Radečah, 6 gld. 52 kr.; Jak. Aljaž, župnik na Dobravi, 5 gld. 50 kr.; Tersteniška župnija 6 gld. 50 kr.; Janez Tavčar, župnik v Lešah, 10 gld.; Janez Budnar, župnik na Vačah, 7 gld.

Vsim dobrotnikom v imenu pogorelcev s tem izrekam priserčno zahvalo. Bog poverni obilno in stotérno tu in tam! *Ant. Klemen,* župnik.

Iz Čermošnjic, 15. avgusta. *(Novi zvonovi in slovesnost.)* Sprejmi, draga „Danica," če tudi nekoliko pozno, sporočilo o prelepi cerkveni slovesnosti, ki jo je obhajala fara Čermošnjiška veliki Šmarijin letošnjega leta! Med mnogimi potrebami ki jih ima ta fara terpeti, bila je skoro naj večji potreba novih zvonov. Tej stari potrebi v okom priti, sklenilo je cerkveno predstojništvo odstraniti več sto let stare razbite zvončike farne cerkve, ter jih nadomestiti z novimi dostojnimi zvonovi. — A kje vzeti potrebnih sredstev pri občni nepremožnosti in revščini faranov?

Pa pogum veljá tudi pri cerkvenih početjih! Minulo zimo jeli so se nabirati na poziv domačega g. duhovnika v ta namen prosti doneski, ki so v nekoliko mescih toliko narasli, da je bilo mogoče naročiti nove zvonove, Izveršil jih je res mojstersko domači zvonar, g. A. Samassa. Zvonovi so izborno lepo vbrani v Esdur-akordu (Es, G, B), ter delajo vso čast svojemu mojstru, pa tudi fari Čermošnjiški.

Radost ljudstva ne dá se popisati, ko so novi zvonovi veliki Šmarijin, pri nas ob enem dan cerkvenega žegnanja, slovesno zapeli! V povzdigo svečanosti omenjenega dné obljubili so bili prečastiti prošt in dekan Novomeški, gosp. Peter Urh, sami milostno prevzeti cerkveno opravilo. Da se je vsa fara tega dne že cele tedne veselila in vsa vas praznično se ozališala, je očitno samo po sebi. Farna cerkev, farna hiša, šolsko poslopje, — da, vse hiše v vasi bile so z zastavami in napisi dostojno olepšane.

Točno ob devetih zjutraj pripeljejo se mil. gosp. prošt med pokanjem topičev in zvonenjem z novimi zvonovi. Pri slavoloku, okinčanem s prelatskimi emblemi in primernimi napisi pri vhodu v vas, pričakovala jih je šolska mladež z učiteljstvom, občinskimi predstojniki in številna množina ljudstva. Po kratkem ogovoru farnega oskerbnika se podajo v farno hišo.

Ob 10 topiči zopet zagermé, zvonovi zapojó in iz farne hiše pomika se veličastna procesija čez prijazni terg mimo košate lipe v farno cerkev. Na čelu cerkvena bandera, po tem šolska mladina in množina vérnega ljudstva od blizo in daleč, naposled obilo čast. g. duhovnov iz sosednjih duhovnij, med drugimi tudi prečastiti gosp. dekan A. Aleš iz Semiča. Za njimi pa mil. gosp. prošt v ornatu z mitro in pastoralo. Res, kaj enacega Čermošnjice še niso vidile! Milostni gosp. prošt so v izverstnem cerkvenem govoru s krepko besedo razložili pomen cerkvenih zvonov v občno pobožnost in ginjenje zbranemu ljudstvu, po tem pa so peli slovesno pontifikalno sv. mašo med obilo asistenco. Opravilo z darovanjem vred je terpelo blizu do ene čez poldan. Ves ta trud v tako oddaljenem kraji prevzeli so mil. gosp. prošt radovoljno na svoje stroške brez najmanjše odškodnine. Ljubi Bog poverni jim stotero!

Naj novi zvonovi pojó stoletja in oznanujejo čast Božjo in čast Marije Device, Božje čiste porodnice!

Ljubno, 11. sept. Leta 1892 minulo bo že 200 let, kar se je pričela Božja pot k „Udarjeni Mariji" v Ljubnem. Obilno število romarjev, zlasti onih, ki romajo na bližnjo slovečo božjo pot na Brezje, dohaja tudi memogredé v Ljubno še dandanašnji. Mnogo cerkvenih slovesnost obhajalo se je tukaj v zadnjih letih. 28. julija 1878 imeli smo veliko veselje imeti v svoji sredi prem. gosp. kneza škofa Janeza Krizostoma, ki so obilnemu številu naših otročičev podelili zakrament sv. birme in prav veliko število vernikov pristopilo je tedaj tudi k božji mizi. Druga cerkvena slovesnost bila je v nedeljo po prazniku ssv. Petra in Pavla 1879, ko so prečast. pater Jožef (Bizavičar) v pričujočnosti obilno zbranih gg. duhovnov sosedov blagoslovili štacijone novega od slikarja g. Volfa napravljenega križevega pota.

In spet je minula nedelja presl. Imena M. D. bila za nas dan pravega duhovnega veselja. Počastili so bili nas namreč s svojim pohodom preč. g. misijonar Jožef Buh, ki so imeli omenjeno nedeljo veliko slovesno duh. opravilo. V pridigi pokladali so nam kaj ginljivo na serce češenje preblažene D. M., ki se vernim kristjanom tolikanj milostno Mater skazuje v telesnih, še bolj pa v dušnih potrebah. Očitni čudeži se godé na božjih potih. Koliko bolnih je zadobilo zdravje; ali kdo zamore našteti one, ki so zadobili čudežno pomoč v dušnih potrebah. Koliko zgubljenih sinov, koliko razuzdanih hčer se je obvarovalo večnega pogubljenja, ker so se na Marijine prošnje spreobernili; koliko očetov in mater je bilo s tem potolaženih. Koliko zaslepljenih na duši zadobilo je po Materi milosti spoznanje pravega kesanja in resničnega poboljšanja

Marija D. se pa sosebno pomočnico skazuje v spreobračanji nevernikov in krivovercev. Z njeno pomočjo spreobračajo misijonarji tudi v daljni Ameriki divje Indijane k katol. veri. Kaj mikalo nas je nadaljno dopovedovanje g. misijonarja, kako vspešno se razcveta sv. keršanska kat. vera v Minesoti in Dakoti na Amerikanskem, kjer se trudijo g. mis. Buh že blizo 20 let. Povedali so nam, da v imenovanih deželah je bilo pred 20 leti komaj 28 duhovnov, sedaj pa so tam že 3 škofije z blizo 300 duhovni. Sosebno zanimalo nas je slišati o ranjkem g. mis. Pirc-u, ki so bili preden so se podali v Ameriko, več lét župnik v sosednji fari v Podbrezjah. G. Pirc postavili so misijonski križ leta 1852 najprej v Št. Klavd-u, kjer je sedaj škofijski sedež za zg. Minesoto; nadalje 3 ure hoda od tod proti zahodu vstanovili so misijon sv. Jožefa, v kterega okolici se nahaja dandanašnji imenitni veliki samostan oo. benediktinov, kterega udje so tudi nekteri naših rojakov, n. pr. oče Severin (Ant. Gros). In tam blizo je kakih 200 družin naših Kranjcev, ki imajo svoji cerkvi, sv. Štefana in sv. Antona. Naši rojaki so čč. pp.: Jernej Rajgelj, Bern. Ločnikar, Vinc. Šifrar itd.

Mnogo polajšanje, opomnili so nadalje g. mis., pri spreobračanji Indijanov je okolišina, da se nahajajo pri njih nekoliki zapopadki o Velikem Duhu (Bogu), o življenju po smerti. Svojem ranjkim pokladajo v grob orodja, s kterimi so si kruh služili, lovcem n. pr. dajo v grob puško. Pravili so tudi o stanovališih, obleki in imenih Indijanov. Pravili so nam o ranjkem g. mis. Lavtižar-ju, o našem znanem pisatelju škofu Baragu. Posebno imenitno in podučno je, kako zvesto spolnujejo

⁂

spreobernjeni Indijani kerstno obljubo, kako skerbno se varujejo greha. Ako misijonar spreobernjenega Indijana vpraša, če je kaj grešil, se navadno zavzame, začudi nad tem vprašanjem, rekoč: Duhovni oče! Je li mogoče, da bi nezvest postal nebeškemu Očetu, ki mi je skazal pri sv. kerstu toliko milost, da bi ga žalil z grehi? — Močno nas je ginilo slišati vse to, serce so nam pretresale po tem besede g. mis., ki so nam pred oči stavili, kako bodo taki spreobernjeni Indijani naši sodniki, oni so se srečne šteli, ako so na leto k večemu enkrat ali dvakrat slišali svojega misijonarja; mi pa tukaj toliko prilik imamo poslušati božjo besedo, prejemati ss. zakramente; pa pri vsem tem toliko zanikarnih, v grehih zakerknjenih kristjanov!

Sklep pridige je bila prošnja do presv. Device Marije za dušno in telesno pomoč, ker je tukaj Marija Pomočnica cerkvena patrona.

Op. Ako bi preč. gosp. mis. še kterikrat v Ljubljani pridigali, bi bilo dobro povedati tudi nekterim ljubljanskim rokodelskim učencem, da Indijani, če tudi so divjaki, prav nič ne vedó od tistega srovega in bogoskrunskega pridušanja, kakor se sliši večkrat iz ust mnogih zvečernih uličarev. Naj taki ne pozabijo resnice: „Kadar brezbožnik kolne, on kolne sam svojo lastno dušo!“ Vsa tvoja kletvinja, vse tvoje pridušanje po tem nauku letí in pada le samo na tebe, na tvojo černo dušo, in ne na tiste, ktere misliš s svojim pridušanjem žaliti ali serditi. Ti si tisti neumnež, ki v svoji bogoskrunski razuzdanosti kamenje proti nebu meče: toda kamenje njemu samemu na njegovo hudovoljno glavo kakor toča suje in ga pobije. „Preklinjevavci ne bodo Božjega kraljestva posedli! To je beseda iz božjih ust. — To pa veljá vsim preklinjavcem, kakoršnega stanú in starosti. Govori se o „oliki,“ pa:

Preklinjavec vsak
Je narbolj kosmat divjak.

Marija-Celj nad Kanalom, 10. sept. Dobro uro nad Kanalom je vikarijat Marija Celjski, imenovan tudi v Ligi. Tu, kjer ni druge ravnine, kakor tlak v cerkvi, službuje že 46 let visoko častiti gosp. Ant. Ukmar, rojen v Verhpolju 3. maja 1805, mašnik posvečen 20. avg. 1833. Daleč na okrog znani in posebno priljubljeni gosp. vikar je tedaj 50 let mašnik, in 9. t. m. obhajali smo njegovo zlato mašo.

Ta slovesnost je bila pa še posebno imenitna zavoljo tega, ker je bil pričujoč zlatomašnikov sošolec prečast. gospod stolne cerkve dekan monsig. Fr. Ks. Mercina, ki je svojo zlato mašo obhajal dan poprej tudi pri Marija Celji.

Praznik Imena Marijnega je vsako leto velik shod pri tej cerkvi, letos pa je bilo ljudstva iz vseh krajev toliko, da je bila prostorna cerkev natlačeno polna, zunaj pa jih je stalo še za dve taki. Da je toliko ljudi prišlo, ima svoj vzrok v tem, ker je bilo znano, da sta dva zlatomašnika, in ker je bil ravno ta dan dokončan majhen misijon, kterega je imel vis. čast. P. Miha Tomazetič S. I.

Ob 10 se je iz vikarjevega stanovanja, ki je kakih 10 minut od cerkve oddaljen, začela pomikati procesija. Deset duhovnov in nekaj bogoslovcev, na čelu procesije za banderom trije gg. vradniki iz Kanala v vradniški obleki, spremljalo je zlatomašnika prepevaje „Benedictus“ proti cerkvi. Zlatomašnik je imel v roki šopek cvetlic, in lepo palico, na ktero se je opiral. Cerkev, ki stoji na griču, bila je spredej posebno za ta dan okinčana. Napisi, venci, bandera, mlaji in macesni, vse zlatomašniku namenjeno, storilo je nek poseben vtis.

V cerkvi so najprej poklicali sv. Duha, potem je bila pridiga, ktero je imel preč. gosp. dekan Kanalski Fr. Vidic po besedah sv. Pavla: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil, zdaj mi je pripravljena krona pravice.“ (II. Tim. 4, 7.) Po pridigi je sledila slovesna sv. maša z obilno azistenco, pri kteri je kanalski pevski zbor, pomnožen z dvema zunanjima pevcema, prav dobro pel nalašč za to slovesnost po zlatomašniku monsig. Mercinu zloženo in zlatomašniku Ukmarju posvečeno mašo s primernim ofertorijem in graduvalom.

Pred zahvalno pesmijo blagoslovil je misijonar, P. Tomazetič s prižnice svetinje in druge misijonske spomine, potem pa je zlatomašnik vsim nazočim podelil papežev blagoslov tudi iz prižnice. Po zahvalni pesmi in blagoslovu z Naj svetejšim šla je procesija zopet nazaj v farovž, kjer je bil obed.

Iz življenja zlatomašnika naj dostavim tu nektere čertice. Služboval je v Kanalu 4 leta, pri Marija-Celji 46 let. V tem času jih je kerstil nekaj nad 1400, pokopal nekaj nad 1000, poročil 376 parov, napravil je l. 1849 nove zvonove, l. 1857 farovž razširil, l. 1859 kapelico v hiši naredil, l. 1860 strop v cerkvi, kterega je dal zmalati. Cerkev je bila l. 1839, 1849 in 1881 okradena, pervikrat v posebno škodo cerkvi. Leta 1841 se je tudi popravila podružnica sv. Jakopa, v kteri 30 let ni bilo sv. maše. Za vse te mnogotere poprave in pri napravljanju cerkvenih oblačil in druzih potreb je največ terpel žep gosp. vikarja zlatomašnika.

Od leta 1757, kadar je bil pervi duhoven pri Marija-Celji postavljen, je gosp. Ukmar deseti in v 46 letih svojega službovanja je še sosednji vikarijat Zapotok devetkrat oskerboval, tudi l. 1855, ko je posebno v njegovem vikarijatu kolera razsajala. Ves ta čas je bil zlatomašnik samo enkrat nevarno bolan in je opravil okolo 18.000 sv. maš.

Bog ohrani našega priljubljenega zlatomašnika še mnogo lét zdravega, krepkega na duši in telesu!

Perham, 22. avgusta 1883. G. mis. Ign. Tomazin, ki zdaj preč. g. Buha namestuje, piše poslednjemu: Zmiraj smo pričakovali kakega pisma. Ali dozdaj še nismo dobili nobenega. Znabiti je bila Vaša vožnja čez morje predolga. Tukaj je še vse po starim. Ljudje tukaj tudi pridno v cerkev hodijo na obeh krajih: k sv. Jožefu in sv. Henriku pri Perham. Vsaki dan jih je nekaj za spoved in za sv. Obhajilo, posebno pa ob nedeljah veliko. To je precej dela, pa še trikrat pridigati, dvakrat maševati, in keršanski nauk in večernice: vse to ob nedeljah in praznikih enega samega duhovna precéj utrudi. — V Perhamu so cerkev podzidali, pozneje hočejo cerkev pobarvati.

Zdaj povsod pšenico žanjejo. Pšenica je zlo lepa in debela. Oves je tudi lep. Ljudje so, hvala Bogu, zdravi. Le 25. julija zvečér smo imeli strašanski vihar, po noči je germelo in treskalo. Sosedu Zimmerman-u je takrat strela tri konje na paši ubila. Ali imel jih je zavarovane, in je precej plačilo za nje dobil, in je druge kupil. *J. Tomazin.*

To se pravi naravnost govoriti.

Kralj C. (na Nemškem) je vsacega svojih podložnih zaslišal in poslušal, tudi naj vsednjišega človeka. Da bi se to bolje spolnovalo, je po raznih potih sam pomagal ljudém k zaslišanju, namreč takim, ki so pomoči iskali. Tako je n. pr. postavil posebne služabnike, ki so v zadregi pod gradom pohajajoče ljudí vpraševali, če ne mara želijo s kraljem govoriti. Marsikterim, ki niso vedeli, kako bi prišli do kralja, se je tako pot odperla.

O neki priliki je kralj opazoval staro kmetico, ki je že več dni vedno gledala gori v kraljéve okna. Iz njene stanovitnosti v tem početji je kralj sodil, da mora

imeti kako prošnjo in poslal je torej enega strežajev, ki naj jo popraša. — Žena pa mu je rekla, da hoče s kraljem samim govoriti. — „Imate li kako pisano prošnjo?“ — „Ne; s kraljem samim hočem govoriti!“ — „Mati, tako ne gre!“ — „I, bo že šlo! Sej bo že enkrat kaj prišel iz hiše, in dotlej bom pazila na to!“

Strežaj kralju vse dopové, kar je kmetica govorila. Tedaj ukaže vladar, naj ženo pripeljejo predenj. Kadar pride, jo kralj z vso priljudnostjo popraša: „Kaj bi radi, mamica!“ — „Oh, premilostni kralj, Vi ste pa vse predobri! Naš general me je vse drugač nagovoril, ko sem prišla k njemu!“ — „No, kaj pa je djal?“ — „Ah, djal mi je: Poberi se, gerda starka!“ — „To res ni lepo! Povejte pa, — kaj bi radi?“

„Prosim za enega svojih sinov. Vdova sem, in zdaj so mi zadnjič tudi mlajšega sina k žolnirjem vzeli. On je dozdaj vodil moje kmetijstvo; zdaj mora vse v nič iti, ako mi tega še edinega sina nazaj ne daste. In meni se zdi, da je zadosti častno, ako Vam pustim enega za soldata. Jest sem kmetica, imam svoje zemljiše!“

„A tako, ne zamerite; nisem vedil! No, le pojdite nazaj domú! Tukaj imate malo popotnine. V jeseni bo Vaš sin rešen!“ — „Ne, denara ne vzamem. Tudi se mi zdi, kakor bi Vam ne bila še prav resnica mi sina izpustiti!“ — „Kako, da to mislite?“ — „I no, sej niste še nič vprašali, kako je mojemu sinu ime, in pri kterem polku se nahaja!“ — „Res, mati, prav imate! Kako tedaj se piše Vaš sin, in v kterem polku je?“ — „Enemu je ime Mihel Krüger in drugemu Bogoljub Krüger. Oba sta v S . . . ovem polku v B . . . . u.“ — „Prav, bom zapisal.“ — „Je že dobro, toda če precej ne zapišete, bodete zopet pozabili; ker morate imeti zelo veliko reči v glavi!“

Zares se je kralj tako ponižal k postrežbi v prid te kmetice, da je zapisal vse posebnosti, ji potem prebral zapis in prašal, če je zdaj vse prav. — Kmetica priterdi in kralj reče: „Zdaj pa pojdite v Božjem imenu; Vaš sin dobi v jeseni konečni odpust!“ — „Bolje bi bilo, ko bi mi vse dali zapisano,“ kmetica zaupljivo odverne.

Kralj tudi naj manjši nejevolje ni razodel nad to novo prošnjo, ter je smehljaje odgovoril: „No, bodi Vam tudi to! Pridite zopet jutri po pismo!“ Žena odide; kralj pa zapové generalu pl. S . . . . v B . . . ., da naj enega dveh bratov oprostí, zraven tega pa tudi stari ženi ukaže izročiti 20 terdnjakov popotníne.

„Missionsblatt,“ v Dülmen-u, ki to pripoveduje, ne dvomi, da kralj sam je dobil spoštovanje do te kmetice, ki je imela glavo in serce na pravem mestu.

Vevnica.

Duhovski stan.

3. Na skali.

Nisem dosedaj še povedal, kaj da je duhovski stan. Potrebno se mi zdi, da razložim to na tem mestu, da me bode zamogel vsakdo ložej umeti.

Ako pravim: duhovski stan, mi je lahko na mislih troje: pervič učeča Cerkev, katero je postavil Kristus, da uči, posvečuje in vlada ljudstvo. V tem pomenu veljate besedi: duhovski stan samo o katoliškem duhovstvu. Navadno ne mislimo samo na ta pomen, ampak večidel imamo pred očmi duhovščino, kakor se kaže človeku v vsakdanjem življenji. In to je drugi pomen duhovskega stanú. Morebiti bi bilo bolje reči, da ima duhovski stan ali duhovščina katoliška dve strani: božjo in človeško. Ta stan vstanovljen je naravnost od Boga in spolnuje božjo službo. Kar stori duhovnik kot poslanec božji, ima veljavo pred Bogom, naj si bode on vreden ali ne takega posla. Na tej strani je duhovstvo vedno isto, nepremenljivo, danes tako, kakoršno je bilo sperva.

V tej strani je bistvo, podlaga ali vir za drugo stran, stran človeško. Ljudi je postavil Kristus za svoje namestnike, in ne angeljev, in ker so duhovniki ljudje, kakor drugi, se razodeva tudi pri njih, kar je človeško. Te dve strani ste združeni v enem telesu, v eni celoti: v duhovščini, in se nikdar ne smete ločiti ali raztergati. Kaj je duhovski stan onemu, ki ne verjame, da je dobil duhoven svojo oblast od Boga? Nespametno, da, krivoversko bi bilo misliti, da slab in grešen duhovnik nima one oblasti, kakor naj boljši duhovnik. Krivično bi bilo zaradi človeških slabosti enega ali drugega duhovnika reči: ta stan ni od Boga, ker vidimo v njem take slabosti. Ali misli kedo, da človek neha biti človek, ko stopi v duhovski stan? Slišal sem že tega ali onega reči, da zaničuje zato Cerkev in službo božjo, ker mu ne dopadajo duhovniki. Ko sem pozneje po takem človeku pozvedoval, sem precej zvedel, kje da tiči tern. Takim zaničevalcem duhovnikov je malo mari, kakošni da so služabniki sv. vere, marveč njim je nadležna sv. vera sama in njene zapovedi. Komur je za stvar, on ne gleda na osebo, temveč skuša samó zboljšati, kar je slabo. Vi dobrohoteči prijatelji sv. vere in sovražniki „slabih“ duhovnikov, simo pridite k takemu in kot svoje bližnje posvarite ga na tiho in skušajte zboljšati ga. Stopite sami v stan duhovski in bodite zgled, po katerem naj se ravnajo drugi. — Z eno besedo: napačno je, zaradi človeške slabosti kakega duhovnika pozabiti, da so poslanci Božji. Ravno tako napačno, silno prederzno, pa bi bilo za duhovnika, ako bi se opiral samo na svojo božjo oblast. Duhovnik je človek in sodijo ga ljudje človeško. Duhovstvo živi med ljudmi, in po tem, kar vidijo ter slišijo, radi sodijo sploh o duhovstvu — tudi o službi, katero opravljajo. V naši naravi je tako, da sodimo celega človeka po zunanjem, po obrazu. Zato tedaj, ker ste obe strani tako tesno združeni v duhovstvu in ker je božja stran, božja oblast, podlaga duhovskega stanú, mora toliko bolj zunanjost ali človeška stran duhovstva vjemati se z božjo (kar je sicer dolžnost pri vsakem človeku, kakor podobi božji). Pa naj mi nikdo ne zameri zaradi teh opazk, ker zdele so se mi zelo potrebne in primérne ravno na tem kraji, ko govorim o pomenu besedi. Saj besede so telesa naših misli in ako se nečemo motiti, glejmo, da pri vsaki besedi mislimo pravo, tam ločeno, kjer je treba ločiti: ne tergajmo pa tam, kjer je treba imeti celoto.

Rekel sem, da imamo navadno pred očmi duhovnike, kakoršni se nam kažejo med svetom in v življenji, kader govorimo o duhovskem stanu. Duhovstvo je med svetom, se ž njim giblje, spreminja, napreduje, nazaduje, si pridobiva veljavo a jo zopet zgubljuje. Mnogo moči deluje v zgodovini človeški. Kedor razvija več moči, on ima več pomembe v zgodovini. Tako je z duhovstvom. Zaradi tega smo videli poprej, kako različno je bilo v raznih dobah. Ako omenim raznih očitanj, ki jih slišimo o duhovskem stanu, naj misli častiti bralec na to, o čemur ravno govorim. Braniti hočem pred drugim božjo oblast duhovstva: v ta namen pa bode treba tudi na človeško stran ozirati se in upam si dokazati, da se v zunanji človeški strani duhovstva jasno razodeva nadnaravna njegova stran, pokazati, kako je res poslanec od Boga. — Duhovski stan v pervem in drugem pomenu nam je ravno toliko, kakor: duhovščina. A o stanu ni mogoče govoriti, da ne bi ob enem mislil na več stanov. Stan pomeni ono pot, po kateri kedo hoče ali mora hoditi v življenji, kajti Bog nam je dal razne dolžnosti, različna dela, enemu to,

drugemu druge. Ker ima duhovski stan svoje posebne dolžnosti in posebno delo, je tudi poseben stan. Vsi stanovi so od Boga, ker nas je Bog vstvaril v stanovih. Duhovski stan je še posebej od Boga: v kerščanstvu vstanovljen je bil od Boga celo naravnost in sicer takrat, ko si je Kristus bil izbral dvanajst aposteljnov. To je tretji pomen naših besedi in tudi o tem pomenu bodem govoril, ko bo treba zaverniti nekatere, ki bledejo, da duhovski stan, kakor ga vidimo, v Cerkvi, ni po natori, ni potreben itd.

Jasno mora misliti, kedor hoče prav misliti, in le da bi že naprej pojasnil, kar bom povedal, sem spregovoril malo o treh pomenih besedi: duhovski stan. Sedaj pa je že čas, da pustimo za nekaj trenotkov tako malenkostno kramljanje, da povzdignemo oči in se dvignemo s svojim duhom gledat veličastno poslopje, sozidano na Skali: poslopje se imenuje: katoliško duhovstvo, ali duhovski stan, in skala je večna resnica, katero smemo imenovati: Kristus. Ta skala ni mertva, marveč živa in poslopje ni kup peska in kamenja, ampak zidava, ki so jo začele roke Sinú človekovega, katero nadaljujejo veki. Zgodovina ne pozná naprave umetnejše, stanovitnejše, terdnejše in koristnejše, kakor je katoliško duhovstvo. Kako je to res, dokazal bom pozneje. Sedaj samo pravim: prevdarite sostavo, red, moč katoliškega duhovstva in potem se prašajte: od kod? kedaj? zakaj? Gospoda moja, precej takoj vam stavim prašanje, ki mora potlačiti vso našo hudobno bistroumnost: ako se borí katoliško duhovstvo za svoj obstanek (kakor Vi pravite), komu pa hoče pridobiti obstanek, za koga se bori in dela? Za se? Ako bi bilo treba samo tega, ako bi ne imelo boriti si za kaj drugega — no, mislim, da bi duhovniki živeti vtegnili tudi drugač, kot učitelji, zdravniki, kupci itd. Za se potrebujem obleke in živeža, — tega mi dajo tudi drugi stanovi. Ali se bore duhovniki za svoje družine, za svoje ognjišče in svoje potomstvo? Da, da, glejte, tukaj se kerha vaš nož, ki ga zasajate duhovstvu v meso. Ko bi duhovniki imeli ženo in otroke in posestva, ko bi duhovniška služba šla od očeta do sina, res, potem bi smeli reči: to je „Kasta“ in se bori za svoj obstanek, potem bi smeli reči, da je to samo človeška naprava. Toda katoliški duhovnik postane lahko vsakdo, velikaš in revež; postane duhovnik, živi in umerje, a zase ne more pridobiti ničesa. Pa vendar duhovstvo živi in raste: ker je na živi Skali ki mu daja življenja. Katoliško duhovstvo! vesêli se svojega deviškega življenja! To je priča, da ti rasteš od drugod, nego iz ljudstva, da duhovstvo ni človeška naprava, ampak božja. Za Boga! Le en rod je v duhovstvu in ta je večen. (Dalje prih.)

Borba v sedanjosti.*)

Osobe.

1. Angelji: Angelj varuh, Angelj molitve. 2. Hudobni duhovi: Belcebub, Asokeši, Nahašra. Pizadon, Abinoašim, Melkihošek, Malakbor, Zariel. 3. Nealegorične osobe: Delavci, Guttenberg, Hlapci. Ignacij, Jezuiti, Dijaci, Postrežčeki, Zidarji, Meščanje, Theolog, Kralj, Profesorji, Seli, Viktor Emanvel, Vojak, Nev. 4 Alegorične osobe: Evropa, Nravnost, Pravica, Dolžnost, Cerkev. Vera, Upanje, Ljubezen, Resnica, Rim, Zakramenti, Germanija, Zgodovina, Časništvo, Ponos, Občno mnenje, Liberalizem, Loža, Čert, Absolutni vojak, Modêrna znanost.

1. Dejanje.

1. Prizor.

V peklu, Belcebub na ognjenem prestolu. Drugi okoli njega.

Belcebub.[1])

Kaj sem bil, in kaj sem zdaj,
Veste vsi.
Angelj Božji tik prestola,
Kjer svit Božji sije, — kdaj. —
Pod sebój imeti raj
Želel sem;
Moja zloba me ohola
Vergla v večnih muk me kraj.
Padel sem!
Zdaj mi vi
Služite robovi.

Vsi.

Tebi, tebi, ne Jehovi
Mi prokleti smo se vdali.

Asokeši.[2])

Ak si kriv, i da smo pali,
Vender bomo ti služili
In s slabostjo čert družeči
Do dne zadnjega dobili
Dosti žertev — zavidéči.

Belcebub.

Ko nekdaj sem se povišal,
Svoje slave zavedóč,
Da na prestol bi se dvignil,
Obljubiti sem vas slišal
Zvestost mi za mojo moč.
Toda Bog je s perstom mignil,
Padel sem in padli vi;

Nahašra.[3])

Padli tebi vdani vsi.

Belcebub.

Prej v krasoti žaril sem
Med stvarmi naj viši bil sem;
Dosti zdelo se mi je.
Kot terpim v gorečem žaru,
Tak' grozim se proti caru,
Ki me večno zvezal je,
Pahnol v brezden me goréči.

Zariel.[4])

Ki smo bili pervi v sreči,
Ti sledili nekedaj,
Ki najnižje s tabo pali,
V čertu ti sledimo zdaj.
Čert le s čertom smo mehčali,
Čertimo mi vsi Boga,
Vsak'ga, komur milost dá.

Belcebub.

Let desetkrat tisuč že

Abinoašim.[5])

V noči tej zdihujemo.

Belcebub.

V vedno novem ognji smo.

---

*) Dramatičen poskus v 5. dejanjih. Spisal Fridr. Katzer, prof. v Salezijevišču pri Milwaukei, Viskonsin. Poslovenil Selški.

[1]) Belcebub, bolje še morda Belcebul, od Báal Cebul, gospod nebeškega gradú, božanstvo filistejsko; Judje so pa, spoznavši, da so poganski maliki zli duhovi, s tem imenom bogá svojih sovražnikov, najvišji hudobo zasramovali. Po mali prenaredbi in morda iz zaničevanja nastala je Belcebub, gospodar muk.
[2]) Asokeši. — Oterpnjenost noséči.
[3]) Nahašra. — Kača zlobnosti.
[4]) Zariel. — Nasprotnik Božji.
[5]) Abinoašim. — Oče obupajočih.

Vsi.
Tak' ošabnost vrača se.

Belcebub.
V boju zoper njega le.

Vsi.
Vsem s poginom zmir grozé.

Belcebub.
A prederzna zlobnost ta mi
Že vrodila se k naravi,
Zabit' pa moči ne da mi,
Ki vmorjeno vse ozdravi.
Pleni majhni so nam dani,
Ki pripadajo nam še.
Nov boj biti sem ukrenil
Svetu celemu v gorjé,
Da ves zbor bo modro sklenil,
Zvesto stoj'te mi na strani!

Pizadon.[6])
Knez, ker čertiš ti najhuje
In si pervi ti odpal,
Muke sebi, nam podál,
Celo verh zemlje — pristuje
Zarielu. Njega odpravi!

Belcebub.
Zariel!

Zari el!
Čujem te.

Belcebub.
Da nesreča se napravi.

Zariel.
Dolgo žejalo me je.

Belcebub.
Hiti zdaj na svet tedaj,
Odrešenja tek končaj!
Zlobnih polna pa žetína
Naj se vedno pomnožuje,
Da nekdanja carevina
Naša spet se povzdiguje.
Ti li treba je podpore?
Kliči!

Melkihošek.[7])
Smo pripravljeni.

Belcebub
Pekla skupna moč le more
Priboriti zmago si.

Zariel.
Nepokornost — upiranje,
Take saj narave sem.
A zdaj grem, da pokončanje
Tam sejati kar pričnem,
Da izpolnim svoje želje,
Ostrupiti vse veselje
V jedro serc narodom vsem:
Ne da služit' tebi čem,
A ker to, kar ti, sovražim
Žertve čertu svoj'mu tražim. (Odide.)

6) Pizadon. — Nesramna usta.
7) Melkihošek. — Knez temôte.

Belcebub.
Pojdi! sej ste oroženi.

Vsi.
Le na prekuc zaželjeni!

Belcebub.
Vaš bo glas sedaj zapél,
Da se nov je boj pričel.

Vsi.
Muka vsim, pogin in smert!
Raj, kot nam, bo vsem zapert.

Zbor. (na odpertem odru.)
Boj moramo zdaj zakotiti,
Boj, ki k poginu imá voditi,
Podírat prid'te vsi prekleti,
Vsi zli duhovi, mi razdreti
Evropo moramo do tal;
Paleč, moreč jo bo naš zbor končal.
V naročju sej ima že smertne kali;
Le delajte, da bodo zdaj pognali!

(Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

Dunaj. Dunajski nadškof Celestin Jožef je v lepem pismu sv. Očetu Leonu XIII naznanil, da se na Dunaju napravljajo slovesnosti za 12. kimovca. Ta dan namreč je bila 200letnica, odkar je bil pred Dunajem neusmiljeni Turk premagan. Sv. Oče so v prelepem pismu nadškofu odgovorili in pojasnujejo med drugim, da zložnost med rimskimi papeži in keršanskimi poglavarji in narodi je to storila, da so občnega sovražnika premagali. Pristavil pa je, da tudi dandanes je huda nevarnost za vero, za oblast vladarjev in deržavni red, če tudi od drugačnih sovražnikov, namreč notranjih in je torej enake edinosti med cerkveno in svetno oblastjo treba, da ta sovražnik ne bo zmagal.

Nasprotniki pa posebno zlorabijo časništvo za dosego svojih brezbožnih namenov; katoliški možje naj bi iz tega spoznali, kako silo potrebno je, da napadeni ne zastajajo za napadniki, temuč naj se z enakim orožjem branijo. Po besedi pravi namestnik Kristusov: „Med raznimi načini vero braniti cenimo tega za posebno sposobnega in okolišinam našega časa vse skozi primernega, da naj se napadi po časništvu s časništvom ovračajo, po časnikih naj se potuhnjene kovarstva sovražnikov odkrivajo.“ V sklepu pravijo sv. Oče, da ne le zarad Cerkve, ampak zarad deržave se bodo veselili, ako bode 200letnična slovesnost pri pomogla vterjevati edinost vsih avstrijanskih narodov z apostolskim Stolom in k udanosti ljudstev do taistega.

Na Laškem so katoličani v več srenjskih odborih naj večih mest slavno zmagali; to pa je zopet zbudilo jezo hinavskih liberaluhov. Se vé, svoboda Cerkve ne diši peklu.

V Belgiji je umerla znana zamaknjenka Lujza Lateau. Od 30. sušca 1871 ni vžila nobene jedi in pijače; prejela je pa vsak dan sv. obhajilo.

Bulgarsko. V konzistoriju 9. avgusta so papež Leon XIII storili važen korak za Bulgarijo, postavili so cerkveno vlado za Bulgare, ki se vračajo v katol. Cerkev. Dosedanji apostolski administrator monsignor Nil Isvorov, ki se je pred leti odpovedal razkolstvu in prestopil v katol. Cerkev, je postal nadškof za Bulgarijo; zraven tega pa še apostolska vikarja Mih. Petkov

in Lazar Mladevov za škofa „in partibus“ za Bulgare. Pervi ima naslov: škof Hebronski, drugi pa škof Sutališki.

Prusko. Od prusaštva pregnani Monastirski škof Janez Bernhard je to leto na tujem dobil blizo 28.000 pisem vérne vdanosti, dopisov in vošíl za god. To dostí očitno spričuje, da narod toliko bolj ljubi in spoštuje svoje pastirje, kolikor huje jih sovražniki tarejo in preganjajo.

Francosko. Po zvezi mirú je francoski protektorat sprejet čez Anam in Tonking; verh tega je še nekaj vgodnih pogoj pridobljenih.

Strahote v jutrovi Indiji. Grozovit je bil undan potres na laškem otoku Iskiji, ki je podsul do 6000 ljudí. Vender to je bila malenkost proti temu, kar se je godilo na otoku Javi v jutrovi Indiji od sobote po sv. Jerneju (25. avg.) skoz nekaj dni dalje. Bilo je prav kakor sodnji dan. Pričelo je bučati globoko v zemlji v glavnem mestu Bataviji in po bližnjih krajih. Malo ur pozneje je jelo kamenje dežiti, — celo noč je padalo rudeče razbeljeno kamenje in pepel na zemljo. Zjutraj so bile že ceste in pota zasute, mostovi razdjani. Voda je vrela in šumela, veliki valovi so se zaganjali z morja na suho. Nekoliko dalje, pri Maduri, so se valovi dvigali kakor hribi, ropotanje je bilo zmeraj glasneje in opoldan so iz naj višega ognjenika, Maha Merm, švigali pomenljivo grozni plameni. Zemlja namreč ima veliko ognjometnikov, kteri pa so sicer bolj mirni. Tako so jele ogenj in drugo zmés bruhati tudi mnoge druge žepna, posebno je ognjenik Gunung Guntor med groznim germenjem cele reke žeplenega blata, žlindre, pepela in silno skalovje metal iz sebe, silno razdjanje delal, ljudi pobijal.

Pri teh razsajanjih se je pričelo morje gibati, prestrašni vodeni vertinci so se delali, nad 50 tacih se je vertilo v zraku. Moški ženske, otroci so se usuli iz gugajočih hiš in napolnovali obnebje z vpitjem. V nedeljo je bilo še huje; zdelo se je, kakor bi se imel otok v morje pogrezniti. Še veči morski valovi so se zaganjali prav v notranjo deželo. Po nekterih krajih je zemlja široko zazijala in žugala ljudí in hiše požreti. Nad velikim ognjenikom Gunung-Guntor-jem se je prikazal velik kervavo-rudeč in belo-siv oblak in bruhanje je bilo vedno bolj gosto in strašno. V ponedeljek v jutro ob dveh se je ta oblak kar naglo razdelil v majhne razdelke in se zgubil; ko se je pa zdanilo, so videli, da je bil 50 angleških štirjaških milj velik kos zemlje z g i n i l! Vari Negery in Negeri-Babavang ste bili tako zginili, da se ne en človek ni našel! Petnajst tisuč ljudí je ondi konec storilo! Cela versta Kandanghribov (90 kilometrov ob morji) je zginilo.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sestra priporoča brata, da bi ga sv. duh razsvetil in odstopil od svojega namena. — Oseba se serčno priporočuje Mat. Božji, da bi došla pomoč od strani, kjer ji je obljubljena. — Zlo zabreden človek za spreobernjenje. — Mati priporoča svojega zgubljenega sina za spreobernjenje. — V bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca se priporočujejo 3 osebe, strašnim hudobijam vdane.

Zahvala:

Bilo mi je v glavi tako hudo, da mi je kterikrat prav vid in sluh jemalo. Zlo me je skerbelo; sem se pa priporočila svetemu Frančišku z obljubo, če mi bo boljše, da hočem po „Zg. Dan.“ razglasiti! In ko sem to sklenila, mi je bilo precej boljši, in v treh dnéh popolnoma dobro. Preserčna zahvala in vedno češenje svetemu Antonu in svetemu Frančišku! —

Koledar za prihodnji teden:

17. kimovca. Rane sv. Frančiška As. — 18. S. Jožef Kupert. — 19. (Kvaterna sreda, — post.) S. Januvarij. — 20. S. Evstahij. — 21. (Kvaterni petek, — post.) S. Matej evang. 22. (Kvaterna sobota, — post.) S. Tomaž Vil.

Listek za raznoterosti.

V dijaško kuhinjo pritiska tolike množice mladenčev, da jih minister dozdaj še šteti ni imel časa! Toda neko drugo š t e t j e ga še vse bolj skerbí, kakor štetje mladenčev. Drugi pot kaj več.

Poslavljenja. Premilostni gosp. knez in škof dr. Janez Krizostom Pogačar so dobili véliki križ Franc Jožefovega reda; tako tudi kn. škof Zwerger; kn. škof Stepišnek so postali tajni svétnik; deželni glavar Thurn je dobil red železne krone 2. verste. G. kan. dr. J. Gogala je dobil red železne krone 3. verste, — tako tudi ljubljanski župan g. P. Grasselli in g. dr. J. Poklukar; g. J. Murnik je pa postal ces. svetovalec.

Poterdilo. Hvaležno poterjujem, da sem zopet prejél 17 gld. zbirk „Zg. Dan.“ za naše Cerovške pogorelce, vmes 8 gld za poškodvane po toči. Bog bodi po vsi svoji dobrotni milosti naj obilniši plačevalec preblagim dobrotnikom! *Mat. Jereb,*
župnik.

Za dozidanje frančiškanske cerkve in samostana v Zagrebu je prevzvišeni ban L a d i s l a v P e j a č e v i ć odkazal 500 gld. Gr. Pejačević je pravi katoliški poštenjak.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župn. Bl. Petrič 5 gld. — Preč. g. kan. dr. A. Čebašek 5 gld. — Čast. g. Jan. Tavčar 2 gld. — J. Z. R. 10 gld. — Neimen. g. župnik 2 gld. — Čast. g. župn. Jan. Kapus 5 gld. — Čast. g. župn. Jak. Aljaš 2 gld. — Čast. g. beneficijat J. Berlic 1 gld. — Prav blaga roka 11 gld. — Čast. g. župn. Mart. Narobe 10 gld. — Sestre Doberletove 1 gld. — Čast. g. župn. Ant. Klemen 1 gld. — Po čast. P. Nežmahu dobro serce 4 gld. 40 kr. — Čast. g. J. Molj 3 gld. — Čast. g. župn. J. Mrak 5 gld. — G. J. J. 2 gld. — Neim. 10 gld. z vošilom: „Za financministra, da bi se ne potopil.“ — Čast. g. Simon Zupan 2 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Iz Radomelj 2 gld. — Iz Zlatopolja čast. g. župn. K. Lapajne 1 gld.

Za pogorelce v Košani: Čast. g. župn. J. Tavčar 5 gld.

Za razne pogorelce: Čast. g. župn. Tavčar 5 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Verhnika 7 gld. 30 kr. po preč. g. dek. — Čast. g. župnik J. Tavčar 2 gld. — Čast. g. Peterlin 5 gld. — Neim. 5 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neimenovan 5 gld.

Za sv. Očeta: Verhnika po preč. g. dek. 15 gld.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. župn. J. Tavčar 5 gld. Dve gospodičini 10 gld.

Za afrikanski misijon: Čast. g. župn. A. Klemen 3 gld. — M. Gerjol 1 gld. — G. M. Luknar 1 gld.

Za najpotrebniši misijone: Neimenovana roka 10 gld.

Odgovorni vrednik: **Luka Jeran.** — Tiskarji in založniki: **Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.**

ZGODNJA
DANICA
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 21. kimovca, 1883. List 38.

Novi upi za katoličanstvo na Japonskem.

Prav veselo je, kar smo te dni zvedeli od verlega prijatelja in zanesljivega poročnika oziroma na Japonsko.

Japonski cesar, „Mikado,“ je bil pred nekaj časom poklical k sebi enega naj bolj umnih verskih služabnikov, ki se tam imenujejo bonsi, in mu je dal nalogo, da naj popótva v Evropo in naj študira razne vere ter zapisuje, kar bode našel naj bolj dobrega in modrega, in bode njemu poročal.

Res je bil nedavno prišel ta mož skoz Anglijo in Prusko na Dunaj. Bil je namreč ondod pričél svoja preiskovanja. Rekel je pa, da med protestanti „se mu je premerzlo zdelo,“ namreč oziroma na protestanško vero. Dobro je znamnje, da na Dunaju je poprašal po znanem priljubljenem in blagem rokodelskem očetu in vojniškem škofu dr. Grušu, in sprosil si je, da smé k njemu hoditi in o katoličanstvu bistvene reči zvediti in z njim se pogovarjati. To se je tudi zgodilo, in pogovarjala sta se po tolmaču. Ni nam natančneje povedano, kak vtis je to in uno do japonskega moža imelo, to pa je znano, da je bil silno ginjen, ko je vidil véliki teden, da so svitli cesar revežem noge umivali. Podal se je z Dunaja na Francosko in na Italijansko po svojem opravilu.

Njegovo poročanje do Mikada bode gotovo imelo velik vpliv na vse Japonsko. Če tudi bi se cesar še ne odločil za sprejetje in razširjanje katoličanstva, je pa saj to upanje, da vsled tacega pojasnovanja bode na Japonskem manj preganjana, ali pa da doseže sv. vera celo doželjeno svobodo. — Vsim katoliškim vernikom bodi gorko priporočeno, da naj iskreno molijo za razširjanje sv. vere v japonskem cesarstvu in posebej za to, da bi se omenjeno Mikadovo početje katoliški Cerkvi v korist zasuknilo.

Zdaj pa še nekoliko o Japoniji.

Japonija, Japan (Nipon, t. j. vzhodnja ali jutrova deržava) je dežela v Aziji, ktere obseg so 4 veliki in zraven teh menda 3800 malih otokov na 400.000 štirjaških miljah zemlje; prebivalcev pa ima blizo 35 milijonov, med kterimi je blizo dveh milijonov vojakov in učenjakov. Prebivalci so čversti, umni, pridni in zelo pogumni, pa tudi tenko olikani; sicer priljudni, pa tudi poželjivi, maševanja željni in neusmiljeni. Za učene imajo poseben učenjaški, za ljudstvo pa ljudski jezik, in trojnotero slovstvo. Tudi verstvo ali neverstvo imajo razno: mnogoboštvo, budhaizem in neko Konfucijevo vero ali nevero.

Benečan Marko Polo je pervi v Evropo prinesel naznanila o tej deželi ob koncu 13. stoletja. Jezuiti so bili mnogo plemenitnikov in velike množice ljudstva spreobernili k sv. veri in zdelo se je že, da je Japonija za keršanstvo pridobljena. Začelo se je pa tudi grozno preganjanje, v kterem je bilo kaka 2 milijona kristjanov pomorjenih, in le-ti kakor mučenci zdaj gotovo za spreobernjenje te nesrečne dežele prosijo.

Cesar v tej deželi se imenuje „Mikado,“ vojaški naj višji poglavar pa je imel ime Sogun ali Tajkun; toda ta čast je bila v novem času odpravljena in Mikado je samovladec. Sedaj je cesar Mutsuhito, rojen l. 1852, in ima naslov Tentši, to je, sin nebeški. Mikado se v deželi častí po božje; toda Mutsuhito blezo spoznava, da naslov „Tentši“ ter božja čast, ki se mu daje, je brezglavno in brezbožno prilizovanje, ker misijonom on zdaj dopuša zopet več svobode, akoravno se je bilo še l. 1870 preganjanje na novo vnélo, in l. 1873 je bil obljubil, da bo vstanovil splošno in pametno vero, pa naj berže so ga rogovilstva ljudstva zaderževale. Zdaj hoče namen izpeljati, kakor kaže to, kar smo omenili v začetku teh verstic, da je namreč naj umnišega „bonsa“ poslal v Evropo razne vere opazovat in preiskovat.

Bodi še omenjeno, da vojno imajo Japonci izurjeno po evropejski šegi; njihovo vojno brodarstvo ima 13 parnikov, med temi 2 oklepnika. Tudi imajo železnice in telegrafe; od Nagasak-a do Vladivostoka imajo od l. 1871 celo podmorski telegraf (kabel), ki jih veže s Petrogradom, in drugi enak s Šangaj-em; njihovi parniki brodijo v Evropo in Ameriko. Sicer je bila dežela tujim dolgo zaperta, odperte so bile luke: Jakohama, Jeddo, Hiogo, Osakka, Nagasaki in še nektere druge. Neki Holandezi so si bili pred par sto leti z ostudnim zatajevanjem sv. vere vhod v Japonsko odkupili, ker so pri uničevanji japonskih kristjanov Soguna podpirali in nekteri tako zelo sami sebe zavergli, da so križ poteptali; pa to jim je malo pomagalo, ker so jih Japonci kmali vtesnili na njihovo „šaharstvo“ v luki Nagasakovski in so prav zaničljivo delali s temi judeži. Vendar naj novejši tergovske zveze tujih vlád z Japonci so to

zapertje zelo prederle. Česar Angleži in Rusi niso mogli doseči, dosegel je Amerikanec Perry, ki je pervi v imenu severno-amerikanske zvezne vlade z Japonci kupčijsko zvezo sklenil, kteri so nasledvale tudi zveze z raznimi evropejskimi vladami. Vstal je sicer vsled tega upor, kterega konec pa je bil ta, da je Sogun s svojo stranko premagan, odpravljen in zmagavši Mikado je stopil ko samoderžec na čelo, ter je z njim vzmogla tudi veči svoboda, da se je dežela jela tujstvu odpirati in sprejemati tudi evropejsko oliko. Bog daj, da bi sprejela še pravo vero!

Kerstna sveča.

Stopivši veren v Božji hram
Molečih slišim glas;
Pogledam urno kje na stran,
Saj maše ni ta čas.

Duhovnik, žena in njen mož,
Cerkovnik tudi je;
Le bližje — da še slišal boš,
Saj djanje sveto je.

Stopivši dvakrat, vidim že,
Da kerst se tu delí,
In v meni misli se verše
O sveči, ki svetlí.

Otrok je keršen, ga nesó
Ven starišem na dom;
A mene misli zanesó,
Ne zdrami me še zvon.

Se dan zmrači, nastane noč,
Jaz v cerkvi še klečim,
Od sveče, kar ne morem proč,
Njen še pomen sledím.

O sveča ti preblažena,
Ki svetiš tolikrat,
Si v cerkvi rado rabljena,
Pri maši vsaki krat.

Kot fantek v cerkvi ko sem stal,
Da birmo sem prejel,
Tvoj klical mi je plam svetal,
Kaj verno sem prejel.

Apostolom se sveti Duh
Prikazal v luči je,
In razsvitljen je njih bil duh,
Jih v veri vterdil je.

Podoba vere luč nam je,
Zato prižiga se,
Ko sveto se Telo daje,
Ko zakon sklepa se,

Škof posvečuje mašnike,
Moč Božjo jim delí,
In nam daje zavetnike,
Ti sveča spet gori.

Oh sveča, sveča zvesta mi,
Ti vedno mi goriš,
Življenja tudi zadnje dni
Me ti ne zapustiš.

Ko revež ležal bom bolan,
Se že mračilo bo,
In v sveto olje bodem djan,
Gorela sveča bo.

Mar sveča me zdaj zapustí,
Svetila mi ne bo?
Ko duša ječo popustí,
Vernivši se v nebó?

Prijateljca si sveča mi,
Zvestejše pač ne znam,
Saj ležal bom mej svečami,
Na oder mi postlan.

Iz hiše ko me ponesó,
Svetila sveča boš,
In v jamo ko me zanesó,
Vgasnila še ne boš.

Se maševalo za-me bo,
Spominjal se me rod,
Za-mé, kjer se molilo bo,
Svetila boš povsod.

Pri kerstu svečo sem dobil,
Ki kaže vero mi,
In svet mi je ne bo izvil,
Ne — ne — z zvijačami.

Si vera prava, svitla luč,
Voditelj v dvomih moj
Nebeški, hvala! dan mi ključ,
Po smerti še bom tvoj.

R—v—n.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Banjaluška škofija.)* Pred nekaj časom je prinašala „Zg. Dan." posnetek o „verhbosanski nadškofiji" iz sarajevskega imenika; ostala nam je pa še banjaluška škofija, iz ktere naj tudi nekoliko posnamemo.

Ta škofija ima 4 dekanije in te so: banjaluška, bihaška, jajiška in livanjska.

V banjaluški dekaniji je dekan preč. o. Marko Mariić. K tej dekaniji se šteje 5 župnij ali fará. Banjaluška ima 1250 duš, še 11 vasí, pa polno mohamedanov in nezedinjenih gerkov. Župnije razun banjaluške so: Barlavci (1047 duš), Gradiška (1431 duš), Ivanjska, (2048 duš), Petričevac (1069 duš), in Vindhorst (400 duš).

V poslednji se je naselilo kacih 200 Nemcev, ki imajo začasnega duhovna čast. g. Kar. Gabl-a.

Bihaška dekanija ima 6 župnij, ki so: Bihač, Dubica bos., Sasina, Stara Rieka, Stratinska, Volar-Šurkovac. — V Dubici je naselba 300 Hervatov iz Like, ki stanujejo v okolici; v sami Dubici pa je 25 katol. Bošnjakov. Vodstvo te duhovnije je radovoljno začasno sprejel čast. g. Val. Lah, naš rojak, ki velik trud in lastni denar obrača v korist naselbine in Bosancev, pravi „Imenik".

Dekanija Jajiška ima 6 duhovnij, ki so: Jajiška, Kotoriška, Lieskovica, Popoviška, Sokoline in Varcar.

Dekanija Livanjska poslednjič ima 7 župnij: Čuklić, Glamoć, Grahovo, Lištani, Livno-Gorica, Ljubunčić, Vidoši.

Samostani v tej škofiji so: 1. frančiškanski v Livni; 2. trapistovski v Marija-Zvezdi pri Banjaluki; 3. usmiljenic v Banjaluki, in 4. v Livni; 5. sester presv. Kerví v Nazaretu pri Banjaluki.

Livna je znamenito tergovsko mesto. Tukaj je bilo središe „hlievanjske župnije," ktera je velikrat imenovana v spominkih od 7. do 11. stoletja. In da je ondod bila v cvetu tudi katoliška vera, to pričajo silne razdertine duhovnij in samostanov, kterih sledí je še vedno viditi. Po mohamedanskem prevladanji so kato-

ličanstvo zadele silno hude rane; v novi dobi katoličanstvo zopet raste.

Tik Livne je mesto Gorica s samostanom oo. frančiškanov s cerkvijo ss. Petra in Pavla. Samostan se je z dovoljenjem otomanske vlade jél zidati l. 1854. Tukaj stoluje bivši apostolski vikar v Bosni, preč. P. Paskal Vujčić; sedaj začasno opravlja to službo presvitli nadškof sam, dokler upravitelj še ni imenovan. Gvardijan je čast. o. Jerko Mihailjević z 8 drugimi patri. Razun teh in 1 samost. brata je ondi 13 bogoslovcev 1. in 2. tečaja.

Oo. Trapisti so po privoljenji iz Rima l. 1869 v Bosni vstanovili si samostan v Marija-Zvezdi pri Banjaluki. Oče Franc Pfanner, zdaj v južni Afriki, je bil mož junaškega serca, ki je doveršil to delo, ki je bilo — še pod turško vlado — sklenjeno z velikimi pritežnostmi. Dasiravno je precej tovaršev vzel seboj v južno Afriko, je vender v Marija-Zvezdi to dobo okoli 100 redovnikov, med katerimi je nekaj malo oo. duhovnov, vsi drugi so bratje delavci, ki se darujejo omiki ubozih Bošnjakov. V samostanu je sirotišnica, v kteri se odgoja do 50 mladenčev; vsaki dobiva vse potrebno in se učé zraven navadnih šolskih reči tudi kacega rokodelstva, da si zamorejo s časom kruh sami služiti. V tem samostanu je med drugimi tudi naš rojak čast. o Kazimir, ki se je v malo letih od tergovskega pomočnika toliko izučil in povzdignil, da je pred malo leti postal mašnik in je zdaj med pervimi, če ne perva oseba v napravi. V delavško napravo tega samostana je sleherni sprejét, kdor ima voljo delati in pošteno živeti.

Pri usmiljenih sestrah v Banjaluki je prednica S. Gregorija Ješe; vsih sester je ondi šest in imajo šolo. V Livni pa so tri; prednica jim je S. Radegunda Pogačar.

Sestre presv. Kerví v Nazaretu pri Banjaluki so ondi od l. 1879. V samostansko šolo hodi 40 deklic. Verh tega se tudi v samostanu odgoja več deklic. Tukaj je sester 20 in 21 novakinj. Duhovno skerb opravlja čast. o Bonaventura, predstojnik redovnikov Trapistov.

Iz Iga, 18. sept. *(Nova maša.)* Vesel dan je obhajala vsa ižanska župnija v nedeljo, 16. t. m. Daroval je pervo svojo sv. mašo v farni cerkvi sv. Martina čast. g. Ivan Cotelj, novomašnik Poreške škofije. — Bali smo se zjutraj nevgodnega vremena, pa kmalu se je megla razpodila. solnce je priplavalo na nebu in razgnalo oblake. Dolge verste ljudi, med kterimi tudi Ljubljančanov ni manjkalo, so se pomikale proti hiši Božji. Ob desetih, med vbranim priterkavanjem, vila se je versta svatov z gosp. župnikom in g. novomašnikom na desni iz župnije v cerkev. Po klicanji sv. Duha so stopili domači gospod župnik na leco in so s svojim polnodonečim glasom opominjevali g. novomašnika k vsestranskemu stanovitnemu delu v novem poklicu. Izbrali so si bili rek: „Delaj, kakor bi večno živel; moli, kakor bi jutri umerl.“ Kdo bi se ne radoval tega lepega, čverstega govora? V ginljivih podobah so risali kupo radosti, in opominjali vendar ne zábiti kupe bridkosti v duhovskem stanu? Čigavo oko ni rosilo solz radosti, ko so gospod župnik slikali redko srečo matere g. novomašnika, ker je doučakala današnji dan? Velik vtis je napravil jedernati govor pri poslušavcih.

Za naslednjo sv. mašo je bil nadučitelj g. Govekar oskerbel vzorno godbo in vbrano petje. Po sv. maši je še g. novomašnik zapel „zahvalno pesen“ in dal navzočim sv. blagoslov.

Opravilo je bilo dokončano ob eni popoldne. Po cerkveni slovesnosti podali so se vsi svatje v župnijo. Gostoljubni g. župnik prevzeli so vso zadevno skerb. Število gostov ni bilo obilno; bili so le sorodniki in dobrotniki novomašnikovi, pa domači krog duhovnikov g. župnika. Med gostovanjem so se verstile navadne zdravice v občnem veselji. Povdarjal je zlasti novomašnik, da so mu bili čast. g. župnik podpora od mladih nog in so še danes tako lep biser v krono zaslug pridjali. Gotovo ostane ta dan ne samo g. novomašniku in svatom, ampak celi ižanski fari v blagem spominu.

Romar s Sv. Gore na M. Šmarni dan, 8. kim. *(Na Gori stanuješ, v nebesih kraljuješ).* Žalostno se nam je ločiti od kakega prijetnega kraja; posebno danes, ko se ločimo od naše ljube Matere, Kraljice nebes in zemlje, se milo in s solznimi očmí k nji oziramo in od nje poslovljujemo. — Glej zálo podobo Marije D.; na nji ga ni madeža, — ona je brez madeža spočeta. Glejte njene oči presijajo človeka kakor solnčni žarki zemljo. Iz njenih oči ni se izvil pregrešno radoveden pogled; čez njeno vedno jasno lice nikoli ni potegnila sapica strasti; usta nje niso govorila praznih besedi; serce ni krilo niti najmanjše slabe želje. A kako je vendar čista in lepa podoba te Device. Marija Devica nedolžnega obraza derži na svoji desni roki svoje ljubo dete Jezuščka, in z levico ga pritiska na serce. O kako se vse na njej lesketá in odséva v naj jasnejših žarkih! Kdo je to pač, ki nas tako vleče do te podobe. Tu je ona čudovita moč, ktero mora vsak človek občutiti, ki ni zamoril vsega višega hrepenenja v sebi. Na njej ni greha, ona je polna nebeške milosti, nebeške zarije. Nje podoba da nebi imela nebeške ljubeznjivosti in vabljive moči? Glej mladenče, deklice, može in žene, kako prihajajo pred njeno podobo, tako da komaj sami sebe razumevajo, kako stezajo, povzdigujejo roke proti nji in solze se jim iz oči vlivajo, začenja se v njih sveta modrost, in svitlo jim postaja pri duši. O kdo bi ji ne zapel pesmice v čast? Kdo bi si je ne zvolil za svojo mater? Kdo bi je ne prosil, da naj nas vzame v svoje varstvo? Še enkrat naj vsak serce v njeno varstvo izroči in naj zdihne proti nji: O moja ljuba Mati Marija, prečista Devica! Sprejmi me v svoje varstvo, in svést sem si, da se bom enkrat s teboj v nebesih veselil! *Rebec.*

Belle Chester, Minn. 18. junija 1883. *(Imenitna iznajdba).* Vaše cenjeno pismo od 25. maja sem sinoči dobil. Upam, da med tim časom ste Vi že popolnoma okrevali in se okrepčali, saj je lepi poletni čas prijatelj bolnikom.

Od sedaj za naprej Amerikanci, ki imajo veliko pisati, ne bodo se več trudili s peresom, ampak lepo tiskali z mašino. Vse gre sedaj tukaj po mašinah, hitro kot blisk. Kmet obdeluje polje le z mašinami, ženske vse rabijo šivalne stroje; zakaj bi se tudi pisati ne dalo z mašino? No, pisalni stroj je iznajden, in akoravno je dosedaj le v rabi pri advokatih, pridgarjih in večih kupcih in po velicih obertnijah, je vendar gotovo, da bo s časom prišel v veči veljavo po vsih krogih. Kakor vidite, imam tudi jaz taki stroj, še ni dolgo od kar sem ga kupil, in ne kesam se. Piše se z njim, kakor da bi klavir igral: vsaka čerka ima svojo majhno tasto. Vsak izobražen človek se ga v malo dneh lahko privadi, in kmalu se dobi taka spretnost, da se tiska z njim dvakrat hitreje, kakor da bi pisal s peresom. Pa kako lepo in različno! Slaba pisava bo sedaj odstranjena.

Svetega R. Telesa dan imeli smo tukaj v Belvidere veliko in lepo procesijo. Navzoči so bili razun mene še trije duhovni, namreč čč. gg. Stariha in Jeram, pa en Irsk duhoven iz bljižnje soseske. Imeli smo sv. mašo z leviti, in g. Stariha je pridigoval, ter nosil Najsvetejše med procesijo. Tujcev letos ni bilo veliko prišlo, ker je zjutraj deževalo, toda faranov ni nobeden izostal, in tudi iz Red Winga jih je bilo nekaj prišlo že dan poprej. Po mestih, se vé da, ne kaže imeti procesij, po deželi pa, kjer je po večih krajih, kakor

*

tukaj pri meni, skoro vse katoliško, se obhajajo v mnogih krajih, posebno po nemških farah, in navadno pride tudi dosti protestantov od blizo in daleč gledat, in vedejo se zraven navadno bolj spodobno, kakor marsikteri ljubljanski škric s cilindrom in viržinko.

Vreme je tudi v Ameriki letos zelo čudno, kakor po Evropi. Spomlad se je še le komaj začela. Binkoštni ponedeljek sem bil še oblekel kožuh peljaje se v Mazeppo, in na poti sem srečal doktorja, ki je tudi tičal v kožuhu od verha do tal. Zdaj pa imamo kaj vgodno vreme, samo da skoro vsak dan nekaj dežuje. Na polji vse lepo stoji, in če nas Bog obvaruje posebnih nesreč, bomo imeli izverstno žetev. Fiat!

Novic danes nimam posebnih, in tako sklenem s priserčnim pozdravom vsim znancem in prijateljem . . .

Janez Tori.

Strašan konec bogokletneža. V neki gorski vasi se je obhajala svatovšina. Poroka je doveršena in svatje gredó iz cerkve. Ženin je bil brezbožen in zelo neotesan človek; pred cerkvenimi vrati se zasukne in obernjen proti cerkvi na glas zakriči: „Danes sem bil zadnjikrat tukaj!“ — Ženitvanje se doverši in drugo jutro zgodaj gre ženin na delo, — bil je rudokop. K večerji je imel zopet priti. Žena mu pripravi večerjo o določenem času, pa moža še ni, čaka, pa ga le ni. Poslednjič zagleda voz, ki se počasi po cesti giblje proti nji in pred njeno hišo obstojí. Rudokopniki tiho sedé na vozu, poslednjič vzdignejo počasi neko dolgo stvar z voza, jo nesó molčé v hišo, in odgernejo. Žena se tje ozrè — oh njen mož je, bled mertev. Skalnata pečina se je bila nanj zrušila in ga je sterla! Njegovo prerokovanje se je bilo strahotno spolnilo.

Vevnica.

Duhovski stan.

3. *Na skali.*

(Dalje.)

Pravijo, da je današnji svet natančen in jako previden, kader kaj sodi, prevdarja in tehta. Meni se ne zdi tako. V najvažnejših prašanjih, to je v takih, kjer se ne praša za kake repate zvezde rep, ampak za večno srečo človekovo, kjer se ne praša za Sokratove nohte, ampak za osebe iz nebés poslane, v takih prašanjih so ljudje dandanes tako malomarni, kakor da bi se bili z mladega učili malomarnosti. Tako se vedejo tudi, kader pride na versto duhovski stan. Nadležen jim je zelo — to čutijo ljudje, radi bi se ga znebili — tako govori pokvarjeno serce, a za drugo se ne zmenijo. Da bi utegnilo v duhovskem stanu le kaj več biti, kakor število slabih ljudi, da bi utegnili od kod drugod dobivati moči, kakor iz verske napetosti — tega ljudje ne dosezajo s svojim umom. Nobena stvar ni sama od sebe in tudi katoliško duhovstvo ni nastalo samo po sebi. Kako bi moglo nastati samo po sebi, saj bi se še vzderžati ne moglo samo za-se. Naj le prevdari vsakdo vse ono, kar sem omenil zadnjič o deviškem stanu duhovskem; duhovniški izvir ni po človeško: duhovnike dela druga moč. Vem, da imate gospodje nasprotniki duhovski že pripravljen odgovor: „Ni ga ljudstva brez vere, in ni vere brez duhovnikov. Zakaj bi tudi vas ne stavili v tisto versto, kakor drugovernike.“ A vi se motite. Res, kader potrebuje kedo dobrega sveta, posluša svetovalca in pri bolniku lahko shaja zdravnik: toda katoliško duhovstvo ni izrastlo iz one potrebe, ki jo imajo ljudje več ali manj, da hrepené po nekaj višem, da verujejo, Boga častijo itd. Duhovnik ni kupec, ki hoče potrebnim prodajati svoje blago, ni igralec, da bi delal zabavo ljudstvu, ki ga zato plača: temuč katolišk duhovnik je podoben kraljevemu poslancu, ki tirja v imenu svojega gospoda davek, ki kliče, da ga morajo slušati vsi, ker tako veleva Gospod, taka je njegova oblast. Z eno besedo: duhovskega stanú ni vstvaril Bog takrat, ko je stvaril perva človeka in njihov rod, ampak takrat, ko je rekel Kristus aposteljnom: Pojdite in učite vse narode! kerščujte jih v imenu Očeta in Sinu in Sv. Duha! Stan katoliških duhovnikov ni kakor stan zdravnikov, pravdarjev, učenikov itd., on ne pravi: ako me potrebujete, evo me — tukaj sem! Marveč on kliče: Jaz sem poslan od Boga, da vas učim, posvečujem in vladam. To oblast mi je dal Sin Božji, vi ste dolžni nas poslušati.

Kaj ne, gospoda moja, to se pravi možko govoriti! Duhovnik neče kar nič hvaliti svojega blaga, on samo ukazuje; on se ne prilizuje in ne dobrika, on zapoveduje. Glejte, tak je razloček med duhovstvom drugih ver in duhovstvom katoliškim. Človek ima res potrebo, da veruje, da Boga častí in ima duhovnike: toda katoliško duhovstvo nikakor ni nastalo iz te potrebe. Ako bi bilo, moralo bi biti dedno, t. j. ostajati v enem rodu, v „kasti,“ kakor nam kaže zgodovina poganskih narodov. Ker ima pa kot naslednik Kristusov o b l a s t o d B o g a in ne od ljudi, ne gleda na ljudí, temuč opira se samo na skalo, na katerej stoji in ta je: Kristus. Seveda, slepo nihče ne veruje in nihče si ne da zapovedati, dokler se ne prepriča, da je dolžan biti pokoren. Kedor se sklicuje na kako oblast, mora dokazati, da jo je res dobil. Vsakdo sme tedaj tudi katoliško duhovstvo pozvati, rekoč: „Pokaži svoja spričevala! Dokaži, da si od Boga in ne od ljudi! Dokaži, da imaš ti oblast nad nami!“ Pravično je tako zahtevanje. Tudi aposteljni so delali po oblasti onega, ki jih je bil poslal. Začeli so pridigati judom, pridigati poganom in niso čakali, da bi jih kedo prosil, tudi se niso opravičevali, niso se prikupovali ljudem: vendar dokazovali so povsod, da jih je Bog poslal, s čudeži in z močjo sv. Duha. Preganjali so aposteljne, pa premogli jih niso, ker so stali na skali. Preganjali so duhovstvo po aposteljnih, ali niso ga premogli, ker je stalo na skali. Moč, ki je duhovstvo oživljala, je moč Božja in ta moč ne usahne nikdar. Pa stopite tudi danes sem, tirjajte, naj se duhovstvo skaže, je li res od Boga! Prašajte ga, ima li pravo spričevalo! Naj dokaže, da je še vedno ravno tisto duhovstvo, kateremu je dal Sin Božji vso oblast v nebesih in na zemlji! Ali zamore to skazati duhovstvo dandanes? Da, da, zamore. Glejte, saj ima svoj rojstni list, in ta list je pravi, ni ponarejen, nikdo ga ne more zavreči: ta list je s v. p i s m o novega zakona, ki spričuje, kedaj in kako da se je rodilo duhovstvo katoliško. Ono ima svojo velikansko službeno knjigo, ki pove, kako je služilo, kako je delalo, kako se je vedlo, kako je napredovalo itd., t. j. ono ima s p r i č e v a n j e v z g o d o v i n i č l o v e š k e j. Lahko vsa ta spričevala pregledaš, lahko se prepričaš, da te neče goljufati, prepričaš, da ima res vse te pravice, o katerih govori. Pravim l a h k o — ako hočeš. A to je ravno! „Ako hočeš.“ Kako kaže in razodeva dandanes duhovstvo svoja spričevala! Kako vabi ljudstva, naj ga poslušajo, naj se prepričajo! Saj ne zahteva kake slepe vere, ne kakega mališkega češenja: toda svet, zlasti omikani svet pravi: nečem, meni ni mari nič — in klic duhovnikov je zastonj. Svet pravi: „kako se ti bore duhovstvo derzneš nad menoj gospodovati“? „Jaz ne poznam gospoda nad seboj;“ pomisli pa svet ne, da si takega gospodovanja duhovstvo ne prilastuje za-se; duhoven — ako dela po svoji dolžnosti — govori kakor začetnik njegov: nisem prišel si dati služiti, ampak da služim (drugim). Pomisli svet ne, da resnica je resnica, ako jo tudi vse taji. Ako bi se vnel boj, da bi pokončal zad-

njega duhovnika: tega zbrisati ni mogoče, kar je storjeno, kar je zapisano. Da, Bog je storil, in kar je Bog storil, to je večno, to je nepremagljivo. Bog je vstanovil duhovstvo, dal mu je moč v roko, oblast na ramo in zapisal mu na čelo: večno. Bog je storil to; čudno je v naših očéh, ali resnica je večna in nepremagljiva. Ta resnica pa je skala, na kateri stoji duhovstvo.

Po pravici terdijo zagovorniki naše sv. vere, da keršćanstvo je samo sebi naj boljša priča. Zato, ker je keršćanska vera, mora biti resnična. Ko bi ne verjel, da je bil na svetu Kristus in vendar vidim njegovo vero in Cerkev, bil bi podoben onemu, ki ni verjel, da je pšenica na njegovi njivi izrastla iz zerna. — Ravno tako smem reči tudi o duhovstvu katoliškem: ono spričuje že samo na sebi, da je tak njegov začetek, taka njegova oblast in naloga, kakor uči; sicer bi bilo poginilo že davnej. In tako govoriti je umu primerno, umoslovno. Ako vidim, da priteče mimo mene nekaj vode, porečem, da jo je kedo izlil. Ako pa vidim vodo teči neprenehoma, dan za dnem, leto za letom, porečem: to je živ studenec iz neusahljivega vira. Pa tudi to še ni dosti primerno. Recimo, da bi duhovščina vsa sploh bila neka deržava sama zase: ako bi se ta deržava spretno bojevala in ohranila nekaj stoletij, — kaj bi to bilo čudnega? Vsakdo se bori za svoj kruh, za svoje ognjišče, za svojo domovino, in ako se bori vspešno, se tudi ohrani. Kaj pa katoliško duhovstvo? Da, ono je tudi deržava, sama za-se, a te deržave dežela je celi svet. Tudi ona se bori, pa ne samo za-se, saj za-se nima pridobiti ničesa, ampak samo za tistega, ki je rekel: „Vi mi bodete priče v Jeruzalemu in v vsej Judeji in Samariji in do kraja zemlje.“ Mislite si, gospodje duhovski nasprotniki, da je knez Bismark sklical vse katoliške duhovnike na Nemškem, sklical v Berlin. Ko so vsi zbrani, stopi on med nje, ter začne govoriti: „Važno stvar vam bodem danes predlagal. Prosim vas, ne prezirajte moje dobre volje, katero imam vedno do vas, in sprejmite moj predlog: Popustite precej danes svoje duhovske službe, duhovsko opravilo. Stopite med svet in dobro se vam bode godilo. Vsakemu namreč obetam terdno, da bode iz deržavne blagajnice dobival petkrat večo plačo, nego jo je imel dosedaj. Dela ne bode imel nobenega. Bati se ni nikomur ničesa; ne bode se skrivil nikomur las na glavi.“ Kaj menite, da bi se zgodilo? Enako, kakor se je nekaterikrat, n. pr. takrat, ko so žugali Petru in Janezu, da ne smeta več govoriti v imenu Jezusovem. Dobro sta vedela, da Judje znajo dobro pobivati, ne oken, ampak glave, in da tudi njiju kaj takega čaka. Pa rekla sta: „Ne moreva, da bi ne govorila tega, kar sva vidila in slišala. (Dj. ap. 4, 20). Tako bi bilo tudi dandanes. Ne more duhovski stan, da bi se ne boril za to, kar mu je zapovedano, o čemur je prepričan; ne more, da bi se ne boril za Kristusa. Ako je res Kristus poslal med svet duhovstvo, potem je gotovo, da zmagalo bode vselej duhovstvo in ostalo do konca sveta. Ako pa dela samo za-se, mora zginiti, kakor megla pred jutranjim solncem. 18 sto let in več ono uči in vlada svet. in zmerom je še tisto, nespremenjeno. Sodite tedaj, ali je to človeško delo, ali božje! Sodite, je li resnično spričevanje njegovo! Le napadajte, le podirajte, le preganjajte Cerkev in njeno duhovščino! Zmaga vaša proti naši osebi je lahka. Ako nas posekate, ako nas spravite, nimamo nikogar za sabo. Ako je naše duhovsko delo samo človeško, zaterto bode, ko pademo mi. Ako je pa božje, izrastlo jih bode pet, kjer je padel eden. Glejte, tako se je godilo nekdaj, in tako se bode tudi v prihodnje, ako bodete obnovili nekdanje čase. Katoliški duhovnik gleda v prihodnost in za-se ter za svoj stan se ničesa ne boji. Saj stoji na skali, še več: zraščen je ž njo. Skale poderla ne bode nobena moč in dokler na tej skali ostane duhovstvo in ostane kot terdno poslopje, rimska Cerkev, v edinosti z vidnim poglavarjem — dotlej je večno. Kako veselje, kako sladka zavest mora prešinjati duhovnika, kateremu serce bije za Cerkev!

Borba v sedanjosti.

(Dalje.)

1. Dejanje.

2. Prizor.

(Soba, kjer rudečkar piše.)

Zariel.

Veliko delo, meni pretežko,
Peljá me sem, mi češ li pomagati?

Ćasništvo.

V čast šteje Mavšeles si to, —
Kaj če gospod, kaj mu zamorem dati?

Zariel.

Mogočno zdaj je časništvo,
Le služi mi, bo cvénk zlato!
Glej, — za verstico slednjo plačo tu,
Ak se zapišeš delovanju mojemu.

Časništvo.

Denarja mnogo! Prav je tvoja stvár!
Denár je dober. Moj si gospodar. (Piše.)
Glej tu pismeno obljubo me vežečo,
Da bodem po tvojih mislih deloval,
Pokornost kazal vedno bom največo,
Dokler mi mastno bodeš plačevàl.

Zariel.

Smo mari sami tu? Ni modro to,
Da drugi še bi ved'li, kdo sem jaz?
Nič se te ne bojim, ker vem kakó
Lisičje imaš serce in obráz:
Ti si moj rob, in jaz tvoj gospodar.
Zato odkrito tebi vse povém,
Na mé te veže dosti moj denár,
Zato poslušaj me, kaj čem, kaj sem?

Časništvo.

Mar nisi človek?! je tebi višja moč?
Le dnara daj, in — vsak dvom je preč!

Zariel.

V človeški tu podobi vidiš me,
A vedi, bela žena ni mi mati,
Da nikdar nisem bil med tvoj'mi brati;
Me višja moč za višje je zvolila.
Prej ko je vstvaril, kar ti vidno je,
Prej kot iz nič je zemljo storil,
Nebo naredil, stvaril zvezde vse,
Že pervi „Bodi“ je govoril.
Ko v Adamu oživil dih njegóv
Duha, ki bi v telesu vedno bival:
Vže vstvaril je mogočnih zbor duhov,
Ki tik prestola večno slast bi vžival.
Po skušnji plača, — bila je pogoj;
Prejel bi oni jo, kdor jo prestane.
Vnel hud se v nebu kedaj bil je boj:
Moči na nebu bile so razklane.
Človeka ena slavila Sinú,
Na križu ga visečega častila;
A druga dolžno čast odrekla mu,
Po konci glavo ošabno je nosila.

Pod Luciferjem vnel se je razpòr,
Bil Mihael poveljnik zvesti četi.
Je Mihaelov zmagal zvesti zbór.
Presveti ni jih mogel več terpeti:
Zavergel bliskoma jih z visočin.
V vezí je v peklu dal jih ukovati;
Dokler ne pride sodit Božji Sin,
In še poslej ni moč jim pomagati.
Serafsko bilo kdaj je v njih serce,
Da — le Najvišjemu bi b'lo plamtelo. —
Ljubili niso; v žalost moral je
Pravični vreči v večno vrelo žrelo.
Ošabni so bili, jih kras slepil,
Svit, ki od stvarnika so ga dobili,
V žar k večni noči pekla se je spremenil.
Pravično sodbo oni so čertili,
Poslej čertili bodo večni čas,
Prokleti so na večno, večno zdaj,
Zgubljen je zanje v brezdnu prejšnji kras. —
Od tam sem jaz. In moj dom je ta kraj.
Bil tud' sem lep, imel sem tud' serce
K ljubezni božji vstvarjeno in krasno.
Bil sem ošaben, sem pogreznil se,
Proklet na večno zdaj, oj ne na časno!
Mi Záriel ime, ki kaže ti glasnó
Čert, ki mi v persih vedno žari
Do Večnega, in kar je vstvarjeno;
To rod je, ki ga roka njega stvari,
To človek, ki za nami zdaj kraljuje;
Ni li on padel, in takó kot mi?
Zakaj On njega z nami ne kaznuje?
Sem hitel ženo v greh speljati,
Lepo človeško dušo umoriti;
Bog sam ji htel je odrešenje dati!
Jaz moram rešene vse sovražiti,
Rodila ker devica je Sinú;
Skrivnosti nisem mogel ni slutiti,
Da je rojeni rešenik rodú. —
In Jezus zmagal je umirajoči,
Zadal je smertno rano naši moči.
Jaz sam nekdaj sem Jude bil podžgál,
Jaz sem pogin serc sklenil sredi zbora,
Pridobil Judeža, da ga je zdál.
Sem kričal, da na križu vmreti mora.
Pravičen bil, al meni zopern; pasti
Je moral, oh v zlo peklenske oblasti!
In s križa: „Je dopolnjeno“ — ta glas
Vse spravil, vmiril je, oblagodaril,
Uničil našo černo moč in nas,
In svéta kneza c'lo na tla je vdaril.
Moč višja ga je vnič'la, obsodila,
Odkar na Golgati kri Božja lila. —
A ne počivamo, ak tud' pobiti,
Poživljan v novo čert ne dá mirú,
Ker milosti nikomur ni vsiliti,
Prost človek je; a slab pri delanju.
Ako tudi vseh ne — mnogo jih končámo,
Tolažba nam prokletim to je samo:
Odrešeniku duše proč jemati,
To je naš boj — in boja nam namen.
Ko bi v pekel se dali vsi speljati,
Potem naš čert bil bi upokojen.
Tak se borimo, ko obup nas tre,
Če tud' še bolj goreče žar nas žgè.
Čas tukaj je, in boljš' ne bo nikoli;
Svet je zelo oddaljen od Bogá, —
Poguba se že smeja na prestoli,
Jaz pa radujem britkega se zla.
Jaz zmago hočem satansko dobiti,
Prejelo dnar si: moraš mi služiti,

Časništvo.

To satan živ je, — njemu služim!
Peklù sem zapisalo se . . .
Al' čem nazaj? Pa saj zaslužim!
Mi za denar storimo vse.
Prot' Bogu se je bojevati,
Res duše ne otmè denar;
A moram vedno li ostati
Na svetu boren revež mar?
Za dobro stvar sicer sem prej pisalo;
A to mi malo je za rabo,
Plačuje to se vse preslabo.
In ko si pridobim dobička malo,
Pisanju potlej dam slovó,
Saj nočem več: je to li zlo?
Pa vest me vendar moti vedno,
V početji zmiraj mi grozí,
Terpím, terpím, to je nasledno,
Peklenski ogenj v meni tlí!
Pa saj Bog peklu tudi zapoveda,
Zavira saj lahkó nasledek vsak.

Zariel.

Tu dvom ne zmore nič, ne veda;
Saj storil zdaj si že korák!
Le čuj! jaz svojo voljo ti povém:
Odperta usta le imej lažém.
Čut srama in česti le zatajiti
Ti je, pa zmote moč zdaj si prilastiti.
Le vedno jemlji v varstvo zlo,
In z blatom maži vse lepó.
Zlu vzemi najprej vsakoršno sramoto,
Volká pa skrivaj v jagničjo lepoto;
Ti vero 'z serc prav pridno ruj,
Vsim zlobnim srečo obljubuj;
Za stare že veliko se ne meni,
Da le mladeniči so nam dobljeni.
Le v blato vedno zateptuj svetó,
Vse božje zaničuj silnó, gerdó.
Le zvito; in da z lepo vjameš,
In s hlimbo vsako hišo vzameš,
Povsod očitno smešiti ne gré,
Drugače tu, drugače spet drugjé!
Prišel v slučaje res boš čudovite,
Pobožnost hlini včasih glave zvite.
Prevari svet, da krivo sodi vse,
Za cvénk naj slugo vsaki rabi te.

Časništvo.

Kaj naj storim? oj vest le tiho bodi!
Zakaj služit' bi si ne smel povsodi?
Zakaj potrebnega si ne dobit'?
Listovi moji tebi zdaj so v prid;
Ako si revo me volján rediti,
Jaz hočem vse po volji ti storiti.

Zariel.

Tedaj! čuj dalje, kaj ti je storiti,
Ker to ne more me še vpokojiti.
Ljud ščuvaj, da nezadovoljno bode,
Ga uči brusit' meče za gospode;
Mu jemlji čast za pravo in dolžnost,
In vso kraljevo strì pri njem svitlost.
Nauči ga v orožji mir hlinit',
V krivičnem boju brata zamorit'.
Proti bogatim derzaj se pri tléh,
Ubogim pravi, da še rop ni greh.
Ubožca do kerví naj dere le bogati,
Uboge k maščevanju daj nagnati.

Ponòs znanosti goji vedno le,
Dok' brezdno se med vero ne odpre;
Le čerti ga, kdor terdi še resnico,
Tem bolj pa brani zmir povsod krivico.
Svetnjake ščuj nad Cerkev, nad Bogá,
Govôri, da je Cerkev napečna,
In proti njim, ki služijo ji v ljubezni,
Te čert naj draži vedno tvoj železni.
Saj ti duhovni in njihov glavar —
Ti so, ki jih sovraži pekla car.
Le zasleduj jih, zvito na nje pazi,
Jih obrekuj in vedno čast jim gazi;
Pa njih napake trobi, v svet znanuj;
Pregrehe vedno si od njih zmišljuj.
Glej, da ljud od njih oddali se.
Zmagalec sem jaz, ako to zgodi se.
Le černi, černi spoved zmir gerdó;
Kjer je denar, se sredstvo že dobó.
Na to goreče vedno se oziraj,
Svetóst zakona bolj in bolj razdiraj,
In omehčuj neljubo mi to vez,
Sovrag v tem stanu velik mi je res.
Svetnjakom verzi pa še drugo vado,
Peró z močjo peklà naj piše mlado:
Da v šoli cerkev ima premnogo oblast,
Da s tem, deržava vso zgubuje čast.

Časništvo.

V strup tvoj pero čem omočiti,
In redu staremu moč razdrobiti
Keršćanskega deržavnega življenja!

(Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Rim. Sv. Oče Leon XIII želé, da naj se celi mesec vinotok (oktober) posvetí Mariji Devici roženkranski. Od 1. vinotoka do 2. listopada naj se po vsih farnih cerkvah moli rožni venec in se dáje blagoslov s presv. Rešnj. Telesom. Bratovšine sv. roženkranca naj bi napravljale slovesne procesije. Škofje naj češenje Matere Božje vernikom priporočajo. To želé sv. Oče zoper hujave sedanjega časa.

Francosko. Smert gr. Chamborda in preseljenje njegovih pravic na gr. Pariškega je Francosko bolj pretresla, kot so si republikanci mislili. Ni dvoma, pravi eden nemških listov, da na Francoskem prevaguje nagnjenje do kraljestva, dasiravno to dobo pogoje k temu še niso dozorele.

O tej priliki naj še nekoliko omenimo o Chambordovem osebnem življenji. Njegovo domače življenje je bilo vse skozi izgledno lepo, globoko presunjevano od sv. vere. K sv. maši je šel vsak dan, tudi ko je bil na lovu. Zarad zdravja se je rad pečal z lovom. K spovedi in sv. Obhajilu je šel naj manj vsak teden. Kadar se je vernil z lova, naj je bil taisti srečen ali nesrečen, so vselej doma molili rožni venec. Župnik v Tratenbach-u pripoveduje, da je velikrat k maši prišel med dežjem in nalivom; po sv. maši je zajuterkoval. V majniku je bil vsak dan pri šmarnicah, po maši mu je mogel mašnik moliti lavretanske litanije. Njegova dobrotljivost je bila nezmérna, tudi še ko je bolan ležal na postelji. Tako n. pr. je v Frohsdorfu zvedil v bolezni na postelji, da je kmetu vol cepnil. Precej je pozvedil, koliko vol stane in ko je zvedil, dal je kmetu 100 gld.

Strahota v jutrovi Indiji. (Konec.) Tako popisujejo „Daily-News“ še druge kraje na tistem otoku. Eno je strašnejše od druzega, — kamenje je padalo, gosta tema nastala. Vertince je spremljalo bučanje; strehe, drevesa, ljudí in konje zaganjalo kviško. Hrib Tapandajana se je brez kakega prešnjega znamnja razpóčil v sedmero delov, in kjer je poprej stal, je bilo zdaj sedem ločenih verhuncev, med njimi pa se je vidila velika množ razbeljene stopljene tekočine itd.

V Bataviji, glavnem mestu, je bila cela versta hiš ob obrežji s kitajskimi prebivavci čisto razdjana; izmed 25 tisuč Kitajcev je ostalo komaj 5 tisuč živih. — Med drugimi je bil Bantam ves pod vodo in misli se, da tam je 1200 do 1500 ljudí konec storilo. Otok Serang je bil preplovljen in ne en človek se ni rešil. Razdjalo je tudi veliko število poganskih tempeljnov. Mesto Tamerang je bilo preč odplovljeno in v Seezvik-u je razbeljeno skalovje na strehe padalo, mesto zažgalo in pokončani so bili naj bolj obljudeni oddelki mesta. Sploh je neki kacih 75 tisuč ljudí konec storilo. — Otok Java, eden 4 velikih otokov od Sumatre, obsega z malimi in z bližnjo Maduro vred 136.200 štirjaških milj in blizo 17 milijonov prebivalcev, kterih domačini so mohamedani.

Eden nemških listov pristavlja te-le besede: „Kako strašno je to! Žali, ako človek premišljuje spačenost in razuzdanost prebivalcev teh od Boga tako obilno oblagodarjenih dežel, se mora bati, da je bila prav šiba Božja, ki je od 25. do 28. avgusta ondotne kraje zadevala.“

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sestra priporočuje brata za pravo spoznanje. — Bolna oseba za zdravje. — Mladenèč, že dolgo za pomoč in zdravje.

Zahvale.

Zahvala presv. Jezusovemu in Marijinemu Sercu, ss. Jožefu in Antonu za zboljšanje otroka v prehudem protinu, pa daljna prošnja za popolno zdravje. *B.*

Stotisočkrat bodi prav serčna zahvala neomadežanemu presv. Marijinemu Sercu, Materi Božji 7 Žalosti in 7 Veselj sv. Jožefu, sv. Jurju, in sv. Janezu. Bil sem se pri sv. maši priporočil in sem bil resnično vslišan: rešen v svojih dušnih in telesnih potrebah, ter sem dobil gotovo pomoč. Zato rečem in priporočam: hodimo radi k sv. maši, ki smo v dušnih ali v telesnih potrebah, priporočujmo se Materi Božji, sv. Jožefu in drugim svetnikom Božjim; gotovo nam bode pomagano.

B. J. G.

Koledar za prihodnji teden:

24. kimovca. Marija Devica reševavka sužnjev. — 25. Bl. Marije Sokos. — 26. S. Gerard. — 27. S. Kozma in Domijan. — 28. S. Venceslav (Vaclav). — 29. S. Mihael vikši angelj. — 30. Dvajseta nedelja po Bink. S. Jeronim.

Listek za raznoterosti.

Za dobrotnike naših dijakov bode prihodnjo sredo ob četert na osem sv. maša pri Naši ljubi Gospej presv. Serca, k kteri naj pridejo vsi šolci, ki dobivajo podporo, in naj molijo, da bi dobrotljivi Bog tisućkrat povernil dobrotnikom vse njih blage darove in jim spolnoval vse naj priserčniši želje v naj večih njihovih silah in potrebah. Letos je toliko podpiranih, da bode potreba čez 100 gld. na mesec, akoravno bodo nekterih starši sami kaj pridajali.

Iz Ljubljane. Čast. g. Fr. Arhar pride za učitelja keršanskega nauka k šolam redovnih sester v Repnje. Čast. g. dr. Jož. Marinko gre za kateheta na Novomeško gimnazijo.

Deželni zbor Kranjski je zopet pričel zborovanje v ponedeljek, 17. t. m. po sv. maši v stolni cerkvi. Deželni glavar je na pervo omenil častite dni cesarjevega obiskovanja naše dežele in veselega dogodka o cesarski rodovini. — Volitve velikega posestva so se zročile odseku 5 udov.

V Polji pri M. D. se bo meseca oktobra obhajala stoletnica, odkar se je pričela ondotna fara. Od 14. do 16. oktobra bo slovesna tridnevnica s pridigami, litanijami, ss. mašami z blagoslovoma. Sv. Oče so za to priliko podelili popolnoma odpustke z navadnimi pogoji. To se lepo vjema s tem, kar so odločili sv. Oče papež oziroma na mesec oktober za vesoljni svet.

Stiri nove zvonove, so 18. t. m. iz Samasatove livarne odpeljali v Staro loko. Véliki tehta 46 stotov. Roženkransko nedeljo bode slovesno cerkveno opravilo zarad te naprave. Bog daj, da pridejo srečno na svoje mestó.

V Loškem uršulinskem samostanu je bila 17. t. m. v pričo premilgsp. škofa dr. Jan. Krizostoma izvoljena za prednico prejšnja čast. gospa mati Benedikta pl. Renaldi, in to že osmič. Tirolka Rozalija Pardeler pa je prejela samostansko obleko.

Občina Horjulska si je izvolila za častna občana: bar. Andr. Vinkler-ja in kan. Andr. Zamejc-a.

V Selcih, v Loški dekaniji, bode prihodnjo nedeljo čast. g. Vinc. Majer obhajal 25letnico, odkar ondi kot župnik pastiruje. Lep spomin. Slava!

Poslavljenja. Razun zadnjič imenovanih je bilo še veliko druzih odlikovanih; naj imenujemo nektere bolj znanih. Red železne krone III. verste so še dobili: Aleksander Dreo, hranilnični predsednik; vladni svetov. Ant. Lašan, grajšak g. Savinšek. Ces. svetovalec je postal vodja tergovske šole g. Ferd. Mahr. Viteški križ Franc-Jožefovega reda: dekani, Hofsteter, Keše, Šlibar, Kovačič; tergovec L. Bürger, hran. vodja Janežič, dr. Keesbacher, poslanec Pfeifer, dr. Samec, dr. Kovač, dr. Kozler, predsednik terg. zborn. J. Kušar, vodja Kranjske obertne družbe K. Lukman, 1. mestni svétnik L. Perona, g. župan Šavnik, grajšak Urbančič. Zlati križ s krono: šolski vodja g. A. Praprotnik, tiskar g. A. Klein, gg. Milavec, Mulej, Vertačič, Braune. Zlati križ za zasluge: čast. g. Mat. Jeriha, gg. Hudovernik, Pavlin, učitelja Tomšič in Vavken, in gospa Celestina Schiffer. — Sreberni križ za zasluge med drugimi g. učitelj in posestnik Jož. Levičnik, župan g. Cunder in drugi.

Za mnoge gimnazijalce gotovo veselo naznanilo je sklep zadnjega frančiškanskega kapitelna v Ljubljani: da se jemljó v njihov red sv. Frančiška Serafinskega že mladenči, ki so IV. gimnazijski razred doveršili. Marsikteri, ki čutijo poklic v blagi redovniški stan že od mladih nóg, lahko zgodaj stopijo v ta stan in se toliko ložej privadijo potrebnega reda, ker jih posvetna sapa ni še ostrupila. Marsiktere pomanjkanje pomoči ali manj važne šolske tvarine zavirajo v stopanji do višjih šol ter v dosegi doželjenega stanú; tukaj jim je pomoč dana, da si morejo dalje pomagati in doseči duhovski stan, do kterega poklic v sebi čutijo.

Prelepi izgledi. Presvitla cesarica Elizabeta z nadvojvodinjo Valerijo in spremstvom ste bile 14. t. m. prišle na božjo pot na Štajarskem v Marija-Celje. Precej po prihodu ste se podale v svetiše, pokleknile pred altar Marije Device in molile, bile ste o ½4 potem pri petih litanijah; ogledovale ste z ginljivo pobožnostjo vse obljubne predmete; 15. kim. ste se podale že o ½6 v cerkev, ob 7 z vso pobožnostjo opravile spoved in sv. Obhajilo. Poslednjič ste kar tam pri prodajalnicah nakupile svetinj za odpustke, dale blagosloviti ter več teh dražčic porazdelile cesarski rodovini. Nadvojvodinja je ondi kupila tudi spominek za novorojeno vis. nečakinjo, kteri ga je še v zibelki blebkajoči v Laksenburgu na vrat obesila.

Prečast. g. misijonar Jož. Buh je danes, 20. kim., odrinil skoz Tirolsko proti Ameriki. Marsiktere prijatelje je želel še obiskati, pa ni bilo več časa; zato s to priliko vsim dobrotnikom, prijateljem in znancem naznanuje prav serčno zahvalo, pozdrav in priporočilo v molitev.

Ako bi pa kdo želel g. misijonarju pisati, lahko to storí z napisom:

Rev.
Jos. F. Buh
Perham,
Ottertail Co., Minn., U. St.
North-America.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. J. Brence 2 gld. — Čast. g. stolni kapl. M. Sarabon 1 gld. — Neimen. iz J. 2 gld. st. den. — Čast. g. župn. Fr. Rihar 5 gld. Neimenovan dobrotnik 2 gld. — Čast. g. župnik Jan. Ažman 5 gld. 50 kr. — Preč. stolni dekan g. J. Volc 10 gld. — Preč. g. dekan M. Kožuh 5 gld. — Čast. g. župn. Fr. Levičnik 5 gld. — Neimenovan 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Iz Stare loke po preč. g. dekanu 9 gld. — Preč. g. Janez Kovačič, dek. v Trebnem, 40 gld. — Neimenovan 2 gld.

Za sv. Očeta: Kamniška fara 18 gld. 83 kr.; Neveljska 1 gld. 50 kr. — J. M. 2 gld. — Neimen. 20 gld. — Čast. g. župn. Fr. Rihar 10 gld. — Neimenovan 2 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Kamniška fara 6 gld. 42 kr.; Tujniška 2 gld. 20 kr.

Za sveto Detinstvo: Vis. čast. g. J. Rozman, mestni župnik pri sv. Jakopu, 11 gld. — Neimenovan 2 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Čast. g. župn. J. Tavčar 5 gld. — Gospodičina Ana Šmidova 50 kr. — Po čast. g. Jož. Resnik-u 2 gld. — Iz Černuč po čast. g. župn. 10 gld. — Iz Ambrusa 4 gld. — Iz Ternovega na Notranjskem po čast. g. Jak. Strupi-tu 2 gld. 50 kr.

Za bratovšina sv. Bonifacija: Čast. g. župnik Al. Košir 4 gld.

Za misijon čast. gosp. Val. Laha: Neimen. 10 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Neimenovan 10 gld.

Za misijon Ratisbonov v Jeruzalemu: Neimenovan 5 gld.

Za misijon v Gazi: Neimenovan 5 gld.

Za misijon v Adrijanopolu: Neimenovan 10 gld.

Za redovnike Trapiste v Banjaluki: Neimenovan 5 gld.

Za sestre presv. Kervi v Banjaluki: Neimenovan 5 gld.

Za jezuitovske šole v Travniku: Neimenovan 5 gld.

Za spreobernjene duhovne iz razkolništva v Carigradu: Neimenovan 5 gld.

Za Filipopel v Bulgariji: Neimenovan 5 gld. za nadškofovo semenišе in bolnišnice; za odgojiše usmiljenih sester 5 gld.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.
„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.
Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 28. kimovca, 1883. List 39.

Iskrice
za mladino in starino.

(Konec.)

Svitla iskrica je voljna pokoršina. Otrok se mora pokoršine učiti v naj pervem času — še predno se prav zavé, kaj da je pokoršina. Dobrovoljno, z veseljem in urno mora otrok spolniti, kar mu reče oče, mati, duhovni ali svetni višji. Zato pravi že pregovor:

Pridni otrok — rad uboga,
Brez odloga.

Otrok, kteri ne uboga, je že spačen, lepo priprostost je zapravil in ni za rabo. Da se otrok te čednosti navadi, starši ne smejo tako ukazovati, kakor da bi bilo v volji otrokovi, če spolni ali ne, kar mu je ukazano; temuč storiti mora na tanko, kar mu je ukazano in kakor mu je ukazano. Se vé, da tudi zapovedniki morajo premisliti, če je otrok zmožen tega ali ne, kar mu zapovedujejo. Naglo se mora povelje spolniti. Velikrat se zgodí, da se otrok malo zmeni za zapoved; tičí naprej v svojih igrah ali opravilih, kadar se mu da nalog; ali pa se začne zlecati in se tako počasi na opravilo spravlja, da prav očitno kaže, kako malo spoštuje voljo svojega očeta! To je prav slabo znamnje.

Starši morajo navaditi otroke k naj resniši pokoršini in pri svojem zahtevanji ne smejo odjenjevati. Vidil sem vsega zaspanega otroka, ki se skor še nič ni zavedil od zaspanca; bolna mati mu z lepo besedo reče: „Pepček, pojdi tje v uno sobo.“ Otrok se je pri ti priči po koncu spravil in šel. Koliko je pa pri nekterem céncanja, zoperne volje, nagajanja, predno se da premaknití! Kjer so taki neubogljivi in svojeglavni otroci, ne bo dobro pri hiši. Kjer otroci niso vajeni pokoršine, gre vsako svojo pot, spolnuje vsako le svojo voljo in vse gospodarstvo je zmedeno. Pa kaj še le, ko otroci odrasejo! Naj oče stokrat in stokrat prepové, da sin ne smé hoditi igrat med zanikarne tovaršije, da ne smé po noči spod strehe itd.: vse je bob v steno, ker se otrok pokoršine v mladosti ni bil navadil.

In kakor niso pokorni očetu in materi, tako tudi božjim zapovedim ne. „Ne vsak, ki poreče: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo, temuč kdor storí voljo mojega nebeškega Očeta,“ govorí Kristus. Iz tega je očitno, da ne toliko posilne djanja, ampak pokoršina še le storí človeka Bogu dopadljivega in daje ceno njegovim delom. Kolikor gorečniši je človek v tem, da bi v vsem svojem djanji to spolnil, kar Bog zapoveduje, toliko ljubši je Bogu. To je tista „dobra volja,“ ki jo angelji hvalijo s svojim petjem: „Mir ljudém na zemlji, kteri so dobre volje.“ Tako dobrovoljno pokoršino hoče Bog, taka mu je dopadljiva, taka ima pri njem zasluženje.

Še druga posebno ljubeznjiva iskrica pri otrocih in mladini je spodobnost. Sickinger pravi: Ravno na to čednost stavimo posebno veliko ceno, ker je znati, da v novih časih pri marsikterih družinah ni več priljubljena. Namesto spodobnih otrók cenijo in ljubijo le bolj take, ki so prederzni, ki se v vse vtikajo, ki mislijo, da so kdo vé kako mnogovedni. Zato naj pa nihče ne misli, da so po naši misli tudi spodobni, ki so butasti in neumni, in ki molčé, ako jih kdo kaj vpraša.

Spodobni otroci se doma, v cerkvi, v šoli in povsod pametno obnašajo, duhovnom, svojim vikšim spoštovanje skazujejo. Spodobni otroci nič ne vedó o tisti zoperni prevzetnosti in prederznosti, ki velikrat že mladega piškavca vsakemu poštenemu človeku pristudi.

Spodobnost mora izhajati iz verskega prepričanja, potlej je prava in je zedinjena tudi s keršansko serčnostjo. Te čednosti so bile prelepo zedinjene v življenji sv. mladenča Antona iz Nangasaki-a.

Ta mladi mučenec je imel očeta Kitajca in mater Japonko. Bil je še le v dvanajstem letu keršen. Od dne svojega kersta je bil zarad priljudnega in modrega obnašanja ljubljenec vsih pobožnih kristjanov, posebno pa svojega učitelja, sv. Petra Kerstnika, kteremu je navadno pri sv. maši stregel.

Poganski Japonci so pa njegovega učitelja vjeli in peljali na moriše. Tonček bi bil lahko ubežal, pa ni hotel. Bil je še le v trinajstem letu, in svojega učenika, ki mu je bil v življenji tako serčno vdan, tudi v smerti ni mogel zapustiti. Sej ta smert je bila pot v nebesa. Serčno je korakal za koli, na kterih so Petra Kerstnika vlekli na moriše. Pa tudi dva druga, enako serčna in blaga mladenča sta šla vesela z njim, namreč 14letni Tomček in 11letni Ljudovik. Vsi trije so bili nezmérno veseli, da jim je dano terpeti za preljubega Zveličarja in za pričanje sv. vere.

Bližajo se morišu, kar jih srečajo Tončkovi starši, in akoravno so bili starši sami kristjani, jih je vender

skušnjava premagala in sinčku prigovarjajo, naj saj za zdaj, če tudi le za malo časa, pred ljudmí se tako vêde, kakor bi ne bil kristjan, da ga ne bojo umorili že v tako mladih letih. O kako se je mati bala zanj, kako se je jokala! Prašam te, mladi katoličan, kaj bi bil ti storil na njegovem mestu? Ali bi bil tudi tako serčen, kakor Tonček, ki se je rajši ločil od svojega očeta in matere, kakor da bi se ločil z zatajevanjem sv. vere od svojega Zveličarja. Mislil si je, sej bo le malo časa, — v nebesih bom tako zopet vidil svoje starše, od kterih pa bi bil vekomaj ločen, ako bi vero zatajil. Zato je starše z vso ljubeznjivostjo tolažil in govoril: „Pustite, naj iz ljubezni do Jezusa umerjem. Akoravno sem še mlad, sej sem zato toliko dražji ljubemu Zveličarju in nebeškim angeljem, in sej moja smert na tem svetu je le začetek k boljšemu življenju.“

Tudi sodnik je Tončka opominjal, naj se k staršem domú verne; obetal mu je, kdo vé, kaj vse dobrega in lepega, kar si otrok le misliti zamore, in pa vse žive dni. Toda mali junak za posvetne dobrote ni hotel zgubiti nebeškega kraljestva, ktero mu je dobrotljivi Bog obljubil.

Ni pa govoril žaljivo ali svojeglavno očetu in materi, temuč prav priljudno se je z njimi poslavljal, rekoč: „Z Bogom, ljubi oče! z Bogom ljuba mati! Ne jokajte po meni; lejte, nebesa se odpirajo, ljubi Bog že k sebi kliče, angelji in svetniki pojó. Objemite zadnjikrat svojega sina in blagoslovite me!“

Nato je bil Tonče na križ položen, z vervmí in železnimi klepi h križu priterjen in povzdignjen s križem nakviško.

Tu, lejte, mali mučenček, kakor njegov Zveličar, na križu visí. Ne joka in ne toži, če tudi velike bolečine terpí. Še veselí se, še celo péti začne, ko pričakuje smertnega udarca. Rabelj prihití, zabôde mu sulico v persi, in s klicem: „Hvalite Gospoda, vi služabniki njegovi!“ izdihne deček svojo nedolžno dušico.

Otroci morajo imeti tudi globoko vtisnjeno pravicoljubnost. Pravičnost je v zvezi z resničnostjo. Ne morem dopovedati, s koliko resnobo je dolžnost otrokom in mladini to čednost vcepovati. Nobene tuje rečí, če še tako majhne, si ne smejo prilastiti. Naučeni morajo biti, da vsakemu človeku se mora pri miru pustiti, kar je njegovega. Vediti morajo otroci, kako ostuden in hud greh je tatvina, priderževanje tujih rečí, goljufija in enake pregrehe.

Maloktera napaka je otrokom in tudi že bolj odrašenim tako lastna in prirašena, kakor tatvina. Zato je tudi toliko odrašenih krivičnikov in tatov. Zato se mora otrokom globoko v serce gnati, da se ne smejo nobene rečí polastiti, kar ni njihovo, igrače, sadje, kruh, bukve, obleko svojih domačih itd. morajo pri miru pustiti, ako taisti ne vedó in niso zadovoljni. Enako ne smejo staršem ali poslom ničesar izmikati. Neizrečeno velika dobrota je pridobljena pri otroku, ako si je pridobil pravičnost. Poštenost se čedalje bolj in bolj zgublja pri ljudéh; toraj je naj zadnji čas, da se pri otrocih s poštenostjo zopet pričnè. Koliko tatvine se godí po poljih, po gozdih, po hišah? Koliko goljufije pri kupčiji! Kako ostudno okrajajo lastni otroci svoje starše! Kako pa bo obstala hiša in družina, ako lastni otroci niso pošteni?! Praviti je treba otrokom, da s tatvino si nobeden nič tudi v časnih dobrotah ne pomaga, ker skoro povsod: „En krivičen vinar deset pravičnih požrè.“

Čertice iz rimskokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon M.)

1. Beseda liturgika je izpeljana iz gerške besede „liturgia.“ „Liturgia“ pomeni pervotno vsako očitno službo. V cerkvenem jeziku pomeni beseda „liturgia“ vsako bogoslužje sploh. — Tako se bogoslužje pervih kristjanov v Antiohiji (D. ap. 13, 2) imenuje „liturgia.“ Ravno to ime se rabi tudi za službo duhovnov in levitov v stari zavezi. — V ožjem pomenu zaznamuje „liturgia“ ono, kar mi imenujemo „maša,“ t. j. nekervavo daritev nove zaveze, opravljano z obredi predpisanimi od sv. cerkve.

2. S katoliško liturgiko umevamo torej popolno in sistematično predstavljanje liturgije, t. j. zunanjega bogoslužja v katoliški Cerkvi. To predstavljanje se godi s tako imenovanimi ceremonijami ali obredi (ritus). — Beseda „ceremonia“ izhaja od arhaistične latinske besede „cerus,“ ktera je tudi v ajdovskem bogoslužju pomenjala zunanje obredno djanje. V katoliški liturgiki pomeni ceremonia obred, t. j. zunanje djanje, s kterim se opravlja bogoslužje v katoliški Cerkvi. Beseda „ritus“ pomeni to, kar ceremonia, le da je beseda „ritus“ v latinskem bogoslužju pomenjala zapovedani način, kako se imajo opravljati obredi (ceremoniae rite cum agebantur. Cic., Liv. in dr.) V katoliški liturgiki se s premenjo rabi beseda „ritus“ pa ceremonia.

3. Od liturgičnih krajev je naj znamenitejši „cerkev.“ V liturgičnem jeziku pomeni cerkev kraj, posvečeni posebnemu bogoslužju ali hišo božjo. Takov kraj ima različna imena, in to:

a) C e r k e v. Beseda cerkev je v zvezi beržkone z besedo kyriake namreč *οἰκία,* t. j. hiša Gospodova. Nemška beseda Kirche ima svoj vir v glagolu küren (?), izbrati, izvoliti. Po takem je cerkev tak kraj, na kterem se k bogoslužju zbirajo in shajajo kristjani.

b) Tempel (Templum od templare, contemplare premišljevati). To ime je vzeto od judov in poganov, pa še le v drugem stoletju, toda zmeraj v zvezi z „Domini,“ templum Domini. Pervim kristjanom se je studilo to ime, ker jim je veljalo kakor so ime za poganske bogoslužne kraje. Stara poganska „templa“ so bila sicer razmerno prav majhina, ker jim ni bil namen, da bi se v njih zbiralo ljudstvo. Le posamezne osebe so mogle stopiti v „templum.“ V naj starodavnišem času so „templa“ služile za shrambo soh (kipov), altarjev in darov. Te stvari so bile porazstavljene tudi v predvorju, kamor je imelo pristop tudi ljudstvo.

c) Basilika, Regia bazilika namreč *οἰκία* kraljevska, ter pomeni hišo kralja nebés in zemlje. V davnejši dobi so bile basilike poslopja za tergovino in sodnijska opravila. Ime basilik so dobile te poslopja od todi, ker je pri Gerkih, kakor se misli, v basilikah sodil kralj. Od Gerkov so basilike sprejeli Rimljani; mesto Rim jih je imelo veliko. Ko je cerkev dobila svobodo, so se basilike rabile za kraje kerščanskega bogoslužja.

d) Katedrale od cathedra, t. j. sedišče škofov. Po takem pomeni katedrala cerkev v škofovi residenciji. Neacea rabi beseda „Dom,“ morebiti od „domus,“ namreč Dei, ali pa od skrajšane besede, ki so se brale na starih katedralah: „D. O. M. = Deo Optimo Maximo.

e) Manastir, monasterium, Münster. V srednjem veku so se škofovske cerkve imenovale „monasteria,“ skoraj gotovo zato, ker so kanoniki in drugi kapitularji sostavljali nekako versto redovniških, mniških zadrug. Pri Jugoslovenih se rabi tudi beseda „manastir,“ toda v drugem pomenu, v tistem, v kterem niže ljudstvo govori „klošter, claustrum.“

f) Kapela. Perve sledi tej besedi nahajamo v francoski. Francoski dvor namreč je imel v starem času navado seboj nositi svete ostanke svetnikov, večinoma koščice sv. Martina; v kraljevi palači je bilo mestce, na kterem so hranili svete koščice v škatlici, in capsella. Pozneje je ime „capella“ prešlo na mesto samo. Klerik, ki je v taki kapeli opravljal službo božjo,

se je imenoval kapelan, kaplan. Dan današnji pomeni kapela privatno ali izjemno mesto za očitno službo božjo. Nekaj podobnega so imeli tudi judje, zlasti o babilonskem preseljevanju, v svojih shodnicah. Tudi oni so imeli tako imenovane kapele, moljnice (oratoria), ali te so služile tudi za podučevanje. — V naj starejši dobi kerščanstva so se nad grobovi mučenikov zidala „martyria,“ moljnice, kapele, za ktere je bil odločen navadno en duhovnik, „custos“ imenovan. Pa tudi škofje in (grajščinska) gospoda so si postavljali kapele in moljnice (oratoria) na svojih posestvih za se in svoje podložne, kjer se je opravljala tudi sv. maša. Veliko teh kapel je postalo s časom župne cerkve ali tako imenovane „filiale.“

4. Ljudstvo izraelsko je imelo le en sam „tempelj,“ kjer se je po Mojzesovi postavi imelo darovati pravemu Bogu, „Jehovu.“ Dasiravno se je v stari zavezi ojstro zapovedovalo, in to pod smertno kazenjo (Levit. 17, 4; Deut. 12, 5), da se imajo daritve darovati le na enem mestu, in sicer v svetišču, oziroma v jeruzalemskem hramu Božjem, so se vendar pozneje, ko je bil sozidan hram božji v Jeruzalemu, dvignili „altarji“ tudi na drugih mestih: tako ob času Jozvetovem v Sihemu, v Ofiri pod Gedeonom, v Ramatu in Gitpolu v Samuelovem času. Todi so bili tudi posebni duhovniki „duhovni višav“ (1. Reg. 13, 3). Pozneje, ko so bili ti vzrok krivoverstvu, so jih odstranjali mnogi pobožni kralji (2. Reg. 15, 11). Vstanove starozavezne se je deržal Kristus Gospod, ž njim tudi njegovi učenci. Ko so bili pa aposteljni, še preden je bilo razdjano sveto mesto, razšli se po svetu oznanjat evangelij, vstanovili so veliko keršćanskih občin. Kjer se je vstanovila taka občina, je kmalu nastala potreba, da se odloči kraj njenim shodom v bogoslužne namene. Od začetka so služila za bogoslužje stanovanja dobrih kristjanov, ktera so bila znana le keršćanskim vernikom. Pozneje pa, ko so zvihrala preganjanja, so morali kristjani se umakniti v katakombe*). Preganjanja so terpela skozi tri stoletja, dokler naposled pod Konštantinom Vel. (306—337) keršćanstvo ne zadobí svobode. Da je bilo že pred Konštantinom Vel. mnogo cerkva, zunaj mest, sevéda, to dokazujejo poročila o preganjanjih, ktera pogostoma pripovedujejo, da so preganjanja se začela z razdevanjem keršćanskih cerkvá po vaséh. Tako je bila v Rimu na zapoved cesarja Heliogabala (210—222) razdjana cerkev sv. Petra in Pavla; v Nikomediji je bila cerkev poderta pod cesarjem Dioklecijanom (284—305), drugo je v Edesi porušila povodenj. Gallien (253—268), kteri je bil kristjanom posebno naklonjen, jim je dopustil, da morejo spet zaposesti svoje cerkve in nove zidati. Ob času Konštantinovem in pobožne matere njegove Helene se imenujejo mnoge cerkve že sozidane. Med drugim se omenjajo: cerkev sv. groba v Jeruzalemu, cerkev na Oljski gori, ena v Betlehemu, cerkev v Mambru, Heliopolu, Nikomediji, cerkev sl. ap. v Konštantinopolu.

5. Keršćanstvo je imelo nalogo posvečevati vesoljno človečanstvo, preobraževati vse razmére v življenju, pospeševati znanost in umetnost. Kako je ono to nalogo svojo v teku vekov izpolnjevalo, nam jasno dokazujejo cerkve. V njih vidimo složno delujoče umetnice: arhitekturo, skulpturo, slikarstvo. Čim svobodnejše je dihala Cerkev, tim lepše cerkve so se dvigale, cerkve, ktere so spričevalo vérskega navdušenja še dan današnji, ter osramotujejo vse ugovore, ki se iščejo proti delavnosti srednjega veka. Že cesar Justinijan (327—305) je sozidal velikansko cerkev sv. Sofije 50 v Konštantinopolu. On sam, ko se je posvečevala, je zaklical: „Salomon, prekosil sem te!“ Sedem lét je zidal Justinijan to cerkev. Dvanajst lét pozneje podere potres prekrasno in veličansko kupljo skoro vso. Justinijan jo popravi in znovič pozida.*) V četertem veku je imel tudi Rim skoro 40 lepo zidanih cerkvá. Pozneje so se zidale veličanstvene katedrale po vsem katoliškem svetu.**) V srednji vek spada tudi za takrat sprelepa „stolna cerkev“ zagrebška. To nam dokazuje še zdaj ohranjeni gotovski zlog v mnogih delih te cerkve, pa tudi slikarija, ktera je s svojimi posebnostmi dokaz, da so bili Hervatje bliže vzhoda kakor pa zapada; pa so vendar ohranili središče v svetem mestu Rimu. Ne le škofje, knezi, redovi, tudi mnoga mesta so postavila veličanstvene cerkve, kakoršne bi mogle zdaj komaj vzderževati cele dežele. Zlasti v začetku enajstega stoletja, ko se je sploh mislilo, da je prišel konec sveta, se je mnogo pobožnih ljudi poskušalo v zidanju stolnih in drugih cerkvá. Velike zasluge so si pridobili redovi, kakor n. pr. dominikani, benediktini. Iz združevanja samostanov so kmalu nastale tako imenovane „zidarske družbe,“ ktere so posebno priporočali papeži in mnogi vladarji. V 13. in 14. stoletju so „zidarske družbe“ vstanovljala mesta, ktera so postavila mnogo cerkvá. S protestantizmom so zginile vse te družbe; duhu našega časa se imamo edino to zahvaliti, da je voljan nekoliko doprinašati za vzderževanje in obnovljevanje cerkvenih spominikov, povzdignjenih v tolikanj razkričanem srednjem veku.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Mariji posvečeni mesec vinotok).* Vsi škofje so vsled papeževe enciklike dali pastirske liste, kako naj se mesec oktober posvečuje, da bi Marija v sedanjih stiskah sv. Cerkvi in keršanskemu ljudstvu pomoč sprosila.

Ljubljanski pastirski list omenja, kako so sv. Oče papež naročili, naj verniki vesoljnega sveta presv. Marijo Devico časté z molitvijo sv. rožnkranca, da bi ona pri Jezusu sprosila sv. Cerkvi pomoč v sedanjih nadlogah.

V ta namen naj da se rožnkranske Marije D. praznik obhaja posebno slovesno. In ves prihodnji mesec oktober, ki so ga papež Mariji posvetili, naj se vsak dan po farnih cerkvah moli saj po 5 odstavkov sv. rožnega venca in lavretanske litanije pred izpostavljenim sv. Rešnj. Telesom.

*) O katakombah se je v novejšem času veliko pisalo. Največe zasluge na tem polju ima rimski starinar de Rossi. Po njegovih poročilih je največ katakomb v Rimu, dosti jih je tudi v Neapolju, v Sirakuzi, in drugodi po Italiji. Podzemeljska ta počivališča (katakomba) obsegajo s te in one Tiberine strani mesto Rim. Katakombe niso združene, posamezni deli se imenujejo po tem ali onem svetniku, kteri se v njih časti. Naj starejša in naj glasovitejša je katakomba Kalistova, pozneje razširjena tje do pod cerkve sv. Sebastijana v Rimu. Že od 7. stoletja se jemljó ostanki svetih mučenikov, ter se dele cerkvam po katoliškem svetu.

*) Koliko se je potrošilo zlata, srebra, marmorja na to cerkev, se dá komaj povedati. Za samo svetišče se je potrosilo 40.000 liber srebra; vse posodje je bilo iz suhega zlata, ter olepšano z neštevilnimi biseri.

**) V to dobo spada zidanje stolne cerkve v Kolinu, kteri je položil temeljni kamen nadškof Konrad l. 1248. Glasovita je stolna cerkev v Hantenu, ki se je začela zidati l. 1263, ter se dozidala proti koncu XVI veka. Zatem cerkve v Ahenu (1353), v Frankobrodu (1315) sv. Štefana na D. (1359—1519), v Pragi (1343—1383), v Reznu iz 14 veka, v Freiburgu (13. 15. stoletja) itd.

*

Pastirski list pravi, da naj duhovni pastirji 20. nedeljo po Bink. beró ljudstvu po vsih cerkvah z lece in določijo, kako se bode v sleherni duhovniji svečanost obhajala. Roženkransko nedeljo pa naj v pridigah duhovni pojasnujejo pomen in imenitnost sv. roženkranca, ter ljudí budijo, da naj pridno hodijo k omenjenim opravilom, naj opravijo spoved in sv. Obhajilo, ter goreče molijo v namen sv. Očeta in ljudi zavračajo na obilne odpustke, ki jih zamorejo doseči.

Sv. Oče namreč podelé 7 let in sedemkrat 40 dni odpustka za vsakrat, kadar se v mescu kdo vdeleži omenjenega opravila. Kdor bi bil iz veljavnega vzroka od tega zaderžan, zamore ta odpustek zadobiti tudi, ako doma obmoli rožni venec in litanije v namen sv. Očeta.

Popolni odpustek pa zamore doseči ta mesec, kdor se saj desetkrat te očitne pobožnosti vdeleži, ali če ne more očitno, pa doma opravi.

Popolen odpustek je podeljen vsim, ki v praznik sv. rožnega venca ali pa v njegovi osmini ss. zakramente prejmejo in v cerkvi molijo k Bogu in Mariji na papežev namen.

Iz Stare Loke, 20. sept. *(Zvonovi.)* Veselje med ljudstvom je nepopisljivo. — Kaj ginljiv je bil sprejem zvonov. Čakali smo jih na meji fare z banderi in v ornatu. Lepa versta belo oblečenih deklic je bila ondi razverstena; solze so igrale v očéh vsakega, ko ena stopi naprej in z lepo besedo pozdravi nove zvonove in na veliki zvon sprelep šopek posadí. Vozovi so bili prekrasno okinčani, celo konjiči so imeli napravljene sprelepe odejice. Deklice so šle ob stranéh in deržale široke lepe trakove. Prav res; nepozabljivo! V veličastnem sprevodu in silni gnječi ljudstva ob stranéh smo se pomikali proti farni cerkvi prepevaje iz serca psalm: „Offerte Domino“ v veselem šestem tonu.

Danes ob desetih je že veličastno veliki orjak povzdignil svoj glas, — je že na svojem mestu, — vsem pa serce kar veselja poskakuje.

Veliki zvon, prekrasen orjak, zares krasno delo tehta 2569 kilgr. = 45 cent. 87½ funt. Podobe so naslednje: Sv. Juri, sv. Peter, sv. Ciril, sv. Metod in kakor na vsakem tudi Bog na križi. Napis spodaj okrog: „V čast svetega Jurija svojega patrona o priporočenji sv. Petru napravili so me Staroločani dné sv. Cirila in Metoda 1883. — Drugi zvon tehta 1269 kilgr. = 22 cent. 66¼ funt. Podobe: Bog na križi, Marija čistega spočetja; spodaj z napisom: „Marija, naša mati, usmili se nas!“ Sv. Jožef, spodaj z napisom: „Sv. Jožef. prosi za nas!“ — Tretji zvon tehta 697·5 kilgr. = 12 cent. 45 15/28 funt. Podobe: Bog na križu. Sv. Štefan, pod njim napis: „Sv. Štefan pomagaj nam, da ohranimo živo vero.“ Sv. Florijan; spodaj napis: „Sv. Florijan, varuj nas strasti vsakega ognja! — Mali, četerti zvon: 3335·5 kilgr. = 5 cent. 99 3/28 funt. Podobe: Bog na križi, Jezusovo in Marijino Serce; spodaj na okrog napis: „Presv. Jezusa in Marijino serce, Vama se zročimo vsaki čas, sosebno zadnjo uro.“

Starološki zvonovi.

1. Zvon sv. Jurja.

Zvonovi zvonite
Gospodu na čast,
Vse serca zbudite
Za čednosti rast!

Svéti Jur', si naš patron,
Hvalo poj Ti vel'ki zvon;
Bodi zvest naš pomočnik,
Vel'ki sveti Jur' svetnik!

Zvonovi zvonite,
Mogočno donite
Čez hribe in plan:
Veseli je dan —
Veseli je dan!

2. Zvon brezmadežne Marije D. in sv. Jožefa.

Zvonovi zvonite
Gospodu na čast,
Vse serca zbudite
Za čednosti rast!

Materi brez madeža
Drugi zvon naj hvalo dá;
Z Njo sv. Jožef, ženin — cvét,
Daj v svetosti nam živet'!

Zvonovi zvonite,
Mogočno donite
Čez hribe in plan:
Veseli je dan —
Veseli je dan!

3. Zvon sv. Štefana in sv. Florijana.

Zvonovi zvonite
Gospodu na čast,
Vse serca zbudite
Za čednosti rast!

Sveti Štefan, vsaki čas
V živi veri vnemaj nas!
Zvesti varh, o sv. Flor'jan,
Hiše naše ognja bran'!

Zvonovi zvonite,
Mogočno donite
Čez hribe in plan:
Veseli je dan —
Veseli je dan!

4. Zvon Jezusovega in Marijinega Serca.

Zvonovi zvonite
Gospodu na čast,
Vse serca zbudite
Za čednosti rast!

V naj svetejši Serci dvé
Farani se vsi zroćé,
In posebno zadnji čas
V sveti raj sprejmite nas!

Zvonovi zvonite,
Mogočno donite
Čez hribe in plan:
Veseli je dan —
Veseli je dan!

Z Gorenjskega. *(Petindvajsetletnica v Selcih.)* Petindvajsetletnica čast. gosp. Vinc. Majer-ja, župnika v Selcih se je obhajala prav prijazno in slovesno, dasiravno je bilo vreme neprijazno in je med cerkveno slovesnostjo hudo deževalo. Mogočno streljanje že prešnji popoldan za delapust ponoči in drugi dan, lepo okinčanje prostorov ob cerkvi, duhovski hiši, pozdravni napisi, prelepo priterkovanje, vošila od srenjskih móž, mladine in odbora prešnjih in sedanjih gg. kaplanov itd. — vse to je kazalo kako močno vsestransko priljubljen je gospod duhovni oče svojim ovčicam. Priserčnost vdanost in hvaležnost so skazali tudi gg. kaplani poslednjič s tem, da so oni s srenjo vred pripravljali to slovesnost.

Gospodje so mu ravno pred sv. mašo darovali prav lép križec (pacifikale), srenja pa je o tej priliki

gospodu jubilantu izročila prelépo diplomo častnega [?]renjstva. Čestitala je šolska mladina v spremstvu gosp. [?]čitelja in podarila gosp. očetu prelép šopek. Sploh je gospod dobival čestitanja in spominike od mnogih straní. Cerkev je bila prav gosto natlačena, če tudi je prostorna. Mlado in staro — vse je bilo veselo in radosti navdihnjeno. Pričujočih je bilo več prešnjih gg. kaplanov, n. pr. župnika Volc in Jamnik, gg. P. Kramar in Fr. Boncelj. Drugih več, ki so bili v nedeljo zaderžani, je prišlo še v ponedeljek; tako tudi več druzih gostov. Preč. gosp. misijonar Jož. Buh, ki je bil zarad tega odhod s Kranjskega za par dni odložil, je bil arhidijakon. Pridigal je vrednik tega lista. Opravilo je terpelo od 10 blizo do poldne. Druge znamenitiše zadeve in dotične krajne in zgodovinske okoliščine obsega govor o tej slovesnosti, zato naj zarad celote nasleduje.

Petindvajsetletnica čast. župnika gospoda Vinc. Majerja v Selcih.

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kteri je poslal svoje hlapce poklicat povabljenih na ženitnino. Mat. 22.

Kralj v današnjem evangeliju je Bog; Sin, kteremu je napravil ženitnino je Kristus; povabljeni so judje in sploh vsi ljudje; hlapci, ki na ženitnino kličejo, so preroki, aposteljni, in zdaj duhovni sploh. Eden teh, ki vas pridne Selčane vabijo že 25 let na nebeško ženitnino, so pred vami tukaj, so vaš preč. gosp. duhovni oče, fajmošter Vinc. Majer, ki danes s to slovesnostjo Boga hvalijo, da jih je četert stoletja pri vas kot duhovnega očeta in pastirja zdrave in žive ohranil. Večni Gospod, ki kliče na ženitnino, ima pa tudi vinograd, v kterega kliče delavce. Véliki vinograd, razširjen po vsem svetu, je sv. katol. Cerkev; razdeljen je v posamezne vinograde, ki se imenujejo škofije; ti vinogradi pa so zopet razdeljeni v posamezne duhovnije, župnije ali fare itd., kakoršnih je silno silno veliko po vsi zemlji, samo v naši škofiji jih je 310 in vsaka ima lepo število vernikov, katoliških ovčic, ki so od mnogih duhovnih pastirjev klicane na nebeško ženitnino. Ena tacih duhovnij je ravno vaša Selška fara, ktere preč. gosp. duhovni pastir obhajajo danes svoj 25letni jubilej, 25letnico svojega nastopa, odkar vodijo duhovno pašo v tem vinogradu. Zato je ta dan vesél, prav zelo vesél za gospoda samega in za vas, preljubi farmani. Res ste ga tudi vsi veseli, veseli vaši sedanji in prešnji gg. kaplani, veseli vaši gospodarji in gospodinje, vesela mladina in otroci, veseli vaši sosedje. Vesél sem ga tudi jest, že davni prijatel in spoštovavec vašega preč. gosp. župnika, zato bi rad tudi jest kaj pripomogel k večemu veselju in slovesnosti tega blagega dneva. Iz tega namena se danes nekoliko ozrimo na pričujoči vaš Selški vinograd, potlej pa tudi malo na nebeško ženitnino, kamor derží pot tudi iz tega oddelka Gospodovega vinograda, želeči, da se poslednjič vsi v rajskem vinogradu snidemo.

Kdor hoče v nebesa na Jagnjetovo ženitnino priti, mora poprej v nogradu Gospodovem delati. Vi, preljubi poslušavci, ste po večem iz Selškega vinograda, čigar duhovni gospodar, pomočnik ali patron je pervi aposteljnov, sv. Peter. Zares slavno ime, ker ravno sv. Peter ima ključe do nebeške ženitnine. Pa je tudi lép vinograd, ki ima zraven farne cerkve osem podružnic med temi novo romarsko cerkev M. D. pomočnice na Pertovču, in v teh čez 3600 katoliških vernikov. Zares, lepo število! Če so vsi zgoli dobri katoličani, je gotovo veliko veselje med angelji v nebesih nad tem vinogradom, pa tudi veselje med tistimi izmed vas, ki so že umerli zveličani in zdaj gledajo z nebés doli to faro in na svoje tukaj še pušene.

Kako pa je postal ta vinograd? Bila je ta vaša fara izločena iz Matere-fare ali Stare loke že pred več kot 400 leti (namr. pred l. 1476), poprej so vaši očetje morali k Materi-fari v Loko hoditi k sv. maši, k ss. zakramentom, pa mašniki od tam gori hoditi bolnike previdovat. Kolika dobrota je tedaj za vas, da imate lastne duhovne pastirje. Toda pomisliti je še to, da ta vinograd Gospodov je bil takrat še veliko veči, ker štele so se v začetku k vaši fari tudi Bukovšica, Št. Lenart, Železnike, Dražgoše, Zalilog, Sorica. Selška fara tedaj je tudi mati-fara v tem pomenu, ker ima toliko hčerí, vam vsem stára mati je pa mati Fara zraven Loke.

Pa poglejmo malo v zgodovino Selško. Pervi župnik (fajm.) je l. 1476 imenovan gosp. Juri Kitzbüchl, kteri je pa beržda imel že tudi druge prednike. Sedanji zapisniki segajo do l. 1632 in v teh 251 letih nazaj je bilo tukaj 21 gg. župnikov s sedanjim preč. gosp. vred. Med temi je čast. gosp. Luka Pužar pasel vérne ovčice tukaj 44 let, nobeden drugih župnikov (razun enega vikarija že poprej) ni dosegel tukaj 25 lét, kakor sedanji čast. gosp. župnik. Dva sta bila v Selcih po 21 lét, namreč gg. Kašpar Telban in Matija Falenec; druzih nobeden ni bil čez 16 lét.

Sedanji čast. g. duhovni pastir so bili roj. 19. pros. 1823 v mestu Kranju (tedaj stari letos 60 let), duhoven posvečeni pa 4. mal. travna 1846 (tedaj duhoven že 37 l.); služili so v začetku nekaj mescev kot učenik keršanskega nauka v Ljubljani, potem so prišli v pastirsko službo v Trebelno na eno leto, o sv. Mihelu l. 1847 pa v mesto Loko, kjer so kot šolski učenik keršanskega nauka in mestni kaplan ostali 11 lét.

Na sv. Matevža dan l. 1858 so bili v škofiji po r. kan. gosp. Jan. Novaku inštalirani kot župnik na Selca in nastopili so vašo — Selško faro naslednjo nedeljo, kjer so jih inštalirali takratni starološki dekan in sedanji ljubljanski korar Fr. Kramar. Tedaj ravno pred 25 leti. Od tistega časa jih vi Selčani imate za duhovnega očeta, in komur je znana vaša Selška fara, loški hribi in kar sem omenil Dolenskega, bode spoznal in poterdil, da so imeli samo hude službe, dosti dela in terpljenja. Vender je Božja dobrotna previdnost nad njimi čula, da niso bili nikoli nevarno bolni in če jih je kaj malega napadlo, ni dolgo terpelo. Toliko prisérčniši torej danes zahvala!

Pomislite pa zdaj, koliko nezmérno dela je bilo v teh 25 letih zgoli za vas storjenega. Ako po malem in počez štejemo, so brez vštetja keršanskega nauka in druzih priložnost kacih 1700krat vam samo v pridigah božjo besedo oznanovali; koliko spovedovali, bolnike previdovali, mlade in stare posebej učili in podučevali, za birmo, za spoved, Obhajilo, za sv. zakon, merliče pokopavali, brez števila potov za vas storili, in čez 9000krat v vaših cerkvah sv. mašo opravili, in med tem blizo 2000krat posebej prav samo za vas (za farane) in za vaše ranjce maševali.

Kaj da so sicer vse delali za cerkve in za vas posameznih prid, to vi sami bolj veste, kakor jest; vender ker obhajamo veselo 25letnico, naj vam tudi od tega kaj malega v spomin pokličem. Vse cerkve — farna in podružnice — so bile v teh letih popravljene. Altarji, če kaka 2 odštejete, so po vsih cerkvah ali novi ali popravljeni, — to če kaj reči pri farni cerkvi in 7 poddružnicah. Pet podružnic je izobokanih (velbanih). Zvonovi so pri farni cerkvi novi, pri dveh podružnicah je prišel tretji zraven. Na Pertovču pa je zidana nova cerkev Mariji D. pomočnici na čast, za ktero so sicer v začetku imeli pomislik zarad velikih priteŽnost, potem pa privolili in so očetovsko skerbeli in skerbijo zanjo. Enako skerbni so bili za

lepo opravo cerkvá, za cerkveno obleko itd. Kdo pa bo popisal, kako lepe slovesnosti ste imeli, kako serčno veseli ste bili, kadar je nov zvon zapel, kadar ste kak nov oltar dobili itd. Ktere pa Bog ljubi, tiste tudi pod šibo ima.

Večkrat je ogenj obiskoval soseske: Selca, Lajše, Kališe, Studeno so imele veči pogoriša. Kako očetovsko so se pri tacih in druzih nesrečah skazovali, to sami veste.

Tako ste vi, pridni Selčani, doživeli teh 25 let dosti veselih, pa tudi kaj žalostnih dni v edinosti s svojim ljubljenim in spoštovanim gospod fajmoštrom. Pravim: ljubljenim in spoštovanim, ker ta čast vam gre, da jih niste žalili, niste jim bridkosti nalaš delali. Pregovor je, da je gorjé tistim ljudêm, zavolj kterih duhovni solze prelivajo. Upam, da ta gorjé vas ne bo zadeval, ker vi ste jim vselej ljubezen in zaupanje skazovali, in ako bi jim kteri bil kdaj serce užalil, vem, da mu je danes žal zato, kakor sem tudi prepričan, da gospod vsim in vsakemu iz serca odpusté, ako bilo kterikrat kaj prišlo naskrižem. (Konec prih.)

Iz Krope, 23. sept. *(† M. Potočnikova).* Vse hvale vredni dnevnik „Slovenec“ je prinesel v št. 140 žalostno vest iz Krope, da je tu umerla gospa Marija Potočnik, mati gosp. inženirja Karola Potočnika. — Naj sprejme tudi „Zg. Dan.“ nektere verstice o ranjci v svoje predale, da njeni čitatelji posnemajo poterpežljivost in radodarnost ranjce gospé. Bila je v 81. letu in akoravno že čez 20 let bolana na telesu, je bila vendar zdrava, terdna na duhu do zadnjega trenutka. Več kot deset lét ni mogla svoje sobe zapustiti brez druge pomoči; kakih šest lét so jo morali že le nositi v nalašč za to pripravljenem stolu. Udna bolezen ji je bila otekle ude na nogah in rokah deloma izpahnila, deloma skerčila. Včasih je terpela neizrečene bolečine, in vendar ni bilo slišati posebnega zdihovanja iz njenih ust. Če je še več terpela, ni minul dan, da bi ne bila brala iz bukev na postelji, ali v stolu sv. maše, — še zadnji teden ni opustila te lepe navade.

Ob nedeljah se je dala bolj praznično napravljeno prinesti k oknu, skoz ktero je zerla proti farni cerkvi sv. Lenarta, poslušala pozvanjanje pri sv. maši in se v duhu vdeležila nekervave daritve. Kadar je bila kaka procesija, vedno jo je bilo viditi pri oknu, — in na sv. Telesa dan je vsak memogredoči opazoval, kako so jo od ljubezni do nar Svetejšega solze polivale.

Vsako leto se je dala nar manj enkrat prinesti v obe tukajšnji cerkvi, je nekoliko pomolila in pogledala kaj je novega. Pri tej priliki pač ne smem zamolčati, da je bila vse svoje življenje dobrotnica obema cerkvama, in kakor se sliši, je še zadnje trenutke precejšnjo svoto obljubila tukajšnjemu, za olepšavo cerkvá zlo vnetemu gosp. župniku za napravo novega bandera v romarski cerkvi naše ljube Gospe pri Kapelici. Dala se je večkrat med letom na domu previditi, naj raje o priliki cerkvenih odpustkov, kar je storila tudi v tednu odpustkov sladkega imena Marije, in ker je sama prav gotovo terdila, da se zdaj bliža njena zadnja ura, je bila tudi v sv. olje djana.

Pred vsim bodo pa ranjco bridko pogrešali reveži in bolniki. Komu je neznano, da se tukajšnje prebivalstvo živi izločno od žulov svojih rok; dokler terpin zamore kovati, jo že še tako ali tako naprej rije — gorjé pa, kadar mu roke odrekó ali mu bolezen na duri poterka — gorjé mu, pravim, o takem slučaji, ko bi ne imel dobrotnikov, kakor je bila ranjca gospa, bi moral glada konec jemati. Mnogokrat sem imel sam priložnost občudovati njeno usmiljenje do revežev, vsaki teden ob svojih urah so prav trumoma romali v njeno sobo in iz njenih rók prijemali darove; in ne le obdarovala je reveže, zraven je imela še za vsacega kako besedo, da je nadložne, bolehne tolažila, otroke podučila, — a bolj nerodne, posebno žganjepivce, je pa posvarila, če bilo je treba, tudi okregala, brez darú pa vendar ni šel nobeden od nje. Vsaki dan sta nar manj dva bolnika dobivala stalne hrane od njene mize. In ker je bilo enkrat precejšnjo premoženje Potočnikovo po smerti starejšega sina deloma razdeljeno, med sorodnike, se je bilo bati, da ne bo mogla nič več tako v obilnosti dobrot deliti. Pa ljubezen do bližnjega je bila pri ranjci gospej iznajdljiva; dobro je vedela, kje naj pismeno ali ustmeno za reveže poterka in poprosi in njena priprošnja ni bila nikoli zastonj; — pa o tem bi gotovo več vedili povedati vis. čast. mil. ljubljanski stolni prošt, preč. monsig. M. Potočnik in drugi, kakor pa pisavec teh verstic. Kako je bila priljubljena ranjca gospa, je pričal nar bolj 21. dan t. m., dan njenega pogreba; Kropa ni kmalo takega vidila. Nar lepše pa so jo počastili delavci — kovači, kteri so ji pod vodstvom gosp. učitelja M. Kovšca, pred hišo, v cerkvi in na pokopališi zapeli nagrobnice: „Nad zvezdami“ in „Jamica tiha.“

Bog bodi ranjci gospej milostljiv, večna luč naj ji sveti, dobre dela naj jo zveličajo!

Iz Tersta, 24. sept. *(Duhovne vaje. — Razstava. Malo semenišče. — „La Vigilanza.“)* Vedno pehanje za gmotni (materijalni) dobiček, oglušajoči hrum, ropotanje vozov, piskanje železničnih in parobrodnih hlaponov, šumeči drenj ljudskega občenja v Terstu, — to je tako omamljivo za duhá, kakor je s soparom, dimom in raznimi vonjavami nasičen zrak škodljiv za telesno zdravje. Da se toraj malo umaknejo iz tega hruma, in da bi v sveti tihoti in samoti okrepčale si duševno zdravje in novih moči zadobile na stermi poti, ki nas pelje v večnost, so nektere blage gospé teržaške želele imeti duhovne vaje. V ta namen pozvan je bil čast. pater jezuit Angelj de Santi, ki je med vsemi duhovniki jezuitskega reda po celem svetu edini rojen Teržačan. Veršile so se te vaje izključno za gospé (kacih 90) v lepem redu od 17 do 21. t. m. v samostanski cerkvi čč. benediktinaric (sv. Ciprijana). Vodstvo bratovščine vednega češčenja presv. Reš. Telesa, ki je omenjene gospé, večinoma družbenice, k tem vajam spodbudilo in pater Angelja v Terst pozvalo, — napravi od 28. sept. do 7. oktobra očitno razstavo cerkvenih paramentov v kapeli sv. Križa v župnijski cerkvi sv. Jakoba. Pervih lét se je veliko več napravljalo, ker je bila gorečnost in vnema za sveto stvar veča, a sedaj je društvo nekako opešalo.

Vzroki so mnogoteri, pa glavni — mislim — je ta, da se stvari iz Tersta ne smejo brezdačno iznašati, kakor iz druzih mest. Celó za popravo starih paramentov, ako se kedo ni oglasil pri višjem dačnem vradu, kadar so se nesli v Terst, mora, kadar nazaj gredó iz Tersta, isto toliko plačati, kakor za novo robo; to pa ni malo, kajti za kilo svile (žide) je plačati po 3 gld. izvoznine. Ako se pa primeri, da stari parament v Terstu popravljen hočeš brezplačno nazaj imeti, ti mora finančni vrad vsak kos posebe zaznamovati, ter nanj kolek prišiti, ki se pri popravljanju ne smé odstraniti, ali bodisi kako pokvariti, ker potem ne veljá več kot stara, ampak kot nova roba, in mora pošteno izvoznino plačati. Na izkazni listek tudi zapišejo: do tega in tega časa mora biti zgotovljeno, in ako v določenem času ni moglo vstreči se zahtevam, zopet oproščenje ne veljá. Res, da je letos voditeljstvo bratovšine nasvetovalo dotičnim cerkvenim oskerbništvom, ki imajo kaj prejeti iz Tersta, naj vložé prošnjo svojim c. k. okrajnim glavarstvom in potem še do c. k. višje finančne direkcije v Terst. Pa tudi s tem je malo pomagano, ker vsak

se rad ogiblje pisarjenja do višje vradnije za take malenkosti, kakor za nov ali star popravljen parament, za blazinico, za par korporalov ali rutic itd. Tudi v tem obziru bi bilo bolje, da se v Terstu kmalo odpravi prosta luka, in da se potem brezskerbno smé izvažati, kar in kolikor kedó kaj potrebuje.

Za novo vstanovljeno malo semenišče se je bilo ucki oglasilo okoli 80 prosilcev gimnazijalcev iz peterih gimnazij: teržaške, goriške, koperske, pazinske in rečke, ker le gimnazijalci se sprejemljejo. Sprejetih ni še polovica ne, le 35 dijakov. Slišal sem, da bi znalo malo semenišče škodovati pazinski gimnaziji, ker ji odvzame te tako malo število učencev, pa menda je to prazen strah. Po zadnjem izkazku škof. lista meseca septembra znašajo doneski cerkev, katere brez izjeme morajo po nalogu premil. gosp. škofa plačati določeni letni donesek, n od posamnikov 8217 gld., do srede septembra. K emu 15. septembra odpertemu zavodu Bog daj srečo n svoj blagoslov, a seminišču mnogo blagih in radolarnih podpirateljev.

Tukaj izhaja od meseca junija počemši dvakrat v mesecu list ital. „La Vigilanza,“ neko nadaljevanje me „Vigilanze,“ ki je l. 1880 prenehala izhajati. Edini kerščansko-katoliškem duhu vredovan italijanski list Terstu. Pametno ravná, da se ne peča s politiko, emuč donaša le bolj vérstvene in podučne članke in malo domačih novic.

Vevnica.

Duhovski stan.

3. Studenci.

(Dalje.)

„Ako je kedo žejen, naj pride k meni, in naj pije. Kedor v me veruje, potekó, kakor pismo pravi, potoki ive vode iz njegovega oserčja.“ Tako je govoril Zvečar zadnji dan judovskega praznika šotorov, ko je idel duhovnika donašati vodo iz studenca Siloë in izvati krog altarja. Sv. evangelist, ki ima te besede, ristavlja: To pa je rekel o Duhu, katerega so imeli rejeti vanj verujoči (Jan. 7, 37—39). Ako velja to vsakem verniku, ki je prejel sv. Duha, ako je podoben tudencu, ki toči neprenehoma zdravo vodo: koliko bolj nemo to primero rabiti o katoliških duhovnikih, iz aterih in po katerih se zlivajo vernikom neštevilne ilosti, vse milosti pridobljene z odrešenjem. Zaradi ega sem naredil temu sostavku nadpis: studenci. sakdo vidi, da je nekaj pesniškega v tej primeri, kajti studencih govoré naj raje pesniki. Tudi imamo pesike za nekake studence, iz katerih bi morali prihajati sti, naravni viri pravega, nedolžnega navdušenja. Zdi nam, kakor da bi neka viša moč govorila v pesnikih, i kakor da bi natora bila naredila jih za svoje tolmače. endar ne bi rad, da bi preveč pesniško razumeli to ojo primero, ampak tako, kakor skalo, o katerej sem ovoril zadnjič. Na skali terdno stoji duhovstvo in noena zemeljska moč ga ne more prepahniti. A to je amo ena stran: duhovstvo je neka živa edinost, živo lo, ki daja vse to svetu, kar mu je izročil njegov zatnik Kristus. Stari pogani so si mislili, da govorijo jihovi bogovi po kakem duhovniku ali duhovnici v tako menovanih „oraklih;“ mislili so, da tudi v kakem esniku govori kaj višega, nego navadni človek in še andanes razlagajo brezbožni učenjaki pesnijo tako, akor da govori v njej „vsemogočna“ natora. Pustimo oditi slepe za slepimi in obernimo se raje k Njemu, ki bil luč sveta, ki mu je prinesel resnico in milost r oboje izročil svoji Cerkvi — duhovstvu, da zamore l njega oboje dobivati verni svet. Z veseljem ogleduje lahko vsakdo red, sostavo in moč duhovstva, ali še veče veselje ga mora napolniti ko vidi njihovo notranjo stran, njih nalogo in namen: deliti božjo milost. Hrepenela so ljudstva pred Kristusom, da bi se razodel Bog, da bi jim pokazal svoje usmiljenje zaradi grešnega zadolženja: razodel se je res Bog, a ne tako, kakor so si domišljevali ljudje poprej, ne v šumenji hrastovega listja, ne v nerazumljivih glasovih, ne v zapeljivih izrekih: marveč prišel je sam na svet, prišel na jasen dan; učil, da ga je vsakdo slišal; spričeval sam o sebi in o Očetu, da je vsakdo lahko tipal; zadostil za naše grehe s svojo smertjo ter zaslužil nam brez konca milosti. Da bi ta jasna resnica svetu ostala neskaljena in da bi imel kedo podajati ljudem pridobljene milosti, da bi bil kedo, ki bi sklepal človeka z Bogom in nebesi — v ta namen je postavil vidno duhovščino, dal ji resnico in dal ji svojo milost. Kaj pa je ta milost? Vse to, kar nam je potrebno za večno življenje, v katerem bomo Boga gledali od obličja do obličja. Sami iz sebe ne moremo doseči tega namena. Jaz gledam lahko tebe, njega, solnce, luno, — a Boga gledati in spoznavati naravnost — tega ne zamoremo. Pa vendar smo za ta namen vstvarjeni. Kaj bode tedaj z nami, ki se vsak dan tolikrat pregrešimo, da zaslužimo ostre kazni, ne pa táko plačilo? Glejte, kar nam zbriše greh, kar nas dela Bogu ljube in prijatelje, to je milost Božja in to milost izročil je Kristus svoji Cerkvi, zato je vsak posamezni duhovnik kot ud te Cerkve, delivec milosti. Tako nas uči kerščanska vera in kedor jo ima, véruje, kar sem rekel; kedor pa ne, njemu pa podajam nekaj v prevdarek.

Ko sem govoril o Božji milosti, ki se poteka po duhovnikih kakor po studencih v človeštvo, je gotovo kak maloverněž potegnil svoj obraz na smeh, češ: „To pa to! Kaj še vse poreko! Kje pa vidim kaj takega prihajati od duhovnikov? Vidim, da so navadni ljudje, kakor drugi, a da bi kake posebne dobrote donašali ljudem, tega še z očali ne vidim.“ Prav praviš, dragi moj, ti tega ne vidiš, rad ti verjamem. Toda pomisli, da niso vsi ljudje taki, kakor ti. Seveda, tebi ni takih milosti čisto nič treba: čemu neki? Greha ne storiš nikoli, saj greha še ni ne po tvojih mislih. Kar hočeš, kar želiš, smeš tudi storiti: kedo ti neki brani? In ker nimaš nikakega greha, tudi ni treba odpuščati jih. Pomoči zoper skušnjave ne potrebuješ, še nazadnjo uro ne. Sv. zakon je po tvojih mislih vsakdanja reč, za katero ni treba niti cerkve niti duhovnika. — Tako in enako govoriš ti, ki si Cerkvi dal slovo. A vsi ljudje niso taki. Prav mnogo jih je še, ki mislijo, da ni vse eno, ali delam tako ali drugače, ki imajo nekatera djanja za greh, druga pa za dobra. Kader store greh, jim je žal, kajti bojijo se Boga, katerega so z grehom razžalili. Zato bi se radi z Bogom zopet spravili in se primejo radi pomoči, katero jim on ponuja v zakramentu sv. pokore. In koliko drugih pomoči še potrebujejo ter jih tudi prejemajo od Boga! Ne zamerite, vi, maloverni, govoril bom naravnost. Ne bojim se kar nič, da ne govorim resnice, ko pravim: vi zaradi tega zametujete vse, kar vam ponujajo duhovniki, ker . . ., zametujete Boga samega. Vi menite, da imate že sami vsega dovolj, da tudi Boga ne potrebujete. Tako je, in ako mi kedo izmed takih pravi, da že zna sam z Bogom spraviti se, moliti itd., mu odgovarjam: ničesa ne storiti, to zna vsakdo. Čudno je vendar le to tudi za vas, zaničevalce duhovskega stanu: zakaj so tisti, ki se radi obračajo do duhovnikov in prejemajo njihove pomoči, vsaj večinoma pošteni, dobri ljudje: oni pa, ki zaničujejo vse, kar je duhovsko, so večinoma kaki slabosti, kaki pregrehi, ako ne drugej, gotovo pa strašnemu napuhu vdani? Razložite mi to! Tedaj

mora pač v resnici nekaj biti v duhovnikih, kar dela ljudí dobre, poštene, pohlevne in srečne. In to je tudi resnica, katero si upam vsakemu nevernemu Tomažu spričati, ako bi jo zahteval. Bral sem že mnogokrat, da so protestanti zaradi svoje vere srečnejši, kakor katoličani, a to je laž. Mogoče, da so nekateri protestantje srečnejši, kakor nekateri katoličani, pa ne zaradi vere. Morebiti bode kedaj prilika, da bom ravno o tej zadevi govoril obširneje; za sedaj samo spomnim, da je z eno samo odvezo, ki jo podeli grešniku duhovnik, več sreče vlite v serce človeško, kakor jo vliva vse protestantovsko pridiganje in pobožnostovanje. In kaj je protestantom obhajilo, kaj birma? Skušnja pa dokazuje jasno, da oni katoličani, ki prejemajo radi sv. zakramente, živé lepo, žive spodbudno. Ali ne dela tega pomoč duhovska? (Konec tega oddelka prih.)

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Brat prav iskreno priporoča svojo bolno sestro, da bi se na mogočne priprošnje N. lj. G. ozdravila, če je Božja volja. — Gerd pijanec in preklinjavec za spreobernjenje. — Duhoven za zdravje prav serčno priporočen. — Neka naprava za ohranjenje strahú božjega in zatrenje vsega pohujšanja. — Odvernjenje neke občno pohujšljive naprave. — Dijak, da bi mogel dobro v šoli napredovati in srečno zveršiti. — Dijak za razsvitljenje, da bi staršem ne kljuboval. — Mati priserčno priporoča svojega zgubljenega sina za spreobernjenje. — V bratovsko molitev N. lj. G. se priporočujejo 3 osebe, strašnim hudobijam vdane. — V dober namen za spolnjenje doželjenega namena, ako je Božja volja. — Za spodobno obnašanje mladine — zlasti šolske — v cerkvi, in še posebej pri visoki Daritvi sv. maše.

Zahvale.

Moja sestra je bila tri leta bolana in po mislih zdravnikov je bila bolezen neozdravljiva. V zaupanji na prošnje Marije D., sv. Antona in Frančiška so se 9dnevnice na čast presv. Serca Jezusovega, — tudi se je rabila voda lurška; in dobrotljivi, usmiljeni Bog je uslišal molitev: bolnica je zdaj popolnoma zdrava. To bodi naznanjeno po storjeni obljubi na čast presv. Serca Jezusovega in v češenje presv. M. D., sv. Antona in sv. Frančiška. Naj, kdor potrebuje, Njim se priporoča.

A. P.
v Ljubljani.

Oseba serčno zahvalo naznanja N. lj. G. in sv. Jožefu za zadobljeno zdravje.

Koledar za prihodnji teden:

1. vinotoka. S. Remigij. — 2. S. Julijan. — 3. S. Dionizij. — 4. S. Frančišk Seraf. — 5. S. Placid. — 6. S. Brunon. — 7. Ena in dvajseta nedelja po Bink. Rožnovenška nedelja.

Mesec vinotok, oktober, so sv. Oče papež Leon XIII za letos posvetili presv. Mariji Devici, da bi pri Jezusu sprosila pomoč sv. Cerkvi v sedanjih stiskah.

Listek za raznoterosti.

V ljubljanskem bogoslovji je 1. dan oktobra oglaševanje. 2. oktobra pričue se redno podučevanje.

V Ljubljansko kn. šk. semenišče so sprejeti na slednji gg.: Andr. Česenj, iz Šmartina pod Šmarn goro; J. Fajfar, Dražgošan; Fr. Guzelj, Tratar J. Hromec, Kamničan; Al. Kreiner, od Stare cer kve pri Kočevji; J. Lesar, Ribničan; J. Mikš, Ho tederščan; J. Oblak st., iz Mavčič; J. Oblak ml Ločan; Fr. Verhovšek, Leskovčan pri Kerškem; F Zakrajšek iz Blok; Ign. Zupanec, Kranjec; Al. Žu žek, Planinec.

Preč. g. Vinc. Majer, župnik v Selcih, je post kn. šk. duhovni svetovalec.

K 100letnici pri Mariji D. v Polji bolj natank določilo. Štiri tedne — od 1. do 28. oktobra — je ča za popolni odpustek, ki se more enkrat dobiti pod na vadnimi pogojami, in kdor ondotno cerkev obiše ter n papežev namen ondi moli. Sto dni odpustka pa vsak krat, kadar kdo cerkev obiše itd. — Tridnevnica ta namen bo 14., 15. in 16. oktobra s pridigami i slovesnimi ss. mašami; pridige bojo takrat: v nedel tri (o ½6, ob 10 dopoldne, in ob 3 popoldne), drug dneva pa po dvé (ob 5 dopoldne in ob 4 popoldne Več spovednikov je za tiste dni naprošenih. Bog d obilne duhovne koristi!

Perziškemu dednemu princu Muzu-Feridiu so s Oče poslali veliki križ Pijevega reda, in to v spoznan za brambo, ki jo naklonuje katoličanom v Perziji.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Razpisane so duhovnij Soteska, Stari log, in Loški potok (le-tá drugič). — Čast. g. Jan. Babnik je dobil duhovni Toplice; čast. g. Jož. Jaklič Dolenjo vas; čast. Al. Rožič Krašnjo; čast. g. Ferd. Kogej Gorn Tuhinj; čast. g. Ant. Stenovec pa Sela pri Kamnik — Čast. g. Jož. Šiška, novoposveč., je postal kn. š kaplan. — Čast. g. Jan. Nagode pa gre iz Senož na Doberniče; čast. g. Jan. Belec ne gre za benef v Kropo, kjer ostane čast. g. Jan. Berlic, amp v Fužine za administr.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. kn. šk. kapla Žiga Bohinec 3 gld. — Pn. g. prof. Mat. Leben 5 gl — Neimenovan prijatelj 5 gld. — G. F. K. 1 gld. Blagi prijatelj P. A. 5 gld. — Čast. g. M. S. 4. gld. Čast. g. Ant. Jamnik 1 tol. za 2 gld. — Čast. g. Lov Rozman 1 tol. za 2 gld. — Čast. g. Nikol. Dolinar 2 gl

Za pogorelce v Terbojah: Begnje po preč. g. de 12 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Iz Begunj 1 gl — Po čast. g. Prim. Peterlinu od sv. Lenarta 10 gl

Za sveto Detinstvo: G. Tim. Silomon 1 ces. ceki

Za afrikanski misijon: Iz Begunj 2 gld., z Jeze 1 gld. 5 kr. po preč. g. dek. S. Keše-tu.

Za najpotrebniši misijone: Iz Idrije po čast. g. F Onušiču 10 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Arabizanti: Jako vstreženo. — G. J. P—č.: Zastr „Dan." pri odpravništvu naznanjeno. — Dr. Jeglič v Seraj Dozdaj došla štiri poslanja v zadevi M. L. — G. G—n Čern. Naročnino oddali založništvu. — G—il—: Potu omnino, consummaturus est! Gratias ferventissimas usq quaque! — G. V—n: Zastr. pošilj. odpravništvu naznanjeno

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 5. vinotoka 1883. List 40.

Okrožnica sv. Očeta papeža Leona XIII.,
častitljivim patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom vesoljnega katoliškega sveta, ki so v milosti in občestvu z apostolskim prestolom.

Častitljivi bratje!
Pozdrav in apostolski blagoslov!

Najvišja apostolska služba, katero opravljamo, in zelo težavne okolišćine našega časa Nas dan za dnevom opominjajo in skoraj silijo, da, kolikor huje skušnje zadevajo sv. cerkev, tem bolj krepko skerbimo, da se ohrani ona varna in nepoškodovana. Ko toraj na vso moč branimo sv. cerkvi pravice, ter skušamo preprečiti in odgnati bodoče in sedanje nevarnosti, prizadevamo si posebno, da prosimo za pomoč božjo, katera edino zamore prinesti zaželeni uspeh naši skerbi in našemu delu. Da to doséžemo, se nam ne zdi noben pomoček bolj gotov in dober, kakor pobožno češčenje velike Matere Božje Marije Device, ki je srednica našega mirú pri Bogu in delilka nebeških milostij, posajena na previsoki prostol moči in slave v nebesih, da delí varstvo in pomoč ljudem, potujočim skozi toliko težav in nevarnostij v ono večno mesto. — Tedaj hočemo, ko se bliža praznik sv. rožnega venca, ob katerem se spominjamo premnogih in zelo velikih dobrot, podeljenih kristijanom po molitvi sv. rožnega venca, da se ravno ta molitev do Marije device opravlja letos s posebno gorečnostjo po vesoljnem katoliškem svetu, da tako po njeni priprošnji zadobimo v svoji revi spravo in prijaznost pri Njenem božjem Sinu. Namenili smo se toraj to pismo Vam poslati, častitljivi bratje, da bi se po spoznani Naši želji z Vašo veljavo in vnetostjo ljudstva spodbadala k pobožni in vestni izpolnitvi namenov Naših.

Posebno navado so imeli vedno katoličani, da so se v stiskah in ob hudih časih zatekali k Mariji in pribežališča iskali pri tej dobrotljivi Materi. Kaže se v tem ne samo terdno upanje, temuč neomahljivo zaupanje, katero je katoliška cerkev po pravici vsak čas stavila v Mater božjo. In res uživa Devica brez madeža spočeta, izvoljena v Mater Božjo, in ravno vsled tega udeležena pri rešitvi človeškega rodú, toliko milost in oblast pri svojem Sinu, da niti angelji niti ljudje niso nikdar zadobili večje in je zadobiti ne morejo. Ker je pa njej tudi posebno sladko in prijetno, posamnim, ki jo pomoči prosijo, pomagati ter jih tolažiti, ne dá se dvomiti, da bi ona prošnjá vesoljne cerkve ne uslišala in tako rekoč po njih ne hrepenela.

To véliko in upanja polno češčenje mogočne nebeške kraljice se je vsakikrat pokazalo tem krasneje, kadar so hude in na široko segajoče zmotnjave, ali šireča se popačenost ljudij, ali napadi mogočnih nasprotnikov namerávali vojskovalno cerkev božjo spraviti v pogubo. Zgodovina stare in noveje dobe, ter neovergljivi cerkveni letopisi nam pripovedujejo ob očitnih in zasebnih molitvah in prošnjah k Materi Božji, pa tudi o pomoči po Njej zadobljeni, in o miru in pokoju od Boga izprošenem. Odtod se ona veličastna imena, s katerimi Jo pozdravljajo ljudstva katoliška, kot Pomočnico kristijanov, Podpórnico, Tolažnico, v vojski Močno, Zmagovalko, Nosilko mirú. Med temi prav posebno zasluži omenjeno biti ono slavno ime, ki Jej prihaja od rožnega venca, po katerem bode na veke ohranjen spomin na neprecenljive dobrote, dodeljene po Njej vsemu kerščanstvu. Nikomur izmed Vas, častitljivi bratje, ni neznano, koliko skerbi in žalosti so prizadejali proti koncu dvanajstega stoletja cerkvi božji krivoverci Albigenški, nasledniki novejih Manihejcev, ki so južno Galijo in druge Romanske dežele prepluli sè svojimi zmotnjavami, hotèč sè strahovitim orožjem v roci vse premagati in porušiti in nato po širokem gospodariti.

Proti takim groznim sovražnikom vzbudil je dobrotljivi Bog, kakor veste, zelo svetega moža, namreč slavnega očeta in ustanovnika Dominikanskemu rédu. Ta mož, velik po svojem nepopačenem uku, po izglednih čednostih in po izpolnovanji svojega apostolskega posla, začel se je velikodušno bojevati za katoliško cerkev, ne sè silo, ne z orožjem, temuč zaupajóč pred vsem na ono molitev, katero je on pervi vpeljal pod imenom sv. rožnega venca, in deloma sam, deloma po svojih redovnikih, daleč okrog razširjal. Po božjem navdihnjenji in razsvetljenji je namreč čutil, da se bodo sovražniki s pomočjo te molitve, kot najmočnejega vojnega orožja premagali in potolkli, ter da bodo primorani opustiti svojo neberzdano derznost in brezbožnost. Da je temu bilo tako, je gotova stvar. Ker ko se je začela na ta način redno opravljati molitev po poduku očeta Dominika, jele so se pobožnost, vera in sloga

vračati, krivovercev naklepi in zvijače pa polagoma rušiti; razun tega je bilo mnogo zmotenih pripeljano na pravo pot. in z orožjem molitve, za ktero so zgrabili katoliki, da se odverne sila, ukrotila se je divjost brezbožnežev.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Ljubljani. *(Rožnovenške slovesnosti.)* Po vseh cerkvah ljubljanskih se ob določenih urah obhajajo rožnovenške pobožnosti, povsod se prav obilno obiskujejo. Velika stolnica je skoro polna o tej priliki.

Pri sv. Jakopu se verniki zjutraj in zvečer pridno vdeležujejo, tem bolj, ker je tukaj ob enem rožnovenški bratovski altar. Po namenu sv. Očeta in za vse žive in mertve ude bratovščine živega roženvenca se pri dotičnem lepo ozališanem altarji obhaja vsak dan sv. maša skozi ves ta mesec, ker je že tako navada vso osmino rožnovenškega praznika to pobožnost opravljati. Naj se tudi pri tej priložnosti omeni, da se ondi zapisuje v bratovščino sv. rožnega venca, ter se dobivajo dotične podobice, ktere pa se dobivajo tudi po slovenskih knjigarnah. — Ta mesec se obhaja ondi tudi praznik sv. Uršule skozi vso osmimo (od 21—28. okt.) po namenu dotične bratovščine, ktera pa je pridružena istega imena bratovščini pri oo. kapucinih v Celji. Bratovske podobice in knjižice se dobivajo ondi po bukvarnah.

Da bi se z veči gorečnostjo rožni venec opravljal, so sklenjene s to molitvijo velike duhovne dobrote, zlasti za take, ki so v rožnovenški bratovščini. Papež Benedikt XIII je vsem vernikom, ki pobožno in saj s skesanim sercem molijo celi rožni venec (t. j. vsih 15 skrivnost), ali pa tretji del s 5 odstavki, za vsaki očenaš in češena-Marijo podelil 100 dni odpustka, in enkrat v letu popolnem odpustek. — Pij IX je te odpustke poterdil, pridjal pa še novega za 10 let in 10krat štirdeset dni za vse vérnike po enkrat na dan, ako z drugimi doma ali v cerkvi obmolijo en del rožnega venca s peterimi odstavki; in ako to saj trikrat v tednu opravijo, zamorejo zadobiti popolni odpustek vsako z a d n j o n e d e l j o v m e s c u, ako prejmejo ss. zakramente itd. Za te odpustke mora molek biti blagoslovljen in premišljujejo se skrivnosti božje med molitvijo, ali kteri tega niso zmožni, zadostuje, da saj rožni venec pobožno molijo. Ako jih več skupaj moli, mora saj tisti, ki predmoli, moliti na molek (imeti molek v roki in po njem moliti). Hočejo pa sv. oče papež, da naj se k molitvi združeni verniki zderžé med molitvijo vsacega druzega opravila ter naj prav v duhu zbrani molijo za predmolivcem. Ni dvoma, da taka zbrana molitev obroduje obilnega sadú.

Doberniče, 22. sept. *(Sv. misijon.)* Čuli smo že iz mnogih krajev, da se je ondi sv. misijon prav spodbudno v tolažbo in veselje faránov obhajal. Enako veselje doživéla je zadnje dneve tudi naša starodavna fara. Čč. gg. misijonarji iz misijonske družbe sv. Vincencija so namreč blagovolili obiskati tudi naš kraj, ter položiti marsikateri nemirni duši na ramo hladilnega zdravila. 7. sept. pripeljali so se iz Ljubljane čč. oo. Kukovič, Böhm in Janševec ter so z dobroznano sterpljivostjo vodili misijon in razun tega pa, kolikor jim je le čas pripuščal, z drugimi duhovni spovedovali. Ljudstva bilo se je zbralo k vsaki pridigi toliko, da je bila sicer prostorna cerkev vsaki dan prenatlačena.

Misijon je trajal od 8—17. septembra. Obhajanih bilo je nad dvaindvajset sto ljudi. Vse se je veršilo v naj lepšem redu; Bog daj le obilo sadú!

Vsem gosp. sosedom pa, ki so izvolili pomagati, da se je moglo postreči ne le domačim, marveč tudi sosednjim faranom, posebno pa čč. gg. lazaristom, naj njih trud Gospod obilno poplača. Fiat!

V Šentjurji pri Kranji se je obhajala kvaterno nedeljo, 23. sept. velika svečanost. Popisal sem že v dopisu z Gorenjskega meseca aprila, da je sklenil za olepšavo cerkve tako goreč župnik gosp. Davorin Povše véliki altar predrugačiti: sv. Jurij naj bi se predstavljal v rajski gloriji, obdan od nebeških duhov proseč s povzdignenima rokama za ljube Šentjurčane; podoba pa naj bi kazala farnega varha v boji zoper nejevero, pregreho, poganstvo v sliki zmaja. In ta njegova vzvišena misel se je obistinila popolnoma. Krasno sliko, predstavljajočo prav za prav zmago kerščanstva nad poganstvom, je mojstersko izdelal gosp. Jurij Šubic, zdaj akademični slikar v Parizu, poprej v Atenah in v Pragi. Njegov brat je pa kiparsko delo doveršil. Poprejšnji kip sv. Jurija s konjem se je postavil zunaj cerkve nad velikimi vrati. Da bi bila veča svečanost, je vneti gosp. župnik celo preskerbel veliko pontifikalno sv. mašo ter v to sverho povabil milostnega za čast Božjo tako gorečega gosp. prošta Jarca iz Ljubljane, velečastnega gosp. dekana Ant. Mežnarca za govornika in tudi prijaznega okrajnega glavarja, gosp. Merka. Prišlo je skupaj 17 duhovnikov. Sv. opravilo se začelo ob 10 med poterkovanjem zvonov in streljanjem iz topičev. Vhod iz farovža v cerkev bi bil kaj lep; le deževalo je. Po dokončanji blagoslovljanja velikega altarja se je pričel slovesen, jedernat, za ljudstvo kaj primeren, izversten govor gosp. dekana. V vvodu je vneti gosp. govornik pojasnoval pomen kvaternih nedelj, prestopil na važnost velikega praznika za farmane sv. Jurija ter razkladal življenje sv. mučenca in vojšaka in iz njegovega življenja izsnoval tri božje čednosti: živo vero, terdno upanje in gorečo ljubezen, ki so vsakemu kristjanu potrebne, da ostane živ ud skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa. Sledila je zdaj velika pontifikalna sv. maša, pri kateri so premil. gosp. pontifikant tako krepko peli, da se pač nič ni poznalo, da so že 16. avgusta obhajali 70letnico. Bog jih še mnogo let ohrani tako krepkega. Da bi pa zopet hvalil izverstnega kapelnika, gosp. kaplana Lavtižarja in njegove vse hvale vredne dela, bi se reklo Kokro v Savo nositi. Želeti je, naj bi se med dolgim darovanjem kaj več pelo, ker vedno „preludiranje“ ni umestno, ko je vender toliko pesen na izbir. Pri jako prijaznem obedu so se verstile gorke napitnice gosp. župnika, ki se je izrazil, da od časa svoje nove maše ni dočakal veselejšega dné. Na mogočno priprošnjo sv. Jurija naj mu ljubi Bog stoterno poplača velik njegov trud in velike skerbi. 27. sept. se je pa slovesno obhajala obletnica vstanovitne podružnice cecilijanske družbe. Prišlo je, kakor slišim, okoli 70 oseb odličnega pevstva. Akoravno je bil lep jesenski dan, je bilo vender mnogo ljudstva pri sv. opravilu ob 10. uri. Zborovanje je bilo v kaplaniji; popoldan ob 4 so peli veličastiti gosp. pevci na gomili prevzvišenega ranjega gosp. knezoškofa Vidmarja prav milo in ginljivo, ter so se zvečer razšli vsak na svoj dom. („Na svidenje, mojster Janez in njegovci!“) *M. L.*

Z Gorenjskega. *(Petindvajsetletnica v Selcih.)* (Konec.) II. Ker smo pa nekaj malo premišljevali od vinograda Gospodovega in sem v začetku omenil ženitnine, na ktero je Gospod vabil; vam moram vender tudi nektere besede spregovoriti o ženitnini, ktero je Gospod povabljenim pripravil, ako so pridno delali v njegovem vinogradu. V tem oziru pa vam moram zaklicati: Veselite se, ljubi poslušalci, zelo se veselite! Gospod namreč je nam pripravil nezmérno lepo ženitnino, ako je bomo vredni! O kako neizrečeno lepo je že stanovanje, je kraj te nebeške svatovšine! Psalmist navdušen kliče: „Prelepe reči se pripovedujejo od tebe, ti prezalo nebeško mesto! Kako lepe so tvoje prebivališa, o Gospod, moja duša koperni in hrepení po

njih.“ Sv. Janez evangelist tudi skuša popisovati lepoto nebeško in sklepa svoje premišljevanje z besedami. „Mesto Božje ne potrebuje solnca, zakaj častitljivost Božja ga razsvitljuje. Narodi hodijo v njegovi svitlobi, in kralji Mu darujejo čast in lepoto. V to mesto ne pojde nič omadežanega in nečistega, ampak le ti, ki so zapisani v bukve življenja.“

Na tem prezalem ženitvanji, ki ga je Bog pripravil svojim prijatlom in zvestim delavcem in vojskovalcem, se bo pokazalo, kako premnogotero in prebogato neskončni Bog plačuje za terpljenje in delo, ki se iz ljubezni do Njega opravlja. Vse veselje, vsa sladkost, vsa prijetnost, vsa lepota, vsa ljubeznjivost se nahaja tamkaj. Tam bo vse bogastvo popolne sreče skupaj: Bog sam, vir vsega dobrega, lepega in pravega, bode nezmérno veliko plačilo zveličanih.

Sv. Tereziji je bil Bog o neki priložnosti dovolil majhen pogled v nebeško veselje, in svetnica o tem piše: „Reči, ki sem jih vidila, so bile tako čudovite, da si noben človek tega misliti ne more: vtis pa, ki mi ga je ta pogled naredil, je bil tá, da so mi bile vse posestva in veselja sveta kakor nič.“

Sej tudi res na zemlji ni čistega veselja, — tudi naj slajši veselje ima nekaj grenkega v sebi: ni je rožice brez terna, ni ognja brez dima, ni vžitka brez pristuda; še le na nebeških gostijah je popolnoma veselje brez kake neprijetnosti.

Ravno zato so keršanski pastirji in njih ovčice precej v pervih časih radi vse prestajali, da so le vero in svetost življenja ohranili ter do nebeškega ženitvanja dospeli. Tega priča nam je tudi današnji dan, ki ima v cerkveni pratiki dva naj pervih bojevalcev za vero in čednost, namreč, enega naj višega pastirja sv. Cerkve, papeža Lin-a, in eno naj svetejših in naj stanovitniših ovčic, sveto Teklo. Sv. Lin je bil pervi papež za sv. Petrom, 11 let je sv. Cerkev vodil, pa tako sveto živel, da je celo mertve k življenju obudoval in hudobne duhove izganjal; pa ravno nehvaležni rimski poglavar Saturnin, čegar hčer je bil Lin od hudobnega duha rešil, ga je dal ob glavo djati zavolj stanovitnosti v sv. veri.

Sv. Tekla pa je bila v začetku keršanstva ena nar bolj učenih poganskih devic v mestu Ikoniju v Aziji. Pripridigal pa je sv. apostelj Pavel v tisto mesto, in ko je 15letna učena deklica Tekla slišala, kako lepo uči apostelj od Božjega usmiljenja do ljudí, od usmiljenega Odrešenika Jezusa Kr., pa od častitljivosti in lepote deviškega stanú, ki je se pokazala v deviškem Sinu Božjem in v deviški njegovi Materi Mariji; se je vsa vnela za vero in deviško življenje ter za terdno sklenila, da hoče čisto živeti na duši in na telesu, in si nebeško veselje zaslužiti. Odbila je zakon, v kterega je bila že obljubljena, se jela zatajevati in vse svetne in počutne nagnjenja zatirati. Neverjetno je, kaj je potem v duhu močna devica prestala za ohranjenje vere in čistosti, posebno pa strah treh naj večih grozovitost. Bila je veržena pred divje zveri, da bi jo raztergale; toda levi, tigri, leopardi so se kakor jagnjeta nji k nogam ulegli. Bila je obsojena na germado, na ktero je z veselo serčnostjo stopila; toda po očitni Božji previdnosti je nepoškodvana ostala. Nar strašnejše pa je bilo poslednjič, ko so živo vergli v jamo s strupenimi kačami, v ktero so po poganskih postavah le take lučali, ki so očeta ali mater umorili. Pa kaj se zgodí? V tistem trenutku je pri jasnem obnebji v jamo trešilo in vse kače pobilo, devica pa je živa in zdrava prišla iz jame.

Lejte! To je storila vera in svetost pervih časov, in resnico tega priča veliko cerkvenih učenikov in pisalcev. Ti trije velikanski čudeži pa tudi zaznamnujejo vojsko, ktero mora kristjan vojskovati za svojo dušo: med zveri, v ogenj, med strupene kače mora biti pripravljen iti in se z njimi bojevati, da si vero ohrani in zoper čednost ne greší. Zato tudi sv. Cerkev moli: „O usmiljeni Bog! vari nas vsih nevarnost, kakor si Teklo, svojo služabnico, v mukah obvaroval.“ In pri umirajočih moli Cerkev: „O Bog! otmi milostno dušo tega umirajočega, kakor si sv. Teklo v treh strašnih mukah otél.“

Sv. devica se je po tolikih strahotah umaknila svojim sovražnikom, Bog jo je nekoliko že na tem svetu poplačal za njeno zvestobo ter je potlej mirno živela, se povzdigovala od čednosti do čednosti in je poslednjič v silno veliki popolnamosti sklenila svoje prelepo življenje.

Spoštovani poslušalci! Iz tega, kar smo premišljevali, ste nekaj slišali, nekaj si lahko mislite, kako je treba delati v vinogradu Gospodovem. ako hočemo kdaj priti na nebeško ženitvanje. Prišel bo čas, ko bodo že vsi posamezni vinogradi preseljeni na drugi svet, tudi vaš Selški vinograd z vsimi svojimi prebivalci vsih časov in z vsimi svojimi pastirji, ki so vas kdaj k delu v nograd vabili in klicali. Tudi obdelovanje tega vinograda skoz teh 25 let bo takrat na dnevu in očitno. O veselje takrat za vse dobre vernike tega nograda, te fare! Tu bo vsak pastir s svojimi ovčicami, čast. g. Luka Pužar z vsimi svojimi ovčicami od 44 let; tako sedanji preč. gosp. fajmošter z verniki od 25 let, in kar utegne še naprej jih zraven priti. To bo prečuden pogled, ki se nam bo takrat odperl! Bog daj, da bi bil za vse srečen in zveličaven. Zdaj preljubi, dokler je čas, mislimo na tisti trenutek! . . .

Zdaj pa k sklepu — kaj je vsih nas želja ta trenutek, da se cerkvena slovesnost lepo doverši? Častiti vaš gosp. oče so mi rekli sinoči, naj Vas serčno zahvalim za vse zaupanje, ljubezen in prijaznosti, ki ste jih jim skazovali vse pretekle leta. Tedaj spoštovani Selčani: preserčna zahvala Vam! Usmiljeni Bog Vam z vsimi in naj večimi, dušnimi in telesnimi dobrotami povračaj vso Vašo pokoršino! Vem pa tudi, ljubi Selčani, da Vam bom iz serca govoril, ako v imenu Vašem ljubljenemu gosp. fajmoštru prav serčno zahvalo izrečem za vse dobrote, za ves trud in delo, za vse skerbí in bridkosti, ki so jih za Vas imeli in kar so Vam storili v vsih 25 letih svojega pastirovanja me dVami. Glej tedaj, predragi prijatel, pastir selških vernih ovčic: tu imaš pred seboj polno cerkev samih hvaležnih serc in še une, kar je varhov doma, ali jih sploh tukaj ni. O res, čast. g. duhovni pastir, sprejmi zahvalo iz globočine serca vsih svojih duhovnih otrók. Sprejmi zahvalo od očetov in mater, ki si jih učil, kako naj v Božjem strahu otroke izrejajo; sprejmi zahvalo od sinov in hčér, ki si jih resno svaríl pred nevarnostmi, ktere se mladini nastavljajo; sprejmi zahvalo od otročičev, ki dobrote še le spoznavati začenjajo, in od starih, ki so celih 25 let Tvoje nauke poslušali, zdaj pa se že v grob nagibajo. Sprejmi za vse svoje priljudnosti zahvalo tudi od pričujočih in nepričujočih duhovnih tovaršev in od nas druzih prijateljev, ki Te ljubimo in spoštujemo! Želimo in vošimo Ti k sklepu polnost dušnega in telesnega blagoslova Božjega, da bi še dolgo krepak in zdrav živel in delal v vinogradu Gospodovem in še veliko duš Bogu pridobil. Želimo Ti in prosimo Boga, da bi s pričujočimi in vsimi ovčicami, ki si jih zdaj 25 let — pa tudi ki si jih vsih 37 let svojega mašništva imel na svoji paši in kar jih bodeš še naprej imel, na nebeški ženitnini Sinú Božjega Jezusa Kr. svoj čas se snidel in z njimi skupaj vekomaj se veselil.

Iz Dovjega, 24. septembra. „Danica“ je nedavno naznanila smert ranjcega preč. gosp. Ant. Furmaher-ja, zlatomašnika in penzijoniranega župnika na Dovjem. —

*

Zavoljo res lepega in izglednega življenja ranjki gosp. zasluži, da se mu tudi v „Danici“ majhen spominek postavi, ki bi utegnil ne le duhovnom, ampak tudi drugim v zgled in spodbudo služiti. Kar je bilo naj znamenitniši iz življenja ranjcega v pridigi povedano, naj tukaj dalje sledi.

Pridiga pri pogrebu preč. gosp. Ant. Furmaher-ja 5. sept. 1883 na Dovjem.

Slišal sem glas iz neba, rekoč: Zapiši, blagor mertvim, kteri v Gospodu zaspé, od zdaj, pravi Duh, naj počivajo od svojega truda, ker njih dela gredó za njimi! Skriv. razod. 14, 13.

Prečastiti duhovni sobratje! Ljubi Dovški farmani! Česar smo se že dalj časa bali, kar smo zadnji čas nekako s strahom pričakovali; se je zadnji ponedeljek 13. sept. tudi res zgodilo: Naš stari fajmošter preč. gosp. Ant. Furmaher so se od nas ločili, so se iz te solzne doline preselili v boljšo domovino. Njih duh je šel k Bogu prejemat zasluženo plačilo, njih mertvo truplo pa smo med petjem in zvonenjem tu sem spremili, da se lepo in spodobno od njih poslovimo, preden jih k večnemu počitku položimo.

In vaši tužni obrazi, vaše solzne oči mi pravijo, da vam je ta ločitev dokaj huda in britka! In kako bi tudi ne bila! Saj smo z ranjkim vsak nekaj zgubili. Pri mertvaški rakvi ranjcega gospoda žaluje ljubljanska škofija, ki je zopet zgubila pridnega in zvestega delavca, kterih zmiraj bolj primanjkuje. — Za ranjkim žalujemo mi sosednji duhovni, ki smo zgubili ljubeznjivega in spoštovanega svetovalca. — Za ranjcim gosp. jokate sestri, ki ste zgubili tako dobrega brata in pomočnika.

Poseben vzrok pa žalovati imate vi, dovški farmani, ker vam je uzet vaš skerbni duhovni pastir, kteri je 21 let kot predstojnik to faro vodil in potem še 10 let po svoji moči delal in molil za vaš dušni blagor. — Glejte sem, dovški farmani, na to rakvo. V nji leže tisti, ki so v teh 31 letih tolikokrat prišli sem maševat za vas in vaše ranjce, tolikokrat prihiteli sem pridigovat, spovedovat, ali po sv. zakramente. Od zdaj ne bodo več hodili. Tiste noge, ki so jih k bolnikom nosile, so oterpnile; tiste roke, ki so vas odvezovale in za vas najsvetejši daritev opravljale, so omagale; — zaperte mašne bukve in prazen kelih vam pravijo, da od zdaj ne bodo več maševali, ne več pridigovali, vaših otrok ne več učili! — In to zgubo bote še zmiraj bolj čutili, posebno ob nedeljah in praznikih, ko bote zanaprej kakor kaže, le eno božjo službo imeli in vas zvonovi ne bodo več vabili k maši starega gospoda.

Pa je že Božja volja tako. Ure so se jim iztekle in tudi duhoven mora plačati Adamov dolg, kakor vsaki drugi človek. Ali vender se tudi še po smerti in pri pogrebu duhoven razloči od drugih merličev. Kakor v življenji, tako so duhovni tudi še po smerti proti vernim obernjeni in tako bodo tudi na pokopališču počivali. To pomeni, da so učeniki ljudstva! In res, preljubi puslušalci moji, ranjki gosp. so velikokrat in lepo učili in pridigovali, — pa tudi še zdaj, dasiravno govoriti več ne morejo, vender še pridigujejo in resnico svojih naukov s svojo smertjo poterjujejo. Ranjki gosp. so bili zares dober pridigar; umevno in po domače so govorili, lahko smo jih razumevali in radi poslušali. Kako bi pač zamogel danes vse ponavljati, kar so pridigovali in učili? To ni mogoče. Ali vender vas hočem opomniti na eno samo pridigo, ktera se je meni naj lepša zdela in ktero vam hočem posebno v spomin priporočiti. Ali veste, ktera je bila ta pridiga? Ta pridiga je bila njih lepo, bogoljubno, pobožno in spokorno življenje. — Kar so namreč nas druge učili, to so tudi sami in natančno spolnovali; kar so v cerkvi zidali, niso doma podirali; in zato upamo, da so milost zadobili pri Njem, ki je rekel, da bo velik imenovan oni v nebeškem kraljestvu, ki ni samo učil, ampak tudi sam storil. — Resnico tega bote vsi lahko in radi poterdili, saj ste jih dalj poznali, poslušali in gledali, kakor jest. — Zares, če na življenje ranjcega gosp. nazaj pogledamo, moramo spoznati, da posebno njim veljajo besede skrivnega razodenja, ktere sem pred izrekel: „Blagor mertvim, kteri v Gospodu zaspé; od zdaj, pravi duh, naj počivajo od svojega truda, ker njih dela gredó za njimi!“

In od tega hočem nektere besede spregovoriti Bogu v čast, ranjkemu v slovo, nam pa v spodbudo!

1. Blagor mertvim, kteri v Gospodu zaspé! Kaj se to pravi: V Gospodu zaspali? To se pravi, o smertni uri v gnadi Božji biti, z Bogom sklenjen biti. In to so ranjki gosp., kakor vse kaže, tudi zares bili. Na smert pripravljati se je že treba v zdravih dneh; toliko več pa, ako se bolezen napoveduje. Da bi se ložej in boljše na smert pripravljali, so že pred 10 leti faro in farne skerbi odložili; pred 5 leti so svojo oporoko naredili, da bi jih časne in posvetne skerbi ne motile. Kakor hitro pa jih je letošnjo spomlad bolezen jela opominjati, precej so za ss. zakramente prosili, ker so se bali, da bi jih pri tako veliki starosti kaj naglega ne napadlo. In ko je zdaj po sv. Lorencu bolezen hujša postala, so zopet naj bolj za to skerbeli, da so bili za časa in dvakrat prevideni. Želeli so še enkrat sv. popotnico prejeti, pa jih je nazadnje smert prihitela. — Pri mizi na stolu sedeče jih je smert rešila zemeljskega truda in preselila v boljši življenje! Kako pač lep zgled so s tem dali, da se je treba za časa previditi; ne pa ss. zakramentov braniti se ali pa do zadnjega odkladati, kakor nekteri tudi že po kmetih delajo.

2. Od zdaj, pravi Duh, naj počivajo od svojega truda. Tudi te besede veljajo ranjkemu gospodu. Šli so iz dolgoletnega truda na večni počitek in plačilo! Pa kako? bote rekli, saj se duhovnom ni treba nič truditi, kakšen trud pač imajo? Res, ljubi moji! da duhovni ne kopljejo, ne sekajo in ne orjejo; pa so njih dela vender včasih prav huda in težavna. Vas, duhovni sobratje, na pričo pokličem in vi mi bote poterdili, da bi včasih raji šli v gojzd derva sekat, kot v spovednico; včasih raji orat, kakor pa na prižnico! In koliko je treba prestati, velikokrat tudi stradati, koliko glavo si ubijati, preden kdo duhovski stan doseže! To so tudi ranjki gosp. skusili. Ker je bila velika družina doma in so prišle hude leta 1816 in 1817, so morali iz šole ostati in še le, ko je Bog dal zopet dobre letine, so se spet v šole podali. — Pa tudi, ko je že kdo duhoven, nima posebnih prijetnost; posebno kaplan, ki se mora včasih prav pogosto preseljevati. Ranjki Furmaher so imeli 7 kaplanskih služb in sicer: Novomašnik leta 1829 so prišli na Vače na pol leta; v Šmartinu pri Litiji so bili 1 leto; v Šent-Jerneju 3 leta; v Cirknici pol leta; na Igu poldrugo leto, v Smeledniku 3 leta in na Dobravi 4½ leta, od koder so prišli na staro Oslico za vikarija, kjer so pastirovali v hudih hribih blizo 9 let. In od leta 1852 so tukaj duhovno službo opravljali — kakor sami veste, vselej voljni in pripravljeni, po dnevu ali po noči, po zimi ali po letu, blizo ali daleč. In še potem, ko so faro odložili in v pokoj se podali, niso tako rekoč počivali, ampak delali so v pastirstvu in pomogli, dokler in kolikor so mogli. Ko jih je lani in letos bolezen zaderževala, da v nedeljah in praznikih niso mogli maševati,

jim je to neznano hudo delo. Oh, so rekli, kako rad bi ljudem vstregel in maševat šel; pa ne morem. In berž ko se jim je toliko zboljšalo, so zopet v cerkev prilezli. dasiravno silno težko. Tako moramo res spoznati, da so se ranjki gosp. mnogo let in veliko trudili; zato pa tudi upamo, da je nebeški hišnik pridnemu delalcu v njegovem vinogradu že dal obljubljeni denar večnega življenja! (Konec nasl.)

V Poreču so se 19. kim. preč. kapitel in duhovstvo poslovili pri svojem milgosp. škofu, sedanjem prevzviš. nadškofu Goriškem dr. Al. Zorn-u. Prečast. gosp. kapitularni vikar Jan. K. Cleve je v imenu vsih bral priserčno adreso, v kteri je med drugim povdarjal, kako so užaljeni, da ostanejo zapušeni in prosijo Njihove pomoči, da bi bili skoraj potolaženi z novim višjim pastirjem po volji Božji ter obetajo, da jim hočejo vedno ohraniti svojo ljubezen.

V sredo, 24. kim. ob 10 je knez nadškof Zorn poslednjikrat maševal v Poreški stolnici. Skoro vse prebivalstvo je bilo pri sv. maši in ga je spremljalo poslednjič na barko, ki ga je odpeljala, spremljanega od monsign. Jož. Marušiča in profesorjev Sesiča in Sedeja. — Monsign. Glavina je prišel do Pirana naproti, kjer je bil gosp. metropolit počešen od duhovstva in ljudstva. Proti trem popoldne pa so bili dospeli v Terst, pričakovani od velike množice. Duhovni teržaški so bili skoro vsi pričujoči. Preč. gosp. kapitelski vikar Valušič je bil prišel iz Gorice v Terst naproti.

Iz Gorice. (*Za v sveti mesec*). Prečast. gosp. Evg. Kar. Valussi, prošt pervostolnega kapitula v Gorici, kapiteljnov vikar za izpraznjenega sedeža, doktor sv. pisma itd., je proglasil za mesec oktober prelepo naslednjo okrožnico:

Častiti duhovščini in vernikom po nadškofiji.

Z okrožnico od 1. sept. t. l. dal nam je sv. Oče Leon XIII nov dokaz modrosti in pobožnosti, po katerih se mogočno odlikuje njegovo papeževanje. Gotovo ne more nikdo bolje od njega, ki je postavljen na visoko vzvišeni Petrov stol, opaziti in premeriti velikega zla, ki tare današnji rod, in nikdo nima v tem večjega sočutja od njegovega očetovskega serca. Ne govorimo o tem, da se zdi, kakor bi se včasih vzdigovale proti človeku celo naravne sile, ki ga tergajo in kvečijo pod strašnimi razvalinami; ne govorimo o tem, da skoro v vsakem kraji je prepir, nezadovoljnost, kerčevito zvijanje, kot slutek še večih nesreč; ali najhuje je, da vsled žalostnega oslepljenja se zaničuje in zametuje to, kar bi moralo zlo lajšati in zdraviti. In res vidimo, da povsod serpo gledajo in preganjajo sveto Cerkev, katero ne samo zaničujejo, ampak ji tudi roke vežejo, da ne more razvijati svoje blagodejne moči; papeževa oblast, temelj in vogelni kamen kerščanstva, se zasmehuje, neprenehoma žali in nevredno zavira; med tem pa vera, pošteno življenje, kerščanska pobožnost, zalezovane od vseh strani, pešajo in so vsak dan v večji nevarnosti, in veliko število duš, ki so odkupljene s presveto Kristusovo kervjo, zgublja zaklad sv. vere, zakopuje se v blato časnih koristi in razveselovanj ter revno gine, ker nima več kerščanskega upanja.

V sredi takih težav sodil je sv. Oče, da ni gotovejše in ravnejše poti do pomoči in ustanka, ko zateči se k sv. Materi Božji, in da je najvspešnejše sredstvo, po katerem dosežemo pokroviteljstvo blažene Device, lepa in prestara molitev sv. Rožnega venca, ki naj se moli z živo pobožnostjo. In res, kak svèt bi bil bolj moder in zveličaven, ko ta, da naj iščemo pomoči in tolažbe pri Njej, ki je mogočna mati besede Božje in usmiljena mati nas ubogih rev? Ona je bolj močna, ko sovražnik pripravljen na bitko, vedno podirala in uničevala lažnjivost krivih vér, ki so rastle kot krivičen plevel na Kristusovem polji; ona je lajšala osramočenje in kazni vernikov, katere je tepla pravična šiba božja; ona je z izgledom in z vedno živim spominom na njene kreposti in z molitvami, katere Bogu za nas daruje, dala kerščanskemu ljudstvu novo življenje, življenje po evangeljskih naukih.

Odtod prihaja, da so kristijani vseh stoletij v nji, živem studencu svetega upanja, nahajali vso sladkost, in da podučeni od sv. cerkve in njenih očetov, veljavnih razlagalcev Kristusovega nauka, niso nikoli jenjali klicati jo na pomoč in imenovati jo življenje, sladkost, vir milosti in vsakoršne tolažbe (sv. Efrem), zaklad božjih dobrot (sv. Peter Damijanov), mater in pribežališče sirot (sv. Bonaventura), ladijo pripravljeno za reševanje onih, katerim se je čoln potopil (sv. Bernard), pomoč našim zdihljejem (sv. German), tolažnico na potovanji v tej dolini solz (sv. Lavrencij Justinijan), slednjič priprošnjico in delilko vseh milosti.

Ne bi prišel do konca, kdor bi hotel naštevati ljubeznjive naslove, ki se dajejo Mariji Devici ali opisovati češčenje, ki se jej je izkazovalo vsa dolga stoletja kerščanske dobe, ali brojiti dobrote po nji prejete; ali to je treba, da si vsakdo zapomni, in bilo je zdaj omenjeno od sv. Očeta, da med vsemi pobožnostmi in dobrimi deli, katere so ljudje izumili, da bi Devico Marijo častili in jo na pomoč klicali, nobena se ni kerščanskim sercem tako prikupila in nobena ni bila tako vzvišena in vspešna, ko oni venček hvalnic in oni venec skrivnih rož, ki se imenuje Rožni venec, katerega je učil sv. Dominik. Ponižni Devici in vzvišeni nad vse stvari ne more nič tako dopasti, ko ta molitev, priprosta in vsemu ljudstvu razumljiva; pa tudi globoka najbistrejšemu umu zavoljo visokih skrivnosti, ki so vpletene in vdelane v ponavljajoče se molitvice, iz katerih je sostavljena; draga in prijetna je ta molitev, častitljiva po svoji starosti, dopadljiva po nežni ljubezni, katero vzbuja, ljubeznjiva in lepo dišeča, ker je skupna vsem sinom sv. Cerkve, kakor vez, katera vse vernike objema in veže, najnižje in najvišje, od vzhoda do zahoda, zbrane v isto misel, ojunačene po istem upanji, navdušene z istim čutom do „Matere lepe ljubezni."

Temu je dodati, da molitev sv. Rožnega venca je postala spomin in spomenik dobrot, katere je Devica podelila, in znamenje zmag, katere je kerščanstvo doseglo pod njenim varstvom. Komaj je bila ta molitev vstanovljena po sv. Dominiku in komaj je bila začela širiti se med ljudstvom, že je poterla brezumne krivovere, ki so pretresale velik del Evrope v trinajstem stoletji, in je podelila mir in spravo oni dobi, polni homatij. Pozneje, ko so bili Turki na verhunci svoje moči in so žugali, da kerščanstvo poteptajo v svoji krutosti in divjosti, ki sti delali njih gospostvo neznosljivo, premagani so bili na morji pri Lepantu in Karfu in na ogerskih planjavah. Te zmage dobile so se ne toliko z vojnim orožjem in pogumom vojskovalcev, kolikor z Rožnim vencem, s svetim orožjem, katero so sukali kristijani, ki so klicali v tistih strašnih stiskah Mater božjo z vzdihom in jokom na pomoč. Zato sta zapovedala Gregor XIII in Klemen XI, naj se odloči vsako leto v spomin sv. Rožnega venca praznik, ki ga bomo v kratkem obhajali, kot znamenje nepremakljive hvaležnosti do Nje, ki je vodila vojske kerščanskih ljudstev, ki je njih zastavam pripela slavno zmago.

Zato hoče sv. Oče, naj se verniki tudi v sedanjih stiskah zatečejo k temu svetemu orožju Marijinega venca in naj napredujejo v gorečem češčenji Marije Device, terdno prepričani, da od nje dobijo pomoč, krepčilo in rešenje iz mnogih stisk, ki obdajejo cerkev

in človeško družbo. V ta namen je predpisal, naj se ji pred vsem posveti praznik sv. Rožnega venca in celi prihodnji mesec oktober s tem, da se javno in vsak dan moli ona prelepa molitev. (Konec prih.)

Vevnica.

Duhovski stan.

4. Studenci. (Dalje.)

Nepotrebno se mi zdi še dalje o tej strani duhovstva govoriti. Tudi ni še sedaj prav primerno omenjati, koliko dobrega storé duhovniki kot duhovni svetovalci, ki žive med ljudstvom, da ga podpirajo s svojim znanjem; koliko dobrega store s svojim zgledom, ker so ljudem vtelesjena nravnost — živa pridiga; koliko dobrega s svojim podučevanjem, ki sega veliko globočje, kakor šolski nauk, s katerim hočejo brezbožniki odrivati dandanes duhovnika: prosim samo, da se skušajte prepričati sami. Ako le hočete, spoznali bodete pravo, to namreč, da so duhovniki res studenci milosti božje vsem onim, ki jo hočejo rabiti. Prevdarjajte brez jeze in predsodkov, da ne bode vam bati se enkrat jeze božje, o katerej govori prerok, rekoč: Dvoje zlo je storilo moje ljudstvo: mene so zapustili, studenec žive vode, in kopali si vodnjake, vodnjake prederte, ki ne morejo deržati vode (Jer. 2, 13). Studenec žive vode je Bog, tak studenec bil je Kristus, tak studenec je sv. Cerkev, tak studenec je cel duhovski stan, in tega pač ne smemo nikoli pozabiti. Kedor ima sv. Cerkev samo za umetno napravo, nekako deržavo, ki uči ljudstva prav in spodobno živeti, on ima v mislih tako imenovane cerkve druzih ver, kakor protestantovsko, angleško itd., a nikakor ne Cerkve katoliške. Katoliška Cerkev je vse kaj drugega: ona je živ studenec, katerega je oživil Bog sam, katerega napaja on sam, napaja s svojo kervjo. Sv. Cerkev nam donaša odrešenje, sv. Cerkev je, kakor Nemec pravi: hiša ali naprava zveličanja našega. Cerkev pa je to, kar je, po svojih duhovnikih. Tedaj so tudi oni posamezni právi studenci zveličanja. Zveličar naš je rabil tudi drugo primero za drug namen. Jaz sem terta, je rekel, vi ste mladike (Jan. 15, 5). Mladika pa nosi grozd, nosi sad in ga daja ljudem. Tudi ta primera znači isto. — O vera, meni draga, ljubi so mi vsi tvoji nauki, ljub mi je tudi ta. Z očmi sv. vere gledam duhovnike in radostno mi zaigrava serce. Vidim v duhovnike potekati se milost božjo — oblast jim dana, — in po duhovnikih pritekati jo vidim ljudstvu. O blažena roka, ki je posoda nebeška! To vem, to verujem in nič se ne bojim očitke, da sem lahkoveren in da pretiravam svojo vero. Saj me je tega učil On, ki nam je dal zveličanje. Zraven serčne radosti pa se mi vzbuja nekak strah. Duhovnike vidim — slabe ljudi: kako zamorejo oni toliko in kaj takega prenašati? Ali ni nevarnost prevelika, da bi oni utegnili kaliti nebeški vir? — da bi utegnili ljudi odvračevati od njega? Zveličar moj, nekdaj si šel memo figovega drevesa in ozerl se nanj, da bi dobil sadu. Ker ga nisi dobil, si ga preklel (Mat. 21, 19). Tudi se spominjam, kaj si govoril Izraelskemu ljudstvu po svojem preroku Izaiju (5, 1 np.) Strah me obhaja, moj Bog. O daj tega strahu vsem duhovnikom, in s tem strahom reši svoje ljudstvo!

Ali ni res vevničar čuden mož? Sedaj se usti nad kakim časnikarjem in dela prahú, da se vse kadi; potem berska po gnjilobi in se ne méni nič, ali diši, ali ne; na to pa povzdigne glas in naredi kar celo pridigo, ne meneč se za to, da se z vevnico v roci ne spodobi pridigati. Seveda, ko bi povsod le spodobnost veljala: — potem bi vevničarja še treba ne bilo. A ravno to je! Nespodobnost od nasprotne strani mi je potisnila vevnico v roke. Zato mi pač ni mogoče po vsih pravilih svojega vejanja vrediti. Upam pa, da bo prišlo vse na versto, kar je sploh za vevnico, akoravno se ne vtopim vselej v posebno premišljevanje, kaj poprej, kaj poznej. Da bi pa časih kake modre ne zinil, — kedo mi vendar hoče to pravico jemati? Saj še berač, ki nima besede, razun — kader govori, s politično umnostjo smé naznanje dati, da so slabi časi. — Vse bode prišlo na versto, pravim, in tudi čas je, da sedaj vendar enkrat pride. „Kaj neki?“ prašaš. — Te že imam! Sedaj vidim, da si slabo ali da celo nič nisi bral, kar ti vevnica ponuja. Sicer bi moral vedeti, da pravega vejanja, da tako rečem, nadrobnega vejanja do sedaj še ni bilo. Saj mi ne moreš imenovati nobenega kupa z imenom, ki bi ga bil že zvel. No; sedaj ti pa imenujem precej enega, nad katerega se bom spravil — (in potem bom imenoval druzega, tretjega itd.) in ta se zove:

5. „Duhovnikov ne potrebujemo.“

Duhovnikov ne potrebujemo — tako se je glasilo pred nekaterimi leti tudi po naši domovini iz ust mnogih takratnih duhovskih nasprotnikov. Res je sicer, da so nekateri še kaj pristavljali temu glasilu, kakor n. pr.: „v deželnem zboru,“ ali: „v šoli,“ ali: „v politiki,“ ali: „zunaj cerkve“ itd., ali večidel so pozabili pridevati taka dopolnila in zato se je slišalo samo: duhovnikov ne potrebujemo. Zaradi popolnosti moram pristaviti, da niso ravno tako rekali, ampak na mestu: duhovnikov je stala kratka enozložna beseda, ki je v ustih neolikanih duhovskih nasprotnikov to, kar cepec v rokah pobalinskih. Pa Bog ne daj, da bi hotel staro perilo prati, saj imamo novega dovelj, in tudi me ni misel prepirati se s kom, je li duhovnik potreben v politiki itd., ampak samo o zgoraj navedenem glasilu se hočemo pomeniti — splošno, kajti, ako splošno veljá, je še najhuje. Saj veste, kaj pomeni, ako pravi gospodar poslu: jaz te ne potrebujem. Tako hudo sicer ne mislijo ravno duhovski nasprotniki, samo to bi jim radi povedali, da jim je deveta briga zanje in da bi zelo radi imeli mir pred njimi. Kaj pa je na to reči? Skoro da nič ne. Ako je potrebna vera, so potrebni tudi duhovniki; da je vera potrebna, tega dokazovati tukaj ne morem, to veljá za nas kot resnica. Da so duhovniki za večno zveličanje potrebni, to je dokazal vevničar, ko je govoril o studencih. Sedaj pa mi je na mislih povedati nekaj drugega. Glej, dragi moj, Bog je pri našem odrešenji vse tako vredil, da ni dobro le samo za večno zveličanje, ampak tudi za tukajšnje naše življenje. Zato pravim: Duhovnikov potrebujemo, potrebujemo, ker smo ljudje, ker živimo v družbi, ker imamo dušo.

Ozrimo se v kmećko občino — in sedaj govorim o tem obširneje, kar sem poprej enkrat samo omenil — ozrimo se tje in oglejmo si ljudi, oglejmo si potem duhovnika med njimi! Kaj ne, kader je kedo bolan, gre po zdravnika, in kader imata dva med seboj prepir, pokličeta na pomoč sodnika, da jima sodi pravico; kader je kedo neveden, gre k izvedenemu, da ga ta poduči. Še več, kakor telesnih bolezni, imamo dušnih: žalost, obup, dvom, zavist, jeza, poželjenje, lakomnost, napuh itd., ali za te bolezni ni treba zdravnika? V žalosti, bridkosti, ki ti stiska serce, da se samemu sebi čudiš, kako ti je mogoče živeti — ali ne potrebuješ zdravila? Ali ne iščeš osebe, kateri bi mogel razodeti vso svojo tugo? Misliš na stariše — pa jih nimaš, na brate in sestre — ne moreš jim razkriti serca: prijatelje — pa pretrese te strah, da te bode prijatelj zavernil in prijateljstvo zatajil in to bi bridkost še pomnožilo. Toda, še eno osebo poznaš: imenuje se po duhu

in postavljen je za dušnega zdravnika. Prav si zadel, potolažen bodeš, ako si mislil na pravega Samarijana, ki bode znal vliti vina in olja na tvoje rane. Morebiti mislim preveč napeto; toda sram me nič ni povedati, da me neko nepopisljivo prijetno čutje obide, ko si naslikam v domišljiji duhovnika — dušnega zdravnika. K njemu hodijo varovanci njegovi, ki imajo poterta serca, on pa je dober, in je mil. Nalomljenega tersta ne zlomi in tlečega goriva ne ugasne. To se mu bere na obrazu. In bolniku se začne tajati v persih, solze silijo na dan, udirajo se, in v solzah se utaplja odkrita beseda. Od pravega dušnega pastirja pa se zlivajo tolažbe v razkrito rano, prihaja beseda, prihaja dejanje. Bolnik je ozdravljen in sladki dušni mir poživi oterpnele moči, persi se dvigajo, kri kroži hitreje: oj sreča, hči nebeška, kako rada slušaš glas moža, ki je svoje življenje posvetil svojim bližnjim! K takemu možu hiti vse rado: hiti skerbni oče, hiti užaljena mati in si zapisuje premišljene besede v spomin. K njemu zahaja mladenič in mladeniška duša se ga oklepa kot svojega prijatelja. Tako lahko, tako prijetno mu je tukaj biti, da bi kar celi dan govoril ž njim in ne bi zmanjkalo govorjenja. Tudi boječe dekle z detinskim zaupanjem v nevarnostih, v bridkostih išče pri njem sveta, išče nauka. Besede njegove so jej krepka hrana v težavah in nevarnostih življenja. Ali naj še o otroku govorim? Kedo se ne spominja iz mladih let svojega najboljšega vodnika in dobrotnika, ki ni bil nihče drugi nego domači duhovnik? — Prašam: je li za vsaki prepir naj bolje nadlegati sodnike? Kadar si prideta navskriž soseda in se začne sovraštvo? Kader je kaljena zakonska sloga? Kader so otroci neposlušni starišem? Tu veljá duševna moč take osebe, kateri so vdana serca. — Kamo naj se oberne nevedni v vseh slučajih življenja, zlasti v takih, katere bi rad ohranil tajne? Zopet se kaže potreba, da je v občini izveden, zanesljiv, spoštovan in ljubljen mož, katerega zmožnosti in značaj vlečejo kakor magnet vse one, ki ga poznajo. Nimamo samo telesa, ampak tudi dušo. Ne potrebujemo samo zunanje edinosti v soseski, v vasi: tudi duševna edinost je potrebna. Pravi duhovni pastir pa je duša v soseski. On jo oživlja, on jo vodi, on ji hrani potrebno vednost. Ali ni tedaj tak mož, kakor sem ga opisal, potreben ud občini? In tak mož je katoliški duhovnik. Opomniti moram še enkrat, da glavnega razloga, zakaj da mora biti katoliško duhovstvo, ne opiram na to, kar sem ravno rekel, ampak samo pokazati hočem, kako se lepo strinja naredba božja s potrebo človekovo. Zdi se mi, se vé, da je to zelo vredno premisleka. Na eni strani za vernike, da spoznajo, kaj jim je duhovnik, na drugi strani za duhovnike, da vedó, kaj morajo biti vernikom in po kateri poti postanejo vsem vse. — O, natora človeška je spletla brez števila nitek, s katerimi si priveže lahko katoliški duhovnik in pastir serca svojih ovčic, samo, ako umeva to umetnost, ki ni nič drugega, kakor prava ljubezen do bližnjega!

Ali tedaj res duhovnikov ne potrebujemo? Govorim samo z vami, malovernimi, ki ne marate za duhovnike, marate pa, ali vsaj pravite, da marate za blagor ljudstva? Ko bi vam začel še dalje razkladati, da ponuja katoliška vera še drugih pomočkov, s katerimi mu je še lože dosegati svoj namen kakor po omenjeni poti, vi bi se kar čudili. Pa saj vem, da o teh stvaréh ne poslušate radi; zato ostanimo za zdaj na natornem stališči, kjer se ne praša ravno o veri, in prevdarjajmo še dalje, ali res duhovnikov ne potrebujemo.

(Dalje prih.)

Kje dom je moj?

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Fantič pase na planinah,
Pastarica po ravninah,
Žvižga, poje, se raduje;
Zadovoljnost res spričuje,
Ki pa jenja še nocoj;
Tu mej njima dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Kmetič orje, koplje, seje,
Zrastlo toče mu pobije,
In ostalo pičlo žito
Tudi naglo je povžito;
Kmetski stan je veden boj,
On nikakor dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Setve toča in nevihte
Rokodelcem ne vničite;
Delavni če so in varčni,
Pač ne bodo z lepo lačni;
Če zbolijo — oh in oj!
Ne — mej njimi dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Umetniki in vradniki,
Čas življenja ste jetniki;
Za teló lahko življenje,
Glavo tare pa terpljenje,
Le živite mej seboj,
A mej vami dom ni moj!

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Sreča se smehljá grajščakom,
Neprijazna ni junakom,
Pervim, drugim ne zavidam
In z njih mnenjem se ne strinjam,
V glavi njih odméva boj;
O mej njimi dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Mar pri kraljih, gospodarjih,
Išem naj ga pri vladarjih?
Dom je moj, kjer mir se hrani,
Kjer prijatelji so zbrani
V vedni slogi med seboj;
A na zemlji dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Če preišem svet vesoljni,
Kje ljudje so zadovoljni?
Križi so povsod nastlani,
Eni vsakemu odbrani,
Tu terpljenje je in boj,
Svet nikakor dom ni moj?

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Cvetke vedno kjer cvetejo,
Kamer priti zla ne znajo,
Kjer bolezni ni ne smerti,
Tje in tje le hočem zreti;
Tam bo vedno Bog z menoj
Z njim pa jest; tam dom je moj.

R—v—n.

Razgled po svetu.

Nemško. Po več nemških krajih obhajajo Lutrove slovesnosti, ktere pa v to služijo, da se vse zdrobljeno luteranstvo še bolj drobí in kaže, da ni življenja zmožno. V Erfurtu je n. pr. celo pruski kronprinc očitno razodel,

da je on na liberalno-luteranski strani, po kteri vse razne verstva v protestanštvu imajo prostor. — Vse drugač je bilo nedavno na velikem shodu nemških katoličanov v Düsseldorf-u. Tu je bilo vse mirno in edino. Kdor ima oči in hoče gledati, more tu kaj viditi.

Na Poznanskem je bil prošt Dražkovski iz Lutom-a zatožen zlorabe v duhovski službi in obsojen na 3 marke globe, ker je za smert bolnemu človeku podelil svete zakramente! Lepa pruska svoboda!

Prusko. K bridkostim, kterih zlajšanja želijo sv. Oče doseči z molitvijo mesca okt., se gotovo štejejo tudi trenja katoličanstva na Pruskem. Razun neštevilnih kaplanij, vikarij itd. je samo župnij (fará) do 2000 izpraznjenih in to število raste dan na dan, ker nekaj od starosti, nekaj pa od prenatezanja pogosto merjo ondotni duhovni pastirji — večkrat do čuda mladi. In da je zlobno prusaštvo huje zadelo katoličanstvo, en določek zloglasnih majnikovih postáv ni dopustil, da bi zunaj Prusije izučeni in posvečeni duhovni brez pruske kulturne poskušnje smeli na Pruskem pastirovati. Ko je namreč vlada katoliške semeniša zapirala, so mnogi bogoslovci šli na tuje in tam zdaj pastirujejo. Ta drakonska naredba je čisto nasprotna sv. evangeliju, ki ga vender tudi protestanštvo terdi; sej Kristus je zapovedal aposteljnom: „Pojdite po vsem svetu, učite vse narode“ itd.

Vsled dogovorov z Rimom je zdaj omenjena postava nekoliko omečena. Pruski kultusminister namreč je od pruske vlade pooblaščen, da zamore zunaj Prusije izobraženim mladim duhovnom pregledati tako imenovani „kultur-examen,“ ki ga zahtevajo majnikove postave od pruskih duhovnov. Sv. Oče so privolili, pa samo za zdaj in brez kacega priznanja majnikovih postáv, da se smejo duhovni tega ministerskega rešíla (dispenze) katoličanstvu v prid poslužiti v sedanji sili. Po taki poti utegne kacih 500 praznín biti izpolnjenih, pa le, ako bo ministru po volji, danega pooblaščenja poprijeti se in pokazati, da vlada res mirú želí. Sej dan je bil tudi neki „paragraf milosti,“ ki se pa le slabo skazuje, ker štirje od vlade „odstavljeni“ škofi (Monastirski, Kolinski, Linburški in Poznanski) niso še vernikom zopet dani. Pa je tudi prašanje, če bode volja mnogih po Parskem in druzih deželah že v službi bivajočih duhovnov službo popustiti in pod prusko katoličanom zamerzno vlado verniti se. Sploh kaže, da terda pruska koža se bo še le omečila v prid svobode katoličanov, kadar bodo zasluženi biči pričeli gorkeje biti na zadolžene.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Dva prijatelja, ki nimata take ljubezni med seboj, kakor je k njunemu dušnemu zveličanju potrebno, priporočujem za dušno pomoč. — Oseba za pomoč zoper bolezen v glavi. — Sin, v zakonu nezadovoljen in nemiren, priporočen v bratovske prošnje, da bi se iz Jezúsovega in Marijinega najsv. Serca umiril. (Op. Priloženi gld. je obernjen za bratovšino. Vr.) — Bolan duhoven serčno priporočen za ljubo zdravje, če je Božja volja. — Na nogi bolana oseba se priporoča najsv. Jezusovemu Sercu, naši ljubi Gospej presv. Serca in sv. Antonu Padovanskemu za ozdravljenje, ako je Božja volja in k časti Božji pa k njenemu zveličanju.

Zahvala:

Zlo sem bil bolan, vsi so že obupali nad menoj; pa po rabi lurške vode in po drugi pobožnosti v čast sv. Antona sem zopet ozdravel; zatorej bodi tisočkrat češena naša ljuba Gospa presvetega Serca in moj veliki pomočnik sv. Anton! *J. P.*

Koledar za prihodnji teden:

8. vinotoka. S. Brigita. 9. S. Dijonizij. — 10. S. Gereon in tov. 11. S. Justina. — 12. S. Maksimilijan. — 13. S. Edvard. — 14. Dveindvajsta nedelja po Bink. S. Kalist.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Veliko sv. mašo za cesarjev god 4. t. m. v stolni cerkvi so med véliko azistenco peli premilostni gosp. knez škof. Pričujoče so bile c. kr. vradnije, deželni poslanci itd. s predsednikom bar. gosp. Vinklerjem na čelu in veliko druzega prebivalstva.

Iz Ljubljane. Za god preč. nunskega gosp. očeta Mih. Potočnika so bile pretekli ponedeljek kandidatinje in druge gospodičine notranje uršulinske šole dve prav prijazni vezili napravile, pervo je bila igra: „Križ in polumesec,“ iz zgodovine turških vojsk; drugo pa žive podobe, ter predstavljanje več svetih oséb. Oboje močno hvalijo, kteri so bili pričujoči. Vse to je novo spričevalo, kako lepo se hčere v ti izverstni napravi odgojajo.

Iz Ljubljane. Vv. čč. viši pastirja nadškof Al. Zorn in škof Jan. Glavina sta 1. t. m. na Goričanah premilgosp. škofa dr. Jan. Krizostoma obiskala, in 2. t. m. sta se vernila v Terst nazaj.

Pervi dan Mariji posvečenega mesca je precej pokazal pekel, kako nevšeč mu je Marijino češenje v svetem miru. Derli so se namreč satanovi pomagači, gerčali in tulili po ulicah po dnevu in pozno v noč, kakor siti junci, ali pa lačni volkovi!

V Šenklavžu zamore deček čednega obnašanja dobiti službo mašniškega strežaja.

Portatili. Pretekli torek je bilo čez sto portatilov posvečenih; dobé jih torej v knezo-škofijski pisarni, kteri jih kaj potrebujejo.

V Škofji loki, v uršulinskem samostanu, je 23. sept., previdena s ss. zakramenti, umerla častita redovnica in korna sestra M. Marija Jozefa Kordula od ternjeve krone, roj. Bartolova, stara 28 lét, 4 leta po slovesni obljubi. Priporočena od samostana v molitev. Bog ji daj večni mir!

Pri zadnji poskušnji za samostalne duh. službe so bili čč. gg.: Bizjan, Barbo, Močilnikar, Perpar, Petrovčič, Veja.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik J. Karlin 5 gld. — Čast. g. Jož. Borštnar 3 gld. — Čast. g župnik Št. Šranc 5 gld. — Preč. g. mestni župnik Jan. Rozman 4 gld.

Za sveto Detinstvo: Ana Mazlikar 2 gld. 40 kr. — Čast. g. J. Resnik 2 gld. 68 kr. — Čast. g. Bl. Petrič, župnik v Blagovici, 5 gld. — Blag. grofinja Zofija Auersperg 2 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Fr. Š—u: Naročnino oddali založništvu. — G. K—n. v Dobern.: Respondi nunc per literas, me epistolam jam accepisse. — G. P—č v Bl.: Vse se bode opravilo; za vse Bog plati! — Š. Križm. v Tin.: Zarad napisa odpravništvu naročeno. — G. J. K—k v Šm. pri Šal.: Naročnino oddali založništvu. Pozdravljeni!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 12. vinotoka 1883. List 41.

Okrožnica sv. Očeta papeža Leona XIII,

častitljivim patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom vesoljnega katoliškega sveta, ki so v milosti in občestvu z apostolskim prestolom.

Častitljivi bratje!
Pozdrav in apostolski blagoslov!

(Dalje.)

Koliko da ta molitev izdá in pomore, se je čudovito pokazalo tudi v šestnajstem stoletji, ko so neštevilne Turške druhali hotele spraviti skoraj vso Evropo pod jarem prazne vere in barbarstva. Ob tem času je sv. papež Pij V, ko je bil vžgal kerščanske kneze za varstvo občnega blagra, najpoprej z vso gorečnostjo hrepenel, da bi najmogočniša Mati Božja, prošena po molitvi sv. rožnega venca, kristijanom prišla na pomoč. Gledala sta iste dni nebo in zemlja gotovo čudovit prizor, ki je obernil na-se misli in čutila vseh ljudi. Na eni strani so verniki neprestrašeno pričakovali sovražnika ne daleč od Korintskega zaliva, pripravljeni kri in življenje darovati za blagor vere in domovine; na drugi strani je pa v molitvi zbrana četa orožja Marijo na pomoč klicala, Marijo pozdravljala z molitvijo rožnega venca, da naj Ona vojskujočim dodeli zmago. Naprošena Gospa je pomagala; ker v morski bitki pri Lepantu je kerščansko brodovje brez velike lastne izgube veličastno premagalo, sovražnike razperšilo in potolklo. Zato je ukazal ta sveti papež, da naj se v hvaležni spomin na prejeto dobroto obhaja vsako leto v dan te zmage praznik v čast Mariji Zmagovalki in papež Gregor XIII mu je dal ime praznik rožnega venca.

Na enaki način se je v minulem stoletji, enkrat pri Temešvaru na Ogerskem, in drugič pri otoku Kerfu, zadobila slavna zmaga nad Turki, in sicer ob Marijnih praznikih ter po opravljeni pobožni molitvi rožnega venca. To je nagnilo Našega prednika Klemena XI, da je zapovedal, naj se Mariji v čast praznik rožnega venca obhaja vsako leto slovesno po vesoljni cerkvi.

Ker se odtod spozna, da je ta molitev presveti Devici tako zelo draga, in da posebno pripomore k obrambi cerkve in kerščanskega ljudstva, k zadobitvi splošnih in poedinih dobrot božjih; ni čuda, da so jo slavili in poveličevali tudi drugi predniki Naši. Takó je terdil Urban IV, da vsak dan po rožnem vencu kristijanom dotekajo dobrote. Sikst IV je rekel, da je ta molitev Bogu in Mariji devici v čast, ter sposobna, da se ž njo odvernejo svetu pretéče nevarnosti; in Leon X. da je postavljena nasproti krivovercem in zanétenim krivoverstvom; Julij III jo pa imenuje kinč Rimske cerkve. In sv. Pij V tako-le govori: Ko se je ta molitev razširila, jeli so verni, užgani po teh premišljevanjih in goreči od teh prošnjá, spreminjati se nenadoma v druge ljudi, temà krivoverstev se je poizgubila in luč kerščanske vere je zasvetila. Slednjič pravi Gregor XIII: rožni venec je vpeljal sv. Dominik, da se potolaži jeza božja, in da se doseže priprošnja Marije Device.

Táko mišljenje in izgledi Naših prednikov so nas nagnili, da se nam zdi prav primerno, naj se ukažejo zdaj iz istega namena slovesne molitve, da zadobimo klicaje visoko Devico z rožnim vencem, enako pomoč v stiskah od Jezusa Kristusa Njenega Sina. — Vi poznate, častitljivi bratje, dolgotrajne težave in hude boje sv. cerkve. Kerščansko pobožnost, lepo vedenje, še celo vero, ki je največe dobro in začetek vseh drugih čednosti, vidimo dan za dnevom v večji nevarnosti. Poleg tega Vam tudi ni neznan naš težavni stan in razne naše nadloge, temuč Vaša ljubezen stori, da jih tako rekoč z Nami čutite. Najbolj žalostno in bridko je pa, da toliko duš, odkupljenih s kervjó Jezusa Kristusa, kakor od vertinca zašlega veka zgrabljenih, stermoglavo v pregrehe páda in v večno pogubljenje dêre. Zato danes pomoč od zgoraj ni nič manj potrebna, kakor ob času, ko je veliki Dominik, da bi se zacelile splošne rane, vpeljal zdravilo Marijnega rožnega venca. On je pa spoznal po nebeškem razsvetljenji, da proti zlu njegovega časa ni gotovejega sredstva, kakor da se vernejo ljudje h Kristusu, ki je pot, resnica in življenje, in sicer s pogostim premišljevanjem blagrov, ki so nam došli po Njem; in da se poslužujejo one Device, kateri je dano uničiti vsa krivoverstva, kot priprošnjice pri Bogu. Zato je on vredil molitev sv. rožnega venca, da se versté zaporedoma skrivnosti našega izveličanja, in med ta premišljevanja je vdejan tajnosten venec, spleten iz angeljevega češčenja, in vložena je molitev k Bogu in Očetu našega Gospoda Jezusa Kristusa. Iskajóč tedaj za podobno zlo enako zdravilo, ne dvomimo, da bo ravno tista molitev, vpeljana od onega preblaženega

moža v tako velik prid katoliškemu svetu, največ izdala, da se polajšajo našega časa nezgóde. (Konec nasl.)

Kelih v liturgiški rabi.

(Po V. L. — P. Hrisogon M.)

1. Beseda „kelih" prihaja od gerške besede „kylix," „kyle." ktera je v lepi gerščini pomenjala čašico cveta. Pozneje so ž njo zaznamenjevali posode in posodice, podobne cvetni čašici (naš zvonček — campanula). Od todi je tudi v liturgiki ime kelih. Vzhodnji ss. očetje in cerkveni pisatelji pogostoma imenujejo kelih potêrion hágion, mystikón, basilikón, sotérion itd. Zapadni rabijo imena: vas mysticum sanguinis Domini portator, calix sacrificalis.

2. V liturgiki pomeni beseda kelih okroglo posodo na večem stalu in podnožju, ki se rabi pri sv. maši. Gledé na to vzvišeno rabo želí Cerkev v svojih odredbah, da bodi gornji del (kupa, čaša) zlat ali pozlačeno srebern. Stalo in podnožje moreta biti tudi iz druge kovine.

3. V najstarejšem času so bili kelihi iz raznih tvarin ter raznih podob. Tako se še dandanašnji v Genovi hrani kelih, o kterem pravi staro poročilo, da se ga je posluževal pri zadnji večerji sam Gospod. Kelih ta, imenovan „sacra catina," ima šestoglato podobo in je steklen. Podoben kelih iz srebra, o kterem je izročilo taisto terdilo, hranil se je v Jeruzalemu do 7. stoletja. V preganjanjih so rabili kristjani lesene kelihe. Quondam sacerdotes ligneis calicibus utebantur, velí sv. Bonifacij gledé pervih 3 stoletji. Sv. Jeronim, kakor pišejo istodobni pisatelji, je rabil kelih iz bele persti (terra cotta). Tudi plivice (božje mizice, patenê) so iz stekla; teh je de Rossi veliko našel v katakombah; poročajo, da v onem času so bili kelihi iz taiste tvari. Da so v času preganjanja imeli zlatih kelihov, kaže ravnanje sv. Lovrenca, ki je vse dragoceno posodje dal siromakom; v to posodje pa spada v pervi versti kelih. Po preganjanjih, zlasti pod Konštantinom, se je rado tako ravnalo. Tako je, da omenimo en primér, vradnik pod Julijanom odpadnikom, ki je na njegovo povelje imel opleniti cerkev v Antiohiji, začuden zaklical: „Glej, v kakošnih dragocenih posodah se časti sin Marijin!" Pozneje, počenši od 7. stoletja, so imeli sreberne ali zlate kelihe; njih rabo je poterdila Cerkev sè svojo liturgično naredbo.

4. Velikost kelihov je bila po časih, v raznih časih razna; Cerkev je zmeraj želela, da velikost in težkost se ravnaj po liturgični praktičnosti. Veliki oni kelihi, ali bolje rečeno, velikanski, iz srednjega veka se nimajo imeti ko posodje za liturgično rabo, ampak ko votivni (obljubni) darovi cerkvam.*) K temu gre šteti one tri kelihe iz suhega zlata v Moguču (Mainz), kteri so se hranili v katedralni zakladnici. Najmanjši, škofov, je imel 18 mark zlata teže, kelih in njegova plitvica sta bila okrašena s prelepimi biseri. Druga dva nista bila v službi, ker sta bila visoka čez pol metra, ter imela ob straneh po dva ročaja. Sama kupa (čaša) je bila perst debela. Ti kelihi so bili darovani od nadškofa Willegisa.

*) En tak neprimerno velik kelih je pri sv. Frančišku na slovenjem Štajarskem, težak, da sem ga komaj vzdignil z obema rokama. Darilo je velikodušne cesarice Marije Terezije jezuitskemu samostanu, ki je tamkaj obstajal (ako mi je bilo prav povedano). Hranijo se tudi silno težki dragi paramenti, ki niso za slaba persa. Mnogim bi bilo vstreženo, ko bi cerkveni kteri veščak natančneje popisal one dragotine, na ljubo cerkveni umetnosti.

5. Počenši od Konštantina Vel. dobivamo po cerkvah kelihe velike vrednosti. Zlasti se je čuditi delom v srebru in zlatu, prihajočim iz srednjega veka, kakoršnih dandanašnja umetnost ne vzmore. Veliki, okrašeni z liki (podobami), so silno lepi iz te dobe. V srednjem veku in pozneje so jim rekli „calices immarginati." Prekrasni so tudi liki, narejeni na teh kelihih. Večinoma kažejo Zveličarja v podobi dobrega pastirja. En drugi je, iz srednjega veka, ki ima opersje Odrešenikovo; v roki ima bukve življenja, na bukvah pa A(lpha) in O(mega). Slike té veščaki ne morejo prehvaliti. Razen teh slik so še druge: zgodbe iz terpljenja in smerti Gospodove, zadnja večerja, kruh angeljski. Verhu tega je v starejših obljubnih cerkvah najti tudi slik iz življenja Marijinega in mnogih svetnikov. Zlasti pogostoma boš videl na podnožju kelihov lik labuda (pelikana), kteri skrivnostno kaže neizmérno ljubezen, človeštvu skazano v daritvi nove zaveze. Enako lep je tudi oni simbol (skrivnostna podoba), ko angelj nosi kupo v znamenje, da Gospod je tisti pomočnik, kteri množi milost kerščanskih v sv. kerstu posvečenih duš.

6. Poprej se je veliko razpravljalo o podobi keliha pri zadnji večerji. Ni pomišljati, da bi se Gospod ne bil deržal navade svojega časa. A še le tedaj, ko je bil kelih vversten v liturgijsko posodje, je dobil od cerkve vstanovljeno podobo. Stari pisatelji cerkveni so po pravici pisali, da veliki četertek je „calicis Domini dies natalis." S cerkvenimi določili je dobil kelih vzvišenejši pomen. Cerkev ga je vernim kazala ko „nosivca" prave Gospodove kervi pod podobo vina. Vérni so ga zmeraj častili in spoštovali. Zavoljo tega je cerkev odločila že v najstarejši dobi, da kelih blagoslavljaj škof, da se ga svetovnjak ali klerik nižega reda ne dotikaj, ter da izgubljaj cerkveno posvečenje, ako se rabi v kak drugi namen.*)

7. Dasiravno so v stari cerkvi rabili en „calix," so vendar v teku časa kelihom dajali druga imena. V starejših spominikih cerkvenih beremo: a) calix missae, t. j. kelih, ki služi le pri mašah; b) ciborium, t. j. kelih, ki služi le za posvečéne delce (particulae), calix baptizmalis, t. j. kelih, v kterem se je dajalo novokerščenim mleka in medu.

8. Razun teh kelihov so imenovani začenši od papeža Gregorija II „calices ministeriales." To so bile svete posode, v podobi mašnega keliha z dvema ročkoma, v navadi ondot, kjer se je sv. obhajilo delilo pod obema podobama. Rabila se je tudi „fistula eucharistica," cevka, s ktero se je serkala sveta Kri. Te cevi so bile navadno zlate ali sreberne; liturgična arheologija pozna tudi steklene. Taki ministerialni kelih ima še zavod Wilten na Tirolskem. Ta kelih ima vtisnjenih 35 zgodb iz stare in nove zaveze. V veliko škofijah je šega še zdaj, da se v dan sv. Janeza apostola iz posebnega ministerijalnega keliha daje blagoslovljeno vino vernikom, z besedami: „Bibe amorem S. Joannis." Taisto je še na Hervaškem, le s tem razločkom, da se vino blagoslavlja. Ta navada je v zvezi z imenovano rabo starega služnega keliha.

9. K kelihu spada plitvica. V zapadni cerkvi ji pravijo, „patena," od glagola patere, odpert biti. V gerškovzhodnji liturgiji ima ime diskos (skledica). Podobo ima krožnikovo. Cerkev je zapovedala, da patena bodi iz iste kovine, kakor kelih; torej po vsaki ceni pozlačena. Patena se blagoslavlja, kakor kelih.

*) Cerkveniki so v tem preveč liberalni (prederzni). Da bi se jim toliko dopuščalo, kolikor sem sam videl, ne gre. V deveti deželi na Slovenskem je stala latvica lactis in ara Dei, itd.

10. Kelihu je podoben delnik (ciborium). Besedo ciborium izvajajo nekteri iz gerške besede kyborion = verč. Drugi iz besede kybótion, s to besedo so cerkveni očetje imenovali skrinjo zaveze, ali barko Noetovo. Ciborium je veči kelih, v kterem se hranijo posvečeni delci za sveto obhajilo vernim. Taisto ima zavoljo tega pokrov, pokriti s plajščičem. V najstarejšem cerkvenem času so se ss. delci hranili ali v dragih svilenih omotah, ali v posebnih posodicah, golobicam podobnih. Taka posoda je visela v svetišču, imela je vratca na herbtu. V njo se je devala druga posoda (zlata ali sreberna) s ss. delci. Pozneje so imeli namesto golobic stolpiče. Bili so iz zlata, srebra, ali kake druge kovine; mogli so jih tudi nositi. V dobi preroda (renaissance) dobila so ciboria podobo, ki jo imajo še zdaj.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Pozdrav

prečast. gosp. Janezu Urbančeku, novemu dekanu in župniku Ternovskemu o njegovem prihodu v faro.

1.

Pastirja fara je zgubila,
Točila žalosti solzé;
Pa žalost je sedaj minila,
Veselo zopet je serce.

2.

Sedaj ni fara več sirota,
Ker prišel čedi je vodnik;
Poslala Božja ga dobrota,
Da bo nam oče, učenik.

3.

Farani Vas se veselimo,
Pozdravljamo Vas radostno,
Iz dna sercá Vam zdaj želimo
In kličemo navdušeno:

4.

„Naj Bog Vas dolgo nam ohrani,
Delite srečo nam in mir;
V ljubezni bomo mi Vam vdani,
Hvaležni Vam, oj naš pastir!

5.

Ovčic nobene ne zgubite,
Ko prišel bo vstajenja dan;
Seboj nas takrat pripeljite
V kraj rádosti — na desno stran.“

Janez Bilc.

Iz Horjula, 10. t. m. Preteklo nedeljo smo imeli veliko mašo z vso slovesnostjo že zarad bratovšine živega roženkranca, ki je bila pri nas ponovljena l. 1852 in šteje še živih bratov in sester 1954, in pa letos tudi še prav posebno zarad povelja svetega Očeta, ki so v okrožnici do škofov po vsem svetu naročili, da naj se praznik roženkranske Marije Device obhaja prav slovesno, da po njeni priprošnji dobimo v svoji revi spravo in prijaznost pri njenem Božjem Sinu. Obhajali smo ob enem tudi god našega svetlega cesarja, in sicer letos še z veči slovesnostjo, v spominu, da so naši soseski z lepim darom za požarno brambo še posebej dobrotljivega se skazali. Streljanje je spremljalo imenitnejši dele svete maše, ki so jo imeli preč. gosp. kanonik Andrej Zamejic, kteremu sta stregla vis. čast. gosp. prof. J. Marn in domači gosp. župnik Fr. Dolinar. V pridigi pred mašo so pa preč. gosp. J. Marn, naš nekdanji kaplan, ki že 26 let hodijo pomagat pri duhovnih opravilih, lepo poslavili Mater Božjo roženkransko, drugo Evo, po kteri nam dohaja toliko milost, in ktera se z nami vred vojskuje zoper hude sovražnike svete Cerkve. Tudi popoldne so gospodje slovesno molili veseli rožni venec in lavretanske litanije pri lepem marmeljnatem bratovskem altarji živega roženkranca. Oh kako veseli bi bili, ko bi vsako nedeljo in vsak praznik imeli, kakor to nedeljo, po dve duhovni opravili! Kdaj bomo že dobili duhovnega pomočnika?

V Stari Loki je bilo rožensko nedeljo prelepo opravilo, ki je veljalo novim zvonovom, kakor tudi zadevnemu prazniku sv. rožnega venca, „svetemu, mescu.“ in sedanjim okolišinam. Lepoglasni, umetno vbrani, častitljivo pojoči čveteri novi zvonovi, delo gosp. Samasovo, so že v soboto ob 3 med mogočnim streljanjem napovedovali prelepi praznik in naslednjega dneva slovesnost. Starološki fantje so tako ginljivo priterkavali, da je bilo res veselje poslušati. V praznik sam je preč. gosp. dekan imel prav slovesno sv. mašo. Preč. nunski gosp. oče in čč. oo. kapucini so pripomogli domačim gospodom z gosp. Lor. Rozmanom vred, da je bilo več ss. maš in častitljiva azistencija. Ta dan, kakor v obletnico posvečevanja, ali cerkveni sejim, imajo namreč fantje še posebej zase sv. mašo, in dekleta svojo zase. Cerkev je bila to leto po mnogi skerbljivosti preč. gosp. dekana od zunaj in od znotraj vsa prenovljena in olepšana, kakor da bi se hotla lepo napraviti za vredno sprejetev novih, res prelepih zvonov. Veliki mlaji po več krajih razstavljeni so stali še od undan, ko so bili pripeljani novi zvonovi. Veliko opravilo se je pričelo ob 9, ktero je sklenila zahvalna pesem, ob enem zarad bivšega cesarjevega godú, in darovanje za nove zvonove in cerkvene potrebe, ktero je s popoldanskim vred dalo čez 300 gld. Pridigal je eden prijateljev gosp. dekana. Popoldansko opravilo je obsegalo med blagoslovoma molitev rožnega venca in pete litanije in darovanje. Med darovanjem dopoldne in popoldne so pridni pevci prav lepo peli pesem o Staroloških zvonovih: „Zvonovi zvonite itd. (Gl. št. „Dan.“ 39), kteri so imeli napeva od dveh mojstrov. Ta mesec so primérne za vérnike rožnovenške obravnave in tvarine o novih zvonovih se pogosto rabijo; zato utegne spoštovanim čitateljem postreženo biti, ako govor tega dneva tukaj naslédva.

Novi zvonovi v Stari Loki. Mariji posvečeni mesec in rožnovenška molitev.

> Pojte Gospodu novo pesem;
> njegova hvala se razlegaj
> v zbirališu svétih. Ps. 149.

„Pojte Gospodu novo pesem,“ opominja kraljevi pesnik. Te besede naj danes veljajo novim zvonovom; sej na vsakem je križ Gospodov, tedaj Gospodu Zveličarju vi novi zvonovi hvalo pojte, kakor tudi pesem opominja:

„Zvonovi zvonite
Gospodu na čast!“

Pojte vi posvečeni zvonovi na višavi novo, nenavadno pesem in hvalo iz raznih ozirov: novo pesem, ker vi zvonovi na novo gospodujete nad tem častitljivim svetišem; ker je danes osemnajsta obletnica cerkvenega posvečenja pričujoče, od znotraj in od zunaj vse olepšane cerkve sv. Jurija; ker je spomin in praznik sv. rožnega venca in njegove bratovšine; ker se obhaja zahvala zarad cesarjevega godú, in še posebej, ker je zdaj mesec, ki so ga sv. Oče papež posvetili Mariji rožnovenški to leto.

⁂

Kje pa naj se glasí hvala Gospodova? „V zbirališu svetih,“ pravi psalmist. In kdo imajo biti ti „sveti?“. Ne drugi, kakor vi verniki; sej k temu tudi z Davidom vred vas pesem budí rekoč:

„Vse serca zbudite
Za čednosti rast!“

Čednost tedaj naj raste, naj se razširja po vsi duhovniji; k temu naj pripomorejo tudi novi zvonovi, to je njih naloga, njih namen: vsa Fara naj bo množica in „zbirališe svetih.“

Ker so pa sv. Oče papež Leon XIII 1. sept. t. l. tudi v nekakem pomenu zazvonili vesoljnemu svetu in na zvon sile udarili ter tekoči mesec za našo pomoč Mariji posvetili, in ker so premilostni gosp. knez in škof zapovedali, da naj to nedeljo duhovni v pridigah pojasnujejo pomen in imenitnost sv. roženkranca ter verne k pridnemu obiskovanju pobožnih opravíl spodbujajo; torej naj se vaši zvonovi združijo s sv. rožnim vencem, iz česar naj za vaše dušne potrebe izvira sladko blagoglasje. Novi zvonovi in rožni venec — pri tem se s svojim današnjim premišljevanjem nekoliko pomudimo. —

Na pervo vam, spoštovani Staroločani, srečo vošim, čestitam, ker ste s prizadevanjem in pod vodstvom preč. gosp. dekana tako častitljivo zvonilo napravili in povzdignili častno ime svoje duhovnije. Skušali ste pred nekaj tedni dalj časa sami, kako otožno je brez poštenega in lepega zvoníla pri cerkvi, ker ubila sta se bila dva zvoná in med vlivanjem novih vam je le en sam majhen še visel v zvoniku. Jest pa bi vam mogel še kaj več povedati o taki otožnosti. Popotval sem namreč pred kaj leti po Egiptu in pozneje po Palestini in Siriji in mislite si, kako je to dolgočasno, ko človek po več dni ne vidi nobenega zvonika, ne sliši nobene ure biti na zvon, nobenega zvoná ne zvoniti. Pa še več. Bilo je pred veliko sto in sto leti enako tudi pri nas. Stal je Lobnik, stal Kamnitnik in Osolnik; ni pa bilo viditi nobene cerkve, nobenega zvonika, ne slišati kacega zvona — ne blizo ne daleč. Bližala se je nedelja, pa nobeden za-njo ni vedil. nobeden ni de lopusta zvoníl, nobeden od dela ne nehal, nobeden ni semanjega oblačila oblekel — sej so ga tudi javaljne imeli, — noben zvon jih ni klical k službi Gospodovi. Živeli so kakor živinčeta in umirali kakor take, — ni jim klenkal mali zvon o smerti, ne zvonilo jim skupno k pogrebu in večnemu miru; ker nikogar ni bilo, da bi jih bil učil večnih resnic in povedal, kaj je človek, od kod je, zakaj je, kaj ga čaka po smerti?

Kako vse drugač je pa zdaj, ko je zasvetila luč sv. vere, ko vas zvonovi zredoma kličejo v hišo Gospodovo ter slišite in zveste vse, kar je človeku potreba za večno njegovo srečo, pa tudi za časno. In kako še posebej veseli in srečni ste zdaj ravno, ker ste napravili tudi še nove, tako častitljive in prelepo doneče zvonove, ki vas bodo v cerkev klicali, vabili k molitvi, žalovali za vami o smerti in vas spremljali k večnemu pokoju.

Ljubezen do zvonov je človeškemu sercu, djal bi, prirojena. Že otročiči radi žvenkljajo in zvonijo, vsak človek posluša rad zvonove, bodi si mlad ali star! Že naj starodavniši narodi so nekako zvonílo in zvenčanje imeli, če tudi ni bilo tako lepo in častitljivo, kakor je zdaj med keršanstvom. Nekako žvenkljanje n. pr. so imeli nekdanji Egipčani, davno pred Kristusovim rojstvom. Tako tudi Izraelci — v tempeljnu pri božji službi. Obleka velikega duhovna pri judih je imela polno zvončkov razobešenih ob robéh. Tako obleko je véliki duhoven Aron imel v dan vélike sprave. In res čudno, da tudi pogani naj bolj divji so sprejemali podobne šege, in imajo jih še dandanašnji. Sploh so pogani veliko naukov, kakor tudi marsikaj šeg in opravil ohranili iz izvirnega razodenja Božjega, — se vé. da vse je pokaženo. Ravno undan je naš rojak gosp. misijonar Jož. Buh, ki se je bil vernil za malo časa na Kranjsko, med drugimi vražarskimi rečmí od amerikanskih divjih Indijanov razkazoval tudi obleko, nekoliko podobno naši mašni albi, in na tej obleki je bilo polno nekakih žvenkulj in ropotulic razobešenih; v to obleko se je napravil Indijan, kadar je hotel svoje divjaške vraže in šege skazovati. (Kadar pa se Indijan spreoberne, mora tako šaro misijonarju oddati, da ga več ne moti. Naš rojak Nace Tomazin je tacih rečí celo vrečo nabral, ktere je gosp. misijonar Jož. Buh gredoč v Evropo seboj vzel in pred svojim odhodom v Ameriko oddal v neki napravi na Tirolskem.)

Podobne zvenčanja se nahajajo tudi pri druzih poganskih narodih, pri Gerkih, Rimljanih itd.; vender veči in častitljivi zvonovi še niso bili znani, take napravljati je začelo še le keršanstvo. Škof Pavlin v Noli na južnem Laškem ob ognjometnem hribu Vezuv-u, okrajine Kampanije, je v 5. stoletji pervi začél rabiti veči zvonove pri cerkvi, da so ljudí klicali k službi Božji. Zato so zvonove začeli častitljivo tudi blagoslavljati, posvečevati, s sv. oljem in sv. krizmo maziliti, ali kerševati. (Konec prih.)

Iz Dovjega, 24. septembra. (Konec.)

Pridiga pri pogrebu preč. gosp. Ant. Furmaher-ja 5. sept. 1883 na Dovjem.

3. Njih dela gredo za njimi. — Od teh, upam, so imeli ranjki gospod veliko, zato se tudi smemo nadjati, da je bila njih sodba milostljiva, ker jih je sodil on, ki bo vsakemu poplačal po njegovih delih in ki tudi kozarec merzle vode brez plačila ne bo pustil. — Blagor ranjkemu gospodu, ker so skerbeli za dobre dela v svojem življenji; zdaj se povračujejo. Mi smo jih spremili le sem do cerkve in jih bomo potlej še do groba; ali dobre dela, te pa so šle z njimi in za njimi, da so govorile pri sodbi za nje. In ker so naj imenitniši dobre dela: molitev, post in miloščina, poglejmo kako je bilo v tej trojni zadevi z ranjkim gospodom.

a) Kar molitev zadeva, moramo vsi pripoznati, da toliko, kakor ranjki gospod, ni kmalo kdo molil. Vsaki dan po zimi in po letu so že ob štirih gotovo bili pokonci in do sv. maše (ob 6 ali 7) niso nikoli druzega delali, kakor molili. Tudi po dnevu so imeli svoje ure za molitev odločene; ob času hude ure so neprenehoma molili, in če je huda ura po noči nastala, so vstali in niso šli pred k počitku, dokler se vihar ni polegel. — Bili so res in v pravem pomenu mož in prijatelj molitve. Pa ne samo ustmeno molitev so molili, ampak zvesto, počasi, s premislikom (večidel po eno uro ali tudi več) za premišljevanje odločili. Imeli so za vsaki dan skoz dva mesca pisane premišljevanja, ktere so sami iz cerkovnih očetov in imenitnih ascetov zložili in spisali. In te premišljevanja so vsako leto 6krat ponovili. Iz njih veje pravi keršanski in spokorni duh in marsikterega bi utegnile k veči gorečnosti, pobožnosti in spokornosti vneti.*)

Kar zadeva post, to je zatajevanje in krotenje telesnih počutkov in lastne spačene volje, so bili tudi lepi izgled ne samo svojim farmanom, ampak tudi nam duhovnom. Odlikovali so se posebno v zmernosti in treznosti. — Odkar so v pokoj stopili, niso navadno

*) Morebiti bi jih hotla „Danica“ svojim bralcem v oddelkih prinašati? Pisat. — Prav z veseljem, ker to bi bilo za vse močno koristno. Prosimo torej začetka prej ko je moč. Vred.

nič večerjali, ali k večemu par žlic juhe. Vina so navadno pili o poldne maslic in za malico pol maslica, in še to vedno z vodo mešano. Pri večih pojedinah so pač en kozarec več pili, ali čez polič jih nihče ni mogel pripraviti. Zavoljo tega so pa tudi tako starost dočakali, malo jim je namreč še manjkalo do 82 let.

Veliko zatajevanje pa se v tem razodeva, da so čas vestno in dobro porabili; imeli so spisan dnevni red, kterega so se tudi natančno deržali.*)

c) Kar miloščino zadeva, moramo spoznati, da so se deržali pravila starega Tobija, ki svojemu sinu pripoveduje, da naj obilno da, če veliko ima; da naj pa tudi od malega po svoji moči rad revežem podeluje. — Da bi po njih smerti ne bile kakšne razpertije med žlahto, so vsacemu že v življenji po svoji previdnosti in zmožnosti proti pobotnicam razdelili. — Cerkvam, kjer so služili, posebno pa farni cerkvi na Dovjem in za eno mašno vstanovo, so izročili precej, ko so se v pokoj podali, okoli 800 gld., revežem pa nekaj čez 200 gld. Tudi so vselej, kadar so k spovedi šli, za reveže po eden ali več tolarjev podelili in so naročili, da se na 8. dan farnim revežem še razdeli 50 gld. — Tako so časno blago vse pred smertjo še razdali, da so toliko ložej, kakor so rekli, za večnost se pripravljali.

Iz rečenega lahko spoznate, preljubi poslušalci, da so ranjki gosp. res po veri živeli in za večnost skerbeli; zato smemo zaupati, da bo večnost tudi za nje srečna.

Kader kak bogatin ali pa tudi duhoven umerje, se ljudje vselej prašajo, kaj je zapustil, kdo je kaj po njem podedoval. No preljubi — po tem merliču, ki zdaj tu med nami leží, smo pa vsi podedovali, in sicer, kakor sem vam ravno razložil: podedovali smo za njimi lep izgled pobožnega, spokornega življenja. Ločiti se sicer moramo zdaj od dobrega, od ljubega starega gosp. fajmoštra; ali ta ločitev ni za zmiraj. Kmalo pridemo

*) V izgled naj bo dnevni red za jesenski in zimski čas, kakor se je dobil med njih pismi:

Hora	4	Surgitur.
„	4¼	Preces matutinae speciales.
„	4½	Orationes Apostolatus.
„	4¾	Recitatio horarum Primae et Tertiae.
„	5¼	Praeparatio ad missam.
„	5½	Postulatio pro spiritu verae poenitentiae.
„	6	Meditatio cum adnexis precibus.
„	6¼	Oratio vere poenitentis.
„	6½	Actus perfectae Contritionis.
„	6¾	Renovatio foederis baptizmalis.
„	7	Celebratio Missae et Gratiarum actio.
„	8	Jentaculum.
„	8½	Recitatio horarum Sextae et Nonae.
„	9—10	Meditatio; supplicationes ad Sanctos, praecipue patronos, actus fidei, spei, et charitatis.
„	10—11	Tempus liberum.
„	11—12	Lectio ex historia ecclesiastica (auctore Stollberg).
„	12	Prandium. —
„	1½	Vesperae cum Completorio.
„	3	Matutinum et Laudes.
„	4	Tempus liberum.
„	5—7	Lectio ex historia ecclesiastica.
„	7	Coena. —
„	8	Preces vespertinae speciales. — 8¼ ad quietem.

V prejšnem času, dokler so bili še v pastirstvu, je pa mesto branja iz cerkovne zgodovine dopoldne branje iz kakega moralista; popoldne pa kaj iz pastirstva, ali pa priprava na pridige. —

tudi mi za njimi, in če njih zgled posnemamo, bo gotovo tudi dobro za nas. Ločiti se moramo; ali Boga prosimo in tako živimo, da se na dan sodbe vidimo na desni strani s starim gosp. fajmoštrom!

Preljubi — tudi duhoven je človek in slabostim in grehom podveržen. Tudi ranjki morebiti niso bili vselej brez pogreška v Božjih očéh. Če so kaj zamudili, če so kaj pregrešili, morebiti ravno zavoljo nas pregrešili, ker so nam le predobri bili — o povračujmo jim njih trud s tem, da se jih v molitvi spominjajmo!

Kar mene zadeva, smem reči, da jih nikoli pozabil ne bom, da se jih bom v molitvi in pri sv. maši spominjal. Kolikokrat bom šel memo njih groba, jih hočem v spomin prijateljstva in ljubezni, ki naju je deset let vezala, z blagoslovljeno vodo pokropiti.

Prosim pa tudi Vas, duhovni sobratje, spominjajte se jih tudi Vi v molitvah; saj ste jih radi v življenji obiskovali, — saj ste jih ljubili in spoštovali; toraj nikar jih ne pozabite!

Pa tudi vi, Dovški farmani ne pozabite svojega velikega duhovnega dobrotnika. Večkrat se jih spominjajte pri svojih večernih molitvah, pridenite še očenaš za starega ranjcega gosp. fajmoštra!

In zdaj ne bom več zaderževal Vas, ki se vam na delo mudi, ne ranjcega gosp. fajmoštra, ki je grob njih odmen. V Kranjskem mestu so rojeni; na lepem Dovškem pokopališču, v znožji Triglava, bodo čakali prihodnjega vstajenja. Bog daj, da se takrat vsi skupaj snidemo na desni strani! Za slovo pa zdaj ranjkemu gosp. v svojem imenu, v imenu svojih duhovnih sobratov, v imenu sester in vsih Dovških farmanov zakličem:

Bog jim daj večni mir in pokoj; večna luč naj jim sveti. Naj v miru počivajo! Amen.

Iz Gorice. *(Za v sveti mesec).* (Konec.)

Častiti duhovščini in vernikom po nadškofiji.

Temu serčnemu vabilu sv. Očeta skažete preljubi bratje, dolžno čast, ako se bote željno in veselo poskušali s svojimi predniki v pobožnosti do častitljive nebeške Kraljice in ako pokažete v dejanji, da ta pobožnost med nami ni se zgubila, pa tudi ne zmanjšala. Njo torej bomo častili z detinsko ljubeznijo, in sicer tem rajši, ker s pobožnimi vajami prihodnjega meseca bomo mogli postaviti spominek svoje hvaležnosti za preveliko dobroto, katero so dobile od presvete Device v pervi versti naše dežele. V letošnjem mesecu septembru preteklo je 200 lét, odkar so Turki oblegali stolno mesto našega cesarstva. Število sovražnikov svete vere bilo je tako ogromno, cesarska vojska pa tako majhna, pomoč tako počasna in pičla, da bilo je obupati o srečnem izidu vojske; vsi kristjani so trepetali in se bali, da ono zadnje zavetje bi slednjič padlo in odperlo pot krutim sovražnikom. Ali ko je bila nevarnost naj večja, bilo je mesto rešeno in v malo urah bila je razkropljena sovražna vojska; kristijani dobili so zmago, ki je presegala vse upanje, ki je bilo po splošnem mnenji kerščanskih narodov in po sodbi papeža Inocenca XI pred vsem delo presvete Device; zato je sv. Oče ukazal, naj se nebeški Kraljici daje vsako leto zahvala s praznovanjem one nedelje, ki je posvečena Njenemu svetemu Imenu.

Težave torej, katerim smo vsi podverženi, velike potrebe svete Cerkve, nevarnosti naših in naših bratov duš, in tudi spomin na posebno dobroto, katero je Devica podelila našemu cesarstvu in po njem vsemu omikanemu svetu, nas vabijo, naj podvojimo ljubezen in češčenje Marijino po nagibu svojih kerščanskih serc, ki so vajena spoštovati Marijo kot milostljivo in sladko našo Mater. Ker se ta nagib in to spoštovanje že nahajata v vaših sercih, ni nam treba opominjati in spod-

bujati vas še posebej, dragi bratje. Ni nam treba truditi se, da bi ganili vaša serca, da bi spoštljivo sprejeli in spolnili besedo najvišjega Pastirja, postavljenega, da vodi čedo Kristusovo. In prav iz pokorščine do zapovedi sv. Očeta Leona XIII, katero je izrazil v okrožnici od 1. sept. t. l., razglasujemo in določujemo sledeče (za goriško nadškofijo):

1. Ves prihodnji mesec oktober, ki bo posvečen sv. Devici Mariji, in sicer od 1. oktobra do 2. novembra, se izpostavi po vsi nadškofiji v cerkvah, s katerimi je združeno dušno pastirovanje, vsak večer sv. Rešnje Telo, odmoli se tretji del sv. Rožnega venca, molijo se ali, če je mogoče, izpojejo lavretanske litanije in se da blagoslov z Najsvetejšim.

Samo v tistih krajih ali v tistih slučajih, ko bi se ta pobožnost ne mogla opravljati zvečer, naj se moli Rožni venec javno med sv. mašo.

2. Sveti Oče hoče, naj se praznik sv. Rožnega venca, ki je 7. dan oktobra, praznuje s kolikor mogoče veliko cerkveno slovesnostjo, katere obliko in mero naj določijo čč. gg. župniki.

Sv. Oče odobruje tudi in hvali, ako se napravijo s pomočjo bratovščin sv. Rožnega venca ali drugač tisti ali kak drugi dan javne procesije, če mogoče.

3. Kdorkoli se v imenovanem mesecu vdeleži molitve sv. Rožnega venca in litanij in bo molil po namenu sv. Očeta papeža, more dobiti vsakikrat odpustek 7 let in sedem kvadragen (po 40 dni). Kdor bi bil pravično zaderžan, da bi ne mogel priti k javni pobožnosti, more dobiti omenjeni odpustek, ako moli doma sv. Rožni venec in litanije in v namen sv. Očeta.

4. Kdorkoli se vdeleži v teku imenovanega meseca vsaj desetkrat javne pobožnosti, ali kdorkoli opravi desetkrat to pobožnost doma, ako se javne ne more vdeležiti, zadobi popolnoma odpustek, ako vredno prejme zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

5. Podeljen je popolnoma odpustek tudi vsem tistim, ki na praznik sv. Rožnega venca ali med njegovo osmino prejmejo ss. zakramente in ki bodo molili v katerikoli cerkvi po namenu svetega Očeta za potrebe svete Cerkve.

6. Da ljudstvo lažej zadobí omenjene nepopolne odpustke, zdi se nam primerno, da se moli pri imenovani pobožnosti 5 očenašev in 5 češčenasimarij po namenu sv. Očeta.

7. Čč. gg. dušni pastirji bodo skerbeli, da naznanijo vernikom te pobožnosti za mesec oktober s tem, da jim berejo ta naš list, ali kako drugač, kakor se jim bo zdelo bolj primerno, in da razložijo ljudstvu namen sv. Očeta in željo, katero goji, da bi bila pobožnost do Matere Božje vedno bolj goreča in da bi se molitev sv. Rožnega venca kolikor mogoče vkoreninila.

Iz Amerike. V Cincinatu, v severni Ameriki, 19. sušca 1831. *(Pismo ranjcega škofa Frid. Baraga do sestre Amalije).*

Preljubljena moja sestra Amalija!

Ker ravno naš vikarij Rese do Leopoldinske bratovščine piše, naj porabim to priložnost in ti še enkrat iz Cincinata pišem. Prihod (18. januvarija) in sprejem, kakor tudi popis tega že toliko znamenitega mesta sem ti kmalu po svojem prihodu po Leopoldinski bratovščini poslal, mislim, da si ga prejela. Sedaj pa ti naj v kratkem popišem, kako se mi tukaj godi. Hvala Bogu, zdrav sem popolnoma akoravno pravijo, da kdor v to deželo pride, mora neko bolezen prestati. Morebiti me bode Bog, kateri mi je podaril terdno natorno moč, tega obvaroval. Dela imam zmirom dovolj, kajti tukaj je dvojna fara, namreč angleška in nemška. Tukaj je že toliko nemških katoličanov, da bi čisto lahko imeli zase samostojno duhovnijo. Božjo službo za Nemce jaz opravljam, prečast. gospod škof so mi zapovedali sedaj v postu vsak teden po trikrat, v sredo petek in nedeljo popoldan pridigovati; v nedeljo pa pridigujem tudi ob 10 dopoldne. Trikrat, namreč v torek, četertek in v nedeljo moram tudi otroke nemških staršev podučevati.

Razun tega moram bolnike obiskovati in še druge posle dušnega pastirstva opravljati. Kar mi pa časa ostane, porabim ga za učenje angleškega jezika. Kolikor sem se na Dunaju angleščine naučil, mi toliko pomaga, da skoro vse, kar berem, tudi umevam in že tudi nekoliko angleški govoriti morem V tej hiši, kjer stanujem, ni težko angleškega se naučiti, kajti večinoma vse se le angleško govori. Nedavno sem moral že misijonski posel opravljati v angleščini. Zamorec, kateri je samo angleško znal, se je na parobrodu tako poškodoval, da je bilo malo upanja, da živ ostane. Isti zamorec je že večkrat željo po sv. kerstu razodeval (ni še bil keršen in tudi ni nobene vere imel) in hotel v katoliško Cerkev pristopiti. Ko se mu je omenjena nesreča (boljši reči, naj veči sreča) zgodila, je na smertni postelji ponovil željo po sv. kerstu ter katoliški kristjan postati. Prišla je tedaj neka angleškinja v našo hišo iskat duhovna, kteri bi znal angleški. Ravno pa ni bilo nobenega angleških gospodov doma in žena je terdila, da je zamorec v smertni nevarnosti. Šel sem tedaj jaz žnjo. Ko sem tje prišel, sem videl, da je bolnik res v prav žalostnem stanu. Vprašal sem ga, ako morebiti res želi keršen biti in katoličan postati. Ker je določno moje vprašanje poterdil, sem ga nekoliko podučil in pripravil in na to kerstil. (Pozneje je šel še eden angleških duhovnov k njemu in ga je še bolj na tanko podučil v resnicah sv. vere.) Misijonar v severni Ameriki bi moral znati skoraj vse evropske jezike, ker tukaj se nahajajo ljudje vsih evropskih narodov. Vse jezike, katere znam, razun kranjskega, sem pri duhovnih opravilih tukaj že potreboval. Imel sem že več laških in francoskih spovedencev, in Bog mi daje moč, da se mi ložje zdi laško in francosko spovedovati, kakor pa doma v pervih letih mojega pastirstva v maternem jeziku. In preden prejmeš to pismo, bom že v francoskem jeziku pridigoval (kar so mi preč. g. škof že večkrat napovedali). Tudi indijanskega jezika sem se že začel učiti, ker potreboval ga bom pri divjakih. V naši hiši je mladenič, kateri je po rodu Indijanec in indijansko dobro govori. Ta me včasi podučuje ta jezik, kateri pa ni ravno lahek; ima prav čudne in dolge besede; pravijo pa, da je zelo priprost in reven. Radi znamenitosti naj Ti zapišem nekatere besede v tem jeziku, in sicer tako, kakor se po kranjskem izgovarjajo. „Bog“ se pravi „Kizhemanito,“ nebo, vakving; pekel, anamamakamegong; zemlja, aki; solnce, kisis; mesec, tibikisis; dan, kishigak; noč, tibikoti; voda, nibish; ogenj, skote; duša, nishibam; oče, nosse; duhoven, mokateokonoje; itd.

„Maria kvenazh ninguinan! Maria quena venimiang! gaga nota navishinang!“ to se pravi: Maria, mati milosti. Maria naša varhinja! prosi za nas!

Prav čudno je, da naši divjaki nimajo v svojem jeziku glasov **f, l** in **r.** Bog daj le to, da bi se tega jezika kmalu naučil, ker pravijo, da se z divjaki vse storí, ako kdo zna njihov jezik. Danes, ko to pišem, je ravno praznik sv. Jožefa. Tukaj ni zapovedani praznik, sicer bi jaz tudi ne imel časa pismo pisati. Danes celi dan mislim na moje sorodnike in znance, kateri imajo tega velikega svetnika za patrona; posebno v spominu mi je pošteni Jožef in draga Jozefa. Jožefu in Jozefi vošim vse mogoče dobro za god; svojo današnjo sv. mašo sem posebej za ta namen daroval. Še zmirom vas tako priserčno ljubim, kakor takrat ko sem bil v svoji domovini, in še vsak dan v tej silni daljavi mislim na

vas. Živimo sicer v raznih delih sveta, in neizmerno veliko morje je med nami; vendar so naše misli in naše serca zmirom skupaj in ostanejo v ljubezni združene, dokler nas enkrat božja ljubezen še bolj ne združi v kraljestvu večne ljubezni. —

Kmalo pride čas, upam, še predno to pismo prejmeš, ko mi bo še kakih 800 amerikanskih milj dalje proti severu popotovati, in sicer prav med divjake, katerih je že prav veliko spreobernjenih, veliko več jih je pa še v pervotni divjini, katere spreoberniti so naše splošne želje.

Druzega Ti zdaj nimam pisati. Morebiti Ti še enkrat pišem, predno Cincinnati zapustim, kar se bode, kakor so mi preč. g. škof rekli, zgodilo kmalu po veliki noči. Z misijonske postaje med divjaki Ti pa ne bodem mogel velikokrat pisati, ker tam ni pošte; pisma se morejo po drugi priliki poslati v Cincinnati. Na pisma, katere mi boš poslala, naredi sledeči naslov:

To she (?)
Rev, Mr. Frederick Baraga,
Missionary.
In she united States of Amerika.

Cincinnati,
Ohio.

Naslov moraš po čerki tako narediti, ne več in ne manj. Tukaj naslove čisto po svojem delajo. (Čas je, da bi se tudi pri nas jeli napisi po krajši šegi pisati. Vr.) Pisma pa do mene pošlji vselej v posebnem zavitku bratovščini sv. Leopolda. Z Bogom, preljuba sestra! Pridno moli za-me s svojimi ljubimi otroci, kakor si mi obljubila, ker to me prav posebno veseli in tolaži. Pozdravi mi vse moje drage sorodnike, posebno predrago malo Tončko, svojega soproga in vse svoje in moje duhovne prijatelje. Molite vsi za-me.

Tvoj priserčno in iskreno Te ljubeči brat

Friderik.

Razgled po svetu.

Carigrad. Na čast Naši ljubi Gospej Lurški je bila undan v Carigradu slovesna procesija, ki so jo spremljali kot bramba turški vojaki. Cerkev je bila ozališana s papeževimi in francoskimi zastavami.

Petrograd. Pomirovavna delavnost Leona XIII je nov vesél vspéh dosegla. Obravnave sv. Stola z Rusijo o izvolitvi ruskega poslanca pri sv. Stolu so boje doveršene; kmalo bode poslanec izvoljen. Ko pa se velika Rusija tako spravljiva skazuje do katoliške Cerkve, je milovanja vredno, da razkolni metropolit Sava v Sarajevu in še razkolni biskup na Hervaškem širijo razdor in oznanujejo meržnjo zoper katoliško Cerkev.

V Melinu na Belgijanskem je 29. kim. umerl ondotni kardinal-nadškof Viktor Dechampt, star 73 lét. Sloveč je bil kakor pridigar, borivec zoper framasonstvo. R. I. P.

Iz Marquetta, v Ameriki, pišejo milgosp. škof Janez Vertin, da imajo na enem svojih krajev veliko Kranjcev, ki so brez duhovna zlo zanemarjeni; torej močno potrebujejo kacega duhovna; ali če tacega ni, saj kacega bogoslovca (morebiti tudi še le nastopnega) za svoj misijon. — Zdaj zidajo stolno cerkev, ki se bode pa zarad pomanjkanja pomočkov morala čez zimo pokriti s streho za silo. — Škof Mrak so še zmeraj terdni in zdravi. — Napis do preč. g. škofa je: Veri Rev. J. Vertin, — Marquette, Mich., North-America.

V Neapolu je bil med drugimi tujci to leto ob godu sv. Januvarija tudi eden jugoslovanskih duhovnov s svojim tovaršem, ki nam je o kervi tega svetnika to-le pravil: Bil sem prav blizo altarja, na kterem je stala steklenica s posušeno kervjo sv. Januvarija in vse sem natanko opazoval in vidil. Ljudí je bila polna cerkev, ki so z veliko gorečnostjo klicali svetnika, naj ponoví čudež. Duhoven je večkrat posodo s sterjeno kervjo ljudem pokazal, pa dolgo ni bilo nobene premembe. Prične se sv. maša in do povzdigovanja ni nobenega znamnja; med povzdigovanjem pa se kar naglo kri stopi in se vzdiguje v steklenki. Kakor so poprej ljudje klicali in prosili, tako so zdaj na glas zahvalo naznanovali svetniku, ker je ponovil čudež s svojo kervjó. Bilo je silno ginljivo. Vender pa to razlagajo za nevgodno znamnje, da se je stopljenje sv. kerví zgodilo pozneje kakor navadno. Druge dni v osmini svetnikovega godú se je stopljenje zgodilo hitreje. Stopljena kri se namreč na večer zopet sterdi.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Nekdo se serčno priporočuje N. lj. G. presv. Serca, da bi mu Marija pri svojem Sinu sprosila zdravje, ako je Božja volja. — Prav za obilen sad iz molitev mesca vinotoka bodi priporočena vsa dežela naša posebej, in sploh vesoljni svet. — Zbegan mladeneč za razsvitljenje in pomoč Božjo. — Bolna oseba se priporoča v gorečo molitev Materi Božji za zdravje, ako je v božjo čast in duši v zveličanje. — Več mladenčev v dober namen. — Dve osebi v Serci Jezusovo in Marijino priporočeni za telesno pomoč v dosego dobrih namenov. — Dijak za premaganje hude strasti. — Hišni oče, ki že dve leti na neozdravljivi bolezni, že enkrat v molitev priporočen, in se mu je zdaj tako shujšalo, da je v smertni nevarnosti, je od družine zopet prav goreče priporočen, da bi mu Bog po mogočni priprošnji N. lj. G. presv. Serca, sv. Jožefa in sv. Antona dodelil ljubo zdravje, ali pa vdanost v voljo Božjo in srečno zadnjo uro. — Oseba, že enkrat priporočena, ker je bila na pameti zmešana, in se ji je nekoliko zboljšalo, zdaj zopet v molitev priporočena za popolnoma ozdravljenje, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje. Uslišanje, ako ga Bog podelí, in zahvala se razglasí.

Zahvale.

Bila sem za jetiko prav hudo bolna, več kot sedem mescev nisem več hodila in vsi zdravniki in drugi ljudje — so bili obupali, da bi kdaj ozdravela; začela sem pa opravljati 9dnevnico k N. lj. G. presv. Serca — in jelo mi je kmalo boljše prihajati — čez en teden potlej, ko mi poprej ni bilo ne živeti in ne umreti, in nekako v mescu potem sem bila popolnoma zdrava, če tudi še bolj slabotna. Tisočera hvala bodi torej N. lj. G. presv. Serca za to veliko in očitno pomoč!

Frančiška Bolka.

Iz Šentvida na Dolenjskem, 5. vinot. 1883.

Kacega pol leta na persih hudo bolana — sem mislila, da imam grozno, neozdravljivo bolezen. Priporočevala pa sem se Mariji in začelo se mi je boljšati ter sem se popolnoma ozdravila. K temu mi je Marija na Brezjah pomagala. Bodi torej preserčno češena za toliko dobroto!

Iz Zapóg, 1. vinot. 1883.

Koledar za prihodnji teden:

15. vinotoka. S. Terezija. — 16. S. Frančišk Borgijan. — 17. S. Hedviga. — 18. S. Lukež Ev. — 19. S. Peter Alkantarski. — S. Janez Kancijan. — 21. Tri in dvajsta nedelja po Bink. Obletnica cerkvenega posvečevanja. S. Uršula.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Vsled papeževega klica se ta mesec po vsih cerkvah verniki prav obilno zbirajo k sv. rožnemu vencu, posebno pa je Šenklavška cerkev tako napolnjena o večerih ob 6, da komaj med letom kterikrat tako. Tako naznanjajo tudi iz druzih dežel. V Monastiru so rožnovenško nedeljo imeli trinajsturno molitev pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom.

Misijonar Skopec. Dosti prašanja je že bilo, če preč. gosp. misijonar Andrej Skopec v Ameriki še živí, ali je umerl? Iz pisma iz Amerike do preč. gosp. misijonarja J. Buha od 13. kim. t. l. je očitno, da je ta čast. gosp. misijonar še živ v Hermitage, Mercer Co., in pri toliki starosti (81 lét) še oskerbljuje svojo srenjo. Gospod se močno stara in roke se mu tako tresejo, da ne more več razločno pisati.

Knez-nadškof Goriški Andr. Gollmayr. Pod tem napisom je gosp. G. Raicevich, kapiteljski dekan v Zadru, spisal lepo knjižico v 8rki 31 straní, natisnjeno v Gorici 1883. Pisatelj je s prijaznim tem življenjepisom želel vstreči nekterim svojim prijateljem in zaznamnuje ga kot poslednji spominek in izkaz hvaležnosti do slavnega ranjkega nadškofa. Preč. gosp. pisatelj je med drugimi vstregel zlasti tudi nam Kranjcem, kterih rojak je bil verli ranjki knez nadškof.

S tem bodi ob enem naznanjena serčna zahvala dobrem gosp. sub „G. A.," ki nas je s poslanjem lepega delca razveselil.

V **Krašnji** je bil roženskransko nedeljo častito umeščen novi župnik gosp. Al. Rožič. Več prih.

V **Lukovici** je 6. okt. umerl gosp. Edv. Hofman, okrajni sodnik, previden s ss. zakramenti. Bil je občno spoštovan, miroljuben in pravičen gospod. Bog mu daj večni mir.

V **Ternovem** na Notranjskem so 2. t. m. prelepo sprejeli novega preč. dekana gosp. Urbanček-a. Slavni sprejem prih.

Iz Smlednika. *(V. Poterdilo in zahvala.)* Po preč. gosp. župn. A. Koširju sem zopet v pomoč Terbojcem iz Šent-Ruperta prejel 11 gld. Bog plati!

V **Gorico** je 6. t. m. ob $11^3/_4$ dopoldne dospél premlgsp. nadškof A. Zorn, spremljevan in sprejét od prav mnogih preslavnih gospodov. Popis prih.

Slovstvo. „Psallite sapienter, Erklärung der Psalmen im Geiste des betrachtenden Gebetes" von Dr. Maurus Wolter. O. S. B. Tega velikega dela je prišel na svitlo 4. zvezek, psalm CI—CXX. Važnost njegova je zaznamnjana v naslovu. C. 6 mark, **Epitome Theologiae moralis**, conc. a dr. Jos. Staller. Pars I. Brixinae 1883. C. 2 gld.

Natur, Vernunft, Gott, nach der Lehre des hl. Thomas von A. Pisot. Dr. Ceslaus Mar. Schneider. Regensburg. Cena 5 mark.

Učene dela za učene in uka željne može. V kat. bukvarni.

„Freigeist" se hvali, da nima duše; česa še nima „freigeist?" — V neki drušini, v kteri je bil tudi neki duhoven, se je nekemu prostomišljaku poljubilo marsiktere verske resnice pikati in rešetati. Poslednjič je menil duhovnu še eno prav gorko zasoliti, in je rekel, da ne more verjeti, da bi hudič bil, ker ne vidi nobene sledí od njega. — Duhoven mu odgovori v tem-le pomenu: Iz ravno tega vzroka bi smel jest dvomiti, če je v vaši glavi pamet, ker ne vidim nič sledí od nje.

Duhovske spremembe.

V **Goriški** nadškofiji so se zgodile naslednje premembe čč. gg.: Umerl je 24. sept. vikar v pokoji Iv. Kragelj; Fr. Rožič šel v začasni pokoj, v stalni pokoj se podal župn. M. Pirih, in Ant. Bratina je postal oskerbnik župnije pod Melcami. Hil. Zorn je postal namestni načelnik za verouk na realki; Avg. Centazzo začasni učenik verouka na dekliški vadnici; Iv. Gerbec postal je knezoškofov domači kaplan.

V **Lavantinski** škofiji. Čast. g. Mih. Rakovše je dobil župnijo Buče. — V duhovsko semeniše je sprejetih 16 mladenčev, med temi 2 Kranjca. Vsih bogobogoslovcev je 47.

V **Teržaški** škofiji. Vis. čast. g. Jan. Gabrielič je imenovan župnik v Gračišču. — Čast. g. Jos. Cvitko je imenovan kurat v Castelvenere. — Čast. g. Jan. Šega je premeščen za kaplana k sv. Antonu novemu; čast. g. Jan. Skabar za kaplana k sv. Mariji Večji (jezuit. cerkvi). Čast. g. Jak. Kocijan za kaplana k sv. Antonu novemu; čast. g. dr. Peter Tomazin za kaplana k sv. Mariji Pomočnici (sv. Antonu staremu.) Čast. g. Jos. Bottegaro za kateheta k samostanski šoli benediktinaric; — čast. g. Jan. Buttignoni za duh. pom. pri sv. Justi; čast. g. Juri Pittaco za kaplana k sv. Mariji Večji; čast. g. Jan. Kavalič in čast. g. Fr. Mujesan za kaplana pri sv. Jakobu, — vsi v Terstu. Čast. g. Edv. Dagri za kaplana v Isoli. — V mašnika posvečen je bil 9. sept. čast. g. Mat. Gerškovič.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Mar. Jereb 1 gld. — Č. g. župnik Krištofič 1 gld. — G. M. M. 1 gld. — Č. g. J. T. 5 gld. — Č. g. župn. Mat. Videmšek 2 gld 40 kr. — G. K. P. 20 gld. — Sacerdos 5 gld. — Č. g. župn. T. Kajdiž 3 gld.

Za sveto Detinstvo: Po preč. g. župn. J. Rozman-u 19 gld. — Č. g. Pet. Ogrin, duh. pom. v Boštanji, 4 gld. 50 kr. — Č. g. Ant. Keržič, nunski katehet, 10 gld. — Č. g. Fr. Povše, župn. na Ježici, 14 gld 40 kr. — Č. g. St. Šranc 5 gld.

Za sv. Očeta: Iz Mengša po č. g. župn. Jan. Zorcu 55 gld. — Č. g. župn. Nik. Križaj 7 gld. — Č. g. župn. St. Šranc 5 gld. — M. T. kuharica 5 gld.

Za naj silniše potrebe dr. Jegličevega misijona: M. T. kuharica 50 kr.

Za razne misijone: Č. g. J. T. 10 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Bolna oseba 1 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. —b.: Vaše pesmice imajo lepe misli, pa perutnic jim manjka za ferčanje in umérjene poti za letanje; toraj morajo že še v gnjezdicu ostati. — Dr. J—č v Ser.: Uno iz „Var." došlo. — G. M. Vid.: Naročilo oddali. — G. Str. v Tern.: Zgodí se po Vaši želji berzo, berzo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.
„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl 30 kr.
V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.
Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 19. vinotoka 1883. List 42.

Okrožnica sv. Očeta papeža Leona XIII,

častitljivim patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom vesoljnega katoliškega sveta, ki so v milosti in občestvu z apostolskim prestolom.

Častitljivi bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!

(Konec.)

Zatorej ne opominjamo le prav priserčno vseh kristijanov, da naj, ali očitno, ali doma po družinah, molitev sv. rožnega venca pobožno molijo in je nikdar iz navade ne spravijo, ampak hočemo tudi, da naj bo celi mesec oktober tega leta rožnovenčni nebeški Kraljici posvečen in darován. — Določimo tedaj in zapovemo, da naj se letos praznik sv. rožnega venca obhaja po vesoljnem svetu s posebno svečanostjo; in da naj se od pervega dne prihodnjega meseca oktobra pa do druzega dne septembra povsod in v vseh farnih cerkvah, ter če se bode škofom zdelo koristno in primerno, tudi po drugih cerkvah, ki so Mariji devici v čast posvečene, pobožno móli vsaj pet odstavkov rožnega venca z Lavretanskimi litanijami: želimo pa, da naj se ob istem času, ko se ljudstvo k molitvi zbêre ali daruje na altarji maša, ali pa naj se izpostavi v moljenje najsveteji Zakrament, ter potem pobožni množici molilcev s presv. hostijo blagoslov podelí. — Zelo odobrujemo, če hodijo bratovščine sv. rožnega venca po stari navadi v slovesnem sprevodu po ulicah mest, da pokažejo očitno svojo vero. Kjer pa to vsled neprijaznih časov znabiti ni mogoče, naj se pa nadomestí, kolikor je od te plati očitna pobožnost zaderžana, s pogostnim obiskovanjem vežá božjih; in tem bolj naj se lesketá gorečnost za marljivo izpolnovanje kerščanskih čednosti.

V prid tistim pa, ki bodo delali, kar smo zgoraj ukazali, odpró naj se nebeški zakladi cerkve, v katerih naj oni najdejo spodbudek in plačilo svoje pobožnosti. Mi podelimo tedaj vsem, ki se v omenjenem času udeležijo očitne molitve rožnega venca z litanijami, in v Naš namen molijo, pri Bogu za vsakikrat odpustek sedmih let in sedmih kvadragên. To dobroto hočemo, da naj uživajo tudi tisti, ki so po veljavnem uzroku zaderžani udeležiti se zgoraj rečenih očitnih molitev, vendar pod tem pogojem, da doma to pobožnost opravijo in k Bogu v Naš namen molijo. — Tiste pa, ki v omenjenem obroku vsaj desetkrat, ali očitno v cerkvi, ali iz pravičnih uzrokov domá, te molitve opravijo in po očiščenji vesti sv. obhajilo prejmó, oprostimo po načinu papeževega odpustka vsega zadolženja in za grehe postavljenih kazen. — Tak popolen odpustek od nasledkov greha podelimo tudi vsem, ki na praznik Matere božjega rožnega vénca, ali na katerikoli dan osmine, po dobro opravljeni spovedi in prejetem sv. obhajilu, molijo v kaki hiši božji v Namen za potrebe cerkve k Bogu in Porodnici božji.

Tako tedaj, častitljivi bratje; kolikor Vam je mar čast Marijna in blagor človeške družbe, toliko si prizadevajte poviševati narodov pobožnost do vélike Device in buditi njih zaupanje. Zdi se nam, da je ta dar iz nebes prišel, da v sedanjih, za cerkev zelo nemirnih časih, pri večjem delu kristijanov velja staro češčenje visoke Gospe in cvetè stara pobožnost. Sedaj naj se pa kristijanska ljudstva, vzbujena po Naših opominih in užgana po Vaših besedah, z vsak dan večjo gorečnostjo zatekajo v varstvo Marijno; in vedno bolj in bolj naj ljubijo molitev Marijnega rožnega venca, katero so imeli naši predniki ne samo za gotovo sredstvo proti hudemu, temuč tudi za blag znak prave kerščanske pobožnosti. Skupne in ponižne prošnje bo nebeška Zavetnica človeškega rodú rada sprejela, in lahko dosegla, da bodo dobri v čednosti rastli, da se zapeljani streznijo in podadó na pot izveličanja, da se Bog, kaznovalec pregreh. k dobrotljivosti in usmiljenju nagne, in da dodelí cerkvi in deržavi po odvernjenih nevarnostih zaželjenji pokoj.

Poživljeni v tem upanji, iz dna Svoje duše prosimo Boga, po Tisti, katero je oblagodaril s polno mero vsega dobrega, da naj Vam, častitljivi bratje, podarí največjih dobrot: v njih znamenje in zástavo podelimo Vam samim in Vašim duhovnom, in vsem ljudstvom, ki so Vam v skerb izročena, v ljubezni apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru dne 1. sept. l. 1883, Našega papežtva v šestem letu.

Leon XIII, papež.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Stari Loki. *(Pridiga.)* (Dalje.)

Od tistega časa so zvonovi prihajali zmeraj bolj v navado in vlivali so se tudi vedno veči in težji zvonove, na pr.: Veliki zvon sv. Štefana na Dunaju, ki je bil vlit l. 1711 iz vplenjenih turških kanonov, tehta 368 centov; v Milanu v stolni cerkvi 300 centov; veliki zvon v Moskvi na Ruskem 440 centov, še drugi sem ter tje so tudi še težji. Na Kranjskem ima veliki zvon stolne cerkve 64 centov, veliki zvon pri sv. Petru v Ljubljani 59 centov, na Šmarni gori 52½ centov, v Kamniku, Mengešu, v Postojni po 50 cent; Starološki blizo 46 cent. Šentruperški 44 cent.; Dobrovski in Šentviški na Dolenjskem po 43 centov; v Loki, v Kranju, v Šmartnem, pri Kr., v Vodicah so častitljivi veliki zvonovi po 42 centov; v Metliki čez 40 cent.; v Cerkljah 38 cent.; na Sveti gori in v Čerengrobu po 36 centov itd. Namen zvonov je silno različen: zdaj kliče zvon zjutraj na vse zgodaj, opoldne in zvečer budeč k molitvi angelovega češenja; zdaj vabi k sv. maši, zdaj k prazniku (delapust); zdaj naznanjajo zvonovi, da pride kaka imenitna oseba: cesar, škof; zdaj milo vabi (klenka) mali zvon k molitvi za umirajočega; zdaj se jih oglasí več, ali celo vsi zvonovi, ki spremljajo merliča k večnemu pokoju itd.

Posebno zvonilo je „zvon sile“ (plat-zvoná), ki naznanja, da prihaja sovražnik v deželo, da je vstal ogenj, ki žuga vso vas, vse mesto pokončati, ali da so razbojniki v kakem kraju itd. Taki zvon v sili vas ta mesec vsak dan kliče k molitvi sv. roženkranca, kakor so sv. oče papež Leon XIII zapovedali. Sedanja sila ni majhna, ker godí se hudo, kar se v taki meri kakor zdaj, skor še ni godilo, da se namreč celo po katoliških deželah od katoliških ljudi tare in preganja katoliška Cerkev, kakor po Laškem, Francoskem, Pruskem; da se nahajajo zaverženi ljudje, ki svojo lastno katoliško mater Cerkev sovražijo, psujejo, preganjajo in zatirajo. Kaj tacega še jud in turk zoper svojo lastno vero ne počenja. Odpadnikov v djanji pa, da vere ne spolnujejo, je po vsih deželah veliko, posebno še v višjih stanovih. In kolike pregrehe, poboji, morije, krivice, tatvine, nesramne dela se slišijo s premnogih straní! Posebej tudi še žuga žganje ves naš narod okužiti. Vedno imajo sodnije opraviti z naj ostudnišimi hudodelniki; možje, večkrat celo ženske, mladenči ko bi jih bilo doma naj bolj potreba, morajo dostikrat v ječo iti. K vsemu temu je pa poglavar sv. Cerkve še vedno jetnik, da ne more brez nevarnosti med svoje vernike.

Sv. Oče so torej v takih in tolikih stiskah udarili na zvon Marije Dev. in začeli zvoniti. To se pravi, zapovedali so, da celi mesec oktober naj se posebej daruje Mariji Dev. rožnega venca in da naj se ta mesec posebno slovesno obhaja po vesoljnem svetu ter naj se prav posebno goreče moli sv. rožni venec. Sv. Oče pravijo namreč: Da to pomoč dosežemo, se nam ne zdi noben pomoček bolj gotov in dober, kakor pobožno češenje velike Matere Božje, Marije Device, ki je srednjica mirú pri Bogu in delivka nebeških milosti. Oni hočejo namreč, da naj se sv. roženkranc s posebno gorečnostjo ta mesec opravlja po vesoljnem svetu, kakor že veste. Koliko zaupanje imajo sv. Oče do Marijine priprošnje, kažejo ravno v tem pisanji, ker pravijo: „In res vživa Devica brez madeža spočeta . . . toliko milost in oblast pri svojem Sinu, da ne angelji in ne ljudje niso nikdar zadobili večje in je zadobiti ne morejo.“ Kako lepo se to zlaga s tem, da vaš drugi zvon, ki je ravno pred mescem oktobrom dospel v zvonik z drugimi tremi, je brezmadežni Mariji Dev. posvečen, kakor pravi pesem: „Materi brez madeža — drugi zvon naj hvalo dá . . .“ in napis na tem zvonu: „Marija, naša Mati, usmili se nas!“ Tudi drugi vaši zvonovi imajo prelepe nauke za sedanji čas. Veliki zvon povzdiga vaše serca k patronu sv. Jurju za pomoč, kakor pesem pravi: Sv. Jur' si naš patron, — hvalo poj ti vél'ki zvon; bodi zvest naš pomočnik, veliki sv. Jur' svetnik! Na tem zvonu je tudi sv. Peter, pervi papež, kakor da bi vam klical: Poslušajte mojega 263. naslednika, ki vas kliče častit Božjo Mater, brezmadežno Marijo Dev.! Na ravno tem zvonu sta še naša patrona ss. Ciril in Metod, ki nas vabita skerbeti za čistost sv. vere, ktero sta prinesla v slovanske dežele, in ki so že ranjki škof Slomšek v bratovšini teh ss. patronov učili moliti: „Ss. Ciril in Metod, sveta brata, za nas Boga prosita!“ Tretji zvon: ss. Štefana in Florijana ima pomenljiva napisa: Sv. Štefan pomagaj nam, da ohranimo živo sv. vero“ (tedaj ne mertve kakoršne je toliko dan današnji), in pa: Sv. Florijan, vari nas strasti vsakega ognja (tudi dušnega pogoriša); ali kakor pesem pravi:

Sveti Štefan, vsaki čas
V živi veri vnemaj nas!
Zvesti varh, o sv. Flor'jan,
Hiše naše ognja bran'!

Četerti zvon, darovan presv. Sercema Jezusa in Marije, je kakor pečat, ki vse v sebi obsega, in vso faro v varstvo naj svetejšima Sercema zročuje. Zvonovi vaši tedaj vas učijo Bogu, Mariji in svetnikom se zročevati in zoper stiske Božje, nebeške pomoči iskati. Tako je prosil tudi sv. Dominik o svojem času. Živel je v 13. stoletju, ko je bilo vse sprideno, nečimernosti in mesenemu poželenju vdano, luč sv. vere pa otemnjena in zdelo se je, da zdaj bodo otroci temote premagali. Sv. Dominik kakor glasen zvon začne zvoniti in klicati ljudí k pokori, pa le malo je opravil; že več lét je molil, se jokal, pokoríl, delal z besedo in zgledom; toda duh krive vere in spačenosti se je bil že pregloboko zagrizel; človeški trud ni bil zadosten, da bi kaj izdatnega opravil zoper te stiske. V ti naj veči sili je prišla pomoč iz nebés: Marija je pomagala.

Sv. Dominik je od svojih otročjih let Marijo priserčno častíl in veliko zaupanje imel do njene pomoči. Tudi zdaj se je obernil k ti usmiljeni in mogočni Materi z gorečo molitvijo. In glejte, ko je bil v molitev zatopljen, se mu prikaže Marija, ga tolaži, oserčuje, da naj viharju zmot in pregréh nasproti stavi skrivnosti prave sv. vere; potem ga naučí moliti „roženkranc,“ kar se po našem reče „rožni venec“ ali „cvetni venec,“ ker so skrivnosti iz Jezusovega življenja, terpljenja in poveličanja kakor naj lepše dišeče cvetlice, kakor rože v šopek, v venec spletene. Sv. Dominik je spolnoval dano povelje z veseljem, vstanovil je roženkransko pobožnost, povsod oznanoval skrivnosti sv. vere, in čudovito velik je bil sad tega prizadevanja. V trumah so se ljudje zbirali okrog njega k molitvi roženkranski in poslušat razlago skrivnost, ki so vpletene v to molitev. Poljubovali so molek, s solzami ga močili, kmali so bile cerkve pretesne za tolike množice, in v kratkem je svetnik s pomočjo sv. rožnega venca ustavil spačenost, na tisuče krivovércev se je spreobračalo in vera je jela poganjati tudi lepo cvetje svetih čednost.

In da se je še več ljudí spreobernilo, mu je Bog podelil dar čudodelnosti. V mestu Kastres-u na pr. je sv. Dominik molil navadno opoldan v cerkvi sv. Vincencija. Predstojnik samostanski ga je o neki priliki vidil tam, altarju nasproti, ko je bil zamaknjen v molitev in za čevelj visoko od tal povzdignjen. Ta pogled ga je tako silno pretresel, da je tisto uro vse zapustil in sv. Dominika nasledoval. (Bil je namreč sv. Dominik

poseben red vstanovil in je učence zbiral.) — Nekedaj je hotel Dominik v nočnem času iti v neko cerkev, da bi tam po svoji navadi molil. Bile so pa vrata zaperte. Začne ga vžígati sveto hrepenenje po Jezusu v najsv. zakramentu, in glej! neprevidoma se znajde v cerkvi pred oltarjem, kjer ga je zjutraj k svojemu stermenju našel sakristan.

(Konec prih.)

Iz Ternovega na Notranjskem. *(Sprejem in vpeljava novega dekana.)* Hvala Bogu, dobili smo zopet župnika in dekana, ki smo celih osem mescev bili brez njega. 2. oktobra je predrag dan Ternovcem, ker ta dan dopoldne prišli so k nam novi dekan, prečastiti gosp. Janez Urbanček. — Rad bi nekoliko popisal prelepe in častitljive slovesnosti, ktere so se o tej priliki obhajale v naši fari, pa nisem zmožen povedati vse tako živo, da bi častiti bralec imel pred seboj pravo sliko vseh veselih dogodkov, ki so se pretečene dni godili v Ternovem.

Več dni poprej delale so se že priprave za vredni sprejem; pa kmalo bi bilo vse zastonj, ker preč. gosp. niso nam hoteli naznaniti dneva svojega prihoda; pisali so le, da ne vedó povedati dneva, kedaj pridejo na novo faro. „Prosim Vas, so rekli, nikar nič ne pripravljajte za moj sprejem; ne potrebujem časti, veliko pa molitve.“ Mi pa jim nismo dali popred mirú, da so nam 1. okt. pisali: Ker le ne odjenjate, naj bo — 2. okt. dopoldne ob 10 pridem z vlakom. Ta vesela novica raznesla se je hitro po vsi fari. Vse je bilo veselo, kamor si stopil, povsod si slišal glas: „Jutri pridejo gosp. dekan.“ Vsak je hotel pervi povedati to veliko veselje svojemu sosedu, skušali so se in tekali od hiše do hiše, brala se je vsakemu na obrazu velika radost in serčno ginjenje. Kaj so pa otroci vse počenjali, ko so v šoli to veselo novico zvedeli, to se ne dá povedati. Nekteri so veselja poskakovali, kteri so imeli lepo obleko že pripravljeno, drugim utrinjale so se solze, ker niso imeli potrebnega obuvala, ne praznične obleke, da bi mogli iti novemu dekanu naproti. To ti je bil prizor, ginljiv do solz. Vse je bilo silno vneto za novega gosp. očeta; da je to čista resnica, pričal je prelepi sprejem in slovesno vpeljevanje uno nedeljo. — Pripeljali so se dopoldne ob 10 z vlakom in sprejeti so bili od sošolca svojega, gosp. Val. Šarabon-a, in od ternovskega in bistriškega župana. Navdušeni čakali smo jih na ternovskem kolodvoru, možnarji so gromovito pokali, zvonovi slovesno oznanovali, da se bliža dolgo zaželeni in težko pričakovani duhovni pastir, sv. Petra fare vodnik. Domači duhovni, vradniki, občinski zastop, in nešteta množica ljudstva čakala je na kolodvoru. Sprejem bil je prav priserčen in ginljiv. Med potjo ozirali so se na desno in na levo in vsak drugi človek bil jim je znanec, zakaj pred 13 leti bili so tukaj duhovni pomočnik. Blizo ternovske vasi čakala jih je šolska mladina ternovske trirazredne in zemonske šole. Naj popred je tukaj pozdravil gosp. dekana gosp. nadučitelj in jim vošil „Dobro došli.“ Jako ginljiv pa je bil pozdrav belo oblečene učenke, ki je z nežnim in lepo donečim glasom pozdravila gosp. s primerno pesmico in jim je podala krasen šopek. Gosp. dekan bili so vidno ginjeni, in ne vém, če je bilo ktero oko suho. V lepem sprevodu med pokanjem možnarjev in lepo vbranim zvonjenjem pomikali smo se počasi proti Ternovemu. Ljudstva je bilo vedno več. Prišli so celo od sosednjih duhovnij, ker se je bil daleč raznesel glas o lepih pripravah v Ternovem. Kmalo pri vhodu v vas pred kaplanijo bil je postavljen lep slavolok, na kterem so vihrale male zastavice. Slavolok je imel napis:

Naša serca Vas želijo!

V sredi ternovske vasi bil je napravljen drugi še lepši slavolok, pribit na dveh mogočnih mlajih. Na slavoloku se je bralo:

Srečna je ura, zlati dan,
Prišel je naš spoštovani dekan!

Podali so se potem v cerkev. Pred velikimi vrati je bil tretji slavolok, in ta najkrasneji, z napisom:

Božji nam nesite mir,
Naš priljubljeni pastir!

V cerkvi dali so nato blagoslov s sv. Rešnjim Telesom in na zadnje jih je vsa množica ljudstva spremila k duhovski hiši, kjer so se od njih prijazno poslovili in nekoliko oddahnili.

V saboto pričele so se z novega pripravljanja za slovesno vpeljanje, posebno da bi bila cerkev lepo okinčana. In zopet tukaj se je lepo pokazala vnetost Ternovčanov in Bistričanov za lepo farno cerkev. Kar skušale so se ternovske, bistriške in kaseške dekleta, ktere bodo več in lepše šopke in vence spletle, čast in hvala jim. Po vertih ne vidiš nobene cvetlice več, tudi naj bolj navadnih ne, vse je šlo, da je bila le farna cerkev krasno olepšana. Marsikdo je rekel, da tako lepe še ni vidil farne cerkve. Storili smo, karkoli smo mogli, da bi se slovesnost lepše izveršila.

Rožénkransko nedeljo bilo je vreme najkrasneje, zato je pa tudi privrélo ljudi domačih in ptujih gotovo nad šest tisoč. Duhovni domače dekanije prišli so razvun treh vsi. Vidili smo tudi gospoda župnika iz Slavine in enega kapucina iz Reke. Ob desetih začel se je veličastni sprevod pomikati iz duhovske hiše proti cerkvi. Krasen, pa tudi ginljiv prizor. Od obeh strani so pritiskali ljudje, stari in mladi in slišalo se je: „Čast Bogu, dobili smo vendar enkrat gosp. dekana; Bog nam jih ohrani mnogo lét.“ Po hribčku, na kterem stoji farna cerkev, je vse mergolelo. Viditi vse to, nas je notranja ginjenost prevzela! in vsi smo obmolknili. Marsikdo bi bil rad solze skril, pa se ni dalo. Pričakovali smo, da bo lepa slovesnost; pa kaj takega se vender nismo nadjali. Med slovesnim zvonjenjem in streljanjem dospeli smo v okusno olepšano cerkev, kjer so gosp. dekan najpopred zapeli „Veni sancte Spiritus;“ potem stopili so sami na leco in so v kratkem, jedernatem in dobro premišljenem govoru s čversto in razumljivo besedo slikali dolžnosti župnikove do faranov in v drugem delu pa dolžnosti faranov do svojega pastirja in dušnega vodnika. Govor bil je vsestransko izversten. Po pridigi pričela se je sv. maša z veliko azistenco, in slednjič „Tedeum.“ Vernivši se v duhovsko hišo so prijazno sprejemali serčna vošila od duhovnov, ključarjev, občinskih odbornikov in drugih vdanih jim ovčic.

Pri obedu verstile so se navadne važne napitnice. Napivalo se je sv. Očetu Leonu XIII in presvitl. cesarju Francu Jožefu itd.

Prelepa slovesnost bila je končana s popoldansko službo Božjo.

Konečno pa iz dna serca zakličem: Bog nam ohrani našega novega čverstega gosp. dekana mnogaja leta v zadovoljnosti, zdravji in vsestranski sreči. Bog daj, da bi se enkrat spolnilo, kar jim voši gosp. Bilc v imenu vsih faranov v pesmici namreč:

Ovčic nobene ne zgubite,
Ko prišel bo vstajenja dan;
Seboj nas takrat pripeljite
V kraj rádosti — na desno stran.

J. St.

*

Vmestenje novoizvoljenega župnika gosp. Alojzija Rožiča v Krašnji. — Še tisti dan 1. okt., ko je novoizvoljeni gosp. župnik in dekan Ternovski gosp. Janez Urbanček zapustil Krašnjiško faro, prišel je proti večeru novi župnik čast. gosp. Alojzij Rožič v Krašnjo Farmani krašenski delali so celi teden velike priprave, da bi bilo bolj slovesno vmestovanje novega g. duhovnega pastirja. Postavili so veliko mlajev, s hiš vihrale so cesarske in slovenske zastave, in v sredi vasi bil je slavolok z napisom: „Serčno Vas pozdravlja Krašinska fará.“ Na roženkransko nedeljo vrelo je veliko ljudstva proti Krašnji. da se vdeležé znamenite slovesnosti. Prišli so tudi tje gg. župniki iz Blagovice, Čemšenika, Berda, in gosp. kaplan Val. iz Moravč; želelo jih je priti več, pa so bili zaderžani zarad obilnega spovedovanja o priliki popolnoma odpustkov, in zarad božje službe, ktero gg. župniki po mnogih farah imajo ob 10. Med slovesnim priterkavanjem zvonov in pokanjem možnarjev bil je slovesni sprevod v farno cerkev, kjer je gosp. celebrant naj pervo intoniral „Veni sancte Spiritus,“ potem stopi na leco župnik Čemšeniški gosp. Fr. Rome, ter je v globoko premišljenem govoru z ozirom na rožni venec Device Marije razlagal vero, upanje in ljubezen, pa posamezne stanove skerbi in varstvo novega gosp. župnika priporočal, in farmanom Krašinskim naročal, da naj ljubezen in spoštovanje, ktero so skazovali poprešnjemu gosp. župniku, od zdaj zanaprej skazujejo novemu gosp. očetu.

Po pridigi bila je vélika maša, pri kteri je ondotni gosp. organist v cerkvenem duhu vodil petje. Duhovno opravilo minulo je o ½1. Ljudstvo se je hitro razšlo. Duhovni so se zbrali k skupnemu obedu v farovžu, kjer so se verstile primérne napitnice. Pa kmalo so se morali ločiti, ker so nekteri župniki imeli še doma popoldne duhovsko opravilo.

Mili Bog naj dá doživeti gosp. župniku Alojziju veliko duhovnega veselja med novimi ovcami.

V Gorici, 6. oktobra. *(Prihod novega knezo-nadškofa.)* O napovedanem času 11¾ predpoldne prisopihal je vlak iz Tersta in pripeljal našega premil. nadpastirja. Mnogo gospodov peljalo se mu je do Tersta naproti, med njimi pervostolni prošt mons. Valussi, kanonik mons. Bensa, vodja centralnega semeniša preč. gosp. dr. J. Gabrievčič in drugi. Na železniški postaji je bilo precej živo. Voz za vozom je prihajal in pripeljal razno gospôdo, ki se je hotela novemu nadškofu pokloniti precej pri prihodu. Med drugimi naj imenujem deželni odbor z glavarjem grofom Coronini-em na čelu, mestno starešinstvo z županom dr. Mavrovič-em, visokorodne gospé, kterim je bila voditeljica baronovka Rechbachova, mnogo drugih gospodov svetnega stanú in tudi precej duhovščine iz mesta, in nekaj iz dežele. Vrata v salon pervega reda bile so okinčane s preprogami bele in modre barve, ravno take barve stalo je pred postajo na vsaki strani ceste dvoje bandero na visokih drogih.

Ko je došli vlak obstal in premil. gosp. knezo-nadškof stopil iz njega, pozdravil ga je naj prej dež. glavar grof Coronini, potem je stopal nadpastir počasi proti salonu, kjer so mu krepki „Živijo“ in „Dobrodošli-klici“ zadoneli. V salon stopivšega pozdravil je mestni župan v italijanskem jeziku. Po tem pozdravu bil je še kratek nagovor od strani visokorodnih gospej.

Cela versta kočij spremljala je novega nadškofa po Franc-Jožefovi cesti do mesta in skoz mesto do pervostolne cerkve, ktera je bila čedno okinčana. Pri cerkvenih vratih čakali so kanoniki, vikarji in mestna duhovščina z bogoslovci vred prihoda nadškofovega in so došlega spremili do kapele Najsvetejšega. Tam je opravil nadškof molitev in počeščenje. Iz cerkve šla je pot v nadškofovo palačo. Na Travniku (velikem tergu) čakala je mestna godba in šla pred vozovi igraje „stopaj“ (marš).

Hiše ob ulicah, po kterih je šla versta kočij, bile so ozališane z banderi in preprogami.

V Gorici so bile te dni velike slovesnosti o priliki vmeščevanja prečast. gosp. novega nadškofa Al. Zorna. V soboto ob 8 je nadškof v častnem spremstvu teržaškega škofa, kanonikov itd. podal se v nadstolnico; ondi je milgsp. škof Iv. Glavina maševal in potem nadškofu izročil „palium,“ ki je znamnje nove nadškofovske častí. Potem je knez nadškof v pervo svojim vernikom dal slovesni blagoslov. V slovesni dan je imel sam knez-nadškof o 8½ tiho mašo v semeniški kapeli; pričujoč je bil preč. kapitel „in cappa magna,“ mestni odbor, sem. profesorji, redovno in svetno duhovstvo. Po sv. maši se je nadškof oblekel v pontifikalno obleko in pričela se je dolga procesija v nadstolno cerkev, kjer je bila velika slovesnost. Za križem so šle 9tere razne društva in mladenške šole, potem meščani, redovno duhovstvo, semeniše, svetno duhovstvo, sem. profesorji, preč. kapitelj, metropolit z azistenco, srenjski odbor, mnogotere ženske družbe in šole, gluhomutovci itd. Pri velikih vratih so metropolita sprejele slavne vradnije politiške, deželske in vojaške. C. kr. vojna in veterani so nadškofa pozdravile na hilarijanskem tergu.

V Sarajevu je v začetku kim. šest frančiškanskih novincev prejelo tonzuro in manjši blagoslove. Malo pozneje pa so bili 4 posvečeni mašniki.

Župnik mesta Sarajevskega preč. gosp. Iv. Göszl, nadškofov tajnik je bil na véliki Šmarinj slovesno vmeščen. Novi gosp. župnik je priljubljen pri svojem nadpastirju pri kapitelnu, in pri čč. oo. frančiškanih. Slovesno predstavil občinstvu je novega župnika preč. o. Dominik Tolić, dekan v Banberdu. Kmalo potem je bil novi župnik imenovan predsednik nadškofovega verhbosanskega sedeža.

Zastran opravíl letošnjega mesca vinotoka, Mariji Dev. posvečenega, je nadškof Stadler razglasil prelép pastirski list, v kterem veléva, kako naj se po papeževem namenu ta mesec posvečuje. Med drugim pravi okrožnica: „Prošeni so vsi župniki, naj svoje vernike opomnijo, da o pravem času opravijo spoved in sv. Obhajilo, ter zadobé odpustek, ki so ga sv. Oče podelili vsim, kteri doveršijo, kar so oni zapovedali.“ Nadpastirsko pismo slednjič obsega precej obširno pojasnjenje, kako se moli sv. rožni vénec.

Dubica bos., 13. oktobra. Poterdil sem bil po dopisnici, da sem prejel 30. sept. 73 gld. za maše in misijon; ako ni došlo ono poterdilo (Je došlo Vr.), naj velja današnje. Zdaj pa še kaj o misijonu.

Nedeljo pred vel. Šmarnom blagoslovil in postavil nam je sv. križev pot v našo kapelo čast. o. Dioniz, gvardijan frančiškanskega samostana v Kostanjici avstrijski. K temu svetemu opravilu prišlo je mnogo katolikov iz Dubice avstrijske, ker tam v stari fari pa vender nimajo sv. križevega pota, ter so bili tudi radovedni, kako se blagoslavlja in stavi. Med sveto mašo so ravno ti romarji lepo peli, da jih je znamenito število razkolnikov poslušalo v koruzi tik naše kapele. Že v Bulgariji sem slišal govoriti staroverce, da jim petje v naši latinski cerkvi bolje dopada, kakor pa v njihovih gerških, in tudi tukaj v Dubici jim je bilo močno všeč.

Zdaj sem za potrebo vse doveršil tukaj v svoji kapeli, ali že sem se okomatal na drugo delo, ako Bog dá srečo. Tukaj v Bosni je precejšnje mesto,*) ob železnici, z veliko tergovino z lesom, kjer za turške vlade

*) Ime še zdaj prikrivam iz svojih razlogov, kasneje čem ga že objaviti.

razun treh oséb ni bilo nič katolikov; zdaj pa so se zavolj tergovine in stavljenja novih hiš naselili posebno rokodeljci, okoli 180 katoliških duš, kteri pa imajo do svoje farne cerkve 3 ure daleč po bosanskem potu, to je, ali po debelem blatu, ali prahu. Razvajeni naselniki niso vajeni s tolikim trudom cerkveno zapoved spolnovati, toraj tudi opuščajo službo božjo in sploh pešajo v dobrem. Zravno teh rokodelcev je še tukaj vedno precej vojaštva, se vé, da katoliškega, kakor so sploh avstrijski vojaki. Razkolniki pa so posebno zagrizeni nasprotniki vsemu, kar je katoliško, da se n. pr. strašno jezé, kar so katoliki za svoje otroke si dobili na svoje stroške katoliško učiteljico, (menda prav iz Kranjske je doma); posebno jim je greben zrastel, ko je ravno nje visoka oseba vlade (Adlatus) posebno priporočila kotarskemu predstojniku. Ker katoliki še nimajo svojega pokopališča, dovolujejo razkolniki na svoje pokopališče samo tiste katolike donašati, kteri jim plačajo (za otroka 3 gld.), pa ne smé jih spremiti tje katoliški duhoven, ampak razkolniški, ali pa nobeden ne.

Te in enake okolščine začele so dramiti katolike ter spoznavajo, da neznano potrebujejo katoliškega duhovna. Ali ker se nikdo ne meni za nje, ter so čuli o meni v Dubici, pisal mi je eden (in ta je Slovenec iz Štajerskega) ter me prosil, naj jim pomagam, kakor morem in znam, ker so v velikih potrebah in še bode došlo katolikov, ker jih vleče zaslužek; toraj je silno potrebno, da se napravi vsaj za silo kapela in pride kak duhoven k njim; sicer morajo podivljati.

Ali se morem in smem ustavljati tej toliko pravični prošnji? Gotovo mi bode vsak priterdil da nikakor ne! Tudi jaz sem tako mislil ter obljubil, da hočem z Božjo pomočjo in pomočjo že skušenih dobrotnikov Slovencev tudi v tem mestu postaviti katoliško kapelo ter dobiti kakega pastirja zapuščenim ovčicam. Veršilo pa se bo to delo težavno; samo za zemljišče bo treba . . . (Številka je odergnjena. Vr.) gld., ako hočemo cerkev imeti v mestu, kar se mora zgoditi zavolj ljudi, ki stanujejo po mestu. Zopet bode treba mnogo denarja za zidanje; pa s početka se bo delalo samo za silo in za pervo potrebo, ter bom zadovoljen, da imamo zemljišče, kjer se bode moglo kasneje kaj boljega pozidati. Prosim toraj, pomagajte mi katoliško cerkev na novo postaviti, kjer je prav kakor v Dubici ni bilo že več stoletij. In ker se mora tukaj v Bosni ves denar naenkrat izplačati, toraj prosim naj vsak, kteri količkaj zamore, kmalo svoj dar odpravi na pošto v Dubico bosansko, pa v pismu, ne po poštni nakaznici, ker se te ne izplačujejo pri nas, ampak nazaj pošiljajo, odkodar so došle. Prosim darov velikih in malih, pa tudi sv. maš, ker mi je veleč. otac gvardijan frančiškanski iz Kostajnice obljubil, da bode našel duhovnov, kteri bodo prav radi sprejemali in opravljali maše, pa od vsake nekaj podarili za postavljenje te cerkvice.

O tej priložnosti razglasujem tudi prošnjo župnika Volarskoga, naj bi mu dobrotniki podarili za novo cerkvico presv. Serca Jezusovega monštranco, svečnikov, velum, pa še kake druge cerkvene oprave, posebno želí tudi kak sv. križev pot. Ako kdo blagovoli kaj podariti, naj izvoli poslati velečastnemu otcu Stepanu Marišiću, župniku v Volar. Pošta Priedor v Bosni. Zdaj pa z Bogom!

Knez-nadškof Gollmayr, zadnjič omenjeno knjižico Rajčevićevo, kakor „Soča" piše, je poslovenil iz laškega jezika verli naš rojak gosp. prof. A. Marušič. Dobiva se v nadškof. pisarni in na Travniku pri Paliču po 20 kr. Vprašati bi utegnil kdo, kako da je zadarski kapiteljski dekan pisal o našem rojaku nadškofu Golmajerju? — Monsgr. Rajčević se je bil z Golmajerjem soznanil na Dunaju, ko je bil G. še ministerstveni svétnik, R. pa kandidat gimnazijske profesure. Postavši nadškof ga je vzel seboj v Gorico in dobro pomnimo, da je že v Ljubljano gosp. Rajčević prišel z G. kot nadškofov kaplan. Pozneje bil je prof. pastirstva v Gorici, potlej pa v Zadru, kjer je zdaj kapiteljski dekan. Pisavec v „Soči" pravi, da bi se k temu, kar je Monsg. Rajčević spisal o Golmajerju, dalo še kaj pridati, n. pr., „da ranjki ni hotel nikdar star biti." Kadar so mu n. pr. svetovali, da naj se po zimi gorkeje obleče, ali da naj ne mašuje po zimi v merzli kapeli, ampak v sobi, in več tacega, je odgovoril: „Kaj pa, kedar bom star?" — Opomnjeno bodi, da ranjki nadškof Golmajer je bil še kot bogoslovki profesor v Ljubljani postavil nekako podlago k slovenskemu sv. pismu. ker bil je takrat poslovenil novo zavezo, ktera se je porabila o izdaji tega dela.

Priporočila vreden list.

Marljivi pisatelj Engelbert Fischer izdaja že tretje leto jako podučljiv časnik z naslovom: „Für Auge und Herz." Lepe in mikavne zgodbe krajšega in daljšega obsega se verstijo z raznimi podučljivimi sostavki „o milem vladanji božje previdnosti," „o delih keršČanske ljubezni," „o posvečevanji nedelj," „o koristnih in škodljivih knjigah" itd.; vsakemu listu je pridjan še poseben oddelek „Freundliche Stimmen an Kinderherzen," ki se lahko od druzega berila loči in daja še neodraslim v roko. List izhaja po dvakrat na mesec in stane samo 76 kr. — V prihodnje pa bo vrednik še vsak list za pol pole pomnožil, tako sicer, da bo vsaka številka imela najmanj 24 strani, ves letnik 576 strani. Pridjan bo namreč še nov oddelek z naslovom: „Zu Jesu Füssen." Ta oddelek ima biti a) prijatelj, učenik, svetovalec in tolažnik bolnikom in terpinom vsake verste, pridjan vselej pervi številki v mesecu ter se lahko iz lista jemlje ter razdeli bolnikom in drugim terpečim, b) nekakšen „misijonar med ljudstvom" ter z lahkoumnimi razpravami o verskih in nravnih naukih zavračevaje navadne ugovore itd. ljudstvo podučevati in boljšati. Vidi se, da se izdajatelj resno trudi mnogim družinskim razmeram vstrezati in koristiti ter zasluži, da ga dobri katoličanje podpirajo v tako blagem početji. List prihaja 24krat na leto in bo stal zarad nove pomnožitve 1 gld. Naročuje se pri izdatelju (Engelbert Fischer-ju Pfarrer in Neustift am Walde b. Wien), ali pa po c. k. poštah; po bukvarnah stane nekoliko več.

Pregreha in šiba za njo!

V Rimu v ulici „Via dell Tritone," dell' „Angelo Custode," je bila pod papeževim vladarstvom „Stamperia Camerale," palača, v kateri je bila deržavna tiskarna; v drugih prostorih so se prodajale bukve in druge umetne dela.

Piemonški vladi se ni nič bolj mudilo, kakor to palačo in še druge za svojo potrebo pripraviti in prezidati.

Bilo je spomladi leta 1871, ko se je začelo v noči na odru okoli omenjene palače nepretergoma delati. Delavci so lezli skozi okna druzega nadstropja ven in notri in so delali pri svitu bakelj; ker hoteli so odstraniti veliko kamenito podobo Matere Božje, katera je bila na slemenu.

Ker so se bali, da se ljudstvo utegne v hrupu temu bogoskrunstvu upreti, zatorej so po noči to počenjali, ob jutranji zariji moralo je delo gotovo biti. In bilo je res gotovo. Toda dogodba ni še s tem pri koncu. Kakor da bi se Bog hotel maščevati za skrunstvo, storjeno njegovi sv. Materi, zgrudil se je zjutraj oder; deset delavcev se je ponesrečilo, dva sta bila koj

na mestu mertva, druge, ki so bili hudo ranjeni, nesli so v bolnišnico. To je bil gorek nauk, ki je gotovo zbudil strah v sercih, kjer je še kaj vere. Le preradi se večkrat tudi delalci zarad kruha dajo brezvercem zapeljati, da bogoskrunijo po tej ali uni poti — velikrat pri nas posebej z delom ob dnevih Gospodovih.

Vevnica.

Duhovski stan.

5. *„Duhovnikov ne potrebujemo.“*

Vsaka doba ima kaj posebnega. V oni dobi, ki se po cesarju Jožefu II imenuje „jozefinska,“ so govorili veliko, kaj pa je nravnost, kako potrebna da je zlasti za ljudstvo in kako potrebni da so možje, ki jo ljudem oznanjujejo. Za manj izvedene moram opomniti, da pomeni „nravno“ to, kar „dobro“ in sicer dobro v človeškem dejanji. Za vero so se takrat malo brigali, a nravno dobro, pošteno življenje, ako tudi brez vere, jim je bilo nad vse. Vsaj govorili so tako, morebiti da so v sercu mislili drugač. Človek naj spozná, kaj je prav in dobro in po tem naj on ravna, ne gledé na to, da mu kedo zapoveduje, ampak samo zato, ker je prav in dobro. Vedeli so pa vendar tedanji „razsvitljevalci,“ da ljudstvo o taki prazni nravnosti ne more razumevati ničesa. Vsakdanji človek nima niti časa niti zmožnosti, da bi do čistega oskubel pojem nravnosti vseh „sebičnih, dobičkarskih in nevrednih“ pritiklin in si dal dopovedati, da je treba delati samo zaradi „kategoričnega imperativa,“ ki pravi: to stori, to pusti! In ker so to vedeli in vedeli tudi, da brez nravnosti si ni misliti rednega življenja v deržavi, zato so imeli duhovski stan — učenika nravnosti — za potreben stan. Jožef II je hudo obžaloval, da je vsled njegovih naredb bilo nastalo pomanjkanje duhovnikov in že je mislil na to, da bi dal mladeniče „rekrutirati“ za duhovne, kakor za vojake.

No, čudno bi bilo, ko bi od takrat do današnjega dné ne bili nič napredovali. Takrat so bili duhovni dobri, da so pridigali ljudem, kako je treba živeti, da se ne podere deržava: dandanes so pa prišli učeni do terdnega prepričanja, da bi se tudi gledé „deržavne nravnosti“ utegnilo prestati brez duhovnikov. Kajti stvar je prav za prav ta-le: Ko bi duhovniki učili samo pokorščino, darežljivost za domovino, da ljudje ne smejo pobivati, ne krasti — zlasti bogatinom ne —, da morajo noč in dan delati in nikoli ne počivati: táko nravnost bi še prenašali. A čemu pridigati o veri, o cerkvi, o postu, o šesti zapovedi, o ljubezni do bližnjega! Tega ne morejo terpeti in zato je bolje, da bi duhovnikov še bilo ne! Saj ravno omenjeno deržavno nravnost bi zamogli učiti tudi „žandarji,“ vradniki in deržavne šole. — Tako nekako si domišljujejo današnji svetovni modrijani med katoličani. Ti pa, pametni človek, ki sodiš vse tako, kakor je v resnici, in ne, kakor bi po godu nekaterim biti moralo, kaj praviš na to? V teh le mislih se pač vjemava: Nekaj je prav, nekaj ni prav. Kar je pravo, je treba storiti, slabo je treba opustiti. Nagnjenje naše nas vleče bolj k slabemu, kakor k dobremu. Le krepka volja spolnuje lahko, kar je pravo. Pamet nam veleva delati dobro, ali dá se preslepiti od slabega nagnjenja. Treba je razsvetliti pamet in treba je okrepiti voljo, ako hočeš napraviti človeka dobrega. Tega storiti ne more šola, ker šola je za mladost in mladostni nauk, mladostni sklepi se pozabijo in zginejo; tega ne morejo vradniki, ker ti zamorejo vplivati samo na zunanjost, a nravnost je le v sercu. Zato ga ni ljudstva na svetu, ki ne bi poznalo in imelo mož, ki učijo z besedo in svojim življenjem nravnost. Tudi tukaj moram opomniti, da se oziram samo na **natorno** (za zdaj ne na čeznatorno) **stran** duhovskega poklica. In v tem smislu smemo reči, da so bili taki možje po božji previdnosti ljudém dopuščeni. Ako tudi ni učil Kongfutse prave vere, je vendar učil bolje živeti, nego preje. Tako tudi Zarathustra in drugi možje. Za njimi so nadaljevali tako delo drugi in ljudstvo jih je imenovalo duhovnike. Tako nalogo — natorno zraven nadnatorne — spolnuje tudi katoliški duhovnik in vsak razumen človek, ki ni preveč zapeljan po svojih strastih, mora pripoznati, da je duhovnik zaradi omenjenih iz pameti povzetih razlogov potreben ud človeške družbe. Zato je treba le duhovnike vzeti ljudstvu in videli bodete, kako se hitro za njimi poruši deržava.

Pa seči moram še globočje. Za človeško družbo ni že zadosti, ako ima izmed svojih udov nekoga, ki zamore vstrezati kaki potrebi, bolje rečeno: ki zamore skerbeti, da družba one potrebe ne čuti: ampak mora biti, da tako rečem, zastopnik, v katerem je vtelesena ne samo neka služba, marveč vtelesen naravni pojem družbene celote. Naj to pojasnim. Vsaka družba je nekaj enotnega. Morebiti bi se vtegnilo kako društvo vzderžati nekaj časa brez predsednika, brez glave; toda, kedor ima v mislih družbo, njega tudi nekaj sili misliti, da mora imeti društvo na čelu moža, v katerem se v i d n o, t e l e s n o kaže edinost in enota. Tako je tudi z nravnostjo. Človeštvo se sicer zaveda, da je dolžno spolnovati nravno postavo, ali vendar mora biti v družbi človeški neki del, v katerem je po besedi in dejanji v t e l e s e n a n r a v n o s t, kakor je v učenjakih učenost, v sodnikih pravica, v vojaštvu moč, v umetnikih lepota. Morebiti se zdi moje umevanje komu nerazumljivo; prosim samo, naj prebere to mesto večkrat, naj si dobro predoči primero in postalo mu bode vse jasno. Nikakor ni tedaj modroslovska sanjarija, ako rečem: duhovniki so po svojem natornem stališči zastopniki nravnosti, t. j. stebri, na katerih sloni nravno, dobro, pošteno življenje cele družbe človeške. Ker imajo to dolžnost ali službo že po natori, so t e d a j p o t r e b n i, kakor so potrebni drugi stanovi. Ako bi propadli ti stebri nravnosti, mora propasti tudi nravnost. To nam spričuje zgodovina na vsaki strani in uči nas tega skušnja še dandanes. Tu veljá pregovor: „Regis ad exemplum totus componitur orbis.“ Ako hočeš spoznati naglo, kakoršna je kaka občina, fara, vas, vprašaj: kakošni so njihovi duhovniki. Seveda ne veljá to vsesplošno, ker je mnogo drugih vzrokov, ki podpirajo ali podirajo nravnost, ampak toliko velja, kolikor izdá veljava duhovnikova.

Duhovniki so potrebni, da vzderžujejo z besedo in dejanjem nravnost. To pa še ni vse, kar zamorem o potrebnosti povedati. Nismo samo telo, ampak imamo tudi dušo. Ni dovolj samo za telo skerbeti, tudi dušo moramo priznavati s svojim zunanjim življenjem kot del samega sebe. Za telo rabimo hrane in obleke: zato imamo v človeški družbi ude, ki skerbé za oboje. Kmet, ki prideluje snovi potrebne za hrano in obleko, je v družbi to, kar telo pri človeku. Oni stan pa, ki je v družbi to, kar samostojna duša naša, je duhovski stan. On ima namen in nalogo vedno klicati ljudém: „d u š o i m a t e.“ Tudi zaradi tega vzroka ni je družbe človeške, bodisi veče ali manjše, ki ne bi imela d u h o v n i k o v, ker sicer bi popolna ne bila. Kakor pri človeku vse to vstvari in napravi narava, kar je njemu bistveno — brez česar bi človek ne bil; ravno tako vstvari narava tudi v družbi vse one dele, ki so potrebni, da je družba popolna.

S temi razlogi upam, da sem dokazal, da je duhovski stan ravno tako potreben, tako naraven, tako „človeški“ stan, kakor vsi drugi stanovi. Kedor torej

misli, da duhovski stan ni vzrastel tudi po naravni poti in da nima terdnega stališča v družbi, ampak da sloní le na slabosti človeški, na lahkovernosti nepodučenega ljudstva, ter na dobičkariji na drugi strani, on bi moral ravno to govoriti o drugih stanovih. Vsak stan pač mora svojim tudi dati, česar potrebujejo. Kako bi zamogel biti kedo zdravnik, pa bi si s svojim zdravljenjem ne prislužil hrane in obleke. Zakaj bi tedaj duhovniku ne bilo dovoljeno živeti od svojega duhovstva. Je li to dobičkarija?

Za danes dovolj. Vem, da ima že kedo ugovor na jeziku: za kmečko ljudstvo so že dobri duhovniki in potrebni (namreč že tudi za časno življenje), omikani pa gosposki jih ne potrebujejo. Čemo videti.

(Dalje prih.)

Smert občna osoda.

Nevidna moč me dvignila,
V neznani kraj zavlekla,
Ravnine mi odpirala,
Kjer razna raste cvetka.

Prizor prekrasen, vse en vert
Predstavlja mi ravnina;
Cvetlic nebrojno raznih pert
Verh njega se razgrinja.

Mogočno se šopirijo
Nektere tje čez druge,
Jim zraka živež jemljejo,
Da vmirajo že tuge.

Tam druge se razcvetajo,
Kraljéve so krasote,
V prihodnost zlato gledajo,
Omamljene lepote.

Pazljivo gledam bolj sedaj,
Ugledam male srote;
Oh, pride li rešenje kdaj?
Zdihujejo poterte.

Oh! tu moli sirotica
Iz zemlje zlo počasi;
A kamer če devičica,
Se veča že oglasi.

Še druge vidim rožice,
Ki žalostne stojijo,
Uboge reve mamice,
Ki starosti zorijo.

Premišljevaje rožice,
Vtopim se v britko tužnost,
In zdihnem: Vse sirotice
Objela bo minljivost!

Da! Vidim, že neusmiljena,
Ki urno maha, seka!
Se vsaka vkloni rožica,
Visoka kakor nizka.

Cvetlic osoda me učí,
Da naša je enaka;
Visoko tudi če ferčí,
Ga smert za durmi čaka.

R—v—n.

Razgled po svetu.

Špansko je dobilo novo ministerstvo, kteremu na čelu je pl. Herera. Program je ravno naslednja steza k republiki, ali pa k brezvladju: svoboda tiska, prostozbiranje, civilni zakon, prosto nauštvo, splošna volilna pravica itd.

Amerikanske novice. Amerikansko-češki koledar. Amerikanski Čehi, kakor „Hlas“ v Št. Lujzu, imajo že svojo pratiko za l. 1884 z imenom „Americki Čechoslovan.“ V njem med drugimi spisi je tudi: Biskup Josef J. Strosmajer in nova stolnica djakovska (z 2 podobama). — Zgodovinske sporočila čeških katol. duhovnij v zedinjenih deržavah. — Jan. Valerijan Jirsik, škof budějoviški (s podobo). — O predvedenji vreména.

Rešenje Dunaja od Turkov pred 200 leti so obhajali tudi amerikanski Poljci zarad svojega viteškega kralja Sobieskega.

Takó je pošteno! F. Tiedeman je pred 5 ali 6 leti v Milvauke-ji prišel na boben in po ondotnih bankolomnih postavah je bil oprosten vsakterih zavéz do tistih, ki so zgubo terpeli. Tedaj zapusti ono nesrečno mesto in se podá v Novi Jork v tergovino svojega brata. Zdaj posledqje dni pa je ta mož izplačal do posledqjega vinarja vse poprešnje svoje upnike.

Posvečenje cerkve sv. Prokopa v Čikagu se je 23. kimovca godilo z velikimi slovesnostmi. Ta nova cerkev je naj veči in naj lepši izmed vsih čeških cerkev v Ameriki; Čehi so jo neizrečeno veseli. Pokazali so se o tej priliki Čehi v vsi svoji moči in mogočnosti amerikanskemu svetu, kakor piše amerikanski „Hlas“ v Št. Lujzu. Nepregledno velike množice čeških móž in mladenčev je pri tej priložnosti slovesno pokazalo, da so in hočejo ostati vérni sinovi katoliške Cerkve. Razun domačinov iz Čikaga je prišlo mnogo zunanjih gostov iz Št. Lujza, Milwauke-je in iz La-Crosse. Posvečeval je novi tempelj pričo 16 duhovnov preč. g. nadškof čikagski, Teehan; pridigi ste bili dvé, ena v cerkvi sami, ena pa zunaj cerkve; posledqjo je imel čast. gosp. Leon Suchy iz Milwauke-je. Slovesno mašo je imel preč. gosp. Vacl. Vse je bilo silo veselo tega prelepega novega svetiša. Župnik te duhovnije je čast. g. Vil. Čok. „Hlas“ hvali věrnost in darežljivost ondotnih čeških katoličanov. Bog ohrani nje in vse amerikanske Slovane v svoji milosti, da ostanejo zvesti sinovi matere sv. Cerkve in matere Slave!

Bratovske zadeve.

Serčno se priporoča žena v gorečo molitev N. lj. G. in sv. Jožefu, da bi ljubi Bog vravnal družinske razmére v dušnih in telesnih zadevah. — Mladeneč v silni preteči nadlogi in sili priporoča se udom bratovščine: „Naše ljube Gospe presvetega Serca“ prav goreče v molitev, da bi Marija pri svojem ljubem Sinu Jezusu izprosila, da odverne od njega pretočo mu nevarnost. Ako bode uslišana molitev, naznanila se bode zahvala. — Oseba, na duhu bolna, živo priporočena za pomoč. — Sestra priporoča brata, da bi se odvadil pijanosti.

Zahvale.

Bolnika za smert bolnega sem bil priporočil Dev. Mariji in opravil devetdnevnico v ta namen ter obljubil, da bodem uslišanje prošnje po „Zg. Dan.“ razglasil. Ker je bolnik dal previditi se, toraj Dev. Mariji priserčno v zahvalo očitno to naznanjam. *K—.*

Za rešenje iz zadrege bodi naj priserčniše češena N. lj. G. presv. Serca! *N.*

Na priporočevanje k sv. Antonu Pad., pa tudi k Jezusu, Mariji in sv. Jožefu se je neko sovraštvo potolažilo; torej hvala Jezusu, Mariji, sv. Jožefu in velikemu sv. Antonu Padvanskemu! *M.*

Koledar za prihodnji teden:

22. vinotoka. S. Kordula. — 23. S. Janez Kapistran. — 24. S. arhangelj Rafael. — 25. S. Viktor. S. Krispin. — 26. S. Amand. — 27. S. Sabina. — 28. Štir in dvajseta nedelja po Bink. Ss. Šimon in Juda.

Listek za raznoterosti.

† Iz Ljubljane. V frančiškanskem samostanu je umerl častni Br. Paskal Komatar, previden ss. zakramenti, star 73 let, in bil pokopan 12. t. m. popoldan o ½5. Bog mu daj večni mir.

† Gosp. Matevž Schreiner, znani podpornik rok. kat. družbe je 12. t. m. zvečer ob 8 umerl, prejemši ss. zakramente umirajočih, po kratkem terpljenji v 72. letu svojega življenja. Pokop je bil v soboto, 13. okt., o ½5 popoldne. Bog mu daj večni mir.

Petdesetletnica Vincencijeve družbe, poduk o tej bratovščini itd., je dala na svitlo katoliška družba za svoje ude. Lepo delce, s 44 str.; tudi drugi čitatelji lahko dobé knjižico. Cena 10 kr.

Čast. gosp. Štefan Jaklič, novi župnik v dolenjskem Št-Vidu, je bil prelepo sprejet in vmeščen 1. oktobra. Večstransko znameniti spis, da se ne bo tergal, prinese prihodnja „Danica."

Ljudski misijon bodo imeli 3. novembra na Brezovici pri Ljubljani. Tudi v Štangi je napovedan in se boje začne že 21. t. m.

V Retečah tudi živimo, če prav tako enotero, kakor takrat, ko smo si v glavo vbijali poštevanko. Mala poštevanka sicer se je zopet obudila, ker začeli smo nekáko malo prostovoljno učilnico za branje. Tudi v cerkvi se je poslednji čas marsikaj vravnalo. Prenovljen je prav lepo in okusno véliki oltar, postavljena obhajilna ograja iz vlitega železa, položen kamniti tlak v prezbiteriju, narejena ograja okoli kerstnega kamna. Zdaj imamo „jesenske šmarnice;" Bog daj, da bi se preblagi nameni velikodušnega Leona XIII v naj veči obilnosti dosegli, naj bi verna molitev vesoljne sv. Cerkve novega Petra in njegovo nevesto rešila iz verig framasonskega trinoštva! Naše ljudstvo je dobro, verno; bode že kaj sprosilo.

Dober nauk poslom, kteri so zanikarni. — Keršenica: Gospa, ste slišali danes, káj so rekli gosp. v cerkvi, da s posli v keršanski hiši se mora tako delati kakor z lastnimi otroci?

Gospodinja: To je, da sem slišala; po tem se bom tudi ravnala. Vidiš tukaj šibo? S to dobivajo otroci, ako so razuzdani, nepokorni in leni. Zapomni si to!

Čudne dogodbe. Na Angleškem se mnogi z viših družin obračajo h katoliški veri. Čudno pa je, da velikrat potomci naj bolj zagrizenih svojih prednikov, naj večih sovražnikov katoličanstva postajajo katoličani. Tako je bilo nedavno z Marijo Hewittovo, hčerjo nekega ljutega protestanškega pisuna zoper katoliško duhovstvo. Slepi fanatizem staršev naj berže je hčerko zbudil k preiskovanju, in preiskovanje navadno pripelje k spreobernjenju. Tega dokaz so tudi sinovi znamenitega Angličana Wilberforce-a. Edini sin izmed njegovih, ki se ni pokatoličil, je bivši kervavi katolikom sovražnik, tako imenovani anglikansko-protestanški škof Wilberforce; ta pa je moral dočakati to, da se je v katoliško Cerkev povernila njegova lastna hči, ki je bila omožena z anglikanskim pridigarjem Peyen-om, kteri je tudi spoznal resnico in postal s soprogo vred katoličan.

„Koliko si star?" — „Devetnajst let." — „Ali si preštel, koliko minut je preteklo, kar si bil rojen? Njih število je strahovito: devet milijonov, tri sto in trideset tisoč, dve sto." Vsaka teh minut se je vzdignila k Bogu, in je pri Bogu hranjena. Bog je vsako preiskal in pretehtal; kajti one so v to odmenjene, da se tebi tvoja večnost poplačuje. Vsaka ima znamenje, in sicer znamenje namena, katerega si takrat imel, kakor ima vsak denar podobo vladarja; v večnosti pa imajo vrednost samo tiste, katere so s podobo Božjo zaznamnjane. Ali ni strašno to premišljevanje? Plemeniti gosp. Guerin pravi: „Nikdar nisem mogel razumeti, kako se morejo tako varne delati oni, kateri se le na po zunanje pošteno življenje zanašajo in se hočejo ž njim pred Bogom opravičiti, kakor da bi vse naše dolžnosti imeli, le v ozkem krogu tega sveta. Dober sin, dober deržavljan, dober brat biti, ne zadostuje, da bi prišli v nebesa. Bog druge zasluge, kakor so tiste, lahke zgoli zunanje čednosti, zahteva od onega, katerega hoče na vse večne čase s častjo kronati."

V Freiburgu je umerl slavni dr. Albin Stolc. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. M. Barlič 1 gld. — „Za vezílo" 2 gld. — Č. g. A. Kalan 1 gld. — Č. g. J. D. 4 gld. — Preč. g. dekan Martin Šlibar 5 gld. — Neim. duhoven 2 gld. — Preč. g. dr. prof. Svetina 3 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana 2 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neim. 2 gld. 65 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Preč. g. dekan M. Šlibar 5 gld. 43 kr. — Č. g. J. D. 4 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Z Rovt nad Logatcem 2 gld. — Po čč. gg. Uršulinaricah 9 gld. 30 kr. — Od Sv. Trojice pri Mokronogu 15 gld. 28 kr. — M. Trilar 1 gld. 50 kr. — Neimenovane 60 kr. — Iz Kočevja po preč. g. dekanu 10 gld. — Mina Skvarča 1 gld. — Marjeta Skvarča 1 gld. — S Studenca za 2 leti 15 gld.

Za sveto Detinstvo: Neim. duhoven 10 gld.

Za najpotrebniše misijone v Kini in Japanu: Neim. duhoven 20 gld.

Za najpotrebniši afrikanske misijone: Neim. duhoven 20 gld. — Č. g. župn. Št. Šranc 5 gld.

Za družbo sv. Bonifacija: Neim. duhoven 1 gld.

Za Ratisbonov misijon: Č. g. župnik Št. Šranc 5 gld.

Za misijon v Adrijanopolu: Č. g. župnik Št. Šranc 5 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Č. g. župnik Št. Šranc 5 gld. Popravek: Neki posel za dr. Jegličeve potrebe 50 gld. (ne 50 kr.)

Za razne misijone: Č. g. župn. Št. Šranc 5 gld.

Za Bosno: Z Berda po čast. g. župn. Al. Kumerju 5 starih mašnih plajšev s drugo pripravo.

Pogovori z gg. dopisovalci.

P. Hr.: Vse došlo; sercna hvala! Nadaljno, kadar bode malo več oddiha. — G. P—j v St. V.: Presercna hvala! Vse doželeno se bo zgodilo. — A. V.: Dobro blago in skoraj ktera zagleda beli dan.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 26. vinotoka 1883. List 43.

Afrikanske zadeve.

Če so res poslednji časi, ali kaj?... Od mnogih krajev in strani so po previdnosti Božji misijonarji z vso resnobo začeli pritiskati v zamorske dežéle, ako bi bilo mogoče ta terdi in ob enem lahkomišljeni rod za sv. vero pridobiti. O srednji Afriki pišejo misijonarski listi nasledaje.

O osodi vjetih misijonarjev smo zvedeli, da so še pri življenji in da Mahdi (lažnjivi „prerok“) še precej dobro in usmiljeno ž njimi ravná. Stranka „preroka“ se je od časa, kar je bila potolčena, zelo skerčila. Kakor se iz Hartuma 8. maja piše, je bil že peti poslanec pri njem, in ponujali so mu za vsacega vjetih 1200 mark (okoli 600 gld.) odkupnine. Upajmo, da se bode tako hudo razdjani misijon kmalo opomogel.

Knjižica „La Nigrizia“ v Veroni ima naznanila od mesca julija in sicer iz telegrama generala Hicks-a; telegram je bil poslan v Kaíro od novega škofa za srednjo Afriko, monsgr. Sogaro-ta. Pravi pa, da vsi vjeti misijonarji so živi. Odpravili so bili misijonarji nalaš poslanca v El-Obeíd, ktero mesto ima lažnjivi prerok v oblasti. Bilo je za samo pot plačati 50 tolarjev. Superijor v Hartumu je med drugim pisal: Po uzetji El-Obeida (v Kordofanu) nobeden naših ni umerl, .. nobeden naših ni bil djan v železje, redovne sestre niso bile prodane, Mahdi je prepovedal pod kaznijo zadavljenja, koga naših žaliti ali tepsti, in kazal je na-nje svojim kakor izgled stanovitnosti, rekši: „Lejte, kako se ti nejeverniki terdno deržé svojih krivih vér, toliko izmed vas pa ima tako malo vere v mene!“ Znati je. da Mahdi ima malo svojcev, pravi omenjeni listič in pristavlja: „Zdaj nam ne ostaja druzega, kakor upati v previdnost in v pametno ravnanje Angležev, ki bojo z 10.000 vojakov, okovarjenih z Remingtovimi puškami, na čelu z dvema beterijama topov in z nekterimi stotinami konjikov odrinili proti njemu v pervi polovici avgusta.“ Po tem takem bi se zdaj v kratkem imelo kaj zgoditi, ako so res odšli.

Drugo naznanilo poterja prešnje vesti in pristavlja še to, da lažnjivi prerok od časa do časa prihaja k vjetim kristjanom in jim pravi: „Mir vam bodi, ki ljubite našega Gospoda Jezusa, jest vam bom dal viditi S e j i d n a I s s a“ (Našega Gospoda Jezusa). Rad se pogovarja z njimi, zlasti s čast. gosp. Alojzijem.

Tudi pravi to pismo, da trikrat je Mahdi poslal svoje vojne proti Slatin-beju (Darfurskemu poglavarju v imenu Porte), in trikrat so bile tepene. Rekel je sel, da Slatin-bej je tri dni od Obeida, in da Arabci Mahdi-ju več ne zaupajo; znati je za gotovo, da nima nad 5—6000 vojnih mož.

Zdaj poglejmo pa še v druge afrikanske kraje.

Apostoljski vikarijat pri jezeru „Viktorija-Njansa.“ Iz Zanzibara pripovedujejo o razburjenosti arabcev v kraljestvu M'tesa ob severnozahodnjem delu jezera „Viktoria-Njansa.“ Razburjenost je nasledek dogodkov v Sudanu, in ker so se bali misijonarji enacega upora, kakor je bil v postaji Delan in El-Obeid, je sklenil apost. vikarij monsgr. Livinhak za kratek čas postajo Rubaog zapustiti in sirote v zavetje spraviti. Na „pirogah“ (malih čolnih) so peljali misijonarji svoje gojence k južnovzhodnjemu bregu jezera. Misijonarji so zdravi. Kralj M'teza jih je pri odhodu obdaroval in jih prosil, naj pozneje pridejo v njegovo glavno mesto.

Afrika pod ravnikom (ekvatorjem). — V začetku meseca svečana sta dva misijonarja „Marije Dev.“ iz Algiera vsled ukaza kardinala Lavigerie-ja odrinila, da bi od „Stanley“ jezera proti izviru Konge do Njangve (okoli 50 geogr. milj zahodnje od Tanganjike in 4 stop. južne širjave pri Kongu) misijonarila in v deželi Manjnema misijonsko postajo vstanovila. Kakor je bilo poročano, sta imela potovati od Massanike (na severnozahodnjem bregu jezera Tanganjika); ker so bili pa zamorci karavano popolnoma oropali, je kardinal Lavigerie odločil se za dolgo potovanje po veliki reki od zahoda. — Ako štejemo 6 novih potnikov, je v postajah „Marije Dev.“ okoli jezér pod ravnikom 37 misijonarjev; 22 duhovnov, 3 samostanski bratje in 6 pomočnikov. Štirje misijonarji so za vstanovo tega misijona kri prelili; devet jih je zarad premnogega truda in nezdravega podnebja konec storilo; pet jih je bilo od njih višjih domú poklicanih. V 5 letih se je tedaj 49 misijonarjev podalo v ta silo težavni kraj. Njih trud je pa že tudi veliko sadú obrodil; v postaji Njanza je 500 novokeršenih in postaja pri jezeru Tanganjika obeta v kratkem še obilnejega sadú.

Slovesno vmeščevanje novega Goriškega nadškofa.

V nedeljo 14. t. m., je bil vesel dan, kterega je Gospod narcdil! Na vse zgodaj zjutraj prihajali so ljudje v mesto od vseh strani, želeli so videti novega nadpastirja in mu s svojo navzočnostjo pokazati popolno vdanost in pokorščino.

Ob $8^{1}/_{2}$ pripeljal se je knezo-nadškof v semeniško kapelo, kjer so ga čakali in sprejeli pervostolni kapitelj, gostje iz Ljubljane in Tersta, profesorji bogoslovja in bogoslovci. Tiho sv. mašo imel je kapiteljski vikar monsgr. Valussi. Med to sv. mašo zbirala se je duhovščina za sprevod. Po dokončani sv. maši oblekli so nadškofa v pontifikalni ornat in procesija je začela pomikati se v dolgi versti počasi proti pervostolni cerkvi. Procesije se je vdeležilo razun duhovščine tudi mestno starešinstvo z županom, nekatera društva in zavodi z zastavami. Po obéh stranéh ulic je bilo ljudstva vse polno do vélike cerkve. Tu so bili postavljeni vojaki in veterani z godbo, ki so vojaško pozdravili nadpastirja. Stopivšega čez cerkveni prag incenziral je prošt Valussi nadškofa trikrat in zapel se je Te Deum, ki se je nadaljeval med počeščevanjem Najsvetejšega.

Po odpetih nekterih molitvah vsede se knezo-nadškof na sedež, ki je bil postavljen nasproti škofovemu tronu in kancler gosp. Matija Kravanja je s prižnice prebral cesarsko imenovanje v nemškem in papeževo pismo v latinskem jeziku.

Knezo-nadškof se na to poda na svoj prestol, kjer ga je prošt Valussi v latinskem govoru priserčno pozdravil v imenu duhovščine in ga zagotovil vdanosti in pokorščine. Nadškof je kratko odgovoril tudi v latinskem jeziku in rekel, da trepetaje sprejme to butaro, pa terdno upa, da bo duhovščina pomagala mu jo nositi in da mu bo duhovščina na ta način čast in veselje.

Naj pervi je potem poljubil perstan prošt in za njim kanoniki in duhovščina, svetna in redovna, kar je dosti časa potrebovalo.

Nadškof je potem obmolil neke molitve na čast patronom nadškofije in pervostolne cerkve in molitev za presvetlega cesarja, in podelil je papežev blagoslov s popolnim odpustkom.

Pri slovesni pontifikalni maši stregli so pervostolne cerkve dostojanstveniki, prošt, dekan in školastik, službo dijakona in subdijakona opravljala sta monsgr. Kafol in Marušič. Petje pri sv. maši je bilo lepo, posebno graduval in ofertorij. Maša je bila Schubert-ova.

Pri sv. maši so bili pričujoči: ces. namestnik bar. Pretis in njegov tajnik Conti, na pervem prostoru, v cerkvi vsi vradi zastopani v popolni gali, županstvo, vojaštvo, deželni odbor, šole, katoliška družba itd.

Po opravljeni sv. maši in počeščenji Najsvetejšega odpeljal se je knezo-nadškof v svojo palačo, kjer so mu bili odkazani dohodki nadškofije v pričo glavarja bar. Rechbacha in namestniških tajnikov Zimsiča in Rossetti-a.

Ob dveh popoldne je bil slavnostni obed za 44 oséb, med njimi tudi teržaški škof monsgr. Glavina, bar. Pretis in drugi dostojanstveniki duhovskega in svetnega stanú. Pervo napitnico napravil je knez-nadškof sv. Očetu Leonu in presvetlemu cesarju Frančišku Jožefu, nadškofu pa je napil bar. Pretis, cesarski namestnik.

Ob 5 popoldne napravilo je podporno in bralno društvo v prostorih „pri Evropi“ slovesno veselico z godbo, petjem in govori. Predsednik društva gosp. vodja Fr. Povše je v navdušeno sprejetem nagovoru pozdravil novega nadškofa, ki je še tisti dan poklonil mlademu društvu 50 gld. v dar, in zvečer ko mu je ravno to društvo napravilo bakljado z godbo in petjem. sprejel je odbor, ki ni mogel prehvaliti milostljivega sprejetja.

Po šestih bila je tudi nadškofu na čast akademija v prostorih hiše grof Coronini-eve. Zanesljivo rečem, da taka „beseda“ je primerna osebi, kteri na čast se je napravila. Da je bilo kaj posebnega, naj zadostuje povedati, da je imel italijanski govor prošt Valussi, in kedo ne vé, kako mojstersko zná ta gosp. svoj materni jezik rabiti, posebno pa pri takih prilikah; zadostuje omeniti, da je prof. dr. Mahnič v slovenskem jeziku besede Zorn, Matija, Alojzij s tisto spretnostjo, eleganco in učenostjo raztolmačil, ktera je njemu lastna, in je poseben vtis napravil na tiste, ki so jezikov zmožni, ktere je pri razlagi rabil; tudi zadostuje zapisati ime Podgornik — Tolomej in vsak, komur je to ime količkaj znano, bo vedel, kako ta gospá zna strune vbirati na glasoviru. Sama odlična gospoda je bila pri tej „besedi“ zbrana.

Naj še omenim, da so se razdeljevale deloma tudi med slavnostnim obedom in potem razne tiskane čestitke novemu nadpastirju, zložene v raznih jezikih. Delce v latinskem, italijanskem in slovenskem jeziku Vam tu priložim za spomin. (Jako vstregli s prelepim dopisom in krasnimi prilogami. Hvala! Vr.) Tako so vsi krogi prizadevali si pervi dan častiti novega-knezo-nadškofa vsak po svoji moči. Bog daj, da bi naš Alojzij. tako ga ponosno imenujemo, veliko veliko lét vladal nadškofijo srečno in po volji Božji, v prid vsem brez izjeme. Bog pa tudi Njega ohrani sebi v čast, nam v veselje „ad multos annos“ — mnoga leta, kar v najglobokejši ponižnosti vošči dopisnik *F. V.*

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Prevzvišenemu, Prečastitljivemu gosp. novemu Metropolitu našemu, Alojziju Matiju Zorn-u.

Temnih oblakov zastor zakriva nočno obnebje,
Redkih le zvezdic sijáj tužno predira temo.

Potnik po gošči naprej le z bojaznim stopa korakom,
Plaši ga ljuti vihár, bega tulenje zverín.

Kar tam na vzhodu, poglej! že belkasto kaže se zora,
Rožnih čez hrib in čez plan pošlje nam žarkov zablisk.

Sape razburjene moč pojémlje in zdajci prenéha,
Spravijo v kraj se zverí; blagi približa se mir.

Bron posvečeni, čuj, zapoje: Avé Marija!
Mili ta glas prepodí zdraženih trumo hudôb.

Slavo prepéva Bogú množ pevcev drobnih krilatih;
Kmetič na polje hití; bednemu vzraste pogúm. —

Tema, besneči vihár, ponočnih zverín rijovénje,
Slike poganskih so zmót, krutih peklenskih močí.

Kar tam na vzhodu nakrát zasvetila se luč evangel'ja;
Kamor li sega nje svit, vmakne se duševni mrak.

Vzhod, jug, séver, zapád sčútijo blesk ta čarovni;
V Rimu svetilnik mu je; Rimu je Oglej verstnik.

Marka, Mohar, Fortunat, Valer'jan, Hilarij, Kromacij,
Popon in drugih lép broj — slavni so stolici kinč.

Vere preblažene žar obséva Oglej, Frijulsko,
Vseh slovenskih dežél kmalo ogreva sercá. —

Slavnih prednikov zdaj nastopnik **Alojzij Matija**
Zorn prisija enák; živi, oj živi Ga Bog!

Mnogo naj srečniših lét z besedo, dejanjem uzornim,
Čedo, mili Pastir! vôdi na blaženi dom!

Opomba. Ta spév sicer ni bil tukaj za očitnost namenjen; nadjamo se pa, da nam pesnik ne bode za zlo vzel, ako ga „Dan.“ naznani, kar je toliko bolj priméruo, ker 26 verstic meri na 26 lét, odkar je bil prevzvišeni novi gosp. nadškof mašnik posvečen. Vr.

V Stari Loki. *(Pridiga.)* (Konec.)

Kakor pa je molitev sv. roženkranca svojo moč skazovala ob času sv. Dominika, tako tudi neštevilnokrat pozneje, posebno pa v vojskah zoper Turka. L. 1571 je bila pri Lepantu strašna morska bitva s Turkom. Sultan Selim II je bil s silno vojsko na morji in zagnal se je naravnost proti Italiji, češ. da bo vso keršansko Evropo svoji oblasti podjarmil. Keršanska moč je bila majhna v primeri s turško; papež Pij V pa je vso vojsko izročil v varstvo nebeške Kraljice in poslal je avstrijanskemu pomorskemu poveljniku sv. blagoslov in zastavo s podobo Marije Dev. Štiri sto turških bark je stalo grozovito okovarjenih na vojsko pripravljenih pod poveljstvom Ali-pašatovim in ravno hočejo dalje odriniti: kar se jim pa veliko manjše število keršanskih bark nasproti zažene in pričue se prestrašna vojska. Med tem so pa bratovšine sv. rožnega venca v procesijah šle od cerkve do cerkve in so za zmago molile; vsa Evropa je molila in silne množice vernikov je romalo k Mariji Dev. v Lovreto na božjo pot. Kar neutegoma je papež Pij V v Rimu. od Boga razsvitljen, naznanil, da je zmagala keršanska vojska.

In res je bilo tako; kerš. vojaki so se vojskovali kakor levi, pa klicali v Marijo. In lejte! po več urah kervave bitve so zmagali kristjanje popolnoma; 200 turških bark so vzeli ali pa potopili v morje; 57.000 sovražnikov je bilo pokončanih, 20.000 keršanskih sužnjev rešenih. Ta preslavna zmaga še z drugimi poznejšimi vred je bila vzrok, da se je začel praznik rožen-kranske Matere Božje na papeževo povelje po vsem svetu obhajati.

Iz tega je očitno, kako dobra, koristna je molitev sv. rožnega venca, še posebno kdor je v njeni bratovšini. Sv. Alfons Ligvori pravi: „Bratovšine sv. rožen-kranca so ravno tolikere Noetove barke, v kterih ubogi svetni ljudje pred viharjem skušnjav in grehov, ki svet zalivajo, pribežališe najdejo.“ Drugi bogoljuben mož pa kliče: „Blagor hiši, v kteri ostaja Marija, sveta skrinja zaveze, kjer se namreč Jezus in Marija častita, preslavljata in hvalita s sv. rožnovencem; zakaj s tem nebeškim, marijanskim počeševanjem smo bili vselej oblagodarjeni, vedno blagoslov Božji uživamo, in uživali ga bomo vekomaj.“ Čudijo se ljudje večkrat, pravi neki pobožen mož, zakaj v tej ali tej hiši taki mir gospoduje, taki red in taki blagoslov, in ako se preiskuje, se najde vzrok, v tem namreč, da pridno molijo rožeukranc.

Spoštovani Staroločani! Vas ni potreba k tej lepi molitvi še le buditi. ker vsa fara, kakor se mi zdí, prav pridno moli rožeukranc. Saj nekdaj je bilo tako. Priča tega je bratovšina, ki jo že 300 let imate; že v stari cerkvi je bila prav lepa kapela sv. rožeukranca, ki je bila vam močno priljubljena, in že blizo 50 let je, ko sem hodil kakor šolar tudi jest ob sobotah tukaj molit, ko so nam eden gosp. kaplanov v tisti kapeli rožni venec molili.

Priča, da ste prijatli sv. roženkranca je prelepa kapelica na sredi Fare, ktera je znotraj polna in še zunaj z ljudmí obsuta ob nedeljah in praznikih zvečér in eden izmed vas jim moli na glas sv. rožni venec in litanije Marije Dev. Nič ni dvomiti, da s tako zvesto molitvijo ste že veliko dobrega po Mariji od Boga sprosili in veliko hudega si odvernili. Pravili so stari možje, kako je bila svoje dni v kratkem večkrat Fara pogorela; odkar so pa prelepo kapelo zidali in v nji pridno sv. rožeukranc molite, se to več ni zgodilo.

Priča, da ljubite sv. rožeukranc, so tako rekoč vaše okna, ker ako kdo zvečér po Fari gre, mu kakor potoček iz hiše molitev sv. rožeukranca na uho šumljá. Saj nekdaj je bilo tako, in ne dvomim, da je še. Prav imate, da tako ljubezen skazujete do te molitve, ker s tem posnemate tudi duhovne v molitvi. Mi duhovni moramo vsak dan moliti duhovne ure ali tako imenovani „Brevír;“ namesto tacega brevirja pa vi neduhovni imate sv. rožni venec, ki obsega tudi molitve in premišljevanja, kakor naš brevir. Tudi je rožeukranc podoben brevirju, ker celi rožeukranc ima 150 češena-Marij, kakor Davidove psalmske bukve obsegajo 150 psalmov. Zato vse tri dele rožeukranca nekteri tudi „psalter“ ali psalmovanje imenujejo. Vi prav močno radi imate tudi šmarnice, ki se obhajajo mesca majnika; lejte: mesec oktober letos ni nič druzega kakor druge šmarnice, ker so sv. oče Leon XIII ta mesec za letos posebej Mariji posvetili; toliko ljubši Vam bo torej letos ta mesec in pa sv. rožeukranc, ker je tako imenitnemu namenu posvečen.

Prav močno tedaj je želeti, da naj se ta mesec popolnoma po željah sv. očeta papeža posvečuje, da naj se prav veliko moli, se velike množice grešnikov vredno spové in spreoberne, da naj vsi nemirni pokoj zadobijo, sovražniki sv. Cerkve odjenjajo od svoje hudovoljnosti, nehajo svet zapeljevati, se na pot pokore obernejo in odidejo svojemu lastnemu pogubljenju. Sv. Oče so na zvon sile udarili, naj tedaj sleherni pripomore, kolikor mu je moč, da se namen Mariji posvečenega mesca popolnoma doseže. Posebno naj noben vernik ne opusti ss. zakramentov vredno prejeti in se odpustkov Marijinega mesca — zlasti še dušam v vicah v prid — vdeleževati.

Ker smo pa danes z zvonovi začeli ta premislik, sklenimo ga tudi z zvonovi. Četerti zvon je posvečen Jezusovemu in Marijinemu presv. Sercu; pred več leti se je bila vsa naša škofija zročila in posvetila Jezusovemu najsv. Sercu, — ta zvon Jezusovega in Marijinega Serca bodi tega posvečenja pri vas nekak vedni in glasni opominjevalec. Najsv. Sercema naj bo v novo izročena in priporočena cela fara, da bo obvarovana vsih dušnih in časnih nesreč, kakor pravi napis na tem zvonu: „Presveti Jezusovo in Marijino Serce, Vama se zročimo vsaki čas, sosebno zadnjo uro!“ ali kakor pésem pravi:

V naj svetejši Serci dvé
Farmani se vsi zroćé,
In posebno zadnji čas
V sveti raj sprejmite nas!

Kdor koli bi bil v kaki skušnjavi ali nevarnosti smertno grešiti, naj se spomni, da je Jezusovemu in Marijinemu Sercu posvečen, ter bo ostrašen skušnjavo zmagal.

In kakor sem zvonove nagovoril v začetku, tako naj rečem zdaj k sklepu:

Zvonovi zvonite
Gospodu na čast,
Vse serca zbudite
Za čednosti rast!

Zvonovi zvonite,
Mogočno donite
Čez hribe in plan:
Veseli je dan —
Veseli je dan!

*

Iz Št. Vida na Dolenjskem, 3. okt. *(Vmeščenje novega župnika.)* Prebridko je žalovala fara sv. Vida, ko je bil v Svečnico t. l. umerl preblagi g. fajmošter Matija Kulavic. Kakó skerben dušni pastir je bil ranjki in delaven na vse strani ukljub vednemu bolehanju, je bilo na drobno popisano v njegovem življenjepisu, ki ga je po smerti njegovi v nekterih številkah priobčila „Zg. Dan.“ Izverstno olepšana cerkev, okusno prenovljeni farovž, krasni vertovi obsajeni z naj žlahtnejšim sadjem, mnoge koristne družbe in bratovšine, ktere je ranjki vpeljal in razširjal, in še veliko druzega storilo ga bode nepozabljivega v fari Št. Viški. Truplo predragega gosp. počiva v materi zemlji in zelena travica je prerasla njegovo gomilo, verh ktere stoji prelep spominek, poslan iz Dunaja od ljubečega brata, dr. Jan. Kulavica. Marsikteri očenaš se je že izmolil na grobu, in upamo, da bodo hvaležna serca tudi v prihodnje goreče prošnje za dušni mir ranjkega k Bogu pošiljala.

Fara Št. Viška ni ostala dolgo zapuščena vdova. Že 4. junija so bili za njenega prihodnjega voditelja imenovani čast. gosp. Štefan Jaklič, doslej fajmošter v Dolenji vasi pri Ribnici. 1. oktobra se pripeljejo željno pričakovani gosp. v svojo novo faro. Na Muljavi, mejni vasi proti Kerki, čakala je gosp. farna duhovščina, nadučitelja iz Št. Vida in Gabra ter več odličnih mož kot zastopnikov naše fare. Štirje jezdeci na čilih konjičih so jahali naproti naprej od Muljave. Ko se jezdeci nazaj gredé prikažejo in voz z novim gosp. fajmoštrom, ki jih je spremljeval njih brat, g. Jož. Jaklič, fajmošter v Starem logu, zagromé možnarji na vzvišeňem griču Muljavskem. Pri krasnem slavoloku z napisom:

„Fara se raduje cela,
Ker očeta je prejela,“

stopijo gosp. fajmošter z voza med svoje nove farane, kjer jih priserčno pozdravi duhovščina, in potem jih župan Muljavski gosp. Jož. Spendal iskreno nagovori: „Čast. gosp. župnik! Kot župan tukajšnje občine Muljave Vas na meji prostrane fare Št. Viške z radostnim sercem pozdravljam. Željno smo pričakovali vsi farani današnjega dneva, ko pride med svoje verne ovčice novi duhovni oče, novi skerbni pastir. Zató naj danes iz dna naših serc veseli glas zahvale doní do neba, da smo prejeli zopet očeta in dušnega vodnika. Dovolite, da Vam v imenu vse fare zakličem: Dobro došli, Bog Vas sprimi!“

Gosp. fajmošter se s priserčnimi besedami zahvalijo za častni sprejem in prijazni pozdrav, rekoč, da si bodo s pomočjo Božjo in vzajemnim delovanjem s pervimi možmi fare prizadeli težavno nalogo, ktera jih čaka, koristno in vspešno v čast Najvišjega ter v časni in večni blagor svojih novih faranov izverševati. Na to stopi pred gosp. mlada hčerka županova s sledečim nagovorom:

„Otroci v sólzah se topijo,
Očeta draz'ga če zgubijo,
Bridkost zaliva jim sercé,
Kdo skerbel bode zdaj za njé?

Tako je fara žalovala,
Po ranjkem župniku plakala,
Ki blag so bili nam pastir,
Sejali med nas Božji mir.

Al' danes rádost nas navdaja,
Ker župnik novi k nam prihaja,
Št Viška fara ni več s'rota,
Očetu novemu pogrinja pota.

Na meji občine Muljave
Sprejmite rádostne pozdrave,
Naj blagoslovi Vas Gospod,
Naj vodi, var'je Vas povsod!

Naj zdrave vedno nam ohrani,
Nesreč vsakterih vedno brani,
Obilo vspeha podeli,
Da srečni bomo Vi in mi!“

Po teh besedah deklica pokloni gosp. fajmoštru prekrasen, umetno zložen šopek iz poljskih raznobarvenih cvetlic. Vidno ginjeni sprejmó gosp. fajmošter šopek povdarjaje, da je ravno na cvetoči dragi mladini, ktero jim cvetlice predstavljajo, vse ležeče, vsa prihodnjost naroda, in da jim bode skerb za nravno izrejo mladine narbolj pri sercu.

Po tem iskrenem pozdravu se odpeljejo gosp. fajmošter, jezdeci naprej, spremstvo za njimi, proti Št. Vidu. Na mnogih gričih ob cesti doni mogočno streljanje. Izverstno sostavljeni slavoloki se čez cesto razpenjajo z napisi:

Blagoslovi, Oče večni,
Prihod župnika presrečni!

Bog Te sprimi, župnik novi,
Dela Tvoja blagoslovi!

Pozdravljen, novi naš pastir,
Povsod Te spremljaj Božji mir!

Ljudstvo se v trumah zbira ob cesti in pozdravlja čast. prišleca. Veličasten sprejem je čakal gosp. zopet pri „Korenu,“ kjer se pot z vélike ceste proti St. Vidu zavije. Velika množica ljudi je bila zbrana; ob cesti proti Št. Vidu pa je stala v verstah, z zelenimi vejicami v rokah, šolska mladina. Podžupan Št. Viški, gosp. France Pajek, pričakuje gosp. fajmoštra pod slavolokom, ki je bil ves okinčan s krasnimi zastavami, ter gospoda takole nagovori:

„Kot predstojnik farne vasi Št. Vida si jemljem čast, Vas tukaj na razpotji, predno boste z vélike ceste zavili proti svoji novi domačiji, v imenu vseh Št. Vidcev iskreno pozdraviti. Milostljivi Bog poslal nam je v Vaši čast. osebi novega duhovnega očeta. Naj pa tudi dobrotljivo podeli, da bi starodavna in dobroglasna fara sv. Vida vedno slovela z zvestobo in pokoršino do svojih dušnih pastirjev! Naj podeli, da Vaše bivanje med nami vedno bode veselo in blagoslovljeno po obilnem sadu v dušnem pastirovanju! Bog Vas živi in ohrani pri nas leta in leta!“

Gosp. fajmošter iznenadeni od tolikanj priserčnega sprejema se zahvaljujejo županu in mnogoštevilnemu ljudstvu za veliko veselje, kterega so jim napravili; — kar se jim približa iz verste šolske mladine deklica ter jih pozdravi:

„Mladina šolska, tukaj zbrana,
Poklanja serca vêrno vdana,
Saj druzega Ti nima dati,
Kot serca zvesta darovati.

Oh bodi učenik nam mili,
Kot župnik ranjki so nam bili.
Pokorni hočemo Ti biti,
Ljubezen Tvojo poverniti. —

Nauke Tvoje poslušati,
In zvesto se po njih ravnati,
Mladine šolske je obljuba,
Bogu in Tebi narbolj ljuba!“

Po tem nagovoru jim krasen cvetlični šopek, pervemu podoben, podarí. Gosp. fajmošter zopet spregovoré, rekoč, da jim je bila šolska mladina vedno nar-

bolj priljubljena, da so zlasti kot katehet v Postojni veliko imeli pri šoli opraviti in da bodo tudi tukaj posebno pozornost obračali na šolsko mladino in njeno blago izgojo.

Med veselim priterkavanjem zvonov pridejo spoštovani gosp. v Št. Vid ter se podajo v lepo okinčano in razsvetljeno cerkev podelit vernemu ljudstvu blagoslov s presv. R. Telesom. V tem slovesnem trenutku je vsacemu solza zalesketala v očéh in gotovo se je tudi Narvišji Pastir milostno ozerl na svojega ponižnega služabnika in pobožno ljudstvo, ter pripel mej njima véz ljubezni in edinosti, ktera naj ju sklepa vedno enako tesno in stanovitno.

Gosp. se zdaj podajo v farovž, ki je bil ves ozaljšan in z malimi smrečicami obdan. Pred vhodom je stal lep slavolok z napisom, s kterim se strinja vsa fara Št. Viška, želeča gosp. župniku:

„Leta mnoga tukaj bivaj,
Blagor na-Te Bog razlivaj!“

Roženkransko nedeljo so bili gosp. fajmošter slovesno v svojo novo službo vpeljani, ter svojim sedanjim faranom predstavljeni. Načelniki deželske gosposke, 12 duhovnov iz sosednjih fará, ter veliko vernega ljudstva se je vdeležilo cerkvenega opravila, pri kterem so preč. gosp. dekan iz Šmarija A. Drobnič v temeljitem govoru razlagali težke in vestne dolžnosti duh. pastirja na deželi, ter so na serce pokladali faranom nasprotne dolžnosti vernikov do svojih duhovnov. Naj se spolnijo vnete besede slavnostnega govornika, da Bog v preobilni meri podelí svoj sveti blagoslov v izveličanje ljudém in pastirju!

Prijateljskih nagovorov pri svečanem obedu ne bom našteval, ki so v navadi ob tacih prilikah; naj omenim le še to, da je eden domačih gospodov napravil veliko veselja izbrani družbi s tim, da je sprožil na mizi dva lepo pisana čokoladna možnarja, ki sta se brez vsake nevarnosti za odlične goste razletela in poln kup raznih sladčic na mizo izsula. Tako se je končala prelepa slavnost, kteri naj sledi čez četert stoletja župnikova jubilarna svečanost v Št. Vidu. Vse se je razšlo z najboljšimi voščili novemu gosp. Št. Viškemu, kterega naj milost Božja vedno spremlja pri izverševanju svetega poklica!

Iz Polja, 21. oktobra. Prav veseli smo bili tridnevnice o praznovanji stoletnice, odkar je bila Poljska v župnijo povzdignjena; in naj lepšo hvalo smo dolžni za to lepo slovesnost preč. gosp. župniku Levičniku, ki so nam jo priredili; enako priserčno zahvalo imamo dati tudi preč. gosp. duhovnom pridigarjem in spovednikom, ki so Poljski fari v duhovno korist darovali svoje telesne in duševne moči. Poljci, ki so vselej v velikem številu zbrali se v Božji hiši, so pa tudi čast. gosp. pridigarje, ki so vsi v izbranih predmetih z znano zgovornostjo govorili, kaj zvesto poslušali skoz in skoz in nikakor ne dvomimo, pač da, naravnost rečemo, da bode gotovo ali je pa že marsiktera beseda pognala kal do zdravega zernja: obljubo in sklep nadaljne večje gorečnosti v čast Jezusu in Mariji. Bilo je tudi duhovnega dela veliko o tridnevnici; kajti za kakih 1700 ljudi se potrebuje obilo časa, truda in gospodov pri delitvi ss. zakramentov. In v resnici! Domačima gospodoma bi bilo nemogoče toliko ljudém postreči v tako kratkem času, ako bi duhovni sobratje ne bili blagodušno darovali svoje moči v Božjo čast. Počastili so Poljsko faro z delom o tridnevnici pridigarji preč. gosp.: v nedeljo dr. Lampe, kanonik dr. Čebašek, Šiška; v ponedeljek P. Adolf in g. Flis; v torek P. Jožef in domači župnik, ki so nekaj opravljali tudi službo Božjo, nekaj pa spovedovali; počastili so Poljce tudi preč. monsgr. gosp. kanonik Jeran; gvardijan P. Kalist, P. Vilibald, Št. Lenarski gosp. župnik Finc in njihov kaplan g. Korbič, pa g. Smrekar iz Polhovega gradca, ki so tudi nekaj opravili službo Božjo in spovedovali. Preč. gospodje! Bog Vam plačaj stoterno! Mi vam zagotovljamo pa hvaležen spomin in spoštovanje s serčno željo, da se vidimo še kterikrat.

Kakor upamo, da je po notranjem, v duhu, po taki poti lepo in praznično bila obhajana tridnevnica, tako je tudi vnanja stran Poljske cerkve spominjala nas slovesnosti, budila k pobožnosti. Znotraj cerkev sicer ni bila kaj posebno opravljena, ker je še brez tega vsa praznična (bila je namreč v zadnjih letih po čast. gosp. župniku vsa prenovljena); le malih in velikih cvetlic je bilo postavljenih pri velikem oltarju, da je bilo pri njem ko v kakem vertičku; zunaj cerkve so pa fantje postavili dva velika in mnogo manjših mlajev, na kterih so vihrale zastave papeževe, cerkvene, narodne, cesarske in habsburške; dekleta so pa bile spletle iz zelenja in cvetlic mnogo vencev in jih pripele na primérnih prostorih. Tudi napisov, primérnih cerkveni slovesnosti, bilo je brati. Pri vhodu na pokopališe na vnanji strani bil je napis:

Poljska fara se raduje:
„Ko stoletnico praznuje.“

Na notranji strani pa:

Farno cerkev vedno ljubil bom:
„Ona me peljá v nebeški dom.“

Pri vhodu:

„Mati!“ — si nam farna cerkev ti!
„Ker v tebi se sv. kerst delí.“

Tudi čast. gosp. duhovnom bil je posvečen napis in sicer pri vhodu v zakristijo v latinskem jeziku z besedami:

Intrans ad laborem:
Dei, en! — honorem!“

Tudi farna hiša, sozidana 1781, se je nekako vdeleževala te slavnosti, kar je ona sama bralcu razodevala z besedami:

Vesela sprejemam sto let že in čez
Gospode duhovne za delo z nebes.

Dan za dnevom o tridnevnici bežal je eden hitreje memo drugega v neskončnost, in na enkrat približal se je čas sklepa. K sklepu so nas počastili pa še naš preč. gosp. dekan, kanonik Urbas, ki so s slovesnim „Te Deum-om sklenili lepo svečanost. Naj nas praznična stoletnica pripeljá vse tje, kjer bomo vekomaj novo, vekomaj staro, vekomaj ono in isto stoletnico praznovali v Božjem češenji na nebeških višavah!

Na Hervaškem, kakor je znati, dobro pospešuje katoliško življenje. V Nedelišču so 7. t. m., kakor naznanja „Katol. List,“ z ginljivo slovesnostjo blagoslovili in v cerkvi postavili prelepo štatvo Marije Dev. Lurške. — V glavnem mestu Zagrebu nadaljujejo s popravljanjem pervostolne in druzih cerkvá. — V novi Gradiški je bila v praznik Marije Dev. Rožniške keršena 30letna izraelka Berta Spitzer. Bog ji podeli stanovitnost.

Dogma nezmotljivosti pred nemško deržavno sodnijo v Lipsiji (Leipzig).

Nemška deržavna sodnija je 28. rožnika t. l. to-le določila: „Dogma papeževe nezmotljivosti je nepogojin nasledek celotnega cerkvenega nauka, psovanje

te dogme je toraj zaničevanje katoliške Cerkve.“ — Čast sodniji, da je to reč, ki utegne še marsikje prav priti, pri korenini prijela in pošteno razsodila. Ne le „Emscher Zeitung“ na Pruskem, ampak tudi marsikteri časnik pri nas je zaslužil zarad psovanja v tem oziru na perste kercnjen biti.

Znamenitost meništva. Kakor od protestanške sodnije v prednjem slučaju, tako so primerljeji v novem času, da se imamo tudi od protestanških zgodovinarjev kaj učiti. Veselo je, pravi „Grazer Volksblatt,“ da tudi protestanški zgodovinarji bolj in bolj spoznavajo znamenitost meništva v prid človeštva. Primérno popisovanje, kako silovito moč so imeli menihi do olike in zboljševanja starodavnih Nemcev, se nahaja v pervem sošitku nemškega slovstva Fr. Hirscher-ja, od početka do naj novejšega časa (v Lipsiji 1883). Potem nateza več izgledov in pravi n. pr.: „Samostanskemu življenju so dolžni hvalo ne le za literaturni vspeh od polovice tisočletja, ampak tudi za omikanost Nemcev, ktera je neločljiva od meniškega kulturnega delovanja. (Nadaljno obširno izpeljevanje ima Beilage: zu Nr. 240 „Grazer Volksblatt“ od 20. okt. t. l.)

Ss. Simon in Tadej.

1.

Vsi se danes veselímo,
Serce naše se ogrej!
Ker patrona vaj’ častimo,
Sveti Simon in Tadej!

2.

Živa vera je zbudila
Svet’ga Juda, Simona:
Sta vse svetno zapustila
In sledila Jezusa.

3.

O kakó brez vsake mére
Je gorelo njú Sercé
Za sejánje svete vére,
In za duš zveličanje!

4.

Sveti Simon, sveti Juda
Gresta v daljno Jutrovo;
Ni žal dela in ne truda,
Da učita množico.

5.

Na Perz’jansko se podala,
Ju ljubezen božja žgè,
Spreoberneta še kralja
In njegà podložnike.

6.

Al sovražnik ne miruje,
Iše sveti sad zatrét’,
Zoper vero podpihuje,
Treba njima bode vmret’.

7.

Simon z žago grozovito
Bil od ajdov je končan,
Juda z mečem silovito
Pa je bil ob glavo djan.

8.

O aposteljna velika,
Sveti Simon in Tadej!
Pomagajta nam svetnika
S svojo prošnjo v sveti raj!

—av.

Memorare — Spomni se.

Spomni se, Devica mila!
Da še slišati ni blo,
Da bi tiste zapustila,
Ki se k Tebi zatekó.

Kdor se Tebi je izročil,
Res ni zapušen še bil;
Kdor se Ti je priporočil,
Vselej je pomoč dobil.

K Tebi, vseh devic Devica!
Prav zaupno zdaj hitím;
Draga moja priprošnjica,
V Tvoje varstvo pribežim.

Pred Teboj, o ljuba Mati!
Grešnik zdihajoč klečim;
Hiti meni pomagati,
Da še milost zadobim!

Oh ne pusti me zdih’vati,
Ne zaverzi mi prošnjé,
Ti Besede večne Mati,
Sliši in usliši me!

A. V.

Razgled po svetu.

V Freiburgu na Badenskem je umerl slavni pisatelj Alban Stolz. Rojen je bil l. 1808 v Bühl-nu na Badenskem, mašnik postal l. 1833. Poslednje njegovo delo je „Kalender für Zeit und Ewigkeit“ za leto 1884; tedaj je še naprej delal, kot je živel.

Dobiva se ta poslednji njegov „koledar“ v kat. bukvarni; cena 21 kr. Obravnava pa 8 zveličanskih čednost. V obravnavi „blagor žalostnim“ pravi med drugim: „In ko bodeš, o čitatelj, kedaj ob koncu svojega življenja v duhu pregledal svoje preživljene dneve, ti veseli tvoji dnevi nič prav ne bodo dopadli; toliko bolj pa ravno bridkostni dnevi, zlasti taki, ko si radovoljno bridkost si izvolil.“

Iz Tonkina piše apostolski vikar Puginier, kako so ondotni pogani misijonarje mesarili.

O. Béchet je bil zapert v Nam Dinh-u 24. maja, in z njim 5 katekistov in dva vernika, ki so ga spremljali.

Vsi so bili po kratkem zaslišanji obsojeni, da jim bo glava odsekana.

Zdajci so bili odpeljani na moriše.

P. Béchet, poprej zvezan, je bil rešen zvéz.

Morija se je pričela s sedmerimi Tonkinci, kterim so glave odsekali: soldaški rabeljni so jih obglavili vsacega z enim ali dvema mahljejema; pri misijonarju je kruto mučenje bolj dolgo terpelo: še le ko je bil vrat ves razsekan, je padla glava.

Mandarin (višji vradnik) je bil pričujoč pri tem mesarjenji.

P. Béchet je bil dve leti v Tonkinu. —

Taka je poganska olika!

Rusko. Ruska vlada je poslala pisanje do sv. Stola v Rim, s kterim naznanja, da so jenjale vse zavire, ktere so zaderževale imenovanje ruskega poročnika pri sv. Očetu. Prosi torej, naj prične sv. Stol

dogovor z rusko vlado, da se zaznamja osebnost za to opravilo. Boje, da je gotovo za poslanca odmenjen Butênev, kteri je tudi dozdaj vodil dogovore o tej reči z rimskim sv. Stolom. Vidi se, da umna ruska vlada umeva, kar je dr. Schmitz nedavno rekel v 30. shodu nemških učenih katoličanov v Düsseldorfu, namreč: „Že je svet spoznal, da brez vere ni zdravíla za človeško društvo, zato se od vsih straní iše pomoč od Cerkve; sej brez Cerkve se ne more ozdraviti človeštvo, in društvo samo ne more brez nje rešiti mnogih sedanjih družbinskih vprašanj.“ Na ravno tem shodu je dr. Vindhorst predlagal, da naj se čem berže napravi mednarodno edinstvo vsih katoličanov pod vodstvom sv. Stola. Tako edinstvo, pravi, je zelo potrebno v našem času. Zakaj, kadar se od vsih straní navaluje na pravice Cerkve in sv. Stola, je potreba, da se katoličani vsega sveta postavijo v edinosti na odpor. Dve sto milijonov katoličanov pod eno zastavo mora prej ali slej privojskovati svobodo Cerkvi, samostalnost in neodvisnost sv. Očetu. — Bog daj na vedne priprošnje ss. Cirila in Metoda, da bi se ti vojšaki pomnožili še z neštevilnimi vzhodnjimi, zdaj še ločenimi kristjani. Rusija je pot nastopila; molimo, da jo skoro doverši.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolni osebi za dušne in telesne potrebe. — Brat in sestra za zdravje. — Nekdo v veliki potrebi in stiski, da bi se ga Bog usmilil in mu pomagal. Hvaležno spozná, da mu je bilo po tej poti že dostikrat pomagano in upa tudi zdaj še rešen biti. — Družina priporočena v bratovsko molitev naše ljube Gospe za hišni mir in potolaženje razburjenih serc. — Dijak se priporoča v molitev k Materi Božji, da bi mu izprosila zdravje. — Bolna gospa, da bi bila rešena nevarne bolezni. — Vsim udom naše ljube Gospe v gorečo molitev priporočena žganjepivka, ki tudi gerdo preklinja in razsaja, da bi se spreobernila in začela keršansko živeti, ter odšla pogubljenju svoje duše. Uslišanje se Mariji v zahvalo razglasí. — Brezumna posvetna oseba, ktere zveličanje je v veliki nevarnosti, za razsvitljenje in spreobernjenje.

Zahvale.

Da v veči čast Božjo spolnim obljubo, iz celega serca očitno naznanjam zahvalo Presveti Trojici, Mariji prečisti Devici, sv. Jožefu, sv. Frančišku, sv. Antonu in svetima Deodatu in Alojziju za nezaslužno milost, da sem dosegel sprejem v samostansko življenje.

G. F. R.

Koledar za prihodnji teden:

29. vinotoka. S. Narcis. — 30. S. Alfons Rodrigec. — 31. S. Volbenk. — 1. listopada. Vsi Sveti. — 2. Vernih duš dan. — 3. S. Just. — 4. Pet in dvajseta nedelja po Bink. Zahvalnica. S. Karol Bar.

P o s v e č e n je m e s e c l i s t o p a d posebno bogoljubnim delom za duše v vicah. Si li zapisan v kako bratovšino za duše v vicah? Ali daruješ za nje kterikrat sv. Obhajilo? Ti je li znano velikosercno djanje ljubezni za duše v vicah?

Listek za raznoterosti.

Preblagim prijatlom, ki so za 18. dan tega mesca prelepe svoje občutke razodeti blagovolili, prav živa zahvala in poklon! Bog poverni z vso tisto obilnostjo, kakor želim sam, pa nisem zmožen.

Vrednik.

Vabilo. 3. novembra ob šestih naj se zberejo v reduti (v šolski sobi 5. razreda) tiste delavke, ktere se spet želé vdeleževati poduka v ročnih delih in šolskih predmetih.

Vodstvo.

Perva jesenska Tombola v prostorih katol. družbe bode 4. listopada (nov.); začetek je o p o l i š e s t i h z v e č é r.

Iz Novega mesta. Pri nas se rožni venec prav pridno moli. K spovedi jih pa toliko prihaja, da skoro ni moč vsih odpraviti.

Iz Bremena, 15. okt. Srečno došli do tod, v sredo-jutro, 17. t. m., popoldne odrinemo proti Novemu Jorku od Bremen-zavetnika . . . Molite za nas.

Jož. Fr. Buh,
misijonar.

Kaj bi radi sežgali? V Lisabonu na Portugalskem je mestni odbor dovolil merliče sežigati, ob času kužljivih bolezen pa celo zapovedal jih páliti! Pa ne zadosti: celo kosti hočejo o svojih časih po pokopališih zbirati (ne mara izgrebati, kakor hijene?) in sežigati! Naj berže je tem „humanistom“ malo do merličev, mertvaških kostí in njih sežiganja: oni bi radi le d u š e s e ž i g a l i; pa kaj, ko se ne dá!

Znamnja na zemlji. Živo v spominu so še mnogim groze pri Neapolu in kmali potem na Jutrovem, in že spet se naznanja strašen potres, ki je razdeval otok Kios, še bolj pa njemu vstrični polotok ob Smirni. Potres je terpel samo malo sekund, nekaj trenutkov; pa koliko razdjanje! Med Vurlo in Džezmo je večina hiš podertih, čez 20.000 ljudi brez podstrešja in 1000 mertvih, ali pa hudo poškodvanih! Prebivalci zavetnika Džezme so bežali na ladije. Mnogi, ki so v prevelikih množicah na manjših ladijah in čolnih pribežališa iskali, so v razburjenih valovih potonili. Kios sam je veliko manj škode terpel. — Ljudje se zoper Stvarnika in Odrešenika vzdigujejo, zato pa natora zoper ljudí . . .

Smert ostudnega skopuha. V Moskvi so 10. t. m. našli mertvega nekega G. Kukin-a, ki je bil štirkrat milijonar. Ni ga bilo dva dni iz sobe, toraj je sin poklical policijo, dal vlomiti vrata in našel je očeta merliča. Pa v kakem stanu! Stegnjen čez skrinjo, v kteri je imel denarje, jo je terdo stiskal z rokama; v kerčevitosti rok in v zobéh se je kazala obupnost. Znati je, ko je nesrečni čutil, da mu življenje gasne, je še enkrat vso silo napél, da bi terdno deržal svoj zaklad in ga ne pustil ubežati. V skrinji so našli silo veliko denara in mnoge deržavne papirje, vse plesnjeve, da jih ni bilo več poznati. Kukin ni nikoli izdal ne vinarja za kak dobrotni namen, nikoli ni podaril revežu le ene kopeke (nekak ruski sold) ne. Vžival ni druzega kakor kruh, sol in vodo, oblačil se je pa tako umazano, da so se njegovi sinovi sramovali z njim hoditi. Djal je v zapušeni poslednji volji, da je s smertjo denar pokopal.

„Kameni modrih.“ ter pravila življenja.

1. Vive honeste, bibe modeste — Sanus eris.
   Živi čedno, pij le redno — Zdrav boš vedno.

2. Adhibe curam, serva mensuram — Dives eris.
   Delaj rad, boj se potrát — Bodeš bogat.

3, Sis purae mentis et abstinentis — Bonus eris.
   Bodi zatajljiv in sramožljiv — Boš ljubeznjiv.

4. Parce peccanti, da supplicanti — Pius eris.
   Žaljenja zbriši, prošnje usliši — Angelj boš hiši.

5. Libellos lege, quod sapis tege — Prudens eris. Dobre bukve brati, z učenostjo ne bahati — To modrosti vir je zlati.

6. Peccantes puni, iratos uni — Justus eris. Hudobne strahovati, sperte sprijaznovati — Pravi se: pravici prostor dati.

7. Dei sis cultor, criminis ultor — Probus eris. Če Boga se bojiš, zlobo krotíš — Za poštenega slovíš.

8. Amicos fove, rixas non move — Gratus eris. Prijatle spoštovati, prepire odvračevati — To je: hvaležnost si pridobivati.

9. Vitam duc mitem — fugito litem — Felix eris. Če serce si blažiš, pravde sovražiš — Srečo si tražiš.*)

10. De hoc memento. quod in momento morieris. Človek ti slabi, o ne pozabi — Vsak čas lahko smert te zagrabi.

Duhovske spremembe.

V Poreški škofiji. Naslednji čč. gg. so tako-le premeščeni in vmeščeni: Ivan Pavišić, koop. v Marzani, gre v sv. Nedeljo pri Labinu za administratorja. Ivan Velnić, koop. v Pornjanu, za koop. v Marzano. Dinko Pindulić, koop. v s. Lovreču, pride za koop. v Pornjano. Andr. Benigar, administr. v sv. Nedelji, za koop. v Kanfanaro. Ant. Legovič, koop. „extra muros“ v Poreču, postane koralni vikar v istem mestu. Ivan Cotelj, novomašnik, imenovan je za stolnega vikarja in koop. „extra muros“ v Poreču.

V Teržaški škofiji. Čast. g. Ant. Karabaić, kapelan in učitelj v Revoltelli pri Terstu, je imenovan ilirski kanonik pri sv. Jeronimu v Rimu. — Prestavljeni so čč. gg. duhovni pomočniki v Terstu: J. Pitacco k S. Mariji Dev. Večji; dr. P. Tomazin k S. Mariji Pomočnici; Jak. Kocijan k S. Antonu Pad.; Jan. Buttignoni k S. Justu za subsidijarja in ob enem za kancelista v škofijstvu. Ravno tako čč. gg.: Jož. Bottegaro k nunski cerkvi v Terstu za kapelana in katheta; Edv. Dagri za duh. pom, v Izolo; Fr. Majesan za duh. pom. k sv. Jakopu v Terstu; Jan. Kraljić v Mošćenice na Pazenskem za duh pom. — V bogoslovje (v središ. sem. v Gorici) so sprejeti gg.: Mat. Brence, Jož. Gojtan, Pavel Lenasi, Just Tomaro.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. Mat. Tavčar 10 gld. — Čast. gosp. Št. Joški Fr. Tavčar 2 gld. — Čast. g. kaplan Fr. Mekinec 1 gld. — Čast. g. župnik St. Šranc 5 gld. — Čast. g. župnik Šimen Kosmač 3 gld. — S pristavkom: „Nekaj drobiža za boben“ čast. g. A. J. 3 gld. — S pristavkom: „Fin. min. za god v v prid študent. kuh. darujejo duhovniki zbrani v farovžu Vip. na sv. Luka dan“ — po preč. g. dekanu Mat. Erjavcu poslanih 7 gld. — Neimenovan duhoven 1 gld. — Čast. g. župnik J. Babnik 4 gld., „da naj dijaki molijo za godovnjaka in za druge dobrotnike.“ — J. Mekinec 20 kr. — G. F. R. 1 gld. — Čast. g. kaplan Matija Prijatelj 2 gld.

Za sveto Detinstvo: Po M. Čretnik-u 2 gld. 40 kr. — A. Valjavec 2 gld. — Čast. g. Ant. Keržič, nunski katehet, 20 gld. — Iz Kranja po gospej Kancijanili Messner 50 gld. (Drugi darovi prih.)

*) Tražiti v jugoslov. narečju se pravi: „iskati.“

Opomba. Kar se pri vredništvu „Zg. Dan.“ oddá za sv. Detinstvo, to je po imenu izkazano v „Dan.“, in ves denar skupno oddamo vodju te bratovšine, preč. g. kan. A. Zamejcu, s pristavkom: „Zbirke Zg. Dan.“, in tako so tudi v „Salzburger Jahrbücher“ darovi zaznamnjani, ne da bi zopet vse posamezne imenovali, ki so že v „Dan.“ To opomnimo zato, ker je iz Kranja prišla pritožba, da ni bilo v pretečenem letu v „Jahrbücher“ nič naznanjeno, kar je vlani oddala K. Messner vredniku „Zg. Dan.“ Ako bi pa kdo posebej tako naznanilo v Solnograških bukvicah želel po imenu, se tudi lahko zgodí, saj pri večih zneskih; pa to mora povedati.

Vredništvo.

Zahvala.

V prid dijakov, ki dobivajo živež v ljudski kuhinji so gg. deželni poslanci pred svojim razhodom blagodušno spominjali se tudi naše šolske mladine in zložili so prelepo svoto, ktero so nam izročili po gosp. poslancu J. Kersniku.

So pa naslednji pp. nn. gg.:

Karol Dežman 1 gld., dr. H. Dolenec 3 gld., ribniški poslanec Pakiž 1 gld., dr. Papež 5 gld., г. Mohar 1 gld., dr. Samec 3 gld., dr. Poklukar 5 gld., dr. Zarnik 5 gld., notar Kersnik 5 gld., bar. Zois 2 gld., sodnik Dev 1 gld., deželni glavar grof Thurn 10 gld., dr. Moše 5 gld., mestni župan Grasselli 5 gld., dr. Vošnjak 5 gld., grajšak pl. Schneid 5 gld., notar Svetec 5 gld., tajnik Murnik 5 gld., župnik dr. Sterbenc 5 gld., grajšak Detela 5 gld., bar. Žvegelj 5 gld., grajšak bar. Apfaltrern 5 gld., grajšak pl. Gutmansthal 5 gld., grajšak Mauer 5 gld., direktor Lukman 5 gld., grajšak Karol Rudež 5 gld., dr. vit. Tersteniški Bleiweis 5 gld. Skupaj 122 gld. Še poprej so bili gg. poslanci na prošnjo gosp. magistratnega komisarja Hengthalerja ljudski kuhinji privolili iz deželnega zaklada 100 gld. s pristavkom, da ta znesek naj se oberne za dijake, se vé, da ubožne, ki hodijo v ljudsko kuhinjo.

Bodi o tej priliki izrečena naj bolj iskrena zahvala Vam, velikodušni gospodje in poslanci, ki zastopate vso našo deželo. Poslali ste prelepo podporo za vravnavo, ki ima podpirati ubožno šolsko mladino iz vse naše dežele. Koliko zmožnih mladenčev je iz vsih krajev naše domovine, kterim so le po tej poti vrata odperte k višjim naukom, ali pa sploh k poduku in poštenemu zaslužku, ker podpirani so mladenči iz raznih učilnic, naj več iz gimnazije, pa tudi nekoliko iz realke, iz pripravnice, iz orgljarske šole in precejšno število iz začetnih razredov, in to ne le za živež, ampak mnogi tudi za druge potrebe.

Naj tukaj postavimo stroške od pol mesca, to je, od druge polovice septembra. V ljudsko kuhinjo jih je hodilo takrat 76 in za te je bilo od pol mesca plačati 70 gld. 51 kr. Drugih 24 je pomoč dobivalo več ali manj redoma za stanovanje, šolske reči, kruh itd., in za to se je potrosilo v drugi polovici mesca sept. čez 21 gld.; tedaj skupaj za 100 mladenčev čez 91 gld. za polovico mesca. Zdaj jih je v ljudski kuhinji namesto 76 že 84, iz česar je lahko spreviditi, da „büdže“ za celi mesec oktober, ki pride v malo dnevih, se bode plačevalcu precej neprijazno v očí kadíl. Nekteri starši tudi sami nekaj doplačujejo, in to je že nekaj tolažila za „financ-ministra;“ naj veče tolažilo pa so po Božji previdnosti blagi gospodje v glavnem mestu in po deželi, ki imajo serce do šolske mladine, in do čuda veliko v ta namen pošiljajo, za kar jim dobrotljivi Bog čez vso mero bogato blagoslôvi vse njihove dela in zaslužke ter povračuj s časnimi in večnimi dobrotami!

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 2. listopada 1883. List 44.

Spominjaj se, Devica mila!

Spominjaj se, Devica mila,
Da nikdar ni se slišalo,
Če upno duša Te prosila,
Da Ti prezerla bi prošnjó;
Sej serce materno odreči
Ne more detetom željá,
Ne grešnika kedaj zavreči,
Ki v brambo tvojo se podá.

Prešinjen ves s to živo nado,
Marija, k Tebi pribežím,
Zaupno, kakor dete mlado,
O mati Božja! tu klečím.
Objokan s sercem preskesanim
Prevbogi grešnik, Mati glej!
Bridkosti svoje Ti naznanim,
Pomagaj v sili mi vselej.

Ne pust' me, Mati, brez utéhe,
Ki porodnica Božja si;
Pomagaj meni iz pregrehe,
Presveto Serce mi odpri!
Čuj, ko iz revne solz doline
Zdihujem k Tebi prebridko;
Tolaži, Mati, bolečine,
Molitev usliši milostno!

Zgubljene sprejmi pod peroti,
Prižgí jim zopet vére žar;
V nezmerni svoji Ti dobroti
Zaverzi nas nikolj nikar!
O stoj v ljubezni nam na strani
V težavah, stiskah zadnjih dni;
Še zlasti pa nas močno brani,
Ko nam že grenka smert pretí.

Radoslav.

Za vernih duš dan.

Kraljestvo mertvih.

V Rimu ob tergu „Barberina“ stojí kapucinska cerkev na nekoliki višavi. Zadej v samostanu stanuje general, ter veliki predstojnik kapucinskega reda. Cerkev se imenuje „Santa Maria“ čistega Spočetja. Med drugimi počiva ondi sv. Feliks Kantališki.

Iz zakristije te cerkve se gre po ozkih stopnjicah v zémljo in pride se v „kraljestvo mertvih.“ Šest med seboj sklenjenih lóp ali nekacih kapel je po vsih prostorih, po stenah, po stropih napolnjenih z zgoli merliči in mertvaškimi kostmí. Vse pa je v lepem redu. Glave so zložene v skladavnico nakviško, v prednjih in zadnjih verstah. Vmes so druge kostí. Tudi so vmes omare, in v vsaki stojí posebna podoba, mertev kapucin v revnem „habitu,“ ki ga je v življenji nosil, s kapuco na glavi, brezmesne roke derží naskrižem in križec mu je v roke privezan. Vsak ima v roci listek s svojim imenom in z dnevom, kdaj je umerl. Tako n. pr.: „Brat Peter Ant. iz Rieti † majnika 1754 itd. Večina jih ima še kožo, pri nekterih je brada ohranjena. Nekteri stojé, drugi so položeni v podolgastih omarah, in njih póstelja so kosti umerlih sobratov.

Zgorej pod obokom je celo peščena ura (klepsidra), narejena iz mertvaških kostí; manjši kostí jo obdajajo v polkrogu. Ves obok je umetno okinčan z mertvaškimi kostmí, v sredi in ob kotih še s posebnimi okinčanji — vse iz mertvaških kostí, in z naj veči višave visí luster v podobo krone, ki je zložen iz réber in ročnih kostí. Na tléh je perst, in spodej počivajo naj poslednjiši pokopani; križi so na grobéh. Tako v 5 do 6 kapelah; v vsaki je drugi red, drugi kinči — vse iz človeških kostí.

Stoteri in tisočeri tukaj vstajenja čakajo. In to so sami kapucini. Svoje dni stanovali so zgorej po celicah, hodili molit v cerkev, ki je zdaj ravno nad njimi; tudi so hodili po potih, kakor drugi ljudje, čutili veselje in žalost, lakoto in žejo, skušnjave in nevarnosti; zdaj je vojska za nje minula, v miru počivajo, njih mertvaške glave pa so žive pridige za žive.

Kaj praviš pa ti k temu, umni čitatelj? Vem, da v Terstu in po druzih „liberalnih“ mestih ni brez tacih ljudí, ki bi v divji jezi hiteli in zdajci s kladvom zdrobili in z ognjem požgali vse tiste mertvaške kostí! Pa kaj to pomaga, ker pa duše stleči in sežgati ne morejo! Ravno tako bi taki možje vero, vést, vice in pekel radi poterli in požgali; pa tudi to se ne dá. Fanatizem le sam sebe vjeda. Vem, da te reči Te grizejo, pa pomagati Ti ni drugač, kakor: pojdi, spokori se, in fanatizem se bo v sladki mir spremenil, — minula Te bo želja merliče smoditi in paliti, kakor le klavci z nekakimi živalmi delajo, ne pa umni ljudje z merliči, ktere

milosercni ljudje tudi po smerti spoštujejo, kajti bojo od smerti vstali svoj dan, če jih tudi brezverci stokrat požgó!

Zdaj pa še eno vprašanje do ljubljanskih čitateljev: Na pokopališu pri sv. Krištofu je te dni vse nezmérno lepo ozališano, vse svitlo od lučic, vse prijazno od cvetlic; tedaj: na kterem prostoru bi se Tebi bolj prijazno in domače zdelo: pri sv. Krištofu v Ljubljani, ali na rimskem kapucinskem pokopališu. Premisli ... Mislim, da se boš odločil za kapucinsko. Zakaj?? ... Zato, ker je vse upanje, da izmed vsih unih 1000 in 1000 na kapucinskem pokopališu je komaj kteri pogubljen, in morebiti njih le malo še v vicah ... V kako raznih, čudnih, žalostnih okolišinah so pa mnogi pri sv. Krištofu pokopanih umerli, in — kdo nam bo povedal: koliko je sprejetih, koliko odverženih pri sodbi; — koliko že rešenih iz ognja očiševanja, koliko pa jih še v njem terpí? — Molimo in delajmo za njih rešenje.

Alojzij,

po Božji in sv. apostoljskega sedeža milosti knez-nadškof goriški, doktor sv. Bogoslovja, častiti duhovščini in preljubim vérnim te nadškofije pozdrav in blagoslov!

Nekaj več ko sedem mesecev je, od kar sem se, potem ko me je naj viši glavar sv. Cerkve poklical bil v Istro vladat ondašnji oddelek čede Kristusove, od Vas, častiti bratje in preljubi sinovi, globoko v sercu ginjen ločil. Žalosti, ki sem jo ta čas občutil, nisem zakrival. Prav žalosten sem bil — ne samo zato, ker sem „odšel iz svoje dežele in od svoje rodovine in iz hiše svojega očeta“ (I. Mojz. 12, 1.), temveč zavoljo težkega bremena, s katerim sem se čutil obloženega. Ali, moja žalost je bila združena s popolno vdanostjo v voljo božjo, in s terdnim zaupanjem v pomoč nebeško; pripravljen sem bil resnično in popolnoma svoje življenje darovati za predrage mi otroke zedinjenih škofij poreške in puljske, katere sem bil v duhu vse skup objel tisti dan, ko sem bil škof posvečen, in za katere bi bil rad dal vse, kar sem in imam.

Ali — „kako nerazumljive so sodbe božje in neizvedljiva njegova pota“ (Rimlj. 11, 33). Kdo bi bil takrat mislil, da že čez malo dni ostane pervostolna Gorica brez častitega svojega pastirja? da jez v tako kratkem času izgubim Njega, ki mi je bil dvakrat oče, posvetivši me mašnika in škofa? Kakó krepek je še bil in kako dostojno je opravil škofovsko posvečbo preteklega januvarija! In vendar se je zgodilo tako; skoraj prej, kot se je izvedelo, da je zbolel, bil nam je vzet častitljivi starček, knez-nadškof Andrej Gollmayr, ki je bil celih 28 let svojega stanovitno delavnega življenja posvetil duhovnemu blagostanju te drage mu nadškofije, od katere je imel mnogo dokazov verlo zaslužene pokorne vdanosti in ljubezni.

Sicer pa ni bilo videti, da bi utegnila, malo da ne, nagla nadškofova smert imeti za-me še kakih druzih nasledkov. Če je kdo popred menil, da bodem kateri dan morebiti jez na goriški Sedež poklican v tedanjih okolnostih, zdelo se je to nemogoče. Pretekli so bili namreč še le trije tedni, odkar sem se bil med ljube svoje ovčice v Poreč preselil, sostolnice puljske pa nisem bil vzel še v posest.

Bog, ki serca do dna preiskuje, vé, kakošne misli so me tisti čas obhajale, ko sem molil, česa želel. Bog vé, da sem odkritoserčno tolažil serca svojih vérnih podložnikov, ko je bil počil neki glas, in so se začeli bati, da bodem premeščen. In res, njihov strah se je čez nekaj časa opravičil; za prazni metropoliški stol goriški so izvolili mene, ki sem bil še le začel malo ladijo kermiti in še le poskusil nositi težko breme, ki ga škofom njihova služba naklada.

V najvišem sklepu Njegovega Veličanstva presvetlega našega cesarja Franca Jožefa I od dne 22. junija t. l., s katerim me je iz posebne, nezaslužene ljubezni imenoval nadškofa in Pastirja Vašim dušam, — kakor tudi v slovesnem oklicu svetega Očeta papeža Leona XIII, ki me je — poterdivši v konsistoriji od 9. avg. t. l. cesarjevo imenovanje — rešil zaveze z ljubima škofijama poreško-puljsko in me prestavil na odlični metropoliški Sedež goriški, moral sem spoznati nov, dasi nepričakovan sklep volje božje. Božjo voljo so videli v tem tudi moji častiti bratje in ljubi sinovi. Zbirali so se okoli mene resnično žalostni, pa uklanjali se sklepom Gospodovim in slednjič vdali se v svojo osodo kot sirote. Naj bi jih Bog, v čegar rokah je človeška osoda in „ki vodi človekove stopinje“ (Pregov. 20, 24.), berž potolažil in dal jim Pastirja, ki naj bi jih z gorečnostjo in razsvetljeno pobožnostjo vodil po poti zveličanja!

Jez pa imam česa bati se, če po eni strani pomislim, da mi je zdaj veliko veče breme naloženo, ker moram večo škofijo vladati in je torej veča tudi moja odgovornost, zakaj, „kedar so se pomnožili darovi, rase tudi račun, ki ga je treba dati o porabi darov“ (sv. Greg.); po drugi strani pa prevdarjam, kako slabe so moje moči. Toda ponižavši se pod mogočno roko Gospod Boga „ki je rekel, „da naj iz teme luč sveti“ (Kor. 4, 6); „ki zna Abrahamu iz kamnja otrók obuditi“ (Mat. 3, 9); „ki vzdigne iz luže reveža, da ga postavi med pervake svojega ljudstva“ (Psalm 112, 7. 8.); ki svoje izvoljence „stori pripravne služabnike nove zaveze“ (II. Kor. 3, 6.) — smem terdno zanašati se, da od njegove milosti dosežem prisednico modrost njegovih sedežev. Z njeno pomočjo bom lože opravljal, malo da ne, brezštevilne in prav težavne svoje dolžnosti in hranil in varoval izročeni mi zaklad do tistega dné, ko bom moral pravičnemu Sodniku račun dati o svojem oskerbništvu.

Ako poverhi tega še pomislim, da nisem tujec, ampak da sem se vernil v škofijo, v kateri sem rojen in odgojen, katero kolikor toliko poznati imel sem priložnost v raznih službah, ki sem jih skoz 26 let tukaj opravljal, smem zaupno stopiti pred Vas, častiti bratje in preljubi sinovi nadškofije goriške! Tisto ljubezen, ki ste mi jo preteklih lét mnogotero, sosebno pa takrat izkazovali, ko sem bil za škofa posvečen in sem imel zapustiti Gorico, povračam zdaj s tem, da Vas vse skupaj in slehernega izmed Vas iz dna svojega serca v pervo kot Vaš Pastir pozdravljam in po očetovsko blagoslavljam. Mir z Vami!

Kaj pa hoče reči ta moj pozdrav in blagoslov? Zapopadena so v njem vsa moja vošila: vošim Vam priserčno vse nebeške milosti, prav živo Vam vošim pervo, glavno Vašo srečo; goreča moja želja je darovati se za Vas. Pastirski moj blagoslov še posebno pomenja, da želim Vas videti zedinjene vse v edinosti vére božje. V tem pa, da želim Vas videti v veri edine, posnemam željo Jezusovo, ki je po besedah sv. Pavla do Efežanov določil in svoji cerkvi zapovedal, da naj „se snidemo vsi v edinosti vere“ (Ef. 4, 13). Da se pa to vošilo vresniči, treba je, da vsi k temu pripomorejo, da vsakdo izdatno sodeluje. In k temu Vas, častiti bratje in preljubi sinovi, ta dan svojega vhoda v pervostolnico opominjam.

Po naturnem redu smo med seboj različni gledé na značaj, navade in jezik, različni posebno v tej naši deželi; ali po nadnaturnem redu neha vsak razloček in vse nas druži sv. vera, — tista vera, ki je dar nebeški, ki ga je Bog sam vžgal v naših dušah, da nam je mo-

goče skoz megle tega sveta spoznati našega Stvarnika, spoznati, od kod smo in kam smo v tej solzni dolini namenjeni. Vera nam pravi, da v slehernem izmed nas prebiva duša, ki jo je Kristus sè svojo dragoceno kervjo odrešil, ter da je vsakemu določen večno-srečen cilj in konec. Ta vera je občna véz, ki ne dopušča razločka med (človeškimi) plemeni; ona ne pozná bistvenih razlik in razdelitev. temuč ima vse ljudi za ude ene družine, ki imajo enake dolžnosti in enake pravice, ker so vsi otroci enega Očeta, kateri je v nebesih.

Ta vera tedaj naj se v Vas vterdi, naj v Vaših sercih čedalje rase; ona bode mogočen, najizdatniši pripomoček k miru in pravemu bratovstvu, katerega tolikanj pomanjkuje na svetu. Ljudje iščejo mirú, zdihujejo po njem in po slogi, ali mnogokrat ne najdejo mirú, ker mu niso napravili prave podlage — vere. Ker je „vera terdno čakanje upanih reči, prepričanje od reči, katere se ne vidijo“ (Hebr. 11, 1), tolaži nas v stiskah in bridkostih, daje nam moč v skušnjavah, váruje nas nevarnosti, rešuje nas zlegov. Kdo bi mogel našteti vse, kar nam vera dobrega storí že na tem svetu? Vera je resnično izvirek blagostanja. — Toda ne vsaka kakoršna koli vera, ampak le Jezusova vera ima tako moč in tako nasledke. Ta vera pa je ena sama, ker jo je sam Gospod Jezus Kristus iz nebes prinesel. En sam Bog je, za tega voljo mora biti tudi ena sama prava vera. „En Bog je, en Gospod, ena vera,“ pravi sv. Pavel (Efež. 4, 6).

Res, da vsi terdijo, da imajo vero; kakošna pa je ta njih vera, znabiti, da bi še povedati ne znali. Mnogi pravijo, da je vse eno, naj ima človek to ali to vero; spet drugi imajo nerodovitno in nedelavno vero. Vseh teh raznih ljudi vera ne more imeti nič tistih dobrotnih nasledkov, o katerih sem govoril. Taka vera ne more ljudi ediniti in biti jim poroštvo mirú; marveč dela med njimi razpor gledé na njihovo mišljenje. ta pa rodí celó lahko razpor v sercih. Načelo vérske malomarnosti, v kateri. mislijo nekateri, da so našli središče edinosti in miru, je nespametno in brezbožno načelo. Nespametno je reči, da je ta vera, kakor una, v tem ko še celó v tistih raznih verah, ki jih nahajamo med kristijani, v mnogih rečéh ena uči in terdi, kar druga taji in zameta. Brezbožnost je pa tudi, če kdo pravi, da je vse eno, naj ima človek to ali to vero, potem ko je Beseda božja, Edinorojeni nebeškega Očeta sam prišel na ta svet svojo vero oznanovat. In te svoje vere zaklad je izročil svoji Cerkvi, katero so tisti čas namestovali Aposteljni, dandanašnji pa jo namestujejo njihovi postavni nasledniki, papež in škofje, katerim je obljubil svojo pomoč do konca svetá (rekoč): „Pojdite in učite vse narode . . . izpolnovati vse, kar koli sem vam zapovedal; glejte, jez sem z vami vse dni do konca svetá“ (Mat. 28, 19—20). Vera, katero papež in škofje učé, je edina vera, ki edini, pomiruje, rešuje in zveličuje. Ta je tista vera, ki je združila toliko raztresenih udov nekdanjega poganstva; ki je poderla zagrajo med Rimljani in divjaki, med Judi in ajdi, med gospodarji in sužnjimi; ki je tolikanjkrat sijajno zmagala na svetu, takó da je ljubljenec Jezusov med Aposteljni lahko rekel: „To je zmaga, ki premaga svet, naša vera“ (I. Jan. 5, 4).

(Konec prih.)

Kako se godí misijonarjem na Kitajskem.

Misijonske naznanila to-le pišejo iz južnega Šantunga. — Gosp. subdijakon Riehm poroča, da bi bil gosp. provikar J. B. Anzer zaradi vere skoraj mučeniško smert moral prestati. Piše namreč:

Bil je predvečér meseca maja t. l., ko je gosp. provikar slovesno pričel v naši cerkvi šmarnice. Posebno goreče je prosil prečisto Marijo Dev. za dober izid svojega potovanja, in zlasti kristjane spodbujal, naj molijo za spreobernjenje Zautšaufu-a*.) Pervega maja okolo 5 zjutraj je sédel na voz. Spremljala sta ga dva katehista in voznik. Novice iz Zautšaufu-a niso bile ravno veséle, tedaj je bilo poslovljevanje nekako resno. Nekoliko dni pozneje smo prejeli pismo gosp. provikarja. Poročal nam je, da naše okolišine res niso vesele. Apostolski mož se vendar tega ni ustrašil.

Nekoliko pozneje nam je poročal, da bode prišel 5. maja v mesto. Brez ovire je prišel gosp. Anzer v mesto in je 6. maja šel k mandarinu (višjemu vradniku). Sprejem je bil kratek in ne ravno prijazen. Mandarin ga je vprašal, če je prišel vpornike podpirat. „Nikakor ne. Podpiram le tiste, kateri hočejo k sv. veri pristopiti, pa jih ukaz cesarjev pri tem ovira.“ Mandarin je vprašal dalje, če je mandarin v Jangku misijonarjem dobrohoten. Gosp. provikar je zanikal to vprašanje, ker je mandarin v Jangku naš sovražnik. Nato je bilo konec pogovora. Mandarin je rekel gosp. Anzer-ju, da se mora s svojimi tovarši poprej posvetovati; potem mu bode naznanil, kaj mu je storiti. V mestu Zautšaufu so trije mandarini. namreč: vojni. višji in nižji civilni.

Dne 11. maja so prišli vojaki v gostilno in so gosp. provikarju zapovedali, da naj kolikor mogoče hitro mesto zapustí. Gosp. Anzer se vsede na voz. Spremljan od mlajšega katehista, voznika. vojakov in velike množice ljudstva se je peljal, pa ne iz mesta, ampak pred hišo mandarina. Ker je bila pa hiša zaperta, se je peljal iz mesta. Pred mestom se je začelo strašno mučenje. Vojaki so začeli najpervo katehista pretepati; ker je pa ta ušel, so potegnili gosp. provikarja z voza, in so mu obleko z života stergali, roki na herbtu zvezali in ga na drevo obesili. Sedaj so pričeli svoje grozovitosti; s cepci so ga neusmiljeno bili. Ko so mislili, da je mertev, so ga na tla spustili, in na to so hoteli še voz razdreti in polomiti. Voznik se jim je ustavil in je rekel, da voz je njegov. Voz so le poškodovali nekoliko, zato so pa poropali vse: obleko, denar, mašne reči, in potem odšli.

Uro po odhodu gosp. provikarja so prišli zopet vojaki v gostilno, so katehista oklofutali in mu veleli, naj hitro beží. Starejšega katehista ravno ni bilo doma. Mlajši je hitel iz mesta, in našel je ne daleč od mesta gosp. provikarija, pa v prežalostnem stanu, ker ni bilo pri njem več znamenja življenja. Še le čez nekoliko časa je zapazil. da kri zopet teče po životu, in da je še živ. Pride pa miloserčen pogan ravno mimo in pomaga katehistu predrazega terpina 7 „li“**) daleč nesti. Tam sta najela voz in tako prišla v 18 „li“ oddaljeno vas, kjer so katehumeni preganjane sprejeli. Bilo je že polnoč. Drugi dan proti jutru, okolo osmih. je gosp. provikar vžil malo čaja in nekoliko nerazumljivih besed govoril. Ob tem času je priderdral voz od mandarina. Ljudje, kateri so prišli z vozom, so rekli, da njih gospod ni vedel ničesar o tem hudodelstvu in to zelo obžaluje, ter ga prosi, naj pride k njemu. Pa kako? Gosp. vikar je bil tako poškodovan, da ni mogel sesti na voz.

*) Šantung ali Šandun je primorska okrajina severne Kine, ob Rumenem morji z $29\frac{1}{2}$ milijona prebivalcev, domačija Konfucijeva. Misijon južnega Šantunga je razdeljen v tri „Fue“ ali okraje: Jenišaufu, Itšaufu in Zautšaufu, njih glavna mesta se ravno tako imenujejo. Gosp. Anzer je hotel novoverce Zautšaufua v veri poterditi in varovati, ker s silo so jih od keršanstva odvračevali.

**) „Li“ je kitajska dolgostna mera — 360 stopinj.

*

Stirje možje so zadeli posteljo in ga nesli v mesto, starejši katehist pa je sedel sam na vozu, ker mlajša oba sta bila pobegnila. To je pripovedoval zvest katehist, kateri je v ravno tisti vasi pridigoval. On je gospoda Anzer-ja videl in je mislil, da je gotovo mertev, tako so ga bili raztepli.

Tako je pisal gosp. Riehm, kateri je bil tadaj sam v Puoli, središči misijonskem. Pismo je došlo 20. julija t. l., in s temi vtisi so se štirje novi misijonarji podali 26. julija na pot v misijon. Hvala Bogu, da je provikar smertne nevarnosti rešen in bo mogel v svoji serčnosti misijon v teh stiskah še podpirati. Žali, da noče o svoji nesreči nič povedati. Pisal nam je tako:

Danes vam pošljem letno poročilo; konec bodem prihodnjič poslal. V Zautšaufu so me hudo zdelali „in odium religionis," iz sovraštva do vere. O tem bom pozneje poročal; danes bolj potrebne reči. V Zautšaufu so mi ugrabili, okoli 170 taël (1 taëla = okolo 50 kr.). V Zinanfu, Tschifu imam dolge, k temu moram pa še vsaki dan 70—80 oseb preživiti . . .

H koncu piše gosp. provikar ob kratkem:

„Prašal sem trinoge, zakaj da me tepejo? Ako so hoteli denar, naj bi si ga bili vzeli. Kričali so le: Nečemo tvojega imetja, le tvoje življenje hočemo. Ti si višji katoliške cerkve . . . Ti moraš umreti!" Na glavi imam šest rán, levo nogo so mi zlomili, in herbet je ves otekel od udarcev. Vsled udarcev me kri zaliva . ."

Sinom v spomin.

O nežno ti drevo,
Te milo ogledujem,
Ker zlo si še mlado,
Zató te premišljujem.

Prelepa tvoja rast,
In udov tvojih zdravje,
Je meni pač na čast,
In moje je veselje.

Te Bog res stvaril je,
A meni te je zročil,
Skerbim, da naj za té,
Mi ostro je naročil.

Skerbel sem pač za te,
Za majhino rastliko,
Izredil da bi te
V podporo si veliko.

Okopal mnogokrat
Previdno okrog tebe,
Porezal kterikrat
Škodljivo sem za tebe.

Sem čedil, trebil te,
Zamudil pač nič nisem,
Ter storil vse za te;
Pa brez skerbi še nisem.

Škodljivi se merčes
Na tihem rad zaleže,
Ki kuga je dreves,
Življenje jim spodreže.

Sem gledal dan na dan
Skerbno in zlo pazljivo,
Da spravil vse bi stran,
Kar deblu je škodljivo.

Strupeni zimski mraz
In solnce ti pekoče
Govori tu v obraz,
Če storil sem mogo če? . . .

Ve nogi ljubljeni,
Ki toliko terpite,
Ve roki revici —
Ve sinu govorite!

Obili grenki pot,
In žulji vi kervavi,
Ti pričaj mnogi pot
Na sivi moji glavi.

Poslušaj, ljubi sin!
Kaj za te sem vse storil;
Vse priča, da ti sin
Si meni glavo obelil.

Naj bo — minulo je,
Vesél se zdaj spominjam,
Vživaje upanje,
Da sad enkrat uživam.

Oh sin, preljubi sin!
Ti zvezda moje sreče!
Pri tebi bom terpin
Hladil si čelo vroče.

Ti staro boš drevo
Oskerboval, sin ljubi,
Zatisnil mi okó,
Pregernil mene v trugi.

O dragi, dragi sin!
Mlado ti zdaj drevesce,
Boš staremu še sin,
Boš ljubo mi očesce?

R—v—n.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Vprašanja pri poslednji duhovski poskušnji od 2. do 4. vinotoka.)* Ex Theologia dogmatica: 1. Ecclesiam esse infallibilem, probetur ex ejusdem fine et agendi ratione. — 2. Ss. Eucharistiam esse sacrificium, probetur ex s. literis novi foederis et rationibus theologicis.

Ex Theologia morali: 1. Quaenam sunt causae ad peccandum incitantes? quid homini christiano respectu ad illas incumbit, ut peccata vitet? — Describantur peccata adversus bonam famam proximi, interna et externa, simulque gravitas eorum definiatur.

Ex Jure canonico: 1. Consuetudo, etiamne fons est juris canonici, et quibus tunc debet esse vestita conditionibus? — 2. Quidnam ecclesia, quidque potestas civilis respectu sepulturae praescribunt?

Expositio exegetico-homiletica: Fiat lingua vernacula exegetico-homiletica expositio pericoparum epistolae atque evangelii, quae leguntur Dominica 22. post Pentecosten, nimirum epistolae ad Philipenses cap. 1. a versu 6. usque ad versum 11. inclusive, et evangelii s. Matthaei cap. 22. a versu 15. usque ad versum 21. inclusive.

Iz duhovnega pastirstva: 1. Zakaj je duhovnemu pastirju krotkost potrebna? — 2. Kako se od uderžanih grehov in kazen naravnost odvezuje? — 3. Katere pomočke naj duhovni pastir svetuje njim, ki hrepené po višji popolnosti.

Pridiga: Naj se napravi govor po besedah Jezusovih: „Ako ne vidite znamenj in čudežev, ne veru-

jete.“ (Jan. 8, 48.) Vpeljava naj se popolno izdela, izpeljava in sklep naj se pa le bogato osnujeta.

Keršćanski nauk: Za učence ljudskih šol viših razredov naj se vprašaje razloži resnica: Sveti Duh je oseba in sicer tretja božja oseba.

Z Vač. *(Križev pot na Slemšeku.)* Ljuba „Dan.!“ prepričan sem, da rada naznanjaš, kadar se v kaki fari kaj posebnega storí v povikšanje božje časti; nesi, ako te je volja, še naslednje verstice med branja željni keršanski svet.

Dvajseto nedeljo po binkoštih, v dan sv. Hieronima, je bil blagoslovljen nov križev pot pri podružnici sv. Križa na Slemški. Povod k temu je bila dobrotnica s podružnice sv. Leonarda v Kanderšah, ki je v svoji posljedni voji 173 gld. za križev pot na Slemški darovala.

Res, da novega in od mnozih zaželjenega križevega pota ni kak domač podobar slikal, tudi okvirov ne napravil, in to za to ne, ker se pri domačih podobarjih, če tudi so nekteri vse hvale vredni, delo predaleč zavleče. Prepričan sem pa tudi iz lastne skušnje, da se tudi na ptujem dobro slikani križevi poti dobijo s primérnimi in okusnimi okviri in po nepretirani ceni. — Križev pot, za Slemšek naročen, je bil všeč slehernemu, ki ga je videl, ne le priprostemu kmetu; tudi takim, ki se na slikarijo umevajo, in cena se nikomur ni previsoka zdela. Naročil sem ga pri gosp. Heindlnu na Dunaju. — Čast komur čast, — hvala, komur hvala.

Ob 9 se je razvila procesija izpred duhovnije po 3/4 dolgem, skoraj vedno stermem in zavoljo dežja sem ter tje močno blatnem potu. Postaje je neslo 14 poštenih fantov iz fare, vsaki eno. Za postajami je stopala duhovščina in za njo možki in ženske v lepem redu. Tako smo prišli med lepo vbranim zvonenjem, pokanjem možnarjev in molitvo sv. rožnivenca okoli desetih na prijazni stermi hrib, kjer stoji lepo zidana in okinčana cerkev sv. Križa.

V cerkev pridši je pred veliki altar sv. Križa postavljene postaje čast. P. Leonardi iz Brežic blagoslovil in potem vsako na odločeno mesto postavil, pri kteri je ob enem obmolil zadevni oddelek sv. Križevega pota. Na leco stopivši je kratko in prav poljudno govoril o pomenu križevega pota, pa kako naj se moli, in o odpustkih, kterih se zamore taisti vdeležiti, ki sv. križev pot prav moli. — Po pridigi je bilo darovanje za križev pot, in po darovanji je imel čast. P. Leonard slovesno sv. mašo.

Obžalovati je, da se take, nenavadne slovesnosti keršansko ljudstvo ni v obilnišem številu vdeležilo. Res, vreme je bilo deževno; pravi kristjan in častivec sv. križa pa mora vedeti, da pot, ki v nebesa za križanim Jezusom peljá, je robata in sterma, da sv. križ je kristjanu na zemlji luč in v nebesa ključ. *Jan. Budnar,* župnik.

Gorica. Milgsp. knez-nadškof, kakor piše „Soča,“ so 24. vinot. pervič po svojem prihodu imeli vradni shod s svojimi svetovalci. — Zjutraj ob sedmih so maševali v kapeli usmiljenih bratov, ki so obhajali svojega varha nadangela Rafaela. — Potem so se odpeljali v samostan čč. oo. kapucinov, kterih gvardijan je P. Rafael. — Pretekli četertek so bili podali se obiskat Videmskega nadškofa preč. Andreja Casasola; ondi je bil tudi msgr. Cappellar, naslovni škof s Cirene.

Serčna angleška deklica.

Pri sodniji v Nottinghamu na Angleškem je imela 17lena deklica biti glavna priča in ob enem priseči. Sodnik je zahteval, da naj priseže na biblijo (protestanško), čemur pa se je deklica uperla, rekoč, da je katoličanka in na protestanško biblijo ne bode prisegala. Sodnik ji prigovarja, da tudi katoličan dr. Hynes je več kot 50krat prisegel na to biblijo, na kar mu pa deklica odverne: „Jest nisem nikaki dr. Hynes, toda na to biblijo, ktere moja Cerkev ne poterjuje, ne prisežem.“

Sodniki si ne vedó svéta, razun da obravnovo odložé in sklenejo. da hočejo izprositi si katoliško sv. pismo od katoliškega škofa, na ktero je deklica z dobro vestjo smela priseči. — Čast in poštenje neprestrašeni spoznovavki katoliške vere!

Od te 17letne gospodičine se imajo marsikteri katoličani kaj učiti na pr.:

1. Bukvarji katoliške vere, kteri brezvestno prodajajo luteranske biblije, pa še celo brezbožnosti, ki so zoper nauke vsake biblije. In ne manj katoliški časnikarji, ki take reči priporočajo. (Celo eden vladnih listov si je tako očitanje v svojih inseratih že nakopal.)

2. Učiti se ima od značajne katoliške deklice „katoličan“ (?) ali saj po katoliško keršen Slovenec, ki je po Slovenskem protestanške biblije trosil.

3. Učiti bi se imeli od te deklice tudi gospodje nekje tam doli blizo Turškega, ki hočejo vestne katoličane siliti, da bi judom v roko prisegali na sv. pismo, ter na svete Evangelije! „Vestna svoboda,“ pa tortura vestí: kako se to zlaga?

Ta je vojak, da je kaj!

V „Missionsblattu“ pravi nekdo v pogovoru z vojakom: „Pri soldatih je nekaj čudnega, česar ne razumem.“ — „Kaj pa?“ vpraša soldat. — Gotovo nad vašo pogumnostjo nobeden ne dvomi. Serčni vojšak se zažene v sovražne verste, tudi če ima gotovo smert pred očmí. Pogumen, neprestrašen je pred topovskimi žreli; in vender ima malokrat tisto serčnost, da bi v kasarni pokleknil in molil, kakor ga je mati učila. „Tega ne razumem.“ — „Od kod je to?“

Gospod, zdaj sem se nekaj spomnil, kar se je nedavno zgodilo prav v moji sobi, odgovori vojak. „Eden novakov, predno se je vlegel spat, je pokleknil k postelji in opravljal svojo večerno molitev. In naj bi bili Vi vidili, kaj se je počenjalo! Eden je vergel vanj svojo kapico, drugi kaj druzega. To ti je bil smeh, žvižganje, neki glumač je sedel na posteljo in mu je v uho kričal. (Ker je bilo to v drugoverski deželi, je mogoče, da so bili med temi vojaki tudi kaki drugoverci, zakaj katoličan mora biti že prav hudo zaveržen in nesramen, kteri zoper svojo lastno vero tako rohni!) Toda naš novak ostane stanoviten in nič se mu ne mudí, da bi zato svojo molitev obkrajšal. Drugi večer je vse radovedno, če bode novak zopet pokleknil. Pa res, poklekne, in nespodobnosti se vnovič pričnó, huje kot poprej. Novak moli klečé, kakor ko bi bilo vse mirno okrog njega. Tretji večér ravno tako storí, in tu je bilo ropotanje že nekoliko pojenjalo. Četerti večer je bilo še bolj tiho. Šesti večer je eden „kameradov“ zaklical: „Ta je soldat, da je kaj: on se ne ustraši ognja!“ In od tistega časa je vsak imel spoštovanje pred novakom. To se pač pravi svojo vero pošteno in stanovitno pričati.

Jezus naša ljubezen.

Jezus, vir ljubezni svete!
Tvoje Božje je Serce;
Od ljubezni Tvoje vnete
Naše serca naj goré.

Nas pogube odrešiti,
Te ni stalo pretežko,
Se za nas učlovečiti
In stopiti na zemljó.

Grozne muke na telesu
In na duši si prestal,
Ko pribit na terdem lesu
Si življenje za nas dal.

In še zdaj za nas daruješ
Se Očetu večnimo,
Naše duše nasituješ
Z lastnim mesom in kervjo.

Oh, odpusti, Jezus mili!
Zdaj Te prosimo lepó.
Ker smo tolikrat žalili
Serce Tvoje presladkó.

Zdaj želimo Te ljubiti,
Gnade nam le k temu daj,
Te nikoli ne žaliti,
K Tebi priti v sveti raj.

Da bi Te še kdaj zgubili,
Tam se bati več ne bo;
Večno bomo Te ljubili,
To veselje bo sladkó.

A. V.

Borba v sedanjosti.

(Dalje.)

1. Dejanje.

2. Prizor.

(Soba, kjer rudečkar piše.)

Zariel časništvu.

Zatiraj vsako dobro branje,
Okuži bukve in pisanje,
Lagàj, da duše človek nima nič,
Da basen je, kar zove se hudič;
Ak bomo jim na pekel vero vzeli,
Tud' na nebo ne bodo več verjeli.
Povsodi hlini prav se ko možak,
In ti verjel nemarnež bode vsak.
In mnogo od stoletja tega grudi,
Kako se svet zastran napredka čudi.
Bod' gibčen za zanikernost, za greh,
Napaki vsaki urno daj pospeh.
Jaz iskal misli ti bom navdihniti,
Peró strupeno vselej ti voditi.
Pomagaj mi, potem je naša zmaga:
Jaz hočem čast le; tebi cvenka, blaga!
Jaz dam obilni tebi honórar:
Napredstva sloves, — tu imaš pa d'nar!

Časništvo.

Nad gojim čem, o čem se maščevati,*)
Nad tem keršèanstvom, ki ga serce čerti,
Prišel je čas to sužnjost zakovati,
Težil nje jarem nas je v temo smerti.
Predolgo smo terpeli in molčali,
Zdaj bomo svojo silno moč skazali.
Jaz služim tebi, knez mogočni mraka,
Vklonit' pred nami moč se mora vsaka!

Zariel.

Končala delo pervo zdaj je noč,
In že pripravljen veri je pokop.
Podpira javni tisk že našo moč:
Evropa, tresi se, odpert je grob! Odide.

*) Gojim, t. j. nejud, kristjan in pogan.

Zbor. (Na odpertem odru.)

Mi čertimo, kar smo iz raja pregnani,
In večno mi zlobnosti bodemo vdani!
Sladkost, ki jo zdaj še čutimo,
Je ta, da vse Božje čertimo,
Sovražimo božjo ljubezen,
Mi čertimo vekomaj kar
Vso sleherno boštveno stvar.
Človeka končajmo, končajmo,
Mu trona posesti ne dajmo,
Ki dal mu ga Božji je spas,
A v pekel zavergel je nas!
Končajmo človeka do dnà!
To sladka je radost peklà!

3. Prizor.

(Prostor pod milim nebom.)

Evropa.

Kako se žalost moja bo končala,
Kdo mi osušil solzno bo okó?
Oj, groza merzla me povsod obdala,
Luč vsake nade zginila mi bo!
Merliški že obdaja me zavój,
Kot mertva godba čut navdaja moj!
Podobe radostne mi vse bežijo,
Temnejši, bolj černà prihaja noč;
Obrazi černo-grozni mi pretijo:
To pekel sam je, vsa njegova moč.
Satanska radost moj pogin jim je
Oko v prihodnjost rada bi dvignila
In zerla, kaj mi ona krije še;
Kakó pogledat' še bi se derznila?
Prizore kaže morda bolj temnè . . .

Zgodovina.

Tako bridkó ti nisi še tožila,
Tako nis' bila žalostna nikdar;
Sicer si mnogo rano že dobila,
Pri tebi šel je mimo mnog vihar.
Ak černa noč pokrila je tvoj tir,
Že z jutrom prišel radosten je mir.
Pisala prošlih časov res sem dela,
Začertala sem mnogo tud' s kervjó;
Pač nikdar nisi bila prav vesela,
A zlo je kmalu zopet memo šlo:
Evropa, vzrok povéj, kaj te teží,
Kje je nesreča, kaj te tak skerbi?

Evropa.

Odkár sem se s temè spreoberníla,
Ko nad menój je plaval božji duh,
Odkar nebesa so me poljubila;
In me navdál je: „Bodi“ drug;
Odkar deležna sem postala blišča,
Resnice luči večne Kristove,
Odkar so s križem krone, vsa svetišča,
In persi hrabre lesketala se.
Odkar je Bog svoj nauk posejaje
Na zemljo svojo zernice vsejal,
Namen z božanstvom združen mi je dal;
Ko je počasi tajala se skorja
In Bog pri tem nas združil je svetló:
Odkar je luč sijala od obzorja
Na narode nove kresno, svitló:
Od takrat ni bilo tako mi tesno,
Ak tud' nevarnost je velika b'la.
A kjer stojim zdaj, to zares je brezno,
Ni b'lo še tako strahovitega.
Da večkrat res mi luč je źe goréla,

Kot bi se celi svet majál;
A zdaj, da bi prevaro zvati sméla!
Jaz slutim, svet moj bo se vžgal
Al' ni pomoč zame res ene?
Mogoča li rešitev zame —

Glas Zarielov:

Ni nobene!

Zgodovina.

Kedó? sam dajmon*) guči to!
Ki storil delo je bridko;
To, kar Evropa sluti, mar
Ni to le sen, le prazna stvar?
Evropa (se ozira) reva že je odšla, —
Njej bom besede balzama
Na rano hudo zdaj kapnila,
Z besedo milo jo hladila.

Zbor.

Kdo je kot Bog,
Otmè z nadlog!
Zaupaj vanj!
Peklenski stan
In knez noči
Nima moči
Proti neskončnemu tebi Bogú;
Vselej pomoreš krepostnemu.
Božji sinovi,
Ki ste njegovi;
Ste mu zvestí,
Blizo stojí;
Stojte serčnó,
Zmaga vam bo!
Jezdeca, voz je pogreznil Gospod,
Izrael rešil je, slava mu bod'!
Kdo je, kot Bog,
Rešil z nadlóg?
Velik, močan —
Izrael bran',
Zlobni v morjé
Se potopé.
Pojdite urno in serčno na boj,
Nič ne premore peklenski vam roj.
Pojte na boj!
Satanov roj
Nima moči,
Zmagate vi!
Bode naj vsak
Božji vojšak!
Naj le divjá temote oblast;
Delajte vi za Zveličarja čast!

(Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Dunaj, ki ima vsakterih „tičev," ima tudi nekaj tacih študentov, ki hočejo 400letnico Lutrovo preslavljati. O nekem klicu „bemoster Häupter" k temu, ki vse pred Lutrovim časom tako rekoč v nič deva, pravi „Vaterland," da to „so prav za prav zgoli vpijoče žaljenja zoper vse Nemce, kteri so pred Lutrom živeli, in zoper vse katoliške učenjake in študente na Nemškem po Lutru. In tega naj bi se nemški dunajski študentje vdeleževali?!" — „Missionsblatt" v Dülmenu 28. okt. pa pravi, da „nastopno lutrovanje protestantje vpeljujejo z nezmérnim hvalisanjem Lutra samega in z neverjetnim psovanjem katoliške Cerkve. Temu poboževanju (vergötterung) pa uporuje prav posebno zanimiva knjižica: „Luther gegen Luther" (4 natis), ki se za nektere krajcarje lahko naročí v katol. bukvarni.

Rimsko. Buteniev je postal ruski poslanec v Vatikanu. — Dunajski knez-nadškof dr. Ganglbauer je bil 27. okt. pred sv. Očetom.

Kolera v Egiptu, kakor pišejo, jih je pobrala čez 28 tisuč; drugi mislijo pa, da jih je veliko več umerlo. — Sedaj se je boje zopet začela — blizo Aleksandrije.

V Monsu na Belgiškem so katoličani pri poslednjih srenjskih volitvah dosegli zmago, ki je vredna daljnega slovesa. Mesto Mons je dozdaj veljalo za močen ostrožnik framasonstva; snovali so ondi očitno, da hočejo vse usmiljene sestre pregnati iz mesta. Katoliški kandidat je dobíl 852 glasov, frajmavrarski kandidat Pecher pa, ki se je za „kulturtrobentarja" razglasoval, jih je vjel samo 427. — Vse pravice lahko dosežejo katoličani, samo če so značajni in edini.

V Varšavi v neki višji ženski šoli, ki je bila pod cesarskim varstvom, je policija zasačila rudečkarsko gnjezdo. Bila je v tej napravi živa kuga za um in nravo; celo samomori so se godili med temi goskami. Mnoge neslanosti in napake so se slišale nedavno tudi o tistih rusinjah, ki so hodile v svobodnjaško Švico v visoke šole, ne da bi bile doma pri metli in kuhalnici ostale. Sej se vidi, kolikim celo moškim se možgani zmešajo, kadar mislijo, da so se učenosti nazobali. — kaj še le ženske!

Amerikanske novice. Brezvérske šole. Tudi amerikanski krivoverci priznavajo, da brezverske šole so popolnoma nezmožne nravno dobre in koristne ljudi odgojati. Zarad tega je tudi shod temno-rujavih pridigarjev episkopalnih krivovercev v novem Jorku krepko priporočil, da naj zamurci na Jugu napravljajo farne ali srenjske šole (namreč brezverskim šolam nasproti).

Čebelarji v Viskonsinu se hvalijo. Eden piše: Še nikoli se ni toliko medú pridobilo, kakor letos. Jan. Motel v Hustisford-u je od 200 rojev dobil 4 tone (nekake sode) medú.

Roparje z življenjem plačal. Avg. Kindorf je na Viskonsinskem ustrelil orla, ki je po perutnicah méril 7 čevljev. Tolovaj je bil ravno napadel neko têle, ko je Kindorf prišel memo.

Toča je v dolini Ohio ob koncu kimovca šla tako strašna, da je končala vse, kar še ni bilo pod streho; 2—4 palce na debelo je pokrivala zemljo.

Kako železnica ljudí žrè! V deržavi novojorški je v pervih 6 mescih tega leta 160 ljudí na železnicah konec storilo, 401 pa jih je bilo ranjenih.

Bratovske zadeve.

Zahvala.

Stotisočkrat bodi prav serčna zahvala Materi Božji 7 Žalost in 7 Veselj in sv. Jožefu, ko sem se bil njima priporočil pri sv. maši, in sem resnično uslišan in bilo mi je res pomagano v mojih dušnih in telesnih potrebah. O Marija in sv. Jožef, prosim vaji in priporočim se vama, pomagajta mi še enako za naprej! *G. J.*

Koledar za prihodnji teden:

5. listopada. S. Emerik. — 6. S. Lenart. — 7. S. Engelbert. — 8. Gotfrid (Bogomir). — 9. Obletnica posvečenja stolnice najsv. Zveličarja v Rimu. — 10. S. Andrej Avelin. — 11. Šest in dvajseta nedelja po Bink. (5. ostala po Razglaš.). Varstvo Marije Dev.

---

* Dajmon je hudobni duh.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Srednje-afrikanski misijonar Jan. Dichtl, rojen Štajarec, se je 30. t. m. zvečer samo za nektere ure mudíl tukaj. Prestavši v Hartumu grozni legar, ki sicer vsacega Evropejca v nekterih urah v grob spravi, je prišel v Evropo zdravje si vterdit; pa na novo ga je mačuh smertno napadel, ter se je komaj še ohranil. Hotel se je že zdaj verniti v Afriko, pa zdravniki mu ne pustijo. Povernil se je torej iz Verone v Gradec. Bog vterdi zdravje preblagemu misijonarju!

V Vsih Svetnikov praznik so knez-nadškof v Gorici po sv. maši podelili papežev blagoslov.

Čast. gosp. Blaž Šoklič, mestni župnik v Škofji Loki, je postal knežje-škofijski duhovni svétnik.

Čast. gosp. Žiga Bohinec, kn. šk. kaplan in tajnik, je izvoljen za pravega kn. šk. konzistor. svétnika in preglédnika cerkvenih poštevov.

V Polji so preteklo nedeljo slovesno sklenili 4 nedeljsko slovesnost v spomin 100letnega obstoja ondotne fare. Pridigali so dopoldne milostni gosp. stolni prošt Jožef Zupan, ki so tudi popoldan sklenili slovesnost po litanijah s Te-Deum-om in pontifikalnim blagoslovom. Ljudje so bili silno razveseljeni; — sej tudi lahko po lepih slovesnostih, ker je upati, da cela fara je lepo z Bogom spravljena, ker je naj veči sreča, ki se pod nebom more misliti. Bog jih tudi ohrani v svoji gnadi!

Na Videmskem je une dni stekel pes oklal več dečkov in deklic. Kolik strah, in nevarnost pa nesreča! Ubogi otroci in njih starši! — Taka stekla zvér pa nam nar bolj živo pred očí stavi tudi stekle ljudí, kteri s pohujšanjem mladino in odrašene okužujejo, ali pa drugač terpinčijo. Une dni je na starem tergu neki potepuh dečku, ki mu je naproti prišel, iz porednosti nogo nastavil, da je revež na kamniti tlak na usta telebnil, se okervavel in na ves glas milo jokal! Ali ni vreden taki brezserčen zanikarnež, da bi se tri dni ob suhem kruhu in vodi postil? — Še hujši okuževalci so tisti, ki očitno preklinjajo, se pridušajo in rohnijo po zverinsko; nad vse pa vlačugarstva po očitnih krajih in raznih prostorih. Če za koga, bode za take strašna sodba. pa tudi za tiste, ki to terpijo.

Rim je bil rožénkransko nedeljo zvečer v preslavljanje tega praznika tako zalo razsvetljen, da celo naj bolj liberalni listi to popisujejo in „Messaggero," priznava, da prostomišljaki niso bili nikdar kaj tacega zmožni, kar so zdaj katoličani skazali.

V Celovcu je 5. okt. umerl ondotni stolni prošt P. A. Pichler, star 82 lét. Rojen je bil na Zilskem v Mavtenu l. 1801, posvečen l. 1825, stolni prošt je postal l. 1868. Pri svoji zlati maši je bil dobil od cesarja red železne krone III verste. Svojo veliko bukvarno je zapustil bogoslovskemu semenišu. R. I. P.

Sivi lasje — od kod? Zdravnik Evg. Fazio, kakor piše „Eco," je sostavil tehtno poročilo o potresu v Iskiji pri Neapolu. Pravi, da tudi v tisti strahoti so nekterim lasje nagloma osivéli. Neka gospa Z., ki je imela poprej temno-rujave lasé, je o potresu vsa osivéla. Dva dečka med 10. in 14. letom, ranjena na glavi, imata sem ter tje čope ali pa posamezne bele lase. Zdravnik Cocchi pravi, da je vidil 4—5 dečkov med 12 in 14 leti s čopki belih las, ki so jih dobili od strahú in groze pri potresu. — Pogumni brigadir Bernasconi je vidil v kasarni, da se mu stopnice vdirajo pod nogami in ob enem je padajoč obok žugal ga skvečiti, zraven njega je že strela predrazega tovarša mu ubila; on pa je urno tekel po grobljah ljudí otevat. Ta verli vojak je bil med drugimi od svojega višega poslan tudi na Iskijo, — in tudi on je imel čope osivelih las na glavi. — Topliški predstojnik v Bellazzi, neki Vincencij, je bil 16 dni po potresu skoraj ves osivel, čudno pa, da polovica glave mu je bila bela, druga pa ostala rujava.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Kanoniško vmeščeni so bili naslednji prečast. in čast. gg.: Jan. Babnik na duhovnijo Topliško (25. kim.); Jan. Urbanček na Ternovo, in Al. Rožič na Krašinjo (26. kim.); Jan. Šafar na duh. Grahovo in Ant. Stenovec na Sela pri Kamniku (8. okt.); Ferd. Kogej na Zgornji Tuhinj (22. okt.).

Prestavljeni so čč. gg.: Mart. Malenšek iz Černomlja k sv. Petru v Ljubljano; Jož. Poklukar iz Srednje vasi v Bohinju v Spodnjo Idrijo; Fr. Perpar iz Kostanjevice v Trebno; Jan. Šega iz Radeč v Kostanjevico; Jak. Strupi iz Ternovega na Notranjskem v Radeče, Ant. Brodnik iz Postojne k Sv. Križu pri T.; Jan. Lavrenčič iz Logatca v Postojno; Jak. Ferjančič z Rovt v Logatec; Pet. Ogrin iz Boštanja v Podzémelj; Sim. Ažman iz Bohinjske Bistrice v Boštanj; Fr. Rozman z Jesenic v Boh. Bistrico; Jan. Šlakar z Gorij na Verhniko; Fr. Gregori z Breznice v Gôrje; Andr. Karlin iz Smlednika v Šentjurj; Jan. Molj iz Teržiča v Smlednik; Matej Kljun iz Šmartina pri Litiji v Polhov gradec; Rok Merčun iz Stare Loke v Šmartin pri Litiji; Jan. Piskar iz St. Lorenca ob Tem. v Černomelj; Gabriel Weiss z Verhnike za administratorja v Zaplano; Jož. Lavtižar iz Šentjurja za administr. v Bukovšico; Fr. Jančar, duh. pom. v Podzemlji, je za farnega oskerbnika poklican na Dunaj; doktorand Jan. Janežič za duh. pom. na Breznico; novomašnik Jan. Vavpetič v Metliko; Fr. Dolinar iz Polhovega gradca gre v začasni pokoj — v Horjul, A. Turk v Teržič.

V knežje-škofijsko semeniše so na novo sprejeti gg.: Jan. Hladnik z Rovt, Jož. Pirc z Dobrave. in Jan. Volk z Brezovice.

V Goriški nadškofiji. Čč. gg. so tako-le imenovani, postavljeni ali prestavljeni: Jan. Gerbec je imenovan nadškofov kapelan; Hil. Zorn namestni katehet na realki; Angel Centozzo, namestni katehet za delavniške šole; Fr. Goljevšek postane kapelan v predmestji Piazuti; Mih. Vuga, kap. v Biljani; Jak. Pirih, kaplan v Merni; Val. Brezavčić, kapl. v Kanalu; Fr. Bavden, kaplan v Mossi; Fr. Pavletić, kaplan v Lučiniku; Jan. Kokošar kaplan v Cirknici; Ferd. Tomažić, kaplan v Košani; Štef. Brežan, vik. v Doberdobu; Fr. Pipan, kaplan v Rončini; Barban Moran, kaplan v Ogleju; Fr. Rožič gre v začasni, Jan. Seravalle v stalni pokoj; čast. g. Kastelic je postal katehet v uršul. šolah.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. A. Vonča 1 gld. Neimenovan čast. P. 2 gld. — Čast. g. župnik Fr. Levičnik 5 gld.

Za sveto Detinstvo: Iz Žoline po čast. g. župniku 10 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Iz Žaline od udov in dobrotnikov 15 gld. 70 kr. po čast. g. župniku.

Za afrikanski misijon: L. Velkaverh 1 gld.

Za sv. Očeta: A. Peharec 1. ces. cekin.

Za vstav. duhovnov prestopivših iz razkolništva v Carigradu: Čast. g. Fr. Marešič 2 gld.

Odgovorni vrednik: **Luka Jeran.** — Tiskarji in založniki: **Jožef Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica" dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 9. listopada 1883. List 45.

Dilectus meus mihi, et ego illi.
(Cant. 2, 16.)

1.

O Jezus, k Têbi jočem jaz!
Kar hočeš Ti, to hočem jaz,
Kar ljubiš Ti, jaz ljubim spet,
Brez Tebe nič ni celi svet!
Ti vôdi me, Ti me varuj,
Ti seršne môje vzdihe čuj:
Da z zakraméntom Tvôjim naj
Sercé biló bi vekomaj!

2.

O Jezus, k Têbi jočem jaz!
Če vničiš me, ne jočem jaz!
Naj ljubše vzêmi, — kaj zató?
Če vmrè sercé, saj bo prostó!
Dà, kar imám, o vzêmi le — —
Iz duše prošnja vrè mi le,
Da z zakraméntom Tvôjim nàj
Sercé biló bi vekomaj!

3.

O Jezus, Têbe hočem jaz!
Če sem bolán, ne jočem jaz,
Naj tožen bom, naj reven bom, —
Velúj samó, — pohleven bom!
Tolážbo naj in mir zgubím, —
Gospod le bíj, saj rad terpím!
A z zakramentom Tvôjim naj
Sercé biló bi vekomaj!

4.

O Jezus, Têbe hočem jaz!
In v serci vročem bolj Te jaz
Čestím, kot ôče se čestí,
Slavím, kot mati se slaví!
Naj svét in zêmljo ljubil sem, —
Oh! nično je, kar zgubil sem,
Saj zakrament ljubezni Tvoj,
Naj krasnejši zaklad je moj!

5.

O Jezus, Têbe hočem jaz!
Radósti druge nočem jaz,
Kaj bo mi čast in sreče žar,
Ko Têbe ljubim vsikedar?
In veš li, kaj še želel bi? —
Da v raj se Tvoj preselil bi!
Tedaj pa zakrament mi dàj,
Toláži z njim me in krepčáj!

6.

O Jezus, k Têbi jočem jaz!
In dati vse Ti hočem jaz,
Storíti vse, kar Ti velíš,
Počiti tam, kjer Ti želíš!
Naj le upira trup se moj, —
Velúj in — sužnik bode Tvoj!
Le sveti zakrament mi dàj
In z njim me dvigaj in krepčaj!

7.

O Jezus, k Têbi jočem jaz!
In Tebe, Tebe hočem jaz!
Ti nisi blesk nebá samó,
Ti sam si bil in boš — nebó!
Le Ti Gospod, le Ti Gospod
Glasilo si mi tam in tod;
A predno združim se s Tebój
Naj svéti zakrament mi Tvôj!

A. F.

Naši dragi ranjki in „humanizem."

Molitve in druge djanja vernikov v vernih duš dan in druge čase v letu nam kažejo, koliko ljubezen, koliko usmiljenje imajo sploh živi do svojih ranjcih. Po sočutju do naših ranjcih se smé meriti tudi omika kacega kraja, zakaj ljubezen do svojcev je naj bližnja stopnja k splošnji ljubezni do človeštva. toraj pot k pravemu človekoljubju. k „humanizmu." Iz pomanjkanja ljubezni do bližnjega izvirajo poboji, ropi, nesramnost, obrekovanja. tatvine, in vse neštevilne divjačnosti in pregrehe, ki so prepovedane v sedmerih poslednjih zapovedih božjih. Verhunec olikanega divjaštva je neusmiljenost do ranjcih, ktera se kaže tudi v trinoštvu do ranjcih s tem, da jih hočejo še po smerti žgati in se stresajo nad mertvimi trupli, kakor goropadni Rimljan, kteri je Zveličarju še po Njegovi smerti serce prebodel.

Kaj je vender bolj tolažljivega kakor to, da zamoremo še po smerti svojim dragim marsikaj nadomestiti, kar smo ne mara v njih življenji storiti jim zamudili? Sin, hči, bivši razuzdana o življenji staršev, sta jim morebiti veliko žalega storila, ali jih celo še pod zemljo spravila; pozneje se kteri tacih spreoberne in vest ga začne strašno užigati: ali ni takrat veliko hladilo za tacega spokornika ta misel, da silo žaljenim vender zamore še kaj nadomestiti, popraviti, poverniti?

Pa recimo, da tisti, za ktere opravljaš po njih smerti, pomočí več ne potrebujejo; to nič ne dé, ker na njih prošnjo utegne usmiljeni Bog pomoč oberniti ravno za take duše, kterim tvoji starši dobroto po smerti tako serčno privošijo, kakor bi jo sami sebi — in zopet je vstreženo tvojim staršem.

Koliko da pomoč, skazovana dušam v vicah, pomaga tudi živim samim, kaže dogodbica, ki jo naznanja „Kathol. Missionsblatt" v Dülmenu 4. t. m. Pravi namreč: „Od verjetne straní nam je bilo te dni to-le poročeno: Neka bogoljubna družina je bila dolgo časa brez zaslužka, in vsled tega je zašla v revšino in pomanjkanje. Storili so pa pobožni sklep, da od vsacega zaslužka, velikega ali malega, hočejo deseti dél oberniti v kaki dober namen v pomoč ubogim dušam v vicah, in lej — od takrat jim nikoli ni pošel zaslužek. Se vé, da so tudi zvesto spolnovali, kar so bili sklenili."

Duše v vicah pa so toliko hvaležniši svojim pomočnikom, kolikor hujši je terpljenje, iz kterega jim pomagamo rešiti se. Ojstrost njih terpljenja popisujejo ss. očetje; razvidimo jo pa tudi od tod, ker že na tem svetu sami većkrat skušamo, kako hudo prehudo je dušno terpljenje.

Več pomočkov imamo, s kterimi lahko terpeče duše iz vic rešujemo; toda ni ga tako močnega in tako koristnega, kakor je daritev sv. maše. To spričuje sv. katoliška cerkev v tridentinskem zboru (Sess. 25): „Vesoljni zbor uči, da se dušam v vicah z molitvijo, zlasti pa z daritvijo sv. maše, pomoč donaša." To je nauk sv. Cerkve in vérska resnica. Ta nauk nam pravi, da se vernim dušam naj zdatnejše pomaga z daritvijo sv. maše. Ravno to je tudi sv. Tomaž Akv. že 200 lét poprej učil, govoreč (in 4. sent. dist. 45): „Z nobeno drugo daritvijo se umerli poprej iz vic ne rešijo, kakor z daritvijo sv. maše."

To tudi kaže, kako dobro je hoditi pridno k sv. maši in pri nji za ranjce zvesto moliti. Zato je tudi pri sv. maši po povzdigovanji posebej „spomin za mertvé," kakor pred povzdigovanjem spomin za žive. Iz tega je pa tudi očitno, kako silo nespametno dela, kdor se nespodobno obnaša pri tako velikem zlatem studencu, pri sv. maši, pri kterem se tako nezmérne milosti zajemajo za žive in za mertve. To se zares pravi: h kupu zlata priti, čez pol ure pa s praznimi žepi in s prazno vrečo odhajati, in sicer ne domu, ampak v temno ječo — zarad nespodobnosti, kakoršno si skazoval pričo Sinú Božjega, kteri se je daroval za Tebe in za tvoje nebeškemu Očetu: ti pa ne sebi in ne drugim, ne živim in ne mertvim nisi nič koristi dosegel iz nezmérno drazega zaklada, ki ti je na ponudbo bil! Gorjé tebi, ki naj svetejši daritev skruniš, njene zlate zaklade zadeguješ! Ti nisi le samo nespremišljen, ampak tudi neolikan!

Sad preteklega Mariji posvečenega mesca.

Sad Mariji posvečenega mesca vinotoka je očiten že zdaj, pričakovati pa smemo še nadaljnih veselih nasledkov. Poglejmo nekoliko dogodke.

V Rimu je ravno proti koncu oktobra od naj močnejše vlade na svetu, od rusovske, prišlo pisanje, da so jenjale vse zapreke med Rusijo in Rimom, in naj prične Rim dogovor za osebo, ktero bi želeli si za ruskega poslanca v Rim. In lej! še pred koncem oktobra se je po svetu razglasilo, da gosp. Buteniev, ki je obravnave vodil, je postal ruski poslanec pri sv. rimskem Stolu. Kdo bo dvomil, da to je vesél nasledek molitve sv. rožnega venca po vesoljnem svetu! Kolik vpliv bode to zedinjenje perve duhovne in naj močnejši svetne oblasti imelo do druzih vlad, si je lahko misliti.

Imeniten sad je spoznanje, ki razsvetljuje svetne velikane, kakor je bilo nedavno rečeno: „Svet je spoznal, da brez vére ni zdravila za človeštvo; zato se od vsih straní iše pomoč od Cerkve, brez nje se človeštvo ne more ozdraviti, družbinske vprašanja ne rešiti." Prav zarés, kdor bere trinoštva, kakoršne so kanibali francoske republike nedavno počenjali v Anamu med pogani, mora priznati, da brez Cerkve se človeštvo ne more ozdraviti, — to mora spoznati, ko bi tudi jeklén bil! Ali kdo ne spozná potrebe cerkvenega vpliva, ako prevdarja nespodobno vedenje dunajskih visokošolcev zoper značajnega profesorja Maassena?

Sad molitve v preteklem mescu je klic k edinosti vernih katoličanov. „V edinstvu pod vodstvom sv. Stola naj se katoličani stavijo zoper vsestranske napade na pravice sv. Cerkve in sv. Stola" (dr. Vindhorst).

Polom framasonov v Monsu v Belgiji (gl. „Dan." l. 44) ni brez pomena. Tudi iz Rima se vnovič naznanja, kolik strah imajo lažiliberalci, ker jih katoličani v srenjskem odboru žugajo nadvladati. V Rimu je veroznanstvo mestnih šol pod liberalno vlado staršem na voljo pušeno, če hočejo, da se otroci v keršanskem nauku podučujejo, ali pa kakor živinčeta rastejo brez verskega nauka. Tehten je torej predlog, ki ga je pred nekimi tedni mestni odbornik markiz Lavaggi pismeno oddal začasnemu rimskemu županu, ta namreč: da naj bode poduk v keršanskem nauku zapovedana šolska tvarina, ne pa prepušen samovoljnosti, da pri zanikarnosti marsikterih staršev otroci toliko ložej ostanejo popolnoma divjaki.

Na Ogerskem dvoboji in druge divje djanja kažejo in framasoni sami priznavajo, da framasonska „svoboda in enakost" „ljudi ne bo pobratila," ako ni občutka „bratovstva," ktero pa tudi še ni zadosti, pravijo sami, temuč delati se mora z besedo in z djanjem, s podukom in zgledom, da tudi v „profanem (to je, „neframasonskem") življenji zmaga „luč in bratinstvo." Tako veriži in modruje framasonstvo, s čemur pa posredoma samo priznava, da ono ne premore nič zoper divjaštvo in neobtesanost. Pravo svobodo, enakost in bratinstvo učí le katoličanstvo, „framasoni" še nobenega divjega naroda niso „kultivirali," in dokler se Ogerska z umom in sercem, osebno in v svojem postavodajstvu odkritoserčno ne verne k živi veri svojega sv. Štefana kralja, dotlej bo šlo navzdol, in ako bi bilo moč „Maggyar-Orzág" pokopati, pokopali bi ga „szabadkömivesek" in „szabad-gondolkozók."

Ali ni pa veselo, da v Mariji posvečenem mescu so bili Goričani razveseljeni z novim nadškofom, razveseljeni tudi vsi Slovenci, ker prisijala je deželi vesela zarija vedno lepše prihodnjosti. Prelepi nadpastirski list nam stavi pred očí moža ponižnega, ki vse zaupanje stavi na Boga, na Marijo, na verno molitev.

Alojzij,

po Božji in sv. apostoljskega sedeža milosti knez-nadškof goriški, doktor sv. Bogoslovja, častiti duhovščini in preljubim vérnim te nadškofije pozdrav in blagoslov!

(Konec.)

Deržite se tedaj, preljubi, prave vere, katere zaklad imate v katoliški Cerkvi. Kar ona določi in kar veljavno izreče nezmotljivi namestnik Kristusov, naj bode vsikdar Vaši veri opravilo. Spoštujte vedno in zvesto, poslušajte glas rimskega papeža, v katerem imamo in častimo vsi središče katoliškega nauka in učilišče čiste in nepokvarjene resnice. Ponašajte se s svojo vero in spoznavajte jo očitno pred svetom; nič ne marajte za to, kar ljudjé govoré; zakaj prav to, da se mnogi preveč na druge ozirajo, je ena naj večih vérskih nevarnosti našega časa. Izkažite se vredne onega aposteljna, ki je na ves glas povedal: „Ne sramujem se evangelija" (Rim 1, 16). Stanovitni bodite v tej veri v žalostnem sedanjem času, ko jo premnogi zalezujejo in žalijo. „Ostanite v veri, . . . terdni bodite" (1, Kor. 16, 13) in tolažite se; kakor namreč iz sv. vere v sedanjem življenji blagostanje in sreča izvira, tako nas ona pelje v isto neizrekljivo zveličanje, ki je obljubljeno vernim, v zveličanje nebeško. — Da nas pa vera za čas in večnost resnično srečne stori, mora biti ne le prava, temveč tudi živa in delavna vera ali „vera, katera po ljubezni dela" (Gal. 5, 6). Tako jo imenuje sv. Pavel. In drugi Kristusov Apostelj pravi, da, „kakor je teló brez duše mertvo, tako je tudi vera brez del mertva" (Jak. 2, 26), torej nas ne more peljati v zveličanje. In res, kako bi nas mogla zveličati tista vera, katera nič sadú ne rodi — praša Apostelj. „Kaj pomaga, moji bratje! če kdo pravi, da ima vero, del pa nima? bode li vera ga mogla zveličati? Ako sta brat ali sestra naga in potrebujeta vsakdanjega živeža, reče jima pa kdo izmed vas: Pojdita v miru, ogrejta in nasitita se; in jima ne daste, kar je potrebno telesu, kaj bo to pomagalo? Tako tudi vera, če nima del je mertva sama v sebi" (Jak. 2, 14—17). Življenje je delavno; kjer ni delavnosti, je smert. Vera sama za-se, ki le uzore lovi, ki, rekel bi, po zraku plava, del, pa nima, nerodovitna vera — prinese v svoji nerodovitnosti smert, saj „tudi hudiči vérujejo," kakor nas zagotavlja Apostelj (Jak. 2, 19). Po drugi strani so nebesa z brezkončnim svojim zveličanjem prevelik zaklad, predrag biser, ki ga gotovo ni mogoče pridobiti samo s kakim pobožnim občutkom ali s kako sveto besedo. Zatorej prizadevajte si, preljubi, na vso moč, da boste vselej sad rodili — vreden Vaše vere. Dejanja so, ki vero oživljajo; in ta dejanska vera Vas zlasti loči od tistih, ki nimajo dragocenega zaklada prave vere; dejanja so, ki kažejo, da se Vaše življenje vjema z Vašo vero; dejanska vera druge spodbuja, dejanski veri se ljudje čudijo, ona ima moč, da spreoberne grešnike in krivoverce. Če pa ti vidijo, da katoličani ne kažejo v dejanji vzajemne ljubezni, da njihovo obnašanje ni nravno, ni tako, kakoršno bi moralo po Kristusovih zapovedih biti, da cerkvenih zapovedi ne izpolnujejo: — imajo priložnost in pretvezo, da nočejo verovati, kar uči naša sv. vera; in žali, da taki katoličani so krivi, da se „božje imé preklinja" (Rim. 2, 24). Ne bodite Vi taki, preljubi sinovi, ampak pokažite s tem, da ste sv. Cerkvi pokorni, da praznike praznujete, da zderžek in post opravljate, da ss. zakramente pogostoma prejemate, da se slabih tovaršij ogibate, s tem, da radi molite in druge pobožnosti opravljate, — pokažite, da je Vaša vera dejanska, vera živa in delavna vera; in ta vera bode gotovo omenjeni dragi sad prinašala, posameznim osebam, družinam in človeški družbi sploh naklanjala vse tiste obilne dobrote, ki Vam jih današnji dan svojega slovesnega vhoda priserčno voščim in od Boga prosim.

Ako boste, preljubi, tako delali, bode to mojemu sercu naj veča tolažba, prav za prav edina, katere pričakujem. Moja želja namreč je ta, da bi se vse Vaše duše zveličale. Če boste izpolnovali, kar Vam danes priporočam, zlajšate mi težavno breme, ki je združeno z vlado te imenitne nadškofije.

Dolžnost, meni moje breme zlajševati, imate pa sosebno Vi, častiti bratje, ki se vdeležujete z menoj oskerbovanja duš s predrago kervjo božjo odrešenih.

Spominjajmo se zmeraj vzvišenega našega poklica, dolžnosti, ki nam jo je Bog naložil. Služabniki Gospodovi smo, učitelji tistih resnic, ki jih je oznanjala včlovečena Beseda, J. Kr., delivci skrivnosti božjih, poklicani, da nadaljujemo na zemlji odrešilno delo Boga-Človeka; spoštujmo sami v sebi sè svetim neomadežanim, čednostipolnim življenjem visoko čast in dostojnost, ki nam je podeljena; zakaj, le to je primerno svetosti Njega, v čegar imenu opravljamo božje skrivnosti; pa tudi prepotrebno, če hočemo vérne opominjati in k vérsko-pobožnemu življenju in k čednosti z zgledom svojega življenja, po nauku našem vravnanega, napeljevati. Bodimo „zgled vérnim v besedi in obnašanji, v ljubezni, v veri, v čistosti" (I. Tim. 4, 12), v„ vseh rečéh izkažimo sami sebe zgled dobrih del" (Tit. 2, 7), tako da bode naše življenje vérnim vedno opominjevanje in vabilo, da naj bodo „naši posnemavci, kakor smo mi Kristusovi." (I. Kor. 4, 16.)

Častiti bratje, pomagavci moji v vinogradu Gospodovem! če Vas prešinja živa vera in goreča ljubezen do Jezusa, naj Vam bodo drage žertve in težave, ki jih imate nositi v oskerbovanji izročenih Vam duš. Oznanujte z neutrudno gorečnostjo besedo božjo; izgubljenih ovčic iščite s tisto ljubeznijo, s katero jih je iskal božji Pastir. Sprejemajte jih, kolikor morete, priserčno, kedar pridejo k Vam v spovednico, ki naj bode središče Vaše prizadevnosti; štejte si v srečo, škropiti jih s predrago kervjo božjega Odrešenika. Ako boste radi in redno hodili k temu prestolu božje milosti — v spovednico — bode to samo za-se zgovorno; serca Vaših vérnih Vas bodo razumela, radi bodo k spovedi hiteli. In če jim boste po tem presveto Teló Jezusovo marljivo zavžiti dajali, imeli boste ovčice, kakoršnih si želite, vérne, pokorne, nravne. Skerbite za vse, ne gledé na jezik ali stranko, zvesti katoliškega duhovnika pravilu, ki je le eno za ves svet: Jezusu duše rešiti. Tolažite uboge, žalostne, v nadlogah in stiskah živeče; posebno pa pomagajte bolnikom in zlasti umirajočim. — Celó posebno v skerbi imejte mladino, ki jo Vaši prizadevnosti vroče priporočam; saj vidite, kako se zapeljive priložnosti in nevarnosti od dne do dne množé, kakó se nedolžnosti čedalje bolj zvijačno zanjke stavijo; veste in vidite, kako se zlasti mladini ponuja nesramno in pogubno berilo, ki ji um z napakami otemnuje in serce kuži. Kakor delajo hudobneži na vso moč sosebno na to, da mladino kvarijo, tako prizadevajte si Vi, kolikor morete, odgojevati jo po kerščansko. Vspeh je zagotovljen, zakaj zemlja je dobra in se da lahko obdelovati. Mladost je mehak vosek; kar se va-nj vtisne, ostane, in, če se mladini kaj dobrega vtisne, bode dobra in pripravljala boljši zarod. Da se Vam pa posreči, obvarovati jo popačenosti in pregrešnosti, storite, kar je sv. Pavel naročil svojemu učencu Titu: „Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno; prepričuj, prosi, svari z vsem poterpljenjem in ukom. Zakaj prišel bo čas, ko zdravega nauka ne bodo terpeli, temuč si bodo po svojih željah izbirali učenike, kateri ušesa zgačejo; in bodo od resnice ušesa odvračali, k

*

basnim pa se bodo obračali. Ti pa čuj, vse preterpi, opravi delo evangelista, izpolni svojo službo.“ (II. Tim. 4, 2—5.) Prigovarjajte vsem, posebno pa mladini, da naj se krepčajo večkrat z jedjo krepkih, s kruhom angeljskim, ki je naj močnejši pomoček, kedar treba premagovati mnogotere zapeljivce, notranje in zunanje sovražnike. Priporočajte jim in gojite v njih s primernim pobožnostmi toliko koristno češčenje Matere Božje, Marije brez madeža spočete, da bode pod maternim svojim plajščem varovala njihovo čednost, branila jim življenje. Vcepite vsem serčno ljubezen do te naše Matere nebeške in naj milostljivše Kraljice, govorite po gostem o njej, zakaj Ona „serca krade,“ Ona je od Boga postavljena „delivka milosti“ sredi ljudi. Vroče priporočajte pobožno molitev sv. rožnega venca, ki so ga slavni sv. Oče papež z naj novejšo okrožnico vnovič prav živo priporočili in zapovedali; vpeljujte in pospešujte tudi „šmarnice,“ ki so tako lepe in koristne.

Veseli me, da v našem mestu in v naši nadškofiji svetno duhovščino razne kongregacije in redovne družine prav goreče podpirajo, in sicer ne samo v dušnem pastirstvu, temuč tudi v odgojevanji mladine in pri bolnikih.

Tem izvoljenim oddelkom čede Kristusove tedaj, tem dejanskim učilnicam evangeljske popolnosti, katere po številu in zaslugah naše mesto in našo škofijo povečujejo, in katere jez vse častim in ljubim, — zahvaljujem se živo za toliko dobrega, ki so ga dušam in človeštvu na korist storile; prosim pa tudi čč. redovnike in redovnice, da bi še nadalje tako delali, svoja prizadevanja, mnogotera žertvovanja in molitve svoje v čedalje veči prid te ljube naše domovine pomnoževali.

S posebnim zaupanjem pa se obračam do Vas, prečastiti pervostolni kanoniki, ki ste me tako radi imeli, ko sem pretekli — za-me naj srečniši — čas v Vašem kapiteljnu na zadnjem mestu sedel. Zdaj, ko sem, dasi nevreden, postavljen Vam za glavarja in ste Vi častitljivi moj svèt, bodite mi sè svojo razumnostjo, sè svojo modro sprevidnostjo močna podpora pri duhovni vladi naše škofije in delite z mano preveliko težo moje službe.

Ker si Cerkev in deržava morate vzajemno pomagati, če hočete, da bodo njun, skupni podložniki srečni, obračam se tudi k Vam, gosposke in javni vradniki, da mi za vsako potrebo radovoljno ponudite svojo veljavno in krepko pomoč s tem, da boste svobodo sv. Cerkve branili, javno nravnost pospeševali, odgojo mladine nadzorovali, da bode namreč izročena umnim in vestnim osebam, ki imajo zdrava načela in so lepega obnašanja. Združite se z mano v učenji in dejanskem izpolnovanji tega, kar učimo, pa skerbite, da bodo po Vašem zgledu tudi drugi delali, kar uči Gospod: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega“ (Mat. 22, 21).

Slednjič „prosim Vas, bratje,“ z Aposteljnom „vse, pazite na-nje, kateri delajo razpore in pohujšanja, nauku nasproti, ki ste ga vi naučili, in ogibajte se jih“ (Rim. 16, 17), ter „želim, da bi bili modri v dobrem in priprosti v hudem“ (Rim. 16, 19).

Ker pa vem, da „vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgorej in pride od Očeta svetlobe“ (Jak. 1, 17), ne ostane mi nič druzega, ko da se, častiti bratje in preljubi sinovi, vroče Vaši molitvi priporočim. V tem pa, ko se Vam priporočam, stavim vse svoje zaupanje v presveto Sercé ljubega Jezusa, iz katerega izvira milost in krepost, in v mogočno pomoč presvete Device Marije, ki sè svoje visoke Sv. Gore váruje to naše mesto in našo deželo, ter se zanašam na izdatno priprošnjo češčenih naših Varhov ss. Mohorja in Fortunata, Hilarija in Tacijana.

Molite, dá, molite za-me, ki me je Previdnost božja postavila Vam za Pastirja, da bodem mogel „paziti na-se in na vso čedo, v kateri me je sv. Duh postavil, vladati cerkev božjo, ki jo je pridobil sè svojo kervjo.“ (Dejanje ap. 20, 28.); molite, da bi sam sv. Duh sè svojo modrostjo mojo pamet razsvetlil in z vsegamogočno svojo krepostjo mojo voljo okrepčal, da bom previdno in krepko kermil ladijo naše pervostolne škofije ter da pridem z vso izročeno mi čedo v pristanišče večnega zveličanja.

Molite dalje, da bi Bog svojo sveto Cerkev s prečastitljivim njenim glavarjem, našim sv. Očetom papežem, namestnikom Kristusovim, sv. Petra naslednikom Leonom XIII, milostljivo vladal in várovał.

Molite tudi za presvetlega in premilostljivega našega Cesarja in za vso cesarsko rodovino; naj bi Bog Franca Jožefa, ki ga njegovo ljudstvo resnično ljubi, še mnogo let ohranil in ga v očetovskem prizadevanji za blagostanje njegovih podložnikov milostljivo podpiral!

Ti pa, Oče nebeški, v tem ko danes svojo visoko službo, vlado te nadškofije prevzamem, oberni svoje dobrotljive oči na-me svojega ponižnega služabnika, in vzderžuj me s krepko svojo pomočjo, Jezus Odrešenik! Tebi živo priporočam vse in sleherno dušo meni izročenih. In Ti, sv. Duh, razlij na-me in na moje vérne sedmero svojih darov in stori, da vselej pri nas ostanejo. — Presveta Devica, naše upanje, blagoslovi me z vsemi mojimi vérniki. In Vi, naši sveti Varhi, várujte to našo ljubo nadškofijo duhovnih in časnih zlegov!

„Sicer pa, bratje, vesélite se, bodite popolni, opominjajte se, bodite ene misli, imejte mir, in Bog mirú in ljubezni bo z Vami. — Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa in ljubezen božja in deležnost sv. Duha bodi z Vami vsemi!“ (II. Kor. 13, 11. 13.) Amen!

V nadškofovi rezidénciji v Gorici, 14. oktobra 1883.

† Alojzij.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Polja, 28. oktobra. (*O sklepu 100letnice v Polju, zadnjič prepozno došlo.*) Za danes pač nismo pričakokovali tako lepega dneva, kakoršen se nam je bil naredil. Sklep stoletnice smo imeli opraviti in kaj iznenadili in razveselili so nas s svojim pohodom prošt ljubljanski, visokočastiti gosp. Jožef Zupan. Prišli so zjutraj in prevzeli pridigo ob desetih. V izverstnem in priložnosti primernem govoru so kaj lepo pridigovali; primérjali so v nekem pomenu vesoljno sv. Cerkev s cerkvijo Poljsko. Res je občudovati, s koliko vnemo in veseljem visokočastiti gosp. radi vstrezajo takim in enakim prošnjam in sosebno v Polje radi pridejo, kjer potem pri obedu vedó veliko zanimivega pripovedovati iz Poljske kronike že davno pretečenih dni in iz življenja nekdanjih svojih duhovnih tovaršev, osobito o ranjkem gosp. Zornu, bivšem nekdaj Poljskem župniku. Čudovito telesno moč imajo še zmeraj milostni gosp. prošt; glas njim doní živo ter krepko, ko da bi bili mladeneč in ne 72letni gospod; um in spomin sta jim vedno rodovitna. Bog ohrani še mnogo lét nam ljubega gospoda prošta in naj jih vidimo še mnogokrat v Polji — pri Mariji Dev.

Pri tej priliki so nam tudi blagoslovili prižnico, ki je malo poprej bila popolno prenovljena in izdelana v zlogu drugim altarjem primernem.

Popoldne smo po rožnem vencu peli lavretanske litanije in potem so mil. gosp. prošt z zahvalno pesmijo „Te-Deum“ sklenili stoletnico. Veselo so nam zapeli zvonovi, veseli, da so oni prišli do časti, slaviti s svojim

čistim in polnim glasom slovesno obhajanje stoletnice, — veseli tudi, da to njihovo veselje poslušajo stolni gosp. prošt, ki so bili nekako oče tim zvonovom.

Reformatorenbilder. Historische Vorträge über katholische Reformatoren und M. Luther, von Dr. C. Germanus. Herder Freiburg in Baiern, 327 S. gr. 8⁰. Cena 4 marke. — Velik šum dela zdaj po protestanškem Nemškem tako imenovana „Lutherfeier," kakor da bi bil Luter s svojo „reformacijo," kdo vé, koliko postrežbo svetu storil? Koliko je Luter vreden imena „reformator," prenavljač, kaže omenjena knjiga, ki primérja Lutra z velikimi katoliškimi možmi, kteri so pa imena reformator, obnavljatelj, zares vredni. Iz tega je pa tudi očitna zanimivost in korist tega novega dela. Pisatelj mirno in brez strasti in enostranosti, v prijetnih in lahko umljivih govorih svojo tvarino obravnava in poslednjič pristavlja posledke in sklepe, ki iz djanj sami izvirajo. Pervi govor je posvečen reformatorju iz starodavnega keršanskega časa, Gregoriju Velikemu. Pisatelj protestantom skazuje, da delavci za pravo cerkveno obnovljanje so vse drugač delali, kakor pa M. Luter. Dvé nadaljni obravnavi se pečate z Lutrom samim. Lutrovi lastni spisi kažejo, kaj je bil on, in kaj njegovo delo, ker z neoporekljivo natančnostjo in zvestobo je vse posneto iz njegovih spisov: Luter sam sebe popisuje. Zato se bode vsled tega dela gotovo hudo v očí kadilo strastnim prijateljem Lutrovim; kterim pa je „freie Forschung" resnica, se utegnejo to v korist oberniti. Drugi govori popisujejo častitljivo versto velikih svetih obnavljavcev ob času reformacije (c. 1540—1640), in zmagovito pojasnujejo nasprotja posameznih skupín teh velikih „reformatorjev" zoper Lutra.

Čitatelj knjige „Reformatorenbilder," ako je protestant, bode k preiskovanju spodbujen, ne da bi bil žaljen; ako je pa katoličan, imel bode lep nadomestek za „Lutherfeier," namreč, vživanje katoliškega obnavljanja. Po vsaki ceni je vredno, da se to delo v roko vzame in prebere.

Svete molitve z odpustki. Ta molitvenik s 456 stranmí je z veliko marljivostjo sostavil in spisal stolni zakristan gosp. Jož. Erker, založila in po knezoškofijskem dovoljenji na svitlo dala katol. bukvarna; prav prijazni in razločni tisk je zveršila katol. tiskarna. Prelepa podoba Zveličarja na križu in umetno narejeni, raznobarveni naslovni list lepoto tega dela močno povišujeta. Glavna vrednost pa je v obsegu samem, ker vse molitve v teh bukvah so take, ki so z odpustki od sv. Cerkve obdarovane, kakor že naznanja naslov: „Svete molitve z odpustki." Vvod je nauk: Kaj je odpustek, in kako se dobí III—XVI.

Po dnevnih molitvah (3—11) nasleduje posvečeni teden, namreč za vsak dan v tednu so molitve in opravila, s kterih pomočjo se zadevni dan zamore posebno in posebej posvečevati, doma ali pa v cerkvi. Našteti so v pervo odpustki, ki se zamorejo dobiti na tisti dan, potem nasledujejo opravila in molitve. Tako n. pr. „Nedelja" (str. 19—65) ima to-le kazalo.

Tri- ali devetdnevnica v čast presv. Trojice.
Tri božje čednosti.
Hvala presv. Trojice.
Venec ljubezni Božje.
Molitev v čast Jezusovih jaslic.
Češenje Jezusovega Detinstva.
Na čast sv. Duhu (dve pesmi).
Zdihljeja k presv. Trojici.
Nedeljsko češenje sv. Kamila.
Tedenske molitve: k Mariji, k sv. Filipu, za duše v vicah.

Enako ima vsak dan svoj oddelek, ter zamore bravec vse posamezne dneve v tednu posebej posvečevati. Ta oddelek seže od straní 19. do 223. in je silo koristen in lép.

Nasledujejo tri maše, spovedne in obhajilne opravila in molitve.

Dalje 9dnevnice: k Jezusovemu Detinstvu (tedaj za božični čas), k sv. Duhu, za Svečnico, za oznanjenje Marije Dev., za veliki in mali Šmaren, za brezmadežno spočetje Marije Dev., in k angeljem varhom.

Dalje molitve k raznim svetnikom. Dodadek štirojnih litanij, kerstna obljuba, molitev papeža Urbana in molitev papeža Klemena. Poslednjič več pesem 441—456.

Iz tega vsak lahko previdi, da to delo je izvirno in posebno vmérjeno za potrebe katoliškega kristjana. Tudi beseda je gladka in omikana. Ni torej dvoma, da se bo knjižica Slovencem posebno priljubila, zlasti jo privošimo tudi šolski mladini za božičnico, novoletnico in za vsaktero darilo. Cena po pošti 1 gld.; po pošti 1 gld. 10 kr.

Kdor drugim jamo koplje, sam v vanjo pade.

Že žito je požeto,
Sternišče še stoji,
Ki kmalu bo izderto,
Se tudi že mudi.

Plevice skupaj vrejo,
Na njivo truma gré,
In razne si povejo,
Ker vsaka ktero vé.

Ogreva jih zlo solnce,
Ki že visoko je,
Želijo si že sence,
Saj gošča blizo je.

Ne daleč proč na njivi,
Se mucika igrá,
A jastrob jo zgrabljivi
Od daleč že pozná.

Oh dobra pač bo piča,
Če v kremplje jo dobim,
Si misli jastrobica,
Jo hčerkam razdelim.

Kako li jo vloviti?
Moj bistri um ne vé,
Me vtegne kdo vstreliti,
So zvite tam glavé.

Ne dolgo — glas se sliši:
Plevice hitro sem,
Zajuterk je tu v koši,
In lačna sama sem.

Se dvignejo in grejo
Plevice koj na glas,
In mačko popustijo
Igrati si ta čas.

Mačè samotno čuti
V votlini škerbati;
A smerti pa ne sluti,
Ki silno ji preti.

Pohlini se, potisne,
Mislé, da plen vlovi;
A jastrob jo pritisne,
Že v kempljih plen derži.

Zdaj moja si hinavka,
Ji reče zlo vesel;
A smert da njega čaka
Bi pač ne bil verjel.

Sferčí — leti v goščavo,
In mačka godernjá,
Da vzela mu bo glavo;
A on ji ne prizná.

Res, mačka si kaj zvita,
Ti miši pač vloviš,
Da meni ko, boš vjeta,
Ti zlo se pač slepiš.

A muca zvita buča,
Potuhne se — molči:
Ko jastrob k tlam se spušča,
Že glava zahrušči.

Kdor jamo drugim koplje,
Nesrečo jim želí,
Se vanjo sam zakoplje,
Hudó se mu godí!

R—v—n.

Borba v sedanjosti.

(Dalje.)

1. Dejanje.

4. Prizor.

(Drugi prost kraj).

Zariel.

Kaj neki pravili so glasi jasni?
Močneji, vem, bojuje se z menój;
Res treba je sedaj, da smo opasni,
Zopèr Evropo se pričenja boj.
In mavtarstvo mi na pomoč stoji,
Je v mrežo vjeto internac'jonalstvo,
Deržava se za-mé že zdaj bori,
V orožje služi vse mi liberalstvo.
Jaz sam, moj duh jim dal je vsem življenje;
Če prav na videz se sami čerté,
Pogin je njih enotno hrepenenje,
In v zvezi vsi za-mé stoje.
Evropa pade meni na povelje —
In našla rešne poti več ne bo;
Predám jo jaz na njene mučitelje,
Število majhno ni nikakor to.
Še eno je storiti — da najamem
Povsod si védo, si jo v službo vzamem;
Mi služi deloma zdaj le še kar,
Podvreči njo si, to je težka stvar,
Naj težji stvar pa je še vojske take,
Ker je resnica, česar išče tá;
A jaz laží sem oče pervi vsake,
In biti mora mi služabnica!

(Zaroti Napuha).

Pekla pervo rojeni!
Sin Satanov, ki si pal,
Prot' Bogu zaroteni,
Od vragov izvoljeni
Za vsak peklensk naval,
Pomoč boš meni dal!
Si vergel me v temó,
Jaj, sliši zdaj le-to:
Moč tvojo naj dobóm,
Da védo kužil bom.
Napuh, te zarotim,
Le gôr', na to-le mesto!
Ubogal si me često!
Po tebi hrepenim;
Peklò se že odpira,
Od tam mi moč izvira.

Napuh.

Kaj hočem tu?

Zariel.

Poklical sem te jaz,
Ker sam težko doveršil bi poraz.
Le pojdi tje, kjer véda kaj cvetè,
Kjer zlasti kaka glava véde je;
Tam delaj s svojo vso močjo,
Porabi zvitost vso svojó.
Sej delo veš, ki smo ga mi sklenili,
Z zvijačo zmago bodemo dobili;
Ni treba tebe več podučevati,
Namen je ta: Evropo pokončati.
Vso zlobo s šemo vede zdaj ovimo,
Potem, potem gotovo vse dobimo.

Napuh.

Sem vergel Lucifra,
Naloga ni težkà.
Že davno sem si enega nakanil,
Je v službi učenosti osivel,
Ne bo se on ponudam dolgo branil!
On je, za kterim svet bo derzno šel.
Izrék njegov prerokba že postaja,
Spoštuje ga, česti učeni svét.
Da ne poznali bi ga, ni ga kraja,
Gotovo mnoge ž njim dobim na léd.
Zdaj čas je, mora on se odločiti.
Ponižnost tirja naj od njega se.

Zariel.

Ne zgubljaj časa, marveč berzo hiti,
Da v zanjko kmalu, kmalu kos nam gre.

Napuh.

Je svečenik, sloveč močno učitelj,
Vsak človek že je zdaj njegov čestitelj.
In tudi dvor ga slavi in česti.

Zariel.

Tedaj le skerbi, da se nam vloví.
Le pojdi, ne trenotka ne zamudi ne, —
Če ne; v trenutju je zgubljeno vse.

Napuh.

Pol dela že početje je berznó,
Ak slep se bližam mu, premagan bo!

(Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Deržavni zbor se prične 4. grudna. — V naučnem ministerstvu se obetajo spremembe na bolje. Bog daj!

Na Serbskem že delj časa kipí, zdaj pa se pričenja celo rogovilstvo zoper vlado. Razkolništvo ne stori dobro; Bog daj, da bi se nesrečna dežela jela katoličanstvu že enkrat bližati, potlej bo tudi za političke razmére bolje.

Barkolom na velikem morji in čudovito rešenje. Kaj posebnega se je dogodilo s popotniki, ki so 21. rožnika t. l. imeli nesrečo, da se jim je potopil parnik Umberto Gatatola. Ljudstvo se je rešilo na posebni ladiji, ktera pa je bila vetrovom prepušena brez pomoči.

Ob enem času — deset milj oddaljen — je jadral iz Palerme proti novemu Jorku tudi parnik Samuele, pod vodstvom kapitana Fr. Korrao-ta, ki to dogodbo pripoveduje. O priliki nesreče se prikaže blizo „Samuela“ belo-černa tica in ostane pri miru v višavi, čez malo minut pa sferčí proti kraju, kjer se je bil zgodil barkolom, kakor da bi hotla tje zvabiti na pomoč parnik „Samuele.“ Čez kako uro od ravno tistega kraja tica drugič priferčí in se zopet suče v zraku blizo parobroda tako, da zbudí radovednost enega mornarjev, kteri proti nji ustrelí. Živalica, v perutnico ranjena, še nekoliko ostane na mestu, potem se vnovič oberne proti kraju, kjer je bila ladija z barkolomci. To tičje prihajanje in odhajanje proti ravno tistemu kraju je mornarjem obudilo sum in sklenili so jadrati proti tistemu kraju.

Jadravši 10 milj (1 morska milja je kake pol ure) so naleteli na barčico z ljudmí, ki so dajali znamnja za pomoč, in ko se jim bližajo, so našli 13 ljudí, ki so jih hitro spravili na svoj parnik, in ravno da so bili vsi sprejeti, se je tudi una barčica potopila.

Prašani, če so vidili nekako tico, so povedali, da se jim je bližala ena taka, o kakoršni govoré, se približala dva- trikrati; zadnjič so jo vidili ranjeno na perutnici; počivala je nekoliko na barčici, potem zginila, nato pa se jim je prikazal parnik „Samuele“ kakor pomoč od Boga, h kteremu so zdaj naznanovali zahvale in obljube za rešenje. Dospevši v Novi Jork so to naznanili v ondotnih časnikih. (Mi smo dogodbo posneli iz „Eco del. Lit.“) —

Ranjena tica — kakošno plačilo je dobila za svojo postrežbo, ki jo je ljudém storila?! Ali se ne dá ta dogodba še na nekaj druzega oberniti?...

Božjeropno vandalstvo. Pod tem naslovom pripoveduje „Eco,“ da vélike bukvarne oo. Frančiškanov v „Aracoeli“ v Rimu ni več. Bila je morebiti naj drajši biblijoteka vsega reda, ki je obsegala nekako 23 tisuč zvezkov. Mladolahi so jo imeli zapečateno 10 lét; letos ob koncu rožnika pa je bila precijazena v tako imenovano biblijoteko Viktor Emanuvelovo. Celih osem dni so morali redovniki gledati, kako so zaboje napolnjene s knjigami vlačili iz samostana... Nova êra zná vse — tudi mnihom knjige uzmati.

Iz Carigrada pišejo, da potresi krog Smirne se obnavljajo; med drugim se je v soboto v Smirni sami šestkrat hudo zdermalo. Poprešnji potresi so v Džezmi poderli čez 300 hiš, 50 ljudí končali, 300 pa jih poškodvali.

Pri Sedanu. O vojski 1870 je pruskih majorjev eden v kavarni pripovedoval, kako častitljiv prizor je bil, ko je pred bitvo pri Sedanu katoliški vojni duhoven memogredočim vojakom odvezo dajal. Brezversk častnik je boje na to rekel: „Mi ne potrebujemo Boga, mi smo dosti močni.“ Berž potem pa je ošabni bogokletnež vidil, koliko moči da ima, ker že eno uro pozneje mu je krogla življenje vzela. — To je skusil tudi neki prederzen pob te dni na Dolenjskem, kakor „Slovenec“ pripoveduje. Šalil se je nespodobno z zvonenjem za duše v vicah še v sredo pred vsimi Svetimi; v god vsih Svetnikov zjutraj je pa — napit žganja — storil prestrašno neprevideno smert.

V Kozlinu na Pomeranskem je bila pred nekaj časom pogorela judovska sinagoga. Noben človek ni vedil, kdo bi bil zažgal; vender se je začelo kričati, da kristjani so bili tega vzrok in da so zažgali iz jeze zoper jude. Časnikarji so fanatiško kričali, dokler jim sape ni zmanjkalo in da se je reč že zastarala. Ni pa pozabila tega zavarovalna družba, ki je morala plačati kacih 12000 mark poškodnine, ker stara sinagoga je bila zavarovana. In kaj se zgodí? Šum vstane, da so bili nekteri „poštenjaki“ izmed judov sami sinagogo zažgali. Vstane pravda, in porota je nedavno obsodila nektere tacih junakov, ki so bili zatoženi, da so pomogli nekemu tujemu človečetu, da je zažgalo staro sinagogo. Tedaj so sami to storili — ali iz ljubezni do grošev, ali iz sovraštva do kristjanov, kdo vé? Toliko tedaj je verjeti prostomišljaškim in mladošegnim judovskim časnikom!

Prusko-Rimsko. Neverjetno je, s koliko zagrizeno terdovratnostjo sedí Prusija na svojih majnikovih postavah, ki so vender tako očitno krivične zoper katoliško Cerkev. Verjeten vir iz Rima naznanuje, da pl. Schlözer, pruski poslanec, odkar se je vernil v Rim, si daje skoro edíno s tem opraviti, da bi dosegel odpoved kardinala Ledohovskega in nadškofa Melchers-a na škofiji Gnjezno-Poznansko in Kolonijsko. Toda sv. Očo Leon XIII niso terst, kterega bi veter sem ter tje majal in temu naklepu bolj kot kdaj odločno nasprotujejo. Leon XIII pač pozná in vé céniti trenja in terpljenja, ktere stiskajo katoličane na Pruskem, pozná krivice, ki jih že dvanajst lét mučijo. Toda očetovska in pastirska dolžnost mu veléva, da odréka vsaktere prijenljivosti, s kterimi bi se Cerkev z vklenjenimi rokami izdala deržavni oblasti. Sej to ravno je vélika nevarnost, pravi poročilo iz Rima, ktero sedanji stan kulturne borbe seboj vodi, da gre na to, z vsakterimi dopustljivostmi ljudstvo v omótico spraviti, da bi se naj nevarniši izmed majnikovih postáv obderžale in si s tem nasprotniki moč ohranijo, s ktero bi Cerkev v okove djali. Naj bi pač to nevarnost vsi spoznali, si jo v spominu ohranili ter goreče molili, da se odverne. Ta mesec se zopet pričnе pruski zbor, in tu verli katoličani pač ne bojo molčali.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Hči živo priporoča svojega terdovratnega očeta v bratovsko molitev za spreobernjenje. — Lažnjiv in sicer poreden šolski mladeneč za poboljšanje. — Dve osébi za silo potrebno pomoč v dušnih zadevah. — Nekdo za razsvetljenje v silo važnih zadevah. — Tri deklice priporočene za stanovitnost; grešnik za spreobernjenje; brat za poboljšanje. — Pijanosti vdan človek za spreobernjenje in odvernjenje pohujšanja.

Zahvale.

Priserčna zahvala N. lj. G. presv. Serca za hitro ozdravljenje od prav nevarne bolezni v nogah. Opravljala sem devetdnevnico v čast N. lj. G. in ravno deveti dan mi je na enkrat toliko odleglo, da sem mogla za silo po sobi iti. *M M.*

V Ljubljani, 2. nov.

„Oseba se zahvaluje N. lj. G. za več sprejetih dobrot.“ (Opomba. Tako „splošne zahvale,“ ne merzle in ne gorke, brez kacega poznamka imena itd., imajo malo v sebi. Kdor je obljubil zahvalo, naj bi se pošteno zahvalil; kdor pa ni obljubil, morebiti bolje storí, da se sam natihoma zahvali, kakor da bi samo nekaj nedoločenih besed očitno povedal. Vr.)

Koledar za prihodnji teden:

11. listopada. Šest in dvajseta nedelja po Bink. S. Martin šk. — 12. S. Martin pap. — 13. S. Brikcij. — 14. S. Jukund. — 15. S. Leopold. S. Jedert. — 16. S. Albert Vel. — 17. S. Gregorij Čudodelnik — 18. Sedem in dvajsta nedelja po Bink. Obletnica posveč. stolnice ss. Petra in Pavla.

Listek za raznoterosti.

Finančne zadeve v študentovski kuhinji. Mesec vinotok (okt.) je zahteval te-le stroške: 1) Za 88 mladenčev v ljudski kuhinji 154 gld. 17 kr.; 2) za 4 na dom k živežu, za 4 pomoč k stanovanju, in za več druzih za razne potrebe — skupaj 26 gld. 69 kr. Tedaj skupaj 180 gld. 68 kr. za 103 mladenče. — K temu bodi pa povedano, da naši junaki niso, kar si bodi: 1 je šel iz 8. gim. razr. v nadškofijsko semeniše v Zagreb; 1 je sprejet v kn. šk. Alojzijeviše; neko število jih študira dalje v misijonskem kolegiju v Minesotti. Upajmo, da bo Bog dal svoj blagoslov!

Varite se potepuhov! V Ternovskem farovžu je tigerski nečlovek 60letno keršenico smertno ranil, ko se je med večerjo gospodov priplazil v stanovanje in hinavsko po gospodu prašal. Če je vzrok te grozovitosti tatinstvo ali kako maščevanje, še ni znano. Če je s tem v zvezi, ali ne, gotovo je: da je v Ljubljani preveč „šnopsarij“ in preveč brezdelnih postopaških „šnopsarjev.“ Pomagajte, kteri morete!

Če kdo kaj vé? Prošeni smo naznaniti, kar sledí. „Duhoven J. Kostanjšek so bili v Srelah pri Starem tergu (Altenmarkt) pri Slov. Gradcu na Štajerskem doma; 1846 so imeli novo mašo, l. 1851 so šli v Ameriko; 1852 so prišli nazaj ter več duhovnov seboj vzeli, potem pa ni bilo več slišati o njih.“ Njihov brat — stanuje v Škalah blizo Celja, zadnja poštna postaja Velenje (Wöllau) — bi rad zvedel, če še živijo.

Čislani ljubljanski zdravnik gosp. Gregorič je pretekli torek obhajal svoj 80letni god. Bila je prav priserčna slovesnost, opoldan v domačem družinskem krogu, zvečer pa v gostilni pri „Slonu,“ kjer so bili zbrani vsi ljubljanski gg. zdravniki in tudi viši vojaški zdravnik z njimi v imenu vsih tovaršev. Preslavljali so njegove zasluge, in darovali so verlemu starašinu v spomin veliko sreberno tobačnico in prelepo čestilno diplomo. Tudi je dobil iz bližnjih in daljnih krajev prav veliko telegramov. Kaj posebnega pa je še to, da gosp. Gregorič je še vedno delaven v svojem poklicu, pa prav čverst in gibčen, da mu visoke starosti res ni znati. Čestitamo!

Angelj-varh varuje nedolžne male. V neki stranski ulici mesta L. na Gornje-Avstrijanskem je več otrok na poti sedelo in igrali so s kamnički. Kar naenkrat jim postane tesno pri sercu, sami ne vedó, zakaj. Vsi zbežé v hišo, ktera je bila stanovanje nekterih izmed teh otrók. Komaj pa so bili par minut v hiši, se priderví po cesti zdivjan junec, ki se je bil odtergal blizo mesnice; splašil se je bil blezo zato, ker je tam po kervi dišalo. Ako bi bili otroci še tam sedeli, bi se mu ne bili mogli več ogniti. — Otroci, varite se greha, varoval bode tudi vas nebeški angelj-varh.

Skrunovanje pokopališča. Navadno se je slišala pohvala: kako lepo, mirno, spodbudno je na pokopališču pri sv. Krištofu vsih Svetnikov in vernih duš dan. Letos pa se od več strani slišijo britke pritožbe, da se nekteri prederznejo tihoto in svetost tega kraja begati z nespodobnim smehom, glasnim govorjenjem in šumenjem, in kar je komaj verjetno, da celo s puhanjem smodk, tabaka sveti kraj skrunijo. Tako vedenje vsako občutno serce hudo žali. Pomislimo: polno pokopališče žalovalcev; skoro vsak tukaj koga objokuje, mnogi molijo — vmes pa taka surovost! Od kod so ti neotesani kalivci mirú prišli?

Kolikor je znano, po vsi zemlji vsih vér in nejevér ljudje do svojih mertvih imajo spoštovanje; to zahteva že zdrava pamet in prirojeni naravni občutek. Tedaj iz daljnih krajev niso prišli taki neubrisanci, tudi bi smeli staviti, da noben hribovec in gorjanec ni tega storil. Izgnjezdila je to nespodobnost novošegna neolikanost, ki ne do živih in ne do mertvih spoštovanja nima. Ne mara, bode pri tacih ljudeh skoraj v modo prišlo: tudi svoje mertve starše, otroke, soproge s smodkami v zobéh na pokopališče spremljati! Prosit.

V Gorici na Kostanjevici je pretekli petek popoldne okoli ½4 po dolgi bolezni umerl prečast. P. Friderik Hönigman, bivši provincijal frančiškanskega reda, posebno učen, bogoljuben in delaven, toraj mnogospoštovan mož. Bog mu daj večni mir!

Baron Rudolf pl. Oberkamp v Monakovem, kanonik in kamernik Nj. Svetosti, bode menda v kratkem stopil v red čč. oo. jezuitov in pride v novicijat v Št. Andrej.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji. Čast. g. Andr. Jordan je imenovan nadškofijski tajnik. — Čast. g. Gerbec kancelist. — Čast. g. Avg. Cargo gre za duhovnega pom. v Tomin.

V Verhbosanski nadškofiji so vel. čast. in čast. oo. tako-le postavljeni in prestavljeni: Lovro Lacić, oskerbnik v župniji Banjaluški, bode oskerbnik nove župnije „Verbanjce;“ — Fil. Ljubas je postal oskerbnik župnije v Banjaluki; — Bonavent. Ostojić, duh. pom. v Sarajevem, bode oskerbnik v Solokovi kuli; — Mato Baljić, duh. pom. v Bamberdu, za oskerbnika v Čemernem. — Novomašniki, v Sarajevem posvečeni 16. pr. mesca, so razposlani: Avg. Bilandžić v Travnik za duh. pom.; Marijan Lovrić v Bosovač; Iv. Jurić v Livno; Firmo Andrić v Sotesko (Sutjesko); — Bl. Dominiković in Ambrož Mijić v Toliso; Juraj Cosić v Plehan; Bonavent. Božič v Dervent; Nikola Momčinović ostane kot duh. pom. v Kreševem.

V nadškofovsko deško semeniše v Travniku so sprejeti mladenči, v 1. razred: Štef. Ezgeta iz Žepča, Aleksander Holujević iz Broda ob Savi, Fr. Jerković iz Žepča, Andrija Kapurović iz Broda ob Savi, Mato Matrović iz Sarajevega, Mato Mladinović iz Dolca, Anto Peršinlić iz Travnika, Štef. Smoljan iz Banjaluke, Evg. Tverdković iz Kreševega, Iv. Žarko iz Banjaluke, Svetozar Rittig z Broda ob Savi. V 2. razred: Nikola Gjebić iz Dolca, Evg. Kastner iz Beča (le-tá za plačo), Štef. Oršić iz Broda ob Savi, Andr. Predmerski iz Broda ob Savi.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Preč. g. župnik in zlatomašnik Karol Tedeschi 5 gld. — Neimenovan blag dobrotnik 2 gld. — Neimenovan g. 1 gld. — Duhovni dobrotnik 1 gld.

Za sveto Detinstvo: Preč. g. župnik in zlatomašnik Karol Tedeschi 5 gld. — Neimenovan 30 kr. — Čast. g. A. Tramte, duh. pom. v Dobropoljah 17 gld. 57 kr. — Čast. g. A Keržič, nunski katehet 15 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Iz Knežaka 1 gld. 37 kr. — Neim. 63 kr.

(Drugi dar. prih.)

Op. Pesni na pervi in na 357. str. ste v nekoliko drugačni podobi; imela ju je sicer „Dan.“ že pred kaj časom. Vr.

Odgovorni vrednik: **Luka Jeran.** — Tiskarji in založniki: **Jožef Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 16. listopada 1883. List 46.

Rožní venec ga je rešil.

Nedavno so čitatelji lahko povzeli iz „Danice,“ kako so z molitvijo sv. rožnkranca bile velike zmage dobljene, cele dežele rešene. Danes pa naj povemo resnično dogodbo, ki kaže, kako ta zveličavna molitev rešuje, smerti, obvaruje nesreče posamezne ljudí. „Sendbote“ v Avgsburgu obširno popisuje, kar naj tukaj povem saj bolj v posnetku.

Francoski seržant piše: Bil sem s svojim polkom v Rimu, ko je bila l. 1870 vojska napovedana. Bili smo poklicani na Francosko, v dan Sedanske vojske smo bili v Mézièrih in smo slišali germenje topov. Po mnogih bitvah so nas odpravili v Vitry. Napravljali smo razne obrambne okope, pa čujoči sovražniki so naše delavce znepokojevali. K temu si je sovražnik nabral naj spretniših pruskih in parskih strelcev. Priplazili so se po vsih naj manjših tokavah, čepeli za germi, ali pa so v zemljo jame skopali in od ondod naše dela opazovali; ako je pa kteri naših neprevidno blizo zašel, so ga precej imeli na muhi in nikoli niso cilja zgrešili. Potem so kar naglo zginili.

Naš viši vodnik hoče z enakim djanjem unim kljubovati. Poiskal si je radovoljcev, v streljanji vajenih. Tudi jaz sem bil sprejét med „enfants perdus“ (zgubljene vojake).

Bilo nam je do neke določene daljave splaziti se in sovražnika opazovati, ne da bi nas on spazil. Streljati nam je samo takrat zapovedal, kedar bi si bili svesti sovražnika zadeti, zato da ne bi smodnika nepotrebno tratili. Slednje, kar nam je vodja posebno zaterdil, je bilo to, da naj prej ko mogoče po svojem poslu odidemo, da sovražnika prehitimo. Poveljnik je rekel: „Bodite na preži, kolikor mogoče in pomislite, da vas obdajajo sovražniki, kateri se vas ne bodo usmilili.“ Nekoliko pred jutranjo zarijo sem odšel in se po vsih štirih plazil po strugi izsušenega potoka, puško sem imel poprek čez herbet obešeno, in nekoliko suhorja v torbi. Za pasom sem imel revolver in daljnogled. Opletena steklenica polna kave, je dopolnovala moje okovarstvo. Prepovedali so nam tobak pušiti, stati, in tudi kak šum zagnatiti.

Blizo debelega drevesa, ki je stalo sredi germičevja, sem ostal. Hitro se ogledam po planjavi, kje da sem. Choisy-le-Roi je bilo pred menoj. Reka „Sein“ je tekla ob levi strani, terdnjava Ivry stala za menoj. —

Poiskal sem si tukaj ležišča, da bom opazoval sovražnika. Z bodalom (bajonetom) nekoliko tla razgrebem, naredim majhen kupček in potresem ga s suhim listjem; naredim si potem skozi kupec luknjice, da bom opazoval, ne da bi me kedo vidil. Vsa naprava je bila sicer majhna, pa v takem slučaji ni bilo drugač mogoče.

Čez četert ure sem hotel okolico bolje preiskati. Okoli 50 metrov od mene je bilo zatišje, ki je deržalo čez polje, katero je bilo od krogelj vse razrito. Cesta je peljala nekoliko ob razdertem germovji; tu in tam so ležala posekana drevesa.

Veliki kosi rušine, globoke brazde in razvaline dveh pogorelih hiš so dajale okolici žalosten značaj.

Po nesreči steza ni peljala s potokom ravnomérno. Zatorej bi bili sovražniki od ene strani lahko na-me streljali. Ker se je potok vil, zatoraj nisem mogel posebno daleč viditi.

Da bi pozabil, da morebiti kaki Prusi na-me merijo, sem se skušal z naj neznatnišimi rečmi motiti. Res sem pozabil na smert, katera mi je pretila vsak trenutek. Opazoval sem mravljo, katera je veliko breme vlekla; občudoval sem lepega hrošča, kateri je razpél zeleni kriljuti in odletel. V terdnjavi Ivry in v terdnjavi Charentan so topovi zamolklo gromeli, slišal sem pokanje pušk v Garause-Boeufs-u in v Mulin-Saquetu, granate so mi zvižgale čez glavo in so se na vseh stranéh razletovale. Pa vse to mi ni moglo zbegati pozornosti do mravlje in hrošča.

Pri vsem tem vendar nisem pozabil svoje naloge. Ura je minula in še ena potem, ter sem že obupoval nad svojim poklicem. Kar zagledam za drevesom v klancu, kakor se mi je zdelo, človeško roko; zdaj se je pokazala, zdaj je zopet izginila.

Kmalo sem bil prepričan, da je sovražnik blizu mene. Vzel sem daljnogled in zagledal moško glavo in roke tako blizu mene, da sem se kar zganil. On mene ni videl. Sedel je na tléh, z glavo slonel na levi roki, z drugo je pa po tléh berskal. Menda je pozabil svoje naloge. Bil je mlad Bavarec, golobrad, belkastih kratkih lás, obraza prav poštenega. Akoravno je bil v vojaški obleki, se mu je vendar poznalo, da je kmetiški sin, čegar misli so gotovo bile v daljni domovini. Žal mi je bilo, da sem primoran, ga vstreliti.

Vzel sem puško, na desno koleno pokleknil in nameril; vendar sem toliko počakal, da bi se mi dobro

nastavil. Prav v serce sem ga hotel zadeti, da bi nič bolečin ne čutil. (To bi ne bilo keršansko; če ga samo rani, se vender lahko še na smert pripravlja ali tudi pri življenji ostane.) Bavarec je pogledal na vse strani, pa me vendar ni zagledal. Ko si je bil svést, da nikogar ni tam blizo, je vzel usnjat mošnjiček iz žepa, ga odperl in potegnil nekaj iz njega. Da vidim, kaj ima, položim puško na tla in vzamem mali daljnogled v roko.

Bavarec je imel molek (roženkranc) med persti; vstane, poklekne na obe koleni, se prekriža in se mi prav kakor nalaš nastavlja.

Vojni nagon me spodbode, zopet sežem po puško in namérjam. Videl sem ga pred cevko z nekoliko nagnjeno glavo, oči so bile obernjene proti nebu. Molil je in jagode rožnega venca si ubiral.

Kaj se je godilo v mojem sercu? Sam ne vem. Kot kristjanu mi je kri vrela; zdelo se mi je, da so svitli žarki iz nebes lili na njegovo čelo; zdelo se mi je celo, da v zlatem oblaku proti nebu plava. Neka sveta prikazen me je bila vsega v oblast vzela, in puška mi je padla iz rok.

Bavarec se je gotovo vernil v svojo domovino in še mislil ni, da mu je molitev življenje otela. Tisti trenotek, ko se je umaknil, sem tudi jaz zapustil svoje mesto. Neprevidoma ste mi prizvižgali dve kroglji mimo ušes. Urno se ozrem, pa nisem mogel spaziti, od kod ste prišli. Brez dvoma me je obvarovala molitev unega vojaka.

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisigon.)

1. Darilnik (navadno altar, oltar, od „altare“, alta ara, pri drugih Jugoslovenih žertvenik, v gerškem jeziku thysioterion, od thyo, darovati) je v cerkveni službi nekoliko viša miza, na kteri se opravlja nekervava daritev nove zaveze. Darilnik (altar) je v hiši Božji središče, kakor je dar središče vsega bogoslužja. Darilnik je po tem takem tako star kakor dar sam, on pa se v starodavnosti enačuje s človeštvom. Najstarejši darilniki so bili persteni, zemljeni, najpervo postavljani pod vedrim nebom na planem, v hramih (templih). Po sedanji rabi cerkveni se napravljajo darilniki iz kamena, kovi, marmorja in drugih tvarin, razne visokosti in različnih oblik.

2. Kakor je bil pervi darilnik kerščanski — miza pri zadnji večerji — iz lesa, tako so v pervih časih kerščanstva služili za sveto bogoslužje leseni darilniki. Še dandanašnji se hrani v lateranski baziliki altar sv. Petra, ki je iz priprostega mehkega lesa. Zdaj je okrušen in obdan z lepim marmorjem. V katakombah so se našli prenosni darilniki, kteri so se za ročaje mogli prenašati od groba do groba tega ali onega mučenika.

3. V katakombah so se posluževali za darilnike v najstarejši dobi sv. Cerkve sarkofagov pokritih s ploščo. Tudi pozneje, ko so kristjani imeli že svoje cerkve, deržali so se taiste šege. Kristjani so jemali iz katakomb svete mučeniške ostanke, devali jih v starinske kopelne (thermske) banje (kadi), pokrivali s ploščami, in take kadi so jim služile za altarje. Da so kristjani iz poganskih zidín jemali za darilnike gradiva, temu se v poznejšem času niso niti cesarji upirali. Tako se še danes bere na enem stebru sv. Janeza lateranskega napis: „Iz templa Jupitra kapitolinskega;“ na darilnikovem stebru v frančiškanski cerkvi aracoeliski je napis: „Iz spavnice cesarjev.“

4. Ko je bilo kerščanstvo dobilo popolno svobodo, so bili že prav zgodaj v rabi stalno stoječi darilniki. Že četerti naslednik sv. Petra, to je sv. Evarist (101). je zahteval od cerkvá, da naj postavljajo altarje kamenite, ter naj jih posvečujejo škofje. V časih preganjanja služil je kristjanom za altar vsak veči kamen ali viša miza, primerilo se je celo, da se je sv. maša darovala na persih mučenikovih. (Sv. Lucijan Antijohijski, umerl (l. 312.) Še po preganjanjih so imeli kristjani do 6. stoletja lesene altarje. Ti darilniki so bili zavoljo spomina na toliko škofov in mučenikov kristjanom tolikanj mili, da se je kristjan onega časa težko ločil od takih darilnikov. Kader se je vernil sv. Cerkvi mir, so zidali lepe temple, ter postavljali še lepše darilnike.

5. Proti vzhodu — pravijo ss. očetje — cerkveni so apostoli učili kristjane moliti. Zavoljo tega so bili tudi v najstarejših cerkvah altarji postavljeni proti vzhodu, vendar tako, da je služabnik darujoči sveti dar z obrazom gledal proti vernim. Po tem takem je bil darilnik v starejši dobi na zahodu, tako da je darujoči služabnik gledati mogel ob enem z verniki proti vzhodu. Od 12. stoletja počenši so jeli darilnike postavljati na vzhodnem delu cerkve, da je bil mašnik, kakor še dandanes ves, tudi z obrazom obernjen proti vzhodu.

6. V pervih časih, kakor je bil le en pastir, tako je bil v cerkvah tudi le en darilnik. Na samem je stal v svetišču. Za njim je bilo mesto za škofa, to pa so obdajali sedeži za drugo služečo duhovščino. Stara bogoljubna šega, da se novozavezni dar daruje nad ostanki katerega mučenika, je uterjena z odločbo papeža Feliksa I. Od te dobe so se altarji stavili navadno ali nad grobom kakega mučenika, ali pa nad krypto, kjer so se hranile ss. koščice mučenikove v petem stebru, postavljenem v sredini pod ploščo darilnikovo (ta navada se nahaja v vzhodni cerkvi še dandanašnje), ali pa so naredili (ta navada se širi še danes) posebni „sepulchrum“ v gornji plošči darilnikovi. (Od todi današnji od cerkve zapovedani „altare portatile“ za one darilnike, kteri se od škofa ne posvečujejo.)

7. V pervi dobi kerščanske umetnosti so se nad darilniki vzdigale olepšave v podobi hrama. Te hrame so večinoma deržali stebri. To olepšavo je zagrinjalo (po načinu starozaveznega svetišča) zagrinjalo. Razpelo (britka martra, crucifix) je bilo tako postavljeno, da se je zmeraj videlo, pred njim pa je visel svetilnik v podobi krone. Obstranski deli darilnikovi so bili že v naj starejšem času olepšani s symbolnimi liki. Spredaj na darilniku so dosti zgodaj obešali zavese, kterim mi pravimo „antipendia.“ Od 12. in 13. veka naprej so bili darilniki v svetišču pomaknjeni k vzhodnemu zidu. Hramovni lik na darilniku se je v teku časa prenaredil v sedanje „svetohranišče“ (tabernaculum.)

8. Darilnik je podoba one mize, na kteri je Jezus pervikrat delil sv. obhajilo. Darilnik spominja na križ, na kterem je Zveličar za vse človeštvo točil svojo kri; on spominja na Kalvarijo in grob; v pravem pomenu je „svetinja nad svetinjami“ (sanctum sanctorum) nove zaveze, sedež in prestol milosti Gospodovih. Ker ima darílnik tolik pomen, zato je Cerkev z ojstrimi predpisi odločila, iz kake tvari, v kakošni podobi in kako se ima staviti v katoliški cerkvi.

9. Darilnik ima podstavek (stipes) in ploščo (tabula). Plošča ima biti iz enega kamena, poveršina dobro izdletena in zglajena. Ako ni tolike plošče, zadostuje, da se plošča zloži iz manjih kamenitih plošč. Na plošči, ki se ima posvetiti, je pet enakih križcev. Štirje so udleteni na ogléh, peti je v sredi, in sicer nad izdolbino, kamor se devajo ss. ostanki, shranjeni v stekleni posodici, ta pa spet djana v cinkasto škatljico. Njo denejo v izdolbino plošče, ter jo pokrijejo s kamenim pokrovcem. Po cerkvenih ukazih ima plošča biti pokrita s tremi pokrivali, lanenimi ali konoplenimi.

Gornje pokrivalo ima kriti celo ploščo, daljni dve pokrivali pa morete pokrivati v manjem obsegu svete koščice, ali tudi le „altare portatile." To je ojstra, od sv. zbora za obrede tolikrat ponovljena odloka. Ta pokrivala imajo v liturgiki spominjati na tisti „velum," v kteri je bil zavit mertvi Gospod v grobu. Razen tega se na darilniku ne smejo pogrešati kanonične ploščice (stavnik*) (pult) ali blazina za mašne bukve, najmanj dva svečnika za voščene sveče, na sredi altarja razpelo (križ, britka martra), da ga morejo videti vsi verniki od daleč. Naposled imej vsaki altar vsaj eno stopnjico.

10. Na glavnem darilniku je „svetohranišče" (tabernaculum). Ono služi za hranjenje posvečenih delcev, svetih Hostij, za obhajilo vernim. Cerkvene odredbe nalagajo, da svetohranišče bodi čim prostornejše, da se v njem more hraniti razen monštranice (ostensorium) tudi delnik (ciborium). Biti mora tabernakelj iz kovine, marmorja, lesa; najboljše pa je, ako je obložen s topolovimi ali verbovimi deščicami, kakoršne najbôlj odvračajo vlago. V srednjem veku posvečevani delci niso bili hranjeni v svetohranišču, ampak v neki pripravi, podobni golobici, pred njim. Razun te navade je bila v cerkvi tudi ta šega, da monštranica ali ciborium, sta se hranila v posebni, lepo okinčani izdolbini zraven glavnega darilnika v obstranskem zidu. Srednji vek je ta svetohranišča imenoval „sacramentaria." V določilih svetega Stola pa se ne hvalijo „sacramentaria." ampak se sploh priporočajo „tabernacula" na oltarju. Cerkvene naredbe hočejo, da naj bodo pod razpelom na sredi darilnika, in sicer zaperta s spretnimi vratici. Sedanje stavbarstvo je odbralo, po željah cerkvenih, dvojna vratica, ktera se morajo odpirati tudi brez podnožja. Starejša vratica na zavoj obsojajo cerkveni predpisi, kakor tudi rabljivost.

11. Blizu velikega darilnika, na listovi strani, je navadno mizica v podobi majhnega altarja. Ta mizica (kredencija) služi pri slovesni maši za razno bogoslužno orodje (kelih, bukve za branje listov in evangelijev . . .). Kridencija more biti stalna, ali premakljiva, in pregernjena do tal. Na nji naj se ne hranijo svete koščice, tudi naj se ne postavljajo nanjo veči svečniki.

12. V najstarejši dobi je imela vsaka cerkev le po en darilnik, kteri je bil večinoma postavljen v svetišču, na samem. V tečaju časa, ko so se v cerkev jemali ostanki več trupel svetnikov božjih, se je pomnožilo tudi število altarjev. Altarji so se pomnožili tudi z zidanjem kapel. Tako je v katakombi sv. Praetekstata en „cubiculum" s tremi altarji. Pozneje so ostajali pri tem številu; po mnogih cerkvah pa nahajamo že prav zgodaj po več kot tri altarje. Sama cerkev sv. Petra v Rimu jih ima 29, stolna cerkev v Sebilji celo 80.

(Konec prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Vincenška družba in njena delavnost. „Marijaniše" itd.)* V nedeljo, 11. nov., je imela družba sv. Vincencija svoj občni zbor v deški sirotišnici, „Marijanišu." Predsednik kan. pl. dr. Gogala je pozdravil gospode in gospé, ki so počastili zbor, in razložil je dvojni namen zborovanja ter govoril blizo tako-le:

Lansko leto je sklepala družba z občnim zborom še drugo slovesnost, blagoslovili so namreć premilostjivi gosp. knezoškof novo deško sirotišnico, bilo je današnji dan, v praznik Marijnega varstva, in dobila je sirotišnica premilo ime „Marijna hiša, Collegium Marianum." Tudi to leto sklepamo z občnim zborom še drugo slovesnost, ter želimo počastiti petdesetletnico družbe sv. Vincencija. Porabimo nekoliko to priložnost in ozrimo se nazaj na začetek te preimenitne družbe. Bilo je samo osem mladenčev, ki so pa za človeški rod več storili, kakor marsikatera zmagonosna vojska. Tem blagim mladenčem, ki so bili slušatelji Pariške univerze, nikakor ni bilo po volji, da je v tistem času sv. vera in keršanska ljubezen tako pojemala, in združili so se v prelepi namen boriti se za najbolj potrebne zaklade, ki osrečujejo ne le za čas, ampak tudi za večnost. Zbirali so se vsaki teden, imeli so učene govore, posvetovali so se, kako pri tej ali uni priliki zagovarjati sv. vero, katera se je mnogokrat napadala ali celo zasmehovala. Bili so to pravi apologeti, iskreni zagovorniki sv. vere, zbore pa, v katerih so se posvetovali, so imenovali konference. Nekega dné predlaga eden izmed njih, slavni Friderik Ozanam, naj bi se vsadila tudi tako potrebna sadica keršanske ljubezni, katera ima obroditi mnogo lepega sadú in prepričati svet o notranji lepoti in blagosti sv. keršanske vere, ker dela bolj zamorejo pričati, kakor še tako lepe besede. Vstanovila se je tako dobrodelna družba, katera je štela 8 delavnih udov in bila tudi imenovana konferenca ter je bila izročena varstvu sv. Vincencija Pavljanskega. Zgodilo se je to meseca majnika l. 1833, katero je tedaj rojstno leto naše družbe. Bog pa je gledal z dopadajenjem na malo družbo in podelil ji je poseben blagoslov. Razširila se je v kratkem času po mestih in tergih francoske dežele, prestopila je še tisto leto meje domovine ter si pridobila v teku teh 50 lét skoraj celi keršanski svét. Sedaj šteje družba 5000 konferenc, in ako šteje slednja konferenca le 10 delavnih udov, ima družba 50.000 mož, ki hočejo boljšati žalostni družbinski stan današnjega časa v keršanskem duhu. Kar nas pa mora s posebnim veseljem navdajati, je ginljivi način, po katerem se ima petdesetletnica po celem svetu obhajati. Zapovedalo je namreč centralno predsedništvo, da naj delavni udje obhajajo to prelepo slovesnost s skupno sv. mašo in s svetim obhajilom. ker tako zadobijo po milosti sv. Očeta Leona XIII popolnoma odpustke. Povabijo naj se k tej slovesnosti tudi vsi dobrotniki, kakor tudi vsi ubogi, katere družba podpira, da se tudi vdeležijo svetih odpustkov.

Dogovorile ste se obe konferenci Ljubljanske družbe, da se bo ta cerkvena slovesnost obhajala prihodnjo nedeljo ob sedmih v cerkvi Jezusovega presv. Serca. Povabljeni so tedaj vsi delavni udje, vsi dobrotniki in ubogi, kateri dobivajo podporo od družbe.

Dalje veléva centralno predsedništvo, da naj se povsod, kjer je vpeljana družba, opravijo 3 svete maše, perva v zahvalo za vse sprejete milosti in dobrote, druga za vse žive delavne ude, dobrotnike in od družbe podpirane uboge, in tretja za vse mertve ude cele družbe po širokem svetu. Priserčno veselje napolnuje naše serce, ako pomislimo, da se bo kakih 10 do 12 tisuč maš opravilo za nebeški blagoslov in za blagor vseh, ki so z družbo v zavezi. —

Drugi del programa, ki ga danes obravnavamo, je občni zbor, čigar glavni namen je, vsaj nekoliko pojasniti vse oddelke, da se pokaže sedanji stan, svetla in temna stran naše družbe. Obsega pa družba pet delov, ki imajo posebni delokrog in posebno blagajnico. Ti deli so: 1) deška sirotišnica, 2) konferenca sv. Nikolaja, 3) konferenca sv. Jakoba, 4) deško zavetišče, 5) opravilni svet.

Največ dela, skerbi in darežljivosti vzrokuje družbi sirotišnica, obeta ji pa tudi največ sadú, kajti kakoršna je mladost, taka bo prihodnost. Težek je začetek in velike so potrebe, ki so nas prisilile povsod, tudi zunaj deželc, pomoči iskati. Pri prošnjah, ki so šle križem

*

*) Ki ga sploh priporoča že dostojanstvo službe božje.

svet, sta se posebno trudila gospoda brata Fran in Ferdinand Omejic, katerima se spodobi zaslužena zahvala. Tudi gosp. pl. Lašan je z dobrim vspehom delal, da se nakloni sirotišnici tako potrebne pomoči. Nabralo se je tako zunaj naše dežele nekaj čez 4000 gld., v deželi pa so nam pomagale nabirati darove gospe in gospodičine zavetnice in domači darovi znašajo skorej ravno toliko; dobila je tedaj sirotišnica to leto od dobrotnikov v deželi in zunaj dežele 8052 gld. Od te svote se je plačalo nekaj rokodelcem, ki še niso popolnoma izplačani; nekaj za hrano in hišno opravo, 4000 pa se je plačalo na dolg, ki se je, hvala Bogu, od 19.000 skerčil do 15.000 gld. Sirot je imela družba pretečeno leto 60; za nekatere izmed njih je dobila nekaj plačila po 2—8 gld., polovica pa je živela od darov milih dobrotnikov. Obiskovali so dečki javne šole in skoraj vsi so šolsko leto srečno končali; 14 jih je z odliko izdelalo, tudi drugi so prestopili v višji razred razun štirih, pa tudi med temi je zaostal en sam vsled lastnega zadolženja. Viditi je iz tega pojasnjenja, da je sicer družba že veliko storila za sirote, da ji pa ostaja še velika in težka naloga. Še vedno jo dolgovi tlačijo, še vedno pogreša tako potrebne domače kapele in željno pričakuje srečnega časa, da konča delo in prizida še ostalo tretjino sirotišnice. (Konec prih.)

Iz Sorice. Zazvonili so sv. Oče (tako ste rekli gosp. vrednik, ko ste imeli slavnostni govor v Stari Loki o priliki novih zvonov na roženvenško nedeljo) vesoljnemu katoliškemu svetu, naj meseca oktobra obhaja posebno pobožnost sv. rožnega venca. Mogočni glas iz Rima našel je pa tudi v naših hribih prelep odmév. Ker je bilo našemu kraju primérnejši, obhajali smo to pobožnost, razun nedelj in nekaterih sopraznikov, zvečér po Ave-Marije zvonenji. Dasiravno pa je prebivalstvo naše fare zelo raztreseno, vendar se je vsaki večer zbralo čuda obilno ljudstva v cerkvi, ter so prav goreče in vneto molilo sv. rožni venec z litanijami, in združeno s petjem počastili Najsvetejšega. Mnogo obnovilo se je duhovno življenje z zakramentoma sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa doma, nekateri pa na božjih potih, ki so pri nas vzlasti na jesen zelo v navadi. Marsikteri, se vé, ni se mogel zarad opravíl in daljave vdeležiti skupne pobožnosti in molitve, pa opravljali so jo doma redoma zjutraj ali zvečér, kakor jim je kazalo. Na praznik vsih Svetnikov prišel je k meni naj stareji mož naše fare, ter je rekel: Pobožnost tega meseca opravljal sem pa le doma in tako-le: vsaki dan molil sem celi rožnikranc in litanije, — saj bo prav, kaj ne? Star sem že, vertoglav in oglušel, ne upam si več z doma drugekrati, kot kader me solnce ogreje, kakor danes.

Pripovedovali so mi pa tudi delavci na Jelovici, da so po dokončanem delu zvečer se zbrali v kaki koči, ter so skupno molili priporočene molitve za mesec oktober. Upati smemo, da obilna molitev pretečenega meseca ne bo brez sadú; saj je Bog svoje dopadajenje nekako vidno pokazal s tim, da nam je dal tako lepo vreme v omenjenem mescu, da so pri nas ljudje vse pridelke tako lepo spravili, zraven pa še dobili lepe nastilje za zimo tako zgodaj, da še tacega ne pomnijo nar stareji ljudje.

Požar. 5. novembra zjutraj o $3^1/_2$ me plat zvona zbudí. Pogledam in vidim sobo razsvitljeno, skoraj kakor podnevi. Ravno farovžu nasproti čez graben vidim velikanski ogenj. Kakšen strah me obide! V naglici se napravim, pa en čas nisem vedil, ali bi k ognju hitel, ali doma ostal, da bi cerkev, farovž in hlev pomagal varovati, če nevarnost pride. Hvala Bogu, da ni bilo vetra. Hitim k ognju. Kolik ogenj! Eno uro daleč, kakor v Teržiču in na Brezjah, se je na uro vidilo. Pogorelo je dvema kmetoma skorej vse, hiši in hleva, enemu tudi 8 goved in troje konjske živine; tretjemu hlev in merva. Ena stara dekla ni mogla iz hiše, šla je v klet. Ko je ogenj nekoliko ponehal, da je bilo moč, gre nekdo po njo in dobi jo še živo, pa omoteno, nič ožgano. Spovem jo in ko vidim, da ni daljne nevarnosti, hočem iti domu; pa pravi: Prosim, da bi mi Boga prinesli, ker me je smerti rešil, kar z veseljem storim. Kako je reva Boga hvalila! To je bilo ginljivo.

Gospodarja bila sta sicer zavarovana, vendar je škoda veliko večji, kakor to, kar bo asekuranca dala.

Ni še dosti; ravno tisti večer četert ure proč, v vasi Hudo, spet ena kajža pogori.

To pogoriše je že šesto v poldrugem letu! Zares velika nesreča, milovanja vredni ljudje, in koliko strahú. Poprejšnjih pogoriš nisem po časnikih razglaševal; zdaj se mi je pa vendar potrebno zdelo to storiti in prošnjo pridenem, če bi kdo hotel se kaj usmiliti in kak dar poslati, ali do mene, ali do vredništva „Zg. Dan.“, ktero prosim za to priljudnost. (Z dobro voljo bodemo sprejemali, kar dajo dobre serca. Vr.) V takih nesrečah tudi drugi farmani, ki niso pogoreli, kolikor toliko terpejo. *Lorenc Krištofič,*

V Kovorji, 12. nov. 1883. župnik.

Poterdilo in zahvala. S preserčno hvaležnostjo poterdim prejem po prečast. vredništvu „Zg. Danice“ poslanih zbirk v znesku 32 gld. 50 kr. za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem. Dobrotljivi Bog poverni blagim dobrotnikom s časnim blagrom in večnim zveličanjem. Moli se vsako nedeljo in praznik pri Božji službi očitno za dobrotnike cerkvice sv. Jožefa, bila je za nje sv. maša, opravilo se je in opravljajo se še za častite podpornike kapelične ss. obhajila. Njim se je zahvaliti, da zidanje ni prenehalo, ali se celo popolnoma opustilo, ker žali, da zgodilo bi se bilo podpisanemu, kar Jezus pripoveduje: „Ta človek je začel zidati in ni mogel dokončati.“ (Luk. XIV. 28, 29. 30.) Ni mi bilo moč kterim preblagim dobrotnikom, ki so mi milodarov za kapelo naravnost poslali, prejema poterditi in se jim zahvaliti, prosim torej vljudno, naj smem to po „Dan.“ storiti. (Prav z veseljem. Vr.) Poslali so mi nasledni prečastiti dobrotniki:

Pn. gg.: Peter Urh, prošt v Novomestu, 10 gld.; Andrej Alijančič, dekan in stolni kanonik v Celovcu, 20 gld.; gospodičina Ivana Kotnik v Ljubljani, 20 gld.; neki blag samostan preč. gospej Uršulinaric podobo sv. Jožefa, svetilnico lepo novo in 50 gld., vse skupaj vredno 150 gld.; A. Rožič, župnik v Krašnji, 5 gld.; J. Resman iz Radoljice, 9 gld. 30 kr.; P. Peterlin, župnik pri sv. Lenartu, 3 gld.; M. Preželj, župnik v Mavčicah, 5 gld.; M. Narobe, župnik v Zapogah 5 gld.; J. Krašovic, župnik v Šmartnem pri Kranji, 5 gld.; J. Bilc, duhoven, v Bistrici, 3 gld.; J. Strupi, duhoven v Ternovem, 1 gld. in zbirko 3 gld. 85 kr.; J. Levičnik iz Železnikov, 5 gld.; pridni šolarji v Železnikih, 1 gld.; J. Zakotnik, župnik pri sv. Antonu v Istri, 10 gld.; M. Rebolj, duhoven v Klani, 5 gld.; J. Varto, duhoven v Terstu, 3 gld.; J. Škerlj, duhoven na Opčini, 3 gld.; Fr. Kosec, župnik v Truškah, 5 gld.; pn. prošt iz Požuna, 10 gld.; J. Lindermeyer iz Sloveno-gradca, 4 gld. in po njem 5 gld.; A. Ponikvar, župnik v Knežaku, 3 gld.; zbirka v Knežaku in Zagorji, 8 gld. in 10 kr.; zbirka v Bistrici in Ternovem, 22 gld.; Jan. Valenčič, tergovec v Ternovem, 25 gld.; J. Valenčič, posestnik v Ternovem 5 gld.; J. Škerjanec, kurat v Harijah, 2 gld.; J. Čuček iz Knežaka, 1 gld.; A. Z., prof. v Ljubljani, 5 gld.; J. Oblak, bogoslovec v Ljubljani, 1 gld.; J. Wieninger, tergovec na Dunaji, 50 gld.; Fahl Vikar iz Pruskega, 24 mark; samostan Malersdorf na Bavarskem, 5 mark; J. Jenko, profesor v Gorici, 1 gld.; gospodičina G. Gramer, 61 gld.; J. Štrucelj, c. kr. okrajni sodnik v Bistrici, 3 gld.; Marijana Pušavec, iz Jelšan, 1 gld.; J. Starman

iz Mavčic, 25 gld.; dr. Deckert, vrednik iz Weinhausa pri Dunaji, 6 gld. 35 kr.; J. Primec, 2 gld.; A. Trošt, 2 gld.; samostan Cistercijenški v Bregencu, 5 gld; več devic iz Dunaja in Schwatza, 17 gld.; H. pl. Hurter, duhoven na Dunaji, 5 gld.; Presvetli cesar Franc Jožef so darovali 100 gld. Nabralo se je vsih milodarov blizo 800 gld., a stroškov se je plačalo čez 1100 gld.

Preden bo kapela dozidana, tlak, vrata in okna narajene, bo treba še 300 gld. za oltar, kterega bodo darovali starega v Mavčicah, in za dva zvona bo treba še do 700 gld., toraj primanjkuje še okoli 1000 gld. Upamo, da sv. Jožef obudí še blagih dobrotnikov, da cerkvica, ki je 15 metr. dolga, 740 centim. široka, ne ostane brez zvonov, kar bi bilo žalostno pri Božji službi. Zaupajoč v pomoč Božjo nadjam se za terdno, da bo cerkvica blagoslovjena spomladi.

Želeč, da bi mili Bog vsem skupaj povernil tisučero njih tako blage in velike dobrote, derznem se še enkrat poterkati na vrata usmiljenih častilcev sv. Jožefa; ker je sila velika, upam, da se mi ne bo za zlo jemala ponižna prošnja.

St. Jenko,
vikar.

V Podgrajah (pošta: Il. Bistrica), 12. nov. 1883.

Terdni sklep ob koncu Mariji posvečenega mesca.

O moj Bog in Oče večni!
Glej jest grešnik prenesrečni
Tukaj pred Teboj klečím;
Milo prosim in zdihujem,
Svoje grehe obžalujem,
Se poboljšati želim.

Svetu nečem več služiti,
On sercá mi ne nasiti,
Ker je vstvarjeno za Té;
Le po Tebi zdaj zdihuje,
In tak dolgo ne miruje,
Da s Teboj zedini se.

Kje so leta mnogotere,
Dnevi, ure tisučere —
Ko sem suženj greha bil?
Ah, za vselej so zgubljene —
Tudi ne minute ene
Več nazaj ne bom dobil.

Zdaj pa hočem Te ljubiti,
Ne minute več zgubiti.
Tebi služit' zanaprej;
Prosim Te, o Jezus mili,
Reveža se me usmili,
In mi gnado k sklepu daj.

Le za Tebe čem živeti,
In če treba vse terpeti,
Rajši kot žaliti Te;
Tud' življenje raj' zgubiti,
Kakor Tebe zapustiti;
V sklepu tem poterdi me.

A. V.

Lakomnik.

(Resnična dogodba.)

Spominjam rad se dni,
S cvetlicami nastlanih,
Ko živel svoje dni
Sem v službi v krajih raznih.

Planjave mi stojé
Preteklosti nezmérne,
Odgernjene, svitlé,
Z dogodki obsajene.

Tu enega povém,
Je žalosten, pa važen,
Uči glasno, ni nem,
Moža, ki je sovražen.

Je delal kmetič tam,
V vročini sam na njivi,
Obžaljujoč svoj stan,
Zanj skoral nesterpljivi.

Nesrečen, oh! si stan,
Veriga si terpljenja,
Oh kdaj zasveti dan
Mi lajšega življenja?

Usmili se nebó,
Pokaži sreče zvezdo;
Na druge zreš ljubo,
Le za-me hraniš berzdo.

Oh, delam noč in dan,
Bom li kedaj počival;
Mi dojde dan krasan,
Brez truda bom užival? —

Zdihuje — zaslepljen,
Bogastvo ni vsa sreča:
O pusti prazni sen,
Nesreča žuga veča!

Kar s trudom pridobi,
Vé človek varovati,
A naglo razpraši,
Če naglo obogati.

Bogastvo je lepo,
Naš lakomnik si misli;
Brez dela je sladkó
Si streči po izmisli.

Mu sreča se smehljá,
Kako oko se sveti!
Nek ptujec ga spozná
In če mu raj odpreti.

Bogastvo se lahkó
In z malim da vloviti,
Le dajte mi rokó,
Da z mano čete iti.

Vzemite ves denar,
Mu pravi, kar imate,
Obleke boljše par
In urno, če jo imate.

Verujte! siromak
Premnogi si pomagal,
Ki vam je bil enak,
Če mene je le vbogal.

Jest sreče vire vem,
Na to sem zlo študiral,
Na gori jih povém,
Bom v risu jih odpiral.

Rečeno — revež gre,
Sleparju oh! veruje,
Po sreči kri mu vre,
Gradove že kupuje.

Na hribu verh pečin
Mu k sreči kraj odloči,
Oh lakomnosti sin,
Ti tavaš pač po noči!

Oblečen belo še,
Zročivši drugo ptujcu,
Boš spel do sreče se
V tem risu po hudiču?

O zdrami, zdrami se!
Oh še ne bije ura;
V prepad če pahne te,
Bo čudna zadnja ura!

Prepozno — pahne ga,
Oh že derči v nižavo . . .
In ptujec je vsega
Gospod beže v daljavo.

Je sito zdaj sercé?
Bogastvo mar je skupaj?
Ko nimaš nič za-sé,
In greh te spremil onkraj?

Kje zlate so goré?
Kje sladko je življenje?
Ti rožice cveté?
Ne tare te terpljenje?

Zdaj lakomnik pač veš,
Sleparji kaj vse znajo;
Nazaj pač milo zreš,
Kjer žulji srečo dajo.

Bogastvo ki želi,
Terpin je čas življenja,
A slednjič vse zgubi,
Je žertva pogubljenja.

R—v—n.

Razgled po svetu.

Nemško. Iz Moguncije pišejo, kako blagovoljno in goreče so po ondotnih krajih rožnovenške pobožnosti opravljali v preteklem mescu vinotoku. Veliko se je molilo po cerkvah in v družinah, da bi se na priprošnje Marije Device dosegli nameni sv. Očeta papeža. Nemčija vedno huje čuti goropadnost pruskih majnikovih postav. „Missionsblatt“ v Dülmenu vsaki pot prinese znatno versto duhovnov, ktere teden za tednom smert kosí in nimajo novih, da bi se umerli nadomestili. Sila dosega že naj viši stopinjo in naj berže, da čas ni daleč, ko bo prusaški napuh naj občutljivše ošiban. Molitev terpečih katoličanov v nebo kliče za pomoč. Zdaj se misli na način, kako bi se molitev mesca vinotoka nekako nadaljevala. Na svèt nekterih katoliških mož namerjajo po mestih in po deželi vstanoviti molitveno družbo vsih katoliških otrók na Nemškem. Otroci naj bi se zedinjali v molitev za Nemčijo in za zedinjenje vsih v edini pravi Cerkvi. Družba sv. Kanizija je neki pospeševanje tega djanja v roke vzela. V kratkem se utegne več o tem slišati. — Med tem pa naj bi tudi slovenski otročiči iskreno molili za poživljenje sv. vere po mestih in za zatrenje žganjepivstva, kletvinje in ponočevanja po vsi deželi.

Stoletnico svojega življenja je 27. vinotoka obhajal v Pranzu na južnem Tirolskem duhoven čast. g. Donat Malossini. Vse je občudovalo čisti jasni glas starčkov, ko je pričél sv. mašo; ko pa je z vsim navdušenjem pričél peti predglasje, so ljudje kar stermeli. Med obedom je jubilantu dospelo pismo od Solnograškega metropolita, pisano na drugi strani lepe podobe M. D. in krasne fotografije Solnograškega mesta. — Naslednji dan okoli dveh popoldne je prečast. gospoda obiskal baron general Pirê, adjutant nadvojvoda Albrehta, kteri je napovedal, da še tisti večer ga pride obiskat nadvojvoda sam. Zares pride ob 4 presvitli g. nadvojvoda z nadvojvodinjo Gizelo, parsko princesinjo z dvema otročičema, in z drugim visokim spremstvom višjih častnikov, ki opravijo vošila, vprašujejo, kako je preč. g. živel, da se je do tolike starosti ohranil, tako zdravega, in napijejo mu zdravico na njegovo daljno zdravje.

Francosko. Na Francoskem gre vedno na slabeje. V Parizu mestni svèt hoče celo cerkvene zvonove srenji prilastovati in zahteva, da cerkvene ključe naj bi duhovni pastir moral županu izročiti, kadar bi se mu poljubilo jih zahtevati; še celo po vzroku bi se ne smelo prašati!

Veliko število sodnikov je odmaknjenih, ker so nekje bili preveč „klerikalni,“ in žuga se še nadaljevanje! — Zopet druga „dobrota“ te čudne vlade so nezmérni dolgovi, ki jih mlada Francija nepreněhoma kopiči. — Župniku predmestja „Villette“ so lansko leto vsih Svetnikov dan prepovedali procesijo na pokopališe; župnik je šel torej le v talarji s kaplani in z nekim številom vernikov in je molil pred velikim križem; letos so mu tudi to prepovedali, še celo vhod na pokopališe so hotli njemu in kaplanom ubraniti! Enemu kaplanov, ki je pozneje prišel, je 15 policajev nasproti stopilo, in — premagali so ga! Tako se framasoni bojé — molitve!

Amerikanske novice. Kaj pravijo v Ameriki o odgoji mladine. V Novem Jorku je bil nedavno provincijalni cerkveni zbor. Predno so škofje šli narazen, so razposlali okrožnico do vernikov o raznih, času primérnih vprašanjih. Oziroma na tako silno tehtno izrejo mladine se opirajo škofje na starodavno skušnjo, da čednost ne raste sama od sebe v dušah. Vertnar mora cvetice saditi in vedno za nje skerbeti; tako mora biti tudi naloga staršev, da v neumerjočih detinskih dušah zbujajo in vedno vterjajo premagovanje samih sebe, poterpežljivost, dobrotnost.

Podlaga za vspéh tega dela je zdrava okolica. Ako otroka v domači hiši obdaja nezmérnost, nečistost ali jeza, bode poduk le prav malokrati imel kaj téka. (Kako tehtne so te besede; o premišljujte starši, redniki!)

K zdravemu domačemu zraku se mora pridružiti obširen šolski poduk. To mora biti nauk, ki ne obsega samo uma in spomina, ampak celega človeka s sercem in voljo. (Ker ima Amerika ničvredne brezverske šole in merzle brezverske učitelje. zato verli katoliški verniki sami napravljajo sebi farne šole, v kterih se mladi Amerikanci pošteno odgojajo. Tako so pravili naši misijonarji.)

Zato, pravijo škofje, se katoliški otroci ne smejo dajati v šole, v kterih veroznanstvo prostora nima.

Vsakdanja skušnja poterja, kako je to kužljivo. Zakaj možje vsih stanov in vér tožijo, kako se kužljivost širi, širi lažnjivost, širi zaničevanje višjih. (Ali ne skušamo tudi v Evropi tega, odkar so odbobnani malopridneži bili začeli časnike pisati in narod „ex professo“ kužiti?)

Kako pod milim nebom je moč temu nasproti delati, ako se nauk o kaznih, ki nasledvajo za grehom in o plačilu, ki nasleduje za čednostjo, že v sercih mladini za terdno ne vstanovi? Tako opazuje časnik „America“ k temu.

Promet in tergovstvo v Čikagi. V zavetnik tega mesta je mesca septembra dospelo 606 parnikov in 1037 jadrilnikov; prenesli so 550.666 ton ob-

sega. Izpeljalo se je od ondod žita veliko čez 12 milijonov bušeljnov.

Nova cerkev sv. Elizabete v Mineapolu je bila mesca vinotoka posvečena od škofa Grace-a Št. Pavelskega. Pričujoč je bil tudi naš rojak čast. g. Jeram.

Boj z medvedom. Iz Vaupake na Viskonsinskem pišejo, da se ondod prikazujejo pogosto medvedje. Mesca oktobra je kmet nekoliko preč od doma podzemljice spravljal; kar zasliši hruš in komaj 10 čevljev daleč zagleda velicega medveda sedeti na zadnjih nogah. Mož gre po senene vile tam blizo, toda kosmatuh je bil med tem že kopita pobral in jo zavil v germovje. Drugač huda se je godila možu z imenom Friderik Lea, ki je bil šel na lov tega medveda in ga je dobil v nekem močvirji ter ga je hudo ostrelil. Medved pa napade strelca, kteri se urno umika, da bi puško nabil. Toda bežé je puško zgubil. Zdaj se strašno spopadeta lovec in medved. Lovec poslednjič uide medvedu na šibko drevo. Kosmatuh se loti drevesa in ga polomi. Lea zagrabi nož in s pomočjo svojega zvestega pesa podivjano zver poslednjič srečno končá, toda boj je bil grozno hud, Lea je imel vso obleko raztergano in nektere prav hude lise.

Za može je treba poskerbeti! V stolnici sv. Janeza (Milwaukee) je škof koadjutor od sv. Pavla, preč. g. Ireland, v začetku novembra pričél misijon za može, ob sklepu sv. misijona pa je vstanovil družbo treznosti. (Kdor bi pri nas kaj tacega storil, bilo bi veče delo, kakor ko bi mertve k življenju obudoval.) — V provincijal-semenišu pri sv. Frančišku so ravno ta čas alumni imeli duhovne vaje pod vodstvom P. Van Sterden, S. J.

V Novem Monastiru (Kenoka) so vložili podstavni kamen za novo cerkev sv. Alfonsa, ki bo zložena iz samega rezanega kamna, 110 čevljev dolga in 45 čevljev široka, v čistem rimskem zlogu. Načert je naredil župnik g. Blum, ki tudi stavbo vodi. — V Brigen-u (ravno tega okraja) je nova cerkev sv. Frančiška Ksav. že pod streho. — V Mineapolu namerjajo Sestre sv. Frančiška zidati nov samostan. Te sestre vodijo farne šole v Viskonsinu, Minesotti in Illinoisu in delajo tudi cerkvene paramente. — Tudi v Št. Klavdiju gre zidanje h koncu. — 31. sept. je bila blagoslovljena nova cerkev v Mitchellu (okr. Davison). Toda tacih cerkvenih novic je toliko, da ne pridemo na konec, ako bi jih hotli popisovati; to je veselo znamnje, kako silno naglo se razširja sv. vera in cerkveno življenje po Ameriki.

Iz Egipta prihajajo zopet poročila, da je lažnjivi prerok Mahdi Egipčane premagal, da je angleški general Hicks v zakotji, 300 angleških vojakov poklanih pri Bokaru. — Toda takim naznanilom ni veliko verjeti.

Patron pravdosrednikov, advokatov, je sv. Ivo. Bil je vradnik pri škofijski sodniji v Treguier-u. Imenitna je bila njegova velika nesamopridnost, s ktero je ubožne branil pred sodnijo; bil je zato imenovan pravdosrednik ubožnih. Njegov god je 19. majnika. Bili so svoje dni pravdosredniki v imenu, da preveč žulijo; morebiti zato so bili vstanovili cerkveno bratovšino sv. Iva, ki je bila zlo razširjena prešnje stoletja. Mesca rožnika t. l. je bila obnovljena v Gent-u v Belgiji. Namen ji je: ubogim pri kaki pravdi in v pravniških zadevah brezplačno pomoč skazovati. Kako blag namen! Ne samo sodniki, derž. pravdniki, pravdosredniki, notarji in doktorji zamorejo biti družniki.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Dve zmešani deklici, da bi jima ljubi Bog na prošnje N. lj. G., sv. Jožefa, sv. Antona Pad. in sv. Deodata podelil ljubo zdravje in pravo pamet, če je njegova sv. volja. Ako bomo uslišani, hočemo zahvalo očitno naznaniti. — Gospodar se priserčno v molitev priporoča za pomoč v silno velicih stiskah in zadregah, v ktere je zašel brez svojega zadolženja, pri svojem zemljiškem posestvu, ker mu v kratkem silno veliko zlo preti. Opravljajo se med tem devetdnevnice na čast N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefa, da bi se nesreča odvernila. — Brat priporoča svojo zmešano sestro v molitev za zdravje. Ako bo prošnja uslišana v pervi ali drugi reči, se bo zahvala razglasila po „Zg. Dan.“. Bolan duhoven priporočen N. lj. G., sv. Deodatu, sv. Jož., sv. Frančišku Ks. za telesno in dušno pomoč.

Zahvala.

Ker sem imela roko tako hudo poškodvano, da si je bilo misliti, da je nemogoče brez zdravniške pomoči si jo ozdraviti; sem začela devetdnevnice opravljati, in tudi nekoliko Lurške vode rabiti. Zboljšalo se mi je toliko, da zamorem spet delati; torej izrekam čast in hvalo najsv. Sercu Jezusovemu, N. lj. G., sv. Jožefu in sv. Antonu Padvanu. *M. P.*

Čast, hvala bodi presv. Sercu Jezusovemu in N. lj. G. presv. Serca za najdeno reč, ktera je bila ukradena in ni bilo misliti več, da se nazaj dobi, in za mnogo drugih že skazanih dobrót. *N.*

Koledar za prihodnji teden:

19. listopada. S. Elizabeta vd. — 20. S. Feliks Val. — 21. — Marijino darovanje. — 22. S. Cecilija. — 23. S. Felicita. — 24. S. Krizigon. — 25. Osem in dvajsta nedelja (zadnja) po Bink. S. Katarina.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. O lepem pospeševanji v Mariji posvečenem mescu nam je došel vesel dopis z Dolenjskega, ki ga prinese „Dan.“ precej prihodnjič. — Z Gorenjskega se slišijo podobne želje, kakor na drugem kraju naznanjamo o Nemškem, namreč, da naj bi se letošnje opravilo mesca vinotoka (okt.) drugo leto na kak način ponavljalo, se vé, da s privoljenjem in vravnanjem Višjih, da bi se na pr. obhajala kaka osmina roženkranskega praznika z molitvijo rožnega venca, in z blagoslovom, ali kaj enacega.

Premilgsp. knez-škof Janez Krizostom so 1000 gld. podarili za novo cerkev presv. Jezusovega Serca v Ljubljani.

† V ljubljanskem frančiškanskem samostanu je nedavno umerl čast. Br. Paškal Aleš Komatar, rojen v Stranji l. 1810. Kmali za njim (10. t. m.) prečast. P. Burghard A. Švinger, rojen l. 1812 v Novem mestu, v red stopil l. 1830, ter bil zlasti slavno znan kakor gimnazijski profesor, jubilarni redovnik itd. Bog jima daj večni mir!

Na Brezovici se je prav ginljivo obhajal sv. misijon od 3. do 13. tega mesca. Obširniši popis prinese „Dan.“ prihodnjič; opomnjeno bodi zdaj samo, da vsa fara do zadnjega odrašenih, kolikor se more soditi, se je misijona vdeležila — vsi so prejeli ss. zakramente. V ponedeljek popoldne so milgsp. prošt Jožef Zupan misijonski križ blagoslovili, dali pontifikalni blagoslov, in v kratkem ogovoru ljudí oserčevali in blagrovali za to veliko srečo, ki so jo doživeli. — V ponedeljek (19. t. m.) se pričnе ljudski misijon v Polhovem Gradcu. Bog daj srečo!

Polhov gradec, 13. listop. Sad sv. rožnovenškega opravila se je pokazal lepo tudi pri nas. Misel in želja,

naj bi se pri nas zopet obhajal sv. misijon, je v mescu sv. rožnemu vencu posvečenem čisto dozorela. Sv. misijon se bo pri nas obhajal od 19. listopada dalje. Radi bi ga bili imeli že mesca oktobra; pa ni bilo mogoče. Za to prelepo delo misijonsko so pomagale preč. gosp. župniku tudi za zveličanje duš vnete duše, ki so za potrebe sv. misijona in za ss. maše za spreobernjenje grešnikov poslale lepo svoto. Serčna hvala jim za preblagi dar in blagoslov! Naj bodo njih imena, ki jih skrivajo pred ljudmi, zapisane v zlate bukve življenja! Bog pa daj svojo milost, da sv. misijon, katerega se veseli vsa fara, obrodí obilno sadú.

† V Kočevji je 12. t. m. vsled vodenične bolezni umerl ondotni preč. g. dekan in župnik Jož. Novak, roj. v Podbrezji 25. grudna 1833, posvečen 26. jul. 1859. Spomina vredno je, da kerstil ga je bil ranjki slavni misijonar g. Fr. Pirc, takrat župnik v Podbrezji. Bil je r. gosp. dekan misijonarja Pirca v njegovi poslednji dobi v Ljubljani še obiskal in v hvaležnosti kot svojega nekdanjega župnika lepo ga obdaroval. Bog daj obema večni mir.

V ljubljansko bogoslovsko semenişe je v novo sprejet g. Ivan Hudovernik iz Zatičine.

Katoličanom v Bosni, kakor se vidi iz delegacijskih sporočíl, se ne godí odveč dobro.

V kraju Pranzo na južnem Tirolskem je une dni umerl v današnjem listu omenjeni župnik Donat Malossini, star nekaj čez 100 lét. R. I. P.

V Ruen-u je umerl slavni kardinal-nadškof Henrik Mar. pl. Bonnochose. Rojen je bil 30. maja l. 1800. R. I. P.

New-York, 27 oktobra 1883. Srečno došli ravno v 10 dneh iz Bremena v New-York (Novi Jork). Morje je bilo viharno perve dni popotvanja, zadnje dni pa mirno. V Novem Jorku ostanemo čez nedeljo, in potem proti Minnesoti odrinemo. Lepi pozdrav torej in hvala vsim dobrotnikom, prijatlom in domorodcem.

Tvoj zvesti v Jezusu

Jož. Fr. Buh.

Pristavek. Barka naša je bila „Fulda.“ V I. kajute (bark. sobi) 83 ljudi; v II. 88; v III. odrašenih 683, otrok 96; skup popotnih 950, mornarjev 150; vsih skupaj 1100 na barki „Fulda.“

Lutrovanje. Odpadnik Döllinger je Nemcem na neko vprašanje, če se tudi neluterani morejo z dobro vestjo lutrovanja vdeležiti? odgovoril je, da tudi brez ozira na vero so Lutrove djanja za jezik, slovstvo, petje, šolstvo dosti velike, da so mu vsi Nemci dolžni neumerljivo hvaležnost, da tudi neluterani se brez skerbi vdeležujejo slovesnosti, ki se posvečuje njegovemu rojstvu. — Ubogi odpadnik se je pa grozno ugriznil v svoj lastni jezik, ker v treh debelih bukvah je Döllinger sam pred kaj leti ravno nasprotno terdil, ker je Lutra pital z razdjavcem šol itd. itd. Pri premnogih lutrovanjih je bilo „maslo“ obhajanja prav ostudno zabavljanje zoper katoliško Cerkev, zlasti po Pruskem in Saksonskem. Takim je pa Luter sam pohvalo dal; Döllinger namreč v knjigi „Reformation“ I, str. 292 pravi med drugim: Take ostudne sv . . . . smo mi nesrečni Nemci po večem, da nimamo ne krotitve in ne pameti, in ako kaj o Bogu slišimo, nam je toliko mar, kakor bi bile pravljice „komedijantov.“

Francosko. Nov izgled, kakošni „svobodoljubi“ so francoski framasoni, je sklep poslanške zbornice, da se katoliškim cerkvam ne dovoli izločna raba pokopališ! To se pravi, da na pokopališu med verne katoličane bi ti „humanisti“ radi pokopavali tudi jude, pogane, samomorce, nekeršene otroke, in ne mara tudi svoje kužete, mačke in konje, ako bi se jim ravno poljubilo.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik M. Indoi 2 gld. 10 kr. — „In hon. St. Josephi“ 2 gld. s Sél pri Kamniku. — Čast. g. župnik Jan. Demšar 4 gld. — Čast. g. župnik J. Pokoren 1 gld. — Čast. g. župnik Ant. Hočevar pri Sv. Joštu 5 gld. — Čast. g. Jan. Šlakar 3 gld. — Čast. g. župnik Javorski Mat. Jereb 5 gld. — Neimenovan dobrotnik 2 gld.

Za sv. Očeta: Od sv. Jošta po čast. g. župniku A. Hočevarji 8 gld. — Ž—ska ljudska šola na Gorenjskem pošlje sv. Očetu Leonu XIII v dar 2 gld. v dobei namen.

Za sveto Detinstvo: „In hon. s. Josephi“ s Sel pri Kamniku 1 gld. — Čast. g. Fr. Gregori, duh. pom. na Breznici, 7 gld. 50 kr. — Čast. g. A. Šmidovnik, duh. pom. v Žužemberku, 40 gld. — Ž—ska ljudska šola na Gorenjskem 1 gld. v dober namen.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: „In hon. St. Josephi s Sel pri Kamniku 1 gld. — Kranjskogorski farmani po čast. g. župniku Bl. Arteljnu 3 gld. — Kovorski farani po čast. g. župniku Lor. Krištofiču 4 gld. 50 kr. — Čast. g. župnik Jan. Demšar 4 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Z Lipoglava 10 gld. — Po čč. gg. Uršulinaricah 10 gld. 90 kr. — Neimenovani 30 kr. Gregor Rape 50 kr. — S Čemšenika 10 gld. — Iz Borovnice 5 gld. — Neimenovana 30 kr.

Za afrikanski misijon: Z Ježice po čast. g. župn. 5 gld. — Prečast. g. župn. zlatomašnik Tedeschi 5 gld. — Z Jesenic nabranih darov 4 gld. — Eliz. Žigmai 1 gld. — Apol. Mohar 1 gld. — Iz Komende zbirl 10 gld. po čast. g. župniku M. Tavčarji. — Iz Vodi po čast. g. župniku 5. gld. — Kranjska gora po čast. g. župniku Bl. Arteljnu 3 gld. 50 kr. — Iz Blagovic čast. g. župnik Bl. Petrič 3 gld. — Iz Cerkelj po čast. g. župniku 1 gld. — Čast. g. župnik J. Pokoren 1 gld. 60 kr. — Iz Spodnje Idrije 3 gld. 40 kr. — Čast. g. Jan. Šlakar 2 gld. — U. Livek 1 gld.

Za kitajski misijon: Marija Bezeg 4 gld. 10 kr. za ss. maše za duše v vicah. — Preč. g. stolni dekan J. V. 30 gld.

Za vstav katoliških duhovnov prestopivših iz razkolstva v Carigradu. Preč. g. stolni dekan J. V. 10 gld.

Za misijon v Adrijanopolu: G. župan Jož. Ožur 2 gld. 60 kr.

Za rešitev vjetih misijonarjev: G. župan J. Ožur 3 gld.

Za Leopoldinsko bratovšino: Iz Cerkelj po čast. g. župniku 1 gld.

Za Bosno: Z Berda po čast. g. župn. zopet 5 starih mašnih plajšev s štolami itd in raznimi opravami za kelihe.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Fr. Dob. pri sv. Rop.: Zastran listov smo naznanili pr založništvu in se Vam pošiljejo. — G. Sim. Križm.: Zastran napisa nazn. odpravništvu. — G. B. Štef. v K.: Izročili sm zapisnik bratovskemu vodstvu in upamo, da se Vam vse spoln — G. J–k v S.: Z vsim prav dobro vstreženo; iskren hvala! — G. Ož. v Osiln.: Naročnina oddana založništvu Zahvala in pozdrav za vse! — G. F. H. v L.: Naročeno, upamo, da zdaj že imate zadevne štev.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 23. listopada 1883. List 47.

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon.)

(Konec.)

13. Zlogi (stili) altarjev so sledeči: bazilični, romanski, gotiški, prenovljeni (renaisanski). Altar bazilike ima nad seboj strešico, počivajočo na stebréh. Zadej stoji razpelo. Svečniki so ali ob strani darilnika, ali pa so postavljeni ob stranéh svetišča. Celi altar je prav podoben našemu tabernakeljnu. Romanski altar ima ploščo na stebréh, vmesni prostori pa so izlepšani z okrasjem. Zadi se vzdiga veča plošča (retabulum superfrontale), na njej pa so slike ali kipi. V sredi se vzvišuje plošča v podobi polkroga, na njem stoji križ. Na gotiškem altarju se zedinjajo ter izpolnjujejo tri lepe umetnosti: stavbarstvo, kiparstvo, slikarstvo. Gotiški altar je podoben v vseh delih svojih gotiškemu zvoniku. Gotiškemu altarju nasproten je prenovljeni darilnik, „renaisanski“ altar. Poprejšnjo enostavnost, lepo priprostost je spodrinilo tu čezmérno kopičenje in gomilanje. Altarji v tem zlogu so zakrivali skoro ves zadnji zid svetišča, na darilniku so se kopičili stebrovi, nanj se postavljali ogromni kipi, iz lesa ali mavca, pobarvani ali pozlačeni, zraven altarnega kipa ali slike. Zavoljo tega se je večkrat djalo: Od samih altarjev ne vidiš altarja.

14. Kar tiče olepševanja altarjev, se mora zlagati s svetostjo kraja. Za glavno pravilo naj veljá: Ne devaj na altar ničesar, kar nanj ne gre. (Altaria magis onerare quam ornare, non convenit). Smé se, celo priporoča se, altarje kinčati z naravnim cvetjem, med svečnike postavljati svetinje (reliquiaria), podobe prazniku primérne, pred menso devati antipendia v barvi od praznika zahtevani. Ni pa dopuščeno n. pr., da se za maše „de requiem“ na altar postavlja ali mertvaška glava ali kosti itd., tudi ni dovoljeno na altar devati slike, kipe itd.

15. Kakor je bila beseda božja v katoliški cerkvi zmeraj glavni del bogoslužja, tako moramo ko glavni del hiše božje imeti leco, prižnico. Ta se je vravnala iz „ambona“ (suggestus). Prižnica je vzvišen kraj, s kterega se (v cerkvi) oznanja beseda Božja. Navadno stojí na evangeljski stráni velikega altarja. V starem času je stala pred ograjo (cancelli, od todi nemški „kanzel“) srednje ladije, ali na „triumphalnem“ stebru. Pozneje so stavili prižnice v srednji ladiji na višem in pripravnem kraju. da se je glas dobro slišal. V stolnih cerkvah, kjer je škofovski „faldistorij“ na strani evangelija, je prižnica pogostoma na listovi strani (v srednji ladiji), to pa zato, da more pridigarja videti škof. Najstarejše prižnice (amboni, s kterih se je pa pogostoma govorilo tudi pod milim nebom) niso imele pokrova. Novejše ga imajo pa spet tako obloženega z lepotičjem, da se ne vjema z namenom, t. j., da bi zbiral in doneč čel glas pridigarjev.

Pokrov ali streha ima navadno znotraj podobo golobice kot simbol sv. Duha; na verhu pa križ. Cerkvena umetnost je veliko pozornost obračala na prižnico, zlasti v cvetu gotike. Takrat se je največ napravljala v osmooglati podobi podperta z gotiškim stebrom (ali z več stebri). Zunaj je bila olepšana s krasnimi izboninami iz življenja Gospodovega, apostolov itd. Med lepe léce se šteje leca v zagrebški stolni cerkvi, le škoda, da cela streha ni iz marmorja; potem ljubljanska šentjakobska. Najglasovitejše prižnice so: v Pizi, Pistoji, Sjeni s sedem stebri iz rudečega marmorja in lepimi reliefi, kazajočimi rojstvo Gospodovo, prihod ss. treh Kraljev, betlehemsko otrokomorstvo, zadnjo sodbo.

Obhajanje sv. misijona na Brezovici.

V Brezoviški fari, blizo Ljubljane, se je obhajal od 3. do 13. novembra sv. misijon, kterega so vodili velečastiti oo. lazaristi: Urban Nežmah in Ignacij Böhm iz Ljubljane in čast. g. Javšovec iz Celja. Vsa slovesnost se je obhajala silno spodbudno in zelo ginljivo. 3. novembra o 11½ dopoldne se podajo domači čast g. fajmošter, spremljevani od svojega duhovnega pomočnika in mnogo druzih farmanov, na pripravni kraj (blizo farne cerkve), kjer se je tudi šolska mladina, ki je ravno iz šole šla, praznično oblečena, z 2 zastavama v versto vstopila. Ob 3 četerti na poldne se pripeljejo preč. gospodji misijonarji, in so bili od gg. fajmoštra in duhovnega pomočnika lepo pozdravljeni in med slovesnim zvonenjem v sprevodu spremljevani skozi slavolok, na kterem je bil napis: „Prečastiti gospodje očetje misijonarji, Brezovški farmani Vas priserčno pozdravljajo!“ in potem tikoma cerkve skozi drugi slavolok v cerkev, od koder so se po kratkri molitvi podali v farovž in se

pripravili za težavno delo v Gospodovem vinogradu. Ob 2 popoldne se je pričel pervi govor za fante in dekleta iz ponavljavne šole do 15. leta, kterih je bilo okoli 200. Bil je jedernat poduk o bistvenih rečéh za vredno prejemo ss. zakramentov.

Opravili so potem vsi spoved in drugi dan, t. j. v nedeljo, 4. novembra sv. obhajilo. Potem se je pričel sv. misijon za vse odrašene farmane. Govorov je bilo vse dni 27, ki so bili prav lepi, podučljivi, za poslušavce prav primerni, nekteri silno ginljivi, ob kratkem rečeno, oznanovala se je beseda božja tako, da se je vidilo, da je izhajala prečastitim gg. misijonarjem iz serc in zato je tudi segala poslušavcem v serca. In dasiravno je farna cerkev precej prostorna, vendar je bila vsaki dan 3krat (ob 6, 10, in popoldan ob 3) tako zelo napolnjena, da še ob naj večjih praznikih ni skoraj nikdar tako natlačena z ljudmi. Vsi farmani so se vdeležili sv. misijona, in da so to ložej storili, jim je očitno pomagala previdnost božja. Letos je bila namreč čeznavadno lepa in suha jesen, da so zamogli ljudje vse poljske dela že pred misijonom opraviti, in tako jih ni nič zaderževalo pri vdeleževanji svetih opravíl; pa tudi še od druge strani je Bog pomagal; vseh 10 dni namreč ni bilo nobenega bolnika v celi fari, dasiravno je fara velika in šteje 2300 prebivavcev (namreč farmanov, brez ptujih poslov, ki v tej fari služijo, kterih je tukaj nenavadno veliko število); vendar v tem času ni bil nobeden tako zelo bolan, da bi ne bil v cerkev prišel.

Pridružilo se je pa tudi mnogo prebivavcev iz sosednjih fará, n. pr. iz Dobrove, Horjula, Verhnike, Bevk, in Preserja. Poleg očetov misijonarjev se je še 7 druzih gg. duhovnov, izmed kterih so bili 4 prečastiti gospodje očetje frančiškani, trudilo vsaki dan zjutraj od 4 do 12 in popoldne od 2 do 8 z delitvijo ss. zakramentov. Veliko jih je bilo vsaki dan obhajanih, namreč tacih, ki niso mogli čakati zarad bolehnosti, starosti ali domačih opravíl, ali pa zarad daljave (ako so prišli iz druzih fará). Drugi pa so čakali po nasvetu gg. misijonarjev skupnega sv. obhajila, ktero se je slovesno in skupno opravilo 12. novembra. Ta dan je bila cerkev silno napolnjena, reči se mora, prav natlačena pobožnega ljudstva, in skoraj vsi so ta dan prejeli sv. obhajilo. Prejšni večer, t. j. 11. nov., popoldne ob 4 je g. Ignacij Böhm imel spravni govor in je poslušavce močno ginil, — vse ljudstvo mu je z glasnim in splošnim jokom enoglasno odgovarjalo na stavljene vprašanja, namreč: da živo verujejo v Jezusa v zakramentu presv. R. Telesa pričujočega; da se odpovejo grehu, hudobijam in sploh vsem grešnim djanjem, da vsi radi odpustijo drugi drugemu vse razžaljenja itd. Lepo je bilo viditi, ko je drugi dan vsa cerkev pristopila k Gospodovi mizi, in tako rekoč vsa fara ob enem prejela presv. Rešnje Telo. Popoldan je bilo blagoslovljenje misijonskega križa. Prišli so bili tudi milostni g. stolni prošt Jož. Zupan, spremljevani od g. kanonika Jeran-a. Preserčna hvala obema. Gosp. prošt so blagoslovili misijonski križ, dali pontifikalni blagoslov; potem so pozdravili ljudstvo s kratkim, prav primernim, in ljubeznjivo-priljudnim govorom. Potem je bila procesija, v kteri so mladenči nesli blagoslovljeni misijonski križ. Vdeležilo se je procesije 10 duhovnov, ljudstva pa toliko, da blezo Brezovška fara še ni vidila tolike procesije. Po dokončani procesiji je g. Böhm imel še prelepi sklepni govor o sv. misijonskem križu, pri kterem je bilo vse ljudstvo silno ginjeno, pretreseno. Poslednjič so g. prošt zapeli hvalno pesem in dali blagoslov s presv. R. Telesom. Drugi dan, 13. nov., je bilo še opravilo za verne mertve s slovesno černo sveto mašo, in dokončan je bil sv. misijon popolnoma. Bog daj obilno sadú!

Priserčno hvalo blagovolite sprejeti Vi, prečastiti gospodje oo. misijonarji za Vaš toliki trud in lepe nauke, ktere ste nam oznanovali; pa Vam, velečastiti oo. frančiškani, Placid, Gotfrid, Angelik, Jožef, za Vašo stalno pomoč pri spovedovanju. Preljubi, za dušni in telesni blagor svoje čede silno vneti in skerbni g. Jan. Potočnik res večji dobrote nam niso mogli skazati, kakor je ta, da so nam sv. misijon napravili! Bog z vso obilnostjo poverni njim in vsim, ki so pripomogli!

Šiba na Francoskem zarad nedeljskega skrunjenja.

Znamenito je prerokovanje častite redovnice Bourg o šibah, ki so imele zadevati Francosko. Častita mati Bourg je bila vstanovnica Sester, ki so se imenovale redovnice Zveličarjeve. Le-ta častita Sestra piše: Med vladanjem Luj-Filipa (franc. kralja) sem slišala Gospoda, ki je z žugajočim glasom rekel temu kralju: „Ti si mene zaničeval, ti si storil, da je moje ljudstvo odpadlo (apostaziralo), ker si storil, da je ob nedeljah delalo. Mladina je izročena brezbožnikom.“ Razumela sem po tem, da ta kralj bo strahovan, in bilo mi je rečeno, da čas k temu se bliža; in kmali potem je vidil svet zbučati rogovilstvo l. 1848. Z zaničevanjem Božje postave (skrunjenjem nedelje) zidane terdnjave in brambe niso bile zmožne braniti njega, kteri jih je dal delati v svojo varnost, po lepih besedah sv. Feliksa: „Pod brambó J e z u s a K r i s t u s a so pajčevine močnejši kakor zidovi, in brez brambe Jezusa Kristusa so nar močnejši zidovi zgoli pajčevine.“ Sprevidila sem pred vsim, da prav skrunjenje nedelj je nad Francijo priklicalo naj strašnejši šibe. (Slišite, Ljubljančani, ki imate ob nedeljah štacune odperte!)

Sestra Bourg dalje pripoveduje, kako je Jezus Kristus grozovite šibe namérjal nad Francosko, Marija pa je za deželo prosila, nasledovala je nekaka obravnava med pravico in usmiljenjem. Pravica bo strahovala, ali usmiljenje bo prišlo, in rešeni bomo. Strašne šibe bojo prišle, pa rečeno mi je bilo, da po tem času poskušnje bode princ „Dieu-donné“ (Bogdan?) nazaj poklican.

Dalje piše, kako se ji je Zveličar grozno pritožil zoper besnost, s kakoršno ljudje išejo kratkočasov; pritožil se je čez pohujšljive plése, čez nespodobnost in prešérnost v lišpu, in ako v svetem evangeliju prepové en sam hudoben pogled, celo eno edino nespodobno poželenje, se je li potem temu čuditi, da on z grozovitimi šibami kaznuje nečisto življenje, ki je neizogibljivi nasledek vsih tacih zloráb, studenec vsih teh pregréh, in ki z okuženjem čednega življenja za seboj privleče okuženje zdravja in dušno pogubljenje! Narodi, kakor vselej, so posnemali hudobne zglede velikašev: ni ga jezú zoper povodenj razgrajajočih strast; božja veljava se popolnoma zataji; ljudje zaničujejo postave Božje, otroci pa postave družinske; tudi je (občinski) réd le umetna reč, moč in sila samo ga še deržite.

Nadalje živo popisuje, kako razne šibe bodo Francosko zadele, rogovilstvo, prelivanje kervi, in pristavlja: „Na našem Francoskem bo strašen prekuc. Vender bojo dnevi zarad pravičnih obkrajšani. Bog bo na prestol povzdignil izglednega, keršanskega kralja. Sin sv. Ljudovika bo ljubil vero, dobroto, pravico. Gospod mu bo dal luč, modrost, moč . . . Njegov namen je: popravljati in zopet postavljati; takrat se bo potolažena vera zopet razcvétala, in vsi narodi bojo blagrovali kraljestvo princa „Dieu-donné . . .“

Vidi se, da vse je kazalo, da ta blaženi popravljavec tega, kar je posiljeno cesarstvo, kar brezverska

republika razdjala in okužila, bode grof Henrik Chambord. Tega pa je smert ugrabila . . . Kako tedaj? Ako se je pervi del o strahovanjih natanko spolnil in se še spolnuje: bode li drugi del nespolnjen ostal? Pomislika vredno je, kar smo te dni brali v „Eco Lit." pod naslovom: Monarhiška pravica na Francoskem. Pod napisom „Le droit monarchique" je pl. gosp. Jož. Bourg spisal knjigo, v kteri skazuje, da francoska krona se je zdaj preselila na pravo glavo burbonske hiše, na Don Joana, očeta Don-Karlosovega. Ker je Don Juan in njegov sin nista prejela, preide na Don Jajme-a, sina Don-Karlosovega. Okrog njega, pravi Bourg, se morajo zbirati francoski legitimisti (priverženci postavnega kralja), kteri so se deržali grofa Chambord-a. Da razna narodnost ali veči naslov temu nič ne ukvarja, skazuje pisatelj. Prednost je tudi, da ta burbonska linija (rodovinska) je čversto-katoliška, v čemur je bila čast in moč grofa Chambord-a. Pisatelj razodeva v svojem delu odkritoserčnost in dušno blagost, kakoršna dela čast svitlemu tajniku objokovanega princa. — Kako se bo ta reč dalje razvijala, se bode vidilo. Psovanje španjskega kralja, ki se je nedavno očitno v Parizu godilo, je gotovo hud udarec za sedânje frajmavrarske in brezverske načelnike. Kar koli počenjajo ti ljudjé, je tako, da jih zaznamnuje za samosilnike ter njihovo veljavo podira, ako bi je še kaj imeli. Zdaj n. pr. se posvetujejo, da bi Orleance (ki imajo tudi pravico do kraljestva) pregnali in vse njihove posestva na Francoskem prodali. Podajanje rók med Španijo in Prusijo ni brez pomena. Pod sedanjo francosko vlado se katoličanstvu tudi na Jutrovem škoda godí; toraj tem brezvèrcem ne na Večeru in ne na Jutru nočejo rožice cvesti.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Vincenška družba in njena delavnost. „Marijanišče" itd.)* (Konec.) Drugi del naše družbe je konferenca sv. Nikolaja, katera ima nalogo oskerbovati po svoji moči uboge šent-peterske, nikolavške in frančiškanske duhovnije. Podpirala je pred drugimi nesrečne družine z otroci; nekatere celo leto, druge za čas potrebe, posamne podpira le takrat, kadar jim starost ali bolezen ali nepremagljiva sramožljivost zapira pot iskati si potrebne pomoči. Podpirala je letos okoli 100 družin in nekaj posameznih oseb in podarila v ta namen 1500 gld., katere so podarili delavni udje in dobrotniki.

O drugi konferenci je poročal g. predsednik preč. g. prošt dr. Jarc. Šent-Jakobska konferenca obsega sicer le dve duhovniji, a dobro je znano, da je ravno v tem delu ljubljanskega mesta naj več ubožnih družin in samic. Navadno ima tedaj konferenca toliko prosilcev, da bi komaj zadostovala, ko bi imela še enkrat toliko dobrotnikov, kakor jih šteje v resnici; ni čuda torej, da je večkrat, zlasti v poletenskem času, suša v blagajnici. Čutili smo tako nezgodo tudi to leto, bilo je pa toliko veči veselje, ko pride v veliki potrebi od neke strani zdatna pomoč. Imela je konferenca prošlo leto 114 ubogih in zdala je za moko, kruh meso in kavo 850 gld.

Prišlo je potem na versto deško zavetišče, o katerem dalje poroča dr. Gogala in v kratkem pojasnuje namen tega zavoda. Sprejemajo se tu dečki, kateri imajo ali ubožne starše, ali imajo vsaj mater, da se zamorejo na večer domu povračati. Dobivajo dečki kosilo, in zlasti ob četertkih in nedeljah tudi južino, šolsko opravo in nekaj oblačila. Napeljujejo se dečki, da se skerbno pripravljajo za šolo, redno izdelujejo svoje naloge in popravljene čisto in pravilno prepisujejo. Ako vsaj nekoliko sodelujejo starši, se poplača skerb, sicer je pa bolje dečke prejemati v sirotišnico in jih odtegniti vplivu nevednih ali samopridnih odgojevalcev. 500 gld. je dobila družba v ta namen in vestno jih je porabila v prid ubožne mladeži. —

Opravilni svet pa vlada celo našo družbo in plačuje iz posebne blagajnice vse to, kar zadeva občne družbine potrebe. Pomnožila se je ta blagajnica za 50 gld. in znaša sedaj 550 gld. Vsi dohodki preteče-nega leta znašajo 11.500 gld. 47 kr. Imenitno nalogo, se v imenu opravilnega sveta zahvaliti so blagovolili sprejeti premili stolni prošt g. Jož. Zupan. Govorili so tako ginljivo in navdušeno, da so močno presunili serca navzočih. Pervo hvalo naznanili so s krasnimi besedami najvikšemu, rekoč: „A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris." Zares čudno je delo, ako se pomisli, da v nevgodnem času, ko pogrešamo tu in tam sv. vero, tako rodovitno rastejo prelepa dela na polji keršanske ljubezni. Prečudno, da dan danes kakor iz tal rastejo hiše v čast božjo in v prid ubogih sirot, n. pr. hiralnica, sirotišnica in cerkev Jezusovega Serca. Naj gori za to priserčna hvaležnost v naših sercih do naj višega, neskončno usmiljenega Boga! Priserčno zahvalo so pa izrekli tudi vsem delavnim udom, gospém zavetnicam in dobrotnikom, katerim zamore samo Bog v nebesih poplačati, kar se zanesljivo vselej zgodi in se bo zgodilo tudi pri milih dobrotnikih, in pri njihovih otrocih na duši in na telesu. H koncu objavimo, da zbirka pri občnem zboru, če tudi ni bilo veliko občinstva, je znašala 19 gld. 10 kr. Hvala Bogu in vsem blagim dobrotnikom!

Iz Ljubljane. *(Novosti v Šenklavški stolnici.)* Stolna cerkev je dobila štiri nove prelepe podobe v dvé zadnji kapeli, ki so narejene na Tirolskem, podstava pa in pritikljeje k oltarjem je gosp. Ozbič iz Kamnika naredil iz cementa tako umetno in lepo, da se prav nič ne ločijo od marmorja. Naslednje besede iz govora poslednje nedelje reč bolj natanko pojasnujejo.

Natihoma, brez posebnega šuma se je ravnokar v tej cerkvi veršila kratka slovesnost, ktera ni brez pomena za našo Šenklavško faro. Ako ste kterikrat ogledovali stranske altarje te cerkve, gotovo ste zapazili, da ima vsak teh altarjev na vsaki strani kip ali štatvo svetnika ali svetnice, kar lepoto posameznih altarjev in vse hiše božje, se vé da močno povzdiguje; le dva zadnja altarja, altar sv. Barbare in sv. Magdalene, bila sta dosihmal brez tega kinča, ker nista imela ob stranéh nobenega kipa, nobene štatve. Našel se je pa blag dobrotnik, kteri je že dalj časa želel to nepopolnost odpraviti in je v ta namen po svoji znani dobrotnosti za napravo čveterih štatev pri imenovanih dveh altarjih poklonil zdatno svoto, véliki dar — 500 gld. Berž so se štatve naročile in pred nekterimi meseci so dospele v Ljubljano. Po dokončanih potrebnih pripravah so bile včeraj popoldne (17. nov.) postavljene na svoje mesta, danes ravno poprej pa so bile po cerkvenem obredu blagoslovljene. Naj precej tukaj omenim, da velikodušnega darovavca je pred nekterimi tedni zadela huda bolezen, ktera ga še zdaj ni zapustila, tako da mu ni mogoče videti lepih darov, ktere je poklonil stolnici. Dolžna hvaležnost me veže, opomniti in prositi Vas, da molite za blagega dobrotnika. Štatve, na altar povzdignjene in zdaj blagoslovljene, nam pred oči stavijo dva svetnika in dve svetnici, namreč: Sv. Avguština, sv. Martina, sv. Lucijo in sv. Nežo, — sami znani svetniki in svetnice, ki jih v naših krajih mnogo častijo in z zaupanjem na pomoč kličejo. — V daljni obravnavi je pridigar povedal nekoliko iz življenja omenjenih svetnikov in svetnic, kakor tudi pristavljal primerne nauke in opomine.

*

Novo mesto, sv. Martina dan. Lep je majnik, pa lep — zares lep je bil pretečeni mesec vinotok. Nihče ne bi bil mislil, da se bodo verni molitve rožEnga venca tako poprijeli; da se bodo celi mesec s tolikim veseljem v cerkev shajali in kar je posebno dobro znamnje, se te molitve ne naveličali. Res je, da šmarnice od začetka in proti koncu Marijni častilci prav v obilnem številu obiskujejo, sredi mesca pa jih včasi ni toliko. Pretečeni mesec se pa kaj tacega ni zapazilo. Ven in ven jih je prišlo sleherni dan toliko v cerkev, da je vsacega veselilo, kteri je bil priča te pobožnosti. Da vnema ni prenehala, je pomagalo posebno to, da so naš mil. g. prošt celi mesec pridigovali od rožEnkranca, in sicer: 7. vinotoka so nam dokazali, da rožEnkranc je imenitna in koristna molitev; 14. vinotoka so nas opomnili, ako hočemo, da nam bo molitev sv. rožEnkranca pomagala, ne smemo pri tej molitvi samo besed tlačansko izgovarjati, temuč premišljevati, t. j. premišljevati njene skrivnosti po navodu bratovšine živega rožEnkranca. V tretji pridigi so nas pa učili, kako se premišljujejo skrivnosti veselega; — v četerti pridigi, kako se premišljujejo skrivnosti žalostnega, in v peti pridigi, kako se premišljujejo skrivnosti častitljevega rožEnkranca. To so sicer znane resnice, ali presunjene so bile vender naše serca, ko smo se v duhu prestavljali na ravno tiste kraje, kjer se je ena ali druga skrivnost godila in se nam je zdelo, kakor da bi vse dogodbe, vse osebe, tedaj Jezusa, Marijo itd. vidili z lastnimi očmi, ker ravno živo premišljevanje povzdiguje duha k Bogu. In ko so g. prošt z vsako skrivnostjo slehernemu priporočevali, mislim, da ni bilo nobenega, da bi ne bil zares terdnih sklepov delal, da hoče tudi on zanaprej to in uno čednost si pridobiti, to in uno dobro delo v zadostenje svojih grehov storiti. — Sploh se mora reč, da je veselje v kapitelsko cerkev priti, ktera je posebno ob nedeljah od ranega jutra do večera — skoraj vedno polna.

Spoved in obhajil je ob nedeljah in praznikih, pa tudi med tednam toliko, kakor da bi bila vedno velikonočna spoved. In pri božji mizi se ne vidijo samo ženske, temuč tudi moški, kar je veselo znamnje. — Vidijo se v kapitelski cerkvi zdaj prav pogostoma še tudi lahinje, t. j. staroverke, ki so pa z Rimom zedinjene. Slišal sem jih med seboj pogovarjati se, kako da rade pridejo v mesto, čeravno imajo 4 ure hoda, ker so unkraj Gorjancev doma. Mnogo se jih je že zapisalo v tretji red in v bratovšino Jezusovega presv. Serca. Začele so pa tudi rožEnkranec moliti, kterega poprej še znale niso. Neka 70letna žena je rekla; Moja hči me bo navadila, zakaj jaz te molitve ne znam, nas niso učili! Pripovedovale so nadalje, kar tu v mestu vidijo in slišijo, vse to naznanijo svojemu duhovnu in ta jim ne branijo, temuč jih še celo vnemajo, da naj le tako storé in živé, kakor so bile podučene. Tako je prav, ker tako se mnoge duše še bolj vterjujejo v dobrem.

Slišal sem pa tudi druge, ki pogostoma hodijo v mesto na sejme, pripovedovati, da so verni tudi po drugih dolenskih farah se prav zelo vdeleževali te pobožnosti in da se sploh zdaj po hišah bolj pogosto moli sv. rožEnkranc, kterega so bili prej že nekoliko začeli opušati. O kako bi sv. Očeta veselilo, ko bi zvedeli, koliko dobrega da je njih okrožnica od 1. sept. t. l. napravila, ker gotovo je, da sad take molitve se ne bo pogrešal. „Kjer sta dva ali trije v mojem imenu zbrani, tam sem jest,“ je rekel Gospod. Kjer je pa Bog in molitev, tam ne more satan — ne more greh vladati in gospodovati. Zato so pa tudi mil. prošt konec zadnje pridige staršem in gospodarjem posebno priporočevali, naj skerbé, da se bo tudi zanaprej molil sleherni dan sv. rožEnkranc, ker le potem bomo vredni, da se nam bo dal molek v roke, ko bomo ležali na mertvaškem odru, in naj lepši venec, kterega nam bodo pobožne duše zamogle darovati, bo s pobožnostjo opravljeni sv. rožnivenec.

V Tominu so 11. t. m. z veliko slovesnostjo dokončali sv. misijon, ki sta ga vodila čč. oo. jezuita Dolijak in Tomazetić. Vdeleževalo se ga je silo veliko ljudstva. Kakor pogosto, tako se je tudi tukaj godilo, da marsikteri, ki jih je sicer malo viditi v cerkvi, so o misijonu prav pridno hodili. Sad pa se je pokazal zlasti v obilnem prejemanji ss. zakramentov; spovednikov je bilo včasi po trinajst, pa so skozi devet dni imeli vsi dosti opraviti in še niso mogli vsim kaj. Temu se ne čudi, kdor pomisli, kako hudo teží vsacega zadolženega butara greha, dokler je ne odloži; sterpljivo čaka dolge ure, tudi po celo noč, da pride drugi dan na versto. Blagor mu, kdor ima še serčnost izmotati se iz grehov! Kdor pa te serčnosti nima, on v svoji obupni divjačnosti razsaja huje kot zverinja, da je groza sam sebi in drugim! Bilo je pri tem misijonu okoli pet tisuč obhajíl. Kako srečni pa so pravi spokorniki, kaže tudi to, da ves čas med misijonom je bilo v tergu vse tiho in mirno po dnevi in po noči, in za nikogar se ne vé, da bi bil misijonu nasproti. Sploh, vspéh je nad vse pričakovanje velik in gotovo naj veče tolažilo za preč. g. dekana — župnika Krageljna.

Raka, 13. nov. Na Martinovo nedeljo smo imeli pri nas redko in veselo slovesnost: prečastiti g. korar in dekan Leskovški so blagoslovili dva nova stranska altarja. Altarjema načert je napravil naš slavnoznani slikar J. Volf iz Ljubljane, izdelal pa prav čedno J. Poglajen iz Št. Ruperta. Altarni sliki ste res umeteljno delo imenovanega slikarja: ena predstavljajoča terpečega Zveličarja, ko ga Pilat kaže ljudstvu: Ecce homo. Zlasti obraza Zveličarjevega se človek kar nagledati ne more: ta mirna častitljivost, te jasno-resnobne oči nam kažejo Boga-sodnika, in mislečega gledavca v notranje serce presunejo. Druga slika predstavlja mogočno gospo, Devico-Mater Marijo, ki derži Božje Dete, čegar ročica se kot za objem razprostira. Na vsaki strani teh dveh slik je po ena podoba iz lesa izrezana od mojstra podobarja Zajca iz Ljubljane: sv. Jožef, sv. Janez Nep., sv. Marija Magdalena in sv Katarina Aleksandrijska. Tudi vse te podobe so umeteljniško delo v keršanskem duhu.

Prav so imeli Svetoduški čast. g. župnik Jan. Vesel, ko so razložili v pridigi, koliko sedanji gosp. župnik Ant. Tavčar delajo za Božjo hišo. Dobila je cerkev o njihovem župnovanji veličasten veliki oltar, izdelan po g. Tomcu v Št. Vidu; prelép križev pot (slikan od g. J. Volfa, okviri od g. Tomca); cerkvene stole, tako lične, da jih štejejo med naj lepši na Kranjskem. Prižnica je prenovljena. Nov lep luster razsvetljuje cerkev. Cerkev je zdaj tako lepa, da se kristjanu serce razveselí, ko vanjo stopi, in roke se nehoté k molitvi sklenejo.

Povedali so čast. g. pridigar, da je nekatera dobrotna roka podelila lep dar za cerkev; vse to pa ni zadostovalo in g. župnik so za te mnoge naprave veliko sami darovali. Opominjali so torej vernike, da naj jim bodo hvaležni za veliki trud, mnogo skerbljivost in nenavadno dareždljivost, — hvaležni s tem, da jim skazujejo pokoršino, spoštovanje in da zanje molijo; naj bode za farmane ta dan pa tudi dan serčne prošnje, naj bi ljubi Bog obudil dobrotnikov, da se prenovita še druga dva altarja in popravijo častitljive velike orglje.

Bog daj čast. g. župniku še mnogo lét, da morejo še to doveršiti in dalje delati v Božjo čast, in poslednjič naj za to, kar so Najvišemu storili tukaj, tamkaj pri Njem nebeško plačilo vživajo.

Iz Celovca je „Slovenski Prijatelj“ 15. t. m. prinesel „slovó“ čast. g. Andreja Einspielerja, ki se prav

milo glasí: „Caligarunt oculi mei — otemnele so mi očí, in postaral se je tudi „Slov. Prijatelj.“ Odložim torej pero in prosim, naj se ga kdo poprime v Ljubljani, kjer je toliko vnetih pa izverstnih delavcev in kjer se je ravno letos napravila slovenska katoliška tiskarna. „Slov. Prijatelj“ je l. 1852 zagledal beli dan z imenom „Šolski Prijatelj za šolo in dom.“ L. 1856 pa se je sprevergel v „Slov. Prijatla“ in donašal pridige, homilije, keršanske nauke in katekeze . . . Za slovó se zahvaljuje Bogu, svojim sodelavcem in naročnikom, priporočuje se jim v molitev in ljubezen, pa naznanja prepričanje. da povsod in vselej je mislil delati za slavo in poveličanje sv. kat. Cerkve in za večni in časni blagor vernega slovenskega naroda. —

Bog dobrotljivi bogato poverni blagosercčnemu gospodu rojaku Andreju Einspielerju vse njegovo djanje v prid Cerkve in naroda, in potolaži njega in njegovega sorojaka gosp. Matija Majerja, kteremu so tudi očí oslabele na njegove stare dni.

Zastran pridig pa je res le ena misel: da naj se izdajanje nadaljuje, kakor se je po znanem „Govorniku“ velikrat popraševalo, ko je bil prenehal.

V Gorici so premilgsp. nadškof 15. t. m. slovesno blagoslovili kapelo novega zavetiša sv. Jožefa v predmestju sv. Roka. Naprava bode za ubožne zapušene deklice pod vodstvom šolskih Sester. Vstanovljena je z darovi bogoljubnih gospej, zlasti Katarine Decolle. Že je v zavetišu 22 tacih ubogih otrók. Bog daj svoj blagoslov! —

V Tuzli, 14. novembra. Poslane novce sem prejel še v Sarajevo. Sadaj sem v daljni Tuzli, kjer sem imel vrediti neke zadeve gledé mojih redovnic, ki bodo v početku decembra začele tukaj 4 razredno dekliško šolo. Vidim, da bodo s početka strašno preterpeti imele, a „ljubezen božja“ vse premaga. V Tuzli sami je malo katoličanov, a dosti razkolnikov in turkov. Katoličani imajo kraj mesta precej dobro, pred 10 leti sozidano cerkev; škoda, da je zid nad stranskimi vratmi vsled potresa počil. Župni stan (farovž) je dosti siromašen, o dežju na več straněh notri teče, akoravno župnik streho vedno kerpa. Tu leži sedaj bolna Marija Lah (stara sestra tretjega reda in nabiravka za Sveto deželo); vnele so se ji pljuča že pred šest tedni. Župnik je tako milosercčan, da jo je pod streho vzel in ji daje postrežbo. — Pravoslavni imajo tudi novo vlani doveršeno cerkev. Metropolit njihov je iz Gerške, mlad, a razumen človek. Njihovi svečeniki so silno neuki. Narod njihov dosti bogat. — V okolici Tuzle je mnogo katoličanov. Kolikor sem z njimi občiti mogel, spoznal sem, da so mnogo priprostiji od onih v župniji Sarajevski, pa tudi terdoglavniji in strašno sumljivi. Nobenemu človeku ne verjamejo; zmiraj mislijo, da ima vse druge namene, kakor pa jih kaže v besedah. Ni jim zameriti, ker se imajo boriti vedno z ljudmi (i s turci i z razkolnimi), kteri jih prekaniti skušajo. Zato je tukaj v Bosni vsak seljak kot diplomat že rojen. — Tuzla je v jako dolgi, a dosti ozki dolini. Živinoreja in tergovanje z njo jim daje vžitek, pa je tudi polje rodovitno. Nekteri seljani so prav premožni. Tudi sol se tukaj vari iz slane vode. Na okolo so visoki hribi in gore; na njih starodavni gozdi in v gozdih serne, volkovi, medvedi. Volkovi prav v sela pridejo. Nočil sem v župnem stanu bližnje duhovnije, pa so po noči volkovi ravno pod mojimi okni jednoga prasca stergali. — V Tuzli je okrožna oblast. Vojnikov je veliko, šotore imajo zunaj mesta. V mestu samem je vse strašno drago, meso, zeljenava, derva, stan in služinčad (posli), ljudje ne vedó, kaj bi zahtevali. Najel sem 2 mali sobici in malo kuhinjco (prav bosansko), pa moram plačevati po 20 gld. na mesec. Po noči je malo snega padlo. V mrazu in dežju se bom ravno sedaj odpeljal nazaj v Sarajevo. Z Bogom.

Vaš *Jeglić.*

Dubica bos., 17. novembra. Prejel sem pervo poslanje: 43 gld. 40 kr., večino tega za ss. maše, in isto tako — za 20 ss. maš g. Demšarjevih 12 gld., pa 40 gld. za misijon! Bog poverni i darovateljem i nabiratelju!

Denarnih darov bom zdaj posebno potreboval, ker sem kupil v Priedoru (kjer je katoliške cerkve toliko treba, kakor sem že opisal) popolnoma dobro hišo z dotičnim zemljiščem okoli 4 avstrijanskih oral ter sem moral vse izplačati, pa nisem imel denara, toraj moral sem si ga izposoditi, in so treba kmalo zopet ga verniti.

Kupil sem, hvala Bogu! prav srečno; pervič niso razkolniki nič zvedeli o tem kupovanju, ker gospodar stanuje tukaj v Dubici, toraj mi niso mogli nič nagajati. Da so to zvedeli, gotovo ne bi bil jaz te hiše v pest dobil že drugi dan; ko sem došel v Priedor na prepis, prišel je v hišo, kjer sem stanoval, serbski svečenik vprašat, kakova opravila imam jaz v Priedoru? Kupil sem srečno, ker bi si ne upal za 12—14 sto gld. take hiše napraviti, kakoršna je; toraj mi ostaja zemlja skor zastonj. Pod vso hišo je bil dozdaj hlév; tega dam še nekaj v zemljo izkopati, potem strani ometati in obeliti, pa pòd iz desk napraviti in potrebna okna ter altar; pa bomo imeli za pervo potrebo okoli poldrugi sežonj visoko kapelo za kakih 250 ljudi, od zgorej (?) pa dosti sob za stanovanje in kuhnjo, pa še pojato (štalo) na koncu hiše.

Ravno včeraj sem prejel pismo od tam, ter mi se piše, kako veseli so ondašnji katoliki, ker zdaj upajo, da bodo vsaj kterikrat v letu sveto mašo imeli, ter počasi duhovna dobili; nasproti pa se razkolniki hudujejo nad menoj, nad katoliško učiteljico, papežem. Dobrih osem ur sem proč od Priedora, dozdaj nisem imel nič opraviti s tim mestom, vender sem tamošnjim Serbom že toliko presedal, da so med seboj govorili mesca avgusta, ko je njih nadvladika Kosanović v Dubico prišel, da je samo zavolj mene lêsem se odmenil, sicer bi se za Dubico ne bil zmenil; zdaj sem se jim pa še bolj zameril, sam ne vem. kaj bo zdaj, kdo mi bo zamogel prestrašni moj greh odpustiti! Pa bom poskusil pokoro storiti, da napravimo še zvon k naši cerkvi, in da bode, ako bo le kako mogoče duhovna najti, že o Božiču se opravila sveta maša v kupljeni hiši. Pomozi Bože! ali pomagajte tudi Vi, dobri katoliki, za hitrejše razširjenje katolikov po Bosni, kar se bo tim hitreje godilo, čim več bo katoliških cerkev! Z Bogom!

Hvaležni *V. Lah.*

Iz Travnika v Bosni, 14. nov. 1883. Oprostite, da Vas zopet nadlegujem. Jedan „otac Franjevac.“ župnik v okolici Travniški, bi rad zvon za svojo cerkev kupil. Jest sam sem g. Samassu v Ljubljani pisal, koliko bi stal zvon od 3 starih centov ali 168 kil. Odgovoril je, da z vsim skupaj do Broda stoji 285 gld. — Uni g. župnik pa ima samo 200 gld. Bi li ne bilo mogoče, da bi zvon se poslal v Bosno tako, da bi ne bilo treba voznarine plačati? Znano je, da železnice reči za bosanske cerkve zastonj vozijo; samo da je treba to prav vrediti, kakor piše „Korrespondenzblatt“ f. d. öster. Klerus 1883. Bl. 15. 267 Seite ali 276.

Ali bi morda kaka dobra duša na Kranjskem bila. ki bi tudi nekaj dodala, da se tudi v Bosni Bog časti in slavi: Kranjci imajo tako velike, lepe zvonove; v Bosni je zvončik le enega centa redek.

Lepo Vas dakle prosim, da po priliki oznanite, je li kaj mogoče storiti?

Semenišče u Travniku, Alojzevšče, je v enem delu doveršeno; treba je še druge déle dodati, ter upamo, da bo Bog pomagal, pa sredstva dal, da se dalje zida.

Na dan sv. Ignacija, kakor so tudi novine pisale, je presvietli nadškof hišo slovesno posvetil; včeraj, na dan sv. Stanislava, smo oltar v kapelici posvetili; altar je postavljen na čast sv. Alojzija.

Letos je drugi razred v gimnaziji, ter imamo v semenišči 26 gojencev; nekaj je vanjskih (zunanjih).

Lep pozdrav starim znancem na Kranjskem.

Aleksander Hoffer,
ravnatelj nadb. semenišča.

Poštne hranilnice.*)

Od 6. nov. t. l. prične se pri avstrijskih poštnih hranilnicah nov postopek, ki vložnikom obeta kaj velike koristi ter izpolni željo, katero so obertniki in tergovci dokaj lét, če tudi brez vspeha do zdaj izrekali.

To je namreč že mnogotero stran pretresani promet z nakaznicami v podobi čekov (angl. Checks), katerega je poštno-hranilnični vrad poprijel ter ga začne v nekaj dnevih, namreč 6. novembra.

Dotični ukaz določuje, da se tistim vložnikom poštnih hranilnic, kateri imajo v poštni hranilnici čez 100 gld. hranilne imovine, ako zahtevajo, pošlje nakazna knjižica, imajoča po 50 golic ali blanketov za čeke (Checks).

Te golice je treba izpolniti takó, da se va-nje zapiše nakazani iznos v cifrah in s čerkami, in pa kraj in dan s podpisom vred.

Zanimljiva novost na teh golicah je ta, da imajo po štiri verste cifer (jednice, desetice, stotice, tisočice), katerih vsaka obseza cifre 1—9. S tem, da se odrežejo ali odstrižejo tiste cifre posamičnih verstá, katere so višje od cifre v vsaki posamični versti potrebne v izraz nakazanega iznosa, onemogočena je povsem izopačba nakazanega iznosa na golici.

Novo občenje z nakaznicami, ki ga c. kr. poštno-hranilnični vrad s tem vpeljuje, najde gotovo pri naših obertnikih in tergovcih živ pozor in jako vdeležbo, kajti po njem bode vložniku mogoče, brez troškov in vendar varno, hitro in lahkotno novčne iznose iz svoje hranilne imovine na vse strani v izplačilo nakazovati.

Ako ima vložnik, recimo, na Dunaji komu kaj plačati, popiše golico iz svoje knjižice čekovnice, dá si nakazani iznos pri najbližjem poštnem vradu v svoji vložni knjižici odpisati — pri čemer ni potreba, da bi on sam osebno hodil na pošto — in oddá ali pošlje ček (nakaznico) tisti osebi ali firmi, kateri hoče kaj plačati. Le-ta lahko nakazani iznos ali sama pri c. kr. poštno-hranilničnem vradu predloži, prejme za-nj precej na pokaz nakazani iznos, kajti ček se izplačuje imetniku.

Če pa izdatnik takega čeka želí, da bi se plačilo opravilo pri katerem koli poštnem vradu, in ne na Dunaji, to pristavi na zadnjo stran čeka svoj podpis in adreso tiste osebe ali firme, kateri, in pa ime poštnega vrada, pri katerem se ima plačilo opraviti, ter pošlje tako podpisani ček poštnine prosto in pod priporočilom poštno-hranilničnemu vradu, kateri berž ta iznos pri dotičnem poštnem vradu nakaže. Ako bi vložnik rad, da bi mu ne bilo treba vsakega s čekom nakazanega iznosa pri najbližnjem poštnem vradu v svoji vložni knjižici odpisat dajati, lahko si tudi v tem pomaga in sicer tako-le: Treba mu je samó, da svojo vložno knjižico za hrambenico v hrambo izroči poštno-hranilničnemu vradu, kateri po tem odpis nakazanega iznosa v vložni knjižici vselej sam opravi.

S pomočjo te hrambenice moči je na dano v hrambo vložno knjižico pri vsakem poštnem vradu prihranke dodatno vlagati. Kdor svojo vložno knjížico v hrambo dá, prejme, če tako želi, tudi po več hrambenic ali hrambenih listov takó, da mu bode mogoče na eno in isto knjižico v različnih krajih in po različnih osebah ob enem kak iznos vložiti.

Poštno-hranilnični vrad pošlje kakor se razumé samo ob sebi — o vsaki poznejši vložbi novcev znano, res da od tega ali onega grajano, ali v tem slučaji pač prav koristno prejemno poterdilo vradovo pod adreso, ki jo je vložnik povedal, recimo n. pr. na Dunajsko firmo, ki ima enega ali več potujočih ljudi na deželi, da ji novce poterjavajo.

Vsak teh potujočih služnikov prejme po eno hrambenico, na temelji katere on lahko poterjane novce precej pri najbližjem poštnem vradu vloži.

Ta postopek z nakaznicami ali čeki je kaj lahek ali priprost, pač vsacemu, tudi zasebniku popolnem razumen in dostopen. Ta postopek sme se šteti za prevelik napredek v plačilnem prometu ter bode gotovo deloval pospešno na novčni pokret ali gib takó deržave kakor tudi obertniškega in tergovskega sveta.

Za take male varčnike, ki nimajo večjih iznosov na razpolog ter želé, da bi svoje vloge lahko v krajših obrokih nazaj dobivali, ako bi potrebovali, poskerbljeno je z drugim postopkom, katerega poštno-hranilnični vrad počenši od 16. nov. t. l. za zdaj pri blizu 1400 biralnicah vpelje.

To je namreč postopek „vračil na kratko ali kratkim potem.“

Po tem postopku bode moči pri vseh v to določenih biralnicah (izplačevalnicah), ki jih je blizu 1400 in katerih število — kakor slišimo — bode 1. decembra t. l. še znamenito povišano, zazdaj do 20 gld. precej vzdigniti, samo če se oddá odpoved in poslednje prejemno poterdilo ali poslednje poterdilo imovine ter predoči vložna knjižica. Vračilo se izplača naravnost temu, katerega popis je bil sprijet v vložni knjižici. Prejemna poterdila za ta postopek tekó od 16. septembra že med ljudmi ter poterjujejo hranilno imovino s čerkami. Po vsakem vračilu, ki ga vložnik prejme po tem kratkem poti, dobi on od poštno-hranilničnega vrada s pervo pošto poterdilo o hranilni imovini, kar mu je še ostane (poterdilo imovine, tiskanica št. 57*a*). Na podlagi tega poterdila on lahko vnovič kako vračilo po kratkem potu dobode.

Le-ta vračilni postopek po kratkem poti bode brez dvojbe še znatno povzdignil poštnim hranilnicam število vložnikov, da si je že zdaj silo veliko.

*) Na prošnjo slavnega c. kr. poštno-hranilničnega vrada tudi „Dan.“ naznanja gornje pojasnilo. Vr.

Razgled po svetu.

Hervaško. Za dobro znamnje veljá, da sekcijski načelnik baron Živković gre v pokoj. Ta Živković je serbski razkolnik, na Hervaškem maloljubljen, brat razkolnega biskupa Živkovića, ki je nedavno v neki okrožnici do razkolnikov katoliško Cerkev hudo psoval.

V Pragi je bil 18. t. m. posvečen novi Budějeviški škof dr. Fr. grof Schönborn, v nedeljo je obhajal slovesni vhod v svojo stolnico.

V Rimu je zdaj vse polno severno-amerikanskih škofov in bogoslovov (učenih duhovnov), ki tje prihajajo na klic sv. Očeta na posvèt, kako bi se zboljšale cerkvene okolišine katoliške Cerkve v unih krajih.

Nemško. Nemški katoličani so vedni terpini. Preslavljali so luterani, kakor je znano, 10. t. m. 400letnico, odkar je bil Martin Luter rojen, in pri tem so skor brez izjeme naj grenkejše psovali in zasramovali katoliško Cerkev in njenega poglavarja. Vse, že stokrat overžene obrekovanja so pogrevali in zvečili; odpadnika in pri-

segoskrunca Lutra pa so nad zvezde povzdigovali. In protestanti, ki tako nergajo zoper češenje svetnikov, svojega netreznega Lutra vse več častė, kakor mi svetnike, ki so res češenja vredni. Znamenito je pri tem, pravi eden nemških listov, da tisti. ki so tako širokoustno hvalisali Lutra in njegovo „reformacijsko delo," se naj veči del ne menijo za nobeno vero, ki so velikoveč na bobnu z vsako vero. In zakaj to? Resnica jih v oči kolje, ker je njih vest ranjena —

Francosko. Nove naznanila poročajo, da francoski legitimisti (prijatli kraljestva) se hočejo prijeti grofa Pariškega, kteri hoče hoditi po stopinjah sv. Ljudovika kralja in ki je na ravno tisti stopinji potomec sv. Ljudovika, kakor je bil grof Chambord. — Sedanji framasonski vitezi so sami med seboj v razporu. Katolikožirec Bert je razdražen, ker ni postal kultusminister, kar bi se reklo volka postaviti za pastirja. — Primanjkljej v deržavnem gospodarstvu znaša letos 104 milijone, drugo leto bode boje 400 milijonov; v to pa niso šteti novi izdajki za vojsko v Tonkinu in Kini. — Pri tih okolišinah tudi upni papirji močno padajo. —

V Parizu je umerl mož, za kterim vse žaluje. Ta je čast. g. županijski oskerbnik Marteau v Vaux-Vilaine-i. Njegovo preblago junaško serce je dobilo slavo pri prijatlu in sovražniku. V ondotni duhovniji je bil o francosko-pruski vojski umorjen eden pruskih oficirjev, in ker morivca niso mogli dobiti, sta bila ondotna dva prebivalca izvoljena, da morata glavo dati. Vikar Marteau ne trenutek ni pomislil. temuč naravnost je ponudil svojo lastno življenje za življenje unih dveh slepo k smerti odmenjenih. Zamenja je bila sprejeta, in verli duhoven je stal že pri zidu, pripravljen, da ga svinčenka usmerti, — kar pride v zadnjem trenutku naznanilo: „pardon!" ki blagodušnega duhovnega pastirja ohrani njegovi čedi. Bog mu daj večni mir! —

Mladolaški blagri. „Cittadino" v Vidmu naznanja, da na enkrat je 400 kmetov odrinilo proti Genovi in od ondod po morji v Ameriko. Med izselci je bilo 22 še ne enoletnih otročičev, deset enoletnih, dvanajst štirletnih. Čez malo dni jih je zopet druga stotina odrinila. — Kdo se ne spominja, kako dobro se je godilo čehljanim gornjim Italijanom pod avstrijansko vlado, rekel bi, skoro s polnimi žepi rumenjakov; zdaj ko še popirnatih cunj primanjkuje. si išejo domovine v novem svetu, kamor naj bi pač raji pognali teržaške in druge site „irredentarje," namesto lačnih kmetov in ubozih otročičev, kterih večina nikoli ne bode poznala svoje laške domovine. Pa morebiti je ravno to sreča za-nje; ker tukaj bi bili marsikteri postali „framasoni" in dušo pogubili.

Amerikanske novice. Prestrašin vzbuh. V Novem Jorku na reki Hudsonski, kakor „Hlas" piše, je bil 28. okt. popoldne parnik „Riverdale" kar neprevidoma zagernjen v gosti dim in ogenj, in ni minulo ne šest minut, se je prekucnil in potopil. Prihitelo je na pomoč kacih 15 ladijic in nekoliko čolnov. — Bilo je na nesrečnem parniku čez 100 oséb, ko je od brega zakernil; hotli so se do Haverstaw-a podati na izlet. (Ti nesrečni nedeljski „izleti" — koliko so že hudega storili!) Kotel, ki je stal na sredi parnika, se je bil razpočil, in kosove železa in lesá je zagnalo nakviško. Nekaj ljudí je bilo z vzbuhom zagnanih v zrak in so popadali v vodo; drugi so sami skakali v vodo, da bi jih brizgajoči sopár ne oparil, ali da bi se s parnikom vred ne potopili. Do 20 oséb je življenje zgubilo; drugi, ranjeni in oparjeni, so bili v groznih bolečinah odpravljeni v bolnišnico.

Pazite na otroke! V Kanzasu je pred nekterimi dnevi zamorec Jan. Allen, vdovec, doma pustil svoje čvetere otročiče same in se podal v mesto. Proti večeru so otroci hotli v peči zakuriti in ko ni hotlo goreti, so v svoji nevednosti ali neumnosti hotli pomagati s petrolejem. Obleka otrok se vname od baklajočega petroleja, eno je bilo precej ostalo mertvo, drugi so čez nekaj ur v groznih bolečinah duše izdihnili. — Tudi zarad duhovnega požara se ne smejo otroci sami pušati.

Koliko bi stala vožnja po železnici do solnca? Koliko časa bi se človek vozil? Na to znamenito vprašanje je odgovoril, ali menil odgovoriti amerikanski profesor Joung. On pravi, da bi voznina znašala 930.000 dolarjev, to je blizo dveh milijonov gld.; do solnca pa bi se le pripeljal, ako bi mu bilo dano 256 let živeti, in bi vlak vsako uro prederdral 45 angleških milj. — Pomislimo pa, koliko urniši memo železnice bode zveličana duša, ki bode, ločena od počasnega, lenega telesa, kar v trenutku ne le v daljavi solnca, ampak tudi še milijone milj bolj daleč; kajti med njenimi predstvi bode tudi naglica, nenavezanost na tvarino in nič ni dvomiti, da ne blisk in ne telegraf in nobena naglost v natori se ne more primérjati naglici izvoljene duše.

Veningerjev misijon. Znani misijonar Fr. Veninger, rojen blizo Maribora na Štajarskem, še zmeraj misijonari po Ameriki. 21. okt. letos je v Marinettu (Milwaukee). v cerkvi Marije Dev. Lurške, dokončal misijon, ki je terpel dva tedna. Ondotni gosp. duhovni pastir pravi: Slišal sem več duhovnov reči. P. Veninger je prestar za misijone; pa se vender nisem dal pregovoriti in povabil sem častitega gospoda. Danes hvalim zato ljubega Boga; tako silno velikega vspéha misijonskega bi sam ne bil pričakoval. Dalje piše, da vse je skup vrelo poslušat slavnega misijonarja. Blizo tisuč jih je prejelo ss. zakramente (to je za Ameriko res veliko, kjer je večina naroda še krivovérska, poganska); veliko skor čisto zgubljenih se je spravilo z Bogom. Veninger je v tem času čez 60krat pridigal, in vselej so ga z naj veči zvestostjo poslušali. P. Veninger je zdaj v 79. letu, pa stermeti mora človek, kako je še zmeraj čverst in kako malo ga strudi misijonsko delo. On dela za zveličanje duš, ne da bi ga delo oslabilo. Bog daj, da bi se mu še dolgo misijoni posrečevali, kakor se mu je do zdaj vsak posrečil, med temi posebno tudi le-tá! Tako sklepa gosp. županik poročilo v „Kolumbiji."

Paradiž morivcev — tako zdaj imenujejo Amerikanci okraj Logan, ker 34 morij se je zgodilo v tem okraju, pa ne eden morivcev za svoje hudodelstvo ni bil izdatno kaznovan. Ali je bil morivec le prav malo strahovan, ali pa so gospodje človekoklavci čisto brez kazni ostali, kar se je v naj več primérljejih zgodilo!

Bog nam ohrani zdravo pamet! V norišnici Warrentownski (Missouri) je une dni zmešanec Kinney objél razbeljeno péč in se je tako terdno deržal dotlej, da je bil popolnoma spečen! — Sedem in dvajsetletni tesar Fritzer v Newkomerstownu pa je 24. okt. v zmešanem stanu umoril svojo ženo, tri svoje otroke in potem sebe! — V Jova-City si je Čeh Fr. Suh že nekaj časa vedno domišljeval, da mu nekdo po življenji streže. Revež zmešani je blez hotel domišljevanega sovražnika prehiteti in se je z nekako strupeno kislino sam končal. Zapustil je ženo in pét otrók. —

Mladi ljudje — tudi vi bodite pripravljeni na sodbo! — V raketnici Kingstonški (Pensilvania) je bilo devet deklic pri delu. Rakete so se upalile, pet deklic je do smerti zgorelo, druge so pozneje za opeklino pomerle. — Tudi nesreče po železnicah so v Ameriki pogosto, vmés prav strašne. V Novojorški deržavi je lansko leto 477 ljudí konec storilo na železnicah.

Ali je vse bizják srečal? V Novem Jorku je v žganjarski beznici tat tatú vstrelil. Ta brezserčni

trinog človeštva pa je imel lepši pogreb, kakor marsikteri pošten revež. Veliko ljudí ga je hodilo mertvega gledat, in narmanj 2000 se jih je zbralo pred kočo, kjer je stanovala tatova mati, da so njegov sprevod vidili. Čez 30 kočij se je peljalo za trugo tega lópova. Ne le od zunaj od vzhoda in zahoda je prišlo naj lepše nališpanih tatov spremljat svojega tovarša vlomuha, temuč med „žalujočimi“ je bilo tudi veliko novojorških mestnih „politikarjev.“ John Wulsh, tat in tolovaj po šegi rokodelstva, je bil včasi tudi prav koristen „politikar.“ — To smo povedali „brezvercem“; naj vedó, kakošne vertoglavosti se počenjajo, kjer se brezversko vlada in gospodarí.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Mladenič v silni preteči mu nadlogi, iz katere si sam nikakor ne more pomagati, priporoča se udom bratovščine N. lj. G. presv. Serca v gorečo molitev, da bi Marija na njih prošnjo pri svojem ljubem Sinu Jezusu izprosila rešenje iz te hude stiske. Ako bode molitev uslišana, naznaniti hoče zahvalo. — Vdrugič se priporoča v gorečo molitev družina, da bi ljubi Bog razpoložil in vravnal družinske razmére. — Mati prav živo priporoča v bratovsko molitev sebe, ki je že delj časa bolna, da bi ji ljubi Bog na priprošnjo Marije in sv. Jožefa, ako je njegova sveta volja, vsaj zarad malih otročičev še ljubo zdravje podelil. — Žena svojega zelo igri vdanega moža za poboljšanje, in svoje otročiče Marijnemu varstvu priporoča. — Zelo oglušela oseba za zdravje. — Mati, ki jo večkrat kerč tako zdeluje, da se ne more kar nič premakniti in ji tudi nobeno zdravilo nič ne pomaga, živo priporočena. — Zelo imenitna in važna cerkvena reč, in šolska mladina, da bi se posebno v cerkvi bolj pobožno obnašala. — Zmešana in obupljiva oseba za posebno dušno pomoč. — Naj bolj zaverženo osebstvo za spreobernjenje. — Oseba, kteri se pamet meša. — Srečen izid neke zelo važne zadeve priporočen v brat. molitev N. lj. G. presv. Serca. Zahvala po uslišanji se naznani. (Op. Plač. ni nič; torej priloženo gre za milošnjo. Vr.)

Zahvala.

Priserčno tisučkrat zahvaljena bodi N. lj. G. presv. Serca, ker po opravljeni 9dnevnici se je spreobernil in lepo z Bogom spravil terdovraten grešnik. *M. C.*

Koledar za prihodnji teden:

26. listopada. S. Konrad. — 27. S. Virgil. - 28. S. Gregorij III, papež. — 29. Vsi svetniki serafinskega reda. — 30. S. Andrej ap. — 1. grudna. S. Eligij. — 2. Perva nedelja v Adventu. S. Bibijana.

Posvečen je mesec gruden sv. Jezusovemu Detinstvu, pričakovanju, rojstvu Odrešenika svetá v podobi malega deteta.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji. Po nadškofovem določilu so imenovani konzistorski svétni preč. gg.: Dr. Jož. Gabrievčič, vodja in prof. središnega semeniša; dr. Jan. Flap, prof. cerkvene zgodovine in cerkvenega prava, in Andr. Marušič veroznanski prof. na gimnaziji. Serčno čestitamo!

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Na marsiktere popraševanja bodi to-le pojasnilo: Prečast. g. kanonik Henrik pl. Premerstein je bil 31. okt. 1881 „procuratorio modo“ v Olomovški nadškofijski kapitel sprejet (inštaliran) in se je ob enem odpovedal Flachenfels-Volvicovemu kanonikatu v Ljubljani; zdaj pa je tudi „rezidencialno“ sprejet ali „ingremiiran,“ in nekako v sredi mesca svečana se utegne v Ljubljani posloviti.

Iz Ljubljane. Občnega zbora duhovskega podpornega društva preteklo sredo se je vdeležilo čez trideset gg. duhovnov. Predsednik preč. g. kanonik Kramar zarad bolehnosti ni mogel predsedovati in bivši predsednik preč. g. P. Urh je med tem postal prošt v Novem mestu; torej je bil namesto njega postal podpredsednik preč. kanonik dr. Čebašek, kteri je pri shodu predsedoval.

Po predsednikovem nagovoru je obširno poročeval g. tajnik in blagajnik spirituval g. Flis. Zadnji občni zbor je bil l. 1880. Odbor je imel l. 1880 deset sej in dobilo je 12 udov skupaj 960 gld. podpore; l. 1881 devet udov 740 gld.; l. 1882 je bilo 11 sej in dalo se je podpore vsim skupaj 1340 gld., vse tri leta pa 3040 gld. — Neki ud je dobival več let po 50 gld. podpore, ko so se mu pa okolišine spremenile v bolje, je vse povernil, skup 320 gld. Letnih doneskov so udje plačali 3081 gld. Ranjki g. župnik Ant. Potočnik je društvu zapustil 500 gld. Prirastlo je v teh letih društveno premoženje za 3443 gld. Sploh je stanje društveno jako povoljno. — V zadnjih 3 letih je umerlo 37 družnikov; pristopilo je 21 novih; število vsih je zdaj 423, med njimi 43 dosmertnih. — Za vse ude — žive in mertve — se je opravilo vsako leto 52 ss. maš. — Društvo dela tiho, pa je prav v dobrem glasu, znano tudi v druzih deželah To tudi gg. priznavajo, ker nobenega ugovora ni bilo od nobene strani po doveršenem poročilu. — Odborniki prešnji so ostali in nova sta čč. gg. župnika Rozman in Finc.

Večerni govori v katoliški družbi so se zopet pričeli preteklo sredo; govoril je stolni kaplan g. Kolar prav izverstno o Lutru in njegovem času.

V Košani je bilo 18. t. m. blagoslovljenje obnovljene farne cerkve. Več prih.

✝ **V Gorici** je 19. t. m. umerl čast. g. M. Pirc, mnogoznani in spoštovani vikar pri stolni cerkvi, star 78 let. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Celssisimus 20 gld. — Čast. g. Ant. Vonča, duh. pastir v Bevkah, je poslal voz krompirja, répe, korenja, s čimur je prav močno postreženo. Bog plačaj ta in vse druge blagoserčne darove! — Čast. g. kapl. Anton Verbajs 2 gld. — Dober prijatelj 2 gld. — Čast. g. Lor. Rozman 1 vel. tolar. — Preč. g. dekan M. Kožuh 5 gld. — G. K. P. 10 gld. — Preč. g. župnik dr. J. Sterbenc 2 gld. — Čast. g. župn. Al. Košir 2 gld. — Preč. g. dekan Mart. Skubic 5 gld.

(Drugi dar. prih.)

Popravek tisk. pomote. Kar je bilo v zadnji št. pod napisom: „Za brat N. lj. G. presv. Serca“ gre: „za afrik. misijon“; le uno od č. g. J. Demšarja in 1 gld. pa: „za cerkev Jezusov. presv. Serca“; za „za sv. Detinstvo“ pa naj stojí: „In hon. S. Jos.“ 2 gld.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 30. listopada 1883. List 48.

Za Jezusa vse!

Da tisoče svetov bi imela,
Al' démantne, zlate goré,
Mil'jarde v zakladih bi štela:
Za Jezusa dala bi vse.

Bi vedno b'lo v mukah živeti
Za Jezusa, drago mi je;
Sto tisočkrat hotla bi vmreti,
Terpeti vse milo gorjé.

Če pekla pregrozno terpljenje
Mi Jezusa le pridobí, —
Ne plaši me več pogubljenje,
V trenotku tje serce želí.

Naj živega ognja plameni
Prešvigajo dušo, telo,
Požirajo madeže v meni:
Le Jezus naj plača mi bo! —

Pa vera drugači mi pravi:
Od tamkaj rešenja več ni; —
Kjer ogenj peklenski krog davi,
Tam Jezusa milega ni! —

Ni njemu za démantne gore,
Mu mar ni srebrá in zlatá:
V priprôstosti najti le more
Sercé si preljub'ga Bogá.

Da, v sercu priprostem prebivaš,
Moj Jezus! tam rad si domá,
Tam milosti svoje izlivaš,
Le čisto Te serce imá.

Daj čisto mi vedno živeti,
O Jezus, presladki Gospod!
Za Tebe plamteče goreti,
Te vsêlej ljubiti povsod!

J. M. Bonavent.

Današnji Kajn in današnji Abel.

Dogodbe sv. pisma nekdanjih časov so velikrat podobe poznejših časov. Zatirano in zopet reševano izraelsko ljudstvo je bilo podoba keršanskega ljudstva v novi zavezi. Poglejmo tudi, kako sta bila Kajn in Abel podoba sedanjih časov. Abel sicer predpodobuje nedolžno terpeče Jagnje Božje, Kajn pa njegove morivce, judovsko ljudstvo. S tem pa sta ob enem podoba tistih, ki so stopili na mesto Kristusovo in judovskega ljudstva, namreč katoliške cerkve in njenih sovražnikov — znotranjih in zunanjih, novih judov in novih poganov.

Adam in Eva sta imela dva sina, Kajna in Abelna; Kajn je bil stareji, Abel mlajši. Tako ima Bog sadaj v nekakem pomenu dva sina: Kajn je svet, ki je Boga zapustil, Abel pa je prava katoliška Cerkev. Kajn je bil zemljàn, z zemljo se je pečal, zemlja je bila njegovo upanje, njegovo mišljenje in veselje. Tudi prostomišljaki, ki se razglasujejo za svobodne, za neodvisne od Boga, so nekaki zemljáki, pozémeljski, posvetni ljudje; sej vse njihovo mišljenje teží le v zemljo. Razžališ jih, ako jih spomniš na Boga, na dušo, na sodbo, – s tem ne marajo kaj opraviti imeti.

Kajn se je cenil za močnejšega, kakor Abel. Tako tudi otroci tega sveta presegajo otroke svitlobe, in velikrat daleč presegajo v svojem svetnem počenjanji, pridobivanji itd. Kajnovci sploh skup vlečejo, se strinjajo v hudem tako, da po naravnem videzu Cerkev veljá za slabejšega Abelna, sovražni svet pa kakor za močnejšega Kajna.

Kajn in Abel Bogu darujeta, kakor pravi sv. pismo. Toda z dopadljivostjo je Bog gledal na Abelnov dar, ne pa na Kajnovega. In zakaj je Bog zavergel Kajnov dar? Gotovo zato, ker mu ni daroval z dobrim, ne s celim sercem, ne iz čeznatorne vere; storil je le nekaj za Boga. Tako delajo tudi prostomišljaki, „liberalci“; nekaj dajo Bogu, nekaj časté Boga, — n. pr. veliki petek grejo božje grobe obiskat, na Božič k sv. maši; ne opravijo pa velikonočne spovedi in sv. Obhajila. Tudi postijo se ne mara veliki petek, ne pa druge postne dni, — mogoče, da iz zaničevanja posta in cerkvene zapovedi pepelnično sredo meso in ribe ob enem jedó! Dajo sicer kako miloščino, kaki dar; ne hodijo pa ob nedeljah k zapovedni službi božji. Pri vsem tem

nočejo biti brezbožni, nevérni; pa vender ne mara otroke dajejo v krivovérske šole, k brezvérskim mojstrom v nauk, v službo. Kdo ne sprevidi, da s takim djanjem ubijajo — pohujšujejo svojega „brata,“ katoliškega vernika.

Abel je daroval z vernim in popolnoma vdanim sercem; Kajnovo serce je bilo v zemlji, daroval je z nespokornim sercem nekervavih darov, češ: „sej živim pošteno, nimam nič greha, da bi potreboval sprave;“ tudi novi Kajni nočejo spoznavati, da so pred Bogom kaj zadolženi ter da pokore, spovedi, rešenja od greha potrebujejo.

Kajn je daroval po svoji volji; tudi novi Kajni hočejo čisto po svoji volji Boga častiti, ne tako, kakor je Bog svojo voljo razodel in kakor njegova Cerkev učí in zapoveduje. Kajn je svoj dar sam zažgal, Abelnov dar je bil Bog sam zažgal; tako tudi le-ti prostomišljaki le s svojo natorno pametjo hočejo Boga po svoje spoznati in le z naturno ljubeznijo ga ljubiti. Abelnu je bil dar Bog zažgal z ognjem iz nebés; le-ti pa nič nočejo vedeti od čeznatorne luči sv. vere, ki je ogenj sv. Duha in se izlija v serca vernikov, in ta še le njihove misli in djanja Bogu dopadljive dela.

In pisano je zopet: Kajn se je razserdil v sercu zato, ker se je Bog dopadljivo ozerl na Abelnov dar, in obličje mu je upadlo. Pretresljive nauke ima ta dogodba v sebi, naj jih ne prezirajo, kteri so na Kajnovi poti. Tudi naše Kajnovce grabi jeza in nevošljivost, kadar vidijo notranji mir in zadovoljnost pravega kristjana. Sovražniki prave Cerkve velikrat tenko slutijo, da le katoliška Cerkev je prava cerkev, edino njeni nauki pravi nauki, da le v nji je tudi pravi mir. Ta zavednost pa jih navdaja s sovraštvom in nevošljivostjo, ker nimajo serčnosti, da bi se tudi oni iz temote in mraka k luči povzdignili in tisti mir dosegli. Mar ni res tako? Zakaj n. pr. marsikteri ne more videti duhovna, redovnika? Zakaj so pa dobri ljudje tako veseli tega stanú? Zakaj francoski in drugotni prostomišljaki preganjajo usmiljene Sestre celo od bolnikov in umirajočih? Kako, da se po občinah, celo po deželi nahajajo čuki in krokarji, ki krokajo zoper misijone, ki so vendar pomočki, da se cela občina povzdigne iz nespodobnosti k spodobnosti, iz krivic k pravici? Zakaj se liberalci spotikujejo nad nedolžnimi obhodi, božjimi poti? Zakaj s toliko zagrizenostjo čertijo blagoslovljene pokopališa in hočejo le poganske imeti? . . . Vse katoliške naprave, vse življenje in djanje vérnih katoličanov je tem ljudém tiha, pa globoko segajoča pridiga, ki jim na serce govorí: Tam je resnica, vi ste v zmoti, spreobernite se, — poprej ne bo mirú! . . . Ta pridiga je prostomišljakom nadležna; zoperno jim je vse očitno spoznavanje sv. vere. To je glavni vzrok, da se preganja sv. Cerkev.

Kajnu je obličje upadalo. S svojo zavidnostjo je sam sebi škodoval; sej nevošljivost je človeku njegov lastni trinog, pravi sv. Krizostom. Ravno tako se godí zavidljivcem in sovražnikom katoliške Cerkve. Njihovo sovraštvo in nevošljivost le nje same ujêda, njim samim narveči škodo dela. Še tako so brezpametni, da jim ni žal tudi za veči stroške, če le Cerkvi zamorejo s tim škodvati. Cerkvi sovražne časnike kupujejo, pohujšljive igre hodijo gledat, poslušat, da je le kaj zoper vero, duhovstvo, samostane. Vse radi podpirajo, kar je Cerkvi v kvar. Naj pri kaki vladi, v kakem postavodajstvu, v kakem zboru le na to kaže, da bi se kaj sklenilo v škodo katol. Cerkvi, duhovnov itd.: precej si vse — tudi med seboj sovražne stranke za herbtom roke podajajo, da bi se le Cerkvi škodvalo! Zakaj ti je obličje tako upadlo, je rekel Bog Kajnu. Tako bi se smelo tudi vprašati: Zakaj so se v 19. stoletji, v dobi napredka in osvitljenja, ljudske pravice tako skerčile, svoboščine tako močno zginile? Sovraštvo in zavidljivost zoper sv. Cerkev ima v tem velik delež. Koliko je nevošljivi Kajn napravil paragrafov n. pr. na Laškem zoper Cerkev, da je potem segel po samostanih in sploh po cerkvenem in duhovskem premoženji! Koliko imajo zdaj francoski nevošljivci pisanja in postavodajanja zoper pokopališa itd., da bi Cerkev v paragrafe zadergnili, ob vso svobodo jo pripravili, jo zadušili, pa sami sebe okoristili! Toda, kolikor bolj Kajn Abelna zatira, toliko bolj samemu obličje upada, sam v zadrege gre. Strahotni n. pr. so deržavski dolgovi, leto za letom veči po več deželah.

Bog je svaríl Kajna: Kaj to počenjaš? Kaj imaš od svoje jeze, nevošljivosti? Dobro stóri, kakor tvoj brat, in tudi ti boš plačilo prejél. Ako pa hudo storiš, že greh preží pred tvojimi vrati. Ti moraš krotiti svoje hudo poželenje, gospodovati ga! — Toda Kajn je jezo, potuho v sercu ohranil, in od tod njegova lastna nesreča in prepozno kesanje. — Tako tudi Cerkev ljubeznjivo svarí svoje sovražnike. Koliko si je prizadjal Pij IX, lastnoročno pisal Viktor-Emanuvelu, pruskemu kralju, — koliko dela za potolaženje kajnovske jeze sedanji sv. Oče Leon XIII! Kako priserčne in podučljive enciklike daje Rim vsemu svetu! Brez številakrat je Cerkev skazovala in pojasnovala, da sovraštvo zoper katol. Cerkev in vero je pogin narodov, nasproti pa svoboda Cerkve da je blagor ljudstev. Toda novi Kajn kljubu temu ohranuje predsoje v glavi, jezo v sercu. (Primeri: „Apostolat d. Presse, št. 11., 1878.)

Pij VII pa Napoleon I.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

Devetnajsto stoletje se je začelo za sv. Cerkev blagonosno. Cerkev dobi novo glavo, verni novega pastirja, od kerščanstva pozdravljenega z nado in zaupanjem, spoštovanjem in ljubeznijo. Novi papež Pij VII je bil blag in pobožen kot kristjan in cerkveni poglavar, kteri je vedno ljubil mir. V veri je bil čverst in neomajljiv, pripravljen svobodo in pravice Cerkvi varovati in braniti celo s svojim življenjem. Prihajočega v Rim, v sredotočje katol. Cerkve in papežke deržave, je ljudstvo pričakalo s tolikim veseljem, da klicanju ni bilo ne konca ne kraja.

Ta čas je bil v Parizu general Bonaparte skoraj vladar dežele. Vernil se je bil iz Egipta, ter si je s svojim močnim duhom, z derzovitostjo in z opanljivostjo svojega imena podvergel vse stranke, in prevzel je kot pervi konsul na 10 lét, potlej dosmertno gospostvo na Francoskem, ki je bilo po prevratu razdjano in razderto. Moč, na ta način dobljeno, na videz omejeno, v resnici pa neomejeno, porabi Bonaparte, da zaduši prevrat, in da popravi, kar je poterla brezbožnost.

Najprej se ozre na vero. Prepričan je bil, da brez nje ni moči vladati nobene deržave, da brez nje ne more biti srečen noben narod, da brez nje ne more obstati nobena vlada. Prekucijstvo je vero zaničevalo, preganjalo, stiskalo, gazilo, terlo; Bonaparte jo zopet povzdigne, verne Cerkvi pravice in svobodo, ktera ji je neogibno potrebna, da more spolnovati visoki poklic. Bonaparte je zopet povzdignil katoliško vero, ono, ktera je poprej gospodovala pri francoskem ljudstvu; povzdignil Cerkev, ono, zoper ktero je divjal vihar prevrata, ktera pa je vendar še živela v sercih tisoč in tisoč ljudi, ki je bila še zmeraj ter morala ostati cerkev francoska. Ko so pervemu konsulu svetovali, naj staro vero „reformira,“ naj se oprime protestantizma, naj za papeža ne mara, naj vstanovi „narodno cerkev francosko,“ neodvisno od Rima, — je Bonaparte odločno odbil vse

take nasvete, predloge in osnove, mereče na tako versko emancipacijo. Bil je te misli, ki jo je očitno in odločno izrekal, da francoskemu narodu se podá edino le katoliška Cerkev. Narodna cerkev, odtergana od Rima, bi bila le nesreča. Popolnoma je zoper misli in čute francoskega ljudstva, da bi verhovna glava v deržavi v roke vzela najvišo cerkveno oblast. To naravnost vodi do despotizma, kakoršen je na Rusovskem, Turškem, ter v mnogih protestantovskih deželah. Verhovno cerkveno moč dati cerkveni oblasti, ktera bi bila pod verhovnim gospostvom deržavnim, ter od njega skozi in skozi odvisna, to se ne dá tako lahko zveršiti, pa bi bilo tudi silno pogubljivo; ali bi ta oblast pri ljudstvu ne imela nobene veljave, moči in vpliva, ali pa bi naredila strahovito opozicijo v sami deželi zoper verhovno oblast deržavno. Zavoljo tega je Bonaparte zpoznal, da za francosko ljudstvo, ktero je v mislih in djanjih skozi in skozi katoliško, je tudi v političnem oziru najrešivnejše in najprimernejše, da svojo najvišo cerkveno oblast priznava v neodvisnem, tujem, duhovnem poglavarju, da ta ljudstvo vladaj na poti dušnega zveličanja, kteri ob enem tudi ni nevaren deržavi, ki ne more potreti politične oblasti verhovnega deržavnega poglavarja, pa tudi škodovati ne.

Bonaparte toraj, da zopet povzdigne katoliško Cerkev na Francoskem, stopi v dogovor s papežem v Rimu, ki se zverši s konkordatom, sklenjenim med Pijem VII pa Napoleonom I 15. julija 1801.

Šestdeset škofov, kteri so bili pod prevratom ponamesteni, je izgubilo svoje stolice, francoska je bila na novo vravnana z 10 nadškofijami in 60 škofijami. Stare škofe, ki po kanoničnem pravu niso mogli izgubiti svojih stolic, nagibal je papež, kteri je v interesu vere bil nekam moralno prisiljen dovoliti novo cerkveno vredbo na Francoskem, naj se dobrovoljno odrekó svojim škofovskim stolicam. Mnogi so res tudi tako storili, videči, da je to prav potrebno, ako se hoče cerkveni mir ohraniti na Francoskem. Z vstavnimi, od deržave nameščenimi škofi, kterih papež ni hotel priznati, je bil pervi konsul hitro gotov — kar odstavil jih je.

S tem je končal dolgo skrunsko delovanje duhovske oblasti v prevratni dobi, kar mu je več let presedalo, ker vladal je odpad od cerkve Božje. Katoliško bogoslužje je bilo spet vstanovljeno, pregnani duhovni so se vračali v domovino, pozaperti so se izpuščali, cerkvá niso več plenili, v svetovne namene obernjene hrame božje so posvečevali, altarji so bili na novo postavljeni, presveta daritev se je spet opravljala po svetem in Bogu prijetnem načinu, ob kratkem: Kristus se je spet vernil na Francosko, v cerkev, v serca francoskega naroda, toliko lét odtujenega Bogu in Cerkvi.

Tudi posvečevanje nedelj in praznikov je bilo vstanovljeno, „dekade“ (teden z 10 dnemi) s svojimi brezbožnimi gerdobnostmi so bile odstranjene; republikanska êra se je umaknila keršćanski, pogansko in svetogerdno poimenovanje dni v tednu so zamenili s svetimi imeni kerščanskega kaledarja.

„Sekulariziranih“ (v svetno rabo obernjenih) in razprodanih cerkvá in samostanov, ugrabljenih in večidel od deržave prodanih cerkvenih dóber papež ni mogel zopet vstanoviti in cerkvi verniti; moralo se je to terpeti. Oporekši zoper ta grabež in rop. kterega ni mogel odobriti in „sankcijoniriti,“ izreče, da ostalo premoženje cerkveno se ne smé vznemirjati; kar je bilo poprej vzetega cerkvi, je ostalo onim, ki so ga ugrabili in prekupili.

Tudi tega ni mogel papež dobiti od Napoleona, da bi se bili ugrabljeni terdnjavi, Bolonja pa Ferara, prištele k premoženju Petrovemu; Napoleon je s tem dovoljno pokazal, da on ne spoštuje imetja najvišega poglavarja, v kterem ima ceniti svojo duhovno veljavo. Poleg vsega tega se je papež konkordata veselil toliko, za kolikor se je popravilo cerkveno stanje. 24. maja se je izrazil o tem nagovoru do kardinalov tako-le:

„Spet so odperte hiše Božje; povzviševano ime Božje in njegovih svetnikov je začelo spet sijati v svoji veličini; služabniki svetišča našega Gospoda se spet z vernimi zbirajo okolu altarja; ovce so se spet nagernile k svojim pravoveljavnim pastirjem; cerkvene skrivnosti se spet svobodno delé; očitno spolnovanje kerščanske vere se opira na čverst vklad; verhovna glava cerkvena, brez ktere vsaki raztresa, ki žnjo ne zbira, priznava se spet slovesno; zastava križa je spet zataknjena; dan Gospodov se izuovič slavi; naposled je žalostni in s pogubljenjem žugajoči razkol na Francoskem nehal, ter bil od ondod odpravljen.“

Bilo je v resnici nekaj velikega, kar je pervi konsul tukaj izpeljal. Treba je bilo veleduha in odločnosti, kakoršna je bila le v Napoleonu, da se na novo vpelje kerščanstvo na Francoskem, da spet vzpostavi katoliško vero, takorekoč iztrebljeno.

Desetletna burja prevratna je uničila vse kerščanske vredbe, brezversko modroslovje je vero izverglo studu in zaničevanju, razdivjanost jakobinska je preganjala Cerkev. Le v srednjem stanu ljudstva, zlasti na deželi, je dihal globoko zakopani duh kerščanski. — a ta se ni smel pokazati na dan. Viši krogi družbinski so bili odtujeni kerščanstvu; priprosta derhal pa je bila od jakobinarjev s satanskim sovraštvom navdihnjena zoper vse, karkoli je spominjalo na Kristusa in njegovo Cerkev. Načela enciklopedistov, ktera je prevrat vpeljal v življenje, so napolnila in okužila ljudsko in deržavno življenje z nekerščanskim zopercerkvenim duhom. Taisti duh je preneval tudi vojsko. Ko je Napoleon o priložnosti cerkvene slavnosti obhajane po sklenjenem konkordatu v Noterdamski cerkvi, hotel dati blagosloviti vojne zastave, so žugali vojaki, da jih bodo z nogami pogazili, ako se jim blagoslové, in tako nerado je bilo ljudstvo pri tej cerkveni slovesnosti, da jo je z zasramovanjem in psovanjem hotelo osmešiti. Vse to ni odvernilo pervega konsula, da ne bi izpeljal svojih osnov, da ne bi zopet vstanovljav katoliške vere. On sam je predhajal s svojim zgledom, verskim zgledom, pri cerkvenih praznićnostih. Na samo veliko noč l. 1802, v dan, ko je bil slovesno razglašen konkordat, se je peljal v deržavni kočiji naj slovesnejše v Noterdamsko cerkev, ter je bil, obdajan od visokih deželskih in vojaških oblastnij, pri slovesni službi božji, ter je poskerbel, da bodi v cerkvi popolni mir.

Koliko upora je našel Napoleon na Francoskem, prizadevajoč si vzpostaviti katoliško Cerkev, sam pripoveduje: „Človek si more komaj misliti upor, kterega sem se jaz imel bati, ko sem zopet vstanovljal katolicizem. Veliko raje bi bili hodili za menoj, ko bi bil dvignil protestantovsko zastavo.“

Poglejmo malo bolje to izreko Napoleonovo, ter prašajmo: kteri so bili vzroki. ki so ga nagnili, da je ukljub vsem oviram, ki so ga zaderževale, vendar le obnovil kerščanstvo in to katoliško kerščanstvo, ter s papežem sklenil konkordat? Ali je storil to iz verskega čustva, iz katoliškega prepričanja, ali so ga nagibali deržavni oziri, ali je menil, da katolištvo je naj pripravnejši pomoček, s kterim more razujzdani svet spet spraviti v red? Težko je na to prašanje gotovo in prav odgovoriti; pa bo tudi ostalo težko in nemogoče, ker je sploh veliko tacega pri tem velikem možu, kar je uganka in nerazvozljiv vozel. Ne more se reči. da je Napoleon edino le iz kerščanskega mišljenja vravnaval Cerkev, ter njeno glavo, rimskega papeža, na novo postavil v njegove poprejšnje pravice. Ko bi bilo to res edino

tako, kako bi bil mogel, ne dolgo zatem, taisto Cerkev treti in stiskati? kako bi bil mogel njeno glavo, rimskega papeža, tako neusmiljeno in brezozirno preganjati? Toraj utegne res biti vzrok, da so bili politiški oziri in deržavna korist pa lastna častiželjnost močni vzroki; zavoljo tega je že poprej, ko je bil še general v Italiji, in ko je dobil od direktorija nalog, papeštvo vreči s papežem Pijem VI, tako nežno in prijazno postopal, ter ga pustil v posesti papeževe deržave, ker je upal, da bo kmalo prišel čas, ko mu bo papež več koristil, kakor prevratniki in republikanci.

Kakor je Napoleon s svojim velikim talentom sprevidoval, da vera je neogibno potrebna, ako se ima narod mirno vladati ter osrečevati, tako je tudi spoznal, da razrita in razdjana Francoska se more le s tem umiriti, vrediti, preroditi, ako se terdno vstanovi stara vera, in da le v tej veri more najti svojo srečno prihodnost, svoj obstoj. Samo po sebi je očitno, da je moral, hoteč ukrotiti zverino prevrata, na pomoč poklicati tudi vero, da je moral skleniti zvezo s Cerkvijo, da potem potu dobre vterdi in za-se pridobí, prevratnike pa potlači, in hude duhove razžene. Ukljub desetletni nevihti, ktera je na vso moč besnila nad Cerkvijo, je imela še veliko zvestih priveržencev in močnih zagovornikov pri ljudstvu, pravih, veljavnih katoličanov, ki so tem bolj hrepeneli za tem, da se vstanoví katoliška vera, ker so na lastne oči videli najgnjusnejša djanja brezvercev, strahote in pregrehe, ktere so počenjali prekucuhi, odpadli od kerščanstva, popoganjeni, podivjani, poživinjeni. Papeževo ime pa je posebno sočutje budilo v sercih francoskih katoličanov. To je Napoleon dobro videl in vedel. Vero si narediti služabnico, papeža pridobiti za-se, z njegovo pomočjo in njegovim prijateljstvom večidel francoskega ljudstva pripraviti na svojo stran, pa na ta način izpeljati svoje velike osnove: to se je zdelo Napoleonu v njegovih okoliščinah največe politično delo. Take misli so bile vzrok, da je Napoleon zoperval tako imenovani „narodni cerkvi,“ ktera bi mu bila pri večem delu ljudstva pripravila upor, ovirala njegova početja, ter mogla biti prav nevarna njegovemu gospostvu. Pri tem pa ni še bil gotov, če zadobí moč na Francoskem v političnih načelih, ko je najprej tega iskal, da bi v roke dobil dežele. Pozneje torej je bil une misli popustil, ter je začel, zgrabivši polnomočje nad francoskim, tudi vestí si pokoriti, Cerkev si podlagati, papežu zapovedati, — toda — le v svojo nesrečo.

Kakor je bil Napoleon velik sovražnik „narodne cerkve“ na Francoskem, tako je bil velik zopernik protestantizmu, kterega bi bilo veliko Francozov raji sprejelo, kot deržavno vero, drugač pa je storil s katoliško Cerkvijo, ktero je čestil. Napoleon se ni oziral na svet onih, ki so mu prigovarjali, naj tudi versko gospostvo vzame v svoje roke. Tudi tukaj mu je njegov genij pokazal pravo stezo. Videl je, da značaj francoskega ljudstva je taki, da Francoz bo terden in odločen katoličan, ali pa popolni nejevernik — nekaj srednjega ne. Razen tega je spoznal, da se bote porodile dve stranki, ako vvede protestantizem na Francoskem, ktere se bote divje med seboj kresale, moč deržave slabile, njegovo gospostvo pa spodkopavale. Zdelo se mu je toraj — pa drugač tudi biti moglo ni — da je naj boljše in naj pripravnejše za moč in veličastvo Francoske in za izpeljanje njegovih osnov, če katoliški Cerkvi zopet veljavo vterdi, veljavo in moč papeževo povzdigne. V tem so mu pomagali, kar se nikakor ne smé prezirati, tudi lastni nazori in lastni čuti.

Napoleon se je rodil v katoliški veri, bil odgojen v katoliški deželi. Ljubezen do katoliške vere, ktera se je bila v mladem sercu zasadila, in nagnjenost do katoliške Cerkve ni bila v njem čisto zamerla. Res je, da je v Egiptu branil mohamedanstvo, ter svojim četam rekel: „Narodi, med kterim bomo živeli, so mohamedanci; ne nasprotujte jim, izkazujte spoštovanje njihovim duhovnom, varujte njihove mošeje, bodite tako sterpljivi do Mohamedove vere, kakor ste do Mojzesove in Kristusove.“ Še več, o neki priložnosti je Egipčanom v razglasu rekel: „Slišite vi kadiši, šejhi in islamci, recite ljudstvu, da smo tudi mi pravi mohamedanci. Ali nismo mi poterli papeža, ki je zmeraj rogovolil, da je treba neprenehoma vojskovati se zoper našo vero? Ali nismo mi sultanovi prijatli?“ (Tu je debelo lagal širokoustni revež in dvojezičnik, ker le turki imajo povelje, vsako leto vojskovati se zoper „pogane,“ to je, zoper nemohamedane; kar pa katoličane tiče, je Rim prepovedal mohamedanom evangelij oznanovati, da bi se njih divji fanatizem še huje ne vnemal. To nam je tudi ranjki provikar dr. Knoblehar enekrati pravil in ni dvoma, da ta prepoved se je zgodila že prešnje čase, pred pervim Napoleonom. Papež ni nikoli „rogovilil,“ — le napihnjeni Napoleon je „rogovilil.“ Kako pa je on papeža „poterl,“ je med drugimi priča Moskva in Št. Helenski otočič, kjer se je ponižan pokoril za vse prederznosti zoper papeža in človeštvo sploh, za toliko krivic in prelite kerví itd. Blagor njemu, če je pokora bila resnična. Vr.) Iz tega se vendar ne smé sklepati, da je bil Napoleon čisto brez vere.

Da je pri vsem tem zraven političnih ozirov bila tudi osebna naklonjenost do katol. Cerkve pri Napoleonu nagib, da zopet vterdi katoliško vero, to je izrekel on sam. Nekemu posredniku, ki je posredoval med Napoleonom pa angleškim ministrom Pittom, in kteri je Napoleonu v imenu svojega gospodarja ponudil mir pod pogojem, ako vvede na Francoskem protestantovstvo, je odgovoril: „Jaz sem katoličan, ter hočem ohraniti katolištvo na Francoskem, ker je ono p r a v a vera, vera Francoske, vera mojega očeta, in ker je moja vera, in Bog varuj, da bi jo zatiral, hočem celo vse storití, da jo tukaj vterdim.“

Ko mu angleški poslanec oporeka, da bo papež in duhovstvo nad njim gospodovalo, ter mu velike ovire delalo, ako prizná papeža, odverne Napoleon: „Za zdaj ste dve oblasti: za časne rečí imam jaz meč, in ta mi je dosti za mojo moč; za nebeške rečí je Rim, in Rim bo o njih odločeval, pa da mene še prašal ne bo, v tem ima popolnoma prav; to je polnota njegove oblasti.“

„Pa vi ne bote nikdar postali samostalni suveren,“ nadaljuje poslanec, „tudi v časnih stvaréh ne, ako se ne razglasite za glavo cerkve, da pa to postanete, vidite predloga: naredite preobnovo na Francoskem, naredite vero po svoji misli.“

„Vero narediti;“ pristavi smejoč se Napoleon. „Kdor hoče vero narediti, mora poprej na Kalvarijo iti, to se pa meni ne prilega.“

Naj bodo nagibi kterikoli, ki so izključivno vodili Napoleona k temu, da zopet vterdi na Francoskem katoliško vero in Cerkev, to je gotovo, da si je pridobil veliko zasluženje s to vterditvo katoličanstva, tako za razcepljeni narod francoski, kakor za potlačeno Cerkev katoliško. On je bil tisti mož, kteremu je previdnost božja izročila veliko poslanje, naj stori konec grozi in trepetu, ki je nastajal z rušenjem in skrunjenjem svetih krajev. Kakor je v stari zavezi Bog poklical kralja Cira, ki naj izraelsko ljudstvo reši iz sužnjosti ter postavi tempel v Jeruzalemu, takisto je v pripravnem času poslal Napoleona iz Egipta, ki naj iz kremplјev zvérskega prevrata reši tako dolgo stiskano ljudstvo, tako dolgo jim preganjano Cerkev, da naj povzdigne na novo temple Gospodu, in spet postavi kerščansko bogoslužje.

Kakor je bil Napoleon drugi Cir, tako je bil še več drugi Konštantin, ki je spoznal moč evangelija,

evangelija, ktero ne osrečuje le posamnega človeka, ampak cele narode; kteri je preklical postave, zatirajoče katoliško cerkev, kteri je razglasil, da jo vsakdo svobodno spoznavaj; kteri je po 10letnem njenem preganjanju in tlačenju spet pripeljal narod v njeno naročje — to pa zato, ker je bil prepričan, da le v nji in po nji more doseči časno in večno dobro. Naj očita zgodovina tudi Napoleonu, kakor to dela Konštantinu, da ni toliko iz verskega prepričanja kolikor iz političnih ozirov Cerkvi dal svobodo in kerščansko vero zopet povzdignil; zato mu vendar ne uide objektivno zasluženje, ktero si je pridobil za Cerkev in človeštvo; tudi Napoleon je, kakor Konštantin, zveršil veliko nalogo. Škoda, da ni zvest ostal temu svojemu poslanju; škoda, da ni ostal branivec Cerkve, ampak postal njen tlačitel; škoda da je tudi njega bil prevzel duh prevrata, kterega je bil ukrotil v začetku, in se je dal pozneje od njega voditi.

Naj bi bil stanoviten ostal na potu, na kterega je bil krenil; naj bi se bil dal vladati dobremu duhu, ki ga je vodil v začetku, duhu dobrohotnosti in pravičnosti do Cerkve in apostolske stolice; naj bi bil vravnal svoje gospodovanje po načelih evangelija; naj bi se bil posluževal svoje neomejene oblasti: to bi bil on prestol, ki ga je povzdignil, postavil na čverst temelj, ter ga obderžal, bil bi na njem tudi umerl. Tako pa se je vergel v naročje demonu prevratu, udal se je mračnim močém ošabnosti in vladoželjnosti, in te moči so ga stermoglavile z najvišega verhunca moči v najglobočji prepad sramote in hlapčevstva. Ker se je v svoji ošabnosti vzdignil zoper Boga, ter začel stiskati Cerkev in papeža, ktere je prej varoval, zato ga je Bog prepustil osodi, kakoršna je pred njim dosegla vse preganjavce, zato so bile zapisane tudi na steni njegove palače one grozne besede, ki jih je nekdaj nevidna roka zapisala na steno palače Baltasarjeve, besede: „Mane, Tekel, Fares.“ Veliki, silni cesar pade ko žertva za svoje grehe in hudobije, ki jih je počel zoper Cerkev, zoper svetišče Gospodovo!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz dola Košanskega. V zadnjem listu „Zg. Dan.“ je bilo kratko povedano, da je 18. nov. obhajala prostrana Košanska fara veseli praznik blagoslovljenja prenovljene in razširjene farne cerkve, posvečene sv. Štefanu papežu in marterniku. Fara je izmed naj starejih naše škofije, in postarala se je bila že preveč tudi njena farna cerkev. Kdaj da je bila pozidana, se ne vé; morda l. 1656, ali vsaj nekako o tistem času. Na kamenitnem oklepu omarice za „Ss. olja“ je vsekana letnica 1656, in takrat je pastiroval tukaj farman Janez Rampelius, ki je veliko delal in popravljal pri cerkvah in v duhovski hiši. Fara je bila nekdaj v moči in premožna, to priča véliki altar iz lepega marmeljna z letnico 1752 in srebernih svečnikov, nad kterih enem je vdobljeno pisanje: IBDFPCFC 1744. Stara cerkev z zvonikom vred je bila krita s kamnjem, ne s skalicami ali škriljastimi plošicami, ampak s težkimi plošami in skalami, kakor se vidi semtertje po Krasu; jelo je zatekati, lesovje pod streho in na stropu gnjiti ter se podajati, tako da je, kakor so g. dekan v pridigi omenili, že pred 20 leti rekel tedanji župnik: treba bo popravljanja.

Odlašalo se je popravljanje tako dolgo, da se je mógla cerkev od velike noči l. 1881 zapreti, ker ni bilo varno, da se ne podere streha in strop z razmočenim in razpokanim zidovjem vred. Božja služba se je opravljala od tega časa v bližnjih podružnicah. Kolika težava je bila to za vso faro, vzlasti za duhovščino! A fara je močno spešala, zaslužki na cestah in drugod so po-nehali, letine so slabe, posebno pri sadji, ki je tukaj poglavitni pridelek; poleg tega še dva požara pri farni vasi, in druge revščine tako, da se je skoraj slehernemu zdelo nemogoče za cerkev kaj storiti, dasi so obravnave o tem tekle že od l. 1878.

Toda terdna in stanovitna volja sedanjega župnika g. Matija Torkarja je premagala vse te težave in mnogo druzih zaprék, ter se je delo letošnjo pomlad pričelo in dozdaj po večem dokončalo. Ostal je stari prezbiterij z velikim altarjem in kapelo na levi strani, drugo zidovje je novo in podaljšano do zvonika. Cerkev ima podobo križa, dolga je vznotraj 31 metrov, široka 9 metrov in v kapelah počez 20 metrov. Zidarsko delo je opravil g. Hočevar iz Hrušice pod Ljubljano, tesarsko g. Pust iz Ljubljane, orglje postavil in popravil g. Berčič iz Sostrega, velika vrata, omaro v svitlo zakristijo in pokleknika — vse iz hrastovega lesa — g. Miha Zalohar iz Št. Vida nad Ljubljano. Vsi imenovani mojstri so dela doveršili ceno in v popolno zadovoljnost faranov, in se smejo z dobro vestjo priporočati vsim, kteri imajo kaj enakih dél. Zidar in tesar sta mógla še veliko več storiti, kot je bilo poprej namenjeno in preudarjeno. Kjer prekopujejo in popravljajo staro zidovje, se veliko dela vselej pokaže še le takrat, kader se prične. Omeniti se nam zdí potrebno tudi to, da so zakristije pri cerkvah večidel na senčni strani, naj bi bilo pred altarjem bolj svitlo in suho. Toda zakristije so vsled tega skoraj povsod támne, zaduhle in vlažne, da cerkvena oprava v njih trohní in plesnuje. Bolj pripraven zavolj sprave cerkvenih reči, se nam dozdeva, je zakristijo vravnati na solnčni strani; za dovoljno svitlobo pred velikim altarjem naj se drugač pomaga.

Omenjeno nedeljo, 18. t. m., so prišli preč. gosp. Janez Urbanček, dekan Bistriški iz Ternovega in med azistenco 9 duhovnov so blagoslovili ponovljeno cerkev. To je bilo menda pervo njihovo dekansko opravilo. Po blagoslovljenji so prinesli domači gospod kaplan presveto R. Telo iz podružnice v gorenji Košani, in jako ginljivo je bilo videti, kako se je Gospod vsih gospodov, Pastir vsih pastirjev, po daljnem prestanku — čez poldrugo leto — spet vernil med svojo čedo v farno cerkev. Na to so g. dekan s krepko in vsim razumljivo besedo po domače razložili pomen današnjega dné in opravila; omenili so težav pri zidanji razširjene in prenovljene cerkve, povedali faranom, kaj da naj v cerkvi iščejo, kakó se v njej obnašajo, in kaj bodo v njej nahajali. Cerkev je bila natlačena pobožnega ljudstva, ki je zvesto poslušalo vnete besede pridigarjeve. Po pridigi in darovanji so imeli g. dekan véliko sveto mašo, kteri je sledila zahvalna pesem: Te Deum. Orglal je pri sv. maši Suhorijski učitelj g. Šimen Hiti, in pel je poleg domačega pevstva posebno lepo in umetno njegov zbor kmečkih fantov, ki je toliko izurjen, da ga je veselje poslušati.

Tako je bilo končano pervo slovesno sv. opravilo v novi cerkvi na čast večnemu Gospodu nebes in zemlje, na veselje vse fare, zlasti g. župnika, kteri si je veliko prizadeval in je tudi veliko prestal, predno se je lepa hiša Božja pozidala in pod streho spravila. Obetal je, da si bo zdaj nekoliko oddahnil — daljno delo naj čaka poznejih časov. Toda skoraj, da mu ne moremo počitka prisoditi in privoliti; kajti lepo zidovje je prazno, in treba bo skerbeti za stranska altarja, križev pot, stole in kdo vé, koliko še druzih potréb. Tudi stari zvonik je nekako raztergan, umazan in polomljen, naslonjen na novo cerkev. Dela in skerbi bo še dovolj, in ravno tako tudi dovolj prostora in prilike dobrotnikom, da pokažejo svojo pobožnost in hvaležnost do Boga z milimi darovi, kterih naj bi obilo g. župniku dohajalo za daljne potrebne naprave.

G. župniku in faranom ter vsim dobrotnikom bo Bog poplačal trud in težave, ktere so imeli pri delu. Deležni bodo dobrotniki vsih molitev in presvetih daritev, ki se bodo opravljale v cerkvi, dokler bo stala. Težave se bodo pozabile, a cerkev bo z Božjim varstvom ostala, in hvaležni bodo pozni rodovi njim, kteri so jo postavili!

Teržaško-koperski škof so se podali v Rim in so naznanili svoje popotvanje in priporočilo v molitev z naslednjo okrožnico: Joannes Nepomucenus, Dei et apostolicae sedis gratia Episcopus Tergestinus et Justinopolitanus, Praelatus domesticus S. S. et Solio pontificio assistens etc. Reverendissimo Capitulo cathedrali, universoque Venerabili Clero unitarum Dioecesium Salutem a Domino sempiternam! Solemne juramentum, quod in consecratione episcopali ac denuo in capessendo regimine harum Dioecesium praestiti; item pastoralis officii ratio, nec non affectus filialis me movent, imo plane impellunt ac urgent ad visitanda Limina Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ut Summo Pontifici, Jesu Christi Vicario, juxta sacrorum canonum statuta rationem reddam de statu ecclesiarum curis meis commissarum, utque Amantissimo Patri firmissimae fidelitatis et filialis devotionis sensa tum mea, tum Venerabilis Cleri Populique fidelis, coram testata reddam, ab ipso, cui Salvator noster ovium simul et agnorum curam commisit, mihi animi robur, levamen et solatium procuraturus, dilectissimo Gregi autem Apostolicam Benedictionem, coelestium donorum auspicem, efflagitaturus.

Deo propitio, sacram peregrinationem ad Limina Apostolorum die 22. labentis mensis aggrediar: hinc Vos, Venerabiles Fratres obsecro, ut in orationibus Vestris mei jugiter meminisse velitis, quatenus „in viam pacis et prosperitatis dirigat me omnipotens et misericos Dominus: et Angelus Raphael comitetur mecum in via, ut cum pace, salute et gaudio revertar ad propria.“ Hunc in finem quoque in omnibus Missis sumenda erit Collecta ex Missa „pro peregrinantibus aut iter agentibus“ (penult. inter votiv.) usque ad meum reditum ex Alma Urbe. — Rogo insuper Venerabilem Clerum curatum, ut Fideles de scopo hujus peregrinationis sacrae edocere, meque illorum orationibus commendare velit. — Ego vero „etsi corpore absens, spiritu Vobiscum ero“ (Col. II, 5) et pro Vestro amore vices reddam ex intimo corde quotidie in orationibus meis, praesertim vero quum super sepulchris BB. Apostolorom Petri et Pauli sacrosanctum Missae sacrificium Deo offeram. Interim „pax Christi exultet in cordibus Vestris.“ (Col. III. 15.)

Joanes Nepomucenus
episcopus.

Sveti Frančišek Ksaverij.

V daljno Indijo čez morje
Se Ksaverij vnét podá,
Duš iskat čez dol. pogorje
Ternjeva ga pot peljá;
Ne boji se vôdnih jarkov,
Ne pekočih solnčnih žarkov;
Moč ljubezni v njem plamtí,
Vse premaga, vse vkrotí.

V božni halji, križ v desnici,
Nese nauk Kristusov,
Ljudstvom v smertni še tamnici,
V radost vsih nebeščanov;
Serčno vero oznanuje,
Jezus sam ga poterjuje;
Ko apostelj govori,
Pekla se tresó moči.

Smert, nevarnost, zaničuje,
Vedno je vesel, serčan,
Sveto vero oznanuje,
Vidi daljni ga Japan;
On, z molitvijo merliče
Iz grobóv v življenje kliče,
Šibo kuge, vsako zló
S svojo zmago on prošnjó.

V prah za hramom hram se vdira
In malikov, vraž prevár;
Častno sije sveta vera,
Ko spomladni solnčni žar;
In na jutru Cerkev nova
Vstaja, raste Kristusova,
Ki si jo nevesto zbral,
S Svojo kervijó opral.

V rajsko-svitlih tam višavah,
O Ksaverij, glej na nas,
Brate v boju in težavah
Zvesto brani vsaki čas,
Da po potih tega okrožja,
Spremlja zmir pomoč nas Božja,
Da naš trud bo v Božjo čast,
Cerkvi Jezusovi v rast.

Na vse nas, ki tukaj zbrani
V Tvojo čast smo, milo zrí,
Da v ljubezni bomo vžgani,
Kot prijatelj božji Ti!
Da tud' mi vsi Božjo slavo
Širimo in vero pravo,
Svetega da križa moč
V nas odžene greha noč.

Radoslav.

Misli nedolžne deklice.

Visoko je nebó,
Nad njim pa zre okó
Čistejši ko kristal
Skoz solnca dom svetal.

Stareji ko goré,
Stareji ko vodé,
Stareji ko nebó
Še bistro zre okó.

Začelo nikdar ni.
Bolezni zanj je ni;
Ko zemlje, zvezd ne bo,
Oko še bo mladó.

Oblak zanj ni temán,
Mu noč je jasen dán;
Zato mu greh je znan,
Če v mraku tud' skovan.

Predebel zanj ni zid,
Njegov predêre vid
Skoz zapor okna, vrat,
In gleda v brezna grad.

Širok je zemlje krog,
Nad njó visok obók,
Povsod pa zre okó,
Zre serce, zre rokó.

V bolnika zre doma,
Ne vbrani mu tema
Tje v ječo gledati,
V goščavo videti.

Kjer solnca žarkov ni,
Kjer nikdar ne dani;
Kjer vedno krije noč,
Očesa sega moč.

Če mislim, govorím,
Če hodim, al' stojim,
Kar gledam, poželím,
Me gleda, kedar spim.

Če reva, oh! greším,
Mar krilo kje dobím,
Storjeno ki hudó
Bi skrilo za okó!

Nikdar, oh! ne greším,
Če tudi vse zgubím;
Če smert vmorí teló,
Odpre mi raj zató.

Okó presveto čuj,
Nedolžno me varuj,
In angelj varh z menoj
Ostani še necoj!

Necoj — življenja dni —
Po poti stermi ti,

Nedolžno vodi tje,
Kjer krona mi cvete.

R—v—n.

Razgled po svetu.

Amerikanske novice. Pij IX in amerikanski škofje. V provincijalnem cerkvenem zboru v Novem Jorku zbrani škofje so vernikom med drugim prav živo priporočili katoliške časnike. Škofje natezajo v pastirskem listu besede Pija IX: „Božja previdnost je v naših dnevih katoliškemu časništvu odločila veliko in tehtno poslanje, zakaj časniška dolžnost je: načela pravega reda in zveste vere, kjer so še, ohraniti in ljudí vzdigovati iz temote, v ktere jih je morebiti pahnila brezbožnost in verska vnémarnost.“ Oni (katoliški časniki) svarijo vernike pred množino malopridnih, kužnih, rogovilskih, brezverskih in pohujšljivih spisov. Opominjajo starše pred vsim drugim, da naj otroke varujejo strupa slabih časnikov, jih odvernejo od branja, ki se na vse kriplje, z mično podobo in kinčem, s priliznjenimi besedami in vabljivimi slikami prikupuje, da strupeno seme ljulike in zlobe v nespremišljene serca mladine trosi. Oni (dobri časniki) bičajo vnémarnost staršev, ki mirno gledajo, da njih otroci take preklicane bukve in časnike pogoltujejo, in se ne ganejo, ko strup začne moriti . . .

— Umerl je za lakoto. V okraju Vašingtonskem je une dni umerl 65letni David Adams — pravijo, da prav po besedi za lakoto. Dobili so pa v njegovi hiši 15.000 dolarjev. Njegovi sorodovinci pravijo, da je imel še druzih 20.000 in več. Žena Adamsova pa je umerla že pred deset leti. boje tudi za — lakoto. — Raji naj bi bila po pameti jedla in pila in zraven se lahko še „naših študentov“ v testamentu spominjala, kteri bi bili vsi lepo oskerbljeni. in ne bilo bi treba „financministra“ strah biti, kaj bo ob koncu mesca, ko „gospá“ pride z zapisnikom, češ: „Plačaj!“ — za 100 in še toliko dijakov!

Srednje-afrikansko. Ker je angleški general Hiks z angleško-egiptovsko vojsko bil potert, je egiptovski namestni kralj zapovedal, da vse še ostale vojne ob Višnjevi reki naj se zedinijo v Senaaru, vojne ob Beli reki pa v Hartumu, in če ne bo drugač, pa poslednjič vse skupaj v Hartumu.

Egiptovsko ministerstvo hoče 2000 žendarmov in 6000 Beduinov poslati v Suakim in to v varstvo vojne in ljudstva. ako bi se moralo umikati iz Senaara in Hartuma. Tudi beduinske glavarje hočejo v ta namen pridobiti. (Će. in koliko se je nanje zanesti. je prašanje?)

Po poslednjih naznanilih je sovražnik že blizo Hartuma; to mesto pa da ima živeža samo za en mesec in le 2000 mož posadke, zraven tega se pa še prebivalstvo k prekucu nagiba. Vse to kaže, da se tudi umakniti egiptovski vojni ne bo moč. ker na suhem so že zaperti. po Nilu pa tudi skorej bodo.

V Indiji, kakor vradni angleški list naznanja so l. 1882 zveri in kače končale 22.125 ljudí, in to samo na angleških posestvih; l. 1881 pa 21.427 Vlani tedaj so jih tigri pokončali 895, volkovi 278, leopardi 207, hijene 359, krokodili 202, kače pa 19.579. Goved se na ta način l. 1881 zgubilo 44.669, l. 1882 pa 46.707. Angleška vlada podelí darilo za vsako škodljivo zvér, ktero kdo ubije. L. 1882 je vlada izdala na ta namen 142.000 gld., in to za 18.591 ubitih zverín in za 322.421 pokončanih kač.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sin priporoča zmešanega očeta za ljubo zdravje. — Zanemarjen mlad človek, da bi se poboljšal in prišel v pravi red. — Spreobernjenje nesrečnih prostomišljakov. — Vse misijonsko osebstvo in vérniki v srednje-afrikanskem misijonu iskreno priporočeni, da bi jih dobrotljivi Bog na prošnje N. lj. G. obvaroval hudih nevarnost, dušnih in telesnih. Tako tudi misijoni na Jutrovem, koder se razpihuje fanatizem zoper Evropejce in posebej, kar je zoper misijone. Naj bodo te zadeve priporočene zlasti tudi čč. gg. mašnikom v „memento,“ pobožnim dušam v osebne molitve. — Bolna oseba, kteri nobeno zdravilo nič ne pomaga, se prav živo in zaupljivo priporoča v bratovsko molitev, da bi po priprošnji N. lj. G. presv. Serca in sv. Frančiška Ksaverijana zadobila zaželjeno zdravje, in obljubi, ako zadobi milost ljubega zdravja, zahvalo očitno po „Zg. Dan.“ razglasiti.

Koledar za prihodnji teden:

3. grudna. S. Frančišk Ksav. — 4. S. Barbara. — 5. (Post.) Saba. — 6. S. Nikolaj. — 7. (Post.) — S. Ambrož. — 8. Brezmadežno spočetje M. D. — 9. Druga nedelja v Adventu.

Listek za raznoterosti.

Tombola Miklavževa bo 9. grudna v katol. družbi. Dohodki bodo za ubožne št. Jakopske konference. Vstregel bi družbi, kdor bi ji mogel kake stvarce za dobitke podeliti. Govoril bode g. katehet Keržič.

Novi škof za Banjaluko v Bosni je postal frančiškanski župnik Marijan Markovič.

V černe bukve. Derznost pač strašna! V vasi nekje na Vipavskem se je mladeneč tako spozabil in v svoji neumnosti tako daleč zabredel, da je v temni noči se v plahto zavil, letal po vasi, ljudém nagajal in potem — kar je najstrašnejšega — šel pred cerkvene vrata, se tam spakoval in memogredoče strašil hodé po okoli stegnjenem pokopališču! Kam zabrede še naša mladina?! Kaj si bo še umislila? Ni dovolj, da nočni pokoj bega, pohujšuje nedolžne, memo Narsvetejšega s pokrito glavo rjove in tuli enako zverinji, — začela je burke uganjati celo s samim Svetišem in z mertvimi!

Kaj se ne boji tak hudoben človek, da bi ga Bog v tistem trenutku ne udaril? „Z Bogom ni se šaliti!“

Občinski možje, starši — v kraj z zverinjo! Ne pustite okrog dirjati mladine: težka odgovornost vas čaka! Kaj pa še le tiste kerčmarje, ki ponočnjakom gerla nalijajo in s pijačo pamet mešajo!

V Goriškem centralnem semenišu je vsled smerti preč. g. Štef. Kocijančiča izpraznjena stolica za nauke sv. pisma stare zaveze; torej je za to službo pismena in ustmena poskušnja odločena na 20. in 21. dan bližnjega mesca grudna. Gg. duhovni, želječi se poskušnji podvreči, prešnji dan izročijo pn. vodstvu središnjega semeniša dotično prošnjo s spričevali starosti, naukov in službá.

Iz Maribora. Stolni kapitel lavantinski naznanja, da p. n. preč. g. Franc Sorčič, infulirani stolni prošt, vitez železne krone III. reda, kn. šk. konzistorijalni svetovalec, namestni predsednik prosinodalnih izpitov, ravnatelj pisarne kn. šk. ordinarijata, so po dolgi bolezni, prevideni s ss. zakramenti za umirajoče, 22. nov. 1883, ob 4 zjutraj v 66. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspali. Pokop je bil 23. t. m., zadušnice pa v saboto 24. t. m. predpoldnem ob 8 v stolni cerkvi.

Sveta Gora pri Gorici (nekaj zgodovinskih čertic o tej božji poti, o odpustkih itd.); 28 str. **Devetdnevnica k Materi Božji na Sveti Gori**, 39 str. Obé prijetni mali knjižici sostavil A. Č., in natisnjeni ste v Gorici, ter se dobivate tudi v katol. bukvarni. Zlasti prijatlom slavne božje poti „Sv. Goré" bode z njima dobro vstreženo.

Na Jutrovem, kakor iz Sajgon-a naznanjajo, se je že pričela vojska med Francozi in Tonkinci v edinosti s Kino.

Vprašanje in odgovori. Vpraša se: Kaj naj se mlade hčere učijo? Odgovor se glasí:

Učite jih čedno brati, številiti; učite jih zdrave jedí kuhati; učite jih prati, likati, nogovice plesti, obleko si šivati in pošteno srajco narediti.

Učite jih kruh peči. Učite jih, da zdrav živež veliko zdravíl prihrani.

Učite jih, da le tisti je varčen, kteri manj izdaje kot dobiva, in da vsi, ki več izdajejo kot pridobivajo, morajo obožati.

Učite jih, da plačana platnena obleka se bolje podaja, kakor pa svilnata, ako dolg na nji visí.

Učite jih, da dvoje zdravo, polno lice je več vredno, kakor pa 60 vsled mehkužnosti ječnih lepotičij.

Učite jih močne čevlje in spodobno obleko nositi.

Učite jih, da z nečimerno gizdostjo in presiljenim lišpom se kazi podoba Božja.

Učite jih priproste biti, v Boga zaupati, si same pomagati in pridno delati.

Učite jih, da namesto je je, — ne, ne ni lepo, cele koše beséd razsuti.

Učite jih modre biti, in naj se ne reče: kolikor je stareji, toliko bolj ji jezik teče in klepeče.

Učite jih, da le vera in poštenost človeka dela srečnega in zadovoljnega.

Učite jih bežati in vpiti, kader je nedolžnost v nevarnosti.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Kočevje je do 31. grudna razpisano. Za Stari log je razpisanje do 10. grudna pridaljšano. — Čast. g. Aug. Turk pride iz Borovnice v Teržič, in čast. g. Jož. Pekovec iz Spodnje Idrije v Knežak za duh. pomočnika.

V Teržaški škofiji. Čast. g. Jern. Križaj, duh. pom. v Loki, postal je administrator kuracije Pomijanske. — Čast. g. Fr. Comisso, provisor v Karsu, je postal administrator župnije Černiverške. — Čast. g. Peter Zobar, duh. pom. v Umagu, gre za kapelana v Kars. Čast. g. Štef. Destradi z Operta v Umago. — Čast. g. Mart. Prenc, administrator v Kozljaku, za administr. v Ivanac. Čast. g. Jak. Leben, kapelan v Gradinji, za administratorja v Račice. — Čast. g. Luka Možina, kapelan na Berdih, za kapelana v Gradinjo. — Umerl je 12. t. m. preč. Jan. Mar. Sinčić, kapitelski dekan v Terstu, semeniški vodja itd. R. I. P.

Teržaški okraj bode odsihmal razdeljen v dve dekaniji: v Teržaško in Opčinsko. K pervi se bo štelo mesto Terst s predmestjema Gvardiela in Rojan, pa župnija Štedenj in kuracija Barkola; — k drugi pa Opčina, Kontovelj, Prosek, Sv. Križ, Bazovica, Natinara in kapelanija Lipica. Za Teržaško dekanijo je postal dekan preč. g. dr. Janez Šust; za Opčinsko pa preč. g. Fr. Čebular, župnik na Opčini. — Razpisana do 31. grudna je častna služba stolnega dekana pri stolnem kapitelnu v Terstu.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Dr. J. Svetina 2 gld. — Preč. g. dekan J. Porenta 2 gld. — Čast. g. župnik Jan. Tavčar 3 gld. — Čast. g. župnik Jan. Keršič 5 gld. — Čast. g. župnik Š. Jaklič 1 gld. — Ad majorem Dei gloriam 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Žabnica po čast. g. Lor. Rozmanu 7 gld. in 1 šmarni tolarček. — Stara Loka po preč. g. dekanu M. Kožuhu zopet 5 gld. 98 kr. — Zbirka v Št. Lorencu, poslana po čast. g. župniku Ant. Hočevarji, 16 gld. 26 kr. — Fr. Budinek 5 gld. — Po čast. g. župniku J. Jakliču 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Po čč. gg. Uršulinarcah 4 gld. 93 kr. — Iz Mošenj 12 gld. — Gospa M. Jenčič 1 gld. — Gospa P. Mrak 1 gld. — Po preč. g. župniku J. Krese-tu 25 gld. — Ana Trontelj 30 kr. — Iz Ribnice 1 gld. 55 kr. — Iz Starega Terga pri Ložu 30 gld.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. župnik Fr. Jarc 4 gld. 90 kr. — Antonija Miklavec 1 gld. — M. Š. 1 gld. — Čast. g. župnik Jan. Tavčar 1 gld. — Ad majorem Dei gloriam 10 gld. — Andr. Jan po preč. g. župniku K. Tedeschi-u 10 gld.

Za sv. Očeta: Iz Št. Vida po čast. g. župniku Š. Jakliču 20 gld., 1 ces. cekin za 5 gld. 50 kr. in 1 staro dvajsetico. — Iz Cirknice po preč. g. dekanu Jan. Porentu 6 gld. — Preč. g. župnik dr. Juri Sterbenc 2 gld. — G. Fr. W. 5 gld. — Žabnica po čast. g. Lor. Rozmanu 26 gld — Č. g. župnik A. Dremelj 1 gld. 50 kr.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Jan. Šoberl 1 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Iv. Južina 50 kr. — Ad majorem Dei gloriam 3 gld.

Za vstav duhovnov prestopivših iz razkolništva v Carigradu: Ad majorem Dei gloriam 5 gld.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Preč. g. župniku k previs. pomiloščenju serčno čestitujoč dr. J. S. 2 gld.

Za Leopoldinsko bratovšino: Po preč. g. dekanu M. Kožuhu 1 gld. 82 kr.

Za najbolj ubožno cerkev: Neimenovan 5 gld.

Za afrikanski misijon: Po preč. g. dekanu M. Kožuhu 2 gld. 20 kr. — Čast. g. župnik Jak. Marolt 2 gld. — Iz Horjula po čast. g. župniku 4 gld. 66 kr. — S Križev pri Teržiču po čast. g. župniku Fr. Vohincu zbirka 1 gld. 50 kr. — Čast. g. župnik J. Tavčar 1 gld. — Čast. g. župnik Al. Košir 5 gld. 50 kr.

Za gosp. Buhov misijon: Preč. g. dr. J. Šterbenc 2 gld.

Za bratovšino sv. Leopolda v podporo misijonarjem v severni Ameriki: Gospa Antonija Miklavc 1 gld.

Za Marijno bratovšino v podporo misijonarjem v srednji Afriki: Gospa Antonija Miklavc 1 gld.

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: Ad majorem Dei gloriam 10 gld.

Gosp. Val. Lahu za novo kapelo v Bosni: Ad majorem Dei gloriam 50 gld.

Za najpotrebniši misijone: Ad majorem Dei gloriam 20 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. A. V—s: Storilo se bo, kar bo moč. Hvala! — G. Šim. Križm.: Odpravništvu je naznanjeno zarad sprem. napisa. — P. H—n: Sporočilo g. J. opravili, in v drugem skusimo vstreči. — V. K.: Dobri nasvèt oddan na dotično mesto in drugo opravljeno. — G. —l—: Precej prihod.; prav serčna hvala! Pač res, da Sl. imamo malo prijateljev, in nasprotniki ne mara hočejo tudi to pozabiti, da je zdaj „il grande impero" z Rimom v prijateljstvu.

Odgovorni vrednik: **Luka Jeran.** — Tiskarji in založniki: **Jožef Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.

ZGODNJA
DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 7. grudna 1883. List 49.

Današnji Kajn in današnji Abel. II.

Bratomorstvo.

Poglejmo, če bratomorivec Kajn še živi? . . . Čakal je Kajn in iskal priložnosti, da Abelna, ki ga je sovražil, izpelje in ubije. Bil je Abel premalo pazen in preveč je verjél potuhnjenemu Kajnu. Kaj se zgodí? . . Rekel je Kajn: Abel, pojdiva venkaj — na majhen izlét tje po polji. Ko sta bila pa na polji, je napadel Kajn svojega brata Abelna in ga je ubil!

Podobno dela novi Kajn, „prostomišljaštvo.“ Priplazi se potuhnjeno k Abelnu, h katoličanstvu, k cerkvenim služabnikom, zvestim vernikom, ter lisičje govorí: „Pridite, gremo malo tje venkaj.“ . . Kam pa „tje ven?“ Ktero je domače polje, ki naj ga zapustimo, in kam ven naj gremo? Odgovor: To je vera, to so podlage, načela verske. Nasprotniki, če tudi so naši bratje z nami keršeni, z nami birmani, z nami obhajani, vender izdajavsko govoré: Vašega stališa verskega ne priznavamo; mi smo na stališu prostosti, svobode; svoboda tiska, svoboda v nauku, svoboda verska, to je naše polje; pojdite z nami, vidili bodete, kako prijetno, dobro je na tem polji. . . . Ta Kajnov glas se ponavlja po bukvah, po časnikih, po družbinskih shodih, po kazališih, igrah, „besedah“ in tudi velikrat po šolah. O ubogi mladenči (celo že drugi spol)! — koliko jih posluša zapeljivi glas, in kako kmalu mnogi vidijo, da jih je Kajn „izpeljal“; pa prepozno je; le malo se jih verne še do časa.

Ko je bil Abel zunaj, se ga je Kajn lotil in ga je ubil. Tako dela Kajn tudi zdaj; z verske podlage izvabi človeka na polje lažnjive svobode, da vse po malem prestopa cerkvene naredbe, cerkveno disciplino, in zlagoma prezira tudi očitne verne in nravne zapovedi. Kajn poprej vse obeta, vse ponuja, se povsod priblinja in prikupuje; ko se pa reče: Kajn ima v roki (šibkejšega) Abelna, potem ga vedno bolj zaderguje, davi in ubija. Tako se je godilo v Belgiji, deželi „liberalnega katoličanstva,“ in godí se drugod. Nasprotniki obetajo katoličanom „enakopravnost“, samo naj jim prijenjajo, da do moči pridejo, potem pa se začne davljenje in ubijanje, kakor zdaj na Francoskem, kjer nesramni framasoni še svobode v cerkvenem pokopavanji več ne dopušajo, celo križ in druge katoliške znamenja na mertvaško rakvo devati pri pokopih prepovedujejo ti mojstri lažnjive svobode; so pa v deželi ktere milijoni prebivalcev so do malega vsi — katoliške vere. Torej je švicarsk katoličan že pred petimi leti klical: „O liberalni katolicizem! To ste tvoji glavni skazi: Ti djansko tajiš božanstvo Kristusovo v njegovih posledicah in v nasprotnikih sv. Cerkve vidiš angelje; ti pozabiš, da mora ali Kristus gospodovati kakor Kralj, ali pa njegovi sovražniki.“

Katoliška vera je resnica, od Boga razodeta, zato se tukaj ne dá mešetovati: terdna vera, podložnost se ..htéva. Kaj bi rekel oče, ako bi nezumem otrok zahteval svobodo vse po svojem umu ravnati, po svoji volji pokoren biti, ali pa ne? Pokoršina je zlata nitka, ki seže skozi vse ozidje katoliške Cerkve, kakor mora biti podlaga v družinskem življenji. Liberalizem pa visí na polzkem stajalu človeške svobode, — prostost vérstva, tiska, véde itd. Posebej ima liberalizem stavek, v kterem se prav živo skazuje njegovo bistvo in vsled kterega bi imel slehernega um, kakor pravijo, mérodajaven biti. Ta glasoviti stavek je: „Treba je prepričanje slehernega spoštovati.“ Kaj tedaj hoče ta stavek in nauk? Ali ni v tem zahtevano, da se moramo resnici odpovedati; sej „prepričanja“ so si nasprotne in se med seboj pobijajo, eno prepričanje terdi to, drugo ravno nasprotno. In zdaj, Kajn terdi svojo lastno misel, Abel pa to, kar je Bog razodel in zahteva. Kajnov nauk je, da naj se Bogu to dá, kar se komu ravno poljubi po njegovem mnenji in volji; Abelnov nauk pa je: to verjemi in delaj, kar je Bog razodel in kar Bog veleva.

Resnica tedaj se mora spoštovati, pred vsem Božja resnica. Ako namreč Bog govorí, resnico posvé, morajo človeške nasprotne menitve molčati; resnico je dolžnost spoštovati. To je stališe katoliške vere; prej imenovano pa stališe prostomišljakov. Liberalnh pravi: Vsak naj gleda po svoji šegi (nach seiner façon) se zveličati; katoliško načelo pa pravi: vsak naj si prizadeva po načinu od Boga določenem zveličati se, in ta od Boga dani način je v katoliški Cerkvi. — Novi Kajn hoče vse po svoje verovati, od Boga dano in sprejeto vero še po svojem umu presojevati in po svoji volji pretresovati; katoliška vera pa ne dopustí tega svojim vernikom, in preklicuje ta krivi nauk. Ako namreč kdo terdi, da stan vernikov in stan tistih, kteri k edinopravi veri še dospeli niso, je enák, tako da bi katoličani zamogli imeti pravični vzrok, dvomiti nad vero,

ki so jo pod učílom Cerkve že sprejeli, in med tem svoje priterjenje smeli odtegniti, dokler ne dosežejo polnih učenostnih dokazov, da je vera verjetna in resnična: taki bodi izločen (anathema sit). Tako Conc. Vatic. can. 6 de fide.

Ostanimo torej na **domačem** polji sv. vere! Ne poslušajmo Kajna, ki hoče Abelna izpeljati in ga ubiti. Bog ne daj pa, da bi celo sami hotli biti Kajni in ubijati svoje brate z lažnjivimi nauki! Ti pa, ki si morebiti že „zgubljeni sin," ozri se nazaj v svojo domačijo: Kristus je Sin Božji, Njegov namestnik je poglavar v Rimu; k njemu se verni, da se zveličaš, zakaj: „kdor ne bo veroval, bo pogubljen!"

Svetloba — luč.*)

(Dalje.)

Nekdaj je veljal pri kmečkih rokodelcih (šivarjih in čevljarjih) pregovor: „Sv. Gregor luči vpihne, a sv. Matevž jih zopet prižge." Pervi del tega izreka se je dopolnil tudi nad pisateljem tega skromnega članka, da je namreč prenehal v „Zg. Dan." o sv. Gregorji (sušca meseca), a drugi pa je prerano mu prišel, kakor nekterim razstavljalcem električne svitlobe in električnih strojev na Dunaji mesca vinotoka. Ravno takrat, ko je v cesarskem prestolnem mestu v električni razstavi svetlo žarela neovergljiva priča moči človeškega uma in dlana, je v prestolnem mestu katoliškega sveta oni verhovni glavar sv. Cerkve, ki se skrivnostno imenuje „Luč na nebu" napovedal duševno električno razstavo po vsem svetu, — molitev sv. rožnega venca. Velikanskega vspeha si obetajo od dunajske električne razstave v gmotnem (posvetnem) obziru; a mi katoliški kristjani imamo še gotovejšo obljubo o silni moči gorečih molitev pravičnih, ki „oblake prodêre," zlasti o molitvi k Nji, o kateri poje Cerkev: „Raduj se, Marija Devica! **vse** krive vere zatareš po **celem** svetu"!

„Božja dela so popolnoma doveršena" (V. Moz. 32, 4.), pravi sv. pismo, in ker je pervo stvarjenje (pervega dné) bilo svetloba, smemo sklepati, da je razmeroma ena naj izverstniših stvari Božjih. Saj kaže to že veličastno priprosta beseda: „Rekel je Bog: Bodi svetlo! in bilo je svetlo." (I. Moz. 1, 3.) In videl je Bog svetlobo, da je dobra (doveršena); in **razdelil** je svetlobo od teme" (I, Moz. 1, 4). Trojna različna delavnost Božja (po človeško rekoč) je razvidna iz te pripovedi stvarjenja svetlobe: Bog je rekel, videl, razdelil. Ze stari modrijani so izrekli: „Vse popolno je trojno!" (Omne trinum perfectum). Je-li svetloba tudi trojna? Gotovo! in sicer gledé svoje kakovosti je: ali zemeljska (ogenj), ali zračna (elektrika), ali nebna (zvezdna), in gledé svojega včinka ali delovanja na naše čute je v znanih sedem glavnih mavričnih barvah: rudeče, oranžno, rumeno (žolto), zeleno, svetlo-modro (plavo), temnomodro (zamodrélo) in višnjevo (barvna slika, šar-spektrum) v pervih dveh bolj topla, v srednjih svitlejša, in na vijoličastem koncu neki bolj razkrojajoča kakor v ostalih žarkih. Svetloba, toplota, kemična moč.

„Dérstel" (kristalovani apnenec kamen) ima lastnost, da žarke dvojno lomi, posebno je znamenit dvolomni islandski kálavec. Duh človeški je tudi takov duševni kalavec, ki v vidnih stvaréh vidi primere nevidnim, v naturnih dušne sličnosti in prilike, v zemeljskem nadzemeljske, nebeške. Današnji mnogi materijalistični učenjaki ne vidijo kot le eno čerto, kakor skoz navadno steklo, pa tudi steklo dobí po iznajdbi Fressnell-ovi, ako se na posebni način stiska in tlači, lastnost, da se skoz isto gledajočemu enojna čerta podvoji; postane dvolomno. Tako se mnogi po stiskah, nadlogah, bedah, revah, spameté; da še le v nesreči spoznajo višjo roko, vodečo osodo posamnega človeka in celih narodov na svetu.

Vidni svetlobi odgovarja nevidna, telesni toploti netelesna duševna, in naturni moči druga neprimerno večja čeznaravna, večna. Silno tanka stvar je telesna svetloba, pa človek ima še finejšo duševno svetlobo, ki zamore ono kakor veči kolobar manjšega obsegati, t. j. lastnosti, berzino (hitrost), živahnost, moč v številkah izraziti in kjer so številke, tam je omejenost. Omejena stvar je telesna svetloba gledé časa in prostora, isto tako a v manjši meri omejena je luč razuma, bodisi človeškega ali angeljskega, jedna sama pa je neomejena v času — večna, brezmérna v prostoru — neskončna, nedosegljiva v moči — vsemogočna svetloba in luč. „In to je oznanilo, katero smo slišali od njega in ga oznanjamo vam, da **Bog je luč** in temê v njem ni nobene." (1. Jan. 1, 5.) Zato lepo poje pesnik:

„Svetil ognjenih milijoní
Po neizmérnosti tekó;
Zibáje v Tvojem se zakoni
Oživljajoči svit lijó.
Al te svečave vse požgane,
Kristalov žarnih trume zbrane,
Zlatih valóv somenj tekóč;
In plameneči ti zrakovi —
Pred Tabo so — pred dnevom noč."

(Oda „Bog" po Deržavinu.)

„O Izrael, kako silno velika je hiša Božja, neizmeren prostor njegovega posestva! Velik je On brez konca, vzvišen, neizmeren." (Bar. 3, 24.) In sv. Pavel pravi: „Ne gledamo na to, kar se vidi, ampak na to, kar se ne vidi, kajti to, kar se vidi, začasno je, ali kar se ne vidi, večno je." (II. Kor. 4, 18.) Drugje govorí: „Kar se na njem ne more videti, to se od stvarjenja sveta opazuje in vidi na njegovih delih: njegova večna moč in božanstvo, da jih (nejevernikov) ni moč zagovarjati." (Rim. 1, 20.) Vsa narava v svojih pojavih, predmetih in zakonih (postavah) je odsév (podoba) neskončne popolnosti Tistega, ki jo je vstvaril, da bode kot velikansko razodenje vsemogočnosti, modrosti, lepote, dobrotljivosti in veličanstva Njegovega. Ako pa je kterakoli stvar Božja zercalo njegove moči, modrosti in dobrote, je svetloba in tista velika svetilnica (luč) na nebu, imenovana solnce, primeroma naj glasniša priča navedenih lastnosti.

Svetloba solnčna je našim telesnim očem največja in najživahniša, kar si jo misliti moremo. Proti mesečni svetlobi o ščipu je solnčna svetloba 470.000krat večja, in kadar zvezda danica najbolj blišči, jo vendar solnce 622milijonkrat v svitu prekosí. Pa imenitni zvezdogled P. Secchi pravi, da te številke so najberže še premajhne za izraz solnčne svetlobne moćí v primeri z drugimi svetíli. Vendar so še svitlejše neke zvezde nepremičnice, pa zaradi silne daljave od nas lijejo le malo žarkov na našo zemljo. Tako je po računu zvezdogleda Wollastona nepremičnica svitla zvezda „Sirius" 20.000krat manj svitla kot solnce, pa v resnici sodeč po neizmérni daljavi od nas presega 63krat živahnost solnčnega svita (Humboldt Kosmos III. p. 103). Pa Bog vé, koliko in katere izmed onih 20 milijonov zvezd, kar jih s človeškimi do sedaj znajdenimi doljnogledi zamorejo opazovati, so sto, tisoč, milijonkrat veče in svitlejše memo našega solnca? Samo v „rimski cesti," da je okolu 18 milijonov zvezd! Ko človek to premišljuje, mora nehoté z Davidom sklicati: „Nebesa oznanjajo slavo Božjo; in dela njegovih rók kaže obnebje!" (Ps. 18, 2.) Sveti

---

*) Glej „Zg. Dan." letošnje liste: 6, 7. 9, in 10.

mož jezuit otec Padial je v jasnih nočéh odperl okno svoje celice in je celo noč do jutra gledal kakor zamaknjen v zvezdato nebó! Nemški modrijan Kant pravi: „dve stvari vzbujate posebno občudovanje v meni, zvezdato nebó nad menoj in glas vestí v meni.“ — So pa nektere telesnosti, ki osevajo svitlobo, posebno čista in uglajena zercala, druge pa so temne in nič luči ne odbijajo, zlasti robate in kosmate stvari. Tako je tudi čista in „kosmata“ vést, čista ali kosmata duša; onim, ki so čistega serca, je obljubil Jezus, da bodo Bogá gledali (Mat. V, 8); nasproti pa govorí prerok: „Kterí so slepci, ako ne oni, ki so sužnji greha? Oni hodijo ko slepci, ker so grešili proti Gospodu. Njih pota so opolzle in s temó pokrite, in angelj Gospodov je njih preganjavec.“ (Isai. 42, 18.) Zato zdihuje psalmist: „Poglej, usliši me, Gospod moj Bog; razsvetli oči moje, da ne spavam v smerti“ (Ps. 12, 4). (Dalje nasl.)

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

1) Oplečnik, humerale. Nekteri ss. očetje gerški rabijo za humerale ime anabolé, ktero popolnoma vstreza latinski besedi amictus (iz amicio, anabállo). Humerale je mlajše bogoslužno oblačilo; izperva je namreč alba pa kazula tako ozko se tiščala vratú, da današnjega humerala treba ni bilo. Še le v 8. stoletju sprejela je zahodnja cerkev humerale, ker se je alba (mašna srajca) pa kazula (mašni plajšč) razširila okolu vratú. Pa takrat si mašnik ni pokrival le vratú in pleč, ampak tudi glavo, in sicer do začetka sv. maše. Pred pristopno molitvijo je mašnik spustil humerale na pleča. Na to navado spominja še danes molitev: Impone Domine capiti meo galeam salutis itd. Po obredniku ambroževskem se humeral oblači nad albo, po rimskem nad talar. V današnji liturgični rabi je humeral širji čveterooglati plajščič iz platna, imajoč na dveh gornjih okrajcih trakova, ktera se čez persa navskriž okoli strani spredej veželta. Cerkev želí, da oplečnik imaj pod gornjim robom všit križec. Tako je sedanja raba; na Francoskem pa je v mnogih škofijah videti križec na sredi oplečnika. V 10. stoletju in naprej je bil oplečnik sprelepo okrašen. Imel je pogostoma zlate rese, lepe klasove, cvetje, ter pomenljive slike. V brizinški cerkvi (Freysing) so imeli iz 11. stoletja prelep oplečnik; dragoceni spominik ta pa je zginil v začetku tega stoletja, o sekularisaciji l. 1802. Imel je na sredi vvezen simbol jagnjeta z besedama: Agnus Dei; v štirih koncéh pa štiri evangeliste. Oplečnik spominja na tisti plajšč, s kterim so judje Gospodu zagrinjali glavo, ko so ga zasramovaje prašali: Prerokuj nam, kdo te je udaril. Spominja pa tudi na to, da čutila, zlasti jezik, berzdajmo v vsem, karkoli bi bilo nespodobno za sveto službo; zato govori škof, dajoč subdijakonu oplečnik, besede: Accipe amictum, per quem designatur castigatio vocis.

2) V 12. in 13. stoletju, ko oplečnik ni več služil za pokrivanje glave, vveden je bil tako imenovani biret. To ime izvajajo obredoslovci od besede „birhus,“ birhus pa je bil ogertaček, overžek, s kukuljo (kapuco), ki so ga kanoniki nosili po zimi nad roketo. Temu overžku so rekli tudi „mozetta“ ali „kapa.“ V začetku je bil biret okrogljaste podobe, kmalo pa (da so ga lažej z glave jemali) dobi verške (t. i. rogove), ter se je podstavljal s terdnejšo tvarjo. Število verškov ni povsod enako. Pri nas pa v Italiji so v navadi le trije, po Nemškem in po zahodnjih krajih Evrope pa po štirije. Po cerkvenih velevah se ima nositi biret pri vseh cerkvenih službah; jemlje se raz glavo pri nekih liturgičnih opravilih, ki so po imenih določene. Pridigar je pokrit z biretom, odkrije se le, kader izgovori ime Jezus. Barva biretova je različna: škofje in kanoniki rabijo vijolčasto ali rudečo, niže duhovništvo černo, nekteri neduhovniki pa (n. pr. premonstratenzi) belo.

(Konec prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*„Duhovni Pastir.“*) Že večkrat se je sprožila beseda, tako tudi pri zadnjem zborovanji katoliškega podpornega društva, da naj bi se v Ljubljani dajalo na svitlo primérno glasílo za cerkvene govore, ker čast. g. Andrej Einspieler s koncem t. l. neha „Slovenskega Prijatla“ na svitlo dajati, kar smo že zadnjič omenili. Zdaj kaže, da je prišlo do resnice. Začeti namreč ima ob novem letu v katoliški tiskarni izhajati mesečnik z imenom „Duhovni Pastir,“ čegar vredništvo je prevzél katehet v nunskih šolah čast. g. Ant. Keržič. Njemu tedaj naj bi izročevali dobro izdelane govore gospodje, kteri žele v tem oziru Slovencem kaj dobrega storiti. Tudi smemo omeniti, da je g. Keržič za to reč bil že pri premilostnem gospodu višem Pastirju, kteri so prav zadovoljni s tem početjem. Tudi gospodje po deželi, kolikor nam je znano, so tega močno veseli. Eden verlih gospodov duhovnih pastirjev nam je te dni to-le pisal:

„No, osnovajte le kmali „Slov. Prijatelja“ ali „Govornika,“ kar je ljubše — zarad naročevanja ob novem letu. — Dobrih govorov imate že v rokah, in če ne obernite se do govornikov v Ljubljani in po deželi... Pridige naj bi bile popularne, ne v visocih in iskanih besedah, pojasnovane z lepimi zgledi... „Le urno na dan!“

Z Gorenjskega, 1. grud. (*Novi zvonovi v Češnjevku.*) Krasna je gorenjska stran naše dežele. Kar pa ji posebno vrednost daje, je to, da so prebivalci njeni večinoma verni, vneti za Božjo čast. Lepe cerkve, mogočno zvonenje po Gorenjskem nam to jasno priča. V najnovejšem času se je zopet število lepo vbranih zvonov na Gorenjskem pomnožilo. Kakor je bilo že omenjeno, dobili so nove zvonove v Terboje, ker stari so bili o priložnosti grozovitega požara pokončani. Pred kratkim pa so pripeljali 3 nove zvonove tudi v Češnjevek, vás župnije Cerkljanske. Češnjevska podružnica sv. Duha je četert ure od Cerkelj oddaljena, tik okrajne ceste, ki pelje iz Cerkelj v Kranj, po kteri cesti so se letos 16. julija vozili presvitli cesar. Ker mi je bila priložnost dana te zvonove ogledati, naj nekoliko o njih sporočim. Zvonovi so delo g. Al. Samasa v Ljubljani. Veliki zvon, kteri tehta okoli 15 centov, posvečen je sv. Duhu. Pomenljiv je napis, na njem, ki se glasi:

Srenja Češnjevska!
Teb' moj glas veljá;
Vabil, klical bom,
Vas v sveti dom.

Krog spodnjega roba se bere: Ko se je Cesar Franc Jožef I vozil l. 1883 tod memo, vliti me je dal župnik Anton Golobič.

Srednji zvon posvečen je sv. Andreju in ima napis:

Sveti Andrej,
Ti vselej,
Sprosi nam voljno križ nositi,
S tem nebesa pridobiti.

Na tretjem zvonu se bere:

Oh, nedolžnost ohranite,
In za grešnike molite;
Ranjcih pa ne pozabite!

*

Zvonovi so bili od srenjčanov Češnjevskih z veliko častjo sprejeti; posebno veseli so bili pa 25. nov., ko so imeli zarad novih zvonov duhovno opravilo. Ozaljšali so bili zvonik z zastavami, okinčali cerkev znotraj in zunaj z venci, postavili lepe mlaje in slavoloke s primernimi napisi.

Da so se pa novi zvonovi napravili, je, kakor priča napis na velikem zvonu, v pervi versti zasluga v vsakem oziru delavnega, za svojo župnijo jako skerbnega g. župnika Ant. Golobiča. Kakor so ta velečislani gospod pred nekaj leti napravili za župnijsko cerkev v Cerkljah nove zvonove, kterih veliki tehta 48 (ne 38) cent, tako so tudi zdaj pervi sprožili misel za napravo novih zvonov v Češnjevku. Tudi so iz raznih virov vedeli poiskati potrebnega denarja, da je na Češnjevsko srenjo primeroma le malo plačilo prišlo. Vsa hvala pa gre tudi verlim Češnjevčanom, kteri so se z veseljem g. župnikove misli poprijeli, vse potrebno pripravili, zbrali denar, kolikor ga je določeni svoti še manjkalo, da so se zvonovi precej plačati zamogli. Bog ohrani še mnogo lét neutrudljivega g. župnika Antona Golobiča. Bog živi verno slovensko ljudstvo!

Iz Zagreba, 3. XII. Pretekla so tri leta od strašnega potresa. Danas je Zagreb zopet lepo obnovljen, ne pozna se mu, da ga je tako strašna nezgoda zadela. Tudi semenišče se je bilo skoraj vse razrušilo, samo prednja stran je ostala. Sedaj je i to lepo na novo pozidano, in pa tako, da ga nima jednakega v naši deržavi. Zdravo je to zidano: zračila v vsaki sobi, spavalnice lepo vredene, dobra voda, katero daje vodovod, lep vert zraven njega; vse dela bogoslovcu zdravo, prijetno življenje. Po hodnikih so lepi kipi svetnikov, pa tudi ob stopnicah enako, namreč, ss. Jožefa, Cirila i Metodija, Petra in Pavla, Avguština, biskupa zagrebskega, Simeon in Kvirina, sv. Alojzija, Bermansa. A naj krasnija je kapelica, posvečena presv. Sercu Jezusovemu. Zidana je v gotičnem slogu. Okna v sanktuvariju predstavljajo v sredini Jezusa s presv. Sercem, na desno mu je prečista Devica Marija, a na levo sv. Jožef. Zraven sv. Jožefa je sv. Alojzij (dar preč. gosp. rektorja M. Smetiška), a na drugi strani sv. Tomaž Akv. (dar profesorjev bogoslovja); vse te slike so na steklo slikane, jako lepe, pobožnost vdihavajoče podobe. Oltar je v gotičnem slogu, katerega primerno krasijo relievi sv. evangelistov. Vsa cerkev je z olnato barvo pobarvana, obilno pozlačena. Na koru so krasne orglje, katerih lepe glasove smo danes pri posvečevanji čuli. Vsi bogoslovci v roketah in biretih pričakovali smo prevzv. eminenco kardinala J. Mihalovića, kateri je posvetil kapelico. Na dvorišču obstopili smo kapelico in zapeli psalme 50., 119., 120. in 121.; med tem je blagoslavljal prevz. nadpastir cerkvico. Po tem šli smo moleči litanije vsih svetnikov v kapelico; tam je zopet blagoslovil znotraj kapelico prezv. kardinal. Potem stopi na leco prečastni gosp. špirituval M. Stepinac in v lepem govoru nam pojasnuje važnost cerkve, opominjajoč nas, da radimo v zveličanje vernikov v dušni a zraven v obćni blagor domovine. Solze zalivale so nam oči, ko so skerbni dušni oče tako goreče nam pridigovali. Za tem se prične sv. maša; služili so jo prevzv. gosp. kardinal sami. Pri posvečevanji bilo je mnogo odlične duhovne gospode, a tudi svetske, med kterimi sl. gosp. Vončina, minister za uk bogočastja. itd.

Slavna gospoda je bila tudi ostala po sv. maši, ter si ogledala lepo naše semenišče. Vsim je dopadel lepi red in okusna zgrada semenišča. Vesel je bil ta dan za nas, ki smo ga komaj čakali. Bog daj, da bi molitve naše v novi kapelici Njemu dopadale, mi pa kot dobri svečeniki delali kdaj za blagor naše domovine. Tudi naj nas Vsemogočni obvaruje zla potresa! Na svidenje, mila braća v Slovenski. *M. S.*, bogoslov.

Matevž Pirc, pervostolni vikar v Gorici, umerl je v torek 20. listop., 78 let star, a pogreb bil je v četertek, 22. nov. Rojen je bil 7. sept. 1805 v Černem Verhu na Kranjskem; posvečen 19. avgusta 1832. Služboval je v Devinu kot kaplan, potem v Doberdobu kot vikar, slednjič v Gorici 36 let kot vikar v stolni cerkvi. Lansko leto praznoval je petdesetletnico svojega mašništva in neumornega delovanja za blagor svojih bratov. Bil je vešč tudi furlanskega in italijanskega jezika, zato je duhovno službo opravljal brez težave; opravljal jo je pa z velikim veseljem in je bil vedno tudi pripravljen namestovati katerega tovarišev, ako je bilo treba. Z zapuščenim ljudstvom imel je veliko poterpljenje; in ga je prav podučeval. Vabil je zapuščeno mladino h kerščanskemu nauku ter se tako dolgo ž njo ukvarjal, da jo je vsaj za silo podučil. Zadnja leta je pa mnogo tožil v tem oziru. Mnogo let bil je spovednik v bolnišnici usmiljenih bratov in je močno na to pazil, da je vsakdo, ki je prišel v bolnišnico, ako je bilo le mogoče, prejel ss. zakramente in da ni nikdo umerl brez njih. Veliko hvalo res zasluži.

Ranjki Pirc bil je blaga duša, polen ljubezni do bližnjega, ki se je v dejanji kazala. Za napredek bil je jako vnet in je vedno na to delal, da se ljudstvo zdrami in poduči, da pride do boljšega spoznanja in da se opomore v dušnem in gmotnem oziru. Med petico in stergano srajco ni poznal razločka. Bil je pošten narodnjak, zato ni se sramoval, da je bil s Černega Verha doma. Narodnost vzbujal je tudi v drugih. Nekaj časa bil je učitelj slovenščine na c. k. gimnaziji v Gorici; kot taki vzbudil je v marsikakem serci iskrico narodne ljubezni, ki se je pozneje razvnela do močnega plamena. Rad je zbiral dijake okolo sebe, da jim je knjige posojeval, pa tudi služabnice in gospodinje ogovarjal je na ulici ali na domu zarad knjig ali slovenskih časnikov. Še zadnja leta romala je njegova „Zg. Dan.“ z drugimi listi med deklami iz roke v roko. Kaj je bil ranjki Pirc goriškim Slovencem kot poverjenik družbe sv. Mohora, je našim čitateljem večinoma znano. Takega poverjenika Gorica ne bo več imela.

Ni se čuditi, da je bil Pircev pogreb nenavadno slovesen. Moža, oznanovalca evangelija in delivca dobrot na vse strani po izgledu Zveličarjevem, mora spoštovati celo nasprotnik, toliko bolj pa slovenski narod in goriško mesto, za katere je delal skoro vse dni svojega življenja. V veliki cerkvi pri molitvah navzoč je bil prevzvišeni in milostljivi knezo-nadškof goriški Alojzij dr. Zorn. Sprevoda vdeležil se je prečastiti pervostolni kapitel goriški polnoštevilno s prečastitim pervostolnim proštom Karolom dr. Valussijem na čelu. Čestita duhovščina iz mesta in z dežele zastopana je bila v nenavadno velikem številu ker prav tisti dan bil je občni zbor cecilijanskega društva. Ljudstva iz mesta in z dežele bilo je neprešteta versta. Koder je šel sprevod, bile so ulice polne gledalcev. Blag in nevenljiv spomin ranjkemu Pircu.

Slednjič izražamo terdno zaupanje, da goriški Slovenci ne pustijo Pirčevega groba brez dostojnega spominka. *„Soča.“*

Odgojiteljem.

Vertnar vé umetni, marljivi
Še tern požlahtiti zbadljivi;
Vcepi mladiko nanj žlahtno,
Ki kmalu rodi že prekrasno.

Drevesce žlahtní se v mladosti,
Da v starosti sadja je dosti.
Mladostno serce je drevesce,
Ognjišče prihodnosti sreče.

Učitelji, stariši dragi!
Povejte mladini preblagi
Veliko o Bogu in veri,
Zapirajte vrata nevéri.

Kar seje v mladino se, raste;
Jo hudo prerado preraste;
Če še se izreja brez vere,
Nesreči odpira se vire.

Deržave terdnjava je vera,
Je zvest, ki se na njo opira;
Če vgasne zvestoba v podložnih,
Borilcev bo manjkalo v bojih.

Sejavci sedanje nevére,
Deržavi sadite ovire;
Obetate sreče obilo,
Jemljete, kar bi jo rodilo. *R—v—n.*

Nekaj svetih pesmi.*)

(Prosto poslovenil Jan. Bil c.)

I.

Alma Redemptoris mater.

O Mati Izveličarja,
Nebeške vrata, zvezdica
Na morju, Tebe kličemo,
Pomagaj nam, da vstanemo.

Iz Tebe čudno se rodíl,
Ki Stvarnik Tvoj je sveti bíl.
Ko Mati si postala zdaj —
Devica čista si ko prej.

Pozdrav si slišala vesél,
Ki ga prinesel Gabriel.
O Mati polna milosti,
Na nas se grešnike ozri! Amen.

II.

Marija naša pomočnica.

O roža Ti prezala,
Danica jutranja,
Si v tami prisijala
Bliščeča zvezdica.
Presveta porodnica,
Nebeška Ti gospá,
Oj naša pomočnica,
Se skaži mílostna!

Obdajajo Te zbori
Nebeških angelov;
Molitve nos'jo gori,
Izdihe grešnikov.
Tud' naša prošnja mila
Iz serca nam kipi —
Bo serce omečila
Dobrotni Materi.

Naj čisto, vdano Tebi
Sercé ohranimo;
Pripelji v raj nas k Sebi,
Ko tu se ločimo.
O rožica prezala,
Danica jutranja,
Boš vekomaj sijala
Nam v raju zvezdica.

(Dalje nasl.)

Borba v sedanjosti.

(Dalje.)

1. Dejanje.

5. Prizor.

Blizo neke tovarne.

Zariel.*)

Že prav takó — je zveza vedno veča,
Triumf praznujem kmalu — oj ta sréča!
Zdaj čas je, v „ložo“ moram še hitéti,
Veliko delo tam mi snujejo,
Ravnáti mor'jo se po mojem sveti,
Še žertvo, ki jo čem, naj zdaj zvedó . .
Ha! lóžarji so meni v roko dani,
Kar hočem, slepci meni vse storé,
Ker môči bebci služijo neznani,
Ne znajo, kaj so zavezali se.
Bledó od bratstva, enakosti, ljubezni,
In ne vedó, da moji hlapci so;
Naj le takó berlavi in netrezni
Za stalno v mraku meni služijo!
Le redkim dam naklépe svoje znati,
Vsi drugi mor'jo delati slepó;
Posreči tička se mi v gajbo djati,
Al češ, al nečeš, meni služil bo!
Ukažem še celo kogá umoriti,
To moraš, če bi tudi sin bil tvoj;
Ak noče, čem ga strašno pokoriti:
On pade sam, to lože je pogoj.
In to vedó, ker mnogi je že zginil,
Ko ložarjem odveč na poti stal;
Al če ukazu bi se rad izvinil,
Morilne roke se je sam izbal. —
Le urno k loži zdaj v Italijo,
Kjer mi junaki zbrani so v verstó! . . .
A stój, še nekaj mi je tu storiti.
Kdo ti so? Jih iz hiše vidim iti?

(Delavci izhajajo.)

Kam greste, vi tovarši, dobri, budni?

I. Delavec.

V vasíce doli k svojcem, detetom, —
Je pač še uro daleč na naš dom.

---

*) Op. Spremljene so bile te pesmi z naslednjim pristavkom:

Pošljem Vam tukaj nekoliko ss. pesmi, ktere so prestavljene, pa popolnoma prosto, tako da je le glavna misel originala ohranjena. Prav bodo prišle našim skladateljem in pevcem, kterim pri vsi množini pesem vendar primernih poezij še primanjkuje. Naj bojo one bravcem „Zg. Dan.“ kot malo božično darilce; zatorej jih blagovolite v svetem božičnem času tako razglasiti, da vsakikrat n. pr. dve natisniti daste.

Moje zdravje se je bilo po letu zeló zboljšalo, tako da sem se že lahko daleč sprehajati šel ter sem tudi že maševal brez skerbi, da me omotica napade; žali, da zima me je zopet nekoliko poterla, ter moram zopet za pečjó sedeti; vendar je sploh, hvala Bogu, boljše kot lansko zimo. Priporočam se Vam v prijazen spomin in v molitev.

*) Op. Ne pozabiti, da „Zariel“ pomeni: „nasprotnik Božji.“

Zariel.

Mi zdi se, da ste jako slabi, trudni?
Pač težki posel, ki ga delate!
In v délu koljko ur ste, koljko časa?

I. Delavec.

Od pêtih ráno, pôzno zvéčer še.

Zariel.

Gospodu pač dobiček to donaša?

I. Delavec.

Ne vemo scer, a bôgat je gospod,
Njegovo je, kar vid'te tam in tod.

Zariel.

In plača? .. pač premajhna vaša je?

I. Delavec.

Pa res, kar v zóbe vse nasproti gre.

II. Delavec.

Gospod! še skorij komaj dosti je
Za nas družino in za detca naša;
To bridko je, prehudo to gorjé,
Ko červič mali nas po kruhku praša.

Zariel.

Al mar vam plače noče nič dodati,
Če tožite mu svoje kdaj gorjé.

I. Delavec.

Dodati? Kaj še! Sej smo enekrati
Prosili ga, a kaj nam rekel je:

II. Delavec.

Če táko vam zadosti ni plačilo,
Le pojd'te; jih za en'ga imam desét!
Deržani vsi smo tamo s kruto silo, —
In kám naj neki gremo v mili svet?

Zariel.

To ni lepó, osorno je rečeno.
Kdor za prosilca le terdóst imá,
Mu ni kosilo z bedo b'lo soljeno;
Gorjé! če se oglasí mu revščina ..
Ne veste pa pomoči za krivico?

III. Delavec.

Le čut sočutja je pomoček ták.

Zariel.

Kakó? Sočutje? tirjaj raj' pravico;
Dobiček sej za prav gre vsim enak!

I. Delavec.

O njega nam dobičku govorite?

Zariel.

Dobiček, kteri on po vas dobiva ga;
Ne dela nič; vi trud'te se, potite;
Še ljubi mir vam revšina končá!
Poglejte le natanko svoje reve:
Za en dan majhno je plačílo to,
Vi tarete se dolge, mučne dneve,
Dobiček pa gospod le sam dobó.
In veste, zjutraj dolgo poležava,
Je bogat, debel, si privošči vse;
Skerbí, gladú ne béli se mu glava; —
Ko vi le v stiskah stókat' morate.
Stoták za eno verže on kosílo,
Ne vidi béde vaše on — bogat;
Le borni soldki vaše — so merilo,
In še za vinar žal mu je nakrat.
Al da bi plača saj priméma b'la,
Pa to še za en dan nam malo zdá!

I. Delavec.

Za šest, kar en'mu gre, nam če plačati,
Je djal gospod; on že umeva to.

Zariel.

Tako je, in vi hoč'te to prestati,
Pomoči; poguba to gotova bo.

II. Delavec.

Ta mož je naš, zarés rad slišim ga.

I. Delavec.

Da naš gospod bi tac'ga bil duha!

Zariel.

Kjer le denar mogočno gospoduje,
Tam naj ljubezen tudi kdaj kraljuje.
Sem pojd'te. Bom vam stvar razložil:
Denar ima kdo, kapital rekó,
In kmal' ga bode on zeló pomnožil.
Poglejmo na primer letó,
Da se množi na leto za tisoče,
In to gre zmiraj tak naprej:
Vi delate; on delat' noče;
Kdo storil več je, to mi kdo pòvéj?
Al ni to vaša težka le rabota,
In pot na licu vašem mar?
Poglejte, kje bi b'la dobička vsota,
Ak delavec ne množil bi denar?
Pol noči čuvstva včas' je morebiti,
In kapital brez vas bi mertev bil;
Enake prave mor'te saj dobiti:
Denar on krade, sam ga ni dobíl.

II. Delavec.

Aj čuj, tak' govori prijatelj réve;
Ta mož res čuti revežev gorjé.

III. Delavec.

Da naš gospod je tak, o srečne dneve!

IV. Delavec.

Brez delavcev, da kapitali spé!

I. Delavec.

In da bi plača saj pravična bla,
Za sam en dan to skor premalo zda.

IV. Delavec.

Stotake eno ga veljá jedilo,
Tega ne čuti terd gospod, bogat,
En krajcar borni naše je merilo,
In še za krajcar žal mu je nakrat.

Zariel.

Zdaj vidite, da prav sem Vam govoril.

Več delavcev.

Dobiček vaš bi moral bit' enak.

Zariel.

Jaz rad bi vaše stanje boljše storil.

V. Delavec.

Kdo li maščuje nam tatu — junak?
Od drugih poti so vam že podani,
Za vas se res že marsikaj stori;

Kar vi terpite, to terpijo mnogi,
Bogati so enaki si povsod.
Povsod so jim orodje le ubogi;
Ták po krivici zove se gospod,
Pusti težaka v sili in nesreči,
Plačilo vedno pa zmanjšuje se;
Zdaj komaj more delo še doseči,
Kaj naj stori, kedar postara se?
Po vsih deželah zdaj gre klic nevolje,
In čuje klic pomoči se povsod:
Združite se, sklenite vedno bolje,
Rabite pravo, ga je dal Gospod.
Sklenite se le do osvobojenja,
Početje jednega je preslabó,
Stvor združeni moč da nam le življenja!
Klicanje zvezo je vzbudilo to.
Pričnó se zase bati že bogati,
A prav prevideli se niso še.
K tej zvezi morate se vi podati,
Ki vam obljublja srečne urice.
Ta zveza dan na dan je bolj velika,
Ker vsak potert sedaj se združi ž njo,
Čem več pa šteje zaveznika,
Tem bolj bogati pal gotovo bo.

Delavci.

Verige svoje čemo slednjič streti
In maščevati, kar se zdaj godí,
Ta zveza mora tudi nas sprejeti
In v njo stopimo možje vsi.

Zariel.

Mednarodovna se imenuje,
Bogat se trese, ak le misli to,
Prostost zatertim vsem daruje,
In ljubi reveže zvesto, ljubo.

Zariel.

Naj tesno se združijo prebivalci,
Vsi za namèn naj navdušé se blag;
Potem pa pridem spet ob istem časi;
Dobite kmalu v svoj me zopet kraj.
Popeljem sam vas v zbor, kjer glasi
Se le svoboda; tamo vseh je raj.
Evropa bo čutila maščevanje
In žertva vsak je, kdor denar tišči.
Pravico dela le za vaše stanje,
Gorjé stiskalcu, ki ga v pest dobi!

I. Delavec.

Dobé pravico vbogi prebivalci.

II. Delavec.

Da, ž njo se sklenil izmed nas bo vsak.

III. Delavec.

Žive naj vsi le internac'jonalci.

IV. Delavec.

Svobode dan prežene sužnji mrak.

V. Delavec.

In pasti morajo bridko stiskalci.

II. Delavec.

In pasti mora vsakater tiran.

Vsi.

Žive naj vedno internac'jonalci!
Gorje stiskalcu! stert bo in pregnan.

Zariel. (Sam pri sebi.)

Podkuril sem zdaj dobro te težake,
Zadrege tu na stran so djane vsake;
Zdaj dalje delat pojdem za pogin:
Človeštvo vtisne mene si v spomin!

(Zagrinjalo pade.)

(Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Srednje-afrikansko. (Novi lažnjivi prerok.) Po vsih stranéh obširne Afrike so jeli katoliški misijonarji delati z veliko gorečnostjo za spreobernjenje nesrečnega Kamovega rodú. Pekel pa nikjer ne miruje, kjer koli se katoliška Cerkev jame razcvetati; tako je tudi zdaj. G. misijonar J. Dichtl obširno pripoveduje, kako neki Mohamed Ahmed že delj časa slepári in kri preliva po srednji Afriki ter ljudém laže, da je prerok. Pervi Mohamed je z orožjem širil svojo novo vero in je bil neznansko veliko sveta pridobil; tako dela tudi sedanji „Mahdi,“ ki je že silovite trume ljudstva pridobil in kdo vé, ako Egipet zase pridobí, če ne bode celo Evropi nevaren. Čudo bi ne bilo, ako bi Bog omehkuženo in iznevérjeno Evropo zopet enkrat hudo strahoval, kakor se je že godilo. Naslednje obkrajšane sporočila utegnejo stan v srednji Afriki nekoliko pojasniti.

Sedanji lažnjivi prerok Mahdi je bil pred kaj časom tesar in je nekje gori nad Hartumom ladje tesal. Kacih 40 let ima na plečih, je velike postave, černikasto rudeč, pravi Arabec. Arabci so bili l. 640 Aleksandrijo si osvojili in od tistega časa gospodujejo v spodnjem in gornjem Egiptu.

Mohamed Ahmed, sedanji Mahdi, je hotel kaj več biti kot tesár, namreč „fakih“ ali nekak mohamedanski nižji duhovnik in je torej pri ondotnem šejhu (višjem verskem duhovnu in ob enem okrajnem glavarju) na otoku Tuki začel v šolo hoditi.

V 2 do 3 letih je znal brati moslemsko sveto pismo, „koran,“ in bil je „fakih.“ Želel pa je postati tudi šejh. Podal se je v kraj „Abba“ pri Koni, umaknil se v nekako rupo, in le samo o petkih (turških tedenskih praznikih) je od ondot prihajal v mošejo (turški tempelj). Ondi v samoti je šest lét molil, se postil in krotíl, pa „koran“ premišljeval in študiral. Celo jokal je boje, ko ga je bral. Poslednjič si je jél domišljevati, da je „poslednji prerok“ in pravil je, da ga je véliki angelj Gabriel v tej veri poterdil.

Mohamedani imajo to-le izročilo: Proti koncu časov pride „poslednji prerokov“ in bo vse spopolnil; torej se bode imenoval „Mahdi,“ to je, od „Boga dán.“ —

Tako je prišel Mohamed Ahmed pri musulmanih v sluh svetosti in mnogi mohamedani so k njemu hodili na božjo pot ter mu darovali marsikak svitel terdnjak Marije Terezije, kakoršni v unih krajih veliko veljavo imajo. Mahdi pa je s tem denarom dobival pomočkov, da je nadaljne romarje dobro gostoval in tako si vedno več ljudstva dobival na stran. Njegovih 500—600 privrženecev bi bili s 50 vojaki lahko raztepli, ker se pa turška vlada sanjarju ni z močjo ustavila, so derhali strahovito se množile, in zdaj ima Mahdi že toliko ljudstva, da je prašanje če tudi Egiptu ne bo nevaren.

Poslan je bil proti njemu na ogled v Kavo Abu-Saud, kteremu je Mahdi rekel, da on (Mahdi) mora turško vlado potreti, češ, da ni več musulmenika, ker kristjane terpí, misijonarjem varstvo daje in musulmanom davke naklada. Da kaj tacega turki radi slišijo, kdo bo dvomil? Imel je takrat krog sebe kacih 500—600 gerdunov, ki so bili brez obleke, z železnimi verigami

opasani in z golimi mečmí v rokah. Tedaj čisto peklensk fanatizem!

Zoper te divjake je poglavar Rauf-paša 10. avg. 1881 poslal 300 vojakov, dobro oboroženih; Mahdijevci so imeti samo sulice. Bili pa so že turki podšuntani, da so Mahdijevci „svetniki“ in ko je bilo dano povelje na-nje streliti, noben turk ni nanje puše sprožil. Poročila se je med tem pravljica, da 13. avg. bode v Hartumu grozno klanje kristjanov, in vstala je velika groza med kristjani.

Vender se to ni zgodilo. Zahtevali so vsled tega 12.000 vojakov iz Egipta, ktere so jim velikrat obetali, pa ne poslali. Vender so v Hartumu do 1400 vojakov iz okolice skup spravili, kteri bi bili lahko tistih 600 Mahdijencev premagali, kterih pa turška vojna ni ne napadala, pa tudi pobegniti jim ne branili, ter so se rogovileži v gore umikali in vedno množili.

Ker je Rauf-paša pomoči resno tirjal, je bil 4. sušca odstavljen in Abd-el-Kader njegov naslednik, ki je pa še le 12. majnika prišel v Hartum. Med tem je bil Anglež Giegler podpoglavar, ki je pa v Kairo naznanjal, kar so radi slišali, da namreč nič vojašine ne potrebuje.

(Konec prih.)

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolna žena za zdravje. — Spreobernjenje nekega drugovérca. — Hči serčno priporoča mater za spreobernjenje.

Zahvala.

Pri prav hudih boleznih v nogah, ko mi premnogi pomočki niso nič pomagali, sem se obernila k N. lj. G. in storila dve obljubi, in čez kake štiri dni me je ena noga koj nehala boleti, ena me še bolí, pa ne tako. Toraj naznanjam naj priserčniši zahvalo N. lj. G. in ob enem se priporočam še nadalje za popolnoma zdravje. Tudi ob enem živa zahvala sv. Jožefu, na čigar priprošnjo sem hitro službo dobila. *N. G.*

Iz Ljubljane, 1. grudna 1883.

Koledar za prihodnji teden:

10. grudna. S. Bibijana. — 11. S. Damaz. — 12. (Post.) S. Otilija. — 13. S. Lucija. — 14. (Post.) S. Spiridijon. – 15. S. Valerijan. — 16. Tretja nedelja v Adv. S. Evzebij.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Klerikát s tonzuro je sv. Nikolaja dan prejelo 18 gg. bogoslovcev. Ob 9 so premilostni gospod knez škof dr. Janez Krizostom v svoji domači kapeli imeli sv. mašo, med ktero so zveršili omenjeno opravilo in poslednjič nove klerike obhajali. So pa naslednji častni gg.: Andrej Česenj, Jurij Fajfar, Fr. Guzelj, Ivan Hladnik, Ivan Hromec, Ivan Hudavernik, Alojzij Krainer, Ivan Lesar, Ivan Mikš, Ivan Oblak, Jos. Pirc, Avgust Šifrer, Fr. Verhovnik, Ivan Volk, Fr. Zakrajšek, Ignacij Zupanec, Alojzij Žužek, Karol Zavodnik.

Iz Ljubljane. G. Al. Lindtner, c. kr. kancelist pri deželni sodniji, naznanja prijatlom, da mu je soproga Jovana, roj. Ribnikar umerla 30. nov., previdena s ss. zakramenti, in bila pokopana 2. grudna, ter jo priporoča v molitev in blagi spomin.

G. Matija Gerber, hišni posestnik, meščan in knjigovez, je po dolgem bolehanji umerl 4. grudna o ½3 zjutraj, previden s ss. zakramenti, star 65 let let, in pokopan bil 5. t. m. ob 3 popoldne. Družina ga priporoča prijatlom v blagi spomin in molitev.

Govor v katol. družbi poslednjo sredo-večer je imel g. Mat. Močnik. Obravnaval je prav zanimivo dogodbe afrikanske in bode prihodnjič nadaljeval.

Dijaški minister je pretekli mesec listopad (nov.) imel te-le skeleče stroške: 1) V ljudski kuhinji za 91 šolcev 145 gld. 49 kr.; 2) za druzih 12 redno podpiranih in nekaj druzih manj redno podpiranih mladenčev 32 gld. 15 kr. Skupno 177 gld. 64 kr. — Hvala Bogu in dobrotnikom: poravnano je. Mladenči in njih starši so hvaležni in učijo se po večem na vso moč. Upamo, da pomoč je tukaj dobro naložena. Bog plačuj tisučin tisučero prijateljem naše šolske mladine!

Ubogim šolskim otrokom se bo v god čist. Spočetja ob 11 dopoldne delila v Čitalnici zimska obleka.

Oesterreichischer Weckstimmen Kalender auf das Jahr **1884**, von dr. J. Jordan. Na Dunaju. Cena 25 kr. — Ta koledar ima na malem prostoru toliko koristne in praktične tvarine, da se nam posebnega priporočila vreden zdi. Imenik cesarske rodovine, imenik deržavniški, imenik cerkveni (kardinalov, avstrijanskih in ogerskih škofov), stopnice za štempelj, poštne in telegrafiške zadeve so gotovo reči, ki jih skoraj vsak olikan pogosto potrebuje v pojasnovanje. Posebno znamenit pa je daljši spis o zedinjevanji vsih Ciril-Metodovih družb in bratovšin, ki ima toliko mičnih in novih misel v sebi, da mora vsacega Slovana močno zanimivati.

V Polhovem gradcu so sv. misijon prav z veliko vnemo in duhovno koristnostjo obhajali od 19. do 28. nov. Več prih.

Na Dunaju se je pretekli torek zopet pričél deržavni zbor v novi za to narejeni zbornici. V pervi seji je denarni minister Dunajevski dal proštév za l. 1884, po kterem vse potrebščine znašajo nad 511 milijonov, primanjkljej nad 38 milijonov.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji. Čast. g. Mat. Kravanja postal je kn. nadšk. konzist. svétnik. — Čast. g. Jož. Skočir je dobil župnijo Pod Melcami; čast. g. Iv. Trevizan pa Brečan. — Čast. g. Joah. Jereb, vik. v Jagerščah, je sprejet v kapucinski red. — Čast. g. Fr. Mahaček, katehet na deški šoli v Gorici, je šel v pokoj, in na njegovo mesto je izvoljen čast. g. Fr. Kastelic.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Neka dobrotna gospá 2 gld. — Čast. g. kaplan A. Smrekar 2 gld. — Čast. g. Ign. Šalehar 1 gld. — Čast. g. J. Z. R. 10 gld. — M. Š. R. 5 gld. — Neimenovan dijaškemu ministerstvu „za Miklavža“ 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Čast. g. Ign. Šalehar 1 gld.

Popravek. Iz Št. Lorenca po čast. g. župniku Ant. Hočevarji 26 gld. (namesto 16) in 26 kr.

Za sveto Detinstvo: Iz Gorice čast. g. J. K. 3 gld. — Čast. g. M. Malenšek, duhovni pomočnik pri sv. Petru v Ljubljani, 11 gld. 81 kr. — Čast. g. Fr. Gregori iz Breznice 2 gld. 34 kr. — Preč. g. mestni župnik Jan. Rozman 12 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana po preč. g. dekanu. J. Porentu 3 gld.

Za afrikanski misijon: Nektere osebe po čast. g. Ign. Šaleharju 3 gld.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 14. grudna 1883. List 50.

Certice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

(Dalje.)

3) Najstarejše liturgično oblačilo je mašna srajca — alba. V cerkvi je imela mnogo imen, očitni dokaz, da je prav stara: alba tunica, alba linea, podéres (hítón), stiharion itd. Tudi belo oblačilo keršččencev se je imenovalo alba; od tod je še danes ime: Dominica in albis. — Alba zunaj liturgične službe ni druzega ko rimska tunika, ktera se je od dobe Caesarjeve in na zahodu nosila z rokavi, zato: tunica alba manicata. Tunika manikata je bila iz belega sukna, segala je navadno čez kolena, ali celo do gležnja. Okoli ledji si jo je Rimljan pripasal s širokim pasom, ter je služila kot dolnje oblačilo (pod togo ali plajščem). Iz vsakdanjega življenja je tunika prešla v cerkveno rabo, še precej nespremenjene podobe, le da je cerkev namesto volne odbrala platno. Še v 10. veku so jo duhovni viših redov nosili tudi zunaj cerkve. To se vidi iz prepovedi opata Regina v Prumu (blizu Triera), ki je prepovedal svojim duhovnim maševati v tisti albi, ki so jo nosili zunaj cerkve. — Srednji vek je dajal prav veliko važnost lepšim albam. V 9. stoletju se govori o albah svilenih, okrašenih z zlatimi resami, dragocenimi konci. Cesarica Agneza je darovala samostanu Kasinskemu dragoceno albo, ki ima rokave in dolnji del izlepšan s prekrasnim in dragim vezivom. Od 16. veka začenši ima alba še danes taisto podobo. Dandanašnji se alba lepša s širokimi kečkanimi in pletenimi okrajki zgoraj in na rokavih. Podmetki okrajkom imajo biti taiste barve, ktere je talar dotičnega. — V izhodnji cerkvi nosi le mašnik naši albi podobno oblačilo (stiharion); dijakon nosi dalmatiko brez stihariona nad talarjem. — V današnji bogoslužni rabi je alba, kakor smo že omenili, bela, platnena, dolga halja, ktero klerik viših posvečevanj nosi pri odločenih djanjih bogoslužja nad talarjem. V sredi se prepasuje s konopcem, cingulom, ter ima talar pokriti popolnoma. — Alba spominja na tisto zaničljivo oblačilo, v ktero so bili Gospoda vojaki oblekli v Herodovi palači; spominja pa tudi na svetost in pravičnost, pridobljeno s Kristusovo kervjo, ter na čistost duše in telesa. Duhoven moli, ko albo oblači: Dealba me Domine et munda cor meum, ut in sanguine Agni dealbatus, gaudiis perfruar sempiternis.

4) Naročnik, manipulum. Kakor že ime kaže, se je manipel nosil na roki. Rekli so mu tudi: sudarium, sindon itd.; tudi fano (sorodna beseda s pannus = kos sukna; taista korenika se je ohranila v besedi fahne) — V najstarejši časih se je nosil na levi roki kakor „sudarium,“ t. j. da se ž njim obriše pot z obraza, na kar spominjajo tudi besede, ki se imajo govoriti pri natikanju manipla. Ob koncu 9. in v začetku 10. stoletja manipel ni več služil v pervotni namen, ampak bolj nekam kakor lepotni pert pri sv. maši. Na to se daje sklepati iz poročila od l. 908. Tega leta je položil avgsburški škof Adambert med drugimi dragotinami tudi sprelepo vezen manipel na grob sv. Gala. Iz pervega je bil manipel veliko daljši ter razširjen proti koncu.*) Včasih je imel na zdolej zvončke. Nekdaj si ga je nataknil mašnik, kakor še dandanes v pontifikalni maši, še le po očitnem izpovedanji, molitvi, „Confiteor.“ Gerki nosijo na vsaki roki po en manipel, epimanikion imenovan. Manipel je v današnji liturgični rabi le znamenje starodavne svoje službe. Manipel nosi subdijakon, dijakon, presbiter na dolnjem laktu leve roke, ter je taiste tvari (in barve), ktere je kazula. Manipel je simbol mašniške učiteljske službe; spominja na stanovitno, poterpežljivo, spokorno življenje, kakor tudi na prihodnje zmagoslavje in veselje v nebeškem kraljestvu v plačilo za pridobljeno zasluženje na tem svetu. Zato je cerkev velela manipel na roko devajočemu mašniku pred mašo reči: „Merear, Domine, portare manipulum fletus et doloris, ut cum exultatione recipiam mercedem laboris. (Dalje nasl.)

*) Ali bi ne bilo daljšega želeti tudi zdaj? Kratki vedno na korporal ubaja in hoče vse pobrisati, ter je nevaren za kake mervice, ako se nahajajo na korporalu. Kelih namreč ima stati za zadnjo gubo (ne na sredi korporala, kjer je prostor za sv. Hostijo), in ko ima mašnik s kelihom opraviti, manipel vedno dergne po korporalu, ako je prekratek in uhaja na altar, ako se prav posebno ne pazi. Vr.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Hitrost ali berzina svetlobe je tolika, da v eni sekundi prehodi 40.500 milj ali 300.400 kilometrov.

Od solnca do naše zemlje potrebuje svetloba 8 minut in 15 sekund. Od najbližnje zvezde nepremičnice (stalnice) pa že 12 lét. S pomočjo tako zvane paralakse so učeni preračunili, da ko bi bila le tretjina sekunde velika paralaksa zvezd nepremičnic, kar pa še pri najsvitlejših zvezdah ne doseguje, bi svetloba potrebovala do nas 10 let hodá. V velikem zvezdogledu v rimski zvezdarnici (collegium Romanum) se opazujejo nardaljniše zvezde, ki jih s prostim očesom ne vidimo, o kterih so zračunili, da, ko bi se zdaj še le začele svetiti, bi jih čez 7560 let pervikrat zagledali. Največi do sedaj izdelani Lord Rosse-jev zvezdni daljnogled (reflektor) kaže tudi zvezde, katerih bliš bi moral 20.900 (dvajsettisoč devetsto) let po neizmérnem prostoru teči dotlej, da bi našim očém prišinil. (Dr. Lorinser; Das Buch der Natur I. p. 261 seq.) Zato pravi modri Sirah: „Morski pesek, kapljice dežja in dneve véka (obstanka svetá) — kdo jih je preštel? Visokost neba, širokost svetá, globočino brezdnov — kdo je (to) premeril?" (Eccles. 1, 2.) „Čud Božjih ni moč zmanjšati, ne povekšati, ne izslediti. Ko je človek doveršil, še le začenja; in ko preneha, onemaguje." (Isti 18, 5—6.) Večna modrost nadaljuje: „Jaz sem storila, da je na nebu zasvetila neugasljiva luč, in kakor z meglo sem pokrivala zemljo, okrog nebesni sem sama obišla, spuščala se v globine brezdnov . . . ." (24, 6—8).

„Najstarejša priča materije (tvarine) je svetloba," pravi A. v. Humboldt. Kaj pa derži skup in ohrani v njihovem natančno določenem teku vse te neizmérne svetove? Oni naravni zakon, ki mu pravijo težnost ali gravitacija. Ali kedó je ta zakon dal? Kdo te velikanske kolesa svetovne ure, ki ne potrebuje nikoli nobenega popravljanja, tako mojstersko umetno vredil? Nu od „Očeta svetlobe" so vse te velikansko ogromne telesnosti nebeške, tako da človek to premišljajoč mora poznati svojo ničevost, in kako mala je vsa naša človeška znanost proti neizmérni globočini znanosti Božje. Zató je angleški učenjak Izak Newton (Njuten), ki je najpervi iznajdel in na tanko popisal oni glasoviti, vse vidne svetove obsegajoči zakon težnosti, na smertni postelji izrekel pomenljive besede: „Svet naj misli o moji osebi, kar hoče, jaz pa se sam sebi zdim kakor otrok, ki se je igral malo na bregu morja in se razveselil, da je našel kak detken gulček (gladek kamen), ali kako lepšo školjko memo navadnih; ah, pa neizmerni ocean (veliko moje svetovno) resnice mu ostane še neznan (Lorinser o. c. st. 319).

Silna je moč, ki neprenehoma v krasnem soglasji suče nebesne luči, in strašanska je vročina, našemu umu nedosegljiva stopinja toplote, ki prešinja in obdaja posebno zvezde nepremičnice ali stalnice, kakoršna je naše solnce, kakor pravijo zvezdogledi, primeroma ena temnejših. Grozovito živ ogenj gori na solncu, ali solnce ni drugo kot skoz in skoz žareča kroglja, v kateri ni še nobena tvarina vterjena, ampak vsi nje deli, kakor so na naši zemlji kovine, rude, kamnje, — so na solncu žareči plin (gaz), ki včasi kaže neke pege — zgoščeni sopar —, in tu pa tam velikanske zublje (plamene), ki se neznansko visoko vzdigujejo nad poveršje solnčno. Leta 1871 je opazoval zvezdogled Young (Jung) tak solnčni zubelj, ki se je povzdignil do 45.800 geografičnih milj nad solnce! Na solncu je kakor strahovito razburjeno žareče morje, ki neprenehoma z neznansko hitrostjo meče grozne in ogromne valove ognja. In pa še kakega ognja! P. Sechi pravi, da najnižja stopinja toplote na solncu je 5 milijonov gradov (stopinj), ker pa zunanja plast solnčnih gazov (plinov) pušča le 12 odstotkov pervotnega izžarivanja od sebe, bi morali pomnožiti ono toplino normalne plasti do 40 milijonov stopinj! Pa, dostavlja P. Sechi, nočemo tako derzovito vzvišati solnčne toplote, temuč ostanemo za zdaj pri oni dozdevni toplini, kakor jo je izračunal Waterston, namreč 10 milijonov stopinj! — Bo-li vekomaj solnce enako sijalo in grelo, kakor dandenes? Tudi brezverni učeni, ki bi znali reči, kakor Darwin nekemu mladenču: „Kristus nima nič opraviti pri naših vedah in znanostih!" — in ki torej ne marajo za njegovo prerokovanje: „Solnce bo otemnelo, in mesec ne bo dajal svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba, in nebeške moči se bodo gibale" (Mat. 24, 29), — so po svojih natančnih opazovanjih in računih prisiljeni priznavati, da mora priti tisti čas, akoravno morda še le čez silo lét, ko bo solnce opešalo, ne svetlobe in ne toplote več od sebe dajalo ne bo, in vse življenje na naši zemlji bode vsmerteno, zamorjeno!

Dasiravno je solnce tako grozno veliko, svetlo, toplo, vendar v primeri k naši zemlji je nepopolno, nedoveršeno nébesno telo, in v tem obziru na mnogo nižji stopinji. Vsakako pa je najglasniša priča, in najsvitlejši odsev v vidni naturi od nevidne velikosti in popolnamosti Božjega bitja. Že stari cerkveni očetje so pripodobljali presveto Trojico s solncem. „Bog je luč, in v njem ni teme nobene." (Jan. 1, 5.) „Bog naš je ogenj, ki žge" (Hebr. 12, 29), — „bivajoč v svetlobi nedosegljivi." (1. Tim. 6, 16.) Bog je neizmerno velikansko solnce, kterega milijoni in milijoni vseh stvarjenih solnc obseči ne morejo, kteri velikoveč sam vse obsega in vse napolnuje. To nevidno, nevstvarjeno Solnce, neomejeno solnčno morje brez konca in kraja nima bregov, ne dna, ne poveršja. Od vekomaj iz neizmernih globočin izliva iz sebe „luč od luči" svojega Sina, in s tem vred oni večni nevstvarjeni ognjeni plamen svetega Duha, v neizrečeni blaženosti svetéč se trojedino Solnce. Nedosegljiva skrivnost, za ktero imamo le končno stvarjeno podobo, kajti več ko vsa krasota in svetloba dnevne zvezde presega medlo merzlo svetlobo červiča kresničnega, večja neskončno je lepota, veličanstvo in toplota onega nevstvarjega Solnca. To Solnce ne pozna vzhoda ne zahoda, ne premenja dneva in noči, svetlobe in vročine: temveč povsod in vedno celo je, vse napolnujoč s svojim veličastvom, zlatno plamenečim očesom vse prešinjajoč, neomejeno ne v času ne v prostoru. „O sijaj, sijaj solnčice! — na moje revno serčice!"

Solnce sveti, da spoznamo vidne stvari. Konečno je vsa svetloba na zemlji od solnca, kajti solnce storí, da se v rastljinah napravi ogljenec v dervih, in iz rastljin dobivajo hrano živali, ki s tolščo (voskom) dajo svečavo.

Bog je izvir vse duševne svetlobe — resnice. Da! on je sam na sebi večna resnica in modrost. „Otél si me, Gospod, Bog mogočni in resnični!" (Ps. 30, 6.) „Jaz sem resnica, pot in življenje (Iv. 14, 6.) „Kadar pride tolažnik, kterega vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, kteri izhaja od Očeta, on bo za-me pričal." (Iv. 15, 26.) Lepo prosi psalmist: „Pošlji luč svojo in resnico svojo, one naj me spremljate in pripeljate naj me na goro svetosti tvoje in v šatore tvoje." (Ps. 42, 3.) „Vidni svet je nekako ponavljanje nevidnega duševnega sveta, da naj druzega v drugem premišljujemo." (Grof de Maistre.) Ne more listje na drevju ozeleneti, ako ga solnce ne obsija. V temi ostane bledo perje, kakor bolano. Zatò, ako se v kako klet denejo rastljine, vse vejice in perjiče se oberne tje proti svetlobi, kjer je okno, in nekako hrepení po svetlobi. Podzemljice (krompir) na spomlad silno dolge klice naredijo v jami, kamor le malko svetlobe prihaja, ter stezajo po svetlobi — po resnici, po spoznanju stvari in stvarnika. Da molčim o drugih naporih človeškega duha, omenim naj le to, koliko milijonov so razne vlade potrosile in koliko noči učenjaki prebudeli, da preračunijo natanko daljavo solnca od zemlje. N. pr.: opazovanje prehoda

zvezde Venere (danice) pred solncem 6/12 l. 1882, da izračunijo tako zvano paralakso. P. Braun, jezuit, zvezdogled, pravi o tem prehodu: „Dokaj lepo in plemenito delo, da si človeški um toliko prizadeva za take vednostne, učene preiskave, ki pa ne donašajo nobene gmotne koristi. V današnjem strahovito materijalističnem in v pozemeljsko zamišljenem veku je to veselje in tolažba za nas, in jasna priča, da je duh človeški na pervem mestu poglavito vstvarjen k spoznanju resnice, in da je hrana njegova vse kaj druzega kot jedáča in pijača.“ (Natur u. Offenbarung 29. Bd. str. 486.) Že so našli, da se številka 8.84 sekund naj bolj približuje istiniti solnčni paralaksi in da je potem solnce od nas oddaljeno 20 miljonov in 53.340 geografičnih milj; a vendar niso še popolnem zadovoljni, dasiravno ne more biti razlike 3 stotinke sekunde več ali manj. O tej jedini številki si toliko glavo belijo, da od zadnjega opazovanja moramo čakati 10 ali 15 let še, dokler dobimo natančni poštév, če je solnce 20 ali 30 milj bliže ali dalje od nas, kakor smo do zdaj mislili. Nu, duh človeški po resnici, — razsvitljenju hrepení; a da bi vse poznal, neštevilni broj svetov, in vse tri kraljestva prirode ali zemeljske nature, bo li to popolnem ga zadovolilo, srečnega storilo? Ni li bil Salomon najmodrejši in najučenejši kralj starega veka; pa kaj je na zadnje rekel? „Nečimernost nečimernosti in vse je nečimernost“ (Eccl. 1, 2). Dostavlja pa pobožni pisatelj „Nasledvanja Kristusovega“: „Vse je nečimernost razun Boga ljubiti in samemu služnjemu iti.“ (1. b. 1. p.) „To pa je večno življenje, da poznajo tebe, edinega resničnega Boga, in kogar si poslal, Jezusa Kristusa.“ (Jan. 17, 3.) (Dalje nasl.)

Kos kruha.

(Dr. A. Stolz. — P. Hrisogon M.)

Marsikteri berač ali pa rokodelski pob se ujezi, če dobi le kos kruha, ter ga verže proč. Natakar uzame metlo, kader so gostje odgostovali, pa krušne ostanke in drobtine zaničljivo pometa za duri, za smeti. Sam sem videl, kako je velik močan pes zaničljivo smerček pobesil, ko mu je nekdo ponudil kos kruha. In vendar je kos kruha stvar, v kteri je skrito nekaj od nebes in zemlje. nekaj od nerazumljivih skrivnosti. Res, mogel bi reči: ko bi kdo spoznal najglobočje bitje kruhovo, življev, moči, ktere so sodelovale, da se je naredil kos kruha, vedel bi več ko vsi učenjaki celega sveta skupaj. Jaz tega tudi ne vém, in to je borno malo, bravcu povedati, naj potlej on kos kruha malo premišljuje.

1. Poglej pšenično zerno; prav majhina stvarica je. Če odluščiš slamnati zavoj, potlej tenko kožo okolu zerna, najdeš malo suhega belega prahú. Taka zerna so videti, da so mertva kakor žaganje; in vendar je v njih skrivno življenje, ktero takorekoč spi, dokler ga kdo ne prebudi. Že v egiptovskih grobovinah kraljev so našli taka pšenična zerna, ki so že nekaj tisučev lét ležala pri umaziljenih merličih. Merličev do današjega dne niso mogli oživiti, pač pa zraven njih ležeča pšenična zerna. — Kako se pa more spijoče življenje v pšeničnem zernu zbuditi?

2. K temu je treba dvojega, da se v zernu skrito življenje obudi in se gibati začne: mokrote in pa gorkote. Če je pozimi vse zledénelo, ali pa če je poletu zemlja suha in sežgana, se pšenično zernce tako malo zgane, kakor če bi ležalo na ploščeku ali krožniku. Ako pa o pravem času zerna veržeš v razorano njivo, ter jih po njivi povlačivši z zemljo pokriješ, se zerno napnè. Iz zerna nekaj vùn sili kakor rožiček, je zmeraj dalje, ter se prestvarja v drobcena koreninska vlakna. Drugi izrastek tišči navzgor, hoče preriti skozi perst na dan, na svetlobo in zrak, med tem ko se njegov tovariš še globočje zariva v zemljo. Življenje se je začelo, giblje se navzgor in navzdol, ter se prepodablja v nekaj popolnoma druzega, kakor je bilo videti na pšeničnem zernu. Tenka srajčica zernova je pretergana, in naredila se je nova postava, ki živi in rase, kakor tudi v jajcu izgine, rumenjak in beljak, kader se živo pišče iz njega napravlja. Kaj ni tako? Je. — Moreš li doumeti? Ne moreš? — Morejo li to razumeti gospodje učitelji nižih, srednjih, viših šol? Tako malo, kakor lastna tvoja glava, pa naj bo otročja ali pa siva.

3. Klica je silno nežna in mehka, vendar se posili, malo skrivivši se, naravnost nakvišku kakor igla, ter pije zrak in svetlobodo. Stopa pa tako lično vunkaj iz persti, kakor otročje lice ob nedeljah. Najpervo je iz zemlje kukajoča klica še vsa bleda, potlej kader se cepi v peresca in perja, je zelena. Od kod dobi zeleno barvo? iz zemlje ne, kajti poljska perst je černorujava.

Korenina rastlinice tiči v popolni temoti, zrak ni zelen, solnčna svetloba ni zelena, nebo je modro; zakaj je toraj vsakrat zelena barva, ki jo rastline dobivajo? zakaj ne modre? zakaj ne rudeče? in zakaj ne ostanejo bele kakor je klica, kader pod zemljo klije? Kaj pa je to: zeleno? Zeleno se vidi, in res vidimo zeleno barvo v gojzdih in na travnikih; celo valovi vélikega morja so zeleni, in vendar je zelena barva čisto neizvedljiva in nepopisljiva. Ko bi te prašal sleporojeni, kakošno je to, kar drugi pravijo, da je zeleno, bi mu prav za prav ne mogel odgovoriti povoljno, in ko bi tudi vse modrijake sveta sklicali v zbor, naj se posvetujejo, kako bi se dalo sleporojenemu dopovedati, kaj je zeleno, bi vsi skupaj nič ne opravili, ali pa zgolj neumnost na dan spravili.

4. Pšenico sejejo pozno, in v slabih okoliščinah počasno dorašča. Zdaj pride dež, ter jo po cele dni operšuje z merzlo vodo; potlej se pokaže solnce, sije na polje, pšenico gleda pa le bolj po strani, in še tisto ped časa, kar jo obseva, krati bolj in bolj, ker se mu za gore mudi; noči so prav merzle, toliko da ne zmerzuje. Kader človek vidi, kako se mlada peresca na polju tresejo od mokrote in merzlega vetra, mislil bi, uboge stvarice morajo poginiti, a nastopajo i zima, in kmet bi bil pametnejše ravnal, ko bi bil zerno izmetal spomladi. Potlej začne snežiti, da zapade sneg, nato dež ali pa solnce sneg spet ujé, ali zatem pride sneg, ki obleží, in nazadnje pritisne še takov mraz, da drevje poka in marsikteri tič zmerzne. Ali setev ne bo zdaj popolnoma proč?

5. Dnevi rasejo, spomladni veter pometa sneg, žabe v zemlji lezejo iz lukenj, in njih prijatlica, gospa štorklja, se vrača s tujega domov, ter si poišče staro svoje gnjezdo in staro svojo hrano žabjo. Kako je zdaj sè pšeničnim vsevom? V dolgi zimi ni zmerznil; je tako svež in zelen, kakor pred četert letom, ko je bil vsév pokopan pod snegom. Tudi povečal in pomnožil se ni, temuč je tiho čakal, da pridejo boljši časi. Zdaj še le je začel pšenični sév rasti, in vidi se mu, kako hití. — V tem je tudi nekaj tolaživnega za človeško rastje. Če je otrok, postavim, po kerščansko izrejen, ter pri domačih, v družini, odrasel, se včasih primeri, da pride dečko, kader je iz šole izpuščen, ali k rokodelstvu, ali v takoimenovano večo meščansko šolo, ali pa za tri leta k vojakom. Zdaj človek časih misli, da je vse v nič, karkoli se je dobrega posadilo. Se vé, da bolj pogostno kakor pri zimskem vsévu, je res tudi vse uničeno; vendar pa je, bi rekel, pri mnogem pozneje spet vse dobro. Kader je mladi človek vojaštva rešen, ter si vstanovi lastno kupčijo, si napravi lastno ognjišče, in vodi svoje gospodarstvo, takrat se jame pri marsikterem gibati,

*

kar so mu stariši v serce sejali, in tako postane pošten človek in verl kristjan.

Pšenična rastlinica rase tako pretkano, tako duhovito in umetelno, da vsa človeška umetelnost nič podobnega pokazati ne more. Najumetelnejša ura, cela steklena palača, z vsem, kar je pri razstavi notri, nima ničesar, kar bi bilo z rastlinico primérjati, ki nikne iz žitnega zerna. Sesukana in zmotana belo-zelena mladica, ki nekaj palcev iz zemlje moli, želí vsaki dan malo višej kvišku, je zmeraj bolj zelena; peresca, ki so mlado rastlinico objemala, se zgorej zrahljajo in odmotajo, se daljšajo, ter se gibljejo v svetlobi in zraku in sapi, med njimi pa se vzdiga steblo na cevi, ter prispe pet do šest čevljev kvišku. Zdolej v temni zemlji dela korenina, izločuje in predelava in prečiščuje pravi sok, ga goni kvišku po nežnem steblenem serkalu, da se rastlinica zmeraj bolj razširja. Prav na verhu pa se naredi mojstersko delo, napravi se najprej tenek in zelen pa nežen šopek, ki se polagoma razvije v lepi ljubki klas.

6 Kako uborno in sirotno je najdragocenejše človeško delo v primeri s to rastlinico? Človeško delo je mertvo skozi in skozi. Sčasoma ni boljše ne popolnejše, temuč se kvari in razpada. Pa poglejmo zdaj rastlinino korenino: kako skrivno življenje je v nji, kako gibanje in delovanje, pa tako umétalno in tako modro, kakor bi imela rastlina tisoč oči in pa razumnost višega duha. Korenina vsaktere sadike išče ter izločuje v zemlji le tisto posebno hrano, ki jo potrebuje za svoje posebno življenje. Prav to, da vsaka korenina išče in najde v zemlji, česar ona potrebuje za svojo posebnost, prav to je najčudnejši in skrivniši dogodek. Korenina jelke išče smole; korenina lilije išče bele barve in dišave; korenine rože drugačno barvo in drugačno dišavo; korenina vinske terte išče sladkosti grojzdu; korenina žitnega steblovja išče moke. Recimo, vsaka rastlina si išče prav za prav sebi posebnega sokú iz zemlje, ter ga potlej prenareja takorekoč v rastlinsko kri, to je v sok za hrano, v sok za barvo, v sok za dišavo, kakor zahteva posebnost rastline. Ob enem je korenina stojalo, na kterem stoji komolec dolgo steblo.

7. Pa tudi peresa na bilki niso brez dela. Peresa dihajo vse take zrakove, ki rastliki pomagajo živeti in rasti. Steblo samo ima takorekoč nastropja, členke, s kterimi je steblo predeljeno in vterjeno. Prav pri verhu se dela klas, kjer se pokaže prav tisto zerno, ki je bilo v zemljo djano, toda velikrat pomnoženo, pet do šest čevljev visoko v zraku, in sicer je zernje v najlepšem redu porazversteno, zerno poleg zerna, in pa zerno nad zernom. Nad vsakim zernom raste vunkaj dolg bodec, resa; čemú? Zato, da zerna, ki je odločen ljudem, tiči ne pozobljejo; zatorej je tudi dolgo steblo le toliko močno, da nosi klas, ne pa da bi tiči nanj sedali. Kader divjá najhujši vihar, da lomi drevesa kraj njive, pa drobnega, lahkega stebla ne izruje. Steblo se pač upogne, pa se spet dvigne, ter rase brez poškodbe dalje kvišku.

8. Oglejmo si tudi cvet. Na taistem polju, na kterem rase žito, vidimo večkrat plavice pa rudečice, obedve lepe svetle barve. Rudica rodi nekaj škodljivega; iz nje napravljajo namreč makov sók, ki naredi, da človek hudo pa nezdravo zaspi, če ga pije kuhanega. Lepa plavica je tako drobceno in nežno opravljena, da najfinejši zobci (čipke, rebeljni, špice) ali pa vse, kar more človek umetalnega narediti, je proti njij surovo in grobo. Vendar pa sadú ali koristi plavica ne obrodí; in kader plavici odpadejo peresa, ni ostala rastlina druzega ko nepridno zelišče plevél. Poglej si pa klasni cvet. Cvetje v podobi in barvi najneznatnejše in nepomenljivejše, kar človek videti more, in ne terpi veliko več kakor en dan, toda sad bo dal najboljšo in najtečnejšo hrano. V tem neznatnem cvetu je takorekoč upodobljena pohlevnost, ki neče šumeti in šariti; ki malo obeta, pa veliko da. Zernovemu cvetu je podoben mladenič, ki je ubog, pa tih, ter se pridno uči, ki postane pozneje znanju čverst možak, in ki veliko dobrega dela. Plavicam pa so podobni tisti mladi ljudje, ki se v cvetu svojih let ošabno, goropadno, bahavo, brezversko košatijo in povsod vrivajo svojo pogubno omiko; pozneje pa so prav navadni, vsakdanji, večkrat prav malopridni ljudje; ljudje, ki so sami pokvarjeni, pa v svoji zlobi kvarijo še druge. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. *(Miklavževanje.)* Miloščino prav deliti je jako težka reč; mnogokrat dobroserčni človek iz nevednosti nevrednemu dá dar. Ne mislimo se spuščati globočje v to težko vprašanje, ampak svoje čutilo razodevamo, ki nam pravi, da ubožno mladino krepko podpirati utegne naj bolj potrebno, pa tudi naj hasniše biti; ker mladina je nada naše prihodnosti. Zato nas tudi na to stran vsako leto veseli prihod božičnih praznikov, ker je ob tem času tako mnogoverstno in ginljivo po obilnih darovih razveseljena naša ljuba mladina.

Začetek v tem obziru je, kakor druga leta, tudi letos storil že dovelj znani odbor dobrodelnih gospej in gospodičinj, ki so v soboto 8. dec. dopoldne obdarile 80 ubožnih šolskih otrok z gorko zimsko obleko. Za to preblago prizadetje jih moramo posebej pohvati. Obdarovanje se je tudi letos kakor sicer godilo slovesno; nazoč je bil razun druzih odličnjakov visokorodni gosp. baron Winkler z gospo, ki sta obleko in štruce (dar dobroserčnih pekov) sama delila veselim otročičem. Preblagemu djanju primérna sta bila tudi ogovora pred delenjem in potlej.

Tako se je obnesel Miklavž v čitalnici. Omeniti pa moramo tudi še tistega Miklavža, ki se zmiraj derži še stare šege — da čisto na skrivnem ostane — ki je spet letos v nunski samostan pred vrata prinesel po svoji lepi navadi po troje reči za obleko 12 ubožnim deklicam. Bog plačaj in z obilnostjo povračaj!

Poslednjič bodi tu še pridjan podučljivi govor g. kateheta A. Keržiča o ti priliki. Glasi se:

Preljubi otroci! zopet danes ste imeli priliko se prepričati, kako zelo skerbijo dobri ljudje za vas. Dobrote, ki ste jih zdaj le sprejeli iz rok predobrih gospej in gospodičinj ljubljanskih, so vam nova priča, kako zelo vas imajo najpred vaši starši radi, ker sami veste, kako zelo so se trudili in prosili, da ste vi letos med obdarjenimi. Mnogo mnogo jih je prosilo, pa niso bili uslišani, le vi ste med srečnimi. Ta dar, ki ste ga zdaj le prejeli, vam je nova priča, kako zelo skerbni so tudi drugi dobri ljudje za vas, taki, ki niso z vami v nikakoršni zvezi, ki vam niso ničesar dolžni, ki vas komaj poznajo ali še celo ne; in vendar so se toliko trudili, da morejo danes 80 čisto novih oblék vam razdeliti. Ali vas ne bo kar nič ginila tolika ljubezen, tolika skerb in dobrotljivost, ki jo imajo ljudje do vas?

To, kar ste zdaj le prejeli, so sicer prostovoljni darovi, milošnja; in vaše dobrotnice same pravijo, da vam dajo vse vbogajme, vse zastonj. Toda jaz se prederznem temu ugovarjati in pravim: Otroci! niste ne zastonj dobili, to ne sme biti zastonj, vi ste dolžniki in ostanete tako dolgo dolžniki, dokler vsega hvaležno ne povernete! Preden veselo nesete domu pokazat dragoceno darilo, mi morate na tihem v svojem sercu obljubiti, da boste dobrote povračevali vsak po svoji moči. Seveda v denarjih tega od vas ne bo nihče tirjal; kar

je dano, je dano. Kakor kmet, ki zemlji izroči pšenico, ječmen, rež in drugo seme, ne pričakuje več ravno tistega zernja, ki ga je vsejal, ampak novega obilnišega sadú; tako tudi vaši dobrotniki od vas ne pričakujejo povračila, ampak le to želijo, da bi dobrote, ki jih vam skazujejo, obilni sad obrodile. Oni želijo le to, da bi vi bili srečni na tem in na unem svetu; srečni boste pa le, ako lepo keršćansko živite. Nisem prerok, in ni mi dano v prihodnost gledati; ali toliko me je pa že skušnja izučila, da lahko naravnost izrečem: ako boste vi ves čas svojega življenja pridni, delavni in urni; ako boste natančni v službi božji in prejemanji ss. zakramentov in druzih dobrót, ki jih sv. katoliška Cerkev delí; ako ne boste lažnjivi in hinavski, ampak odkritoserčni in resnicoljubni; ako ne boste nikdar goljufni in tatinski, ampak vsikdar zvesti, pošteni, pravični kakor zlata vaga; ako boste krotki in poterpežljivi, trezni in varčni ter priprosti v obleki in obnašanji; ako bodo vedno čiste vaše misli in želje, vselej spodobne vaše besede in pošteno, neomadeževano vaše vedenje: resnično, ako božje in cerkvene zapovedi natanjko spolnujete, vam ne bode v življenji kruha manjkalo; in če bi tudi kdaj opešali ali zboleli, boste ložej usmiljena serca našli, ako zmiraj dobri ostanete. Gospodarji in gospodinje, mojstri in tudi viša gosposka — vsi iščejo le dobrih, zanesljivih, pridnih ljudi. Ako si tedaj zdaj v mladih letih z lepim življenjem pridobite to, kar imenujemo dobro ime ali „kredit," potem boste povsod lahko shajali; kajti verjemite mi, če se Bogu nikdar ne zamerite, boste tudi pri ljudéh zmiraj v čislih; ni zastonj v sv. pismu tako povdarjeno o Jezusovi mladosti: „Rastel je kakor na starosti, tako na modrosti in prijetnosti pri Bogu in pri ljudeh."

Ako kaj tacega. kar sem vam zdaj rekel, pravim odrašenim, priletnim revežem in beračem ter jim očitam, da so si svoje bede sami krivi, mi odgovorijo, da to spoznajo, ali da je za-nje prepozno; ko bi še enkrat začeli živeti, pravijo, bi vse drugače hoteli živeti. Vi otroci ste pa še mladi, ste še le začeli živeti, vam je še odperta pot do sreče; vam jo je mogoče še najti, ako hočete zmiraj prav pošteni in dobri biti.

Od tod je tudi, da se nam ubožni otroci navadno bolj smilijo, kakor odrasli reveži; ker po eni strani vemo, da si revščine niso sami krivi, po drugi pa upamo, da pri njih dobrota ne bo zastonj. Oh, otroci! skerbite, da to naše upanje, ki sem ga izrekel, ne bode prazno upanje, temuč, da se enkrat gotovo vresniči vam v srečo, nam pa v veselje. Poleg tega pa ne pozabite moliti tudi za svoje dobrotnike, jaz pa v vašem imenu še enkrat izrečem priserčno zahvalo za prelepo darilo, s kterim so vas razveselili. Bog poplačaj stoterno vsim, kteri so kakor koli pripomogli k vašemu današnjemu veselju!

V Mariboru so prišle na svitlo

Acta et Statuta

Synodis dioecesanae Lavantinae, t. j. spisi in sklepi škofijskega cerkvenega zbora, ki se je v Mariboru v cerkvi sv. Alojzija pričél 28. avgusta in sklenil 30. ravno tistega mesca. Imela je tri splošne in tri očitne seje. Pervi oddelek knjižice obsega ukaze in vravnave, ki tičejo obliko ter formo škofijskega cerkvenega zbora samega. ali sinode; drugi oddelek pa sklepe in določila, ki zadevajo zlasti lavantinsko škofijo, in teh je 17, n. pr.: kako se mora ohraniti in braniti katoliška vera; djanje duhovnikov oziroma na politiko; o duhovskih konferencah, o odvezi od grehov, škofu prideržani; o češenji najsvetejšega Zakramenta in bratovšini vednega češenja; o ss. misijonih, o ss. vajah za duhovnike; o cerkvenem petji in cerkveni glasbi; pod kterimi pogojami smé oslabljeni duhoven iti v pokoj in o tacih duhovnih; o duhovski obleki, poslednji volji, izhodih, o skerbi za mladino po fabrikah itd. V poslednjem oziru ima sinoda naslednjo naredbo:

XV. O skerbi za mladino po tovarnah.

Extant et in Nostra Dioecesi laboratoria aut fabricae, in quibus tenera juventus passim ad opera manuum praestanda adhibetur imo adigitur.

Ne id cum summo animarum tenellarum discrimine fiat, quae quippe tali modo quaestui deservire coguntur et propriae mentis culturae et salutis curae subtrahuntur: invigilandum est quam maxime animarum pastoribus, ut pueri et puellae in ejusmodi fabricis occupatae saltem diebus dominicis et festivis sacro in ecclesia parochiali peragendo vacent, iisdemque diebus ab opere servili omnino abstineant (Cfr. Pastoral-Conferenz-Schlussprotokoll 1847 pag. 4.); christianam institutionem, imprimis chatechismi expositionem audiant, ad examen antepaschale praesto appareant, iisque sacramentorum ecclesiasticorum usus non solum pervius et facilis reddatur, verum ut et reapse ad eadem accedant.

Consulendum porro est, ut tales juvenes e schola quotidiana jam dimissos prae oculis continuo habeant eosque per viam ferventis aetatis sat periculosam qua possunt meliori ratione salvos et integros manuducant, quem in finem multum juvabunt piae sodalitates in eorum medio introducendae et solerter fovendae.

Cumque insuper cohabitatio et cooperatio flexibilis juventutis cum utriusque sexus operariis adultis et non raro perversis summum seductionis et depravationis periculum involvat: animarum curatores tum apta institutione et admonitione tum etiam correptione adlaborent, ut perniciosa lues ab animis pusillorum arceatur et ideo vel ad leges civiles provocare hinc inde non inopportunum videtur.

Nezvesta — zvesta nevesta.

Prej ko noč se posloví,
Ko v vasi vse sladko spí,
Ko nebo se zvezd svitlí,
Hčerka že za mizo bdí.

Kaj jo drami iz sanjá?
Kaj ji spavati ne da?
Moti nežno kaj sercé,
Vroče ji budi željé?

Hribček glej, cveteč je gaj,
Z mlaji, venci kinčan kraj,
Hiša lepši ko kedaj,
Hčerki v čast krasán je raj.

Hčerka tam za mizo bdi
Se igraje s cvetkami,
Zbéra limbar, rožmarin,
Ki čuječnosti je sin.

Šopek veže beli ves
In vertnico vpleta vmes,
Nje deviško pa glavo
Rožmarin proslavljal bo.

Šopek hčerka že derži,
Venec z glave ji duhti,
Duri rahlo se odpró,
Svatje jo pozdravijo.

Lice hčerki obledí.
Vert cvetlični naj pustí,
Liliji naj da slovó,
Mame ljube z njo ne bo!

Ločim zdaj naj se od vas?
Zdihne — ji zastane glas,
Hčerka misli — se solzí,
In v prihodnost potopí.

Venec naj deviški dam,
Lilije več ne poznam,
Vert deviško belih rož
Umerljivi naj bo mož?

Oh ne! oh ne, tega ne!
Zdihne, in na svate zrè;
Ženina pač že imam,
Ki deviški ljubi stan.

Njemu dala prej sercé,
Zanj iskala rožice,
Ž njim se zaročila sem,
Njemu zvesta biti čem.

Lilija! moj dragi cvet,
Cvetaj mi do konca let,
Serček mojega serca
Spremil me boš iz sveta.

M—v—n.

Pastir.

Tam doli za Kumom so hribčki lepí,
Zeleno oblečeni krasno so vsi;
Za njimi serce omedléva mi tuge,
Da gledal bi doli na kačnate struge.

Oj, kdo mi razgerne gorati že rod,
Grinjalo raztegne od tu tje povsod,
Da videl bi enkrat še Savske krajine,
In ljube, preljube zelene doline?

Da solnčno bi videl predrago mi vas,
In slušal premili iz stolpa še glas,
Studence in trate in temne goščave
Bi videl vsaj enkrat iz skrajne daljave.

Željnó se tje spenja nemirno okó,
Kjer hodil sem nekdaj za čedo krepkó,
Kjer peval pastirske sem v nežni mladosti,
Igraje brezskerben in prost vse britkosti.

Ovčice in jagnjeta tihe, krotké
Poznale so mene nedolžne — jest nje;
Sladkosti sem pival celo še sanjaje,
Brez bola na duši se rahlo zibaje.

Ti doba presrečna še prideš nazaj,
In kupo sladkosti bom pil še kedaj?
Mi solnce ko nekdaj li še bo sijalo,
Detinsko se čisto serce še gibalo?

Mladosti cvetlice le enkrat cveté,
Za razne stanove res urno zoré,
Prevzvišeni polja različno oddaja,
Nektere z modrostjo mladostne napaja.

On zgodaj me ločil od bratov, sestric,
Je peljal iskat si vednostih cvetlic;
In zopet čez leta dobil sem ovčice,
Od prejšnjih žlahtneje zdaj pasem dušice.

Po paši bogati jih vodim skerbnó,
Napajam pogosto s presveto Kervjo;
Oh vérne da našel bi vselej ušesa,
Pripeljal za sabo vse v svete nebesa!

Res, žuljev pekočih pastir ne terpím;
Ledine, puščobe pa dosti dobím;
Vinograd Gospodov da dela in truda,
Da britka je ura mi mnoga in huda.

Bog usmiljeni sluša molečega glas,
Krepčá me, poživlja, jasní mi obraz;
On meri terpljenje, on tehta zasluge,
Stoterno mi on bo poplačal nadloge.

Nazaj si nekdanjih ne vošim cvetlic,
Minljivih ko senca so revice lic;
Sedanje nad zvezdami bodo cvetele,
Nikdar mi v nebesih ne bodo zvenele. *R—v—n.*

Kje je moja domovina?

Tam je moja domovina:
Kjer se vije bistra Sava
Spod mogočnega Triglava,
Kjer je krasno jezero
V sredi z lepo cerkvico.

Tam je moja domovina:
Kjer po hribih in dolinah,
In po stermih visočinah,
Neštevilne so cerkve
V Božjo čast postavljene.

Tam je moja domovina:
Kjer vinogradi zeleni
S tertami so nasajeni,
Kjer globoko pod zemljó
Koplje živo se srebró.

Tam je moja domovina:
Kjer prelepe so poljane,
Z raznim žitom nasejane,
Kjer pšenica rumeni,
Sladko sadje se zorí.

Tam je moja domovina:
Kjer moj rod Slovenski biva,
Vera je njegova živa,
Za domovje ves gori,
Zvest mogočni Avstriji.

Tam je moja domovina:
Kjer so verli sini Slave,
Ki za blagor očetnjave,
Se nevstrašeno boré,
Ki ne vpade jim sercé.

Tam je moja domovina:
Kjer možjé so se rodili,
Ki so národ moj budili,
Nam kazali pravo pot,
Var'vali pogubnih zmot.

Tam je moja domovina:
Kjer možje so slavni bili,
Vse posvetno zapustili,
Se podali čez morjé,
Da nebesom duš dobé.

O predraga domovina!
Vedno bodem ljubil tebe,
Še vse bolj pa vnemal sebe,
Da prišel bom v večni dom:
Tam še le prav srečen bom. *A. V.*

Nekaj svetih pesmi.)

(Prosto poslovenil Jan. Bilc.)

(Dalje.)

III.

O brezmadežna Divica.

O brezmadežna Divica,
  Ki kraljica si divic;
Serce grešno Te pozdravlja,
  Čuj skesane duše klic!

Ti si luč v življenja tminah,
  Zvezda v tamni noči si;
Vir si nam, ki vedno izvira,
  Dušne rane ki hladi.

Ti nam sužnosti verige
  Z roko milostno drobiš;
Ti objokanim jetnikom
  Rajsko svobodo deliš.

Tvoj na veke hočem biti,
  Tebi peti vekomaj;
Mati, bodi mi vodnica,
  Pelji me tje v sveti raj.

IV.

Pojte Bogu večno slavo.

Pojte Bogu večno slavo!
Naj dviguje se v višavo

Pesmi radostne odmév.
On nam dal je vsim življenje,
On poslal nam je rešenje,
On nas pekla je otél.

Torej sin človekov pevaj,
Serce v pesmi si ogrevaj;
Zmage vence bo ti splel,
Ako v boju ne omagaš,
Ak sovražnika premagaš —
V sveti raj te bo sprejel.

Naj nevihta se dviguje,
Naj se zemlja v prah razsuje,
„Serce kvišku, v raj okó“!
Blagor mu, kdor ne omaga,
Sebe, svet in pekel zmaga:
Večno srečo vžival bo.

Razgled po svetu.

Rimsko. Namestni arhivar v Vatikanu je postal častni opat dr. Al. Tosti iz benediktinskega reda; podarhivar pa znani dominikanar P. Henrik Denifle.

Star novic. K benediktinarjem v Emavzu pri Pragi je pristopil in o letošnjih binkoštih obljubo storil laik, ki ima že 65 lét. Le-ta je oče številne družine in v samostan je stopil, ko mu je žena umerla. Tri njegovih hčér so redovnice in trije sinovi so že poprej postali benediktini. Oče je zdaj v tem samostanu postal najmlajši sobrat svojih sinov.

Misijonsko. Znamenit je poslednje leta postal misijon Turinskega duhovna čast. g. Boskot-a v Patagoniji na južnem Amerikanskem. Veliko duhovnov in tudi redovnic je poslednja leta ta gospod poslal v južno Ameriko. Sv. Oče so zdaj ves ondotni misijon izročili očetom Salezijancem ter Boskotovi duhovni družbi. Ob enem je misijon razdeljen v apostoljsko prefekturo in v apost. vikarijat. Prefektura obsega južni del Patagonije in otoke; prefekt je postal P. Fagnano. Prednik severnega in srednjega dela Patagonije pa je P. Cagliero. — Tudi Mongolijo so sv. Oče razdelili v tri apost. vikaríje. Na severu obsega rodove: Ordos, Elenthus in Urat; na večeru pa véliki mandarinat Ge-Hol, ostalo se šteje k sredini dežele Mongolije.

Srednje-afrikansko. (Konec.) Kako lažnjivo je bilo to, je priča Senaar, osem dni od Hartuma, ki je bil o tistem času premagan; priča je moríja in mesarjenje na polotoku med Belo in Višnjevo reko, priča tudi približevanje sovražnika do dveh dni blizo Hartuma.

V Hartumu so 18. aprila 1882 šesteri ondotni konzuli pod predsedstvom g. Hansala (avstr. konzula) sklenili, da se hočejo v misijonsko poslopje umakniti in se na življenje in smert braniti. K sreči je dr. Emin-bej (dr. Schnitzer iz gornje Šlezije) bil med tem namestnik in modrejši memo unega; vstanovil je „patruile“ s kanonami, kterih se rogovileži bojé, in jih je ponoči vodil v okolico ter rogovileže z njimi strašil.

Kakor ob Višnjevi, tako se je godilo ob Beli reki. Vse pota so bili obstavljene s tolovaji. Vse kraje so oblazili Mahdijevi poslanci in povsod so bili prijazno sprejemani in bili so vedni spopadi med vojaki in vstajniki. Telegrafi med El-Obeidom in Hartumom so bili pretergovani; pošte večkrat oropane, v Hartumu samem se je gnjezdila zarota. V tacih okolišinah je 12. majnika dospel novi poglavar Abd-el-Kader iz Egipta v Hartum.

Opustivši nadaljne manj važne dogodbe naj naznanimo le poslednje nesreče, ki jih prinaša „Nigrizia“ v Veroni. — 6. sept. t. l. je angleški general Hicks s svojo armado iz Hartuma odrinil proti lažnjivemu preroku Mahdi-u. Imel je 6000 pešcev, 4 tisuče baši bozukov (prostovoljcev), 20 kanón, med kterimi 4 kruparice, 6 mitraljaric in 10 gorskih topov, 500 konj in 5500 kamél. Pervi del se je imel še dopolniti na potu ob Beli reki do Duem-a v 10 do 12 dnéh. Od Duema do Kordofana so imeli napraviti 6 terdnjavíc, čardakov, da bi bila armada ostala v nepretergani zvezi. Pred mescem dni, mislilo se je, vojska ne dospè do Kordofana. Mesca oktobra in novembra se je imela vojska veršiti. 12. kimovca, kakor pravi naznanilo v „Gazz. Egiziana,“ je bila armada v Džebel-Musi (v Kordofanu) in imela je dalje korakati proti Obeidu.

Vsled naznaníl z bojišča je bil ves Hartum v nezmernem veselji še v začetku novembra. Govorilo se je, da so v velikih bitvah Mahdovci zmagani in potolčeni, da so brez strela Hicksovci vzeli v oblast mesto Obeid in Mahdov zaklad, pa da so rešeni vjeti misijonarji itd.

Kmali pa so pričele prihajati čisto nasprotne naznanila. Pravili so, da drugi dan, ko je bil Hicks prišel v Obeid, je kar neprevidoma spazil, da je čisto ločen od svoje vojaške zaloge za hrano itd., ker vstajniki so gospodovali nad vso potjo med Duem-om in El-Obeidom. Skušal je z večkratnimi napadi predreti zajéz, ki so ga bili napravili sovražniki na okrog; toda zastonj, ker množica vstajnikov je bila silovita, in malo pozneje, da ni bilo nič tega, kar se je imenovalo Hicksova odprava v Sudan, da en oddelek armade namestnega kralja je bil pokončan, drugi pa je k sovražniku prestopil. (To so sicer pozneje nekoliko preklicevali, kakor da bi ne bila vojna tako čisto poterta; vender prav gotovega se še ne vé.)

General Hicks je bil speljan boje od izdajskega vodnika v neki log v Kašgatu. tam je bil vtesnjen od silno veliko večega števila Mahdovcev, ki so bili močno prevideni s puškami in topovi; kanonov Hicksovci niso mogli rabiti; in po kervavi vojski skoz tri dni od 3. do 5. novembra — si je v Kašgatu 9500 (?) vojakov našlo grob s svojim vred. Kašgat je ime vasí rodú Baggara (Kravarji), med Obeidom in Nubo, in pa preobširnega gozda, ki je treba 16 ur, da se prehodi. V tem gozdu so konec storili tudi že drugi pašati, ki so se vojskovali pretekle leta zoper ondotne ljudstva.

Tudi na jutrovem Sudanu se slabo godí. Ljudstvo rogovili in v Tokaru je bilo poklanih 486 egiptovskih vojakov in z njimi tudi angleški konzul v Suakim-u. Napadli so še Suakim sam, 12. nov. bili so pa odbiti; brodovje angleško v Rudečem morji je bilo pomnoženo in egiptovska vlada je poslala 8000 vojakov, da se oprosti pot med Suakim-om in Hartumom. Toda naj novejši poročila pravijo, da so bili Egipčani zopet 5. dec. tepeni pri Suakimu in več stotin pobitih od vstašev. — To kaže, da vse vré po srednji Afriki in tu se bo dalo težko kaj umiriti in ukrotiti, zlasti ker Evropejci zarad vročine z vojno ne morejo lahko tje predreti; divjaki in mohamedani pa bojo najberže potegnili z Mahdijem.

O vjetih misijonarjih, pravi list „Nigrizia,“ se nič ne vé. Telegram iz Aleksandrije od 22. nov. pravi, da Mahdi je dal pokončati vse Evropejce, misijonarje in redovnice. Bog daj, da bi res ne bilo!

Velika zmaga Mahdijeva v Kordofanu zbujuje misel, da se bo iskal hitro še bolj vterditi, zediniti mnoge moćí in snovati kdo ve kake naklepe za razširjanje svojih laží in svojega gospostva. Čez Evropejce v unih krajih je tožil že pokojni provikar dr. Knoblehar in tožili so drugi misijonarji, kako so bili razuzdani, pa mnogi tudi neusmiljeni barantavci s sužnji. Zdaj je prišla strašna šiba čez nje, najprej v Egiptu ob vojski, zdaj pa tudi v Sudanu. Naj si to zapomnijo tudi evropejski prostomišljaki, framasoni in samopašniki.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Dvé osebi za dušno in telesno pomoč v prav hudih nadlogah. — Mladeneč za dušno in telesno zdravje. — Mati priporoča razuzdanega in hudobnega sina za poboljšanje. — Mož pijanosti vdan. — Srečen izid v bridkostih. — Bolna oseba za zdravje, če je Božja volja.

Koledar za prihodnji teden:

17. grudna. S. Lazar. — 18. Pričakovanje Marije Dev. — 19. (Kvaterni post.) S. Marija z Agrede. — 20. S. Adelajda. — 21. (Kvaterni post.) S. Tomaž ap. — 22. (Kvaterni post.) S. Gerard. — 23. Četerta adv. nedelja. S. Viktorija.

Listek za raznoterosti.

Devetdnevna pobožnost pred Božičem ni nič novega. Že l. 1735 je Ljubljanski škof Sigismund Feliks dovolil, da so obhajale uršulinke v Ljubljanskem samostanu devetdnevnico v čast pričakovanja najsvetejega rojstva. To dovoljenje je bilo dano „za vedne čase“ in razun tega še podeljenih 40 dni odpustkov njim, ki jo opravljajo.

Miklavževa tombola v katoliški družbi preteklo nedeljo je imela tako obilno vdeležencev, da blezo še nobena ne toliko. Vsi prostori so bili natlačeni. Gosp. katehet Anton Keržič je bil množico močno razveselil in ginil z obširnim pripovedovanjem čudežne dogodbe, kako je bil dvajset lét slep, skljućen in hromoten bolnik v Lurdu v trenutku ozdravljen med sv. mašo. Tombola je dala 72 gld., ter po odbitih stroških prav lepa svota ostane za ubožne št. Jakopske Vincencijeve konference, namreč 64 gld.

† **Čast. gosp. Janez Kukovič**, predstojnik ljubljanskih lazaristov, je umerl 9. t. m. v Ljubljani, star še le 38 lét. Rojen je bil v Št. Jurji blizo Celja 1845, posvečen l. 1871. Pokopan je bil v torek ob 3 popoldne. Storil je v malo letih veliko za Božjo čast pri bolnikih in v ljudskih misijonih. Bog mu daj večni mir!

† **Iz Begunj.** Preč. g. dekan Silvester Keše je 12. t. m. o ½7 popoldne v Gospodu zaspal. Pogreb bode v soboto o ½10. — Dekan Keše je bil rojen 31. grudna l. 1815 pri sv. Petru pri Novem mestu, posvečen l. 1841. R. I. P.

Preč. gosp. Peter Funder, knez in škof Kerški, je poslavljen od presvitl. cesarja z redom železne krone II. verste.

Černuška fara je od presvitlega cesarja iz Njihove lastne blagajnice po sl. okrajnem glavarstvu ljubljanskem kakor za Miklavža prejela 200 gld. za stroške nove farne cerkve. Častiti g. župnik Lor. Mazek z vsimi farani je Njihovemu Veličanstvu preserčno hvaležen za preblagi dar.

V Buda-Pešti je samih 6 glasov v gosposki zbornici komaj odbilo brezbožno postavo v prid zakonov med kristjani in judi! To je framasonstvo in judovstvo in še kaj druzega storilo iz tako slavnega kraljestva sv. Štefana!!

Veroznanski poduk v obertnih nadaljevavnih šolah. Očitna reč je, da premnoge nezvestobe, goljufije, tatvine, sleparstva ter izmikanje tujega denara izvira iz pomanjkanja terdnega verskega poduka in žive vere. Kakošni so nasledki v družinah, ako družinski oče, sin ali kdor si bodi domačih, v tako brezno zabrede, je slehernemu jesno. In ravno pri tacih, kjer je zvestobe narbolj potreba, je dostikrat narmanj verskega poduka.

Katoliško-politična družba za češko kraljestvo je torej pri češkem šolskem svetu izročila prošnjo, naj se na obertnih nadaljevavnih šolah (gewerbliche Fortbildungsschulen) veroznanski poduk vstanovi kot zapovedana šolska tvarina. Češki škofje so v tej reči to misel naznanili, naj bi se obertne zadruge v tem oziru obernile do zadevnih župnij, ali bližnjih samostanov, in z njimi to stvar vravnale. Spodobna nagrada, plača, naj bi se dajala iz tistih pomočkov, s kterimi se take šole zderžujejo.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. Andr. Karlin 1 gl. — Čast. g. župnik Jan. Karlin 3 gld. 75 kr. — Čast. g. kn. šk. tajnik in kaplan Ant. Koblar 2 gld. — Gospá Kozjakova 2 gld. — Čast. g. kat. Sim. Zupan „za Miklavža“ 3 gld. — Čast. g. M. Gogala v god sv. Nikolaja 6 gld. — Čast. g. župnik Bl. Petrič 3 gld. — Dve devici 40 kr. — Čast. g. kurat Jan. Bizjan 5 gld. – Čast. g. župnik Jož. Vidmar 3 gld. 16 kr. — Preč. g. prošt dr. A. Jarc 5 gld. — Iz Žužemberga 6 gld. — Čast. g. Fr. Onušič 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Čast. g. Sim. Zupan 2 gld. — Preč. g. prošt dr. A. Jarc 5 gld. — Idrija po preč. g. dekanu J. Kogeju 40 gld. 50 kr.

Za sv. Očeta: Neimenovana 1 gld. – Preč. g. prošt dr. A. Jarc 5 gld.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. A. Keržič, nunski kat., 20 gld.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Iz Žirov po čast. g. župniku J. Vidmarji nabirk 11 gld. 84 kr.

Za bratovšino sv. Leopolda: Iz Žužemberga 3 gld. — Preč. g. dr. A. Jarc 3 gld.

Za misijon čast. gosp. Val. Laha: Iz Žužemberga 6 gl.

Za afrikanski misijon: Iz Žužemberga 10 gld. — Neimenovana 1 gld. — Iz Zlatopolja čast. g. župnik K. Lapajne 6 gld. 48 kr. — Idrija po preč. g. dekanu J. Kogeju 12 gld. 39 kr.; Verh 1 gld. 1 kr. — Preč. g. dr. A. Jarc 2 gld.

Za amerikanski misijon v Patagoniji: G. J. Dogan 2 gld.

Za misijone na Jutrovem: Čast. g. K. Lapajne 1 gl. 22 kr.

Za misijon v Bosni: Neimenovana 1 gld.

Za duhovski samostan iz razkolnikov v Carigradu: Čast. g. J. T. ostanek 60 kr.

Za povoljno dobro rabo: Iz Žužemberga 5 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. K.: Naročnina oddana založn. — G. J. K. v Dobr.: Vse se bode opravilo. Iskrena hvala in serčen pozdrav! — G. B—c.: Hvala serčna, serčen pozdrav. — G. G. Fr. K—r.: Hvala za posl., drugo kar — in prej ko moč. — G. J. K.: Hvala! Prih. — Gg. Sm. v P. in Kl. v Sm.: Prihod.

Za dobrotnike dijaške kuhinje bode v god „Pričakovanja Marije Device,“ to je, v torek, 18. t. m. ob 7¼ sv. maša pri altarji N. lj. G. presv. Serca Jezusovega. Namen je ta, da bi Marija pri Jezusu našim dobrotnikom sprosila prav srečne božične praznike ter vsakemu spolnjenje njegovih naj serčnišib želj, rešenje iz težav, kterih narbolj želé rešeni biti. Vsi podpirani naj pridejo k sv. maši in naj molijo v ta namen.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.
KATOLIŠK CERKVEN LIST.
„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.
Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 21. grudna 1883. List 51.

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

(Konec.)

5) Naramnica, štola (od gerške „štole“, glag. steillo = pono, orno). Nekdaj je bila le svečana in častna obleka. Drugo starejše ime v cerkvi ima „orarium“ (od orare = praedicare). Tako se imenuje zato, ker so v cerkvi štolo nosili le tisti, ki so imeli oblast oznanjevati besedo božjo. V gerško-izhodnji cerkvi se imenuje štola djakonova še dandanašnji „orarion,“ mašnikova „epitráhelon.“ Štola spada med naj starejša cerkvena oblačila. Že l. 372 je ukazala sinoda laodikejska, da štole drugi. razun škofa. mašnika. djakona, ne smé nihče nositi. Mnenja o postanku in podobi štole so prav različna. Eni mislijo, da štola je pervotno bila oblačilo rimskih matrón, ter da so jo nosili počenši od ces. Kaligula tudi moški. Ta štola je bila spredej odperta in na obéh straněh zarobljena sè z zlatimi robovi. Zavoljo teh robov (rob = ora) menijo, da se je tudi ta štola imenovala orarium. — Drugi spet mislijo, da današnja štola je bila pervobitno ono, kar „latus clavus“ na obleki rimskih cesarjev in konsulov, ter da so to počastilo rimski cesarji pozneje podeljevali tudi duhovščini. — Tretji naposled mislijo, da je štola, orarium (od os, oris) nekdaj bila platneni ostrižek, ki so ga dijakoni nosili na levi rami, v znamenje, da imajo tudi službo strežaja pri sv. mizi. Ktero izmed treh teh mnenj je verjetnejše. bo težko razločiti. Glavna težava v tem prašanju je nastala od tod, ker je bilo pri Rimljanih v rabi dvoje svetno oblačilo, eno „štola“ imenovano, drugo „orarium.“ To se vidi iz življenjopisa Avrelijanovega, kjer se izrekoma navaja tudi „orarium,“ eden izmed onih treh darov, ki jih je ta cesar poklonil rimskemu ljudstvu, ter se pristavlja, da se je narod orarija posluževal „ob favorem,“ t. j. da je žnjim, kakor dandanes z našimi robci, v gledališčih izkazoval, da mu je stvar všeč. — V današnji liturgični rabi je štola „insigne“ djakonovo ter znamenje mašniške časti. Ona je 4—4½ palca dolg ostrižek (streifen), ki se ob herbtu po obeh straneh paralelno spušča in je od taiste robe in barve, kakor mašni plajšč. V sredi in na obéh koncéh je nekoliko širja; na sredi ima všit križec, ki se poljublja, predno se pred bogoslužnimi opravili deva nase. Mašnik nosi štolo spredej križem, djakon na levi rami z okraji, na levi strani za pas priterjenimi, škof jo nosi na persih paralelno spuščeno. Štola nosi mašnik skoro pri vseh cerkvenih opravilih; le papež jo nosi, kakor znamenje svoje najvišje pastirske časti, tudi zunaj cerkve. — Pomen štole se jemlje raznolično; zdaj ko „signum obedientiae,“ zdaj ko „jarem Gospodov,“ imajoči spominjati mašnika, „quod sub jugo Christi, quod leve et suave est, sit constitutus.“ Gledé na novozavezno daritev je cerkev ukazala mašniku štolo nase devajočemu moliti: Redde mihi Domine stolam immortalitatis, quam perdidi in praevaricatione primi parentis, et quamvis indignus accedo ad tuum sacrum mysterium, merear tamen gaudium sempiternum.

6) Mašni plašč, casula, je liturgična obleka za sv. mašo. V zahodnji cerkvi se imenuje tudi „paenula,“ „planeta.“ V gerško-izhodnji cerkvi ji je ime phainóle (hiton). Pervotna podoba kazule, menijo obredoslovci, je iskati v rimski paenuli. Paenula je bilo pri Rimljanih od vseh strani zaperto, zvonu podobno oblačilo, ki ni služilo tolikanj za lepoto, kolikor zoper gerdo vreme; imelo je zgoraj odpertino, ki se je zapenjala z vozlom. Imela je kukuljo (cucullus, kapuc) zadi na herbtu. Isidor hišpanjski je omenja z izrazom „vestis cucullata.“ Nekteri liturgiki mislijo, da na kukuljo spominjajo pravci (trakovi), kteri se pod tilnikom na herbtu stikajo v podobo trikota. — V Raveni je še dan danes mozaik, slika iz 6. stoletja, ktera kaže nadškofa Maksimiljana v kazuli starega kroja in taiste podobe starinske. Da se je še dolgo ohranila v zahodnji cerkvi, in to podobna tisti, ktera je še danes v rabi pri gerško-izhodnjih, vidi se jasno iz tega, da je še v 8. stoletji patrijarh Nikefor med drugim dal kot darilo papežu Leonu III rujavo kazulo, ki jo patrijarh imenuje „pháinolon,“ ter jo poklanja papežu za bogoslužje. Ker je bila kazula v pervih časih veliko daljša in širja, kakor je dandanašnji, se je do po molitvi „konfiteor“ morala stisnjena deržati, pa se spustila, ko je škof na roko djal manipel. Takisto jo je bilo treba privzdigniti pri povzdigovanji, ta navada se je ohranila do danes. Iz vsega se vidi, da je kazula v starem času imela podobo našega „pluvijala,“ ter bila podobna (kakor je tudi še pluvijal) majhnemu šotorčku, zatoraj so jo zgodaj imenovali „casula“ (parva casa = kolibica, kočica). — V 12. veku so bile kazule na straněh, ki se spuščajo ob desni in ob levi, prikrajšane, ter so imele znotraj trakove, za

ktere so se mogle vzdigniti. Pozneje so se stranske plati izrezovale tako, da je v dobi preroda kazula dobila podobo, ki jo ima še dandanašnji. Spredaje in zadnje plati kazule so prav zgodaj lepšali že z vvezenimi slikarijami in znamenji, prav priljubil pa se je na zadnjem krilu lik sv. križa. — Po vsem katoliškem svetu je najti starih in novejših kazul, in pa prav dragocenih. So tudi taiste obljubne. Prav lepih in dragih kazul ima pervostolna cerkev zagrebška. Veliko jih je prav starih in dobro ohranjenih. — Podobe, ktere se na kazulah vidijo, so: križ z opersjem Gospodovim, ali njegove Matere; medaljonu križa so časih vvezeni štirije evangelisti ali počivajoče jagnje, zvezda, predpodobe spominjajoče na presveti novozavezni dar. — Kazula je v Monastiru, o kteri pravijo, da jo je nosil sv. Bernard; križ ima umetno izdelan iz raznega listja. — V gerško-izhodnji cerkvi so s podobami okrašena le „phainólia“ škofova, in to navadno z vvezenim križem; nadškofje ne nosijo phainoliona, ampak bogato olepšan sakot. — Kar se tiče tvari, velevajo cerkvene naredbe, da kazule (kakor tudi štola, manipel, bursa, velum, pluvijal, dalmatike, antipendia) ne smejo biti iz platna (perkala) ali sukna, sploh ne iz takih tvari, ki jih nosijo svetovni ljudje, in naj bi bile tudi najdražje. — Kazula je simbol ljubezni: „accipe vestem sacerdotalem, per quam caritas intelligitur,“ govori škof, delijoč presbiterat, in dijakonu kazulo dajoč. Ta „caritas divina“ ima presegati vse druge čednosti, kakor tudi kazula ima vso drugo mašno obleko pod seboj. Kader mašnika navdihuje ta ljubezen do Boga in bližnjega, bo tudi ložej stopal po križevem potu, na kteri ga spominja križ na kazuli. Zato moli duhoven, devajoč nase kazulo: Domine, qui dixisti, jugum meum suave est, et onus meum leve, fac, ut istud sic portare valeam, quod consequar tuam gratiam.

7) Na kelih gre še bursa pa velum. Bursa je čveteroglati in dvokrilni pokrov, zunaj (po obéh stranéh) od taiste tvari in boje, kakor kazula in drugo mašno oblačilo. Notranje strani morajo biti prevlečene s svilo ali platnom. — Velum je plajšček, zunaj iz taiste tvari in boje s kazulo, znotraj je podšit s svilo ali platnom. Velum ima čveteroglato podobo, ter ima biti tolik, da pokrije ves kelih. Zunaj ima križec, ali ta bodi taki, da ga na pokritem kelihu morejo videti vsi verniki.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Pogled na krasne brezštevilne svetila pripete v velikem templju božjem na nebu ima v nas obuditi čut globoke ponižnosti, ker smo kakor nič pred njegovim veličanstvom: „Glej, narodi so ko drobna kapljica,“ vse ljudstva kakor da jih ni, tako so pred njim, in kakor nič in praznota v primeri ž njim.“ (Izai. 40, 15—17.) A na drugo stran je pomisliti, da ena sama duša človeška je več vredna kot vsi ti brezmerni svetovi, kajti tista „luč, ki razsvetljuje vsacega človeka, kateri pride na svet“ (Jan. 1, 9.) — Jezus sam je rekel: „Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, duši svoji pa škoduje? Ali kaj bo dal človek v zameno za dušo svojo?“ (Mat. 16, 26.) Neizmerno vzvišen je naš duh nad minljivo zemeljsko luščino. „V našem duhu je drugačna neka luč, ki ima vzhod svoj na visočini nebeški in nam sveti tje v nezmerno in neskončno kraljestvo duhov: ta glasno in očito govori o našem sorodstvu z večnostjo; to je prednost, ki je nobena druga vidna stvar na svetu nima, kot le človek, to je veselje, ki ga zamorejo čutiti le take bitja, ki so božjega rodú; neko predčutje nebeškega zveličanja, sveti poklic za obstanek in delovanje neskončno.

Resnično, k neskončni neumerjočnosti si poklican, o človek! Z žarnimi čerkami je na nebu zapisana obljuba tvoje brezkončnosti. Sveta groza prešinja tvoje serce, ko nikjer ne dobiš konca ne kraja v neizmernem prostorji! Glasno vpije in slovesno zaterjuje plemenito prostost tvojega bitja, da smert telesna ne more zatreti v tebi, kar je božanskega; jasno pričuje o svetem poklicu, da bodeš kaj več kot le zemljan, da spoznavaš več ko le to, kar zasleduješ v deželi prahú, da za viši namen ti je delovati in truditi se kot le za ono, kar vgoduje hitro begajočemu življenju na zemlji. Res, da vsa naša znanost in veda (učenost) je le neka kerparija, in neprestani boj svetlobe s temo. Ali ko to pomanjkljivost čutimo, vendar je v nas neizmerna želja in hrepenenje po resnici in vedno večem spoznanju. Človek ne miruje, vedno ga miče in vleče neka neodoljiva (neustavljiva) moč, da globokejše prodira v skrivnosti stvarjenja Božjega na zemlji in na nebnem oboku, da si odpira nove pota omike.

Kakor pa so vse zmožnosti, nagibi in hrepenenja človeški naturi podeljene od one neskončne moči (sile) in modrosti in one svetosti in ljubezni, ki nič ni vstvarila brez namena, — ki vse vodi k nekemu določenemu cilju in smotru, in kar je začela tudi dokončuje, ter neovergljivo spolnuje, kar je obljubila in določila: — ravno tako je ono strastno hrepenenje po resnici, ki prešinja um človeškega duha, sveto delo Božje, iskra bitja Božjega v človeškem telesu, nekov glas Božji, ki opominjajoč vzvišujoč in navdušujoč ti veli: Ti si nesmerten, živi toraj kot neumerjoč! S terdnim zaupanjem, z veselo nado povzdiguj kvišku oči, gledaj in zri tje v neizmerno prostorje, kjer je še neskončno veliko neznanega, tje v one svetove polne veličanstva in svetlobe, ki te s sveto resnostjo spominjajo, da povzdiguj duha od zemeljskega prahú tje v one prebivališča mirú, o katerih pravi Kristus: V hiši mojega Očeta je veliko stanovališč . . . Grem vam pripravljat prostora.“ (Jan. 14, 2.) (Natur u. Offenbarung XXVIII. Bd. p. 88.)

„Svetlo, bolj svetlo!“ (Licht mehr Licht!) so bile poslednje besede hvalisanega nemškega „Göthe-ja.“ Ta klic se ponavlja dan danes še vedno po vsih „kulturnih“ deželah. Omika, prosveta, znanost, umetnost — to je svetloba, ki ima razlivati blagodejne žarke po celem svetu, tako terdijo, in v to sverho mnogo časa, denarja, truda žertvujejo. Pa ni samó svetloba, ki zemljo rodovito storí, ako bi to bilo edino potrebno, potem bi morale največ gorê, ki dobivajo največ žarkov, in se perve zjutro in poslednje zvečer v čarovni svetlobi blišé, najugodniši kraji biti za srečno življenje. Temu pa ni takó. Zima s svojimi spremljevalci: ledom, snegom, mrazom, vetrovi, kraljuje na visokih verhovih snežnikov. Tem snežnikom so podobni vsi oni, ki le s posvetno učenostjo mislijo osrečiti rod človeški. Merzla, nerodovitna, tužna je učenost, ki le um razsvetljuje, sercé pa pusti pusto in prazno. Taka je modrost in učenost onih, ki zapustivši, „mogočnega stvarnika svitlih zvezd, in vernim sercem večno luč,“ mislijo zadovoliti sercé edino z minljivim merzlim posvetnim znanjem. „Daleč od krivičnih je sreča, ker ne išćejo postav tvojih.“ (Ps. 118, 155.)

(Dalje prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Smlednika, 10. decembra. Predraga „Dan.“ Pred nekaj meseci si oznanila svojim rojakom silno nesrečo, ki je zadela Terbojsko vas s cerkvijo vred. Oznani, prosim, danes o tej zadevi kaj veselejšiga. Zadnjo nedeljo po Bink. praznovali smo dvojno slovesnost: za nove zvonove, in pa vsled silnega požara pre-

povedano službo božjo, smo v Terbojski cerkvi, ktero nam je stavbeni mojster ljubljanski blagorodni g. Zupančič popravil, zopet slovesno pričeli. Mnogo ljudstva iz bližnjih vasi se je zbralo v novo ozaljšani terbojski cerkvi, milo in veselo so peli novi zvonovi in vabili domače in tuje, ter je bila cerkev natlačeno polna. Čast. g. župnik iz Mavčič in domači g. kaplan sta blagovoljno azistirala pri slovesni službi božji. Glasno so mi donele v serci tisti dan besede kraljevega pevca: „Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi?“ „Kaj bom povernil Gospodu za vse, kar mi je dodelil?“ In storil sem po nasvetu Davidovem; dolžnost mi je bilo spominjati se vsih dobrotnikov, ki so nam v toliki sili na pomoč prihiteli. Da, brez blagih serc, katere je obudil moj poziv v „Danici,“ brez očetovskega priporočila premilostnega gosp. kneza škofa v ljubljanskem škofijskem listu, bi ne bilo mogoče toliko storiti za zapuščeno terbojsko cerkev. Nad petnajst sto gld. miloščine dobil sem od čč. gg. župnikov, iz knezoškofijske pisarne in od č. g. vrednika „Zg. Danice.“ Tega denarja sem nekaj razdelil med naj bolj potrebne, drugo pa se je po enoglasnem sklepu vaščanov za popravo cerkve in za nove zvonove obernilo. V imenu svojim in v imenu terbojskih pogorelcev se še enkrat iskreno zahvaljujem za vse prejete darove.

Mili Bog naj blagim dobrotnikom in dobrotnicam za njih usmiljenje po svoji milosti vse stoterno poverne! K sklepu še nekaj o zvonovih. Vlil jih je g. Samasa, in zopet pokazal, da je njegova livarna v resnici izborna; lepo so vbrani, in glas močan, da se daleč razlega tje po planjavi. Naj priložim da sem še zadnji čas prejel od sl. vr. „Zg. Danice“ 25 gld. in 2 kr.; od č. g. Andr. Volca, župnika v Šent-Vidu, pa 10 gld. Bog poverni!

Ant. Klemen,
župnik.

Iz Polhovega gradca. Dne 27. listopada popoldne so potekli pri nas dnevi polni duhovnega veselja. Doveršil se je bil sv. misijon. Bil je misijon od 19. do 27. listopada. Vodila sta to sveto opravilo visokočastita misijonarja iz misijonske družbe sv. Vincenca Pavljanskega, Ignacij Böhm in Adolf Pogorelec. Želeli smo, da bi bili še tretji gospod misijonar prišli; pa zaradi bolezni po delu morali so za nekaj časa od dela prenehati.

Pripeljala sta se gg. misijonarja o poli poldne pred duhovnijo, kjer jih je čakala duhovšina s šolsko mladino vred in jih je med priterkavanjem zvonov veselo sprejela. Cerkev in duhovnijska hiša ste bile v ta namen tudi s primernimi napisi okinčani.

Precej popoldan ob 2 se je sv. misijon pričel; pa prav primerno res le za otroke, da so zamogli v naslednjih dneh biti za varhe doma, ko so odrašeni h pridigam hodili. V jedernatem govoru pripravljali so jih g. misijonar na dobro spoved, katero so otroci precej po dokončanem govoru v obilni množici opravljali. Drugo jutro, t. j. 20. listopada, ko se je sv. misijon za odrašene prav za prav pričel, je domača duhovšina gg. misijonarja iz duhovniške hiše s šolsko mladino vred v procesiji peljala v cerkev. Po odpetem „Veni sancte Spiritus“ in po oddaji štole je bil pervi govor. Pokladali so nam prečastiti gosp. misijonar resno prašanje na serce: „Od kod sem in zakaj sem na svetu?“ Gotovo važno prašanje. Da bi si ga človek le večkrat ponavljal ter premišljeval, zares bi jih ne živelo toliko tje v en dan, kakor da bi ne imeli druzega poklica, „kakor konj in merzeg, ki pameti nimata.“ Nato je bila priprava otrók na sv. Obhajilo. Kaj ginljivo je bilo, ko misijonar otroke h kerstnemu kamnju peljejo. Stavijo jim ondi pred oči srečo tistega dne, ko so bili s kerstno vodo prerojeni in posvečeni. V serce je človeka ginilo, ko so otroci ponavljali kerstno obljubo ter v pričo cele zbrane množice na prašanja: se li odpovedo hudobnemu duhu, njegovemu djanju, napuhu itd., slovesno in glasno odgovarjali: „Se odpovem.“ Oda bi ta odpoved bila stanovitna! Naj bi se te slovesne odpovedi pri sv. kerstu spominjal sleherni kristjan, ne bilo bi jih toliko v oblasti satana ter v sužnjosti greha. Nato je bila sv. maša, sv. Obhajilo za otroke s kratkim pa ginljivim ogovorom prej in potlej. Bog daj, da bi si vsi otroci srečo sv. Obhajila dobro v spominu ohranili ter si je nikoli z nobenim grehom ne ogrenili!

Tri četerti na deset je bil rožni venec in nekoliko branja, nato pa sv. maša. Popoldan ob dveh je bil sv. križev pot, nato pa pridiga in potem litanije Matere Božje. Tako je bilo tri dni, do petka. V petek in naslednje dni pa so bile po tri pridige na dan, zjutraj ob desetih in po križevem potu popoldan. Koliko vredni so bili izverstni govori, katere sta gg. misijonarja vse sama imela, spričuje obilna množica, ki je pazno poslušala, pa ginjena serca in solze, ki so se obilo utrinjale iz oči zbranih poslušalcev. Bog daj, da bi se poslušalci dolgo spominjali jedernatih govorov sv. misijona. Bog daj, da bi dobro v spominu imeli, kako veliko hudo, kako velika nehvaležnost do Boga je greh, zlasti smertni greh; kako strašna in ostudna pošast je nečistost in nesramnost, katero je Bog že tolikrat tako očitno strahoval. Da bi se pač ljudje varovali greha saj iz strahú pred strašnim terplenjem v peklu, katero so nam preč. gosp. misijonar tako živo pred oči stavili: ne ustrašili bi se in ne koperneli enkrat pred njim, ko bo že prepozno. Jedernato in ginljivo sta nam misijonarja tudi razlagala ter na serce pokladali dolžnosti slehernega v stanovskih pridigah. Ljudje le preveč pozabijo na dolžnosti svojega stanú, od tod je toliko zlega na svetu. O, da bi se pač vsaki v svojem stanu spominjal svojih dolžnost! Da bi otroci, mladenči in dekleta spoznali, da naj lepši kinč njih mladosti je nedolžnost ter čistost serca, in naj veči sreča njih imeti milega Jezusa si v sercu! Da bi pač zakonski pomislili in spoznali, kaj njih stan svet in častitljiv dela in ohrani, ter se ogibali pregréh, katere njih stanu skrunijo! Da bi pač tudi vdovci in vdove spoznali in pomislili veliko srečo, katera jih čaka za lepo in čisto življenje v vdovskem stanu! O, kako bolj mirno in veselo bi bilo naše življenje, veselo in mirno pa bi bilo tudi naše ločenje iz sveta. (Konec nasl.)

Gorica. Škof Msr. dr. Glavina, ki se je v kratkem vernil iz Rima, je te dni obiskal svitlega kneza nadškofa Goriškega, podal se ž njim v centralno semenišče, kjer so bili zbrani vsi bogoslovci. Naznanil je ondi nektere priporočila in potem oklical prečast. gosp. vodja dr. Gabrielčića kot novega Monsignora, kamernika Njih Svetosti Leona XIII, ter mu je izročil dotično papeževo pismo. Potem je bogoslovcem podelil papežev blagoslov. V počešenje Mons. škofa so bili z njim vred k premilgsp. nadškofu na kosilo povabljeni seminiški gg. profesorji in novi Monsignore. — Preč. g. Dominik Filip, častni kanonik in vstanovitelj podpornega društva v Gorici za bolne duhovne, je imenovan častni knezoškofijski konzist. svétnik goriški. — Razpisana je služba koralnega in župnijskega vikarija v Gorici.

Wabasha, 23. listop. Preč. g. misijonar Trobec piše:

Pri nas je vse pri starem: vender mesto malo napreduje in tudi naša fara je vsako leto malo večji. Letos so okoli 40 novih hiš naredili v mesticu, nektere kaj lepe in drage. Tudi mi smo šolo popravili in zraven pridelali, da je za zdaj prevelika; vender mislim, da jo bomo počasi napolnili.

Gospod misijonar Buh so pred par dnevi sem prišl (gredé iz Evrope), ter bodo nekoliko časa pri meni

*

ostali in potem šli zopet v svoj misijon Perham. Gosp. Tomazin so tudi zdaj pri belih, ker so oo. benediktini indijanske misijone prevzeli na „White earth-i,“ in jih bodo berž ko ne tudi ob „Rudečem jezeru.“ Serčen pozdrav od mene in g. Buh-a . . . vam in vsim prijatlom, ki se nas spominjajo.

St. Rose, 16. novembra 1883. Od Bremena smo se pripeljali do New-Yorka v 10 dneh na nar novejši in nar hitrejši barki z imenom: „Fulda.“ Ostanem od 27. do 29. okt., t. j. od sabote do ponedeljka, v Novem Jorku, čez nedeljo namreč, in potem, ko sem tam svoje dotične opravila vredil, sem menil, da bi znalo biti prav zanimljivo, kar si mi bil že Ti, preblagi, enekrat opomnil, nekoliko obiskati naše amerikanske zamurčike; torej se podam skozi Baltimore in Wašington do Charlston-a, da bi življenje in obnašanje amerikanskih zamurcev nekoliko opazoval. Charlston mesto šteje okoli 50.000 prebivavcev, in kacih 23.000 — torej več kot polovica — pravijo, je černih.

Ti černuhi imajo eno katoliško cerkev v mestu, to je, cerkev sv. Petra, in dva duhovna iz društva sv. Jožefa od presv. Serca Jezusa jih opravljata. Nekako ginljivo je viditi same černe v cerkvi pri daritvi svete maše. Iz tega društva duhovni so tudi v Cincinatu in v Našville-u, v Louisville-u, v Wašington-u in v Baltimoru, po kterih mestih je veliko zamurcev. Ti duhovni so kaj dobri delavci, pa z malim vspehom; le v nekterih krajih se jih malo spreoberne in pristopi k sveti veri; po nekterih krajih pa se misijonarji srečne štejejo, ako zamurce zamorejo ohraniti pri sveti veri, kteri so že popred katoliški bili, dokler so bili še sužnji, t. j. pred zadnjo vojsko leta 1865 pod oblastijo katoliških družin belih gospodarjev. Na vprašanje, zakaj da je spreobračanje zamurcev tako težavno v južnih krajih zedinjenih deržav, so mi duhovni v teh krajev odgovorili:

1. Zamurci menijo, da so jih republikani oprostili, in republikani so večidel protestanti; ker zedinjene deržave štejejo okoli 50 milijonov ljudi, katoliških imamo pa le 7 milijonov; in katoličani se tukaj bolj na demokratiško stran nagibajo, kakor na republikansko.

2. Naši tukajšni zamurci so zelo vražam podverženi, radi pojejo in vpijejo. Protestantovšina, posebno pa metodištvo, njih strastim posebno streže. In ker protestanti nimajo spovedi, torej brez očitanja v svojih napakah živijo, kar njih strastim bolj dopade. Neki duhoven mi je rekel: Zamurci so dobri katoličani, berž pa, ko se jim pridiguje: ne smeš krasti, ne smeš prešestvati; pa proč gredó.

3. Sploh pa beli prebivavci zamurce zanevidijo in in jih nimajo radi; in evropejski naseljenci ne gredó na južne kraje, ker nočejo, da bi se njih otroci možili ali ženili z zamurci. Zamurec pa je lén, in dela le toliko, da se preživi; torej zgornji kraji zedinjenih deržav bolj cveto in se veliko hitreje naseljujejo, kakor pa južni kraji. Mi imamo sicer v zgornjih krajih Indijane, pa Indijani ali divjaki morajo na svojih „reservah“ (Indijanom prihranjenih okrajinah) stanovati in so bolj resnobni in zanesljivi kakor zamurci; torej se novi naseljenci bolj zamurcev ogibajo, kakor pa Indijanov.

Pa vendar pri vsem tem so duhovni in škofje v nekterih krajih s spreobračanjem zamurcev še precej srečni. V Charlston-u, kjer sem v praznik vsih Svetnikov maševal, je okoli 600 katoliških zamurcev, v Savani, Georgiji jih je celo blizo 1000 in čast. benediktinar Pater Osvald je pred 7 leti pričel rokodelsko šolo za zamurce na otoku Skidiway, ob Atlanškem oceanu; in ker je tam dobil dva duhovna pomočnika, tudi z reda sv. Benedikta, se je on preselil pred tremi leti v mesto Savanah; s pomočjo dobrotnikov je tam napravil katoliško šolo samo za zamurce, ter ima sedaj okoli 100 otrok, samih černih, ki vsak dan z mesta v šolo pridejo. Ta pater Osvald vreduje „Geschichtsfreund-a, kteriga nektere iztise sem Ti poslal.*) S tem si pridobiva pripomočkov za svoj zamurski misijon. Nar bolje napredujejo zamurci tukaj v Baltimor-u. Imajo dve cerkvi, svoje šole in tudi je tukaj en samostan černih nun (oblate Providentie) med 50.000 katoliških zamurcev, ki jih trije misijonski duhovni opravljajo (namreč iz društva sv. Jožefa od Serca Jezusovega). Pravijo, da so tega rodú zamurci, ki so v Baltimor-u, bolj pripravni za delo in za sveto vero, kakor pa tisti, ki bolj v južnih krajih prebivajo. Zamurci so tukaj sploh černe, sajaste barve, ki se pri nekterih nekoliko sveti, kot da bi bila z oljem namazana. Lasje so sploh volnati in skodrani. Oči in zobje belkasti. Njih opravilo je sploh po deželi pavolni pridelek, po mestih pa vsakdanje opravila po ulicah, prevaževanje blaga; so pa priljudni, govoré vsi angleško, ker svoj afrikanski jezik so že vsi pozabili. Eni so tudi rokodelci in ljubijo vsaktere male službe in opravila. V Baltimoru je kakih 50 černih nun ali sestrá; duhovna pa še ni tukaj černega, in škofije bi tudi ne bili pri volji tacega „studioza“ za duhovna posvetiti, ker se ne zanesejo na njih stanovitnost. Pred nekimi leti je eden irskih škofov enega zamurca za duhovna bil posvetil; pa zamurci ga niso hotli poslušati, tudi ne v njegovo cerkev hoditi, tako, da je bil škof primoran ga poslati na Irsko v samostan.

Iz tega tedaj je razvidno, da z zamurci tukaj bi se že dalo kaj opraviti, in da se jih nekoliko vsako leto k sveti veri spreoberne; pa delo je težavno in potrebuje veliko sterpljivosti in gorečnosti zadevnih misijonarjev. Zamurcev je v zedinjenih deržavah okoli 7.250.000 in med tem sedem milijoni je še le malo katoliških; torej dela še kaj veliko o tej okrajini Gospodovega vinograda. Ko bi sem ter tje kaki dobrovoljni darovi za ta zamurski misijon po previdnosti Božji se nabirali, bi blagoserčnim dobrotnikom posebno priporočil jih poslati do:

Rev. Oswald Moosmüller.
O. S. B. Savanah. Ga. U. St.
North-America.

On se veliko trudi z zamurci, nima posebnega pripomočka in podpore, in je vnet za revne zamurce.

Zdaj sem pri g. Skopcu. V ponedeljek obhajamo spomin njegovega rojstnega dne; bil je rojen na Praporčih pri Polhovem gradcu 19. nov. l. 1802. Potem se podam naravnost v Minnesoto nazaj v svoje misijone. Z Bogom!

Jož. Buh,
misijonar

Pripis. Misijonar Andrej Skopec ima veliko krajev svoje domačije še prav živo v spominu. Bil je za duhovna na Kranjskem od leta 1830 do 1845 v Černomlju, na Kerki in v Lomu. Leta 1845 konec mesca junija se je podal v družini z gospod Ignacijem Mrakom, bivšim škofom v Marquette-čer Terst proti Ameriki. In potreboval je za pot 81 dni. Deset mescev je ostal v Filadelfiji, potem je misijonaril v Pitsburški škofiji več lét, v Freiburg-u, Clarion County; zdaj pa kakih 13 let v škofiji Erie-ski, tukaj pri sveti Rosi, Post: Hermitage, Mercer Co, Pensilvania. Imel je zlato mašo konec avg. l. 1880. Bolehen je že del časa, in sicer noge so mu oterpnjene, da brez pomoči ali podpore sam stati ne more. Pred kakimi 3 leti je bil zelo bolan in za smert previden. Potem se je bil ozdravil, imel zlato mašo in je z velikim trudom še sam maševal, samo da mu je kdo k altarju in od altarja pomagal. Zdaj je pa od zadnje nedelje oktobra v postelji. Bil je pred nekimi leti,

*) Prav lepa hvala za verli mesečnik, kakor tudi za „Wahrheitsfreunda.“ Vr.

ko je v misijonu na konji jezdil, s konja padel in si levo nogo zlomil. ki mu je zdravnik ni bil prav poravnal, toraj je malo krajši ostala, ga zdaj zelo nadleguje, in včasih iz nje teče. Sicer je on v revnem stanu tukaj, pa preč. škof iz Erie mu potrebno pomoč delijo. Pogled tega stariga misijonarja je kakor kacega sv. očaka (patrijarha). Na videz podoben je preč. g. Fada-tu, župniku v Polhovem gradcu; v govorjenju pa ranjcemu gosp. misijonarju Fr. Pirc-u.

Rev. Andreas Skopez.
Post: Hermitage, Mercer Co. Pa. U. St.
North-America.

Iz Mariborske sinode.

XI. De vestitu clericali.

Verissimum quidem est, habitum non facere monachum dicente papa Innocentio III. (in c. 13. X. de regularibus et transeuntibus ad relig. III. 31), attamen ut ipsum prodat, haud minus verum, ita ut, qui posthabita veste statui clericali et conditioni congruente, laicorum morem in vestitu sectatur, ad minimum semet reddat suspectum, quod videlicet abjecto habitu clericali sensum quoque clericalem deposuerit atque induerit sensnm terrenum et profanum, quae suspicio absque gravi scandalo vix esse possit. Quam suspicionem haud parvi pendendam clericus omni quo potest meliori modo effugere tenetur monente divo Paulo Apostolo: „In omnibus te ipsum praebe exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate et in gravitate.“ (Tit. 2, 7).

Huicce adhortationi conformiter Summi Pontifices diversaque concilia tum generalia tum particularia ediderunt opportuno tempore saluberrima decreta de vestitu clericali in ecclesia et extra illam deferendo. (Cfr. desuper totum titulum X. de vita et honestate clericorum: et in VIto et Clem. III. 1).

Inter alia celeberrimum Concilium Tridentinum praescripsit, ut Clerici, ubicunque commorentur, vistitu decenti utantur. (Sess. XXIV. cap. 12 de reform.) Imo gravissimae poenae a praelaudato Concilio sancitae sunt in Clericos, qui vestibus ordini suo congruentibus haud usitent. „Quia vero, inquit, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrisecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas religionisque contemptus, ut propriam dignitatem et honorem clericalem parvi pendentes, vestes etiam publice deferant laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus; propterea omnes ecclesiasticae personae quantumcunque exemptae, quae aut in sacris fuerint aut dignitates, porsonatus, officia aut beneficia qualiacunque ecclesiastica obtinuerint, si postea quam ab episcopo suo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem illorum ordini ac dignitati congruentem et iuxta ipsius episcopi ordinationem et mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus ac officio et beneficio ac fructibus, redditibus et proventu ipsorum beneficiorum nec non, si semel correpti denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum et beueficiorum huiusmodi coerceri possint et debeant.“ (Sess. X VI. cap 6 de reform.)

Quum iuxta tenorem modo citati capitis a Concilio Tridentino Episcoporum iudicio statuendum permittatur, quaenam vestis clericorum ordini dignitatique conveniat, fere omnia, prouti Bendictus XIV. Papa piae memoriae verissime observat (de Synodo dioec. XI. c. 8, n. 1. 3), post Concilium Tridentinum celebrata concilia viros ecclesiasticos ad gestandas vestes clericales in genere et in specie ad deferendam vestem talarem adegerunt.

Quod attinet vestitum clericalem iam iure communi praescribitur, ut clerici vestem talarem i. e. vestem oblongam et ad talos usque se extendentem deferant in obeundis sacris functionibus ac praesertim in celebranda sacra missa; extra ecclesiasticas functiones aliis quoque vestibus uti licet, sed honestis et nigri, saltem obscuri coloris. Insuper clerici legibus ecclesiae universalis tenentur coronam in vertice conspicuam gerere et collare ubique fere locorum gestare et haec sub comminatione privationis omnium privilegiorum ordini clericali adnexorum.

Item prohibentur clerici legibus ecclesiae universalis comam nutrire modo saeculari nec non barbam.

Cum nonnulli ex Bavariae sacerdotibus aliquot abhinc annis usum barbam gestandi iterum introducere conarentur, Nuntius apostolicus Monachii residens, archiepiscopo Monacensi nomine suae Sanctitatis (ddto. 4. Maji 1863) significavit, a Bavariae antistitibus omnino curandum esse, non solum, ut praedictus usus expresse prohibeatur sed etiam, ut disciplinae unitas et perfecta cum ecclesia Romana omnium magistra conformitas in omnibus ac proinde etiam in habitu et tonsura ergo etiam quoad barbam clericorum servetur vel si opus sit, restauretur. (Cfr. Thalhofer. Ueber den Bart der Geistlichen in Archiv des Kath. Kirchenrecht. tom. 10. pag. 93.)

Relate ad nostram dioecesim Lav. Celsissimus ac Reverendissimus Praesul in epistola ddto. 24. Junii 1874 sedem apostolicam interrogavit; an liceat clericis barbam gestare? Nuntius apostolicus Viennae degens rescripsit nomine summi Pontificis de die 30. Iulii 1874 inter alia: „Summus Pontifex responsum mandavit, generali disciplina bene perpensa, cui usque adhuc nunquam derogatum est, hunc morem penitus reprobandum tanto magis, quod introductio hujus novitatis populum fidelem offenderet. De hoc pontificio responso Celsitudinem Tuam certiorem reddere mei muneris est.“ (Cfr. Confereuz Schlussprotocoll n. XXXIV. pag. 17. n. 18.)

Quae intuitu vestitus clericalis jure communi ad amussim non sunt definita, Concilium Tridentinum episcopis determinanda reliquit; ex quo sequitur, unumquem adstringi ad ea, quae lege dioecesana praecipiuntur. Qua ex causa in nostra Dioecesi Lavantina permulta decreta edita sunt circa habitum clericalem, iterum iterumque promulgata. Ita promulgatum est die 24. Septembris 1850 decretum de vestitu clericali, quod desuper hoc decernit:

1.) Ut omnes illae functiones ecelesiasticae, quae iuxta rubricas in superpelliceo fieri debent, exceptis solummodo provisionibus infirmorum in parochiis, in quibus sunt alti montes et viae lutosae, in veste talari peragantur. Quapropter quilibet sacerdos propriam habeat vestem talarem, si ecclesia tali caret.

2.) Ut omnes honestas statui sacerdotali convenientes vestes, prout etiam tonsuram et collare deferant et vestitum penitus laicalem, honore et dignitate sacerdotali iudecentem deponant et devitent. (Vide: Sammlung specieller Disciplinar- und Pastoral- Vorschriften für die Lav. Dioezese. pag. 1 sq.)

Item anno 1852 respectu vestitus clericalis determinatum est, ut sit vestis superior- longior, genua tegens, saltem obscuri coloris; femoralia vero et colobia ad collum usque clausa, ut non sint nisi nigri coloris. Insuper ut clerici semper deferant collare et tonsuram, et ut pro ornatu solemni inserviat vestis talaris cum mantelleta. (Cfr. Konferenz-Schlussprotokol Nr. 6. pag. 10. n. 6.)

Porro summopere devitandus est usus cujuscunque indumenti ad peculiarem formam compositus, quatenus

ex eo vel variae laicorum sodalitates dignoscuntur vel profanae certi generis intentiones et factionum studia manifestantur.

Cum vero haec omnia saluberrime decreta aliqui sacerdotes hisce infaustis temporibus, ubi morum gravitas eo maior desideratur in clericis, quo maior invaluit morum licentia in permultis laicis, plane negligant, clerus dioecesanus in Domino paterne monetur et obsecratur eique in virtute sanctae obedientiae imponitur, ut in vestitu evitet tam nimiae elegantiae quam sordium et negligentiae suspicionem et omnia illa, quae hac de re salubriter sancita atque statuta sunt, fideliter observet ac sua sponte et libenter, nulla exspectata coactione aut comminatione poenarum a Concilio Tridentino in immorigeros latarum, praestet, quod praestare tenetur.

Nekaj svetih pesmi.)

Rojstvo Gospodovo.

Iz velikega božičnega oratorija. (Prosto poslovenil Jan. Bilc.)

I.

Zveličar naš, odpri nebó,
In skorej pridi na zemljó;
Odmakni vse zapahe v kraj,
Odpreti nam nebesa daj!

Razlij, o Bog, rosó od zgor,
Ko dež Mesija vlij se skor.
Oblak izlije Kralja naj,
Ki bode vladal vekomaj.

Kaj čakaš, ljudstev tolažnik,
Up zemlje si, Odrešenik;
Oj pridi, pridi iz neba,
Tolažbo v tužne vlij serca!

II.

Up naródov bod' pozdravljen,
Jezus, sladko Detice;
Up naródov bodi slavljen
Jezus, sladko Detice!

Solnce naše, žar lepote,
Jezus, milo Detice,
V serce vlivaš nam sladkote
Jezus, milo Detice!

Tukaj hvalimo Te zbrani,
Jezus, sveto Detice.
Vedno ti pri nas ostani,
O nebeško Detice.

III.

Rodil se v Betlehemu
Otrok nebeški nam:
Sercé darujem Njemu,
In vse karkolj imám.

V ljubezni se vtopiti
Njegovo hočem zdaj;
Njegov ves hočem biti,
Njegov na vekomaj.

O Detice premilo,
Sej Ti tud' ljubiš me;
Ti bodeš tolažilo
V britkosti mi sercé.

Marija rajska nevesta.

(Prosto posl.)

V altarju slika kdo je ta,
Prijazno-mila čudežna?
Nevesta rajska ona je,
Marija, ki v nas milo zre;
Le glej nas, slika ljubljena,
Z altarja rajsko mila vsa,
Da enkrat sveti Tvoj obraz
Okó tam gléda večni čas.

Kdo slika je, ki v milosti
Serce budí k pobožnosti?
Marija, rajska je Gospá,
V naročji Jezuščka imá;
O gledaj, gledaj dolj na-mé,
Z višav nebeških prosim Te,
Nevesta Božja sladka Ti,
Proseče vpiram v Té oči!

Marija! sliko Tvojo bom
Djal v dno serca si tihi dom,
Tam lepšaj, milo razsvitljuj
Ga, vdarec vsak: Marija čuj!
Dokler pred Tvojim tronom stal
V nebesih bom — Ti čast dajál.

Radoslav.

Sv. Lucija mučenica.

1.

Zgled deviške si svetosti,
Krasni o Lucija, cvet,
Vzor junaške te kreposti
Slavi zdaj vesoljni svet.
Blaga revnim tolažnica
Skaži se nam vsaki čas,
V bolečinah pomočnica,
Milo se ozri na nas!

2.

Svoje vbogim premoženje
In zaklade razdeliš,
Revno ljubiš le življenje
In Bogu dopast' želiš.
Slava naše si dežele,
S'jajno tebe venča zdaj;
Krona in nebés veselje
Ti je délež vekomaj.

3.

Čista Jezusa nevesta,
Lepi cvet nedolžnosti,
Bila si mu vedno zvesta,
Zvesta v vsi popolnosti.
Beli limbar ti izhaja,
Blago lepša ti sercé;
Radost dušna te navdaja,
Misli kviško koperné.

4.

V sveti raj te Ženin vabi,
Vabi že v nebeški bliš;
Vse na svetu zdaj pozabi,
Da z menoj se veseliš!
Zlati venec ti se spleta,
Tebi mučeništva kras,
Glej nebeški Kralj obeta
Blagor ti za večni čas.

5.

Hrabra deva vse premaga,
  Zmaga še peklensko moč;
Njena duša čista, blaga
  Od sveta se mirno loč',
Duša dvigne se v višave,
  In zletí na sveti kraj;
Gori dom je večne slave,
  Je veselja srečni raj.

6.

Bod' češena, o Lucija,
  Prosi večnega Bogá,
Da tud' na nas milost zlija,
  V sveti raj nam priti dá.

J. K.

Razgled po svetu.

† **V Gradcu** je 15. t. m. po daljši bolezni umerl g. Mih. Herman, deželni in deržavni poslanec, dež. odbornik štajarski itd. Pokopan je bil 17. t. m. Bil je ena naj bolj blagih duš v vsakem oziru, popolnoma pravičen tudi Slovencem. Bog mu daj večni mir!

Na Dunaju je bil une dni po nadškofu Ganglbauru keršen in v katol. Cerkev sprejet univerzni profesor dr. Mavricij Rosenthal s svojo ženo in dvema hčerama vred.

Hervaško. 17. grudna se je po dolgem prejenjanji zopet pričél hervaški deržavni zbor, kteri je zlasti zato znamenit, ker so pervi pot prišli „graničaški“ (krajiški) poslanci in pa ob enem novi ban grof Khuen-Hedervary v zbor.

Serbi, t. j. gerški razkolniki že snujejo med seboj „serbski kljub“ za varstvo serbskih ali razkolniških korist oziroma na šolo, cerkev in narodnost. Naj bi bili katoličani tako goreči za svojo reč v svojih zborih, kakor so ti razkolniki!

Novi ban je v nagovoru opomnil, da bo delal za naj bolj obširno avtonomijo (samovpravnost), kar bo moč, in sploh za razvijanje narodnih koristi, pa da se vstavno življenje tudi za vojaško mejo popolno vresniči.

Ogersko. Kakor kaže, bo vsilovanje zakona med katoličani in judi na Ogerskem zbudilo nekako novo življenje. Framasoni so blezo mislili, da imajo kraljestvo sv. Štefana že v svoji mavhi; glasovanje v gornji zbornici pa jih je prepričalo, da so se motili. Liberalni judje na Ogerskem in na Dunaju so se že veselili, da bode omenjena osnova brezbožne postave sprejeta tudi v gosposki hiši. Seje 10. in 11. tega mesca pa so drugač pokazale. Da niso vsi katoličani vnémarni je pričalo to, da v zbornici velikašev nikoli ni bilo toliko število udov pričujočih, kakor o tej priliki. Ena stranka je hotla ogersko kraljestvo oteti naj veči sramote in zadnje stopinje v pogin, druga pa liberaluškim judom in frajmavrarjem veliko zmago pripraviti. Zato so bili tudi govori vroči. Kardinal Šimor je v iskrenem govoru dokazal, da zakon je vstanovljen od Boga in da so v zmoti tisti, ki ga hočejo popolnoma deržavni oblasti podvreči. „Vsemogočna deržava“ je smert vsakteri svobodi. Pokazal je, da osnova za taki zakon ni le samo kristjanom nasprotna, ampak tudi judom samim, kterim je kaj do njih vere. Reforme ali obnovljevanja postav morajo take biti, da nravne podlage podpirajo, ne pa da bi rušile keršanski značaj v zakonu. Opomnil je, da sta dva tisuča lét priče, da se kristjanje in judje nikoli ne bodo pomešali itd. — Slavni govornik kardinal Hajnald pa, na stran pustivši versko stališe, je edino to neoveržljivo pojasnoval, da ta postava bi bila pogubljiva za ogersko kraljestvo in domovino. Ta osnova hoče ugrabiti ves vpljiv Cerkvi do vernikov, odvrača edinost med deržavo in Cerkvijo. Celo protestanti na Nemškem želijo odpraviti svoj civilni zakon, ker vidijo, kako strahotno se razširja kužljivost in razdjanje, cele trume otrók ostajajo brez kersta! Nekteri magnati, ki jih imajo ali judje, ali pa framasoni in lažiliberalstvo v pestéh, so se z ničnimi razlogi potegovali za brezbožno postavo. Andraši, ko se je ugovarjalo, da ljudstvo za tako postavo ne mara, se je tako zagulil, da je rekel: „Ako se z besedo občno mnenje misli glas postavnih poslancev, pravim, da v zbornici bo obilna večina glasovala v prid postave; g l a s m n o ž i n e l j u d s k e z a m e n e š t e j e.“ Lepe misli ljudskega zastopnika!! Kmalo se je od vsih straní jelo vpiti: „Glasujmo, glasujmo!“ Med neizrečenim hrupom so se glasovi šteli od obéh strank, in bil je nasledek: 103 glasovi: **da**, 109 **ne**. — Silno je bilo na to veselje katoličanov; psevdoliberalci, framasoni in novošegni judje pa zlivajo jezo po časnikih in koder morejo zarad svojega propada. Ta goropadnost bode gotovo zbudila katoličane k brambi pravice, kar je dremotnih med njimi.

Kardinala Hajnalda je potujočega domú na postaji Keczelski čakala velika množica ogerskega ljudstva in so ga preslavljali za njegovo poganjanje zoper zakon med katoličani in judi. Izrekel je zahvalo v imenu vsih župnik Molnar. Potem je stopil pred njega pa tudi jud in se mu je zahvalil enako v imenu judov; zakaj tudi judje, ki imajo še kaj svoje vere, so zoper take zmešane zakone, s kterimi se le brezverstvo gojí in je škodljivo za keršansko kakor tudi za judovsko verstvo, kar je kardinal zopet pri tej priliki povdarjal.

Laško. Kaj so izredili laški framasoni s preganjanjem sv. Cerkve med tisučerimi drugimi izgledi kaže zedinjena druhal mladih tatov v Torinu. Pred sodnijo imajo ravno zdaj 33 malih barabov — 12 do 20letnih, ki so kar hudodelsko družbo med seboj osnovali. Pred sodnijo se ti potepuhi obnašajo, kakor da bi bili pri kaki veselici, govoré med seboj, se smejajo in kažejo sploh prekanjene obraze, na vprašanja odgovarjajo z ostudno prederznostjo in hladnokervnostjo. — Tu imajo sad brezvérstva in preganjanja duhovstva in Cerkve na nesrečnem Laškem.

V Kairi v Egiptu se misli, da ni drugač, kakor da Anglija dokončno dobí Egipt v oblast. Pravijo, da se namestni kralj hoče vladi odpovedati, pa da ne vedó, bi li poklicali Angleže ali Turke na pomoč zoper Mahdija. Angleška vlada v Indiji je boje dobila povelje, da naj bo pripravljenih šest polkov za Egipt.

Francosko. V tem ko si celo Prusija prizadeva z Rimom spraviti se, so francoski framasoni vedno sovražni proti Cerkvi. Nekdo v narodnem zboru je celo svetoval, naj se odpravi francosko poslanstvo pri papežu, kar mu je pa spodletelo, s 325 glasovi proti 191 je bil predlog zaveržen. Sicer pa svobodi sovražni brezverci vero zatirajo, kjer in kolikor morejo, po deržavnih šolah, s sovražljivostmi in kratenjem plače proti duhovstvu itd. Ne mara bode papež še prisiljen svojega nuncija iz Pariza poklicati; potem bodo framasoni kmalo skusili, kaj jim preganjanje vere pomaga!

Španjski kralj obeta, da bode vse cerkvene vprašanja rešil v porazumljivosti s papežem. Tako se glasí prestolni govor v narodnem zboru, ki je bil pričet 15. t. m.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Oseba, da bi se neka zadeva, ki nesrečo žuga, v prid obernila, in za pomoč v žalostnih okolišinah. —

Bolan duhoven za pomoč, ki je od drugod ni. — Hudo razuzdan mladeneč za spreobernjenje. — Zmešana oseba za zdravje. — Duhoven v hudi bolezni za pomoč. — Neki oče z otroci serčno priporočen za blagoslov in dobro izrejo otrok.

Zahvala.

Preserčno zahvalo N. lj. G. presv. Serca, ki mi je sprosila milost, da sem po premaganih vsestranskih zaderžkih sprejét v cerkveni réd. Pri mnogih ovirah sem lansko leto neko nedeljo popoldne v Ljubljani prav goreče molil pred podobo N. lj. G. presv. Serca in vso skerb Nji izročil, in bil sem še tisti dan uslišan. Vsled storjene obljube naznanjam to zahvalo.

V Kamniku. *Br. R. P.*

Koledar za prihodnji teden:

24. grudna. (Post.) Predbožični dan. Adam in Eva. — 25. **Božič ali Rojstvo N. G. J. Kr.** — 26. S. Štefan. — 27. S. Janez Evang. — 28. Ss. nedolžni otročiči. — S. Tomaž Kant. — 30. Nedelja po Božiču. S. Nicefor. — S. Silvester.

Listek za raznoterosti.

Božični oratorij bode zopet letos v Marijanišu na Poljanah št. 36. To so namreč predstavljanja z živimi podobami, in letos jih bode še par več kot lani. Do 30 pevcev pod vodstvom P. Angelika bode kazanja spremljalo. Močno želimo, da bi predobrotna naprava dr. Gogala pri tem dobila mnogo podpore.

Perva predstava s slovensko besedo bode prihodnjo nedeljo (4. v Adventu), in potem se bo nadaljevalo, kakor lansko leto.

Božičnica v dekliški Lichtenthurnovi sirotišnici se bode obhajala 28. grudna ob 5 zvečér. — Vincencijeva gospejska družba pa ravno tam napravi že 22. grudna ob 3 popoldne jaslično slovesnost za deklice iz zavetišča.

V katoliški družbi je prešnjo sredo g. M. Močnik dokončal znamenito obravnavo o Afriki; zadnjo sredo pa je gosp. predsednik prošt dr. A. Jarc pričel tehtno razpravo o prikaznih duhov, in sicer v pervo o svetopisemskih, potem o druzih iz zgodovine.

V Št. Lorencu, v Goriški škofiji, je 11. t. m. umerl čast. g. župnik Ign. Fabijani za pljučnico. R. I. P.

Spominek naj bi se napravil ranjc. g. Mat. Pircu, vabi „Soča,“ in kdor bi blagovolil k temu lepemu namenu kaj pripomoči, naj bi dar poslal „Sočinemu“ opravništvu.

Javni ples v praznik čistega Spočetja Marije Dev. je bil neki kerčmar napravil zarad dobička v Gorici. „Soča“ se čudi, kako da se je k temu dalo dovoljenje in ostro graja to nespodobnost. Pravi med drugim: „Čudno je, da Gorica sprejme svojega pastirja pri njegovem vhodu prav slovesno in dva mesca pozneje javno in z vradnim privoljenjem teptá cerkveno postavo, katero ji pastir oznanuje. Kako prepričanje je to? . . .“

Kapucinski red ima sedanjo dobo 52 okrajin, 524 konventov, 42 hospicev (manjših samostanov, zlasti za sprejemanje popotnih redovnikov), 42 novicijatov, 18 kolegij, 3912 mašnikov, 681 klerikov, 2738 laikov, skupaj 7332 oséb; v misijonih je 316 mašnikov, 74 laikov, skup 390 oseb. Celo število 7722. V višem duhovstvu ima red 6 nadškofov in 16 škofov. Véliki prednik ima sedež v Rimu.

Nemška deržavna sodnija je storila to-le razsodbo: Dogma o nezmotljivosti papeževi je „nepogojni nasledek celega cerkvenega nauka,“ zasmehovanje tega nauka je torej psovanje (Beschimpfung) katoliške Cerkve (G. — St. — G. — B. § 166). Razsodba III senata za kazenske zadeve nemške deržavne sodnije od 28. jun. 1883. — Naj si to za uho zapišejo psevdo-liberalni listi.

Papeška tiskarna čistega Spočetja v Rimu je ponatisnila Officia per annum, ktera se vsled določila 5. julija pr. l. zbora ss. obredov smejo opravljati namesto Officia ferialia, izjemši pepelnično sredo, tihi teden, in advent od 17. do 24. grudna. Da pa ni treba brevirja seboj nositi, so natisnjena ta officia „per extensum,“ t. j. z vsimi psalmi, Vespere, Horae itd. za infra annum in za tempus paschale. ter ima knjižica čez 160 straní z lepimi čerkami. Cena 1 lira in 20 centez.; ktere škofije pa jih bojo prevzele znatno število, jim bodo ceneje. —

Francosko. Pravijo, da vojska Francije s Kino je toliko kakor gotova. Vsega vojaštva hočejo Francozi 20.000 vojakov poslati na Jutrovo, razun ondotnih že bivajočih posadk in mornarske vojne, kar skupaj znaša čez 7000 móž.

Tudi britiški admiral ima vse svoje brodovje za vsak primérljej pripravljeno za vojsko.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik Jan. Koprivnik 3 gld. — Čast. g. župnik Ant. Klemen 3 gld. — Čast. g. duhovni pastir Fr. Boncelj v Dražgošah: „malo posipe za potice“ — 5 gld. — Preč. kan. dr. Andr. Čebašek 5 gld.

Za bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neimenovana 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Po čast. g. župn. J. Šullerji s Trebelnega 10 gld. od dobrotnikov.

Za sv. Očeta: Preč. kan. dr. Andr. Čebašek za novo leto, proseč sv. blagoslova za-se in svoje delovanje, 10 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Pisavcu „Zahvale,“ ki se začne s besedami: „Oče več malim . . .“: Povejte ime svoje, da vé vredništvo, da je reč zanesljiva. Sploh pri zahvalah in prošnjah, ki se pošiljajo v pismih, mora vredništvo imena vedeti, da vé s čim ima opraviti, ker ta reč je resnobna. Saj ime vselej zamolčimo, tudi pri zahvalah, ako pošiljavci tako želé. Tedaj brez imena naj se nam nič ne pošilja. — G. J. Trob. v Wab.: Vse opravljeno in doveršeno. Serčna hvala in pozdrav. — G. J. B. v Perhamu: Pisma in drugo došlo; zadeva G. še ni vravnana. Več pismeno prej ko moč. — Gg. B—c in K. v Amer.: Pisanja došla; doželjeno se spolni; obljubljeno prosimo; več o priliki. — G. J. Gol. v Motn.: Naročnina oddana založništvu. — Dr. A. Jegl. v Sar.: Poslano došlo in se odpravi dalje.

Vošilo in Vabilo!

Bog po svojem preobilnem usmiljenji vsim preblagim naročnikom „Zg. Danice“ podeli prav blage, mirne in vesele praznike!

Ob enem prosimo, da bi naročnino za prihodnje leto nemudoma poslali. Vabilo v prihodnjem listu. *Vredništvo in založništvo.*

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI. V Ljubljani, 28. grudna 1883. **List 52.**

Kos kruha.

(Dr. A. Stolz. — P. Hrisogon M.)

(Dalje.)

9. Majhino zerno, ktero so lani v zemljo djali, je v kacih devetih mesecih preživelo skoraj celo zgodovino. Zerno je postalo zelena rastlina, se je pet do šest čevljev vzdignilo nad zemljo, se je zgoraj samo ovenčalo s klasom, v kterem je trideset ali še več zern, pa tacih, kakoršno je bilo tisto, ki so ga jeseni v zemljo pokopali. Zerno je vstalo iz trohnobe, ter postalo nekaj imenitnejšega in lepšega, kakor je bilo poprej.

Tukaj mi prihaja na um rek iz gorske pridige, kjer pravi Zveličar: „Ljubite svoje sovražnike; storite jim dobro, ki vas čertijo, molite za svoje preganjavce, in obrekovavce, da boste otroci vašega očeta v nebesih, ki daje solncu, da sije dobrim in hudobnim in dežju, da gre pobožnim in pregrešnim.

Pojdi enkrat v nedeljo popoldne venkaj na polje, kader solnce meseca julija na modrem nebu sveti, poglej žitna polja, kako lepoj in prijetno se zibljejo klasovi, kakor valovi na jezeru, kader ga jesenski veter boža; kako se pripogibajo in spet vzdigajo, kakor bi se uklanjali solncu in njegovemu stvarniku, ter jima dajali čast in hvalo. Čigava so ta polja? Eno je morda bogatega kmeta, ki meni, da gnoj njegov je kriv, da žito tolikanj lepo kaže; drugo kacega stiskača, ki je bil siromaškemu kmetiču denarja posodil, in ker kmetič ni mogel koj plačati, mu je brez usmiljenja uzel polje; tretje polje je grajščakovo, ki nikdar v cerkev ne gre, in celo leto enega očenaša ne izmoli. Kdo vé, če je ktera izmed tolikih njiv, ki jih vidiš pred seboj, poštenega kristjana? In vendar je vse polje tako oblagodarjeno, tako obilo oblagoslovljeno z darovi predrazega žita!

Premišljuj pod tem vedrim nebom, v tem srebernem solnčnem sijaju, v pihljanju jesenskega vetriča, ki vidiš zibajoče se klasove, koliko je nehvaležnih in brezbožnih ljudí . . . Premišljuj, pravim, kako človekoljuben je Bog, kako velikodušen in plemenit je véliki Bog, ki vse to daje ljudém, čeravno ga pozabljajo in žalijo! „Dá solncu sijati in dežju deževati hudobnim in krivičnim.“

Res, dolgo postajaj v tej prirodni tihoti, v tem templju z modrim stropovjem, pod veličastnim solnčnim svetilom, in pomisli, kako lep je Bog, in kako blago njegovo serce! — Kader si se nagledal in namislil, prašaj svoje serce: hočeš li podobno biti ljubemu veličastnemu Bogu? Po vsemogočnosti, modrosti, veličanstvenosti Bogu ne moreš podoben biti, pač pa po dobrotnosti in usmiljenosti. Kako pa to moreš in moraš, ti pove usmiljeni Zveličar sam: „Ljubi svojega sovražnika, stori jim dobro, ki te čertijo, moli za svoje preganjavce in obrekovavce.“

10. Ko je solnce na žito segalo do meseca avgusta, zastaja rast, klasovi rumené, rujavé, in ko bi dalje čakali z žetvijo, padalo bi zernje iz klasja. Pa še poprej kot je potrebno pride gospodar z ženjicami, požanjejo rastlino s serpovi, ter jo pusté en dan ali dva dni na solncu ležati, da se do dobrega speče. Čudno je zdaj to, da najboljše, kar je na celi bilki, je v zernih. Pred vsem je čudno, kako da v zernu ostane življenje cele rastline. Naj se pšenica hrani še tako dolgo, ona spet oživí, ako človek hoče, ako jo zakoplje v toplo vlažno zemljo. Vse drugo pa, kar je bilo sicer na rastlini, je mertvo, ter ostane mertvo in suho. Brezsteblovna rastlina ne poganja še enkrat, dolgo steblo se spremení v suho slamo, in terhki plajšč pšeničnega zernja so pleve.

Da se pa dobí pravi dragoceni živež, ki ga je narodilo žito, se morajo snopovi po skednju ali gumnu razprostreti, potlej pa s cepci dolgo in krepko mlatiti, pretepati, skoraj kakor bi se kaj hudega razbijalo. Potem še le se izločuje močnato zerno iz smetnega ostanka; slama se poveže v škopo, prazni luski, to so pleve, se izvejejo od zernja. Sveti prerok in evangelist Janez govorí o tem, da svoj čas bo Kristus ločil žito od plevela. To delo se neprenehoma opravlja. Na svetu se marsikteri košatí in široko zvira, pa so ga same pleve. V marsikteri neznatni osebi pa je drago zernje. Zanične in dragocene duše gredo vsaki dan v tisočih v večnost. „Po smerti pride sodba,“ t. j. vetje plév od dobrega zernja.

11. Zerno samo ima odslej različno usodo. Leží kakor majhino dete, iz kterega utegne biti ali ves spačen človek, živinsko satanovo bitje, pa more iz njega izrasti tudi navadni pošten človek, tudi svét, pravi ud Kristusov. Nekaj podobnega je z zernom. Nekaj ga pekó za žganje, drugo vzame pivarnik, da z znano in neznano primesjo iz njega kuha pivo. Nekaj se shrani za seme, za setev; nekaj pa se ga oberne v plemenit namen, v človekov preživek. O najvišji porabi pa, do ktere je kdaj prispelo kaj vidnega, in ktera čast je do-

deljena le pšeničnemu zernu, o tem bo pozneje prilika govoriti.

Tu pa tam pride žganjokuhar, in pokupi žito, ter ga popolnoma odtegne namenu, za kteri je žito vstvarjeno. Namenjeno je bilo žito, da bi bilo kruh, najzdravejša hrana človeku. Žganjokuhar pa žito páli v žganje, takorekoč za satanovo mleko. Kajti žganje je nezdravo človeku, ga prav velikrat tudi na duši vsega pohudobi, tako da žganjopivec časih največe grehe početija, in s hudo smertjo končá. — Ali pa pride pivovarnik. Ta dela iz žita sladje, ga meša z vsakoverstnimi zelišči, večkrat s prav sumljivo robo, ter vari pivo iz njega. To pivo utegne piti priden delavec; morda ga poživí in okrepi, in tudi nekoliko pohrani. Vendar pa se pivo, sploh rečeno, ne bo moglo imenovati posebna dobrota človeštvu. Morebiti vsaki večer največ piva (óla) taki popijo, ki ga prav nič ne potrebujejo, ki so že tako preveč rejeni. Veliko jih pivo tako pije, kakor drugi puhajo smotke, t. j. ne kakor bi hteli telesni potrebi zadovoliti, temuč loknejo zdaj pa zdaj od rujave tekočine, da goltanec podražijo in poveselé, telo obtežé, in počasu zdravje spodkopavajo. Pravijo tudi, da kdor pivo veliko serka, počasu in počasu oblazni, bode trapast, in še bolj nespámeten, kot je bil poprej. Ako pa pivokuhar veliko žita skupi in za pivo potrati, se s tem siromaku kruh podraží; to pa ni prav.

Kako se zerno z vsejanjem pomnoži, sem prej povedal. Zdaj bom povedal, kako zerno doseže svoj pravi in zadnji namen, namreč, kako se v kruh spremeni, potlej pa še do posebne častí povzdigne.

12. Zdaj bomo zerno zasledovali na toliko, na kolikor služi človeku v pravo hrano. Ta namen se ne doseže tako hitro. Najprej se mora žito v mlin prinesti, ker človek neče, kakor dela tič, kar celih zern zobati. V mlinu se mora zernu vzeti zadnja obleka. Tudi težki kamen mora zernje razdrobiti in somleti v moko. Snežnobela moka od tolikih zern, ki so bila na polju, in celo na taistem klasu, drug od druzega ločena, se zdaj zmeša, da ni poznati, od kterega zerna je ta ali oni prašek. Le sam Bog vé od vsacega prahú, od kod je. — Moka potuje zatem po mnogih ovinkih k peku.

13. Najpoprej je bilo zrelo žito od korenin poserpano. Potem so bili klasovi tako razbijani od mlatičev s cepci, da en sam mlatičev udarec bi mogel človeka ubiti, ko bi ga nesrečno na glavo zadel. Cépcev les pa še ni bil dosti terd. Žito je moralo priti med mlinske, po več centov težke kamne med kterimi bi se bile zdrobile cele terde kosti, kaj še le ubogo zernje. Pri peku se začne spet drugo, djal bi, neusmiljeno ravnanje, obdelavanje moke z vodo in ognjem. Lepa, bela, rahla moka se z vodó premesi v testo. V to testo pride kiselina, kvas, drožje. Mokra moka dobí takorekoč merzlico, vrè, vzhaja, zgubí sladki ukus, testo je ukvašeno.

(Dalje prih.)

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Kar kedó nima, ne more drugim dati. Tako imenovani veleúmi se sami čutijo in spoznavajo jako nesrečne. In ne da bi druge odvračali od nesreče, v kteri sami tavajo, jih zapeljujejo, da bi tudi drugi postali černomiselni zagrizenci, kakor so sami. A. Hambold pravi: „Polno zmot je to pustobno življenje, množi se v meni žalost in nezadovoljnost.“ Göthe: „V 75 letih nisem, da bi rekel, imel 4 tedne prave zadovoljnosti, moje življenje mi se dozdeva kakor da vedno valim težak kamen, ki mi neprenehoma spoderka in zopet v novič ga moram vzdigovati; meni je kakor štakorju (podgani), ki se je otroval, po vseh luknjah teka in pije vse tekočine in žrè, kar mu pod gobček pride, v drobu pa ga skli in peče neugasljivi ogenj.“ Lessing: „Silno sem lačen in žejen, po terdnem prepričanju (resnici), da kakor Eresihton vse žrem, kar je le hrani podobno.“ Schiller: „Le toliko vem, da nisem bil nikoli srečen, da je serce pusto, glava temna, — kaj prav za prav hočem, sam ne vem.“ Novejši so še veliko bolj zagrizeni, kakor so bili stareji; poslušajmo nektere. Strauss: „Da je sreča, in da človek jo more kedaj doseči, to je zgolj goljufija, ktero veruje le brezmišljeno prostaško ljudstvo; za luč sedanje omike in vednosti niso taki dozoreli. Pri nas naj ne iščejo druzega kot golo resnico.“ Hartmann: „Pri nas modrijanih (učenjakih brezvernih) naj nihče ne išče tolažbe; kdor jo želí imeti, jo utegne v pridigah in molitvenih bukvah najti.“ (A. M. Weiss): Apologie des Christenthums I. B. 50. in II. B. 642.) Darvin: „Da bi kako Božje razodenje bilo, ne verujem, in gledé neumerjočnosti in prihodnjega življenja naj si vsak izbere med mnogimi nasprotnimi tisto mnenje, katero mu naj bolj ugaja.“ (Pismo D. od 5/6. 1879 nekemu nemškemu plemiču.) Ali niso to tužni, brezupni nauki? In vender v svoji zaslepnosti jih kot edino osrečivne c ló po ljudskih šolah priporočajo! Že l. 1870 je na nemškem dunajskem učiteljskem zboru neki Köhler rekel: „Tri reči priporočam vsem učiteljem: Lessing, Schiller, Gothe.“ Dr. Kapp pravi: „Vsa tema, ktero je (keršanska) Cerkev vvedla v šole, se mora dandenes iz šol pregnati.“ Bavarski šolski časnik l. 1872: „Keršanski duh je otroval večino šol; in nauk, ki uči, da je naše sedanje življenje le pripravljanje za prihodnje, je neznansko škodljiv, ker je ostrupil korenike človeške za blagostanje.“ (Jos. Lukas: Der Schulmeister v. Sadowa. str. 283.) In posledaja štev. dunajskega šolskega časnika: Oesterr. Schulbote l. 1880 pravi: „Naš časnik je napredujaški in ravnoversten onim borilcem, ki branijo avstrijsko šolstvo pod temnimi haljami (duhovskim vplivom), da nam ne zakrivajo še to malo nam dovoljene solnčne svetlobe.“

Vsem takim zagrizenim mračnjakom, ki bi človeštvo radi zapeljali v temo brezbožnosti in v smertne sence brezverstva, doní kot grom nasproti beseda prerokova: „Gorjé vam, ki pravite dobremu slabo, in slabemu dobro: rečete temi svetlo in luči tema, grenko imenujete sladko in sladko grenko.“ Izai. 5, 20.) Kot ojstri je meč opominj aposteljnov: „Nihče vas ne varaj s praznimi besedami; kajti zato prihaja jeza Božja na sinove nepokorščine. Ne bodite torej deležniki njih! Bili ste namreč nekdaj tema, zdaj pa svetloba v Gospodu: kakor otroci svetlobe živite; Ne vdeležujte se nerodovitih dél temé; temveč grajajte jih; kar skrivaj počenjajo, gerdó je praviti. Vse to pa, kar se graja, razodene svetloba; kajti razodeto je svetloba. Zató pravi: Zbudi se, ki spiš, in vstani od mertvih, in razsvetlil te bo Kristus.“ (Efez. 5, 6—14.)

Jezus je ono „solnce pravice“ (Mat, 2), po kterem so zdihovali pravični starega veka, ne le judje, ampak tudi bolj zavedni ajdje. In glej! „Narod, ki je sedel v temi, videl je veliko svetlobo; in kteri so sedeli v smertni deželi in senci, zasvetila jim je luč.“ (Iz. 9, 2.) In Simeon starček nima druge želje, kot to luč videti, in ko jo zagleda, nebeška radost napolnuje mu sercé ter pravi hvalijoč Boga: „Sedaj spustiš hlapca svojega, Gospod, po svoji besedi v miru, ker so vidile moje oči tvoje zveličanje, ktero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje nevernikom, in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu.“ (Luk. 2, 29—32.) Lepo popisuje slavni pesnik poljski A. Mickiewicz ono veselje stanovnikov severnih dežel, ko zopet prišine solnce po dolgi zimski noči od novembra do prosinca: Tužna pa

vendar veličastna je ta dolga noč; temno-modro nebó se lesketá od milijonov zvezd in zvezdic, a one nič ne grejejo in ne svetijo, temuč le bližé se kot očesca nadzemeljskih bitij, ki pomilovaje gledajo doli na to žalostno zemljo. Včasi se razpnè čarovna svetljava po obnebji, burjava, ki hitro preminja svoj blesk, ter je kot nekov boj nadzemskih duhov, kot neka sanja spijoče zimske zemlje. Meseca januvarja (prosenca) željno pričakujejo prihod solnca. Proti poludnevu je nekaj zasvetilo kot zarija, a solnce, krasno dobrodejno solnce, ni hotelo še pokazati svojega lica. Nobena molitev ne prošnja niti ktera koli moč človeška ne prikliče ga iz silne daljave; ne more ne za trenutek privabiti njegovih svitlih žarkov.

Mi, ki smo vajeni to oživljajočo luč vsak dan vživati, se poslovimo zvečer od solnca in nič ne mislimo na njegov zopetni prihod v jutro. Jutre! pravimo, in se ne brigamo dalje. Kaj pa, ko bi kedo rekel: Jutre ne bo dneva. Solnce dolgo dolgo časa se ne bode več prikazalo in vedna noč bo svet zakrivala s svojo temo več mesecev zaporedoma. Kako bi želeli solnčnega izhoda, kako nesterpljivo bi ga pričakovali in s kako radostjo in veseljem bi pozdravili pervi vzhajajoči žarek. Z istimi občutki se pozdravlja tu (v severnih deželah) ne le solnčni izhod, temuč že ta čas, ko se zasvitljava mala zarija. To so dnevi prihoda, in oni dan, ko se resnično prikaže pervi žarek, ti dobri ljudje obhajajo praznik, dasiravno niso pogani. Ob 11 zjutro se začenja malko svitati: zora je. Na verhu pečin, ki se spenjajo poleg Kolime (reke), se vidijo fantastične, velikanske, nerazločne podobe, in na severni in na jutrovi strani se morje razširja, tiho, mirno, ne giblje se, mertvo je, zmerznjeno, — večnosti podoba. Polagoma se v jutranji zariji ledene gore čarovno lesketajo in žaré se v tisočerih barvah. Vsi domačini imajo vperte oči na ono stran, kjer vedó, da prav tam se prikaže pervi žarek. Navadno je vreme tiho, a kakšenkrat pihljá ledena sapica od zmerzlega morja sem, ki pa zmanjšuje živo pekoči mraz. Kar neutegoma se sliši z veršička bližnjega griča veseli krik, radostni kratki vzdih oznanujoč prihod vsa bitja oživljajoče svetlobe: „Je je! je že tu!“ Okrogli rob zlatega solnca se pomolí veličanstveno na obzorju, ter v istem hipu razsiplje tisočere svitle žarke, ki odsevajo iz milijonov bisernih iskric s slano nasitenega zraka, in se žaré kot ognjene zvezdice na ledenem licu. V daljavi na zledenem morju si oblikuje domišljija čarovne stolpe, kipe, gradove, mesta iz najglajšega in čistejšega kristala, pa ne od človeške roke zidanih, ki se jih še dotakniti ne smé. A zdi se ti, zdaj zdaj jih dosežeš, če le roko stegneš. Vse to se dozdeva, kakor neka svetla čarovnija. Ali to veselje tukajšnjih prebivalcev, ah, tako hitro mine! Komaj je solnce izišlo, že zopet zahaja in kmalo zgine: v eni uri je bilo jutro, poldne, in večer.“ (Slovstvena zgodovina II. b. 23. lekcija.)

Po dolgi, 4000 lét terpeči zimski noči je „kakor solnce se rodil Zveličar svetá,“ in prisinilo je po besedah sv. Ambroža, ne staro solnce, ki je kakor služabnik vstvarjeno za minljivo življenje, ter dan za dnem vzhaja in zahaja, in nam ga vsak oblak ali zid zakriva, in bode sodnji dan otemnelo, — ne to, ampak novo solnce je izišlo iz betlehemskega hlevca. To kraljuje v času in v večnosti, vse ovire premaguje, v naša serca ima svetiti, ter jih z novim življenjem in milo toploto osrečiti. To solnce, nad vse stvarjena solnca neizmerno krasnejše, o veselite se nebesa in raduj se zemlja! to solnce je po napovedovalni zori prerokov v sveti božični noči izišlo nad solzno dolino svetá. Zvezdice, ki so kot evangeljske modre device z gorečimi svetili mu naproti šle v eni noči (polnoči) so ga našle, in ena iz med njih je od silnega veselja tako zažarela, da je nje blišč daleč v jutrove dežele segal. O blažena sveta noč, srečnejša kot vsi prejšnji dnevi, ko je iz naj čistejše Device, kakor iz svitle zarije se rodilo tisto solnce, o kterem navdušeno poje cerkvena božična pesem: „Zveličar, Jezus, vseh ljudi, ki prej, ko luč bliščala je, V vsem slavi svoji enacega Te Oče večni je rodil: Svetloba, luč Očetova, Narodov večno upanje . . . O Jezus! bodi slava Ti, Ki si iz D'vice se rodil, Z Očetom, z Duhom blaženim, Na večne čase večnosti. (Dalje nasl.)

„Crux de cruce. Lumen in coelo,“
ali:
Prusko oziroma na Vatikan.

Še zmeraj imajo listi dosti pisati o tem, kakošen pomen ima obiskanje pruskega princa pri sv. Očetu. Tega gotovo nihče ne more terditi, da bi bilo to obiskanje brez pomena; pa tudi podtikanje, da bi bil princ šel pred papeža iz kake zvijače, da je hotel sv. Očeta le žaliti ali celo za bebca imeti, ni opravičeno; tolike nepostavnosti tudi sicer zvijačnemu prusaštvu in Bizmarku ni pripisovati. Če bi pa obiskanje tudi nič več pomena ne imelo, je že dosti velik pomen to, da je cesarski sin obiskal „P a p e ž a j e t n i k a,“ obiskal pa „vradno“ in si dal postreči v Vatikanu s sprejetjem p a p e ž e v e v o j a š i n e, papeževih častnikov, ter da je tako s tem priznal papeževo suvrenost (vladarsko gospostvo), kar papež kakor jetnik še po zunanje skazati premore. Kdo bo kaj tacega tolmačil za zgoli igračo! Resnica bode menda to, da so okolišine prignale zdaj n e m š k e g a, kakor prej r u s k e g a cesarja, če tudi oba drugoverca, bližati se Kristusovemu namestniku. To pa se godí v naj veči sramoto k a t o l i š k e Italije in k a t o l i š k e Francije, kterih narodi so katoliški, vlada obojna pa o d p a d n a, s o v r a ž n a, preganjavska, tlačivska proti papežu in Cerkvi. Zato bi se morebiti ne motil, kdor bi bil tega prepričanja, da bodete v ne daljnem času obé ti vladi imeli o s o d o Savlovo; ako še do časa ne nastopite poti Rusije in Prusije, pa v višjem pomenu kot uni vladi, namreč kakor vladi k a t o l i š k i.

K temu pa naj omenimo, kako se prepirajo časniki, če je princ Friderik Viljem prišel v Rim zarad Vatikana (papeža) ali zarad Kvirinala (novolaškega kralja)? List, ki gotovo ni „klerikalen“: „Corrispondenza pol.“, z malo besedami to prašanje določuje, ker pravi, da naj se pogleda po pervih naznanilih o tej reči. Med vsimi naj pervo naznanilo je bil telegram, čisto suh, iz Madrida, ki je rekel, da p r i n c s e p o d á v R i m p a p e ž a o b i s k a t. Morebiti je to naznanilo neke duhove ali dihurje speklo, ker urno se je razlilo drugo naznanilo, pervemu nekako nasprotno, namreč: Friderik Viljem pojde v Rim kralja obiskat. Vse psevdoliberalno časništvo je od tistega trenutka terdilo, da edini princev namen je: obiskat Kvirinal. Pa kaj to pomaga, ko je bila kravica že iz hleva? Mladolaška „Libertà“ je na vso sapo lovila kravico in še prav butoglavo pisala, da princ je še le v ponedeljek (dan pred obiskanjem papeža), tedaj še le v Rimu, izrekel željo papeža obiskati. Ravno tisti dan pa je pisala vladina „Kreutzztg.“ v Berlinu, da obiskanje papeža je bilo določeno že davno poprej kot je princ prišel v Rim, in da zadevni koraki so bili storjeni z Rimom od ministerstva v Berlinu. Vedó tudi, da minister Mancini je skušal po laškem poslancu v Madridu princa nagniti, naj se spominja, da je v Rimu Kvirinal (namreč papežu ugrabljena palača, v kteri zdaj mladolaški kralj po krivici prebiva). Ko je bilo to doseženo, so Umbertovi organi na vse kriplje pripravljali princu cesarsko sprejetje, poslali mu laške barke naproti itd. itd.

Zdaj pa boje Mancin-u griva visoko raste, češ, da vsa zasluga zarad tega slavnega obiskanja gre njemu. In s tem zopet pa je hudo razžalil visoke kroge v Kvirinalu samem. Njemu se je pospešilo, pišejo zdaj, da je v migljeju zmešal liste v rokah cesarja Viljema, dednega princa in Bizmarka samega.

Besede princa samega pa reč še naj bolj za gotovo pojasnujejo. Poklonila se mu je bila namreč pruska naselba v Rimu, in o tej priliki je rekel: „Prav vesel sem, da Vas imam pred seboj. Ta prilika je kaj posebnega, ker ne le da sem bil gost svojega visocega prijatla kralja, temuč še posebej, ker sem zamogel obiskati Svetega Očeta. Zanesljivo se nadjam, da to moje obiskanje bo imelo naj srečniše nasledke za našo domovino.“

Dunajska „N. fr. Presse“ je v nekem telegramu zamolčala besede „še posebej“ (particularmente) in je nekoliko predrugačila pomen poslednjih beséd. Pa tudi tako za liberalne in judovske ušesa poglajeni princev odgovor ima visok pomen in razodeva vse napačno počenjanje „signora“ Mancini-a in njemu podložnega časništva.

In ako to ni še zadosti, pristavlja „Eco,“ ki to stvar obširno obravnava, nam poterja ravno to „Republ. fran.“, ki pravi: Princ gre obiskat papeža in ne kralja. Enako „Siecle.“ „Giorn. Petrograški“ pravi, da Friderik Viljem je imel v Rimu eno samo opravilo. to je, spravo Prusije z Rimom. Nemški časniki pa, ki so odrekali popotvanju političnamen, so zdaj v lepi zadregi.

Rogovilski časniki brizgajo jezo, zakaj da se princ za vožnjo v Vatikan ni poslužil kraljevih konj, ampak najetih.

Pogovor s poglavarjem sv. Cerkve ni terpel 35 minut, kakor so naznanjali pervi telegrami, ampak 7 minut manj kot celo uro. Bil pa je pogovor naj priserčniši. Princ se je trikrat poklonil kakor veleva obrednik. Katoliški iz spremljavstva, med kterimi je bil general pl. Loë, so papežu roko poljubili.

Tudi „Vaterland“ 23. t. m. je te misli, da pot pruskega princa je ta: „Vernimo se v Rim nazaj!“ Bizmark ni sicer šel v Kanoso, šel pa je sin cesarja Viljema v Rim. To pot je storil skoz Španijo, kjer je bil pri blagoslovljevanji statuve Izabele Katoliške.

Nočemo si delati prevelikega upanja, kakor bi imelo v naglici vse bolje biti na Pruskem, ker so okolišine znane; veliko pa je, ako se je pri tako terdi zagrizenosti le samo svitel žarek k boljšemu pokazal. In kako velikansko djanje je to! Kako neutajljiv nasledek Materi Božji posvečenega mesca oktobra!

Pij IX je moral pretežki križ nositi do groba: Cruc de cruce! Toda: „Per Crucem od Lucem“ — Po križu k luči! Leon XIII je v resnici „Lumen in coelo“ — Luč na nebu — s svojo modrostjo in razsvitljenostjo in z duhom molitve. Še pred novim letom tedaj je bil pruski cesarski princ v Vatikanu, in nedavno poprej je bil ruski poslanec zopet vstanovljen v Vatikanu; tedaj v enem letu sta se dva tako mogočna vladarja, — k temu še drugoverska — v Rim obernila. Ali ni to velikansko djanje Leona XIII v enem samem letu?

Iz Mariborske diecezanske sinode.

II.

De Clericorum circa res politicas agendi ratione.

Nemo est, qui hanc quaestionem, scilicet quomodo sacerdos speciatim in cura animarum constitutus aut alio munere publico fungens, sese gerere debeat in moderno rerum politicarum statu, superfluam aut non magni momenti esse dixerit.

Hac in re saepe plane diversae opiniones et judicia hinc inde proferuntur, dum nonnulli asserunt, res politicas sacerdotem omnino nihil tangere, imo pro ipso quasi non existere debere; alii econtra vocationi sacerdotis haud obsistere contendunt, se more laicorem absque discrimine rebus et negotiis politicis immiscere iisdemque occupari.

Sciat ergo oportet sacerdos, qua via ipsi tuta conscientia incedendum sit, quidque ipsi liceat aut expediat, quid vitare teneatur.

Id quod Sanctissimus Pater Leo XIII. in epistola dto. 8. Decembris 1882 ad Episcopos Hispaniae scribit, ubique locorum valet et norma esse debet clericis: „Nominatim — ait inter alia — vehementer studeant modestiam atque obedientiam tenere, qui sunt ex ordine Cleri, quorum dicta factaque utique ad exemplum in omnes partes valent plurimum. Quod in muneribus suis insumunt operari, tum sciant maxime fructuosum sibi proximique salubre futurum, si se ad imperium ejus nutumque finxerint, qui Dioecesis gubernacula tenet. Profecto sacerdotes tradere se penitus partium studiis, ut plus humana, quam coelestia curare videantur, non est secundum officium. Cavendum igitur sibi esse intelligant, ne prodeant extra gravitatem et modum...... Denique magni refert, sese ad hanc disciplinam accomodare, qui scriptis praesertim quotidianis pro religionis incolumitate dimicant....

Scriptores monemus, ut amotis lenitate et mansuetudine dissidiis, conjunctionem animorum cum ipsi inter se tum in multudine tueantur, quia multum pollet scriptorum opera in utramque partem. Concordiae vero cum nihil tam sit contrarium, quam dictorum acerbitas, suspicionum temeritas, insimulationum iniquitas, quidquid est hujusmodi, summa animi provisione fugere et odisse necesse est. Pro sacris Ecclesiae juribus, pro catholicis doctrinis non litigiosa disputatio sit, sed moderata et temperans, quae potius rationum pondere, quam stilo nimis vehementi et aspero victorem certaminis scriptorem efficiat.“ Et ad Cardinalem, Archiepiscopum Dublicensem scribit idem Sanctissimus Pater in Brevi dto. 1. Ianuarii 1883 inter alia: „Ecclesiastici ordinis viri sese adjutores praebeant Pastoribus suis, ac ipsis in civium animis moderandis et perturbationibus publicis compescendis suam operam fideliter navent.

Verumtamen ad hanc salutarem vim sacri ministerii propriam exercendam, si agatur praesertim de popularibus conventibus, in quibus magno animarum aestu de causa publica disceptatur, et civilium concertationum procellae commoventur, opportunum fore consilium putamus, si . . iis tantum ecclesiasticis viris eosdem conventus adeundi veniam tribuendam censueritis, in quorum potissimum sapientia confiditis et in quibus major aetas ac usus rerum effecit, ut prudentia, consilio et auctoritate praestent, ideoque possint prae caeteris concitatae multitudini ad recta et honesta duces esse, fallacibus improborum judiciis occurrere, officii rationes tueri ac defensores esse optimi partium optimarum.“ —

Quid ergo? Num sacerdos, imprimis animarum curatus, indifferens esse debet quoad res politicas et principia, quae hoc respectu in parochia vigent et dominari volunt? Minine!

Potius vigilans sit pastor etiam quoad haec, et sollicitus observator, ne malae et perversae sentiendi rationes irrepant, religioni catholicae haud minus, quam civili ordini periculosae et nocivae. Pontissimum attendat ad ephemerides, quae in parochia propagantur; aere suo, in quantum potest, et commendatione adjuvet bonas; eliminare studeat, nulli parcens operae, malas — ast prudenter. Si necesse est, moneat, obsecret,

increpet in omni patientia et doctrina — et sine omni partium studio. Quam maxime caveat, ne ulli mere politicae parti aut factioni adhaerere et plus justo uni alterive patrocinari videatur. Superior sit sacerdos quibuslibet.

Quamvis autem sacerdos in rebus politicis prorsus indifferens esse nec debeat nec possit, nullatenus tamen rerum politicarum studio ita deditus sit, ut hae principale objectum ejusdem curae et occupationis evadant, aut ipsum quomodocunque in explendis officciis, quae ipsi qua sacerdoti — et animarum curato incumbunt, impediant. Semper prae oculis habeat, populum fidelem ab ipso qua pastore non in rebus politicis sed in fide christiana et moribus instrui velle. Hinc severe interdicimus, occasione functionum ecclesiasticarum, multo adhuc minus e sacro ambone de rebus politicis loqui.

Munus vel officium mere civile e. gr. in comunitate, nemini sacerdotum licet suscipere quin prius expressam facultatem ad id a Nobis obtinuerit. Hortetur fideles sibi commissos, imprimis ruri degentes, ne et ipsi nimis politicis rebus occupentur, quod absque detrimento domestico vix facere possunt.

Premišljevanja in molitve za vse stanove.

(Po načertih ranjcega čast. g. Antona Furmacherja sostavil J. A.*)

Za pervi dan prosenca.

Neizrečeno velika cena časa.

Čas je v nekem oziru naj bolj dragoceni dar Božji. Že ajdovski modrijan Seneka je imenoval čas naj dražji med vsimi rečmi (tempus res omnium pretiosissima). In s sv. Bernardom terdijo vsi cerkveni učeniki, da s časom se ne da nobena druga reč v ceni in imenitnosti primérjati (nihil praestantius tempore). Sv. Duh pa nas opominja po modrem Sirahu, da moramo na čas prav posebno paziti, ko pravi namreč: „Fili conserva tempus! Sin, čas prav obračaj!“ (Eccles. 4, 23.)

Da bomo to resnico še bolj spoznali, premislimo sledeče:

a) Vemo, da je milost (gnada) Božja več vredna, kot vsi zakladi tega sveta; to si pa le pridobimo, če čas prav obračamo!

b) Naš poklic in naš namen so nebesa! Tam je naša prava domovina in kraj tistega veselja, kterega nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo in ktero še v nobeno človeško serce ni prišlo; in to neizrečeno srečo si zamoremo le v času pridobiti!

c) Večno zveličanje, ki nikdar ne bo minulo, in kterega vse britkosti tega sveta niso vredne, bodo zopet le tisti dosegli, ki s časom prav ravnajo.

d) Bog je studenec vsega veselja, vse sreče, vse tolažbe; vse zadovoljnosti; ali Boga gledati je zopet le plačilo za dobro porabljeni čas. Zato se v tem oziru lahko reče, da je čas toliko vreden, kolikor gnada Božja; in še toliko, kolikor nebesa, kolikor večno zveličanje. Saj čas nam je le zato dan, da v času Bogu služimo, da dobra dela opravljamo, da si vedno več zasluženja pridobivamo in slednjič k gledanju Božjemu pridemo. — Iz tega se pa tudi lahko spozná, da nobena zguba ni hujši, kakor zguba časa. Zgubljeno premoženje, zgubljeno dobro ime, zgubljeno zdravje se lahko še nazaj dobi — le čas, enkrat zgubljen, ne pride več nazaj. Nikakor ni mogoče storiti, da bi zgubljeni čas zgubljen ne bil, ali da bi se povernil. — Nobena zamuda ni tako škodljiva in nima tako žalostnih nasledkov, kot zamuda časa, ker nam je v času toliko storiti, toliko popraviti! Pogubljeni v peklu bi radi 1000 let v najhujši pokori živeli, ko bi jim bil le en sam trenutek dovoljen, da bi mogli popolnoma kesanje čez svoje grehe obuditi, ker jim pa to ni dano, vekomaj obžalujejo zgubo časa.

*) Teh prelepih in koristnih premišljevanj je šestdeset in obsegajo po večem vse imenitniše resnice, posebno pa nagibe k pravemu poboljšanju. Ranjki gospod Anton so po preteklih dveh mescih to premišljevanje v novo pričenjali in so torej vsako premišljevanje 6krat ponovili. Pričnó se z novim letom, zato je primérno, da pervo za novo leto prinese že zadnji list starega leta.

Molitev.

O dobrotljivi, usmiljeni Bog! zahvalim Te za veliki in dragi dar časa, kterega si mi dodelil, in da si me toliko lét pri življenji ohranil. Le to mi je žal, da sem toliko lepega časa zamudil, z lenobo ali z drugimi grehi zapravil. Oh zgubljene leta moje mladosti! Zastonj vas kličem — nič več vas ne bo nazaj! Oh koliko bi bil v tem času lahko dobrega storil, kar sem tako po zanikernosti zamudil! Oh moj Bog! iz serca mi je žal zavoljo tega, ker sem toliko drazega časa zamudil, ker sem toliko časa, namesto obračati ga v Tvoje češenje, v svoje in bližnjega zveličanje, pa ga obračal v greh, v Tvoje razžaljenje. — Zdaj pa terdno sklenem, ta čas, kterega mi bodeš v svojem usmiljenji še dodelil, vse minute, ure, dneve, vse tedne, mesce in leta le v to obračati, za kar si nam jih odločil, namreč v Tvojo čast in v svoje zveličanje! Darujem Ti vse minute svojega nadaljnega življenja, in hočem jih tako obračati, da bom dolžnosti svojega stanú zvesto in na tanko spolnoval, da bom prejšne zamude z dvojnato gorečnostjo nadomestovati skušal in vse dni svojega življenja v pokoro porabil. O Bog, daj mi svojo gnado in pomoč, da bom vsaki dan tako živel, kakor bi bil zadnji dan mojega življenja, in da bom zdaj tako delal, kakor bom na smertni postelji želel, da bi bil ves čas življenja delal. — O Bog, daj mi gnado, da bom s časom, tem najdražjim darom, tako gospodaril, da si prav veliko z njim pridobim, velik dobiček naredim za-se in za druge, ter si v tem kratkem času večno zveličanje, večno plačilo zaslužim. Amen. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. O lepih božičnih praznikih so bile pri spodbudnih opravilih cerkve napolnovane. V stolnici so namesto bolehnega premilostnega gosp. škofa, kterim dobrotljivi Bog ljubo zdravje poterdi, pontifikalne opravila prav čversto zverševali milostni gosp. stolni prošt Jožef Zupan, kakor tudi poprej o godih patronskem in neomadežanega spočetja M. D. Vreme je bilo vgodno, če tudi precej snega zemljo odéva.

Iz Štange. 20. grudna 1883. Prav je, da se ljudski misijoni na več krajih obhajajo. Zakaj resnica je, ki se ne da tajiti, da oni veliko koristijo. To poterjujejo duhovni pastirji, kjer je bil misijon — pa to tudi jaz terdim iz lastne skušnje, da je res velik blagor ljudem sv. misijon, če le duhovni tudi delajo v duhu sv. misijona. — Če pa tega ni, se pa res sad ne kaže dolgo. Tudi pri nas se je letos od 21—28. grudna obhajal sv. misijon. Ljudstvo se ga je pridno vdeleževalo. Tudi čas je bil prav vgoden za to sv. opravilo, ker ni bilo že več dosti dela, — a gorko je bilo pa še. Nerodnosti in nesreče ni bilo nobene, akoravno je bilo 28. grudna, ko je bil sklep in ob enem veliki shod sv. Šimna in Juda, toliko ljudstva, da morda še nikoli ne tukaj toliko. Vodila sta sv. misijon čč. gg. lazarista, † superior Jan. Kukovič in Adolf Pogorelec.

Oba gospoda sta delala z vso gorečnostjo na prižnici in v spovednici. Vse se je godilo prav spodbudno.

Ginljiv je bil začetek sv. misijona, krasen in veličasten večer ob 7 pred sklepom, ko je bila zvečer velika cerkev polna ljudi, vsa razsvitljena, ko je bil Jezus prošen za zamero v sv. R. Telesu — ko so vsi na glas odgovorili, da si odpusté, — in ko jim tudi duhovni pastir pové, da vsim odpusti — in — v znamnje tega dá sv. blagoslov se sv. R. Telesom. O res, prelép večer in krasen in ginljiv trenutek! — Tudi sklep je bil silno lep, ko se je sv. križ, ki ga je podobar Fr. Jontez lepo naredil, blagoslovil in v obhodu okoli cerkve nesel. Neslo je križ 6 mladenčev, a 6 deklet je svetilo. Križ je v cerkvi nasproti kerstnemu kamnu na pripravnem kraji — in je kinč cerkvi tudi v umetnem oziru, ker je lepo narejen. Misijon je bil oznanjen le za domačo duhovnijo. A prišlo je tudi druzih dosti.

Duhovni pastir je vesel misijona. On izreka serčno hvalo gospodom, ki so spovedovati pomagali. Tudi čč. gosp. mis. Ad. Pogorelcu bodi topla hvala za trud! A pokojnemu g. superiorju Janezu Kukoviču daj pa Oče mili v nebesih večni mir in pokoj — zlat — krasen venec večnega plačila za zadnji misijon, ki ga je obhajal na zemlji v rešenje duš! — Ta ponedeljek so bili ljudje povabljeni k sv. maši, ko so se molitve za ranjcega opravljale. Smert tako nagla pokojnega je nas vse užalila.

Rajni g. je bil vedno vesel in živahen, in je bil tudi pri obedu po sklepu. Le 2krat pri pridigi mu je bilo slabo prišlo, in sicer pri pridigi za dekleta, in pri sklepu. Djal je, da se mu poprej ni še nikoli tako zgodilo. Vendar se ni kaj slabega nadjal. Djal je, da se je doli gredé malo prehladil in da bo to kmalo dobro. Pa Bog je bil drugače sklenil. — A ni pa tudi čudo, da je kmalo opešal, kajti on se je silno trudil. Pridigoval je jedernato, glasno, prav goreče, ognjevito in celo uro. Tudi naši ljudje pravijo, da ni čuda, da je tako kmalo umerl, ker se je tako trudil. Ranjki — akoravno še mlad — je veliko misijonov že obhajal. On se je trudil — ves gorel, kakor pokojni naš J. Valjavec. Zato je pa kmalo dokončal ték svojega življenja, da poprej prejme plačilo za trud in delo. — Tudi lepo petje v cerkvi je ranjki zelo čislal. Zato je prosil, da se je vselej pred pridigo kaka misijonska zapela. Še sam je kaj navdušeno pri sklepu pél v čast sv. križa. — Morda — je mislil: o da bi tudi tako zamogel enkrat v nebeškem Jeruzalemu božjemu Jagnjetu pevati!! — Petje pri sv. misijonu je bilo prav spodbudno — v pravem cerkvenem duhu. Nove obhajilne pesmi, ki so letos v „Cerkv. Glasbeniku“ — so tako krasne, da morajo vsakemu všeč biti. —

Naj bodo te verstice v „Zg. Dan.“ v hvaležen spomin od Štangarjev čč. gg. Ad. Pogorelcu in † g. Janezu, ki se je zadnjikrat trudil s svojim tovaršem za zveličanje duš!! — R. I. P.! —

Iz Polhovega gradca. (Konec.) Ginljiv prizor je bil posebno v nedeljo med misijonom popoldan. Bila je pridiga od presvetega Rešnjega Telesa. Krepko, živo in ginljivo so popisovali prečastiti gospod misijonar našo mlačnost in nehvaležnost do Jezusa v presv. Zakramentu. Precej prostorna cerkev je bila vender zlasti ta dan in še naslednja dva dni tako natlačena, da je bilo viditi le glavo pri glavi. Krepke besede za (zveličanje duš tako vnetega ter gorečega misijonarja so segale globoko v serce ter pretresale še tako terdo in ledeno serce. Močno ginjena množica je z jokanjem naznanjevala žalost nad nehvaležnostjo in mnogotero nespodobnostjo, kakoršna se dobrotljivemu Jezusu tolikrat godí v presv. Zakramentu. Kako pretresljivo je bilo zlasti še v trenutku, ko so gosp. misijonar v imenu cele obilne množice Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu očitno prosili odpušanja ter je tudi cela množica očitno s krepkim glasom ponavljala živo vero v Jezusovo pričujočnost v tem Zakramentu, in so zbrani poslušalci glasno obetali, da se bodo dobro in skerbno pripravljali na sv. Obhajilo, da jim ne bo ta presveta jed v pogubljenje, marveč v večno življenje in. da si vsi med seboj iz serca odpusté. O, pač ginljiv trenutek sprave z Jezusom in z bližnjim pred sv. Rešnjim Telesom! O, da bi imeli res vsi ljudje živo vero v Jezusa v presv. Zakramentu, da bi v resnici ljubili Njega, pogosto ga vredno prejemali ter ljubili tudi bližnjega, katerega nam ljubeznjivi Zveličar tako močno ljubiti veléva! Obnovilo bi se obličje zemlje. Srečni mladenči, srečne dekleta v svojih letih, srečni zakonski, vdovci in vdove v milosti pri svojem milem Zveličarji!

Nekaj posebnega, veličastnega ter ginljivega je bila tudi v torek popoldan, 27. listopada, k sklepu sv. misijona procesija s presv. Rešnjim Telesom. Slovesno priterkavanje veličastnih zvonov in veselo petje je povzdigovalo pobožna serca k milemu Jezusu. Pa tudi drugi dan še, v sredo, bilo je lepo. Bil je ta dan misijon za naše ranjce. Ob šestih zjutraj je bila namreč slovesna sv. maša za mertve in potem „Libera“ v cerkvi in na pokopališči. Res, vse v sv. misijonu je bilo spodbudno in ginljivo. Zaupljivo bo tudi sad obilen. Kako so bili ljudje goreči o sv. misijonu, je priča njih pridno obiskovanje misijonskih pridig, ako ravno imajo večinoma daleč po hribih hoditi do farne cerkve. Pokazali so svojo gorečnost s pridnim prejemanjem ss. zakramentov. Sedem spovednic je bilo zmeraj močno obdanih, razun enega dne, ko so morali trije gg. spovedniki zarad nedelje iti na svoj dom. Obhajanih je bilo o misijonu kacih 2600, kar je veliko za našo duhovnijo, ki šteje 3000 duš (ko se mali otročiči odštejejo), če tudi je bilo dokaj ptujih iz sosednjih duhovnij k nam privrelo. Veselje nad sv. misijonom so pokazali ljudje tudi s tem, da so precej v dan odhoda gg. misijonarjev, med slovesnim priterkavanjem zvonov, kar splošno govorili: „Dolgčas nam je, tako je bilo veselo o sv. misijonu.“

Bogu samemu pa je znano, koliko dobrega da storijo sv. misijoni med ljudstvom.

Spovedniki so bili: Dva čč. oo. frančiškana, Jože Bizavičar in Gotfrid Hlebec. ki sta se že precej 19. listop. z misijonarjema vred pripeljala k nam; Dobrovski č. g. župnik Jernej Babnik s č. g. kaplanom Jan. Košmelj-em, č. g. Blaž Justin, farni oskerbnik v Černem verhu.

Vsim skupaj kličemo v imenu vsih faranov ter obiskovalcev sv. misijona: Bog jim poverni obilno in stoterno njihov trud, in jim dobrotno spolni, kar je obljubil po preroku Danijelu: „Qui ad justitiam erudiunt multos, tanquam stellae fulgebunt in perpetuas aeternitates!“

Iz Amerike. St. John's College, 27. nov. — Prosim, ne zamerite; ker Vam tako dolgo časa ne pišem. V Novem Jorku so gosp. Buh obljubili, da bodo pisali za druge; a sadaj je bilo preveliko učenja, premalo časa ter sem odlašal.

Kakor je že znano, prepeljali smo se v 10 dneh čez veliko morje. Silnega viharja nismo imeli, vender tudi mirnega ne morja dosti vžili. Na barki bili smo naj veči reveži; jedí, ktere so se dobivale, nismo mogli vživati, in druzega nismoi meli; da bi bili imeli vsaj sadja sabo, ne bi se nam bilo slabo godilo. A vse, kar smo prestali, pozabili smo že pri pogledu na „obljubljeno deželo“ in zares — „Novi svet!“ Nismo se ga mogli nagledati. Koliko bolj smo pa še stermeli, ko smo prišli v velikansko mesto New-York in ko smo memogrede vidili tudi druga velika mesta amerikanska. Peljali smo se še 5 dni in 5 noči, da smo prišli na svoj zaželjeni kraj 3. listopada. Bili smo vsi prav veselo sprejeti. V

svojem novem stanu sem jako zadovoljen in srečen. Hrano imamo prav dobro, dvakrat na dan meso; red je tak, kakor ga je že K. popisal; dobimo pa vse, česar želimo, če tudi ni neogibno potrebno; tedaj kaj hočemo še več?

V nedeljo, 18. t. m. dovoljeno nam je bilo, da smo šli štirje k sv. Jožefu, poldrugo uro hodá od samostana. V tem mesticu je namreč nekaj slovenskih družin. Tu smo bili veselo sprejeti in dobro postreženi. Drugi pot povabljeni smo vsi Slovenci tje; nas je sedaj devet v vstavu; dva sta Kranjca, ki pa slovenski ne znata.

Od vsih prav serčno pozdravljeni. *B.*

Za novo leto.

Sreča kje je?

Kar na svetu je ljudí,
Vsak po sreči hrepení.
Kaj pa vender je le-to,
Da je srečen malokdo?..

Ker večina je ljudí,
Ktere svet tako sledí,
Da si srečo tam lové,
Kjer je skrito le gorjé.

Svet obeta scer sladkost,
Daje vender le grenkost;
Slep je res, kdor ne spozná
Še goljufnega sveta.

Oh, nekteri ves gorí
Gerde poželjivosti!
Misli srečen biti le,
Če si spolni vse želje.

To ga loči od Bogá,
Mir mu zgine iz sercá;
Kakor slep naprej dervi
Do nesrečne večnosti.

Drugi spet pa hrepení
Si bogastvo zbirati;
Po pravici, al' pa ne,
To mu vse enako je.

Al' kako mu je bridkó,
Kadar mora vzet' slovó,
Drugim zapustiti vse,
V večnost sam podati se!

Spet nekter'ga želja vsa
Je pa čast tega sveta;
Žlahten bit' želí gospod,
Slavljen in časten povsod.

Kmalo pa se čast zgubí,
Kakor dim se razkadí, —
Če ne prej pa ko umerjè,
Slave kon'c za njega je.

Le kdor ljubi res Boga
S cele duše in serca,
On je srečen tukaj zdaj,
In po smerti vekomaj. *A. V.*

Tri solze in tri prošnje na sveto noč pri jaslicah.

Tri solze prinesem ti, Jezušek moj,
K tem jaslicam bornim v darilo nocoj;
Za tiste pa Detice božje mi daj
Tri dare, za ktere Te prosil bom zdaj:

Naj perva kot biser mi kane z očés
V zahvalo, da prišel si k nam Ti z nebes;
Sovražnik premagan spred nas zdaj beží,
Moč spone njegove nas več ne derží.

In drugo solzico ti bodem prelil,
Ker večkrat v življenju sem hudo grešil;
O da bi zamogel bridkosti umret',
In solzni očesci pred Taboj zapret'!

In tretja solzica za pričo naj bo,
O Detce, kako Te res ljubim gorkó.
Res ljubim Te, Jezušek, ljubim čez vse,
Po Tebi zdihuje mi vedno serce.

O Detice božje, daj meni za-to,
Te prosim zaupno, Te prosim serčno,
Izbrane tri lepe nebeške darí,
Za ktere naj hvala Ti v veke doní.

Dobrótljivi Jezušek, prosim Te, daj,
Da v milosti blagor mi teknejo naj,
In božje dobrote tak' rabim zvestó,
Da sklenjen vse véke ostanem s Tabó.

Odpusti mi Jezušek, kar sem grešil,
Odpusti, da zloben in mlačen sem bil;
Dodeli imeti mi čisto sercé,
Pobožno živeti do zadnjega dné.

In k Tebi zakličem še bolj hrepeneč:
Daj Jezus ljubezni, ljubezni še več!
Daj, čednost da vsaka mi v serci cveti,
Da sredi med njimi Kralj rožic si Ti.

O hiti Marija mi zdaj na pomoč,
Te dare sprositi pri jaslih to noč!
Svet' Jožef, si Detetu slavni rednik,
Te prosim, o bodi tud' moj pomočnik!

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

Angleško. Anglija boje hoče le toliko vojakov poslati v Egipt, kolikor jih bo za varstvo Egipta samega potreba, za Sudan pa da se ne bo brigala. — Najberže pa bode Anglija le čakala, da tudi v Sudanu grozdje zanjo zacvetè. Kdo neki bo verjel, da bi bila Anglija, tako je gladna po gospostvu na vodah, pa vnémarna za sloveči Nil in njegove bregove?

Djanje sv. Detinstva se vsled enciklike Leona XIII o razširjanji sv. vere, med pogani in po jutrodeželskih šolah znatno razširja. L. 1882 so ti misijoni kerstili 413.049 neverskih umirajočih otročičev. V srednji Afriki so odkupili 900 otročičev, odmenjenih prej v sužnjost in smert. In sedaj odgojajo 90.000 otročičev v keršanski veri.

Bratovske zadeve.

V molitev připoročeni:

Oseba v hudi nevarni bolezni prosi prav lepo ude bratovske, prosi tudi ude tretjega reda, med katere je enako zapisana, za goreče prošnje k Bogu, ljubi Materi Mariji, in sv. Antonu za srečen izid hude bolezni, da bi ne bilo potreba, kakor zdravnik misli, kake operacije. Prosim, molite zame ubogo revo. — Bolna gospa se priporoča N. lj. Gospej in sv. Antonu, dá bi ozdravela. Morebiti se najde kaka duša, ki bi hotla opraviti v ta namen kako 9dnevnico. — Sestra priporoča pijanskega in preklinjavskega brata za spreobernjenje. — Neka oseba za odkritoserčno spoved. — Za ljubo terdno zdravje

po priprošnji M. B., sv. Jožefa in o spremembi mojega življenja za srečen zakon in vgodne domače razmere se serčno priporoča nekdo. — Neimenovan, da bi se pravica skazala, kakor je božja volja, in da bi bil obvarovan pred hudimi nevarnostmi.

Listek za raznoterosti.

V uršulinskem samostanu je bilo pretekli petek 33 ubožnih šolskih deklic z obleko in s kruhom obdarovanih; vsak otrok je dobil štiri reči od obleke in štruco kruha. To so darovi od gospodičin notranje šole, ki so obleko po nekoliko same delale, sploh pa same sebi pritergovale, da so ubožne sestrice razveselile. Bog poverni lepo blagoserčnost!

V Hrastji je po dolgi bolezni in večkrat s ss. zakramenti previdena 21. grudna umerla in 23. grudna bila pokopana v Polji znana in mnogospoštovana Neža Šiška. Čast. g. škofov kaplan Jožef z brati in sestrama vred predrago ranjco sorodnikom, prijatlom in znancem priporočajo v blagi spomin in molitev.

Grozna nesreča in ob enem velika sreča. V Idriji je zadnji petek v Adventu, 21. t. m., France Albreht padel 220 metrov globoko v votlino, po kteri se s tako imenovano „tono“ ruda ali ljudje iz rudnika kviško vzdigujejo. Bil je, se vé, kar precej mertev. Posebna sreča pri tem pa je to-le:

Zjutraj tistega dne je imel iti na svoje opravilo, sprosil pa si je dopoldne odpust, da pojde zato popoldne na delo, rekoč, da se mora iti očistit, namreč adventno spoved opravit, kar se je tudi res zgodilo; in popoldne pri delu se mu je zgodila nesreča.

Ali ni reveža prav angelj-varh priganjal, da se je na svojo naglo smert tako lepo pripravil? „Bodite toraj pripravljeni, ker ne veste ne dneva, ne ure, kedaj Gospod pride!“ — Imel je prav lép pogreb v nedeljo; tudi veliki vradniki so se vdeležili. Bog mu daj večni mir!

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Duhovnija Begunjska je razpisana do 31. prosenca. Prestavljeni so čč. gg.: Jan. Novak iz Mošenj v Begunje za administratorja; Peter Berčič iz Kočevja za administratorja; v Stari Log; Jan. Smrekar iz Polhovega gradca v Kočevsko mesto; Julij Čuk iz Vipave v Logatec; Jan. Ferjančič ostane v Rovtah. Preselijo se dalje čč. gg.: Fr. Arhar, kurat v Voglji, za duhovnega pastirja šolskih Sester v Repnje; Jan. Pečár, kurat v pok., z grada Hmelnika v Veliki Gaber, in Ant. Jakšič, župnik v pok., s Fare pri Kostelu na Razderto.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. kapl. Jož. Borštnar 3 gld. — Čast. g. Jož. Kerčon 2 gld. — Čast. g. župn. Anton Tavčar 10 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Iz Radeč čast. g. župnik A. Pavlič 10 gld. — Čast. g. Jož. Novak, župnik v Feldhof-u pri Gradcu za srečke v. 1920 poslal 10 gld. — Trebelno po čast. g. župn, J. Šullerji 10 gld. za srečke, 2 gld. od dobrotnikov. — Čast. g. župnik And. Pavlič 2 gld. 70 kr.

(Drugi dar. prih.)

Veselo novo leto

naročnikom, prijatlom, vsem ljubim Slovencem!

Odgovorni vrednik: **Luka Jeran.** — Tiskarji in založniki: **Jožef Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.

